

AA0004067773

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

REESE LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF CALIFORNIA.

Received

Mar. 27

1893

767

Accessions No. 50825

Class No.

V212

v. 148

PA
6105
V24

v. 148

Vol. 148

Southern Branch
of the
University of California
Los Angeles

Form L 1

PA
6105
V24
v. 148

OCT 31 1949

AVERTISSEMENT

CLEMENTIS A. C.

OPERA OMNIA

VOL. III

AURELII PRUDENTII

CLEMENTIS V. C.

OPERA OMNIA.

VOL. III.

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

AURELII PRUDENTII

CLEMENTIS V. C.

OPERA OMNIA

EX EDITIONE PARMENSI

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITA.

75969

VOLUMEN TERTIUM.

T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1824.

Figure 1 consists of two scatter plots. The left plot shows a positive correlation between the number of children and the number of adults, with a regression line. The right plot shows a negative correlation between the number of children and the number of adults, with a regression line.

50825

bilio Pollentio Cluniensi ex mera liberalitate donemus. Gratiam inibimus non parvam. Quod quidem si in sua Alcimi et Victoris editione Gagnæus cogitasset, multo magis honori consulisset suo. Dixi liberius, cur hanc compositam dictionem, ut absurdam, et Poëta nostro indignam, rejicere non fuerim ausus. dicendum tamen fuit.

22 *Psallant omnes Angeli*] Ita libri omnes. Meyerus tamen id quoque sic castigat, *Psallat omnis Angelus*, quod nimirum loco impari sit spondæus. At idipsum quidquid est errati tolerat inf. vs. 40. 'Extimum vestis sacratæ furtim mulier attigit.'

28 *Cantharis infusa lymfa fit*] Non nescius sum, has historias omnibus debere esse notissimas. Quia tamen ocepi, pergam lectori properanti, aliisque forsan gravioribus implicito, hanc quærendi molestiam adimere. Aqua fit vinum, Johan. II. lepra curatur, Matth. VIII. Cæcus oculis limo illitis visum accipit, Johan. IX. Increpantur venti, Matth. VII. Sanguinis muliebris fluxus sistitur, Matth. VIII. Adolescens defunctus matri restituitur, Luc. VII. Suscitatur Lazarus, Johan. XII. Mari inambulat Christus, Matth. XIV. Legio Dæmonum ex energumeno in porcos immittitur, Marc. V. Quinque panibus aliquot hominum millia saturantur, Matth. XIV. Surdus audit, Marc. VII. Lectulus a paralytico gestatur, Johan. V. Cum Christo multi resurgunt, Matth. XXVII. Quem postremum locum Theophylactus ambiguum et inexplicatum relinquit; Origenes ad allegoriam trahit. Hic noster autem, Hieronymus, ac plerique alii de Adamo, Heva, Abrahamo, Isaaco, atque aliis, quibus nominatim Messias promissus erat, simpliciter interpretantur: eos nempe, ad manifestius et perfectius dominicæ resurrectionis argumentum, una etiam in vitam æternam et ultimam resurrexisse.

58 *Quinque panibus peresis*] Ordinem horum versuum, ut in meo manuscr. et edit. Daventriensi erat, expressimus, rati, vulgato longe esse rectiorem: *Ferte qualis ter quaternis ferculorum fragmina, Affatim resecta jam sunt accubantum millia, Quinque panibus peresis et gemellis piscibus.*

103 *Post ut occasum resolvit, vitæ et hominem reddidit*] Similibus omnino verbis eandem sententiam inf. repetit hymn. XI. vs. 45. 'Mortale corpus induit, Ut, excitato corpore, Mortis catenam frangeret, Hominemque portaret Patri.'

HYMN. X. 5 *Tua sunt, tua rector utraque*] In tribus hisce proximis versuum quaternionibus, mirum quam omnes codices dissentiant. Vulgo ita primus, *Tua sunt, tua recta utraque*. qui, cum non immerito duabus de causis displiceret, confugi ad Mss. in quibus non *recta*, sed *rector* invenio. Quia autem novum et insolens mihi erat hic nominativum in *a* finalem produci (neque enim et hunc scrupulum mihi veteres libri exemerant), tantisper dubius et incertus hæsi, dum se postea mihi versus isti offerrent. Unus hymn. in Eulal. vs. 80. 'Frivola utraque, et utraque nihil,' et alter Apotheos. vs. 388. 'Spargebat Dominus, sunt unum fulmen utraque.' Tum enim, quia in omnibus excusis, et decem Mss. pertinaciter eandem vocem ter repeti, et manifesto exprimi videbam, id quod erat, subiit in mentem; nonnihil sibi Poëtam indulsisse, ut quemadmodum in Græcis dictionibus, ita, ni fallor, in Latinis syllabam accentu acuto affectam, longam habuerit. Tertiam Stropham, quæ locum occupabat non suum, Aldi, Nebriss. et veterum librorum auctoritate fretus induxi, quod certo mihi persuaderem a sciolo quodam esse adjectam. Cujus fidem mihi facit quarta quoque ab eodem, ut arbitror, insuta. Utramque ascribam, ut placeant, quibus possunt: *Rescisa*

sed ista seorsum Proprios revocantur in ortus: Petit halitus æthera fervens, Humus excipit arida corpus. Sic cuncta creata necesse est, Obitus tolerare supremos: Ut semina dissociata Sibi summat origo resorbens.

8 *Animus simul, et caro vivit*] Secutus sum exemplar Manilii. de quo sup. Spero eum non sine optimo apographo vulgatam lectionem immutasse, maxime cum vs. 27. inf. eadem vox eodem sensu, et eadem carminis regione reperiretur.

12 *Animæ rapit aura liquorem*] Hunc pro Prudentiano omnes agnoscunt, alium modo recitatum non item. Quibus facile assentior; quandoquidem multa lectione observavi huic Poëtæ proprium esse, liquoris vocabulum, ut auræ, aëri, et cælo, ita animis et spiritibus tribuere. Cathem. III. 190. et hymn. IV. 10. Peristeph. I. 88. in Rom. vs. 438. Apoth. vss. 155. et 479. et 738. Atque hinc est quod quidam illud, quod vulgo Gen. I. 'firmamentum' appellant, 'liquidum' vertant, intelligentes aërem, qui suo ambitu terram, atque aquas infernas, et supernas, i. e. nubes, complexus est.

25 *Si terrea forte voluntas Luteum sapit*] Καὶ ὡς περ ἐν ταῖς ῥοπαῖς τῶν ζυγῶν, ἐὰν μίαν καταβαρύνης πλάστιγγα, κουφοτέραν πάντως τὴν ἀντικειμένην ποιήσεις, οὕτω καὶ ἐπὶ σώματος καὶ ψυχῆς ὁ τοῦ ἐτέρου πλεονασμὸς ἀναγκαίαν ποιεῖται τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐτέρου. Basil.

45 *Hinc maxima cura sepulcris*] Hic mihi vide, Christiane lector, quonam tandem referenda sint illa officia, quibus tanquam extremis societatis humanæ argumentis parentes, cognatos, affines, amicos, aliove modo nobis cognitos prosequi solemus. Ad illam nempe Catholicam ἀνάστασιν, animique et corporis beatissimam conjunctionem, quæ ultimus et summus nostrarum actionum finis est, et scopus.

82 *Quam sit rationis egenis*] Παρεκ-

βδωε: usus, traduct allegorice historiam restituti visus Tobix per fellis suffitionem, hoc sensu. Quemadmodum Tobias visum minime recepit, nisi prius acrimoniam fellis persentiret, ita et illi, qui etiamnum rationis sunt indigi, et in nocte errorum versantur, necdum illuminati divini luminis vi, non nisi cum summa acerbitate sese possunt ad considerationem tam augusti mysterii attollere, indubitamque de eo fiduciam concipere. atque adeo nullus tanti boni futurus est particeps, quin ante infinitas ærumnas, quibus hæc vita obnoxia est, pertulerit, pervaseritque. Ea enim demum beata mors est, quæ nos ab huius vitæ afflictionibus liberat, et in beatissimum immortalitatis portum transfert.

Luet inter vincula mille] Respexit ad illud Pauli I. Cor. xv. ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

HYMN. XI. 22 *Noctem diemque*] Erasmus et Davent. In aliis omnibus, *Cælum, diemque*, ut sit ἀνὰ πλάωσις. et hoc verum puto.

HYMN. XII. 78 *Major Bethlem*] Ita scribendum per simplex e, ut alibi semper, si duo loca excipias, versuum ratione aliter postulante. quanquam in tetrastichis dissident codices. In quibusdam enim legitur, *Sancta Bethlem caput est*, &c.

131 *Aram ante cujus*] Erasmi est; alioqui in antiquis omnibus est, *Aram ante ipsam*, ut lex synalæphæ hic locum non habeat. de eo nos alibi.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΩΝ LIB.

Versatur totus hic liber in encomiis sanctorum martyrum, eorumque maxime, qui pro asserenda fide Christiana in Hispaniæ regno oppetierunt: exemploque eorum proposito docet, quo loco majores suos, quibus auspiciis Christum agnoverunt, singulæ civitates olim habnerint, tum ut haberent pōsteri, quorum vestigiis insistere, firmiterque persequi possent,

tum ut eadem opera scirent, quibus auctoribus summum illud fidei bonum acceptum ferendum esset.

PREF. 1 *Immolat Deo Patri*] Quo ad primum versum attinet, eum e manuscripto ad verbum descripsi; cum ad sententiam omnino desiderari viderem, ac necessum esset carmen iambicum, Orationem semper finiens, posteriore loco poni, ad illius Horatiani formam; 'Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar.' Ultimum carmen, *Quo rege vivimus*, ut spurium Manutii exemplo sustulimus.

HYMN. I. 4 *Terra Ibera*] Calaguritanos fuisse, conjicimus ex Hym. VI. Cæsaraugustanis dedicato, ubi ita: 'Nostra gestabit Calagurris ambos, Quos veneramur.' Quibus verbis Calagurrim suam facit, quod, teste Plin. Nat. Hist. III. 3. Calagurritani Cæsaraugustano conventui annuumerentur.

20 *Causas petitis quæ medelis irri-gant*] Supplicium vota explent, efficiunt, ut quarumcunque rerum causa venere, exoratores abeant. Irrigare, enim ita fere sumitur, quomodo sup. imbuere, in illo: 'Quibus imbuatur Prona voluptas.'

42 *Idolis litare*] Differentiam, quam Grammatici constituunt inter sacrificare et litare, ut lubenter admitto, ita perpetuam esse et constantem plane, ut, quod sentio, dicam, inficias eo, non quidem nostri Poëtæ auctoritate adductus; (ea enim nulla est, præsertim in quo illum Critici uno ore damnarunt;) sed quod quorundam veterum exempla, nisi torqueas, id discrimen non agnoscere videantur. Primum enim in illo Æn. IV. 'Tu modo posce Deos veniam, sacrisque litatis Indulge hospitio.' Quid aliud est illud, 'sacrisque litatis,' quam simpliciter hostiis sive victimis rite immolatis? Certe aliud nihil ea verba et phrasis præferunt. neque cum suaderet Anna, Deos pos-

cendos esse veniam, certa fuit, eos exoratum iri, et in extis læta fore et secunda. Commentatio, quam huc affert Servius, inepta est, et nihil minus quam Servii; ait enim: 'Sacrisque litatis. Diis litatis, debuit dicere: non enim sacra, sed Deos sacris litamus. ergo nove dixit. Sed distinguendum est, ut dicamus sacris, i. e. per sacra, litatis scilicet. Diis.' Nonius vero Marcellus, 'sacris,' inquit, 'litatis, i. e. impetratis.' Quam recte uterque, ipsi viderint. Ego certe phrasin, litare Deos, in media Barbaria et inscitia natam existimabo, dum exempla veterum me mei erroris convincant. Illud vero, litare sacra, litare hostias, pro, rite immolare, et offerre, frequentissimum est. Nam præter Virg. ita Suetonius in Othone: 'Nam et Diti patri victimas cæsas litavit, cum tali sacrificio contraria exta sint potiora.' et Propert. lib. IV. 'Parva saginati lustrabant compita porci, Pastor et ad calamos exta litabat ovis.' Scio Galeotum hunc versum aliter legere, nova voce conficta, sed (pace tanti viri dixerim) in eo tam est ridiculus, quam si upilio alicui fano, ubi omnia concentibus et sacrificiis perstrepant, protervum suum pecus inigat, sed hoc extra propositum. Cicero hoc quoque modo usus videtur passivo in Divinat. 'Cum enim,' inquit, 'tristissima exta sine capite fuerunt, quibus nihil videtur esse dirius, proxima hostia litatur pulcerrime.' Ita fere Gellius: 'Si hæ res divinæ factæ, riteque perlitæ essent, haruspices dixerunt, omnia ex sententia successurum esse.' Hæc et alia me movent, ut omnino in animum inducam, verbum, litare, quoties sibi accusantem casum rei adsciscit, habere, quam dixi, significationem. Ubi vero minime, tum demum idem esse, quod Græcis est καλλιεῖν, quod evidens est ex illo Plauti: 'Si hercle istuc unquam factum est, tum me Jupiter

faciat Ut semper sacrificem, neque unquam litem.'

HYMN. II. 14 *Cossi, Camilli, Cæsaris* Cor. Cossus, qui in bello cum Latinis Equitum magister, certissima virtutis innatæ signa dederat, postea Tribunus militum, occiso Veientum Rege, Larte Tolumnio, opima spolia Feretrio secundus reportavit. Liv. II. et IV. Camillus Senonas, ipsam Romam jam victam occupantes, præter omnium expectationem funditus delevit. Idem lib. V. Cæsaris gesta sui ipsius commentarii satis nobilitant.

21 *Fore hæc sacerdos dixerat*] Errat Sichardus, dum hunc Xistum Alexandro primo substituit, tempore Adriani Cæsaris. nam, uti Sabel Volat. et alii testantur, Stephani demum successor fuit, anno CCLXX. Gallieno, Valeriani filio, imperante; quo fere tempore Laurentius, Hippolytus, Fructuosus, Eulogius, Augurinus cum multis aliis martyrii coronam accepere.

48 *Exactor auri et sanguinis*] Ita emendandus fuit hic locus e manuscriptis. Male enim legebatur, *exactor hauriret sanguinis*: quod cum Nebriss. viro doctissimo minus placeret, existimavit scribendum, *exactor hausti sanguinis*: at scopum non attigit.

77 *Addicta avorum prædia*] Proscripta publice, licitantibusque obiecta. Plin. Hist. II. 35. 'Tabulas inde e publico omnes propter æs alienum civitatis addictas, Scauri Ædilitas Romam transtulit.' addictas, i. e. publice divenditas.

105 *Implete dictorum fidem, Quæ*] Sic Aldus, referens ad antecedens, dicta. Alii habent, *quam*, scilicet fidem. ad rem nihil.

118 *Argenteorum ænigmatum*] Corruptum esse hunc locum, suspicatur Nebriss. et pro voce *ænigmatum*, substituentum esse, *emblematum*. hac castigatione non indigebamus. Lo-

cus enim integer plane, et compressis elegans est, quod ille nobis haud ægre concederet, si videre ei contigisset Huberti Goltzii Herbipolitæ Julium Cæsarem; qui liber Historiæ Imp. Cæsariumque Rom. ex antiquis numismatis restitutæ primus est. Quo quidem immortalis opere, omnem Galliæ, Germaniæ, ipsiusque Italiæ adeo superbiæ et fastum merito contudisse Brugæ nostræ videntur. Ibi ergo facillime observasset aversas numismatum epigraphas, quæ summorum virorum officia et munera, sæpe etiam propria symbola certis signis ostendebant, vulgo exterisque et posteris vera ænigmata fuisse. Argumento sunt in eum usum scripta a Johann. Pierio Hieroglyphica. Recte proinde Laurentius hominum vanitati obiter illudens *argenteorum ænigmatum* appellatione, nummos, qui sæpius argento, rarius constabant auro, designasse videtur.

158 *Assuetos alii*] Ecclesiæ matris sinu. Laudatissima sane consuetudo, præsertim in tam difficili et acerbiorum rerum statu.

209 *Cum membra morbus dissecat*] Hanc sententiam mutatis verbis jam quartum repetivit. quæ sequuntur, fecundissima sunt et consolationis plena.

237 *Hunc, qui superbit serico*] Hanc similitudinem, quia venustissima est, et a nostro medicinæ studio non aliena, libuit paucis explicare. Vitia animi cum corporis affectibus et morbis confert, hoc ordine. Elatos homines ac superbos hydropicis similes facit, quibus crudorum humorum copia vitiatæ sanguinis massæ affusa, cutim prætumidam reddidit. Ambitiosos ac honorum cupidos, *καύσας* laborantibus. his enim, cum a curis, vigiliis, intensisque cogitationibus morbus oriatur, perpetua frigidæ sitis, ampla et frequens aspiratio, bilis vomitus, immensus ac mordicans totius corpo-

zis calor fere adsunt. Avaros et ἀξύχειρας, quod iis manus tenaces sint, et ad rapiendum paratæ, chiragricis comparat: tales, ne dolorem ab humore maligno in digitorum vincula, et articulos impacto excitatum augeant; neque manus adducunt omnino, neque etiam explicant: sed in medio quodam situ continent, qui et maxime doloris sit expert, et naturæ consentaneus. Sic etiam malevolos obtrectatores hepaticis seu splenicis: fortasse, quod, cum his omnia membra sint arida et præ inedia consumpta, tamen cibum fastidiant, bilis vomitione prorumpat, unguis denique a scalpendo non contineant: quæ omnia ad calumniatores non illepide quis traduxerit. Invidos præterea cum strumosis seu χυραδάδεσι confert; nec male, quoniam huiusmodi morbi genus adipem carni circumsitam, ipsamque adeo cutim exedit, et ulcus, indies serpendo ulterius, reddit malignius. Postremo idololatrias regio morbo laborantibus non dissimiles esse ait: quod, quemadmodum isti, ut valetudinem recuperent, lectis mollioribus, ludis, lasciviaque demulceri debent, ita infelices Dæmonum cultores, cum religio iis pro ludo et inani plebeculæ terribulamento sit, et impotenti fere mollitie, insolentia, et dissolutione eo cæcitatibus abripiantur. Rude et incultum quid iis ‘Deus’ sonat. ‘Dii immortales’ dicendisunt, eis sna fata, cæli cursus, orbiumque cælestium genios affingunt, idque animi causa; cæteroquin ἄθεοι, et nihil minus quam immortalitatem somniantes. Quod ad ganeones attinet, qui se ad putidissima usque scorta complectenda abjiciunt, eos non ægrotis, sed infimæ sortis hominibus, foricas, latrinas, et cloacas everrentibus pares facit.

304 *Ignis secundî nescias*] Cum Laurentius totam διακονίας suæ rationem retulisset, ne quid celasse videretur, sanctum Ecclesiæ mundum profert,

gemmas, armillas, aliaque, quæ etsi non ita sui usum præbent, reliqua tamen omnia exornatiora perfectioraque reddunt. Quo loco statuit sacratas virgines, intactas anus, et viduas primi post damnum tori, ignis secundî nescias, quæ gemmæ et raritate sui in precio, et virtutis constantia, in admiratione merito sunt. Quo allusit P. Silentiarius: Καλὰ τὰ παρθενίης κειμήλια παρθενίη δὲ τὸν βίον ὤλεσεν ἐν πᾶσι φυλαττομένη.

324 *Acroama festivum fui*] Acroamata, auditiones Latine dicuntur, et pro festivis jucundisque narrationibus accipiuntur. Interdum pro hominibus eas super cænâ aut prandium recitantibus: quo fere modo hic sumitur. Cic. in Ver. vi. ‘Hic quasi festivum acroama, ne sine corollario discederet.’

363 *Talem revertens legifer*] Actor. vi. et vii.

373 *Illuminatum hoc eminus*] Qui hic mendum subesse animadvertent, profecto Ægyptiis, de quibus Exod. x. cæciores sunt. In ipsis enim tenebris probe sibi oculati videntur: at in media et suda luce cæcutiunt.

437 *Confederentur omnia*] Aldus paullo aliter: *Confederantur omnia. Hinc inde membra in symbolum: Mansuescit orbis subditus: Mansuescat et summum caput.*

456 *Errans Julica cæcitas*] Aldus iterum, et quidem manuscr. *Errans Juli cæcitas.* Meus codex: *Jula.* sed id levis est momenti.

472 *Factum Neronis*] Quamobrem B. Petri et Pauli aliorumque martyria sathanæ consiliis semper offecerint, causam supra ex Ambrosio attuli. Princeps autem tetrîs sacrorum sordibus Romam purgaturus, Constantinus Magnus postea fuit. de quo infra.

493 *Repens medullas indoles Afflatar*] Libera quædam et nobilis generositas e vestigio animum subierat, quod

etsi supra explicatum sit, certis tamen de causis hic repetendum putavi. In aliis itidem ut faciam, operæ precium non est. Repens, adjectivum, unde adverbium Repente deductum est. Etiam alibi usurpat: neque apud Poëtâs novum est.

513 *Ornare nenias Numæ*] Expressi, quod erat in manus. pro quo in aliis est: *Ornare res sacras Numæ*. quam recte id a me factum sit, facile iudicabit, qui meminerit phraseos supra usurpatæ et explicatæ ab Erasmo: 'Nam cæca vis mortalium Venerans inanes nenias.'

526 *Adscitur in signum crucis*] Ita libri calamo exarati; videturque tracta Metaphora ab iis, qui in collegium aliquod societatemque adsciscuntur.

HYMN III. 1 *Germine nobilis Eulalia*] Hæc in civitate Barcinonensi, a Donato Presbyt. catechizata puella adhuc, martyrii palmam adepta est sub Maximiano, Diocletiani collega; circa annum cxcv. qua etiam tempestate Agnes, Vincentius, multique alii. Emeritam vero claram coloniam Vectoniæ, quam memorabilis annis Ana præterit, occiduo Soli facit proximam, quod a promontorio Sacro non multum distet; qui locus totius Europæ omnium maxime occidentalis est.

157 *Non laceratio vulnifica crateteus*] Ad intimas usque costas, quarum syntaxis crati non est dissimilis. Hymn. xi. 57. 'Ungula fixa cavis costarum cratibus, altos Pandere secessus, et lacerare jecur.'

212 *Ossibus altæ impositum*] Vestusta consuetudine receptum erat, ut iis potissimum locis, in quibus vel mortem pro Christo obierant martyres, vel insigniter aliquid gesserant, vel ex quo ortum ducebant suum, vel ubi eorum corpora aut pars aliqua corporis condita esset, in ejus rei memoriam conventus et sacri cætus instituerentur, et apte iis conventibus exstruerentur ædes, quas ra-

lius templa, sæpe Ecclesias, nonnuncquam basilicas, Græco autem vocabulo κυριακὰ, i. e. dominica vocabant. quam posteriorem Græcam vocem Germani in appellandis sacris ædibus usurpant. Latinae autem vocis syllaba prima, excellentiæ ejusdam causa, ædibus celebrioribus, quibus Archiepiscopi præsent, est attributa. Cass.

HYMN. IV. 1 *Bis novem*] Præ reliquis Hispaniæ oppidis patriam suam Cæsaraugustam duodeviginti Martyrum reliquiis ditatam laudat: a quo tamen numero, Vincentium indidem oriundum quidem, sed Sagunti supplicio affectum; quo de est ode sequens, et virginem Encreatem, Gaiumque, et Crementium excepit.

38 *Urbs adorata puellæ*] Eulaliæ, Emeritanæ, cui Hymnum III. dicavit.

45 *Ingeret Tingis sua Cassianum Festa*] Alius Cassianus hic videtur ab illo Forocorneliensi Martyre, de quo inf. Tingis Mauritanæ Bochi civitas, quondam Hispaniæ contributa, cum illius terminis minime continetur.

118 *Carnis et casæ spoliū retentans*] Nebriss. legit *recentans*, i. e. renovans, et quasi exulcerans, quod in cicatricem coierat.

185 *Ambo confessi*] Allusum est ad ἑρμῶν Confessorum, quo nomine elogio vetus Ecclesia eos tantum insignebat, qui ob testimonium Christi, publicitus datum, publica aliqua calamitate, vel pæna, non tamen morte erant affecti, sive, ut Noster ait, qui confessi Dominum steterunt acriter contra fremitus latronum, et gustarunt leviter saporem martyriorum. Hoc in numero est Paphnutius ille magnus, quem Maximinus dextro oculo exsculpto, et poplite sinistro inciso ad metalla condemnavit. Sunt item Athanasius, Ambrosius, &c.

HYMN. V. 27 *Hæc sacra*] Inf. vs. 105. 'Tibi ergo soli contumax Tarpeia calcantur sacra?' Hoc addo,

gula omnes libri formis excusi scribunt, *hæc saxa*. idque mendose; neque enim ipse, opinor, Datianus fassurus erat, a se saxa coli pro Numinibus, quæ eorum figuris repræsentari credebatur.

47 *Nec te juvenatæ ferridæ*] Hanc castigationem ipsa sententia postulabat; etsi in impressis unanimiter legeretur: *nec te jubente fervide*.

68 *Coli jubetis*] Ut referatur ad Cæsarem. Quidam non invenuste habent, *jubetis*; sicque oratio vehemens est, et concitata magis.

79 *Vestræ salutis aucupes*] Qui aucupum more vestræ saluti insidiantur, et, ut postea addit, 'Latenter incitos in omne compellunt nefas.' ineptiunt alii.

95 *Conclamat, os obtrudite*] Corrigit Nebriss. *Conclamat, os obstruite*. Mirum, quid homini venerit in mentem, ut maluerit auctoris carmen depravare, quam phrasim illi paullo duriusculam concedere.

131 *Gaudet, renidet, provocat*] Renidere, valet, ridere, hilaremque aliquam speciem præ se ferre. Inf. 'Soli sereno frons renidet gaudio.'

138 *Par semper invictum mihi*] Qui reorum esis carnibus pasti, manuque exerciti.

218 *Dente infrequenti*] Unam dictionem facit commentator, existimans præpositioni, quod et alibi admonuimus, augendi vim inesse.

226 *Scintillat excussus cinis*] Veteris libri scripturam temere, ut visum est, ab aliis loco motam reposuimus, secuti editionem Davent. Alia illa, in qua explicanda Nebriss. totus est, et inepta est, et ad rem plane nihil.

230 *Cauterem lavit*] *Καυτήρ*, instrumentum, quo ustio perficitur; ut, cum putrida ulcera candenti ferro inuruntur. Hic abusive pro regula lectuli serrata accipi videtur.

272 *Ruptis cavernis*] Foraminibus cippi, quæ pedes martyris immissos

acuminata circumferentia arctissime stringebant. Hoc instrumentum intellexisse arbitror Lucianum in *Toxari*, ubi de Antiphilo in carcerem coniecto sic loquitur. *ὑπενόσει τοιγαροῦν ἥδη καὶ πονήρως εἶχεν, οἷον εἰκὸς χαμαὶ καθέδοντα, καὶ τῆς νυκτὸς οὐδὲ ἀποτείνειν τὰ σκέλη δυνάμενον ἐν τῷ ξύλῳ κατακεκλεισμένα*. In meo Ms. et Davent. tamen est, *ruptis catenīs*, quam lectionem cum Nebriss. minime agnoverit, veram esse affirmare non audeo; labor tamen, ut sententiæ auctoris hanc æque atque illa, adeoque magis convenire existimem.

294 *Fortissimorum fortior*] In excusis est, *fortissimisque fortior*. Nos veteres libros expressimus. Abutitur autem comparatione, more Græcorum; quam imitationem e vulgata Bibliorum versione suxit. Tale enim est, 'major autem horum est caritas:' *μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη*. Ubi more suo Græci excessionem ex comparandi gradu intelligunt. supra *Cathem*. XII. 77. 'O sola magnarum urbium major Bethlem.'

458 *Sparteus claudat cadaver culleus*] Fascina et sparto contexta; quod spartum Hispanis et frequens, et variarum rerum usui servit. Plin. Hist. XI. 19.

484 *Secura plebs iter legit*] Prætuli, quod habebat meus Ms. et Buslid. utpote mollius, et Poëticum magis: in quodam emendatissime exarato, quem a Canonicis B. Catharinæ Noviomago nuper Pulmannus attulit, est, *iter terit*, quod neque damno. Pessime omnes impressi, *Patente dum profundo aridum Secura plebs incensit*.

524 *Sectoque Isaiaæ proximum*] Inf. 'Evomuit spirante Deo quem sanctus Isaia.'

532 *Aut undis dedit*] Recepta scriptura est, *aut vinclis dedit*, sed non sine gravi mendo. Antea enim Vincetii membra dixerat objecta fuisse feris discerpenda, deinde in undas

dispersa; de vinculis nulla ejusmodi mentio.

HYMN. VI. 54 *Jejunamus, ait, recusopotum*] Iterum nota consuetudinem vetustissimam abstinentiæ a cibo, et ex Poëtæ sententia, a potu, illudque jejunium sup. festum et victimam, hic sacrum et votum, sive jus dicatum appellari.

83 *Cur vestri memor ut fiam rogatis*] Qua constantia auctor usus est in primam syllabam verbi, *fio*, corripiendo, attestantur apographa omnia. Eadem plane illa audacissime scioli quidam in istiusmodi locis pervertendis usi sunt. Quæ quidem confidentia cur in illo tolerari possit, in istis minime, alterius loci fuit. Nunc tantum hoc dicam, rigidos istos censores sive incitiam, sive negligentiam suam liquido prodidisse, cum dictio quinquies toto opere repetita, bis illæsa ab iis manserit. Scilicet in Romano: 'Sed restat ingens quod fiat miraculum.' Et in Cypriano: 'Jamque tuum fieri mandas, fio Cyprianus alter.' Factum id puto, quod fortasse aut in ignoto carminis genere versarentur, aut pervertere locum commode non possent. substituerunt autem pro veris hæc sua: 'Cur vestri memor ut siem rogatus?' Item: 'Daminatus et favilla mox fumans eris.' Item: 'Vera ratus, quæcunque senatu auctore probentur.'

110 *Quos olim Babylonicum per ignem*] Dan. III.

HYMN. VII. 2 *Quirinum placitum Deo*] Martyrii coronam hic accepit anno cccx. 4. Junii, sub Galerio, qui in Diocletiani locum allectus, Illyricum, Asiam, et Orientem obtinebat, tabulisque æreis de interitu Christianorum edicta proponebat, quo tempore etiam Romanus, de quo infra, martyrii patinam Deo vovit.

HYMN. VIII. 9 *Ante coronati*] Locus Romæ fuit in Vaticano, prope custodiam Mamertinam, ubi fontem exortum esse, uti inde Petrus, ibi-

dem captivus, milites 49. cum duobus custodibus carceris baptizaret, notum est.

HYMN. IX. 25 *Et tristitia visa*] In aliis, *et tristitia jussa*. quod et ipsum adeo adlubescit, ut, quid debeam præferre, non videam.

50 *Rubetque ab ictu curva humens pagina*] Varie hic versus legitur. In pervulgatis libris est: *curva tumens*: in Gandavensi: *curta tumens*: in Davent. *curve turgens*: in alio, *curva tumens*. Nostra lectio plerisque in antiquis est: et licet copula interjecta mollior reddi posse videatur; ne hoc quidem ausi sumus, præsertim cum ex Beda sciremus, in Poëtarum arbitrio olim fuisse, utrum, h, aspiratio instar fortium consonantium synalæpham arceret, an pro modo suæ fragilitatis nihil valeret. Quod in producto hymno Fortunati, qui huic nostro pæne σύγχρονος fuit, aperte videre est. Si quis etiam id aut per diæresin, aut per concessam Poëtis jure optimo licentiam malit excusare, a me ille non dissentiet.

56 *Pars viscus intrat molle*] 'Viscus,' ut ait Servius, 'non tantum intestina, sed quicquid sub corio est, significat.'

57 *Manus pariter fixere ducentæ*] Placebat lectio vulgata, *fixere cruentæ*: verum cum nihil esset, quo comparandi signum, *totidem* referretur, facile me vetusti codices perpulerunt, ut, quod ipsi commode suggerebant, ego sustinendum putaverim.

77 *Pungere puncta libet*] Ita Aldus et codex Buslidianus. Placet ob elegantem agnominationem, quæ etiam durat in phrasi sequenti: 'sulcisque intexere sulcos.' Sunt qui lægant, *pangere*; sunt qui, *pingere*. neutri cum tanta carminis venustate.

HYMN. X. 1 *Romane martyr*] Beatum Laurentium huic Romano genere nobili, professione militi, et Hippolyto in fundamentis religionis auctorem fuisse, et ducem, auctor est

Volat. Totam autem historiam, quia proluxa est, quo ad ejus avidiorem lectionem alios invitarem, ita paucis versibus complexi sumus: 'Romanus ortu nobilis, Christi in fide Cum se suosque stabiliisset, impium Ad judicem raptus, Deos, Deum et sacra Irridet, evertitque funditus: dein Verum Deum, et sacra ejus ore libero Profitetur. Illum plumbea nihil verbera Terrent, nihil unguis, et furor tyrannicus Ipsi os acuto præpediri vulnere Jubens. At insuper explicatus suæ Mysteria fidei, et dolorum præmia, Crucemque dignis asserit præconiis. Judex fremit magis magisque, nescius Quo se ipse vertat. Quæritur tandem puer, Qui consulatur, unus, an plures Dei Colendi. At ille, fassus unum, cæditur Spectante matre: deinde capite plectitur. Romanus autem ad usque lassitudinem Satellitum laniatus, igni immititur Cremandus: ignem at imber illapsus necat. Furens tyrannus exsecrari imperat Linguam loquaci Martyri; nec sic tacet. Quin Numinis potentiam inscrutabilem Canit: scelestæ Gentium sacrificia Proponit illudenda: tandem præscius, Instare vitæ terminum, atro in carcere Cælo coronam strangulatus accipit.'

22 *Mea lingua Christus*] Vivida hæc et venusta appositio: at illud alterum Mummellii abjectum et enervatum, *mea signa*, i. e. ut ille ait, mei animi sensa. Æque frigidum, quod periculum sequentem ad historiam, quæ est Matth. xvii. Luc. ix. conatur detorquere; cum simpliciter intelligenda sit, quo modo illa Hym. Laurent. vs. 505. 'Dum dæmon invictum Dei Testem lacessit prælio, Perfossus ipse concidit.'

28 *Quassando pressis immoratur dentibus*] Declarat, quomodo Sathan etiam ultimo furore pejor semper, et infelicior evaserit, exemplo anguis; qui dum hastile infixum compressis dentibus diu mordicus tenens quatit,

adeo non liberatur, ut illo etiam penitus in corpus subeunte, vulnus suo periculo reddat grave magis, et lethale. Immorari igitur spiculo dixit, quomodo inf. 'nec immorata fletibus.'

42 *Ire mandat milites, Ecclesiasten-que de sacrariis*] Malim ego legere *Ecclesiasten, atque de sacrariis*, ut sententia sit, jussos fuisse satellites in ipsa usque templa irrumpere, et de sacrariis, &c.

49 *Altaris aram funditus pessundare*] Sic sup. agens de jejuniis. 'Altaris aris quod facit placabilem.' Atque ibi quoque aliam harum dictionum, ab ea quæ recepta est, distinctionem agnoscere videtur. 'Solemus enim,' teste Servio, 'aras Superis et Inferis, altaria solis Superis tribuere.' Hic vero per altaris ipsius ædificium et terra exaltatum, hominibusque convenientibus ad Martyrum tumulos recipiendis destinatum, accipi sentio: a quo Festus, ad vocis etymon respiciens, non omnino dissentire videtur. Sup. 'Ossibus altaris et impositum.' Et in Hippolyto, cum Cryptæ, seu altaris (idem pæne mihi valent) formam satis fuse depinxisset, ipsissimum aræ usum, et primam instituendi rationem (de qua nos alibi) dicturus, subnectit: 'Talibus Hippolyti corpus mandatur opertis, Propter ubi apposita est ara sacrata Deo. Illa sacramenti donatrix mensa eademque Custos fida sui Martyris apposita. Servat ad æterni spem Judicis ossa sepulcro, Pascit idem sanctis Tybricolæ dapibus.' Ubi non imponi aram tumulo, sed apponi planissimis verbis bis dixit. Per aram, vero Mummellii summam altaris partem, ego simpliciter locum oblationibus dicatum, sive in summo ædificii loco, sive alibi fuerit, intelligendum arbitror.

73 *Exarandas ungulis*] Cyprian. ad Donat. 'Hasta illic, et gladius, et carnifex præsto est, ungula effodiens latera et deradens, eculeus exten-

dens, ignis exurens, hominis corpus unum, supplicia plura quam membra.'

114 *Noxialem stipitem*] *Eculeum*. Sic sup. agens de ligneis Vincentii compedibus: 'Duplexque morsus stipitis Ruptis catenis dissiliit.'

124 *Sanguis parentum*] Nobiles olim vocabantur patritii et plebei: quorum patres, avi, majores clari atque honorati fuissent. Qui autem per seipsos clarescere, et magistratus in civitate assequi cæperant, novi homines dicebantur. Cicero Epist. III. 7. ad Appium Pulcrum.

129 *Cui quisque servit, ille vere est nobilis*] Jam annus est, et amplius, cum hanc auctoris sententiam, habitis pridie ea de re inter nos sermonibus, ex temporalis carmine complectebam, ex avunculo carissimo Johanni Bogardo JC. strenæ loco donabam. Quod carmen, quia illi tum sic satis placebat, simul etiam quia primus mihi horum studiorum auctor fuit, ejusdem desideratissimæ memoriæ hic consecratum esse volui: 'Dum nox sopora languidos Suavissimo somni cibo Recrearet artus, garrulo Sonitu loquacis alitis Mihi somnus interruptitur. At mox Thaleia, floreis Caput impedita vinculis, Adstat, sua ut præsentia Noctis silentis tædia More assuëto leniat. Ergo meditando versibus Mente occupatus integra, Quis Christianos nobilis Queat inter esse cogito; Donec serenus Phosphorus Inambulantem Aquario Phæbum exoriri ostenderet. Testem voluptatis meæ Unum te, avuncule, cupio. Non ab Achæmeniae venit natalibus aulæ Vera vel Atreidum sanguine nobilitas. Si te sancta fides Christo commendet Iesu, Sancta fides, vita non spoliata sua, Si vera pietate, et amore amplecteris illum, Pars et in illius corpore viva manes; Tu mihi præ reliquis proavorum ab origine claris Nobilis es, vili sis licet ortus hara: Nobilis es, titulosque ipsis sub-

limior astris Non defecturæ nobilitatis habes. Nam quicumque crucem tolerans patienter Iesu Est potis e cunctis victor abire malis, Cæloque, unde suæ traxit primordia lucis, Posthabet ignava textile corpus humo: Denique virtutum præclara insignia, sic est Mens generosa, tholis figit in æthereis. Hic hic nobilium procerum annumerabitur aulæ, Dignus, crede ipsi, filius esse Deo. At quicumque, quasi curet mortalia nemo, Pronus humi toto pectore, toto animo Bacchique, Cypriæque, et sævi Martis amorem Hausit, et hæc laudum semina vera putat; Fallitur: ille omni est, omni, inquam, ignobilis ævo: Unde-satus numeret stemmata-conque sui. Illius ut pingant insignia pardus et ursus; Barbarus est: vera nobilitate caret.'

132 *Ut magistratus, venit*] Ut parentum suorum sanguine nobilitatis omnes Christo servientes comparavit, ita iis, qui per legem curiæ, seu magistratum aliquem inclinare, martyres et confessores. Ideoque ironice tyrannum monet ne ille perverse, i. e. præter morem et officium suum, benignus sese, pro reo et sonte in jus vocatum, nobilem efficiat.

151 *Jam si sub aris*] Quid vobis abjectius et vilius, cum ipsis aris, quæ imagunculas tantum aliquot et statuas mere quernas ostentant, advolvamini, easque proni, et venerabundi revera adoretis?

156 *Lapis nigellus*] Describit statuem Cybeles matris Idææ, esse, scilicet, lapidem nigellum, formæ muliebri, argento clausum: qui quonam modo ab usque Pessinunte urbe Phrygum, cui cælitus delapsus nomen dedit, Romam advectus sit, et quotannis extra portam Capenam in Almo fluvio lavari soleat, narrat Ovid. Fast. IV. uti quod sequitur de sacris Panos Fast. II.

174 *Si me movere*] Æquissima quidem postulas Romane, sed metuo ut

ea consequaris: cum homine enim Barbaro tibi res est.

182 *Amasionum*] Ut Nestor rhapsodus hanc vocem Latinam esse ostenderet, hunc etiam Prudentii versum citavit. Utitur eadem Apuleius lib. vii. de Asino aureo; estque eadem analogia, quæ in dictione, pusio.

185 *Deos catenæ colligant adulteros*] Vide Ovid. Met. iv. Primus in Odyssea eam fabulam tradidit Homerus, si Ovidio credimus, Trist. ii. 'Quis nisi Mæonides Venerem Martemque ligatos Narrat in obsceno corpora pressa toro?'

188 *Palæstrici corrupta ephebi*] Hyacinthus ab Apolline et Zephyro parum honeste adamatus, cum illum redamaret impensius, ab hoc jactum discum magno impetu in ejus caput deferente interemptus est. Apollo mærens in sui nominis florem dicitur commutasse, annisque sacris honestasse. Unde Ovid. 'Nec genuisse piget Sparten hyacinthon, honorque Durat in hoc ævi, celebrandaque more piorum Annua prælata redeunt hyacinthia pompa.' Idem Apollo cum Æsculapium filium, ob Hippolytum in vitam revocatum, Jupiter exstinxisset fulmine, misere orbus Cyclopa, Jovi fulmina cudentes, sagittis occidit: quod ob factum cælo pulsus, Admeti Pheræi pecora pascenda suscepit. Ei Mercurius cum aliquot boves surripuisset, minanti extrema etiam pharetram furtim ademittit: unde risus abortus pacis conficiendæ occasio nem præbuit. Ovid. Met. ii.

197 *Puer sed obstat Gallus*] Attis, qui, ut ait Catullus, stimulatus furenti rabie, vagus animi, devolvit ipse acuto sibi pondera silice. Ovid. Fast. iv. et ibi P. Marsus. Octavius Minucii autem huic locum ita tractat: 'De Cybele Diodymena pudet dicere, quæ adulterum suum infelicitè placitum, quoniam et ipsa deformis, et vetula, et multorum Deorum mater, ad stuprum illicere non pote-

rat, exsecuit, ut Denm scilicet faceret eunuchum. Propter hanc fabulam Galli eam et semiviri sui corporis supplicio colunt. Hæc jam non sunt sacra, tormenta sunt.' Sic Octavius.

203 *Laqueis minacis*] Lege Julia, quam Augustus tulit, et severe admodum exercuit, pœna capitis adulteris statuebatur. Vide Pandect. XLVIII. Alia item lex a C. Scantinio Tribuno pleb. olim lata erat in eos, qui aut pudicitiam alienam sollicitassent, aut suam ipsi prostituissent: quorum pœna primum pecuniaria decem millium, teste Quintiliano, fuit: sed ob culpæ atrocitatem a Constantino et Constante Christianis gladio ultore puniri cœperunt. Leg. cum vir nubet. Cod. ad legem Juliam de adulter.

213 *Lemnii*] Quia rivalis, utpote maritus Veneris, de cujus cum Marte adulterio jamjam egimus.

215 *Herculem*] Quia privignus Junonis.

218 *Tecum dicati*] Devoti seu dediti, ex animo fidem ei adhibentes. Creber est in usitanda hac voce.

222 *Saltat tonantem tauricornem*] De his suo loco, contra Symmachum longiores erimus. *Ludius*. Ita quidam libri. Murmellio potius placere videtur *Lydius*, adducto V. Maximi auctoritate, ubi de histrione agens, 'Eaque res,' inquit, 'Lydium ex Etruria accersendi causam præbuit: cujus decora pernicitas vetusto ex more Curetum Lydorumque, a quibus Etrusci originem traxere, novitate grata Romanorum oculos permulsit.' Ita etiam Ovid. de Arte i.

224 *Ridesque et ipse*] Ambros. lib. i. de virginis. elegans Dionysii Syracusani Deos illudentis exemplum proponit. 'Is,' inquit, 'cum ingressus Jovis fanum, amictum aureum, quo operiebatur simulacrum ejus, detrahit, jussit imponi laneum, dicens, aurum hieme frigidum, æstate onerosum esse. Sic Deum irrisit suum, ut

nec onus ferre posse, nec frigus putaret. Ita cum Æsculapii barbam vidisset auream, tolli imperavit, indignum ratus, filium barbam habere, cum Apollo pater etiamdum imberbis esset.'

226 *Sacrate*] Summe Pontifex, sacris iniciate.

228 *Meretrix Adonin vulneratum*] Dente aprugno sub inguine laniatum. Ovid. in fine Met. x. et Lactant. de falsa Rel. i. 17. ubi ex numero liberorum Veneris sena adulteria supputat.

236 *Facem recincta*] Ovid. Met. v. et Claudian. tribus libris. Sustulimus gravissima menda, quæ totam hanc clausulam inexplicatam reddiderant, et veterem scripturam in sedem reposuimus suam. Neæræ nomen ἀντονομαστικῶς hic accipio, pro Omphale, cui Hercules ex Apollinis Oraculo venditus serviisse dicitur. Neque novam quis aut absurdam hanc expositionem arbitretur, cum idem hoc nomen Ariadnæ dederit in priore contra Symmachum, ubi, cum Liberum dixisset puellam a Theseo desertam in litore reperisse, addit: 'Hanc jubet assumptam fervens post vina Neæram Secum in deliciis fluitantis stare triumphî.' Eadem tropi forma usum existimo, cum 'Eliam ruris aridi hospitem, fragore ab omni remotum et segregem,' ait, 'sprevisse criminum frequentiam, casto fruentem Syrtium silentio.' Per Syrtes Carmelum montem, aliasque solitudines intelligens, in quibus tum Eliam, tum alios prophetas degisse legimus. Est eadem usus supra, cum significaturus non paucas etiam magni nominis Vestales virgines Christo nomen dare, diceret: 'Ædemque, Laurenti, tuam Vestalis intrat Claudia.'

245 *Divinitatis vis in algis*] Divinum aliquid. Inf. 'Regia tunc omnis vim majestatis, et omnis Parva licet, cæli imperium retinere potes-

tas Credita.' Ejusdem sunt: Longi vis temporis; vis marini gurgitis, vis libertatis. Hoc addo, ut lector, cum in aliis pro vis invenerit scriptum jus, quod Mummellio magis videtur placuisse, facilius judicet, utrum verius.

257 *Aspis Æsculapii*] Æsculapius primum Epidauri serpentis forma colebatur: postea Romam traductum fuisse, narrat Livius lib. i. de bello Punico. De Diis Ægyptiorum verissime Juven. Sat. xv. in ipso initio.

263 *At unde major*] A simili. Fuliginosis Laribus divini honores decernuntur, non autem oleribus: at (ita malo, non, aut) unde plus divinitatis focus et Laribus agnascitur, quam hortis? profecto si illis inest Numen, et his.

269 *Malleus Polycleti*] Cum in vestustis et impressis hic verborum ordo servetur, quid est, Mummellii, cur eum immutes? Qui in voce, paracletus, penultimam corripit patiebare, cur non item in, Polycletus? an quo rudiores id minime imitarentur? Immo huic malo brevi annotatione occurrisses.

302 *Quos lana terret discolore in stipite*] In circulatorum præstigiis colorum variegatorum magnum esse usum testificatur Pharmaceutria Virg. 'Terna tibi hæc primum triplici diversa colore Licia circundo.'

346 *Ædem sibi ipse mente in hominis*] Ita plane in meo: nisi quod sedem habeat pro ædem. Mummellio magis placet altera lectio, etiam e vet. libris deprompta, ædem sibi ipse mentem hominis condidit; ut consona non absorbeatur. Neque mihi admodum displicet, cum tale quid supra docuerim de adspirationis nota.

381 *Deasciato stipiti*] Statuæ ascia fabrorum instrumento dedolata et politæ. Suavissime hunc locum tractat Minucius.

383 *Aras ofellis*] Etsi deductitium sit ab ossa, alterum f tamen detra-

hit, quomodo etiam Martialis: 'Parva tibi incurva craticula sudet ofella.'

385 *Urnas, reorum morticinas, lambere*] Ex quodam pietatis affectu urnas exosculari, quæ nihil aliud, quam exsanguia sceleratorum hominum cadavera et ossa servant.

410 *Pyrrham consule*] Si originem humani generis extremam vis nosse, Deucalionem et Pyrrham tibi propone. Ovid. Met. i.

415 *Jovi Statori*] Unde Jovi Statori nomen sit, habes apud Livium in vita Romuli.

481 *Ignes et fidiculæ*] Instrumenta, quibus sontes alligantur, ut ab iis veritas extorqueatur. Infra tamen conjungit fidiculas cum acutis sulcis: vultque ea a lateribus transferri ad secundas maxillas. Judicabit lector: nam mihi omnino videtur hac voce abuti.

495 *Podagra, et arthresis*] Quisquis ille fuit, qui vulgata hujus loci scriptura nixus vocem artesin Latinis Lexicis inseruit, et ab artubus originem sumsisse arbitratur, plane fallitur. Cum enim morbus hic articulorum Græcis dicatur ἀρθρίτις, tempore Poëtæ nostri, infelici nescio qua ratione et exemplo ducti, eum arthresin nuncuparunt. Sic ex pleuritide, pleuresim, ex phrenitide, phrenesim, fecerunt. Atque harum trium vocum duas priores apud hunc auctorem, et huic coævus, est reperire: apud vetustiores aut Græce peritos, minime. Tertia Latinis sic satis nota videtur: sed ita ut Juvenalis, Martialis, et alii Græce docti ejus mediam produxerint, solus Prudentius corripuerit. Hinc intellige, amice Lector, quam recte illi sentiant, qui in auctore nostro ob solas librorum epigraphas, in quibus inveniendis illi fortasse amicus idiomatis Græci paulo peritis gratificatus est, putidam et otiosam quandam licentiam malint tolerare, quam Græcæ linguæ ignorantiam. Quod autem Pet. Mosel-

lanus, vir non ineruditus, in suis schematum tabulis ait, Prudentium virum vere prudentem non inscitia Græcarum, ut litteratores clamitant, sed in re sacra systole usum esse in dictione, idolum, imprudenter ille quidem, et parum Grammaticæ. Constat enim Poëtæ omnes, Latinos dico, tanta religione semper ab hac figura abstinuisse, ut non nisi coacti eam usurparint. Cogebantur vero, aut cum dictio alia non suppeteret, quæ omnino idem significaret, quod non rarum est in propriis appellationibus, aut cum venustum aliquem et proprium sermonem servare non possent, nisi neglectis Prosodiæ regulis. Hoc autem cum fieret, dabant operam, ut scientes ac studio, non imprudentes ac inscitia, fecisse viderentur. Itaque Sedulius, in fine Paschalis carminis, qua voce alibi semper recte usus erat, semel in illo est abusus: 'Gloria magna Patri semper, tibi gloria Nate, Cum Sancto Spiritu gloria magna Patri.' In hoc Nostro quid tale usu venit? eandem vocem, cum aliæ non paucæ suppetarent, sexcenties illegitime usurpavit, cum legitime potuisset, si voluisset. Testor Ald. Manutium, qui plus decies tentavit. Quæ istæ igitur superbia est, malle se in difficillimos rerum absurdissimarum laqueos induere, quam opinionem mentibus semel comprehensam videri remississe?

498 *Sævit Hippocratica*] Si hoc exemplo allato systolen Mosellanus illustrasset, neque potuisset meliore neque planiore.

528 *Non voluntas occupat*] Cur id non volentes et lubentes capessimus, quo necessitate urgente tandem adigemur? Cur non convertimus in nostram laudem et gloriam, cum queamus, quod naturæ lege nobis impositum est?

557 *Charaxat*] Χαράττειν Græcis etiam valet sculperere, arare, scarifi-

care. Poëta, suæ ætati suppres caredo imitatus, ab istius verbi futuro *χαράξω* Latinam dictionem derivavit: quemadmodum alibi a præterito passivo sive ejus deductio nomine *πλάττειν*, plasmare. Quæ huc ab aliis afferuntur, et scriptis libris adversantur et poëtæ nostri Genio.

592 *Sanus videbit: lippus oculos obteget*] Lux prolata etiam in tenebris, sanis tantum, et, qui fidei lumen recipere, statim jucunda est et utilis. Iis autem, quibus lippini oculi, aut ex glaucomate, sive hypophymate caligant, i. e. incredulis et malis, injucunda maxime est et noxia.

610 *Ut stultus esset sæculi*] En tibi veram causam, cur poëta cum fucatis Gentilium poëtarum lenociniis more nostri sæculi sua exornare potuisset, studio, et de industria iis abstinerit. Qua de re exstat eruditissimum Arnoldi Laurentii necessarii mei carmen.

618 *Capellam Gnossiam*] Amalthæam Jovis nutricem. Vide Lactant. I. 21.

630 *Crucem vetusta combiberunt sæcula*] Innumeris signis et certissimis adumbrationibus edocti sunt, fore, ut per Crucis mysteria aliquando liberarentur.

648 *Margaritas spargere*] Suspicio scripsisse *margarita*, quomodo in Psychomach. ‘margaritum ingens:’ quam hic secundam corripit, ibi produxerit. Cujus in toto opere vix alterum exemplum invenias.

692 *Tantulos at si dolor*] I. e. ut modo aiebat, ‘Male eruditi torqueatur funere, Infantis orba, quemque corruptit, fleat.’ Supplicium unici filii gravius illi accidet, quam si ipsa nostris ungulis lancinetur. Atque hanc castigationem, uti multas alias, uni meo manus acceptam fero. Ab aliis enim omnibus hic destituebar.

705 *Quem plaga fletat*] Sup. ‘Ambustum quoniam vis facit ignea Imbrem de madido flere cacumine.’

715 *Firmatque sensum mollis indulgentiæ*] Rationem reddit, cur mater, flentibus aliis, sola vultu esset renidente. Pietas, inquit, erga liberos in Christianis et vere piis, fortior redditur, ne in effeminatam misericordiam degeneret, liberis ipsis pro Christi amore patientibus, ipsisque adeo doloribus redditur contumax, ut sensum mollis indulgentiæ omnibus parentibus agnatum stabiliat et obfirmet, quo sc. salutem animæ suorum longe præferant saluti corporis.

737 *Mille in Bethlechem*] Hujus scriptionis rationem supra reddidi. Historias vide Matth. II. Gen. XXII. Machab. VII.

786 *Quanam arte nobis*] Perorationem a septem Machabæorum matre sumit. Ait enim ibi: ‘Nescio equidem, quo pacto in meo exstiteritis utero, nec ego vobis spiritum et vitam contuli, nec ejusquam vestrum primordia compegi. Nimirum mundi creator ille, qui genus humanum finxit et originis omnium auctor est, idem vobis spiritum et vitam clementer reddet resurrecturis: qui vos ipsos nunc propter ipsius leges contemnatis.’

829 *Sancti Abelis ferculo*] Hic videtur pro sportula viminea seu fiscella poni, qua agni Abelis gestabantur. Obiter reddit causam, cur Abelis sacrificium Deo fuerit gratius, quia videlicet lecti erant ex ovili puriores ceteris. Gen. IV.

881 *Libet experiri, lerna*] Locus hic ab aliis corruptus erat et perperam explicatus. Vera sententia hæc est: Periculum faciendum est, an parte aliqua truncata, alia sit renascitura: Dein, an etiam ille per damnâ immixti seu mutilati corporis sese novum sit instauraturus, quomodo de excetra Lernæ commemoratur, cui uno capite cæso, altera tria unius loco succrescebant. Quod si ita est, age, ego me tum Herculem dabo, et non amplius partem aliquam, sed totam

monstrum aut igne, quemadmodum ille, aut alia ratione e medio tollam.

886 *Jam nunc*] Elegantissima veri Chirurgi periphrasis, desumpta a proximis adjunctis, peritia sc. anatomicae artis, et proba luxationum, ac vulnerum curatione. Apparet autem, ab eo usque tempore, partes nobilissimae artis pessimo exemplo discerpi, ac laniari coepisse. Hic enim Aristo eo tantum nomine innotuisse videtur, quod solam χειρουργικὴν, tertiam θεραπευτικὴν partem, exerceret.

894 *Fas profanavit vetus*] Sup. 'O fas priorum, moris o prisci status!' Servius in illud Georg. i. 'Quin etiam festis quaedam exercere diebus Fas et jura sinunt.' 'Fas,' inquit, 'ad religionem pertinet: jura ad homines.'

911 *Ergo ratus praefectus*] Ausi sumus ordinem verborum, qui in impressis est, mutare, aliis exemplis adducti; quale est inf. 'Vera ratus, quaecunque fiant auctore senatu.'

972 *Ceu retusis icibus*] Hic quoque cum tantopere variare codices viderem, et particula disjunctiva turbare commentatores, assimilandi notam substituimus, quae sententiam effecit planissimam. Chirurgum judex de alterutro insinuat, eum sc. aut nihil secasse, aut perpaucum tantum linguae vincula, quae loquelam non plane impedirent. Prius intellexit, cum diceret, eum mera usum simulatione, ferum in martyris ore nihil agens et irritum versasse frustra, quomodo fieri solet, cum clavus aut radius maxima vi adactus ab aversa parte retunditur. Alterum ita dilucidum est, ut vel verbum additum supervacaneum fuerit.

1007 *Non bubulus*] Παρασκευή est narrationis sequentis: qua describit et irridet sacra Terentina, quae in circo campi Martii, ubi Tybris suas maxima vi ripas abradit et terit; unde et Terentum ea pars circi dicta est, in honorem Ditis et Proserpinæ,

sub terra, (ut in sacrificiis Inferorum fieri consuevit,) nigra bove caesa celebrabantur. Reliqua ita perfecte exsequitur auctor, ut neminem adhuc meminerim perfectius.

1015 *Cinctu Gabino russeam*] Is erat toga sic in tergum rejecta, ut una ejus lacinia a tergo revocata hominem cingat. Quo vestimenti genere Pontifices in sacris quibusdam, Consules in bellis indicendis utebantur. Originem a Gabiis traxit, qui, cum ipsis sacrificantibus bellum indictum esset, iisdem illi togis, quibus induti erant, cinctis, bellum aggressi sunt, et tandem feliciter confecerunt.

Russeam] Sup. Hym. in Hippol. vs. 130. 'Luserat et minio russeolam saniem.' Ita et Apuleius 'russeam fasciolam' dixit, qualis autem hic color sit, notum est ex eo, quod russatis vestibus Lacedaemonii usi sint, ad caelandum coloris similitudine sanguinem, ne ipsorum vulnera hostibus animum adderent. Quo autem in ordine colorum rubeorum ponendus sit, Jul. Scalig. contra Cardanum exercit. cccxxv. acutissime docet.

1051 *Addamus illam, vis, Hecatomben tuam*] Iliad. α'. Εὐχάλλῃς ἐπιμέμφεται, εἰθ' ἑκατόμβης. i. e. τελείας θυσίας ἀπὸ τῶν ἑκατὼν βοῶν, ἢ τῆς ἀπὸ ἑκατὼν βάσεων, ὃ ἐστίν, ἐξ ἑκοσι πέντε ζώων. Infra quoque hujus solennis sacrificii mentionem facit: 'Forte litans Hecaten placabat sanguine multo, Pontificum festis ferienda securibus illic Agmina vaccarum steterant, vitulasque revincta Fronte coronatas vibrabat torta cupressus.'

1059 *Sunt sacra, quando vosmetipsi exciditis*] Quam nefandis et scelestis sacrificiis suos olim Deos Gentes coluerint, elegantissime, ut alia omnia, Alexander Neapolitan. Genialium dierum lib. et cap. ult. et Lactant. i. 21.

1061 *Cultrum in lacertos*] Cybelæ, Deum matri, sacrificabant, virilibus testa exsectis. Bellonæ autem, ali-

quando tantum humeris mutuo cæsis, interdum homine per totum corpus ignitis acubus punctim inusto primum, ex crucis postea vulnere mortuo.

1076 *Sacrandus*] Consecrandus, immolandus Bellonæ, teste Tertulliano.

Sphragitidas] Stigmata et punctiones acuum. *σφραγίζειν*, signare est, et insignire. Inde *σφραγὶς* et *σφράγισμα*. derivatum *σφραγίτης* hac significatione alibi vix puto legi.

HYMN. XI. 9 *Tacitas claudentia turbas*] Accommodate. Subjungit enim, 'Quanta virum jaceant congestis corpora acervis.' In impressis est, *tumbas*. male. quid enim significat, *tacitas tumbas*?

29 *Execranda Novati Scismata*] Non potuit voce uti aptiore. Nam ille, qui omnes a baptismo vel semel relapsos crudeli errore damnabat, non existimans iterum in Ecclesiam recipiendos, quid aliud quam Ecclesiarum concordiam dissipabat; hos ad desperationem, illos ad privata agens concilia et cœtus?

33 *Venerabile martyr Cerno*] Jamjam futurus verus, et quam plurimis utilis Christi testis sentio, illud dogma esse venerabile, id est, amplectendum, utpote rectum, et venerandæ religioni consentaneum, de quo pessime antea judicaveram.

154 *Crypta latet foveis*] Quo modo hæc crypta, quæ Verania dicta est, in via Tiburtina sita, latuerit, sequentibus aliquot versibus demonstrat. Alii *patet*, alii *fovet*.

185 *Æquore levi*] Infra eadem voce est usus, ne quis aliam substituendam putet: 'Felix Deorum mater imberbes sibi Parat ministros lævibus novaculis.'

222 *Laterum seriem jugiter exsinuent*] Sinuum seu laciniarum in morem explicent, latiusque extendant. Hanc templorum formam per tot sæcula vetustas ad nostram usque ætatem transmisit, neque nostra hodie aliter

exædificantur. In duobus æque novum vocabulum est, *eximient*. Lectori optio datur.

HYMN. XII. 5 *Pleno tamen innovatus anno*] Eodem die interemptos esse omnibus constat, sed controversia est de anno. Vulgata opinio est, in eundem annum utriusque mortem incidisse. Prudentius hic annum interjectum fuisse ait. Nec desunt qui de duobus audeant affirmare. Nos veraci eorum testimonio contenti, de illo tantopere non laboramus.

7 *Quæ flumine labitur propinquo*] In quodam vetere est, *lambitur*. In Daventriensi, *lambit ex*. Utrumque de Rhodano Lemanium allambente, similibusque fluminibus recte dici possit. De paludibus autem ad montium radices scaturientibus, ac in vicinos amnes perenniter sese exonerantibus, non item.

17 *Sola versus in cacumen*] Pedibus in altum vergentibus. Solum enim, inter alia, inferiorem pedis partem significat. Cicero: 'Mihî amictui est Scythicum tegmen; calceamentum, solorum callum; cubile, terra.' Inf. 'Nunc virginali perdomitus solo.' Item: 'Sola pendulus et pede sicco.'

36 *Fluctuet corymbo*] Expressi Davent. his de caussis: primum quod *κόρυμβος* inter vocabula Ecclesiasticis usitata non numerandum sit: deinde quod natus inepte rivulo affingatur. Sup. in Quirino, vs. 29. 'Miris vasta natatibus Saxi pondera sustinens.' Postremo quod paullo ante regionem, ubi sepeliebatur B. Petrus, dixerit 'canere oliva.' Hic igitur idem repetens, ait 'rivulum, ubi per pretiosa marmora ruerit, clivumque lubricarit, fluctuare virentibus corymbis:' i. e. ramulis et foliis olearum.

47 *Princeps bonus*] Vide Platinam in Silvestri vita, et Volat. in Constantino. *Lusitque*, adeo liberaliter erexit, ut sumtibus pepercisse non videatur.

53 *Tum camuros hyalo*] Num vi-

treas fenestras intelligit, quæ fornicatis arcubus includi solent? An potius arcus illos camuros, columnis Pariis innixos, vitreo colore seu lumine fuisse perfusos?

Cucurrit] *Continenter duxit.*

HYMN. XIII. 20 *Sive timoris opus*] Potes per, timoris opus, intelligere eorum affectus, quos suorum criminum pœnitere incipit, cum metu divini iudicii et Gehennæ ad meliorem mentem revocantur. potes constantem sui abjectionem, quam alibi prope desperabundus videtur præ se ferre. potes denique sanctum, et filiis dignum timorem Dei, qui sapientiæ initium statuitur. quicquid feceris, nihil peccabis. Neque enim, quæ universe dicuntur, arctius restringenda sunt.

30 *Deflua Cæsaries*] Agnoscis morem veteris Ecclesiæ.

32 *Justitiam bibere Christi*] *Justitia*, quam suos Christus edocuerat, imbui, eam discere, et modis omnibus consectari. In aliis est: *vivere justitia Christi*: in aliis, *Justitiæ*. Jurare animum, utrumque subditum esse ab iis, qui hoc genus positionis, de quo antea, non animadverterant.

90 *Edere jussus erat*] *Vulgata* scriptura, in qua carminis ratio non constabat, nisi præter auctoris consuetudinem consonans absorberetur, nunquam mihi placuit, tum ob hoc, tum quod languidum quid, et a sensu abhorrens mihi saperet. Est autem hæc: *Dogmata atque loci jussus genus, Christianus inquit.* Tandem Pulmannus me

istius, e vetusto libro depromptæ, participem fecit: de qua minus cœpi dubitare, quod in Daventr. quoque haberi viderem.

HYMN. XIV. 8 *Virginal*] Ἑρμῆν seu virgineum vinculum, de quo Johan. Wierus medicus. Quod Augustinus atque alii efferunt in plurali numero, ausus est in singulari, quomodo paullo post nomen, altar. In quibusdam legitur, scriptum fere, nisi me oculi fallunt, aliena manu: *Intactum ab omni crimine corpus est*: quod plane rejecio ut spurium, neque cum sequentibus cohærens.

74 *Hic hic amator jam, fateor, placeat*] Ἄεque alacriter atque fervide Ignatius in sua ad Romanos: Ὁναμίην τῶν θηρίων τῶν ἐμοὶ ἡτοιμασμένων ἂ καὶ εὐχομαι σύντομά μοι εὐρεθῆναι ἂ καὶ κολακεύσω συντόμως με καταφαγεῖν, οὐχ ὥσπερ τινῶν δειλαινόμενα οὐχ ἥψαντο· καὶ αὐτὰ δὲ, ἐὰν ἐκόντα μὴ θέλῃ, ἐγὼ προσβιάσομαι. συγγνώμην μοι ἔχετε· τί μοι συμφέρει, ἐγὼ γινώσκω. νῦν ἄρχομαι μαθητῆς εἶναι· μηδὲν με ζηλώσαι τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω.

130 *Purgabor oris*] Pleraque errata, quæ autorem hunc misere fœdarunt, librariorum arguunt incitiam: qui temere ac sine delectu quævis ausi sunt exarare, modo in unam dictionem diversissima conglutinant, modo cohærentia divellent. Subjiciam plura exempla simul, ne de iis singulatim ratio reddenda sit.

Snam
Obis
Quinos
fluctu et
exitusque
purgabo roris
secernere
consulet et
in acie.
sed et

pro

si jam. in Vincen. vs. 146.
o bis ibid. vs. 537.
quin os. in Romano vs. 1036.
fluctuet. in pass. Pet. et Pauli vs. 36.
exit usque. in Cyprian. vs. 102.
purgabor oris. hoc loco.
se cernere. Apoth.
consultet.
macie.
sedet.

II. in Symmach.

IN APOTHEOSIN.

Ἀποθεῶ Latinis valet consecrare, et divinis honoribus prosequi, atque, ut ita dicam, deificare. Qua autem ratione hoc titulo suum librum insignierit, discere potes et Psychomachia. Ibi enim Heresis, quem Deum coleret, rogata, 'Deus est mihi discolor, inquit, Nunc minor aut major: modo duplex, et modo simplex: Cum placeat, æreus, et de phantasmate visus, Aut innata anima est, quoties volo ludere, Numen.'

PRÆF. II. 51 *Expectat ergo*] Parabola Christi de zizaniis Matt. XIII. contra atque alii, ad hæreticos refert.

APOTH. I. *Plurima sunt*] Hæc heresis Noëtum quendam auctorem habet, qui circa annum Domini CCL. est ausus asserere, Christum eundem esse Patrem, et Sp. Sanctum, ipsamque Triadem in officiorum, et actionum nominibus, non in personis accipere. Unde qui illum secuti sunt, Patropasiani dicebantur: inter quos Sabellius exstitit, præceptor dogmatum perversitate minime cedens.

II *Ille Pater*] Ea Patris est hypostasis, quam Johannes Dei nomine intelligi voluit, quem nemo mortaliū vidit, nisi in Filio λόγος ὁφισταμένω, qui tum patribus beatis, tum facta temporis plenitudine Apostolis fuit conspicuus.

52 *Effigiem nostri signaverat oris*] De more suo quærit occasionem explicandi allegorice sacras historias, iisque eruditionis quasi spargendis seminibus exornandi opus suum.

74 *Verbi sator, auctor et ignis Creditur extra*] Vanissimam hanc heresim unico argumento eoque solido confutat. Videri Pater non potest; ergo nec pati. Antecedens comprobatur testimoniis sacris, ut Johann. I. 'Deum nemo vidit unquam.' et Joh. VI. 'Non quod Patrem quisquam viderit, nisi is, qui est a Deo: hic vidit Patrem.' Exod. XXXIII. 'Faciem meam tibi videre non licet: neque

enim homini fas est videre me, quin vitam amittat.' Joh. I. 'Verbum caro factum est.' Quæ admiscerentur historię, ut illa Abrahami, Gen. XVIII. Mosis, Exod. III. trium juvenum Babyloniorum, Dan. III. huc faciunt, ut ostendant, tantum abesse, ut mera et infinita Patris majestas humanis oculis ab aliquo conspecta fuerit, ut ne filium quidem mortalium quis aliter unquam viderit, quam per species, quas possit homo comprehendere visu.

155 *Semper in auxilium*] Nobilissimus hic est locus de perpetuo Christi in Ecclesiam amore, quem B. Paulus toties urget, præcipue cum ait: 'Petra autem erat Christus; innuens, Dei filium et ductorem, et custodem Israëlitis certissimum semper exstitisse: facitque huc tum Irenæi, tum aliorum veterum interpretatio, qui, cum idem Apostolus inquit, 'Legem per manus mediatoris datam esse,' intelligunt ipsum Dei Filium, λόγον, æterni Patris fuisse oratorem ad populum dicentem verba legis: in qua sententia fuisse et poetam nostrum, liquet ex his versibus: 'Ipse dator legis divinæ accedere coram Jussu, amicitie collato qui stetit ore Communis, et sacris conjunxit verba loquelis Carnis in effigie Christum se cernere sensit.'

179 *Depositorque patris*] Sabellius Pentapolitanus, Noëti discipulus, similiter docuit, unicam tantum esse personam in Divinitate, et Trinitatem tantum in nominibus, non in rebus, ac subsistentiis distinctis, confitebatur. Unde illius sectatores Unionitæ dicti sunt. Vixit circa annum CCLX. Hist. Eccles. VII. 5. et X. 29.

183 *Sed fortasse velis*] Satis tibi est, dicere, unum Deum esse: Patrem et Filium esse non vis. atqui quantum tu dicis, ipsi etiam Philosophi Gentiles ante te crediderunt. Id quod de suo Aristotele Jul. Scalig.

exercitat. 365. nimium ingeniose contra Ciceronem probat.

186 *Et quis in idolio recubans*] Non-nihil torsit me hic locus: nihil tamen in eo immoratus, ad alia perrexi. Quo factum est, ut postea grande pretium meæ festinationis reportarem. Nam cum de argumento quodam Paulino inquirendo sollicitus essem, forte fortuna incidi in 1 Corint. VIII. ubi statim quod errabam didici. Paulus enim ibi de idolothytiis agens, Ἐάν, inquit, τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνώσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνελθῆσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθῳτα ἐσθῆναι; Cujus loci vulgata conversio hæc est: 'Si quis viderit eum, qui habet conscientiam, in idolio recubentem, nonne conscientia ejus, cum sit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothyta?' Eam conversionem secutus est Poëta. Alii vocem εἰδωλεῖον epulum simulacrorum interpretantur: alii mensam deastrorum. Ego eandem 1 Esdr. I. usurpatam reperio pro idolorum fano, quod ad hunc locum mirifice quadrat.

197 *Nemo Cloacinæ, aut Hippo*] Rationes, quamobrem, din ante Buslid. codicis scripturam visam, divinaverim ita legendum esse, sunt istiusmodi. Scribit Fulgentius ad Chalcidinum, 'Vertumnus, Priapus, et Deam stabulorum (quam Apuleius Hippo, sive Hipponem, alii Hipponam nuncupant) inter Semonas Deos numerari, qui tanquam cælo indigni, ob meriti paupertatem, cælitum numero nunquam adscripti fuerunt.' Quæ verba cum auctoris nostri propositionem mire confirment et illustrent, satis argumento sunt, depravatos esse codices, in quibus, mutatis et transpositis litteris, legitur, *Nemo Cloacinæ aut Tipho*. Idem censendum de iis, in quibus est: *Nemo Cloacinæ aut Eponæ*. Siquidem Lilius Gyraldus in historia de Diis Gentium manifesto convincit, hanc Deam a quibusdam

male Eponam vocari. Vere hoc illum dixisse, hinc facile est perspicere, cum scioli Barbaram vocem substituentes media longam corripuerint.

198 *Quamvis olidam*] Ita malo. In aliis tamen est, *quamvis solidam*: In Daventr. *solitam quamvis*.

205 *Clinicus ut se*] Sic apud Platonem sapiens ille Socrates, cum, ex veneno hausto, toto pæne corpore frigeret: 'Æsculapio,' inquit, 'o Crito gallum debemus, quem, videte, ut reddatis, neque committite, ut hoc negligatur:' sentiens, se ex hac vita emigrantem quasi a morbo convalescere.

264 *Noscere principiorum semina*] Utinam hoc acutulis quibusdam, et perquam suo judicio perspicacibus aliquando persuaderi potuisset; non opus esset, tam multos hodie tranquillandis Ecclesiarum discidiis distineri.

284 *Semifer et Scotus*] Hæc addo, ut demonstrem, non male me ex fide vetustorum codicum rejecisse id, quod erat in vulgatis edit. *Semifer et Gothus*: tum quod verisimilius esset, poetam finitimæ regionis exemplum proponere; tum quod omnes uno consensu primam in *Gothus* corripiant.

298 *Nec sago clangore*] Strepitu præsago, et, ut Horat. loquitur, 'imbrium imminens divino.'

301 *Amico imbuat eloquio*] Edocuit. Ejusdem farinæ phrasid est cum ea, quam supra restituimus: 'Justitiam bibere Christi:' penetrare dogma nostrum.

305 *Et dedit olli Ora Dei*] Quia istos ex mera inscitia errare judicabat, longior adhuc fuit in vera doctrina de Trinitate explicanda: nunc duobus argumentis eorum errorem convellit. Unum produxit ex Genes. I. Quod cum suavissimis versibus Mar. Victor complexus sit, non me contineo, quin eos, licet minus, ut cupio, integros, hic adscri-

bam, quo omnes ad vetustum aliquod exemplar reperiendum commoveam: 'Postquam cuncta datus generatim protulit ordo, Quæ mandante Deo cum plenus mente parentis Filius Omnipotens faceret, sanctusque probaret Veris plena bonis et multa dote referta Spiritus, ac longam in seriem mansura foveret; Causa datur mundo propior, cur justa vicissim Causa prior. Jam mundus erat; jam sidera, et ortus, Aërque et vitreum pelagus, terræque virentes: Nec spectator adest, quem tantæ gloria molis Impleat, atque oculis avidum per singula ducat. Quid possint conferre Deo? possessio nulla est, Si rerum possessor abest: nunc Rector Olympi; Stat data summa operi, bona sunt quæcunque creavi, Nunc hominem faciamus, ait, qui regnet in orbe, Et sit imago Dei (similem decet esse creanti) Liber, ad arbitrium fruitur qui mente, creatus.' Alterum argumentum est Gen. XIX. 'Igitur Dominus pluit super Sodomam et Gomorrhham sulfur, et ignem a Domino de Cælo, et subvertit civitates has.'

343 *Alieno stipite jactat*] Non gloriamur alieno stipite. Lubentes enim hic monenti Paulo Rom. XI. audientes dicto sumus. possumus siquidem et nos vobis facilius multo, et citius defringi, et cadere: sed oramus, ut quia nunc tandem vestro trunco insiti sumus, et uno illius succo alimur, vestra avulsione et lapsu contristare nos porro desinatis: quod si non inpetramus, saltem ne invidete nostræ felicitati.

353 *Lascivire choris*] Æque ut olim cupide, immo lascivius convenire, ad Paschæ festum peragendum.

359 *Signato collinit ore*] Alludit ad Domini præceptum, quo, ut est Exod. XII. Judæi, ab ultima Ægyptiorum plaga immunes futuri, agni sanguine postes et superliminaria domorum conspergere jubebantur.

371 *Sed Christo feta, meamque Spem paritura utero: quam spem? nisi*] Ita in plerisque apographis. Interpunctionem ipsi ex ingenio addidimus. 'Fluxit,' inquit, 'lex cælo illa, non quam carne colis, sed quæ Christo feta est:' i. e. quod antea dixit in eadem metaphora persistens, 'quam spiritus implet interior, quæque utero paritura est spem meam, nimirum Numinis alumnus lumen et adventum Domini.' Hujusmodi personæ mutatio est illi frequens. Inf. 'Vidisti Angelicis comitatum cætibus alte Ire meum, cujus servor munimine, templum.' Item: 'convicta fatere Esse Deum, solus qui me tibi præripit, Jesum.'

383 *Fronte crucis*] Joh. XIX. Poëtice autem hic scribam inducit Pilato respondentem, ut inf. sibi Lazarum.

387 *Quidquid ab arcano*] Hanc scripturam una cum versuum ordine manusc. debemus. Et vero quis sonum, non, ut alii inconditum, sed articulate nostræ fidei arcana exprimantem, non arte, sed naturæ organis efformatum, omnibus musicorum instrumentorum modis non anteferat?

400 *Audiat insanum bacchantis energima*] Usitatissimam fuisse eo tempore hanc dictionem, etiam inter Latinos, arguunt cum alii multi, tum Sulp. Severus, qui in vita Martini ea non semel utitur.

412 *Cyllenius ardens*] Sup. 'Venerator Deucalionum:' utrobique ea antonomasiæ forma est, quam supra indicavimus.

438 *Delphica damnatis*] Delphis Bæotiæ Apollinis oraculum consulebatur. Cortinam Servius in illud Virg. 'Et mugire adytis cortina reclusis,' interpretatur locum, seu cavernam, ad quam Phæbas rapta vaticinabatur. Robert. Stephanus ex illo ejusdem, 'magni cortina theatri,' conjicit esse locum velatum, unde mini et actores

egrederentur. Quæ acceptiō neque illi phrasi dissimilis est, quam me puerum aliquando Erasmus docuit, 'revolvere lecti cortinas : ' et huic ea loco (quemadmodum is in manus. est, *tripodas cortina tegit*, non *regit*,) optatam lucem affert. Quæ contra Servinum affert Sipontinus, plausibilia esse non nego, loca tamen plura apud auctores ab eo explicata fuisse velim. Nam et in illo, quod tripodem, et cortinam pro eodem vase accipit, auctoris nostri sententiam obscurat, et eruditissimis hominibus, inter quos Alexander Neapolitan. est, adversatur.

440 *Fata Sibyllinis*] Romani veteres ad libros Sibyllæ, quæ pro locis in longissima ætate sæpe mutatis varia cognomina adepta est, tanquam ad certum oraculum in rebus dubiis accedebant, testis est Livius. In luco querno, qui Dodonæ Epeiri vicinus Jovi sacer erat, duæ columbæ (aliæ eas aviculas fuisse autumant) olim responsa dabant. Auctor Herodotus. Juppiter Hammon seu arenarius in Lybicis Syrtibus et desertis, templo a Libero filio exstructo, colebatur in forma arietis, et consulebatur. Lucan. ix. Cæterum insanos vapores vocat furorem fanaticum, cujus materia a medicis vapor calidus et urens in cerebrum elatus statuitur.

460 *Forte litans Hecatem*] Julianum apostatam intelligere videtur, de quo mihi videor tale quid olim legisse : Sed de hoc ut certior nunc fiam, varias historias evolvere, mei otii non est. De Proserpinæ, sive Hecates sacris, diximus sup. Nam Zoroastres, teste Plinio, Nini tempore primus magiam in Perside invenit. Thesalia quoque illi adeo fuit dedita, ut in proverbium abierit.

513 *Jacet illud nobile templum*] Totius confutationis hæc summa est. Cum rogasset Judæos, an non eorum magnus Paschalis mere fuisset typicus, et Messiæ adventum, et mortem præ-

nunciasset, probat maximam orbis partem Christi fidem et dogmata jam amplecti : quos omnes si errare existiment, at habendam saltem esse fidem ipsis Dæmonum testimoniis, qui Christi ac discipulorum ejus imperio ejecti fuerint, et quotidie adhuc ejiciantur cum magno Evangelii fructu. Atque hujus rei nobile exemplum affert recens adhuc, omnibusque notissimum, utpote quod præsentem Imperatorem et ejus omni cohorte acciderit. Postremo eos ostendit facile posse ex templi Solomonii destructione, et misero ipsorum exsilio de religionis suæ interitu judicare, sed occæcatis esse, et degeneres, eoque dignas nunc justis sanguinis effusi pœnas pendere.

552 *Sunt qui Judaico*] Ebionitæ isti alias appellantur ab Ebione ; adversus quos Paulus ad Galatas scribens invehitur. 'Hi,' teste Hilario lib. i. de Trinitate, 'Christum ex viro et muliere natum esse, atque ob vitæ sanctæ et inculpatae merita ἀποθεωθῆναι, seu Deum effectum esse, asserbant.' Hos imitati sunt Pelagius et Nestorius.

586 *Vel, si concretus auditus*] Ex mole terrea, quæ proprie bruta dicitur, compactus, eoque ad cælestia percipienda minime accommodatus. Notum est axioma Physicum, 'sensus exteriores ad objectum magnopere insigne hebere, eorumque judicium violari.'

Vel concretus] Stupidus, crassus, obturatus, ut verbi causa in θλάσει seu compressione tortuosorum flexuum auris solet contingere.

513 *Luctantibus horis*] Præ incredibili Messiam videndi studio certatim sese mutuo prævertere conantibus. Simili auxesi usus est supra : 'Quid est, quod artum circulum Sol jam recurrrens deserit? Christus ne terris nascitur Qui lucis auget tramentum?' Et Rom. viii. ubi nos Paulus excitat in spem resurrectionis; ὁδᾶ-

μεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστεινδῆει ὑμῶν καὶ συνωδίνει ἔχρη τοῦ νῦν. In excusis libris, quos hic minime expressimus, est, *lactantibus horis*, i. e. diem proferentibus, et nutricis in morem alentibus. Ejusmodi est illud inf. 'texit Sol unicus annum.' Alterutrius lectori optionem facio: prius tamen malim, et in manuscriptis est.

618 *Cessisse Anguem*] Nihil hac fictione liberalius, nihil vividius, nihil ingeniosius, præsertim si ejusdem stellæ laudes supra elegantissime decantatas huc adducas, et cum hisce compares. Incredibile, quanta ingenii vis et elegantia utrobique elucebit.

673 *Altius inspecta quem*] Etsi veteres mei, formisque excusi codices, paullo aliter hos versus et scriptos et interpunctos habent; hoc tamen excuti mihi non potest, quin illi depravati sint, et ad hunc modum corrigendi, ut sensus commodior eruat.

681 *Nec fluctum semper anhelat*] Non omni tempore movetur, et largis haustibus ab ægro se patitur hauriri, sed certis tantum vicibus, turbante eam sc. Angelo, Joh. v. ubi piscina hæc Bethesda appellatur. Poëta aliud nomen ex Joh. ix. mutuatus huic loco accommodavit, ex duabus historiis unam faciens: quam statim mystice ad baptismi lotionem, quæ Christo cum humana carne unito energiam suam ac vim sortita est, pro consuetudine traducet sua.

725 *Crudam, et inexcoctam*] Ita Daventr. Bina autem hæc epitheta conjungit, ut sculptorem ostendat adeo e nihilo aliquid efficere, ut æreæ massæ etiam centies recoctæ eandem retineat materiam, æque crudam, æque inexcoctam, et nihil minus quam vel minima parte immutatam. Vulgata lectio est, *ab æris rudere*: quod, quanquam minus Latine dicatur, si tamen omnes manusc. approbarent, ego non rejicerem.

749 *Ubi Tanara tristia*] Q. d. num regna tenebrarum Tanara et fluvii infernales contigui fuere tumulto; atque ita factum est, ut Lazarus impetrantis Domini vocem audierit?

767 *O mors auditis jam mitis legibus*] Cui impositæ sunt leges, et jam dicto audiens esse cæpisti, al. *auritis*.

770 *Esse Deum*] Quia hanc Judæam sive Turcicam potius hæresin corrui turam videbat statim, atque probasset, Christo, quia antea Deus erat, non opus fuisse per recte facta ἀποθεοῦσθαι, totus in hoc fuit: ac proinde omnem Christi vitam, ab usque Angeli prænuntiatione ad Lazarum a morte suscitatum, iis in memoriam revocans, pleraque ostendit in naturam mere humanam non potuisse cadere: eoque manifestam ejus divinitatem arguere. Loca semel alibi ostensa hic repetere non statui.

791 *Non tamen ipsa Deus*] Gnostici et Manichæi animam statuebant Dei esse substantiam. Infert Poëta: Ergo aut Deus est aut pars ejus. A Deo instar filii genitam non esse probat, quod a sordida corporis compage finiri queat, ac comprehendi, cum Deus infinitus sit et incomprehensus. Obiter addit, in quo naturæ, cæteroquin toto genere diversæ, inter se conveniant.

800 *Cujus simulatio in umbra est*] Recepta lectio fuit, *cujus imitatio in umbra est*: sed versus illi reclamat ac sensus. Nam umbræ non tam imitari est, quam simulare. Imitatio aliquando exemplar propositum elegantia et dignitate vincit: simulatio omnis falsa est et umbratilis.

823 *Et pessum damnata ruens*] Adulterinam dictionem, *pressum*, loco movimus. Porro alteram dilemmatis partem hic dissolvit, Anima tempore cæpit. Non igitur Dei pars est. Cæpisse eam, et Gen. xi. ubi narratur Deus formato limo inspiravisse spiritum vitalem, ita probat. Si anima dumtaxat Spiritus est, ac status Dei,

aliud sane quid est a Deo; certo moderamine pro Dei flantis voluntate formatum, quo modo in nobis est aër, quem pro nostro arbitrato varium efflamus, et sonus item fistulæ, qui ex ratione concitati flatus alius atque alius auditur.

857 *Collige de simili*] Altero hoc argumento, animam tempore cæpisse probat: quemadmodum scriptura nostræ mentis tarditati consulens, animum divini oris spiraculum esse, ita carnem nostram ait manibus Dei compositam esse et creatam, at hæc tum primum existentia suæ principium et modum adeptæ est. Igitur et alia.

915 *Ne traducae carnis*] Facta mentione de originis peccato, ad alterum errorem delabitur, quem diligenter ut caveamus monet. Is quendam Tertullianum auctorem habet, teste August. lib. de heresib. cap. LXXXIX. ubi, inter alia, hæresin dicendam esse negat. tuentur eam hodieque Ecclesiæ Æthiopicæ.

987 *Fundit opus natura suum, quo parvula anhelent Vascula*] Natura, inquit, latente, et occulta quadam lege ita fundit, seu efformat suum opus, nimirum semen genitale, illudque cum materno sanguine contemperat, ut facultas procreatrix illi insita calore in semine sopito usa, primum hepar, cor, pulmones, splenem, aliaque omnia vasa ad nutritionem accommodata, deinde reliquas partes integrales delineat: quibus intra dies 44. jam anhelantibus et in fetum plane viventem coactis, illa vitalis scintilla sc. anima adsit, naturalesque potentias sua vi imbuat, totumque opus perficiat: de quo vide latius August. quæst. XXXII. Exod. XX. Relativum ergo, quo, vel auferendi casus erit, subiectum designans, vel adverbium.

938 *Quid peccatorum prosapia*] Aldus hunc versum omittit, iteratione, ut opinor, offensus.

953 *Est operæ precium, nebulosi dogmatis*] Ejus autor exstitit Manes Per-

sa, circa annum Dom. CCLXXX. qui, præter alia, cum Marcione sibi communia, Christo verum corpus fuisse negabat, sed, ut ita volebant Appellitæ, phantasticum, et æreum.

988 *Hunc numerum Christus*] Mirum quam sese torqueant interpretes, præsertim non ita vetusti, in explicando illo Matth. I. 'Universæ itaque generationes.' Alii alia comminiscuntur, tanquam Sphingis ænigmate proposito. Chrysostomus duas affert interpretationes, quarum utraque æque plausibilis est, et appositæ. Sed posterior huic Prudentiæ magis assimilis. Ut enim Poëta numeros septenarios refert ad annum Jubilæum, qui semper in quinquagesimum incidebat, eosdem ita Chrysostomus trahit allegorice ad sex dies, quibus creatus est orbis, quos appellat dies operum, laboris, et miseriae, ad quæ dicit Christum natum esse, ut nos ab iisdem liberet et exsolvat.

1039 *Decebat quoniam Christum Deus*] Confutationis totius hæc sunt capita. Primum, eos impietatis accusat, quod Christum vanitatis, et mendacii insimulant, cum in omnibus humane vitæ actionibus, et muniis, quæ ille sibi revera nobiscum communia esse voluit, tum in ipsis quoque verbis, quibus pro sua benignitate toties sese Filium hominis appellavit. Urget deinde Christi genealogias Matth. I. Luc. III. ex eorum verbis nimirum effici, omnes, quorum semine Christus natus fuit, aërea habuisse ac umbratilia corpora, quale Christus. Postremo, si, inquit, verum hominis corpus Christus exhorruerit, neque eo in hac vita fuerit vestitus, nego ego quidem mihi illum servatorem esse, nego nos ab illo redemptos esse. Necessum enim fuit, ut hominum genus non nisi ab eo, qui verus homo esset, redimeretur. Et profecto ita est. Cum Deus totam hanc universi molem solo verbo creasset, solum hominem dex-

træ honore dignatus est. Ei enim, ex terræ pulvere formato, spiritum vitalem inspiravit. Quorsum hoc? præsciens scilicet, hac ipsa veste unigenitum filium aliquando esse induendum.

1063 *Nosco meum in Christo*] Hanc Poëtæ nostri contra Apellitas assertionem, an sint, qui hac tempestate reapse irrideant, nihil affirmo. miror magis, tot tantosque viros de comprobanda animæ immortalitate sollicitos esse.

IN HAMARTIGENIAM.

PRÆF. 1 *Fratres cphēbi*] Peccati originem, unde huic libro titulus datus est, ab ipsis fontibus arcessiturns, Caini sacrificium, et ejus repudiationem, atque ea occasione admissum ab eo scelus hic proponit; hæc omnia ad Marcionem transferens, qui prave sacrorum disciplinam dividens, mactare dum se vota censet rectius, tranquillam Ecclesiæ pacem turbabat. Nam Gnosticos, Manem, Cerdonemque secutus, duos constituebat Deos, pariter æternos, interque se pugnantes: unum quidem mundi conditorem, auctorem legis et Prophetarum, inconstantem, sanguinarium, omnis denique mali artificem: alterum superiorem et potentioorem, πλήρωμα πάντων, patrem Jesu Christi, qui legem et Prophetas dissolverit, omnisque boni sit auctor. Finxit idem Stoicam necessitatem in bonis et malis actionibus, multaque alia portentosa deliravit. In eum scripsit Tertullianus. Videtur autem Poëta in hujus errore confutando omnem ingenii vim ac robur explicuisse. Materiam namque difficillimam intricatissimamque de fato, ac libera voluntate, mirum quantum verborum et sententiarum dignitate ac mole pertractet, ipsis rhetorum flosculis bellissime omnia referciens: adeo ut ex solo hoc poematio quis facile conjecerit, in quovis illum scientiæ, ac literarum genere

excelluisse.

12 *Oblata nec tu lege recta divides*] Quasi dicat, fieri potest, ut ex animo offeras: sed quia seorsim, et diversa offers a fratre tuo, idque cum quadam æmulatione, vota tua mihi accepta non sunt. Simile est: 'Zelum habent, sed non secundum scientiam.' Cæterum hæc Dei ad Cainum verba aliter multo in vulgatis Bibliis habentur. Memini tamen me hæc ipsa legisse in historia quadam manuscripta, e litteris sacris excerpta: et editio Græca, cui olim Latina quædam respondisse videtur, ita habet: "ἵνα τί περίλυπος ἐγένον, καὶ ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου: οὐκ ἔαν ὀρθῶς προσενέγκης. ὀρθῶς δὲ μὴ διέλψς, ἡμαρτες, ἡσυχάσον, πρὸς σε ἡ ἀπιστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ.

37 *Docet Duitas*] Per Duitas Marcionis discipulos intellige. Ad novam et monstrosam hereseos speciem exprimendam novum atque monstruosum vocabulum effingit.

44 *Hic qui caduci*] Et hunc versum Aldus omittens integram periodum in duas secat.

HAMART. 51 *Forma patris veri*] Cum Marcionis inscitiam ostendisset, qui ex rebus perituris, quæ vel bonæ sunt, vel malæ, naturam divinam metiri vellet ausus, duosque Deos statuerit, cum multa neque perpetua, neque summa pariter atque omnia esse possint, præoccupat lectorem, cui scrupulum e superioribus injectum esse putabat, et quomodo Deus in Trinitate unus sit, docet, afferens elegantissimam similitudinem a triplici Solis effectum ductam.

69 *Imperitare vagis*] Neque istud quidem carmen Aldus habet, cui ad stipulatur edit. Daventriensis, et unus manus. qui idem in versu proximo nonnihil variat: habet enim non *resolutos*, sed *revolutos*.

85 *Nemo duos Soles*] Γλανκῶμα vitium oculi est, cum humor Crystallinus præter naturam glaucescit. De

pareliis lege Aristot. III. Meteor.

95 *Sunt duo? sunt. igitur cur non sunt multa*] Ita Davent. quanto autem hoc melius sit, quam quod antea legebatur, *Si duo sunt igitur, cur non sunt multa*, nemo non videt.

111 *Unus ais tristi*] En tibi errorem Marcionis, quem nos supra ex aliis auctoribus breviter excerptimus. Auctor vero paulo post priorem ipsius Deum Luciferum, Dæmonum principem, facit, cujus deinde e cælo lapsum, et ab eo technas Adamo structas, una cum malorum cohorte terris postilla incumbente subnectit, pulcherrimum totius hujus libri argumentum.

182 *Sed cuncta per ipsum facta*] Confuse: nam apud Johan. cap. I. est δὲ αὐτοῦ, quod proprie Deo Filio tribuitur. Qua ratione eundem supra unigenam appellabat et omniparentem, quod πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χάρις αὐτοῦ οὐδὲ ἐν ᾧ γέγονεν. Vide idem explicatius 1 Cor. VIII.

191 *Dominum quoque conditione Impositum*] Ea fuit, uti arbore scientiæ boni et mali abstineret: sin minus, moriturum esse. In multis est, *conditioni impositum*; quod etsi sciam, quomodo explicari possit, non probo.

231 *Medicante veneno*] Quia ad medicinam recte faciendam, præcipue in purgationibus, maxima sunt momenta rerum venenatarum, i. e. quæ cum natura nostra nihil habent simile; inde effectum est, ut et φάρμακον, et medicamentum in utramque partem, bonam et malam, usurpetur. Quare medicari hic, non mederi est: sed inficere, seu corrumpere: et medicatum, quod est venenatum, et exitiale. Inf. 'Securam rapiens medicato vulnere vitam.' Item: 'Sed magis aligera est, magis et medicata sagitta.'

261 *Ornatus solvendi leno pudoris*] Non potuit isti indefesso κομώσεων et lenociniorum studio melius epitheton dari. Videmur enim, eo tanquam

lenone usi, insitam nobis verecundiam et pudicitiam prostituere. Deus faceret aliquando impiis Turcis, hoc nomine minus essemus contemptui.

287 *Genuina leves*] Ita manifeste habebat Pulmani manuscript. et Davent. quo non video, quid ad sensum magis potuerit facere.

289 *Ramorum spoliis*] Vestes intellege apud Seres Scythiæ, e frondium lanugine paratas: de quibus Plin. Nat. Hist. VI. 17. et bombycinas. idem II. 23. vestes autem scutulatas, quæ circulis et orbiculis araneorum telæ similibus distinguebantur. Lusitanis multum usitatas fuisse, testatur idem Hist. VIII. 48. In verbo perfundere, allusio est ad verum scutularum usum.

322 *Medicata ut fercula*] Delicate apparsa, suavia; hic, contra ac modo, in bonam partem capitur et metaphorice.

323 *Vegetamque gulam*] Quæ natura ita valida est, ut, nisi copia ingesti cibi opprimeretur, inescari non deberet. In aliis est, *vetitam*, quod et ipsum huic loco convenit, ut dubitem, utrum verius.

348 *Nam Deus atque Deus*] Vide hominis religionem! Singularem numerum bis repetere maluit, quam usurpare pluralem, ut quam longissime a gentilibus recederet. Quam prope igitur ab illis eum abesse existimas, qui nuper a tribus Diis superiorum ducibus donatos libellos tribus Diis hominum ducibus obtulit?

366 *Oleo maduisse palæstras*] Inf. 'Nunc mastigophoris, oleoque et gymnadis arte Unctis pugilibus miles pugnabat Etruscus.' Agit de palæstra, quam unctam appellabant, ubi collectaturi ceromate sive oleo prius perfundebantur, mox inde pulvere conspergendi, quo corpora sudore, et oleo lubrica, mutuas luctantium prehensiones promptius admitterent. Unde proverbium: 'citra pulveris jactum.' Spartanos autem palæstritas

fuisse clarissimos testatur illud Pro-
pert. ' Multa tuæ, Sparte, miramur
iura Palæstræ.' Insequens de *σχοινο-
βάτας* intellige, quos Terentius ' fun-
ambulos,' Plautus ' funireos,' Græci
etiam *ἀεροβάτας* appellant.

370 *Inde feras volucris*] Istiusmodi
ludum audio apud Italos magno esse
in precio, quo tauros acuminatis et
ardentibus calamis exstimulantes in
rabiem agunt: eique ludo vix un-
quam prius finem imponi, quam non-
nullis, quibus gloria vita est carior,
maximo constiterit.

403 *Hinc gerit Herculeam rilis sap.*] *Notare videtur Cynicos, quorum sup-
pellex erat baculus et pera: quique
e sordibus sapientiæ laudem et glo-
riam venabantur. Quod de Hercule
Gallico, sive de illo, cui in Circo Fla-
minio fuit commune templum cum
Musis, afferri possit: adeo probabile
non videtur. De Gymnosophistis, In-
dis Philosophis, August. de Civitate
Dei lib. xv. varia narrat.*

405 *Lapides fumosos*] Ex suffitu thur-
ris, aliarumque rerum, quæ in sacri-
ficiis adoleri solent.

409 *Quanta victos ditione triumphat*] *Plinius de viris illust. Achæos bis
prælio fudit, triumphandos Mummio
tradidit.*

410 *Et agmina denset*] Ita et alibi.
Virgilius quoque *Æn. vii.* teste Ser-
vio: ' totis Agmina densentur cam-
pis.' Veram de his gentibus Histo-
riam quam prodigiose ab Israëlitis
superati fuerint, habes per totum li-
brum Josuæ.

402 *Externi laudant anathemata reg-
ni*] Mores, vitam, et sacrificia quæ
Deus execratur. Vide Threnos Hiere-
miæ. Insequentia habes Exod. i. et
xvi.

478 *Vallem botryonis opimam*] Val-
lem Hierichuntis racemiferam, viti-
um feracem. Martial. lib. xi. ' Nec
dignam toto te botryone putat.' At-
tingit historias Numer. xiii. Josuæ
vi. xiii.

510 *Qui luctamen*] Ephes. vi.

554 *Sed quid ego omne*] Adhuc to-
tus in hoc fuit, ut ostenderet aucto-
rem mali esse, non Deum (bona enim
omnia sunt, quæ ille condidit, Gen. i.)
sed unicum Sathanam, qui aliquando
perfectissima specie a Deo creatus,
sua ipse culpa cælo exciderit, et
Adamo insidiatus humanum genus
cum tota universi mole labefecerit et
corruperit: eum inde usque nunquam
conquiesse, sed plures nocendi artes
indies excogitare; nullum denique
in omni hostium numero tantum ne-
gotii nobis facessere, cum aliis de
caussis, tum quod sensus nostros sub-
terfugiat, et a plerisque, non ut hos-
tis, qualem se postmodum exhibet,
sed uti amicus desideratissime acci-
piatur. Cæterum cum ex istis Lectori
dubitationem oboriri prævideret, ad
alteram argumenti partem de libero
arbitrio sc. exsequendam sese accin-
git. Atque hic statim orationis seriem
alio convertens initio hominis vicem
deplorat, qui omne genus peccati,
quorum impium parentem modo com-
monstravimus, tam volens in se ad-
mittat, cum non ignoret ea, Absalomi
et viperarum instar, sibi aliquando
exitium esse allatura. Quia autem
Marcion id eum volentem facere ne-
gabat, sed cogi ad hoc a Deo, quan-
do ille permittat, neque prohibeat
cum possit: Poëta diversum adstruit,
bonitati scil. divinæ et sapientiæ ad-
versari hæc duo, velle peccatum, et,
peccantem redimere: eoque neces-
sum esse, ut, qui toti orbi præfectus
fuerit, sibi ipse præficiatur, alioqui
non dicendum esse bonum vel malum,
qui qualis qualis est, esse cogitur:
exemplis quoque Adami et Hevæ,
Gen. iii. Loti et uxoris ejus, Gen.
xviii. Ruthæ et Orphæ nurnum Noë-
mis, Ruth. i. manifesto voluntatis li-
bertatem asseri, quod illis licuerit et
velle, et nolle, et pro ejus ratione
aut pœnis multati sint, aut præmiis
affecti. Idipsam lucidius facit simi-

litudine duorum fratrum, qui in bivio constituti erant, et columbarum, quæ aut insidiis capi, aut eas evadere poterant.

561 *Armamenta damus*] Ducta est metaphora a navium suppellectile. Absalomi a patre defectionem lege 2 Reg. xv. xvi. xvii. xviii.

583 *Sic vipera, ut aiunt*] Recte adjicit, aiunt. revera enim fabula est, a Plinio; Aristotelis sententiam male et perperam convertente conficta. Vide observationes Leoniceri in Plin. xi. 37. et Centurias Amati Lusitani, qui facto periculo rei veritatem expiscari conatus est.

605 *Et ortum per scelus exsculpens*] Exitum violente fisso utero molitus, et quasi extorquens. Terent. 'Possumne ego hodie verum ex te exsculpere?'

611 *Conjuge Beliade*] Patronymicum deductum a Belial, ita tamen, ut mediam, quam modo produxit, hic corripiat. Sic supra facit, in Marcion, et Marcionita. Agnoscis licentiam, de qua ante, in nominibus propriis.

637 *Dulcesque vocans in fornice natos*] Suis ipsa vitiiis, quæ ex tali conubio parit, stulte abblandita, ignorans ea, quomodo viperæ accidebat, sui fore interitus aliquando caussam. Fornix, lupanar translate significat, quod meretrices sub forniciibus, sive cameris degere consueverant. Juvenal. 'Lenonum pueri quocunque in fornice nati.'

660 *Vetiti quod amore peremptos Excitat e tumulis*] Existimo loqui illum de Adamo et Heva, aliisque una cum resurgente Christo ad immortalitatem translatis. de quo supra. Non ignoro tamen quid de communi carnis resurrectione huc adferri possit: sed quid hoc ad confirmationem ejus, quo de agitur? Imo inferre potuisset adversarius, hoc ipsum incertum adhuc esse, et probatione egere, cum alterum ex Matth. xxvii. sit certissi-

mum. Sed et verba quoque rem jam factam præ se ferentia hanc expositionem non admittunt.

698 *Unde, ait*] Antea: *Vade, ait*. Verum illud magis serviebat orationis connexioni. facilis fuit lapsus ex mutatione litteræ u in a.

750 *Liquitur illa*] Manere etiam dum illam statuam, seque eam vidisse refert Josephus Antiquit. i. 19.

859 *Ægri reverentis abyssus*] Attulimus emanuscriptis scripturam paulo commodiorem ea, quæ est in excusis exemplaribus: non ignari interea, eam tum orationis, tum phrasæ asperitatem mollicellis quorundam auribus non esse satisfacturam. Sed quid agas? Si in sanando hoc vulnere tam fuisset crudelis medicus, quam Manutius aliquando fuit, (inductis enim ille septem carminibus, hæc duo conjunxit, *Ambrosiumque bibit roseo de gramine rorem, Diti-bus et longo fumantibus intervallo*,) nihil fuisset facilius. Sed aliud est, corpus pristinae sanitati restituere; aliud, cum melius possis, extremo remedio adhibito partem aliquam mutilare. Alludit auctor ad illam, sive historiam, sive parabolam, quæ est Luc. xvi.

864 *Nec mirere locis*] Digressio est de oculis animæ, non consilio instituta, sed occasione divitis suspicientis Lazarum in sinu Abrahami.

869 *Involvit vitreo quos lucida palla Obice*] Organum visorium ita depingit, ut sola ejus constructio indicio esse possit, quibus partibus ab animæ oculis superetur: ait enim oculos a lucida palla vitreo obice ambi et involvi, ita ut speculi formam præ se ferant, cujus præcipua pars sint tres humores concreti seu coagulati cum septem tunicis, qui cum elementis suam originem debeant, nihil mirum si ad divinam animæ lucem ne comparandi quidem sint.

886 *Nunquid et exuta*] Animæ.

954 *Non posco beata in regione do-*

mun] Memini aliquando vidisse me hanc orationem seorsum cum aliis excusam, non indicato auctoris nomine. fortasse idipsum librario incognitum erat. Id conjicio e duobus versibus, quos in fine appenderat, omnino præter auctoris mentem et sententiam: quod nemo inficias ibit, qui hunc locum penitus inspiciet, ac cum epilogo Odæ Romano martyri consecratæ comparabit.

964 *Saltem mitificos incend.]* Itane, o Prudenti, tam abjecto quenquam esse animo? aliud certe nobis spondente suaves Evangelii voces. Siquidem propositis divinæ gratiæ obtinendæ instrumentis, stricte imperant, 'vocationem nostram certam faciamus,' certoque et indubitato æternæ vitæ gloriam expectemus: doctentque e contrario infernum ignem aut gravius supplicium deprecari, servorum esse semper metuentium, ac pæne desperantium, cum nulla nunc sit condemnatio his, qui in Jesu Christo permanent, utpote qui factus sit nobis a Deo sapientia, justitia, sanctificatio, redemptio.

IN PSYCHOMACHIAM.

PRÆF. 22 *Armat trecentos, terque senos vernulas]* Historia, quam hic suo, et sui sæculi more ad allegoriam trahit, est in Gen. XIV. Quam etiam C. Marius Victor suavissimis numeris aptavit, lib. III. cujus exordium, quia aperta macula non vacat, obiter proponam: 'Lot captum patruus ut primum comperit Abram, Non fletu (quid enim fletus conferret inanis?) Sed ratione pius, ter centum deligit omni De gregibusque novem famulos, quos instruit armis: Et sensim sequitur, qua tendere prodidit hostem Lentum præda gravis: curatque ut prima quietis Nocte superveniat, cum jam languentia corda Irrigat, et fessos dulcis sopor alligat artus.' Primum mendum ita corrige: *De grege bisque novem, &c.* Dolenda mehercule

tam boni et antiqui Poëtæ fortuna. Typis enim primum evulgatus est opera Johannis Gagnæi, ita tamen ut hic novo et audaci castigationis genere sua pro alienis obtrusisse videatur. Gulielm. vero Morelius regiis quidem formis eum dignatus est: sed quod gravioribus negotiis distineretur, essetque ab istiusmodi studiis natura alienior, vetustissimi exemplaris vestigia ex ipsius orationis ἀκολουθία non satis est diligenter persequentus.

33 *Attrita bojis colla]* Jac. Meyerus, Annalium Flandriæ auctor, in primo hymno περὶ στεφάνων a se perpurgato, voculam hanc, Plauto in Asinar. non incognitam, Prudentio nostro ante aliquot annos reddidit, non sine aliorum reprehensione, qui illud, *attrita baccis colla*, interpretantur, quæ ante quam caperentur ab hostibus, gestabant monilia baccata, i. e. gemmata: quod quam sit absurdum, et a sententia alienum, vident omnes. Sententiam autem illius Buslidiani, et mei codicis scriptura comprobavit. In aliis est, *bagis*, quam etiam vocem Latium ignorat. Sunt autem *bojæ*, teste Pompeio, 'vincula tum ferrea, tum lignea, dicta a iugo boum colla atterente.'

51 *Vita rescultat]* Sequatur, et eximat. Sup. 'Non sapis, imprudens, nostrum te fingere Pascha, Legis et antiquæ præductis pingere sulcis?' Metaphora tracta est a statuariis, non invenusta, duriuscula tamen, quod in hoc auctore mirandum non est.

57 *Si, quid trecenti, bis novenis additis, possint]* Antonius Nebrissensis, CCCXVIII. Episcopis ad Concil. Nicenum vocatis, hunc numerum applicandum putat. Sed non video, quid horum mentio ad allegoriam pertineat. quare Œdipum hic aliquem aut Pythagoricum exopto.

60 *Parente inenarrabili, atque uno satius]* In aliis est: *Parente natus alto et*

ineffabili. quem versum ut mutarem, tum lex iambici carminis, Pyrrichium non admittens, tum vetusti codices me impulere. At unde hæc tanta, ais, utriusque lectionis diversitas? nescio mehercule, si hoc non est quod suspicor, auctores aliquando sua scripta, quæ antea cum amicis communicaverant, postliminio ad incudem revocata recognovisse diligentius, ac limatius edidisse: id quod de sua Metamorphosi Ovidius testatum reliquit. Eaque ratione factum existimo, ut quam maxime interdum exemplaria evariant. Non diffiteor interim, nos in hoc genere multa librariorum negligentiae, ac incitiae debere. Illa siquidem aliis perpera multa corrigendi, i. e. corrumpendi occasionem præbuit. Hæc, dum vera et germana non intelliguntur, perversa et adulterina substituit, sæpe omissis necessariis sententiam mutilavit, sæpe aliorum glossemata orationi continuæ infersit. Quid de similibus istis dicam, quorum improbam audaciam huic auctori adeo fuisse fraudi, bonis omnibus merito ægre esse debet. Hæc præter institutum.

67 *Tunc sera*] Animam proles expertem diu, nunc sanctorum studiorum, laudabiliumque vitæ actionum auctorem intelligit. Ita paullo ante Abrahamum 'beati seminis serum patrem' appellabat. In aliis est, *Tunc Sarra*. non placet. Existimo ego quidem Prudentium Abrahami exemplum non tam aliis quam sibi hic proponere. Nam ut in proœmio alterius libri fatetur, ætatis anno LVII. sapere demum, animumque, ad scribendum appellere cepit.

PSYCHOM. 2 *Virtute cluis*] Cluere, sive præcluere, pollere est, prædictum esse, esse illustrem ac splendendum. Inf. 'Hæc pulcherrima nostræ ornamenta cluent patriæ.'

23 *Nuda humeros*] Idololatriam phaleris, Fidem alacritate et constantia communit apposite. Velle enim hu-

manis rationibus, et ad ostentationem adinventis eo pertingere, quo nos Fides a Deo infusa evehit, stultissimum.

27 *Frangenda pericula*] Sup. 'Rupto tenebrarum situ.' et alibi: 'Fraude pudicitiam perfringere.'

42 *Patrias succincta faces*] I. e. altas bitumine sulfureo lacus Asphaltitis, in quem Sodoma cum aliis civitatibus, cælesti igne absunta, subsedit.

47 *Saxo feri*] Pudicitiae saxum teli loco est, sulfureæ faces Libidini. Apertissima antithesis, et, ut hoc obiter addam, a medicorum scitis haud ita aliena. Galenus enim lib. ult. de conservanda valetud. agens de ægris σπέρμα πολὺ τε καὶ θερμὸν γεννώσιν, Γυμναστών, inquit, τινα τῶν ἀθληταῖς ἐπιστατούντων ἔθεασάμην μολυβδίνην λεπίδα ταῖς ψόαις ἐπιβάλλοντα τοῦ ἀθλητοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἐξονειρώττειν αὐτὸν· καὶ τινι τῶν οὕτω πασχόντων ἰδιωτῶν ἐδήλωσα, καὶ χάριν ἔγνων τῇ χρήσει τοῦ δηλωθέντος.

53 *Hoc tibi habe, exclamat*] In aliis: *hoc habet, exclamat*; quæ lectio an deterior judicanda sit, nondum satis constitui, tum ob venustatem proverbialis locutionis, tum quod Virgilium videatur imitari.

57 *Vena animi fervet*] Facultatem animi ἐπιθυμητικὴν, quam B. Paulus carnem fere appellat, Philosophi in jecinore, tanquam sede collocant: quod jecur cum, ut alia omnia viscera, fibris suam soliditatem debeat, venarumque omnium fons sit et origo, recte per metalepsin ex istis omne genus libidines, cupiditates, ipseque adeo animus intelligitur. Tum hic, tum infra locis innumeris: 'quia scissa voluntas Confundit variis arcana biformia fibris.' Item: 'Anne pudicitiae gelidum jecur utile bello est?'

71 *Ex quo corporis humani*] Asperitatem, qua alibi utitur in noxis criminum amplificandis, hic nonnihil emollivisse videtur, ubi verbis consolationis plenis Novi Federis gratiam

ac vim Baptismi mysterio consignatam planissime explicat. Eoque respexisse videtur, cum ex more veterum, qui rebus præclare gestis arma sua Deorum fanis consecrabant, Pudicitiam fingit victorem gladium in templo ad aram divini fontis, quem βαπτιστήριον vocant, suspendere; tacite innuens, omnem libidinis maculam ab Adamo, quasi hæreditate acceptam, sacrosancto hoc lavacro abluï et expurgari.

105 *Ne sorde latentî*] Et istud quoque carmen dictionis correptæ vitio laboravit, quæ et ab ipso Poëta, et a plerisque aliis producitur, suspectumque mihi non immerito semper fuit, donec manuscripti veram, ut mihi quidem videtur, lectionem restituerint. Vulgata scriptura, quam Nebriss. retinet, satisque frigide explicat, meliorum fortasse exemplarium auxilio destitutus, hæc fuit: *Condere vagina gladium, ne tecta rubigo Occupet ablutum scabrosa sorde nitorem Catholico in templo, &c.*

159 *Tolerando extinguere vires*] Hujus verissimam rationem affert Basilus: ὧς γὰρ, inquit, τύπτων τὸν μὴ ἀλγούντα, ἐαυτὸν τιμωρεῖται· οὐτε γὰρ τὸν ἐχθρὸν ἡμύνато, καὶ τὸν θυμὸν οὐκ ἀνέπαυσεν· οὕτως δὲ τὸν ἀλοιδόρητον ὀνειδίζων, παραμυθίαν εὑρεῖν τοῦ πάθους οὐ δύναται.

170 *Captis et perditâ*] Sanitati enim restitutus a fratribus, affinibus, omnibusque amicis singulas quessitas, (vel, ut alii, oves) singulasque aureas armillas dono accipiebat; ‘Unde illi,’ ut habet historia sacra, ‘alterum tantum opum postea accessit.’ Nisi ita interpreteris, duriusculum est. Quid si vero transpositis literis, pro *captis*, legas *partis*?

201 *Edita cujus, et suspensa ab humo*] Vulgata interpretatio est: cujus Spei divite regno omnium rerum abundantia procreata est, et e terra sublevata, eo modo, quo apud Romanos recens nati in terra primum statuuntur, de-

inde, Levanae Deæ auxilio implorato, tolluntur. Eam interpretationem lubens equidem approbarem, nisi tantopere exercitus Humilitatis extenuatus fuisset. Et ob id existimo Poëtam, ut abjectos demum ac vere humiles animos sua spe tandem potiri ostenderet, Humilitati spem adjunxisse: cujus Spei opes ditissimo regno pares editæ aliquando sint, et etiamnum pendeant ab humo, adeoque alterutram harum virtutum sine altera non consistere: obiter vero allusum esse ad ἔντυμον humilitatis. Aliorum esto judicium.

231 *Nimirum vacuæ creduntur*] Mira profecto, immo inaudita plane utitur miosi in irridenda Spe, in qua tamen comite Humilitatis opes omnes paullo ante constituerat. Ait enim, fidem haberi mendaciis, inani rumore allatis, quibus non aliquid certo miseris promittatur: sed jubeantur optare, ut aliquando spes futuri fortasse boni se ostendat: idque quo lenta solatia pigra prosperiorum meditatione, seu meditamine, (sic enim malo, cum frequens sit illi hæc analogia,) molli inerteque eorum desidiæ abblandiantur, eamque foveant. Similis est in Terent. Ennucho; ‘Hæc verba mehercule una falsa lacrimula, Quam, oculos terendo misere, vix vi expresserit, Restingnet.’

250 *Neque enim perfringere*] Quare *perfringere* hic potius legam, quam *perstringere*, facit dictio collectiva, ‘mannus:’ dicit enim: Non operæpretium est nobis gravi aliqua cæde effecta hanc imbellem aciem perrumpere: verteretur hoc nobis dedecori, qui eam vel pedibus solis queamus proterere, ac ‘impulsa umbonis equini Sternere, dejectamque super calcare ruinam.’ Quod autem in aliis est, *perstringere*, non satis dicit; propterea quod addatur, ‘duris gladiis.’ Est enim *perstringere*, leviter et sine læsione, aut periculo tangere; quo modo usurpatum est inf. ‘vix in cute sum-

ma Perstringens, paucos tenui de vulnere læsit.'

257 *Sed cadit in foveam*] Superbi inconsiderate agentes fere suæ ipsi ruinæ causa sunt.

310 *Venerat occiduis mundi de finibus*] Interpretatur Ælius de ætate mundi ad occasum vergente, nimirum ut Hispaniâ suam, et Africam hac ignominia liberaret. Facete! quasi his duabus regionibus totus Orientis ambitus definiatur, et id Poëta ignoraverit, quod, ut in vita B. Martini testatur Sulpitius, etiam vulgo in ore fuit: Ecclesiam nempe ortu Solis colostratam in hac nostra occidentali luxum immodicum sæpius reprehendisse. Certe aliud in Hamartigenia reperies, ubi non sine caussa sui temporis statum multis deplorat. Si quis tamen existimaverit, Poëtam organa potius luxuriæ inde usque accersivisse, non errabit; cum hæ regiones, inprimis vero Hispania, auri, argenti, lanæ, aromatum, aliarumque rerum ad effeminandos mores pertinentium, copia mirifice celebres fuerint. Quæ, si suis se finibus continuissent, nunquam fortasse nos Belgæ laudem a Julio Cæsare nobis tributam amissemus.

331 *Obliso robore*] Hanc scripturam depromsi ex manuscripto Gandavensi: libens enim in ea acquiescebam. Monere tamen volui vulgatam illam, *oblito robore*, non omnino rejiciendam esse, quandoquidem Virg. hoc verbo etiam passive utatur in Bucol. 'Nunc oblita mihi tot carmina.' Cæterum in quodam manuscripto Theod. Pulmanni, et altero Daventriæ excuso, hoc carmen alia duo sequuntur, a bellis istis, quos antea dixi, homuncionibus efficta, ipsique operi inculcata: ascribam, ut videat quis, quam sint necessaria, et auctorem prodant. 'Luxuria huc violas curru delata venusto Per populos jacit, ut male credita corda tepescant.'

335 *Mirantur*] Vere. Nam cum ad

alia fere omnia vitia veræ alicujus voluptatis libidine impellamur, in ebrietate, et ingluvie voluptas nulla est; sed fallaci quadam illius umbra inescati, in mille incommoda ac pericula præcipitamus: pericula inquam, fortunarum omnium, famæ et nominis, valetudinis et vitæ: exempla adduci, opus non est.

342 *Dominaque fluentis*] Dissolte lascivientis. Supra: 'Quam fluentem nequiter corrupta vulgo solverit lascivia.' Pro voce, ganeorum, substituant quidam, *ganeonum*.: Quorsum? anne eædem leges ganeis, et ganeonibus?

363 *Sericæque infractis*] Mollihus et effeminatis, ut duæ sint dictiones.

369 *In mensam cyathis stillantibus uda*] Veram hanc esse lectionem, vel inde colligas, quod absurdum sit *unda* profusionem in conviviis deplorare: ut interim taceam, quanta venustas et elegantia unius duntaxat literæ ablatione carmini acquisita sit. Cæterum, ut hoc obiter admoneam, peculiare quoddam vitium in hos libros irrepsisse comperio, ex temeraria, et falsa præpositionis cum suo casu connexionem; ut facilius animadvertet, qui nostras castigationes cum receptis exemplaribus comparabit, et præsertim hic, ubi excusi omnes, *Immensam cyathis stillantibus undam, ubi multo Fulcra mero*, &c.

372 *Mystica virga*] Exod. xvi. et xvii.

379 *Non idola bello*] Memini quidem, Aldum Manutium, si usquam alibi, certe in hujus auctoris editione, præsertim secunda, diligentissimum, quotiescunque licuit commodè, mediam hujus Græci vocabuli dictionibus transpositis produxisse: verum, quæ ab ipso auctore profecta certo esse constat, ea retinenda potius censi, quam superstitiose præter illius mentem immutanda. Monet autem me hic locus, ut paucis subjiciam eas Græcas dictiones, quibus Poëta sui

sæculi auctoritatem secutus (quod tum inter Ecclesiasticos ex Græcis Latinisque permistos pro Latinis haberentur) liberius usus esse videtur, dum accentus Latini, aliarumque regularum ratione habita, quantitatem genuinam earum neglexit. Neglexisse vero, et quidem studio, lubens credo, tum quod ea tanquam *μνημονικὰ ἀμαρτήματα*, qualia in Virgilio, Horatio, aliisque auctoribus eruditi annotarunt, excusare non possim: essent enim nimis crebra et gravia: tum quod Græcarum litterarum cognitionem in eo malim desiderare, quam novum atque insolens quoddam libertatis genus illi tribuere. Sunt autem hæ dictiones: heresis, idolum, idolium, ethica, eremus, enigma, mathesis, poësis, hecatombe, orichalcum, sphaera, energima, anathema, charisma, Dæmon, Chaos, margaritum, paracletus, Polyctetus, magia, et omnia *παροξύτονα* secundæ declinationis puræ inflexa.

385 *Procerum venistis sanguine longo*] Quod scilicet in Christi ex eorum semine prognati familiam per Baptismum adoptati sumus. De Samuele, quod ait, reperies 1 Reg. xv. quod de Jonatha ibid. xiv.

391 *Recidiva in prælia*] Aliter Nasica, qui, Græcis in ditionem Rom. redactis, et deleta Carthagine, exercendæ juventutis occasionem Romanis eripi conquerebatur.

410 *Cornibus oppassis*] Ita in Davent. editione, quæ mihi instar est optimi antiqui, et tribus manuscriptis. neque improbo. lubentissime enim hanc præpositionem componit auctor, ut in istis alioqui raris: oblidere, obtrudescere, obtrudere, oppallescere: ita enim supra Peristeph. i. 92. in omnibus vetustis legitur, *ac stupore oppalluit*: deinde plusculum lucis per eam sententiæ accedit. Nam crucis vexillum, in equorum ora intentatum, fingitur suis quasi brachiis eorum cursum stitisse, ita ut retroacti et aurigam præcipitarint, et dominam ex-

cussam rotis implicuerint, venustissima sane, neque futili hypotyposi: qua nimirum, mea quidem sententia, indicare voluit, omnes eos, qui, Jesu Christi paupertate et cruce sibi proposita, vanum Luxuriæ amorem e mentis curru deturbarint, ipsa vitii turpitudine penitius inspecta, doloribusque ac miseriis inde enatis, ab instituto potissimum deterreret, moresque ad continentiam convertere, h. e. dominam ipsam suo currui sufflamen fieri.

479 *Fames impia gnatos*] Hujusmodi nomina tertiæ inflexionis in ES terminata, non etiam crescentia, præter aliorum consuetudinem semper corripit. quod ignorans Ald. aliquot versus mutavit. Hymno enim Hippolyti vs. 189. scribit: 'omnis adorat Pubis: eunt, redeunt,' &c. veterum exemplum sibi proponens, qui hujusmodi nominativos bifariam per es et is, aliquando extulerunt. Prudentium autem non eo respexisse, vel inde liquet, quod hanc syllabam vix semel longam fecerit, brevem semper.

502 *Ni ratio armipotens*] Usum mentis rectæque rationis, quem Ecclesiastico ordini sua ætate satis incorrupto, et martyriorum igne multum explorato, hic attribuitur, paullo ante avaris omnibus plane ademerat recte. Nam hi toto et corpore et animo, tanquam Vejovis durissimo imperio emancipati, adeo in suam perniciem transversim abripiuntur, ut, quoad vivunt, nec Deo, nec hominibus, nec sibi denique vivant.

511 *Nec nostra potentia præfert Vim solitam*] Sic Aldus et Davent. rectius, meo quidem judicio, quam alii, *perfert*.

515 *Cujus vigor ara Sperucet*] Ita plerique manuscripti. nec ipsa sententia respuit. Vigent enim, quæ florida sunt, et vivida, non autem quæ dura et ἀπαθῆ. Sup. 'Quis ferre possit æris, aut ferri vigor?'

534 *Infamem mercatus agrum*] Im-

mo Matth. cap. xxvii. non ipsum, sed 'Pontifices' scribit 'agrum figuli emisse.' Historia sequens de Achan apud Josuam est, cap. vi. et vii. Vocem anathema a Latino interprete usurpatam mutuatus est, suo more brevem syllabam protendens. Ibi enim Græca vox ἀνθεμα legitur, quod execrandum quid et Inferis devotum significat; ut, cum Deus Hierichontem cum omnibus, quæ in ea essent, præter aurum et argentum, quæ sibi sacra esse volebat, juberet esse ἀνθεμα, volebat eam deleri prorsus, ac destrui. Unde illi jam crematæ, omnibusque eam instauraturis, paullo post Josua pessima quæque imprecatur. ἀνθήμα vero donarium, sive offerrumentum est, et usurpatur Levitic. cap. ult.

. 557 *Mendax Bellona coaptet*] I. e. ea Parsimonix nomen sic ementita, virtutumque agmini inimista, fraudulentum et mendax pugnx genus aggredditur. Eoque mox subjicit, 'nutasæ duces errore biformis Monstri.'

. 571 *Lethum versatile, et anceps*] Secutus sum expositionem quam in manuscr. reperi ad marginem. Nebriss. in commentariis paullo aliter hos versus interpungit: *Lethum versatile et anceps* (scilicet erat.) *Lubricat incertus dubia sub imagine visus.*

. 573 *Frendens Operatio*] Sic Cyprianus librum De misericordia inscribit, 'De Opera et Misericordia.' Auctor est Augustinus, et manuscr. In excusis lib. est, *miseratio*. male: testantur veteres omnes.

. 591 *Compressa ligantur*] Plane hic hæret Nebrissensis, nec ipse, quid dicat, intelligit. Hæsissem et ego, nisi me homo incredibili doctrinæ copia, acerrimoque ingenio præditus Cornel. Valerius, expediisset, Anthæi exemplo proposito, quem Hercules sublimem e terra sublevatum strangulavit. Cogitare enim tum cæpi, Operationem nullis usam vinculis, quod alii somniant, sola compressione

brachiorum, quæ primo impetu in rapacis belluæ collum injecerat, exsangue illi guttur confregisse; impiamque animam torsisse. Apposito sane supplicii genere. Nam et hodie, pro dolor! avari manibus illatis sibi vix ullam familiariorem faciunt mortem.

. 632 *Discingitur omnis Terror*] Solvitur. In aliis est, *discinditur*. Utra melior sit, facile judicabit ille, qui sequentem phrasin cum hac comparaverit. Obiter alludit ad saga et togas Romanorum.

. 643 *Patrium profundum*] Cælestem patriam. amplum enim quandam et capacem valde locum hoc epitheto a sua natura recedente solet significare. Inf. 'animasque colorum Viventes liquido lux evomit alta profundo.' Ubi aëra intelligit, excipientem lumen ab omnibus gemmis effusum. Vulgata autem et scriptura et explanatio libris omnibus atque auctoris dictioni repugnat.

. 650 *Non aliter cecinit*] Hunc versum alii inepte superiori sententiæ annectunt.

. 695 *Quæ prospera nostra Vulnerat*] Ita vetusti omnes, neque inepte, cum ter quaterque alias hoc nomine utatur, eique usurpatio epitheti pro fixo, seu rei nomine sit familiaris ita, ut prope singularis. Inf. 'Ne majestas sua fortia perdat.' Alibi: 'Satis et mea frivola novi.'

. 713 *Anima est, quoties volo ludere, Numen*] Paucissimis verbis omnes sui sæculi controversias ac hæreses de divini Numinis essentia proponit, quas duobus libris nominatim persequitur, ac refutat.

. 719 *Carpitur innumeris*] Vitium, quod antea palla scissa vestierat, et flagello e multiplicibus anguibus concinuat armarat, post vulnus ex insidiis Concordiæ illatum, dignissima morte hic multat. Nam lingua prius mutila totum corpus frustatim secat et frangit; innuens nimirum hære-

ses omnes, quaecunque in formam se vertant, ab Ecclesia invictō Dei verbo semel confutatas, intestinis dissidiis paullatim turbari, tandemque mutuis vulneribus concisas extingui plane, ac deleri. Quam vere autem exemplis experimur ita manifestis, ita variis, ut ea aliunde afferre non sit opus.

725 *Ruptis hæresis perit*] Hic Nebrissensis Poëtā levitatis accusat, et inconstantiae, quod eandem dictionem nunc longam nunc brevem faciat. Vulgo enim legebatur: *ruptis perit hæresis horrida membris*. At idem non animadvertit præposterum verborum ordinem, casumque nominandi, suo verbo debuisse præponi.

727 *Postquam intra tuta morari Contigit ac*] Incredibile, quam hic libri omnes varient. Expressimus quod sententia requirere videbatur.

764 *Medius intervenit Jesus*] Solet auctor e duabus vocalibus sanctum Jesu nomen inchoantibus, unam facere, aut alteram earum absorbens, aut utramque συναίρεσως modo in diphthongum contrahens, qualis diphthongus nobis Belgis admodum est familiaris: ut liquet in his vocabulis sua aliaque origine Græcis, *vier*, *πῆρ*, *dier*, *θῆρ*, *miere*, *μύρηξ*. In illis autem, Jerusalem, Jericho, Judas, &c. prior littera consonantis vicem præbet, quod utrumque cum legibus scribendi Latinis et Græcis adverteretur, observandum est, ut alia multa; nulla ratione imitandum.

784 *Quisqui litare Deo*] Quid de hac particula et olim et nunc sentiam, hic tandem eloquar, si te, Lector, prius admonuero, ut quoties in hoc opere nostra hæc castigatio occurret, facilioris intelligentiæ causa eam factam putes. Sentio igitur Prudentium non *quisqui*, elisa ultima littera, sed *quisque*, scriptum reliquisse, quomodo Horatius adverbium *quandoque*, pro *quandocunque*. Quod ni ita esset, veterum exemplo

in pluribus dictionibus s. consonam absumsisset. Sed et alios quoque idem fecisse, his exemplis adducor. Ausonius: 'Legi pareto, quisque legem sanxeris.' Alcimus in suo de Marone iudicio: 'Et si post primum Maro seponatur Homerum, Longe erit a primo, quisque secundus erit.' Terent. in prologo Hecyræ: 'Quin spolies, mutiles, laceres, quemque nacta sis.' Fortasse et plura etiamnum sese offerrent, si idipsum ab ineptis librariis fuisset observatum.

786 *Sancta ad donaria*] Duplex est hujus vocabuli significatio. Una est propria, pro donis et muneribus Deo consecratis: Græce sunt ἀφιέρωματα, ἀναθήματα. Sup. 'Quæ dedicari jussit donaria.' Altera translaticia est, pro loco hujusmodi donis dicato. si *facta* leges, attribuitur primo significato: si vero, *sancta*, secundo, non primo: non enim munus per se sanctum dici potest, quod ab innocentia et integritate offerentis debeat commendari.

801 *Sed defensa fide*] Sic Aldus et Nebriss. quos hic sequendos putavi. etsi alii haberent, *sed defensa fides*: quos falli certum est. nam fides, quæ prima omnium pugna victrix abierat, læsa et oppugnata Concordia hic defensione non indignit. Quin potius ipsam a periculo liberam sorori germanæ opem ferre oportebat.

805 *Regni belligeri*] Quod omni Davidis et Saulis tempore continuis bellis divexatum, et pæne exhaustum fuerat.

811 *Templo quieto*] Ita Nebriss. putatque allusum esse ad ἔνυκτον urbem, quæ Hebræis 'visio pacis' dicitur. Non repugno. Sed in Daventr. et plerisque epitheton istud non templo, sed Deo attribuitur, hoc modo: 'quietum Suscepit jam diva Deum.' Unde conjicio hic per, Deum, metonymicōs arcam federis intelligi, certa jam et tranquilla sede constitutam, quæ antea circumvagabatur, in ipsa

adeo castra (ut est 1 Reg. iv.) defensionis caussa interdum adducta.

822 *Atque sacris ædem properet*] Sine mora exstruat. Virg. 'Pulcræ properet per vulnera mortem.' Antea legebatur, *Adque sacri sedem*, ridicule: sedes enim nondum erat delecta. equo igitur properaretur?

826 *Aurea planiciem*] Vix esse puto, qui allegoriam Apocal. cap. xxi. rectius et venustius accommodarit.

836 *Gemma relucenti limen complectitur arcu*] Videtur apud Johannem legisse: 'et limen ejus simile lapidi preciosissimo, tanquam jaspidi cristallizanti;' cæteroquin de suo januæ descriptionem affinxit.

840 *Spiritus his titulis*] Ad Ephes. cap. ii. 'Estis,' inquit Paulus, 'sanctorum cives Deique domestici, super fundamentum Apostolorum Prophetarumque extructi, anguli capite ipso Jesu Christo, per quod totum ædificium compactum crescit in sacrum templum in Domino, in quo vos una ædificamini ad Dei domicilium per Spiritum.' Adscripsi locum integrum, quod toties a Prudentio repetatur.

842 *Quaque hominis natura viget, quam corpore*] Hic locus quam corrupte et varie in omnibus libris scribatur, non quo sane, nec libet dicere. Unum hoc præstare ausim, effecisse me, ut facillime ab attento Lectore, non uno modo, quod in applicationibus allegoriarum fere fit, queat intelligi. Optime vero quis hic per quadruam vim facultates quatuor nutrienti animæ virtuti servientes acceperit: sed similitudinis accommodatio id prohibet. Quare de ætatibus hominis intelligendum, quæ successione quadam se mutuo excipientes naturam humanam quodammodo animare et tueri videntur. Tacite autem allusit ad quatuor diei horas, quibus Christus Matthæi xx. 'Operarios in vineam conducebat.' Hac etiam occasione Solis teporem

pneris, ingravescentem æstum juvenibus, lucem plenam viris, Boreæ vespertinum frigus et siccitatem senibus maxima cum gratia attribuebat; ea ipsa allusione aliud nihil innuens, quam quod in Romano martyre generaliter extulit: 'Omnes capaces esse virtutum pater Mandavit annos, neminem exceperit diem, Ipsi triumphos annuens vagitibus.'

873 *Opibusque, et censibus hastæ Addictis*] Publice sub præconis voce diveuditis. Supra: 'Addicta avorum prædia Fedis sub auctionibus Successor exheres gemit.' Atque optima hæc lectio deprompta est e duobus Pulmanni apographis. In meo altera non est rejicienda: *Opibusque, et viribus arcæ Adductis*. Utraque respicit illud Matth. xiii. de negotiatore margaritarum: qui, ut ingentem forte fortuna inventam compararet, omnia sua divendidit.

895 *Nunc indole crescere dextram*] Ita constanter in omnibus. Semper tamen suspicatus sum, (et suspicionem meam postea veram fecit quidam Pulmanni manuscript.) scriptum fuisse, *nunc indole crescere dextra*, i. e. generosiores fieri, eoque etiam corpore superiorem. Supra commendans Eulaliam non tam ab illustri parentum prosapia, quam a generosa martyrii corona: 'Germine nobilis Eulalia, Mortis at indole nobilior.'

902 *Cessisse stomacho*] Ita Daven-trianum et Pulmanni. optime: nam verbi a duabus consonantibus inchoati caussa tam lubens finalem brevem producit, quam lubens Ennius et Lucretius in fine dictionis s litteram liquefaciunt. Unde etiam supra ex versu illo, qui constanter est in manuscriptis, *Imbuere, fragilique viros fœdare triumpho*, fecerant quidam, hunc Poëtæ morem ignorantes, *Imbuere, et fragili vires*, &c. quod, ut ibi non infeliciter cecidit, ita hic infelicissime. Quis enim sensus est, *animam cessisse e stomacho*? At contra,

hæc phrasis a nobis substituta, *cedere stomacho*, ejusdem notæ est cum iis, quas supra admonui, et infra eadem pæne phrasi similem sententiam affert: 'At si mentis apex regnandi jure potitus Pugnacis stomachi pulsus, fibrasque rebelles Frenet, et omne jecur ratione coërceat una, Fit stabilis vitæ status, et sententia certa Haurit corde Deum, Domino et subjungitur uni.' Simile illud Clementis lib. II. pædagog. c. 1. τὸν νοῦν ἐγκατορύττειν τῇ κοιλίᾳ, 'animum in alvo defodere.' Citatur ab Hadriano Junio, in illo Adagio, 'Asello pisci similis.'

LIB. I. CONTRA SYMMACHUM.

Dederant jam aliquot Imperatores Christo nomen, et major pæne Senatorum Romanorum numerus, cum, inter alia, Victoriæ ara, quæ in vestibulo curiæ stabat, et ad quam Senatus jurare et sacrificare solebat, eversa est et ejecta, Symmachus Præfectus Urbis et Rom. ceremoniarum Pontifex, homo ut facundus et nobilis, ita Christianæ religionis hostis acerrimus, quorundam etiam Senatorum hortatu, ea de re ad Principes retulit, suscepta simul totius religionis caussa. Sacra enim suorum majorum, Antistitum jura, Vestalium privilegia, et annuum victum, aliaque ejusmodi repetiit. Ad eam Relationem statim respondit Beatus Ambrosius oratione prorsa, et Prudentius duobus hisce libris. Priore quidem omnem Deorum colluviem suis coloribus depingit, fontes errorum aperit, Romanos omnes Christum profiteri ostendit. Altero vero præcipuas Symmachianæ orationis partes optimis rationibus convellit.

PRÆF. 1 *Paulus præco Dei, qui fera gentium*] Historia, quam hic sensu allegorico accommodat Symmacho, idolorum cultum sub Christianis Principibus asserenti, legitur Actuum XXVIII.

5 *Immansueta*] In excusis duo sunt verba; quod vitium cum ex inepto illo et aspero scribendi more contigerit, mirari satis non possum quorundam superstitionem, qui ita se manuscriptis statuisque addixerunt, ut vel latum culmum ab iis recedere nefas existiment, nihilque vel analogiæ, vel receptæ communibus suffragiis consuetudini, vel ipsis denique auribus dandum putant, cum tamen earum judicium superbissimum dixerit esse Cicero. Cujus viri testimonium si illis non faciat satis, Virgilium proponam, ut, quantopere ille auribus consulendum semper putaverit, contra ipsas adeo prærandidas et fæutinas Grammaticorum finitiones (utar A. Gellii dictione), ex Valerii Probi responso intelligant. Apage mihi igitur ejusmodi religiosulos cum suis librariis et statuariis. Quasi vero hi ad suam artem tantum olim vel litterarum, vel diligentia adjunxerint, ut nusquam aut cæcutire, aut negligentiores esse potuerint. Certe longe aliud nostra ætate videre est. Proinde si M. Scauri, Prisciani, Servii exempla insecutus, illustris, illudo, irradio, immansuetus, et consimilia eodem modo scripserim, non autem, inlustris, inludo, inradio, immansuetus; adeo nihil mihi ipse largiri videor, ut alios diverso euntes itinere errare prorsus dicam libere, et delicatulis Poëtarum ac Rhetorum auribus injurias esse.

Ut ceremonias] Abutitur hac voce, fortasse de industria, volens eam retinere, quo Symmachum Rom. ceremoniarum Pontificem mordeat magis. infra dicit eandem ob causam, 'missum esse, non a patria, sed ab haruspicibus.'

LIB. I. 4 *Sedarat in arce dolores*] Theodosium intelligit, ad quem pæne solum restitutæ religionis gratiam videtur referre, quod tantis animis illam promoveret, ut Valentiniano Juniori con-

tra Maximum tyrannum, qui Gratianum per insidias interfecerat, supplicat roganti, responderit, tyrannum hominem alioqui non impium (ut ex Martini vita constat) favore potius dignum esse, quam odio, ob studia religionis, quæ Valentiniano minus cordi erant. Poëta etiam patriæ, sibi cum Imperatore communi, aliquid dandum putavit.

18 *Juncta superficies*] Julianus enim apostata Romam, a Constantino ejusque liberis Christo consecratam, ad vomitum reverti coëgit, nulla vi, sed vaferrimis technis et versutiis usus. De quibus late G. Nazianzenus, et Cyrillus. Ejus mortem exceperunt Valentinianus, ejusque liberi Gratianus ac Valentinianus Junior, et Theodosius ex Placidia gener. iique omnes pares animos, paria studia ad religionis cultum restaurandum, discordiasque et schismata tollenda contulerunt. Habet illustre ejus rei testimonium Hist. Tripartita.

30 *Quidam doctiss.*] Platonem intellige.

44 *Agrestes populos*] Fuit et hic quoque auctor, ut alibi sæpe, Minucianorum argumentorum laverna. Nam de Saturno ita Octavius: 'Saturnum Principem hujus generis et examinis omnes scriptores vetustatis Græci Romanique hominem prodiderunt. Scit hoc Nepos, et Cassius in historia, et Thallus, ac Diodorus hoc loquuntur. Is itaque Saturnus, Creta profugus, Italiam metu filii sævientis accesserat. Etiam susceptus hospitio rudes illos homines et agrestes multa docuit, ut Græculus et politus, litteras imprimere, nummos signare, instrumenta conficere. Itaque latebram suam, quod tuto latuisset, vocari maluit Latium: et urbem Saturniam de suo nomine, ut Janiculum Janus, ad memoriam uterque posteritatis reliquerunt. Homo igitur utique qui fugit, homo utique qui latuit, et pater hominis et natus

ex homine. Terræ enim et Cæli filius, quod apud Italos esset ignotis parentibus, proditus: ut in hodiernum inopinato visos Cælo missos, ignobiles et ignotos terræ filios nominamus. Ejus filius Jupiter, Creatæ, excluso parente, regnavit. Illic obiit, illic filios habuit; adhuc antrum Jovis visitur, et sepulcrum ejus ostenditur, et ipsis sacris suis humanitatis arguitur.' Ita ille.

60 *Incesta spurcavit labe Lacenas*] Propterea quod, uti ego conjicio, prognatæ sint Lacedæmone, qui Jovis filius fuit, ex Taygeta, Agenoris, Phænicum regis, filia, cui alteram quoque filiam Europam nomine prius rapuerat.

61 *Nunc bove*] Putant alii, Cretenses non bove, sed navi, cui taurus insigne erat, Europam avexisse.

64 *Virguncula*] Læda, Thestii seu Glauci filia, Tyndari, Laconix Regis, uxor; quo scelere etiam dici possit, 'Lacenas conspurcasse.'

68 *Amicæ*] Danaës; quam Acrisius Argivorum Rex inclusam, ut ille ait, æneæ turri, robustis foribus et vigilum canum excubiis satis a nocturnis adulteris munitam fore existimabat.

69 *Armigero*] Sup. quoque itidem per aquilam, Ganymedis vectorem armigerum, Jovis lenonem intelligit. Sup. 'Quid vult sigillum semper affixum Jovi Avis ministræ? nempe velox armiger Leno, exoletum qui tyranno pertulit.' Lactantius vero legione, aut navi, cui insigne fuerit aquila, Jovem usum esse ait.

71 *Sorore*] Junone, ob repudiatum Hebes filiæ suæ ministerium, et illi substitutum fœdum pellicem Ganymedem. Apud Ovid. vero Met. v. Arachnes Mæonidis tela novem raptus boni istius insectoris ostendit. At quantula hæc tantæ, tam abominandæ nequitix portio?

88 *Dedit experientia fures*] Mercurio, Jove et Maia Atlantis filia ge-

nito, Latini a mercibus, Græci a facundia nomen indiderunt. Deus oratorum, mercatorum, furum, et præstigiatorum, et Deorum nuncius dicebatur; unde illi petasum, talaria, et caduceum tribuebant: cujus caducei originem Athenagoras Christian. Philos. hanc facit, agens de Jove: καὶ τὴν μητέρα 'Ρέαν ἀπαγορεύουσιν αὐτοῦ τὴν γάμον ἔδωκε δρακίνης δ' αὐτῆς γενομένης, καὶ αὐτὸς εἰς δράκοντα μεταβαλὼν, συνδήσας αὐτὴν τῷ καλουμένῳ ἡρακλειωτικῷ ἕμματα, ἐμίγη τοῦ σχηματος τῆς μίξεως σύμβολον ἢ τοῦ Ἑρμοῦ βάβδος. Alia reperis apud Virg. Æn. iv.

113 *Sinum lactis*] Virg. Ecl. vii. Hic, teste Servio, e Libero et Venere Lampsaci in Hellesponto natus est, et ibidem, posteaquam suorum scele- rum caussa ejectus esset, primum co- li captus.

117 *Et in transtris jactata*] Empha- sis in his est. Neque enim decuit, et Nemæa indutum pelle, et præ- clara facinora cum summis Heroibus meditantem, in ipsa adeo tempestati- bus agitata navi, tam esse degene- rem et mollem. Quibus autem mo- dis Herculi rex Evander Potitiam domum et Pinariam una cum Saliis sacrificare jusserit, narrat Virg. Æn. viii. et Alexander Neap. Genial. ii. 14.

130 *Virides discidunt ore chelydros*] Mænadas in sacrificiis solitas esse serpentibus coronari in honorem Li- beri, ostendit ex Euripide Muretus in Catullum de Nuptiis Pelei et The- tidis. De devoratis chelydriis nihil meminisse usquam legere, fortasse ait, Bacchi Sacerdotes tæniās suas e ser- pentibus concinnatas arrosisse. Nihil affirmo. Inquirendi autem laborem studia non ferunt mea. exstarent Nonni Panopolitani lib. xlviii. Dio- nysiacon, jamdiu nobis promissi, fortasse esset in iis, quod ad rem fa- ceret.

136 *Secreti in litoris acta*] Extrema

et maxime sola litoris parte. Virg. Æn. v. 'At procul in sola secretæ Troades acta Anchisen flebant.'

159 *Inde puellarum ludibria*] Alex. Neap. Genial. vi. 19.

169 *Mortalis inire Connubium*] Rem habere cum homine mortali, et veluti nubere. Sup. tale est: 'Luctator andax Angeli.' Item illud: 'inter- que salicta Et densas sæpes obscena cubilia inire.' Rheam, Numitoris filiam, Vestæ sacerdotem, quæ aliis Silvia, aliis Ilia, teste Plutarcho, dic- ta est, Mars vitiauit. Unde nati Romulus et Remus. Sic Venus Dea sese ad Anchisæ pastoris Trojani con- cubitum projecit, ad Simoënta flui- um, uti omnes Nymphæ solent, Æne- am enixa.

185 *Cognatos de Marte Deos*] Con- tingentes sese mutuo, quod sorte bel- lica victi similiter Romam traducti essent. Suspicio tamen legendum esse, *cognatos de matre Deos*, et Cas- torem ac Pollucem intelligo, de qui- bus statim: 'Gemini quoque fratres Corrupta de matre nothi, Ledeia pro- les, Nocturnique equites, celsæ duo Numina Romæ.' Cognatos appellat, quoniam ex eodem ovo, quod Leda a Jove compressa peperit, orti fingun- tur, cum tamen alter patrem habue- rit Tyndarum, alter Jovem. Unde Virg. Æn. vi. ait Pollucem immorta- lem mortalem fratrem alterna morte redemisse. Fabulæ origo nota est.

186 *Erycino e vertice*] Veneri Ery- cinæ, sic dictæ ab Eryce Siciliae monte, extra portam Collinam, mag- na mole templum construxit Marcel- lus, devictis Siculis. De Ida pinifera, Cybelæ sacra, sup. diximus. Naxos insula maxima est Cycladum in mari Ægeæ, quam Dionysiada a vitum fertilitate dictam esse ait Plinius Nat. Hist. iv. 12.

196 *Terror servavit asylum*] De Ca- pitolio ab incursu Senonum Germa- niæ defenso, adi Florum i. 13. et Li- vium lib. v.

203 *De farre molæ*] Far molitum, sen tostum, et sale conspersum, 'far molæ,' seu 'molam salsam' appellabant: eoque hostiæ ex Numæ iustituto conspergebantur. Nulla absque eo accepta esse sacra Diis existimabant: atque inde verbum immolare fluxit.

209 *Impressis silicem labris*] Saxeas istiusmodi effigies sæpius exosculatus est. Lares in singulis ædibus colendi religio inde emanavit, quod prima origine intra suas quisque aedes defossa haberent cadavera: immo et in Larario alias quoque imagines venerabantur: ut de Severo Imp. narratur, qui domi suæ Christum, Abrahamum, Orpheum, et Apollinem in numero Penatium coluisse dicitur.

219 *Ante Delubrum Romæ*] Ut alibi, sic et hoc loco suis titulorum annotationibus orationem perpetuam scindentes, densissimas tenebras offuderunt. Quod deinceps vitaturi eas omnes e perpetua serie ejecimus, totam orationem tanquam filum filo appendentes. De urbis Romæ templo, vide Ammianum Marcellinum.

230 *Impendent retinentque veru*] Supra: 'Pollucis equum suffire ardentibus extis.' Videntur igitur in Capitolio ita sculpti fuisse, quemadmodum Livius lib. II. eos, in bello Latino, Postumio narrat victoriam nunciasse. Nam et equites stabant, et manibus brevia hastilia seu veruta prætendebant, et vestigia ita fixerant, ut paulisper sese exercitui ostendentes mox abituri viderentur.

233 *Tros Italus*] Æneam intelligit; 'Trojæ qui primus ab oris Italiam, facto profugus, Lavinaque venit Litora.'

235 *Conjugis epotum*] Immo tantum Circe a proco exorare non potuit, ut ipsi conjunx fieret. Atque hinc illæ lacrymæ, Ovid. Met. XIV.

257 *Jam sponsus saliente*] Ita Suetonius: 'Patrem Claudii Neronis Cæsar. Densum, olim Decimum, mox Neronem prænomine, Livia cum Au-

gusto gravis nupsisset, intra mensem tertium peperit; fuitque suspicio, ex vitrico per adulterii consuetudinem procreatum. Statim enim vulgatus est versus: Τοῖς εὐτυχόσαι καὶ τρήνῃ παῖδια.'

260 *Inter Fescenina*] Nuptiis vixdum celebratis. Ex signo res signata intelligitur. Fesceninis autem verbis, summa verborum licentia et lascivia factis, convitia quædam in sponso joculariter spargi solebant. Muretus in illud Catulli: 'fescenina locutio.'

261 *Novo proles aliena*] Quomodo aliena, si sua, ut ex Suetonio patet? et si aliena, quid hoc tantum criminis in ea urbe, ubi divortia legibus defendebantur? Non debuit profecto nuptias Livie festinatas, quas Antonius Augusto objecit, cum incestu Saturniæ comparare. Valde igitur dubito, an mutato literarum ordine pro *Livia* legendum sit *Julia*: quandoquidem Augustus illam M. Agrippæ ita obtruserit, ut is Marcellam Octaviæ filiam, sibi et caram, et liberis auctam, repudiare coactus sit, non sine maxima ipsius Octavii cum filia adulterii suspicione. Quod et Julia nepos C. Caligula non cælavit, cum Augustum, non Agrippam, sibi avum et dici et credi voluit. Atque huc Ovidiani exsilio causam nonnulli referunt, ducta ex eo versu conjectura: 'Cur aliquid vidi, cur conscia lumina feci?' Nihil tamen audeo certo affirmare. Simul ambigo, num divini honores Julia, Tyberio fratri nuptæ, decreti sint.

271 *Antinoum calesti*] Hunc liberum suum ex Claudiopoli Bithyniæ oriundum adeo perditæ amavit Adrianus, ut mortuo templum apud Mantineam construxerit, urbem apud Nilum ejus nomine insignierit, formam denique numinis inculpserit. Pausanias, Dion Cass.

292 *Templisque duarum Junonum*] Unam Jovis sororem et conjugem fa-

ciebant: alteram Cereris filiam, Proserpinam alio nomine, Plutonis uxorem. Claudian. 'Inferni raptoris equos, afflataque curru Sidera Tænario, caligantesque profundæ Junonis thalamos.'

322 *Nunne etiam cæli minor*] Comparat Solem, totum cælum concavum circumcuntem, circino orbem finienti. Atque hic sensus est: Sentiunt quidam, terram minorem esse Sole. Sit ita: atqui saltem majus eo cælum est, cujus planiciem unico porrecto gyro laborat transmittere. Finitus igitur, ac proinde cum Deo, cujus mox adjuncta aliquot subnectuntur, nihil habet commune.

369 *Trivix sub nomine*] Atque hac de causa eam Virg. dixit, 'cæloque Ereboque potentem.' Ut et alibi eandem, 'Tergeminam Hecaten, tria virginis ora Dianæ,' teste Macrobio, appellat, amplissimam ejus potestatem numeri centenarii et ternarii elogio complexus.

384 *Quid pulvis caveæ semper*] Inf. de Vestalibus loquens: 'Inde ad consessum caveæ pudor almus, et expers Sanguinis it pietas.' Caveam dicebant mediam totius theatri aream, quæ et Equitum subsellia recipiebat. Reliquas amphitheatri partes late tractat Syponthus.

396 *Latiari in munere*] Recte. Nam Latiari simul erat et sacrum, et munus. Siquidem cum Jovi Latiali in monte Albano, qui pari spacio Roma et Alba distat, tauro factum esset, Latinis populis qui septem et sexaginta numero eo conveniebant, carnem domum referendam dare moris erat; quæ Visceratio dicta est. De sanguine humano nusquam quidquam invenio, præterquam apud Lactant. cap. xxi. 'Apud Cypros etiam humanam hostiam Jovi Teucus immolavit, idque sacrificium posteris tradidit, quod nuper Adriano imperante sublatum est. Erat lex apud Tauros Scythiæ, inhumanam et feram gen-

tem, uti Dianæ hospites immolarent, et id sacrificii multis temporibus celebratum est. Galli Hesum et Teutatem humano cruore placabant. Nec Latini quidem hujus immanitatis expertes fuerunt: siquidem Latialis Jupiter et sanguine colitur humano. Quid ab his boni precantur, qui sic sacrificant? aut quid tales Dii hominibus boni præstare possunt, qui pœnis propitiantur?' Vide Herodot. lib. iv.

404 *Quacunque Latina vetustos*] Per viam Latinam, quæ ad meridiem vergebat, et Salariam, quæ e regione ad septentrionem synecdochice Romanæ urbis totum ambitum intelligit. perperam in impressis est, *quacunque Latina vetustas*.

410 *Cum princeps*] Uterque Theodosii ex conjuge frater per tyrannorum insidias e medio sublatus sunt. Gratianus quidem a Maximo in Galliis, Valentinianus ab Arbogasto. Utrumque ad altiora aspirantes repressit oppressitque Theodosius.

436 *Mollis si bractea*] Valla ait, laminam et bracteam ita differre: quod illa crassior sit, et quasi armaturæ vicem præbeat; hæc tenuior, et sua sponte placabilior, eoque ad inaurandum non inepta.

438 *Lamnis commisit aënis*] Syncope est, quemadmodum in illo Horatii; 'Inimice lamnæ Crispe Salusti.'

482 *Ad urbem Milvius*] Constantinus a Senatu declaratus Augustus, et a Britannia, ubi pater perierat, accersitus contra Maxentium, cui ob libidinem et crudelitatem maxime populus infensus erat, cum eum diversis oppugnasset præliis, ad postremum conspecto in æthere crucis vexillo, clamantisque voce audita, *ἐν τούτῳ νίκα*, ad pontem Milvium cum toto exercitu superatum interfecit. ejus victoriam nobilis adhuc arcus Romæ e regione Amphitheatri testatur, cum hujuscemodi inscriptione: 'S. P. Q. R. Imp. Cæs. Fla. Constan-

tiao Augusto, quod instinctu divinitatis, et animi magnitudine uno tempore tam de tyranno, quam de omni ejus factione justis Remp. ultus est armis.' Volater.

488 *Signabat labarum*] Consuerant tum Imperatores suas ipsorum imagines in acie per signiferos jubere præferri, quæ signa, quod quasi labantia quadrata hastis appenderentur, labara dixerunt. Constantinus autem non imaginem suam, sed insigne Dominicæ crucis pro labaro usurpavit. Sup. 'Agnoscas Regina libens mea signa necesse est: In quibus effigies crucis aut gemmata refulget, Aut longis solido ex auro præfertur in hastis.'

491 *Concreto crine*] Horrido et impexo, quod miserorum est et afflictorum; ut promissus crinis nocentum est et reorum. Sup. 'Carcereo crinita situ stare agmina contra Jusserat, horrendis excrucienda modis.' Quamquam in hunc Senatum utrumque convenisse videtur. Neque enim simpliciter miser erat: sed catenis etiam squalens carcereis. Unde Jacob. Rævardus noster, Jureconsultus optimis annumerandus, in suis variorum libris, qui typis jam recens natis Brugis propediem evulgabuntur, explicans cap. xxxix. II. De injuriis, locumque hunc Prudentii adducens, interpretatur, crimem concretum, de capillo summisso, multumque creto, qui captivorum proprius erat. Quam interpretationem nemo, qui hanc phrasin hac significatione usurpatam legerit alibi, improbabit.

498 *Prodigia esse*] Ita manusc. eandemque sententiam sic sup. exprimebat, Barbaros irridens: 'Quos penes omne sacrum est, quidquid formido tremendum Suaserit, horribiles quos prodigialia cogunt Credere monstra Deos.'

506 *Monumenta coinquinet artis*] Sint vobis statuæ tantum statuæ, ut sunt, et omnes principes, quales designant,

ad exempla imitationis provocent ne adoretis eas, divinisque honoribus collatis; hoc enim, coinquinare est.

553 *Generosus Anicius*] Q. Anicii Ædilis curulis mentionem facit Plin. Hist. i. 33. Videtur familia maximi nominis fuisse: sed de ea et cæteris familiis Christianis multa inquirendi laborem, unde sc. ortum duxerint, qui eo nomine inclaruerint, et similia, iis relinquo, quibus per otium licet quovis loco quævis inculcare, mihi non licet, neque etiam lubet.

556 *Palmata insignis abolla*] Abolla designabat Senatorem, aut illi dignitate æqualem. Palmata, quæ Jovis togæ similis erat, triumphii index erat, ut victoriæ palma.

562 *Poplicolas percurram carmine Graccos*] P. Valerio datum fuit hoc cognomen ob latas de provocatione ad populum leges. An etiam Gracis, nescio: certe jure potuit. Testis est lex Agraria.

585 *Genitoris amabilis obses*] In colle Vaticano, qui a Deo Vagitano, ibi culto, nomen habet, secundum Augustinum, Constantinus basilicam Petri construxit. Idem Laterani, viri nobilissimi, quem consulem designatum Nero interfecit, palatium sive arcem Johanni Apostolo consecravit. vide utriusque descriptionem in Coronatis.

601 *Et quodcunque*] Patria aut Curia non constat auctoritate paucorum, etiam nobilium, etiam publica munera obeuntium; neque etiam votis et sententiis hominum plebeiorum, et privatim viventium, qui tamen et ipsi a vobis rari sunt: verum in consensu majoris numeri omnium. Particula adversativa usus videtur pro corrigente, quomodo in principio hujus libri, ubi Theodosium laudat.

616 *Sola capti ratione sequuntur*] Quinimo etiam tum acerrimi hostes religionis et consules, et Præfecti urbi et Prætorio interdum creabantur. Symmachus exemplo est, ad quem mox

sermonem convertit. Unde conjicio illum adhuc in vivis fuisse, cum hæc scriberet Prudentius.

630 *Isidis amissum*] Idipsum Minucii Octavius venustissime. 'Isis,' inquit, 'perditum filium, cum Cynocephalo suo (Anubis latrator hic infra dicitur) et aliis sacerdotibus luget, plangit, inquit, et Isiaci miseri cædunt pectora, et dolorem infelicissimæ matris imitantur. Mox invento parvulo gaudet Isis, exsultant sacerdotes, Cynocephalus inventor gloria-
tur. Nec desunt annis omnibus vel perdere quod inveniunt, vel invenire quod perdunt. Nonne ridiculum est, vel lugere quod colas, vel colere quod hugeas? Hæc tamen Ægyptia quondam, nunc et sacra Romana sunt.' Hæc ille.

LIB. II. CONTRA SYMMACHUM.

PRÆF. 44 *Sic me tuta silentia*] Precatur Christum, ut quemadmodum Petri inambulantis mari vestigia firmabat, Matth. xiv. ita sibi quoque fluctibus Symmachianæ tempestatis præne obruto adsit, et dextram porrigat.

51 *Sum plane temerarius*] Hinc evidens est, quantæ auctoritatis iste homo fuerit, tum quod optimo et nobili genere prognatus principem locum apud suos teneret, Præfectus nimirum urbis, et Rom. Ceremoniarum Pontifex, tum quod gravi augustoque dicendi artificio, ac rerum peritia facile cæteros vinceret. Ambrosius sane in sua ad Valentinianum apologia non dubitavit Orationis asperitatem deprecari, petereque, non verborum elegantiam, sed solam vim rerum spectari. Neque illud omittendum, Claudianum et Ausonium a Christiana religione ad veterum Deorum cultus ejusdem eloquentia esse pertractos. Confirmat id August. lib. de Civitate Dei. extantque amicissimæ Symmachi ad utrumque epistolæ. Alioqui scripta eorum divorsum loquun-

tur. Quanquam audio, in manus. quodam Trudonensi, sacra carmina, quorum Claudianus esse narratur, seorsim scripta esse, et juniore cuidam Claudiano attributa; quod an ita sese habeat, ex aliorum veterum codicum collatione certius sciri possit.

LIB. II. 41 *Pictura sacello*] Poëtarum libris; quos ironice sacrarium Gentilium appellat.

89 *Imus ad occultum*] Hanc partem solam autor convellendam sumit, ostenditque humano ingenio divinam naturam non posse comprehendere, ac proinde fide opus esse, quæ qualis esse debeat de Deo, animæ æternitate, resurrectione et statu mundi, ipsum Deum nos docentem inducit, nihil hæc habent difficultatis, gratiæ multum. Illud, *proprius genti cuique est mos*, nescio an auctoris sit. Nam in plerisque antiquis est, *suus est mos cuique genti*. Fortasse noluit Symmachi verba mutare. Alioqui adeo constanter primam in *cuique* alibi semper corripit (ad manus. provo), ut etiam monosyllabum *cui* corripuerit.

140 *Et species tenues*] Ita meus manuscr. rectissime ex mea sententia. respicit enim ad illud, quod modo, 'speciosaque semina finxi.' Nam cum ea specierum semina dixisset esse maxime varia, fecunda, maximique momenti, subjungit, eadem esse tenuia, fragilia, et fluxa. hoc ipso nos admonens, iis parce, et certo modo utendum esse, si animæ et corpori prodesse volumus.

143 *Robur eneratum*] Monui supra, Poëtam corripere primam in verbo *enerare*, eoque facilius adductus sum, ut primum et alterum verbum post hunc eximerem, fretus vetustis exemplaribus. Levitatis enim insignis esset, eandem syllabam modo contrahere, modo protrahere, et id quidem tantummodo, ut insulse et incondite idem bis repetatur. Ver-

sus hi sunt : 'Enervare suum corrupta per otia robur Posset, et in nullo luctamine pigra jaceret.'

277 *Si quicquid*] Si servandus mos veterum, redeundum nobis ad glandes et antra. Et tamen videmus apud sæcula posteriora semper plura, quam prius adinveniri, atque adeo omnia tum fieri perfectiora. Quanquam si vetusta tantopere urges, age majores tuos, statim a diluvio, unum colentes Deum imitare, aut saltem primos Romanos, qui paucissimos, prius quam captiva Numina aliunde adveherent, dubitantes scilicet, de suis.

324 *Ceu quadrupes egit*] Ita in ventustis et breviter, et venuste. In impressis tamen non omnino male: at prolixius: *titubavit, et instar Quadrupedis pueri lactantia viscera traxit.*

374 *Quid sit Genius*] Sed quid appellas Urbis Genium? non animam. Illa enim corpori nostro alligata est, illiusque actiones notæ sunt. quid ergo? aut si hoc nescis, quando primum Romæ datus est? ubi agit? quid efficit? Si umbra est quædam fatalis, cui status Reipub. curæ sit, cum totius Imperii formam per Reges, Consules, et Triumviros toties mutarit, approbata postremum monarchia, cur nunc animum tandem ad religionem non convertit? cur illam toties variatam, atque etiamdum ambiguum, non conatur in integrum restituere? profecto, cum id ab Imp. Rom. factum sit, ridiculum est aliquid a Genio, qui non est, expectare. Quanquam si unus est Romæ Genius, profecto multa sunt millia, cum in tota Urbe nihil sit, quin suam habeat sortem. Quod si est, frustra leges et jura, cum ne mala quidem sine factorum impulsu fiant. Injuria est carcer, injuria supplicium. Vides, quo reducaris? Hoc igitur habe, nostrum ingenium liberum esse, nescire facta, superare astra, solum agnoscere Deum.

421 *Consule nobilitas*] Quia hic versus in antiquis quibusdam libris alium in locum transpositus est, libuit veritatem vulgatæ scripturæ historia ipsa comprobare. Primum reges regnarunt. Post eos cœpere Consules, anno ab Urbe condita CCXLV. Consules et Senatores cum Tribunis et plebe CCLXI. Decemviri soli CCCIII. Consules etiam e plebe CCCVI. Triumviri post Cæsaris necem 10 CCXII. Solus Octavius 10 CCXXIII.

478 *Nec mathesis*] Censores hunc versus una cum alio, qui est infra vs. 894. ita castigarunt: *Nec præscripto aliquo pellit pia vota mathesis. Item: In magicas artes trahit, involvitque mathesin.*

487 *Dii*] At qui Dii? an qui transfugarum in morem, suam gentem, suas urbes perfide prodiderunt? an potius, qui neque hostibus resistere potuere, neque sese, multo minus suos defendere? Ita certe. Sola virtus bellica, qua cæteros omnes longe anteibant, Romanis orbem terræ subjecit, non Dii, neque religio. Imo quo superstitionibus populus magis fuit deditus, hoc ignavior et degener magis fuit, nihilque illi speciosius accidit, quam a Rom. vinci. At, inquis, Deos ipsam Romam, veluti sedem, delegisse, et inibi solum coli voluisse. Credo; nam et hac occasione Palladium suum optabat Minerva Trojanis eripi, et alii Dii sua templa Volcano consecrari, et captivi Babylonem avehi. extra jocum, invictis legionibus et ducibus sceleste detrahis, dum eorum virtutem tam parvi ducis. Nam quod de Corvino affers, si victoriam non virtuti suæ, sed corvo acceptam ferre debuit, cur idem ille Corvus, aut absente eo Veneris columba aut Palladis noctua, Æmilio et Terentio apud Cannas, tercentum Fabiis in Cremeræ campis imminentem cladem non prænunciavit? Non potuit. Vos tamen non creditis, occæcati sc. secundo illo Rom. Imper. successu;

cujus quia causam nescitis, sic habete. Deus mundi senescentis vicem miseratus, quod magis et magis ad deteriora delaberetur, omnes populos uni ditioni subiecit, quo facilius uni-genti Filii jugum concordissime amplecterentur. Hinc illa Reipubl. concordia, tanti triumphi, tot ovationes, ut jam tum venienti Christo via præstrueretur. pacem enim ille amat, et pacis auctores: bella et dissidia odit.

514 *Nunc cum Dictæis*] Facillimum fuit Roman. exercitui, qui militibus exercitissimis, Etruscis, Marsis, et Samnitibus, constabat, bello superare effeminatam gentem, uti Phrygios in Asia, quos ironice Dictæos Corybantæ et Gallos, i. e. Cybeles sacerdotes nominat, uti etiam Lacædemonios, quos tanquam pugiles oleo mardentes, et mastigophoros, i. e. pugillum magistros, in pugnam ducit, quomodo Terentianus Thraso Sangam penicillo armatum. Samnitis dixit, pro Samnis, quomodo supra in Hippol. et in pugil primam produxit, cum antea primam in pugillaris corripuerit. Quamquam illud a pugno, hoc a pungere deducunt.

527 *Fluctibus Actiæis*] Antonio Triumviro et Cleopatæ Reginæ Ægypti, apud Actium Epeiri navali prælio superatis ab Octavio, Julii ex sorore nepote, nullus ex Diis Ægyptiis aut Romanis abfuit. Liburnas Itali naves Gellicas velocissimas vocabant, a Liburnis populis Illyrici, qui olim hujusmodi navibus usi omnia per Ionium mare deprædabantur.

533 *Gelido quem miserat Algidus axe*] Quomodo Horatius 'Algidum,' XII. pass. millibus ab Urbe distantem, dixit 'nivalem,' ita hic eidem tribuit 'gelidum axem,' et per eum Synecdochice totam Italiam, unde exercitus Octavii collectus erat, intelligit.

570 *Vel oscine parva*] Corrupti sunt codices, et in quibus, *parva*, et in quibus *parca*, loco nominis fixi continet-

tur. Festus autem Oscines aves Appio Claudio dici ait, quæ ore canentes faciant auspicia, ut corvus, cornix, noctua: alites, quæ alis ac volatu, ut bubo, sanqualis, aquila, immissulus, vulturius: picum autem Martium, feroniumque, et parram, et in alitibus, et in Oscinibus haberi. De Crasso, ejusque XI. legionibus, apud Carras Mesopotamiæ, a Parthico equitatu deletis, L. Florus Hist. III. 11. Noctuanı Tritonium appellat, quod Athenis, ubi noctuainsigne erat, Pallas Dea tutelaris habebatur.

576 *Inauratum tremet gens Persica limbum*] Ironice dixit in statuam Veneris aureo limbo variegatam; sic sup. in Romano: 'Quos lana terret discolore in stipite.'

695 *Corniger Hesperidum quos*] Thybris. Virg. 'Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.' Cur autem Italia etiam Hesperia dicatur, notum est.

616 *Externi ad jus connubii*] Tria vincula, quibus nationes diversissimæ in unum compinguntur, et cœunt.

651 *Ægidaque*] Ex scuto Minervæ ipsam Minervam intelligit, aut potius simulacra Ægidi similia, i. e. sua specie metum et horrorem humanis oculis incutientia; quæ eadem supra idololatriæ causam faciebat.

654 *O clari salvete Duces*] Prosopopeiam prosopopeia eludit. Agit Roma gratias Principibus, quod sub iis non, ut antea, delire gerat omnia, sed mature, et, ut caniciem suam dignum est, quod liceat Christum profiteri, eique totum mundum concordie pace colligatum offerre, quod se a sanctorum hominum cætibus expiarint, quod porro concedatur pie et tuto vivere: tuto, inquam, non ut olim Senonibus sive Suevis in media Urbe vagantibus, et Hannibale ipsis portis, nisi Tarentina mollitie elanguisset, imminente, sed Principibus mero Christi auxilio omnes hostes oc-

cidentibus. Sub finem orat Augustos, in eodem manean proposito.

673 *Per tristia vulnra flagrans, Extrahere insignes animas*] Tolerari potest hæc lectio: malo tamen illam mei codicis, et editionis Daventriensis, *Et trahere: ut per tristia vulnra animas trahere*, idem sit, quod ludere pœnis, et ex tormentis tormenta comminisci. Sententiæ optime respondet. Simile illud sup. 'Illum libido fœtida Per scorta tractum publica Luto et cloacis inquinat.' De decem Christianorum persecutionibus, a Nerone ad Licinium Constantini collegam, lege Niceph. et alios Ecclesiast. ant, si brevitate delectaris, Sulpicii Severi lib. xi.

685 *Collinæ a cardine portæ*] Eadem Agonia et Quirinalis dicta est. Vide Livium lib. xxi. et Florum ii. 6.

698 *Mastrucis proceres vestire togatos*] Senatores redigere in servitutem. Mastruca Sardorum est, vilemque et servilem ac Gothici militis vestem hic designat.

710 *Atque parens Stilico*] Theodosius imperium solus obtinere cœpit circa annum Dom. cccLxxxviii. et cum regnasset annis xi. sibi in Occidenti substituit Honorium filium adhuc juvenem, eique tutorem adjunxit Stiliconem, de quo multa Claudianus. Sub eo, circa annum ccccv. Ostrogothi ducentis millibus duce Radagasto Italiam invaserunt, et ad Fesulas oppressi sunt: de quo August. v. Civit. Dei 23. Hinc igitur conjicio Prudentium diu post Ambrosium Symmacho respondisse. Conjicio item, eum ad usque Stiliconis proditorem et necem, quæ circa annum ccccxiii. accidit, non vixisse. Alioqui enim, uti ego credo, nomen Stiliconis tam magnificis titulis ornatum, quod postea e marmoribus eradebatur, in suo opere induxisset, quomodo pro *Nola* substituit *ora* Virgilius.

712 *Prima hasta dracones Præcurrit*] Labarum intelligit, signum imperato-

rium, de quo sup. Draconum effigie legionarii milites utebantur: quorum gestatores Draconarii dicti sunt: sup. 'signaque bellica Prætendunt tumidis clara draconibus.' Errant igitur, qui scribunt *draconis*, in singulari numero. Quis enim tam hebes est, ut credat Christi apicem cum draconis effigie conjunctum fuisse?

816 *Quadrupes abjuncta est*] Numeri æquabilitatem servandam esse monebant manus, antea: *Quadrupedes bipedi abjunctæ, mutare loquendi*.

839 *Nempe magis non illud erunt*] Volebat Symmachus omnia unum putari, quod eadem spectaremus, &c. Negat Prudent. Sic enim ad bestiam cum homine, et Romanos cum Barbaris idem censeri, quod eodem aëre, eadem terra utantur, fruuntur. Alato deinde exemplo Solis: Si, inquit, foricæ, et Regum palatia eodem Sole collustrentur, nihil minus tamen sunt, quam eadem, quanto minus unicultores idem erunt, quod idololatræ?

847 *Anfractus dubios*] Alterum argumentum. Negabat Symmachus, uno itinere posse perveniri, &c. fatetur Poëta, duo esse itinera, simplex unum, alterum multifidum, in quo aut multi, aut nulli Dii colantur. Utriusque tamen non eundem esse exitum.

859 *Occultus Diespiter*] Occultatus, abditus. Adducam loci verum interpretem, Minucii sc. Octavium. ait ille: 'Et quæ Jovis sunt sacra? nutrix capella est, et avido patri subtrahitur infans, ne voretur: et Corybantum cymbalis, ne pater audiat vagitus, tinnitus eliditur.'

874 *Quæque latens silvis*] Multiplitem, inquit, carpunt viam pecudes, et bruta animalia, et multorum hominum mentes, quæ silvis frontosis, cæli aspectum eripientibus, provolvuntur in terram, Deum nesciunt. In impressis locus hic corruptissimus est.

888 *Multiplicis Dux Dæmon ut est*]

Quid et ingenii, et Codicum veterum auxilio hic præstitum sit, sciet, qui vulgatam editionem cum nostra comparabit. Utinam sit aliquis!

918 *Penu pro virginis ulciscendo*] Ut vindictam sumant de penu Vestæ adenito, i. e. ob adenita Vestalibus publica alimenta. Cur Triptoleum Cereri coniungat, inveni apud Serrum.

922 *Haud venit a sicco*] Et hic conjectura sola eram usus, ne quid dissimilem: quamquam eam postea probavit Buslid. In aliis est: *Aut veniat sicco*.

969 *In his quoniam*] Ita manuscriptorumque, et vera lectio est. In aliis est, *quonam?* in quibusdam, *quomodo*, inepte.

997 *Variis proventibus annos Texuit*] Sup. 'textit Sol unicus annum.'

1008 *Et nullis violatur terminus extis*] Quemadmodum sup. statuas Principum adorationibus et sacrificiis co inquinari dicebat, ita hic ait 'Terminum,' qui agris limes positus est, ut litem arvis discernat, extorum oblationibus violari.

1011 *Nec tamen iccirco minor est*] Hucusque ostendit ob detracta Vestalibus privilegia, nullam annonæ caritatem grassari, aut si quædam aliquot annorum spacio fuisset, novum non esse, aut majoribus inauditum: alioqui debere illam solos Christianorum agros infestare. Post hæc ad parabolam Christiani agricolæ, quæ Matt. XIII. est, explicandam digreditur; ultimo loco virginis Christianas cum frugiperdis et crudelibus Vestalibus comparat.

1021 *Quales, quos imbuat*] Enallage numeri, qualis in illo Terentii Phorm. Act. v. Scen. 8. 'Qui mihi, ubi ad uxores ventum est, tum fiunt senes.'

1089 *Imputat attonitæ*] Objicit, ostenditque ignominiose, et quasi eo ipso urbem impensæ perditæ coarguens. Æque nove usus est eo verbo Suetonius in Tyberio cap. LIII. In

Pulmanni codice quodam est, *implitat*; sed ei orationis ἀκολούθια respondere non videtur. Nam si pompa publica est, si spectabilis est attonitæ urbi, si pilento residet molli, si in meliore podii parte sedeat; quoniam modo se implicat urbi et immiscet?

1100 *Dum palpitat ense secutor*] Is, qui cum retiario commissus erat, sive murmillo, sive alio nomine gladiator. Sueton. in Calig. 'Retiarii tunicati quinque numero gregatim dimicantes sine ullo certamine totidem secutoribus succubuerant: cumque occidi juberentur, unus resumpta fuscina omnes victores interemit.'

1115 *Tam triste nefas*] Quod statim occasione Telemachii ejusdam sublatum fuerit, narrat in Chronicis Christ. Massæus.

1122 *Quodque patri superest*] Alloquitur Honorium, quem, uti dictum est, vivus adhuc Theodosius Imperii consortem effecit, et Occidenti imperare jussit.

TETRASTICHA DE VETERI ET NOVO TESTAMENTO.

De titulo hujus libelli variant. quidam appellarunt διποταχίων, i. e. duplicem cibum: quidam chirocheum, quod maxime vertunt: Sichardus enchiridion. In meo libro et Buslid. est hic titulus, quem servavimus, adducti imitatione Ausonii et aliorum.

6 *Viva et terrena refutans*] Non simpliciter rejiciens: sed verbis etiam additis reprehendens. Sup. 'Hic terulenti, ille vivis fungitur.'

24 *Interprete Christo*] Sup. 'Carnis in effigie Christum se cernere sentit.' Ibidem, agens de tribus juvenibus Babylonicis, Christi mentionem fecit.

27 *Actio fallax*] Ut referatur ad Josephum, qui fratres rei gestæ ignaros aliquandiu suspensos tenebat. In aliis est, *auctio fallax*: potestque intelligi de ipsis fratribus, qui Josephum Ægypti mercatori vendidit.

rant, mentientes patri a feris discerp-
tum esse.

28 *Vanique pudeunt*] Sup. ' nec
ferre pudecit.'

45 *Via sicca eremi*] Ejusdem est,
cujus illud sequens vs. 61. ' sola stant
atria Rahab.'

63 *Tanta est fidei vis*] Carolus Lan-
gius, homo doctissimus, in Annota-
tionibus, quibus suas in Officia Cicer.
castigationes explicat, de Ennii ver-
su miro agens, reprehendit sciolos
quosdam, qui hemistichion istud Pru-
dentii, *levisque fidei*, ausi sint ita mu-
tare, *fidei quoque plenus*. Quod he-
mistichium cum in toto hoc Opere
non contineatur, si alia ille Prudentii
opuscula habeat, gratam rem studio-
sis facturus est si communicet. Illud
tamen affirmo Prudentianum non esse,
mediam in voce *fidei* producere.
Septies enim hujus genitivi mediam
brevem facit : atque ita facit, ut
quancumque vim carmini intuleris,
invertendo, mutando, mutilando, ean-
dem longam facere nequeas. Huic
versum excipio. Possis enim contra
omnium codicum fidem eum ita inver-
tere : *vis tanta fidei est*.

76 *Funda stridente*] Sup. in Psy-
choni. ' Puerilis in illum Dextera fun-
dali torsit stridore lapillum.'

95 *Quod gradibus, quot*] Antea, *tot*
gradibus, quot.

166 *Sanguis victoria, lymfa lavacrum*]
De horum tetrastichon auctore, am-
bigant qui velint : ego, ut ingenue
fatear, etiam si velim, dubitare non
possum. Omnes enim Codices scrip-
ti, excusi, quos quidem videre licuit,
Prudentii nomen adscriptum habent.
Stilus deinde, verba, sententiæ, phra-
ses, allegoricæ deductiones, omnia
denique Prudentium sapiunt, redo-
lent, loquuntur. Argumento sit unus
hic locus ad verbum supra repetitus :
' O novum cæde stupenda vulneris
miraculum. Hic cruoris fluxit unda,
lymfa parte ex altera. Lymfa nempe
dat lavacrum, tum corona ex sanguine

est.' Nunc fidem in eo, quod de ap-
pendice receperam, liberabo, præsti-
turus etiam amplius, quam a me ex-
pectari debebat. quod ut possem, ef-
fecit humanitas Cornelii Valerii, pub-
lici linguæ Latinæ professoris doctis-
simi. Is enim commentarium hunc
meum, cursim perlectum, cum judicio
beasset suo, vocabula ea omnia, quæ
hunc auctorem ab Ecclesiasticis scrip-
toribus sumpsisse, quæque quam lon-
gissime a Latinæ linguæ puritate ab-
esse judicabat, seorsim olim annotata,
et Latinis vocibus reddita, benigne
communicavit. Ea igitur hic in com-
modissimum ordinem redacta confe-
rimus in medium, ne juniores in imi-
tando fallantur.

Ænipes, pedes æneos habens, χαλ-
κῶπους.

Altrinsecus, contra, vicissim.

Amasio, amator, amasius.

Arula, diminutivum ab ara.

Audientia, auditus, audiendi vis.

Aurulentus, fulgens ex auri reper-
cussione.

Bifestus, dies duobus sacer, quasi
bis festum dicas.

Bractealis, bracteis inauratus.

Bustialis, a busto, seu sepulcro
fixxit.

Cantamen, incantatio.

Carceralis, Carcereus, a carcer.

Carnalis, carnaliter, a carne.

Carnulentus, carni et mundo dedi-
tus.

Centuplicatus, centuplex.

Collumino, collustro.

Comperpetuus, æque æternus.

Complices, scelerum socii.

Congregatim, denso agmine, tur-
matim.

Congrex, unanimis.

Conspicabilis, conspicuus.

Corporalis, corporeus.

Creamen, creatura, seu res con-
dita, creatio.

Cruciamen, cruciatus.

Defuga, transfuga.

Digestim, distincte, suo ordine.

- Dilancinare, dilaniare.
 Discruciatu, varii dolores et tormenta.
 Disparilis, dispar.
 Exeruciabilis, crucians.
 Exeruciatus, tormentum, dolor.
 Exfibulare, fibulas adimere, solvere, liberare.
 Exsequialis, in exsequiis usurpatus.
 Exsimulare. Vide Commentarium.
 Exsibilare, sibilando efferre. Optime conjunxit: 'Anguina verba exsibilat.'
 Fabrilliter, more fabri.
 Factura, opus, res creata.
 Falsificatus, infectus, corruptus.
 Fidelis, Christiana religione præditus.
 Figmen, opus, figmentum.
 Flabralis, flabilis, cum flatu emissus.
 Forare, perforare.
 Fetus, fomentum.
 Fulgidus, splendidus.
 Frugescere, frugum feracem esse.
 Fundalis, adject. a funda.
 Funerare, funere efferre.
 Genealogus, annalium auctor, familiam quamque ad suam originem revocans.
 Hydrinus, adject. ab hydra serpente.
 Hymnare, hymnis canere.
 Ignire, inurere.
 Impassibilis, Impatibilis, in quem perperissio non cadit.
 Impiatum, impurum.
 Incapax, minime capax.
 Incentivum, incitans, accendens.
 Incerare, cera illinere.
 Incircumscriptus, ἀπεργραπτος, infinitus.
 Incorporatus, corpore indutus, et, ut ita dicam, incarnatus.
 Indages, indago.
 Indomabilis, indomitus.
 Innatus, nunquam natus.
 Inspaciari, inambulare.
 Insubjectus, nemini subjectus, sui juris.
 Intemporalis, æternus, nullo tempore finitus.
 Interminus, idem.
 Irremotus, immotus.
 Irritamen, irritamentum.
 Liquabile, quod facile liquitur.
 Litamen, litatio. Vide Commentarium.
 Malefabrum, infelix, parum callidum, imprudens.
 Mammonicus, avidus: a Mamnone, Syrorum Pluto, derivatum est.
 Manceps carceris, Præfectus carceri: sic Plinius propolam 'sutrinae mancipem' appellat.
 Mediator, sequester, μεσίτης.
 Melodum, suavissonum.
 Mitificus, mitis, lenis.
 Muculentus, mucosus.
 Monstruosus, monstrosus.
 Mortificatus, emortuus.
 Multicolora, multicoloria.
 Multinodus, nodosus.
 Mundialis, mundanus.
 Nemo dies, nullus dies.
 Nescienter, ut negligerter.
 Noxialis, sonti, seu noxio debitus.
 Oblactere, more ovis contra balare.
 Oblivialis, obliviosus, oblivionem inducens.
 Obludere, vana specie inescare.
 Obsequela, obsequium.
 Obstrangulatus, suffocatus.
 Occidualis, occiduus.
 Omniformis, Omniparens, Omnipollens, ejusdem farinae sunt.
 Opulens, opulentum.
 Orarium, sudarium, ab ore deductum.
 Palpamen, attrectatio.
 Palpebralis, palpebris eminens.
 Parricidalis, parricidio fædatus.
 Passibilis, patibilis.
 Passio, afflictio.
 Peccamen, crimen.
 Plasmatus, conditus. Vide Commentarium.
 Prænuncupatus, annuntiatus.

Primitivus, primigenitus.
 Propitiabilis, propitius.
 Prosperatus, exoratus.
 Pudescit, pudet.
 Resculpere, imitari, exprimere.
 Vide Commentarium.
 Resultare, concelebrare.
 Rompheale, quod rompheæ usum præbet.
 Ructamen, ructus.
 Rosulentus, roseus. finxit ad formam, *rorulentus*.
 Sagus, præsagus. Vide Comment.
 Saporum, sapidum.
 Segrex, separatus, bifariam partitus.
 Separ, idem.
 Sensualis, rationis capax.
 Sequestrare, alicujus custodiae quid committere.
 Spurcamen, spurcitia.
 Speculamen, visus, vivendi vis.
 Stigmarc, stigmatibus inurere.
 Strictura, liquefactio.
 Subjectio, obedientia.
 Sublidere, paullulum elidere.

Sublimare, alte extollere.
 Subternus, subterraneus.
 Sufflabilis, spiritu efformatus.
 Suggillare, suggerere, subministrare.
 Superfio, emineo.
 Terrulente, crasse.
 Terrulentus, terreus.
 Tripietus, triplici lingua scriptus.
 Tutaculum, tutamen.
 Vaporus, vaporiferus.
 Vegetamen, vegetatio, motus.
 Veniabile, venia dignum.
 Ventilari, circumagi, sibi non constare.
 Versicolorus, versicolor. semel tantum hoc compositum ad secundam inflexionem reducit.
 Veternus, veternosus, inveteratus.
 Vians, viator.
 Vitiabilis, vitiatius.
 Virginal. Vide Commentarium.
 Viscereus, creatus, a visceribus ortus.
 Ululamen, ululatus.

D. GEORGII REMI

NOTÆ.

CATHEMERINON LIB.

Καθημερινὸν] Eiusdem argumenti est Ephemeris Ausonii.

PRÆF. 6 *Quid nos utile*] 'O mihi præteritos referat si Jupiter annos!' ait ille.

24 *Messaliæ Consulis*] Mea opinio-
 ne, non difficilior toto Prudentio, qua
 illius ævi historiam, deprehenditur lo-
 cus; quo de conclamavit Victor Gi-
 selinus, Prudentii haud malus inter-
 pres, qui Saliam urbem si nobis con-
 deret ad flumen homonymum, res
 transacta esset. At quis novit tale
 opidum? Non vola neque vestigium

Delph. et Var. Clas.

Prudent.

apud veteres. Fastos Consulares si
 inspicimus et excutimus, sexies Mes-
 salas, diversos tamen Romæ Coss.
 fuisse reperimus. Ab U. C. An-
 no 10 XXVII. Anno 10 LXXV. et Anno
 10 XCII. Anno item 10 CCXXII. et An-
 no 10 CCXLI. denique Anno 10 CCLVI.
 Sed ad hos Messalas non respicit,
 quos nullus vidit Prudentius, neque
 videre potuit. Ac quidem, dum Mes-
 saliam vocat, Messalas non innuit.
 Nomen Prudentii in Fastis Cons. non
 inveni. Itaque de Consule, cui Salix
 nomen, apud suos Cæsaraugustanos,
 ubi consulatum gesserit, ut puto, lo-

quitur. Et hæc sententia hoc com-
modi habet, ut novum opidum, quod
hactenus non fuit, non condere cogamur.
Vixerit sane aliquando Romæ
Prudentius: interea nil vetat Consu-
latu olim in Hispania, in patria ipsa,
defunctum. Sed ista ταῖς δευτέραις
φροντίσι doctissimorum committo,
quæ ocium largius et exactius judi-
cium, ac politissima eruditio suppe-
tit. Mihi quam curta supellex sit,
non ignoro.

HYMN. I. 57 *Flevit negator*] Pe-
tri ἀποστασία. Bernhard. lib. de libero
arbitrio.

HYMN. II. 4 *Christus venit, disce-
dite*] Inf. 'Discede, Christus hic est:
Hic Christus est, liquesce.' Vere Nu-
men Christi, fide invocatum, suis præ-
sto est, ac deseruisse precescens nescit.

25 *Sol ecce*] *Justitiæ Sol* in cordi-
bus nostris si oriatur, e veterno evi-
gilamus peccatorum.

37 *Hac hora cunctis utilis*] 'Opor-
tet prævenire Solem ad benedictio-
nem Dei, et ante ortum lucis Deum
adorare.' Sapient. xvi. in fine.

96 *Errore traxit*] *Lege: Errore
traxisti devio.*

105 *Speculator*] Ὁ ζω καθήμενος ὅς
τὰ προσέοντα καὶ τὰ ἐσόμενα ἑώρα. Pie
vetustas pronunciavit: 'Peccare no-
li; Deus videt, Angelus adstat et
tristatur, conscientia mordet, Diabo-
lus accusat, infernus cruciat.'

HYMN. III. 148 *Digladiabile disci-
dium*] Ἀσπονδος πόλεμος.

HYMN. IV. 31 *Parcis victibus expe-
dita corda*] Finis jejunii, i. e. absti-
nentia nihil aliud est, quam προπα-
ρασκευὴ ad virtutes exercendas. Quod
ipse noster inf. hym. Jejun. disertius
indicat vs. 16. 'Nam si licenter dif-
fluens,' &c. Vere enim Menander:

Παχεία γαστήρ λεπτόν οὐ τίκτει νόον.

HYMN. V. 96 *Præfixa Cruci spes*] *Si pro Cruce, 'cruci affixum' capias,*
bene habet. Sic inf. hym. vi. 133.
'Cruce pellit omne crimen,' quod
Christi τοῦ σωτήρος σταυρωμένου solius

est factum. Innere Noster videtur
idipsum, cum mox subjicit vs. 145.
'Discede, Christus hic est.'

97 *Cibus nunguidus*] 'Pluviatilis es-
ca,' Tertulliano. Salvian. lib. i. de
Gubernat. Dei: 'Rorantes jugiter
escis dulcibus polos.'

133 *Marcent suppliciiis*] Haut niti-
tur verbo Dei hoc commentum. Sit
poëtica fictio.

HYMN. VI. 41 *Sensa somniantum*] *Aristoteles* de somno et vigil. Stob.
serm. lxxxix. et xc.

54 *Impiavit*] Sidon. Apollin. lib.
iii. Ep. xii. 'Locum bajuli rastris
funebribus impiare auderent.' Apul.
Met. i. 'Cruore humano impiatum'
dixit. Festus: 'Impiatus, scelera-
tus.'

77 *Evangelista*] Apocal. i. et ii. ac
toto libro. Non desunt tamen, qui
aliud Johannem, seniore quendam
Ecclesiæ auctorem Apocalypseos
dicunt.

128 *Te chrismate*] Baptismatis περί-
φρασις elegans. Chrisma autem Spi-
ritus Sanctus, qui vere intus renovat
ac recentat hominem.

HYMN. VII. 65. *Contaminatis*] Ne-
mo nescit a Tullio, Rosciana, Horat.
Epod. ii. Plin. passim in Epist. Am-
miano Marcell. Sidon. Apollin. et
aliis, vitam rusticam præferri, ob in-
nocentiam et integritatem, vitæ ur-
banæ.

81 *Referre præsci*] Jonæ historia ex-
posita: quam superioribus annis Cl.
V. Jacob. Lectius itidem dedit car-
mine elegantissimo.

184 *Emancipator servientis*] Chris-
tus, pastor summus, de cælo descen-
dit, ut oves deperditas, et in avia di-
lapsas, quæreret ac reduceret. Plura
mox Hym. Post jejunium.

193 *Sciscitator*] Ὁ πειράζων, Matth.
iv. Ὁ λέων ὠρυόμενος, Petro, i Epist.
v. 8.

206 *Perfusa*] Σωφρονισμός μετ' ἐλε-
ημοσύνης. adludit forsitan ad consilium
Danielis, quod Regi Nebucadnezari

suggestit: item Tobix dictum.

212 *Operire nudos*] Jeschah, LVIII. et Matth. xxv.

HYMN. VIII. 33 *Ille ovem*] Christus ὁ ἀρχιποιμὴν, ὁ ποιμὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, 1 Pet. II. 25. Augustin. serm. de temp. Johan. x.

HYMN. IX. *Hymnus omnium horarum*] Terentium 'omnium ætatum auctorem' vocamus. Propius; 'Hominem omnium horarum' dicimus, qui omnibus utilis, omnium commodis procurandis expromtus.

17 *Primoplasti*] Defendit vocem hybridam Victor Giselinus. Utique concedit integritas decusque Romani sermonis cum Imperii majestate. Summis stare diu negatum est. πρῶτόπλαστον rectius dicimus, ut totam Græcam vocem habeamus.

22 *Psallat*] Psalm. ult.

40 *Extimum vestis*] Lex pædaria in voce, furtim, ultimam corripit, sicut in illo Ovidiano: 'Circumeuntis oves.' Nisi malis forte legere.

52 *Suetus antro*] Ἐνεργούμενος le-gione dæmonum obsessus.

61 *Tu cibus*] Christus cibus mysticus, cibus animæ. 'Crede, et manducasti,' ait Augustinus. Nil crassum, nihil corporeum, hic locum habet. Apagete Capernaitæ.

63 *Nec lacunam ventris*] 'Mentis, non dentis, non ventris, cibus est.' Tertullian.

HYMN. X. 130 *Factoris ab ore creatæ*] Num ex traduce sit anima, ut totus homo totum hominem procreet (generatio enim est totius compositi), vel homini anima inspiretur in utero matris, ζήτημα πολυθρόλητόν ἐστι, nobilissima est atque difficillima quæstio, apud Philosophos et Theologos, veteres atque recentiores. Lactant. de opific. Dei cap. XIX. Augustin. de Eccles. dogm. c. XIV. Ludovic. Viv. lib. II. de anima. Scalig. Exerc. CCCVII. s. 2. Johan. Calv. Institut. II. 1. Lævin. Lemnius de occult. I. 11. Tolet. lib. III. de anim. quæst.

XVII. Joh. Jacob. Grynæus tom. II. disput. item Johan. Jacob. Coler. Tigrin. in tract. singulari, ex inspiratione esse contendunt. Ex traduce docent M. Luther. Melanchth. lib. de anima. C. Peucer. item de anima tract. Timoth. Brighthus Anglus eruditiss. in physiol. contra Adolph. Scribon. Libav. part. I. de creat. hominis. Nicol. Tsaurell. noster in Trumpho. Johan. Henr. Havenreut Argentorat. philosoph. in physic. Mageiri VI. 18. Quin et ipse pater Augustin. lib. I. quæst. super Genes. c. L. hanc in sententiam inclinat. Sed adhuc sub judice lis est. Interea νουεχῶς καὶ σωφρόνως philosophari licet omnibus. Legesis Gregorii Nysseni sermonem περὶ ψυχῆς, et tract. I. de opificio hominis c. XXVIII. et undetrigesimo seq. Aristotelis de anima lib. tres, et nostrum Prudentium Apotheosi, De natura animæ, item Cassiodorum vide De anima.

HYMN. XII. 88 *Adire regnum*] Notat Erasmus Cujac. Observat. IV. 15.

125 *Salvete flores Martyrum*] Augustin. de Sanctis serm. VIII. IX. X. XI. Hieron. Vida de Infanticidio Bethlehem.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΩΝ ΛΙΒ.

HYMN. I. 12 *Patronos esse mundi*] Apage. Christus solus παράκλητος, advocatus inter Deum et homines. Facessat impietas, quæ Christo honorem suum imminuit, aut quovis alio modo detrahit. Occæperat jam tum τὸ τῆς ἀνομίας μυστήριον, Paulo dictum 2 Thess. II. 7.

68 *Infames Deos*] Arnob. adv. Gent. Athenagoras in Legatione. Cl. Alex. in Protrept. et Strom. libb. et passim.

118 *Hymnite*] Ὑμνεῖτε.

HYMN. II. *Laurent.*] Augustin. de Sanctis serm. 30. tom. 10. Hinc Holonius Leodicensis Tragediam Laurentiadem scripsit.

197 *Pudor per aurum solvitur*] Ὁ

γὰρ πλοῦτος ὑπέρτης τῶν κακῶν, ait Siren Attica, Isocrates ad Demon.

399 *Ultrò e catasta*] Καταχρηστικῶς. Cum Catasta proprie sit lignum, cui includuntur servi, ne fugiant.

437 *Confederentur*] Per sacrum baptismisma.

459 *Duo Apostolorum principes*] Sano sensu capimus Principum vocem; qua non terrena monarchia talis innuitur, qua κατακυριεύουσι τῷ κλήρῳ, qui se Vicarios jactant. Vide Guilielm. Witaker. de Papa Rom. et Daniele Chamierum, de Pontifice Œcumenico: quos scriptores, ob singularem eruditionem et in disputando acumen, merito magni æstimandos censeo.

473 *Video futurum Principem*] Vaticinium de Constantino M. nascituro. Quod Poëta scite in medium profert, cum post Constant. Imp. vixerit. Vaticinium de Core, i. e. Persarum Rege Cyro, nascituro, notum est apud Jeschah.

532 *Sedem celebrat*] Imo qui fidem et constantiam Laurentii imitatur.

579 *Per patronos martyres*] Reclamat fortissime Ambros. comment. in Epist. ad Rom. c. i. 'Ad Deum ituris suffragatore opus non est, sed mente devota.' Johan. 1. cap. ix. 'Habemus mediatorem seu advocatum, qui sustulit peccata mundi.' Extra hanc nulla salus: extra hunc certa perniciēs animarum.

HYMN. III. 2 *At*] Ita lego, non *et*.

128 *Simulacra dehinc dissipat*] Qui ergo (si martyres simulacra abhorrent, ut vere ita factum) martyribus posteritas superstitiosa simulacra collocavit?

HYMN. v. 2 *Diem triumphalem*] Augustin. de Sanctis serm. xii. tom. x.

78 *Magistri criminum*] Augustin. de Temp. serm. cxxlix. post principium.

548 *Orator ad thronum*] Soli uni Christo hoc competit. Solus Deus suorum exaudit preces.

HYMN. vi. 37 *Doctor seris novellum*] Hodie etiamnum audiunt idem Orthodoxi. Sed regerimus, objicienti novitatem, distichon οὐκ ἀπροσδιόνως: 'Esse Novatores odioso nomine dicis Nos. Ergo nobis Tu veterator eris.' Quædam etiam novitas est laudabilis. Erroris vetustas reprehensionem semper meretur. Veritatis autem renovatio ac recentatio non est vere novitas dicenda.

48 *Fuisti*] Et peristi.

132 *Quæ raptim sibi quisque vendicabat*] Eorum, qui in Christo obdormiunt, corpora honorifica dignanda sepultura, non ad venerationem prostituenda.

135 *Gestare simu*] Hoc vero idololatricum, amuleti loco habere ossicula Martyrum. Nihil ejuscemodi nos docet sacer codex. Jam tum superstitionis semina jacta.

145 *Tribus patronis*] Quid hoc rei est? Uno contenti simus, et nobis bene erit, Christo: qui solus μεστός καὶ ἰκέτης est.

HYMN. vii. *Quirinam*] M. Welseus, vir ille, qui Aug. Vind. pæne solus ornat et illustrat, mundum velut ætherius Sol, Boicorum lib. iii. de Quirino et Cassiano martyribus agit, eaque dicit, quæ ad rhombum faciunt.

84 *Quo nil est preciosius, pro te Christo mori*] Lucifer, Carilitanus Episcopus, librum insignem scripsit; 'Quod sit moriendum pro Filio Dei.' Is liber exegeseos loco sit loci hujus, ni fallor.

HYMN. viii. *Locus, quod Baptisterium*] Sallustii imitatione, qui ait: 'Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur.'

HYMN. ix. *Passio Cassiani*] Alius hic Cassianus ab Cæsaraugustano. Quo de sup. Hym. iv. Adi Welseri lib. iii. Boicorum.

14 *Confossa parvis*] Sic Scotus (non ille Duns, Ordinis Assist. vide tom. ii. test. verit.) peremptus a discipulis impiis.

HYMN. x. 2 *Elinguis*] A Deo, fonte manali omnis sapientiæ et facundia, dona istæc exposcenda, Jac. i. qui dat, καὶ μηδὲν ἀνειδίξει. Ita Jeremiam c. i. ita Moschen, Exod. iii. eloquentiæ majestate ornavit; ita Apostolos Act. ii. et alibi.

26 *Anguis*] 'Canis in lapidem sævit.' Alciat. in Emblem. ubi Minos.

112 *Illum vetusta*] A tortura excusare nobilitas sive ordo equestris sollet. Damboud. Prax. Crimin. c. iv.

117 *Plumboque cervicæ*] De hoc supplicii genere adi Cujac. in Commentariis ad l. ii. C. de Exaction. Tribut. lib. x.

125 *Generosa Christi*] Summa nobilitas, et apex nobilitatis, Christianum ὄντως esse.

129 *Cui quisque servit*] 'Ελεόθερος μόνος ἐστὶ δουλεύαν θεῷ, vetus est Senarius. λαμπρότατον ἐστὶ καὶ ἐνδοξότατον, τοῖς θεοῖς λόγοις καὶ λογίοις ἐνοικίζειν.

203 *Laqueis minacis Juliæ*] Legesis Anton. Augustin. popularem Prudentii ac civem lib. de veterib. LL. ac SCTis, doctior abibis. Omnium qui manibus versetur νυχθήμερον dignus est commentarius, Romæ excusus. Lege Fr. Hotoman de iisdem LL. et alios.

242 *Fistularum præsides*] Syringas. De quis Ovid.

248 *Pulmonem movet*] Relaxatis pulmonibus ridetur.

271 *Ars, seminandis*] Audiant, quam multis erroribus occasionem dederit ἡ πλαστική, qui religionem in arte illa fundant.

306 *Vos eruditos*] 'Ανθρώπους ψυχικοὺς affatur, quorum ferax omne sæculum.

479 *Casura*] Certissima mors est, quæ neminem fugit neque præterit; quam nemo evasit; serius ocus morti nos nostraque debemur, teste Flacco.

673 *Unum esse oportet*] Unus Deus est aut nullus: plures esse nequeunt. Gregor. Nyssen in Catechet. orat.

præfat. et cap. i. Noster Prudent. Hamartig. concinit, atque his succinit elegantissime vs. 20. vide.

764 *Patere*] Pati fortia, vere Christianorum est, ac perpeti.

793 *Cognitor*] Judex, qui habet notionem, qui cognitionem, qui juris dicendi potestatem.

911 *Elinguem virum*] Elinguis loquitur. De hoc miraculo non dubitabimus, quando Justinianum Imp. testem habemus locupletissimum, omnique exceptione majorem, in l. unica C. de offic. præf. præf. Afr. Testes plures, Marcellinum Comitem, Æneam Gazæum in Theophrasto, Procop. de bello Vandal. Victorem Uticens. et Paul. Diaconum, quos huic Prudentio nostro adstipulari video luhens-lætus. Indicium mihi fecit Doctor meus in Galliis Jacobus Cujacius xix. observat. cap. vi. Durabant id ævi miracula, gentilium ἀπιστίαν fractura. 'Hodie qui miracula expetit, nec credit, toto credente mundo, dimittendus est suo furori;' uti in eum sensum loquitur B. Augustinus de Civit. Dei xxii. 8. et lib. de vera relig. cap. xxvi. et tract. in Johan. xvi.

949 *Dispar illis*] Lex pedaria ut sæpe vim patitur. Ignoscendum vero Hispano.

950 *Solet natatus ferre*] Adi Augustin. homil. xiii. de verbo Domini; ubi latins. Sufficit intendere digitum.

968 *Medicum*] Aristonem.

1073 *Mas esse cessat*] 'Ανδρογυνος, Hermaphroditus.

1136 *Vellem sinister*] Sinistrum auctoris timidi nimis ac superstitiosum votum. Ubi, ubi est, quæ esse debet, ἡ πληροφορία Christiana, quam Paulus a Christianis requirit veris? Christo confidamus; is nos inter oves certo numerat. 'Nondum apparet, qui simus: sed ubi revelatum fuerit,' &c. ait B. Johannes. Ejusdem farinae est, quod in fine Hamartig. habet.

HYMN. xi. 4 *Replicare*] Numerare.

13 *Sexaginta*] Πολυάνδριον innuit.

32 *Paulus*] Quæ Pauli, quæ Petri Apostolorum fuerit fides, ex eorum Epistolis indubitato constat. Has legamus; neque nobis e manibus, oculis, pectoribus eripi patiamur. Huic fidei cathedra Petri innitatur. Ἀπάγε τὰς παραδόσεις καὶ τὰ δόγματα ἐτερόδοξα.

45 *Saburam*] Pro quavis platea. Species pro genere.

HYMN. XIII. *Passio Cypriani*] Joh. Lud. Vives ad Augustin. lib. VIII. de Civit. Dei cap. ult. Descripta extat a Pontio quodam Vita Cypriani, et ab Pammelio.

HYMN. XIV. 25 *In lupanar*] Malitia versuta Judicis.

48 *Cæcus corusco*] Act. Apost. XIII. 11.

132 *Nil non pudicum*] Christo hæc laus sola ἀμείωτος competit.

IN APOTHEOSIN.

PRÆF. II. 21 *Minutis ambagibus*] Sophistice notatur, quæ ab Ecclesia cispellenda. Dialectices usus legitimus, necessarius est Ministris πρὸς τὸ ὀρθοτομεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 2 Timothi. II. 15. et Tit. I. 9.

APOTH. *Contra hæresim, quæ Patrem passum*] Augustin. lib. de Hæresib. c. XXXVI. ubi Lamb. Danæus, quosque adducit.

Contra Unionitas] Idem Augustin. dicto lib. c. XXXVI. et LXI.

196 *Anubem*] Canem: cujus forma colebatur Mercurius.

Adversus Judæos] Impugnarunt certatim Judæorum pervicaciam varii, prisci ac recentes scriptores. Tertullian. Justin. Martyr dialogo, Johan. Chrysost. sex orationibus a Cl. Hæschelio editis, passim Augustin. in sermon. de Tempore.

517 *Quod fieri recipit*] Τὰ χειροπολητὰ πάντα διάλυτα. Seneca Herc. Cæt. in choro: 'Æternum fieri nihil.' Quæ est Orphei sententia, et repetitur apud Boëth. lib. II. Consolat. his ver.

bis: 'Constat, æterna positumque lege est, Ut constet genitum nihil.' Et Seneca eodem choro: 'Quod natum est, poterit mori.'

Contra Homuncionitas] Ebioneos nimirum et eorum adsecas, Sampseos, Elcesitas; Augustin. lib. de hæresib. c. XI. et c. XXXII. Euseb. Hist. Eccles. VI. 28. Tertullian. lib. de carne Christi c. XIV. et XVIII. Hieron. Zanch. de tribus Elohim.

Adversus Fantasmaticos] Idem Augustin. dicto lib. c. XXII. XXIII. et XLVI. Cl. Alex. III. Strom. Epiphan. in Panario. Arnob. lib. II. adv. Gentes. Marcionitæ et Manichæi confutantur, et sane Manicheismus sylloge est tot hæreseon, quot superfuere.

De resurrect. carnis humanæ] Habemus ex professo Tertulliani librum pulcherrimum, ut et inter Græcos Athenagoræ contra Sadduceos.

IN HAMARTIGENEIAN.

Adversus Marcionitas] Quos supra Fantasmaticos dixit. plura absurda ac monstrosa docuere.

239 *Legirupis*] Nonnus Panopol. qui Johannem paraphrasi reddidit, λυσινόμοισι.

296 *Plumea*] Vise Cujac. ad I. I. C. de Excus. artif. lib. X.

402 *Canina faciundia*] Confer eundem Cujac. lib. IV. observat. c. ult. nec frustra eris.

726 *Loth fugiens*] Tertullian. peculiari carmine; et Alcimus Avitus lib. II. vs. 333. et seqq.

IN PSYCHOMACHIAM.

5 *Quo milite pellere culpas Mens*] Beatus ille Job militiam esse vitam hominis pronuntiavit c. VII. 1. 'Militat omnis homo, qui dat sua nomina Christo; Quique Deo fidit, militat omnis homo.' Divus Apostolus Christianorum conditionem ita delineat, ut ἐξωθεν μάχας, ἔσωθεν φόβους esse significet, 2 Cor. VII. 5. Hinc πανοπλίαν describit, Ephes. VI. Tertullianus,

gravissimus scriptor, idem innuit lib. de spectaculis c. XXIX. ubi: 'Vis pugillatus,' inquit, 'et luctatus? Præsto sunt.' Hinc Erasm. Rot. Militem Christianum informat eximio libello. Conferre autem huic libello Prudentii recte intelligendo existimem adprime Johan. Spinæi Galli De tranquill. animi commentarios. Quin etiam Senecæ libros de tranquill. animi inscriptos.

Pudicitia et libidinis pugna] Fr. Petrarca, nel *Triumpho della castita*, videatur. Tertoll. de bono Pudicitia. Joh. Stobæus serm. CXXII. et CXXIV.

113 *Hanc procul Ira tumens*] Faciunt Senecæ libri de Ira, Joh. Wieri Medici de triplici cura iræ. Idem Stob. serm. XCII. et seq. item serm. XCVIII. et duob. seqq.

177. *Nam virtus vidua est, quam non*] Lamb. Danæus ad Enchirid. Augustini c. III. Tertulliani Cyprianique libri omnibus sunt noti.

Superbia et Humilitatis pugna] Stob. serm. XLII. et CXXVI. et CXXVIII.

285 *Frangit Deus omne*] Hostis capitalis typhi est DOMINUS, 'qui cum altissima habitat, respicit in humilia.' Salomon Proverb. 'Casum præcedit superbia.' Paulus ὑψηλοφρονεῖν nos vetat, sed φοβεῖσθαι jubet. Rom. XI. 20.

Luxuriæ et Sobrietatis] Stob. serm. XXXIX. et LXXIV.

454 *Avaritia*] Hamartig. vs. 255. Stob. serm. LIII. et duobus seqq. et serm. CCXXX.

479 *Spoliatque suos fames impia*] Lex pedaria in voce Fames violata; qua licentia, alii viderint. Condonandum ei Poëtæ, cujus sæculo majestas Rom. linguæ jamjam ruinam minabatur.

Concordiæ et Discordiæ] Stob. serm. LXXV.

769 *Pax plenum*] And. Gail. de pace publica I. 1. Joh. Stob. serm.

LXXIV. LXXV. CLXVI. et CLXXII.

904 *Viscera limo*] B. Bernhard. serm. VI. de adventu Domini; et serm. I. in purif. B. Mariæ.

IN SYMMACHI V. C. ET PRÆF. URBI RELATIONEM.

Nemo est, qui Boëthii socerum dixit. Hic Symmachus vetustior est, cujus Fasti Consulares meminere. Soceri sui mentionem facit Boëth. lib. II. consol. philosoph. Ceterum habetur hæc Relatio in Operibus Ambrosii, quam sequitur ibi Confutatio Epist. XXX. cujus lectio omnimodis Prudentio conjungenda. 'Alterius sic Altera poscit opem.' Fateor, The mistium quoque Oratione, quam Ὑπατικὸν inscripsit, valde in Symmachi sententiam inclinare, et tantum non manibus-pedibus concedere: qui nimiam Relligionum libertatem indulgendam censet citra modum ullum; qui servandus piis Principibus, ne fovere idololatriam, atheismum, hæreses capitales, coargui possint. Symmachus paganismum defendit omnibus colorib. depictum, mangonis instar merces interpolantis, quas extrudere cupit.

PRÆF. 1 *Paulus*] Ὁ πνευματορῥήτωρ Patri Græco dictus. Historia, ad quam adludit Noster, exstat Act. ult.

84 *Hujus miserescito*] Pro conversione Symmachi, viri in Repub. maximi: cujus conversi exemplo spes esset multos Christo posse lucrificari.

LIB. I. 1 *Credēbam vitiiis ægram*] Cyprian. tract. IV. Theodoret. de affect. Græcanicis.

Atque hæc de multis, quæ dici queant, pauca. Lampada lubens merito tradam Cl. V. Dn. M. Johan. Weitzio, cujus industriam in hoc Poëta Christiano inlustrando mecum laudabit sera posteritas; cui totus servit, nostri haut tamen immemor ævi.

ADAMI THEODORI SIBERI

COMMENTARIOLI,

AD HYMNUM X. IN EXEQUIIS DEFUNCTORUM,

ἈΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΟΝ.

DE immortalitate animorum et resurrectione corporum agit hoc hymno Prudentius, rebus scitu maxime dignis et necessariis, et felicitatis nostræ partes summas continentibus. Mortem enim non esse interitum omnia delentem, sed animas, quum ex corporibus excessissent, superesse, easque vigere et sentire, ut inquit Cicero, etsi permultis incredibile, non paucis etiam, qui in voluptate extremum bonum ponentes, nullam nisi corporis vitam vel crederent vel optarent, ridiculum visum est: tamen ex Philosophis, qui saniores fuerunt, animum dissolubilem ac mortalem esse affirmare ausi non sunt. Imo absurdissimum arbitrati sunt dicere, optimam et præstantissimam hominis partem ad interitum a Deo esse conditam; veruntamen de corporum reviviscencia, quod docerent, nihil habuerunt. Hoc enim solis notum est Christianis, ex Prophetarum et Apostolorum prædictionib. ac monumentis, quibus inniti par est, et certo statuere, fore aliquando tempus illud, quo in vitam revocentur, et immortalitate afficiantur homines mortui. Et quo minus dubitemus de oraculorum cælestium veritate, exemplum nobis clarissimum DEUS proposuit in JESU CHRISTO Domino nostro, qui resurrectionem mortuorum non per seipsum mo-

do, sed etiam in sesemet ipso probavit, quum tertio die ab interitu natura immortaliter revixisset, ac seipsum viventem indicibus plurimis exhibisset. In illam ergo Christi ad corpus immortale reversionem intuentes, credamus fore, ut, quemadmodum cætera oracula divina, ita hæc quoque eventus ipse sit comprobaturus, atque ad veritatem omnino nobis persuadeamus, universos homines, non solum pios, sed etiam impios extremo mundi die in vitam excitatum iri: hos quidem ad ignominiam et supplicium sempiternum, illos vero ad gloriam et vitam beatam.

1 *Deus ignee*] Orditur ab invocatione Dei, a quo conditus sit et conservetur homo. Quod autem Deum fontem animarum appellat poëta, non ita intelligendum est, quasi hominis anima decerptum quiddam et delibatum ex ipsa divinitate habeat, et propterea non aliter atque rivus cum fonte, a quo deducitur, sic ejusdem illa cum Deo naturæ sit; quam interpretationem sacrarum literarum auctoritas et Christianæ fidei puritas nequaquam admittit. Sed fontem pro ipsa origine ac principio, sive, ut Dialectici loquuntur, causa conficiente posuit. Quod porro igneam fontem vocat petere, videtur vel ex sacræ scripturæ locis, ubi ignis appellatione

Deus sæpenumero significatur, vel etiam ad Stoicam respexisse opinionem, qui animam igneæ naturæ et *θερμὸν πνεῦμα* esse voluerunt.

7 *Tibi dum*] Finis. Nam propterea Deus homines ad imaginem suam condidit, quum cætera animantium genera ventri tantum pabuloque servirent, nos auctori nostro fideremus, et legum divinarum præceptis obtemperantes, iis in rebus tum corpus tum animum exerceremus, quibus divini nominis gloria in terris illustrari et propagari possit.

9 *Rescisa*] Hominem esse mortalem, propositionis quasi vice indicat, cujus rationem affert, quod ex duabus disparibus inter se et plane dissimilibus partibus, anima nimirum et corpore, constructus et quasi exædificatus sit. Quemadmodum igitur, quæ in terris gignuntur omnia, sic etiam ipse tandem, quum Deo ita visum fuerit, dissolvatur et intereat, necesse est. Quod quidem simul ac factum est, perspicue apparet, quænam partium, ex quibus compactus et quasi coagmentatus fuerat, natura sit et conditio. Anima enim in auras exiens cælum petit, et immortalem se atque occasus immunem esse significat. Corpus vero, ut et ipsum ad suum revertatur principium et originem, terræ mandatur.

11 *Fervens*] Quemadmodum supra Deum igneum fontem animarum, sic h. l. ipsam animam sive spiritum ferventem ignem appellavit: propterea quod, essentia ejus quæ sit, deprehendi non potest. Igneæ tamen naturæ eam esse, constans apud multos probatos auctores opinio est, non quidem quod ex igne composita sit, sed quod vigor illius ad ignis naturam proxime accedat.

17 *Hanc tu Deus*] Alia propositio, quæ superiorum quasi quædam correctio est, in hanc fere sententiam. Quod licet mortalis quædam nostrorum corporum exstet conditio, a Deo

tamen via nobis quædam munita sit, in quam si ingrediamur, futurum, ut corpus quoque una cum anima in æternam illam et beatam domum evolet, et non minus quam ipsa anima immortalitatem consequatur.

45 *Hinc*] Resurrectionem mortuorum certo futuram esse, Christiani humatione ipsa testantur, in qua non tantum summa cura et religione corpora tumulis mandant, sed etiam Epitaphiis eloquisque sepulchra eorum exornant: nequaquam id facturi, si nullam fore morte deletorum corporum ad vitam reversionem existimarent.

81 *Jam tunc*] Historiam de Tobia explicans ad restitutionem corporum ex mortali in immortalem conditionem accommodat, videl. quod quemadmodum nisi per dolorem, quem ex privatione visus capiebat, cælestis beneficii particeps fieri Tobias non poterat, sic nisi per mortem ad immortalis vitæ fruitionem venire nullo modo possit.

88 *Aspera mundi*] Calamitates, quibus pii in hoc mundo afficiuntur.

93 *Mortificata*] Mortua. Respondet ad id, quod objici poterat, eademne, quæ nunc est, an alia quædam corporum in resurrectione mortuorum conditio futura sit: nimirum neque senectuti, neque morbis, nec aliis calamitatib. obnoxia fore ea, sed ab omnibus, quibus nunc premuntur, malis libera.

149 *Sed dum*] Perorationis loco explicationem addit ejus quæstionis, qua de loco animæ a corpore segregatæ disputatur, quam in gremio Abrahæ quiescere affirmat: Abrahæ vero gremium ipsum esse Paradisum, qui propter primorum parentum culpam omnibus quidem hominibus oclusus rursus jam Christi beneficio pateat.

Resolubile] Mortuum.

153 *Senis sancti*] Abrahami.

HYMN. XI. Celebrat Poëta natalem Jesu Christi Domini nostri, qui

et a Patre ante ævum natus sit Deus verus a Deo vero, et in tempore verus item homo in lucem sit susceptus ex Maria virgine: ut genus humanum e servitute mortis eriperet, et Patri suo reconciliaret, ac via monstrata ad veritatem, salute tandem afficeret.

1 *Quid est quod*] Exordium dubitatione informatum ex circumstantia temporis, solstitii nimirum hiberni; quo, quia Sol ad nos revertitur, dies incipiunt recrescere.

Artum] Contractum et angustum.

Circulum] Brumalem, qui octo tantum diei horas in Horizonte nostro habet, cum solstitii æstivi circulus XVI. alicubi habeat, alicubi etiam XVIII.

2 *Recurrens*] Sensim ascendens, atque versum nos sese revocans.

3 *Auget lucis tramitem*] Facit dies longiores, prohibetque, ne 'tantum Oceano properent se tingere Soles Hiberni.'

5 *Heu quam*] Exaggeratio molestiæ diei tam brevis, ut amplificet gratiam crescentis.

Fugacem] Jam jamque occisuram et perituram.

Gratiam] Lucem Solis; quia nihil gratius et acceptius hominibus.

6 *Festina*] Brevis et paucissimarum horarum.

8 *Sensim recisa*] Per gradus magis magisque decrescens.

9 *Cælum nitescat*] Apostrophe ad rerum universitatem. Quoniam ergo Sol ad nostrum paulatim verticem sese recipit, aer exuens faciem illam nubilam, et pruinis nivibusque rigentem, serenior ac tepidior fiat, unde homines lætitia afficiantur, et tellus ipsa in hujus hilaritatis societatem vocetur.

10 *Gaudens*] Ob propinquum ad nos Solem.

11 *Gradatim*] Per gradus, seu signa, quæ duodecim.

12 *Jubar*] Sol.

Lincas] Circulos, qui imaginatione

figuntur ab Astrologis in cælo.

13 *Emerge*] Propositio, qua alloquitur ipsum puerum Jesum: qui principii experte ortu a Patre genitus sit, et per quem universa natura e nihilo creata sit: quique confecto, quod præfinitum divinitus erat, tempore, homo factus sit, et terras obiecit, ut homines ab impietatis erroribus in veritatis viam reduceret.

14 *Matris caritas*] Ipsa virgo casta, mater intemerata.

16 *Duplex genus*] Homo et Deus, consistens in una persona.

18 *Editus*] Prolatus et patefactus. 'Filius enarravit nobis.' Joh. I.

19 *Paterno pectore*] In sinu patris.

29 *Donec rotata*] Usque dum completa et transacta annorum series; quam ipse Deus ortui Filii sui destinarat.

Rotata] Vel quia circumvolutione cælestium orbium anni distinguuntur, vel quod 'in se sua per vestigia volvit annus.'

31 *Peccantem diu*] Quia per Mosen frustra lata lex erat, frustra missi tot prophætæ, necesse habuit ipse Dei Filius homo fieri, ut perfusis eorum animis, qui credituri essent, Sp. Sancto facilius salvi fierent.

33 *Nam cæca*] Ratio, qua causam explicat, cur Deum oportuerit fieri hominem, nempe ut humanum genus, quod neglecto Deo simulacra colebat, et propterea sub Diaboli potestatem ceciderat, ex ipsis ignorantiae et impietatis tenebris ad veritatis lucem, rerumque divinarum cognitionem perduceret, inque possessionem immortalitatis restitueret.

Vis mortalium] Mortales sive homines.

34 *Nenias*] Nugas et vanitates. Nenias cantus erat lugubris, quo mortuorum laudes ad tibiam aut fides prosecuebantur. Quæ quod mortuo frustra cantaretur, pro re futili, nauci ac nihili usurpatur. Nam qui precibus ad simulacra adeunt, eorumque fidem

et auxilium implorant, eandem insaniam insaniunt, quam illi, qui nenias ad mortuorum tumulos accinunt. Ut enim mortui, quia sensu omni privati sunt, id quod in ipsorum laudem canitur audire non possunt, ita etiam simulacra nullam adferre opem suis cultoribus queunt, quin non modo divinæ nihil mentis aut potestatis, sed ne animæ quidem aut corporis humani præter formam quicquam habeant.

35 *Æra, saxa, ligna*] Statuas æreas, sive ex ære fusas : saxeas, sive e saxo aut marmore excisas : ligneas, sive e stipite factas ac dolatas.

37 *Perfidi*] Vel qui a rerum conditore defecit, vel potius, qui parentes nostros, quibus divinitatem pollicebatur blandis verbis, eo impulit, ut inobedientia se a Deo averterent, itaque brutis jam, quam Deo, similiores facti, e statu immortalitatis ac beatitudinis in mortem et miseras sempiternas dejicerentur.

38 *Prædonis*] Diaboli.

39 *Mancipatam*] Quasi manu ac jure belli captam.

40 *Baratro*] Inferno.

41 *Stragem*] Perniciem et interitum innumerabilis multitudinis hominum sub dominatum Satanæ venientium.

43 *Impune*] Nemine grassantem Diabolum reprimente et homines vindicante atque asserente.

44 *Fabrica*] Homines facti ad imaginem et formam Dei.

46 *Excitato corpore*] Reversus in vitam amplius non mortalem.

48 *Portaret*] Referret. Alludit ad parabolas Evangelicas de ove errabunda, et Samaritano qui saucium jumento suo in hospitium portarit.

52 *Glutinans*] Hominem atque Deum in una persona vinculo indissolubili copulans atque conjungens.

77 *O sancta*] Exclamatio epiphonemata ; qua ipsas Christi cunas alloquitur, easque ait ab omnium sæculo-

rum et nationum hominibus coli debere, cum in hac temporaria, tum in vita illa sempiterna. Intelligitur autem per cunabula Christus, per continens scilicet contentum.

Sancta] Quod eum capiunt, qui est omnibus sanctitatis numeris absolutissimus, et qui sanctos reddit atque inculpato, nomini suo fidem habentes.

80 *Mutis ipsis*] Asino et bovi ; quos pœtæ et pictores præsepi Jesu affingunt ; quibus (ut Horatius loquitur) 'Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.' Asinum cum bove et apte et pie ad præsepe Christi adiungunt, cum ex eo, quod his animalibus nihil laboriosius aut ærumnosius est, (Christus autem omne genus laborum et ærumnarum, adeoque mortem ipsam pro nobis sustinuit,) tum ex illo Esaïæ : 'Cognovit bos possessorem suum, et asinus præsepe Domini sui : populus autem Israël me non cognovit, et populus meus non intellexit.' Ex qua consideratione, ne Ecclesia quidem canere dubitat : 'Cognovit bos et asinus, quod puer erat Dominus.' Ac licet ad hunc modum ista sese habeant, tamen et hæc, et si qua alia in hoc orationis genere versantur, accipienda est de gentibus, inter quas et bruta animalia impietas ac libido nihil pene discriminis reliquerat, quas constat præconio Evangelii disciplinam Christi accepisse, atque ab inhumana illa ac impia vita ad meliorem et sanctiorem rationem sese recepissee.

84 *Vis cujus*] Est enim bos vorax, et asinus bibax. Gentes a Dei et Christi cognitione alienæ pecudum ritu, quas natura ad pastum abjecit, et ventri obedientia finxit, omnia ad voluptatem et corpus revocabant, de cultu honestatis et temperantiæ parum sollicitæ. Verum postea ad severiorem victus cultusque rationem revocatæ continentius ac sobrius, non jam amplius excordes, sed corde in

ipsis novo creato, vixerunt.

85 *Sed cum*] *Ἐπιτίμησις*, increpatio qua impietatem Judæis, et obstinatæ in non credendo mentis perviciaciam exprobrat. Hanc mox iterat apostrophe informatam per comminationem qua aversantes Christum Judæos acrius objurgat, utque præsentem Messiam agnoscant monet, quod is, quem modo contemnant, et paucorum annorum intervallo interfecturi sint, extremo mundi die ad judicium descensusurus e caelo sit, ut pios ævo beatissimo afficiat, impios vero et illos ipsos Judæos, quum quidem perversitatem mentis suæ sero ac frustra deplorabunt, in exitium sempiternum præcipitet.

87 *Pagana gens*] Vel pastores intelligit, qui calitus edocti Bethlehem infantem visuri abierunt: vel Magos, et omnes nationes sacris Ecclesiæ Judaicæ non initiatas, quæque nomina sua militiae Israëlitarum non dedissent. Sunt enim pagani apud Jurisconsultos, qui in militiam non proficiscuntur, sed in pagis sedentes, agriculturæ dant operam. Vocat autem quadrupedem, quia brutis cupiditatibus, antequam Christi cognitione imbuerentur, serviebant.

89 *Patrum prosapia*] Judæi, qui ortum ducunt a patriarchis.

91 *Venenis*] Veneficiis, quibus incantatores de possessione mentis homines deturbant.

92 *Furiis*] Malo genio, qui, quos invadit, ratione uti non permittit.

97 *Latebra*] Oppidulum obscurum et abjectissimum diversoriolum.

101 *Intueberis*] Secundum illud: 'Videbunt quem compunxerunt.' Unum alloquitur et multos intelligit: per Syneci.

105 *Vasta*] Quæ aërem totius universitatis impellet, ut nusquam non exaudiatur.

107 *Axis*] Alludit ad orbem cælestes qui per suos polos voluntur, ad quem modum rota per axem circumagitur.

112 *Gehennam*] Gehenna vallis erat Hinnon in suburbio Solymorum, ubi Molocho cremabant infantes: hic pro cruciatibus Inferorum sumitur.

113 *Fulmen*] Vim et majestatem.

115 *Furoris præside*] Cum odio illius furens Pilatum, nihil minus volentem aut cogitantem, minis eo perpuleris, ut Christum morte afficeret.

HYMN. XII. Jesus Christus, Deus et Dominus noster, quum in lucem ex Maria virgine editus esset, Deus pater tacitam illam rem haberi, aut obscenam relinqui noluit. Itaque ut ea ipsa statim nocte, qua matris partu in vitam est profectus, pastoribus in agro Bethlehemitico natum esse Servatorem per Angelum enuncians, dum curavit, deinde completis purificationis diebus, ignotum antea in vulgus, declarari per Simeonem et Annam in templo voluit, sic Magis quoque patefecit Christum suum, et ductu cælestis astri monstravit. Ejus historiæ expositionem erudito inprimis collocationis et elocutionis genere explicat hoc hymno Prudentius. Rem enim ipsam dum narrat, in laudem stellæ, qua prælucente ac præeunte Magi recens natum Judæorum Regem visum venerunt, inque munerum oblatores, quibus partes officii Christi significarunt, interpretationem ingreditur, et Bethleemam infantis cubilibus beatam prædicat, ac denique immanissimi infanticidii ab Herode facti mentionem facit. In ejus crudelitatis consideratione infantibus illis gratulatur, quod digni habiti sint, qui mortem propter Christum oppeterent, et Herodem Pharaoni comparat, qui pari furoris conatu Mozen interficere voluerit, Christumque cum ducibus componit Israëlitis, ut quemadmodum hi Israëlitas e servitute Ægyptiaca eriperint, et in promissam terram profligatis omnibus incolis introduxerint, sic ipse æternam suis libertatem salutemque afferat, laudandus ab omnibus omnium

gentium nationibus in sempiternum.

15 *Obire nolint*] Non possint occidere, ita ut e conspectu nostro abeant ac discedant propter poli vicini elevationem.

16 *Sub nimbis latent*] Nubibus obducuntur et occultantur, ita ut nostris oculis ad tempus eripiantur.

17 *Hoc sidus*] Ἀλληγορικῶς Christum ipsum notat, qui heri, et hodie, et in omne ævum est; atque in menti-

bus piorum quotidie oritur, lumenque suum spargit: nam stella, quæ Magis apparuit, perfecto ministerio suo esse desiit.

21 *Tristis cometa*] Antithesis Cometæ et caniculæ per abominationem: sunt enim stellæ infaustæ. Hinc Cometam tristem vocat μεταλήψει, quoniam οὐδὲλς κομήτης, ὅστις οὐ κακὸν φέρει. 'Non est Cometa, triste quid qui non ferat.'

M. AND. WILKII EXPOSITIO

IN FESTO TRIUM REGUM FACTA

EX APOTHEOSEOS QUIBUSDAM VERSIBUS.

594 *Promite secretos fastos, date, pandite librum*] Synopsis horum versuum in eo est potissimum sita: Ebionæi, ab Ebione cœquali Cerintho, contra quem Joh. Evangelista Evangelium suum anno Christi 99. scripsit, qui et Homuncionitæ dicti, mandata legis carnalia, circumcisionem, et cætera, a quorum oneribus per N. Test. liberati sumus, observantes, Christum tantum modo hominem esse docebant. Augustin. tom. vi. lib. de Hæresib. fol. xv. et lib. de Ecclesiasticis dogmatibus cap. ii. tom. iii. D. Irenæus l. i. adv. Hæres. iii. 26. ibid. cap. 24. Adversus Hæresiarchas istos Christi Deitatem propugnans Prudentius argumentis veritatem adstruit, tum et præcipue asserit illo, quod e Magorum historia disertissime descripta producit.

DISPOSITIO.

Idque his fere partibus: i. *Proæmio*. ii. *Propositione*. iii. *Tractatione*. iv. *Epilogo*. PROÆMIUM hoc ordine est a Poëta effusum; i. *Προάσκει*, per

notam efficientis et impellentis causæ, hac ratione: 'Promite mihi secretos fastos et librum, quem Esaias, spirante Deo, evomuit.' ii. *Αἰτίαι*, ab effecto per instrumentalem et adjuncta, ita quidem: 'Libet enim mihi percensere, et evolvere sulcos, quos aurea illa manus sidereis noxibus duxit.' iii. *Προσφωνήσκει*, ad prophanos et blasphemos Ebionitas, per effecta et adjuncta illis in verbis: 'Ite vos hinc, o Ebionæi! dum rutilos apices adoro, lacrimans veneror, et oscula figo.' Quæ loco ἀξιώσεως, sive invocationis, esse potest προσφώνησις. PROPOSITIO. Non simplex; sed per notam temporis, efficientis, et effectorum, simul et varia ἀνακοινώσει conjuncta est, hoc sensu: Promissa dies advenit, et virgo puerpera edidit Emanuele, quem Magi Deum et hominem adorationis, atque munerum cultu assèruerunt et venerati sunt, istis in versibus: 'Advenit promissa dies, quam dixerat iste Affore versiculus, cum virgo puerpera teste Haud dubie sponso,' &c. TRACTATIO. Ἀπόδειξιν et argumenta continet, qui-

bus contra Homuncionitas Deitatem Christi astruit hac serie: I. A testimonio Sponsi Mariæ, Josephi, cui pacti cura pudoris. II. A nominis notatione per effecta: Emmanuel est Deus et Homo: versatur et adstat nobiscum: versum vetustis seclis obscurum præsentis ore illuminat et certificat. III. A testimonio Magorum per effectum adorationis et cultus munerum, ibi: 'Estne Deus, cuius cunas veneratus Eous?' IV. A testimonio divino, per novam stellam exhibito, illis in verbis: 'Quis tam pennatus nuncius?' illustrato I. a contractis similibus ibi: 'rapidoque simillimus austro.' 2. ab effectorum enumeratione. 'Auroræ populos et ultima Bactra Attingit.' Iluxisse diem nativitatis Christi innuit: Chaldaicum Astrologum terruit: reliqua sidera cedere coëgit. Ubi ἐπεξηγήσεις per distributionem efficientium est: cedere Anguem: fugere leonem: contrahere pedes cancrum: domitum mugire Taurum: Capricornum villis marcescere: labi hinc pulsum Aquarium: inde Sagittarium, et Geminos: Virginem amatores prodere: alios ignes, sive stellas, novum Luciferum timere: Solem hærere, et jamjam futurum sentire excidium. V. Ab adjunctorum distributione: 1. omnipotentiae, et virtutis vivificandæ: cuius ἀποδείξεις ab Effectorum recensione: cælo visus, et humi inventus Rex, atque Deus utrumque naturæ regimen moderatur. Tumulo inferna refringit regna: resurgere secum jubet sepultos. 2. omnipresentiæ pariter per Effecta: cælum habitat, terris intervenit: abdita rumpit tartara, Deus est, qui totus ubique est. VI. Προλήψει, informatum est hac ratione: Fortassis sua Magos mens fefellit. ἀνθυποφορά ab inficiatione per effectum: Dona sua neutiquam fortuitis casibus, nec sub cæco honore votum dedicarunt. VII. Ab adjuncto absurdo per contraria: Si tantum mortalis

erat, nec summa potestas ille, quem muneribus Magi sunt et adorationis cultu venerati, ἄποπον certe, nec tantum, sed impium est illorum factum. At vere ἄλογος sit et impius necesse est, qui impietatis illud absurditatisque insinuat. Proinde omni est exceptione et majus et verius, quod fuerit ab æterno, in æternum sit et maneat Deus Christus. EPILOGUS. Α μεταβάσει brevem ἀνακεφαλαίωσιν eorum infert, quæ dixit ultimis versibus: 'Sed jam tolle Magos, thus, aurum, myrrea dona, Quæ verum docuere Deum,' &c.

EXPOSITIO PHILOLOGICA.

594 *Promite secretos fastos, date, pandite librum*] Est in hoc versu Synonymia, qua decenter surgit, et crescit oratio. Fastos dictos Isidorus putat Orig. VI. 8. a fascibus, quod est potestatibus, quod essent libri in quibus Reges vel Consules scribebantur. Cornelio Vitellio in Face Crit. Jani Gruteri tom. I. fol. 647. 'Fasti sunt tabellæ, ubi festi profestique dies, in quibus siderum signorumque ortus et occasus, qui fiunt, notabantur, quos nunc Calendaria dicunt.' Philippus Beroaldus in Servium ibid. fol. 268. Antiqui Fastus etiam pro annalibus et libris in quarta declinat. nonnunquam dicere solebant. Varro in ἐφημ. Cæsar Fastus correxit. Adi Suetonium in Cæsare cap. IV. ubi Fastos. Columella in X. 'Sequitur nunc Eudoxi et Metonis fastus Astrologorum.' Et apud Horatium duplex scriptum invenitur, fastos et fastus. Et ut autor est Prisc. lib. VI. eadem forma fastus, vel fasti, qua senatus vel senati in quarta et secunda declinatione dicitur. Locus Horatii Od. III. 17. 'Et nepotum Per memores genus omne fastos.' Sive *fastus* sive *fastos* legas, addit Lambinus, nihil refert, ut recte annotat Muretus. Hinc ad Codicem divinorum oraculorum, ut mihi qui-

dem videtur, venuste transferuntur. Nonnulli legunt *fatus*. Ita Paulinus Episcopus Nolanus ad Nicetam Stroph. LXII. 'Ad tuos *fatus* Scytham mitigatur, Et sui discors fera te magistro Pectora ponit.'

595 *Evomuit*] I.e. Effudit: duriuscula, et ad quas facta est non sat rebus digna tralatio. Quæ facere aliquem ægrum solent, si possunt, evomuntur. Donatus ad Terent. in Adelph. III. 4. 'Evomam: utpote quæ me ægrum faciunt, quibus me relevabo, cum languor ille egestus sit. Nam Evomam hoc translatione significat.'

Esaias] Christi patruelis, Esaiæ v. 1. id enim eo loco positum nomen $\eta\eta$ signare, absque omni dubio est, Neander in præfat. Apocryphorum, quamquam LXX. *ἡγαπημένον* reddiderint. Floruit anno mundi conditi 3190, ut Bucholcerus in Chronologia fol. 390. vel, ut Buntingus fol. 61. habet, 3166. annis ante Christi nativitatem 781. vel 800. si Butingi computationem admittimus, sub quatuor potissimum regibus, Uria, Jothamo, Acha, et Ezechia annis 60. aut 80. amplius. Adde Chronologiam Nicephori a Camerario editam fol. 26. et 87. De hoc ita D. Augustinus de Civ. Dei XVIII. 29. 'Esaias de Christo et Ecclesia multo plura, quam cæteri, prophetavit, ita ut a quibusdam Evangelista quam propheta potius diceretur.' Hieronymus ad Panlam, et Enstochium, 'Esaiam nobilem fuisse virum' scribit, 'disertum et urbanæ eloquentiæ, nec habentem quicquam in eloquio rusticitatis admistum, nec enim tam Prophetam dicendum, quam Evangelistam.' Idem adversus Rufinum tom. III. fol. 103. 'quem magis Evangelistam, quam Prophetam dixi.' Nonno in Johan. I. 78. est *θέσκελος*, vs. 89. *πολύδρις*. 'Serratum a Manasse rege Juda, socero ejus, Hebræi ferunt, serra lignea,' inquit L. Vives ad illud D. Augustini. Quod Neander in glossa marginali ad Protevan-

gelium S. Jacobi fol. 389. ex Postello ita memorat: 'Cum rex impius vellet Esaiam apprehendere, quod blasphemam dicere videretur, dum ait: Deum se vidisse de facie ad faciem: rogavit Esaias Dominum, ut illi proxima aperiretur cedrus, in qua delitesceret. Cum vero non amplius apparuisset, rex jussit medium cedri truncum secari, et sic una delitescens Esaias sectus est.'

Spirante Deo] Non enim habet nisi Spiritum Sanctum S. Scriptura autorem: $\text{ὁπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἄγιοι θεοῦ ἄνθρωποι}$, 2 Pet. I. 21. Hoc est, quod toties in Prophetarum oraculis legimus יְהוָה דְּבַר : דְּבַר : 'verbum Domini,' Esai. I. 10. Jerem. I. 4. Ezech. I. 3. alibi. Ideo Paulo S. Scriptura est *θεόπνευστος*, 2 ad Tim. III. 16. *λόγος σωτηρίας*, Act. XIII. 26. *δύναμις θεοῦ εἰς σωτηρίαν*, Rom. I. 16. Petro *ῥήματα τῆς ζωῆς αἰωνίου*, Joh. VI. 69. Jacobo *λόγος ἀληθείας*, I. 18. *λόγος ξηφύτος ὁ δυνάμενος σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν*, ibid. 21.

596 *Calamisque revolvare sulcos*] Ab agricultura ad scripturam tralatio. Nam, si Varronem audis de R. R. I. 29. 'Qua aratrum vomere lacunam striam fecit, sulcus vocatur.' Sin vero Nonium cap. VI. 'Sulcus omne, quicquid in longitudine aculeatum est, dici potest, veterum autoritate doctorum.' Quo significatu non potest non hoc loco esse proprium. Eodem schemate extat idem *περὶ στεφ.* Hymno IX. 52. 'Qua parte aratis cæra sulcis scribitur.' Traducit et ad novam hujus Festi stellam Cathemer. XII. 55. 'Qua stella sulcum traxerat.' Ut et Juvenecus I. 246. 'Ecce viæ medio stellam præcurrere cernunt Sulcantem flammis auras.' Qui et quam frequenter de re nautica cum alia, tum et hoc rei rusticæ verbum usurpetur, Weitzius observat in Notis ad Trist. lib. I. Eleg. II. 76.

598 *Dum rutilos apices summissus*

adoro] Modificatus sermo: Per apices rutilos novam stellam; per stellam vero Christum ipsum intelligit. Sic Cathemer. Hymn. xii. 17. 'Hoc sidus æternum manet, Hæc stella nunquam mergitur: Nec nubis occursu abdita Obumbrat obductam faciem.' Ubi Erasmus addit: 'Sidus appellat Christum, secum trahentem sua membra.'

599 *Dum lacrimans veneror*] Eodem lacrimarum affectu oraverunt Tobias, Tob. iii. 2. Divus Hieronymus, Marullus, ii. 12. Anna, Helcanæ uxor, 1 Reg. i. 10. 'Sit enim orantibus sermo, et precatio cum disciplina, quietem continens, et pudorem. Cogitemus nos sub conspectu Dei stare.' Placendum est divinis oculis, et habitu corporis et modo vocis; Cyprian, de orat. Dom. Serm. vi. fol. 230. 'His,' inquit Divus Augustinus tom. iv. de cura pro mortuis fol. 884. 'magis scipsum excitat homo ad orandum gemendumque humiliter et ferventius. Et nescio quomodo hi motus corporis fieri, nisi motu animi præcedente, non possunt; eisdem rursus exterior visibiliter factis ille interior invisibilis, qui eos fecit, augetur.' De ejusmodi adorationis disciplina præclare D. Chrysostomus homil. vi. in Matth. inquit: οὐδὲν οὕτως συγκαλλᾷ, καὶ ἐνοὶ τῷ θεῷ, ὥς τὰ τοιαῦτα δάκρυα, 'nihil ita conglutinat atque unit Deo, ut illæ lacrimæ, quas et peccati dolor, et amor virtutum effundit.' Et Divus Augustinus tom. x. de Temp. Serm. ccxxv. 'Oratio Justi clavis est cæli: ascendit precatio, et descendit Dei misratio. Licet alta sit terra, altum cælum; audit tamen Deus hominis linguam, si mundam habeat conscientiam. Cum sensibus loquitur, si sit solus noster gemitus. Sufficit auribus imber oculorum, fletus citius audit quam voces.'

600 *Gaudia concipiunt lacrimas, dant gaudia fletum*] Præ gaudio flevisse leguntur Jacobus in Mesopotamiam

profectus ad consobrinæ suæ Rachelis conspectum, Genes. xxi. 12. Esauus ex Mesopotamia redeuntis fratris Jacobi collum complexu invadens, Genes. xxxiii. 4. Josephus sese fratribus suis post longas ambages agnoscendum præbens, Genes. xlv. 14. Raguel Tobiam juniorem cognoscens, Tobiae vii. 6. Ptolomæus Philadelphus missis ad se lxx. interpretibus, et faustissima ab his facta ipsi acclamatione, apud Joseph. ἀρχαιολογ. xii. 2. fol. mihi 323. Populus Judæorum, Esthræ iii. 13. Tota castra, Marc. Minutio equitum magistro, ex hostium manibus virtute Qu. Fabii Maximi Dictatoris erepto, apud Plut. in Fab. Æson, reverso ex Chironis Centauri schola Jasone filio, apud quem viginti annos fuerat; de quo sic Pindarus Pyth. iv. Τὸν μὲν εἰσελ-θόντ' ἔγνωσαν ὀφθαλμοὶ πατρός. 'Εκ δ' ἄρ' αὐτοῦ πομπόλυσαν δάκρυα περὶ ψυχὰν ἐπεὶ Γάθησεν ἐξαιρετὸν γόνον ἰδὼν κάλλιστον ἀνδρῶν. Syrus apud conicum de Demea, Adelph. iv. 1. 'Homini illico lacrymæ cadunt, Quasi puero, gaudio.' At vero ἐναντιοφανὲς videtur, flere simul, et gaudere: nam secundum Nazianzenum de humana natura vs. 13. νόσος εὖτε πυκασθῇ Ἀλγεσιν, οὐκ ἐθέλει τέρπιος ἀντιεῖν. 'Mens doloribus oppressa voluptates repudiat.' Sed videtur tantum. Xenophontem audi lib. vii. Histor. Græcæ fol. 485. οὕτω κοινόν τι ἄρα χαρὰ καὶ λύπη δάκρυά ἐστι, 'lætitia et tristitudini commune quid sunt lacrymæ.' Ecquid vero fieri possit, Rhodiginus Antiq. Lect. xii. 4. disquirat; 'Cur,' ex Alexandro inquiens, 'mærentes, et lætius ridentes lacrimant? mærentes utique meatuum sive pororum densitate extrudunt, quod in ipsis est humectatum.' ἡ γὰρ λύπη ψύξιν, καὶ πύκνωσιν ἐργάζεται τῶν πόρων, 'tristitia frigiditatem facit et pororum densitatem. Gaudentes vero ratione diversa, raritate atque laxitate eorundem humida effundunt.'

601 *Quam dixerat iste Affore versiculus*] Esai. vii. 14. Veteres singulos libros Biblicos in τίτλους, singulos τίτλους in sua κεφάλαια ita distinguebant, ut lectorem ea divisio multum posset adjuvare. Parte autem majores vocabant τίτλους, minores κεφάλαια, contra quam hodie nos facimus. Quare etiam in numero κεφαλῶν magna diversitas. Noshodie Matthæi Evangelium dividimus in capita xxviii. illi in κεφάλαια cccxv. τίτλους autem lxxviii. Unde apparet, id fere κεφάλαιον fuisse illis, quod nobis hodie versiculus. Numerum τῶν τίτλων καὶ κεφαλῶν in singulis Evangelistis observatum ex Suida intelligere est, sub nominibus Matthæi, Marci, Lucæ, et Johannis Evangelistarum. Adde Casauboni notas in Matth. cap. i.

603 *Sponso, pacti cui cura pudoris*] Quod qua ratione fuerit factum, in Protevangelio Sancti Jacobi videre est, editionis Neandrinæ fol. 369. 'Postquam duodecim annorum facta esset in templo Mariæ, et vero sacerdotum concilium, eccui potissimum in custodiam tradi deberet, dubitaret, jussus summus sacerdos Zacharias fuit, Deum deprecaretur, ut, cui tradi vellet, manifestaret. Hic de subito astitit Angelus Domini Zachariæ, inquires: Exi, et convoca vidnos populi, et adferant singuli virgam, et cui ostenderit Deus signum, hujus erit uxor in custodiam. Ultimam autem virgam accepit Joseph, et ecce columba exiit de virga, et volavit in caput Joseph, et dixit sacerdos Josepho: σὺ κεκλήρωσαι τὴν παρθένον παραλαβεῖν εἰς τήρησιν αὐτῇ: tu es sorte divina electus, ut accipias virginem Domini in custodiam.'

606 *Versumque vetustis Obscurum sæclis*] Vere obscurum. Cum enim Simeon Lucæ xxii. 28. ex lxx. Collegio unus ad illum in Biblicorum versione pervenisset, vertissetque, dubius interim, essetne ex ipso sensu et significatione facta interpretatio,

Delph. et Var. Clus.

apparuisse ipsi Angelus scribitur, a quo non solum probata fuerit versio, verum etiam data promissio, 'mortem ipsum non visurum, priusquam Christum illum Domini vidisset.' Vide Apophthegmata veterum Hebræorum in Hebræa Neandri Grammat. fol. 216. D. Saccum Conc. ii. Festi Purificat. Mariæ fol. 1169.

608 *Eous*] Uni voci gemina Synecdoche inest, generis nimirum et speciei: illa eous pro Mago: hac singularis pro plurali, 'Eous' pro eois. Est autem Eous origine Græcum, ab αἶω deductum, si Etymologo credimus, quod est λάμπω, fulgeo, sive splendo: quanquam Eustath. Iliad. xiii. fol. 757. lib. iv. velit ἥως Ionice, ἔως Atticæ, ἁὼς Doricæ, αὐὼς Æolicæ esse Dialecti. Et apud Græcos et Latinos scriptores Orientem significat, ut est apud Homerum Iliad. xii. 251. Ovid. Fast. iii. 877. Ex Servio hos Cinnæ versus, Notis ad Horat. Carm. ii. 9. Lamb. adfert: 'Te matutinus flentem conspexit Eous: Et flentem vidit paulo post Hesperus idem.' Quanquam pro Lucifero Eoum hic accipi Forum Rom. velit. Hos Orientales vocat scriptura, Matth. ii. 1. Magos: quos Chrysostom. Hom. vi. in Matth. τοὺς Πέρσας τοὺς βαβάρους. Homil. vii. βαβάρους ἄνδρας appellat. Petrus Comestor, autor Histor. scholasticæ, sine ratione, sine veris testimoniis, tres venisse Magos prodidit, quorum nomina fuerint, Caspar, Melchior, Balthasar. Vide gloss. marginal. Neandri ad Protevangel. Sancti Jacobi fol. 387. Magos Mantuanns ita describit lib. i. Fast. cap. v. vs. 19. 'Ille penes Persas magus est, qui sidera norit, Qui sciat herbarum vires, cultumque Deorum.' Anonym. quidam in Sapphicis: 'veniunt Eoi Principes.' Sedul. ii. 24. 'Eoi venere Magi.' Rustic. Helpidius de Benef. Christi vs. 81. 'Gens Chaldæa.' Juvenecus i. 226. 'Gens est Eoi Phæbo orto proxima regni, Astrorum sollers

Prudent.

4 L

ortus obitusque notare. Hujus primores nomen tenuere Magorum.' Apuleius in Apolog. 'Persarum lingua Magus est, qui nostra Sacerdos.' Aliarum quoque Gentium hi Magi dicebantur, inquit Clariss. JC. Scipio Gentilis ad hunc Apuleii locum fol. 147. Lucian. in Longævis: οἱ καλούμενοι Μάγοι, γένος τοῦτο μαντικὸν, καὶ θεοῖς ἀνακείμενον, παρὰ τε Πέρσαις, καὶ Πάρθοις, καὶ Βακτροίοις.

609 *Lancibus auratis*] I. e. Patinis. ἱποτυπώσεις, ceu tabula picta, quomodo obtulerint munera, ostendit, in guldenen Schalen. Fuerunt autem inter alia etiam lances, vasa, sacrificiis dicata: ut in illo Virg. Georg. I. 192. 'Laticis, qualem pateris libamus et auro: Inflavit cum pinguis ebur Tyrrenus ad aras, Lancibus et pandis fumantia reddimus exta.' Pampinatae lances, pateræ hederatæ. et disci corymbiati qui sint, obiter disce a Turneb. Advers. XIV. 20. Tisch und Schussel mit laubwerck gemahlet, gezieret, gestochen, und gegossen, quod ex antecedentibus colligis, cum inquit: 'Cælatum poculum, hederæ corymbis et vitis pampinis inter se mutuo nexu implicatis.'

Régalia fercula] Qualia fuerint, et quid significarint, exponunt Divus Chrysostomus Homil. VIII. in Matth. fol. 73. οἱ δὲ οὐ μόνον προσκυνοῦσιν ἀλλὰ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν δῶρα προσάγουσι. καὶ δῶρα οὐχ ὡς ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὡς θεῶν. ὁ γὰρ λιβανωτὴς καὶ σμύρνα τούτου σύμβολον ἦν. Divus Augustinus tom. X. de Temp. Serm. XXX. in Epiphan. Serm. I. 'In eo, quod tria offeruntur, Trinitas intelligitur: in eo vero, quod tres sunt et singuli singula offerunt, in Trinitate unitas declaratur: per aurum rex ostenditur: Deus in thure dignoscitur: per myrrham, quæ condien-dis est apta corporibus, sepultura crucifigendi hominis prædicatur: O-

racula Sibyll. lib. I. fol. 121. Τότερα προσκομίσουσ' ἱερεῖς χρυσὸν προφέροντες Σμύρναν, ἅπαρ λίβανον, καὶ γὰρ τὰδε πάντα ποιήσει: 'Illi libabunt aurum, myrrhamque ferentes, Thusque sacerdotes: hæc omnia namque patrabit: 'Paulinus, Natali Sexto Felicis, vs. 47. 'Mystica dona ferentes Suppliciter videre Magi: ' Sedul. II. 95. 'Aurea nascenti fuderunt munera Regi, Thura dedere Deo, myrrham tribuere sepulto: ' Rustic. Helpid. in Carm. de Christi benef. vs. 85. 'Dat munera Regi Divitias, dat thura Deo, myrrhamque sepulcro: ' Mant. Fast. v. 25. 'Corripuere viam, Regi tria dona ferentes: Hæc tria sunt anrum fulgens, regale metallum, Thus redolens, quo festa solet decorare sacerdos, Myrrhaque, qua tumulo tradenda cadavera inungant: ' Author Cathe-mer. Hymn. XII. 62. 'Magi Eoa promunt munera Stratique votis offerunt Thus, myrrham, et aurum regium.'

Supplex] D. Basil. Seleuciens. Orat. in infant. ab Herod. occisos: ὥστε καὶ τὸ παιδίον ἰδεῖν, καὶ βασιλεῖ πρέπουσαν τῷ τεχθέντῃ ἀναθεῖναι τιμὴν. Nazianz. περὶ ἀρχῶν vs. 104. Δωροφόροι δ' ἄρ' ἔβαν καὶ γούνατ' ἔκαμψαν. Juven-cus, I. 255. 'At postquam puerum videre sub ubere matris, Dejecti pro-no texerunt corpore terram, Summis-sique simul.'

610 *Pannis puerilibus offert*] I. e. puero, per Meton. subjecti pro adjuncto, sive continentis pro contento. Panni illi Evangelistæ Lucæ sunt τὰ σπύργα cap. II. 7. inquit enim: ἐσπαργάνωσεν, ad verbum sonat 'infasciavit,' i. e. fasciis involvit, ne quis imaginetur pannos laceros aut mendicorum. Nam ut parentibus Jesu tenuitatem ac paupertatem libenter tribuimus, ita sordes, ac mendicitatem procul amovemus. Habet et paupertas suam mundiciem: nam quominus in conclavi pepererit Maria, non paupertas obstitit, sed diversantium turba. Alioqui si Christo tan-

topere placuisset mendicitas, ut quidam putant, in Ptochodochio nasci poterat. Erasm. ad d. l. Evang. Quod nonnulli prædicatores notent, qui Linguarum imperiti, nescio quam ex hoc verbo squalidas et sordidas, *alte Haderen und zerrißene Lumpen*, fingunt fascias, quæ in publico vix possunt sine rubore nominari. Juvenec. Histor. Evang. i. 157. 'Leni pannoso tegmine fotu Textit.' Sedul. Oper. Pasch. ii. 59. 'Exiguus habuit velamina pannis.' Fortunatus hymno de Cruce Domini, vs. 15. 'Membra pannis involuta alligat, Et pedes, manusque, et crura Stricta cingit fascia.' D. Chrysost. Hom. in Matth. f. 66. 'Ὡστε προσκυνῆσαι τὸν ἐν σπαργάνοις καὶ φάτνῃ κείμενον. ibidem paulo inferius: Πολλὸν κατὰ τὴν ὁδοπορίαν διατρίβοντες χρόνον οὐκ ἂν ἐν σπαργάνοις εἶδον αὐτὸν παραγερόμενον. Adde et Augustini illud, tom. x. Serm. i. 'Magi veniunt ad Deum natum: immo ducuntur, positum in præsepio vident, nec apud sensus eorum humilitas nativitatæ reverentiam divinitatis imminuit, adorant corporibus, honorant muneribus, venerantur officiis: oculis hominem vident, et Deum obsequiis confitentur.'

611 *Quis tam pennatus nuncius*] I. e. stella radiis suis, seu pinnis scintillans, μεταφορικῶς. De hac stella ita D. Chrysostom. Hom. vi. in Matth. f. 53. Οὐ τῶν πολλῶν εἰς ὃ ἀστὴρ οὗτος ἦν· μᾶλλον δ' οὐδὲ ἀστὴρ, ὥς ἐμοί γε δοκεῖ· ἀλλὰ δυνάμεις τις ἀόρατος εἰς ταύτην μετασχηματισθεῖσα τὴν ὕψιν: 'Non erat hæc stella de pluribus una, imo, ut ego arbitror, nec stella quidem; sed quædam invisibilis virtus, in specie sideris figurata.' Idque demonstrat D. Chrysost. primum ab ipso itinere sive motu, quo a Septentrione in Meridiem ferebatur, cum cætera astra ab Oriente volvi omnia in Occidentem videamus. Deinde a tempore: neque enim nocte, sed lucente prorsus diæ ac Sole, quem proprio quo-

dam fulgore superabat, cernebatur. Tertio ab interpolatione lucendi: nunc occultabatur, nunc toto vultu radiabat: *ὑπερ οὐκ ἔστιν ἄστρου κινήσεως, ἀλλὰ δυνάμεώς τινος λογικωτάτης*, 'quod non est sideris motus: sed virtutis plenissime rationis.' Quarto a loco: non in excelso constituta cæli; sed in inferiore aëris parte apparebat, *ὕψιλδον ἐκείνο ἀφελὲς κάτω κατέβη, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἔστη κεφαλῆς τοῦ παιδίου*: 'sublime relinquens ad inferiora venit, superque ipsum fere caput pueri constitit.' D. August. tom. x. Serm. ii. in hoc Fest. Stellam hanc nuncupat 'cælum loquens.' Serm. iii. 'magnificam cæli linguam,' Serm. vi. snavissime, ut omnia dicit: 'Eo nascente lux nova est in stella revelata, quo moriente lux antiqua est in Sole velata; eo nascente, superi novo honore claruerunt; quo moriente, inferi novo tremore tremuerunt.' Victor Episc. Pictaviensis in Carm. de Christo vs. 10. 'Astrum insigne movetur In cælo fulgens.' Mant. l. i. Fast. c. v. vs. 4. 'Gentes ad sidera versis Attonitæ stabant oculis, solemque putabant Adventasse novum, qui non, quia nocte dieque Spargebat late radios, occumberet unquam.' Stella novo fulgore ardens veniebat ab ortu.' Apparuit autem hæc stella in gentium conversionem, Judæorum vero eversionem. Audi rursus Chrysostom. Homil. vii. in Matth. fol. 67. 'Fuit utrumque mirandum, et quod Magi adorarent puerum, et quod eos ad adorandum stella perduceret, quæ certe sunt talia, ut etiam lapideas mentes ad lumen Dei omnino attrahere queant. Si Magi dixissent, a Prophetis se hoc accepisse, aut quod Angeli illis peculiariter essent locuti, utique illis fides non fuisset habita. Nunc vero cum stella supreme ratilet, etiam impudentissimis os obturatur.' August. ibid. Serm. ii. 'Hæc Magorum illuminatio magnum testimonium cæcitatæ extitit Judæorum. In

terra eorum isti requirebant, quod illi in sua non agnoscebant. Apud eos infantem isti invenerunt, quem illi apud se negaverunt. In his terris de longinquo isti peregrini puerum Christum nondum verba promentem adoraverunt, ubi cives illi juvenem miracula facientem crucifixerunt; isti in parvis membris Deum adoraverunt, illi in magnis factis nec tanquam homini pepercerunt; quasi plus fuerit videre novam stellam in ejus nativitate fulgentem; quam Solem ejus in morte lugentem.

612 *Ultimæ Bactra attigit*] Ex Maro. *Æn.* viii. 687. 'Et ultima secum Bactra vehit.' Est autem Bactrum sive Bactra et regionis et urbis nomen, de quo ita Strabo l. xi. f. 356. Τὰ Βάκτρα, ἥνπερ Ζαριάσπαν καλοῦσιν. Plin. vi. 16. 'Bactri, quorum oppidum Zariaspe, quod postea Bactrum a flumine appellatum est.' Idem xxxi. 7. 'In Bactris duo lacus vasti, alter ad Scythas versus, alter ad Adriosale æstuat.' Et paulo inferius: 'Præterea apud Bactros amnis Ochus et Oxus ex apposis montibus deferunt salis ramenta.' Adde Solinum Polyhist. c. lxii. De Bactrianis memoria dignum illud ex Onesicrito refert Strabo ibid. l. xxxiii. Τοὺς ἀπειρηκώτας διὰ νόσον ἢ γῆρας ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομένοις κυσὶν ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο, οὗς ἐνταφιστὰς καλοῦσι τῇ πατρῷα γλώττῃ, 'Eos, qui senio confecti sunt aut morbo, vivos,' ait, 'projici canibus dedita opera ad hoc nutritis, quos sua lingua Entaphistas, quasi vespillones vocant.' Quem locum in Notis suis clariss. Gallie ocellus, sic Hæschelius Casaubonum vocat, ita illuminat; 'scribo, inquit, ἐνταφιστὰς. Ratio nominis est perspicua: ἐνταφιάζειν est corpus ad sepulturam componere. Perinde ergo est, ut si quis libitinarios istos quis dicat.' Glossar. ἐνταφιστής, pollinctor. Basilius Seleuciensis. *Episc. Orat.* ii. in David. f. 133. l. vi. de Goliadi eminationibus: τὰς

τῶν κυνῶν γαστέρας τάφον αὐτῷ ποιήσειεν ἐπαγγελλόμενος, 'facturum isti canum ventrem sepulcrum,' eminabatur. Atque ut e Latinis scriptorib. non-neminem addam, M. Tull. l. i. *Tusc.* narrat, 'Hyrcanos studiosissime canes alere, et pro sua quenque facultate parare, a quibus lanietur, eamque illis optimam censere sepulturam.' Ut canes illi sepulchrales fuerint appellati, ac super eadem re jocum Diogenis aliaque non injucunda vide, si lubet, apud Tyraquell. *Geneal.* iii. 2. Item Adagium τάφος ἔμψυχος apud Eustath. in *Iliad.* xii. f. 564. l. 41. Ultima autem Bactra, non quantum ad fines spectat orbis terrarum; sed ultima imperii Antoniani. Constat enim Bactrianos post se habere gentes innumeras ex Servii notis super d. l. Virgilii, f. 1356. Adi et ad Mantuanum l. i. *Fast.* c. v. vs. 7. ubi ejusmodi motus illius stellæ descriptio: 'Stella novo fulgore ardens veniebat ab ortu Trans Tigrim, trans Euphratem Babylona volando Vidit, et Armenios dextra levaque relinquens Thuriferos Arabes, Syriæ bipatentibus alis Ingruit.'

613 *Lactantibus horis*] Ponitur hora κατὰ συνεκδοχὴν pro die. Sic Maro Georg. i. 425. 'Nunquam te crastina fallit Hora.' Bersmanno Dies postera συνεκδοχικῶς; quanquam Servius eo loci f. 189. malit ὑπερβολὴν, quasi dicat, nec hora quidem te decipiet.

617 *Dirigit*] I. e. stupuit rei novitate; imitatione Maron. *Æn.* iii. 259. 'At sociis subita gelidus formidine sanguis Dirigit: cecidere animi.'

Pernox Astrologus] I. e. Magus συνεκδοχ. Juvenc. i. 227. 'Ille penes Persas Magus est, qui sidera morit.' Pernox autem, quia non tam de die est, quam nocte illis philosophandum, qui astra legit. Seneca Med. vs. 787. 'Trivia pernox.' Hippolyt. vs. 747. 'Curru properante pernox Exerit vultus rubicunda Phæbe.' Chaldaei olim nuncupabantur et Genethliaci Au-

gustini temporibus, sienti scribit ipse l. i. de Doct. Christ. et l. iv. Confess. et in libello de Nat. Dæmon. 'Mathematici et Planetarii nunc Astrologi passim vocantur. Rhodig. xiv. 9. D. Chrysost. hom. vi. in Matth. ita de Astrologo: 'Ἀστρονομίας οὐκ ἔργον ἐστίν, ἀπὸ τῶν ἀστρῶν ιδέναι τοὺς τικτομένους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὕρας τῶν τικτομένων προαναφανεῖν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, ὥς φασιν: 'Istud ad Astronomiæ artem non spectat, ut eos, qui nascuntur, ex stellis cognoscat, sed ut ex hora punctoque nascentium, ea, quæ illis sunt eventura, prædicat.' Hujus si verum spectes usum, secundum Platonis Epinomis. fol. 704. σοφώτατόν τι: sin vero superstitionem et abusum cernas, ridicula et inanis, D. August. Confess. ii. 6. D. Basil. in Hexaëm. 'occupatissima vanitas;' Ambros. 'inutilis et impossibilis' Hexaëm. iv. 4. Chrysost. Homil. vi. in Matth. 'vanissima officina.' Cæl. Rhod. ix. 20. 'Magiæ clavis.' Conjunge Agell. xiv. l. Plin. xxx. l. Scipion. Gentil. in Apul. Apolog. Not. num. 356. Peucer. de Divinat. f. 644.

618 *Cessisse Anguem, fugisse Leonem*] Fingit Poëta perquam apposite, reliqua sidera huic novæ stellæ cessisse omnia. 'Nulla est enim gloria,' inquit Erasm. super Hymn. xii. καθημερ. 29. 'sive Prophetas et Patriarchas conferas, sive angelos, sive quicquid est in terris magnificum, quod Christi gloria non obscuretur,' conjunge ex adducto jam Hymno vs. 25. &c. 'Sol unde sumit januam, Cernunt periti interpretes Regale vexillum Magi: Quod, ut refulsit, cæteri Cessere signorum globi, Nec pulcer est ausus suam Conferre formam lucifer. Quis iste tantus, inquirunt, Regnator, astris imperans, Quem sic tremunt cælestiâ?'

Anguem] Serpentem Ophiuchi intelligit, qui asterismus in plaga Boreali est, secundum sphæricos, decimusquartus. 'Stellis,' ut Paling. ait

lib. xi. 'viginti clara duabus.' Manil. lib. i. 'Serpentem magnis Ophiuchus numine signis Dividit, et toto mergentem corpore corpus Explicat, et notos sinuataque terga per orbes Expedit, effusis per laxa volumina palmis. Respicit ille tamen molli cervice reflexus.'

Leonem] Leo asterismus in Zodiaco est quintus, de quo idem Poëta: 'Bis denas stellas retinet minus una.' Hujus meridias Sol attingit prid. Iduum Julii, vel præterpropter, atque æstum ciere assuevit hand mediocrem. Quo Manil. lib. v. pertinet: 'Cum vero in vastos surgit Nemeæus hiatus, Exoriturque canis, latratque canicula flammans, Et rabit igne suo, geminataque incendia Solis: Quo subdente facem terris, radiosque movente Dimicat in cineres orbis, fatumque supremum Sortitur, languetque suis Neptunus in undis, Et viridis nemori sanguis decedit et herbis.' Et Horat. Od. iii. 20. 'Jam Procyon furit, Et stella vesani leonis, Sole dies referente siccos.' Nemeæus dicitur a Nemea silva, inter Cleonas et Philiuntem Corinthi, ubi ab Hercule occisum fabulantur, Strabo l. viii. f. 260. Paus. 'Ἐν τούτοις τοῖς ὕρεσι τὸ σπηλαῖον ἐτι δείκνυται τοῦ λέοντος, καὶ ἡ Νεμέα τὸ χωρίον ἀπέχει σταδίους πέντεπαι καὶ δέκα, ἐν δ' αὐτῇ Νεμείου τοῦ Διὸς ναὸς ἐστίν. Idem interdum a Poëtis Bembinata vocatur, a Panyasi Halycarnaseo, cujus mentio apud Pausan. et Athenæum, Δέρμα τε θήρειον Βεμβηνή-ται λέοντος.

619 *Contraxisse pedes lateris*] Videatur Maronem expressisse Georg. i. non procul a principio: 'Ipse tibi jam brachia contrahit ardens Scorpheus.' Idcirco autem manco ordine, quod vacuefecerit Cancer illam merίδα, e qua pedes fingitur contraxisse.

Cancrum] Cancer asterismus in eodem quartus; cujus stellas Paling. inibi numerat hoc metro: 'Bis-

que novem flammis cælestis carcinus ardet: Binæ insunt dorso, quæ Asini, et Præsepe vocantur.' Macrob. Sat. i. 17. 'Cancer in æstivo Tropico est, in quo meante Sole radii temperatam nostram non eminus, sed superne demissi rectis fulgoribus lustrant.' Ovid. Met. x. 126. 'Solisque vapore Concava litorei fervebant brachia Cancrī.' Manil. lib. i. ita uno versu conjungit Leonem et Virginem: 'Geminos Quos sequitur Cancer, Cancrum Leo, Virgo Leonem.'

620 *Domitum mugire Juvenem*] I. e. Taurum, secundum in Solis orbita signum. Unde Virg. Georg. i. 'Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus.' Hunc locum tibi Macrobiani Comment. in Somn. Scipion. c. xviii. aperit. Paling. d. l. 'Taurus habet stellas viginti unamque; sed harum Septem, quæ ipsius postrema in parte renident Vergiliæ, nec non Athlantides appellantur. Sunt totidem in capite, atque Hyades dicuntur ab imbri.' Hujus positum ita depingit Manil. l. i. 'Aurato princeps Aries in vellere fulgens Respicit admirans aversum surgere Taurum Summisso vultu.' 'Est enim,' inquit in-clytus ille Scaliger, 'ingeniculatus et tanquam bos humi procumbens; unde et interpres Ptolomæi *κυρτὸν* vocat, Lucanus curvatum: 'Nisi poplite lasso Ultima curvati procederet ungula Tauri.' Ideo *πεπτηὼς* Arato dicitur; et alibi Manilio flexus, item nixus.

621 *Sidus et Hircinum*] Κατὰ περὶ φρασιν Capricornum intelligit, decimum in circulo solari δωδεκατημόριον. Item Paling. hujus stellas hoc carmine comprehendit: 'Viginti Ægoceros stellis nitet atque duabus.' Manil. ibid. 'Venit angusto Capricornus sidere flexus.' Idem inf. 'Ast angusta fovet Capricorni sidera Vesta.' Macrob. l. eod. c. xii. 'Duo Tropica Capricornus, et Cancer. Has Solis portas Physici vocaverunt, quia in

utraque obviante solstitio ulterius Solis inhibetur accessio, et fit ei regressus ad zonæ viam, cujus terminos nunquam relinquit.' Vide quæ inibi de animæ in terra e cælo meatu, et e terris in cælum remeatu ejusdem per has portas fabulatur. Conjunge Cæl. Rhodig. xv. 23.

622 *Puer Hydrus*] Id est, Aquarius, eadem περιφράσει, Capricornum proxime sequens. Manil. ibid. 'Post hunc inflexum defundit Aquarius urnam:' Paling. dicto sæpe loco: 'Sex et viginti facibus spectabilis Hydra est.'

Sagittæ] Sagittarius; Meton. ad-juncti pro subjecto; nonum Zodiaci signum, Scorpion proxime excipiens: de quo ita Paling. xxii. 'Quindenis etiam facibus splendere videtur Arcitenens.' Manil. ibid. 'In cujus caudam contento dirigit arcu Mixtus equo, volucrem missurus jamque sagittam.'

623 *Palantes geminos*] Cum dixerit autor, fuga geminos tum separatos, recte palare dixit. Gemini tertiam stationem tenent in Solis via. Paling. ibid. 'Tyndaridæ fratres denis octoque favillis Splendescunt: alter denas, alter tenet octo.' Macrob. Somn. Scip. i. 18. 'Constat, Solem tribus signis peractis, Ariete, Tauro, et Geminis, ad medietatem hemisphærii rediisse.'

Improba virgo] Sextum signum in Ecliptica, spicam habens in manu. Paling. inibi: 'Virgo tenens spicam, micat astris octo decemque.' Macrob. Sat. i. 21. 'Virgo, quæ manu aristam refert, quid aliud, quam *δύναμις ἡλιακή*, quæ fructibus curat? et ideo Justicia creditur, quæ sola facit nascentes fructus ad hominum usus pervenire.' Improba ideo, quod pro-dere amatores fingitur.

624 *In fornice mundi*] Sub fornice mundi, i. e. sub cælo. Fornix autem, quodcumque opus concameratum est. Rhod. xv. 21. sunt in fornicibus lapilli, nomine umbilici, qui in medio

collocati quodam quasi concentu et ordine, omnem fornicis faciem servant immotam; his comparari mundum posse scribit Aristot. Est etiam appellatus 'fornix, ubi prostitutæ pudicitiae mulieres erant, a locis arcuatis,' inquit Isidorus. Unde et fornicariæ mulieres in autoribus Ecclesiasticis. Turneb. Adv. 1. 5.

627 *Excidium sentit jamjamque futurum*] Alludit Poëta ad deliquium Solis, quod passus est, Christo in cruce patiente, Luc. xxiii. 45. De quo apud Suidam Dionysius in Epist. ad Polycarp de Apollophane Sophista, in Dionysio. August. de Civ. Dei, iii. 15. Lucas Gauricus in lib. ea de Eclipsi scripto, quem citat Neander in Catech. f. 417.

633 *Cælo visus*] Testimonio Stephani Protomartyris exclamantis: Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεργμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Act. vii. 56.

Humique Inventus Rex atque Deus] 'Unus enim naturæ cum Deo Patre est, æqualiterque cum eo sempiternus atque immensus; æqualiter immortalis et incommutabilis; æqualiter invisibilis, et inenarrabilis; æqualiter bonus et justus; æqualiter miserator et misericors; patiens et multum misericors, et verax; æqualiter fortis et suavis; æqualiter sapiens et omnipotens,' inquit Divus Augustinus de Fid. l. ad Petrum Diacon. tom. iii. f. 216.

635 *Tumuloque inferna refringens*] 'Quomodo enim aliter accipiendum sit, quod dictum est: Quem Deus suscitavit ex mortuis, solutis doloribus inferni, quia non poterat teneri ab eis, nisi ut quorundam dolores apud inferos eum solvisse accipia-

mus,' Idem l. i. de Gen. c. xxxiv.

636 *Resurgentes secum jubet ire sepultos*] Matth. xxvii. 53. Ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Id D. Chrysost. ait in Matth. Hom. lxxxviii. super hæc verba, τῆς ἐσομένης ἀναστάσεως σημεῖον, 'futuræ resurrectionis signum fuisse.'

637 *Cælum habitat, terris interrenit, abdita rumpit*] Nani secundum D. August. de Temp. Sermon. i. in hoc Festo: 'Videbatur quidem in præsepio, sed dominabatur in cælo: intra corpusculum erat, sed intra se continebat omnia. Natus quidem ex matre fuerat, sed matrem suam ipse creaverat. Et ideo se Magi humiliabant, quia ipsi astra famulari cernebant. Deum esse cognoverant, cui cælestia serviebant.' Inibi in Festo Ascens. Sermon. iv. 'In carne ad nos processit, et a Patre non recessit.'

706 *Deus est, qui totus ubique*] 'Non enim, quia dicimus Deum esse et in cælo et in terra; ipse quippe ait per Prophetam: Cælum et terram ego impleo; aliam partem dicturi sumus eum in cælo habere, et in terra aliam: sed totus in cælo est, totus in terra, non alternis temporibus, sed utrumque simul, quod nulla natura corporalis potest.' Idem de Civ. Dei xxii. 29. Gratia cujus certum et indubitatum est, ut fuit hactenus, sic deinceps quoque ipsum nobiscum for contra omnium hostium insultus præsentem, et adversa quæque suæ omnipotentiae dextra amoliturum, qui benedictus et in hoc est, et in illo per omnes sæculorum myriadas benedicendus.

M. JOANNIS WEITZII

NOTÆ

AD PRUDENTIUM,

EX OPTIMIS QUIBUSQUE COLLECTÆ SCRIPTORIBUS.

CATHEMERINON LIB.

Καθημερινὸν est diurnarum rerum opus. Sunt enim odæ ex vario metrorum genere, a matutino ad vespertinum crepusculum. Fabric.

AD PROEM. 7 *Ætas prima*] Anton. Benbellona in *Suscitab. Princip.* part. i. c. v. pag. 37.

11 *Luxus petulans*] Pindar. Olymp. XIII. *Ἔβριν, κόρον ματέρα θρασύμυθον* nuncupat. Quo trahendum hoc Plut. *Quæst. Rom.* LXXI. *Διὰ κόρον καὶ πλησμονὴν ἐξυβρίζουσι καὶ βόες καὶ ἵπποι καὶ ἄνθρωποι, ὥς πον καὶ Σοφοκλῆς πεποίηκε· Σὺ δὲ σφάδαζεῖς, πῶλος ὥς εὐφορβία, Γαστήρ τε γὰρ σου καὶ γνώθος πλήρης.*

12 *Nequitia sordibus*] Nazianz. in II. *Stilitent, κακίας βορβόρου γέμοντι, 'cano nequitia referto.'* Inf. Hym. VI. 53. 'Qui coinquinatum vitiis cor impiavit.' Psychom. vs. 890. 'Cor vitiorum stercore sordet.' Ibi vide quæ noto.

22 *Vita volans*] Nazianz. de vitæ viis: *Πάντα λόγος θνητῶν τάνθ' ἄδε πάντα γέλως, Χνοῦς, σκιά, φάσμα, δρόσος, πνοή, πτερὸν, ἀτμίς, ὕειρος.* Columb. ad Seth. II. 33. 'Hæc, dum vita volat, vigili qui mente retractat.'

23 *Inrepsit canities*] Theocrit. Idyll. XIV. 69. *Καὶ ἐπισχερὸς ἐς γένυν ἔρπει Λευκαίνων ὁ χρόνος.*

24 *Mc Salia*] Salia Flavius Consul

Romanus fuit cum Fl. Philippo; quibus Coss. nascitur Prudentius anno a nato Christo CCL. Fabric.

28 *Numquid talia proderunt*] Manil. lib. IV. 'Nascentes morimur, finisque ab origine perdet: Tunc et opes et regna fluunt, et sæpius orta Paupertas, artesque datæ, moresque creati, Et vitia, et clades, damna et compendia rerum.'

31 *Dicendum mihi*] I. e. Dicere mihi aliquis debeat. Matthias Bergius P. P. olim Altorfii.

34 *Atquin fine*] Vide Cyprian. Serm. v. de lapsis.

HYMN. I. Clemens Constit. Apost. VIII. 34. inter traditiones Apostolicas, Episcopo et Clero servandas, hanc refert: 'Precationes facite mane, hora tertia, ac sexta, et nona, et vespere, atque ad gallicantum. Mane gratias agentes, quod illuminarit nos, nocte sublata et reddita die. Tertia, quod ea hora Pilatus iudicium adversus Dominum pronunciarit. Sexta, quod ea hora in crucem actus sit. Nona, quod tum omnia mota et tremefacta sint, Domino crucifixo: quia horrerent audaciam impiorum Judæorum, et contumeliam Domini ferre non possent. Vespere, quod noctem dederit ad requiescendum a laboribus diurnis. Ad gallicantum, quod ea hora nunciet adven-

tum diei ad faciendum, opera lucis.' Vide Leonhard. Lessium de Justitia et Jurc II. 37. Dubitat. VIII.

1 *Ales diei nuncius*] Theocrit. Idyll. XVIII. 56. 'Ἐς ὄρθρον ἐπεὶ κα πρᾶτος αἰοῖδς 'Ἐξ εὐνᾶς κελαδῆσῃ, ἀνασχὼν εὐ-τριχὰ δειρήν. Maccab. III. 'Ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκέκραγεν ὄρθριος. Hinc ὀρθροβόας dicitur apud Athenæum I. III. ἡφός ab Antipatro I. VII. Epigram. ὄρθριος a Theoc. Idyll. VII. 122. ἐγερσιβόητος a Nonno c. XIII. in Joh. Nazian. somnio de Anastasie Eccles. V. XLVII. ἐκ δὲ μοι ὕπνον ἀπὸ βλεφάρων ἐτίναξε γῆρυς ἀλεκτρυόνων. Cl. Hæschel ad Phrynich. pag. 110. Basil. M. homilia VIII. hexaëm. p. 38. Πῶς μὲν ἐπ' ἔργα σε διεγείρει ὁ σύνοικος ὄρνις, ὀξεία τῇ φωνῇ ἐμβοῶν καὶ καταμηνύων πύρρῳθεν ἔτι τὸν ἥλιον προσελαύνοντα, ὀδοιπόροις συνδιορθροίζων, γεωργούς δὲ ἐξάγων πρὸς ἀμυγδόν. Vide Plin. x. 21. Cic. de Divinat. Ovid. Fast. I. 455. et II. 767. Met. XI. 599. Fabulam de vidua et ancillis, quas ad gallorum cantus excitare ad opera consueverat, Cæl. Rhodig. XVI. 13. Muret. Var. Lect. XVI. 18. Lulbet addere quædam ex hymno D. Ambrosii: 'Præco diei jam sonat, Noctis profundæ pervigil, Nocturna lux viantibus A nocte noctem segregans. Hoc excitatus Lucifer Solvit polum caligine: Hoc omnis errorum chorus Viam nocendi deserit. Hoc nauta vires colligit, Pontique mitescent freta: Hoc ipsa petra Ecclesiæ Canente culpam diluit. Surgamus ergo strenne, Gallus jacentes excitat, Et somnolentos increpat: Gallus negantes arguit. Gallo canente spes redit, Ægris salus refunditur: Muro latronis conditur, Lapsis fides revertitur,' &c.

21 *Ut cum coruscis flatibus Aurora cælum sparserit*] Dracont. Hexaëmer. vs. 492. 'Roscida puniceum spargens aurora ruborem, Ducit ubique diem.' Nonn. Dionys. XVIII. 166. 'Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥοδέοις ἀμαρύγμασιν ἄγγελος ἡοῦς

ἀκροφανῆς ἐχάραξε λιπόσκιον ὄρθρος δμύχλην. Et XXI. 136. 'Ἄλλ' ὅτε χιονόπεζα χαραζομένη ζόφον ἡὼς Ὀρθρον ἀμεργομένην δροσερῇ πορφύρετο πέτρῃ.

26 *Somnus Est forma mortis perpetis*] Frequenter apud scriptores Romis somno æquiparatur. Ovid. Amor. II. 9. 'Stulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?' Anaxagoras apud Stob. Serm. CCLXXI. Δύο διδασκαλίας εἶναι οἶμαι θανάτου, τὸν τε πρὸ τοῦ γενέσθαι χρόνον, καὶ τὸν ὕπνον. Et Serm. CCLXXII. Gorgias Leonтины moriturus dixisse scribitur: 'Ἦδη με ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι τὰ δελφῶ. Plato in Phædone: Τί οὖν, ἔφη, τῷ ζῆν ἐστὶ τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; πάνν μὲν οὖν, ἔφη. τί; τὸ τεθνάναι, ἔφη. Homer. II. XIV. 'mortis fratrem' appellat: 'Ἐνθ' ὕπνω ξύμβλητο κασιγνήτῳ θανάτοιο. Seneca Herc. Fur. 'Frater duræ languide mortis.' Virgil. Æn. VI. 'Tum consanguineus lethi sopor.' Orpheus 'somni sororem,' Coluthus συνέμφορον θανάτοιο, 'mortis speculum' vocat Tertullian. lib. de anima c. XLII. 'Nihil itaque videtis,' ait Cic. de senect. 'morti esse tam simile, quam somnum.' Qui itidem Tusc. Quæst. I. nuncupat 'mortis imaginem, quam quotidie induimus.' Anneus Boëtius lib. de Morib. 'Stultum est somno delectari, et quasi mortem moliri: cum somnus assiduus sit mortis imitatio.' Pausan. in Lacon. inter reliquas statuas ponit ὕπνου καὶ θανάτου καὶ σφᾶς ἀδελφούς εἶναι κατὰ τὰ ἔπη ἐν Ἰλιάδι ἡγῆνται. vide Plut. de Placit. Phil. V. 24. Aristot. de generat. animal. V. I. D. Augustin. alienubi, 'Ista,' inquit, 'mors dormientium sæpe dicitur in Scriptura, propter futuram resurrectionem, velut evigilationem. Et lectus, in quo Sancti obdormientes, fessi secularibus præliis, requiescunt, Christus est.' Inquit Ambros. lib. de Isaac et anima c. V. 'In hoc lecto requievit Isaac et Jacob. In hoc lecto recubans archisynagogæ

filia surrexit a morte. In hoc lecto jacens viduæ defunctus, mortis vincula, Christi vocatus voce, dissolvit.' Infra Hymn. x. 56. Chrysost. in Matth. homil. xxxii. p. 305. Natal. Com. iii. 13. Joh. Talenton rerum recondit, ii. 3.

37 *Ferunt vagantes Demonas*] Ambros. Hexaëm. v. 24. Strigenit. in Gallicinio; quo loci in præfat. notabilia exempla adfert, quibus hic locus insignite illustrari potest.

62 *Linguae lubrico*] Εὐδολισθον γὰρ τῆς γλώσσης ὄργανον, καὶ μέγιστον παρέχει τοῖς ἀμελοῦσι κίνδυνον: ut præclare scribit Agapetus in Scheda Regia § 54.

81 *Jesum ciamus vocibus*] Basil. M. ad Gregor. Nazianz. Τί οὖν μακαριώτερον τοῦ τὴν ἀγγέλων χορείαν ἐν γῇ μιμεῖσθαι, εὐθὺ μὲν ἀρχομένης ἡμέρας εἰς εὐχὰς ὀρμῶντα, καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς διαλάμπαντος ἐπ' ἔργα τραπόμενον, πανταχοῦ αὐτῷ τῆς εὐχῆς συμπαρουσίας, καὶ τοῖς ὕμνοις ὥσπερ ἄλατι παραρτῦναι τὰς ἐργασίας. τὸ γὰρ ἱλαρὸν καὶ ἄλυπον τῆς ψυχῆς κατὰσθημα αἱ τῶν ὕμνων παρηγοραί χαρίζονται.

93 *Aurum, voluptas, gaudium*] Severus Imp. apud Spartian. 'Omnia,' inquit, 'fui, et nihil expedit.' Et sapientissimus regum Salomon super humanarum rerum vanitate integrum libellum divinitus plane et θεοπνεύστως composuit. Hinc Seneca: 'Omnia ista, in quæ fortuna dominium exercet, sua sunt, sicut pecuniæ, honores; imbecilla sunt, fluida; mortalia sunt et passiones incertæ.' Vide περὶ στεφ. viii. 97. Boëth. l. ii. prosa et met. iii. Et Pindar. Pyth. viii. 'Ἐν δ' ὀλίγῳ Βροτῶν τὸ τερπνὸν αὔξεται· οὕτω δὲ καὶ πιτνεῖ χαμαί, ἀποτρύψῃ Γνώμῃ σσεισισμένον.' Ἐπάμεροι, τί δὲ τίς, τί δ' οὐ τίς; Σκιάς ὕναρ, ἄνθρωποι. Macar. Homil. xv. Ὁλος ὁ κόσμος ὁ γῆϊνος, καὶ οἱ θησαυροὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ δόξα, καὶ οἱ τῆς σοφίας λόγοι, ἐν φαντασίῳ τινὶ εἰσι, μὴ ἔχοντα στερεὰν βάσιν, ἀλλὰ παρερχόμενα.

94 *Opes*] Nazianz. in Carm. p. 1. ait opes possidere idem esse, ἢ σκιάν ἐν χεῖρεσσιν ἔχειν, ἢ ἀχλὺν ἀφάσσειν. Τοῖς γὰρ μερόπων γενεῇ, τοῖς δὲ καὶ ὄλβος, Ὁλβος ἀφαιρουτάτοιςιν ὁμοίως ἔχονσι νῆδς, Πρόσθε χαρασσομένοισι καὶ ὀλυμένοισιν ὕπισθεν. Basil. M. p. 123. βευστὴ ἡ φύσις τοῦ πλούτου, χειμάρρου ὀξύτερον τοὺς ἔχοντας παρατρέχει, &c. Confer epist. D. Amphilochoii de studiis recte formandis vs. 21. Chrysost. super c. ii. Joh. p. 114. et seq.

96 *Nil sunt omnia*] Chrysost. Homil. lxxvii. super Matth. Πάντα ὕναρ καὶ σκιά, καὶ διήγημα ψιλὸν καὶ γραφή. μᾶλλον δὲ οὐδὲ γραφή. τὴν μὲν γραφὴν κἂν ἐν εἰκόνι ὁρῶμεν. νυνὶ δὲ, τὰ μὲν τῆς τιμῆς, καὶ τῆς τρυφῆς, καὶ τῆς περιφανείας, μέχρι σκιάς καὶ ῥημάτων.

HYMN. ii. 1 *Nox et tenebræ*] Confer Ambros. Hexaëm. iv. 1.

7 *Rebusque jam color redit*] 'Namque dies varie rerum discriminat oras,' ut ait Hilar. Hexaëm. vs. 60.

13 *Tunc non licebit claudere*] Videlicet, οὐδὲν ἐκφεύγει τὸ θεῖον. τοῦτο γινώσκειν σε δεῖ. Αὐτός ἐστ' ἅμῶν ἐπόπτης. Epicharm. apud Clement. Alexand. Strom. v. V. N. ad Dracont. vs. 15. et i. Trist. 2. 97.

17 *Fur ante lucem*] Euripid. Iphig. Κλεπτῶν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς. Max. Tyr. Dissert. ix. p. 57. Φεύγων ἥλιον, διώκων νύκτα καὶ ὀμίχλην, ποιμέσιν οὕτι φίλην, κλέπτῃ δὲ ἀγαθὴν. ὁ μὲν ποιμένι ἔοικεν, ὁ δὲ κλέπτῃ ἔοικεν, καὶ λανθάνειν εὐχεται. οἷδε γὰρ τὸ κακὸν, ὃ δρᾷ· ἀλλὰ εἰδὼς, ὑφ' ἡδονῆς ἔλκεται. Catull. 'Nocte latent fures.' Johan. Climax sive Scholasticus: βελέσεται ἥλιον κλέπτῃς. Hinc Horat. Ep. i. 16. 'Pulchra Laverna Da mihi fallere; da justum sanctumque tueri. Noctem peccatis, et fraudibus objice nubem.' Huc refer illud Cypriani l. i. Epist. iii. p. 12. 'Atque hæc est vere dementia, non cogitare nec scire, quod mendacia diu non fallant; noctem tamdiu esse, quamdiu illucescat dies; clarificato autem die et

sole oborto, luci tenebras et caliginem cedere, et, quæ grassabantur per noctem, latrocinia cessare.' Soph. Antig. φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἡρῆσθαι κλοπεύς τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων. Vide Nonium c. i. n. 250. Zehner. similiter. Biblic. c. cxv.

21 *Versuta fraus et callida amat tenebris*] Concinne et vere Julius Bassus apud Senecam l. vii. Controvers. 5. 'Minore licentia, quæ non videmus, agimus. Et quamvis non minor sit atrocitas facinoris, formido minor est.' Romani maximus autor eloquii inquit: 'Omnia recte facta in luce se collocari volunt,' i. e. appetunt sciri. Chrysost. Homil. xviii. sup. v. Ephes. Οὐδεὶς γὰρ τὸν ἄληπτον κρύπτει βίον. Τὰ δὲ κρυπτόμενα διὰ τὸ ἐσκοτίσθαι κρύπτεται. M. Minuc. Felix, Octav. 'Cum honesta semper publico gaudeant, scelera secreta sint.' Et rursus: 'Sic extincto et everso lumine conscio, impudentibus tenebris nexus infandæ cupiditatis involvunt per incertum sortis.' Apud Cyprianum in lib. de Bono Pudicitiae p. 491. 'Non ulla latebrarum, et sine ullo conscio, quæ tuta quibusdam putatur occasio, quæ maxima vis est admittendi sceleris, cum deliberationibus occurrit impunitas.' Nonnus in Johan. cap. iii. Ἀξία νυκτὸς ἔχων, στυγέει φάος. Et Philo lib. περὶ ἀνείρων. Νυκτὸς ἄξιον τὸ κακόν. Vide Plat. in Phileb. ubi egregium habet hanc in rem locum. Tertull. Apol. c. i. Augustin. de Civ. Dei cap. xviii. et xix. Senecam Hippol. vs. 520. Gruter. Susp. iii. 4. Ovid. Met. ii. 594. Zehner. cent. iii. sac. 72: Comment. Terent. Hecyra iv. 1. p. 654. et p. 364. Ambros. de Abraham Patriarc. i. 2. 'Latere, criminosæ conscientiae est.'

23 *Aptamque noctem turpibus adulter*] Seneca lib. vii. Controvers. v. 'Nox placet sceleri, prorsus adulteri tempus. Quo mihi lumen? tantum admissuro nefas optanda nox est.'

Ambros. de Cain et Abel. ii. 8. 'Latro diem refugit, quasi criminis testem. Lucem adulter quasi erubescit adulterii conscientia.' Statius Thebaid. i. 250. de Cadmo incestuoso: 'Mernere tuæ, meruere tenebræ Ultorem sperare Jovem.' Et notum illud: 'Celari vult sua furta Venus.' Scholiast. Theocriti: Ἐπειδὴ σιγηλή ἐστιν ἡ νύξ, δεῖ δὲ τοῖς κλεπτομένοις ἔρῳσι σιγῆς καὶ νυκτός. Μένανδρος, Ὡ νύξ, σοῦ γὰρ δεῖ πλείστον Ἀφροδίτῃ.

36 *Vultu colorant serio*] I. e. Fucis illinunt et cerussa incrustant; ceu ut loquitur Sophocl. Ἐν κακοῖσι τις Ἀλοῦς, ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλει. Justin. Mart. Apolog. i. Ἡ κακία πρόβλημα ἐαυτῆς τῶν πράξεων τὰ προσόντα τῇ ἀρετῇ καὶ ὕψως ὕντα καλὰ διὰ μιμήσεως φθαρτῶν περιβαλλομένη, τὰ προσόντα αὐτῇ φαῦλα τῇ ἀρετῇ περιθεῖσα.

41 *Illum forensis gloria*] Seneca de brevitate vitæ c. ii.

69 *Qui tetram pice Candore tinguis lacteo*] Proculdubio respexit autor ad illa Ovid. Pont. iii. 3. 'Sed neque mutatur nigra pice lacteus humor; Nec, quod erat candens, fit terebinthus ebur.' Pindar. apud Clement. Alexandr. v. Stromat. et Theoretum lib. vi. Θεῶν δὲ δυνατὸν ἐκ μεταλάνας νυκτὸς ἀμύαντων ὄρσαι φάος, κελαϊνεφεῖ δὲ σκότει καλύψαι καθαρὸν ἀμέρας σέλας. Vide Isai. i. 18.

73 *Sub nocte Jacob*] Genes. xxxii. Philo περὶ τῶν μετονομαζομ. fol. 14. et Hæschel. in notis p. 224. et 226. Ambros. de Jacob et vita beata ii. 7. Theodolus Episc. in Ecloga: 'Congressus Domino Jacob luctamine longo Nervos amisit femoris, dum cedere nescit: Quam plagam veluti gemit evenisse parenti, Non comedit nervum successio tota nepotum.'

81 *Inguen, purs corporis vilior*] Ovid. Fast. iv. et in Ibin vs. 456. 'vilia membra' appellat.

84 *Diram sovet libidinem*] Vide Virg. Æn. vii. 15.

87 *Si forte non cedat Deo*] Pindar. Pyth. II. Χρὴ δὲ πρὸς θεὸν οὐκ ἐρῆζειν. Olymp. IX. Ἐὰ πόλεμον μάχην τε πᾶσαν χωρὶς ἀθανάτων. V. N. I. Pont. I. 26. et Rittershus. ad Oppian. Halicent. II. 13.

97 *Hæc lux*] In templo Imperialis Gelhusæ Christus fundere querelas his versibus legitur: 'Sum lux, nemo cupit talem cognoscere lucem. Sum via, nostra tamen sequitur vestigia nemo. Sum pius et placidus, nemo audet fidere nobis. Sum rerum cælique potens, me nemo veretur.' Meminit præclarissimus ille Neander in Orbis terræ Explicat. part. I. p. 135.

105 *Speculator adstat desuper*] Pie Plant. Captiv. II. 2. 'Est profecto Deus, qui, quæ nos gerimus, auditque et videt.' Quod ex Sophoclis Electra vs. 174. expressum videtur: Ἔστι μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, ὃς ἐφορᾷ πάντα. Ovid. Mét. XIII. 70. 'Aspiciant oculis Superi mortalia justis.' Silius I. XV. 'Quæcunque capesses, Testes factorum stare arbitrabere Divos.' Euripid. Phryxo: Ὅξὺς θεῶν ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ πάντ' ἰδεῖν. Juvenec. I. I. 'Nil absente Deo loquimur: nil abdita clausum Pectoris antra tegunt: cernit Deus omnia præsens.' In Constitut. Imper. Leonis, et Alexandri de Judiciis. 'Seu forte nos effugerit, pervigilem tamen et insonnem oculum, cui nihil non quamlibet occultum, patere potest, effugere non poterit.' Basil. M. p. 87. Ὅπου περ ἂν βαδίζῃς, ὅτι περ ἂν ἐνεργῇς, καὶ ἐν σκότει, καὶ ἐν ἡμέρᾳ, ἐπισκοποῦντα ἔχεις τὸν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμόν. Ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ οὐ πύλαι ἀνοίγονται, οὐ παραπετάσματα συνάχονται. Ἐτοιμόν ἐστιν εἰς θέαν τὸ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ. πάντας ἐφορᾷ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ εἰς διαφεύγει αὐτοῦ τὴν θέαν, οὐ σκότος, οὐ τοῖχοι παρακαλύπτοντες, οὐδὲν ἐμπόδιόν ἐστιν ὀφθαλμοῖς θεοῦ. Vide elegantissime hac de re D. Ambros. Offic. I. 14. Dracont. vs. 15. Rittershus. ad Oppian. Ha-

lieut. II. 8. Boëth. Met. v. 2. Plat. in Sympos. Sept. Sapient. Οὐκ ἔστιν εἰς τῆς δίκης ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπισκοπεῖ κύκλῳ τὰ πραττόμενα περὶ γῆν καὶ θάλασσαν. Apud Achæos, teste Hesychio, ζεὺς πανόπτης fuit cultus. Thaletis dictum refert Cic. de LL. II. 'Homines existimare oportet, Deos omnia cernere.'

HYMN. III. 9 *Nominis et sub honore*] D. Hieron. in Reg. Monach. p. 173. b. 'Nec cibi ante sumantur, nisi oratione præmissa. Nec recedatur a mensa, nisi referantur gratiæ creatori.' Et Basil. M. præceptum religiosissimum est ex epist. ad Gregor. εὐχαὶ πρὸ τροφῆς, &c. 'Antequam corpus cibo reficimus, preces concipiendæ sunt pro dignitate divinorum munerum, tum eorum quæ in præsens nobis tribuuntur, tum eorum quæ in posterum tribuentur. Curatis corporibus rursum preces fiant, quibus et ob accepta beneficia gratias agamus, et promissa nobis a Deo flagitemus.'

16 *Fercula nostra Deum sapiant*] Bernhard. Epist. II. 2. 'Nec sit vel hora convivii gratiæ cælestis immunitis. Sonet Psalmus convivium sobrii, (ut tibi tenax memoria est,) vox sonora; aggredere hoc munus ex more. Magis charissimos pascas, si sit nobis spiritualis auditio, proleget aures religiosa dulcedo.' Et D. August. ad Monachas Epist. cix. 'Cum accedis ad mensam, donec inde surgatis, quod vobis secundum consuetudinem legitur, sine tumultu et contentionibus audite. Nec solæ fauces sumant cibum, sed et aures percipiant Dei verbum.'

19 *Quod sumus aut agimus*] Justin. Mart. de recta confess. Ὡ καὶ θύομεν διηλεκῶς θυσίαν αἰνέσεως, καὶ σπένδομεν δέησεις ἐλίκρινεῖς, καὶ θύομεν εὐδῶλαν πράξεων, αὐτὸν ἑαυτοῖς ἀναστρέφοντες, αὐτὸν ἀναπνέοντες, αὐτὸν λογιζόμενοι, αὐτῷ προσανέχοντες, αὐτὸν ἐν πᾶσιν ὑμνοῦντες, τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ χο-

ρηγὸν τῆς ἀνωτάτω βασιλείας.

34 *Quam data munera si recinat*] Basil. M. homilia περὶ εὐχαριστίας p. 142. Et in Julittam Martyrem pag. 147.

36 *Ipse homini quia cuncta dedit*] Basil. M. ibid. in Julittam p. 149. Τροφὰς ἐκ τῆς γῆς (θεὸς) ἀνίησι. βοσκημάτων ἡμῶν ὑπηρεσίαν δέδωκε. δι' ἡμᾶς ὕμβροι. δι' ἡμᾶς ἥλιος. ἡ ὀρεινή, ἡ πεδιάσιμος, ἡμῶν ἔνεκεν διακεκόσμηται, ἀποφυγὰς ἡμῶν πρὸς τὰς ἐκ τῶν ὀρῶν ἀκρότητας εὐτρεπίζουσα. δι' ἡμᾶς ποταμοὶ ῥέουσιν. δι' ἡμᾶς βρύουσιν αἱ πηγαί. ἡ θάλασσα ἡμῶν ἀνείται πρὸς ἐμπορίαν. οἱ ἐκ μεταλλῶν πλοῦτοι, αἱ πανταχόθεν ἀπολαύσεις, πάσης τῆς κτίσεως δορυφορούσης ἡμῶν, διὰ τὴν πλουσίαν καὶ ἄφθονον εἰς ἡμᾶς χάριν τοῦ εὐεργέτου. καὶ τί δεῖ τὰ μικρὰ λέγειν; δι' ἡμᾶς θεὸς ἐν ἀνθρώποις. vide reliqua: ut et Theodoret. l. vi. Græc. affect.

43 *Illitaglutine*] Manil. lib. v. 'Ipse quoque aërios populos, cæloque dicatum, Alituumque genus, studium censusque vocabit. Mille fluent artes; aut bellum indicere mundo, Et medios inter volucrum prensare meatus, Aut nidis damnare suis, ramove sedentem, Pascentemve super surgentia ducere lina.'

46 *Ecce per æquora*] Manil. ibid. 'Sunt, quibus in ponto studium est cepisse ferarum Diversas facies, et cæco mersa profundo Sternere littores monstrorum corpora arenis, Horrendumque fretis in bella lacessere pontum, Et colare vagos inductis retribus amnes: Ac per nulla sequi dubitant vestigia prædas. Luxuriæ quia terra parum, fastidiet orbem Venter, et ipse gulam Nereus ex æquo pascet.'

63 *Nos oleris coma*] D. Hieron. tom. i. Epist. xviii. 'Ibi cibarius panis, et olus nostris manibus irrigatum, et lac, deliciæ rusticanæ, viles quidem, sed innocentes cibos præbent.' Ad quæ verba hunc Erasmus locum adducit.

73 *Hæc opifex apis*] Basil. M. Hex-

aëm. Homil. viii. Nazianzen. eis τὸν Ἰεζεκιήλ, pag. 260. Ἄρτι μὲν ἡ φιλεργὸς μέλισσα τὸ πτερὸν ἐλκύσασα, καὶ τῶν σίμβλων ἐπαναστᾶσα, τὴν αὐτῆς σοφίαν ἐπιδείκνυται, καὶ λειμῶνας ἐφίπταται, καὶ συλᾷ τὰ ἄνθη. καὶ ἡ μὲν πονεῖ τὰ κηρία, τὰς ἐξαγώνους καὶ ἀντιθέτους σύριγγας ἐξυφαίνουσα, καὶ τὰς εὐθείας ταῖς γωνίαις ἐπαλλάττουσα. ἔργον ὁμοῦ κάλλους καὶ ἀσφαλείας. ἡ δὲ μέλι ταῖς ἀποθήκαις ἐναποτίθεται καὶ γεωργεῖ τῷ ξενίζοντι καρπὸν γλυκὺν καὶ ἀνθρωπτον, &c.

75 *Nexilis inscia conjugii*] Quintil. Declam. xiii.

81 *Quæ veterum tuba*] Pindar. Nem. vi. Πλατεῖαι πάντοθεν λογιόισιν ἐντὶ πρόσδοι θεὸν εὐκλέα κοσμεῖν.

98 *Effigiem meditata suam*] Basil. M. Hexaëm. Homil. x. et xi. Ambros. Hexaëm. vi. cap. 7. et 8. Cl. Alexand. Protrept. ad Græc. pag. 18. lin. 12. et ibid. p. 28. lin. 5. Basil. Se-leuc. Orat. i.

101 *Tunc per amœna virecta*] Basil. M. de Paradiso p. 643. Dracont. Hexaëm. vs. 232. Ambros. Epist. vi. 42.

105 *Quadrifluo amne*] V. N. ad Dracont. Hexaëm. vs. 63. Philon. lib. i. Legis allegor. Alcim. i. 260.

109 *Carpere poma veto*] Ambros. Epist. vi. 42. Cyprian. de Ligno vitæ, Greg. Nyssen. lib. de opificio hominis, p. 206.

119 *Tegmina suta parant*] Ambros. lib. de Paradiso cap. xiii. Zehner. cent. iv. adag. sac. ii. Vide et Basil. M. p. 165. et 216.

132 *Posteritas ruit in facinus*] Alcim. Avitus: 'Eva sese pariter comitemque fefellit, et nondum natam percussit vulnere prolem.' Et Sedul. 'Unius ob meritum cuncti periere minores.' Refer huc illud Horatii Carm. iii. 6. 'Damnosa quid non imminuit dies? Ætas parentum, pejor avis, tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiore.'

135 *Impia crimina morte luit*] Ambros. de Paradiso cap. ix. Et alias,

quod dicit in Apoth. 'Peccati sæva satelles Pœna.' Et Plato v. de LL. Τιμωρία δ' ἀδικίας πάσης ἀκλόουθος. Horat. Carm. III. 2. 'Raro antecedentem scelestum deseruit pede pœna clando.' Confer Richter. Axiom. Polit. c. cccii. 'Nec enim crimeum quisquam in pectore gestat, qui non idem Nemesim in tergo. Culpæ enim comes justissime pœna semper est.' Lips. de Constant. II. 13. et 16.

174 *Neu piger immodicis dapibus Viscera tensa gravet*] Sicut enim scribit Chrysost. super Acta Apost. Homil. xxxv. Τοῦ γὰρ τρυφῶντος τὸ σῶμα ἔκλυτον καὶ πεπλαδηκός. ἔπειτα καὶ αἱ τοῦ σώματος αἰσθήσεις οὐκ εἰσὶν εἰλικρινεῖς οὐδὲ ὑγιεῖς, ἀλλὰ χαῖναι καὶ μαλακά. τούτων δὲ οὐκ οὐσῶν, οὐδὲ τῆς ὑγιείας ἥδονή φαίνεται, &c. Et paulo post: Τίνι δὲ οὐκ ἔστιν ἀγῆς ἀνθρώπος πολυσαρκίαν. ἀσικῶν, φάκης δίκην συρόμενος; &c. Et mox: Αὐτὸς δὲ καθάπερ οἱ χοῖροι εὐθὺς ἀπὸ πρῶτ' ἐπὶ βουσκῇ⁹ ἔξεισι τῆς γαστρὸς, ζητῶν πῶς τράπεζαν πολυτελὴ κατασκευάσει. Item: ἀνίσταται διατεινόμενος, καθάπερ ὄντως ὅς πεινόμενος, &c. Basil. M. homil. de jejun. pag. 135. Βαρουμένη γαστήρ οὐχ ὅπως πρὸς δρόμον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὕπνον ἐπιτηδεία, διότι καταθλιβομένη τῇ πλήθει, οὐδὲ ἡρεμεῖν συγχωρεῖται, ἀλλ' ἀναγκάζεται πολλὰς ποιεῖσθαι τὰς περιστροφὰς ἐφ' ἑκάτερα.

186 *Vigor igneolus Non moritur*] Basil. Seleuc. Orat. in Publicanum et Phariseum: τὴν φύσιν ἀθάνατος ἡ ψυχὴ. Ovid. Met. xv. 185. 'Morte carent animæ.' V. N. ad Dracont. Hexam. vs. 552. Et inf. περὶ στεφ. x. 471. Ambros. de Cain. II. 10.

196 *Credo equidem, neque vana fides*] Virg. Æn. IV. 12. 'Credo equidem, nec vana fides, genus esse Deorum.' Et Æn. VI. 559. 'Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus.'

HYMN. IV. 2 *Quem lex corporis imbecilla poscit*] Chrysost. in Matth. Homil. XLV. pag. 415. Τὸ πλεόν τοῦ δέοντος, οὐκ ἔτι τροφή, ἀλλὰ λύμη μόνον,

&c. Et in 1 Timoth. v. Homil. xiv. pag. 1592. Οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ τὸ πλεόν τῆς τρυφῆς, ἢ κόπρου πλεονασμός. ἔχει γὰρ ἡ φύσις μέτρα, καὶ τὸ πλεόν ἐκείνων οὐκέτι γίνεται τροφή, ἀλλὰ λύμη καὶ κόπρος πλείων. θρέψον τὸ σῶμα, μὴ αποκτείνης, &c. Nazianzen. in Baptisma pag. 238. ὑπερβάλλουσα τροφή σώματι πολέμιος. Vide Chrysost. super Acta Apost. Homil. xxvii. pag. 643. D. Hieron. in regulis monachi. c. xxxv. et xxxvi.

4 *Qui Cherubim sedile sacrum*] D. Hieron. tom. II. p. 55. a.

8 *Expers principii*] Inf. περὶ στεφ. x. 316. Unde a Sibylla, teste Lactantio I. 7. appellatur αὐτοφυῆς, ἀμήτωρ, αὐτογενής, ἀγέννητος, ἀποίητος. Vide Ephes. I. 5. Johann. xvii. 5.

13 *Omne quod sumus*] Act. xvii. 28. Hinc Oppian. Halient. v. 7. homines appellat ἀνθρωπὸν μακάρεσσι γένος.

31 *Parcis victibus expedita corda*] Egrege ut omnia Chrysost. in Epist. ad Timoth. I. cap. v. Homil. xiv. Καθάπερ ἡ συνεχὴς συννέφεια καὶ διηνεκὴς οὐκ ἀφήσῃ τὴν ἀκτῖνα διαλάμψαι ποτέ· οὕτως οἱ τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ οἴνου ἀτμοί, καθάπερ τινὰ σκόπελον, τὸν ἐγκέφαλον ἀπολαβόντες, καὶ πυκνὸν ἐκεῖ στήσαντες νέφος, τὸ λογικὸν οὐκ ἀφίαισιν ἑκταθῆναι ποτε, ἐν πολλῇ σκοτομήνῃ κατέχοντες τὸν ταῦτα παθόντα. Et paulo post: "Ὅσφ ἂν τὸ σῶμα λιπαίνεται καὶ παχύνεται, τοσούτῃ μᾶλλον ψυχὴ κατισχνούται, καὶ ἀσθενεστέρα γίνεται, τοσούτῃ μᾶλλον θάπτεται. καὶ καθάπερ ἐπὶ τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν, ἂν μὲν τοὺς ξηωθεν ἐπικειμένους χιτωνίσκους ἐργάσῃ παχεῖς, οὐκ ἰσχύει τὸ διαρατικὸν ἀφείναι καὶ ἀτενίσαι, τῆς ἀκτίνος ἐκκρουομένης ὑπὸ τῆς παχύτητος, καὶ σκότος γίνεται πολλάκις, οὕτως καὶ τὸ σῶμα, ἐπειδὴν λιπαίνεται, πολλὴν εἰκὸς τὴν παχύτητα περικεῖσθαι. Et rursus Hom. xlv. super Matth. f. 414. 'Ἡ τρυφή ἀμβλύνει τὰς αἰσθήσεις, καὶ σκοτοῖ τὸν λογισμὸν, καὶ πηροῖ τὸν νοῦν ὀξὺ βλέποντα, &c. Vide utrobique plura, ut et super Act. Apostol. Homil. xxvii. pag. 645.

Cyprian. Epist. iv. 4. 'Sed et de vinctu parco et sobrio potu divinis dignationibus admonemur, scilicet ne vigore cælesti sublime jam pectus illecebra secularis enervet, vel ne largioribus epulis mens gravata minus ad preces orationis evigilet.' D. Hieron. in reg. Monach. tom. ii. p. 173. a. 'Pinguis venter non gignit sensum tenuem. Docet Æsopi fabula, plenum muris ventrem per angustum foramen egredi non valere.' Hinc Nazian. Νούς λεπτός ὄγκον ἐκδιώκει γαστέρος. 'Subtilis animus molem ventris defugit.' Vide Erasm. adag. 'Pinguis venter non gignit tenuem sensum:' παχέα γαστήρ λεπτόν οὐ τίκει νόον. Hadr. Junius Cent. iii. Adag. i. 'Anima sicca sapientissima;' ubi hunc Prudentii locum allegat. Senec. Epist. xcv. et cx. Basil. M. Homil. de Jejun. p. 135. et seq. et In ebrietate p. 192. et seqq.

38 *Inter raucisonos situm leones*] Cyprian. de duplici martyrio: et Epist. iv. 6. Ambros. Epist. x. 82. D. Hieron. de muliere septies icta: 'Huc beati Danielis revocetur historia: juxta quem adulantibus caudis prædam suam leonum ora timuerunt.' Nazian. Homil. in Cyprianum pag. 110. Καὶ ῥύεται (ὁ Χριστὸς) μὲν ἐκ λάκκου δίκαιον, λένουσι προτεθέντα βορὰν, καὶ χειρῶν ἐκτάσει τοὺς θήρας νικήσαντα. Basil. M. pag. 177. Εἶχε δὲ καὶ ὁ Βαβυλώνιος λάκκος τὸν Ἰσραηλίτην νεανίσκον. ἀχμάλωτον μὲν τὴν συμφορὰν, ἐλεύθερον δὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα. καὶ τὰ παρ' ἐκείνων; οἱ μὲν λένοντες παρὰ φύσιν ἐνηστευον. ὁ δὲ τοῦτο τροφὸς Ἀβακὸν ἐφέρετο δι' ἄερος. κομίζοντας τοῦ ἀγγέλου μετὰ τῶν ὕψων τὸν ἄνθρωπον. καὶ ἵνα μὴ λιμῶ πιεσθῇ δίκαιος, τοσαύτης υπερνήχῃ γῆς καὶ θαλάσσης ὁ προφήτης ἐν μικρῇ μορφῇ καιροῦ, ὅσῃν ἐκ τῆς Ἰουδαίας μέχρι Βαβυλῶνος ἠπλώσθαι.

46 *O semper pietas*] Joseph. Antiq. i. 'Divinitas auxilium favoris sui non in parvis solet ostendere, sed ubi

spes humana deficit.' Ambros. de Joseph. Patriarch. cap. v. 'Visitat Deus et in carcere suos: et ideo ibi est plus auxilii, ubi est plus periculi.'

59 *Abbacum Propheta*] Alcim. lib. ad Fuscin. soror. vs. 748. Perer. in Daniel. lib. xvi. p. 953. Theodolus Episc. in Ecloga: 'In foveam missum non attigit ira leonum, Quamvis passa famem tutante Deo Daniele, Signatis foribus cui prandia detulit intus Abbacuc solo transvectus regna capillo.'

HYMN. v. 2 *Qui certis vicibus tempora*] Boëth. Met. iv. 6. 'Semper vicibus temporis æquis Vesper seras nunciat umbras, Revelitque diem Lucifer alnum.'

7 *Incussu silicis lumina nos tamen*] Vide D. Hieron. tom. ii. p. 68. de cereo paschali. P. Fabrum Semest. iii. 2. p. 37.

31 *Moses nempe Deum spinifero in rubo*] Exod. iii. Damasc. in Theogon. vs. 6. Ἦνεγκε γαστήρ ἡγιασμένη λόγον, Σαφῶς ἀφλέκτω ζωγραφουμένη βάτω, Μιγέντα μορφῇ τῇ βροτησίᾳ θεοῦ, &c. Cosmas Hierosolymita in Pentecosten: Ἀφλεκτος πυρὶ ἐν Σινᾷ προσομιλοῦσα βάτος, θεὸν ἐγνώρισε τῷ βραδυγλώσσῳ καὶ δυσήχῳ Μωσέϊ. Et Theophanes in Deiparæ Annunciat. Κατεμήνυσεν ἡ βάτος ἀκατάφλεκτος μέινασα δεξαμένη φλόγα κεχαριτωμένη πανύμνητε, τοῦ κατὰ σε μυστηρίου τὸ παράδοxon. μετὰ τόκον μενεῖς γὰρ ἀγνὴ ἀεὶ παρθένος. Damascenus de Domini transfiguratione, ut et Cosmas in eandem festivitatem. August. de Trinitate ii. 3. et Quæst. iii. super Exodum, Hilar. lib. iv. de Trinitat. Ambros. de Fide i. 5. et Epist. x. 82. et lib. de Virginibus pag. 1. et Hexaëm. iv. 3. Alcim. v. 23. Justin. Martyr. contra Tryph. p. 220. Basil. M. Homil. in Mamantem mart. pag. 240. et Hexaëm. Homil. vi.

55 *Signaque bellica Pratendant clara draconibus*] *Infra περιστερ.* i. 35. Lips.

de Milit. Rom. lib. iv. Dial. v.

65 *Præbent rupta locum*] Damasceni et Cosmæ hymni plerique ab hoc miraculoso Dei facto exordium capessunt. Philo l. iii. de vita Mosis.

90 *Latices novos fundit scissa silex*] Dent. viii. 15. Num. xx. 11. Philo ἐν νόμῳ. ἀλλῃ. Τοῦ ἐξαγαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατος. ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστὸς, inquit Apost. 1 Cor. x. οὐ γὰρ ἡ τῆς πέτρας φύσις τὸ ὕδωρ ἠφίει φησὶν, ἀλλ' ἑτέρα τις πέτρα πνευματικὴ τὸ πᾶν εἰργάζετο, τουτέστιν, ὁ Χριστὸς ὁ παρὼν αὐτοῖς πανταχοῦ, καὶ πάντα θαυματουργῶν. Chrysost. super Apostoli verba. Basil. M. Homil. ἐν αὐχμῷ καὶ λιμῷ, p. 177. Ambros. l. de fide resurrect. c. xvi. Philo lib. i. de vita Mosis.

93 *Instur fellis aqua*] Exod. xv. 23. Sirac. xxxviii. 5. Macar. Homil. xlvii. pag. 522. Tertull. lib. adv. Jud. 'Lignum passionis Christi, unde vita pendens a vobis credita non est. Hoc enim lignum tunc in sacramento erat, quo Moses aquam amaram indulcavit, unde populus, qui siti peribat in eremo, bibendo revixit: sicut nos, qui de seculi calamitatibus extracti, in quo commorabamur siti pereuntes, i. e. verbo divino propinati, ligno passionis Christi aquam baptismatis potantes, fide, quæ est in eum, reviximus, a qua fide Israël excidit.' Vide et Theodoret. Quæst. xxvi. in Exod. August. de Mirabil. Scripturæ i. 22. et Quæst. lvii. in Exod. Justin. Martyr. contra Tryphon. p. 244. Ambros. Serm. xxiv. et de Sacram. ii. 4. Philo lib. de congressu quærendæ erudit. causa.

97 *Implet castra cibus*] V. N. Psychom. vs. 374.

Ninguidus] Exod. xvi. Ἴδοὺ ἐγὼ ὕσω ὑμῶν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. τῷ γὰρ ὄντι, ait Philo lib. περὶ φυγάδων, τὴν αἰθέριον σοφίαν ὁ θεὸς ταῖς εὐφρέσι καὶ φιλοθεάμοσιν ἄνωθεν ἐπιψεκάζει διανοαίαις. αἱ δὲ ἰδοῦσαι καὶ γευσάμεναι, σφόδρα ἡσθεῖσαι, ἔμαθον μὲν ὃ ἔπαθον, τὸ δὲ διαθεῖν ἀγνοοῦ-

σι. διδὼ πυνθάνονται, τί ἐστὶ τοῦτο (τὸ γὰρ Μάνα ἐρμηνεύεται, τί τοῦτό ἐστι) ὁ μέλιτος γλυκύτερον, χιόνος δὲ λευκότερον εἶναι πέφυκε; διδαχθήσονται δὲ ὑπὸ τοῦ θεοπρόπου, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε κύριος αὐτοῖς φαγεῖν. τίς οὖν ὁ ἄρτος; εἶπε, τοῦτο, φησὶ, τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύριος. ἡ θεῖα σύνταξις· αὕτη τὴν δρατικὴν ψυχὴν φωτίζει τε ὁμοῦ καὶ γλυκαίνει. φέγγος μὲν τὸ ἀληθείας ἀπαστράπτουσα, πειθοὶ τε ἀρετῇ γλυκείᾳ τοὺς διψῶντας καὶ πεινῶντας καλοκαγαθίας ἀφιδύνουσα. Ambros. Epist. viii. 62.

111 *Macratusque animas mille laboribus*] Jactar. Homil. xii. pag. 150. Οὐκ ἐγχωρεῖ γὰρ ἄνω παθημάτων, καὶ τῆς τραχείας καὶ στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ εἰσελθεῖν τινα εἰς τὴν πόλιν τῶν ἁγίων, καὶ ἀναπαῆναι καὶ συμβασιλεῦσαι τῷ βασιλεῖ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Matth. vii. Confer D. Hæschelii notas in Philon. opuscula p. 246.

113 *Illic purpureis*] Vide Basil. M. de Paradiso p. 643.

117 *Balsama*] V. N. ad Genes. Victorini i. 224.

118 *Raraque cinnama*] Victorin. Massil. vs. 219. 'Spirantia cinnama odores.'

133 *Marcent suppliciiis*] Ferias esse Stygias, et tormentorum vacuitatem apud inferos, ea nocte, qua Christi celebratur a mortuis resurrectio, tradit hic autor. Id alibi non legitur; et videtur Hispanicum esse commentum. Fabric.

152 *Lucem, qua reliqua præmia cernimus*] Philo lib. περὶ μέθης: Ἀντίκα τῶν χρωμάτων ἀντιλαμβάνομεθα; πῶς; ἀρ' οὐ σὺν ἅερὶ καὶ φωτὶ τοῖς ἐκτὸς καὶ τῷ κατ' αὐτὴν τὴν ὕψιν ὕργῳ; Aristotel. de Animal. ii. 7. V. N. ad Dracont. vs. 20.

153 *Tu lux vera oculis, lux quoque sensibus*] Philo lib. περὶ τῶν μετονομαζ. Νοήσει γὰρ τὸ νοητὸν εἰκὸς μόνον καταλαμβάνεσθαι, πηγὴ δὲ τῆς καθαρωτάτης αὐγῆς, θεὸς ἐστιν. ὥσθ' ὕταν ἐπιφαίνηται ψυχῇ, τὰς ἀσκήσιους καὶ περιφανεστάτας ἀκτίνας ἀνίσχει. Ibid. Τὸ δεχόμενον τὴν

θελαν φαντασταν, τὸ τῆς ψυχῆς ἐστιν ὄμμα.

156 *Pacifici Chrismatis*] P. Faber Agonist. II. 22.

HYMN. VI. 10 *Redit et quietis hora*] De somni Vigiliarumque vicissitudine Gregor. Nyssen. de opificio hominis p. 132.

11 *Blandus sopor vicissim fessos relaxat artus*] Somnus non animi universi sed tantummodo sensuum cessatio est, ex evaporatione nata, qua corpus reficitur, tanquam stirpes salubri aliqua irrigatione. L. Vives. Ambros. Hymno ad Vesperas: 'Deus creator omnium, Polique rector, vestiens Diem decoro lumine, Noctem soporis gratia. Artus solutos ut quies Reddat laboris usus, Mentisque fessas allevet, Luctusque solvat anxios.' Themist. Τῶν περὶ ἡμᾶς παθῶν ὁ ὕπνος ᾗδιστον. Conferendus cum his est Lucr. IV. 908. et seqq. Et inter reliqua scribit ibid. vs. 951. 'Et quoniam non est, quasi quod suffulciat artus, Debile fit corpus, languescunt omnia membra: Brachia palpebræque cadunt, poplitesque procumbunt. . . . Deinde cibum sequitur somnus; quia quæ facit aër, Hæc eadem cibus, in venas dum diditit omnes, Efficit: et multo sopor ille gravissimus extat, Quem satur aut lassus capias: quia plurima tum se Corpora conturbant, magno contusa labore.'

13 *Mens æstuans procellis*] Confer Notas I. Trist. II. 9. et Gruter. Suspic. IV. 3.

15 *Bibit obliviale poculum*] V. N. I. Ponto 2. 43. et ib. II. 21.

18 *Lethea vis*] Αὐτοκασίγνητος γὰρ ἔφν Λήθης θανάτου τε, secundum Orphei versum. Natal. Com. III. 14. Sup. hym. I. 26. et inf. hym. X. 56.

29 *Liber vagat per auras*] Lucr. IV. 761. 'Nec ratione alia, cum somnus membra profudit, Mens animi vigilat, nisi quod simulachra lacesunt Hæc eadem nostros animos, quæ quum vigilamus,' &c.

Delph. et Var. Clas.

30 *Rapido vigore*] Pisides Hexaëm. vs. 1613. ait, νοῦν ταχύδρομον φύσει. Elegantissime de mentis velocitate Philo lib. περὶ τῶν μετονομαζ'. Τῇ γὰρ διανοίᾳ, φησὶν, εἶπεν· ἦν τῶν εἰς ποδῶκειαν ἐπαίνουμένων οὐδὲν ἂν ἰσχύσαι παρὰδραμεῖν· ἐπεὶ καὶ τὰς πτηνὰς φύσεις ἀπάσας ἔφθακεν. ἀφ' οὗ μοι δοκεῖ καὶ τῶν παρ' Ἑλληνισι ποιητῶν ὁ δοκιμώτατος, ὥσει πτερὸν ἢ νόημα, φάναι· δηλῶν τὸ τῆς δξύτητος τάχος κατ' ἐπίτασιν ὕστερον τοῦ πτεροῦ τὸ νόημα θεῖς. ἐπὶ πολλὰ γὰρ ἢ διάνοια ἐν ταύτῃ πράγματι ὁμοῦ καὶ σώματι στείχει μετὰ ἀλέκτου φορᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ γῆς καὶ θαλάττης αὐτίκα πέρατα φθάνει, συναίρουσα καὶ τέμνουσα τὰ ἔπειρα μεγέθη διὰ στόματος. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοσοῦτον ἀπὸ γῆς ἀναπηδᾷ, ὥς δι' ἀέρος εἰς αἰθέρα ἀνέρχεται, καὶ μόλις περὶ τὴν ἐσχάτην τῶν ἀπλανῶν ἀψίδα ἴστασθαι. τὸ γὰρ ἐνθερμον καὶ διάπυρον, ἡρεμεῖν αὐτὴν οὐκ ἔα, &c. V. N. IV. Trist. 2. 59. Maxim. Tyr. dissert. VI. snb finem. Franc. Nans. in Notis ad Johan. VI. 86. Macar. Homil. XLVI. Rittersh. ad Oppian. Halient. v. 660. et quod Hæschel. ad d. I. Philonis annotat. Ambros. Hexaëm. VI. 8. Inf. Apoth. vs. 806.

41 *Sed sensa somniantum*] Adi Artemidor. cap. I. II. et seqq. et Onirot. Achmetis cap. II. Natal. Com. III. 14. Saresber. II. 14. 15. 16.

48 *Ambage fallit atra*] Tibull. 'Somnia fallaci ludunt temeraria nocte, Et pavidas mentes vana timere jubent.' Inde Nonn. xv. 96. δνέλους appellat νοοπλανέας. Et xxxv. 252. κλεψινδούς. Vide Sapient. v. 6. Sirac. xxxiv. Zehner. Cent. II. Adag. Sac. cap. xxiii.

49 *Quem rara culpa morum*] Τῶν σπουδαίων σπουδαῖα καὶ τὰ ἐνύπνια, Socrates inquiebat. Et Philo περὶ δνέρων· Τῶν γὰρ τὸ καλὸν δι' ἑαυτὸ αἰρετὸν νομίζοντων, καὶ τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις φαντασίας εἰλικρινεστέρας καὶ καθαρωτέρας ἐξ ἀνάγκης εἶναι συμβέβηκεν, ὥσπερ καὶ τὰς μεθ' ἡμέρας δοκιμωτέρας πράξεις. Basil. M. pag. 90. 'Ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ καθ'

Prudent.

4 M

ὑπνον φαντάσματα, τῆς μεθημερινῆς ἐν-
νοίας ἐστὶν ἀπηχήματα. Et homil. in
martyrem Julittam pag. 148. 'Ἀλλὰ
καὶ οἱ ὑπνοὶ αὐτοὶ, μελετήματα ἐστῶσαν
τῆς εὐσεβείας. πεφύκασιν γὰρ πῶς αἱ καθ'
ὑπνον φαντασίαι, ὡς τὰ πολλὰ, ἀπηχή-
ματα εἶναι τῶν μεθημερινῶν φροντίδων.
ὁποῖα γὰρ ἂν ᾗ τὰ κατὰ τὸν βίον ἡμῶν
ἐπιτηδεύματα, τοιαῦτα ἀνάγκη εἶναι καὶ
τὰ ἐνύπνια.

57 Hoc Patriarcha noster] Genes.
xl. Philo περὶ ὀνείρων pag. 130. et
169.

71 Sociam tenere virgam] P. Faber
Agonist. i. 23.

80 Nebulis remotis] Juven. Sat. x.
'Pauci dignoscere possunt Vera bo-
na, atque illis multum diversa, re-
moti Erroris nebula.'

126 Te fontis et lavacri Rorem sub-
isse] Tit. iii. 5. Heb. vi. 6. Nazianz.
εἰς τὸ ἄγιον βάπτισμα p. 238. et seqq.

131 Frontem locumque cordis Crucis
figura signet] Muret. Hymno in S.
crucem, et Alfonsus Ciaccon. de sig-
nis Crucis. Cosmas Hierosol. in ex-
altatione Crucis. Chrysost. Homil.
viii. in Epist. ad Coloss. Lactant. iv.
27. Cyprian. Serm. de passione Do-
mini. Gretzer. de Cruce. Leonard.
Lessius de Justitia et Jure ii. 44. du-
bitat. 5.

HYMN. vii. 10 Obstrangulatæ men-
tis ingenium premat] Ambros. lib. de
Helia et Jejunio c. viii. 'Jejunium
sobrietas mentis est: hoc vigent sen-
sus. Jejunium custodit disciplinam:
luxuriam sequitur inopia.' Egregie
Chrysost. super Matth. Homil. xlv.
'Ἡ γαστήρ καὶ τὸν ἐγκέφαλον πολλὰ-
κις αὐτὸν βιασθεῖσα ἀπόλλυσι καὶ δια-
φθεῖρει.

11 Hinc subjugatur luxus] Ambros.
l. d. 'Jejunium continentię magiste-
rium est, pudicitię disciplina, hu-
militas mentis, castigatio carnis, for-
ma sobrietatis, norma virtutis, puri-
ficatio animæ,' &c. Ibid. c. iii. 'Je-
junium refectio animæ, cibus mentis
est, culpæ mors, excidium delicto-

rum, remedium salutis, radix gratię,
fundamentum est castitatis.' Idem
Epist. x. 82. 'Ut redundantia cibo-
rum ac temulentia etiam maturior
ætas calescit; ita mitigatur juven-
tutis ferocitas epularum parsimonia,
irriguque fontis; et exterior ignis
aquæ infusione extinguitur. Non mi-
rum si etiam interiora æstus corporis
fluviali potu refrigerantur. Cibo
enim flamma alitur ac deficit. Siqui-
dem scænum, stipula, lignum, oleum,
aliaque hujusmodi, alimenta ignis
sunt, quibus pascitur: ea si detra-
has, vel non suggeras, etiam ignis so-
pigitur. Similiter ergo vapor corporis
cibo alitur aut minuitur; cibo excita-
tur, cibo solvitur. Luxuria igitur
mater libidinis est.' Aster. Homil.
de Jejun. apud Photium pag. 820.
Leonard. Lessius, de Justitia et Jure
iv. 2. dubitat. 10. Perer. in Daniele
lib. i. pag. 38. et seqq. Divus Bern-
hardus lib. de modo bene vivendi,
Serm. xxiv.

20 Animusque pigris stertat ut præ-
cordiis] Hieronym. in reg. Monach.
tom. ii. et tom. i. ad Eustoch. fol.
64. 'Ilico mens repleta torpescit;
et, irrigata corporis humore, spinas
germinat libidinum.' Item: 'Nihil
ita obruit animum, ut plenus ventis
et æstuans, et huc illuc se vertens,
et in ructus et in crepitum ventorum
efflacione respirans.' Et rursus: 'Per
luxum et abundantiam copiarum ani-
mæ fortitudo mollescit, et ejus pud-
icitia constupratur.'

22 Detersa ut intus emicat prudentia]
Nubes et nebulae solis intercipiunt
radios: voluptates lucem mentis in-
tervertunt. Cicero. Caton. Majore:
'Neque enim libidine dominante tem-
perantiæ locus est omnino, nec in
voluptatis regno virtus potest con-
sistere.' Et: 'Voluptas, cum ma-
jor est atque longior, omne animi lu-
men extinguit.' Rursus: 'Impedit
consilium voluptas, rationi inimica,
ac mentis, ut ita dicam, perstringit

oculos, nec habet ullum cum virtute commercium.' Recte ergo Divus Hieronymus l. d. 'Quod si quis existimat, se abundantia ciborum portionumque perfrui, et vacare posse sapientiæ; h. e. versari inter delicias, et deliciarum vitis non teneri, seipsum decipit. Sensus noster illud cogitat, quod videt, audit, odoratur, gustat, attrectat: et ad ejus trahitur appetitum, cujus capitur voluptate. Frustraque quidam simulat salva fide et pudicitia et integritate mentis se abuti voluptatibus: cum contra naturam sit, copiis voluptatum sine voluptate perfrui,' &c.

26 *Helia tali*] Ambros. lib. de Helia et Jejunio, cap. II. et III. et lib. I. de interpellatione cap. I. et Epist. x. 82. Cyprian. de Tentat. et Jejunio Christi. Basil. M. Homil. de Jejunio pag. 136. Divus Hieronymus reg. Monach. cap. xxxvi.

33 *Ne de propinquo sordium contagio*] Vide D. Hieron. l. d. tom. II. pag. 170. b. et Lips. Cent. I. Epist. 8. Referque huc illud Just. Mart. ψωριὰ ἢ γνῶμη, καὶ πολλῆς ἐμπέπλησται ἀκακοχμίας ἀπὸ τῶν ἄλλων ὁμιλίαν. Et aliter Synesii Epist. LVIII. 'Ο γὰρ μολυσμὸς διαδόσιμος γίνεται' καὶ ὁ θίγων ἐναγοῦς, ἀπολαύει τῆς προστροπῆς. Philo de Essæis scribit, et ex eodem Eusebius lib. VIII. Præparat. 'In civitatibus eos non habitare, existimantes, ut contagionem aëris corporibus, sic conversationem vulgi animo nocere.' V. N. ad Terent. Phorm. II. 1.

37 *Moses*] Ambrosius de Helia et Jejun. cap. VI. et Epist. x. 82. Basil. M. Homil. de Jejun. pag. 136.

46 *Johannes hujus artis*] Ambros. ibid. cap. III. et eadem Epist. Isidor. Pelus. Epist. I. 69. Cl. Alexand. Pædagog. II.

62 *Amictus hirtis bestiarum*] Isidor. Pelus. lib. I. Ep. v. 74. Chrysost. Ho-

mil. x. in Matt. Hieron. tom. II. p. 73. b. Ambros. Serm. LXVI. Cl. Alex. Pædagog. II. p. 88.

69 *Locustis*] Isidor. l. d. Epist. CXXXII. et D. Hæschel. in notatiunculis ad Homil. Chrysost. in Johann. Baptist. diversorum de hoc animali attulit sententias. 'Locustis in cibum utuntur Libyes,' qui ad Leptim Africæ incolunt; teste Dioscoride II. 46. et Strabo lib. XVI. refert, 'Æthiopum quandam esse gentem locustis victitantem, admixto sale in massulas redactis.' Afri quoque iis vescebantur, ἀκριδοφάγοι nuncupati, de quibus Diod. Sic. lib. III. Judæi insuper inter comestibilia munda numerarunt locustas, Levit. XI. 22.

77 *Ibant renati, non secus, quam si rudis*] Nazianzen. εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα pag. 244. ἄγωμεν ἐντεῦθεν λαμπρὸν λαμπρῶς ὑπὲρ χιόνα λάμψαντες, ὑπὲρ γάλα τυρωθέντες, ὑπὲρ λίθον σάπφειρον αὐγασθέντες. Basil. M. Homil. in Baptism. p. 190.

78 *Auri recocta vena*] Pindar. Nem. 'Ο χρυσὸς ἐφόμενος αὐγὰς ἔδειξεν ἀπάσας.

90 *Cultum superni negligebat*] Plut. in Camillo hand injuria deplorat τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, ὅρου οὐκ ἔχουσαν, οὐδὲ κρατοῦσαν αὐτῆς, ἀλλ' ἐκφερομένην ὅπου μὲν εἰς δεισιδαιμονίαν καὶ τύφον, ὅπου δὲ εἰς ὀλιγωρίαν τῶν θείων καὶ περιφρόνησιν. Mecænas apud Dionem lib. LII. 'Nihil magni facit is, qui Deum et religionem contemnit.'

93 *Dextram perarmat Rhompheali*] Respexit procul dubio ad illud Sapient. v. 21. 'Ὁξυνεῖ δὲ ἀπόστομον ὄργην εἰς ῥομφαίαν, συνεκπολεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονas. Vide ibid. seqq. et inf. Apoth. vs. 319.

99 *Suspensit ictum terror exorabilis*] Cyprian. Serm. III. de bono Patientiæ: 'Cum crebris, imo continuis exacerbetur offensis Deus, indignationem suam temperat, et præstitutam semel retributionis diem patien-

ter expectat. Cumque habeat in potestate vindictam, mavult diu tenere patientiam, sustinens scilicet clementer et differens, ut, si fieri potest, multum malitia protracta aliquando mutetur, et homo in errorum et scelorum contagione volutatus, vel sero ad dominum convertatur,' &c. Confer eleganter hunc ad modum dissidentem Pisidem in Hexaëm. vs. 437.

104 *Servare malle, quam ferire*] Salvian. lib. v. de Gubernat. Dei p. 170. 'Tanta est misericordia Dei, ut, etsi nos pati vult aliqua de piaculis nostris, nolit tamen cuncta tolerare: quia castigat in alios, non re mala; et agnoscere nos peccata mavult, quam sustinere,' &c. V. N. ad Dracont. vs. 512. et Basil. Seleuc. Orat. xii. et xiii. in Jonam.

108 *Fit procellosum mare*] Basil. Seleuc. Orat. xii. Τοῦτοις (θεοῦ) ἡ θάλασσα καθωπλισθεῖσα τοῖς διατάγμασιν, ἐκ βυθῶν ἐκλόνει τοὺς πλέοντας, κυμάτων ὄρη τῇ νηὶ περιστήσασα τὸν προφήτην ἀπῆτει, &c. Verbis Nonni i. 285. Πυργῶθη δὲ θάλασσα, καὶ ὠμίλησεν Ὀλύμπῳ Ἠλιβάτοις πελάγεσσιν.

110 *Sors in fugacem missa*] Peucer. in lib. Divinat. tit. de Sortibus, mihi p. 214. et seqq. Basil. Seleuc. Orat. xii. Leonard. Lessius de Justitia et Jure ii. 43. dabitur. 9.

113 *Præceps rotatur*] Virg. Æn. i. 119. 'Excutitur, pronusque magister Volvitur in caput: ast illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum, et rapidus vorat æquore vortex.'

115 *Alvi capacis vixus hauritur specu*] Basil. ibid. Καὶ τὴν ψῆφον τὸ κῆτος διεδέχετο· καὶ ἦν Ἰωάνης εὐθύς ἐν ζῶντι τάφῳ φερόμενος, νηχόμενον οἰκῶν δεσμοτήριον, ἐγκινούμενον φάραγι, θανάτου οἰκῶν, γαστέρα, θανάτου μητέρα, &c. Nazianz. Homil. in Cyprian. p. 110.

126 *Tertia noctis vice*] Vide Chrysost. super Matth. Homil. xlv. Damascen. in Epiphania, Ἐκ ποντίου λέοντος ὁ τριέσπερος Ξένος προφήτης

ἐγκάτοις φλοιοδύμενος, Ἀδθῖς προῆλθε τῆς καλιγγενεσίας Σωτηρίαν δράκοντος ἐκ βροτοκτόνου Πᾶσι προφαίνων, τῶν χρέων ἐπ' ἐσχάτων.

134 *Impendet ira*] Ὡς περ ἄχθος, βαρύτερον Ἀλτνας σκοπέλων, ἐπὶ κρατὶ κεῖται. Pindar.

139 *Tectus flagellis multinodi germi- nis*] Basil. l. d. et interpres Cl. Dausq. p. 82. et seq. Strignit. in Conc. super Jonam.

150 *Crinem fluentem sordidus spargit cinis*] Non tantum Hebræi, sed et Græci ac Romani quoque pulvere vel cinere injecto crinem et faciem conspurcare, totosque fœdare se humi prostrati consueverant, in luctu. Stat. Thebaid. vi. 'Sedet ipse exutus honoro Vittarum nexu genitor, squalentiaque ora Sparsus, et incultam ferañ pulvere barbam.' Virg. Æn. x. de Mezentio: 'Caniciem immundo deformans pulvere.' Adi P. Fabrum ii. Semest. cap. 10. et Bernard. ad Stat. pag. 110. Basil. M. Homil. περὶ εὐχαριστίας, pag. 145. Οὕτως οἶει προσήκειν καὶ τῷ πενθοῦντι πρέπον εἶναι σχῆμα, μέλαν ἱμάτιον, καὶ ἀνχηρὰν κόμην, καὶ σκότος ἐν οἰκίᾳ. καὶ ῥύπον καὶ κόνιν, καὶ μέλος στυγνὸν, ἀεὶ νεαρὸν τῆς λύπης τὸ τραῦμα τῇ ψυχῇ διασάφειν.

152 *Sætasque plangens turba sumit textiles*] Alcim. lib. iv. de Ninivitis: 'Totus conjurat in omne Lamentum populus; concurrant undique fletus. Pectora tunduntur, cælum suspiria pulsant. Mollibus abjectis, Cilicium dant tegmina sætæ. Inque cibos cineres, lachrymas in pocula fundunt. Ipse etiam, dignus tali qui tempore princeps Ante aciem fletum portet vexilla salutis, Atque (novum dietu) metuens discrimina vincat, Projicit hinc sceptrum, linquit sublime tribunal: Pallia blattarum spreto diffibulat auro Serica despiciens, atque aspera tegmina sumens.' Utebantur videlicet in luctu hujusmodi Ciliciis, h. e. vestibus ex hircorum vel capra-

rum villis: quæ sic dictæ sunt, quod primum ea tonsura in Cilicia sit instituta: ut Varro ait. Suidas: Καλίκια, τὰ ἐκ τριχῶν συντιθέμενα ὑφάσματα. Sæpissime autem in sacris literis mentio fit Ciliciorum et Saccorum, qui cum Ciliciis conveniunt. Vide Carolam Sigonium de Repub. Hebræor. iv. 18.

154 *Nigrante vultum contegit velamine*] Moris erat in luctu, veste, uti nigra et atra. Et de lugubri hoc vestium colore, P. Faber ii. Semest. cap. 10. Radulph Forner. rerum quotidian. ii. 27. Alexand. ab Alexandro, Genial. iii. 7. Johan. Kirchman. libr. ii. de funeribus Roman. cap. xvii. Polydor. Virgil. de inventoribus rerum vi. 9.

156 *Rex ipse Coos*] P. Faber i. Semest. c. 16.

159 *Exuebat*] Idem ii. Semest. c. 10.

166 *Greges et ipsos*] Confer Virg. Ecl. v.

171 *Brevem Deus refrenat iram*] Alcim. l. d. 'At pius ex alto contemplanis talia rector, Exertas revocat sedatis motibus iras, Vibratumque tenens restringit missile ferrum.'

173 *Prona nam clementia Haud difficulter*] Juxta illud Proverb. xxviii. 'Qui autem confessus fuerit, et reliquerit scelera sua, misericordiam consequetur.' Sulpitius Severus lib. i. scribit, 'Judæis semper peccantibus nunquam Dei, si quando eum imploraverant, defuisse clementiam.' Vide Cyprian. Serm. v. de lapsis.

186 *Inhospitalli namque secretus loco*] Matth. iv. et Chrysost. Homil. xiii. super Matth. Cyprian. Serm. de Jejunio.

205 *Quod limat ægram corporis rubiginem*] Cyprianus ibid. 'Animi omnino necessaria est solitudo, ubi erecta specula mens sibi insopita provideat, et deteresa rubigine coruscantibus armis importunum hostem terreat ac repellat. Jejunii vitiorum

sentina siccatur, petulantia marcet, concupiscentiæ languent, fugitivæ abeunt voluptates. Jejunium, si discretione regatur, omnem carnis rebellionem edomat, et tyrannidem gulæ spoliât et exarmat. Jejunium extraordinarios motus in cippo claudit et artat, et appetitus vagos distringit, et ligat,' &c.

206 *Perfusa non sic amne*] Sirac. iii. 33. Cyprian. Serm. i. de Eleemosyna. Cl. Alex. Pædag. iii. 7. Vide et Tobie xii. 9. Chrysostom. super Acta Apostol. Homil. xxii. 'Quoties igitur rogaris,' inquit Lactantius lib. de vero cultu, cap. xiii. 'tentari te a Deo crede, an sis dignus audiri: circumspice conscientiam tuam, et, quantum potes, medere vulneribus: nec tamen, quia peccata largitione tolluntur, dari tibi licentiam peccandi putes. Abolentur enim, si largiari Deo, quia peccaveras: nam si fiducia largiendi peccas, non abolentur.' Ambros. Serm. xxx. et xxxi.

207 *Nec sic calente sole*] V. N. iii. Trist. 2. 19.

209 *Vanescit almo trita sub Jejunio*] P. Chrysologus Serm. viii. de Jejun. et Eleemos. 'Quod est terris ver, hoc misericordiam scimus esse in jejunio. Sicut vernus flatus tota facit germina florere camporum, ita misericordia tota jejunii semina producit in florem, in cælestem messem totam facit fructificare virtutem. Misericordia et pietas jejunii sunt alæ, per quas tollitur et portatur ad cælum, sine quibus jacet et volutatur in terra. Jejunium sine misericordia simulachrum famis est,' &c.

212 *Operire nudos*] Chrysost. in Matt. Homil. liii. et lxxx. Basil. M. Homil. εἰς πλουτοῦντας.

218 *Cujus sinistra*] Matt. vi. 3. Chrysost. homil. xix. et xxi. Zehner. cent. iii. Adag. Sacr. v. Isidor. Pe-lus, Ep. i. 84.

HYMN. viii. 9 *Nona summissum rotat hora*] Hic vide mihi, quæ decus nostrum et creditorum delitium Goldastus scripsit in S. Columbanī regulam parænet. i. p. 227.

26 *Nere subducto*] Matth. vi. 16. Chrysostomus Homil. xxi. super Matth.

33 *Ille ovem morbo residem*] Lucæ xv. Basil. Seleuc. Orat. xxvi. ubi ait inter cætera: Χαίρει (ὁ ποιμὴν) τοῖς παροῦσι, καὶ ζητεῖ τὸ πλανώμενον. οὐ παραιτεῖται νάπας περιέειναι καὶ ὕλας. κρημνοὺς περιέρχεται. καὶ τῷ πλανωμένῳ πλάνην μερίζεται. κἂν εἴρῃ κάμνον, οὐ μισεῖ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλ' οἰκτελεῖ διὰ τὸ πάθος, καὶ τοὺς ὤμους ὑποβαλὼν, οἰκείῳ μόχθῳ θεραπεύει τοῦ προβάτου τὸν πόνον, &c. Alcim. iii. 385. Ambros. prolog. lib. i. de Spiritu Sancto. Macar. Homil. xlv.

69 *Quicquid fucias, vocato Numinis nutu prius*] 1 Cor. x. 31. Coloss. iii. 17. Super quem locum Chrysost. Homil. 9. 'Εὰν γὰρ, inquit, οὕτως ποιῶμεν, οὐδὲν ἔσται μιᾶρὸν, οὐδὲ ἀκάθαρτον, ἔνθα ἂν ὁ Χριστὸς καλεῖται. ἐὰν ἐσθίης, ἐὰν πίνης, ἐὰν γαμῇς, ἐὰν ἀποδημῇς, πάντα ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ πράττε. τουτέστιν, αὐτὸν καλῶν βοηθόν. ἐπὶ πάντων πρότερον αὐτὸν εὐχόμενος, ἅπτου τῶν πραγμάτων. Et mox: ἐσθίεις; εὐχαρίστησον τῷ θεῷ, καὶ μέλλων καὶ μετὰ ταῦτα. καθεύδεις; εὐχαρίστησον τῷ θεῷ, καὶ μέλλων καὶ μετὰ ταῦτα. πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ποιεῖ, καὶ πάντα σοι εὐοδωθήσεται· ὅπου ἂν ἐπιτεθῇ τὸ ὄνομα, πάντα αἴσια, &c.

HYMN. ix. 10 *Corde natus*] Paulin. ad Auson. Epist. i.

19 *O beatus partus ille*] Vide Basil. Seleuc. Orat. xxxix. in Deiparæ announcementem.

28 *Cantharis infusa lympa*] Sedul. l. iii. 'In vinum convertit aquas: dimittere gaudent Pallorem latices, mutavit læsa saporem Unda snum, largita merum, mensasque per omnes Dulcicia non-nato rubuerunt pocula

musto.' Chrysost. super c. ix. Johan. Homil. xxi. De hoc et seqq. miraculis Pisides hexaëm. vs. 1775. Δι' οὗ φάλαγξ μὲν δαιμόνων ἐλαύνεται· Πιεζέεται δὲ τῆς θαλάσσης ἡ χύσις· 'Ανειμένη δὲ τῆς ῥοῆς ἡ χανούτης 'Εκ τοῦ γεώδους οὐ βαρεῖται φορτίου. 'Αρτοὶ δὲ πηγάζουνι μυριοτρόφοι· 'Εκ πενταρίθμων ἐκρύντες κλασμάτων· 'Υδωρ δὲ νέκταρ θανματουργεῖται γάμφω, 'Ετοιμος οἶνος ἐξ ἀδῆλων βοτρώων, Καννίζεται δὲ γεύσιν, ὕσφρησιν, φύσιν, Καὶ τρεῖς ὕρους ἡμειψεν ἐξ ἐνὸς λόγου· Σφίγγει δὲ χωλὸς τὰς ἀνθρώπους συνθέσεις, 'Εκτείνεται δὲ συστολῇ παρειμένη. Ξηραίνεται δὲ κρουνὸς ἡματοωμένος, Σφαγεὺς ἀγωγὸς, ἐμφραγεὶς τῷ κρασπέδῳ· Κόνις δὲ τυφλῶν ὕματαί· Θεοφραν, Τὸ πτύσμα τοῦ πλάσαντος εὐλαβουμένη· Καὶ νεκρὸς ἄδης γίνεται παρ' ἐλπίδα, Πλούτων πενιχρὸς καὶ σφαγεὺς ἐσφαγμένος· Μαραίνεται γὰρ τοὺς νεκροὺς ἀναπτύων, Οὐς εἶχεν, οὐς ἐσφινγγε κολπώσας κάτω· 'Εν ταῖς ἑαυτοῦ ψυχολέθοις ἀγκάλας.

31 *Membra morbis*] Arnob. lib. i. pag. 31. Chrysost. Homil. xxvi. in Matth.

34 *Tu perennibus tenebris*] Marc. viii. Luc. xix. Johan. ix. Sedul. l. iii. 'Mox lumina tangens Evigilare jubet, quæ somnus presserat ingens; Atque diu clausas reserans sub fronte fenestras, Ingrediente die fecit discedere noctem.' Idem l. iv. 'Cujus in lumina Christus Exspuit, et speciem simulatæ noctis ademit.'

35 *Limo salubri*] Nonn. in Joh. ix. 29. nominat πηλὸν φαεσφόρον. Cyrus Prodromus: 'Ὁ πηλὸς οὗτος, πηλὸς ὁμματοεργάτης, Οὐχ ὥς φύσιν σχῶν δημιουργὸν ὁμμάτων, 'Αλλ' ὥς ὑπουργὼν τῇ κελεύσει τοῦ λόγου. 'Ὡς ἐμπύσσαις μοι Χριστὲ ταῖς ψυχῆς κόραις· Infra Apoth. vs. 675. Ambros. Ep. ix. 75. 'Quod autem lutum fecit, et superunxit oculos cæci, quid aliud significat, nisi ut intelligeres, quia ipse hominem luto illito reddidit sanitati, qui de luto hominem figuravit, et

quod hæc caro luti nostri per Baptismatis sacramenta æternæ vitæ lumen accipiat,' &c. Vide Asterii Homil. in cæcum, apud Photium in Biblioth. pag. 822.

37 *Increpas ventum furentem*] Chrysost. Homil. xxix. Arnob. lib. i. pag. 31. 'Cujus vocem ad simplicem furibunda et insana explicabant se maria? procellarum turbines tempestatesque sidebant?'

40 *Extimum vestis sacratæ*] Arnob. ibid. 'Unus fuit e nobis, cujus ex levi tactu stabant profluvia sanguinis, et immoderatos cohibebant fluores?' Chrysost. Homil. xxxii. Sedul. l. iii.

46 *Sole jam quarto*] Joh. xi. Basil. Selenc. Orat. xl. Chrysost. Homil. lxi. in Johan.

49 *Ambulat per stagna ponti*] Mamerius: 'Omnipotens verbo sternit mare, vel pede calcatur.' Arnob. l. d. 'Qui per altissimos gurgites pedem ferebat inultum, calcabat ponti terga, undis ipsis stupentibus, in famulatum subeunte natura.' Inf. περὶ στεφ. x. 945. et Apotheos. vs. 653. Chrysost. super Matth. xiv. Homil. li.

58 *Quinque panibus*] Arnob. d. i. 'Unus fuit e nobis, qui sequentium se millia quinque saturavit quinque panibus. Ac, ne esse præstigiæ incredulis illis viderentur et duris, bis senarum sportarum sinus reliquiarum fragminibus aggerabat.' Matth. xiv. Basil. Selenc. Orat. xxxiii. Chrysost. Homil. l. August. Tract. xxiv. in Johan.

62 *Nescit esurire in ævum*] Johan. vi. 35. Chrysost. in Job. Homil. xlv. August. Tractat. xxvi. in Johan.

69 *Gestat et suum*] Johan. v.

97 *Tunc patres*] Matth. xxvii. 52. Chrysost. Hom. lxxxviii.

109 *Te senes*] Psal. cxlviii. et August. Enarrat. tom. viii.

113 *Imber, æstus*] Vide fuse hæc tractantem Pererium commentar. in

Danielem lib. iv. p. 224. et seqq.

HYMN. x. 1 *Deus fons animarum*] Zoroaster Magnus in suis oraculis ψυχῆς ὀχετόν, 'animæ fontem' appellat Deum. Arnob. l. ii. adv. Gent. 'Quia uno ex fonte omnium nostrum defluunt animæ.'

11 *Petit halitus æthera*] Huc pertinet, quod ex Epicharmo citat Plutarch. in Orat. consol. ad Apoll. συνεκρίθη καὶ διεκρίθη, καὶ ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθε, πάλιν. γὰρ μὲν εἰς γῆν, πνεῦμα δὲ ἔνω: 'Concreta sunt, et discreta sunt, et rursus abierunt, unde venerant; terra quidem in terram, spiritus vero sursum.' Cui omnino simile est illud Euripidis, ab ipso Heracleide Pontico relatum: Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γάλας φύντα, εἰς γαῖαν, τὰ δ' ἀπ' αἰθέριου βλαστύοντα γονῆς, εἰς αἰθέρα. 'Retrorsum eunt, tellure nata in tellurem; Ex æthereo semine genita, fiunt æther.' Et illud item ejusdem Euripid. in supplicib. vs. 518. 'Εάσατ' ἡδὴ γῇ καλυφθῆναι νεκροῦς, ὅθεν δ' ἕκαστον εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο, Ἐνταῦθ' ἀπῆλθε, πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα, τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν. Tiraquell. tom. ii. gloss. v. p. 721.

13 *Quia cuncta creata necesse est, Labefacta senescere*] Lucr. ii. 1174. 'Nec tenet, omnia paulatim tabescere et ire Ad scopulum, spatio ætatis defessa vetusto.' V. N. ad Apoth. vss. 512. et 558.

22 *Ceu carcere clausa ligantur*] Chrysost. Homil. xiv. in Matth. Ὡς περ οἱ ἀπὸ τῶν δεσμωτηρίων τούτων μετὰ τῶν ἀλύσεων προσάγονται εἰς τὸ δικαστήριον οὕτως καὶ αἱ ψυχὰς πᾶσαι, ὅτ' ἂν ἐντεῦθεν ἀπέλθωσι τὰς ποικίλας περικείμενοι σειρὰς τῶν ἁμαρτημάτων, ἐπὶ τὸ βῆμα ἄγονται τὸ φοβερόν· καὶ γὰρ δεσμωτηρίου οὐδὲν ἀμεινὸν ὁ παρὼν βίος διάκειται. Et quæ ibidem sequuntur plura.

25 *Si terrea forte voluntas*] Videtur ante oculos habuisse locum Horat. Sat. ii. 2. 'Quin corpus onustum Hesternis vitiis animum quoque prægra-

vat una, Atque affligit humo divina
 particulam auræ.' Justin. Martyr in
 exposit. fidei: Εἰ γὰρ καὶ νοῦς ἡμῶν κα-
 θαρὸς ἐνίδρυται, δι' οὗ τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς πολ-
 λάκις τῷ λόγῳ περιδραττόμεθα· ἀλλὰ γε
 τῇ συζύγῳ σαρκὶ βαρυνόμενος, ἀπονεῖ
 τὴν ἐναργὴ τῶν μελῶν καταλήψιν·
 ἐπεὶ περ βρῖθαι τὸ γεῶδες σκῆνος νοῦν πο-
 λυφρόντιδα. D. Ambros. Epist. v. 21.
 'Unaquæque anima videns se corpo-
 reo isto clausam gurgustio; quæ ta-
 men terrenæ hujus habitationis con-
 sortio non degeneraverit, ingemiscit
 gravata corporis hujus conjunctione.
 Quia corruptibile corpus gravat ani-
 mam, et inclinat terrenum habitacu-
 lum mentem multarum cogitationum,'
 &c. Maximus lib. i. de charitate;
 'Quemadmodum passerulus pede al-
 ligatus, volare incipiens, in terram
 funiculo trahitur, sic quoque mens,
 ad rerum cælestium cognitionem vo-
 lare contendens, ab effectibus duci-
 tur, et ad terram detrahitur.' Seneca
 Epist. LXVI. 'Attollunt et levant ani-
 mum; qui gravi sarcina pressus, ex-
 plicari cupit et reverti ad illa, quo-
 rum fuit. Nam corpus hoc animi
 pondus ac pœna est: premente illo
 urgetur; in vinculis est: nisi acces-
 sit philosophia, et illum respirare re-
 rum naturæ spectaculo jussit, et a
 terrenis dimisit ad divina,' &c. Ele-
 ganter Fabric. lib. II. Odar. 'Nam
 dum vivimus, atque mens Cæco car-
 cere clauditur, Hæc crates lutea im-
 pedit, Ad cælum, unde trahit genus,
 Pura et libera ne volet.' Et Pytha-
 gorici opponunt τὸ σκᾶνος καὶ τὰν ψυ-
 χάν, ut docet Daniel Heinsius, Musa-
 rum illud delitium, ad Max. Tyr. p.
 I. 4. V. N. Psychom. vs. 904. et con-
 fer Boëth. lib. v. Met. 5.

45 *Hinc maxima cura sepulchris*
 Vide P. Fabrum III. Semest. 13.

49 *Candore nitentia claro* Cæsar
 Baron. tom. i. Annal. p. 318. Sole-
 bant prisci funera non solum *κειρίαις*
 involvere, verum toga quoque vel

pallio amicire, et feretrum velamento
 obtegere. D. Hieron. tom. III. Ep.
 CXVI. de obitu Basillæ: 'Ex more pa-
 rantur exequiæ, et, nobilium ordine
 præeunte, aureum feretro velamen ob-
 tenditur.' Idem in vita Pauli: 'Cur
 mortuos vestros auratis obvolvitis
 vestibus?' Vide Lindebrog. observat.
 ad Ammian. Marcell. p. 53. et seq.

51 *Aspersaque myrra*] Usus myrræ
 etiam in funere. Joh. Kirchman. de
 funerib. Rom. I. 8. Basil. M. in Psal.
 XLIV. p. 106. 'Ἡ μὲν οὖν σμύρνα, ὅτι τα-
 φῆς ἐστὶ σύμβολον, καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς
 ἡμῶς Ἰωάννης ἐδίδαξεν, εἰπὼν ὑπὸ Ἰωσήφ
 τοῦ Ἀριμαθαίου ἐντεταφισθαι μετὰ σμύρ-
 νης καὶ ἀλός. Et paulo post: 'Ἐχεις
 οὖν σμύρναν μὲν, διὰ τὴν ταφήν.

53 *Quid nūm sibi saxa cavata*] Ter-
 tull. lib. de resurrect. carnis.

56 *Non mortua, sed data somno*]
 Vide Macar. Homil. xv. Plut. in Orat.
 Consol. ὕπνος ἐστὶ θανάτου μικρὰ μυστή-
 ρια. Item: πρόμνησις θανάτου ὕπνος.
 Basil. M. Homil. in Barlaam Martyr.
 p. 202. ὕπνος δὲ τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος·
 μᾶλλον δὲ πρὸς κρείττω ζωὴν ἐκδημία.
 Sup. Hym. I. 26.

61 *Qui jactu cadavera passim mise-
 rans tegit*] Johan. Kirchmann. I. d.
 III. 21. P. Faber II. Semest. I. et
 3. Semest. 13. p. 178. et seqq.

65 *Quia lex eudem monet omnes ge-
 mitum dare*] Recte Euripid. Androm.
 vs. 422. οἰκτρὰ γὰρ τὰ δυστυχῇ βροτοῖς
 ἅπασιν. Et quilibet debet ἐπ' ἄλλο-
 τρίαῖς συμφοραῖς ἰδίας καρποῦσθαι λύπας,
 quod ex Hippocrate scribit Isidor.
 Pelus. Ep. II. 171. V. N. I. Trist.
 7. 28. et Stob. Serm. cclviii.

87 *Quam nocte et vulnere tristi*] Act.
 XIV. 21. 'Per multas tribulationes,'
 &c. 'Per angusta ad angusta.' στενὴ
 ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός, ἡ ἀπάγουσα
 εἰς τὴν ζωὴν. Matth. VII. δι' αὐτῆς τῆς
 τραχείας ὁδοῦ καὶ διδοεῖσαι χρή καὶ ὑπο-
 μέναι, καὶ θλιβῆναι, καὶ οὕτως εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ζωὴν. Macar. Homil. XXVII.
 p. 376. Vide eundem Homil. X. sub

finem, Chrysost. in Matth. Homil. 24.

90 *Per cruciamina lethi Via panditur*] Infra περὶ στεφ. XIII. 41. Et ibid. I. 29. 'Nobilis per vulnus amplum porta justis panditur.' D. Hieron. tom. II. p. 20. b. 'Mors omni homini dat requiem. Pro certo inter mala grassantia necessario exitus sicut optatur. Sed sicut nec nostrum fuerat nasci, ita nec potestatis nostræ est mori. Alioquin si in nostra potestate mori consisteret, esset in potestate non mori. Ad hoc inter nostras angustias mortis requiem flagitamus; quia inter mala de bono solamen est non tacere: navigantium more, quibus refrigerium est inter infestos atque sollicitos cursus loqui de securitate portuensi, ad quam etsi non liceat, quantum animus cupit, celerius pervenire, juvat tamen, et satis pulcrum est, meliores partes optare. Sed quoniam nec nostræ potestatis est potiri melioribus, quæ de morte nascuntur; expectantes meliora, bonum interim geramus inter mala certamen. Bonum autem certamen est, malis non cedere, sed mala virtutis bono portare, per quæ in meliora de morte nascentia, morbis atque morte carentia, sublimati portemur. Sine ducatu enim atque morsu infelicitatis in triumphos immortalis gloria non pervenitur; quia per discrimina conficitur cursus in portu.'

92 *Et ad astra doloribus itur*] Chrysost. I. d. 'Ο ἀγωνιζόμενος, ἐπειδὴν ἴδῃ σαφῶς τὸν ἀγνωσθέντα θανάτῳ τὰ ἐπιπονοῦν τῶν ἀγωνισμάτων, προθυμότερος γίνεται. μὴ τοίνυν ἀλῶμεν, ὅταν πολλὰ ἡμῖν ἐντεῦθεν συμβαίῃ λυπηρὰ τεθλιμμένη γὰρ ἡ ὁδὸς καὶ στενὴ ἡ πύλη, ἀλλ' οὐχ ἡ πόλις. Διὰ δὲ τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα ἄνεσιν χρὴ προσδοκᾶν, οὐδὲ ἐκεῖ λυπηρόν τι λοιπὸν ἐκδέχεσθαι. Confer Macar. Homil. XLVII. p. 520.

101 *Nam nulla deinde senectus*] Augustin. Homil. XVIII. 'In altera pio-

rum vita nullus erit morbus amplius, sed perpetuo sanitas.' Et ad Laurent. cap. LXXXIX. et XCI. 'Omnia erunt sine deformitate, curante artificis providentia, ne quid indecens fiat.' Divus Bernhard. Serm. III. de Domin. Lætare: 'In æterna vita erit vita sine morte, dies sine nocte, securitas sine timore, jucunditas sine dolore, tranquillitas sine labore, pulchritudo sine deformitate, fortitudo sine debilitate, rectitudo sine perversitate, Christus sine malitia, veritas sine fallacia, felicitas sine miseria.' Divus Hieronymus tom. II. p. 23. 'Apud nos post perditum mundum, post mortem sanata sunt omnia: lætabimur incolumitate membrorum, ubi vita nullo morbo vexabitur.'

113 *Quid turba superstes*] Vide Comment. Terent. p. 499.

118 *Lachrymas suspendite matres*] Quia ἡ γυνὴ ἀπαλὸν ζῶν, ἀναγκαίως τοῦ δημιουργοῦ τὴν ἀπλότητα φυσικὴν ἐμποίησαντος, &c. Basilii Magnus p. 215. Item ibid. ἀπαλὴ ἡ φύσις ἡ γυναικεῖα παρήχθη, ἀπαλὴ καὶ φιλάθρωπος. Vide Nazian. περὶ φιλοπωχίας p. 133.

120 *Mors hæc reparatio vitæ est*] Chrysostomus homilia XXXV. in Matth. ἀλλὰ φθείρεται τὸ σῶμα, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα χαίρειν δεῖ, ὅτι ὁ θάνατος φθείρεται, καὶ ἡ θνητότης ἀπόλλυται, οὐχ ἡ οὐσία τοῦ σώματος· οὐδὲ γὰρ εἰ ἀνδριάντα ἴδοις χωνεύμενον, ἀπώλειαν προσερεῖς τὸ γινόμενον, ἀλλὰ βελτίω κατασκευήν. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος λογίζου, καὶ μὴ θρήνηι. Idem Orat. in Babylon: ἐτέρας ζωῆς παιδοτροφίας ἀρχὴ ἡ ἐνθάδε τελευτή. Basil. M. p. 128. ὁ θάνατος οὐ φθορά ἐστιν, ἀλλὰ ζωῆς ἀφορμή. οὐκ ἀφανισμός ἐστι παντελὴς, ἀλλὰ μετάβασις πρὸς τιμὴν.

121 *Sic semina sicca vircescunt*] Tertull. de Iudicio Domini: 'Arida sic vacuis redduntur semina terris, Et penitus fixis putrescent mortua locis. Nonne animatur et hinc repara-

tis culmus aristas, Atque iterum vis vis flaccescunt fortia granis, Consurguntque novæ vario cum fœnore messes? Vide eundem de resurrect. carnis p. 54. et Apologet. cap. xlv. Inf. II. in Symmach. vs. 261. Notas ad Dracont. vs. 447. Macar. Homil. v. p. 78. Ambros. lib. de fide resurrect. cap. xi. Athenag. de resurrect. mortuorum. Epiphani. in Ancorato: Ἡ φύσις πᾶσα διαβρῆδην ἐλέγχει, ὑποφαίνουσα καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀναστάσεως τὸ εἶδος· τὰ σπέρματα τῶν γεννημάτων σπείρεται, καὶ πρῶτον ἀποθνήσκει, ἔπειτα τελεσφορεῖται. ἔαν γὰρ μὴ ἀποθάνῃ, οὐ ζωογονεῖται.

129 *Anima fuit hæc domus olim*] Macar. Homil. iv. Ἡ ψυχὴ φοροῦσα ὥσπερ χιτῶνα καλὸν τὸ ἔνδυμα τοῦ σώματος. V. N. ad Dracont. vs. 552.

148 *Hominem periisse licebit*] 'Perisse enim est, in totum non esse, quod fuerit.' Tertull. de resurrect. carn.

169 *Nos tecta forebimus ossa violis*] Joh. Kirchman. de funerib. Rom. iv. 2. Desid. Herald. i. Adversar. c. vi. Jacob. Pontan. progym. vol. III. parte 2. fol. 879. et seqq. Fr. Benecius Orat. xxvi. de sepultura Romanorum.

HYMN. XI. 9 *Calum nitescat*] Lege Nazianzen. eis τὰ γενέθλια τοῦ σωτῆρος p. 228. et seqq.

15 *Parents et cypers conjugis*] Non injuria Mariæ Virgini tribui possent illa Ovid. Fast. v. 241. 'Cur ego desperem fieri sine conjuge mater, Et parere intacto, dummodo casta, viro?' Item ibid. vs. 156. 'Virgineo nullum corpore passa virum,' Fast. vi. 288. 'Impatiens viri.' A Nonno II. 11. appellatur φυγόδεμος, αἰὲ μεθέπουσα κορείην. Camerar. in capp. pietatis vs. 86. nominat ἀμόμονα, et alibi ἄδυτον. M. Joh. Faber. Vide Apotheos. vs. 568.

18 *Verbo editus*] Verbum duplex: Gignens et genitum. Nisi malumus interpretari, verbi prolatione Eras.

in cap. i. Joh.

33 *Nam caca vis mortalium*] Arnob. lib. i. adv. Gent. 'Venerabar (o cæcitas) nuper simulacra modo ex fornacibus prompta, in incendibus Deos et ex malleis fabricatos, elephantorum ossa, picturas, veternosis in arboribus tænias: si quando conspexeram lubricatum lapidem, et ex olivi unguine odoratum, tanquam inesset vis præsens, adulabar,' &c.

35 *Vel ara, vel sata*] Just. Martyr ad Diognet. Epist. Οὐχ ὁ μὲν τις λίθος ἐστίν, ὅμοιος τῷ πατομένῳ; ὁ δ' ἐστὶ χαλκός. οὐ κρέσσων τῶν εἰς τὴν χρῆσιν ἡμῶν κεχαλκευμένων σκευῶν; ὁ δὲ, ξύλον ἤδη καὶ σεσηπός; ὁ δὲ, σίδηρος ὑπὸ ἰοῦ διεφθαρμένος; ὁ δὲ ὕστρον, οὐδὲν τοῦ κατεσκευασμένου πρὸς τὴν ἀτιμοτάτην ὑπηρεσίαν εὐπρεπέστερον; οὐ φθαρτῆς ὕλης ταῦτα πάντα; οὐχ ὑπὸ σιδήρου καὶ πυρὸς κεχαλκευμένα; οὐχ ὁ μὲν αὐτῶν, λιθοξόος; ὁ δὲ, χαλκείος; ὁ δὲ, ἀργυροκόπος; ὁ δὲ κεραμεὺς ἐπλασεν; et quæ sequuntur.

45 *Mortale corpus induit*] Sedulius in Acrostich. 'Beatus autor seculi Servile corpus induit: Ut carne carnem liberans, Ne perderet, quos condidit.' Basil. Seleuc. Orat. xxxix. Διὰ τοῦτο μορφὴν ἔλαβε δούλου, ὁ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, ἵνα τοὺς δούλους τῆς ἁμαρτίας ἐλευθερώσας εἰς τὴν προτέραν εὐγένειαν ἐπαναγάγῃ, καὶ τοῦ ἐπουρανίου πατρὸς υἱὸς ἀναδείξῃ, τῇ κατ' αὐτὸν εἰκόνι πάλιν συμμορφωθέντας, &c.

73 *Jam mella*] Joël. III. 18.

83 *Excors natio, Vis cujus in pastu sita est*] Basil. M. Hexaëm. Homil. XI. p. 53. 'Ἐγεννήθη τὸ πρόβατον νέμεσθαι, κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν συννεύουσαν, τῇ γαστρὶ ἐνὸς ἄνθρωπου, καὶ τοῖς ὑπὸ γαστέρα, ἐπειδὴ τέλος ἐκείνοις εὐδαιμονίας ἡ γαστὴρ πλήρωσις καὶ ἀπόλαυσις. Manil. lib. iv. 'Projecta jacent animalia cuncta In terra, vel mersa vadis, vel in aëre pendent. Omnibus una quies, venter.' Unde Orpheo nominata ἄχθεα γῆς. Apul. Apolog. 'Nam quidem feris et pecudibus os humile, et

deorsum ad pedes dejectum, vestigio et pabulo proximum.' Basil. Seleuc. Orat. i. Sallust. initio belli Catilin. Lactant. ii. l. et 2. et l. de ira Dei cap. vii. et xx. Ovid. Met. i. 84. Boëth. lib. v. Met. 5.

90 *Perosa præsentem Deum*] Lege Gœtlen. Quæst. Ethic. c. LXXX.

95 *Mentis resedit*] Sic Plaut. Trucul. 'Mehercle vobis resident mores pristini, ad denegandum ut celeri lingua utamini.'

106 *Terris cremandis*] Daniel. vii. 9. Justin. Martyr de Monarch. et Euseb. de præparat. Evang. xiii. recitant Sophoclis versus de mundi conflagratione: quos adduco ad Juvenicum præfat. vs. 5. 'Quo cunctum torrens rapiet flamma ultima mundum.' Ovid. Met. i. 255. Perrerr. lib. ii. in Genes. p. 258. et seqq.

110 *Meritis rependet congrua*] Chrysostom. Homilia 80. super Matthæum.

HYMN. XII. 5 *Hæc stella*] De hac stella D. Ignatius in Epist. ad Ephes. Ἄστηρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξενισμὸν παρείχεν ἡ καινότης αὐτοῦ τοῖς ὁρώσιν αὐτόν· τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἄστροι, ἅμα ἡλίῳ καὶ σελήνῃ, χορὸς ἐγένετο τῷ ἄστει. αὐτοῦ τε ἦν ὑπερβάλλων αὐτοὺς τῷ φανῶ, ταραχὴ τε ἦν, πόθεν ἡ καινότης ἡ φαινομένη. Adi Chrysost. Homil. vi. in Matth. August. tom. x. de tempore Serm. xxxi. xxxii. &c. Cyprian. de Stella et Magis et innocentium nece. Baron. i. Annal. p. 73. D. Hieron. ad Marcellam tomo i. Ep. xvii. et xviii.

13 *Arctoa quam vis sidera*] V. N. iv. Trist. et Ovid. Met. ii. 528.

27 *Periti interpretes*] Juvenec. l. i. 'Gens est Eoi, Phæbo orto proxima, regni, Astrorum sollers ortusque obitusque notare. Hujus primores nomen tenuere Magorum.'

49 *Jum flos subit, radice Jesse*] Divus Hieronymus tomo i. ad Eustoch. epist. 22. 'Exiet virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet.

Virga, mater est Domini, simplex, pura, sincera, nullo extrinsecus germine cohærente, et ad similitudinem Dei unione fecunda. Virgæ flos, Christus est, dicens: Ego flos campi, et lilium convallium.'

51 *Sceptribus per virgam virens*] V. N. Psychom. vs. 884. Ambros. Epist. x. 82.

57 *Sed verticem pueri supra*] Isidor. Pelus. Ep. i. 378.

64 *Tus, myrram*] Juvenec. ibid. 'Dejecti prono tlexerunt corpore terram, Submissique simul mox mystica munera promunt: Aurum, tus, myrram; regique, Deoque, hominique Dona ferunt.' Sedul. l. ii. 'Aurea nascenti fuderunt munera Regi; Tura dedere Deo, myrrham tribuere sepulchro.' Inf. in Apoth. vs. 631. et seq. Cyprian. de Stella et Magis: 'Primitiæ gentium sacramentalia munera proferunt de thesauris, et Domino aurum et odoramenta præsentant, profitentes ex ratione munerum de eo, quem adorabant, quid crederent, quid sentirent. In auro Regem, in thure Sacerdotem, in myrrha incorruptibilem, quamvis passibilem, profitentur,' &c.

71 *Myrræ pulvis*] V. N. hym. superiori vs. 51.

93 *Tyrannus anxius*] Bene Tacitus: 'Tyrannorum mentes si recludantur, possint aspici laniatus et ictus: quando ut corpora verberibus, ita sævitia, libidine, malis consultis animus dilaceretur.'

97 *Amens nuncio*] Στέργει γὰρ οὐδὲις ἄγγελον κακῶν ἐπῶν, inquit Sophoc. Antig.

98 *Successor instat, pellimur*] Recte enim Divus Augustinus scribit, in c. quod autem xxiii. q. vii. 'Quis fastu dominationis elatus desideret habere consortem?' Et confirmat hoc Cornel. Tacit. l. ii. Hist. et Curt. l. ix. rerum gest. Alexandri scribentes, 'insociabile regnum esse.' Quibus subscribens Herodian. Alexandrin.

qui l. viii. ait, 'Incommunicabilis est natura potestatis.' Seneca quoque in Thyeste: 'Non capit regnum duos.' Et Agamem. 'Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt.' Nec hinc dissonat illud Statii Theb. i. 128. 'Jurisque secundi Ambitus impatiens; et summo dulcius unum Stare loco, sociisque comes discordia regnis.' Illud quoque Ovid. de Art. iii. 561. 'Non bene cum sociis regna Venusque manent.' Verum ante hos Ennius, a Cic. Off. i. relatus, dixerat: 'Nulla sancta societas, nec fides regni est.' Refert Plut. in Apoph. quod cum a Dario talentum permulta millia Alexandro offerrentur, petere-turque, ut Asiam ex æquo divideret, respondit: 'Neque terram duos soles, neque Asiam duos reges tolerare.' Vide Lucan. i. 92. Euripid. Andromach. vss. 483. et 520. Heraclid. vs. 468. M. Minuc. Felic. p. 38. Lips. Polit. iv. 14. et ii. 2. Tiraq. tomo I. de Jure primogen. p. 314.

101 *Mas omnis infans occidat*] Hujus loci est homilia Basilii Seleuc. de infantibus ab Herode occisis: et homilia Cypriani de Stella et Magis, et nece innocentium. Chrysost. in c. ii. Matth. Homil. ix. Rursus Cyprian. Ep. iv. 6. 'Christi nativitas a martyriis infantum statim cæpit, ut ob nomen ejus a bimatu, et infra qui fuerant, necarentur. Ætas necdum habilis ad pugnam, idonea extitit ad coronam; ut appareret, innocentes esse, qui propter Christum necantur, infantia innocens ob nomen ejus occisa est,' &c.

128 *Ceu turbo nascentes rosas*] Stat. Silv. iii. 'Sed media cecidere abrupta juvena Gaudia, florentesque manu scidit Atropos annos: Qualia pallentes declinant lilia culmos, Pubentesque rosæ primos moriuntur ad Austros, Aut ubi verna novis expirat purpura pratis.'

136 *Impune Christus tollitur*] Quia, teste Niceph. l. vii. τὸ θέλας οὐ συμ-

μαχοῦσης προνοίας τοῖς τῶν ἀνθρώπων βουλευμασί τε καὶ πράγμασι, πονηρὸν αὐτοῖς ἀπαντᾷ τὸ τέλος καὶ σφόδρα τοι ἐναντιώτατον.

149 *Mens obstetricis sedula*] Exod. i. Vide Basil. Seleuc. orat. in Moysem, Clement. Alexandr. Strom. i. p. 148. et seq. Basil. M. Homil. in humilitatem p. 217.

155 *Notatum saxeis legem tabellis*] Nazianzen. in Carm. p. 36. μὴ τοὺς δὲ νόμους ἐχάραξε θεὸς δέκα ἐν ποτε πλαῖσι Λαϊνέαις.

168 *Lucis columnam*] Macar. Homil. xlvii.

171 *Sublimis Amalech premit*] Iterum Nazianz. Χριστὲ ἀναξ, ὃς ἀγναῖς ποτ' ἀειρομέναις παλάμῃσι Σταυροτύποις Μωσῆος ἐπ' οὐρεὶ σου θεράποντος Ἐκλινας Ἀμειλῆς ὁλοὸν σθένος. Cyprian. de Exhortat. Martyr. cap. viii. 'Quod exemplum perseverandi et permanendi designatur in Exodo: ubi Moyses ad superandum Amalech, qui figuram portat Diaboli, in signo et sacramento crucis allevat supinas manus. Nec vincere adversarium potuit, nisi postquam stabilis in signo allevatis jugiter manibus perseveravit,' &c. Videatur August. Sermon. xciii. de Temp. Ambros. lib. vii. Epist. et Gregor. Magn. Homil. xxxiii. Theodoret. Quæst. xxxiv. in Exod. Justin. Mart. dialog. cum Tryphone p. 209. 248. 263. Philo lib. De congressu querendæ eruditionis gratia, et lib. ii. legis allegor.

189 *Effrem*] 'Effrem autem facunditatem fidei interpretatione nominis pollicetur, qui auxit patrem, sicut ait ipse Joseph dicens: Quia auxit me Deus in terra humilitatis meæ. Quod proprium est populi junioris, qui corpus est Christi, angens Patrem, et Deum proprium non relinquens,' &c. Ambros. l. de benedict. Patriarch. c. i. Philo lib. ii. legis allegor. et lib. Resipuit Noë.

190 *Manassæ domus*] 'Manasses ex oblivione, Latina interpretatione sig-

natur; eo quod populus Judæorum oblitus est Deum suum, qui fecit eum. Et quicumque ex ea plebe crediderit, tanquam ex oblivione revocatur.' Ambros. *ibid.* Philo *ibid.* et lib. de migratione Abrahami.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΩΝ LIB.

Περὶ στεφάνων, h. e. De coronis. Sunt enim hymni in laudem Martyrum, qui, quoniam legitime certaverunt, coronis honestati sunt. Fabric.

HYMN. I. De Hemiterio et Chelidonio, Zachar. Lippelous in vitis Sanctorum tomo I. sub 3. Martii. Baron. tomo II. Annal. et Martyrolog. sub 3. Martii. *ibidemque* Baron.

1 *Scripta sunt cælo duorum*] Cyprian. Serni. de ratione circumcisionis. Ambros. Ep. IX. 76. 'Peccatores in terra scribuntur, justi in cælo,' &c.

4 *Terra Ibero*] Plin. III. 3. 'Ibernis, amnis navigabilis, commercio dives, ortus in Cantabris haud procul oppido Juliobrica; quem propter universam Hispaniam Græci appellavere Iberiam.' Isidor. Originat. XIII. 21. De Calagurritanis, Plin. d. I.

11 *Fama nam terras in omnes percurrit*] Secundum Pindari enim pronunciatum, Isthm. IV. Καὶ πάγκαρπον ἐπὶ χθόνα καὶ διὰ πόντον βέβακεν ἐργμάτων ἅπτεῖς καλῶν ἄμβροτος αἰεὶ. Et ut ait Ovid. Fama 'tota est ex ore sonanti.'

13 *Nemo puras*] P. Fab. Agonist. II. 21.

25 *Hoc genus mortis decorum est*] Just. Mart. dialog. cum Tryphone: 'Ἡμεῖς δὲ, ὑπὲρ τοῦ μὴ θυσιάζειν οἷς πάλαι ζήτομεν, ἐπομένομεν τὰς ἐσχάτας τιμωρίας, καὶ θανατούμενοι χαίρομεν, πιστεύοντες, ὅτι ἀναστήσει ἡμᾶς ὁ θεός. Vide Epist. ad Diognetum, et Apolog. II.

32 *Quos ad perenne cingulum*] Adi Cyprian. Ep. II. 6.

35 *Proque ventosis*] Lipsius de Milit. Roman. IV. 5. Stewech. ad Veget. I. 23. Claudian. de III. Cons. Honorii vs. 138. 'Hi volucres tollunt aquilas,

hi pieta Draconum Colla levant, multusque tumet per nubila serpens Iratus stimulante Noto, vivitque receptis Flatibus, et vario mentitur sibi tractu.' Vide et Suid. in vocibus Ἰνδολ, et χιλιόστοι, et σημεία Σκυθικὰ. Frideric. Lindebrog. ad Ammian. p. 55. 'Erant ex serico purpureo in veri draconis formam effigiati,' et, ut Ammian. inquit, 'velut serpentis pendentis exuvie.' Idem lib. XV. 'Cultu purpureo Draconum.' Et I. XVI. 'purpureum signum Draconis.' De his Chrysost. orat. de futuro judicio: 'Ἐπόγραψόν μοι περὶ τὸν βασιλέα, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς, οἷον ἄνδρας χρυσοφοροῦντας, καὶ ζεύγος λευκῶν ἡμιόνων χρυσῷ καλλοπιζομένων, καὶ ὄχημα χρυσοκόλλητον, καὶ πέταλα τοῦτω περισειόμενα, καὶ δράκοντας ἐν ἱματίοις σχηματιζομένους σπηρκοῖς, καὶ ἀσπίδας χρυσοῦς ἐχούσας ὀφθαλμοὺς καὶ ἵππους, χρυσοφοροῦντας, καὶ χαλινούς χρυσοῦς. Nazianz. Orat. I. in Julian. p. 287. Δρακόντων φοβεροῖς χάσμασιν ἐμπετόμενα (συνθήματα) ἐπ' ἄκρων δοράτων αἰωρουμένοις, καὶ διὰ τῶν ὀλκῶν ῥιπιζόμενα φολίσιν ὑφανταῖς καταστίκτων, ἥδιστόν τε ὁμοῦ καὶ φρικτὸν θέαμα προσπίπτει ταῖς ὄψεσιν. Modestinus lib. de vocab. rei milit. 'Signiferi, qui signa portant, quos nunc Draconarios vocant. Dracones enim per singulas cohortes a Draconariis feruntur ad bellum.'

44 *Ille et bisulcas ungulas*] Ungulae erant bisulcae: ut frequenter appellat Prudentius Hymn. III. et X. Dicitur autem ungulae sunt, quod ea instrumenta ferarum imitarentur vestigia. Baron. ad Martyrolog. p. 185. Tertull. Apolog. c. XII. 'Ungulis deraditis latera Christianorum.' Cyprianus lib. de laude Martyrii: 'Nam praedurantibus licet guttis resultans ungula recurat in vulnus,' &c. Et Ep. II. 6. 'Steterunt torti torquentibus fortiores, et pulsantes ac laniantes ungulas pulsata ac laniata membra vicerunt.' Et rursus Sern. v. de lapsis: 'Cum durissimi iudicis re-

crudescente sævitia jam fatigatum nunc flagella scinderent, nunc contunderent fustes, nunc equuleus extenderet, nunc ungula effoderet, nunc flamma torreret; caro me in collucatione deseruit, infirmitas viscerum cessit; nec animus, sed corpus in dolore deficit.' Vide Indicem.

48 *Vox fidelis plectitur*] Justin. Mart. Apol. II. Μόνοι μισούμεθα δι' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· καὶ μηδὲν ἀδικοῦντες, ὡς ἁμαρτωλοὶ ἀναιρούμεθα.

53 *Fida quos per omne*] Confer Val. Max. IV. 7.

55 *Bipennem publicam*] I. c. Securim, Cassiodor. XI. 40. 'Abstine noxiam, lictor, securim.' Martyrolog. sub Mart. 23. 'Sub Urbano præside securi percussii.' Baron.

57 *Leonibus*] Lips. de cruce, III. 11.

58 *Nosne Christo procreati Mammonæ dicabimur*] Chrysost. Homil. XXII. super Matth. VI.

59 *Et Dei formam gerentes serviemus sæculo*] Rom. XI. Μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ. ubi Chrysost. Homil. XX. Καὶ γὰρ, inquit, χαμαίζηλον τὸ σχῆμα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ εὐτελές, καὶ πρόσκαιρον, καὶ οὐδὲν ἔχον ὕψηλόν, οὐδὲ διηνεκές, οὐδὲν εὐθές, ἀλλὰ πάντα διεστραμμένα. εἰ τοίνυν ὀρθὰ βούλει βαδίζειν, μὴ τυπώσης ἑαυτὸν κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ παρόντος βίου.

60 *Absit, ut caelestis ignis se tenebris*] Ex illo est, 2 Corinth. VI. 14. Τίς γὰρ μετοχή δικαιοσύνης καὶ ἀνομία; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; Super quæ verba Chrysost. Homil. XIII. Zehner. cent. III. adag. sacr. xc.

65 *Aureas torques, snuciorum*] Agell. II. 11. Lips. de Milit. Rom. v. 17.

69 *Qui ridenda vobis monstra divos*] Infra Hymn. X. 151. et in Symmach. 931. Arnob. lib. VI. adv. Gent. M. Minuc. Felice.

76 *Ne tenacibus libellis per aures posterorum*] Cicero pro Archia: 'Jacerent in tenebris omnia, nisi littera-

rum lumen accenderet,' &c. Vide ibidem plura. Johan. Saresber. lib. I. proëm. 'Literæ res scitu dignas situ aboleri non patiuntur. Nam et artes perierant, evanuerant jura, fidei et totius religionis officia quæque corruerant, ipseque recti defecerat usus eloquii, nisi, in remedium infirmitatis humanæ, literarum usum mortalibus divina miseratio procurasset. Exemplum majorum, quæ sunt incitamenta et fomenta virtutis, nullum omnino erigerent aut servarent, nisi pia sollicitudo scriptorum, et triumphatrix inertiae diligentia, eadem ad posteros transmisisset. Siquidem vita brevis, sensus hebes, negligentiae torpor, inutilis occupatio, nos pauca scire permittunt: et eadem jugiter excutit et avellit ab animo fraudatrix scientiæ, inimica et infida semper memoriæ noverca, oblivio. Quis enim Alexandros sciret aut Cæsares,' &c. Adjunge reliqua: ut et ibid. VIII. 14.

112 *Purgata longis alba*] Arnob. adv. Gent. p. 35. 'Unus fuit e nobis, ejus vocem popularibus et quotidianis verbis missam, valetudines, morbi, febres, atque alia corporum cruciamenta fugiebant. Unus fuit e nobis, ejus fædæ vitiliginis jussioni obtemperabant pulsæ statim, et concordiam colorum commaculatis visceribus relinquebant. Unus fuit e nobis,' &c.

113 *Algidus cum decoloros*] Pindar. Pyth. III. *Ἡ θερμῷ πυρὶ περθόμενοι δέμας, ἢ χειμῶνι. V. N. Pont. I. 11.

HYMN. II. De Laurentio Zach. Lippelous in vitis Sanctorum tom. III. die 10. Augusti. Baron. tom. II. annal. Martyrolog. sub 10. Augusti. Hist. Magd. cent. III. pag. 297. Osiander epit. Hist. Eccles. cent. III. lib. III. 6. Bergomens. lib. VIII. Chronicor. p. 197. a. 'Laurentius Hispanus, Sixti Pontificis archidiaconus, et filius adoptivus, hoc anno (Christi, 263.) Romæ via Tiburtina, præsentem Decio, seu Galieno, post multa virtutum insignia, et plurima tormen-

torum genera, videlicet carceris, verberum, et laminarum ardentium exustionem, ad ultimum 4. Idus Angusti in craticula ferrea crudelissime assatus, martyrium constantissime complevit. Hunc nonnulli ejusdam Hispaniarum Ducis filium fuisse dicunt; quem Dæmon infantulum e cuna in nemus asportaverat. Sed beatus Sixtus prædictus cum in eadem provincia prædicaret, eum sub quadam arbore lauro divinitus inveniens, Laurentium eum appellavit: et diligenti cura ipsum curituri ac edoceri fecit. Quo adulto, illum secum una cum Vincentio Romam perduxit; ubi postea factus Pontifex constituit eum suum Archidiaconum.

1 *Antiqua fanorum parens*] Lips. l. de magnit. Rom. c. 2. et l. III. 5. 6.

5 *Reges superbos vicerat*] Idem Lips. ibid. r. 3.

18 *Fides Proprii cruoris prodiga*] Cyprian. de duplici martyr. 'Fides est, quæ pugnat et superat in martyribus, nec quisquam defecit in tormentis, nisi fidei defectu.'

22 *Jam Xystus*] Adi Ambros. Offic. I. 41. et Scalig. animadvers. in Chronolog. Eusebii p. 216. b.

63 *Blande et quicte efflagito*] Bene P. Syrus: 'Habetsuum venenum blanda oratio.' Et 'Venena propinantur melle circumlita, quo citius noceant.' Saresber. III. 10.

88 *Nigrantes quos claudis specu*] Hujus generis repositoria pecuniarum sive arcas Fl. Philostratus appellavit δεσμωντήρια Πλούτου, 'Pluti carcerem.' Alias τυφλὸν Πλούτον nominat 'divitias abstrusas': sicut Herodes Atticus νεκρὸν Πλούτον, simili tropo, dixit pecunias inutiles, et sordide retentas.

94 *Suum quibusque reddite*] Matth. XXII. Ambros. Serm. VII.

147 *Baculo regebat prævio*] Apud Euripid. Tiresias filia, vice baculi utitur. Sic enim eam compellat: 'Ἦγοῦ προπάροιθε θύγατερ, ὥς τυφλῷ ποδὶ Ὀφθαλμὸς εἴ σου, ναυβάταισιν ἄστρον ὥς.

Eundem apud Callimach. de Iavaero Palladis, vs. 127. Minerva hunc ad modum alloquitur: Δωσὼ καὶ μέγα βάκτρον, ὃ οἱ πόδας εἰς δέον ἄξει.

190 *Effossa gignunt rudera*] Psychom. vs. 520.

193 *Torrens vel amnis*] Talis est 'Tagus fluvius, arenis aureis copiosus.' Isidor. XIII. 21. Senec. Herc. Furen. vs. 1325. 'Tagusve Ibera turbidus gaza fluens.' Et Herc. Cæt. 'Nec quæ Zephyro subdita tellus, Stupet aurato flumine clarum radiare Tagum.' Talis 'Pactolus, fluvius Asiæ, qui et ipse aureas trahit arenas.' De quo Virg. 'Pactolusque irrigat auro.' Quem pro aurato flore alii Chrysoroum vocant. Isidor. ibid. Sen. Thebaid. 'Et qua trahens opulenta Pactolus vada Inundat auro rura.' Hinc Ovid. in Ibin vs. 302. nominat 'aquam auriferam.' Vide eundem Met. XI. 135.

197 *Pudor per aurum solvitur*] Sophocl. Antigon. Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν, οἷον ἄργυρος, Κακὸν νόμισμα, ἐβλαστεῖ τοῦτο γὰρ πόλεις Πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων· Τόδ' ἐκδιδάσκει, καὶ παραλλάσσει φρένας Χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγμαθ' ἴσασθαι βροτῶν· Πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώπους ἔχειν, Καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι. Hujusque loci est illud P. Silentiarii; quod adducit Natal. Com. VII. 18. S. Columban. Carm. III. 50. 'Juraque legum Fasque fidesque Rumpitur auro,' &c. Vide ibid. plura: et Horat. Carm. III. 16. Georg. Schönborn Polit. IV. 14.

200 *Leges et ipsæ*] Virg. Æn. VI. 632. 'Fixit leges pretio, atque refixit.'

210 *Animus viget robustior*] Hujus loci ac sensus est illud Socratis, ab Alcibiade in Platonis Symposio relaturn: 'Ἡ τοι τῆς διανοίας ὕψις ἄρχεται ὁδὸν βλέπειν, ὅταν ἡ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀκμῆς λήγει ἐπιρρεῖν.

240 *Lucido veneno*] Chrysost. in Epist. 2 Cor. c. III, Homil. VII.

Καὶ τὸ τῶν ὑδριώντων σῶμα ἀποστίλβει λαμπρὸν, καὶ οὐδὲν ἢ ἐπιφάνεια φαῦλον ἔχει, ἀλλὰ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἔνδον ἀποκειμένου χυμοῦ πληττόμενοι φιλεῖν τοὺς τοιοῦτους οὐ δυνάμεθα.

241 *Ast hic avarus contrahit*] Hinc nescio quis in Anthol. Græc. Ψῆφον δανεῖστών appellat δακτυλικαμψόδονον. Chrysost. in Matth. Homil. LXXXIX. Τοῦ μὲν γὰρ ἡ χεὶρ ἀλγεῖ καὶ ἔστι συν-εσταλμένη.

245 *Istum libido fætida*] Chrysost. ibid. 'Ετέροις σκαδύουσιν οἱ πόδες, ὅσοι εἰς θεάτρα ἀναβαίνουσιν, καὶ τῶν πορνεύόντων γυναικῶν καταγώγια.

249 *Quid ille fervens ambitu*] Chrysost. super Ep. ad Rom. Homil. XX. arrogantes comparat στυντεῖα καταφλεχθέντι, 'accensæ stupor.' Καὶ γὰρ ἐκεῖνο δοκεῖ μετὰ τὸν ἐμπρησμὸν οἰδεῖν, καὶ ὑπερανεστηκέναι. τοιαῦτα καὶ τούτων αἱ ψυχαί. τὸ γὰρ φύσημα αὐτῶν τὸ διάκενον, καὶ ἡ τυχοῦσα προσβολὴ δυνήσεται ταπεινώσαι καὶ καθελεῖν. τὸν γὰρ ἀπονενοημένον ἀνάγκη πάντως καὶ ἀσθενή τινα εἶναι. οὐ γὰρ ἔστι τὸ ὕψος ὑγιᾶς, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πομφόλυγες ἐκδόλως ῥήγνυνται. οὕτω καὶ οὗτοι ῥᾷδίως ἀπόλλυνται, &c.

253 *Quisquis tacendi intemperans*] Theognis vs. 421. Πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσση θύραι οὐκ ἐπικεῖνται 'Ἀρμόδιαι, καὶ σφιν πόλλ' ἀμέλγητα μέλει. Linguam insuper incontinentem Euripides appellat στόμαργον γλωσσαλγίαν, Callimach. κηκάδα γλῶσσαν, Coint. Smyrn. I. XII. μάργον γλῶσσαν κακοφραδίην τε. Vide Plut. de garrulitate.

276 *Coronis aureis*] Ad similitudinem militum, Martyres Christi, sicuti victores tyrannicæ impietatis, donantur coronis aureis: ut eas hic nominat Prudentius. In Hamartig. vs. 934. vocat 'coronas rutilas.' et vs. 973. Car. Paschal. Coron. VIII. 5.

285 *Peccante nil est tetricius*] Chrysost. super Epist. ad Ephes. Homil. XV. statim ab initio. Et Homil. XVIII. ibid. p. 1145. Καθεύδοντα καὶ νεκρὸν τὸν ἐν ἁμαρτίαις φησί. καὶ γὰρ δυσωδίας πνεῖ, ὡς ὁ νεκρὸς, &c. Macar. Hom.

XXVII. "Ὡσπερ οἰκίαν μεμεστωμένην δυσωδίας καὶ κοπρίας, χρὴ τὴν καρδίαν καθαρισθῆναι τὸ ὕλον, καὶ κοσμηθῆναι, καὶ πληρωθῆναι πάσης εὐωδίας, &c. supra Psych. vs. 890.

301 *Sacratas virgines*] Lips. de Vestata et Vestal.

321 *Concinna visa urbanitas*] Chrysost. super cap. V. ad Ephes. Homil. XVIII. 'Ὁ τοῖνυν τὰ εὐτράπελα λέγων, οὐχ ἅγιος κἂν Ἕλληγῃ, καταγέλαστος ὁ τοιοῦτος. τοῖς ἐν τῇ σκηπῇ ταῦτα ἐφέπειτα μόνους. ἔνθα αἰσχρότης, ἐκεῖ καὶ εὐτραπελία. Εἰμοχ: εὐτραπέλος λέγεται, ὁ ποικίλος, ὁ παντοδαπὸς, ὁ ἕστατος, ὁ εὐκολος, ὁ πάντα γινόμενος. Item: Εἰκαλὸν τὸ πρᾶγμα (εὐτραπελεῦσθαι) τί τοῖς μίμοις ἀφίεται; μίμος γίνῃ καὶ οὐκ αἰσχύνῃ; μεγάλα κακὰ ἐν ψυχῇ εὐτραπελευομένη οἰκεῖ, μεγάλη διάχυσος καὶ ἐρημία. κέχηκεν ἡ ἀρμονία, σέσάθρωται ἡ οἰκοδομή, ὁ φόβος ἐξώρισται, εὐλάβεια ἀπέστη. οὐχ ὁρᾷς τοὺς λεγομένους γελωτοποιούς, τοὺς σαμαρδάκους; οὗτοί εἰσιν οἱ εὐτράπελοι. Et rursus: Εἴ τις ἄτιμος, εἴ τις αἰσχρὸς, οὗτος καὶ εὐτράπελος, &c.

325 *Adeone nulla austeritas*] Scilicet ἄφρων, ὅς κ' ἐθέλει πρὸς κρείσσονας ἀντιφερῖζειν, quod est apud Hesiod. Vel ut loquitur Pindar. Pyth. II. Ποτὶ κέντρον δέ τοι λακτιξέμεν, τελέθει Ὀλισθηρὸς ὁἶμος.

330 *Adeone mors est martyri*] Nazianz. de Martyr. Θνήσκουσιν πολλοῖς προφρονέως θανάτοις. Theodoret I. IV. Hist. Ecclesiast. Ψυχὴ δ' ὑπὸ θεοῦ ζήλου πυρπολουμένη οὐδὲν ἀνθρώπινον εἰσδέχεται θεός, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δείματα γέλωτα νομίζει καὶ παίρνων.

333 *Sed non volenti impertiam*] Cruciatu longioris metus major est, quam mors ipsa: adeo quidem, ut fuisse olim non paucos constet, qui longos cruciatu mortis compendio vitare maluerint. Eo spectat hoc nostri Aurelii. Claudian. lib. I. in Rufin. 'Concessaque vita dolori.' Gregorius, 'Ut vitam sibi pœnam existimet.' Can. quorundam, 74. distinct. 'Et acerbissimam crudelitatem

esse, quæ trahat pœnam,' dicebat Seneca; 'et misericordiæ genus esse, cito occidere, quia tormentum ultimum finem sui secum adfert; quod antecedit tempus, maxima venturi supplicii pars est.' de Benef. II. 5. Cyprian. tractatu I. contra Demetrian. 'Saltem contentus esto dolorum nostrorum compendio, ac simplici ac veloci brevitate pœnarum. Admovere laniandis corporibus longa tormenta; multiplicas laniandis visceribus numerosa supplicia,' &c. P. Faber III. Semest. 8. Radulph Forner. rerum quotidian. III. 17.

351 *Hic solus exemplum dabit*] Philo I. περὶ αἵρετῶν: Αἱ ἐτέρων τιμωρίαι βελτιοῦσι τοὺς πολλοὺς φόβῳ, τοῦ μὴ παρὰ πλῆθια παθεῖν.

359 *Nudare amictu*] P. Faber Semest. II. 10.

363 *Talem revertens legifer*] Exod. XXIV. 2 Cor. III. Chrysost. super illum locum Homil. VII.

370 *Oris corusci gloriam*] Actor. VI. 15. Ibi Chrysost. Homil. XV. super cap. VII. Τοῦτο ἄρα ἡ χάρις ἦν τοῦτο καὶ ἡ δόξα Μωϋσέως ἦν. ἐπὶ χάριν δὲ αὐτὸν δοκεῖ μοι ποιῆσαι τὸν θεόν, τάχα ἐπεὶ ἐμελλέ τινα εἶρεῖν, καὶ ἵνα εὐθὺς τῇ προσόψει καταπλήξῃ αὐτοὺς. ἔστι γὰρ, ἔστι καὶ πρὸς ὧπα χάριτος γέμοντα πνευματικῆς, ἐπέραστα τοῖς ποθοῦσιν εἶναι, καὶ αἰδέσιμα τοῖς μισοῦσι καὶ φοβερά.

372 *Cælos apertos intuens*] Actor. VII. 56. Cyprian. de duplici Martyrio: 'Stephanus juvenis inter homidas, agnus inter lupos, stabat placido angelicoque vultu, et ad Domini exemplum orat pro lapidantibus, nec alibi habet oculos, quam in cælum. Illic videre mervit, ejus præsidio superior erat persequentibus.'

377 *Asi impiorum cæcitas*] Ephes. IV. 8. Ibi aurei oris doctor Homil. XIII. Καθάπερ ἐν ὕδατι κατὰ βάθος κείμενοι, τὸν ἥλιον οὐκ ἔν δυνηθῆμεν ὁρᾶν, ὥσπερ τινὲς διαφράγματος, τοῦ πολλοῦ ἔγνωθεν ἐπικειμένου ὕδατος, οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς διανοίας γίνεται πώ-

Delph. et Var. Clas.

ρωσις τῆς καρδίας, ὅταν μὴ δὲς τὴν ψυχὴν κατασείῃ φόβος.

383 *Hebræis idem Sudo exhibebat lumine*] Exod. X. Sapient. XVII. 2. et XVIII. 1. Joseph. Antiq. II. 13.

399 *E catasta*] De catasta, Baron. in Not. ad Martyrolog. p. 184. et seq. Gallon. de Martyr. cruciatu.

419 *Mundum Quirinali togæ Servire, et armis*] Sulpitia in Satyra sua: 'Duo sunt, quibus extulit ingens Roma caput; Virtus belli, et sapientia pacis.' Lips. de Magnitud. Rom. IV. 4.

421 *Ut discrepantum gentium*] Adi Plin. III. 5. de Italia.

449 *Janum bifrontem*] Tertull. de Corona militis. Ovid. Fast. I. 65. Inf. in Symmach. I. 233.

452 *Et festa Saturni senis*] Tertull. Apolog. cap. XI. Lactant. I. 11. et seqq.

465 *Discede adulter Juppiter*] Probat, prodigiorum signis monstrari religionis in melius mutationem. Baron. tom. I. annal. p. 897.

473 *Video futurum principem*] Constantinum Magnum fore Imp. et paganismi eversorem, prædicit hic Laurentius. Vide inf. Hymn. XII. 47.

528 *Vestalis intrat Claudia*] Minuc. Felix Octav. Tertull. Apologet. Camerar. parte 2. Horar. succisiv. c. 8.

530 *O ter quaterque*] Mos frequens priscorum tangitur, amplectendi suorum tumultos. Leo Novell. III. 'Quorum (amicos et cognatos innuit) dolori atque orbitati magnum solatium est, si amici sui sepulchrum amplexari, ac in id lacrimas perfundere possint.' Zinzerling. promuls. crit. cap. 38.

537 *Vasco*] Plin. III. 3. Isidor. Originat. IX. 2.

539 *Cottianorum juga*] Plin. III. 20.

540 *Pyrenas*] Plin. III. 3.

556 *Gestas coronam civicam*] Lips. de Milit. Roman. I. v. dial. XVII. Vide Paschal. Coron. VII. 8.

561 *Quæ sit potestas credita*] Ita Hymn. XI. circa finem. Item hymn. V. 7. et X. 1137. et XI. 177. et XIV. 124.

Prudent.

4 N

Tu vide Leonard. Lessium de justitia et jure II. 36. dubitat. VI. et Chemnit. in Exam. parte III. pagina 352.

573 *Hos inter*] Adducit hæc in lib. de piis precibus vir clariss. Joach. Camerar. quem videre, tibi integrum est.

HYMN. III. *In honorem beatæ Eulalia*] Nathan Chytræus Pastor. II. p. 23.

1 *Eulalia*] Pet. de Natal. Hist. Magd. cent. IV. c. 12. p. 1410. Osiand. Epit. hist. Eccles. cent. IV. l. I. c. 9. p. 13. 'Eulalia, Hispana virgo, tredecim annorum, Dacium Maximiniani Imp. præsidem, objurgarat, quod impius in Deum, tanta in Christianorum sanguinem atrocitate fureret: ideoque arrepta et ad aram Idolorum ducta, cum sacrificare nolisset, rogo imposita, martyr effecta est. Ejus martyrium Prudentius eleganti carmine descripsit.' Zachar. Lippe-lous in vitis Sanctorum tom. IV. collocat hujus martyrium in diem 9. Decemb. anno 303. Baron. tom. II. Annal. Bergomens. lib. VIII. Chron. p. 202. b. Martyrolog. sub 10. Decemb. p. 774.

3 *Emeritan*] Isidor. Originat. xv. 1. De ea Auson. de Claris urbibus Epig. VIII. 'Jure mihi post has memorare nomen Iberum Emerita: æquoreus quam præterlabitur annis. Submittit cui tota suos Hispania fascēs. Corduba non, non arce potens tibi Tarraco certant; Quæque sinu pelagi jactat se Bracara dives.'

25 *Canicem meditata senum*] V. N. Pont. II. 2. vs. 71.

47 *Per loca senta situ*] Ex Virg. Æn. VI. 'Per loca senta situ cogunt, noctemque profundam.'

52 *Columniferum radium*] Exod. XIII. 21. Psal. CIV. 39. Nehem. IX. 12. et 19. I Corint. X. 1. Philo lib. I. de vita Moysis: Νεφέλη γὰρ εἰς εὐμεγέ-
θη κίονα σχηματισθεῖσα προίει τῆς πλη-
θούς, ἡμέρας μὲν ἡλιοειδὲς ἐκλάμπουσα

φέγγος, νύκτωρ δὲ φλογοειδὲς, ἐπὲρ τοῦ μὴ πλάξεσθαι κατὰ τὴν πορείαν, ἀλλ' ἀπλανεστάτῃ ἐπεσθαι ἡγεμονίᾳ τῆς οὐδοῦ. τάχα μὲν τοικαὶ τῶν ὑπάρχων τις ἦν τοῦ μεγάλου βασιλείως, ἀφανὴς ἄγγελος, ἐγκα-
τελημμένος τῇ νεφέλῃ προηγῆτωρ, ὃν οὐ θέμις σώματος ὀφθαλμοῖς δρᾶσθαι: 'Præcedebat populum nubes in magnæ columnæ speciem, solari splendore lucens interdiu, noctu vero flammeo; ut ejus ductu absque periculo erroris incederent. Credi tamen potest, aliquem e summi Regis præfectis Angelum nube involutum eos duxisse, quem oculis corporeis aspicere nefas sit.'

78 *Illa nihil, quia facta manu*] Esaias XLIV. 9. vocat 'plastas idoli.' vide ibid. vs. 12. et XLVI. 6. Deut. IV. 28. Psalm. CXIII. et CXXXIV. 16. Baruch VI. 17. Arnob. I. VI. Cyprian. de exhortat. martyrii c. I. II. III. IV. V. et tract. I. Contra Demetrian. ut et de Idolorum vanitate Justin. Mart. in cohortat. ad Græcos. Theodoret. Græcar. affectionum I. VII. et I. III. Inf. Hymn. x. 266.

82 *Cliens lapidum*] Simulacra Deorum lapidea magna religione colebantur. Infra Hymn. x. 151.

105 *Gaudia, quæ tibi fert genialis honor*] Theocrit. Idyl. ult. vs. 25. Οὐκ ὀδύναν, οὐκ ἄλγος ἔχει γάμος, ἀλλὰ χο-
ρείαν.

117 *Aut laniare membra feris*] Fortassean in cruce fixa et surrecta. Lips. de cruce III. 11. P. Faber Semest. II. 7. Gifan. intelligit de descriptione per equos; quos vocat feros, &c.

118 *Aut facibus data fumificis*] In ludibrium, usui nocturni luminis Christianorum martyrum corpora destina-
ta. Tacit. Annal. v. 'Pereuntibus ad-
dita ludibria, ut ferarum tergis con-
necti laniatu canum interirent, aut
crucibus affixi, aut flammandi; atque
ubi defecisset dies, in usum nocturni
luminis urerentur.' Meursius II. Ex-
ercit. Crit. III. 4. vide et Baron. tom.
I. Annal. p. 821. Joh. a Wouweren in

Notis ad Minuc. p. 128.

132 *Juncea pectora dilacerant*] Meurs. Exerc. Crit. II. 11.

133 *Et latus ungula*] Sup. Hymn. I. περὶ στεφ.

176 *Ecce nivem glacialis hyems Ingerit*] Oppian. Cyneg. III. 171. Χιών ὅτε πάντα παλύνει, 'Εσπερίου ζεφύρου πανεπήτριμα χευαμένοιο.

182 *Qui celebrare suprema solent*] Joh. Kirch. de funerib. Rom. II. 6. et 11.

187 *Vettonia*] Plin. IV. 20. et 22.

188 *Annis Ana*] Plin. III. 1. et IV. 22. Fabric. 'Anas fluvius Hispaniæ memorabilis, eundem, quem Tagus et Bethys, ortum habet,' ut Strabo I. I. Bethicam et Lusitaniam separat.

199 *Floribus ut rosulenta putes Prata rutescere*] Nazianz. εἰς τὸ ἔαρ. p. 269. καὶ λειμῶν εὐωδεῖ, καὶ φυτὸν βρύνει. Et περὶ φιλοπρωχίας pagina 131. ὥσπερ οὐδὲ ἐν λειμῶνι πολυανθεῖ καὶ εὐώδει, τῶν ἀνθέων τὸ κάλλιστον καὶ εὐωδέστατον, ἄλλοτε ἄλλου τὴν ὑσφρησιν καὶ τὴν ὕψιν πρὸς ἑαυτοὺ μεθέλκοντος, καὶ πρῶτον δρέπεσθαι πείθοντος. V. N. Trist. III. 12. vs. 7.

201 *Carpite purpureas violas*] Joh. Kirchman. Id. lib. IV. 3.

208 *Ast egoserta texta feram pede dactylico*] Poëtæ jucundissima quadam allegoria sua poemata coronas vocant, quibus aiunt ornari ac redimiri a se caput illius, quem laudant. Mur. var. lect. VIII. 1. Pindar. Nemeor. VII. Οὐ τραχὺς εἰμι καταθέμεν' Εἴρειν στεφάνους ἐλαφρόν' ἀναβάλλεο' μοῖσά τοι Κολλᾷ χρυσόν, ἐν τε χαλκὸν, ἐλέφανθ' ἑμά, Καὶ λείριον ἄνθεμον ποντίας ὑφελοῖς' ἔρσας. Cland. laudat. Serenæ: 'Dic mihi, Calliope, tanto cur tempore differs, Pierio meritam serto redimire Serenam? Vile putas donum, solitam consurgere gemmis, Aut Rubro radiare mari, si floribus ornes Reginæ Regina comam? si floribus illis Quos neque frigorigibus Boreas, nec Sirius urit Æstibus, æterno sed veris honore rubentes Fons Aganippæa Permessius educat unda: Unde piæ pascun-

tur apes et prata legentes Transmittunt sæclis Heliconia mella futuris.' Themist. Euphrades orat. 2. γιγνώσκων, ὅτι καὶ πρῶν οὐ χρυσοῦν δὴ τινα στέφανον χρυσοῦ ἀπέφθου πολλῶν τάλαντων πέμπει ὑμῶν ψηφισαμένων, ἀλλ' ὃν ἐγὼ ἐπέλεξάμην, ἄνθη ἀκήρατα συλλεξάμενος ἐκ τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους λειμῶνων. V. N. Pont. III. 4. vs. 64.

HYMN. IV. 1 *Bis novem*] Martyrol. sub 16. April. 'Cæsarangustæ in Hispania natalis sanctorum decem et octo martyrum, Optati, Luperci, Successi, Martialis, Urbani, Juliæ, Quinctiliani, Publii, Frontonis, Felicis, Cæciliani, Eventii, Primitivi, Apodemii, et aliorum quatuor, qui Saturnini vocati esse referuntur. Hi omnes sub Daciano Hispaniarum præside simul pœnis affecti, atque interemi sunt: quorum illustre martyrium Prudentius versibus exornavit,' &c.

Sub uno servat cineres sepulcro] P. Molin. in tract. de Altarib. c. x.

3 *Cæsarangustam*] Plin. III. 3. Isidor. Orig. xv. 1.

17 *Afra Carthago*] Isidor. ibid. XIV. 5. Plin. v. 4.

19 *Corduba*] Plin. III. 1.

Acisculum] Lippelous tom. IV. ex Johann. Maldonato, p. 540. sub 17. Novemb. Meurs. Exercit. crit. II. 10.

Zoëllum] Lippelous tom. II. sub 27. Junii, p. 1050. Martyrolog. p. 409. et seq.

21 *Tu tribus gemmis*] Alludit ad morem eo ævo usitatum. Virgines namque nomina sua monilibus intexta gestabant. Aristænet. Epist. I. 1. Περὶκειται μὲν τοι λιθοκόλλητον περιδέρβαιον, ἐν ᾧ τοῦνομα γέγραπται τῆς καλῆς γράμματα δ' ἐστὶ τῶν λιθιδίων ἡ θέσις. Meurs. part. II. Exerc. Crit. II. 16.

Tu tribus gemmis diadema] Paschalius ille omnigena eruditione nobilissimus, Coron. IX. 11. Prudentius, inquit, in diademate agnoscit gemmas;

non quod ibi solæ sint, sed quod primæ oculos feriant. Et satile vinculum hic eidem est gemma laminæ adsuta, qua diadema clauditur et subnectitur sicuti fibula. Cujusmodi est Virgilianum illud, 'Aurea purpuream subnectit fibula vestem.' Quæ Virgilio est fibula aurea in veste, Prudentio in diademate est gemma. Versum 25. Paschalius inibi ita legendum putat: *Nomine hoc gemma est strophio illigata.*

23 *Turraco*] Isidor. Origin. xiv. 4. Plin. iii. 1.

Fructuosus] Lippelous tom. i. sub 21. Januar. p. 398.

27 *Ardet et splendor parilis duorum*] Videl. Augurii et Eulogii, diaconorum. De quibus idem Lippelous. vide inf. Hymn. vi.

29 *Felicitis*] Martyrolog. sub 1. Augusti: 'Gerundæ in Hispania natalis S. Felicitis martyris; qui post diversa tormentorum genera a Daciano tandem jussus est laniari, donec invictum Christo Spiritum redderet.' Ibi plura Baron. p. 485.

30 *Gerunda*] Plin. iii. 3.

31 *Ambos*] De quib. sup. Hymn. i. περί στεφ.

36 *Genesi*] Lippelous tom. iii. sub 25. Augusti, p. 595. Martyrolog. sub 25. Augusti p. 540.

38 *Urbs*] Emerita. Vide Hymn. iii. Sermo enim est de Eulalia.

45 *Cassianum*] Martyrolog. sub 3. Decemb.

57 *Numerosiores*] Martyrolog. sub 3. Novemb. p. 698. ibidemque Baron.

80 *Valeriorum*] Baron. in Not. ad Martyrolog. sub 28. Januar. p. 82.

87 *Martyrum semper numerus sub omni Grandine crevit*] Justin. Mart. Epist. ad Diognet. Κακουργουμένη σίτοις καὶ ποτοῖς ἡ ψυχὴ βελτιοῦται. καὶ Χριστιανοὶ κολαζόμενοι καθ' ἡμέραν πλεονάζουσι μᾶλλον. Ibid. Οὐχ ὁρᾷς, ὅσων πλείονες κολάζοντες, τοσοῦτον πλεονάζοντας ἄλλους; Leo Magnus Serm. i.

'Non minuitur persecutionibus Ecclesia, sed augetur: et semper dominicus ager segete ditiori vestitur, dum grana, quæ singula cadunt, multiplicata nascuntur. Unde duo ista præclara divini germina seminis (Petrus et Paulus) in quantam sobolem germinarint, beatorum millia Martyrum protestantur, qui Apostolicorum æmuli triumphorum urbem nostram purpuratis et longe lateque rutilantibus populis ambierunt, et quasi ex multarum honore gemmarum conserto uno diademate coronarum.' Vide Lactant. v. 13. et 20. ubi præter cætera: 'Augetur,' inquit, 'religio Dei, quanto magis premitur.' Cypr. l. de duplici Martyr. 'Quis enim nescit, fratres, quam uberem proventum effudit Ecclesiæ seges, Apostolorum ac cæterorum martyrum sanguine irrigata? Quo plus sanguinis effusum est, hoc magis ac magis effloruit multitudo fidelium; hoc latius sparsit suas propaggines illa beata vitis, a Christo stirpe surgens.' Adi Ampliss. Camerar. meditat. hist. cent. iii. c. 2. et Nili Homil. in ascens. ii. apud Photium in Biblioth. p. 840. Richter. ax. Eccles. cap. xxxiv. Wilck. in Heortograph. parte i. p. 287. Anton. Benbellon. in Suscitalulo parte ii. c. 2.

102 *Arte virtutis*] P. Faber Agonist. i. 14. p. 103.

109 *Hic et Encrati*] Martyrolog. sub 16. April. 'Ibidem S. Encratidis virginis et martyris: quæ laniata corpore, mamilla abscisa, et jecore avulso, adhuc superstes in carcere inclusa est, donec vulneratum corpus putresceret.'

HYMN. v. 1 *Beate Martyr*] Lippelous tom. i. sub 22. Januar. Baron. tom. ii. Annal. Martyrolog. sub 22. Januar. Bergomens. Chron. lib. viii. p. 105. a.

4 *Corona vincenti datur*] Basil. M. pag. 119. Τίς οὕτως ἄκριτος ἀθλοθέτης, ὅς τῶν ἱσῶν ἀξιῶσαι στεφάνων τὴν νικη-

τὴν καὶ τὸν μηδὲν ἡγωνισμένον; αἱ τιμαὶ καὶ στέφανοι τῶν νενικηκότων εἰσὶ· τίς στεφανοῖ πότε τὸν μηδὲ ἀποδύνατο πρὸς τὸν ἀντίπαλον; Et Aug. de arbore scientiæ boni et mali tom. ix. 'Si sciebat Deus hominem posse peccare, quare cum non revocavit a peccato? Quare! quia invitum non decuit coronare. Quis unquam, fratres mei, præmium non pugnanti dat? aut quæ corona non dimicanti, aut quæ sine conflictu victoria? Audi Apostolum divino ore loquentem: Nemo coronatur, nisi qui legitime certaverit. Adam nec pugnavit, nec certamen cum diabolo suscepit: sed ad unam suggestionem, præmium immortalitatis amisit. Victus est, qui non pugnavit.' Et Prosper Aquitanicus Epig. xxx. 'Nam non certanti non est speranda corona.' Vide Zehner. cent. iii. adag. sac. xcvi. et D. Hieronym. tom. ii. p. 21. Iterum Basil. M. protrept. in sac. Baptism. p. 191. 'Ἀλλὰ χαλεπὰ ταῦτα; τί δὲ τῶν ἐν κόσμῳ ἀγαθῶν εὐκόλον; τίς καθεδῶν τρόπαιον ἔστησε; τίς τρυφῶν καὶ καταυλούμενος, τίς τῆς καρτερίας στεφάνοις κατεκοσμήθη; οὐδεὶς μὴ δραμῶν ἀνείλετο τὸ βραβεῖον, πόνοι γεννώσι δόξαν. κάματοι προξενοῦσι στεφάνους. διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν.

17 *Ac verba primum mollia*] Cyprian. Serm. vi. 'Sermo eorum sicut cancer serpit: colloquium velut contagium transilit: noxia et venenata persuasio persecutione ipsa pejus inficit.'

19 *Ut vitulum lupus Rapturus*] Zehner. Simil. iii.

27 *Hæc saxa, quæ princeps colit, Placate*] Inf. Hymn. vi. 42. 'Quod princeps colit, ut colamus omnes.' Subditi vitia principis habent pro virtutibus, ut ad impietatem quoque cum ipso prolabantur; corruptis per depravatam illius vitam istorum moribus: quod de Roboam divinum cultum contemptui habente a Fl. Josepho enarratur, Ant. Jud. viii. 3. Τῆς τοῦ θεοῦ θρησκείας καταπεφρόνηκεν, ἔσ-

τε κατὰ τὸν ἐπ' αὐτῷ λαὸν μιμητὴν γενέσθαι τῶν ἀνομημάτων. συνδιαφθείρεται γὰρ τὰ τῶν ἀρχομένων ἦθη τοῖς ἡγεμόνων τρόποις. καὶ ὡς ἔλεγχον τῆς ἐκείνων ἀσελγείας τὴν αὐτῶν σωφροσύνην παραπέμποντες, ὡς ἀρετῇ ταῖς κακίαις αὐτῶν ἐπονται. οὐ γὰρ ἔνεστιν ἀποδέχεσθαι δοκεῖν τὰ τῶν βασιλέων ἔργα, μὴ ταῦτα πράττοντας. Et hoc est, quod Lactant. vi. 6. scribit: 'Et quoniam mores ac vitam Regis imitari, genus obsequii judicatur, abjecerunt omnem pietatem, ne exprobrare Regi scelus viderentur, si pie viverent; sic assidua imitatione corrupti divinum fas reliquerunt, et paulatim male vivendi consuetudo mos factus est.' Vide in Symmach. i. 223. et in Romano ad vs. 462.

50 *Hæc ara thure et cæspite*] Veteres interdum cæspititias extruebant aras, cum altare deerat, aut cæspitem in terra aggerata ponebant, ubi et ex tempore sacrificabant. Quin et cæspes pro ara erat, et aræ imponebatur, reique divinæ necessarius habebatur. Horat. Carm. i. 19. 'Positusque carbo in Cæspite vivo.' Inf. Hym. xii. 'Binis dicatum cæspitem trophis.' Turneb. xi. 1. et xxi. 21.

60 *Extorque, si potes, fidem*] Lactant. v. 20. 'Non est opus vi et injuria: quia religio cogi non potest: verbis potius, quam verberibus res agenda est, ut sit voluntas.' Et paulo inf. 'Defendenda est religio, non occidendo, sed monendo: non sævitia, sed patientia: non scelere, sed fide. Illa enim malorum sunt, hæc bonorum. Et necesse est, bonum in religione versari, non malum. Nam si sanguine, si tormentis, si malo religionem defendere velis, jam non defendetur illa, sed polluetur atque violabitur. Nihil enim est tam voluntarium, quam religio: in qua si animus sacrificantis aversus est, jam sublata, jam nulla est. Recta igitur ratio est, ut religionem patientia, vel morte defendas, in qua fides conser-

vata et ipsi Deo grata est, et religioni addit auctoritatem.' &c. vide *ibid.* c. xxi.

69 *Excisa fabril manu, Cavis recocta et fullibus*] Just. Mart. apolog. ii. 'Ἄλλ' οὐδὲ θυσίαις πολλαῖς, καὶ πλοκαῖς ἀνθῶν τιμωμένους ἄνθρωποι μορφώσαντες, καὶ ἐν ναοῖς ἰδρύσαντες θεοὺς προσωνόμασαν, ἐπεὶ ἄψυχα καὶ νεκρὰ ταῦτα γινώσκομεν, καὶ θεοῦ μορφήν οὐκ ἔχοντα. τί γὰρ δεῖ εἰδόσιν ὑμῖν λέγειν, ἃ τὴν βλῆν οἱ τεχνῖται διατιθέασιν ξέοντες καὶ τέμνοντες, καὶ χωνεύοντες καὶ τύπτοντες, καὶ ἐξ ἀτίμων πολλὰ κίς σκευῶν διὰ τέχνης τὸ σχῆμα μόνον ἀλλάξαντες καὶ μορφοποιήσαντες. *Ibid.* θεοὺς εἰς τὸ προσκυνεῖσθαι πλάσσειν καὶ μεταποιεῖν. Et Arnob. diffuse simul et eleganter adv. Gent. vi. p. 195. 'Simulachra ista,' inquit, 'quæ vos terrent, quæque templis in omnibus prostrati atque humiles adoratis; ossa, lapides, æra sunt, argentum, aurum, testa, lignum sumptum ex arbore, aut commixtum glutinum gypso: ex ornatis fortasse meretriciis, aut ex muliebri mundo, camelinis ex ossibus aut ex Indici animalis dente, ex cacabulis, ollulis, ex candelabris, aut lucernis, aut ex aliis obscenioribus vasculis congesta, conflata in has species ducta sunt, atque in formas, quas cernitis, exierunt: fornacibus incocta figulinis ex incendibus et malleis nata, grossis rasa, descobinata limis, serris, forficibus, aculeis, asciiis, secta, dolata, effossa, terebrarum excavata vertigine, runcinarum lævigata de planis. Ita non error est?' &c. Vide reliqua; huc enim pertinent pleraque omnia: et infra Hym. x. 291. Ambros. Serm. xci.

110 *Sursum ac deorsum extendite*] Baron. ad Martyrol. sub 22. Januar. p. 64. Fuisse equuleum tortorium lignum, omnes consentiunt: eundemque fuisse cochleatum ad extendendum et remittendum compositum, iidem ex Nonio affirmant. Cum hæc dicat ille: 'Ubi insilui in cochleatum

equuleum, Ibi totum tortor,' i. e. volubiler torqueor. Isidor. Orig. v. Equuleum ab extendendo dictum putat. Cyprian. l. de lapsis: 'Nunc equuleus extenderet.' Cum enim equuleus extenderetur, corpora simul extendi necesse erat. D. Hieron. Ep. xlix. ad Innoc. 'Cum equuleus corpus extenderet.' Sigonius de Judiciis iii. 18. confundit non tantum equuleum cum catasta, sed etiam cum genere illo compedum, quo rei in carcere positi, injectis ad quartum vel quintum foramen pedibus ad jugem cruciatum sic vincti detinerentur. Id habes ex epistola Ecclesiæ Lugdunensis apud Eusebium v. i. quod genus torquendi Rufinus libro quinto capite secundo non improprie dixit 'nervum:' Christophorsonus autem proprius 'crassam compedem.' De hoc genere compedum h. l. Prudent. vs. 251. Euseb. vi. 32. 'Multis diebus pedes in compedes ligneos intrusi distractione quadam ad quartum foramen distenti fuerunt.' Et viii. 11. 'Post verbera in compedibus ligneis positi erant, et pedes alter ab altero ad quartum foramen distenti districtique adeo, ut necessario supini jacerent, nec possent propter plagarum vulnera, recens toti corpori inflicta, se ullo modo commovere.' Ex quibus apparet, compedes ab equuleo diversos esse, qui non in carcere reum, nec ejus tantum distendebat pedes, sed totum corpus ad fossionem ungularum. Cum Eusebius diverse admodum a compedibus describat eundem viii. 11. cum ait: 'Quidam enim primum, manibus a tergo religatis, ligno appensi, et machinis quibusdam membrorum universa distenta distractaque,' &c. Hæc de equuleo esse intelligenda, ea quæ D. Hieron. scribit xlix. ad Innoc. indicant: 'Cum equuleus corpus extenderet, et sordidas facitore carceris manus post tergum vincula cohiberent.' Hic Prudent. vs. 109. 'Vinctum retortis brachiis,' &c. Idem

in Romano: 'Miserum putatis, quod retortis pendeo Extentus ulnis, quod revelluntur pedes, Compago nervis quod sonat crepantibus.' Stipitem quendam in equuleo fuisse, tradit ib. Hieronymus: 'Crines ligantur ad stipitem, et toto corpore ad equuleum fortius alligato, vicinis pedibus ignis apponitur, utrumque latus carnifex fodit.' Ex eodem stipite, totam illam machinam Prudent. in Romano vs. 114. appellat 'noxialem stipitem.' Theophilus pendens in equuleo in Actis S. Dorotheæ apud Surium tom. 1. die 6. Februar. 'Ecce modo Christianus sum, quia in cruce suspensus sum:' equuleus enim crucis quandam similitudinem gerit. Secundum prædicta, haud difficile esset describere formam equulei, nimirum 'erectum stipitem, validum et cochleatum, qui transversum habeat lignum, quod intendatur ac remittatur, ad quod ligata membra distendantur tortoris arbitrio,' &c. Nunc de fidiculis: quas a fidibus quidam derivatas putant, nihilque aliud esse, quam vincula nervea, quibus ad equuleum manus pedesque hominis ligarentur; sicque torquere fidiculis reum, idem esse, quod ligatum in equuleo fidiculis hominem intendendo, ossium commissuras cum immenso dolore distrahere. Sensit hoc Sigonius de Judic. III. 18. sic et erravit Valla l. 1. dum ait, 'fidiculas esse instrumentum ex duobus obliquatis lignis compactum, ita dictum vel ab extorquenda fide, vel a nerveis funibus quibus torquendi alligantur.' Sed rectius Isidorus lib. III. Orig. 'Ungulæ,' inquit, 'dictæ, quod effodiant: hæ et fidiculæ, quia iis rei in equuleo torquentur, ut fides inveniatur.' Cum itaque fidiculis æque ac ungulis finderentur, latera ungulas ea de causa dictas esse puto fidiculas, quod reorum latera finderent, sicque a findendo dictas fidiculas esse, quasi findi-

culas: vel a fodicando, quod illis latera reorum fodicarentur, dictasque esse fidiculas, quasi fodiculas. Astipulatur Prudent. in Romano, cum, quas vocat fidiculas, easdem ungulas dicat, vs. 550. Et per fidiculas Asclepiadem intellexisse ungulas, quæ auctor mox subdit declarant vs. 557. Ita I. Decuriones C. de quæst. fidiculis torqueri Imperator appellat cruentam conditionem. Et Ammian. Marcell. l. XXIX. 'Intercluduntur equulei, expediuntur pondera plumbea, cum fidiculis et verberibus.' Invenies frequenter equuleo junctas esse fidiculas vel ungulas; ea nimirum de causa, quod extento corpore in equuleo, fidiculis vel unguis a tortoribus membra sulcarentur; quibus aliquando succederet ignis tormentum. Cyprian. lib. de lapsis: 'Nunc equuleus extenderet, nunc ungula effoderet, nunc flamma torreret.' Ita Augustin. Ep. LIX. ad Marcell. Hieron. Ep. XLIX. Prudent. sæpe, et alii. Senec. Controv. III. 14. Plura vide apud Hieron. Magium De equuleo; Gallonium de martyrum cruciatibus, et Sigon. lib. de Judiciis.

157 *Est alter, est intrinsecus, Violare quem nullus potest*] 2 Corinth. IV. ubi Chrysost. Homil. IX. Πῶς ἀνακαινοῦται; τῇ πίστει, τῇ ἐλπίδι, τῇ προθυμίᾳ. ὅσῳ γὰρ ἂν μῦρα πάσχη τὸ σῶμα, τοσοῦτῳ χρηστοτέρας ἔχει τὰς ἐλπίδας ἢ ψυχὴν, καὶ λαμπροτέρα γίνεται, καθάπερ χρυσίον πυρούμενον ἐπιπλέον. Ambros. lib. de institut. Virginis c. II.

195 *Sodomita nec latet cinis*] Inf. Hamartig. vs. 727. Ambros. lib. de Noë et arca c. XIX.

293 *Insana torquens lumina*] Inf. Psychom. vs. 114.

214 *Spes certat et crudelitas*] P. Faber Agonist. III. 10. pag. 513.

228 *Ingubre in antrum truditur*] P. Faber Semest. II. 7.

251 *Lignoque plantas inserit*] Cujac. Observat. IX. 37.

252 *Divaricatus cruribus*] Hieron.

Magius lib. de equuleo c. xii.

338 *Sulcos pererrat oculis*] Cæsar Baron. in Not. ad Martyrolog. p. 130.

392 *Titulumque figat martyris*] Baron. in Not. ad Martyrolog. sub 29. Julii, p. 468. Idem Titulus quod memoria seu Ecclesia; sic dictus, quod in loco, ubi erat Ecclesia erigenda, crux poneretur in titulum. Ita hic, et Hymn. xii. 'Parte alia titulum Pauli via servat Ostiensis.' Romæ autem obtinuit vetus loquendi usus, ut non omnis Ecclesia, martyrumve memoria Titulus diceretur; sed tantum insigniores Ecclesiæ, quibus præficerentur presbyteri Cardinales.

105 *Corvus Helicæ datus*] Isidor. Pelusiota Ep. iv. 43. Basil. M. Homil. ἐν λιμῷ καὶ αὐχμῷ, p. 177. Ἠλίαν εἶχεν ὁ Κάρμηλος, ὅρος ὑψηλὸν καὶ ἀόκητον· ἔρμημος ἔρμημον. ψυχὴ δὲ ἦν τῷ δικαίῳ τὰ πάντα, καὶ τῆς ζωῆς ἐφόδιον ἢ πρὸς θεὸν ἑλπίς. ζῶν δὲ οὕτω, λιμῷ τὴν ζωὴν οὐκ ἀπῆλλαξεν. ἀλλ' οἱ ἀρπαικτικώτατοι καὶ μάλιστα γαστρίμαργοι τῶν ὀρνίθων, οὗτοι διεκόμεζον τὰ σίτα, καὶ τροφεῖς ἐγίνοντο τῷ δικαίῳ διάκονοι, οἱ τὰς ἀλλοτρίας ἐκ συνηθείας ἀρπάζοντες. καὶ τῷ δεσποτικῷ προστάγματι τὴν φύσιν διήκτων καὶ κρεῶν. ταῦτα δὲ τῷ ἀνδρὶ φέρειν τοὺς κόρακας, παρὰ τῆς πνευματικῆς ἱστορίας ἐμάθομεν. Ambros. Epist. x. 82.

439 *Et spumeum Nescit profundum parcere*] Hinc Aristagoras dicebat, ὅτι πᾶσα θάλαττα, θάλαττα. i. e. 'æque ubique periculosum esse mare.' Et Herodot. Polym. mare δολερὸν ποταμὸν appellat. Quid? quod Homer. Iliad. xvi. cum indicare vult hominem crudelem et insociabilem, eum e mari procreatum esse ait: γλαυκῶς δὲ σ' ἔτικτε θάλασσα, καλῶς Ὅμηρος εἶπε πρὸς τὸν ἀνήμερον εἶναι δοκοῦντα καὶ ἀμικτον, ὡς μηδὲν τῆς θαλάττης εὐνοϊκόν, μηδὲ πρῶον φεροῦσας. V. N. Trist. i. 2. vs. 51, et Terent. Hecyr. iii. 4.

458 *Claudat cadaver culleus*] P. Faber Semest. ii. 7.

463 *Donec relictum longior Abscondat*] Seneca Epist. x. 71.

475 *Quæ turgidum quondam mare*] Sup. Cathem. ix. 49.

523 *Cum Machabæis fratribus*] Inf. Hymn. x. 751.

524 *Sectoque Isaiæ*] Difficile de hoc miraculum refertur. Cum enim rex impius vellet eum apprehendere, quod blasphemata dicere videretur, dum ait, 'Deum se vidisse de facie ad faciem;' rogavit Isaias Dominum, ut illi proxima aperiretur cedrus, in qua delitesceret. Cum vero non amplius apparuisset, rex iussit medium cedri truncum secari; et sic una delitescens Esaias sectus est. Postellus ex Rabinorum commentis. Neand. ad Protevang. Jacobi p. 389.

526 *Quibus Finem malorum præstitit*] Eurip. apud Stob. Serm. cclxxiv. Τὸ γὰρ θανεῖν, Κακῶν μεγίστων φάρμακον νομίζεται. Sophocl. Ἄλλ' ἔσθ' ὁ θάνατος λοῖσθος ἱατρὸς νόσων. Ex Æschylo ibidem appellatur θάνατος, τῶν ἀνηκέστων κακῶν ἱατρός. Dracont. Hexaëm. vs. 381. 'Mors mundanorum requies est certa laborum.' V. N. Trist. i. 4. vs. 6.

HYMN. vi. 20 *Præceptor vehemens eundo firmat*] V. N. Trist. ii. vs. 442.

34 *Judex Æmilianus*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. cap. v. pag. 45.

37 *Qui seris novellum*] Benbell. ibid. c. xiii. pag. 175.

55 *Nondum nona diem resignat hora*] Casaubon. animad. in Athen. iv. 12.

61 *Intrant interea locum*] P. Faber Semest. i. 6. et ii. 10.

86 *Velut Moyses*] Justin. Mart. apolog. ii. p. 74. Pelargus super hunc locum: 'Jubetur calceamenta deponere, cessationem de opinione sua, sicut (ex cap. iv. Ruth) constat, hoc ritu cessionem juris fuisse denotatam.' Vide et Serm. de esu agni, tom. ii. oper.

D. Hieron. sub finem p. 91. b. Ambros. lib. de Isaac et anima cap. iv. et lib. de benedict. Patriarch. c. iv. Zehner. cent. v. adag. 18.

95 *Quæ puncto tenui*] Inf. hym. xiii. 41. vide Chrysost. Hom. xiv. super c. viii. Ep. ad Roman. et Homil. ix. super 1 Corinth. iv.

102 *Trepidantibus caminis*] Zinzerling. in promuls. Crit. c. ii.

110 *Quos olim Babyloniam per ignem*] Inf. Apoth. vs. 119. Nazianz. Homil. in Cyprian. p. 110. Cyprian. Epist. iv. 6. et de duplici martyrio. Sedul. lib. i. Ambros. Ep. x. 82. 'Hinc illi, Daniel, Ananias, Azarias, Misael, qui in aula regia pascabantur, jejunio alebantur, tanquam in desertis cibo aspero, potuque obvio. Meritoque regii servuli regis prævaluerunt; et captivitatem discusso jugo contempserunt; potestates subegerunt; elementa vicerunt; naturam ignis extinxerunt; evitaverunt flammās; obtulerunt aciem gladii, strinxerunt leonum ora, et ubi infirmiores fieri existimabantur, ibi fortiores reperiebantur,' &c. Ibid. 'Daniel et Hebræi pueri proprio cibo ac aquæ potu, ille furorem leonum repressit, illi ardentem ignem innoxio videre tactu circa membra sua pasci.' D. Hieron. de muliere septies icta: 'Huc huc mihi trium exempla puerorum, qui inter frigidos flammarum globos hymnos edidere pro fletibus: circa quorum Saraballa sanctamque cæsariem, innoxium lusit incendium.' Vide Winsbekii paræneses ad fil. §. 71. quas invulgavit Melch. Haiminsfeldius Goldastus; quem ego pro amicitia, quæ mihi cum eo est artissima, proque ejus egregia eruditione honoris et laudis gratia nomino.

129 *Ut crimen domini domus timeret*] Saresberiensis non male vii. 9. 'Nam sit, proficit ad cautelam. Et quo familiarior fuit cum labente societas, eo casus quemque magis absterret.

Siquidem exemplis sæpe magis proficitur, quam præceptis. Mala enim vitantur facilius quo fidelius præcognita fuerint.' V. N. Terent. Adelph. iii. 4. 'Ex aliis sumere exemplum sibi.' Diodor. Sicul. præfat. *Καλὸν τὸ δύνασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι πρὸς διόρθωσιν χρεῖσθαι παραδείγμασι.* Tibull. iii. 7. 'Felix, quicumque dolore Alterius discas posse carere tuo.'

131 *Et perfusa mero leguntur ossa*] Desid. Herald. advers. i. 7. Johan. Kirchman. de funerib. Rom. iii. 6. 135 *Aut gestare sinu*] Uterque ibidem.

HYMN. vii. 2 *Quirinum*] Lippe-lous tom. ii. sub 4. Junii. Baron. tomo iii. Annal. Martyrolog. 4. Junii. Euseb. Pamphil. Chron. i. ii. p. 180. edit. Scaliger. Func. in Chronolog. sub anno Christi cccxii. Martyrolog. sub 4. Junii: ibid. Baron.

61 *Scimus discipulum Petrum*] Inf. præfat. 2. in Symmach. Matth. xiv. Chrysostom. Homil. li. Ambros. de Interpellat. i. 9. 'Et tu ergo in hoc sæculi istius positus freto noli perfectam illam Dei sapientiam in hoc mundo quærere; quia mundus eam non cognovit. Sed si vis eam invenire, calca fluctus hujus mundi, sicut calcavit Petrus: et ambula super aquas hujus sæculi; et porriget tibi dexteram Sapientia, sicut porrexit et Petro: quia nemo fuit, quem non sæculi hujus unda turbaverit; turbavit et Abraham: turbavit et Moyses: turbavit et Petrum. Moyses per mare transivit; et per mare peditum duxit exercitum; sed ante ipsum turbatus est. Petrus super aquas calcavit, sed mersus fuerat corpore; quia infirmioris fidei vestigio claudicavit.'

69 *Ad fontem refluxis retro*] Psal. cxliii. et ibid. D. Augustin.

Romæ fuit in Vaticano, prope custodiam Mamertinam. Fons autem ibidem exortus est, dum in carcere ille

Petrus Apostolus detineretur: ex quo milites novem et quadraginta, ibidem detentos, cum Processo et Martiniano, carceris custodibus, baptizavit. Ad Baptisterii locum martyres olim aliquot occisi sunt. Ostenditur jam Baptisterium in Vaticano, cum cochlea, intra ædes Pontificias: cujus usui aqua servit Sabatina, deducta ab Innocentio VIII. Fabric. Inf. Hym. xiv. 32.

15 *Laterum cui vulnere utroque Hinc cruor effusus*] Augustin. tract. cxx. in Johann. 'Vigilanti verbo Evangelista usus est, ut non diceret, latus ejus percussit, aut vulneravit, aut quid aliud, sed apernit: ut illic quodam modo vitæ ostium panderetur, unde Sacramenta Ecclesiæ manaverunt, sine quibus ad vitam, quæ vera vita est, non intratur. Ille sanguis in remissionem fusus est peccatorum: aqua illa salutare temperat poculum. Hæc et lavacrum præstat et potum. Hoc prænuntiabat, quod Noë in latere arcæ ostium facere jussus est, qua intrarent animalia, quæ non erant diluvio peritura, quibus præfigurabatur Ecclesia,' &c. Ambros. lib. de benedictionib. Patriarchar. cap. iv. 'Ipse est vitis, ipse uva; vitis ligno adhærens; uva, quia lancea militis apertum latus emisit aquam et sanguinem. Sic enim dixit Johannes: Quia exivit de eo aqua et sanguis. Aqua ad lavacrum: sanguis ad pretium. Aqua nos abluit, sanguis redemit.'

HYMN. IX. 1 *Sylla forum statuit Cornelius*] Georgius Fabricius in Roma sna.

6 *Cassianus*] Lippelous tom. III. sub 13. Augusti: et Martyrolog. p. 512.

9 *Erexi ad cælum*] P. Faber Agonist. II. 21. Sup. hymn. VII. 123.

22 *Magister literarum sedens*] Rorabant enim sedentes magister, non tamen altæ nimis insidentes sellæ, quibus scilicet res erat cum

parvulis, et quorum opus propiori inspectione egebat. Plant. Bacchid. 'In sella apud Magistrum sederes,' &c. Johan. a Wouweren de polymath. c. IV.

23 *Verba notis brevibus comprehendere*] Notas hic appellamus, scripturæ quædam compendia, cum verba non perscribimus, sed signamus: celeritati et excerptioni repertas. Ipse, qui hoc facit, Notarius dictus. Glossæ: Notarius, ταχυγράφος, velox scriptor: a fine. Suidas: Νοτάριος, ὑπογραφεύς, quasi dicas excerptorem: ab usu. Iterum Glossæ: Notarius, σημειογράφος: qui per signa scribit, a modo. Istas notas olim a Tirone, Ciceronis liberto, fuisse excogitatas, autor est Eusebius in chronico, Olympiade 191. anno 4. sed Dio l. LV. Mæcenati hæc assignat, qui per Aquilam libertum eas alios docuerit: Καὶ πρῶτος σημειῶν τινα γραμμάτων πρὸς τὸ τάχος ἐξέυρε, καὶ αὐτὰ διὰ Ἀκύλου ἀπελευθέρου συχνοῦς ἐξεδίδαξε. Quod apicibus ac truncis literis scripserint, docet Plut. in Quæst. Platon. γραμμάτων σπαράγμασι καὶ κεφαλαῖς οἱ σπεύδοντες γράφουσι. Vulgo nominamus abbreviaturas. Fuisse, et, ut solet, erudite hæc exsinnat Lipsius, Belgicæ stella, cent. I. ad Belg. Ep. xxvii. Johan. a Wouwer. de Polymath. c. VI.

27 *Doctor amarus enim discenti*] Confer doctissimum Rigaltium ad Artemidor. Onirocrit. c. LV. p. 22. et Bilibald. Pirckhaimer. in apolog. sive laude Podagræ p. 205.

28 *Nec dulcis ulli disciplina infantie est*] Vere Chrysost. Homil. IX. super 1 Timoth. III. Ἀγριὸν ἢ νεότης, πολλῶν δεομένη τῶν ἐπιστατούντων διδασκάλων, παιδαγωγῶν, ἀκολουθῶν, τροφῶν. ἀγαπήτὸν γὰρ μετὰ τοσαῦτα κατασχεθῆναι αὐτήν. καθάπερ τις ἵππος ἀνήμερος, καθάπερ τι θηρίον ἀτίθασσον, τοιοῦτόν ἐστιν ἡ νεότης. &c. Vide eundem Homil. XXV. rent. Heaut. II. 3. p. 348. locum Philonis, et Phorm. I. 2. p. 696.

44 *Adest acutis agmen armatum stilis*]

Idem de Felice in Pincis refert Petrus de Natalibus, Episcopus Equilinus in Catalogo Sanctorum 1173. 'Felix presbyter,' inquit, 'et martyr pronomine dicitur in Pincis, a Subulis, quibus passus perhibetur: nam pinca dicitur subula. Nam cum magister puerorum extiterit, et eis nimium rigidus fuerit, tentus a paganis, cum Christum libere confiteretur, traditus est in manus puerorum, quos docuerat in Ecclesia, quem ipsi cum stilis et subulis occiderunt.' Qui passus est Romæ 19. Kal. Februarii. Cujus loci indicinam L. M. Q. transcribo Goldasto meo, ab historiarum et omnis antiquitatis cognitione instructissimo: quique venusta et vetusta omnia omnes docet. Adducit autem Alamannicar. rerum tom. i. parte 1. cap. ix. Refert etiam Evagrius lib. iii. Stephanum, Antiochiæ Episcopum, a pueris interemtum *καλάμοις ἴσα δόρασιν ὀξυνθείσι*. Vide Casaubonum ad Suetonium lib. i. pag. 58.

44 *Stilis*] P. Gregor. Tholosan. De Republ. libro ix. cap. 1. num. 19.

46 *Effundit ardens felle tandem liber*] Scitum est Philostrati Lemnii dictum, quo Ælium percussit, qui accusationem cujusdam retro tyranni scripserat; 'Laudarem,' inquit, 'institutum tuum, si vivum accusasses: viventem namque tyrannum incescere, viri esse daco; at mortuo insultare, cujusvis: εἶναι γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τὸν τύραννον ἐπικρίπτειν, ἀνδρός τὸ δὲ ἐπαμβάλειν κειμένῳ, παντός. Quam in sententiam trahi potest illud, Anthol. i. tit. eis ἀνδρείαν, quod Hector dixit, cum perfoderetur mortuus a Græcis: Βάλλετε νῦν, μετὰ πότμον, ἐμὸν δέμας' ὅτι καὶ αὐτοὶ Νεκροῦ σῶμα λέοντος ἐφύβριζονσι λαγῳοί. 'Nunc post fata meum telis configite corpus; Audet et exanimus lepus infestare leonem.' Nec inepte Ovid. Trist. iii. 11. 'Quamlibet ignavi præcipitata premunt.' Et notum est proverbium;

Δρυὸς πεσοῦσης, πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.

49 *Buxa crepant carata*] Ambros. Hexaëm. iii. 13. 'Buxas quoque, &c. Simul ut admoneat te ipsa materia, quæ semper viret, nec unquam foliis exiit suis, ne unquam spectuæ dissimulatione nuderis, sed semper tibi per fidem germinet spes salutis.'

52 *Qua parte aratis cæra*] Stilo scribebant in cerata tabella, cujus stili pars, qua scribebant, acumen dicebatur. Cic. 'Omnia sub acumen stili subeant.' Altera pars erat obtusa, qua in cæra, quæ non placebant, verba delebant, ac cæram rursum complanabant: ut hic docet Prudent. Doctiss. Erhard. in Symbolis Petronianis p. 536. et Dousa in Præcidan. i. 2.

HYMN. x. 1 *Romane*] Lippelous tom. iv. sub 18. Novembris. Bergomens. lib. viii. Chronic. p. 197. a. sub anno Christi cclxiii. Osiand. epit. hist. Eccles. cent. iv. lib. i. c. 23.

9 *Vox veritatis testis*] Justin. Mart. apolog. i. 'Ἐξεταζόμενοι δὲ, οὐκ ἀρνούμεθα, διὰ τὸ συνεπίστασθαι ἑαυτοῖς μηδὲν φᾶλλον. ἀσεβὲς δὲ ἡγοούμενοι μὴ κατὰ πάντα ἀληθεύειν, ὃ καὶ φίλον τῷ θεῷ γινώσκουμεν.

18 *Nolite verba*] Ad ea verba D. Cyprian. Ep. iv. 6. dixit: 'Quid loqui et respondere possimus, dari nobis in illa hora divinitus et offerri, nec nos tunc esse, qui loquimur, sed spiritum Dei Patris; qui, cum a confidentibus non discedit, neque dividitur, ipse in nobis et loquitur, et coronatur.' Juvenecus lib. ii. 'Cum vos prodiderint, verborum ponite curam: Sponte fluens dabitur sermonis gratia vobis. Spiritus in vobis, pro vobis digna loquetur.'

25 *Furore pestis pejor in novissimo*] 'Quam maxime mortiferi morsus esse solent morientium bestiarum,' inquit Florus ii. 15. 'Et fere plus impetus, major constantia penes miscros.' Tacit. in Agric. Silius lib. i. 'Et fractis

rebus violentior ultima virtus.'

26 *Sic vulneratus anguis*] Egesippus v. 27. 'Feræ ipsæ cum se circumvalatas armatis viderint, majore in eos impetu ruunt, ut vi sibi aperiant iter. Et atrociora serpens latibulis excusus, infundit venena. Sunt etiam, quæ natura innoxia, in periculis tamen suis ad nocendum fortia sunt. Habent cervi sua arma, si quis se obvium ferat, et mortem cornibus repellunt. Habent et læsæ apiculæ suos morsus.' Seneca lib. ix. contr. 6. 'Concitatissima in mortem rabies est: desperatione ultima in furorem animus impellitur. Quædam feræ tela omnia commordent, et ad mortis autorem per vulnera sua ruunt,' &c. Vide Ovid. Met. iii. 69. et 83.

38 *Quid ante tempus*] Matth. viii. 29. Marc. v. 7. Luc. viii. 28. Chrysost. in Matth. Homil. xxix.

56 *Conspirat uno fœderatus spiritu*] Act. iv. 32. Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία. Philipp. i. 27.

57 *Agmen imperterritum*] Cyprian. Ep. ii. 6. Tertul. apologet. c. xxx. Philipp. i. 28. et seqq. Sunt enim Christiani veri τῇ πίστει θεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι. Coloss. i. 23. vel ut Cyprian. Ep. ii. 4. 'Vere Evangelii testes, et vere martyres Christi, radicibus ejus innixi, supra petram robusta mole fundati.'

65 *Quo gloriosa morte*] Inf. vs. 135. et Hym. xiii. 46. et 73.

75 *Ipsæ tortorem trahit*] Gulielm. Canter. nov. lect. ii. 8. Potius enim traherebat, quam traheretur. Tantis enim fuit puellarum ardor, ut satellites ipsos ad Regem traherent potius, quam invitæ sequerentur. Sic de perjuro Juvenalis: 'Tunc te sacra ad delubra vocantem Præcedit, trahere imo ultro ac vexare paratus.'

78 *Vulgi levis*] Chrysost. in Johan. Homil. ii. p. 22. 'Ὁ δῆμος ἐστὶ πρᾶγμα θορύβου γέμον, καὶ παραχῶδες, καὶ ἐξ ἀνοίας τὸ πλεόν συγκείμενον, ἀπλῶς φε-

ρόμενον κατὰ τῆς θαλάττης κύματα πολλὰκις, καὶ ἐκ ποικίλου καὶ μαχομένης συνιστάμενον γένους. Vide Lips. polit. iv. 5. Richter. axiom. polit. 339. Georg. Schönborn. polit. iii. 44.

79 *Mentes inquietas*] Livius lib. xxviii. 'Causa atque origo furoris penes autores est; reliqui contagione insaniunt.'

82 *Illiterata frequentia*] Passim Christianis inscitia objecta. Lucian. Peregr. eos nominat ἀνθρώπους ἰδιώτας. Theodoret. Serm. viii. χαλκοτύπους, οἰκέτας, καὶ προσαίτας, καὶ γηπόνους, καὶ ἀλσοκόμους, καὶ γυναικάς. Justin. apolog. i. καὶ χειροτέχναι καὶ παντελῶς ἰδιῶται, καὶ δόξης καὶ φόβου καὶ θανάτου καταφρονήσαντες. M. Minuc. Octavio: 'Itaque indignandum omnibus, imo indolendum est, audere quosdam, et hos studiorum rudes, literarum profanos, expertes artium, nisi sordidarum, certum aliquid de summa rerum ac majestate decernere.' Idem ibid. 'Qui de ultima fece collectis imperitoribus, et mulieribus credulis, plebem profanæ conjurationis institunt.' Arnob. lib. ii. 'Quid est, quod a vobis tanquam bruti et stolidi judicemur,' &c. Adi Tertull. apolog. c. i. ii.

84 *Sic bella Divis ceu gigantes*] V. N. Pont. i. 1. vs. 26.

88 *Quos ut profanos*] Christiani communi convitio ἄθεοι et impii, magi et sacrilegi. Arnob. lib. i. 'Ergone impiæ religionis apud vos rei sumus? et, quod caput rerum et culmen, venerabilibus adimus obsequiis, ut convitio utamur vestro, infausti et athei nuncupamur.' Vide Justin. Mart. apolog. ii. Inf. 68.

91 *Æquum est, ut quod auctor*] H. c. quod Seneca ait: 'Quod quisque fecit, patitur: autorem scelus Repetit; suoque premitur exemplo nocens.' Lucret. lib. v. 'Circumretit enim vis atque injuria quemque; Atque unde exorta est, ad eam plerumque revertit.' Et e Comico veteri duos sena-

rios allegat Plutarch. *ἐμαρμένον γὰρ τῶν κακῶν βουλευμάτων* κακὰς ἀμοιβὰς ἐστὶ καρποῦσθαι βροτοῖς. V. N. Terent. Phorm. II. 2. Richter. axiom. polit. c. CXLVIII. Camerar. meditat. Hist. cent. I. c. 9.

112 *Illum vetusta nobilem prosapia]* ‘Excepta tormentis sunt corpora honoribus præditorum; præter illa videlicet, quæ legibus demonstrantur, i. e. maleficii et majestatis læsæ.’ L. VII. C. de malefic. I. XI. C. Theodos. de quæst. De honoratorum privilegio hic extat locus. Frid. Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. p. 178.

113 *Meritisque esse primum civium]* Ita nescio quis: ‘Uno ore plurimæ consentiunt gentes, Populi primum virum fuisse.’

117 *Plumboque]* Vide Baron. in Not. ad Martyrolog. p. 359. Lexicon Jurid. in ‘Plumbatæ.’

118 *Persona quæque competenter]* Huc referendæ sunt orat. I. et II. Hermann. Kirchner. Radulph. Forner. rerum quotidian. IV. 2.

128 *Dei parentis esse ab ore capimus]* Sap. VII. 5. et 6. Inf. Apoth. vs. 1032. Manuel Palæologus orat. VII. instit. Regiæ, De Humilitate: πάντες ἐσµέν ἐξ ἐνὸς φυχράματος, χειρὶ μιᾷ τῇ τοῦ θεοῦ πεπλασµένοι πρὸς ἓν τι εἶδος. Boëth. III. Met. 6. Lauterbach. tract. de literis et armis § 91. et seqq.

142 *Nonne cursim transeunt]* Quia magistratus annui tantumerant. Vide Sapient. v. 8. Theodoret. Dial. I. Οἱ δὲ ἄνθρωποι πρόσκαιροι, ἥ τε γὰρ φύσις ὀλιγόβιος, καὶ ἡ βασιλεία, κὰν τῇ ζῳῇ πολλὰς ἔχει καὶ ἀντιστροφούς μεταβολὰς. Sup. Cathem. I.

143 *Fasces, secures]* Georg. Schönborn. Polit. II. 20.

147 *Farre pullos pascitis]* Cyprian. de idolorum vanitate. M. Minuc. in Octav. p. 59. Festus in Solistimum et Sonivium. Turneb. XIV. 12. Pencer. in lib. divinat. de Auguriis.

148 *Aquila ex eburna]* Sceptrum sive gestamen consulare, scipio eburneus.

Dionys. Halycarn. lib. III. scribit, misisse Hetruscos Tarquinio insignia, quibus suos Reges ornare soliti essent; coronam, sellam eburneam, sceptrumque in summo habens Aquilam. Aquilæ scepro impositæ hic meminit Prudentius. Val. Max. IV. 4. ‘Nec iis fuit rubori, eburneo scipione deposito, agrestem stivam aratri repetere.’ Christoph. Coler. ad dict. I. in animadvers. p. 547.

152 *Infra sectilem quercum siti]* Sup. περί στεφ. v. 69.

155 *Matris Idææ]* Gyrald. Hist. Deor. syntag. 17.

160 *Almonis usque pervenitis]* Vibius Sequester in lib. de fluminib. p. 329. ‘Almon Romæ, ubi mater Deum 6. Cal. April. lavatur.’ Ammian. Marcell. XXVI. p. 259. ‘Ad diem 6. Cal. (Apriles) quo Romæ matri Deum pompæ celebrantur annales, et carpentum, quo vehitur simulacrum, Almonis undis ablui perhibetur.’ Ambros. Ep. III. 48. ‘Currus suos simulato Almonis in flumine lavat Cybele.’ De lavatione porro et Augustin. de civ. Dei II. 4. Herodian. lib. I. Lips. cent. miscell. Ep. LXXV. Turneb. IX. 26. Quo autem ritu currus Idææ matris ad flumen sit deductus, noster hic autor abunde explicat. Confer Frid. Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. p. 127. et seq. ubi et hæc adducit.

162 *Quum Luperci curritis]* Ovid. Fast. II. 31. 283. et 426. Livius lib. I. Plutarch. Rom. Quæst. Romulo, et Antonio. Valer. Max. II. 2. Varro I. v. de L. L. Festus in voce Februarius: et Crepos. Augustin. XIII. 34. et XVIII. 17. de civ. Dei. Servius ad Æn. VIII. Gyrald. hist. Deor. syntag. XVII. p. 475. Inf. in Symmach. II. 922. Alexand. ab Alexand. IV. 12. Polydor. Virgil. de inventor. rerum II. 14. Scholiast. Juvenal. Sat. II.

172 *Quod vultuosus]* Nazar. Panegy. ‘Ita intimos mentis affectus pro-

ditor vultus enunciat, ut in speculo frontium imago extet animorum.'

175 *Ratione mecum, non furore dimica*] M. Minuc. Octavio: 'Nihil indignandum, vel dolendum, si quicumque de divinis quærat, sentiat, proferat; cum non disputantis autoritas, sed disputationis ipsius veritas requiratur.'

184 *Odit uxor pellicem*] Plin. panegy. 'Nihil est tam primum ad similitudines, quam æmulatio, in fœminis præsertim.' Euripid. Medea vs. 265. Γυνή γάρ τάλλα μὲν φόβου πλέα, Κακὴ δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾷν. Ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἡδικομένην κυρῇ, Οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μαιφρονώτέρα. Et Andromach. vs. 181. Ἐπίφθορόν τι χρῆμα θηλειῶν ἔφυν, Καὶ ξυγγάμοισι δυσμενὲς μάλιστ' ἀέλ. Huc quoque quadrat Græcus ille versiculus: Ζῆλος γυναικὶς πάντα πυρπολεῖ δόμον. Vide Ovid. de Arte ii. 373. Senec. Herc. Cæt. vs. 233. et 282. Medea vs. 579. et imprimis Tyraquell. connubial. xiii. et xvi.

185 *Deos catenæ colligant*] Ovid. Met. iv. Homer. Odys. viii. Cl. Alexand. pædag. ii. p. 90. Nonn. l. v. p. 174. Cyprian. Ep. ii. 2. Jul. Firm. de errore prof. relig. p. 33. Cæd. Rhodigin. xviii. 6. Arnob. lib. v. p. 182. et seq. Fulgent. mytholog. lib. ii. Bergomens. l. iv. Chron. p. 43. b. Hygin. fab. cxlviii.

191 *Occisum gravi disco*] Intelligit Hyacinthum: de quo Ovid. Met. x. 162. et seqq. Nonnus Dionys. xxix. Ὡς ῥ' ἄκινθον Ἀπόλλων ἔσπευεν ἀνδροφόνῳ βεβολημένῳ ὀξείῃ δίσκῳ, Μεμφόμενος ζεφύρου ζηλήμονος ἄσθμα θυέλης. Meminit ejusdem et lib. x. Nicander in Theriacis: ψίλωθρον, καρπὸν τε φιλοθρήνου ῥ' ἄκινθου, ὅν Φοῖβος θρήνησεν ἐπεὶ δ' αἰκουσίους ἔκτα, Παῖδα βαλὼν προπάρειθεν Ἀμυκταίου ποταμοῖο Πρωθήβην ῥ' ἄκινθον, ἐπεὶ σόλος ἔμπεσε κόρη, Πέτρον ἀφαλλόμενος, νέατον δ' ἤραξε κάλυμμα. Ovid. in Ibin vs. 589. 'Aëra si vacuum misso jaculabere disco;

Quo puer Cebalides, missus ab orbe cadas.' Jul. Firmic. de profan. relig. errore: 'Puerorum aliquis delectatur amplexibus? Hyacinthi desiderio captum Apollinem discat.' Plin. xxi. 11. Palæphat. de fab. narrat lib. i. Coluth. de raptu Helenæ.

192 *Dicavit florulentum*] Auson. Idyll. xii. 'Solamen tibi, Phæbe, novum dedit Cebalus flos.'

193 *Conductus idem pavit alienum pecus*] Regis Admeti. Euripid. Alcest. vs. 6. Tibull. ii. 3. et iii. 4. Clem. Alexand. protrept. p. 10. Orpheus in Argonaut. Callimach. Hymno in Apollinem vs. 47. alii. Inde Pin-darus ὀπάονα μῆλων appellat. Natal. Com. iv. 10. Sen. Hippol. vs. 295. Ovid. Amor. ii. 3. Hygin. fab. xiii.

194 *Furem deinde perdit*] Homer. Hym. in Mercurium. Horat. Od. i. 10. Philostrate. l. i. εἰκόνων. Natal. Com. iv. 10.

196 *Cybelis lucum pineum*] In Ida monte, ubi sanctissime colebatur Mater Deum, pinus abundabat, et ei pinus ibi lucus sacer erat. Claudian. i. de raptu Proserp. 'Densis quam pinus umbra frondibus, et nulla lucos agitante procella.' Ac pinus erat Cybelæ sacra; quod, ut Ovid. Met. x. ait, 'Cybeleius Attis Exiit hac hominem, truncaque induruit ille.' Sed et Arnobius scribit l. v. p. 161. 'Pinus illa, solenniter quæ in matris infertur sanctum Deæ, nonne illius imago est arboris, sub qua sibi Attis virum demensis genitalibus abstulit?' Turneb. xi. 22. vide Martialis. Epig. xiii. 25. Natal. Com. ii. 1. et ix. 5. Gyrard. syntag. hist. Deor.

197 *Puer sed obstat Gallus*] Fest. Suidas. Catull. in Galliambo. Ovid. Fast. iv. Plin. xi. 49. et xxxv. 12. Minuc. Felix in Octav. p. 47. Tyraqu. connub. xv. § 122. Augustin. de Civ. Dei vii. 25. Scholiast. Juven. Sat. ii.

203 *Laqueis minacis Juliæ*] De hac lege, Cujac. observat. xx. 18. et 19.

et XXI. 17. et 18. Juven. Sat. II. ibique Scholiast. Tiraquel. connubial. XIII. § 16. et seqq. Parrhas. epist. XXIII. tom. I. Crit. Tertullian. de Monogamia.

204 *Scatinium*] Juven. Sat. II. Scholiast. 'Ea lata fuit contra eos qui muliebria patiebantur.' Eam tulit Scatinus quidam Aricinus; cujus meminit Cic. Philipp. III. et Auson. Alii contra Pædicones statutam falso contendunt, nomenque accepisse ab eo C. Scatinio, qui autore Val. Max. I. VI. vim filio Marcelli inferre ausus est, et accusante patre condemnatus. Nam leges nomen accipiunt a latoribus, non a reis. Hanc autem pœnam statuebat lex Scatinia, ut, qui ingenium stuprasset, sestertium decem millia exolveret.

206 *Quid aureorum conditorem temporum*] I. e. Saturnum. Natal. Com. II. 2. Lactant. I. 13. Augustin. D. C. XVII. 15. Confer Damascium apud Photium in Bibliotheca p. 569. Theodoli Episcopi Eclogam.

208 *Lutuisse furtim*] Ovid. Fast. I. 235. Inf. in Symmach. I. 45. Justin. Mart. cohort. II. ad Græcos. Virg. Æn. VIII. Isidor. originat. XV. I. et XIV. 4.

216 *Libenter hæc Poëtas fingere*] Arnob. I. IV. et initio sequentis. Cyprian. Ep. II. 2. Augustin. de C. D. I. 8. 9. 11. 27.

221 *Cygnus stuprator*] Ovid. Epist. Heroid. VIII. 'Non ego flaminei referam mendacia cygni, Nec querar in plumis delituisse Jovem.' Notum est illud: Ζεὺς κύκνος, ταῦρος, σάτυρος, χρυσὸς, δι' ἔρωτα Διῆδος, Εὐρώπης, Ἀντιόπης, Δανάης. Hygin. fab. CLV. et LXXXVII. Seneca Hippol. vs. 298. Inf. in Symmach. I. 62. Cl. Alexand. protrept. p. 1. Cyprian. I. d. 'Exprimunt Jovem illum sum, non magis regno, quam vitiis principem, in terrenos amores cum ipsis fulminibus ardentem: nunc in plumas oloris flavescere, nunc aureo imbre defluere,

nunc in puerorum pubescentium rap-tus ministris avibus prosilire.'

222 *Tanantem Tauricornem*] Nonn. Dionys. I. p. 10. Σιδονίης ποτὲ ταῦρος ἐπ' ἠόνος ὑψικέρως Ζεὺς Ἱμερόεν μύκημα νόθφ μυκήσατο λαίμῳ, &c. Et ibid. Κρονίδου ταυρώπιδα μορφήν dixit. Vide eundem I. III. p. 102. I. VII. p. 208. lib. VIII. p. 232. I. XXXI. p. 796. lib. XL. p. 1038. et alibi. Inf. in Symmach. I. 60.

224 *Ridesque et ipse*] Arnob. lib. V. inter alia sic disserit: 'Eadem ubique est Jupiter fabula, neque ullum turpitudinis genus est, in quo ejus non nomen consociatis libidinibus conseratis: ut videatur miserabilis prorsus nullam non esse causam ob aliam natus, nisi ut esset criminum sedes, maledictorum materia, locus quidam expositus, in quem spurcitiae se omnes scenarum colluvionibus derivarent,' &c. Et mox: 'Vellem ita videre patrem illum Deorum Jovem, æternam rerum atque hominum potestatem, bubulis esse cohonestatum cornibus, hirsutas agitantem aures, contractis in ungulas gressibus ruminantem pallentes herbas, et ex parte postica caudam, suffragines, talos molissimos perlitum, atque intestina proluvie delibutum,' &c.

227 *Maritum Alcmenæ*] Plant. Amphit. Æschyl. Pindar. Nem. I. Nonn. I. XXXI. p. 792.

228 *Meretrix Adonem*] Ovid. Met. X. Theocrit. Epitaph. Adon. Natal. Com. V. 16. P. Victor. var. lect. c. XVII. Bion Idyll. I. Non. lib. XII. Apollodor. lib. III.

234 *Avis ministræ*] De Aquila loquitur: 'quæ fulmina curvis Ferre solet pedibus, Divum gratissima Regi.' Hæc enim, et propter volatus pernicitatem et altitudinem, Jovis esse armiger fingitur. Theocrit. appellat Διὸς αἰσιον αἰετὸν ὕρνιν. Pindar. Olymp. II. Διὸς ὕρνιθα θεῶν, et alibi οἰωνῶν βασιλέα. Plin. X. 3. 'Negant,' inquit, 'unquam hanc alitem fulmine exani-

matam: ideo armigeram Jovis consuetudo judicavit.' A Callimacho Hymn. i. 68. dicitur *οἰωνὸς μέγ' ἐπείροχος ἀγγελιώτης Διὸς περάων*. Phornut. de nat. Deor. Hygin. lib. ii. poet. Astron. Fulgent. mytholog. lib. i. German. Cæsar in Arati Phænomen. ubi de Aquario.

235 *Exoletum*] I. c. Ganymedem. Inf. in Symmach. i. 69. Arnob. lib. vi. mihi p. 195. Theodoret. Græcar. affect. l. iii. Augustin. de C. D. vii. 26. et xviii. 13.

236 *Facem reincta veste prætendit*] Serv. in Virg. Georg. i. Claudian. de Rap. Pros. lib. iii. Minuc. Octav. 'Ceres, facibus accensis et serpente circumlata, errore subreptam et corruptam liberam anxia et sollicita vestigat.' Clem. Alexand. protrept. Jul. Firm. de errore profanæ relig. Fulgent. l. i. Mytholog. Bergomens. Chron. iii. p. 33. b.

239 *Fusus rotantem cernimus Tyrinthium*] Ovid. Epist. Deianiræ. Senec. Hippol. vs. 316. et Herc. Cæt. vs. 371. Commentar. Terent. Eunuch. v. 8. Fulgent. l. ii. mytholog. Palæphat. lib. i. de fab. narrat. Festum et salsum est Britanni illius epigramma: 'Frangere quem nulla valuit virtute, labores Quis fuit Herculeos maximus inter? AMOR. Lenam non potuit, potuit superare Leenam. Quem fera non valuit vincere, vicit Hera.'

242 *Faunos, Priapos, fistularum præsides*] Turneb. Advers. xix. 3.

254 *Deos Latinos*] Inf. in Symmach. ii. 865.

Deos Ægyptios] M. Minuc. Felix, Octav. p. 47. et 66. et ibid. Johan. a Wouweren in Notis p. 156. Juven. Sat. xv. Cl. Alexan. protrept. Justin. Mart. Turneb. Advers. vii. 8. Cic. de N. Deor. i. et iii. et Tusc. v. Philo lib. de vita contemplativa. Euseb. de præparat. Evang. iii. 3. et 4. Basil. Seleuc. Orat. ii. in Noam.

257 *Aspis Æsculapii*] Natal. Com. iv. 11. Arnob. l. vii. Albric. l. de

Deor. Imaginib.

258 *Ybis*] Ammian. Marcel. lib. xxii. 'Ibis sacra est et amabilis, et innocua, ideo quod nidulis suis ad cibum suggerens ova serpentum, efficit, ut rarescant mortiferæ pestes assumtæ.' Ælian. de animal. xi. 38. Plin. x. c. 28. vide eundem viii. 27.

260 *Venerare acerbum cepe*] Minuc. in Octav. 'Idem Ægyptii, cum pleisque vobis, non magis Isidem, quam ceparum acrimonias metunt.

Mordax allium] Turneb. xviii. 12.

261 *Fuliginosi ture placantur Lares*] Lares ornabantur coronis et floribus, ture ac farre. Juven. Sat. xii. 'Laribusque paternis Tura dabo, atque omnes violæ jactabo colores.' Adi Gyrard. Syntag. Hist. Deor. xv. Natal. Com. iv. 4. Ovid. Fast. ii. 599. et v. 129. Fest. in Compitalia.

270 *Origo vestrum*] Psal. cxv. Esai. xlii. Arnob. lib. vi.

271 *Ars seminandis efficax*] Cl. Alexand. protrept. *Τοσοῦτον ἴσχυεν ἀπατῆσαι τέχνη, παραγωγὸς ἀνθρώποις ἐρωτικοῖς εἰς βάρβαρον γενομένη*. Et quæ sequuntur.

274 *Capillos Liberi*] Tibull. i. 4. 'Solis æterna est Phæbo Bacchoque juventa: Nam decet intonsus erinis atrumque Deum.' Hesiod. in Theogon. nōminat *χρυσόκλῃην*. vidē Nat. Comit. v. 13.

275 *Minervæ pectus hydri*] Attius Eriphyla: 'Pallas bicorpor anguim spiras trahit.' Claudian. de Raptu ii. 225. 'Gorgoneisque premens assibilat hydri.' Adi Ovid. Met. iv. 798. Fulgent. mytholog. lib. ii. p. 135. et lib. i. p. 132. et lib. iii. p. 142.

279 *Ephēbum*] Ovid. Met. de Baccho: 'Tibi enim inconsumta juventa est: Tu puer æternus: tu formosissimus alto conspiceris calo.' Vide Nonn. Dionys. et Nat. Com. i. d. Fulgent. mytholog. lib. ii. p. 40. 'Dionysius juvenis ideo pingitur, quia

nunquam ebrietas matura est.'

281 *Dionam molle succinctam*] M. Minuc. Octav. 'Diana interim est alte succincta venatrix.' Arnob. I. III. 'Semitectis femoribus Diana.' P. Faber Semest. III. 3. Turneb. xxviii. 16. Artemidor. Onirocrit. II. 35. ibidemque alti vir ingenii Rigaltius.

285 *Clavam minari*] Natal. Com. VII. 1.

292 *Phidias*] Plin. xxxiv. 8. uti et de Mentore Arnob. lib. vi. 'Inter significes ille memoratus Phidias, et primus.'

296 *Pago dedite*] Baron. in Not. ad Martyrolog. sub 31. Januar. p. 89. Pagani a pagis dicti, pagique a fontibus: quod eadem aqua uterentur. Aquas enim Dorica lingua *παγὰς* dictas esse, scribit Festus. Unde Perottus: 'Fons Græce *παγή* dicitur: unde simul plures domus rusticæ, h. e. plures villæ, pagus vocatur; quod circa fontes condi hujusmodi villæ consueverint. Hinc Pagani dicti, quasi eodem fonte potantes.' Hæc ille. At vero postea usu receptum est, ut non tantum in pago degentes a Gentilibus dicerentur Pagani; sed et omnes, qui non essent adscripti militiæ: atque in Paganico esse dicerentur, qui nondum inter milites censiti essent; ut constat ex I. I. C. de militari testamento, et aliis. Ita Tertullian. lib. de corona Militis ait, 'Christianum hominem militiæ adscriptum eadem pro Christi nomine præstare debere, quæ fides pagana condixit.' q. d. Eadem est lex Christiani hominis militantis cum illa quæ fuerat illi præscripta cum adhuc paganus nondum inter milites esset adnumeratus. Quod autem Pagani postea appellati sunt et ii qui non sunt Christiani, sed Gentiles, non antiqua, sed recens fuit ea vocis significatio. Augustin. retract. II. 43. 'Deorum falsorum cultores usitato nomine Paganos vocamus.' Unde

Delph. et Var. Clas.

autem Pagani appellati sint cultores idolorum, varii varia tradunt: Philastrius lib. de hæresib. c. III. Isidor. Orig. VIII. Beda in Cantic. VI. 30. et in Marcum c. XV. in Luc. VI. 23. et homil. in feriam tertiam Palmarum. Opinor autem, a temporibus Christianorum Impp. eam vocem in eam transisse significationem, ut Pagani dicerentur Gentiles, ea nimirum ex causa, quod legibus Imperatorum, clausis idolorum delubris, sacrisque vetitis, Gentiles sic sua ipsorum superstitione exclusi, Pagos adirent, illicque suos Deos colerent, ac clandestina sacra peragerent. In pagis enim et villis illorum superstitionis cultum fuisse frequentem, docet Cicero de LL. II. Erant enim illic celebria festa, Paganalia dicta, feriæque Paganicæ, quorum meminit Varro de L. lib. V. Unumquemque Gentilium in suo agro habuisse partem aliquam Diis sacratam, in qua eos colerent, auctor est Censorin. lib. de natali die c. I. In hanc sententiam Romanus Martyr ita h. l. ait: 'Non erubescis,' &c. Idemque adv. Symmach. lib. I. in fine hæc habet: 'Nec pago implicitos per debita culmina mundi Ire viros prohibet.' Sicque pago deditos, pagoque implicitos, Gentiles ipsos vocat. Usque enim ad tempora Honorii Imp. quæ erat in pagis, idololatria adhuc residua fuisse videtur. Sicque ex his omnibus jure dici posse videtur, Paganos Gentiles homines sic a pago esse dictos, quod, exclusi civitatibus, in pagis adhuc idola colerent. Vide inibi plurâ.

299 *Quos trulla, pelvis*] Tertull. 'De simulachris nihil aliud deprehendo, quam materias esse vasculorum.' Minuc. Octav. p. 53. 'Et Deus æreus vel argenteus de immundo vasculo, ut sæpius factum Ægyptio regi, conflatur, tunditur malleis, in incendiis figuratur.' Arnob. lib. VI. p. 195. et seqq. Cl. Alex. protrept. p. 15. et seqq.

302 *Quos lana terret*] Stemma, teste

Prudent.

4 O

Sophoclis interprete in Œdip. Tyranno, est lana ramo circumvoluta. Deorum vero simulacra huiusmodi stemmatis integri solere, apud Julium Obsequentem invenias; ubi inter prodigia refertur, ea a statuīs decidisse. P. Nann. miscell. vii. 16. Lanam in picto scipione gestabant olim circulatores aut præstigiatores, qui suis fallaciis imponebant pueris et fatuis.

312 *Videndo clauditur*] Merc. Trismeg. Θεὸς ἀγέννητος, ἀφαντασίαστος, καὶ ἀφανής, οὐδὲ ἀκουστός, οὐδὲ λεκτός, οὐδὲ ὁρατός ὀφθαλμοῖς, ἀνεκκλήτος, ἄβρρητος, σιωπῇ φωνούμενος. Cl. Alexand. v. Stromat. p. 256. Τίς γὰρ σὰρξ δύναται τὸν ἐπουράνιον καὶ ἀληθῆ Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν θεὸν ἡμβροτον, ὃς πόλον οἰκεῖ; Ἀλλ' οὐδ' ἐκτίνων κατ' ἐναντίον ἡελίοιο Ἀνθρώποι στήναι δυνατόι, θνητοὶ γεγαῶτες, προεῖπεν ἡ Σίβυλλα. vide ibid. plura. et p. 258. Ibidem paulo ante p. 250. Orphei versus adducit: οὐδὲ τις αὐτὸν Εἰσοράα θνητῶν, αὐτὸς δὲ γε πάντας ὁράται. Item: Αὐτὸν δ' οὐχ ὁρώω· περὶ γὰρ νέφος ἐστήρικται. Πᾶσιν γὰρ θνητοῖς θνητὰ κόραι εἰσὶν ἐν ὅσσοις Μικραί, ἐπεὶ σάρκες τε καὶ ὀστέα ἐμπεφύκασιν, &c. Maxim. Tyr. Dissert. xxxviii. Theodoret. Græcar. affect. lib. i. Inf. Apoth. vs. 879. Basil. M. hexaëm. Homil. x. p. 45.

315 *Extraque*] Aratus in Phænom. apud Cl. Alexand. Strom. v. p. 255. μεστὰ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγνυῖα, Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί· μεστὴ δὲ θάλασσα καὶ λιμένες· πάντῃ δὲ Διὸς κεκρήμεθα πάντες. vide Augustin. tom. ii. Epist. lvii. Macar. Homil. xiii. et xvi.

Et intus] Supra Cathem. ii. sub finem.

316 *Intemporalis*] Thales apud Lært. τὸ θεῖον ἐστὶ τὸ μῆτε ἀρχὴν ἔχον, μῆτε τελευτὴν. Max. Tyr. dissert. xxxviii. Ὁ μὲν θεὸς, τῶν ὄντων πατὴρ καὶ δημιουργὸς, πρεσβύτερος μὲν ἐστὶν ἡλίῳ, πρεσβύτερος δὲ οὐρανοῦ· κρείττων δὲ χρόνου καὶ αἰῶνος, καὶ πάσης βεούσης φύσεως. V. N. ad Dracont. vs. 517.

320 *Ex luce fulgor natus hic est*] Jus-

tin. in exposit. fidei: Ὁ μὲν φῶς ἐκ φωτὸς γεννητῶς ἐξέλαμψε. Nazian. de Theol. Ὁ θεὸς λόγος ὁ προαιώνιος, ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ τῆς ἀθανασίας τὸ ἐκμαγεῖον ἀρχετύπου, ὁ τοῦ πατρὸς ὅσιος καὶ λόγος.

326 *Cælum solumquæ*] Vide Dracont. Hexaëm. et alios.

337 *Sed jussione*] Cl. Alex. protrept. Μόνον τὸ βούλημα θεοῦ κοσμοποιεῖ. Et φιλεῖ τῷ βούλεσθαι δημιουργεῖ. Item: τὸ μόνον ἐβελῆσαι αὐτὸν, ἔπεται τὸ γεγενῆσθαι. Et Strom. v. p. 254. Τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἔργον εἶναι, ait. Athanas. dial. x. de Trinit. ἡ γὰρ ἐντολὴ σύνδρομον ἔχουσα τὴν δύναμιν περίσθησιν, ὃ βούλεται ὃ ἐντειλάμενος. Basil. M. Homil. viii. in hexaëm. p. 34. Ὁ θεῖος λόγος φύσις ἐστὶ τῶν γενομένων, vide eundem ibid. p. 8. τὸ πρόσταγμα, ἔργον ἦν.

346 *Ædem sibi ipse mente in hominis condidit*] Inf. in Symmach. ii. vs. 315. M. Minuc. Octav. p. 73. 'Templum quod ei (Deo) extruam, cum totus hic mundus ejus opere fabricatus eum capere non possit, et cum homo laxius maneam, intra unam ædiculam vim tantæ majestatis includam? nonne melius in nostra dedicandus est mente? in nostro imo consecrandus est pectore? Hostias et victimas Domino offeram, quas in usum mei protulit? ut rejiciam ei suum munus. Ingratum est; cum sit litabilis hostia, bonus animus, et pura mens, et sincera conscientia. Igitur qui innocentiam colit, Domino supplicat: qui justitiam, Deo libat: qui frandibus abstinet, propiciat Deum: qui hominem periculo surripit, opimam victimam cædit. Hæc nostra sacrificia, hæc Dei sacra sunt.' Justin. parænet. ii. Οὐ βούλεται (ὁ θεὸς) σωμάτων ἀλλήν, καὶ τύπων εὐμορφίαν, οὐδὲ εὐγένειας φρίαγμα, ἀλλὰ ψυχὴν τε καθαρὰν, δσιότητι τετειχισμένην. Idem apolog. ii. Lactant. v. 9. et 20. vi. 24. 25. alibique. Tertullian. apologet. cap. xxx. Senec. de Benefic. i. c. 6. Ar-

nob. lib. iv. p. 146. notæ ad Dracont. vs. 514. Augustin. D. C. x. 4. 5. 6. Cl. Alex. Strom. l. vii. p. 300. lin. 8. Philo l. de migratione Abrahami.

356 *Cordis innocentiam*] Cyprian. Ep. ii. 2.

357 *Castitatem corporis*] Isidor. Pelas. Epist. iii. 163. Tertull. de cultu feminar.

372 *O carnulenta nationum pectora*] Cyprian. tract. i. contra Demetrian. p. 147.

375 *Subiecta semper intuens, nunquam supra*] Cyprian. ibid. 'Ut carcere Inferis possis, ad alta et cælestia suspensuræ pectus attolle. Quid te in lapsum mortis cum serpente, quem colis, sternis? Quid in ruinam Diaboli per ipsum et cum ipso cadis? Sublimitatem serva, qua natus es. Persevera talis, qualis a Deo factus es. Cum statu oris et corporis animum tuum statue. Ut cognoscere Deum possis, te ante cognosce. Relinque idola, quæ humanus error invenit,' &c.

381 *Deusciato supplicare stipiti*] Tertull. apologet. 'In Deos vestros per omnia membra incumbunt ascia, et runcinae et scobinae.' Inde ἑβανα Cl. Alex. protrept. p. 13. Arnob. l. vi. p. 196. M. Minuc. Octav. p. 53. 'Deus ligneus, rogi fortasse vel infelicis stipitis portio, suspenditur, cæditur, dolatur, runcinatur.'

385 *Urnas lambere*] Adhuc fit in Italia, inquit Fabricius, ut tumbas Divorum superstitiose osculentur.

388 *Nil est amore veritatis celsius, Dei*] Tertullian. apologet. c. xxx. et xlv. Cyprian. tract. i. contra Demetrian. p. 147. et seq.

401 *Moris o prisci status*] Cicer. ii. de Divinat. 'Majorum instituta tueri, sacris ceremoniisque retinendis, sapientis est.' Aristot. Rhet. ad Alexand. Καὶ τὰ πάτρια ἔθη παρὰ πᾶσι παραβαίνειν ἄδικόν ἐστι. Val. Max. lib. ii. 'In minimis quoque rebus omnia antiquæ consuetudinis momenta ser-

vanda.'

409 *Quicquid novellum*] Hac de re graphice Arnob. l. ii.

412 *Divum favore cum fundaret*] Ov. i. Fast. vs. 198. Vell. Patere. lib. i.

Puer Mavortius, Romulus] Genitor et pater Romanorum Mars, quia Romulum sevisse dictus. Ovid. Fast. iii. 10. Inf. in Symmach. i. 166. Augustin. D. C. xviii. 21.

415 *Jovi Statori*] Vell. Patere. l. ii. sub finem: 'Juppiter Capitoline, et auctor ac stator Romani nominis, Gradvie Mars, perpetuorumque custos Vesta ignium, et quicquid numinum hanc Rom. Imp. molem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit, vos,' &c. Augustin. D. C. vii. 11. Florus i. 1. Ovid. Fast. vi. in fine. Seneca de Benef. iv. 7.

422 *Pro principali rite nobiscum Deos*] Justin. apolog. ii. Cyprian. Ep. i. 3. p. 16. Lips. ad xvi. Annal. Taciti.

428 *Quam fidele ut militent*] Formula videl. solennis; qua alloqui milites soliti sunt Imperatores. Ammian. Marcell. in Orat. Juliani. Constantius Imp. milites suos Romanæ rei fidissimos defensores appellat, apud eundem Marcell. l. xvii. Etiam Christiani in suis supplicationibus sic orabant: 'Fortis esset exercitus et fides.' Ita h. l. Prudent. Frid. Lindembrog. in observat. ad Ammian. p. 34.

443 *Nam si resistet Christiano homini*] Justin. Mart. apologet. ii. Τοσοῦτον δύνανται καὶ ἄρχοντες πρὸ τῆς ἀληθείας δόξαν τιμῶντες, ὅσον καὶ ληστὰς ἐν ἐρημίᾳ. Sed quid interim? 'Deo magis obedire oportet, quam hominibus.'

445 *Scelus jubenti nunquam serviam*] Ita prudentiss. ille Anglorum Morus, quod incestuosum complexum Henrici regis defendere recusavit, ferrum potius ac ignem pati maluit. Ita Papinianus Caracallæ fratricidium excusare detrectavit: 'Facilius,' inquit, 'perpetrari illud, quam excusari.' Horat. Carm. iii. 3.

460 *Hoc omne, quicquid*] Tertullianus ad Martyr. et apologet.

462 *Populos quod istos perditus tecum trahis*] ‘Qualis enim rex est, talis quoque subditus illi Esse solet populus, studiisque tenetur iisdem.’ Palingen. ix. 624. Quo spectat, quod Plinius protulit, Panegyri. ‘Flexibiles quameumque in partem ducimur a principe, atque, ut ita dicam, sequaces sumus.’ Et postea: ‘Eoque obsequii continuatione pervenimus, ut prope omnes unius moribus vivamus.’ Πρὸς τὸ τοῦ ἄρχοντος ἥθος (inquit vetustus quidam autor in collectaneis ex Antonio) πλάττεσθαι πέφυκεν ὡς τὰ πολλὰ τὸν ἀρχόμενον· ὥστε ὅποιοι ποτε οἱ ἄγοντες ᾧσι, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸν ἀναγόμενον εἶναι. Item: Πέφυκεν ὡς αἰὲ πρὸς τὰς γνώμας τῶν ἀρχόντων τυποῦσθαι καὶ τὸ ὑποχείριον. Denique, Πρὸς τὰς γνώμας καὶ τὰς πράξεις τῶν ἡγουμένων αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἐξομοιοῦνται καὶ ὅποια ἦν ἐκείνους δρῶντας γνῶσι, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ὡς ἀληθῶς, οἱ δὲ καὶ προσποιούμενοι πράττουσιν. Tam ad bona igitur, quam ad mala rapiuntur subditi a principe: ut ad impietatem quoque cum ipso prolabantur, corruptis, per depravatam illius vitam, istorum moribus; quos eadem non patrare, quæ ipsum facere intelligant ferantque, nefas omnino sit: quod de Roboam divinum cultum contemtni habentis hominibus a Josepho ita enarratur Antiq. Judaic. viii. 3. p. 248. Anton. Benbell. in Suscitab. i. 13. pag. 189. P. Faber Semest. iii. 20. Richter. axiom. polit. c. 120. Zehner. cent. ii. adag. sac. LXIX. supra περὶ στεφ. ii. 27.

468 *Christus paternæ gloriæ splendor*] Coloss. i. 15. Epiphanius in Origene: Εἰκὼν ἀκριβὴς, φύσει ἐκτυπούσα τὸν ἴδιον πατέρα, καὶ ὅμοια κατὰ τῷ ὅντι πάντα.

471 *Sola quæ non occidit*] Matth. x. Sapient. ii. Ecclesiastic. xii. Phocylid. Ψυχὰ γὰρ μίμνουσιν ἀκήριοι ἐν φθιμένοισιν. Max. Tyr. dissert. xxv. Alcín. de doctr. Platon. c. xxv. Lac-

tant. passim. Æneas Gazæus de animarum immortalitate, sive in Theophrasto.

473 *Aut luce fulget*] Nazianzen. serm. funebri in Cæsarium fratrem, pag. 50. Πείθομαι σοφῶν λόγοις, ὡς ψυχὴ πᾶσα καλὴ τε καὶ θεοφιλὴς, ἐπειδὴν τοῦ συνδεδεμένου σώματος ἐνθὲνδε ἀπαλλαγῇ, εὐθὺς μὲν ἐν συναισθῇ καὶ θεωρίᾳ τοῦ μένοντος αὐτὴν καλοῦ γενομένη. ἅτε τοῦ ἐπισκοτοῦντος ἀνακαθαρθέντος ἢ ἀποτεθέντος, ἢ οὐκ οἶδ' ὅτι καὶ λέγειν χρὴ, θαυμάσιαν τινα ἡδεται, καὶ ἀγάλλεται, καὶ ἴλεως χωρεῖ πρὸς τὸν ἑαυτῆς δεσπότην, ὥσπερ τι δεσμωτήριον χαλεπὸν τὸν ἐνταῦθα βίον ἀποφυγούσα καὶ τὰς περικειμένους ἀποσεισαμένη πέδας, ὑφ' ὧν τὸ τῆς διανοίας πτερόν καθέλκετο, καὶ οἶον ἤδη τῇ φαντασίᾳ καρπούται τὴν ἀποκειμένην μακαριότητα, μικρὸν δ' ὕστερον καὶ τὸ συγγενὲς σαρκίον ἀπολαβοῦσα, ᾧ τὰ ἐκείθεν συνεφιλοσώφησε, παρὰ τῆς καὶ δούσης καὶ πιστευθείσης γῆς, τρόπον ὃν εἶδεν ὁ ταῦτα συνῆσας καὶ διαλύσας θεὸς, τούτῳ συγκληρονομεῖ τῆς ἐκείθεν δόξης. καὶ καθ' ἅπερ τῶν μοχθηρῶν αὐτοῦ μετέσχε διὰ τὴν συμφύειν, οὕτω καὶ τῶν τερπνῶν ἑαυτῆς μεταδίδωσιν, ὅλον εἰς ἑαυτὴν ἀναλώσασα, καὶ γενομένη σὺν τούτῳ ἐν καὶ πνεῦμα, καὶ νοῦς καὶ θεὸς, καταποθέντος ὑπὸ τῆς ζωῆς τοῦ θνητοῦ τε καὶ βέοντος.

475 *Turbaro*] Ἐχὶ πῦρὸς ποταμοὶ καὶ δαίμονες ἀγρίθυμοι, Ψυχῶν τ' οὐλομένων πονῆ καὶ τίσις ἁπανστος. Nazianz. in carm. sacrís.

478 *Membra quo pacto cadant*] Prosper sentent. cix. ‘Ferro, peste, fame, vinclis, algore, calore, Mille modis miseros mors rapit una homines.’

479 *Casura certe lege natura suæ*] Demost. orat. amatoria: Πέρας μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου ὁ θάνατος, καὶ οἰκίσκῃ τις αὐτὸν καθέλκεις τηρῇ. Et suo more et intellectu Seneca de Remed. Fortun. ‘Moriæris: ista hominis natura, non pœna est.’

481 *Nec distat, ignes*] M. Minuc. Octav. pag. 24. ‘Inde videlicet et execrantur rogos, et damnant ignium

sepulturas. quasi non omne corpus, etsi flammis subtrahatur, annis tamen et ætatibus in terram resolvatur: nec intersit, utrum feræ diripiant, an maria consumant: an humus contegat, an flamma subducatur: cum cadaveribus omnis sepultura, si sentiunt, pœna sit: si non sentiunt, ipsa conficiendi celeritate, medicina.’

487 *Ut febris atro felle*] Basil. M. protrept. in sac. Baptism. p. 191. ‘Οτε πυκνῶ ἄσθματι καὶ ξηρῶ συνεχόμενος, πυρετοῦ λάβρου διακαλοντος τὰ ἔνδον καὶ ὑποσπύλλοντος, στενάξεις μὲν ἀπὸ μέσης καρδίας, τὸν δὲ συλλυπούμενον οὐχ ἐδρήσεις.

509 *Inflatur ira*] Infra Psychom. vs. 113. et seqq. insuperque Commentar. Terent. Adelph. iii. 2. pag. 496. Basil. M. homil. ἐν λακίβοις pag. 213.

Solvitur libidine] Senec. Ep. xiv. 93. ‘Voluptas ultro dissolvit, et omne robur emollit.’ Ambr. de Cain et Abel i. 5. Notæ Pont. i. 11. vs. 33. Isidor. Pelus. Ep. i. 135.

510 *Plerumque felle tincta livores*] Basil. M. homil. περὶ φθόνου pag. 170. et 213.

511 *Aurum regestum*] Infra Hamartig. vs. 316.

514 *Luxus vorandi, carnis*] Cyprian. Ep. ii. 2. ‘Impletur in succum cibis fortioribus corpus, et arvinæ toris membrorum moles robusta pinguescit.’

522 *Quod peribit omnibus*] Κωνὸν γὰρ ἔρχεται κυρὶ αἶδαο, inquit Pindar. Nem. vii. ‘Ἀφνεός τε πενιχρός τε θανάτου Παρὰ σῆμα νέονται. ibid. Θνήσκομεν ὁμῶς ἅπαντες. Isth. vii. Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται, Eurip. Alcest. Psal. xlix. 6. Sirac. xl. 29. Job xxi. 23. Horat. Carm. i. 4. et 28. Carm. ii. 3. 14. et 18. et Carm. iii. 1. Propert. Eleg. iii. 16. Plaut. Trinum. sc. Minus quindecim: ‘Nos homunculi, salillum animæ qui cum extemplo amissimus, æque mendicus atque ille opulentissimus censetur censu ad Acherontem mortuus.’ Silius Italic. lib.

xiii. ‘Crassi mox advolat umbra, Divæ apud superos, sed mors æquarat egenis.’

521 *Sic Vernularum, sic Senatorum caro*] Senec. Ep. xiv. 92. ‘Æquat omnes cinis. Impares nascimur, pares morimur. Conditor ille juris humani non natalibus nos, nec nominum claritate distinxit, nisi dum sumus. Ubi vero ad finem mortalium ventum est, Discede, ‘inquit,’ ambitio: omnium, quæ terram premunt, similis esto.’ Claudian. de Rapt. Pros. ii. ‘Omnia mors aequat.’ Huc refer illud Lysæ in epitaphio eorum, qui Corinthiis opem tulerant: ‘Ἐπισταμένους, ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς καὶ τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις’ οὔτε γὰρ τοὺς πονηροὺς ὑπεροφῇ, οὔτε τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει, ἀλλ’ ἴσον ἑαυτὸν παρέχει πᾶσι.

536 *Quandoque cælum, ceu liber*] Esai. xxxiv. Apocalyps. vi. Isidor. Pelus. Epist. i. 188. Perer. lib. ii. in Genesim pag. 349. Justinus Martyr respondens ad quæstionem nonagesimam quartam Orthodoxorum, qua quærebatur, quemadmodum intelligendum esset, quod dicitur ab Esaia, fore, ut cælum aliquando, velut liber, complicaretur, sic ait: ‘Quemadmodum cæli creationem divinæ litteræ per similitudinem conferunt aliquando cum pellis extensione, dicentes, Qui extendit cælum, sicut pellem; aliquando cum firmato fumo, Cælum, inquit, ceu fumus, firmatum est; aliquando cum rotunditate cameræ, Qui extendit, inquit, cælum velut Cameram: sic e diverso, cæli dissolutionem per comparisonem conferunt cum aliis rebus, ut apud Esaia cum volumine involvendo et implicando, sicut apud Davidem Psalm. ci. cum vestimento veterascente et commutando.’ Sic Justinus. Hieronymus vero super illis verbis hæc scribit: ‘Considerandum, quod non dicat interire cælos, sed replicari sive complicari quasi librum; ut, postquam omnia peccata aperta fuerint et re-

lecta, complicantur qui prius aperti fuerant, ut nequaquam ultra scribantur in eis delicta multorum. In scriptura enim dicuntur cæli annunciare justiciam Dei, revelare iram ejus, et probare ac testificari hominum scelera.' S. Thomas et Nicolaus de Lyra aliter exponunt. 'Complicabuntur,' inquit, 'cæli tanquam liber, h. e. non exercebunt ultra Ethnici astrumantiam suam, nec posthac ex astris divinare audebunt eventa hominum, quasi legerent in sideribus descriptos casus et eventus futuros.' Alii sic interpretantur: Non patebit amplius introitus in regnum cælorum, sed janua cælestis clausa erit. Sunt etiam, qui explanent hoc modo: Ministerium et usus cælorum atque siderum exhibitus homini ante diem judicii, postea esse desinet. Nam licet non prorsus interibunt cæli, alio tamen statu erunt, et quibus nunc funguntur ministeriis et obsequiis hominum causa, ab illis post diem judicii quoquo modo vacabunt. quæ vacatio pulere declaratur ab Esaia similitudine libri, quem posteaquam eo usus sumus, nec amplius nobis usui futurus est, complicare et claudere solemus. Nec displicet mihi interpretatio eorum, qui aiunt, illa similitudine declarari, tantam fore divinæ iræ et vindictæ demonstrationem adversus gentes, de quibus illic Esaia loquitur; tantam rerum omnium perturbationem et confusionem; tantam denique hominum tristitiam, dolorem, et conflictationem; ut præ magnitudine mœroris atque doloris, et præ animi perturbatione et oppresseione, videantur hominibus caelestia lumina restringi, stellæ de cælo cadere, motusque earum conturbari; denique cælum complicari et recedere. Nam quod hic dicitur complicari, in Apocalypsi dicitur, recedere vel abire. Sic enim habes in cap. vi. Et cælum recessit sicut liber involutus. Vide ibidem plura, ut et fol. 1137.

573 *Per Solis ignem juro*] Juvén. Sat. xiii. 'Per Solis radios Tarpeiaque fulmina jurat.' Ibi Scholiast. 'Persæ,' ut scribit Justinus lib. i. 'Solem unum Deum esse credunt, et equos eidem sacros ferunt.' Herodotus autem scribit lib. i. 'Persas Soli Lunæque sacrificare, et telluri et igni et aquæ et ventis, quibus solis gubernantur,' &c.

575 *Cujus recursu lux*] Basil. M. Hexacm. Homil. vi. pag. 28. Τοῦτο γὰρ ἐνδείκνυται ἡμῖν καὶ ὁ ψαλμὸς λέγων· ἔθετο ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας· σελήνην καὶ ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός. πῶς οὖν ἔχει τὴν ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος; ὅτι τὸ φῶς ἐν ἑαυτῷ περιφέρων ἐπειδὴν ποτε τὸν καθ' ἡμᾶς ὁρίζοντα ὑπεράρρη, ἡμέραν παρέχει διαλύσας τὸ σκότος. ὥς τε οὐκ ἂν τις ἀμάρτοι, ἡμέραν ὀρισάμενος εἶναι τὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πεφωτισμένον αἶρα. ἡ ἡμέραν εἶναι χρόνον μέτρον, ἐν ᾧ ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριῳ ὁ ἥλιος διατρίβει. Vide eundem ibid. p. 8.

Et annus ducitur] Basil. l. d. pag. 28. 'Ἀλλὰ καὶ εἰς ἐνιαυτοὺς ἐτάχθησαν ἥλιος καὶ σελήνη. σελήνη μὲν ἐπειδὴν δωδεκάκις τὸν ἑαυτῆς ἐκτελέσῃ δρόμον, ἐνιαυτοῦ ἐστὶ ποιητική. ἡλιακὸς δὲ ἐστὶ ἐνιαυτός, ἡ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον κατὰ τὴν οἰκέαν κίνησιν τοῦ ἡλίου ἀποκατάστασις. Nonn. l. xxxviii. p. 980. et l. xl. p. 1038.

589 *Non posse cæcis sensibus mysterium*] Οὐ γὰρ δέχεται σῶμα ῥηποῦν ἀκτίνας θεότητος. Justin. Mart. de recta confess. p. 305.

590 *Nil diurnum nox capit*] Basil. M. ibid. pag. 25. Τότε δὲ τὴν φύσιν αὐτῶν πρὸς τὸ ἐναντίον ἀπέστησεν, ὥστε ἀμικτῶς ἔχειν πρὸς ἄλληλα, καὶ φωτὶ πρὸς σκότος μηδεμίαν εἶναι κοινότητα. Cyprian. tractat. i. contra Demetrian. 'Certe et labor irritus et nullus effectus, offerre lumen cæcis, sermonem surdo, sapientiam bruto: cum nec sentire brutus possit, nec cæcus lumen admittere, nec surdus audire.'

591 *In tenebris proferam claram faciem*] Philo lib. περὶ ὀνειρ. Ἐνάργειάν

τε πρὸ ἀσφαείας, καὶ πρὸ ψευδοῦς ὑπολήψεως ἀλήθειαν, καὶ πρὸ νυκτὸς ἡμέραν, καὶ φῶς πρὸ σκότους ἀποδέχεται.

592 *Lippus oculos obteget*] §Justin. Mart. de recta confess. pag. 305. 'Ὁ τὰς ὕψεις ἀσθενῶν οὐδ' αὐτῷ τοῦ φωτὸς τῷ ἀπανγιάσματι προσβλέπειν δυνήσεται, διὰ τὴν τῶν ὀμμάτων ἀσθένειαν. Vide ibid. antecedentia. Synes. Epist. cv. 'Ἀνάλογον γάρ ἐστι φῶς πρὸς ἀλήθειαν, καὶ ὕμνα πρὸς λήμνην, καὶ ὀφθαλμοὺς εἰς κακὸν, ἂν ἀπολαύσειεν ἀπλήστου φωτός' ἢ τοῖς ὀφθαλμοῖσι τὸ σκότος ὠφελιμώτερον, ταύτῃ καὶ τὸ ψεῦδος ὕφελος εἶναι τίθεμαι δῆμῳ, καὶ βλαβερὸν τὴν ἀλήθειαν τοῖς οὐκ ἰσχύουσιν ἐνατενίσαι πρὸς τὴν τῶν ὕτων ἐνέργειαν.

594 *Injuriosa est nil videnti claritas*] Proclus Constantinopolitanus Episcopus, Δημῶν ὀφθαλμοὺς ἡλίου ἀκτίνας καθαρῶς οὐ δέχεται· καὶ ἀσθενεῖσα διάνοια πίστεως οὐ προσίεται ὕψος. Chrysostomus homil. viii. supra Ephes. iv. pag. 1082. Καὶ οἱ τυφλῶντες ἀφ' οὗ ὠφείλον φωτίζεσθαι, ἀπὸ τούτου σκοτίζονται, οὐ παρὰ τὴν πραγμάτων φύσιν τούτων συμβαινόντων, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀσθένειαν τῶν εἰς δέον αὐτοῖς κεκρῆσθαι μὴ δυναμένων. Idem in Matth. Homil. xxi. pag. 214. Isidor. Pelus. Epist. i. 304. et iv. 198. Pisides hexaëm. vs. 852. Seneca Epist. xii. 84. et de vita beata cap. xxi. Item Herc. Fur. vs. 641. Basil. M. p. 229. Τοῦτο δὲ μὴ καθηραμένοις τὸν νοῦν ἀδυνατῶτερον, ἢ λημῶντι πρὸς τὸν ἥλιον ἀναβλέψαι.

609 *Sed stulta mundi summus elegit Deus*] 1 Corinth. i. 27. et Chrysostom. ibid. Homil. v. Inf. Apoth. vs. 41. Paulinus ad Cytherium: 'Benedictus autor, fonsque sanctorum Deus, Non stulta jam tantum, neque Infirma mundi defluentis eligit, Ut alta mundi destruat: Sed, ut ipse dixit, Cuncta jam sursum trabens, Et alta mundi vendicat.' Lactant. v. 19.

611 *Mavortiam lupam*] Varro in fragment. lib. xviii. Polydor. Virgil. de inventor. rer. ii. 14. Hygin. fab. 252. Inf. in Symmach. ii. 394.

618 *Capellam Gnosiam suxisse fertur Jupiter*] Quomodo Jupiter a capra enutritus sit et lactatus, exponit Ovid. Fast. v. Amaltheam pulcherrimis versibus depingens. Strabo lib. viii. 'Non in Creta, sed apud Olenum Achaia civitatem, quæ postea Ægeum dicta est, hoc accidisse.' sic ex Arato declarat: 'Ἰστοροῦσι δὲ, ἐνταῦθα καὶ τὸν Δία ὑπ' αἰγὸς τραφῆναι· καθάπερ φησὶ καὶ Ἄρατος· Αἰεὶ ἱερὴ, τὴν μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν. Calliclimach. hymn. i. 48. Σὺ δ' ἐθήσαιο πίο· να μαζὸν Αἰγὸς Ἀμαλθείης. Marc. Minuc. Octav. pag. 47. 'At quæ Jovis sacra sunt? Nutrix Capella est,' &c. Lactant. i. 21. Apollodor. lib. i. Hygin. fab. 139. Natalis Com. ii. 1. Erasm. adag. 'Copiæ cornu.' H. Jun. cent. iii. ad. 88. 'Herculis cornu.' Palæphat. lib. i. de fab. narrat. Suid. in Ἀμαλθείας κέρας. Cæsar German. in Arati phænomen. p. 184.

626 *Sed illa non sunt*] Lactant. vii. c. 15.

628 *Non destiterunt*] Lips. de Cruce i. 9.

636 *Hinc nos et ipsum non perire credimus Corpus*] 1 Corinth. xv. et ibid. Chrysost. Θάνατος γὰρ οὐ φόβος ἐστὶν ἀλλὰ ζωῆς ἀφορμή. οὐκ ἀφανισμός ἐστι παντελής, ἀλλὰ μετάβασις πρὸς τιμὴν: ut inquit Basil. M. in Psal. cxvi. pag. 128.

648 *Margaritas spargere Christi, vetatur*] Matth. vii. 6. Cl. Alexand. i. Strom. pag. 128. Καὶ νῦν ἐτι εὐλαβῶς ἔχω ἢ φησιν, ἐμπροσθεν τῶν χοίρων τοὺς μαργαρίτας βάλλειν. μή ποτε καταπατήσωσι τοῖς ποσὶ καὶ στραφέντες βρῆξωσιν ἡμᾶς. Χαλεπὸν γὰρ, τοὺς περὶ τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς καθαρὸς ὄντας καὶ διανοεῖς ἐπιδείξαι λόγους ἀκρατῶν τοῖς ὡδοῖσι τε καὶ ἀπαιδεύτοις. σχεδὸν γὰρ οὐκ ἐστὶ τούτων πρὸς τοὺς πολλοὺς καταγελαστότερα ἀκούσματα, &c. Idem Strom. ii. pag. 156. lin. 10. Tertullian. lib. ii. ad uxorem. p. 616. Isidor. Pelus. Epist. i. 143. et iv. 181. Chrysost. in Matth. Homil. xxiv. Zehner cent.

III. ad. sac. 13. Ambros. Serm. vi. S. Method. apud Photium in Biblioth. pag. 493. et seqq.

653 *Ipsa naturalium Simplex sine arte sensuum*] Erudite, inquit Fabr. circumscribit experientiam; quæ est naturalis sensuum scientia; seu, rerum singularium cognitio. Theocrit. [dyll. xv. Πελρα θὴν πάντα τελεῖται.

655 *Fuci imperitus arbiter*] Nam 'male verum examinat omnis Corruptus iudex.' Horat. 'Ubi affectus obstant, verum provideri non potest.' Sall. Cat. 'Nec res institui consilio et cogitatione.' Senec. Ep. LXI. In corruptum arbitrum ac iudicem Basil. Selenc. orat. in Transfigurat. Domini appellat ἀδωροδόκητον κριτήν, οὐκ ἐξαργυρίζοντα δώροισι τὰ πταίσματα.

657 *Sit favoris liber, et non oderit*] Προσπάθεια μὲν οὐκ δευδερκεῖ, ἀντιπάθεια δὲ ὕλως οὐχ ὀρᾷ. Isidor. Pelus. Ep. I. 310. Quare idem Ep. III. 315. rectissime: 'Ὁ μὴτε χάριτι, μὴτε δυσμενείᾳ, μὴτε δωροδοκίᾳ λυμαινόμενος τὸ δίκαιον, οὗτος καὶ ἀριστὸς ἐστὶ τοῦ δικαίου κανὼν καὶ ἀδέκαστος τῶν ἀμφισβητουμένων κριτής. Saresher. v. 11. et seqq. Gunther. VIII. 144. Alexand. ab Alexand. III. 5.

672 *Est quicquid illud, quod ferunt homines Deum*] Justin. Mart. de recta confess. Δεῖ γὰρ ἓνα πάντων αἰτιώτατον εἶναι, ἵνα μηδὲν ἐξωθεν περιστὰν λυμῆνται τὰ γινόμενα, &c. Vide eundem lib. de monarchia.

681 *Mater*] Strign. in der Christenburde, conc. v. p. 102. Also sollen auch die Eltern noch heutig's tages ihrer Kinder præceptores in hausern seyn, dieselbigen zu allem guten halten, so bald sie nur anfangen zu reden, ihnen furbetten, damit sie lernen Gott recht anrufen, die stück des V. Catechismi ihnen fursagen, seine Spruchlein und

Psalmlein sie ausswendig lernen lassen, auff dass sie auch einmahl sagen können, Meine Eltern haben mich disß gelehret, wie ienes knablein beyrn Prudentio sagte, da es ein schönes Bekendtnuss gethan hatte, von dem Kinder glauben, dass nit mehr als nur ein einiger Gott were, und der Tyrann Aselepiades wissen wolte, von wem er solchs hette? Von meiner lieben Mutter (sprach das knablein) hab ichs, die hat mich solchs gelehrt.

685 *Lac parvus hausi, Christum et hausi*] Ὅντως ἀγαθῆς βίτης ἀγαθὸν βλάστημα. ἔδειξεν ἡ γενναία μήτηρ ὅτι δόγμασιν εὐσεβείας ἐξέθρεψεν αὐτὸν μᾶλλον, ἢ γάλακτι: ut habent verba Basilii M. Hom. in quadraginta Mart. p. 211.

689 *Male eruditi torqueatur funere*] Plurima eruditi pulveris, quæ luc trahenda, concessit eruditæ vir diligentia P. Faber Semest. I. 8. Basil. Seleuc. orat. in Innocentes: Οἶσθα, ὅπως ἐπὶ τοῖς τῶν παίδων δεινοῖς τὰ γεννησάντων σπλάγχχνα διαπρόσσεται.

700 *Plus unde lactis, quam cruoris defluat*] Basil. Selenc. orat. in Innocent. Καὶ κερανύσθω τὸ τῆς σφαγῆς αἷμα τῷ γάλακτι.

713 *Stat in piorum corde pietas fortior, Amore Christi*] Theophilus Alexand. 'Mens, Dei amore vallata, flammæ superat, et varios tormentorum spernit dolores.'

715 *Mollis indulgentiæ*] Senec. de provid. divina c. II. Commentar. Tercient. Adelph. I. 1.

724 *Non in hanc spem gloriæ te procreavi*] Basil. Seleuc. orat. in Innocent. Οἱμοὶ παίδων ἐμῶν, οἱμοὶ οὐκ ἐπὶ τριαύταις ἡμῖν ἐλπῖσι γεωργηθέν.

727 *Fons ille vivus*] Chrysost. Ambros. lib. de Isaac et anima c. I. Hoc

de fonte Damascen. Mer' εὐσεβείας προσδράμωμεν εὐτόνως πηγαῖς ἀχράντοις βρύσεως σωτηρίου.

736 *Hic hic bibendus calix*] Basil. M. in Psal. cxvi. p. 128. Cyprian. Ep. iii. 3. Ambros. Sermon. lxxiii.

737 *Mille in Bethlehem*] Cyprian. Sermon. de stella et Magis. Basil. Seleuc. orat. de infanticidio Herodis. Sup. Cathem. ix.

740 *Mella sumsit*] Ita Tertull. de corona Milit. 'Quia et favos post fella gustavit, nec ante rex gloriæ a cælestibus salutatus est, quam rex Judæorum proscriptus in crucem.'

743 *Omnes capaces esse*] Justin. Mart. apol. i. γεννητοῦ δὲ παντὸς ἥδε ἡ φύσις, κακίας καὶ ἀρετῆς δεικτικὸν εἶναι.

747 *El garrulorum signa verborum*] Basil. Seleuc. orat. in Abrahamum: 'Ὡς γὰρ ἠϋξήθη τὸ βρέφος, καὶ ψελλισμασι τὸν τῶν γονέων πόθον ἐτίρωσκε, συνηζάνετο τῷ βρέφει τῶν γονέων τὸ φίλτρον.'

749 *Qui cum immolandus*] Basil. Seleuc. ibid. Ambros. de Abraham Patriarch. i. 8. et de fide resurrect. c. xxiii. et lib. de Cain et Abel c. viii. Cyprian. de duplici martyrio.

752 *Una matre quod septem editi pueri*] 2 Machab. vii. Martyrolog. sub 1. Augusti. ibique Baron. P. Faber Agonist. iii. 10. Nazianz. serm. in Machabæos p. 145. Marius Victorin. Rhetor Afer, de fratribus Machabæis. Theophil. Alexand. Jason Cyrenæus. Cyprian. Ep. iv. 6. et de exhortat. martyrii cap. xi.

753 *Pueri, sed tamen factis Viri*] V. N. Pont. ii. 2. vs. 71. Comment. Terent. Heaut. ii. 1.

754 *Hortante eadem matre*] P. Faber Semest. iii. 14. p. 204.

771 *Interpres animi*] Sic Democrit. γλῶσσα ψυχῆς ἄγγελος, quod expressit et Lucret. et Lactant. lib. de ira Dei, cap. xiv. Lingua cogitationis interpres. Vide Commentar. Terent. Heaut. ii. 4. Synes. Epist. lvii. Γλῶττα δὲ ἀνθρώποις τὰ πρὸς ἀνθρώπους ὑπερετεῖ. Scaliger Poët. i. 1. 'Est sanc

portitor animi quasi quidam sermo noster, ejus communicatione civiles conventus indicuntur, artes coluntur, sapientiæ necessitudines homini cum hominibus intercedunt.' Ambros. Hexaëm. vi. 9. 'Illud quoque præcipuum, quod soli homines ore exprimimus, quæ corde sentimus. Itaque cogitationes tacitæ mentis oris sermone signantur. Quid est igitur os hominis, nisi quoddam sermonis adytum, fons disputationis, aula Verborum, promtuarium voluntatis?' Basil. M. p. 200. Καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ὅλην ἡμῶν ἀπεικονίζει τὴν ἔννοιαν. ἃ γὰρ κατὰ καρδίαν ἐνενοήσαμεν, ταῦτα τῷ ῥήματι προηνέγκαμεν, καὶ ἔστι τοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ νοήματος ἀπεικόνισμα τὸ λαλούμενον. ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας ὁ λόγος φέρεται, καὶ ἔστιν ἡ μὲν καρδία ἡμῶν οἶον πηγή τις, ὃ δὲ προφερόμενος λόγος οἶον ὁλκός τις ἐκ πηγῆς ταύτης ῥέων. τοσοῦτον οὖν τὸ ἀπορρέον, ὅσον τὸ πρῶτως φερόμενον· καὶ οἶον τὸ κεκρυμμένον, τοιοῦτον καὶ τὸ φαινόμενον, &c.

782 *Mense bisquino*] Turneb. iv. 15. Tiraquell. tom. vi. p. 195. Comment. Terent. Adelph. iii. 5.

801 *O non virile robur*] Faciunt huc verba Basilii M. homil. in Barlaam Mart. p. 202. Ἐνάρκησαν μαστίζοντες δῆμιοι, ἀλλ' ἀκμαιότερος ὁ μάρτυς εὐρίσκετο. αἱ τῶν ξεόντων ἐξενευρίζοντο χεῖρες, ἀλλ' ὁ τοῦ ξεομένου λογισμὸς οὐκ ἐκάμπετο. τὰς τῶν νεύρων αἱ μαστίγες ἀρμονίας παρέλυσαν, ἀλλ' ὁ τῆς πίστεως ἀκριβέστερον ἐπεσφίγγετο τόνος. διασκαπτόμεναι πλευραὶ δεδαπάνηντο, ἀλλ' ἡ τοῦ φρονήματος ἡνθεί φιλοσοφία. τῆς σαρκὸς αὐτοῦ τὸ πλέον νενέκρωτο, ἀλλ' ὥς μήπω τῶν ἀγόνων ἀρξάμενος ἤκμαζεν. ὅταν γὰρ ὁ τῆς εὐσεβείας ἔρως τὴν ψυχὴν προκατάσχη, ἅπαν αὐτῇ πολέμων καταγέλαστον εἶδος, καὶ πάντως αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ ποθουμένου καταξέοντες, τέρπουσι μᾶλλον ἢ πλήττουσι.

829 *Sancti Abelis ferculo*] Ambros. i. 10. et ii. 2.

839 *Preciosa sancti mors sub aspectu Dei*] Ps. cxvi. ib. Aug. et D. C. i.

12. et Basil. M. p. 128. Τίμιον δὲ ἀληθῶς ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. ὕταν ψυχὴ κεκαθαυμένη τῷ βίῳ ἐλευθέρα τῶν τῆς σαρκὸς μολυσμάτων, μὴ ἔχουσα σπῖλον ἢ ῥυτίδα, ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγῶνων δεδοξασμένη, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἀναδυσσασμένη στέφανον, ἐκ πάντων τούτων ὑπερλάμπουσα τῷ κάλλει τῆς ἀρετῆς, παραστῇ τῷ δεσπότῃ καὶ κριτῇ τῶν ὅλων, παντὸς λίθου πολυτελοῦς διανγιστέραν τὴν ἐκ τῆς χάριτος φαιδρότητα κεκτημένη. πῶς οὐχὶ τίμιος τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος, &c. Ambr. l. de bono mortis c. viii. D. Hieron. tom. i. Ep. xxii. fol. 68. b.

845 *Et charo adplicavit pectori*] More quodam peculiari, nisi fallor.

867 *Commovit iram fellis*] Basil. Se-
lenc. de infanticid. Herod. Καὶ ταῦτα αὐτοῖς τολμῶσι καὶ πράττουσιν, εἰς πλείονα μανίαν ὁ θυμὸς ὑπεθῆγето. Basil. M. in Mart. Gordium pag. 206. Τούτοις τοῖς λόγοις τὸν θυμὸν τοῦ ἔρχοντος ὡς πυρὰν ἀναφλέξας, ὅλην ἡγείρειν ἐφ' ἑαυτὸν τοῦ ἀνδρὸς τὴν μανίαν, &c.

868 *Summus magnus*] Convitium solenne, quo aures Christianorum pulsabantur, Magos esse: quia vincere pœnas non fide, neque auxilio divino putabantur, sed præstigiis quibusdam eludere. Paulus sent. l. v. ad l. Cornel. de Sicar. 'Magicæ artis conscios placuit bestiis objici aut cruci suffigi; ipsi magi vivi exurantur.' Sup. vs. 88.

881 *Lerna utrum renatis pullulescat artubus*] Ov. Met. ix. 192. 'Nec profuit Hydræ Crescere per damnum, geminasque resumere vires.' Epist. De-
janiræ: 'Quæque redundabat fœcundo vulnere serpens Fertilis, et damnis ditior ipsa suis.' Boëth. iv. Pros. 6. 'Talis namque materia est, ut, una dubitatione succisa, innumerabiles aliæ, velut hydræ capita, succrescant.' Erasm. ad. 'Lerna malorum.' Et, 'Hydram secas.' Basil. M. pag. 612. Manuel Imper. c. XLIII.

884 *Hercules hydrina suctus ustuire*] Epigram. in labores Herculis: 'Prox-

ima Lernæam ferro et face concudit Hydram.' Justin. Mart. Parænet. ii. πολύκρανον ὤλεσεν Ἴδραν. Ovid. Met. ix. 69. Boëth. iv. Met. 7. Natal. Com. vii. l. Lucr. l. v. Propert. ii. 24. vs. 25. Claud. in Rufin. i. 200. Valer. Flacc. l. vii. Senec. Herc. Fur. vs. 45. et 241. et 529. Medea vs. 701. Agam. vs. 835. Herc. Œt. vs. 19. et 1194. Coint. Smyrn. vi. 212. H. Jun. cent. i. ad. 35. 'Jolanum implorat.' Horat. Carm. iv. 4. Inf. præf. Psych. vs. 7. Bergomens. l. iv. Chron. p. 53. a. Hygin. fab. xxx. et cli. Palæph. l. ii. p. 121. b. Albric. lib. de Deor. imagin. p. 175. a. Apollodor. l. ii.

892 *Quæ corpore omni sola vivit nequior*] Jac. iii. Isidor. Pelus. Ep. ii. 158. et ii. 10. ubi ait: 'Ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, μάλιστα μὲν ἐπειδὴ εὐστροφος οὖσα καὶ ῥᾶστη εὐχερῶς πολλὰ λαλοῦσα κακὰ, καὶ γὰρ καὶ κατηγορεῖ, καὶ κακηγορεῖ, καὶ ἐπιორκεῖ, καὶ ψεύδεται, καὶ ψευδομαρτυρεῖ, καὶ πολλοὺς ἀδίκως εἰς πῦρ ἐμβάλλει, καὶ εἰς ξίφος, καὶ εἰς πέλαγος ᾤθει, &c. Idem Ep. i. 309. 'Ἀπὸ γλῶσσης, αἶτ, καὶ ὀξέα καὶ μεγάλα συμβαίνουσι πτώματα. Et ib. Ep. 325. Nota hic insimul, pro tyranni mente, illud Pind. Olym. i. 'Ἀκέρδεια λέλογχε Θαμνὰ κακαγόρως. Et Eurip. in Bacch. 'Ἀχαλίνων στομάτων, Ἀνόμου τ' ἄφροσύνας, Τὸ τέλος δυστυχία.

893 *Illa et procuci pessima in nostros Deos*] Quod in Deum blasphemi ultimosint plectendi supplicio, constituit Imp. Justinian. in Novell. constitut. 77. Quo pertinet Authent. Gazaros. C. de hæret. et Manichæis. De linguæ autem præcisione vel exsectione, videatur Boërius decis. cccr. n. 11. et Did. Covarr. in c. quamvis. § 7. n. 11. de pact. in 6 Jod. Damhoud. in prax. Crimin. c. lxi. n. 33. et 34. item Car. V. const. in v. peinlichen halsgerichts ordnung, c. cvi. Idemque sunt secuti Elector et Dux Sax. in suis constit. et ordinationib. provincialib. de blasphem. Inprimis Aug. Elector in constit. i. part. 4. von Got-

testeslerung, rc. his utitur verbis : Die Gottesleserung sol dergestalt, wie in des H. Reichs Policey, von dann auch in unserer Landes ordnung vorsehen, gestraft werden, Jedoch mit dieser erklarung, dass die wortter (oder benennung etlicher Glieder) auff die zunge, damit solche leserung verwirckt, zuverstehen seyn. ‘Pœna criminis læsæ majestatis humanæ est mors naturalis, publicatis insuper fiscoque addictis omnibus rei bonis, et damnata defuncti memoria.’ § publica autem III. Instit. de public. judiciis. L. quisquis v. C. ad L. Juliam Majest. L. ultima. D. eodem tit. ‘Damnari autem defuncti memoria dicitur, cum nomini perpetua infamia nota inuritur, ut perpetua de eo infamia conservetur.’ Menoch. consil. xcix. n. 53. Sed hæc de eo tantum, qui perduellionis reus est hostili animo adversus Rempubl. vel Principem animatus: ut testatur Ulpian. in dicta L. ult. Fachin. controvers. juris ix. 33. De eo autem, qui Principi maledicit, notetur L. unica. C. si quis Imperatori maledixerit.

920 *Insufflat*] Tertul. lib. II. ad uxorem: ‘Latebisne tu, cum lectulum, cum corpusculum tuum signas, cum aliquid immundum flatu expuis?’

928 *Christum loquenti lingua nunquam defuit*] Aurea sententia, et exemplis confirmata. Scitum est, quod Rufino respondet Hieronymus: ‘Mori pro Veritate possum, tacere non possum.’ Cujac. observat. XIX. 6. Niceph. Hist. Eccles. XVII 11. Justinian. Imp. I. I. C. de offic. præf. prætor. Afric. Themist. Euphrad. orat. III. p. 58.

943 *Hunc nempe factor vertere, ut libet, potest*] ‘Ο θεός οὐκ ἔμμετρον ἔχει τὴν δύναμιν. Διὰ τοῦτο οὐδὲν αὐτῶν ἐστὶν ἀνεπιτήδειον πρὸς ποιήσιν πάντων,

ὧν βούλεται, quod inquit alicubi Justin. Mart.

947 *Fluctus liquentis*] Justin. Mart. quæst. ad orthod. CXVII. Theodoret. lib. VI. Græc. affect.

953 *Mutis loquelam, percitum claudis*] Nonni verba apposite huc quadrant I. XXV. De vita Draconi mortuo restituta, vi herbæ, cui nomen, Jovis flos: Νεοπνεύστοιο δὲ νεκροῦ Χείρες ἐλαφρίζοντο, καὶ ἄρμονίη πέλε μορφῆς, Ποσσὶν ὁδοιορή, φάος ὕμμασι, χεῖλεσι φωνή.

996 *Testor salutem principis*] Genium vel salutem principis jurare, extat lib. XIII. § fin. ff. de jurejurando. Meminit Tertull. lib. ad Scapul. et Apolog. c. XXVIII. et XXXV. Jurare per Genium principis, Accursius interpretatur, Deum principis: Bartolus principem ipsum, exponit: vide legem, ‘Qui per salutem’ XXXIII. D. de jurejuran. Lips. ad Tacit. mihi p. 71. et ad Plinii Panegyr. p. 104.

1011 *Summus sacerdos*] Infra Apoth. vs. 460. Terentina sacra ad aram Ditis et Proserpinæ subterraneam fiebant Romæ, ad Tiberim in campo Martio, qui locus Terentum dicebatur. Effodiebantur ad ea scrobes sub terra pedum viginti. Immolabatur autem bos furva. Sacra durabant noctibus tribus, quibus etiam ludi nocturni adhibebantur, et tribus in anno sacra renovabantur vicibus. Fabric. Videatur Baron. tom. IV. Annal. sub anno Christi CCCLXI. p. 5.

1013 *Infulatus*] Turneb. XXVIII. 6. ex Onomastico perantiquo P. Danielis: ‘Infula, sacerdotalis vitta, et administratio judicialis.’

Mire infulatus] Adi eximium Carol. Paschalium Coron. IV. 13. et ibid. c. 23. ubi pro mire, melius opinatur legi, mitra.

Festa vittis tempora nectens] Ovid. Pont. III. 2. de Iphigenia: ‘Dumque parat sacrum, dum velat tempora vittis.’ V. N. Pont. III. 2. vs. 74.

1021 *Taurus ingens*] Hostiæ dupli-

ces erant; Majores Minoresque. at que illæ Diis majoribus. Virg. Georg. II. 'Maxima taurus Victima.' Turneb. xxviii. 20. Major hostia est, quæ adolevit crevitque, et perfectæ ætatis est: *λεπείον τέλειον* Græci dicunt.

1022 *Sertis*] Victimæ plerumque cupressu coronatas fuisse constat; ut liquet ex Apoth. inf. vs. 462. Hic aliis frondibus et foliis. Paschal. Corron. iv. 17.

1024 *Auro frons coruscat hostiæ*] Ritu Romano hoc scribitur, sed non sine antiquitatis effligie. Victimæ enim majores cornib. inauratis, et capite velato infula, atque candida vitta, ante aras immolandas sistebant. 'Auratum frontem' dicit ejus juveni, cujus cornua auro lita sunt. Homer. Iliad. x. *Τήν τοι ἐγὼ βέξω χρυσὸν κέρασι περιχένας*. Idem Odys. iii. Virg. Georg. I. et Æn. ix. Ovid. Met. viii. 770. et x. 266. et xv. 130. Macrob. iii. 5. Tibull. I. iv. 'Parvaque cælestes pacavit mica, nec illis Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.' Martial. Epigr. ix. 43. Turneb. xix. 18. et xxix. 25. Johan. Hartung. decur. iii. locor. memor. c. 9. Gyrard. hist. Deor. syntag. xvii. p. 499. Meurs. ad Lycoph. p. 180.

1051 *Hecatombe*] Eustath. in Homeri Iliad. p. 36. *Ἐκατόμβη ἡ θυσία οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἡ πολυτελής. ἡ ἐξ ἑκατὸν δηλονότι κυρίως βοῶν. ἦν δὲ καὶ βούταν φόνον κατὰ τὴν τραγῳδίαν ὁρθῶς εἴποι τις ἔν.* et quæ sequuntur. Vide ibid. p. 191. Ovid. Trist. II. 75. Casaubon. ad Capitolin. p. 441. Cæll. Rhodig. xx. 6. Scholiast. Juvenal. ad Sat. xii.

1061 *Cultrum in lacertos*] Athenag. apolog. Οἱ δὲ ἐγκόπτουσιν ἢ ἐντέμνουσιν, οἱ περὶ τὴν Ἀρτεμιν. ἐὼ γὰρ τοὺς ταῖς μαχαίραις καὶ τοῖς ἀστραγάλοις αἰκίζομένους αὐτοὺς λέγειν. 3 Reg. xviii. κατετέμνοντο κατὰ τὸν ἐθισμόν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ σειρομάσταις, ἕως ἐκχύσεως αἵματος. Apul. I. viii. M. Minuc. Octav. p. 55. Jul. Firm. Matern. lib. de

errore prof. relig. Stat. lib. x. Hinc Lucan. vocat 'Sanguineos.'

1063 *Furere ac rotari*] Augustin. de Civ. Dei vi. 'Insaniæ patrociniū est insanientium turba.'

1066 *Ast hic metenda dedicat genitalia*] Galli sacerdotes in matris Idææ honorem testa se execabant et evirabant Samia. Juven. Sat. II. 'Quid tamen expectant, Phrygio quos tempus erit jam More supervacuum cultris abscindere carnem?' Claudian. I. I. in Eutrop. 'Inguinis et reliquum Phrygiis abscindere cultris.' Turneb. ix. 26. et xxiv. 17. et xxix. 5. Lucian. de Dea Syria. Catull. in Galliambo. Lamprid. in Commodō et Heliogabalo. Plut. Sympos. sect. vi. M. Minuc. Octav. p. 48. Scholiast. Hephæst. Arnob. lib. v. Justin. Mart. apolog. II. *Καὶ φανερώς εἰς κιναιδίαν ἀποκόπτονται τινες, καὶ εἰς μητέρα θεῶν τὰ μυστήρια ἀναφέρουσι.*

1076 *Sacrandus accipit sphragitidas*] Quos Deo alicui consecrabant et initiabant, hos stigmatibus inurebant. Vide Lips. I. de Milit. Rom. dial. 9. Stewech. ad Veget. II. 5.

1097 *Passionis gloria*] Tertull. apol. c. I. pœnam Christianorum vocat Victoriam. Cyprian. de dupl. martyr.

1134 *Libramine æquo qui malorum pondera*] Theodoret. Græcar. affect. lib. xi.

Malorum pondera] Augustin. Serm. lxxxI. de tempore. Chrysost. Hom. I. v. in 2 Tim. et tom. v. de reparat. lapsi. Item August. c. III. Speculi peccator. 'Tunc et horribilia patebunt loca pœnarum, chaos et caligo tenebrarum, horror miseriæ et tribulationis, tremor et timor angustiae ac confusionis; dolor horrendæ visionis, tremor horrendæ mansionis: ubi locus flentium, ubi stridor dentium; ubi morsus vermium, ubi clamor dolentium, ubi luctus gementium: ubi est vox clamantium peccatorum et dicentium: Væ nobis, væ nobis filiis Hevæ.'

1135 *Præmiorum copias*] Esai. xxxv. 10. et li. 11. et lx. 2. alibique. Apocal. xix. 6. et 7.

1136 *Hædorum greges*] Impios verbi divini contemtores, peccatis fæctentes, Hædos vocat, quod sint ἁτακτοὶ καὶ ἁκαρποὶ, interpretibus Theophylacto, Chrysostomo, Origene, et Hieronymo. Macar. Homil. v.

HYMN. XI. 3 *Incisos tumulis titulos*] Lapidés inscriptos, qui tumulis imponebantur; adeo notum est, ut exemplis opus non sit. Adi Johan. Kirchman. de funer. Rom. iir. 19. et 20.

15 *Quorum solus habet*] Solidum enim stat fundamentum fidei, habens signaculum hoc, ἔγγω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ. 2 Timoth. ii. 19.

19 *Hippolytum*] Bergomensis lib. viii. Chron. p. 197. a. Baron. tom. ii. Annal. et Not. ad Martyrolog. sub 30. Januar. p. 83. et sub 13. Augusti p. 512. Lippelous tom. iii. sub 13. Augusti. Fabric. ‘Hippolytus, factus ex hæretico catholicus: e Novatiano, Episcopus (ut Nicephorus) Ostiensis, Decio Imp. mandante; Ostiæ martyrium subiit, ab equis effrenibus dilaceratus. Sepultus extra Esquilinam, in crypta Verania.’

36 *Qua via dextra patet*] Cl. Alexand. Strom. v. pag. 239. Πάλιν αὖ δύο ὁδοὺς ὑποτιθεμένου τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν ἀποστόλων, ὁμοίως τοῖς προφήταις ἅπασιν καὶ τὴν μὲν καλοῦντων στενὴν καὶ τεθλιμμένην, τὴν κατὰ τὰς ἐντολὰς καὶ ἀπαγορεύσεις περιεσταλμένην, τὴν δὲ ἐναντίαν τὴν εἰς ἀπώλειαν φέρουσαν, πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον, ἀκάλυτον ἡδοναῖς τε καὶ θυμῷ καὶ φασκόντων, μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή ἁσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη.

37 *Seque ducem recti*] Lactant. iv. 21. ‘Habere non possunt, quæ doceas, firmitatem; nisi ea prior feceris.’ Cyprianus Epist. iii. 21. ‘Quantum pernicioza est ad sequentium lapsum ruina præpositi, in tantum contra utile est et salutare, cum se

Episcopus per firmamentum fidei fratribus præbet imitandum.’ Vide eundem Ep. i. 1. et ii. 1.

45 *Janiculum*] Baron. tom. i. anal. p. 860. et 953.

49 *Inter carnifices*] Benbellon. in Suscitab. part. i. c. 15. p. 216.

65 *Cruce istum tollit in auras*] Lips. de cruce ii. 13.

69 *Rimosæ imponere cymbæ*] Ita sub Diocletiano multi scaphis et navibus impositi, magno numero in mare demergebantur. Hist. Magd. cent. iv. cap. iii. Osiand. cent. iv. i. 5. Johan. Aventin. l. ii. pag. 222. a. ‘Sic Carthaginis Episcopus, Quod vult Deus dictus, cum maxima turba sacerdotum fractis navigiis imponebantur, et fluctibus committebantur.’ Hist. Magd. cent. v. cap. iii. Osiand. cent. v. lib. ii. cap. 8.

81 *Si foret extinctum propere caput*] Mecænas apud Dionem Cassium lib. lxi. Τὸ μὲν θεῖον πάντῃ πάντως αὐτός τε σέβον κατὰ τὰ πάτρια, καὶ τοὺς ἄλλους τιμῶν ἀνάγκασε, μὴ μόνον τῶν θεῶν ἕνεκα, ὧν καταφρονήσας οὐδ’ ἄλλον ἢν τινος προτιμήσειεν, ἀλλ’ ὅτι καινὰ τινα δαιμόνια οἱ τοιοῦτοι ἀντεισφύροντες πολλοὺς ἀναπέλθουσι ἀλλοτριονομεῖν. καὶ τοῦτου, καὶ συνωμοσίαι, καὶ συστάσεις, ἑταιρίαι τε γίνονται, ἡπερ ἥκιστα μοναρχία συμφέρει. Lips. polit. iv. 2. et lib. adv. Dialogist. p. 85.

87 *Ergo sit Hippolytus*] Apud Sophi. Ajax de se : Αἶ αἶ ! τίς ἂν ποτ’ ᾤεθ’ ὧδ’ ἐπώνυμον Τοῦμδν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς ; Νῦν γὰρ πάρεστι καὶ δις αἰάζειν ἐμολ Καὶ τρίς. Ibi Scholiast. Ἔστι καὶ τοῦτο ἀρχαιοτρόπον, τὸ πρὸς τὰς ὀνομασίας ἐκφέρειν τὰς συμφοράς. Justin. Mart. apol. ii. Ὀνόματος μὲν προσωνομία, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν κρίνεται ἅνευ τῶν ὑποτιπτοῦσῶν τῷ ὀνόματι πράξεων. Et paulo post : Ἐξ ὀνόματος μὲν γὰρ, ἢ ἔπαινος ἢ κόλασις οὐκ ἂν εὐλόγως γένοιτο, ἢν μὴ τι ἐνάρτεον ἢ φαῦλον δι’ ἔργων ἀποδείκνυσθαι δυνήται.

90 *Freni ignara*] Plut. Περὶ παιδ. ἀγωγῆς. Ἰπποὶ μὴ καλῶς πωλοδαμνηθέντες,

οὐκ εὐπειθεῖς τοῖς ἀναβαταῖς, ἀδάμαστοι, σκληραῦχες, καὶ θυμοειδεῖς. Basil. M. p. 188. Τί φοβῆ τὸν ζυγὸν, ὥσπερ δάμαλις τις ἀπειρόζυγος; Zehn. Similit. cvi.

111 *Prorumpunt alacres*] Confer Senec. Hippol. vs. 1079.

123 *Exemplar sceleris*] Pingi solitas esse venerandas imagines, ostendit hic locus. Et alter in Cassiano vs. 9. P. Faber Agonist. II. 21.

154 *Mersa latebrosis crypta forcis*] Intelligit cryptam Veraniam in via Tiburtina; quam describit. Cryptæ aliæ tres Romæ sunt celeberrimæ, D. Agnetis, D. Sebastiani, D. Pancratii, extra portas Viminalem, Capenam, Aureliam, &c. Fabric.

195 *Jam cum se renovat*] Quam frequentes confluerint ad celebritates sanctorum, h. l. ostendit, dum de frequenti accessu ad ejus Ecclesiam, quæ erat extra mœnia, in die Natali ejus agit. Baron. tom. I. annal. p. 719.

HYMN. XII. 4 *Pauli atque Petri*] Quidam putant una eademque die mensis Julii (3. Calend. Jul.) utrumque ductum ad mortem, ut tamen non uno anno contigerit. Prudent. h. I. vs. 5. Quem secutus Arator lib. II. 'Cum natura dedit geminos, quos addidit astris, Non eadem, tamen una dies, annique voluto Tempore sacrauit repetitam passio lucem.' Id affirmasse etiam S. Augustinus videtur de san. Serm. xxviii. 'Currunt uterque ad palmam martyrii, et uterque perveniunt ad coronam, non quidem eodem temporis cursu, sed anni vertentis occursu.' Verum alii dicunt, eodem anno ambos una die martyrii palmam adeptos esse. Cæsar Baron. tom. I. annal. pag. 853. Rittershus. ad Gunther. pag. 37. Martyrolog. sub 29. Junii, ibidemque Baron.

6 *Laureatum*] Carol. Paschal. Coron. VIII. 10.

11 *Prima Petrum rapuit*] A nonnullis tamen debatur, Romæ, an

apud Hierosolymam potius cruci sit affixus. Mich. Beuther. JC. in Animagadvers. seu disceptat. Histor. cap. III.

15 *Ut pedibus mersum caput impri-*
mant] Origenes in Genes. apud Euseb. III. 1. 'Petrus ad extremum Romæ cum versaretur, capite deorsum statuto (sic enim perpeti cupiebat) cruci affixus est.' Chrysostom. Homil. in princip. Apost. 'Gaudeas Petre, qui ligno crucis fructus es, et ad magistri similitudinem recta quidem figura, sicut Dominus noster, crucifigi noluisti, sed magis inverso capite, veluti e terra ad cælum iter parans.' Et super 2 Timoth. II. Homil. V. 'Ο Πέτρος κάτωθεν ἀνεσκολοπίσθη. D. Hieron. de scriptor. Eccles. cap. I. Baron. annal. I. pag. 861. Dresser. de Fest. diebus.

18 *Hoc mente major*] Ita Homer. Iliad. V. de Tydeo : Τυδεὺς τοι μικρὸς μὲν ἦν δέμας, ἀλλὰ μαχητῆς.

24 *Feriri*] Ἀποκεφαλίζεσθαι, ut loquitur Chrysost. I. d.

Gentium magistrum] 2 Timoth. IV. 17.

26 *Jam resolvor*] Phil. I. 23. ibidemque Chrys. Hom. IV. et 2 Tim. IV. 6. Ambros. lib. de bono mortis c. III.

27 *Immolatur ense*] Ex I. d. 2 Timoth. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι. Ambros. serm. 68. et 69.

32 *Murmurans fluente*] D. Petri templum ostenditur in monte Vaticano, prope quod ortum fontem scribit hic Prudent. ex quo baptizaverit sui carceris custodes. Fabric. Sup. Hymn. VIII.

36 *Colymbo*] Turneb. xxiv. 8.

45 *Via Ostiensis*] D. Pauli templum extra portam Ostiensem, unum dictum ad tres fontes, ubi gladio cæsus est, alterum non procul inde in ripa Tiberina, quod extruxit Constantinus. Prius illud propter aëris gravitatem a paucis monachis habitatur: hoc autem a frequenti multitudine celebra-

tur quotidie; unum e maximis et cultissimis, quæ nunc Romæ visuntur. Fabric.

49 *Ut omnis aurulenta*] Lips. de magnit. Rom. III. 14. Arnob. de ædibus sacris: 'Sint ergo hæc licet aut ex motibus marmoreis structa, laquearibus aut renideant aureis; splendeant hic gemmæ et sidereos evomant variata intersitione fulgores; terra sunt hæc omnia et ex fæce vilioris materie concreta.' Vide et Agell. xv. 8.

HYMN. XIII. 2 *Cyprianum*] Fabric. 'Cyprianus, Thascius Afer, e mago fit Christianus, ut et Anastasius: ex oratore fit martyr, ut et Justinus: tandem Carthaginensis Episcopus. anno secundo Imp. Valeriani et Galieni, a nato Christo 256. gladio percutitur.' Baron. tom. II. annal. Lippel. tom. III. sub 14. Septemb. D. Hieron. tom. VI. p. 58. et descript. Eccles. August. Serm. de S. Cypriano martyre: ut et Nazianzen. p. 108. Scaliger animadvers. in Chron. Eusebii p. 216. b.

5 *Sola obire nescii*] Loquitur de scriptis, quæ annos ferunt et vetustatem, ut ait Ovid. Pont. IV. 8. et Trist. V. 10. Bene Pindar. Isth. V. Οἷτοι τετράφλωται μακρὸς μόχθος ἀνδρῶν. Infra hymn. X. 1116.

35 *Valerianus opum princeps*] Anton. Benbell. in Suscitab. partis I. c. V. pag. 44.

41 *Esse levem cruciatum*] Isidor. Pelus. Epist. III. 207. et IV. 63. Cyprian. ad Quirin. III. 17. 'Minora esse quæ in sæculo patimur, quam sit præmium quod promissum est.' Idem lib. de duplici martyrio. Chrysost. Homil. XIV. super cap. VIII. ad Roman. Ταῦτα μὲν γὰρ, οἷα ἂν εἴη τὰ παθήματα, τῷ παρόντι συγκεκλήρωται βίῳ· τὰ δὲ μέλλοντα ἀγαθὰ πρὸς τοὺς ἀθανάτους παρεκτείνεται αἰῶνας. Ibid. mortalitati τὴν ἀφθαρσίαν tanto præstantiorem inquit esse, ὅσον βάλου πηλίνου ὁ καθαρὸς μαργαρίτης ἀμείνων. Idem in

2 Cor. IV. Homil. IX.

50 *Ducitur ante alios*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. I. cap. V. pag. 47. etc. XI. p. 105.

59 *Fio Cyprianus alter*] Basil. M. p. 190. Τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀρετὴ, ἐκκλησις ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησις ἀγαθοῦ. Et sup. Psalm. I. pag. 56. Ἀρχὴ πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν καλῶν, ἡ ἀναχώρησις τῶν κακῶν, &c. Et mox pag. 57. Ὡς περ οὖν ἐπὶ τῆς κλίμακος, πρώτη ἀνάβασις, ἡ τῆς γῆς ἀναχώρησις· οὕτως ἐπὶ τῆς κατὰ θεὸν πολιτείας, ἀρχὴ προκοπῆς ὁ χωρισμὸς τοῦ κακοῦ. Et sup. Psalm. XXXIV. pag. 94. inter alia: Ἀμήχανον γὰρ, ἄψασθαι τοῦ ἀγαθοῦ, μὴ ἀποστάντα πρότερον παντελῶς καὶ ἐκνεύσαντα τοῦ κακοῦ. Et D. Hilarius in Psalm. CXLIV. 'Solum malum non admittere, non habet laudem, nisi mali abstinentiam etiam gloria boni operis consequatur.'

87 *Candida Massa*] Fabric. Massa candida, locus Carthagine fuit, a calce dictus, quod nomen longo tempore retinuit.

HYMN. XIV. *Passio Sanctæ Agnetis*] Nathan Chytræus Fastor. lib. I. p. 43.

1 *Agnes*] Fabric. 'Agnes, puella nobilis Romana, martyr: passa anno ætatis 13. ut D. Ambros. in ipsius vita scribit; ejus adhuc splendidum templum est extra portam Viminalem, via Numentana, a Constantina Constantini filia extructum atque ornatum: ut autor est Damascus.' Baron. II. Annal. Lippel. tom. I. sub 21. Januar. Ambros. Serm. xcviij. et lib. I. de virginib. p. 1. et lib. II. p. 5. 6. Cujac. observat. XIII. 3. Bergomens. I. VIII. Chron. p. 201. b.

7 *Duplex corona est præstita*] Στέφανος significat nomen, decus, laudem e re qualibet partam. Cæterum quod laus et præmium sunt implexa, cum corona significat laudem, fere etiam signat eminens ac triumphale præmium. Martyrium Christianorum Tertullianus 'boni agonis coronam'

vocat, h. e. præmium. Et martyres martyrio coronari, frequens est apud scriptores Ecclesiasticos locutio. 'Incrito Victorinus martyrio coronatus, quod intelligit, eloqui non potest,' inquit Hieron. Ep. II. 14. Quæ vero sit martyrii corona, et unde conficiatur, idem docet in epitaphio Paulæ ad Eustoch. ubi duo facit genera martyrii; unum quod consistit in effusione sanguinis; alterum in devotæ mentis immaculata servitute; quod ipse vocat quotidianum martyrium. 'Illa,' inquit, 'corona de rosis et violis plectitur; ista de liliis.' Hic ipse Coronæ significatus sæpe obviat apud Prudentium. Hymno Vincentii vs. 4. Hymno IV. 136. Hic duabus, inquit, coronis insignita est hæc martyr; una, quæ est impollutæ virginitatis; altera liberæ mortis, quam Virgo animosa maluit oppetere, quam e Christianis castris transfigere ad Iupanar idolorum. Hinc igitur constat, Coronam non solum significare præmium, sed et martyrium, qui est promptissimus aditus ad æternam felicitatem. Etenim Coronare est beare, et felicitate donare. Carol. Paschal. Coron. I. 6.

11 *Primis in annis Christo calentem*] 'Fides enim non in annis, sed in sensibus invenitur. Et Deus omnipotens mentes magis comprobatur, quam ætates.' Ambros. ibid.

27 *Ac de Minerva*] Inf. Apoth. vs. 458.

28 *Virginem*] Homer. hymn. in Venerem. Τρισάς δ' οὐ δύναται πεπιθεῖν φρένας, οὐδ' ἀπατήσῃαι, Κούρην δ' αἰγιόχοιο Διὸς γλαυκῶπιδ' Ἀθήνην. Οὐ γὰρ οἱ εὐαδεν ἔργα πολυχρύσου Ἀφροδίτης. Nonno est I. III. φηγύδεμος. Et I. XLII. p. 1100. Ἀλλ' ἑρέεις γλαυκῶπιν ἀπειρήτην ὑμεναίων, Νόσφι γάμου βλάστησε, καὶ οὐ γάμον οἶδεν Ἀθήνη. Eustat. in Homer. Iliad. p. 93. Minervam scribit παρθένον διατελεῖν, διὰ τὸ ἀγνὸν τοῦ τοιοῦτου ἀέρος. Hygin. fab. CLXVI. Fulgent. mythol. lib. II. de Vulcano

et Minerva.

43 *Intendis unus forte procaciter*] P. Faber Semest. III. 19. Ambros. I. d. aliter.

77 *Ferrum in papillis*] Lips. Saturn. II. 22. Turneb. IV. 18. M. Velserus Ker. Aug. Vind. p. 242.

99 *Quod vana sæcli mobilitas rapit*] Basil. M. Homil. in humilitatem p. 216. Πρᾶγμα πλήρες ἀνοίας ὑπομένοντες, ὑνέλκον σαθροτέραν ἔχοντες δόξαν, καὶ ματαιοτέραν φασμάτων νυκτερινῶν περιβεβλημένοι λαμπρότητα, νευματι δήμου συνισταμένην, &c. Et p. 221. τοῦτο γὰρ δῆπου γινώσκον οἶμαι καὶ νηπίους πᾶσιν, ὥς οὐδὲν τῶν ἐν βίῳ τερνῶν, ἐφ' οἷς οἱ πλείους μεμύησαν, ἡμέτερον ὄντως ἐστὶν ἢ γίνεσθαι πέφυκεν, ἀλλ' ὁμοίως ἀπάντων ἀλλότρια φαίνεται, τῶν τε ἀπολαύειν δοκούντων, τῶν τε οὔτε προσπελαζόντων αὐτοῖς. οὐδὲ γὰρ, εἰ χρυσὸν τινες ἐν τῷ βίῳ συναγάγοιεν ἅπλετον, ἴδιος αὐτῶν μένει διηκῶς· ἀλλ' ἡ ζῶντας ἔτι πανταχόθεν αὐτὸν περισφίγγοντας ἀποδιδράσκει πρὸς τοὺς δυνατωτέρους μεταρβύει, ἢ πρὸς τῷ θανάτῳ γεγεννημένους ἤδη καταλιμπάνει, καὶ οὐκ ἐθέλει τοῖς κτησαμένοις συνεκδημεῖν. et quæ ibidem sequuntur plura.

107 *Nunc breve gaudium*] Philemon apud Stob. Τοιοῦτος ὁ βίος ἐστὶν ἀνθρώπου, αἰεὶ εὐφραυνόμεσθ' ἔλαττον, ἢ λυπούμεθα. Seneca Thyeste: 'Nulla sors longa est; dolor et voluptas Invicem cedant: Brevior voluptas.' Symmach. Ep. I. 42. 'Sic nati sumus, ut sæpius adversa fungamur. Fugiant voluptates, et bonæ cuiusque rei tam brevis usus, quam levis sensus est.' D. Hier. tom. II. p. 20. b. 'Sæculum hoc pelago comparatur, in quo rara sunt prospera, densa sunt turbulenta.' Inf. Hamartig. vs. 450. Plut. in lib. ὅτι οὐδὲ ἡζῆν ἐστὶν ἡδέως.

108 *Livoris atris*] Virg. epigr. de livore. Basil. M. Hom. περὶ φθόνου, p. 170.

109 *Nigrescit unde spes hominum*] Basil. M. I. d. φθόνου πάθος οὐδὲν ὀλεώριώτερον ψυχῆς ἀνθρώπων ἐμψύεται, ὅς

ἐλάχιστα λυπῶν τοὺς ἔξωθεν, πρῶτον κακὸν καὶ οἰκεῖον ἐστὶ τῷ κεκτημένῳ. ὥσπερ γὰρ ὁ ἰδὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξανάλισκει. μᾶλλον δὲ ὥσπερ τὰς ἐχίδνας φασὶ τὴν κηύσασαν αὐτὰς γαστέρα διεσθύνει ἀπογενῆσθαι, οὕτως καὶ ὁ φθόνος τὴν ὠδίνουσαν αὐτὸν ψυχὴν πέφυκε δαπανᾶν. λυπη γάρ ἐστι τῆς τοῦ πλησίον εὐπραγίας ὁ φθόνος, &c.

127 *Gemello cum diademate*] *Gemelum diadema vocat non duorum regnorum, sed, quod multo est excellentius, martyrii et virginitatis.* Paschal. Coron. x. 10.

IN APOTHEOSIN.

PRÆF. 1 *Est tria summa Deus*] Justin. in exposit. fidei: 'Ἐν τριάδι μονὰς, καὶ ἐν μονάδι τριάς, μία θεότης πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. Basil. orat. funebri in Basil. Τρία μὲν ταῖς ἰδιότησι, ἐν δὲ τῇ θεοτητι.

4 *Tempore nec senior paler est*] Symbol. Athanas. vs. 25. Justin. Mart. de recta confess. Euphronius presbyter in exposit. symb. Athanas. super illa verba: 'Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius. Quia,' inquit, 'sicut numquam Filius sine Patre, sicut numquam fuit Pater sine Filio; sic et numquam fuit Pater et Filius sine S. Sancto: coæterna ergo Trinitas et inseparabilis unitas sine initio et sine fine.'

5 *Edidit ex se Verbum*] Nazianz. ad Heron. Philos. 'Ἴδιον πατρὸς μὲν ἀγεννησία, υἱοῦ δὲ ἡ γέννησις, πνεύματος δὲ ἐκπεψις. Basil. M. p. 200. 'Ἄλλ' ἐρεῦνα τὴν διάνοιαν τοῦ ῥήματος. διὰ τι λόγος; ἵνα δευχθῇ, ὅτι ἐκ τοῦ νοῦ προήλθε. διὰ τι λόγος; ὅτι ἀπαθῶς ἐγεννήθη. διὰ τι λόγος; ὅτι εἰκὼν τοῦ γεννησαντος, ὅλον ἐν ἑαυτῷ δεικνύς τὸν γεννήσαντα, οὐδὲν ἐκείθεν ἀπομερίσας, καὶ τέλειος ὑπάρχων καθ' ἑαυτὸν, &c. Vide Nazianz. Serm. II. de Filio p. 218.

6 *Gignenda ad secula*] Joh. I.

10 *Spiritus ista Dei complet*] Basil. M. Homil. de S. Sancto p. 241.

Delph. et Var. Clas.

Prudent.

Fideles In populos charisma] Basil. homil. de fide p. 198. 'Ὡςπερ ἀχώριστον τῷ πυρὶ τὸ θερμαίνειν, καὶ τῷ φωτὶ λάμπειν, οὕτως τῷ πνεύματι τὸ ἁγιάζειν, τὸ ζωοποιεῖν, ἡ ἀγαθότης, ἡ εὐθύτης. Vide ibid. reliqua.

PRÆF. II. 5 *Arctam salutis viam*] Matth. VII. Justin. Mart. quæst. et respons. I. Cypr. de stella et Magis. Nilus parænet. n. 226. Μακάριος ὁ τὴν στενὴν ὁδὸν ὁδόν στεφανοφορῶν γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν εἰσέρχεται. Chrysost. homil. in Matth. XXIV. Ambr. Ep. x. 80. sup. περὶ στεφ. IV. 36. D. Hieron. tom. I. Ep. 14.

12 *Rectum tramitem*] 'Ὁδὸν ἁγαν εὐπόμετον καὶ βασιλικὴν ὄντως, ut Nazianz. vocat: vel ut Greg. Nyssen. τὴν πλατείαν καὶ καταρεφῇ καὶ εὐρύχωρον ὁδόν. Philo, τὴν εὐθείαν ἀτραπὸν. Item: κατὰ λεωφόρον καὶ εὐθυτενοῦς βαλνεν. Theodoret. Dial. I. εὐθείαν ὁδὸν ἀπολαβεῖν.

24 *Per syllogismos plectiles*] Primitus sarta sive Coronæ nectebantur e floribus, graminibus, silice, arundine, lana, lino, hedera, omnique adeo materia plectili, nexili, plicatili, tortili, flexili. Ergo quod plectebantur, plectiles dictæ: indeque omnia πλέγματα. Græcis sunt στέφανοι πλεκτοί, Æschylo ἄνθη πλεκτὰ, Homero πλεκτὴ ἀναδέσμη. Et coronæ, nempe florales, proprie dicebantur, Plecti. Ad exemplum harum coronarum dictæ sunt πλεκταὶ sive πλεκτάναι τῶν λόγων, qui Sophistis erat αἰολίδιμος συλλογισμὸς, continuus syllogismus. Hos Prudentius Græcorum imitatione vocavit syllogismos plectiles, nempe captiosum et fraudulentum genus concludendi. Paschal. Coron. I. 13.

25 *Strophis*] Στροφήιον, est ἡ γυναικεία ἀναδέσμη, muliebrea ciugulum. Eam vocem derivant a στρόφος, quæ est fascia. Hinc strophæ, i. e. verborum captiunculæ. Tertull. lib. de spectac. 'Nec fabulæ, sed veritates; nec strophæ, sed simplicitates.' Eodem sensu Hieronymus vocat stro-

4 P

phas hæreticorum, i. e. captiosum ac tortuosum genus loquendi, atque adeo subdolum et fraudulentum. Plin. Ep. i. 18. 'Ego aliquam stropham inveniam, agamque causam tuam.' Paschal. Coron. i. 11.

Captiosis strophis] Philo περί ὀνείρ. Πάντας ὀρθὴν ἀτραπὸν εὐθύνοντας τοῦ βίου παλαίσμασι πολυτρόποις καὶ πολυμυχάνοις αὐχενίζοντας ἐκτραχηλίζειν καὶ καταρράπτειν ὑποσκελίζοντας οἱ μὴδὲν ἰγίης μήτε λέγειν μήτε φρονεῖν ἐγνωκότες.

27 *Nodos tenaces recta rumpit regula*] Justin. Mart. 'Εναργὴς τῆς ἀληθείας γνῶσις, μέρος πολὺ πού τῆς νίκης. Idem Epist. ad Zenam et Serenum: Πρακτέον δὲ πᾶν τὸ κατὰ πίστιν, ὀρθῶ κανόνι· πᾶς γὰρ ὁ μὲν τοιοῦτος, καὶ ἐπὶ τῶν σχοινίων ὥσπερ βαδίζων, ὅσον οὐδέπω καταπεσεῖται. Ibid. Πᾶς ὁ τὴν γνώμην κοσμικὸς, καὶ τοῦ ὀρθοῦ κανόνος ἔξω γινόμενος, αὐτοκατακριτὸς ἐστίν.

29 *Ilcirco mundi stulta deligit Deus*] Tertull. de fuga in persecut.

33 *Lapis ecce nostro fixus offensaculo*] 1 Pet. ii. 8. Cyprian. contra Judæos ii. 15. Ambros. de fide iv. 3.

39 *Pax sola fidei est*] Τὸ ὕλον γὰρ πίστις, ἡ εἰς τὸν θεόν, καὶ ἀγάπη περὶ τὸ δόφυλον, αἶτ Ignatius Ep. vii. Justin. Mart. in exposit. fidei: τὰς ἐν ἡμῶν ἐπαπορήσεις πίστις ἐπιλύετω μόνῃ.

43 *Qui spursu ad ipsum*] Lucæ viii. 5. et 12. Matth. xiii. 25.

53 *Det ventilabro*] Matth. iii. 12. Luc. iii. 17. Nazianz. serm. εἰς τὰ ἀγία φῶτα, p. 236. Τί δὲ τὸ πτόνον; ἡ καθαίρισις.

55 *Quæ messem necant*] Justin. Mart. quæst. et respons. i. et xxii. Cl. Alex. Strom. vii. p. 230.

ΑΡΟΤΗ. 3 *Ille patrem pellens solio detrudit*] De Patripassiana hæresi Cyprian. in Symb. Apost. exposit. Socrat. Eccles. Hist. ii. 15. Augustin. tom. iv. vi. et ix. Isidor. orig. viii. 5.

7 *Nec enim comprehendier illa Majestas facilis, sensusve*] Supra περί στεφ. x. 312. Theodoret. lib. i. Therap. Νῶ

γὰρ μόνῃ πελάζειν τοῖς νοητοῖς δυνατόν. Cl. Alex. vii. Strom. Homerum quoque dicit indicasse, οὐχ ἁλωτὸν εἶναι θνητῶ οὐδὲ κατάληπτον τὸ θεῖον, οὔτε ποσὶν, οὔτε χερσὶν, οὔτε ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ὅλως τῷ σώματι. Philo περί τῶν μετονομαζ. Μὴ μὲν τοι νοήσεις τὸ θν, ὅπερ πρὸς ἀλήθειαν ὄν, ὑπ' ἀνθρώπου τινὸς καταλαμβάνεσθαι. ὁρᾷν γὰρ οὐδὲν ἐν ἑαυτοῖς ἔχομεν, ᾧ δυνασόμεθα ἐκεῖνο φαντασιασθῆναι, οὔτ' αἰσθῆσιν (αἰσθητὸν οὖν οὐκ ἦν) οὔτε ἰσχύιν. Cyprian. prolog. serm. de Nativ. Christi. Theodoret. Dial. i. 6. Οὐ γὰρ τὴν θέαν οὐσίαν ὁρώσι, τὴν ἀπερίγραφτον, τὴν ἀκατάληπτον, τὴν ἀπερινόητον, τὴν περιληπτικὴν τῶν ὅλων.

10 *Haud unquam Deum potuisse videri*] Joh. i. 18. et vi. 46. Sibylla apud Cl. Alex. Strom. v. p. 256. et ibid. Xenoph. sup. περί στεφ. x. 312. Chrysost. in Johan. Homil. xiv.

22 *Quisque hominum vidisse Deum memoratur*] Joh. xiv. Paulo ante vs. 5. et inferius vs. 121.

30 *Hospes homo in triplicem*] Gen. xviii. Amb. lib. de Abraham Patriarch. i. 5. 'Deus illi apparuit, et tres aspexit. Cui Deus refulsit in Trinitate, non sine Filio Patrem suscipit, nec sine Spiritu Sancto Filium confitetur.'

31 *Hoc colluctantis tractarunt brachia Jacob*] Philo περί τῶν μετονομαζ. Ambros. de Jacob et vita beata ii. 7. sup. Cathem. ii. 73.

32 *Ipse dator legis*] Num. xi. 7. Justin. Mart. parænet. i. ad Græcos.

36 *Sed majora petens*] Sophocles vire: 'Ἄλλ' οὐ τὰ θεῖα, κρυπτόντων θεῶν, μάθοις ἂν, οὐδ' εἰ πάντ' ἐπεξέλθοις σκοπῶν.

41 *Ut liceat tennunc Deus optime nosse*] Exod. xxxiii. 'Εμφάνισόν μοι σεαυτὸν, γνωστῶς ἴδω σε. Clem. Alexand. Strom. v. p. 248. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μωϋσῆς φησὶν, ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν ἐναργέστατα· αἰνισσόμενος, μὴ εἶναι διδακτὸν πρὸς ἀνθρώπων μηδὲ ῥητὸν τὸν θεόν, ἀλλ' ἡ μόνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ δυνάμει γνωστὸν· ἡ μὲν γὰρ ζήτησις ἀεὶδις καὶ ἄρατος· ἡ χάρις δὲ τῆς γνώσεως παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ νοῦ.

42 *Cernere Posteriora dabo*] Exod. xxxiii. Ὅψει τὰ ὀπίσω μου, τὸ δὲ πρόσ-
ωπόν μου οὐκ ὀφθήσεται σοι. Nazian-
zen. 'Αλλ' ὅση (φύσις) τελευταία, καὶ εἰς
ἡμᾶς φθάνουσα. ἥ δὲ ἐστίν, ὅσα ἐμὲ γινώσ-
κειν, ἥ ἐν τοῖς κτίσμασιν, καὶ τοῖς ὑπ'
αὐτοῦ προβεβλημένοις καὶ διοικουμένοις
μεγαλειότης, ἥ (ὡς ὁ θεῖος Δαβὶδ ὀνομά-
ζει) μεγαλοπρέπεια. ταῦτα γὰρ θεοῦ τὰ
ὀπίσθια, ὅσα μετ' ἐκείνον ἐκείνου γνωρίσ-
ματα: ὥσπερ αἱ καθ' ὑδάτων ἡλίου σκιαί
καὶ εἰκόνες ταῖς σαφραῖς ὕψει παραδεικ-
νύσαι τὸν ἥλιον, ἐπεὶ μὴ αὐτὸν προσβλέ-
πειν οἷόν τε τῷ ἀκραυφνεῖ τοῦ φωτὸς νικῶν-
τα τὴν αἴσθησιν. Damascenus serm.
εἰς τὴν ὑπερένδοξον μεταμόρφωσιν χρισ-
τοῦ, 'per Dei posteriora intelligit
Christi ἐνανθρώπησιν.' Philo lib. περὶ
τῶν μετονομαζ. item περὶ τῶν φυγάδων.
Divus Bernhard. super Cantica Serm.
lxi. D. Hieronym. tom. ii. p. 54. b.
'Posteriora filii Dei, incarnatio ejus
accipitur: de qua posterioritate filius
in monte Sinai ad Moysen per ange-
lum loquens ait: Posteriora mea vide-
bis, faciem autem meam videre non
potes.'

56 *Flamma rubum*] Exod. iii. Sedul. lib. i. 'Ignibus innocuis flagrans
apparuit olim Non ardens ardere ru-
bus, nec juncta calori Materies ali-
menta dabat, nec torrida vivens Sen-
sit damna frutex; sed amici fomitis
æstu Frondea blanditiæ lambebant
robora flammæ.' Ambros. lib. de Isaac
et Anima c. viii. Basil. M. homilia in
martyrem Mamantem p. 240. et περὶ
τοῦ αὐτεξουσίου p. 610. Cl. Alexand.
Pædagog. ii. p. 79. sup. Cathem. v.
31. Philo lib. de Decalogo.

58 *In artus Spiniferos*] Nazianzen.
in Baptisma, p. 249. Κἂν τὴν ψυχὴν
ἐμολύνθημεν, εἴ τις δοκῇ ἐν ἡμῖν, εἴ τι
κάρφος, ἀνακαθαίρωμεν. Lactant. vi.
15. Inf. in Symmach. 2. 1100.

83 *Ardua nam vis Est impassibilis*]
Justin. Martyr de recta confess.

98 *Sine lege mariti*] Præter rerum
seriem, ut veteres loquebantur. Inf.
vs. 435. et 568. Lactant. iv. 12.

110 *Nil mobile et anceps Affirmasse
deceat*] Basil. M. Hexaëm. Homil. x.
p. 47. Ἀργὸν δὲ ῥῆμα ἐν τῇ γραφῇ λέ-
γειν, βλασφημία δεινὴ.

117 *Et numine præsens Semper adest*]
Philo lib. ii. allegor. legis: 'Ego jam
ante constitui te. Deus enim crea-
tura est antiquior, eritque ubique.
An effugiat quispiam terram, aut a-
quam, aut cælum, vel mundum uni-
versum? In his enim continetur ne-
cesse est. Nam extra mundum effu-
gere nemo queat. Itaque in mundi
partibus latere, vel in mundo ipso
abscondi cum quis nequeat, an a Deo
effugere poterit? Minime gentium.'

121 *Tanto tecum*] Johan. xii. 45.
secundum Nonnum: Καὶ ἀνδρομέρσιν
ὀπωπαῖς Πᾶς ἐμὲ παπταίνων, καὶ ἐμὸν
γενετήρα δοκεῖ. Et Joh. xiv. 9. Τη-
λίκον εἰμι Φίλιππε πολὺν χρόνον ἐνθάδε
μῖμων Σύννομος ὑμῶν, &c.

124 *Per quem valeat pater ipse videri*]
Theodoret. dial. i. 6. Ἀόρατος μὲν ἡ
θεία φύσις. ὁρατὴ δὲ σὰρξ, καὶ διὰ τῆς
δρατῆς ἡ ἀόρατος ὥφθη. Ibid. c. 13. καὶ
σάρκα γὰρ περιβεβλημένος ἐδείκνυ τὴν
πατρῶαν εὐγένειαν, καὶ τῆς θεότητος τὰς
ἀκτίνας ἐξέπεμπε, Ambros. de fide i. 4.

129 *Fare age*] Virg. Æn. iii. 'Fare
age, namque omnem cursum mihi
prospera dixit Religio.' Et vi. 'Fare
age quid venias.'

133 *Additus unus Ecce vaporiferas*]
Nazianz. in Cyprian. p. 110. Σῳζει δὲ
'Ἀσσυρίους ἐν φλογὶ παῖδας, ἀγγέλῳ τὴν
φλόγα καταψύχας, καὶ τοῖς τρισὶ παρα-
ξεύξας τὸν τέταρτον. Ambros. lib. de
Isaac et anima c. viii. Daniel. iii.
Alcimus lib. ad Sororem.

138 *Filius, haud dubium est, agit
hæc*] Justin. Mart. quæst. et respon.
iii. Οὐ γὰρ νόμῳ καὶ μέτρῳ φύσεως ἐρ-
γάζεται ὁ θεὸς, ἀλλ' αὐθεντία βουλῆς τῆς
ἐν μηδεὶ ἀπορουμένης πρὸς ποιήσιν ὧν
βούλεται ποιεῖν.

143 *Barbaricos sinus*] Daniel. iii.
27. vocantur Sarabala: quæ vox est
Tyria, ait Fabric. quam retinuit Pro-
phetæ vetus interpretes, et in transla-

tione Theophili Alexandrini D. Hieronymus. Possumus autem interpretari Sarabalam, purpuram Domini, genus videlicet pilei aut vestis, quæ sit nobilitatis insigne. Sara enim, vel Sarra, Tyriis est purpura. unde Ostrum Sarranum Virgilio et Latinis. Bal vero Dominum significat; quod idem Tyrii mutatione literarum tenuis et asperæ, etiam Bar dixerunt: ut magalia et magaria. Recentiores alii vertunt pallia, alii femoralia. Judicent de etymo et origine verbi peritiores. Nec, Tyrum dictam olim Sarram, e Gellio ignoramus. Hæc ille. vide supra *περὶ στεφ.* vi. 110. Rhodigin. xvi. 10.

155 *Semper in auxilium*] Justin. Martyr in Exposit. fidei de recta confess.

168 *Materies sed nostra tamen*] Justin. quæst. et respons. lxxxviii.

173 *Nemo patrem novit, nisi filius*] Joh. i. et vii. Theodoret. dial. i. 6. Ambros. de Spiritu Sancto ii. 12.

174 *Nostri mediator et omnipotentis*] 1 Timothi. ii. 5. *Εἰς γὰρ θεὸς, εἰς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς.*

178 *Cede Sabelli*] Augustin. tom. x. de verbis Domini secundum Johan. Sermon. lvi. Basil. M. Homil. κατὰ Σεβελιανῶν καὶ Ἀρελου καὶ ἀνομοίων, p. 235. Hilar. lib. iv. de Trinitate Epiphani. hæres. 62. Athanas. orat. i. contra Arrian. Theodoret. i. 8. Hist. Magd. cent. iv. c. 9. Osiand. cent. iv. lib. ii. c. 7. et seqq. Isidor. orig. viii. 5. Bergomens. lib. viii. chron. p. 197. a.

180 *Nonne Patrem violas*] 1 Joh. ii. 23. Chrysost. homil. de sigillis: *εἰς υἱὸν ἀσεβῶν, τὸν πατέρα βλασφημεῖ.* Et Homil. *‘Pone manum tuam sub femur meum:’ τὰ μάλιστα κατὰ Χριστὸν τολμώμενα εἰς πατέρα ἀναφέρει ὕβριν.* Epiphani. in Ancorato: *μὴ ζῆται τὰ μὴ ζητούμενα, ἀλλὰ τίμα τὸν υἱὸν, ἵνα τὸν πατέρα τιμήσεις.* Nazianz. p. 192. Trinitatem margaritæ confert.

186 *Ecquis in idolio recubans*] Incubatio in templis usitata fuit, religionis causa; quod ex Plauto et Virgilio constat. Manet adhuc in Italia. nam memini, Patavii certa nocte in Divi Antonii adolescentes et puellas rusticanas incubare, eo cænobio, quo nulum ea urbe aliud frequentius. Fabric. D. Hieron. ad Eustoch. tom. i. ‘Nonne scandalizatur frater, si te viderit in idolio recumbentem?’

188 *Deum summum, et super omnia solum*] Justin. Mart. de Monarchia. Tertullian. apolog. c. xvii. Philo lib. de confusione linguarum. M. Minuc. Octav. Cyprian. de Idolorum vanitate.

189 *Quamvis Saturnis*] Justin. apolog. ii. Lactant. v. 10. Augustin. D. C. vii. 19.

189 *Junonibus et Cytheræis*] Arnob. lib. iv. adv. Gent.

191 *Atamen in cælum quoties suscepit*] Cic. de N. Deor. ii. ‘Quid enim potest esse tam apertum, tam perspicuum, cum cælum suspeximus, cælestiaque contemplati sumus, quam esse aliquod numen præstantissimæ mentis, quo hæc regantur?’ Vide Lips. cent. ii. ad Belg. Epist. 26. M. Minuc. Octav. p. 35. Isidor. Pelus. Epist. iv. 186.

195 *Caniformem Latrantemque Anubim*] Athanas. *Κυνόκεφαλος Ἄνουβις.* Apul. ‘Attollens canis cervices arduas Anubis.’ Arnob. lib. vi. ‘Anubis canina facie.’ Ovid. Met. ix. 691. ‘Latrat Anubis,’ Amor. ii. 13. ‘per Anubidos ora.’ August. D. C. ii. 4. Jul. Firm. Matern. de errore prof. relig. p. 5. M. Minuc. Octavio p. 47. Gyrالد. hist. Deor. syntag. i. et syntag. ix. p. 297. Tertullian. apolog. xv. et vi.

197 *Cloacina*] Augustin. D. C. iv. 23. Lactant. i. 20. Tertullian. lib. i. adv. Marcion. Gyrالد. hist. Deor. syntag. i. p. 53. M. Minuc. Octav.

Eponæ] Gyrالد. hist. Deor. synt. i. p. 44. Plut. in parallel. Apul. lib. iii.

Turneb. adv. xxiv. 4. et xxvi. 10. Juven. Sat. viii. ibique Scholiast. Tertull. apologet.

201 *Hircosus*] Ob barbitium, quod cum capris commune habebant, dicebantur Cynici hircosi. Et Hirquina barba olim pro convitio objecta. D. Hieron. ad Eustoch. tom. i. 'Viros fuge, quibus feminei crines, hircorum barba, nigrum pallium,' &c. Apul. lib. vi. 'Qui pallio, baculoque, et baxeis, et hircino barbitio philosophum fingeret.' Plant. pseud. sc. Minus malum: 'Heus tu, qui cum hirquina astat barba; responde, quod rogo.' Bagoas apud Lucian. Eunuchio: 'Si Philosophum oporteat metiri ex barba,' inquit, 'hircos primam laudem abluturos.' Vide proverb. 'Barbæ tenus sapientes.' Præterea hircosi dicuntur, ob fætores hircinum, quibus hirsutæ sunt alæ: inquit Scholiast. Juven. ad Sat. xiv.

Cynicus] Augustin. D. C. xiv. 20. Turneb. vii. 9.

205 *Gallinam soleant aut gallum*] Fest. Lactant. iii. 20. Plato Phædone. Gyrard. hist. Deor. synt. vii. p. 246. et synt. xvii. p. 518. Cælar. Rhodigin. xvi. 12.

210 *Cujus ad arbitrium sphaera mobilis*] Plato in Timæo.

213 *Et erecto spectet caelestia vultu*] Cyprian. contra Demetrian. 'Rectum te Deus fecit; et, cum cætera animalia prona et ad terram situ vergente depressa sint, tibi sublimis status, et ad cælum atque ad Deum tuum vultus erectus est.' Basil. M. Hexaëm. Homil. xi. p. 53. 'Ἐπλάσεν ὁ θεὸς ὁρθόν, ἐξαίρετον ταύτην τοι τὴν διάπλασιν παρὰ τὰ λοιπὰ ζῶα ἔδωκε. διὰ τι; ἐπεὶ δὴ ἐξαίρετόν σοι καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀποδιδόναι ἔμελλε. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, βοσκήματά ἐστι, καὶ πρὸς ἃ ἀπέφυκε, πρὸς ταῦτα ἔχει τὴν κατασκευὴν. ἐγενήθη τὸ πρόβατον νέμεσθαι, κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν συννεύουσαν, τῇ γαστρὶ ἐνορᾶν, καὶ τοῖς ὑπὸ γαστέρα, ἐπεὶ δὴ τέλος ἐκείνοις εὐδαιμονίας, ἣ γαστρὸς πληρώσις καὶ ἀπό-

λαύσις. ἄνθρωπος δὲ οὐκέτι εἰς γαστέρα βλέπει, ἀλλ' εἰς τὰ ἄνω κεφαλὴ αὐτῷ ὑψηλῇ, ἵνα τὴν ἄνω βλέπῃ συγγένειαν. ὀφθαλμοὶ οὐκ εἰς τὴν γῆν νεύοντες. μὴ τοῖνυν ποιεῖ σεαυτὸν παρὰ φύσιν, μὴ τὰ γήινα περισκοπεῖ, ἀλλὰ τὰ οὐράνια, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστίν, &c. Lactant. ii. 1. 2. et Epitome divin. institut. c. 10. alibi Max. Tyr. orat. iii. Basil. Seleuc. orat. i. Gregor. Nyssen. De hominis opificio, n. 8.

215 *Numæ*] Liv. l. i. Cic. de LL. Val. Max. i. 3. Lactant. i. 22. Augustin. de Civit. Dei iii. 9.

233 *Ipsos quoque subrebat artus*] Basil. M. homil. εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν. p. 232. Διὰ τοῦτο θεὸς ἐν σαρκὶ, ἐπεὶ δὴ ἔδει τὴν καταραθεῖσαν σάρκα ταύτην ἀγιασθῆναι, τὴν ἀσθενήσαν ἐνδυναμωθῆναι, τὴν ἀλλοτριωθεῖσαν θεοῦ, ταύτην οἰκειωθῆναι αὐτῷ, τὴν ἐκπεσοῦσαν τοῦ παραδείσου, ταύτην εἰς οὐρανοὺς ἀναχθῆναι.

238 *Hæc est nostra fides*] Bernhard. in Meditat. 'Fides in Christiana anima fundamentum omnium virtutum.' Nazianz. in Julian. ii. Μόνον τῶν ἀπάντων πίστις ἀνάλωτον. 'A fide devii perpetuæ cæcitatatis tenebris implicantur,' teste Ambrosio Hexaëm. v. Greg. in Psal. iv. pœnitent. 'Justi vita fides est.' Clem. Alexand. pædag. i. p. 42. Μία καθολικὴ τῆς ἀνθρωπότητος σωτηρία, ἡ πίστις.

252 *Nil falsum, aut mendax*] Epiphani. in Ariomanitis: Οὐδὲν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ στραγγαλιῶδες, ἀλλὰ τὰ πάντα θαυμασίως εἰς τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν γέγραπται καὶ τετελεῖται. Unde elegantissime Nazianzenus scribit, μαργαρίτην ἓνα εἶναι τὴν τριάδα, πανταχόθεν ὅμοιον καὶ ἴσον στίλβοντα, ὅτι ἂν τι πάθῃ τοῦ μαργαρίτου, ἢ πᾶσα τοῦ λίθου χάρις ἠφάνισται· οὕτως ὅταν ἀτιμώσῃς τὸν υἱόν, ἵνα τιμήσῃς τὸν πατέρα, οὐδέ χεταί σου τὴν τιμὴν ἐπ' ἀτιμίᾳ τοῦ υἱοῦ.

260 *Si fas est*] Prov. xxv. 27. 'Scrutator majestatis opprimetur a gloria.' Rom. xi. 33. Zehner. cent. i. adag. 61.

261 *Quum sit difficilis via, noscere principiorum*] Basil. Magn. p. 199. Ἀρχῆς οὐκ ἔστιν ἐξευρεῖν τὰ ἐπέκεινα. ἐὰν γὰρ φιλονεικήσῃς τῇ φαντασίᾳ τοῦ νοῦ παραδραμεῖν τὴν ἀρχὴν, εὐρήσεις αὐτὴν προτρέχουσάν σου καὶ προαπαντῶσαν τοῖς λογισμοῖς. vide ibid. antecedentia.

266 *Quo pacto Ediderit verbum*] Epiphani. in Anomais hæret. Γέννησις τοῦ υἱοῦ ἀποκλείει πᾶσαν συλλογιστικὴν αἰτίαν, καὶ ὑπερβαίνει συνεξέτασιν καὶ πάντα λογισμὸν μάλιστα φθαρτῶν ἀνθρώπων. Basil. M. Homil. εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν, p. 231. Χριστοῦ γέννησις, ἣ μὲν οἰκέλα καὶ πρώτη, καὶ ἰδίᾳ αὐτοῦ τῆς θεότητος, σιωπῇ τιμάσθω. μᾶλλον δὲ καὶ ταῖς ἐννοαῖς ἡμῶν μὴ ζητεῖν ἐκείνα μηδὲ πολυπραγμανεῖν ἐπιτάξωμεν. ὅπου γὰρ οὐ χρόνος, οὐκ αἶον ἐμεσίτευσεν, οὐ τρόπος ἐπινενόηται, οὐ θεατὴς παρῆν, οὐχ ὁ διηγουμένους ἔστι, πῶς φαντασθῇ ὁ νοῦς; πῶς δὲ ὑπηρετήσῃ ταῖς διανοαῖς ἢ γλῶσσαι, ἀλλὰ πατὴρ ἦν, καὶ υἱὸς ἐγεννήθη. μὴ εἴπῃς πότε, ἀλλὰ παράδραμε τὸ ἐπερώτημα. μὴ ἐπιζητήσῃς πῶς. ἀδύνατος γὰρ ἡ ἀπόκρισις. τὸ μὲν γὰρ πότε, χρονικόν; τὸ δὲ πῶς, ὕλισθον ἐμποιεῖ πρὸς τοὺς σωματικούς τῆς γεννήσεως τρόπους. Cyprian. exposit. Symboli. Ambros. lib. i. de fide ad Gratian. supra præfat. Psychom. vs. 60. Justin. Mart. contra Tryphon. Basil. M. p. 199.

278 *De lumine lumen*] Cyprian. exposit. Symb. Lactant. i. 29. Justin. Mart. exposit. fidei de recta confess. p. 298.

292 *De grege thurifero*] Justin. Mart. Epist. ad Diognetum.

293 *Devotus cippo*] Cyprian. adv. Demetrian. ‘Quid te ad falsos Deos humilias et inclinas? quid ante inepta simulacra et figmenta terrena captivum corpus incurvas? quid te in lapsum mortis cum serpente, quem colis, sternis? Relinque idola, quæ humanus error invenit.’

298 *Nec sago clamore loquax*] Putaverunt antiqui, cornices pluviam voce augurantes, eam non tantum præsa-

gire, sed etiam vocare: qua ex opinione scripsit Maro Georg. ii. ‘Tum cornix plena pluviam vocat improba voce.’ Turneb. adv. xxi. 23. Horat. Carm. iii. 17. ‘angurem aquæ’ eleganti admodum epitheto nominavit; quod ab Euphorione sumtum est, cuius ista citantur verba: *ὀρετόμαντις ὅτε κρώξειε κορώνη*. Non dissimili modo Ovid. Amor. ii. 6. dixit: ‘Pluviæ graculus augur aquæ’ vide Muret. var. lect. xvi. 18.

305 *Dedit illi Ora Dei*] Basil. M. Hexaëm. Homil. xi.

307 *Atque Deo Deus adsistebat agenti*] Basil. ibid. Homil. x. p. 44. Ἐμαθες, ὅτι δύο πρόσωπα, ὁ λέγων καὶ πρὸς ὃν λόγος. διὰ τί οὐκ εἶπε, ποιήσον, ἀλλὰ ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἵνα νοήσῃς τὴν δεσποτείαν, ἵνα μὴ τὸν πατέρα ἐπὶ γινώσκων, τὸν υἱὸν ἀγνοῇς, ἵνα εἰδῇς, ὅτι πατὴρ ἐποίησε διὰ υἱοῦ, καὶ υἱὸς ἐκτίσαστο πατρίῳ θελήματι, καὶ δοξάσῃς πατέρα ἐν υἱῷ, καὶ υἱὸν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, &c.

316 *A Domino Dominus*] Justin. Mart. contra Tryphon.

323 *Qui pereunte Venerat ut servaret oves*] Matth. xv. 24. et x. 6. Isidor. Pelus. lib. i. Epist. 121. Ambros. lib. i. de Spiritu Sancto, prologo.

340 *Ecce tibi inserto revirescit nunc oleastro*] Rom. xi. 17. Isidor. Pelus. Epist. i. 72. Clem. Alexand. Strom. vi. p. 285. Tertull. l. ii. adv. Marcion. ‘Agnoscat hinc primum fructum optimum, utique arboris optimæ, Marcion: imperitissimus rusticus quidem in malam bonam inseruit: sed non valebit blasphemix surculus, aresecit cum suo artifice.’

343 *Exultans alieno stipite jactat*] Statius ii. Silv. epiced. in Glauciam: ‘Vidi ego transertos alieno in robore ramos Altius ire suis.’

349 *Quis tandem cadit agnus Anniculus*] Justin. Mart. contra Tryphon. Exod. xii. Isidor. Pelus. Ep. i. 219.

367 *Mox credidit*] Rom. iv. Heb.

xi. Ambros. de Abraham ii. 8.

379 *Hebræus pangit stilus*] Cyprian. de Sina et Sion, p. 349. 'Pontius Pilatus infusa mente a Deo accepit tabulam et titulum, et scripsit tribus linguis, Hebraice, Græce, et Latine, JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM; et in capite ligni clavis tribus Tabulam cum nomine regis Judæorum confixit.' Vide Lips. de Cruce in not. ii. 11.

386 *Quicquid in ære cavo*] Musicis instrumentis Dominum a Christianis laudandum esse, hic docet. Baron. annal. tom. i. p. 787.

391 *Christum concelebrat*] Hieron. ad Demetriad. 'Nihil aliud noverit lingua, nisi Christum.' Augustin. tract. ix. in Johann. 'Lege omnes libros Propheticos; non intellecto Christo, quid tam insipidum et fatuum invenias?'

395 *Blandus in ore sapor*] Bernhard. in Meditat. 'Sit tibi itaque Jesus semper in corde, et nunquam imago crucifixi ab animo tuo recedat. Hic tibi sit cibus et potus, dulcedo et consolatio tua, mel tuum et desiderium tuum, lectio tua et meditatio tua, oratio et contemplatio tua, vita, mors et resurrectio tua.'

402 *Torquetur Apollo*] Exorcismi quandam hic formam habes; ait Baron. Annal. tom. i. p. 558. Cyprian. contra Demetrian. 'O si audire eos velles et videre, quando a nobis adjurantur et torquentur spiritualibus flagris et verborum tormentis de obsessis corporibus ejiciuntur, quando ejulantes et gementes voce humana et potestate divina flagella et verbera sentientes, venturum judicium confitentur.' Idem Epist. ii. 2. Lactant. ii. 16. et v. 22. M. Minuc. Octav. p. 63. 'Quoties a nobis et tormentis verborum, et orationis incendiis de corporibus exiguntur.'

424 *Audiit adventum Domini*] Psalm. xix. Εἰς πᾶσαν γὰρ γῆν ἐξῆλθεν ὁ φόβος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα οἰκουμένης

τὰ ῥήματα αὐτῶν. Justin. Mart. contra Tryphon.

438 *Delphica damnatæ tacuerunt sortibus antra*] M. Varro Mysteriori: 'Prisca horrida silent oracula, crepera in nemoribus.' Ad quem locum Ansonius Popma, ingenii vir elegantissimi: Cicero etiam suis temporibus ubique defecisse testatur: et Celsus Epicureus nominatim Oraculum Delphicum, Clarium, Dodonæum. Cujus rei causam Plutarchus integro libro exquirat; sed non penetrat in mysterium illud Veritatis, quod Prudentius solus effatur his verbis. Plutarch. et Suidas in Ἀβγοστος. vide Oros. vii. 9. Tacit. lib. xxi. Zonar. tom. viii. Niceph. Cerdren. Rhodigin. viii. 16.

439 *Non tripodas cortina tegit*] Giffan. Ind. Lucret. p. 399. Summa est: Nato jam Christo, evanescebant falsa ethnicorum Oracula. Recte autem hic *tegit*. Nam operculum et integumentum æneum tripodis erat cortina: tripus erat ingens vas Delphis aureum, τρίπους Græc. dictum. hoc insternebatur lamina quadam aurea seu mensa, in qua Oracula fundens Pythia adsidebat. Hinc 'De tripode loqui.' Eam laminam Græci ὄλμον vocant, teste Polluce lib. x. Τὸ δ' ἐπίθημα τοῦ τρίποδος, κύκλον, καὶ ὄλμον δεῖ καλεῖν. ἐπεὶ καὶ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος τὸ ἐπίθημα, ᾧ ἐγκάθεται ὁ προφήτης, ὄλμος καλεῖται, ὡς τὰ μέσα τοῦ ἐμπύρου τρίποδος, γαστέρα καθ' Ὁμηρον. Holmus ille apud Prudentium videtur mihi appellari Cortina; ut et æreas tripodum cortinas nomine Delphicas commemorat Plin. xxxiv. 3. Adyto autem aperto reddebantur Oracula. Hinc Pompeiana epitome Paulus: 'Aperta dicebatur Apollo, quia patente cortina responsa ab eo darentur.' ubi Paulus cortinam pro ipso adyto seu caverna accipit, quod etiam Servius fecit Æn. iii. non recte, uti puto: repugnant enim tum loca ea superiora, tum ipse Virg. e

lib. iii. locus, ubi hōc monuit Servius: qui locus mirifice ex superioribus illustratur. Versus sunt: 'Vix ea fatus eram, tremere omnia visa repente, Liminaque, laurusque Dei, totusque moveri Mons circum, et mugire adytis cortina reclusis. Summissi petimus terram, et vox fertur ad aures.' Adyton intelligitur crypta illa, seu, ut ait Hesych. σπήλαιον, i. e. antrum, et locus subterraneus, ubi diximus tripodem collocatum fuisse. Varro ut et Servius Maurus, a corde cortinam dictam volunt. coacta profecto notatio. Perottus a corte leg. putat contra omnes libros male, ne dicam inepte. Ait enim Varro cortinam cæli ab Ennio dictam ad similitudinem cortinæ Apollinis. hoc non intelligo. Ego cortinam cæli dictam puto, ut amictum cæli. Laurus etiam ibi non longe abfuisse videtur. Hinc Virg. in versib. superioribus: 'Liminaque laurusque Dei.' Et Lucret. 'Pythia quæ tripode ex Phœbi lauroque profatur.' Scio adyta etiam remotiora templi esse, ut cortinam etiam vas ingens, quod ipsum tripus appellatur; atque ita accepisse videri potest Virg. superiori loco, cum ait, 'Cortinam mugire,' et cum Propert. ait 'Cortinam Sibyllæ dicere.' Etsi de mensa ipsa seu holmo ea etiam accipi possint non incommode, &c.

443 *Libycis in Syrtibus Ammon*] Jupiter Ammonius sub forma arietis in Libya colebatur. Phæstus Macedonicis: 'Juppiter hæc Ammon audi Cornute Lybumque Vates.' M. Minuc. Octav. 'Jupiter vester, cum Hammon dicitur, habet cornua.' Athanas. παρὰ Λίβυσι κρικέκεφαλος Ἀμμων, Arnob. l. vi. 'Itaque Hammon cum cornibus jam formatur et fingitur arietinis.' Aristoph. Avibus: Καὺδ' εἰς Δελφοὺς οὐδ' εἰς Ἀμμων' ἐλθόντες, ἐκεῖ θύσομεν. Ibi Scholiast. ἔνθα μαγτεῖα εἰσιν. ἐν μὲν Δελφοῖς τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐν δὲ Λίβυσι τὰ τοῦ Ἀμμωνος. Pro-

pert. iv. 1. 'Hoc neque arenosum Libyci Jovis explicat antrum.' Ovid. de Arte iii. 789. et Met. xv. 309. 'Corniger Ammon.' In Ibyñ vs. 300. 'Corniger Jupiter.' Lucan. lib. iii. Plin. xxxvii. 10. Inf. in Symmach. ii. 420. Hygin. fab. cxxxiii. et cclxxv.

454 *Perfidus ille Deo*] Julianus Imp. eruditione summis Philosophis, felicitate maximis ducibus comparatus fuit: bono Reip. natus dicebatur. A Sophistis circumventus, et factus apostata, Christianos mirum in modum vexavit. a eadē autem abstinens, alios exilio, penuria, et infamia punivit: plurimos blanditiis et muneribus avertit; non paucos metu minisque terruit. Christianorum scholas clausit: Sophistarum, Philosophorum, ærascutorum aperuit: templa dicata Christo demolitus est; Judaica et Ethnica extruxit et ornavit. Aliquando sacrificans, litare non potuit: quæsitā causa, satellites Christianus inventus est: quo deprehenso e templo terrore aufugit. Id se puero accidisse, narrat Prudent. Apoth. Interficetur 6. Cal. Julii in Perside, a milite transfuga. Fabric.

458 *Gypso*] Arnob. adv. Gent. vi. p. 196.

459 *Pollucis equum*] Inf. in Symmach. i. 229. Aleman apud Scholiast. Pindari: Κάστωρ καὶ Πολυδευκής κυδνὸς, πάλων ταχέως δημητῆρες, ἰππόται σοφοί. Pindar. Olymp. iii. εὐίππους appellat: et Pyth. i. λευκοπόλους Τυνδαρίδας, ὧν κλέος ἀνθήσεν αἰχμᾶς. Polluceem autem cæstibus et pugillatu fuisse clarum, Castorem re equestri, multi prodidere memoriæ. Horat. 'Castor equo gaudens, ovo prognatus eodem Cæstibus.' Homer. Odys. xi. 299. Κάστορα θ' ἱππόδαμον, καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδευκέα. Arnob. 'Tyndaridæ Castores, unus equos domitare consuetus, alter pugillos donatus.' Ab antiquis enim dicti sunt Castores. Turneb. adv. xv. 21.

Castoris autem equus nuncupabatur Cyllarus, παρὰ τὸ κέλλειν, ὅτι ταχύς, ait Suidas. Et subiungit, quod Stesichorus dicat, τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τοῖς διοσκούροις φλόγγον καὶ ἄρπαγον, ὠκείας, τέκνον ποδάργας καὶ κύλλαρων. Virg. Georg. III. 89. 'Talis Amiclæi domitus Pollucis habenis Cyllarus.' Seneca Hippol. 'Si dorso libeat cornipedis vehi Frenis Castorea mobilior manu Spartanum poteris flectere Cyllarum.' Claudian. de IV. Consul. Honorii: 'Servietque tuis contempto Castore frenis Cyllarus.'

460 *Forte litans Hecaten*] Inf. in Symmach. I. I.

463 *Cupressus*] Vide Cæli Rhodigin. antiq. lect. XXIV. 2. H. Junium animadvers. I. 20. Joh. Kirchman. de funerib. Roman. III. 1. Festum in 'Cupressi.' Jac. Pont. progymnas. vol. III. parte 2. p. 860.

465 *Vittatus de more senex*] Manifestum est, vittatum sacerdotem dici eum, qui et infulatus simul et vittatus esset. Paschal. Coron. IV. 13. et 22.

Vittatus] Sup. περὶ στεφ. VI. 1013.

472 *Spumantia cymbia lacte*] Virgilianum est Æn. III. 66. Ubi consule Servium.

483 *Flamen et ipse suas*] Alibi hic ipse Poëta hos Flamines, quos vocat 'Deum ministros,' facit laurigeros, 'Laurigerosque Deum templis adstare ministros.' Amphiaræus quidem in imaginibus pingitur fugiens cum corovis et lauro, insigniis sacerdotalibus. Paschal. Coron. IV. 13.

487 *Lotus procul absit et unctus*] Loti et Uncti dicebantur Christiani per contumeliam, propter baptismum et Catechumenos, qui oleo tangebantur. Unde exclamatio usitata fuit, Juliani Imp. orta temporibus, qua in templis per præconem utebantur: LOTUS PROCU- ABSIT ET UNCTUS. quales illæ apud Græcos, ἐκάς ὅστις ἀλιτρός. item: ἐκάς ἔστε βέβηλοι. Christiano autem aliquo præsentē, Ethnicī litare

in sacrificiis non potuerunt: ut modo dictum ex Lactantio. Fabric. Ad. Baron. Annal. lib. I. fol. 332.

491 *Posito diademate*] Coronæ sacerdotales, quod essent aureæ, quandoque dictæ sunt diademata. Quin et ipsi Reges, quoties sacrificabant, regalibus insigniis erant conspicui. Prudentius hic. Et quandoque corona ponitur. præ metu: sicut hic locus edocet. Carol. Paschal. Coron. IV. 13. et X. 14.

494 *Zoroastræos susurreos*] Gilb. Cognat. adag. 1003. Leonhar. Lessius de Just. et Jur. II. 44. dubit. I. August. de C. D. XXI. 14.

495 *Armiger e cuneo puerorum flavicomantum*] Flavicomantum puerorum cuneum vocat flavorum, i. e. Germanorum ministrorum et satellitum, corporisque Imper. custodum ac militum cohortem. Manil. IV. 706. 'Flava per ingentis surgit Germania partus.' De Germanis autem satellitibus omnes meminerunt, Tacit. Sueton. Lampridius, &c. Gifan. Ind. Lucret. p. 339. Confer Lips. ad Corn. Tacit. German. p. 85. et seq.

513 *Jacet illud nobile templum*] Isidor. Pelus. Ep. IV. 74. Ἠγίκα τὸν πολυθρόλλητον ἐκεῖνον ναὸν, καὶ τὴν περιβόητον, καὶ πολλοὺς πολέμους ἀναιμακτῶς νικήσαν, τῶν Ἰουδαίων μητρόπολιν πῦρ Ῥωμαϊκὸν, διὰ τὸ τετολμῆσθαι ἐν αὐτῇ κατὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ ἀτόλμητα, ἐκκλινε. Vide ibid. Ep. 75.

517 *Quod fieri recipit, recipit quandoque perire*] Ambros. Hexaëm. I. 3. 'Quæ initium habent, et finem habent: et quibus finis datur, initium datum constat.' Lactant. VII. 11. 'Nam corpus, quia ipsum fragile est atque mortale, quæcunque opera molitur, æque caduca sunt. Nihil enim Tullius ait esse, quod sit manibus humanis laboratum, quod non aliquando ad interitum redigatur, vel injuria hominum, vel ipsa confectrice rerum omnium vetustate,' pro M. Marcello. Augustin. tom. IX. lib. de cognit. veræ vi.

tæ, c. vii. 'Omne, quod ex nihilo esse cœpit, in nihilum redigi poterit.' Max. Tyrius dissertat. xxvii. τὸ φθειρόμενον πᾶν, ἢ διαλύεται, ἢ τήκεται, ἢ κόπτεται, ἢ ῥήγνυται, ἢ μεταβάλλει καὶ τρέπεται, &c. Arnob. lib. ii. 'Quod habet introitum, et vitæ incipientis exordium, necessario sequitur, ut habere debeat et occasum.' Seneca Ep. x. 72. 'Certis eunt cuncta temporibus: nasci debent, crescere, extingui. Quicquid est, non erit; nec peribit, sed resolvitur. Nobis solvi perire est.' Et xiv. 92. 'Hoc unum scio, omnia mortalium opera mortalitate damnata sunt: inter peritura vivimus.' Vide antecedentia, et Ovid. Met. xv. 420.

522 *Sublime columnis*] Virgil. Æn. vii. 170. 'Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,' vide Johan. ii. 19. Matth. xxvi. 61. et xxvii. 40. Marci xiv. 58. Isidor. Pelusiot. Ep. iv. 217.

525 *Verbum caro factum est*] Isidor. Pelus. Ep. iv. 166.

538 *Quid mereare, Titus docuit*] Arcus Titi de capta urbe erectus in foro Romano est, contiguus Ecclesiæ, quæ Mariæ Novæ cognominatur: monumentum omnibus hominibus in hunc diem de ira Dei loquens et testificans. De victoria Titi, ejusmodi inventa inscriptio est: IMP. TITO CÆSARI DIVI VESPASIANI F. PRINCIPI SVO S. P. Q. R. QVI PRÆCEPTIS PATRIS CONSILIIQUE ET AUSPICII GENTEM JUDÆORVM DOMUIT, ET VRBEM HIEROSOLYMIAM OMNIBVS ANTE SE DVCIBVS, REGIBVS GENTIBVSQVE AVT FRVSTRA PETITAM, AVT OMNINO INTENTATAM, DELEVIT A SOLO. In eodem arcu Judæorum victorum insculptæ ad latera imagines sunt: intra arcum expressa area fœderis, candelabrum, tabulæ legis, mensa cum panibus, et alia templi vasa religiosa. Fabric.

539 *Pompeianæ acies*] Florus iii. 5. Joseph. lib. xiv.

541 *Exiliis tagus huc illuc*] Judæi ubique vagi et odio. Psal. lxx. Isidor. Pelus. Ep. iv. 74. Τότε δὴ καὶ αὐτοὶ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης αἰχμαλώτων τρόπον διεσπάρησαν. Idem iii. 128. Αὐτοὶ ὥσπερ μαστιγῖαι τινὲς καὶ δραπέται, ἄτιμοί τε καὶ ἀλήται πανταχοῦ διεσπάρησαν. Et ibid. Epist. 394. Gregor. Nys-sen. de opificio hominis, p. 238. Baron. Annal. tom. i. p. 897. M. Velserus, Vir Ampliss. Rer. Aug. Vind. lib. vi. p. 125.

554 *At cœlitus illum Adfirmant non esse Deum*] Hoc vero tam in proclivi est probare, quam imber, quando pluit; aut quam facile pirus vulpes comest. Vide Ambros. de fide i. 4. 5. et iii. 6. 7. et iv. 4. item lib. de fide contra Arrianos.

558 *Omne opus egregium ingenii est aut roboris*] Vide Saresber. viii. 2. Refer huc illud Pind. Nem. i. Πράσσει γὰρ ἔργῳ μὲν σθένος, Βουλᾷσι δὲ φρήν, &c.

561 *Cana senescunt Ingenia*] Contraire videtur Plutarchus περὶ παιδ. ἀγωγ. Μόνος ὁ νοῦς παλαιούμενος ἀνηβᾷ, καὶ ὁ χρόνος, τᾶλλα πάντ' ἀφαιρῶν, τῷ γῆρᾳ προστίθῃσι τὴν ἐπιστήμην. Cui astipulatur D. Hieronymus ad Nepotian. de vita cleric. 'Omnes,' in-quiens, 'pene virtutes corporis mutantur in senibus; et crescente sola sapientia, decrescunt cæteræ virtutes.'

562 *Validos consumunt sæcla lacertos*] Testatum facit hoc et Plutarch. l. d. his verbis: Ἰσχύς ζηλωτὸν μὲν, ἀλλὰ νόσφ' εὐάλωτον, καὶ γῆρᾳ. Cuius in sententiam pedibus discedit apud Stob. serm. 268. Sophron: τὸ γὰρ ἀπεχθόμενον γῆρας ἅμα μαραῖνον ταριχεύει. Et Diphilus in Phreate: πολὺς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὃ ξένη, χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χεῖρονα. Ita Cræ-tis illud est: 'Ὁ γὰρ χρόνος μ' ἐκαμψε τέκτων οὐ σοφὸς, Ἀπαντα δ' ἐργαζόμενος ἀσθενέστερα. Confer Ovid. Trist. iv. 7.

567 *Nec fœda voluptas*] Ferrandus

Diaconus in parænetico ad Reginum : ' Verbum caro factum est, postquam venit plenitudo temporis, mirabiliter et singulariter, sine morbo libidinis procreatus.' Hanc etiam rationem Patres afferunt, cur B. Mariæ τῆς ἀεὶ παρθένου αἱ ὡδῖνες fuerint ἀνώδυνοι, et sine dolore partus. vide clariss. Casaubon. ad epist. Gregor. Nysseni ad Eustath. &c. u. 121.

668 *Intactam thalami virtus divina puellam Sincero afflatu*] Basil. M. in sanctam Christi Nativitatem, p. 232. Καὶ τί τὸ ἐργαστήριον τῆς οἰκονομίας ταύτης; παρθένου ἁγίας σῶμα. τινες δὲ ἀρχαὶ τῆς γεννήσεως; πνεῦμα ἅγιον καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάζουσα. vide ibid. plura. Cyprian. in exposit. Symb. Apostol. ' Huic, quem dudum de patre natum ineffabiliter didicisti, nunc a Sancto Spiritu templum fabricatum intra secreta uteri virginis intellige. Et sicut in Sancti Spiritus sanctificatione nulla sentienda est fragilitas, ita et in partu virginis nulla est intelligenda corruptio. Novus enim huic seculo datus est partus; nec immerito: qui enim in cælis unicus filius est, consequenter et in terra unicus est, quia et unice nascitur. Nota sunt omnibus et in Evangelii decantata de hoc scripta Prophetarum, quæ dicunt, quod virgo concipiet et pariet filium: sed et partus ipsius modum mirabilem Ezechiel Propheta ante formaverat, Mariam figuraliter Portam Domini nominans, per quam scil. Dominus ingressus est mundum. Dicit ergo hoc modo: Porta autem, quæ respicit ad Orientem, clausa erit, et non aperiatur, et nemo transibit, et clausa erit. Quid tam evidens dici de consecratione virginitatis potuit? Clausa fuit in ea virginitatis porta, per ipsam introivit Dominus Deus Israël, et per ipsam processit, et in æternum porta virginis clausa, servata integritate, permansit. Igitur Spiritus Sanctus refertur Domini cæ carnis et templi ejus creator,' &c.

573 *Pubertas signata manet*] A non-

nullis, ut jam dixi ex Cypriano, refertur huc illud Ezech. XLIV. ' Porta hæc clausa erit,' vide Ambros. Epist. x. 81. et lib. de institut. virginis, cap. 8. 9. Gruter. suspic. III. 9. Henric. Salmuth ad Panciroll. lib. II. p. 421. Augustin. de tempore Serm. CXXIII.

575 *Maris inscia mater*] Cyprian. I. d. et serm. de nativitate Christi. Lactant. IV. 12.

576 *Quid inane caput non-credule quassas*] Caput movere, derisionis vel subsannationis est gestus. Job. XVI. 4. et XLII. 11. Esai. XXXVII. 22. Matth. XXVII. 39. alibique. Justin. Mart. contra Tryphon. supra verba Psalmi XXII. ' Et moverunt caput: ' Οἱ γὰρ θεωροῦντες αὐτὸν ἐσταυρωμένον, τὰς κεφαλὰς ἑκάστος ἐκίνουν, καὶ τὰ χεῖλη διέστρεφον, καὶ τοῖς μυζωτῆρσιν ἐν ἄλλοις διαρινοῦντες ἔλεγεν εἰρωνευόμενοι ταῦτα, ἃ καὶ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ γέγραπται. Adi Gilb. Cognat. cent. XIII. adag. 1218.

589 *Utero puer interceptus anili*] Isidor. Pelus. Ep. I. 363. Augustin. tom. X. de Sanctis, Serm. XXII. et CXXIII. Ambros. de fide IV. 4. Basil. Seleuc. Orat. XXXIV.

600 *Gaudia concipiunt lacrymas*] A gaudio non raro lacrymæ prorumpunt. Eurip. Helena vs. 659. ἐμὰ δὲ δάκρυα, χαρμονὰν Πλέον ἔχει χάριτος, ἢ λύπας. V. N. ad Terent. Heaut. II. 3. et Adelph. III. 4. Exemplum talium lacrymarum est apud Diodor. Sicul. et Orosium II. 17. Panegy. Flaviens nomine dictus: ' Ibant per hæc ora lacrymæ nobis salutare, tibi gloriosæ; et nos invicem jam dolore discusso flebamus gaudio. Nam sicut agros diuturno ardore sitientes expetitus votis imber ubertat.' Vide Ambros. lib. de excessu fratris c. I.

604 *Emmanuelque meum*] Ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. πάλιν ἀκείνη ἢ προσηγορία τοῦ παντὸς μυστηρίου τὴν δῆλωσιν ἔχει, ὅτι θεὸς ἐν ἀνθρώποις. ἐπειδὴ ἐρμηνεύεται φησιν τὸ Ἑμμανουήλ, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. Basil. M. in Christi Nativit. p. 233. Augustin. de

tempore Serm. xxvii. Lactant. iv. 12.

608 *Cujus cimus veneratus Eous*] Supra Cathem. 12. Basil. M. in Christi Nativit. p. 233. Cyprian. Serm. de Stella et Magia.

617 *Diriguit trepidans*] Chrysost. Homil. vi. in Matth.

631 *Myrrhæque, et turis, et auri*] Cyprian. l. d. et Basil. M. p. 234. Ἀκολουθοῦντες τῇ προφητείᾳ οἱ μάγοι, ὡς μὲν βασιλεῖ, τὸν χρυσόν, ὡς δὲ τεθη-
ξομένῳ, τὴν σμύρναν προσήνεγκαν, ὡς δὲ θεῷ, τὸν λίβανον. Augustin. de tem-
pore, Serm. xxix.

637 *Cælum habitat, terris interrenit*] Basil. ibid. Θεὸς ἐπὶ γῆς, θεὸς ἐν ἀν-
θρώποις. Ambros. l. iii. de Virginib. 'Hodie quidem secundum hominem homo natus ex virgine, sed ante omnia generatus ex patre; qui matrem corpore, virtute referat patrem. Unigenitus in terris, unigenitus in cælo, Deus ex Deo, partus ex virgine.' Salvian. lib. vi. de gubernat. Dei: 'Propter hoc involvi se pannorum crepundis voluit, qui cælum regebat in pannis.'

647 *Præsepia, pannos*] Nazianz. εἰς τὴν ἁγίαν πεντηκοστήν p. 263. Τίνα δὲ ἦν τὰ τοῦ Χριστοῦ; παρθένος, γένεσις, φά-
ννη, σπαργάνωσις, ἄγγελοι δοξάζοντες, ποι-
μένες προτρέχοντες, ἄστὲρος δρόμος, μά-
γων προσκύνησις καὶ δωροφορία, Ἡρώδου παιδοφονία, φεύγων Ἰησοῦς εἰς Αἴγυπτον, ἐπανίων ἐξ Αἰγύπτου, &c.

652 *Æquoratendi*] Nazianz. in earm. de Filio vs. 72. Ὡς βροτὸς ἦννον ἔδεκ-
το, καὶ ὡς θεὸς εὐνάσε πόντον. Nazian-
zen. in Cyprian. p. 110. Χριστόν ὃς ἐπὶ πνεύμασιν ἐπιτιμᾷ, καὶ πρὸς εὐεῖ πέλαι-
γος.

667 *Qui spiritus olim Ore supersus*
patrio volitabat] Basil. M. Hexaëm. Homil. iii. p. 8.

675 *Illevis cæcis oculis*] Sup. Ca-
them. ix. Ambros. Epist. ix. 75.

680 *Variis Siloa refundit Momentis*
latices] Inf. in Enchiridio sive Dip-
tycho vs. 163. Arator lib. i. Sedul.
lib. iii. Johann. v. et ix. vide quæ
notat Nans. in Nonn. super Johan. c.

v. et Fabric. in Siloa. Basil. Seleuc. orat. vi. Ambros. de Sacrament. ii. 1.

705 *Totus quæ non capit orbis*] Jo-
hann. xxi. 25. et ibi Nans. in Non-
num. Isidor. Pelus. Epist. i. 259. et
ii. 99.

706 *Quinque in deserto panes*] Nonn.
in cap. vi. Johan. Basil. Seleuc. orat.
xxxvi. Πάλιν ἔρημος ἄρτους ἐπήγαγεν,
καὶ χεῖρες δεσποτικὰς περὶ τὴν ἀποστολικὴν
διωρθώσαντο. Vide ejusdem orat.
xxxiii. in quinquies mille homines
quinque panibus pastos. Arnob. lib.
i. Augustin. tractatu in Johan. xxiv.

708 *Undique septum*] Virg. Æn. ix.
783. 'Et vestris o cives undique sep-
tus Aggeribus.'

716 *Et paucis crescente cibo per frag-
mina crustis*] Basil. Seleuc. l. d. Ὁ τῶν
δρωμένων τότε πραγμάτων! ἄρτοι τοὺς
ἄρτους ἀπέτικτον· καὶ τροφῶν αὐτοσχε-
δίῳ ἐκόμωσαν αἱ τράπεζαι. ἄρτοι γεωργικῶν
ιδρώτων ἐλεύθεροι οὐκ ἐκ σταχυῶν βλασ-
τήσαντες, ἀλλ' ἐκ χειρῶν δεσποτικῶν
ἐξανθήσαντες, &c.

718 *Bissenos cophinos*] Ἰσάριθμοι γὰρ
τοῖς ἀποστόλοις οἱ κύφιοι, ἵνα ἕκαστος
ἕνα βαστάζων ἔχη τὸν πόνον τοῦ θαύμα-
τος μάρτυρα. καὶ τριβόμενος ὅμως παιδεύει
τοῦ γενομένου τὴν αἴσθησιν, καὶ φυλάττη
τὴν μνήμην ὁ κόπος. Basil. Seleuc. ibid.

721 *Quis cumulare potest*] Διὰ τοῦτο
νῦν ὁ δεσπότης· πολυπλασιάζει παρὰ τὴν
χρεῖαν, τὴν ἐξουσίαν προβαλλόμενος,
καὶ παρέχων, πᾶσι μανθάνειν, τίς ὁ τὴν
τροφὴν διδὸς πάσῃ σαρκί. Ibid.

723 *Ex nihilo, nulla existente creavit*
Mundum materia] Justin. Martyr in
eversione Aristot. dogmat. Ambros.
Hexaëm. i. c. 1. et 2. Theodoret.
Græcar. affect. l. iv.

742 *Procede sepulcro Lazare*] Basil.
Seleuc. Orat. xxxvi. Ἀδάρας τετραή-
μερος ἐκ τῶν τάφων ἐξέτρεχεν. ἠκολούθει
γὰρ τῇ καλούσῃ φωνῇ. Vide ejusdem
Orat. xl. et xli. Nonn. c. xi. Johan.
Ambros. de fide iv. 3. 'Imperantis
utique vox ista est, non precantis,'
&c

759 *Nec de corporeo nidorem sordida*
tabo Aura refert] Basil. Seleuc. Orat.

XL. Οὐ γὰρ ἂν ἐφάνη ἡ χάρις εὐθέως δο-
θεῖσα, εἰ μὴ καὶ δυσωδία προεχώρησε.

778 *Finxerat hoc digitis*] Basil. M. Hexaëm. Homil. xi. 'Υπὲρ πάντα ἡ ἀνθρώπου γένεσις. ἔλαβε κύριος ὁ θεὸς, καταξιοῖ ἰδίᾳ χειρὶ διαπλάσαι τὸ ἡμέτερον σῶμα. οὐ προσέταξεν ἀγγέλω. οὐχ ἡ γῆ αὐτομάτως, ὥσπερ τοὺς τέττιγας, ἡμῶς ἐξέβρασε. οὐκ εἶπε τῷδε καὶ τῷδε ποιῆσαι λειτουργικαῖς δυνάμεσιν· ἀλλ' ἰδίᾳ χειρὶ φιλοτεχνεῖ γῆν ἔλαβεν. ὅταν πρὸς τὸ λήφθην ἀπὸ τῆς, τί ἐστὶν ἄνθρωπος; ὅταν πρὸς τὸν πλάσαντα κατανοήσῃς, μέγα ἄνθρωπος. ὥστε καὶ τὸ μηδὲν διὰ τὴν ὕλην, καὶ μέγα διὰ τὴν τιμὴν, &c. Inf. vs. 1024.

Animam sufflaverat ore] Infra vs. 1034. Basil. M. p. 86. 'Ἐπειδὴ σύνθετος ὁ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ γηίνου πλάσματος, καὶ ἐκ τῆς ἐνοικοῦσης ψυχῆς τῷ σώματι. γῆ μὲν λέγεται τὸ ἐκ τῆς γῆς πεπλασμένον· κατοικῶν δὲ τὴν οἰκουμένην, ἡ τὴν ἐν σώματι διαγωγὴν λαχοῦσα ψυχή, &c.

779 *Totum hominem Deus assumit*] Τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον, ἀθεράπευστον, αἰτ Nazianz. Epist. II. ad Cledon. Vide Cyrill. in Johan. VII. 7.

783 *Anne fides capit, ut substantia*] Augustin. lib. de Animæ quantitate.

790 *Similisque creati*] Ambros. lib. de dignitate humanæ conditionis c. II.

799 *Ædificare sui similem*] Ambros. Hexaëm. VI. 7. et 8. Basil. M. Hexaëm. Homil. x. et XI. Isidor. Pelus. Ep. III. 95. 112.

Non habet umbra, Quod corpus] Philo lib. νόμ. ἀλληγορ. 'Ἡ γὰρ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ἀρχέτυπος ἄλλων ἐστὶ· πᾶν δὲ μίμημα ποθεῖ τοῦτο, οὐπὲρ ἐστὶ μίμημα, καὶ μετ' ἐκείνου τάττεται.

802 *Sæclis quod non consumitur ullis*] Ἀθάνατος ἐστὶ καὶ ἀφθαρτος. Lactant. III. 18. et 19. rursus VII. 8. 9. 11. 13. Item epit. divin. institut. c. x. Isidor. Pelus. IV. 10. Ep. 125. et 146.

803 *Iustique capax*] Ἰμο τὸ ἡγεμονικὸν ἡμῶν πανδεχὲς ἐστὶ, καὶ ἔοικε κρηφῇ πάντας τύπους, καλοὺς τε καὶ αἰσχροὺς δεχομένην, inquit alicubi Philo. sive ut loquitur lib. περὶ τῶν μετονομαζ. κρηοῦ τρόπον ἔμελλεν αὐτὴ δέξασθαι καλοῦ τε καὶ αἰσ-

χροῦ διαφορὰν.

Reginaque rerum] Philo. περὶ οὐνείρων: 'Ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν νοῦς. Basil. M. Hexaëm. Homil. x. p. 45. Τὸ μὲν σῶμα, ὄργανον τοῦ ἀνθρώπου, ψυχῆς ὄργανον. ἄνθρωπος δὲ κυρίως κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν.

804 *Præcævet*] Basil. M. Hexaëm. Homil. v. 'Ἀλλὰ σοι μὲν αὐταρκῆς ὁ σύννοικος λόγος πρὸς τὴν φυλακὴν τῶν ὀλεθρίων, οὐδὴπου γὰρ πρόβατα μὲν καὶ αἶγες ἴσασιν ἀποφεύγειν τὰ κακοῦντα αὐτῶν τὴν ζωὴν, μόνῃ τῇ αἰσθήσει τὸ βλαβερὸν διακρίνοντα. σοὶ δὲ, φῶ καὶ λόγος πάρεστι καὶ ἱατρικὴ τέχνη τὸ χρήσιμον ἐκπορίζουσα, καὶ ἡ τῶν προλαβόντων πείρα, τῶν βλαπτόντων τὴν φυγὴν ὑποβάλλουσα, χαλεπὸν ἐστὶ, εἰπέ μοι, ἐκκλίνει τὰ δηλητήρια;

Antevidet] Hinc Columbanus in Monostich. vs. 158. 'Consilio mentis, quodque imminet, antevidetur.'

805 *Verborum*] Supra περὶ στεφ. x. 771.

806 *Et cælum sensu percurrere docta*] Manil. 'Docet ratio, cui nulla resistunt Claustra nec immensæ moles, ceduntque recessus, Omnia succumbunt, ipsum esse penetrabile cælum.' Philo: Μόνον γὰρ αὐτὰ τῶν παρ' ἡμῖν ὁ νοῦς, ἅτε πάντων ὠκυδρομώτατος, καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ γίνεσθαι δοκεῖ, φθάνει καὶ παραμέλβεται, κατὰ τὰς ἀοράτους δυνάμεις ἀχρόνως τοῦ τε παντὸς, καὶ μερῶν, καὶ τῶν τούτων αἰτίων, ἐπιψαύων. Ambros. Hexaëm. VI. 8. 'Non ergo caro potest esse ad imaginem Dei, sed anima nostra, quæ libera est, et diffusis cogitationibus atque consiliis huc atque illuc vagatur, quæ considerando spectat omnia. Ecce nunc sumus in Italia et cogitamus, quæ ad Orientales aut Occidentales partes spectare videantur; et cum illis versari videmur, qui in Perside sunt constituti; et illos videmus, qui degunt in Africa, si quos cognitos nobis ea terra susceperit; sequimur proficiscentes, inhaeremus peregrinantibus, copulamur absentibus, alloquimur separa-

tos, defunctos quoque ad colloquium resuscitamus, eosque ut viventes complectimur et tenemus, et vitæ officia his usumque deferimus.' Vide Max. Tyrium dissertat. vi. sub finem, sup. Cathem. vi. 30. et in Symmach. ii. 479.

811 *Ut claudi valeat sensu teneri*] Lactant. viii. 9. 'Deus non aspectu nobis, aliove fragili sensu comprehendendus est, sed mentis oculis intuendus, cum opera ejus præclara et miranda videamus.' Basil. M. Hexaëm. Homil. x. 'Ἀπὸ δυνάμews θεὸς νοεῖται, ἀπλότης φύσεως, μέγεθος ἄποσον. πανταχοῦ ἐστὶ, καὶ ὑπὲρ τὸ πᾶν περισσεύει, καὶ ἐστὶν ἀφαῖς ἀδρίστος. ὕσπερ τὴν σὴν ἐκπίπτων κατὰληψιν, οὔτε μεγέθει περιορίζεται, οὔτε σχήματι περιλαμβάνεται, οὔτε δυνάμει ἐκμετρεῖται, οὔτε χρόνῳ περισφλίσσεται, οὔτε πέραςιν ὀρίζεται. οὐδὲν ἐστὶ περὶ θεόν, ὅλον περὶ ἡμᾶς. Empedocles apud Cl. Alex. Strom. v. p. 250. Τὸ γὰρ θεῖον, inquit, οὐκ ἐστὶν πελάσασθαι ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἐφικτὸν ἡμετέροις, ἢ χερσὶ λαβεῖν. Plura habes ibid. p. 256. supra περὶ στεφ. x. 312.

828 *Intravit germana domum*] Præfat. Hamartig. vs. 57. 'Caro in sororem tela mentem dirigit.' Ambros. Hexaëm. vi. 6. 'Caro amictus est animæ, quæ se induit quodam corporis vestimento.'

833 *Est impossibile spectare profunda Sabaoth*] Pindar. apud Cl. Alexand. Strom. v. pagin. 259. Ζαθεῖων βουλευµατα ἐρευνᾶσαι βροτέα φρενί, δύσκολον. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύµβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; Ibid. Hesiodus: Μάντις δ' οὐδέ τις ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, 'Οστίς ἂν εἰδέη ζῆνος νόον αἰγιόχοιο. Item Solon: Πάντῃ δ' ἀθανάτων ἀφανὴς νόος ἀνθρώποισι. Chrysost. Homil. in 1 Corinth. Οἱ σφόδρα µωροὶ οὗτοι µάλιστα εἰσιν, οἱ λογισµοῖς ἐπιτρέποντες, ἅπερ οὐκ ἐστὶν εὐρεῖν, ἀλλ' ἢ διὰ πίστεως. Luther. tom. ii. pag. 60. 'Velle scire consilium Dei, est, fieri velle æqualem Deo.' Noti sunt versiculi vete-

res: 'Ad secreta poli curas extendere noli, Sed de terrena mortalis quære Camæna.'

834 *Speculum, &c.*] Inde apud Cl. Alex. protrept. p. 28. φυτόν οὐράνιον indigetatur.

836 *Qui patrem proprium*] Ambros. Hexaëm. vi. 7.

839 *Nunc flatum tepidum*] V. N. ad Dracont. vs. 413.

843 *Adde et distinctum quem Musica tibia*] Confer Cassiodor. Var. Ep. ii. 40.

862 *Ista figura manus nostræ est*] Ambros. Hexaëm. vi. 9. 'Succedunt brachia, et validi lacertorum tori, validæ ad operandum manus, et procerioribus digitis habiles ad tenendum. Hinc aptior usus operandi, hinc scribendi elegantia, et ille calamus scribæ velociter scribentis, quo divinæ vocis exprimitur oracula. Manus est, quæ cibum ori ministrat. Manus est, quæ præclaris enitet factis,' &c.

863 *Sed traditu forma est, Humanis quæ nota animis*] Athanas. Dial. 3. de S. Trinit. 'Ἐπὶ θεοῦ ὅταν λέγονται μέλη ἢ μέρη, ἀνθρωποπαθῶς μὲν λέγονται, θεοπρεπῶς δὲ νοοῦνται. Philo lib. de sacrif. Abelis et Caini: 'Ὅστε οὐδὲ τὰ ὅσα ἀνθρώποις, ἐπὶ θεοῦ κυριολογεῖται· κατὰχρησις δὲ ὀνομάτων ἐστὶ παρηγοροῦσα τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν. Adi Cl. Alex. Strom. v. p. 248.

872 *Omne quod hora Natalis profert, locus accipit*] Arist. Phys. iv. text. 1.

881 *Spiritus et Sanctus baptisate justificatum*] Nazianz. Orat. eis ἁγίον βάπτισμα. p. 238. Basil. M. in sacrum Baptisma p. 190. Βάπτισμα, αἰχμαλώτοις λύτρον, ὀφλημάτων ἄφεις, θάνατος ἁμαρτίας, παλιγγενεσία ψυχῆς, ἐνδυμα φωτεινόν, σφραγὶς ἀνεπιχείρητος, ὄχημα πρὸς οὐρανόν, βασιλείας πρόξενον, νιοθεσίας χάρισμα. Ambros. lib. de mysteriis initiandis c. 5. 6. et de Sacram. i. 4. 5. 6. item de Sp. Sancto i. 5. 6.

889 *Quum peccet et ipse Angelus*] Nazianz. ἐν ἀπορρήτοις, ut quidem hos

versus edidit opt. et eruditiss. Hæschelius in Philon. opusculis p. 219. Εἰς πάντ' ἄνθρωπος ἐστὶ θεοῦ φύσις· εἰς κακίην δὲ δούτροπος ἀγγελική· καὶ τὸ τρίτον εἴτροπος ἡμεῖς, Ὅσον τῆλε θεοῖο, τόσον κακίη πελάοντες. Τοῦνεκεν ὁ πρῶτος ἐωσφόρος ὑπόσ' ἀερθεῖς, Ὡ γὰρ δὴ μέγалоι θεοῦ βασιλῆῖδα τιμὴν ἔλπετο, κῦδος ἔχων, περιώσιος ὤλεσεν αἶγλην καὶ πέσεν ἐνθάδ' ἄνιμος, ὅλον σκότος ἀντὶ θεοῖο· καὶ κοῦφός περ ἔων, χθαμαλὴν ἐπὶ γαῖαν ὄλισθεν, &c. Inf. Hamart. vs. 169.

892 *Quocunque modo sit factus, id unus Scit factor*] De substantia Angelorum disputatur varie. Inprimis vero de Materia eorum, nec non de tempore, quo fuerint conditi. Nazianzeno hæc tribuitur sententia: Quod ante cæli terræque creationem, Angelica natura ex nihilo fabricata sit. Quidam, secundo die eosdem conditos, et eodem quamplurimos eorum lapsos fuisse, statuunt. Alii ad primum τῆς παλιγγενεσίας diem eorum creationem referunt, eosque adeo una cum luce ex luce productos esse, conjecturam faciunt: inde, quod natura eorum ad naturam lucis aliquo modo accedere videatur, attestantibus id tum nominibus Seraphim et Uriel, quibus Angeli in Scriptura insigniuntur, tum sententia illa Davidica Psalm. civ. qua Spiritus illi administratorii Eschlohét, i. e. 'ignis flammescens et fulgescens,' dicuntur. Eodem quoque collimare creditur pronunciatum Jehovæ, Job. xxxviii. quo proficitur, 'se, cum poneret fundamenta terræ, ab astris matutinis landatum fuisse, omnesque Filios Dei jubilasse.' D. Frid. Balduin. Academiæ Witebergensis lumen et ornamentum fulgentissimum. Videatur et Perer. l. 1. in Gen. p. 243. et seqq.

894 *Solus labe caret peccati*] Nazianz. ἐν ἀπορρήτοις: Πρώτη μὲν θεότητος ἀγνή φύσις, ἄνθρωπος αἰεὶ, Ἄνθ' ἐνδὸς οὐποτε πολλὰ (τί γὰρ θεότητος ἄρειον, Εἰς δὲ μετακλίνουσι; τὸ δὲ πλέον ὕντος

ἄλυσις.)

900 *Quæ peccare valet, valet et succumbere pænæ*] Ambros. lib. de paradiso cap. 7. 'Quia mortis causa, inobedientia est.'

908 *Dum transgressa Dei positum*] Basil. M. p. 164.

912 *Infecit genus omne hominum*] Rom. v. 12. Macar. Homil. xi. et xxiv. Peccatum autem originis ab Adamo in posteros transfusum, Pelagius negabat, ut ex Augustino lib. ii. de peccato originis, citat Baroni. annal. tom. v. ad annum Christi 412. qui Pelagianam hæresim Romæ et Carthagine fuisse damnatam commemorat.

914 *Nec quisquam nascitur insons*] Job. xiv. Οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου. Gregor. Nyssen. Homil. in Psal. vi. καθαρὸς γὰρ ἀπὸ ῥύπου παντελῶς οὐδεὶς, οὐκ οὐκ ἐν γεννητῇ φύσει, εἰ καὶ φανῇ δοκιμώτερος. ῥύπος δὲ ἀνθρώπου, ἡ ἁμαρτία. Ambros. de interpellatione i. 7.

915 *Ne trāduce carnis transfundi in sobolem*] De origine animæ Disputationem Philosopho-Theologicam vix ullam reperies inter literatos; in contrarias partes, ab acutissimis quibusque ingeniis, majori contentione discussam, spinosioribus et perplexioribus contradictionum et absurditatum in utramque partem apparentium plurimarum rationibus fecundam. Duæ sunt autem potissimum opiniones, inter se discrepantes: quarum prior, animas hominum singulorum corporibus, in utero matris ex semine parentum efformatis, ex nihilo, a Deo indies creatas, certo tempore cælitus, et immediate novas inseri: posterior vero, easdem una cum corpore, potentia seminis parentum, vi benedictionis, et operationis suffulta, per traducem ex parentibus in sobolem propagari existimat. Utri sententiæ quinam fuerint astipulati, et in quam pedibus discesserint opinionem, vide apud acutiss. Renneman. De legitima ratione recte disputandi, in Co-

rollario : et Goelen, in Psychologia.

939 *Peccatis avasatelles, pæna*] Plato v. de LL. τιμωρία δ' ἀδικίας ἀκόλουθος πάσης. Statius Thebaid. vi. 'Sed videt hoc, videt ille Deum regnator, et ausis Sera quidem, manet ira tamen.'

943 *Mors alitur culpa*] Basil. M. Homil. Quod Deus non sit causa mali, p. 164. ἡμαρτε μὲν διὰ μοχθηρὰν προαίρεσιν. ἀπέθανε δὲ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος. ὅσον γὰρ ἀφίστατο τῆς ζωῆς, τοσοῦτον προσήγγιζε τῷ θανάτῳ. ζῶη γὰρ ὁ θεός. στήρησις δὲ ζωῆς, θάνατος.

945 *Sic mors in Domini consumta est corpore Christi*] Cl. Alex. Epitom. Theodoti pag. 342. Ἐπεὶ πῶς τῆς ζωῆς παρούσης ἐν αὐτῷ, ἀπέθανεν τὸ σῶμα· οὕτω γὰρ ἂν καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτήρος ὁ θάνατος ἐκράτησεν ἂν ὑπερ ἁτοποῦν· δόλω δὲ ὁ θάνατος κατεστρατηγήθη· ἀποθανόντος γὰρ τοῦ σώματος, καὶ κρατήσαντος αὐτὸν τοῦ θανάτου, ἀναστειλάς τὴν ἐπελευθούσαν ἀκτίνα τῆς δυνάμεως ὁ σωτὴρ, ἀπέλειψε μὲν τὸν θάνατον· τὸ δὲ θνητὸν σῶμα ἀποβαλὼν πάθῃ ἀνέστησεν.

1021 *Si dignatur adire Carnis onus*] Paulo ante vs. 934.

1031 *Jusserat ut lux Conficeret*] Cl. Alex. Strom. vi. p. 254. Ἀκηκόασι γὰρ τοῦ Μωϋσέως, λέγοντος, Εἶπε, καὶ ἐγένετο· τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἔργον εἶναι, διαγράφοντος. Basil. Selenc. orat. i.

1034 *Solus homo emeruit flabro Deitatis figmine nasci*] Lactant. lib. ii. 13. 'In ipsius hominis fictione, illarum duarum materiarum, quas inter se diximus esse contrarias, ignis et aquæ conclusit, perfecitque rationem. Fictio enim corpore spiravit ei animam de vitalifonte spiritus sui, qui est perennis, ut ipsius mundi ex contrariis constantis elementis similitudinem gereret. Constat enim ex anima et corpore, i. e. quasi e cælo et terra : quandoquidem anima, qua vivimus, velut e cælo oritur a Deo, corpus e terra, cujus e limo diximus esse formatum.' Coniunge Philonem lib. i.

legis allegoriar.

1048 *Christi virtute resurgo*] Job. xix. Lactant. vii. 23.

1068 *Nec me vel dente, vel unguo Fraudatum*] Macar. Homil. xv. Εἰ ἐν τῇ ἀναστάσει ὕλα τὰ μέλη ἀνίστανται. ἀπόκρισις· τῷ θεῷ πάντα εὐκολά ἐστι, καὶ οὕτως ἐπηγγελάτο· ἀνθρωπίνῃ δὲ ἀσθενείᾳ καὶ λογισμῷ ὥσπερ ἀδύνατον τοῦτο καταφαίνεται· ὥσπερ γὰρ ἀπὸ τοῦ χροῦς καὶ τῆς γῆς λαβὼν ὁ θεός, ὡς ἄλλην τινὰ φύσιν κατεσκεύασε τὴν τοῦ σώματος μὴ εὐκυΐαν τῇ γῇ, καὶ γένῃ πολλὰ ἐποίησεν, οἶον τρίχας, καὶ δέρμα, καὶ ὀστέα, καὶ νεῦρα· καὶ ἐν τῷ τρόπῳ βαλλομένη ῥαφίς εἰς πῦρ, ἀλλάσσει τὴν χροάν, καὶ μεταβάλλεται εἰς πῦρ. μέντοι γε ἡ φύσις τοῦ σιδήρου οὐκ ἀνιρέθη, ἀλλὰ συνέστηκεν· οὕτως καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει ὕλα τὰ μέλη ἀνίστανται, καὶ θορὴ οὐκ ἀπόλλυται, καθὼς γέγραπται, καὶ ὕλα γίνονται φωτοειδῆ, &c. 2 Mac. vii. 11. et 12. Legesis Æneam Gazæum in Theophrasto, sive De immortalitate animarum, et corporum resurrectione. Strigonic. in Ossibus redivivis, conc. xv. p. 161. Ich werde kommen gantz herfur Und wirdt an nichts mangeln mir, Mein Grab das wirdt mich spezen rauss, Mein zahn noch nagl wird bleiben auss.

AD HAMARTIGENIAM.

PRÆF. 1 *Fratres ephebi, fossor et pastor, duo*] Ambros. de Cain et Abel i. 3. et 6.

3 *Sistunt ad aram*] Ambr. lib. c. 7. 10. Saresber. vii. 21. Basil. Selenc. Orat. xxxiv. Philo lib. de sacrificiis Abelis et Caini.

11 *Cain quiesce*] Ambros. ibid. ii. 6. 7. Perer. in Genes. lib. vii. pag. 973.

17 *Mundum recentem*] Ibid. ii. 8. et 9.

21 *Cessit deinde vulnerato innoxio*] Sup. Apoth. vs. 945.

36 *Marcion*] Irenæus adv. hæreses, i. 29. Duos Deos asserebat, unum bonum, alterum malum : unde Duitæ.

Hunc Diaboli primogenitum nominavit Polycarpus. Tertullian. lib. i. contra Marcion. 'Sed nihil tam barbarum ac triste apud Pontum, quam quod illic Marcion natus est,' &c.

40 *Nec monentem negligat*] Cic. pro Cluent. 'Sapientissimum esse dicunt eum, cui, quod opus sit, ipsi veniat in mentem; proxime accedere illum, qui alterius bene inventis obtemperet.' Hesiod. i. ἔργ. καὶ ἡμερ. Cuius verba hunc ad modum expressit Adamus Th. Siberus, ὡς πόλλ' ἐδάη σοφά, 'multa tenens antiqua sepulta.'

SAPIENS HESIODIUS.

Is longe optimus est, qui cuncta intelligit ipse,

Quæque futura dehinc, quæque olim commoda cernens.

Quin etiam bonus est; qui paret recta monenti.

At qui nil sapit ipse, nec audit dicta aliena

Intra cor volvens, vir prorsus inutilis hic est.

41 *Pacem quietam diligit fraternitas*] Hæc inserta est Trigæ illius omnium pulcherrimæ, apud Siracidem cap. 25. Antisthenes fratrum inter se concordiam quovis muro esse firmius monumentum aiebat. Aristot. Polit. vii. χαλεποὶ γὰρ πόλεμοι ἀδελφῶν. Eurip. Iphig. Aulid. Δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους Μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν. Pindar. Pyth. iv. Μοῖραι ἀφίσταντ' εἴ τις ἐχθρὰ πέλει ὁμογόνους. Ovid. Met. iii. 128. 'Fraternæ fidem pacis,' dicit. Severus Imp. opulentiam regni sui, ac prope invictam potentiam filiis suis, qui mutuis dissidebant odiis, commendans, οὐδὲν ὄφελος τούτων πασῶν ἔλεγε, στασιαζόντων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ τε πολέμου ἔνδον ὄντος. 'nullum aiebat ex his omnibus emolumentum ad eos rediturum, ipsis mutuo dissidentibus, et bellum domi intestinum gerentibus.' Herodian. l. iii. Confer Camerar. meditat. hist. cent. iii. c. 92. Stephan. Guazzum de civili conversat. dissert. v. part. 3.

Delph. et Var. Clas.

HAMARTIG. 1 *Insincera acies duo per divortia semper*] Oppian. Halient. iii. 501. Εἵκελος ἀνδρὶ Κεῖνων ὃς ἐν τριόδοισι πολυτρίπτοισι κυρήσας Ἔσση ἐφορμαίων· κραδίη δέ οἱ ἄλλοτε λαίην, Ἀλλοτε δεξιτερὴν ἐπιβάλλεται εἰς ὁδὸν ἐλθεῖν. Παπταίνει δ' ἐκάτερθε νόος δέ οἱ ἤυτε κύμα Εἰλεῖται· μάλα δ' ὄψε μῆς ὠρέξατο Βουλῆς. Ovid. Fast. v. 3. 'Ut stat, et incertus, qua sit sibi, nescit, eundem, Cum videt ex omni parte viator iter.'

14 *Dum putat esse Deum, qui prava effinxerit olim*] Marcion duos finxit Deos; alterum creatorem boni, alterum mali. Hinc Cl. Alexand. Strom. iv. p. 211. Ἴνα μὴ ὡς Μαρκίων ἀχαρίστως ἐκδέξηται τις τὴν δημιουργίαν κακῆν. Tertull. lib. de præscript. adv. hæret. pag. 129. et lib. i. contra Marcion. pag. 165. D. Hieron. tom. iii. adv. errores Joh. Hierosol. pag. 76. b.

22 *Nihil summum, nisi plenis viribus unum*] Just. Mart. de Monarchia.

25 *Jus varium non est plenum*] Adi Tiraquel. tom. i. de jure primogen. quæst. 3. §. 21. et aliquot seqq.

34 *Ex quo cuncta fluunt, et lux, et tempora*] Cl. Alex. pædag. i. p. 50. Οὐδὲν δέ ἐστιν, οὐ μὴ τὴν αἰτίαν τοῦ εἶναι ὁ Θεὸς παρέχεται.

51 *Forma patris veri verus stat filius*] Ambros. Hexaëm. i. 5.

70 *Una per immensam*] Sup. Cathem. xii. 98.

71 *Texit Sol unicus annum*] Minuc. Octav. 'Vide et annum ut Solis ambitus faciat.'

74 *Motu agitur*] Ambros. Hexaëm. iv. 1. 'Tam velox est Sol, ut rapidis cursibus die ac nocte lustret omnia,' &c. Inf. in Symmach. i. 312.

Fervore cremat] Ambros. ibid. 'Sol magno mundum complens lumine, vaporans calore.' Lucret. v. 593.

Lumine fulget] Ambros. Hexaëm. i. 5. 'Adhæret enim umbra corpori, et fulgor lumini.'

Sunt tria] De hac similitudine Augustin. lib. de cognitione veræ vitæ c. 10. 'Quid dixi superius essentiam

Prudent.

4 Q

Dei esse? Lucem. De luce quid gignitur? Splendor. Quid in luce et splendore simul consideratur? Calor. Num in substantia lucis, splendoris, et caloris invenitur diversitas? Non, sed identitas. Num in vocabulis vel officiis prædicatur identitas? Minime, sed diversitas: nam lucis vocabulum ipsam substantiam; splendoris vocabulum lucis gratiam; caloris vero vocabulum videtur exprimere lucis efficaciam. Igitur, tria vocabula diversa una constare individua essentia, per omnia patet. Summum spiritum patrem lucem appellari, habetis in Johanne Apostolo: Deus lux est, et in eo tenebræ non sunt ullæ. Summum quoque spiritum filium splendorem nuncupari, habetis in alio Apostolo: Qui est splendor substantiæ ejus. Summum nihilominus Spir. Sanctum calorem nominari apud Moysen: Deus noster ignis est.' Vide Nazianz. homil. in Sp. Sanctum p. 226. sub finem.

83 *Parvorum speculo non intellecta notamus*] Euripid. in Cœnomao: Τεκμαίρομεσθα τοῖς παρούσι τὰ φανές: 'Existimamus, quæ latent, ab iis quæ sunt.' Rursus idem in Phœnice: Τὰ φανές τεκμηρίουσιν εὐκόσιν ἁλισκεται: 'Quod delitet, congruentibus conjecturisprehenditur.' Et Hyperides Orator dicit: ἃ δ' ἐστὶν ἀφανῆ, ἀνάγκη τοὺς διδάσκοντας τεκμηρίοις καὶ τοῖς εἰκόσι ζητεῖν. Consona his et Isocrates Orator scripsisse cernitur. Inquit enim: δεῖ γὰρ τὰ μέλλοντα τοῖς προγεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, &c. Theodoret. l. vi. Græc. affect. sub finem.

120 *Testamenta duo fluxerunt prince utroque*] Tertull. lib. iv. contra Marcion.

132 *Livinges oculos suffundit*] Basil. M. homil. περὶ φθόνου, p. 172.

133 *Impatiens justorum gaudia ferre*] De onagris scribunt, eos sereno cælo tristes, pluvio autem hilares esse: quæ est imago diaboli, secundis ac prosperis hominum rebus dolentis, ad-

versis gaudentis. Est enim ἐπιχαίρει κακός.

136 *Ipsæ manu laqueos*] Macar. Homil. xxi. Vide Bernard. in Meditat. c. xiv. pag. 1061.

143 *Nembroth*] Saresber. i. 4. et viii. 20. Nazianzen. περὶ φιλοπτωχίας, p. 137. Zehner. cent. i. adag. 1. Isidor. Pelus. Epist. i. 265. D. Hieron. tom. iv. de nominibus Hebraicis. 'Nembroth, tyrannus, vel profugus, aut transgressor.' Philo lib. De Gigantibus sub finem.

144 *Qui mundum curvis anfractibus*] Isidor. Pelus. lib. Epist. ii. 164.

155 *Qui mala principio*] Basil. M. homil. Deum non esse mali causam.

158 *Consecrasse Deas Febrem*] Febris, quasi Dea culta a Romanis, fanum habuit in Capitolio, aram in Esquilis. Deos quosdam coluerunt, qui juvarent: alios venerati sunt, ne nocerent. Fabric. Cl. Alexand. protrept. p. 11. 'Ῥωμαῖοι δὲ, ἀπομυῖα 'Ηρακλεί, καὶ Πυρετῇ, καὶ Φόβῳ θύουσιν. Plin. ii. 7. Cic. iii. de N. Deor. Seneca de morte Claudii, Epictet. i. 19. Augustin. D. C. iii. 12. M. Minuc. Octav. p. 58. Arnob. l. iv. et quæ notantur ad Plin. l. d.

159 *Angelus illud Degener infamæ conceptum*] Augustin. D. C. xi. 17. Vide xiv. 1. et seqq.

169 *Dum grande tumens sese altius effert*] Nazianz. ἐν ἀποβρήτοις: Εἰς πάντ' ἄτροπος ἐστὶ θεοῦ φύσις: εἰς κακὴν δὲ δύστροπος ἀγγελική· καὶ τὸ τρίτον εὐτροπος ἡμεῖς, Ὅσσον τῆλε θεοῦ, τόσον κακὴ πελάοντες. Τοῦνεκεν ὁ πρῶτιστος ἐωσφόρος ὑψός· ἀερθεῖς, ὃ γὰρ δὴ μεγάλοιο θεοῦ βασιληίδα τιμῇ· ἤλαπτο, κῦδος ἔχων, περιώσιος ὤλεσεν αἴγλην· καὶ πέσεν ἐνθάδ' ἄτιμος, ὕλον σκότος ἀντὶ θεοῦ· καὶ κοῦφός περ ἔων, χθαμαλὴν ἐπὶ γαῖαν ὄλισθεν. Ἐνθεν ἀπεχθαίρει πινυτόφρονas· οὐρανῆς δὲ εἴργει πάντας ὁδοῖο χολούμενος ἢν διὰ λάβην οὐδὲ θέλει θεότητος, ὅθεν πέσεν, ἄσσον ἰκέσθαι Πλάσμα θεοῦ· ξυνὴν γὰρ ἔχειν ἐπόθησε βροτοῖσιν Ἀμπλακίην σκοτίην τε· τὸ καὶ βάλεν ἐκ

παραδείσου Κύδος ἰμείροντας ὁ βάσκανος ἰσοθέιοι. 'Ὡς ἄρ' ὅγ' οὐρανίης ἐξ ἄντυγος ἦλθεν ἀερθεῖς. 'Αλλ' οὐ μόνους ὕλισθεν' ἐπεὶ δέ μιν ὤλεσεν ὕβρις. Κάππεσε σὺν πλεόνεσσιν, ὅσους κακίην ἐδίδαξε, 'Ὡς στρατὸν ἐκ βασιλῆος ἀπορρήξας τις ἀλιτρὸς, καὶ πλεόνεσσι κακοῖσιν ἔχων πόθον ἐμβασιλεύειν. 'Ἐνθεν ἄρ' ἐβλάστησαν ἐπιχθόνιοι κακότητες' Δαίμονες ἐνδροφόνοιο κακοῦ βασιλῆος ὀπηδοί, 'Αδρανέα, σκιδέντα, δυσάντεια φάσματα νυκτὸς, Ψεῦσταί θ', ὕβρισταί τε, διδάσκαλοι ἀμπλακιδῶν, Πλάγκται, ῥωροπῶται, φιλομειδέες, ἐγρυσκίωμοι, Χρησιμολόγοι, λοῆοι, φιλοδήρες, αἱματόεντες, Ταρτάρειοι, μυχόμεντες, ἀναιδέες ἀρχιγόνες, 'Ερχόμενοι καλέουσιν, ἀπεχθαίρουσι δ' ἄγοντες, Νύξ, φάος, ὥς κεν ἔλωσιν ἢ ἀμφιδὺν ἢ λοχῶντες. Τότῃ μὲν κείνων στρατιῇ, τοῖος δέ τε ἀρχός.

182 *Cuncta per ipsum Facta*] Ambros. Hexaëm. i. 5.

191 *Dominum quoque conditioni*] Macar. Homil. xi. καὶ ταῦτα τὰ κτίσματα εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῷ ἐδόθη. κύριος γὰρ καὶ βασιλεὺς κατεστάθη πάντων τῶν κτισμάτων. Ambros. lib. de Paschæ mysterio cap. ii. Basil. Seleuc. Orat. iii.

204 *Principe ab illo fluxit origo mali*] Basil. M. Homil. Deum non esse mali autorem, p. 164. et Homil. De invidia p. 215. Ambros. lib. de paradiso c. xii. xiii.

207 *Ultimus exitium*] Ambros. lib. de paradiso c. xv. Basil. Seleuc. Orat. iii.

214 *Hominis subjecta domus*] Basil. Seleuc. Orat. i. Gregor. Nyssen. de opificio hominis.

229 *Bruchus*] Lege Pisidem Hexaëm. vs. 1222. Cujac. Observat. xv. 28.

231 *Quid loquar herbarum fibras*] Basil. M. Hexaëm. Homil. v. Ambros. Hexaëm. iii. 8. 9. 10.

235 *Rhododaphnen*] Plin. xvi. 20. et xxiv. 11. Theophrast. i. 15. histor.

238 *Rapiuntque ruuntque*] Virg. Æn. iv. 581. 'Idem omnes simul ardor habet; rapiuntque trahuntque.' Et ix. 516. 'Immanem Teucris molem

voluntque ruuntque.'

240 *Frangunt umbriferos aquilonum prælia lucos*] Vide Ovid. Trist. iii. 10. Cæl. Rhodig. xv. 7.

242 *Violentus aquis torrentibus amnis*] Basil. M. in Mamantem martyrem p. 239. Οὐκ ἔστιν ὥσπερ χειμάρρος ἀλλοτρίᾳ συρροῇ σεμνυνόμενος. Plutarch. περὶ παίδ. ἀγωγ. Πόλεμος χειμάρρου δίκην πάντα σύρων. Homer. Iliad. v. comparat impetum Diomedis 'torrenti hibernis aquis aucto, et obvia quæque dissipanti;' ποταμῷ πλήθοντι ἐοικῶς Χειμάρρῳ. Themist. Euphrades orat. iv. ad Valentem Imp. "Ὡσπερ χειμάρρους ἀθρόως μὲν αὐξηθεὶς, ἀθρόωτερον δὲ ἐκλιπὼν, αἰθρίας ἐπιφανείσης. Lucret. i. 277. 'Quam quum mollis aquæ fertur natura repente Flumine abundanti, quod largis imbris augget Montibus ex altis magnus decursus aquai, Fragmina conjiciens silvarum, arbustaque tota: Nec validi possunt pontes venientis aquai Vim subitam tolerare: ita magno turbidus imbro Molibus incurrens validis cum viribus amnis Dat sonitu magno stragem, volvitque sub undis Grandia Saxa: ruit, qua quicquid fluctibus obstat,' &c. Vide Coint. Smyrn. xiv. 5. Virg. Æn. ii. 305. Claudian. in Rufin. i. 269. et Panegyrg. de Mallii Theod. consulatu vs. 238. H. Jun. cent. ii. adag. 64. Macrob. Sat. v. pag. 386. Ovid. Met. iii. 568.

252 *Vesania*] Seneca Epist. 88. 'Sua cuique nocet stultitia.' Demosth. Πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοια πολλοῖς αἰτία γίγνεται. Pindar. Olymp. vii. Αἱ δὲ φρενῶν ταραχαὶ Παρέπλαγξαν καὶ σοφόν.

Et error] Pindar. Olymp. vii. 'Ἀμφὶ δ' ἀνθρώπων φρεσὶν ἀμπλακίαι 'Αναρθίματα κρέμανται.

256 *Finis quam nullus habendi temperat*] Basil. M. Homil. de avaritia, p. 153. καὶ κόρος οὐκ ἔστι. καὶ τέλος τῆς ἐπιθυμίας οὐκ ἐξευρίσκεται. ὅσα πλειόνων ὁ πλεονέκτης ἐμφορεῖται, πλείονων ἐφίεται. Et orat. εἰς πλουτοῦντας p. 158. πένης γὰρ ἔστιν ὁ πολλῶν ἐνδεής.

πολλῶν δὲ ἡμῖς ἔνδεοις ποιεῖ τὸ τῆς ἐπιθυμίας ἀκόρεστον. τοῖς δέκα ταλάντοις δέκα ἕτερα προστιθέναι σπουδάζεις. ἐπειδὴν εἴκοσι γένηται, ἅλλα τοσαῦτα ἐπιζητεῖς, καὶ αἱ σοὶ τὸ προστιθέμενον οὐχὶ τὴν ὀρμὴν ἴσθησιν, ἀλλ' ἀναφλέγει τὴν ὕρεξιν. ὥσπερ γὰρ τοῖς μεθύουσιν ἀφορμὴ τοῦ πίνειν ἢ προσθήκη τοῦ οἴνου γίνεται, οὕτω καὶ οἱ νεόπλουτοι, πολλὰ κτησάμενοι, πλειόνων ἐπιθυμοῦσι, τῷ αἰεὶ προστιθεμένῳ τὴν νόσον τρέφοντες, &c. *Rursum orat.* ἐν λακίξ. pagina 213. Οὐδαμῶς ἴσταιται τῆς πλεονεξίας ἡ νόσος, ἀλλ' ὁμοία ἐστὶ τῇ τοῦ πυρὸς φύσει. καὶ γὰρ τὸ πῦρ, ἐπειδὴν καταπρήσας ἀψήται, σπεύδει πᾶσαν ἐπινεμηθῆναι τὴν ὕλην· καὶ οὐδεὶς αὐτὸ στήσαι δύναται, πρὶν ἂν ἐπιλήρῃ ἡ ὕλη. τὸν δὲ πλεονέκτην τί δύναται ἐπισχεῖν; πυρὸς ἐστὶ χαλεπώτερος. πάντα διὰ συνεχέας νεμόμενος, &c. *Themist. Euphrad. Orat. v. ad Valentem pag. 110.* Οὐχ ἴσθησι τοὺς αἰεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγομένους πέρας οὐδὲν, οὐδὲ ὕρος οὐδεὶς, οὐδ' ἂν πέλαγος εἴπῃς Ἀτλαντικόν. οἷς γὰρ οὐ πέπηγεν ὕρος ἐν τῇ ψυχῇ, οὐδὲ ἐν τῇ γῇ. *Quem ad locum consule Notas Amplissimi D. Remi, amici ob insignes animi dotes plurimum nobis amandi et æstimandi: ut et Cl. Zehner. cent. ii. ad. 25.* Recte itaque Germani: 'Neminem satis divitiarum collegisse, nisi qui sua sorte contentus sit.' Quod Ausonius ita reddidit: 'Quis dives? qui nil cupiat. quis pauper? avarus.' Et *Manil. l. iv.* 'Pauperiorque bonis quisque est, quo plura requirit, Nec, quod habet, numerat, tantum, quod non habet, optat.'

258 *Auri namque fames parto*] *Iterum Basil. M. homil. eis πλουτούντας p. 158.* Ἀκόρεστον σεαυτοῦ τὴν ψυχὴν κατεσκεύασας. ὕσα βλέπει ὁ ὀφθαλμὸς, τοσοῦτων ἐπιθυμεῖ ὁ πλεονέκτης. οὐ πλησθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὄραν, καὶ οὐ κορεσθήσεται φιλάργυρος τοῦ λαμβάνειν· ὁ ἄδης, οὐκ εἶπεν, ἀρκεῖ. οὐδὲ ὁ πλεονέκτης εἰπέ ποτε, ἀρκεῖ. Et mox: 'Ἡ θάλασσα οἶδεν τὰ ὕριμ αὐτῆς. ἡ νύξ οὐχ ὑπερβαίνει ὀρυσεῖας ἀρχαίας. ὁ

δὲ πλεονέκτης οὐκ αἰδεῖται χρόνον· οὐ γνωρίζει ὕρον· οὐ συγχωρεῖ ἀκολουθεῖν διαδοχῆς· ἀλλὰ μμεῖται τοῦ πυρὸς τὴν βίαν, πάντα ἐπιλαυβάνει, πάντα ἐπινέμεται, &c.

259 *Inde seges scelerum*] *Basil. M. ibid. p. 159.* "Ἐως πότε χρυσὸς τῶν ψυχῶν ἀγχόνῃ, τὸ τοῦ θανάτου ἄγκιστρον; τὸ τῆς ἁμαρτίας δέλεαρ; ἕως πότε πλούτος, ἡ τοῦ πολέμου ὑπόθεσις; δι' ὃν χαλεκεύεται ὕλα· δι' ὃν ἀκονᾷται ξίφος· διὰ τοῦτον, συγγενεῖς ἀγνοοῦσι τὴν φύσιν, ἀδελφοὶ κατ' ἀλλήλων φονικὸν βλέπουσιν· διὰ τὸν πλοῦτον, αἱ ἐρημίαι τοὺς φονεῦτας τρέφουσιν· ἡ θάλασσα τοὺς καταποντιστάς. αἱ πόλεις τοὺς συκοφάντας. τίς ἐστὶν ὁ ψεύδους πατήρ; τίς ὁ πλαστογραφίας δημιουργός; τίς ὁ τὴν ἐπιορκίαν γεννήσας; οὐχ ὁ πλούτος; οὐχ ἡ περὶ τοῦτον σπουδὴ; *Ibid.* Ἐφῶδια κακῶν, χρήματα. ἀφορμὴ ἀπωλείας. ὑπηρετὴς ἀκολασίας. ὕλη ἁμαρτημάτων.

Radix et sola malorum] *Phocylid. vs. 38.* 'Ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἀπάσης. *Vide Chrysost. ad I. Timoth. vi.*

261 *Ornatus, solvendi leno pudoris*] *Euripid. Γυνὴ δ', ἀπόντος ἀνδρὸς, ἦτις ἐκ δόμων εἰς κάλλος ἄσκει, διάγραφ'* ὥς οὖσαν κακὴν. Οὐδὲν γὰρ αὐτὴν δεῖ θύραισιν εὐπρεπὲς φαίνειν πρόσωπον, ἣν τι μὴ ζητεῖ κακόν. *Zaleucus, Locorum legislator, lege caverat, ne liceret mulieri aureis ornamentis circumponi, neque contextis indumentis, arteque laboratis venustari, nisi cum scortari atque amatorem sibi moliri studerit. Diodor. Sicul. lib. xii. Bibliothecæ.*

266 *Externam mentitur famina formam*] *Omnium elegantissima et selectissima comportavit huc facientia magnus ille et famatissimus JC. Tiraquell. in lege iii. Connubial. ubi et hæc autoris nostri verba adducit §. 7. Vide et Tertullian. De Virginib. velandis. et, De habitu muliebri. et, De cultu fœminarum. Isidor. Pelus. Ep. ii. 53. Ambros. Hexaëm. vi. 8. et l. i. de Virginib. Divine D. Hieronymus ad*

Furiam de Viduitate servanda: 'Quid faciat in facie Christianæ purpurissus et cerussa, (quorum alterum ruborem genarum labiorumque mentitur, alterum candorem oris et colli,) ignis juvenum, fomenta libidinum, impudicæ mentis indicia? Quomodo flere potest pro peccatis suis, quæ lacrimis cutem nudat, et sulcos ducit in faciem? Ornatus iste non Domini est: velamen illud Antichristi est. Qua fiducia erigit ad cælum vultus, quos conditor non agnoscit?' &c.

268 *Hyacinthis*] Ambros. lib. de Nabüthe Israëlita c. v.

270 *Colla vel ignitis*] Arnob. lib. II. contra Gentes: 'Idcirco Deus animas misit, ut divini ponderis et gravitatis oblitæ, gemmas, lapillos, margaritas, castitatis dispendio compararent? conspiciendos quærent corporibus fucos? innecterent his colla? laminas pertunderent aurium? immiuerent frontes limbis? fuligine oculos obumbrarent? nec informibus erubescerent masculorum calamistris vibrare cæsariem, cutem corporis lævigare?' Quanquam ille videatur loqui de maribus, ut verba sequentia ostendunt.

271 *Auribus aut gravidis*] Plinius IX. 35. 'Quin et pedibus, nec crepidarum tantum obstragulis, (*obstrigillis*, Scaliger in Manil.) sed totis socculis addunt. Neque enim gestare jam margaritas, nisi cælcant, ac per uniones etiam ambulent, satis est.' Tertull. de veland. virginib. et, De habitu muliebri sub finem. Vincent. spec. XVII. 51. Chrysost. Homil. ad populum Antiochenum XXI. in Matt. Homil. VIII. et L. in Johan. Homil. LX. in Epist. ad Hebræos, Homil. XXVIII. et in Genes. Homil. XXXVI. et XLI. item homil. De mulieribus se sertis et auro ornantibus. Sed et idem multa scripsit contra mulieres se fucantes et curiosius ornantes; in Genes. Homil. XXXVII. in Matth. Homil. XXXI. et in 1. ad Timoth. Homil.

v. vide et Lips. de magnitud. Rom. IV. 7. Cl. Alexand. pædag. II. 10. et 12. et ibid. III. 2. et 3. D. Hieron. tom. I. ad Eustochium p. 66. b. 'Omnis his cura de vestibus, si bene oleant, si pes laxa pelle non folleat. Crines calamistri vestigio rotantur; digiti de annulis radiant: et ne plantas humidior via spargat, vix imprimum summa vestigia.' Vide et Georg. Schönborn. Polit. III. 17. et I. 6.

278 *Sexus male fortis*] Aristot. hist. animal. IX. 1. Ælian. et Plin. XI. 49. scribunt, mares in omni genere animalium fortiores esse atque animosiores, præterquam in pantheris et ursis. Avicenna vero, aut qui eum traduxit, lib. de animalib. IX. circa initia, leopardos et lupos excipit. Albertus autem Magnus de anim. VIII. 1. ursos et leopardos. Idem Aristot. de generat. animal. IV. 6. fæminas scribit sua natura debiliores esse, quam mares. D. Hieron. in reg. monach. cap. XVI. 'Debilis est nimum sexus, quem geritis, ac fragilis, ac mobilis, si suo relinquatur arbitrio.' D. etiam Petrus Epist. I. 3. mulieres vocat 'infirmis vasculum.' Hinc Philo apud Ant. Monach. in II. tom. Meliss. Serm. XXXIII. 'Ασθενέστεραί πῶς εἰσιν αἱ γυναῖκες τῶν-γυναικῶν. Aristot. I. polit. c. ult. mulierum consilium esse invalidum, scribit. Consule Tiraquell. in leg. I. connubial. Georg. Schönborn. Polit. II. 12.

Cui pectore in arcto Mens fragilis facili] Eurip. in Medea: Γυναῖκες εἰς μὲν ἔσθλ' ἀμνηχανόταται. Κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώτατοι.

279 *Vitiorum fluctuat æstu*] Ex Virg. Æn. IV. 'Varioque irarum fluctuat æstu.' Æn. VIII. 'Magno curarum fluctuat æstu.' Et lib. XII. 'Heu quid agat? vario nequicquam fluctuat æstu.'

280 *Ipse caput muliebris corporis, et rex*] Tiraquell. in leg. I. Connubial.

283 *Cernas mollescere cultu*] Prolixè hac de re itidem Tiraquell. in lege

III. connubial. §. 45. et seqq. ubi §. 51. hunc quoque locum producit: ut et P. Faber Semest. I. 16.

288 *Eo ex orbe petitis Ramorum spoliis*] Plin. VI. 17. 'Primi sunt hominum, qui vocantur Seres, lanitio silvarum nobiles, perfusam aqua depectentes frondium canitiem: unde geminus fœminis nostris labor, redordiendi fila, rursumque texendi. Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona transluceat.' V. N. ad Dracont. vs. 207. et Basil. M. Hexaëm. Homil. VIII. pag. 38. de verme Indico. Jul. Polluc. VII. 17. Cl. Alexand. pædagog. II. 10. Ambros. Hexaëm. v. 3. et 23. Tiraquell. in lege III. connubial. §. 18. et 19. Pisides Hexaëm. vs. 1264.

291 *Additur ars, ut fila herbis saturata*] Plin. VII. 56.

294 *Hunc vultas*] Delicioribus etiam vestes, ex plumis variis contextæ. Seneca Epist. xci. 'Non avium plumæ in usum vestis conservantur.' Hinc Plumarius, qui vestimenta ex plumis avium conficit: quo genere delectata est prisca luxuria, vel, qui acu pingit, et clavos, scutulas, aut alia, quæ plumas avium referant, in veste adtexit. Hieron. in Chronicis: 'Macedonius artis plumariæ.' Varro in Logistoricis: 'Etenim nulla, quæ non didicit pingere, potest bene judicare, quid sit bene pictum a plumario aut textore in pulvinaribus plagis.' Petronius: 'Plumato amictus aureo Babylonico.' quem ad locum Joh. a Wouweren p. 322. Turneb. adv. XI. 25. et XXIX. 19. Lexicon Jurid. in Plumarius. D. Georg. Schönborn. Polit. III. 47. pag. 303.

300 *Sensibus in quinque statuens*] Graphice hæc adducit Saresber. VIII. 6. quæ inibi promptum est legere. D. Hieron. tom. III. lib. II. adv. Jovinian. p. 34. b. et seq.

303 *Ipsæ etiam toto pollet qui corpore tactus*] In vita Pythagoræ apud Photium in Biblioth. p. 713. 'Ἡ δὲ ἀφή,

καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ δι' ὄλου τοῦ σώματος κενώρηκε, καὶ ἔστι κοινὴ πάσης αἰσθήσεως· μᾶλλον δὲ κατὰ τὰς χεῖρας ἐπιδηλοτέραν παρέχεται τὴν κρίσιν.

307 *Perversum jus omne viget*] V. N. Trist. II. 301.

309 *Idcircone, rogo, speculatrix*] Chrysost. in I Corinth. IX. Homil. XXII. Καὶ γὰρ ὀφθαλμοὺς ἡμῖν ἔδωκεν ὁ θεὸς, οὐχ ἵνα ἀκολάστως βλέπωμεν, ἀλλ' ἵνα τὰ δημιουργήματα αὐτοῦ θαυμάζοντες, προσκυνῶμεν τὸν ποιήσαντα. Vide Pisidæ Hexaëm. vs. 680. et seqq.

312 *Incestans miseris fœdo oblectamine visus*] Συνόλως τοῖς τῆς ψυχῆς πάθεσι συμπάσχουσιν ὀφθαλμοί, καὶ ταῖς ἀμυθήτοις τροπαῖς συμμεταβάλλειν πεφύκασιν· διὰ τὴν οἰκειότητα, ut ait Philo lib. II. περὶ τῶν ἐν εἵδει νόμων. Ideoque Chrysostom. 'radicem adulterii esse curiosam inspectionem' dixit. ex quo istud in Collectaneis Antonii: ῥίζα μοιχείας ἡ περίεργος θέα τῶν ὕψων. Ea propter oculi putantur atrocis alienius facinoris conspectu pollui et contaminari. Adi P. Fabrum Semest. III. 19.

313 *Mediaque ex arce cerebri*] Ambros. Hexaëm. VI. 9. Pisides hexaëm. vs. 699.

316 *Pigmentato crine*] Videatur Lips. ad Corn. Taciti Germ. p. 85. et seq. Tiraquell. in leg. connubial.

319 *Patulus Deus addidit aures*] Chrysostom. in I Corinth. IX. Homil. XXII. Πάλιν ἀκοὴν ἐποίησεν, οὐχ ἵνα βλάσφημα δεχόμεθα ῥήματα, ἀλλ' ἵνα σωτήρια δόγματα.

320 *Cavernosos meatus*] Ambros. lib. de Noë et arca c. VII. et hexaëm. VI. 9. Pisides eleganter in Hexaëm. vs. 683. Στενὰς δὲ ποιεῖ τῆς ἀκοῆς εἰσόδους, καὶ κοχλοειδεῖς τὰς θύρας ἐργάζεται, 'Ὡς ἂν καθ' εἰρμὸν εἰσρέωσιν οἱ κτύποι, καὶ μὴ καταπλήξωσι τοὺς ἔσω πόρους, ὥχθους ἀτάκτοις ἐμπεσόντες οἱ ψόφοι.

321 *Numquid madido sapor inditus ori*] Saresber. VIII. 6.

322 *Medicula fercula*] Saresber. ibid. 'Multiplicantur fercula, cibi

alii aliis farciuntur, condiuntur hæc illis, et in injuriam naturæ innatum relinquere, et alienum coguntur afferre saporem.'

331 *Felix, qui indultis potuit*] Turpilinus in Lindia: 'Profecto ut quisque minimo contentus fuit, Ita fortunatam vitam ducit maxime.' Xenophon ad Lamprocleonem scribit, Socratem divitias ex usu metiri jussisse. 'Non enim,' inquit, 'immensas possessiones vocabat divitias, sed tantum, quantum requiritur ad decentem usum.' V. N. ad Psychom. vss. 609. et 430. Boëth. II. prosa 5.

339 *Principio rerum*] Ambros. Hexaëm. I. 2. 4.

342 *Vidit, ait, Deus esse bonum*] Gen. I. Philo lib. Quis rerum divinar. hæres.

358 *Putrefacta inter contagia*] Cassiodor. variar. Ep. XII. 11. 'Sicut fontis puritas per limosa corrumpitur: sic affluentia,' &c.

361 *Non ferrum causa furoris*] Confer Ovid. Trist. II. 266. ibidemque notas meas. Arnob. I. VII. p. 212. 'Quis in gladium formavit ferrum? non homo?' &c. 'Belus ferreum gladium primus produxit, a quo et bellum placuit nominari.' Cassiodor. var. Ep. I. 30.

362 *Vesania fervida Circi*] Tertull. apologet. c. XXXVIII.

364 *Mens vulgi rationis inops*] Pindar. Nem. VII. Τυφλὸν δ' ἔχει Ἥτορ δμῖλος ἀνδρῶν ὁ πλείστος.

365 *Perfurit*] Circus, ἱππόδρομος. Dio: συνέδραμον ἐς τὸν ἱππόδρομον. Et Hierodorianus: ἐς τε τὸν ἱππόδρομον, ὅπου μάλιστα τὸ πλῆθος συνὶδὲν ἐκκλησιάζει, τὸν Ἰουλιανὸν ἐβλασφήμουν. Ait, 'in Circo maxime solitum populum ἐκκλησιάζειν, h. e. per tumultum convenire, et suæ voluntatis significacionem dare.' Doctiss. Casaubon. in Notis ad Spartian. p. 247. Philip. Rubenius Elector. I. 30.

366 *Sic Lacedæmonias oleo maduisse palæstras*] Veget. lib. III. prolog. et

ibid. Stewech. Erasm. adag. 'Olenum non vidit.' P. Faber Agonist. I. 12.

368 *Inde per ærium pendens audacia funem*] Ἀεροβάτης, σχοινοβάτης. Juvenal. Sat. XIV. 'Quique solent rectum descendere funem.' Ibi Scholiast. 'Periphrasis est funambuli, qui per funes ambulat: idem funerepus nominatur ab Apuleio, a fune et repo: Græce schænobates dicitur.' Pisiades de vanitate vitæ vs. 149. Ὡς οἱ πρὸς ὕψος ἐν μεταρσίῳ τάσσει Σχοίνους διτρέχουσιν ἰσχυροσυνθέτους, Εἰ που παρασφαλῶσι τῶν ὑψωμάτων, Ἐν τῷ βάθει πίπτουσι τῶν συντριμμάτων.

368 *Pendens audacia*] Παράβολοι καὶ παρακεκινδυνευμένοι, 'per funem incedentes,' deinde tanquam casabundi fingunt se excidere, et pendent unico pede. Vopiscus in Carino Anemobatan vocat (ut vult magnus Scaliger ad Manil. p. 465.) qui velut in ventis cothurnatus fertur. Vide Justinum Martyr. ad Zenam et Serenum p. 390. et prol. Hecyræ Terentianæ.

370 *Inde feras volucris*] Intelligit bestiarios, non utique qui ad bestias damnati erant, quos ἐπιθανάτους vocat Apostolus I Corint. IV. sed eos, qui auctoritati hoc faciebant, ac spectaculo meridiano operam locabant, vel, ut Maniliane loquar, qui luxuriæ cædem parabant: de quibus diserte scribit Theodericus Rex apud Cassiodorum in epist. antepenult. lib. V. et Callistratus lib. III. §. lege De testib. II propter desperatam audaciam dicebantur παράβολοι. Socrates in historia Ecclesiastica: κυνήγια δέ ποτε ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπιτελοῦντος αὐτοῦ ὁ δῆμος κατεβόα, δεινὸν θηρίον ἕνα τῶν εὐφυῶν παραβόλων μάχεσθαι. Vides Claudianum τοὺς παραβόλους audaces vertere. Inde verbum elegans Apostolo παραβολεύεσθαι, Philipp. II. Dicuntur et οἱ παράβολοι Confectores Suetonio. Glossæ, Confector, ἀναίρετης. Item: Confectorium, χοιροσφαγεῖον. Item: Confectores, καταβόλοι. ita dicti, quod

hasta feras collocabant in ludo meridiano. Et videndum, an locus, quem *ζωγρὸν* et *ζωγρεῖον* vocant Græci, quo bestiae includebantur, hinc dictus sit. Vocatur enim Catabolum; de quo in Martyrologiis, et aliis. Joseph. Scalig. ad Manil. p. 317. P. Faber Semest. II. 10. Lips. Saturn. I. 14. G. Cognat. adag. *παράβολος*. Manil. I. IV. Turneb. XIII. 23.

385 *Curvo quarit terrestria sensu*] Chrysost. Homil. XXI. in eam ad Ephesios: *μέχρι τίνος ἐσμεν σάρκες; μέχρι τίνος ἐπὶ τῆς γῆς κύπτομεν*; Et *σῆριπς καταφερεῖς* ac *χαμαιζήλους*, et *τοὺς ἐκ τῆς γῆς κενολογούντας* homines eandem ob causam vocant Græci patres. Lactant. VI. 1. Manilii etiam huc traho verba I. IV. 'Quid juvat in semet sua per convitia ferri, Et fraudare bonis, quæ nec Deus invidet ipse, Quosque dedit natura, oculos deponere mentis? Perspicimus cælum; cur non et munera cæli?' &c.

391 *Namque illic numerosa cohors*] Galat. V. 19. 20. 21. Saresber. lib. VII. 24.

400 *Ambitio ventosa tumet*] 'Est Cenodoxia, ut patribus placuit, inanis gloria, quæ mentem inflat et aures, et nihil aliud emolumentum de soliditate virtutis mortalibus affert,' &c. Saresb. VIII. 1. per integrum, et ibid. c. 5.

Doctrina superbit] *Τετυφωμένη. περπερεύεται καὶ φυνσιούται.* I Cor. XIII. 4. At vero πᾶν ὃ μὴ διὰ χρείαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται, περπερείας ἔχει κατηγορίαν: quod scribit Basil. M. in Asceticis.

402 *Inde canina foro*] V. N. Trist. III. 12. Cujac. observat. IV. 40.

403 *Hinc gerit Herculeam sapientia clavum*] Fabric. Hercules, cultus a doctis, quia laboriosi esse debent et benefici. Unde Romæ consors cum Musis templum habuit in Circo Flaminio, et *μουσουργέτης* a Græcis cognominatus.

406 *Incerat lapides*] Inf. in Sym-

mach. I. 205.

410 *Surgit in auxilium Chanaanæus*] Ambros. lib. de Noë et arca c. 28. 'Simul significat, ex illo Chanaan Chanaanæus fuisse; qui post multas generationes a populo justo oppressi, cesserunt in ejus possessionem.' Quocum non inepte consonat illud Philonis lib. νόμων ἀλληγορ. *Κέχυνται γὰρ καὶ εἰς τὰ ἐκτὸς τὸ ἀδίκημα. παρὸ καὶ τὸ Χαναὰν καταράται, ὅτι τὴν τῆς ψυχῆς τροπὴν ἐξω ἀπήγγειλε· τοιούτεσι· καὶ εἰς τὰ ἐκτὸς ἔτεινε καὶ ἐπεχειργάσατο, προσθεῖς τῷ κακῷ βουλήματι κακὸν τὸ διὰ τῶν ἔργων ἀποτελεσμα.* Vide eundem Ambros. de Cain et Abel I. 10.

413 *Furens exercitus regis Amorrhæi*] Justin. Mart. dial. cum Tryphone p. 236. 'Ὁν (Ἡρώδην) ὁ λόγος καλεῖ βασιλέων Ἀσσυρίων, διὰ τὴν ἄρεον καὶ ἄνομον αὐτοῦ γνώμην, ἐπίστασθε γὰρ τοιαῦτα, ἔφην, ἐν παραβολαῖς καὶ ὁμοιώσεσι πολλάκις λαλῶν τὸ ἅγιον πνεῦμα· ὅσον πεποίηκε καὶ πρὸς τὸν λαὸν ἅπαντα τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, πολλάκις φῆσαν πρὸς αὐτοῦς, ὁ πατήρ σου Ἀμορρᾶϊος, καὶ ἡ μήτηρ σου Χετταία. Cæterum regio sive terra Chanaan a septem populis fuit habitata, Amorrhæis, Chanaanæis, Gergesæis, Hetæis, Hettevæis, Jebusæis, et Pherezæis: quibus adjungi etiam Philistæi sen Palæstini possunt. De Amorrhæis, Philo lib. II. legis allegor. et lib. Quis rerum divinarum hæres. De Chanaanæis, lib. Resipuit Noë.

427 *Sub fœdere falso Tristis amicitia*] V. N. Psychom. vs. 552. et seqq.

435 *Ducitur innexus manicis, et mille catenis*] Ovid. Pont. II. 8. 'Sic fera quamprimum pavido Germania vultu Ante triumphantes serva feratur equos.'

440 *Qui summum solidumque bonum putat*] Saresber. VII. 17.

444 *In laqueum jam colla dedit*] Confer Muret. var. lect. XVI. 15. et Ovid. Trist. V. 9. et c. 3. 7. et notas nostras Pont. IV. 3.

449 *Haec illa est Babylon*] Ambros.

de fide III. 1. 'Et Jeremias de Babylone memoravit, quod in ea habitabunt filiae Sirenum: ut ostenderet, Babylonis, h. e. secularis confusionis illecebras, vetustis lasciviae fabulis comparandas: quæ velut scopuli in istius vitæ litore dulcem sonare quandam cantilenam ad capiendos animos adolescentum viderentur,' &c.

463 *Nonne fuit melius*] Vincent. Spec. XVII. 49. Augustin. tom. x. de tempore Serm. LXXXV. LXXXIX. xcvi. D. Hieronym. tom. i. ad Eustochium, pag. 65. b.

471 *Virga serpente*] Exod. iv. Macar. Homil. L. 'Ομοίως καὶ Μωϋσῆς ἔθηκε ῥάβδον, καὶ ἐγένετο ὕψις' καὶ πάλιν εἶπε, καὶ ἐγένετο ῥάβδος. Justin. Martyr contra Tryphon. p. 244. Μωϋσῆς μετὰ ῥάβδου ἐπὶ τὴν τοῦ λαοῦ ἀπολύτρωσιν ἐπέμφθη' καὶ ταύτην ἔχων μετὰ χεῖρας ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ ἔτεμε τὴν θάλασσαν. Idem ibid. p. 288.

472 *Æquoreum, pelago cedente, profundum Calcasæ*] Exod. xiv.

478 *Inventi vallem botryonis*] Vallem autem botryonis, h. e. racemiferam, vocat agrum Hierichuntinum: in quem missus est Josua, et socii ejus, ad explorandam soli bonitatem. Fabric.

479 *Cui melle perenni gleba fluens*] Num. xiii. 28. Exod. iii. Isidor. Petrus. Ep. II. 99. Zehner. cent. iv. ad. 10.

481 *Si domitam Hierichon lituis*] Macar. Homil. L.

486 *Et quæ nubigenas transcendant culmina*] Gen. xi. Fl. Joseph. Archæolog. I. 6. 'Ο δὲ τύπος, ἐν ᾧ τὸν πύργον ἀκοδόμησαν, νῦν Βαβυλὼν καλεῖται, διὰ τὴν σύγχυσιν τοῦ περὶ τὴν διάλεκτον πρῶτον ἐναργοῦς' 'Εβραῖοι γὰρ τὴν σύγχυσιν Βαβέλ καλοῦσι. vide et Philon. lib. περὶ συγχύσεως διαλέκτων p. 216. et lib. περὶ μέθης. Zehner. cent. v. ad. 12.

487 *Quis lapis ille est*] Justin. Mart. contra Tryphon. p. 244. Λίθος Χριστὸς διὰ πολλῶν γραφῶν συμβολικῶς κηρύσσ-

σεται. Et p. 248. Ἐχει δὲ καὶ ὁ λίθος σύμβολον πρὸς τὸν Χριστόν. Idem p. 255. et 267. et 278.

492 *Angulus hic portæ in capite est*] Eph. II. 20. Ὁντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη ἀΐξει εἰς καὶν ἅγιον ἐν Κυρίῳ. Ibi Chrysost. homil. VI. p. 1066. Εἰτά φησιν, 'Ο τὸ πᾶν συνέχων ἐστὶν ὁ Χριστός. ὁ γὰρ λίθος ὁ ἀκρογωνιαίος καὶ τοὺς τείχους συνέχει, καὶ τοὺς θεμελίους, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομή. et quæ sequuntur. item Ephes. IV. 15. et seq.

498 *Regina Tyri*] Hanc aliqui ariolantur esse Reginam Saba: de qua 3. Reg. x. et Paralip. II. 9. Princeps Tyri exprimitur Ezech. xxviii. 2. de quo Ambros. lib. de paradiso c. 2. 'Fuisse enim Diabolum in paradiso, etiam Ezechiel Propheta docet; qui dicit super principem Tyri: In voluntate, inquit, paradisi factus es. Principem autem Tyri in figura accipimus diaboli.'

Accola Parthus Euphratis] Isidor. orig. XIV. 2.

499 *Euphratis*] Isidor. origin. XIII. 21. Lucan. III. 256. Plin. v. 24.

Decolor Indus] Manil. lib. IV. 'Colit India Canerum: Ardent Æthiopes Cancro, cui plurimus ignis; Hoc color ipse docet.' Turneb. xx. 9.

500 *Tempora pennatis redimitus nigra sagittis*] Q. Curtius ita de Indis scribit I. VIII. p. 335. mihi: 'Binorum cubitorum sagittæ sunt, quas emittunt majore nixu, quam effectu: quippe telum, cujus in levitate vis omnis est, instabili pondere oneratur.' Adi Plin. XVI. 36. Cæl. Rhodigin. XXIII. 9.

Tempora pennatis redimitus] Qua quisque dote eminet, hujus insignia potissimum gestare amat. Indi, et in his Bactriani, ἐκηβόλον ἔθνος, 'longe jaculans gens,' quod sagittando valent, ut hanc virtutem gentis faciant testatiorem, sagittis redimuntur, Paschal. Coron. III. 18.

503 *Tutus eris, nec te*] *Hermes apud Lactant.* II. 16. Μία φυλακή εὐσέβεια. εὐσεβοῦς γὰρ ἀνθρώπου οὔτε δαίμων κακός, οὔτε εἰμαρμένη κρατεῖ. θεὸς γὰρ ῥύσει τὸν εὐσεβῆ ἐκ παντὸς κακοῦ. τὸ γὰρ ἐν καὶ μόνον ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἀγαθὸν εὐσέβεια.

506 *Ex clementis cuncta solubilib.*] *Confer Philon. lib. Quis rerum divinar. hæres.*

515 *Sed cum spiritibus*] *Isidor. Pelus. Ep. II. 161.*

525 *Facile est frenare rebelles Affectus*] *Vide Macar. Homil. XXVII.*

534 *Parthica harundo*] *Claudian. de raptu II. 198.* ‘*Torrentius amne Hiberno, tortaque ruunt pernicibus hasta, Quantum non jaculum Parthi, non impetus Austri,*’ &c. *Ovid. Met. X. 568.* ‘*Quæ quanquam Scythica non segnius ire sagitta Visa est.*’ *Parthi autem fugiendo pugnabant et sagittas evibrabant. Virg. Georg. III.* ‘*Pidentemque fuga Parthum, versisque sagittis.*’ *Seneca Thyeste:* ‘*Tellis, quæ procul ingerit Parthus, cum simulat fugam.*’ *Herodian. I. III. τὰ πλεῖστα γοῶν φεύγοντες εἰς τοὐπίσω τε τοξεύοντες ἐμάχοντο.* *V. N. Trist. II. 228. et Claudian. Epigram. de hystrice.*

558 *Ille quidem fomes nostrorum et causa malorum est*] *Matth. XV. 19.* *Sicut neque in fornace carbones arden- tes, quin scintillant, neque fimus in sterquilinio, quin fæteat, esse possunt; sic ex corde bulliunt mala.* *Horolog. Princip. I. 38.*

564 *Ut genuit David unum Crimen Abessalon*] *Sophocles, Antigone:* ‘*Ὅστις δ’ ἀνωφέλῃτα φυτεύει τέκνα, Τί τόνδ’ ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους ῥῶσαι, πολλὸν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων;*’ *Vide Heideri orat. Heroum filii noxæ. Ambros. I. V. orat. in obitum Valentiniani Imp. Isidor. Pelus. Ep. III. 219. et IV. 35. Gregor. Richter. axiom. Œcon. c. 15.*

577 *Tristibus atque piis variaverat*]

Varro lege Mænia: ‘*Neque in bona segete nullum est spicum nequam; neque in mala non aliquid bonum.*’ *Plato in Philebo:* τὸ δὴ λεγόμενον, πικρῷ γλυκὺ μεμιγμένον. *Quo rectissime pertinet illud Basilii M. in Asceticis p. 627.* Ἀγχιθύρους γὰρ φασὶ καὶ Ἑλληνες τὰς κακίας εἶναι ταῖς ἀρεταῖς· ἐκάστη γὰρ ἀρετῆς θύρα τὴν κακίαν ὁμοιοτάτην ἰδέαν ἐκατέρωθεν παρήρμοσεν. Ἰν’ ὁ σπουδάζων περὶ τὴν ἀρετὴν, παρεστὼς ταύτης τὸ πρῶτον τῇ θύρᾳ, καὶ κρούειν ταύτην δοκῶν, ἀνοιγέσθης αὐτῷ ἐνθένδε ἢ ἐνθένδε μιᾶς τῶν θυρῶν τῆς κακίας, ἐκ τῆς ὁμοιότητος ἀπατηθεὶς, ὥς εἰς τὸν τῆς ἀρετῆς οἶκον εἰσέλθοι.

583 *Sic vipera Dentibus emoritur fusa per viscera*] *Horapollo in hieroglyph. II. 60. Ælian. de animalib. I. 24. Volaterran. lib. XXV. p. 599. Galen. de theriaca ad Pison. Isidor. Pelus. Ep. I. 105. et 275. et III. 261. Annotat. ad Plin. X. 62. Rhodigin. VI. 13. et 16. Plutarch. in Moraliis.* ‘*Jaculos et viperas proprii rumpunt fœtus: sic garrulus, vel cum sua perniciæ, promit arcana.*’ *Basil. M. Hexaëm. Homil. IX. p. 41. Et in Psal. XV. Homil. II. in fœneratores p. 69. Πονηρῶν γονέων πονηρὸν ἔκγονον. ταῦτα λεγέσθω γεννήματα ἐχιδνῶν, τὰ τῶν τόκων ἀποκνήματα. τὰς ἐχίδνας λέγουσι τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς διεσθιούσας τίκτεσθαι· καὶ οἱ τόκοι, τοὺς οἰκούς τῶν ὀφειλόντων ἐκφαγόντες ἀπογεννῶνται. Iterum homil. De invidia, p. 170. Μᾶλλον δὲ ὥσπερ τὰς ἐχίδνας φασὶ τὴν κνήσασαν αὐτὰς γαστέρα διεσθιούσας ἀπογεννᾶσθαι· οὕτω καὶ ὁ φθόνος τὴν ὥδινουσαν αὐτὸν ψυχὴν πέφυκε παπανᾶν, Isidor. orig. XII. 4. Johan. Brodæus tom. II. Crit. miscell. III. c. 11. et 28. Philo animal. hist. cap. 63. Philostrat. apud Photium in Biblioth. p. 542. et Schol. marginale. D. Bernhard de interiori domo c. 39.*

598 *Pietatis crimine*] *Crimen pietatis significantissime dixit id quod parant in alvo materno fetus isti:*

quod qua patris necem ulciscitur, pietas est: at qua in matrem paratur, crimen. M. Bergius.

617 *Stupro animæ*] Vide Macar. Homil. xxvii.

641 *Si non vult Deus esse malum, cur non vetat*] Consule Augustin. tom. 9. de arbore scientiæ boni et mali. et superius περὶ στεφ. ii. 4. Tertullian. adv. Marcion. ii. 195.

642 *Nil refert, auctor fuerit; anne opera in vitium*] Qui patitur, quod prohibere potest, idipsum facere videtur. ut notat gloss. in l. adigere. ff. de jur. patr. Et in l. pen. C. de Canon. largit. tit. lib. x. ubi pari pœna punitur officialis, qui non prohibet illicitas actiones. Et cap. præterea xxiii. quæstione 8. ubi hæc scribitur sententia: 'Qui crimina, quæ potest emendare, non corrigit, ipse committit.' Ex legibus quoque Platonis ad fin. lib. ix. æque punitur, qui aliorum injurias, cum prohibere possit, non prohibet, atque is qui facit. Tiraquel. tom. vii. c. 44. §. 13. Commentar. Terent. ad Adelph. p. 449. Clem. Alexand. Strom. i. p. 134. lin. 3. et 21. item Strom. viii. p. 333. lin. 10. Tertullian. lib. ii. contra Marcion. p. 195.

649 *Ipsæ creavit enim*] Basil. M. homil. Quod Deus malorum non sit causa: οὔτε μὴν γεννητὸν τὸ κακόν. εἰ γὰρ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, πῶς τὸ κακὸν ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ; οὐδὲ γὰρ τὸ αἰσχρὸν ἀπὸ τοῦ καλοῦ, οὔτε ἡ κακία ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, &c.

657 *Quis ferat hæc injecta Deo con-vitia*] Pindar. Olymp. ix. τό γε λοιδορῆσαι θεοὺς, ἐχθρὰ σοφία.

666 *Labi, hominis*] Basil. Imp. in parænet. ad Leon. filium, cap. 50. ὥσπερ οὐκ ἐν σώμα, ᾧ οὐ παρέπεται σκιά· οὕτως οὐδὲ ἄνθρωπος, ᾧ οὐ παρέπεται ἁμαρτία. ἡ γὰρ φύσις ἡμῶν, εὐλόισθόν τι χρῆμα, καὶ πρὸς τὸ πταίνειν εὐκατάφορον. Justinian. Novel. 5. de monachis § hinc autem: ἡ γὰρ ἀνθρώπου φύσις ὀλισθηρὰ πῶς ἐστι πρὸς τὰ πλημμελήματα. D. Ambros. apolog. David. 'Nec præmittatur istud, quod cum naturæ

nostræ vitio ad peccandum proclives sumus, adeo ut neque sine umbra corpus ullum, nec homo absque peccato sit.' Lactant. lib. de ira Deic. 20. Theodor. Antiochen. apud Photium in Biblioth. p. 205. et seq.

Servare, Dei est] Seneca de Clem. i. 26. 'Hæc divina potentia est, gratiam ac publice servare.'

670 *Invitone potest aliquis peccare Tonante*] Accurate hac de re disserit doctus ille Lipsius. Constant. i. 20.

674 *Nescis stulte tuæ vim libertatis*] Basil. M. homil. Deum non esse mali autorem p. 164. Irenæus adv. hæreses iv. 71. et seqq. Hierocles apud Photium in Biblioth. p. 753. et 757.

694 *Probitate coacta Gloria nulla venit*] Basil. M. homil. Deum non esse mali causam p. 164. "Οτι καὶ συ τοὺς οἰκέτας, οὐχ, ὅταν δεσμίους ἔχῃς, εὐνοὺς ὑπολαμβάνεις, ἀλλ' ὅταν ἐκουσίως ἴδῃς ἀναπληροῦντάς σοι τὰ καθήκοντα· καὶ θεῶ τοιόντι οὐ τὸ ἡναγκασμένον φίλον, ἀλλὰ τὸ ἐξ ἀρετῆς κατορθούμενον. ἀρετὴ δὲ ἐκ προαιρέσεως, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης γίνεται. προαίρεσις δὲ τῶν ἐφ' ἡμῖν ἡρτηται· τὸ δὲ ἐφ' ἡμῖν, ἐστὶ τὸ αὐτεξούσιον. Macar. homil. 27. Οὐ γὰρ ἐπαίνετον, εἰ καὶ ἐπιθυμητὸν, τὸ μὴ προαιρέσει ἀγαθόν· ἐκεῖνος γὰρ ἐστὶν ἐπαῖνον ἄξιος, ὃ ἰδίᾳ σπουδῇ μετὰ ἀγῶνος καὶ πάλης ἐπανελεόμενος τὸ ἀγαθὸν αὐτεξουσίου προαιρέσεως, &c.

696 *Nec tamen est virtus, ni deteriora refutans Emicet*] Sup. περὶ στεφ. ii. 59. D. Ambros. de Cain et Abel ii. 4. 'Cum renunciatur improbitati, statim adesciscitur virtus. Egressus enim malitiæ, virtutis ingressum operatur; eodemque studio, quo crimen excluditur, innocentia copulatur,' &c. Vide Lactant. divin. institut. epitome c. 3.

705 *Lux comes est justī; comes est nox horrida iniqui*] Ambros. de Cain et Abel ii. 9. 'Abscondit se autem, qui velare vult culpam, et tegere peccatum. Qui enim male agit, odit lucem, et amat tenebras suorum et latibula delictorum.' Saresber. iii. 12.

‘An eum putas in conscientia tua securum quiescere, cujus turpitudinem producere potes in lucem, et proferre in publicum? Certe omnis, qui malus est, odit lucem. Et opus omne artificis sui videtur habere imaginem. Meretricantium mulierum fucus, dum argui veretur a lumine, petit umbras, et timet, ne seipsis deformiores sint, si immediata luce videntium obtutibus pateant,’ &c. *Supra Cathem.* II. et Ambros. de interpellat. L. 3.

710 *Transit propositum fas*] Basil. M. homil. Deum non esse mali causam. Ambros. lib. de paradiso. Gregor. de opificio hominis.

721 *Nunc inter vite dominum, mortisque magistrum*] Μεσσηγὺς βίοτοιο δμῶς καὶ δλέθρου. Coint. Smyrn.

726 *Loth fugiens Sodomis*] Ambros. lib. de fuga seculi c. 9. Saresber. VII. 13. Cyprian. in Sodoma. Victorinus Massiliens. in Genesi lib. III. pæne sub finem. Erasm. adag. ‘Remis velisque.’ D. Hieron. tomo I. Ep. XXII. fol. 63.

728 *Sulphure cum jam nimbo*] Cyprian. in Sodoma: ‘Tunc Loth ingreditur Segor, simul exoritur Sol, Ultimus ille quidem, in Sodomamque incendia fervens Infer: nam totos radios armaverat igni. Æmula subsequitur caligo, includere luce Cæptans, atque globos confuso intexere cælo. Fumantes coeunt nubes, novus irruit imber: Sulphuræ cum flammis flagrantibus æstuat æther: Exustus crepitat liquidis ardoribus æther.’ Victor. Massiliens. l. d. De Sodomitico autem incendio vide Augustin. de C. D. x. 8. et XVI. 30. et lib. XXI. cap. 5. Tacit. histor. lib. v. Strabon. lib. XVI. Oros. lib. I. cap. 5. Solin. lib. XXXVIII. Hegesipp. IV. 18. Joseph. de Bell. Jud. lib. IV. Tertullian. apologet. cap. 40. Philo lib. de confusione linguarum: et lib. II. de vita Mo- sis. Ambros. Hexaëm. v. 14.

731 *Angelus hanc hospes*] Ambros. de Abraham Patriarcha I. 5.

736 *Quæ mundi forma cremandi est*] Salvian. de gubernat. Dei lib. I. p. 28. Epist. Jud. vs. 7. D. Hieron. ad Marcellam tom. I. p. 57.

737 *Ore post tergum verso*] Nazianzen. in carminib. Κείνος δ' ἐστὶν ἄριστος, ὃς ἰθέλην ὀδὸν ἔλκει· Οὐδὲ μεταστρέφεται Σοδόμων ἐπὶ τέφραν ἐρήμην, ἥν διὰ μαργοσύνην ξείνῳ πυρὶ δηωθέντων. Φεύγει δ' ἐσσυμένως ἐς ὕρος, πάτρης δὲ λέλειπται· Μὴ μῦθος καὶ λῆας ἄλδς μετόπισθε λίπηται. Chrysost. in Epist. ad Roman. Homil. IV. p. 34. Augustin. t. x. p. 116. et seq. Alcim. Avit. II. 390. Ambros. lib. II. de virginitate p. 6. Zehner. cent. III. ad. 67.

743 *Solidata metallo Diriguit fragilis*] Victor. Massiliens. lib. III. in Genes. ‘Quin etiam Loth, heu! miserabilis uxor, Seu tanto stupefacta metu, seu stulta cupido Illa fuit, vetitum contra consurgere pactum Fæmineis innata animis, quæ denique cunque Causa fuit, Sodomam inspectans se pone ruentem, Confestim pænas violata lege subivit, In statuam conversa salis, spoliataque luce. Sic animam infelix cum corpore perdidit omni, Ut nullum extaret forma remanente cadaver.’ Philo lib. II. allegor. Legis. Et lib. de profugis. Item lib. de somniis. Irenæus adv. hæretic. v. 51. Tertullian. lib. IV. contra Marcion. Cyprian. in Sodoma. Ambros. lib. de fuga seculi cap. I. Clem. Alexand. protrept. p. 29. scribit, ‘Lothi uxorem poetis esse Nioben:’ qua de Homer. Iliad. XXIV. Ovid. Met. VI. 165. Cic. III. Tusc. Agell. XX. 6. Pausan. in Attic. Anson. Epitaph. 27. Sophocl. Antigone et Electra vs. 149. Seneca Herc. Fur. vs. 389. Herc. Cæt. vs. 184. Agamem. vs. 371. Hadr. Jun. cent. I. ad. 68. Niobes archetypum. vide rursus Clem. Alexand. Strom. II. p. 167. et Strom. VII. p. 321. Pari modo fingitur de Orpheo, cum ad Inferos descendisset, repetiturus Eurydicem suam; quod, cum respexisset, illa sit retracta. Fabulam vide apud Plat.

1. Sympos. Virg. Georg. iv. Ovid. in Met. Senecam Herc. Fur. vs. 568.

752 *Quantumque armenta saporum Attemuant saxum*] Cyprian. in Sodomā: 'Namque comes conjux, heu lethum, metaque legis, Fæmina non patiens, divina ad murmura cæli Audaces oculos nequicquam sola retorsit, Non habitura loqui, quod viderit. et simul illic In fragilem mutata sallem, stetit ipsa sepulcrum, Ipsaque imago sibi, formam sine corpore servans. Durat adhuc etenim nuda statione sub æthram, Nec pluviis dilapsa situ, nec diruta ventis. Quin etiam si quis mutilaverit advena formam, Protinus ex sese suggestu vulnera complet. Dicitur et vivens alio jam corpore sexus Munificos solito depungere sanguine menses.'

777 *Dividit huc illuc rapiens*] Pindar. Pyth. x. Καὶ γὰρ ἐτέροισιν ἐτέρων ἔρως ἔείνεψε φρένας.

779 *Aspice Ruth gentis Moabitidis*] D. Hieron. tom. II. p. 73. a.

780 *Illa socrum Noëmin fido comitatur amore*] Hieron. tom. I. p. 38. b. 'Noëmi, quæ nobis sonat παρακεκλημένη: quam interpretari possumus consolatam; marito et liberis peregre mortuis, pudicitiam reportavit in patriam: et hoc sustentata viatico, nurum Moabitidem tenuit. Ut illud Esaiæ vaticinium compleretur: 'Emitte agnum Domine dominatorem terræ, de petra deserti, ad montem filia Sion.' Ambros. lib. de viduis p. 18. b. Rursus D. Hieron. tom. IV. p. 141. b. de nominib. Hebraic. 'Booz in fortitudine. Noëmi, pulchra. Orpha, cervix ejus. Ruth, videns, vel festinans, sive deficiens.'

787 *Fulchra Booz meruit*] 'Ad declarandam Dei potentiam; quod ei facile sit, ad dignitatis culmen evehere, quoscumque voluerit: ut inquit Bergomensis ad hanc historiam lib. IV. Chron. p. 71. a.

790 *Geminos fratres ad hiulcum Pervenisse simul bivium*] Hesiod. lib. I.

ἔργ. καὶ ἡμέρ. Virg. in litera Pythagoræ. Silius Italic. lib. I. Basil. M. p. 227. Max. Tyr. dissert. IV.

810 *Illiciunt altis fallentia grana*] Plaut. Asinar. 'Auceps quando concinnavit aream, offundit cibum: Aves assuescunt. necesse est facere sumtum, qui quærit lucrum. Sæpe edunt: semel si sunt captæ, rem solvunt aucupi.' Ambros. lib. de Helia et jejuniō c. 8. 'Per escam laqueus non cavetur: in esca hamus latet, et cibus deducit in foveam: cibus inducit in retia: cibus visco etiam aves illigat: cibus volantes deponit ad mortem.'

823 *Multas viscosus inescat Pastus*] Ambros. lib. de bono mortis cap. 5. 'Dum aurum petimus, strangulamur: dum argentum quærimus, in visco ejus hæremus: dum prædium invadimus, alligamur. Quin etiam mulieris decus dum tentat, astringit. Clavus est libido; clavus tristitia; clavus iracundia; clavi sunt omnes passionēs, quæ velut veru quodam animam nostram penetrant, et infigunt corpori, visceribusque ejus annectunt.' Confer D. Bernard. in Medit. c. 14. p. 1061.

840 *Regionibus in paradisi*] Vide Bernhard. Serm. III. Dominica Læt. Alcim. Avit. II. 30. et de festo rogat. sub finem.

863 *Flammarumque apices*] Alcim. Avit. III. 286.

871 *Fenestras*] Ambros. lib. de Noë et Arca, cap. 17.

884 *Pereunt sub nocte colores*] Non dispari schemate Ovid. de Arte I. 249. 'Nocte latent mendæ, vitioque ignoscitur omni; Horaque formosam quamlibet illa facit.'

908 *Ignem animæ*] Comment. Terent. Adelph. III. 2. p. 497.

IN PSYCHOMACHIAM.

Psychomachia] Justin. Martyr nominat θυμομαχίαν, Epist. ad Zenam et Serenum: τὸ τῆς θυμομαχίας εἶδος εἰς ἑαυτὸν καταστῆναι εἰλωθεν.

PRÆF. 1 *Senex fidelis, prima credendi via est*] Genes. xv. 6. Roman. iv. 3. Jacobi ii. 21. et seq. Galat. iii. 6. Ibid. vs. 9. vocatur πιστός. Et vs. 7. οἱ ἐκ πίστεως, οἱτοὶ εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. Cyprian. ad Quirin. iii. 15. et Serm. iv. de mortalit. pag. 210.

2 *Beati seminis pater*] Gen. xvii. 18. et 21.

4 *Abraham parenti*] Philo περὶ τῶν μετονομαζ. f. 21. et seqq. et lib. περὶ Ἀβραάμ. et lib. De Gigantib. sub finem. Tractat. adv. Judæos de Sina et Sion inter Cypriani opera f. 347.

5 *Pignus qui dicavit victimæ*] Gen. xxii. Macar. Homil. xxxvii. August. tom. x. de temp. Serm. 68. Isidor. Pelus. Ep. iv. 178. Basil. Seleuc. orat. vii. et viii. Chrysost. in 2 Cor. ii. Hom. iii. et 1 Cor. xv. Homil. xli. Cyprian. Ep. iv. 6. Tertul. l. de de patientia. Ambr. l. de Cain et Abel c. 8. Philo l. 'Quod Deus sit immutabilis,' initio Joh. Saresber. ii. 26. 'Quod autem consilii et voluntatis Dei signum certius est, præceptione aut prohibitione divina? Annon recte videbitur velle, quod præcipit? Plane Patriarcham præcepit unigenitum promissionis filium immolare. Rectene Patriarcha mandanti acquievit? Recte quidem per omnia, eo quod mandatum voluntatis, quæ prima omnium causa est, et nunquam suo fraudatur effectū, certissimum indicium sit. Adeo quidem prima est, ut si quæretur de aliquo, cur ita sit, rectissime dicatur, quoniam ille sic voluit, qui omnia quæcunque voluit, fecit. Si vero, cur voluerit, inquiratur, inepta quæstio est; quoniam primæ causæ, voluntatis scilicet, quæritur causa, cujus nulla est omnino causa.'

7 *Quod dulce cordi, Deo libenter offerendum*] Cyprian. Serm. iv. de mortalit. 'Sic Abraham Deo placuit, qui, ut Deo placeret, nec amittere filium timuit, nec gerere parricidium recusavit. Qui filium non potes lege et

sorte mortalitatis amittere, quid faceres, si filium jubereris occidere? Ad omnia te facere paratum timor Dei et fides debet. Sit licet rei familiaris amissio, sit de infestantibus morbis assidua membrorum et eruenta vexatio, sit de liberis, de uxore, de excedentibus charis funebris et tristis avulsio, non sint tibi offendicula ista, sed prælia: nec debilitent aut frangant Christiani fidem, sed potius ostendant in colluctatione virtutem,' &c. Lactant. divin. institut. epit. c. 2. 'Hoc sacrificium verum est, quod ex corde profertur: non quod manu, sed quod mente libatur. Hæc acceptabilis victima est, quam de seipso animus immolat.' Vide ibid. c. 9. et lib. vi. de vero cultu c. 25.

10 *Suumque suasor exemplum dedit*] Abraham pugnavit cum prophanis gentibus, captumque Lothum liberavit. Οὕτω ἡ πιστὴ ψυχὴ τὸ χάρισμα τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαμβάνειν καταξιοῦται, μετὰ πολλοῦ ἀγῶνος, καὶ ὑπομονῆς πολλῆς, καὶ μακροθυμίας, καὶ πειρασμῶν, καὶ δοκιμασιῶν, τῆς αὐτεξουσίᾳ προαιρέσεως διὰ πασῶν θλίψεων δοκιμαζομένης. Macar. homil. ix. Καὶ οὕτως παραμένων καὶ ἐπικαλούμενος τὸν κύριον ἐν πίστει ἀδιστάκτῳ καὶ ὑπομονῇ πολλῇ, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ βοήθειαν ἐνδεχόμενος, τυχεῖν ἐκείθεν τῆς ἐνδοθεν λυτρώσεως τῶν δεσµῶν, καὶ τριχῶν, καὶ φραγµῶν, καὶ σκότους πνευµάτων πονηρίας, ἅπερ εἰσὶν αἱ τῶν κρυπτῶν παθῶν ἐνέργειαι· οὗτος δὲ ὁ πόλεμος διὰ χάριτος καὶ δυνάμεως θεοῦ καταργεῖσθαι δύναται· δι' ἑαυτοῦ γάρ τις ῥύσασθαι ἑαυτὸν τῆς ἐναντιότητος, καὶ πλείνης τῶν λογισµῶν καὶ παθῶν ἀοράτων, καὶ μηχανῶν τοῦ πονηροῦ ἀδυνατεῖ, &c. Idem Homil. xxi. pag. 298.

11 *Prolem, matre virtute editam*] H. c. Animi tranquillitatem et lætitiā: qua qui potiuntur, de iis ait vates regius Psal. xxxv. 'Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis tuæ potabis eos.' Ubi Hieronymus: 'Inebriabuntur filii hominum, i. e. filii Christi, quia ipse filius

hominis est : et sancti filii hominum. Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, a pinguedine gratiæ Spiritus Sancti. Domus tuæ, sanctæ Ecclesiæ. Vel inebriabuntur, ut, oblitis flagitiis, virtutibus copulentur. Ubertas domus tuæ, intellectus dogmatum Ecclesiasticorum : torrens voluptatis Dei, Spiritus Sanctus est; qui irrigat omnem animam spiritualibus fluentis, ut fructum exhibeat sanctitatis.' Vide Philon. lib. Quod deterior potiori insidetur.

13 *Quam strage multa*] 'Facilius cujuslibet arboris noxia latitudo ac proceritas exarescit, si antea radices ejus, quibus innititur, vel nudatæ fuerint vel succisæ. Et infestantes humores aquarum continuo siccabuntur, cum generator eorum fons ac profluentes venæ solerti industria fuerint obturatæ.' Vincent. Spec. xx. 53. 'Ita vitiorum peste profligata atque repulsa, virtus sua profert vexilla et pandit pomœria.' Igitur, ait ibid. Vincent. c. 56. 'Unusquisque vitium, quo maxime infestatur, explorans, adversus illud arripiat principale certamen; indesinentes quoque orationem fletus ad Deum fundens. Impossibile est enim de quolibet passione triumphum quempiam promereri, priusquam intellexerit, industria vel labore proprio victoriam certaminis semet obtinere non posse, cum tamen, ut valeat emundari, necesse sit die noctuque eum in omni cura et sollicitudine permanere. Cumque se ab ea senserit absolutum, rursus latebras sui cordis perlustret, et excipiat sibi quam inter reliquas invenerit diriorẽ; atque adversus eam specialius omnia Spiritus arma commoveat : et ita semper validioribus superatis celerem de residuis habebit facilemque victoriam, quia et mens triumphorum processu redditur fortior; et infirmorum pugna succedens promptiorem ei faciet proventum præliorem.'

14 *Portenta cordis*] 'Plura sunt vitia, quam virtutes. Numerosior est enim carnalium passionum populus de septenario fomite vitiorum procedens. Fortior enim militat in membris nostris oblectatio carnalium passionum, quam studia spiritualium virtutum; quæ non nisi summa contritionum cordis et corporis acquiruntur. Atque ut jugiter teneantur, necesse est, eas semper illa, qua acquisitæ sunt, sedulitate atque industria custodiri. Ideo Salomon eleganter mentis incuriam domati comparavit, tectoque neglecto; per quod primo quidem veluti minutissima quædam penetrant ad animum stillicidia passionum. Quæ si velut parva et levia negligantur, corrumpunt tigna virtutum, et post hæc influunt imbre largissimo vitiorum.' Vincent. ibid. c. 56. et 68.

15 *Reges ceperant Loth*] Genes. xiv. Ambros. de Abraham. ii. 7.

22 *Armat trecentos*] P. Greg. Tholosan De Repub. ii. c. 3. n. 3.

26 *Quin ipse ferrum stringit*] Genes. d. l. Hegesip. v. 16.

43 *Melchisedech*] Genes. xiv. Psal. cix. Heb. vii. D. Ambros. Ep. x. 82. et 84. et lib. de Abraham. i. 8. et ii. 8. Pelarg. in Gen. c. xiv. p. 271. Philo l. ii. legis allegoriar. Suidas, et alii.

45 *Mox et triformis*] Genes. xviii. Ambros. Ep. x. 82. et l. de fide resurrect. c. 23.

47 *Et jam vietam Sarra*] Philo περί τῶν μετόνομας. fol. 24. Σάρα μετονομάζεται εἰς Σάρραν. ἐρμηνεύεται Σάρα μὲν, ἀρχή μου Σάρρα δὲ, ἀρχουσα. τὸ μὲν οὖν πρότερον, εἰδικῆς σύμβολον ἀρετῆς ἐστὶ τὸ δὲ ὕστερον, γενικῆς. &c. vide ibid. f. 41. ubi 'Ἰσαὰκ exponitur ὁ συνώνυμος τῆς ἀρίστης τῶν εὐπαθειῶν χαρὰς, γέλως, ὁ ἐνδιάθετος νῦν θεοῦ, τοῦ διδόντος αὐτὸν μήλιγμα καὶ εὐθυμίαν εἰρηνηκωτάταις ψυχαῖς. Et fol. l. ibid. 'Ἰσαὰκ εὐπαθειῶν ἀρίστη χαρά. Idem lib. περί τοῦ ἐξένηψε Νῶε extremo, pag.

190. Ὁ γὰρ Σημ (inquit) ὥσανει βίζα καλοκάγαθίας υποβέβληται, δένδρον δ' ἡμεροτοκοῦν ἐκ ταύτης ὁ σοφὸς Ἀβραὰμ ἀνέδραμεν, οὗ τὸ αὐτήκοον καὶ αὐτομαθὲς γένος Ἰσαὰκ ὁ κάρπος ἦν, ἀφ' οὗ πάλιν αἱ διὰ πόνων ἀρεταὶ κατασπείρονται, ὧν ἀθλητὴς ἐστίν, ὃ τὴν πρὸς πάθῃ πάλῃν γεγυμνασμένος Ἰακώβ, ἀγγέλοις ἀλείπταις λόγοις χρώμενος· οὗτος τῶν δώδεκα κατάρχει φυλῶν, ὧς οἱ χρησμοὶ βασιλειῶν καὶ ἱεράτευμα θεοῦ φασιν εἶναι. D. Hæschel. in Notis ibid. fol. 212.

In alco fertilis] Cyprian. lib. i. adv. Judæos p. 265. § 20. 'Quod Ecclesia, quæ prius sterilis fuerat, plures filios habitura esset ex gentibus, quam quot synagoga antea habuisset, &c. Sic et Abraham, cum de ancilla natus esset prior filius, Sarra sterilis diu mansit, et sero in senecta de pollicitatione peperit filium Isaac, qui fuit typus Christi.' Ambros. de Abraham. i. 7.

52 Vigilandum in armis pectorum fidelium] Teste enim Prospero; 'Nunquam bella piis, nunquam certamina desunt: Et, quocum certet, mens pia semper habet.' Quod Reusnerus ὁ μακαρίτης ita vertit: Οὔποτε τοὺς ἀγαθοὺς ἀπολείπει μύχθος ἄγων τε, Αἰὲν ἀγωνιστὴν εὐσεβεὺς ἦτορ ἔχει. Præclare equidem Bas. Seleuc. orat. viii. in Joseph. Οὐ γὰρ τσσαῦται κινδύνων ἐπαστάσεις πολιορκουσι τοὺς πλέοντας, ὡς αἱ τοῦ βίου περιστάσεις περιαντλοῦσι τοὺς τῆς ἀρετῆς ἐμπορίαν ἀνύοντας. τίς γὰρ τῶν δικαίων τὸν τῆδε πλοῦν διὰ γαλήνης παρέπλευσε; Integram perlege Orat. vel, ut Isidor. Pelus. scribit Ep. i. 4. et iv. 195 Πέπεισο, στάδιον ἡμῖν τὰ παρόντα προκείσθαι ἄρατον, ἐν ᾧ θηλοῖς οὐκ αἰσθητοῖς, ἀλλὰ νοητοῖς πάθεσι προσπαλαίμεν, &c. A quib. non discordant, quæ extant lib. ii. epist. 24. δῆλον μὲν γὰρ, ὅτι τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἁθλῶν στάδιον ἐστίν ὁ παρὼν βίος· τῶν δὲ στεφάνων καὶ τῶν ἐπιδόλων, ὁ μέλλων. Vide Epist. iii. 60.

57 Si quid trecenti] Caspar Barthius, indefessi ingenii et lectionis

plurimæ juvenis, acutissimum hoc ænigma l. i. Ablegm. Crit. c. 5. ita explicat. Pro possint, legendum ait, prosint. Trecenti autem aliud nihil nisi crucem Dominicam designant, illi inclusi literæ sive elemento Græcæ tau, quoi eum numerum exprimere Magistri linguæ dederunt. Jam sciendum est, quid prosint illi trecenti, h. e. crux Dominica, Gratiæ divinæ et æternæ salutis ostium, quam 'vexillum pietatis' vocat ad Asellam D. Hieronymus, quam 'lignum vitæ' eleganti carmine celebravit D. Cyprian. 'tropæum gloriæ' Venantius Fortunatus, quam 'omnium nostrorum salutem' noster Prudentius in Romano vocat. Porro solentes Christiani scriptores tau Græcum crucem suam nuncupare, et ab illa litera lignum sanctum censere consuevere. Tertul. lib. iii. in Marcionem: 'Ipsa est enim litera Græcorum tau; nostra autem T species crucis.' D. Paulinus: 'Christus non multitudine nec virtute legionum, sed jamnunc in sacramento crucis, ejus figura per literam Græcam tau numero trecentorum exprimitur, adversarios principes debellavit.' Quo loco proculdubio Prudentium adspexit D. Paulinus. Et hoc quidem modo quid per 'trecentos' Aurelius Clemens velit significatum, liquidum est. Sequitur, ut, quid per 'bis novena' intelligendum, apparere faciamus. Notissimum est Θ literam mortiferum signum Prætoris, ut Martialis loquitur, esse; quia scil. inauspicatum mortis vocabulum θάνατος ab ea incipiat. Jam ne pueris quidem incognitum, idem elementum Græcis novenarium numerum exprimere. Per duo itaque theta, sive novenarios indices, duas mortes, et quidem eorum, qui cum tau suspenso Domino obierunt, circumloquitur Poëta. Sunt autem ii latrones comites meriti, immeritissimæ Christo Salvatori necis. Horum latronum nobis cognitio et consideratio maguopere

prodest; ut scil. peccaminum nostrorum identidem, et quidem crebro (sunt enim gemini) recordemur, et simul cum Christi passione gratiæ ministra merentia scelera æternas pœnas ob oculos habeamus. Ne ita facile intuitu suppliciorum indulgeamus dehinc naturæ corruptæ vitia quasi manu facta, nostræ certe arbitrationis. Duorum vero consideratio eo etiam ducere potest, exindeque prodcesse, quod duplicem mortem facinora incurrant, mortalem alteram, quam is latro obiit, qui conversus cum Domino paradisu eadem vespera ingressus est; alteram æternis cruciatibus trahendam, cujus vermis nunquam intermoriturus, cujus ignis nunquam extinguendus est; quam oppetiit nequissimus mortalium, qui sceleribus patris pœnitentiæ de loco eo scurrilia et inopia dicta adjecit, in ipso patibulo in seipsum crudelior, quam in hospites olim ferro liber fuerat. Hæc Barthius noster.

58 *Figura noverimus mystica*] Foliis Sibyllæ obscurius hoc est, et numeris Pythagoricis abstrusius, quod fere nemo est qui promat, et se Œdipum exhibeat; nisi Johan. Drusius lib. II. quæst. et Respons. cujus verba: 'Vir eruditus,' inquit, 'qui Prudentium Commentario recens illustravit, hic Œdipum aliquem desiderat. Nihil opus Œdipo; ego Davus, si ullum est, ænigma solvam, quod facile intellectu est, si sciamus Tau literam referre figuram Crucis. Nam eadem in numeris notat CCC. Isidorus de Etymologiis: Inter mysticas literas tertia est Tau, figuram demonstrans Dominicæ Crucis. Hieronymus in Commentariis Ezech. IX. 4. antiquis Hebræorum literis, quibus usque hodie utuntur Samaritani, extrema litera Tau crucis habet similitudinem, quæ in Christianorum frontibus pingitur, et frequenti manus inscriptione signatur. Quod vobis, magis clarescet ex glossa ordi-

Delph. et Var. Clas.

naria; in qua Gen. XIV. loco, ubi hanc historiam sensu allegorico illustrat, ita legimus: Quisque pro anima sua contra spirituales nequities bellum gerat, cum trecentis decem et octo vernaculis, i. e. cum auxilio sanctæ Crucis. Tau enim litera, quæ habet figuram Crucis, CCC. exprimit. Superest difficultas, quam affert numerus auctior, quam nullus extrico; si hoc non est, quod suspicor; quia apud Hebræos Tau littera scribitur binis consonantibus, videlicet Th et V, quarum posterior valet sex, existimasse veteres, sicut in Tau ter iteratur centum, sic in Vau ter repeti debere sex. Est autem ternus numerus inter mysticos. Ita emergunt trecenti terque seni vernuli. Ceterum ut nolim hoc posterius pro certo affirmare; ita prius illud, nempe in mente habuisse Prudentium, cum hos versus scriberet, memoratam allegoriam, tam certum habeo, quam quod maxime. Hactenus doctissimus Drusius. Johan. Heidfeld. in Sphinge Philosoph. c. 31.

60 *Parente*] Cyprian. in Symb. exposit. 'Quomodo sane Deus Pater genuerit filium, nolo discutias; ne te furiosus inseras in profundi hujus arcanum.' Vide ibid. plura, et serm. de nativ. Christi. Ambros. lib. I. de fide: 'Mihi impossibile est generationis scire secretum; mens deficit, vox silet, non mea tantum, sed etiam Angelorum.' Egregia hanc in rem adfert Basil. M. homil. in sanctam Christi *γέννησιν*, p. 231. Apoth. vs. 5. et 334. Euphron. Presbyter in exposit. Symb. Athanas. 'Deus Pater Deum Filium genuit non voluntate neque necessitate, sed natura. Nec quærat, Quomodo genitus sit; quod Angeli nesciunt, Prophetis est incognitum. Unde eximius Prophetæ Esaias dicit, Generationem ejus quis enarrabit? Ac si diceret; Angelorum nemo, Prophetarum nullus. Nec inenarrabilis et inæstimabilis

Prudent.

4 R

Dens a servulis suis discentiendus est, sed fideliter credendus, et puriter diligendus.

5 *PSYCHOM.* Dissere Rex noster] Sine Dei enim Numine, nihil est in homine. Pulcher est in hanc sententiam Luciani Senarius, Antholog. i. Θεοῦ μὲν ἔκτος οὐ τις εὐτυχεῖ βροτός. Nec male Eurip. in Supplic. Ἡ 'ρετὴ δ' οὐδὲν φέρει Βροτοῖσιν, εἰ μὴ τὸν θεὸν χρῆζοντ' ἔχει. Et rectissime Nestor apud Homerum: Εὐχέσθαι πάντες δὲ θεοῦ χαιτέουσ' ἄνθρωποι.

7 *Exoritur quoties turbatis sensibus intus seditio*] Præclare Πλατωνίζων Philo lib. περὶ οὐείρων: Τοιοῦτος μὲν δὴ κύκλος εἰλεῖται περὶ τὴν πολύτροπον ψυχὴν αἰδίου πολέμου. καθαιρεθέντος γὰρ ἐνὸς ἐχθροῦ, φύεται πάντως δυνατώτερος ἕτερος, ὕδρας τῆς πολυκεφάλου τὸν τρώπον. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνης φασιν, ἀντὶ τῆς ἐκμηθείσης κεφαλῆς ἀναβλαστάνειν ἄλλην· αἰνιττόμενοι τὸ πολύμορφον καὶ πολύτροπον τῆς ἀθανάτου κακίας δυσάλωτον γένος. A cujus mente Chrysostomus longe non abit; dum inquit: Ὁ τῶν παθῶν ἡνίοχος οὐχ ἅπαξ καθυποτάξας ἐστὶν. ἀεὶ γὰρ ὁ πόλεμος οὗτος ἴσταται ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Quod Cyprianus ita exsinuat Serm. i. de mortalitate fol. 207. 'Cæterum quid aliud in mundo, quam pugna adversus Diabolum quotidie geritur? quam adversus jacula ejus et tela conflictationibus assiduis dimicatur? Cum avaritia nobis, cum impudicitia, cum ira, cum ambitione congressio est,' &c. Confer D. Bernard. in lib. de ordine vitæ p. 1123³.

9 *Pro libertate tuenda*] Libertas alioqui res inæstimabilis, § ult. qui et ex quib. caus. man. non po. l. cvi. Radulph. Forner. rer. quotidian. iv. 13. 'Omnesque profecto liberi lubentius sumus, quam servimus.' Plaut. Captiv. Unde concinne Guntherus viii. 81. 'Sunt, quibus extrema pro libertate tuenda Dulce sit, intrepido mortem promittere voto, Esuriem, cælumque pati, bellique labores,

Dummodo pro patriæ sint hæc toleranda salute.' Ita apud Mantuanum Homerum Æn. viii. 'Æneadæ in ferum pro libertate ruebant.' Numquid ergo sædum non erit, ταῖς τῶν παθῶν τρικυμλαῖς ἐκδιδοῦναι, ut Theodoret. loquitur, affectuum decumanis cedere fluctibus, vitiorum procellis abripi, et Licentiæ æstu absorberi? Affecturum, inquam, et vitiorum: ἄπερ εἰ τῆς ἐν ἡμῖν βώμης κρατήσουσιν, οὐ μέχρι τοῦ σώματος ἰστώσει τὸν κίνδυνον, ἀλλ' αὐτῇ τῇ ψυχῇ τὸν θάνατον φέρουσιν. Isidor. Pelus. Ep. iv. 195.

10 *Furiis inter præcordia mixtis*] 'Animus, quia tenuis est et invisibilis, cum iis congregitur hostibus, qui videri tangique non possunt. Qui sunt autem hostes animi, nisi cupiditates, vitia, peccata? quæ si vicerit virtus ac fugaverit, immaculatus erit animus et purus.' Lactant. iii. 12. 'Tres autem sunt adfectus, qui homines in omnia facinora præcipites agunt; ira, cupiditas, libido. Propterea poëtæ tres Furias esse dixerunt, quæ mentes hominum exagitant; ira ultionem desiderat, cupiditas opes, libido voluptates,' &c. Idem vi. 21. Cæterum hodie septem tantum principalia numerantur Vitia. at Veteres octo. Cassian. in Biblioth. Photii pag. 266. D. Bernard. lib. de ordine Vitæ p. 1123. Theodulphus Aurelianus. epist. ad Clerum: 'Octo sunt principalia vitia, sine quibus vix ullus inveniri potest. est enim gastrimargia, h. e. ingluviæ; secundo fornicatio; tertio accidia sive tristitia; quarto avaritia; quinto vana gloria; sexto invidia; septimo ira; octavo superbia.' Pluribus hoc ostendit Goldastus, ille Germaniæ carbunculus, ad Columban. p. 108.

11 *Nec enim Magvarum virtutum inopes*] Vide Caprian. de exhortat. Martyrii, cap. 8.

21 *Dubia sub sorte duelli*] Senecæ hæc stabiliuntur calculo, Thebaide, vs. 629. 'Fortuna belli semper anci-

piti in loco est.' Et Virg. Georg. II. 'Dubius Mars errat in armis.' Et Æschyli in ἔπτα θήβ. Ἔργον δ' ἐν κύβοις ἄρης κρινεῖ. Notus est Homeri quoque versiculus Iliad. VI. Ἐνὸς ἐννάλιος, καὶ τὸν κτανέοντα κατέκτα. Qui Ciceroni in oculis fuit, pro Milone: 'Incerti exitus pugnarum, et Mars communis: qui sæpe spoliante jam et exultantem evertit et perculit ab abjecto.' Hegesippus ergo non immerito exclamat v. 30. 'O varia atque incerta, velut bellorum quædam alea! quæ sicut jactu quodam, ita casu potius, quam virtute, plerumque inopinatis ludit eventibus, sufficiens novos exitus. Namque et hic jactus sunt, non tesserarum quidem, sed sagittarum telorumque plurius, lapidum quoque, quibus sæpe victor sternitur alieno vulnere. Et dum aliena spolia rapit, ipse despoliatur,' &c. V. N. Pont. III. 6. vs. 31.

21 *Petit campum*] Virg. Georg. III. 'Purior electro campum petit amnis.

23 *Nuda humeros*] Ita depingitur Fidei habitus; sat graphice. Appelatur, 'Agresti turbida cultu,' forte, quia simplex et aperta: aut quæ vix fuerit e gentiliis et paganorum erroribus ac sordibus eluctata. Nuda humeros; nec enim ei, ut Amori apud Theocritum, Idyll. XXI. νόος ἐμπεπύκασται, neque κεύθει νόφ' ἄλλο, ἄλλο δὲ λαλεῖ ἢ προσφέρει. Intonsa comas; quia e vestigio non deficit, labascit, intersecatur et avolat; sed suis usa progressionib. quotidie augetur. Exerta lacertos; quia prompta ad operandum. ἐὰν γὰρ ἡ πίστις μὴ ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστί καθ' ἑαυτήν. Jac. II. 17. Vide ib. vss. 14. 18. et seqq.

24 *Reptinus laudis calor nec telis meminit cingi*] Referes huc non inconcinne historiolum de Alberto Comite Tyrolensi, apud Gunther. VII. 687.

31 *Altior insurgens*] Virg. Æn. XI. 'Tum validam perque arma viro perque ossa securim, Altior insurgens,

oranti et multa precati Congeminat.'

36 *Quam mille coactam Martyribus*] Cypri. de duplici martyrio: et de laude martyrii.

39 *Floribus*] I. e. Martyres remunerat eo genere honoris, qui summus est. Hi flores autem mystico sensu hic sunt gemmæ virtutum, inf. vs. 911. Carol. Paschal. Coron. II. 15.

41 *Fulget in armis*] Virg. Æn. VI. 837. 'Paribus quas fulgere cernis in armis.'

Speciosus in armis] Καλὰ τὰ παρθενίης κειμήλια. P. Silentarius. vide Cyprian. de singularitate clericor. p. 408.

42 *Succincta faces*] Vocat Furiam, vss. 10. et 46. ideo, quia igni armata istæ ac facibus ardentibus, Libidini easdem assignat. Sophocles: κύρις ἐστὶ λύσσα μαινὰς, rabies furiosa.

54 *Semper prostrata jacebis*] Vox ea propria insultantis adversarii. Ita Achilles Lycaoni insultat jam interemto: Ἐνταυθοῖ νῦν κείσο μετ' ἰχθύσιν, οἳ σ' ὀπειλῆς Αἰμ' ἀπολιχμήσονται ἀκηδέες. Sed hæc protrita. Exemplum aliquam multa suggeret Homerus, Cointus Smyrn. alii.

60 *Assyrium postquam thalamum cervix Olopherni Cæsa*] Judith. c. 13. Saresberiensis VIII. 20. 'Sic Holofernes non virtute hostili, sed suis vitiis gladio mulieris occubuit; et qui viris formidabilis fuerat, luxuria, et ebrietate victus a fœmina interfectus est,' &c. Et paulo post: 'Ipsa vero, quæ luxuriari non venerat, fidei et fortitudinis suæ instrumento, usa est luxuria aliena. Et crudelitatem, quam semel sopivit blanditiis, in populi liberatione charitatis armis occidit. Percussit ergo Holofernem in cervicem et abscidit caput ejus, et tradidit illud ancillæ suæ, ut poneretur in peram reportandum in urbem, quæ salutem fuerat consecuta in manu fœminæ.' Isidor. Pelus. Epist. I. 87. August. tom. X. de tem-

pore Serm. cccxxviii. cccxxix. Ambros. offic. iii. 13. et lib. de Helia et jejuniis c. 9. et lib. de viduis p. 18. b. et seq. D. Hier. tom. i. ad Eustoch.

76 *Inde omnis jam diva caro est*] Athanas. apud Theodoret. Dialog. 2. contra Hæret. 'Quia λόγος assumpsit carnem, ideo θεοποιήθη ὁ ἄνθρωπος.'

81 *Sed miseros ad nobiliora trahente*] Basil. Selenc. Orat. in prophet. Elisabeth et Sunamitidem: Καὶ ἡ ζωὴ τὸ νεκρὸν ἐφόρεσεν ἐνδυμα, ἵνα εἰς τὴν ἰδίαν ἀφθαρσίαν μεταβάλλῃ τὴν νέκρωσιν. κατελευθούσης δὲ τῆς θεότητος εἰς τὸ σῶμα, ὅλα τὰ μέλη λοιπὸν ἡγιαζέτο, καὶ πρὸς τὸν ἀμείνονα κατεβάλλετο χρῆσιν, &c. Vide Jobium apud Photium p. 306.

82 *Ille manet, quod semper erat; quod non erat esse Incipiens*] Juxta illud: 'Sum, quod eram; nec eram, quod sum; nunc dicor utrumque.' Nazian. Orat. ii. in S. lavac. 'Dei filius hominis filius et fieri et vocari sustinet; non immutans, quod erat; sed assumens, quod non erat.' Basil. Selenc. Orat. in Moysem, in illud Phil. ii. 'Ἄλλ' ἑαυτὸν ἐκέκωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, inquit: λαβὼν δὲ ἡμῶν, οὐ γενόμενος καθ' ἡμᾶς. μεμένηκε γὰρ ὁ ἦν, λαβὼν δ' οὐκ ἦν. Τοῦ εὐαγγελίου λέγοντος· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· δηλονότι, ὃ οὐκ ἦν ἐγένετο, μέλινας ὑπὲρ ἦν. August. tom. x. de tempore Serm. v. 'Accedens ad nos per id, quod assumpsit ex nostro; et liberans nos per id, quod mansit in suo.' Vide ibid. Serm. xii. &c.

87 *Lutulenta libido*] Οὐ γὰρ τῶν προπλάων μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδύτων ἀπτεται ὁ μολυσμὸς, ut sic traham huc verba Isidori Pelus. Epist. iv. 122.

90 *Corpora comminuculans*] Isidor. Pelus. Ep. iv. 129.

Animas in tartura mergis] Nam blandientis libidinis virus occultum est, et aridentis nequitiae facies quidem læta, sed calamitatis abstrusæ illecebrosa fallacia, instar ejusdem veneni, ubi in lethales succos dulcedine aspersa, calliditate fallendi, sapore

medicato, poculum videtur esse, quod sumitur: ubi epota res est, perniciēs hausta grassatur.' Recte ergo atque eleganter Philo lib. περὶ νόμων ἀλληγορ. ὅντως γὰρ οὐδὲν οὕτως θάνατον ψυχῇ ἐπάγει, ὥς ἀμετρία τῶν ἡδονῶν. Imo, ut Synesius scribit Epist. cxlvi. ἐγὼ μὲν οὐ δὲ ἄλλο τι τὰς Σειρήνας ὑπὸ τῶν ποιητῶν βλασφημεῖσθαι, ἢ ὅτι τῷ μελιχρῷ τῆς φωνῆς ἀπάλλουν, προσαγόμεναι τὸν πιστεύσαντα. ἤκουσα δὲ τοῦ τῶν σοφῶν καὶ ἀλληγοροῦντος τὸν μῦθον. Σειρήνας γὰρ αὐτὰς αἰνίττεσθαι τὰς ἀπολαυστικὰς ἡδονὰς, αἱ τοὺς εἰζαντας καὶ καταγοητευθέντας αὐτῶν τῷ προσηνεῖ μετὰ μικρὸν ἀπολλοῦσι. Vide eundem Epist. xxxiii.

96 *Furturum maxima*] Sup. vs. 78.

107 *Catholico in templo*] Solebant milites, confecto bello, quæ gesserant, aut hostibus abstulerant, arma ad Deos suspendere: contra Symmach. ii. 61. Propert. i. ii. 'Miles depositis annuos secubat armis, Et vetus in templo bellica parma vacat.' Homer. Iliad. vii. de Hectore, Ajacem interficere cupiente: Τεύχεα συλῆσας οἶσ'ω ποτὶ Ἰλίου ἱρήν, Καὶ κρεμῶσ' ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο. Æn. xi. cæso Mezentio spolia Marti Gradivo dicari facit in trophæo Virg. 'Mezentius ducis exuvias tibi magne trophæum Bellipotens.' Vide eundem vii. a vs. 177. usque ad vs. 190. Meurs. ad Lycoph. p. 257.

109 *Modesta*] Est enim innata quodammodo atque insita Fortunæ, quæ per aspera et calamitosa eluctatur, modestia. Nec aliam ob causam bonis viris fortunam ejusmodi Deus plerumque immittit, nisi quia eorum modestiam hæc quasi disciplina procurat. Vidit hoc Seneca, lib. Quare bonis viris: 'Cum videris bonos viros acceptosque Diis laborare, sudare, per arduum ascendere; malos autem lascivire et voluptatibus fluere; cogita, filiorum nos modestia delectari, vernularum licentia.' Belle proinde modestiam, seu morum

moderationem, quam μετριοπάθειαν appellat Plutarchus, ἐκγονον ἀνεξικακίας esse dixit lib. De amore fraterno. Prudentius ergo hic accommodat. Et Lucianus ingeniose libro Imaginum, quam sit Fortunæ redeunti necessaria modestia, designatum ait a poetis, cum fingerent Dædalum in patriam e carcere revolantem summis fluctibus, alis remigasse, easque subinde aqua inspersisse, ne ardenti Sole diffunderent. P. Roverius Notis in Paneg. ad Franciæ regem, charact. II. p. 131.

Modesta gravi stabat Patientia vultu] Tertulliani verba et Picturam Patientiæ huc nisi traxero, injurius ero. Ait ille scriptor, Patrum antiquissimus, lib. de Patientia: 'Age jam si et effigiem, habitumque ejus comprehendamus. Vultus illi tranquillus et placidus, frons pura, nulla mœroris aut iræ rugositate contracta: remissa æque in lætum modum supercilia, oculis humilitate, non infelicitate dejectis. Os taciturnitatis honore signatum. Color, qualis securis et innoxii. Motus frequens capitis in Diabolum, et minax risus. Cæterum amictus circum pectora candidus, et corpori impressus; ut qui nec inflatur, nec inquietatur. Sedet in throno spiritus mitissimi et mansuetissimi, qui non turbine glomeratur, non nubilō livet, sed est teneræ serenitatis, apertus et simplex, quem tertio vidit Helias. Nam ubi Deus, ibidem et alumna ejus, Patientia scilicet. Cum ergo Spiritus Dei descendit, individua Patientia comitatur eum,' &c.

112 *Defixa oculis et lenta*] D. Ignatius victoriam post plagas magnanimitatis tantum esse, ait apud D. Maximum, de Patientia: μεγάλου ἀθλητοῦ ἐστὶ, δέρεσθαι καὶ νικᾶν: 'Magnanimi est athletæ, cædi et vincere.' Unde intelligere est, quid causæ fuerit, quod hic Autor Patientiam reparatæ Fortunæ parentem effingit. Quemadmodum enim defixi oculi, ita et lenti-

tudo, magnanimi signum est Aristoteli: qui homini εὐθύμῳ sic præcipit in Physiognom. ἐν τε ταῖς κινήσεσιν βραδὺς ἔστω καὶ ἀνειμένος; 'In motibus tardus esto et lentus.' P. Rover. ibid. p. 140.

113 *Ira tumens*] Seneca de Ira I. 4. et III. 4. Heider. in libello de cohibenda Ira, thesi 90. et 91. Graphice Ovid. de Arte III. 'Ora tument ira, nigrescunt sanguine venæ: Lumina Gorgoneo sævius angue micant.'

Spumanti fervida rictu] Basilii M. homil. ἐν Λακίμοις pag. 213. 'Ἡ γράφη σοι λέγει· οὐκ εὐσχήμων ἀνὴρ θυμῶδης. πῶς ἀσχημονεῖ ὁ θυμῶδης; ἀποτίθεται τὸ σχῆμα τὸ ἀνθρώπινον, θηρίου σχῆμα μεταλαμβάνει. ἐννόησον τὸν θυμούμενον. ἐπέξεσεν αὐτῷ ὁ θυμὸς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑπὸ πλάγῃσαν. οὐκ εἰσὶν οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοί. πῦρ βλέπει, ἀνέδραμεν αὐτῷ τὸ αἷμα, περιέξεσε τὴν καρδίαν. ὑπερέδραμε τοὺς χιτῶνας τῶν ὀφθαλμῶν, ἐγένετο ὕψαιμος, ἐκχωρῶν τῷ πάθει. ἡλλοίωσε τὸ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ἀνὴρ θυμῶδης οὐκ εὐσχήμων. ἐὰν ἴδῃς τὸν θυμούμενον τοὺς ὀδόντας παραθήγοντα, ἐνθυμήθητι ὅτι σοὶ ἔοικεν ὁ τοιοῦτος, τὸν ἐνδοθε θυμὸν διὰ τῆς τῶν ὀδόντων παρατρίψεως ὑπεκφαίνων. ἐὰν ἴδῃς τὸν θυμούμενον ἀφρίζοντα, ἐὰν ἴδῃς ἄσχημα φθειρόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐὰν ἴδῃς τὸν θυμούμενον πατρὸς μὲν ἐπιλανθάνομενον, παιδὸς δὲ ἀγνοοῦντα σώμα, διὰ πάντων ἀφειδῶς χωροῦντα, ἵνα πληροφορήσῃ αὐτοῦ τὴν ὀργήν. βλέπεις τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πράγματος. Vide ejusdem, homiliam κατὰ ὀργιζομένων. p. 66. et seqq. Commentar. Terentian. ad Adelph. III. 2. Chrysost. in Matth. Homil. IV. XVI. XX. XXXIX. LII. et alibi.

114 *Sanguinea intorquens lumina*] Ob oculos habuit hunc locum Galterus Alexand. v. 222. 'Comes indivisa Furoris Præcipites fert Ira gradus, et fellea torquens Lumina, contemnit humiles Rationis habenas, Impatiensque moræ, levis et male cuncta ministrans Impetus.'

Sanguinea intorquens lumina] Ardor

oculorum, signum iræ primarium est. Plant. Menæch. 'Oculi scintillant.' Captiv. 'Ardent oculi.' Ovid. Met. III. 33. de Dracone: 'Igne micant oculi.' Et VIII. 284. 'Sanguine et igne micant oculi.' Virgil. 'Ardentes oculos suffecti sanguine et igne.' Lucr. III. 290. 'Quam fervescit, et ex oculis micat acribus ardor.' Cassiodorus igitur eleganter Var. VI. 9. 'Iracundus luminum fervore declaratur.' V. N. Trist. IV. 2. vs. 31. Hæschel. ad Horapoll. II. 101.

117 *Hirsutas quatiens cristas*] Quicquid hirsutum galeæ impositum erat, faciebat ad hostium terrorem. Videas passim in nummis veteribus, in capitibus exuvias caprarum, arietum, elephantorum, &c. Virg. Æn. VII. 'Fulvosque lupi de pelle galeros Tegmen habet capiti.' Galeas autem ex diversorum animalium pellibus fuisse confectas, probat in Conjectaneis suis ad Varronem ingeniosissimus Joseph. Scaliger. Godschalc. Stewech. ad Veget. II. 16. Vide Lips. de Milit. Rom. Dial. III. 1. Casaubon. ad lib. I. Sueton. p. 22.

120 *Quia turpe tibi, genuisse dolorem*] Tertull. lib. de patientia.

121 *Sequitur convitia*] Salvian. lib. III. de gubernat. Dei: 'Prima semper irarum tela maledicta sunt, et, quicquid non possumus imbecilli, optamus irati: ac sic in omni animorum indignantium motu votis malis pro armis utimur.'

124 *Sed resilit duro lorice excussa repulsa*] Seneca de Ira III. 5. 'Ut tela a duro resiliunt, cum dolore cædentis solida feriuntur; ita nulla magnum animum injuria ad sensum sui abducit, fragilior eo, quod petit. Quanto pulchrius, velut nulli penetrabilem telo, omnes injurias, contumeliasque respuere! Ultio, doloris confessio est,' &c.

134 *Lassaverat irrita dextram*] 'Habet enim ira non solidum robur, sed tantum tumorem, violentisque prin-

cipiis utitur: non aliter, quam qui a terra venti surgunt, et fluminibus, paludibusque excepti, sine pertinetia vehementes sunt. Incipit magno impetu, deinde desinit ante tempus fatigata.' Seneca de Ira I. 16. 'Primi ejus ictus acres sunt, sicut serpentium venena a cubili repentium nocent: innoxii dentes sunt, cum illos frequens morsus exhaust.' Ibid.

135 *Cum ventosa levī*] Vide Senecam ibidem: 'Omnes quos vecors ira animus,' &c.

157 *Lex habet istud Nostra genus belli tolerando*] Josephus: Οὐδὲν οὕτω τὰς πληγὰς ἀναστέλλει, ὥς τὸ φέρειν. καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσύχιον, τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται διατροπή: 'Nihil plagas tam reprimit, quam eas ferre: et injuriam-accipientium patientia quieta, injuriam-facientibus pudorem adfert.' Menander itaque, apud Stobæum, eum inquit optimum esse, qui plurimum ἀδικεῖσθαι possit sufferre. Quare Lacedæmonii, si quando vota facerent, hoc inprimis a Diis precari solebant, ut injurias perpeti et sustinere possent. Chrysost. venuste ac scite Homil. XXXIII. in I Corinth. XIII. Καὶ γὰρ ὅλον ἐστὶν ἁμαχὸν ἢ μακροθυμία, καὶ πῦργός τις ἀρραγής, πάντα διακρουμένη ῥαδίως τὰ λυπηρά. καὶ καθότι εἰς ἄβυσσον σπινθήρ ἐμπεσὼν, ἐκείνη μὲν οὐδὲν ἔβλαψεν, αὐτὸς δὲ ἐσβέσθη ῥαδίως· οὕτως εἰς μακρόθυμον ψυχὴν ὅπερ ἂν ἐμπέσῃ τῶν ἀδοκίμων, τοῦτο μὲν ἀφανίζεται ῥαδίως, ἐκείνη δὲ οὐ ταραττεῖ. καὶ γὰρ πάντων στερρότερον μακροθυμία, &c. Et mox: Οὗτος δὲ ὥσπερ ἐν λιμένι καθήμενος βαθελὰς ἀπολαύει γαλήνης. κὰν ζημία περιβάλῃς, οὐκ ἐκίνησας τὴν πέτραν· κὰν ὕβριν ἐπαγάγῃς, οὐκ ἔσεισας τὸ πῦργον. κὰν πληγὰς προστρίψῃς τὸν ἀδάμαντα, &c.

160 *Ipsa sibi est hostis vesania*] 'Videndum est, quam multis ira per se nocuerit. Alii nimio fervore rupere venas, et sanguinem supra vires elatus clamor egressit, et luminum suffudit aciem, in oculos vehementius hu-

mor egestus, et in morbos ægri recidere. Nulla celerior ad insaniam via est. Multi itaque continuaverunt iræ furem: nec, quam expulerant, mentem unquam receperunt. Ajacem in mortem egit furor, in furem ira.' Seneca de Ira II. 36. Dominus Præcept. Heider. in lib. de ira.

161 *Moriturque suis ira ignea telis*] H. e. quod Aquila dicebat, οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῦ πτεροῖς ἀλίσκεσθαι. 'Hocque habet proprium furor, in se ipse sævit.' Seneca Herc. Fur. vs. 3009. cui succinit λογιώτατος τοῦ Ὀμήρου μαθητῆς ὁ Θέογνις: Οὐδὲν Κύρν' ὀργῆς ἀδικώτερον, ἢ τὸν ἔχοντα Πημαίνει, θυμῷ δειλὰ χαρίζομένη. Nec dissentit Euripides, dum inquit: Πολλοὺς δ' ὁ θυμὸς ὁ μέγας ὤλεσεν βροτῶν "Η τ' ἄσυνεσία, δῖω κακῷ τοῖς χρωμένοις. Nimirum iræ, quod ventis, accidit; de quibus Seneca disertissimus nat. quæst. VII. 9. 'Nulla,' inquit, 'tempestas magna perdurat. Procellæ quanto plus habent virium, tanto minus temporis. Ventī, cum ad summum venerunt, remittuntur omni violentia. Necesse est ista concitatione in exitium sui tendant.' Ita βία καὶ μεγάληνυχον ἔσφαλεν ἐν χρόνῳ. Pindar. Pyth. VIII. Hercules ob nimiam bilem sacro morbo fuit obnoxius. P. Crinit. De Sylla dubitat Valer. Max. IX. 3. 'Ipsene prior, an iracundia Sylla sit extincta. Cum enim irritatus esset a Granio, animi concitatione nimia, atque immoderato vocis impetu convulso pectore, spiritum cruore ac minis mistum evomuit.' Bona igitur Isidori Pelusiota admonitio est Ep. I. 280. χαλίνου τοίνυν θάπτον τὸν θυμὸν, μή σε κατακρημνῶν εἰς ὕλεθρον ὥσῃ: 'Fac frenum igitur iracundiæ quam ocysissime injicias, ne in exitium te præcipitem agat.'

163 *Proximus Iob Hæserat invictæ*] Vide eleganter de Jobi patientia disserentem Tertull. lib. de patient. Et lib. de fuga in persecut. August. tom. X. de tempore, Serm. CCXXIV. CCXXV. alibique Cypr. Serm.

III. de bono patientiæ. Chrys. in 2 Cor. I. Homil. I. et 1 Cor. XV. Homil. XLII. Item in Matt. homil. XXXIV. p. 330. et 331. et Homil. XXV. p. 251. et Homil. XIII. p. 123.

167 *Sudata recensens Millia pugnarum*] Verissime enim Eurip. Cæneo: Τῷ δυστυχούντι πῶς Τερπνόν, τὸ λέξαι κάποκλαύσασθαι πάλιν. Quo respiciunt quoque isthæc Isidori Pelus. Epist. IV. 110. Οἱ μὲν γὰρ βοῶντες καὶ πρὸς τοὺς πέλας τὸ πάθος ἐκφέροντες οὐ μικρὰν λαμβάνουσι τοῦ πάθους παραμύθειαν. κουφίζεται γὰρ τρόπον τινὰ τῇ διηγήσει τὰ πάθη. Vide Saresber. VIII. 10. pag. 495.

169 *Illum Diva jubet tandem requiescere*] Jacob. V. 'Contrariis rebus plerunque medicina succedit. Nam dum calor vitalis adhibitus fuerit, frigus pestiferum tunc recedit. Nubila ipsa ventorum spiratione terguntur, et Aquilo faciem cæli tranquillam reddit, quam australis aura turbaverit:' ut Cassiod. Var. Epist. VIII. 20. scriptum venuste reliquit. Et merito quis exosculetur vocem Hegesippi III. 24. 'Virtus vero patiens et secundis valescit, nec usque ad finem labitur in adversis.' Excipiatque nervo brachiali dictum Horat. Carm. II. 10. 'Informes hyemes reducit Jupiter; idem Summovet. non, si male nunc, et olim Sic erit.' Et quotus est quisque, qui rerum omnium esse vicissitudinem ignoret? V. N. Trist. II. 35. et ad Theocrit. Idyll. IV. 41.

170 *Et perditæ quæ sunt, Multiplicare opibus*] Prudentius hic non modo virtutes ceteras firmare, Patientiæ ait esse, vs. 177. sed fortunas quoque ejus ope restitutas in posterum constituere et constabilire. Sic enim de sancto Job patientiæ commilitone: 'Illum Diva jubet,' &c. Ita videlicet, qui cetera conterit, malleus æs durat; quæ ligna corrumpit aqua, quercum firmat: ita Sole gelu liquitur, Sal concrescit. 'Multum sibi adjicit,' inquit Latinus Philosophus

Epist. xiii. 'Virtus laecessita.' Multum et Fortuna, quæ firmior in posterum robustiorque efficitur. Præclare Tertullianus ad Martyres: 'Epistates vester Christus Jesus, qui vos spiritu unxit, et ad hoc scamma produxit, voluit vos ante diem agonis ad duriorum tractationem a liberiore conditione seponere, ut vires corroborarentur in vobis: nempe enim et athletæ segregantur ad strictiorem disciplinam, ut robori aedificando vacent.' Ita fortunæ aliquando anferuntur, ut constantius reponantur. Ferrum, quo sæpius canduit, durius est: nec radices altas agit seges, nisi quam nix alta oppressit. P. Roverius Not. in Panegyr. pag. 145. quem vide et p. 151. et seqq.

174 *Omnibus una comes virtutibus associatur*] Rotunde hæc Cyprianus dilucidat et perspicue lib. sæpius nominato: 'Late patet patientiæ virtus, et ubertas ejus ac largitas de unius quidem nominis fonte proficiscitur, sed exundantibus venis per multa gloriarum itinera diffunditur, nec proficere aliquid in actibus nostris potest ad consummandam laudem, nisi inde consummationis accipiat firmitatem. Patientia est, quæ nos Deo et commendat et servat: ipsa est, quæ iram temperat, tumoris violentiam comprimit, incendium simultatis extinguit, coërcet potentiam divitum, inopiam pauperum refovet: tuetur in virginibus beatam integritatem, in viduis laboriosam castitatem, in junctis et maritatis individuum charitatem: facit humiles in prosperis, in adversis fortes, contra injurias et contumelias mites, docet delinquentibus cito ignoscere; si ipse delinquant, diu et multum rogare: tentationes expugnat, persecutiones tolerat, passiones et martyria consummat. Ipsa est, quæ fidei nostræ fundamenta firmiter ponit; ipsa est, quæ incrementa spei sublimiter provehit; ipsa actum dirigit, ut tenere possimus viam

Christi, dum per ejus tolerantiam gradimur: ipsa efficit, ut perseveremus filii Dei, dum patientiam patris imitamur,' &c. Dabo his succedanea Tertulliani verba, lib. de Patient. 'Adeo satis idoneus patientiæ sequester Deus. Si injuriam deposueris penes eum, ultor est. Si damnum, restitutor est. Si dolorem, medicus est. Si mortem, resuscitator est. Quantum patientiæ licet, ut Deum habeat debitorem!' Nec immerito enim. Omnia enim placita ejus tuetur: omnibus mandatis ejus intervenit. Fidem munit, pacem gubernat, dilectionem adjuvat, humilitatem instruit, pœnitentiam expectat, exhomologesin assignat, carnem regit, spiritum servat, linguam frenat, manum continet, tentationes inculcat, scandala pellit, martyria consummat: pauperem consolatur, divitem temperat, infirmum non extendit, valentem non consumit, fidelem delectat, gentilem invitat, servum Domino, Dominum Deo commendat, fœminam exornat, virum approbat; amatur in puero, laudatur in juvene, suspicatur in sene in omni sexu, in omni ætate formosa est. Vis horum omnium quasi summum et compendium? En cape. Sine patientia aut nullum, aut rarum opus virtutis.' Saresber. iii. 14. Colophonis loco libet hanc de patientia commentatiunculam obsignare Cypriani verbis Serm. iv. de mortalit. 'Ad omnia te facere paratum timor Dei et fides debet. Sit licet rei familiaris amissio, sit de infestantibus morbis assidua membrorum et cruenta vexatio, sit de uxore, de liberis, de excedentibus charis funebris et tristis avulsio; non sint tibi offendicula ista, sed prælia: nec debilitent aut frangant Christiani fidem, sed potius ostendant in colluctatione virtutem; cum contemnenda sit omnis injuria malorum præsentium fiducia futurorum bonorum.'

179 *Effreni volitabat equo*] Equus

omnium superbissimum animalium. Unde quidem *ἰπποτυφία* in Proverbi-um abiit, pro ingenti fastu et nimia gloriæ affectatione. Gilbert. Cognat. in append. adag. 4. Ideoque, ut superbia satis exprimitur vivis depicta coloribus, fingitur effreni volitare equo.

183 *Turritum tortis caput accumularat Crinibus*] Tanta ornandi capitis onerositas, propria superbiæ nota et character. Nazianz. feminas comæ suggestum in altum educentes, turriculare crines dicit: *μὴ κεφαλὰς πυργοῦ τε νόθοις πλοκάμοισι γυναιῖκες*. Tertull. lib. de cultu femin. 'Affligitis præterea nescio quas enormitates sutilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum quasi vaginam capitis et operculum verticis, nunc in cervicem retro suggestum. Mirum quod contra Domini præcepta contenditur. Ad mensuram neminem sibi adjicere posse pronunciatum est. Vos plane adjicitis ad pondus,' &c. Vide Just. Mart. Ep. ad Zenam et Serenum: Juven. Sat. vi. 491. Lips. de magnitud. Rom. iv. 7. Isidor. Pelus. Epist. i. 461.

Turritum] Græcum illud *πυργῶν* exprimit, turritum nempe verticem. Quippe hic est ille ornatus adscititius adjutor formæ, et comes incessus fastuosi, et cerviculæ tumidæ, qualem Synesius tribuit illi, quam vocat *πυργοφόρον καθάπερ Κυβέλην*, 'turritam sicuti Cybelen,' cui Virg. Romam assimilat, *Æn.* vi. 'Qualis Berecynthia mater Invehitur curru Phrygiæ turrita per urbes.' Ergo in tam artifice, tamque sollicita capillorum structura merito habitare Superbia dicitur; quomodo tres Furia perhibentur serpentib. venenatis esse crinitæ. Lascivum hoc genus capillamenti et structuræ comæ Dicæarchus vocat *λαμπάδιον*, credo ab similitudine flammæ, quæ sensim acuminatur, ut ait Pollux. Carol. Paschal. Coron. i. 5.

199 *Mens humilis regina quidem, sed egens alieni Auxilii*] Macarii verba lo-

cum sibi hic merito vendicant, hom. xli. 'Ἐὰν δέ τις μὴ ᾗ ἐν ταπεινοφροσύνῃ πολλῇ, παραδίδεται οὗτος τῷ Σατανᾷ, καὶ ἀπογυμνοῦται τῆς πρὸς αὐτὸν γενομένης θείας χάριτος, καὶ πειράζεται ἐν θλίψεσι πολλαῖς, καὶ τότε φανεροῦται αὐτοῦ ἡ οἴησις, ὅτι γυμνὸς καὶ ταλαίπωρος ὑπάρχει. ὑφέλει οὖν ὁ πλουτῶν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ἐν πολλῇ ταπεινοφροσύνῃ καὶ συντριμμῷ καρδίας ὑπάρχειν, καὶ ὡς πτωχὸν καὶ μὴδὲν ἔχοντα ἑαυτὸν ἡγεῖσθαι ἀλλότριον αὐτοῦ ἔστι, καὶ ἄλλος ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ, ὅτε βούλεται, αἶρει αὐτό. ὁ οὕτως ταπεινῶν ἑαυτὸν ἐπὶ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, δύναται διαφυλάξαι τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην χάριν, καθὼς φησιν, ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται, &c. Vide D. Chrysost. super Acta Apost. Hom. xxx. p. 661. et Homil. xlviii. in Matt. p. 429. et seq.

201 *Spem sibi collegam conjunxerat*] Ideo Spes Humilitatis collega; quia, si adfectus et *παθῶν τρικυμίας* oppressus Deo se submittit, 'More nec indomiti frena recusat equi,' utique spei firmissima nitetur anchora, non, si nunc male, et olim sic fore. 'Ὅταν δὲ ἔχῃ τις πάντοτε τὴν ἐλπίδα τοῦ θεοῦ, ὥσπερ λεπτύνεται καὶ ἐξυδαροῦται τὸ κακὸν, teste Macario homil. xvi. 'Ὁφείλει δὲ ἔχειν καθ' ἡμέραν τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρὰν, καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς μελλούσης βασιλείας, καὶ ἀπολυτρώσεως, καὶ λέγειν ἐὰν σήμερον οὐκ ἐλυτρώθην, αὐριον λυτροῦμαι: ut loquitur idem Macar. hom. 26. e qua et seqq. adjunge de plantante vineam et domum ædificante. Vide quoque Homil. xiv. ejusdem.

Edita cujus Et suspensa ab humo est Opulentia regno] Cl. et erudit. M. Bergius esse ἀπεκδοχὴν censebat istius: 'Beati pauperes, quia regnum Dei possidebunt.' Vide Proverb. 'Semper agricola in novum annum dives.' Et, 'spes servat afflictos.' Itemque meas Notas Pont. i. 7. vs. 30.

205 *In vocem dictis se fundit amaris*] Chrys. Homil. xvii. in Ephes. v,

κραυγὴν appellat ὄχημα οὔσαν τῆς ὀργῆς. Ibid. ἡ πικρία, καὶ ἡ κραυγὴ, καὶ πᾶσα κακία, καὶ βλασφημία, καὶ ὅσα τοιαῦτα τοῦ θυμώδους ἐστίν. V. N. ad Terent. prolog. Phorm.

206 *Non pudet, o miseri, plebeio milite*] ‘Aut vires angendæ,’ inquebat Archidamus, ‘aut minuenda audacia.’ Impar congressus Achilli οὐδέν τι ἄλλο reportat, ἢ ὀδύνην καὶ ὕνειδος, quod Brenni est dictum apud Plutarch. ‘In se spuit is, qui spuit adversus Olympum,’ alicubi ait Scaliger. Itaque ‘Contra Rhodannum ne stolidè natare tentes: Contra Boream ne temere flare ruentem: Contra pelagi streperum clamare tumultum:’ inquit idem. Et bonum est Salvatoris monitum Luc. xi. 21. quod vide.

212 *En, qui nostra suis in prædam cedere dextris Sceptra volunt*] Apposite et lepide Siren Arpinas pro P. Quint. ‘Miserum est exturbari fortunis omnibus: miserius est, injuria: acerbum est ab aliquo circumveniri: acerbius a propinquo. calamitosum est bonis everti: calamitosius cum dedecore. funestum est a forti atque honesto viro jugulari: funestius ab eo, cujus vox præconio quæstu prostitit. Indignum est a pari vinci, aut superiore: indignius, ab inferiore atque humiliore: luctuosum est tradi alteri cum bonis; luctuosius inimico.’

219 *Rudibus dominamur in ossibus omnes*] Politianus ex Platone non dubitavit asserere, ‘Non esse quenquam Regum, qui non sit e servis ortus; nec servum, cui non sint origo Reges: omnia enim ista tempus miscuit.’ Audiatur vetus sapiens, Boëth. Met. iii. 6. ‘Omne hominum genus in terris Simili surgit ab ortu: Unus enim rerum pater est, Unus cuncta ministrat,’ &c. Astipulatur Eurip. in Alexandria: Τὸ γὰρ πάλαι καὶ πρῶτον ὕπ’ ἐγενόμεθα, Διὰ δ’ ἔκρινεν ἅ τε κοῦσα γὰ βροτοῖς, Ὅμοιαν χθὼν ἅπασιν ἐξεπαίδευσεν ὕψιν. Ἴδιον οὐδὲν ἔχομεν· μία δὲ γονὰ Τό τ’ εὐγενὲς, καὶ τὸ δυσγενές.

Confer Lactant. v. 15.

226 *Pellitosque habitus sumpsit Adam*] Aliam vero causam sacra nobis oggerunt, Gen. iii. 21. Cypr. Serm. de jejun. et tentat. ‘Malum hoc Adam in Paraïso pulsavit et stravit, cum subjectionem, quam Deo debebat, fastidiens appetiit dominatum: et cum vellet esse sicut Deus, sine Deo se vidit et novit; et conspectam Evæ abhorruit fœditatem, quam licet operiret, manens tamen perpes ibi contumelia stetit et hæsit. Ad suasionem diaboli animam vanitati subiectam dejecit ambitio,’ &c. Vide orat. ii. de Adamo Basil. Selenc. ubi hæc annectit: Τοιαῦτα γὰρ τοῦ διαβόλου τὰ μηχανήματα μετ’ ἡδονῆς τιτρώσκει, καὶ μετ’ αἰσχύνῃς ἐλέγχει. ὠθεῖ πρὸς πτώσιν, καὶ στηλιτεύει πεσόντας.

232 *Quæ miseros optare jubet, quandoque futuri Spem boni*] Recte Phædrus in Fabulis, ‘Gaudium,’ inquit, ‘et dolorem miscere totam hominum vitam. Habetque has vices conditio mortalium, ut ex adversis nascentur secunda,’ teste Plin. Paneg. Trajani, vel, ut est apud Cassiod. Ep. iv. 47. ‘mundanis rebus frequenter nascitur de adversitate prosperitas.’ Ideoque ‘sperat infestis alteram sortem bene præparatum pectus.’ Horat. ‘Spes enim effectus, tædium laboris excludit: et magnum genus incitamenti, credere desiderata compleri.’ Cassiod. Ep. v. 17. Sin autem spes quandoque decollet, ut Comici utar verbo; ne statim, parva abjecta, nuncium Constantiæ extremum remitte, et valedic patientiæ, manusque præsentibus porrigere malis; sed ‘perfer et obdura,’ ‘veniendo veniet Dominus, nec in æternum dabit justo fluctuationem.’ Habac. ii. Malac. vii. ἡ ἐλπὶς γὰρ οὐ καταισχύνει. Rom. v. vide Job. ii.

243 *Justitia est ubi semper egens*] Quis non exclamet enim cum illo: Ὡ τλήμων ἀρετὰ, λόγος ἔρ’ ἦσθ’, ἐγὼ δέ σε ὧς ἔργον ἥσκουν, σὺ δ’ ἔρ’ ἐδόλυνες τύχηρ. ‘Est etenim,’ ut Manilius ait

lib. iv. 'infelix virtus, et noxia felix, Et male consultis pretium est; prudentia fallit.' Eodem judicio Firmicus: 'Fortis ab ignavo superatur; bonum prostravit inferior; justo justitia non profuit; castos providentia sæpe decepit; pudicis ac sobriis impudicus ac dissolutus in honoris petitione prælatus est. Jacent strenui, laudantur improbi, et quicquid huic profuit, illum incauta imitatione decepit.'

Pauper honestas] Hieronymus Ep. LXIX. 'Omnis dives, aut iniquus, aut iniqui hæres.' Cæcus enim Aristophanis Plutus ad improbos ut plurimum divertit. Judiciose itaque Timandrides Spartanus, qui cum post diutinam peregrinationem domum reversus multis auctam partibus rem offendisset familiarem, graviter commotus, 'Fieri,' inquit, 'non potest, o fili, quin et Deos et familiares, et hospites plurimos injuria tuam per avaritiam affeceris.' Ælian. xiv. Hinc paupertatem habuerunt contubernalem viri etiam præstantissimi, qui vitam et sanguinem patriæ ac honestati impenderunt. P. Val. Poplicola copias familiares tam habuit exiguas, ut, cum moreretur, funeri sumtus deessent. Liv. ii. dec. i. Epaminondas ille Græciæ princeps, qui Spartanos vinci posse docuit, unicam habebat vestem, quæ si resarcienda, domi latitare cobeatur. Ælian. i. v. Var. hist. Senec. Hippol. 'Castos sequitur mala paupertas.'

245 *Aperta Simplicitas*] Nec enim Candori νόος ἐμπεύκασται, ut de Amore Moschus fingit, aut ἐν χολᾷ ἐστὶν ἀνάμερος, ἡπεροπευτὰς, οὐδὲν ἀλαθεύων; sed ὀρθὰν ἀληθείας τέμνει κέλευθον, quod de se aiebat Rhesus Eurip. vel, ut ait Pind. Pyth. i. ἀψευδὲς πρὸς ἄκμονι χαλκεύει γλῶσσαν. Hinc adeo ad 'omne patet sine tegmine vulnus:' præsertim quia τὸ ἀπλοῦν καὶ ἄδουλον τοῦ ἥθους εὐκόλως ἐξαγορεύει τὰ ἀπόρρητα τῆς ψυχῆς, teste Basil. V. N. Trist. ii.

572. et Pont. ii. 5.

248 *Quam degenerem trepidatio prodit*] Respicit ad illud Virg. Æn. iv. 'Degeneres animos timor arguit.' Recte Olor Dircæus et lepide Olymp. i. 'Ὁ μέγας κίνδυνος ἀναγκὴν οὐ φῶτα λαμβάνει. Inde apud Lucan. iii. 'Metus degener.' et Gunth. vii. 590. 'Degener fuga.' Seneca de Clement. i. 16. 'Quicquid est indolis, committitur trepidatione degeneri.' Confer Sarisber. Policrat. vi. 14.

249 *Faxo ego, sub pedibus stipularum more teratur*] Satis confidenter! De Pyrgopolinice Artotrogus plane geminas spirat glorias, Milit. Glorioso: 'Cujus tu legiones difflavisti spiritu, Quasi ventus folia, aut peniculum tectorium.' Et de Ægyptiorum exercitu Val. Max. refert ix. i. 'Quapropter tam enerves delitiis animi spiritum exercitus nostri sustinere non potuerunt.' M. Varro de R. R. ii. 'Avus, cum cohortaretur milites, ut caperent arma, atque exirent contra, dixit, celeriter se illos, ut scrofa porcos, disjecturum: id quod fecit.'

252 *Fragilique viros fœdare triumpho*] Seneca lib. de provid. c. 3. 'Indignus visus est, a quo vinceretur aliquando fortuna, quæ ignavissimum quemque refugit. q. d. Quid ego istum adversarium mihi assumam? statim arma submittet. Non opus est in illum tota potentia mea, levi comminatione pelletur. Non potest sustinere vultum meum: pudet congredi cum hoste vinci parato. Ignominiam judicat gladiator, cum inferiore componi: et scit, eum sine gloria vinci, qui sine periculo vincitur. Idem facit fortuna,' &c.

257 *Sed cadit in foveam præceps*] Nimirum h. e. quod Salomon dixit: Τῇ ἁβουλίᾳ αὐτῶν ἀλίσκονται παράνομοι, 'temeritate sua capiuntur prævaricatores.' Ad quam faciem et Heges. i. 32. 'Incauta semper nimia præsumtio, et sui negligens.' Re-

fer huc illud Sedulii l. i. 'Hanc spre-
vit habere salutem Arrius infelix, qui
curva per avia rectum Flectere nisus
iter, foveam delapsus in atram Cor-
ruit, et tetri mersus petit ima pro-
fundi.' Vide Gilbert. Cognat. cent.
x. adag. 926.

260 *Fallendi versuta opifex*] Boëth.
Met. i. 5. 'Fraus mendaci comta co-
lore.' Vide Lips. Polit. iv. c. ult.
'Ut autem inferiorum est, niti insi-
diis, sic fortiorum cavere, ne virtuti
illudat dolus.' Hegesipp.

261 *Planiciem scrobibus violaverat
insidiosus*] Simile strategema Gunth.
de Cremonensib. refert x. vs. 306.
Et de venatorib. scribit Manil. l. v.
'Claudunt campos formidine mortis,
Mendacesque parant foveas, laque-
osque tenaces.'

270 *Hunc eques illa dolum*] O quam
verum apud Hegesip. Vespasiani ef-
fatum est! iv. 2. 'Incuriosior suis
sæpe motibus cadit, et dum irruit
incautus, impetu suo fusus procum-
bit. Atque adeo circumretit vis at-
que injuria quemque, atque unde ex-
orta est, ad eum plerumque revertit.'
Lucret. v. 1153. Nec abs re scrip-
tum a Fabricio: 'Nectere quod si
quis fraudem tentabit iniquam, Ar-
tibus interimet seque suosque malis.
Inque scrobes aliis multo molimine
fossas, Prospera promittet cum sibi
cuncta, ruet.' Verum quoque illud
Artabani est ad Xerxem, Herod. lib.
vii. 'Ut venti jam desituri vehemen-
tissime spirant, Ita proximi exitio
maxime efferuntur. Et incredibile
est, Nimia fiducia quantæ calami-
tati esse soleat.' Æmil. Prob. in Pe-
lopon.

277 *Comi moderatur gaudia vultu*]
'Est enim prudentis in adversis lap-
sum corrigere, in prosperis modera-
tionem tenere.' Hegesipp. iv. 2. 'Et
qui novit omnia temperare, is vincit
assidue.' Cassiod. Ep. ii. 41.

285 *Desine grande loqui*] Superbiæ
pedissequa, Dejectio est et Pœna.

Nam 'Nil ita sublime est, supraque
pericula tendit; Non sit ut inferius
suppositumque Deo.' Ovid. iv. Trist.
8. 'Ille novit planare sublimia, et
altius elevare prostrata.' Bonif. ad
Aug. Ep. 191. sive ut apud Laërt.
Chilon ait, τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῖ, τὰ
δὲ ταπεινὰ ὑψοῖ. Vide Senec. Hippol.
vs. 1125. et Herc. Furent. vs. 384.
Erasm. adag. 'Ne magna loquaris.'
Bernhard. de bustis, Domin. Palmar.
Serm. ix. part. 1. lit. Q. hunc locum
adducit.

Frangit Deus omne superbum] Nihil
altum ille præter se vult: adeo ut B.
Maria recte canat, διεσκόρπισεν ὑπερη-
φάνους διανοία καρδίας αὐτῶν. Luc. i.
51. Et sane 'ante confractionem su-
perbia, et ante lapsum alti sunt spi-
ritus.' Proverb. xvi. 18. Vere Isi-
dor. Pelus. Epist. i. 164. 'Ὑπερηφά-
νεις ὁ θεὸς ἀντιτάσσειται, ἐπειδὴ καὶ τῷ
ἄρχοντι αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς ἀντετάξατο.
Σκόπει τοίνυν ὅσον ἐστὶ καὶ θεὸν ἔχειν
ἀντίμαχον, καὶ τὸν ἀρχαῖον ἀντάρτην
συμμέτοχον. Quam formidabilem ve-
ro, funestam, et tragicam ἐπίβδαν sint
sortiti homines inflati et tumidi,
videre licet in Sennacherib, Esaïæ
xxxvii. Nabuchodnosore, Herode,
qui γενόμενος σκωληκώβρωτος ἐξέψυχεν.
Actor. xii. 23. et aliis. Ideoque 'De-
sinat elatis quisquam confidere rebus,
Instabilesque Deos, ac lubrica numi-
na discat.' Claudian. in Rufin. ii.
440. 'Parcite mortales animos ex-
tollere fastu, Collatis opibus asper-
narique minores;' ut ait Galterus de
Castilione lib. i. Reconde hæc, o!
quisquis legis; simulque illud recta
tecum via Senecæ reputa: 'Quo for-
tuna altius Evexit ac levavit humanas
opes; Hoc se magis suppressere feli-
ces decet. Qui non se plicat, rum-
pitur.' Bernhardin. de bustis, loco
dicto V. N. Trist. iv. 8. Itemque
doctissimi D. Gruteri Discurs. ad
Tacitum part. 2. fol. 18. et seqq.
Lips. in monit. Polit. ii. 14. Basil.
Seleuc. Orat. xxxv. sub finem.

286 *Magna cadunt*] Ut fumus a loco ignis erumpens in altum extollitur, et ipsa elatione in globum magnum intumescit. Sed quanto fiet globus ille grandior, tanto fit vanior: sic quo magis impius exaltatur, tanto citius deficit. Augustin. in Psalm. xxxvi. Summa; quod Basil. Seleuc. scribit Orat. xxxv. in publicanum et Phariseum, jure huc transcribam: Ὑπερηφάνια νοσημάτων ἀκρόπολις, θεῶ πολεμοῦσα, καὶ τὰ τῆς φύσεως ἀγροῦσα, τὰ διαβόλου νοοῦσα. δι' ὧν ὁ τῆς ἀρετῆς ἀνόντηος δρόμος, κἂν ὕλος ἐν μέσῳ τὰς ἀρετὰς παραστήσῃς, ἔσβεσεν αὐτῶν τὰς λαμπάδας παρακύνσας ὁ τύφος. οὐδὲν ὕφελος νηστείας, ὑπερηφανίας συνεξευγμένης. περιττὴ παρθενία τῷ πάθει τῆς ὑπερηφανίας μολυνομένη. δικαιοσύνην θεὸς ἀποστρέφεται τῷ τύφῳ δουλεύουσιν. εὐποιῶν μισεῖ τῷ τῆς ψυχῆς ὄγκῳ φλεγμαίνουσιν. ὦ παραδόξου κακοῦ, τὴν τῶν ἀγαθῶν κτῆσιν μολύναντος· ὦ νόσημα τῆς οὐρανίου φιλανθρωπίας ἀλλόττριον. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλα πταίνοντας ὁ δημιουργὸς ἡ μεταγινώσκοντας ἐλεεῖ, ἡ κολάζει τοῖς πταίσμασιν ἐναπομένοντας· ὑπερηφάνους δὲ μόνοις ἀντιτάσσεται, πολέμιους, οὐ δούλους ἡγούμενος. Coniunge Saresber. iii. 3. et viii. 1. Chrysost. Homil. xxv. in Matt. et xix. sub finem. Pisidem de vanitate vitæ vs. 26.

286 *Tumefacta premuntur*] Eurip. Heraclid. vs. 387. Τῶν φρονημάτων Ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἡγαν ὑπερφρόνων.

289 *Sententia Christi, Scandere celsa humiles*] Lactant. v. 16. Basil. Seleuc. Orat. xxviii. Augustin. tom. x. opusculum de tempore Serm. cxxiii. Isidor. Pelus. Ep. i. 15. Cyprian. ad Quirin. iii. 5. Basil. M. Homil. de humilitate. Et ex Matt. xviii. Sedulius: 'Omni-bus Celsior est humilis, cunctisque potentior ibit, Qui cunctis subjectus erit, seseque minorem Demissa cervice gerit.' Zehner. cent. iii. adag. 42. et seq.

291 *Vidimus horrendum membris*] 1 Samuel. xvii. Basil. Seleuc. orat. in Davidem xv. et xvi. Macar. Homil.

L. Isidor. Pelus. Epist. i. 265. et 180. Saresber. vi. 19. Augustin. tom. x. de tempore Serm. 197. et tom. viii. super Psalm. cxliii. D. Hieronym. ad Marcellam tom. i. p. 56. Cypriani omittere verba hic non possum lib. de duplici martyrio: 'Ad eundem modum de cæteris tentationibus, objice tentatori clypeum scripturarum, in quibus tibi loquitur Deus, non minore fide, quam si tibi coram ore ad os loqueretur. Ex his torrentibus sume tibi lapides, quibus dejicias superbum Goliath,' &c.

292 *Cecidisse*] Scilicet 'nihil tam firmum est, cui non sit periculum, etiam ab invalido. Avium quoque aliquando minimarum leio pabulum fit, et ferrum rubigo consumit. An ignoras, magnas arbores diu crescere, una hora extirpari?' Curt. l. vii.

Invalida cecidisse manu] Galterus viii. 401. 'An nescis, longo quod provocat æthera ramo, Arboreum robur, firma radice superbum, Quodque diu crevit, una exstirparier hora? Stultus, qui fructum cum suspicit arboris, altum Non vult metiri. Videas, sublime cacumen Prendere dum tendis, postquam comprehenderis illud, Cum ramis ne forte cadas. Avium fuit esca Parvarum quandoque Leo, rex ante ferarum. Ferrum cuncta domans, atque omni durius ære, Consumit rubigo vorax. Sub cardine Phœbi Tam solidum nihil est, cui non metus esse ruinæ Possit ab invalido.' Haud ergo falso Sophocles Ajace: Τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα Πίπτειν βαρύνει πρὸς θεῶν δυσπραγίας Ἐφασχ' ὁ μάντις. Quin imo 'tantum valent momenta in præliis, ut brevi casu dispares sui reddant, cum aut potentes dejiciuntur, aut afflicti levantur,' quemadmodum præclare scribit Hegesippus iii. 18.

300 *Ille puer virtutis pube*] Quo cum Varronis hoc amice conspirat, Aboriginib. περὶ ἀνθρώπου φύσεως: 'sed neque vetulus canterius quam novellus

melior, neque canitudo comites virtus.' Vide Cassiodorum Epist. I. 38. et Notas Pont. II. 2.

302 *Servatur quia certe mihi*] Macar. Homil. XII. pag. 147. et seqq.

311 *Luxuria, extinctæ jamdudum prodiga famæ*] 'Infamiae apud prodigos novissima voluptas est.' Corn. Tac. Annal. XI. 'Nolunt autem peccare solita, quibus peccandi præmium infamia est;' ut ait Seneca Epist. 123. Inde Menander: τοὺς τὸν ἴδιον παπανῶντας ἀλογιστὼς βίον, τὸ καλῶς ἀκοῦειν, ταχὺ ποιεῖν πᾶσι κακῶς. Scilicet 'luxuriæ finis indubitatus confusio est,' ut verbis utar Saresberienensis VIII. 6. Verissime Timotheus, cum in Aristophontem prodigum invehetur, 'Cui nihil,' inquit, 'satis est, eidem nihil turpe est.'

312 *Delibuta comas*] Eleganter hac de re Tertullian. lib. de cultu femin. Senec. nat. quæst. VII. 31. et liber de disciplina et dono pudicitiae, qui inter Cypriani legitur opera.

Oculus vaga] Oculi erratici animi impudici signum. Unde quidem et Pericles, Atheniensium princeps, intemperantiam Sophoclis increpans, dixit: 'Prætori non solum manus a pecuniæ lucro, sed etiam oculi a libidinoso aspectu continentes esse debere.' Val. Max. IV. 3. Cic. Off. I. Stob. Serm. XV. Vide Isidor. Pelus. Epist. III. 199. P. Roverium Not. in Panegy. p. 137.

Languida voce] Non inepte huc trahes illud Senecæ controvers. proëm. 'Torpent, ecce! ingenia desidiosæ juventutis, nec in ullius rei labore vigilatur. Cantandi saltandique nunc obscæna studia effæminatos tenent: et capillum frangere, et ad muliebres blanditias voces extenuare, mollitie corporis certare cum fæminis, et immundissimis se colere mundiciis, nostrorum adolescentium specimen est.'

Delibuta comas] Galter. Alexand. V. 216. 'Discors Bellona furebat Sanguineis maculosa júbis, sanieque re-

centi Delibuta comas.'

313 *Perdita deliciis*] Claudian. de laudib. Stilic. II. 131. Camerar. meditat. histor. cent. I. c. 19. August. tom. X. de temp. Serm. 231. 232.

Vitæ cui causa voluptas] Eundem ad sensum Varro, Modio: 'Ganeones nostri, quibus modus est vitæ culina.' Et de Agrigentinis Plato divinus venuste dixit: 'Ædificant quasi semper victuri, comedunt quasi nunquam morituri.'

317 *Quia forte jacens ad fercula*] 'Sic solent luxui et saginæ nuncupati emittique, (Tacit. II. hist.) ut ignava animalia, si cibum suggeras, jacent torpentque.' Lege Epist. Senecæ XXII. 123. ad Lucil.

330 *Et male dulcis odor domat ora*] 'Effeminat animos amœnitas. Amœna sine dubio aliquid ad corrumpendum vigorem potest regio. Ideoque indurandus est animus, et a blandimenti voluptatum procul abstrahendus. Hannibalem, illum indomitum nivibus atque Alpibus virum, enervarunt fomenta Campaniæ.' Seneca Epist. VII. 52. ad Lucil. Val. Max. IX. 1. Strabo I. V. Florus II. 6. Livius I. XXXII. Cic. Orat. I. cont. Rulum. Saresber. VIII. 6.

335 *Bracteolis crepitantia lora*] Varro Hecatombe: 'Ubi illa phalerata gemmeaque ephippia, Et arma margarito candicantia.'

342 *Luxuriæ servire volens*] 'Ita ingenium est omnium hominum,' inquit Simo Terent. Andr. I. 1. 'ab labore proclive ad libidinem.' Et vere Philo lib. νόμ. ἀλληγ. Ἀτριπτος ὁ ἀρετῆς χάρος· ὅλγοι γὰρ βαίνουσιν αὐτόν. τέτριπται δὲ ὁ κακίας, ἐν ᾗ κατατρίβονται τὸν βίον οἱ φυγάδες ἀρετῆς λογισμοί. vel, ut Coint. Smyrn. XII. 290. Ῥηιδῆ μὲν ἐς ἀργαλέην κακότητα Αἰζή-οῖσι κέλευθος. 'Estque arridentis nequitiae facies læta,' quod præclare scribitur a Cypriano Epist. II. 2.

344 *Fortissima virtus Sobrietas*] Euripid. Hippol. Σωφροσύνης Οὔποτε θνη-

τοῖς ἀρετῇς ἅλλη δύναμις μείζων. Pythagoræ est βῶμη ψυχῆς. Unde quidem Stobæo referente, a quopiam ita fuit definita: Σωφροσύνη ἐστὶν ἀνδρείας στολή, ἀσελγείας δὲ πέλυξ, ὀφθαλμῶν ἡνίοχος, εὐνοίας δὲ ἐπίσκοπος, λογισμῶν περιτομή, ἀκολασίας ἔκτομη; φύσεως ἀντίφυγος, καὶ πυρώσεως ἀντίθετος, ἔργων ἑπεργος, καὶ ἐγκρατείας συνεργός, καρδίας καμπτήρ, εὐχῆς γνώμη.

347 *Vexillum sublime crucis*] Σταυρὸς γὰρ αἰόδιμος τοῖς ἐπιγεῖυις ἐλευθερίαν πρυτανεύει. Isidor. Pelus. Epist. iv. 32. estque ψυχῆς σωτηρία καὶ σώματος, πάντων τῶν κακῶν ἀποτρόπαιον, πάντων τῶν ἀγαθῶν πρόξενος, ἀμαρτίας ἀναίρεσις, teste Damasceno l. iv. de orig. Fidei. Vide Lipsium de cruce iii. 15. 16. 17.

354 *Lilia luteolis*] Homini Christiano atque adeo militi veterano exprobrat luxum coronarum, quæ constant e floribus, quæque capiti imponuntur: hic quidem δμόφρων eadem mente cum Tertulliano, qui flores nequaquam capiti ornando, sed naribus tantum oblectandis inventos ait. Et uterque insectatur flores Lasciviæ. Carol. Paschal Coron. ii. 15.

371 *Excidit ergo animis eremi sitis*] Exod. xvii. Vide August. tom. x. de temp. Serm. 93. et sup. Cathem. iii. 90.

374 *Angelicus ne cibis*] Exod. xvi. Psal. lxxviii. Num. xi. Sapient. xvi. Justin. Martyr Dial. cum Tryphone fol. 283. Οἷς ἄρτον εἰς τροφήν δι' ἀγγέλων οὐρανίαν τὸ μάννα ἔβρεξεν, ἵνα μὴδὲ σιτοποίῃς δεόμενοι ζητήσητε. De Manna Philo περὶ τῶν μετουνομαζ. fol. 80. Τὰς δ' ἀπ' οὐρανοῦ τροφὰς νεύει χωρὶς συμπράξεως ἐτέρων ὁ μόνος αὐτουργὸς θεός. καὶ μὴν λέγεται, Ἰδοὺ ὧς ὑμῖν ἄρτους ἀπ' οὐρανοῦ. τίνα οὖν ἀποτροφήν ἐνδίκως ἕσθαι λέγει, ὅτι μὴ τὴν οὐράνιον σοφίαν; ἣν ἄνωθεν ἐπιπέμπει ταῖς ἡμερῶν ἀρετῇς ἐχούσας ψυχαῖς ὁ φρονήσεως εὐθηλίαν καὶ εὐετηρίαν ἔχων, καὶ τὰ ὅλα ἄρδων. Ad quem locum plura doctiss. Hæschelii. τὸ δὲ μάννα ἐρμηνεύεται τι τοῦτο

ἐστὶ, τὸ γενικώτατον τῶν ὕψων καὶ δ λόγος δὲ τοῦ θεοῦ, ὑπεράνω παντός ἐστι τοῦ κόσμου, καὶ πρεσβύτατος καὶ γενικώτατος τῶν ὅσα γέγονε. Philo lib. allegor. vide Isidor. Pelus. Epist. iii. 34. et iv. 73. Basilium Seleuciens. orat. xxxi. et xxxiii. Augustinum tom. x. de temp. Serm. 91. Bochium supra Psalm. lxxvii.

375 *Quem nunc Vespertinus edit populus de corpore Christi*] Johan. vi. 31. et seqq. Macar. Homil. iv. pag. 49. Hom. xxx. pag. 406. Chrysost. l. d. Tertullian. l. de patient. 'Post manna escatitem pluviam, post petræ aquatitem sequelam desperant de Domino, tridui sitim non sustinendo.' Cyprian. Serm. de Cœna: 'Panis iste Angelorum omne delectamentum habens virtute mirifica, omnibus, qui digne et devote sumunt, secundum desiderium suum sapit, et amplius quam Manna illud eremi implet, et satiat edentium appetitus, et omnia carnalium saporum irritamenta, et omnium exuperat dulcedinum voluptates,' &c. Idem serm. de Spiritu Sancto: 'Hic Spiritus Rubri maris aquas siccavit, et suspensis hinc inde vehementibus fluctibus, ab ollis carnum et Ægypti pulmentariis populum ad spiritualem eremi libertatem eduxit incolumem, et alimoniis cælestibus pavit, Manna quasi rorem matutinum infundens graminibus, quod colligi jussum est ad mensuram.'

377 *His vos imbutos dapibus jam crapula turpis*] Cyprianus hoc ipsum dilucide expressit, Serm. de Cœna: 'Abi retro cum sacellis tuis, qui lucris inhias, et mercedes sectaris, qui opulentus in Sion quotidie crapularis, qui in lectis eburneis recubas, et in stratis segmentatis lascivis, qui vestiris mollibus, et in terra suaviter viventium conversaris.' Et inf. 'Hanc Dei gratiam recolens, qui de sacro calice bibit, amplius sitit, et ad Deum vivum erigens desiderium, ita singulari fame illo uno appetitu tenetur,

ut deinceps fellea peccatorum horreat pocula, et omnis sapor delectamentorum carnalium sit ei quasi rancidum radensque palatum acutæ mordacitatis acetum.'

396 *Si pœnitet, haud nocet error*] B. Hieronymus in Psal. iv. Pœnitent. 'Clarum,' inquit, 'venturæ salutis indicium, si homo incipit cognoscere semetipsum.' Nec aliud arguunt illa Isidori Pelus. Epist. i. 381. Κάλλιστον μὲν τὸ μὴ ἁμαρτεῖν, καὶ πρὸς θεὸν ἔχον ἐγγύτητα· καλὸν δὲ καὶ τὸν ἁμαρτὸντα γνωσιμαχῆσαι, καὶ ταχέως ἐξαναστῆναι τοῦ πτώματος. Hinc Chrysostomus in Epist. ad Corinth. ii. 7. Homil. xv. 'Ὁ λυπούμενος ἐφ' ἁμαρτίαις, οὗτος μόνος ἀνέει τι πλεόν ἀπὸ τῆς λύπης. δαπανᾷ γὰρ καὶ ἀφανίζει τὰς ἁμαρτίας· ἐπειδὴ γὰρ πρὸς τοῦτο κατεσκεύασται τὸ φάρμακον, ἐνταῦθα ἰσχύει μόνον, καὶ τὴν ὠφέλειαν ἐπιδείκνυται· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων καὶ βλάπτει. εἰς ἁμαρτίας μόνον ἡ λύπη χρήσιμον. Recte proinde Verinus e Cicerone : 'Errare est hominis, sed non persistere. Sæpe Optimus est portus vertere consilium.'

397 *Pœnituit Jonathan*] 1 Samuel. xiv. Ambros. Serm. xxv.

403 *En ego sobrietas Pando viam cunctis virtutibus*] Non injuria Memander, ταμεῖον ἀρετῆς εἶναι σωφροσύνην μόνην, dixit. ὅστις γὰρ τὸ ἀπόβλεπτον καὶ ὑπέρκαλον τῆς σωφροσύνης κάλλος θεασάμενος, οὐκ ἔδαμάσθη τῷ φίλτρῳ, οὗτος ἀνέραστος τῶν καλῶν παρ' ἐμοὶ κριτῇ γεγραμῆθω, quod præclare scribitur ab Isidor. Pelus. Epist. ii. 7. Nam cæteris virtutibus omnibus est honori et ornamento ; 'Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo Argentum Pariusve lapis circumdatur auro.'

430 *Lascivus vitæ illecebrus gustatus amaræ Mortis*] Pronunciatum Pindari est Isth. vii. τὸ πὰρ δίκαν Γλυκὺ πικροτάτα μένει τελευτά, vel, ut Nazianzeni habent verba, σάλει μὲν τῷ χρηστῷ, τελευτᾷ δὲ εἰς πονηρὸν. Quibus, tanquam jucunda Echo, adsonat Philo

Judæus lib. περὶ θούωντων : Τὰ μὲν περὶ τὴν κατάποσιν γλυκαίνουσα, πικρὰς δὲ καὶ δυσιάτους αἰθῆς ἐπιφέρονσα ἀλγηδύνας. Unde non præpostere Moschion apud Stobæum Serm. cxxl. ἔπεσθαι τοῖς τερπνοῖς εἴωθε τὰ λυπηρά. Signateque Boëthius Prosa iii. 7. 'Tristes esse voluptatum exitus, quisquis reminisci libidinum suarum volet, intelliget.' Probe ibid. Met. vii. 'Habet hoc voluptas omnis, Stimulis agit fruentes ; Apiumque par volantum, Ubi grata mella fudit, Fugit, et nimis tenaci Ferit icta corda morsu.' Cui congruenter Isidor. Pelus. Epist. iii. 218. μυρίων τιμωριῶν πρόξενοί εἰσιν αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναί. Neque secus Cyprian. Epist. ii. 2. 'Malorum blanditium virus occultum est, et ardentis nequitiae facies quidem læta, sed calamitatis abstrusæ illecebrosa fallacia, instar cujusdam veneni, ubi in lethales succos dulcedine aspersa, calliditate fallendi, sapore medicato poculum videtur esse, quod sumitur : ubi epota res est, perniciēs hausta grassatur.' Et strictim Serm. de jejun. et tentat. 'Carnis complexus fœdus exhalans nebulas, eum, qui sibi adhæserit, aliqua ex parte contaminat, nec libidinum morsus quinquam evasit illæsus.' Et hoc est, quod scribit Philo lib. νόμ. ἀλληγ. 'Ὁρᾶς, ὅτι οὐ μόνον τῶν ἐν Αἰγύπτῳ παθῶν ἐφιεμένη ἡ ψυχὴ περιπίπτει τοῖς ὕφεσιν, ἀλλὰ καὶ, ὅτε ἐστὶν ἐν ἐρήμῳ, δάκνεται ὑφ' ἡδονῆς τοῦ ποικίλου καὶ θφιάδους πάθους. οἰκειώτατον δὲ ὄνομα εἴληφε τὸ ἡδονῆς ἔργον. δηγμὸς γὰρ καλεῖται. 'Cavenda sunt igitur oblectamenta ista, tanquam laquei et plagæ, ne suavitudinum mollitie capti, sub ditionem mortis cum ipso corpore redigamur, cui nos mancipavimus.' Sicut acute et pie ait Lactantius vi. 22. 'Initia namque cupidinis, dulcia sunt super mel et favum : at novissima ejus quovis absinthio amariora sunt ;' ut Saresberiensis hæc obsignem verbis. vi. 23. vel ut Basiliius Magnus Homil. εἰς

ἄγιον βάπτισμα inquit p. 190. ἡδονὴ πρὸς καιρὸν μὲν καταλεαίνει τὸν ἀπολαύοντα ὑπερὸν δὲ, πικροτέρας χολῆς ποιῆται τὰς ἀναδόσεις. Quare, 'O quater, et quoties non est numerare beatum, Qui sub obumbrata dulcedine triste venenum Deprendit latitare, boni mendacis operto.' Hamartig. vs. 336. Sic enim Dionysius Sophista præcepisse perhibetur, voluptates concessas mellis in morem, non cava manu, sed summo digito gustari debere. Si turpes, quod monebat Aristoteles, non tam venientes, quam abeuntes spectandas esse.

432 *Cæde ducis dispersa fugit acies*] 'Militarem sine duce turbam esse corpus sine spiritu, insigne Perdicæ effatum est apud Curt. l. x. 'Frons enim occipitio prior,' Cato de R. R. Et 'urget præsentia Turni' Virg. Æn. ix. Quod pensiculantes Macedones, cum ab Illyriis prælio pulsi fuissent, rege suo in cunis prolato, et ante aciem posito, acrius certamen repetivere; quasi ideo fuissent victi, quod bellantibus auspicia regis sui defuissent. Conserto itaque prælio, magna cæde Illyrios fuderunt, attestante Trogi detractore l. vii. Inde Quintil. l. v. 'Ut remiges sine gubernatore, ita milites sine Imperatore nihil valere adfirmat. Quorum tametsi numerosus exercitus, spernendus tamen est, quoniam nullo duce regitur, sed errore tantum, temere ac passim limphante, raptatur.' Ut Boëthii hæc hanc ad faciem usurpem, l. r. Scilicet 'Imperator vinculum est, per quod Respub. cohæret: et ille spiritus vitalis, quem hæc tot millia trahunt, nihil ipsa per se futura, nisi onus et præda, si mens illa imperii subtrahatur.' 'Rege incolumi mens omnibus una; Amissio, rupere fidem:' quod Seneca de Clement. i. 4. eleganter pronunciat. Cui astipulatur Simplicius in Epictetum: 'Duce interfecto,' inquit, 'vel victores ejus milites statim et animis concidunt, et, non

Delph. et Var. Clas.

secus atque oves, opilionem carentes, lupis invadentibus, alii alio diffugiunt, ut non castra tantum, sed ipsa etiam patria, duce in bello cæso, periclitetur.' Clare idipsum fatetur Justinus de duce Thebano, l. v. 'Post paucos deinde dies Epaminondas decedit; cum quo vires quoque Reipubl. ceciderunt. Nam sicuti telo si primam aciem perfreris, reliquo ferro vim nocendi sustuleris: sic illo, veluti mucrone teli, ablato duce Thebanorum, rei quoque publicæ vires hebetatæ sunt; ut non tam illum amisisse, quam cum illo interiisse omnes viderentur. Nam neque hunc ante ducem ullum memorabile bellum gessere; nec postea virtutibus, sed cladibus insignes fuere: ut manifestum sit, patriæ gloriam et natam et extinctam cum eo fuisse.' Sed hac de re fuse, et, ut solet, docte eruditissimus Dn. Gruterus in Discurs. ad Tacitum parte i. fol. 83. et seqq.

Cæde ducis dispersa fugit] Galter. iii. 219. 'Fugit agmine facto Turba ducum; partesque labant, ubi summa moventur. Cumque caput nutat, turbati membra necesse est.'

433 *Jocus et petulantia primi Cymbala projiciunt*] Lignis a foco subtractis, ignis extinguitur: κόρον amove, et frigebit, sat scio, venus, libidinum stimuli retundentur, jocus languescet, petulantia exspirabit, Amor elisus suffocabitur. Nec enim Antistes Carthaginensis male, Serm. de jejuniis et tentat. 'Jejuniis vitiorum sentina siccatur, petulantia marcet, concupiscentiæ languent, fugitivæ abeunt voluptates. Jejuniū extraordinarios motus in cippo claudit et artat, et appetitus vagos distringit et ligat.'

439 *Pompa inani exiit nudata populo*] Ad hos enim terminos redigit sua mancipia dissuasor honesti Luxus; qui revera est εἰς πένην ὁμιος ἐτοιμοτάτη, qui 'rem aufert cum pulvisculo, pennasque ita incidit, ut nequeant renasci.' Plant. Bacch. Cic. ad Atti-

Prudent.

4 S

cum Epist. iv. 2. Hinc argute admodum Comicus Luxuriæ filiam esse fingit Inopiam, Trinum prol. Unde Chilo cum videret adolescentem patrimonium suum profuse largientem aliis, 'Si,' inquit, 'sumtus magnos, ubi non decet, feceris; ubi decet, mox exiguos facies.' Et securitæ paupertatis metu Diogenes a prodigo minam petiit, nummulos ab aliis petere solitus. Florus itaque festive iii. 12. 'Magnificus apparatus conviviorum, et sumtuosa largitio, nonne ab opulentia paritura mox Egestatem?'

440 *Si fratris galeam fulvis radiare ceruinis*] Prisco more nonnulli galeas radiant gemmis et auro. Ovid. Pont. iii. 'Scuta, sed et galeæ gemmis radiantur et auro.' Stat. Theb. ix. 'Et pictum gemmis galeæ jubar.' Prudentius hic. Nec solum auro et gemmis honestabantur galeæ tempore pacis, sed et olea, quod verissimum symbolum pacis. Hac ratione Romam galeatam describit in Symmach. ii. 663. Carol. Paschal. Coron. x. 21.

443 *Non piget attritis pedibus ire voluptatem*] Exemplo filius sit prodigus, Luc. xv. Siracides igitur immane quantum pie et bene c. 18. *μη εὐφραίνου ἐπὶ πολλῇ τρυφῇ, μηδὲ προσδεῖσθῃς συμβολῇ αὐτῆς. μη γίνου πτωχὸς, συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ.* Ejusdem notæ reperies plura Proverb. xxiii. 21. et 29. Notumque est illud πολυθρύλλητον: 'Festa Martini sæpe iterata, Absumunt anseres et prata.' *Wer immer will seyn Sanct Aertens Gast, Der mußt zu letzt dem Nicolaus fastn.* 'Fugiendâ sunt itaque,' inquit Macrobius, 'omnibus modis, et abscindenda igne et ferro, totoque artificio separanda, languor a corpore, imperitia ab animo, luxuria a ventre, a civitate seditio, a domo discordia, et in commune a cunctis rebus intemperantia.' Saresber. viii. 15.

454 *Avaritia gremio præcincta capaci*]

Graphice Avaritiam nobis depingit Chrysostomus in 1 ad Corinth. cap. x. Homil. xxiii. p. 528. et seqq. Et in Matth. Homil. lxxi. Isidor. Pelus. Epist. ii. 233. Et iii. 412. August. tom. x. de temp. Serm. 196.

456 *Vasto ore inhians*] Saresb. viii. 15. Vide Chrysost. Homil. xxix. in Matth.

458 *Nec sufficit*] 'Avaritiæ solius et quæstus ardor nec satiat cupidum, nec pœnitet eum cumulasse, quod crescere optat, non minui.' Cyprian. prolog. Serm. Et Serm. de Jejun. 'Nunquid et sic potest impleri ambitio tua, aut satiari potest fames tua, ossa hujus mundi injecta dentibus tuis, et faucibus tuis universa rerum massa intrusa?' Propter hanc inextinguibilem avari conferuntur a Diogene hydropicis, apud Stobæum Serm. x.

460 *Turpe lucrum*] Hujusmodi hominibus 'Lucri bonus est odor ex re qualibet.' Eorumque hæc sunt κελύσματα: 'Unde habeas, curat nemo, sed oportet habere,' Ennius. 'O cives, cives! quærenda pecunia primum, Virtus post nummos,' Horat. *Μηδὲν σὺν κέρδει κακόν*, Sophocle.

461 *Quos lava celante tegit*] 'In his duobus articulis furor totius avaritiæ constat, quod immoderatus appetit aliena, aut sua tenacius servat. Et quidem immoderatus appetit, quisquis, quod deest, legem necessitatis excedens et usus exposcit. Tenentur quoque avidius, quæ usui subtrahuntur. Ea quoque, quæ sine usu possessoribus elabuntur, inutilia sibi esse quis dubitat?' Saresber. vii. 16.

462 *Velat opermento*] Refer huc fabulam de cane, qui fœno frendens incumbebat, quo tamen nec ipse frui poterat, neque boves, ut vescerentur, admittebat.

463 *Abradit*] Confer Juven. Sat. xiii. ibi: 'Confer et hos veteris,' &c.

464 *Cura*] Basil. M. homil. ἐν Λακίζοις, p. 213. *Εἴτα ἀγρυπνίαι ἐντεθεν*,

αἱ μέριμναι, αἱ φροντίδες. ὅσον αὔξει ὁ πλοῦτος, τοσοῦτον φέρει τοῦ βίου τὸ μεριμνητικόν, &c. Et mox: Αὐταὶ αἱ μέριμναι δαπανῶσι τοῦ πλεονέκτου τὴν ψυχὴν. κύων ὑλακτεῖ, καὶ ὁ πλούσιος νομίζει κλεπτὴν εἶναι. μὴδὲ ψόφος, καὶ τοῦ πλουσίου ἡ καρδία πηδᾷ. τὸν παῖδα ὑποπτεύει. πάντα δι' ὑποψίας ἔχει, &c. Seneca Ep. xxi. 116. Cyprian. Ep. ii. 2. Horat. Carm. iii. 10. Chrysost. in Matth. Homil. xlviii. p. 431.

Fames] Avari plerumque 'nec sibi patiantur bene esse, nec alteri; qui cum genitiis suis belligerant, parcipromi.' Plant. Trucul. 'Qui famem utendam, si roges, nunquam dabunt; Qui Divum atque hominum clamant continuo fidem, De suo tigillo fumus si qua exit foras;' sicut Comicus lepide jocat de Euclyone, qui vivum Famis exemplum, imo hospitium et indivisum contubernium. Aulular. Non dissimile est, quod de Chio quodam Plutarchus refert, lib. de cupid. divit. qui vinum vendebat optimum, ipse bibens vappam. Proinde servus euidam sciscitanti, quid rerum ageret Dominus, respondit, ἀγαθῶν παρόντων, ζητεῖ κακόν, 'bona cum adsint, quaerit mala.' De metu, Carcinus: Δειλὸν ἐστ' ὁ πλοῦτος, καὶ φιλόψυχον κακόν. Et Theodoret. lib. de Provid. vi. 'Ὁ πλοῦτος πολλοὺς θορύβους ἔχων καὶ φροντίδας παντοδαπὰς καὶ τρικυμιῶν εἶδη μυρία. De perjuriis, Pacuvius, qui mantile, quo noxæ quotidianæ exterguntur, esse ea, adseverabat. Glausus jurejurando pecuniam alienam intercipere volebat; qui, quamvis ab oraculo monitus resipuerit, tamen cum omni posteritate est extinctus. Herodot. lib. vi. De pallore, nescio quis: 'Pallet aurum, quia multos habet insidiatores.' De corruptela, proditorum perfidia docet; qua de consule Camerar. meditat. hist. cent. i. c. 7. De dolo, utique eadem: 'Nil tam munitum, quod non expugnari possit pecunia.' Cic. ii. in Verrin. 'Omnia castella hæc machina deji-

ciet, in quæ modo asellus onustus auro possit ascendere.' Cic. ad Attic. Epist. i. 12. De insomniis, Chrysost. i. supra allegato: Τοῖς δὲ φιλαργύροις καὶ τοῦτον ἡ πλεονεξία προσέχωσε τὸν λυμένον, τοσαῦτα καὶ ἐν νυκτὶ φροντίζουσι χαλεπῶς, ἅτε μηδενὸς ἐνοχλοῦντος, μετὰ σχολῆς ἀπάσης κατακόπτοντες ἑαυτούς: 'Pecuniæ autem amantibus hunc quoque portum obstruxit avaritia; tam multa etiam noctu graviter mente agitant, utpote nemine negotium facessente, cum omni otio seipsos laniantes.' De sordibus Suet. et Dion. Vespasianus vectigal urinarium instituit. Reprehensus a filio dissimulavit, donec prima pensio esset soluta; tum pecuniam admovit ad filii nares, sciscitans, num odore offenderetur: illo negante, 'Atqui hæc,' inquit, 'est e lotio.' Indignum quolibet bono, lucrum ex omni occasione odorari; et quod vetus verbum ait, καὶ ἀπὸ νεκροῦ φέρειν, vel a mortuo auferre. Ammian. Marcell. i. xxii. Aristot. Rhetor. ii.

467 *Rabidorum more luporum*] 'Avaritia fervet alienarum opum violentus ereptor? Similem lupi dixeris.' Boëth. lib. iv. Prosa 3. Vide Lactant. v. 5. Basil. M. Hexaëm. Homil. x. 'Ὁ δὲ πλεονέκτης, οὐκ ἔστι λύκος ἄρπαξ; Et p. 116. νῦν δὲ, ὡς λύκος ἄρπαξ, ἐφεδρεύων τοῖς ἀλλοτρίοις.

472 *Caput socio mucrone ferire*] Chrysostomus loco bis terve nominat: Φιλαργυρία καὶ τὸ πέλταχος αἱμάτων ἐνέπλησε, καὶ τὰ τῶν δικαστῶν φοινίσσει ξίφη παρανόμως πολλάκις, καὶ τοὺς ταῖς δόδοις ἐφεδρεύοντας νύκτωρ καὶ μεθήμεραν ὀπλίζει αὐτῇ, καὶ φύσιν ἀγνοῆσαι ἔπεισε, καὶ πατραλίας ἐποίησε καὶ μητραλίας, καὶ πάντα ἐπεισέγαγε τῷ βίῳ τὰ κακά. διὸ καὶ ῥίξαν αὐτῶν ὁ Παῦλος ταύτην καλεῖ. Elegantissima quoque vide apud Basil. M. homil. εἰς πλουτοῦντας p. 159. Columban. Carm. iii. ad Fedolium.

482 *Hunc lumine adempto*] Huc trahendum illud apud Juven. Sat. xvi.

‘Est alius metuens, ne crimen pœna sequatur; Hic putat esse Deos, et pejerat, atque ita secum: Decernat, quodcunque volet de corpore nostro Isis, et irato feriat mea lumina sistro, Dummodo vel cæcus teneam quos abnego nummos.’

486 *Alium capit intuitu*] Testis est Ælian. Var. Hist. lib. v. puerum, cum auream laminam, quæ ex Dianæ corona deciderat, sustulisset, in iudicium fuisse adductum: Areopagitæ crepundia, talos, et laminam auream puero proposuerunt; qui cum iterum ad aurum inclinaret, capite plexus est. Hoc nimirum est quod ait Varro in Fragmentis; ‘aurum præstringit oculos.’

494 *Neque enim est violentius ullum*] Chrysost. l. d.

496 *Damnetque Gehennæ*] Hinc Augustinus avaritiam justitiæ novercam, et nutricem gehennæ appellat: et doctor aurei oris et linguæ mellex Homil. xxiv. loci sæpius adducti, τὴν πτωχοποιὸν, τὴν ψυχοφθόρον, τὴν γεέννης φίλην, τὴν ἐχθρὰν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ μητέρα πάντων ὁμοῦ τῶν κακῶν.

502 *Ni ratio armipotens*] Fortasse ad Rationale Mosaicum, quod in pectore Pontificis suo ornato induti erat, alludit. M. Bergius.

517 *Ingenium omne neci dedimus*] Sed de sensu; egregie Sallust. de rep. ord. ‘Ubi divitiæ claræ habentur, ibi omnia bona vilia sunt, fides, probitas, pudor, pudicitia.’ Et paulo ante: ‘Ubi cupido divitiarum invasit, neque artes bonæ, neque ingenium ullum satis pollet: quin animus magis aut minus mature, postremo tamen succumbit.’

520 *Quicquid Styx abdit avaris Gurgilibus*] Scilicet ‘Itum est in viscera terræ, Quasque recondiderat, Stygiisque admoverat umbris, Effodiunturopes irritamenta malorum.’ Ovid. Met. l. 138. Atque hinc adeo diræ sunt Anacreontis in Plutum: ‘Ὀφέλες ὦ τυφλὲ Πλούτε Μῆτ’ ἐν γῆ, μῆτ’ ἐν

θαλάττῃ; Μῆτ’ ἐν ἡπείρῳ φανήμεναι’ Ἄλλὰ Τάρταρόν τε ναλεῖν κ’ Ἀχέροντα. Διὰ σὲ γὰρ πάντ’ ἐν ἀνθρώποις κακὰ.

523 *Quod miscet mundus vesana negotia, nostrum est*] Præclare ad hanc rem Sophocles, Antigone: Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν, οἷον ἄργυρος Κακὸν νόμισμα’ ἐβλαστεῖ τοῦτο γὰρ πόλεις Πορθεῖ, τόδ’ ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων. Τόδ’ ἐκδιδάσκει, καὶ παραλλάσσει φρένας Χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγμαθ’ Ἰστασθαι βροτῶν. Πανουργίας δ’ ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν, Καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.

529 *Nonne triumphos Egimus ex Scariot*] Joh. vi. 64. et 71. Ibidemque Nonnus Paraphrastes; et xii. 4. et xviii. Matt. xxvi. Marc. xiv. Luc. xxii. 4.

530 *Dum fallit federe mensæ*] Juxta Prophetiam Psalm xl. 10. Quam repetit Cyprianus in exposit. Symb. Apost. f. 368. Ita, elheu! Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι φύσις χαλεπώτερον εἶδεν Ἀνθρώπου καθαρὰν ψευδομένον φίλην. Οὐ γὰρ ἔθ’ ὥς ἐχθρὸν προφυλασσόμεθ’, ἀλλ’ ἀγαπῶντες Ὡς φίλον, ἐν τούτῳ πλείονα βλαπτόμεθα. Et ‘non tam hostes existimandi sunt, qui in castris ex adverso positis odium suum palam profitentur, quam qui domi ex insidiis nostræ saluti imminet:’ sicut graviter et vere scribit Georg. Buchananus *Rer. Scot.* l. xii.

533 *Flammante cupidine*] Inde a Nonno vi. 255. vocatur Judas ἀργυρέης νοῦσοιο νόον δεδονημένος οἰστρῳ. Quem eundem ex eodem Nonno, Dionys. xxix. 69. Nansius dicit, ἄνδρα νοσπλανέων κτεάνων δεδονημένον οἰστρῳ. Joh. Saresber. viii. 15. ‘Sed possunt etiam nequiora avaritiæ inveniri exempla. Siquidem Prophetæ oculos cupiditas excavavit, et pecunia corruptus Apostolus Dominum innocentem crucifigendum tradidit manibus impiorum.’ Cyprian. de Jejun. et tentat. ‘Judas ille proditor venditurus magistrum, prætaxatum precium a principibus exegit sacerdotum. Quid mili, inquit, vultis dare,

et ego cum vobis tradam? Usque ad mortem Domini amor lucris se ingerit, nec vitæ salvatoris quæstus desiderium parcit.' Vide Tertullian. l. de præscript. adv. hæret. Isidorum Pelus. Epist. i. 425. et iii. 385. S. Basil. in Ammonitionibus, apud Goldast. in Parænet. p. 197.

534 *Infamem mercatus agrum*] Poëtice in Judam transfertur, quod pecunia ipsius per sacerdotes efficiebatur. M. Berg.

535 *Obliso collo*] Matthi. xxvii. 5.

536 *Jericho propria inter funera*] Basil. Seleuc. Orat. xxxi. Αὐτόματοι πόλεις ὑπέκλυτον. Ἱερὶχὼ κυκλομένη τὸν τοῦ τείχους ἀπέδυτο κύκλον. ὥσπερ τοὺς οἰκήτορας φεύγουσα, καὶ τοῖς Ἰσραελίταις προστρέχουσα, &c. August. tom. x. de tempore Serm. 196. et tom. iii. de mirabil. script. sac. ii. 3. Macar. Homil. l.

537 *Concidit Acham*] Josuæ vii. Salvian. de gubernat. Dei l. vi. et vii. P. Fab. iii. Semest. 20. p. 308. S. Basil. in Ammonit. p. 196. 'Plerique avaritiæ ardore in mortis periculum inciderunt. Propter avaritiam Acham cum suis lapidatus est.'

545 *Quis placet exemplum generis*] Hoc est, quod Lucanus ait l. v. 'Facinus quos inquinat, æquat.' Hinc eloquentiæ fundus pro M. Marcello: 'Dolebam, ac vehementer angebar, cum viderem virum talem, qui in eadem causa, in qua ego, fuisset, non in eadem esse fortuna.' Horolog. Princip. iii. 56. 'Æquissimum est, ut, qui complices extiterunt criminis, pænæ sint participes.' V. N. ad Dracont. vs. 363.

550 *Nil refert, armis contingat palma, dolisve*] Adi Lipsii Polit. iv. 13. et v. 17.

552 *Inque habitum sese transformat honestum*] Ad exemplum nempe sui patris, qui μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 2 Corinth. xi. 14. 'Cujus sunt partes, intervertendi veritatem.' Tertull. de præscript. adv. Hæret.

Inf. vs. 684.

553 *Fit virtus specie, vultuque et veste severa*] In communi vita nihil pervulgatius, quam nomina virtutum vitilis, et vitiorum virtutibus imponere. Unde Ovid. i. de Remed. 'Et mala sunt vicina bonis; errore sub illo Pro vitio virtus crimina sæpe tulit.' Consentit D. Hieron. Epist. ad Lætam tom. i. 'Venena non dantur, nisi melle circumlita: et vitia non decipiunt, nisi sub specie umbræque virtutum.' Et ibid. ad Celantiam p. 51. 'Nescio quomodo turpiora sunt vitia, quæ virtutum specie celantur.' Idem dicit Seneca Epist. xxii. 121. 'Adjice, quod mirum fortasse videatur. Mala interdum speciem honesti obtulerunt, et optimum ex contrario nituit. Sunt enim, ut scis, virtutibus vitia confinia, et perditis quoque ac turpibus recti similitudo est. Sic mentitur prodigus liberalem: cum plurimum intersit, utrum quis dare sciat, an servare nesciat. Multi, inquam, sunt, qui non donant, sed projiciunt. Non voco ego liberalem, pecuniæ suæ iratum. Imitatur negligentia facilitatem, temeritas fortitudinem. Hæc nos similitudo coëgit attendere, et distinguere specie quidem vicina, re autem plurimum dissidentia,' &c. Astipulatur etiam Gregorius his verbis: 'Sæpe se vitia ingerunt, et se virtutes esse mentiuntur.' Adeo quidem, ut prosperum ac felix scelus virtus vocetur. Seneca Herc. Fur. vs. 250. vel, ut est apud Lucan. i. 662. 'Scelesque nefando Nomen sit virtus.' Unde Euphrades Themistius Orat. iii. f. 61. Οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν ἐκάστω ἀπάτῃ καὶ φευακισμῶς παραπέπηγε, καὶ ὑποδύεται μεγαλοπρέπειαν μαγαγανεία, καὶ εὐσέβειαν ἀγνυρτεία. Plura habes ejusdem notæ ac monetæ apud Horat. Sat. i. 3. Isidor. Pelus. Epist. iv. 210. Et iii. 99. Saresberien. iv. 9. D. Chrysost. in c. v. ad Ephes. Sidon. Apol.

linar. Epist. vii. 9. Quintil. viii. 3. Ammian. Marcell. l. xxx. et inprimis D. Bernhard. in lib. De ordine vitæ, p. 1122. Nota hic illud Vincentii in Specul. xx. 51. 'Perniciosiora et a remediis longinquiora sunt vitia, quæ sub specie virtutum et imagine spiritualium rerum videntur emergere, quam illa, quæ ex aperto pro carnali voluptate gignuntur. Hæc enim velut palam expositi et manifesti errores, et arguuntur cominus et sanantur. Illa vero, dum sub prætextu virtutum geruntur, incurata perdurant, et deceptos quosque periculosius faciunt ac desperatius ægrotare.'

554 *Quam memorant frugi*] P. Rove-rius Not. ad Panegy. p. 154.

559 *Pietatis tegmine crines Obtegit anguineos*] Talis autem pietas, seu verius πρόφασις, velum est, quod scelus omne tegit, quod alieni forsitan mentem poterat venire.

567 *Consensu faciles*] Quoniam dociles imitandis turpibus et pravis omnes sumus. Juven. Sat. xiv.

576 *Impositura manum*] Χεῖρ γὰρ ποιεῖ πάντα κτίσματα, ut ait Horapollon hieroglyph. ii. 119. quem ad locum quæ Cl. Hæschelius notet ex Plutarcho, vide.

580 *Miserando inopum*] Hegesip. v. 2. 'Misericordia sola solet allevare miseras, solari ærumnas.' Adi Serm. i. Cypriani de Eleemosynis.

582 *Ditata fide*] 'Egestatem suam ipse spe temperat futurorum,' ut ait B. Gregorius. Isidor. Pelus. Epist. iv. 138.

583 *Redituro sænore*] Quia qui miseretur pauperis, Deo sænerat. Cyprian. Serm. dicto.

596 *Reluctanti*] 'More anguinum, qui, obtrito capite, postremum cauda minantur.' Florus i. 15.

602 *Dispergit et egenis dissipat*] 'Satiatus est,' inquit Bion Philosophus, 'suam messem aliis largiri, quam alienam decerpere.' Videntur hæc ex-

pressa e Psal. cxii. 'Dispersit, &c.

603 *Captivo munere*] Herodes Atticus νεκρὸν Πλούτον dixit pecunias inutiles, et sordide parceque retentas, h. e. ἀσύμβολον Πλούτον, ut exponit Philostratus. Qua ratione et δεσμωτήρια Πλούτον vocavit arcas, quibus captivæ veluti detinentur ab avaris pecuniæ. Et Aristoph. Πλούτον τυφλὸν 'divitias abstrusas' dicit.

607 *Lucrandi Ingluvie pereunte, licet requiescere sanctis*] Isidor. Pelus. lib. iii. Epist. 24. 'Ὁ δεινὸς καὶ πάντολμος τῆς φιλοχρηματίας ἔρως, κόρον οὐκ εἰδὼς, ἐπὶ τὸ ἔσχατον τῶν κακῶν τὴν ἀλοῦσαν ψυχὴν ἐλαύνει. οὐκοῦν μάλιστ' ἐν προσιμίῳ αὐτὸν ἐπελάσωμεν κρατήσας γὰρ, ἀχελῶτος ἔσται. Vide Antholog. i. 12.

609 *Summa quies, nil velle, super quam postulet usus*] O aureum dictum! Quod Plant. Aulular. quoque stabilit hoc tibi: 'Pol si animus est æquus tibi, satis habes, qui bene vitam colas.' Ex quibus se probat veritas carminis Lucret. vi. 1118. 'Quod si quis vera vitam ratione gubernet; Divitiæ grandes homini sunt, vivere parce Æquo animo: neque enim est unquam pænuria parvi.' Cui adsidet locus Horatii Carm. iii. 16. 'Multa petentibus Desunt multa.' Approbat idem Boëth. ii. Prosa 5. 'Paucis minimisque natura contenta est: cuius satietatem si superfluis urgere velis, aut injucundum quod infuderis, fiet, aut noxium.' Confirmat Columbanus Carm. ii. ad Sethum 43. 'O nimium felix, parcus cui sufficit usus, Corporis ut curam moderamine temperet æquo!' Hinc Socrates Æschinem, cum premeretur inopia, monere solebat, ut a seipso sumeret mutuum sine usura, hoc est, parce viveret. Et breve quidem, sed bracteatum Clementis Alexandrini dictum est, Strom. i. 'Ὁ σπουδαῖος, ὀλιγοδὲς: 'vir bonus paucis indiget.' Quin apud Syracidem legimus xxxi. 22. 'Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλίγον. Et sentiunt rectissime, quibus in ore, in

côrde sedet: ἐν τῇ εἰδ, καὶ τὸ μέγα.
Non abludit Martialis: 'Illa placet
tellus, in qua res parva beatum Me
facit, et tenues luxuriantur opes.'
Lemuelis votum non repeto aut tran-
scribo Proverb. xxx. Adi notas nos-
tras Trist. iii. 7. Hunc autem versum
Columbanus hinc transcripsit car-
mine primo ad Hunald. vs. 10.

609 *Summa quies, nil velle supra*
Scythæ ad Alexandrum Magnum
apud Galterum viii. 419. 'Libera
gens Scythiæ nil appetit ulterius,
quam Prima parens Natura dedit;
de munere cujus Nec cuiquam ser-
vire potest, nec, ut imperet, optat.
Esse sui juris hominem, sua seque
tueri, Contentum esse suis, alienum
nolle, beatum Efficiunt. Igitur si quid
quæsieris ultra, Excedunt tua vota
modum, finemque beati.' Quibus ge-
mina germana sunt illa x. 205. 'Ani-
mum nullius egentem Non res effi-
ciunt, sed sufficientia. quamvis Sit mo-
dicum, si subficiat, nullius egebis.'

610 *Ut simplex alimonia*] Philo περὶ
ὀνείρων fol. 138. Σιτίοις καὶ ποτοῖς τρε-
φόμεθα, κὰν ᾗ εὐτελεστάτῃ μάζᾳ καὶ
ὑδωρ ναματιαῖον. εἴ τι οὖν ἡ κενὴ δόξα
προσετέθηκεν ἀμνητῶν καὶ μελιπηκτῶν
περματῶν γένῃ μυρία καὶ οἴνων ἀμνητῶν
πολυέργους καὶ παμποικίλους κράσεις,
πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς μάλλον ἢ πρὸς μετ-
ουσίαν τροφῆς παρητημένas. πάλιν ἡδύσ-
ματα πρὸς ἔδωδὴν ἀναγκαῖα γοητεία, καὶ
λάχανα, καὶ πολλὰ τῶν ἀκροδρόων, καὶ εἰ
τυρὸς, καὶ εἴ τι ἄλλο ὁμοιότροπον. εἰ δὲ
θέλεις ἐπὶ σαρκοβόρων ἀνθρώπων ἰχθὺς
εἶ καὶ κρέας πρὸς τούτοις γράφομεν, &c.

Vestis tegat ac recret artus] Philo
ibid. fol. 139. Τίς γε μὴν οὐκ οἶδεν, ὅτι
ἀμπεχόνῃ πρὸς τὰς ἀπὸ κρυμοῦ καὶ θάλα-
πους ἐγγινομένας βλάβας τῷ σώματι κα-
τεσκενάσθῃ τὸ πρῶτον; ἀλλ' ἀλεξάνεμος
μὲν, ὥς οἱ ποιηταὶ ποῦ φασι χειμῶνι. Ubi
D. Hæschelius, Græcarum vindex
eximius literarum, adduxit locum Plu-
tarchi Sympos. vi. 6. Γερμανοὶ μὲν
οὖν κρύους πρόβλημα ποιοῦνται τὴν ἐσθῆ-
τα μόνον. Αἰθίοπες καὶ θάλαππος μόνον

ἡμεῖς δὲ ἀμφοῖν. Vide ibid. alterum
Philonis, et Clem. Alexand. locum,
fol. 250. Sed de unica veste accom-
modum est hic illud de Epaminonda
Principe Græciæ, qui unicam habe-
bat vestem, quam si mitteret ad ful-
lonem, domi se continere cogebatur.
In ejusdem supellectile præter ahe-
num, et veru unicum nihil fuit reper-
tum. Ælian. lib. v. Anthol. i. 12.
Parmenio Macedo: ἀρκεῖ μοι χλαῖνης
λιτὸν σκέπας οἷδ' ὀλίγης δαιτὸς ἐλευθε-
ρίην.

613 *Ingressurus iter periam ne tollito*
Matth. x. 9. et 10. Marc. vi. 8. et 9.
Luc. ix. 3. et xxii. 35.

615 *Nec te sollicitet res crastina*
Imitatur hæc Columbanus Carm. ii.
ad Sethum 10. 'Nec te sollicitet
circumflua copia rerum.' Juvenc. lib.
i. 'Crastina nec vobis curetur copia
rerum: Quisque dies sibimet satis
est pro fraude diurna.' Ethnici quo-
que de futuris sollicitudinem et curam
e pectore amoverunt. Anacreon: Τί
γάρ ἐστι σοι τὸ κέρδος Ὀδυνωμένῃ μερίμ-
ναις; Πόθεν οἶδαμεν τὸ μέλλον; Ὁ βίος
βροτοῖς ἄδηλος. Theocrit. in Hyla: οἱ
θνατοὶ πελόμεσθα, τόδ' αἴριον οὐκ ἐσορῶ-
μες. Horat. Carm. iv. 7. 'Quis scit,
an adjiciant hodiernæ crastina sum-
mæ Di superi?' Ubi plura Monstro-
liensis. Senecæ pium est dictum Ep.
xii. 'Ille beatissimus est, et securus
sui possessor, qui crastinum sine sol-
licitudine expectat.'

617 *Nonne vides, ut nulla avium cras
cogitet*] Cyprianus Serm. i. de Elee-
mos. Saresber. vii. 16. Chrysost. Ho-
mil. xxiii. in Matth. Hinc Juvenc.
l. i. 'Aëreas spectemus aves: non
vomere presso Terga soli subigunt,
jaciunt nec semina farris, Aut sege-
tum culmos incurva falce recidunt;
Proveniet tamen his saties potusque
cibique: Nonne Deo magis est homi-
num curatio cordi?'

620 *Passeribus modico venalibus asse*
Matth. x. 29. 'Pudeat ab exiguis
animalibus non trahere mores,' ut

scribit alicubi Seneca.

624 *Vite dator et dator esca est*] Hinc nescio quis: 'Certa mihi spes est, quod, vitam qui dedit, idem Et velit et possit suppeditare cibum.'

634 *Vestis et usque pedes*] Virg. Æn. 1. 408. 'Pedes vestis defluxit ad imos.' Seneca Œdipo: 'Lugubris imos palla perfundit pedes.'

635 *Temperat et rapidum modestia gressum*] Sup. vs. 345.

636 *Implet Vaginemgladius*] Homer. Odys. xi. Ἴλιφος ἀργυρόηλον Κουλεῶ ἑγκατέπηξα. Et Odys. x. 'Ἄλλ' ἄγε δὴ κολεῶ μὲν ἄορ θεοῦ. Iliad. 1. *Αψ δ' ἐς κουλεῶν ὥσε μέγα ξίφος. Contrarium est 'Vagina ensem eripere,' ut Virgil. Sic Eurip. Iphig. Aulid. 'Ὁξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας Κολεῶν ἔσθωεν. Apollon. iv. 207. 'Ὁ δὲ ξίφος ἐκ κολεοῖο Σπασσάμενος. Homer. Iliad. 1. *Ελκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος. Nonnus lib. xxiii. Ἄορ ἐδν γύνυμωσεν. Cic. pro M. Marcello: 'Gladium in urbe vagina vacuum non vidimus.'

642 *Et Christum gaudere suis victoribus arcem*] Juxta illud Apocal. iii. 21. 'Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, &c. Vide Cyprian. Sermon. 11. de zelo et livore, ibi: 'Habet et pax coronas suas,' &c. Macar. Homil. xxi. et xiii. et xv.

650 *Non aliter cecinit*] Philo lib. iii. de vita Mosis: et περὶ ὀνειρ. p. 201. Cl. Alexand. Strom. v. Macar. Homil. xlvii. Hegesip. de excidio Hieros. v. 16.

651 *Ponti post terga*] Basil. Seleuc. orat. xxxi. 'Ἰστατο μεθ' ἡλίον Ἰορδάνου τὰ βέματα, καὶ τὸ ῥόθιον ἐχαλινοῦτο, παρὰχωροῦν τοῖς βαδίζουσι. καὶ νόμους Ἰστατο βέματος, ἀναμένων τὴν παράδοιν. Idem orat. in annunciat. sanctissimæ Deiparæ. August. de temp. Serm. cvi. et lxxxix.

654 *Nigrosque repulso Gurgite Nilotas*] Cosmas Hierosolymitanus crebriter hujus meminit facti in canonibus, ut Suidas vocat, asmaticis. In Transfiguratur. Domini: Χορὸς Ἰσραὴλ

ἀνίκμοις ποτὶ πόντον ἐρυθρὸν καὶ ὑγρὸν βυθὸν διελάσαντες, ἀναβάτας τριστάτας δυσμενεῖς ὁρῶντες ἐν αὐτῷ ὑποβρυχίους, ἐν ἀγαλλιάσει ξυμπεπον' ἄσμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδοξασται. Rursus, eis τὴν ὑπαπαντὴν: ὥσει τεῖχος γὰρ ἐπάγει ἐκατέρωθεν ὕδωρ λαφ' πεζοπονοποροῦντι, &c. Item, Eis ὕψωσιν τοῦ σταυροῦ. eis τὴν πεντεκοστήν. eis τὴν ἀνάληψιν τοῦ σωτῆρος. eis τὰ θεοφάνια. τῇ μεγάλῃ δευτέρᾳ. τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ. Johan. quoque Damascenus hym. in Theogoniam vs. 1. et hym. in Epiphaniam, vs. 5. Στείβει θαλάσσης κυματοῦμενον σάλον, Ἥπειρον αὖθις Ἰσραὴλ δεδειγμένον, Μέλας δὲ πόντος τριστάτας Αἰγυπτίων Ἐκρυσεν ἄρδην ὕδατόστρωτος τάφος, 'Ρέμῃ κραταιᾷ δεξιᾷ τοῦ ὑψίστου.

665 *Fuices portæ castrensium*] Adi Turneb. adv. xxx. 24. Lips. de Mil. Rom. Dial. v. 5.

682 *Incautis victoribus insidiata est*] 'Nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet: et frequentissimum initium calamitatis securitas.' Vell. Patere. l. ii. 'Adversarius autem vetus est et hostis antiquus, cum quo prælium gerimus. Omnia genera tentandi et artes atque insidias deiciendi usu vetustatis edidicit. Si imparatum invenerit Christi militem, si rudem, si non sollicitum, ac toto corde vigilantem, circumvenit nescium, fallit incautum, decipit imperitum.' Cyprian. de exhortat. martyr. prologo.

684 *Sociam mentita figuram*] Ita numero pro pipere muscerda se venditat. 'Blandiens adversarius et fallens,' secundum Apostoli vocem, 'transfiguratur se velut Angelum lucis, et ministros suos subornat velut ministros justitiæ, asserentes noctem pro die, interitum pro salute, desperationem sub obtentu spei, perfidiam sub prætextu fidei, Antichristum sub vocabulo Christi, ut dum verisimilia mentiuntur, veritatem subtilitate frustrentur.' Cyprian. de simplic. prælat. sup. vs. 552.

Sociam mentita figuram] Diversa di-

versos milites veste usos, et inde sæpe proditos, certissimum est. Plutarch. in Artaxerxe: 'Qui ubi vix rubra sagula conspicati sunt, quod regiae partis omnes albis uterentur, agnoverunt statim hostes esse.' Eum militiae morem, ut alios non paucos, attigit hoc loco Prudentius, cui hinc lux facienda. Stewech. ad Veget. III. 5.

685 *Scissa palla*] Petronius in Satyrico. Quem locum Pet. Crinit. repetit. de honest. discip. XIII. 2.

687 *Ipsa redimitos olea frondente capillos Ostentans*] Olea, pacis insigne. Isidor. Originat. XVII. 7. Notæ meæ Pont. I. 1. vs. 31. Unde Ovid. Fast. I. 711. 'Frondibus Actiacis comtos redimita capillos Pax ades, et toto mitis in orbe mane.' Discordia igitur oleæ præcincta ramo, se inferens, denotat, 'frequentius conventionum pacisque simulationem credulis, quam arma nocuisse.' quod Vegetius eleganter scripsit III. 3. Nam sæpius quamplurimis, teste Manilio lib. II. 'Scorpius aspergit noxas sub nomine amici.' Adeo ut Plinius pronunciet, Panegyri. Trajan. 'pejorem odio amoris simulationem.' Quippe, Hipponensis antistes scribit de Civ. Dei XIX. 5. ex Tullio de Amicitia, 'Nullæ sunt occultiores insidiæ, quam hæ, quæ latent in simulatione officii, aut in aliquo necessitudinis nomine. Nam eum, qui palam est adversarius, facile cavendo vitare possis. Hoc vero occultum, intestinum, ac domesticum malum non solum existit; verum etiam opprimit, antequam prospicere atque explorare potueris. Propter quod etiam illa divina vox, 'Et inimici hominis domestici ejus, cum magno dolore cordis auditur.' Adi Nonium c. IV. in 'Componere.' Agellium xv. 9. Gilbert. Cognat. adag. Magis nocent insidiæ occultæ, f. 414. Senecam Hippol. vs. 915. Utraque proinde manu Romanorum veterum laudanda est et voce præconia extollenda ingenuitas, qui inimicitias denunciabant

apertè, et suis ædibus interdicere solebant inimicis, autore Tacito. Atque ut Ennius ait, 'in fronte scriptas gerebant amicitias et inimicitias.' Insuper nota vox est Achillis apud Poëtam maximum Iliad. I. 312.

Ipsa redimitos olea] Peristeph. IV. 55. 'Oleam revincit pacis honore.' Hic Discordia vult videri pacifera, cum tamen revera sit 'Vipereum crimen vittis innexa cruentis.' Carol. Pasch. Coron. VI. 17.

689 *Sed sicam sub veste tegit*] Quid est, si hoc non est, quod Guntherus oppido quam vere memoriæ reliquit x. 291. 'Nulla quidem pestis magis est operosa nocendi, Quam simulatus amor, nimis que domesticus hostis.' Cui suffragatur Tullius pro Roscio istis: 'Tecti esse ad alienos possumus; socium vero fallere qui possumus?' Ceterum ad hunc modum fuisse Domitianum confossum a Stephano, Suetonius tradit c. XVII. in Domit. Talis ictus quoque inter inguina Galliarum regi, Henrico III. Valesiorum ultimo, a sodale Dominicano illatus, florentissimum regnum pæne ad incitاس redegit. P. Faber Semest. III. 23. Vide Gunther. IX. 527. et seqq. et Notas ad Victorini Genes. II. 203.

699 *Si virtus sub pace cadit*] Cyprian. Epist. I. 3. 'Pax vera falsæ pacis mendacio tollitur; salutaris sinus matris, noverca intercedente, præcluditur.' Consule Lipsium Polit. IV. 14.

702 *Pallor in ore, Conscius audacis facti, dat signa reatus*] Ita est; scribit Seneca justitiæ stilo, Epist. xcvi. 'Tuta scelera esse possunt, secuta non possunt.' Quare? quia 'prima et maxima peccantium pœna est peccasse. Nec ullum scelus, licet illud Fortuna muneribus exornet suis, licet tueatur ac vindicet, impunitum est: quoniam sceleris in scelere supplicium est. Sed nihilominus et hæc et illa secundæ pœnæ premunt ac sequuntur; timere semper et expavescere, et securitati diffidere.' O li-

quida et mera veritas ! Quæ isti apud Petronium talia extorsit verba : 'Cum deinde vultu atque ipsa trepidatione mendacium prodidissem, ponere jussit arma, et malo cavere.' Perinde atque Atræus apud Senecam testatur, Thyest. vs. 329. 'Multa sed trepidus solet Detegere vultus.' Eludant igitur, qui volunt, et susque deque habeant leges scriptas ; dummodo conscientia non imponant, et ejus stimulos subsannent ; cujus intimos cruciatus proditor vultus enunciat. Vide Gruteri, magni istius et eximii Philologi, Discurs. ad Tac. part. II. f. 78. et seqq.

704 *Et color albens*] Macrob. Sat. VII. 11. Cujus verba adduxi ad Terent. Phorm. I. 4.

714 *Præceptor Belia mihi*] Nescio qui veterum præclare certe dixit : "Ὡςπερ ὀργιζομένων ἡμῶν καὶ πυκτενόντων, καὶ πρὸς ἀλλήλους συγκρουομένων, χαίρει τε καὶ τέθηλεν ὁ διάβολος· οὕτως εἰρηνευόντων καὶ κρατούντων ὀργῆς, συστέλλεται πάλιν καὶ ταπεινοῦται. ὅτε ἐχθρὸς εἰρήνης ὢν, καὶ πολέμιος ὁμονοίας καὶ βασιλείας πατήρ. Vide Homerum de Ate.

716 *Virtutum regina Fides*] Consulas licet c. XI. ad Hebr.

730 *Extruitur media castrorum sede tribunal*] Respexit ad morem Romanorum, quo tribunal Imperatoris semper in castris cespititium. Ideoque mox additur vs. 736. 'Conscendunt apicem, mox et sublime tribunal,' et 'consistunt aggere summo.' Ammian. lib. XXIII. 'Ipse aggere glebali adsistens, coraenae celsarum circumdatus potestatum, talia ore sereno disseruit.' Lucanus de Cæsare : 'Stetit aggere fulti Cespitis, intrepidus vultu, mernitque timeri.' Tacit. Annal. I. 'Simul congerunt cespites, extruunt tribunal.' Vide Godschalc. Stewech. ad Veget. III. 9. Johan. Bernart. ad Statium fol. 208. Lips. de Milit. Rom.

743 *Tentoria apertis Cuncta patent*

velis] Macar. Homil. xv. Εἰ οὖν ἡ καρδία βάθος τι ἔχει ἀπεραντον, ἐκεῖ εἰσι τρίκλινοι, καὶ κοιτῶνες, θύραι, καὶ πρόθυρα, καὶ διακονίαι πολλαί, καὶ διέξοδοι. ἐκεῖ ἐστὶ τὸ ἐργαστήριον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας. ἐκεῖ ἐστὶν ὁ θάνατος, ἐκεῖ ἐστὶν ἡ ζῶη, ἐκεῖ ἐστὶν ἡ ἀγαθὴ ἐμπορία καὶ ἡ ἐναντία, &c. Ut a. omnia amice et concorditer conspiciant in animo, nec ulla ζυγομαχία ἢ διχοστασία sit reliqua ; Fidei unius opus est, quæ patibundis deinde fugaducturion, ἢ ψυχῆς πολέμου ὡς σάλπιγξ εἰρηνικῆς, ut verbis utar Just. Martyris, Parenet. II.

753 *Sanctæ urbis*] 'Ἡ θεοῦ ἱερὰ πόλις ὑπὸ Ἑβραίων Ἱερουσαλὴμ καλεῖται' ἥς μεταληφθὲν τοῦνομα, ὕρασις ἐστὶν εἰρήνης. ὥστε μὴ ζῆτει τὴν τοῦ ὄντος πόλιν ἐν κλίμασι γῆς, (οὐ γὰρ ἐκ ἐξῶν ἢ λίθων δεδημοῦρηται,) ἀλλ' ἐν ψυχῇ ἀπολέμῳ καὶ ὀξυτερκοῦσι προτεθειμένη. τὸν δὲ θεωρητικὸν καὶ εἰρηναῖον βίον· ἐπεὶ καὶ τίνα σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον εἶροι τις ἂν οἶκον ἐν τοῖς οὐσι θεῶ, ἢ φιλοθεάμονα διάνοιαν, πανθ' ὀρᾶν ἐπειγομένην, καὶ μηδὲ ὄναρ στάσεως ἢ παραχῆς ἐφιεμένην ; &c. Philo περὶ ὀνείρ. pag. 195. et seq.

755 *Publica sed requies privatis rure foroque Constat amicitiiis*] Pax popularis, qua tam cives, quam pagani fruuntur, istud est vinculum, per quod respublica colaret : ille spiritus vitalis, quem hæc tot millia trahunt : nihil ipsa per se futura, nisi onus et præda, si mens illa imperii subtrahatur. Idem I. de Clem. At contra, ruunt omnia, ubi non hic tibi-cen ac destina : diffuunt, ubi non hoc coagulum. Quod Titus apprimere norat ; ideoque cum intra urbem discensio et tumultus gravis, se convertit ad milites ; 'Hoc,' inquit, 'est tempus, sanctissimi commilitones, quod expectabam. Inter se hostes intra urbem tumultum serunt ; foris cædunt, intus digladiantur. Festinemus itaque, dum adhuc dissident, ne forte periculi metu in gratiam redeant.' Heges. III. 25. Quare 'cum concordia simul juncta vinci omnino

non possit, et, quicquid simul petitur a cunctis, Deus pacis pacificis exhibeat;’ Cypr. Ep. i. 1. Οὐχ ὁσίη κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν, ‘impia res est, inter se moliri mala.’ Homer. Odys. xvi. ‘Discordia et intestinæ dissensiones nisi unde aberunt, centuplex murus rebus servandis parum est.’ Plaut. Persa sc. Satin’ Athenæ.

756 *Scissura domestica turbat Rem populi*] O Di! vere et præclare historicon uberrimus l. iii. ‘Factiones fuere, eruntque pluribus populis magis exitio, quam bella externa, quam fames, morbove, quæque alia in Deum iras, velut ultima publicorum malorum, vertunt.’ Vide Scorii factum et consilium apud Fulgos. viii. 10.

702 *Quod sapimus, coniungat amor*] ‘Αριστον γὰρ ἡ ὁμόνοια, καὶ τὸ συμφρονεῖν ἀλλήλοις, quod ait quidam veterum. Vide c. xii. ad Roman. et I Cor. xiii. Isidor. Pelus. Ep. iv. 55. et 103.

Quod vivimus, uno Conspiret studio] ‘Charitas fraternitatis vinculum est, fundamentum pacis, tenacitas ac firmitas unitatis.’ Cyprian. Serm. de bono patient. Quod non ignorans Justin. Martyr epist. ad Zenam et Serenum scribit: Συναντῶν γὰρ ἑαυτοῖς προσήκει τοὺς δύο, πρὸς τὴν εἰρήνην κατάρχεσθαι σπεύδοντας. καὶ ὁ μὲν ἀδικήσας, πείθει διὰ τὴν ἁμαρτίαν τὸν φίλον. ὁ δὲ ἀδικηθεὶς, μετανοήσκει καὶ αὐτὸς, ὅτι πρὸς τὸν οἰκεῖον ὀργίσθη. Adi prævalem Hipponensem tom. x. operum, Serm. de temp. 166. 168. 169.

763 *Nil dissociabile firmum est*] Egrege profecto Philosophorum Coryphæus, polit. v. 5. ‘Ἀσθενὲς τὸ στασιάζον: ‘Infirmum, quicquid seditionibus obnoxium.’ Chrysost. in c. xii. Matth. Homil. xlii. f. 388. Πᾶσα γὰρ βασιλεία ἐφ’ ἑαυτὴν μερισθεῖσα οὐ σταθήσεται· καὶ πόλις καὶ οἰκία ἂν σχισθῇ, ταχέως διαλύεται. οὐ γὰρ οὕτως οἱ ἔξωθεν πόλεμοι, ὥς οἱ ἐμφύλιοι διαφθείρουσι. τοῦτο γὰρ καὶ ἐν σώμασι γίνεται· τοῦτο ἐν ἅπασιν πράγμασιν. ἀλλὰ τέως ἀπὸ τῶν

γνωριμωτέρων τὰ ὑποδείγματα ἄγει. καὶ τοι τί βασιλείας ἐπὶ τῆς γῆς δυνατώτερον; οὐδέν. ἀλλ’ ὅμως ἀπόλλυται στασιάζουσα, εἰ δὲ ἐκεί τὸν ὄγκον τῶν πραγμάτων αἰτιᾶται τις, ὥς ἑαυτῷ συρρήγνυμενον, τί ἂν εἴποι περὶ πόλεως; τί δὲ περὶ οἰκίας; κἂν γὰρ μικρόν τι κἂν μέγα ᾖ, πρὸς ἑαυτὸ στασιάζον ἀπόλλυται. Nam ‘concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur,’ teste Micipsa apud Sallust. Et præclare Basil. M. Hexaëm. Homil. xi. ‘Ἐνούμενον δὲ ἰσχυρότερον γίνεταί. Unde Severus Imperator opulentiam regni sui ac prope invictam potentiam filiis suis, qui mutuis dissidebant odiis, commendans, οὐδὲν ὕφελος τούτων πασῶν ἔλεγε, στασιάζοντων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ τε πολέμου ἔνδοσ ὄντος. Herodian. l. iii. Historiolam de Sciluro videsis apud Plutarchum de garrulitate. Vere itaque Callimachus hym. in Dianam vs. 133. ait: Διχυστάσις... καὶ εὖ περ Οἴκου ἐστήτωτας ἐρίνατο: ‘Discordia etiam bene constitutas domos perturbabit.’

764 *Utque homini atque Deo medius*] Symbolum Athanasii de Christo. Basil. Seleuc. Orat. in annunciationem sanctissimæ Deiparæ. Lactant. iv. 25.

769 *Pax, plenum virtutis opus*] August. de Civ. Dei xix. 11. ‘Tantum est pacis bonum, ut etiam in rebus terrenis atque mortalibus nihil gratius soleat audiri, nihil desiderabilius concupisci: nihil postremo possit melius inveniri.’ Plura invenies ibid. cap. 13. Verum hæc de æterna vita sunt accipienda. Nam veteri dicitur versiculo: ‘Regnum cælorum requies est plena laborum.’ Et apud Areopagitam lib. de divin. nominib. cap. 11. Iusti vox citatur, qui εἰρήνην θεῖαν ἡσυχίαν καὶ ἀφθελίαν dixerit.

Pax summa laborum: Pax belli ex acti pretium est] Euphrades Themistius Orat. v. Πολέμου γὰρ ἄθλον εἰρήνη. καὶ στρατεύονται οἷς ἀνάγκη, οὐχ ἵνα διὰ τέλους στρατεύοντο, ἀλλ’ ἵνα

ἀσφαλῶς ἡσυχάσωσιν. H. e. D. Remo interprete: 'Bello enim cum præmii hoc propositum est, ut pax constitatur: et qui aliter non possunt, ideo belligerantur, non ut perpetuo bellum gerant, sed ut tandem tuto in pace quiescant.' Confirmat Isidorus Pelus. Ep. iv. 70. δι' εἰρήνην καὶ ἀγάπην ἅπας πόλεμος, καὶ μάχη, καὶ διαφορά οἴχεται. Concordat cum hoc Ignatius: Οὐδὲν ἔστιν ἕμεινον εἰρήνης, ἐν ᾗ πᾶς ὁ πόλεμος καταλύεται. Consonat Thucydides lib. i. 'Ἐκ πολέμου γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαίoudται. Astipulatur Sallustius ad Cæs. 'Sapientes pacis causa bellum gerunt, et laborem spe otii sustentant.' Suffragatur quoque Romani flos eloquii, Offic. i. 'Ita bellum suscipiatur, ut nihil aliud, quam pax quasita videatur.' Et Philipp. vii. 'Si pace frui volumus, bellum gerendum est: Si bellum omitemus, nunquam pace fruemur.' Coniunge Lactant. vi. 4. God. Stewech. ad prolog. l. iii. Vegetii.

771 *Sidera pace egent*] Aristidis Orat. tom. ii. f. 336. Καὶ τὸν πάντα οὐρανὸν καὶ κόσμον, ὃς τὸ κάλλιστον ἅπαντων σχῆμα καὶ πρόσρημα εἰληφῆ, μία δὴπου γνώμη καὶ φιλίας δύναμις διοικεῖ. καὶ μετὰ ταύτης ἡλὶός τε πορεύεται, τὴν αὐτοῦ χώραν φιλάττων δι' αἰῶνος, καὶ σελήνης φάσματα, καὶ ἀστέρων φορὰ χωρεῖ, καὶ ὥρων περίοδοι, καὶ τάξεις ἐκάστων πρὸς ἕλληνα, καὶ ἀποστάσεις αἱ καθήκουσαι, καὶ πάλιν ἄρμονίαι φυλάττονται, νικώσης τῆς ὁμολογίας, διαφορὰς δὲ οὐδεμιᾶς ἐνούσης οὐδὲ ἐγγιγνομένης, ἀλλὰ τῇ θεομῆ πάντων συγκεχωρηκότων, καὶ μιᾷ γνώμῃ περὶ παντὸς τοῦ προσήκοντος χρωμένων.

772 *Non minus, ad aram Cum cupias offerre, probat*] Isidor. Pelus. Ep. iv. 111. et 169. Cyprian. de simplicitate prælatorum, Augustin. tom. x. de temp. Serm. 168. 170. Vincent. Spec. xxiii. 101.

775 *Nec, si flammicomis Christi pro nomine*] Cyp. l. d. Macar. Homil.

xxvi. f. 341. Chrys. Hom. xxxii. et xxxiii. super 1 Cor. xiii. f. 607. et seqq. Saresber. vii. 24.

782 *Occasum lucis venia præcurrere gestii*] Isidor. Pelus. Ep. ii. 189. Chrysost. super eundem locum Homil. xiv. f. 1123. et seq. et Homil. xvi. in Matth. Aug. tom. viii. super Psalm. vi. 'Non occidat sol super iracundiam vestram: quod interio-rem solem, id est, sapientiam Dei tanquam occasum in se pati arbitrat-ur mens, quæ sua perturbatione illum videre non sinitur.'

791 *Latet et lupus ore cruento Vel- lere sub molli*] Lactant. v. 3. 'Videlicet homo subdolos voluit lupum sub ovis pelle celare, ut fallaci titulo posset irretire lectorem.' Autor homiliarum, quæ Chrysostomi operibus sunt adjunctæ, in c. vii. Matth. Homil. xix. 'Quæ sunt vestimenta ovilia? Species videlicet simulatæ religionis. Eleemosyna simulata, vestimentum ovile est, non opus ovile. Oratio simulata, vestimentum ovile est, non opus ovile: et cæteræ species pietatis, quibus se vestiunt lupi rapaces. Nulla autem res sic exterminat bonum, quemadmodum simulatum bonum. Nam manifestum malum, quasi malum fugitur et cavetur: malum autem sub specie boni celatum, dum non cognoscitur, nec cavetur, sed quasi bonum suscipitur, et ideo conjunctum bono, exterminat bonum. Sic servi diaboli tunc pessime Christianitatem corrumpunt, quando se simulant Christianos,' &c. Vide Cyprian. tract. vii. de simplicit. prælat.

794 *Fotinus et Arrius*] Osiander hist. Eccles. cent. iv. iii. 9. et ibid. iv. 10. de Arrio cent. eadem. i. 39. cent. v. i. 42. et alibi passim. Isidor. Pelus. Ep. ii. 143. et iv. 166. D. Hieron. super c. i. ad Galatas.

795 *Immanes lupi*] Τῇ ἀληθείᾳ παρ- υφίστησιν ἀεὶ τὴν ἀπάτην διάβολος: 'Semper diabolus ad oppugnationem veritatis subornat errorem;' Chry-

sost. in c. vii. Matth. Homil. xxiv. Ibidem συνεσκιασμένους appellat propter subdolum blandiloquentiam: Lupos autem procul dubio, propter crudelitatem et persecutionem catholicorum; qua de multa Osiander locis prædictis.

798 *Casu concussus acerbo*] Virg. Æn. v. 869. 'Multa gemens, casuque animum concussus amici.'

799 *Secundis In rebus cesset gemitus*] Juxta illud Syracidis c. xi. ἐν ἡμέρᾳ τὰγαθῶν, ἀμνηστία κακῶν. Ad quod D. Hoeschelius in notis f. 339. adducit hæc Gregor. Nyss. homil. in Pascha: Τοῦτό ἐστι τὸ τῆς σοφίας ἀπόφθεγμα, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης ἀμνηστία κακῶν, &c.

807 *Instituit Salomon*] 1 Reg. v. vi. vii.

819 *Intret inornatam*] Qui vero sit iste ornatus urbis in corpore purgato, perspicue exsinuat in Romano vs. 341. et seqq. aliquot in Synm. ii. 310. Pie Lactantius in epit. divin. institut. c. viii. 'Evacuetur omni labe pectus, ut templum Dei esse possit: quod non auri, nec eboris nitor, sed fidei et castitatis fulgor illustrat.' Vide ibid. c. 2. et 9. de Justitia v. 8. et 20. vi. 24. et 25. M. Minuc. Felic. in Octav. p. 73. Justin. Martyr parænet. ii. Οὐ βούλεται (ὁ Θεὸς) σωμάτων ἀλκὴν, καὶ τύπων εὐμορφίαν, οὐδὲ εὐγενείας φρύαγμα, ἀλλὰ ψυχὴν τε καθαρὰν, δσιώτῃ τετειχισμένην. Apud Hieroclem extat ille versus sub Dei persona, sane egregius: Εὐσεβέεσσι βροτῶν γάνυμαι τόσον, ὅσον Ὀλύμπῳ.

825 *Metatura novum jacto fundamine templum*] Hæc omnia desumpta ex Apocalypsi c. xxi. ideoque ut mystice hæc intelligenda sint, vide apud interpretes Andr. Cæsariensem, Sebast. Meyer, Benedict. Aretium, D. Chytræum, et alios. Degemmarum, quarum hic mentio, vi, natura, ac varietate, consule Plin. nat. hist. xxxvii. 4. 7. 10. Et xxxvi. 5. vii.

8. et 9. De earundem mysterio lege Hieronymum in Esai. c. liv. item Bedam super Apocalypsin præsentī capite. Atque inprimis de duodecim his gemmis in Logio pectoris Christi elegantem enodationem et dilucidam expositionem habet M. Johann. Grunius Noribergensis, in orat. de vestitu et ornatu sacerdotali Veteris et Novi Testamenti, habita Witebergæ, anno 1590. ad 17. Calend. Octobr. f. 78. et seqq. Vide et Exod. xxviii. Joseph. Antiq. Jud. iii. 11. D. Hieron. super Psalm. cxxxiii.

845 *Seu fervor ephebos Incendat nimius*] Verum utique est, quod scribitur a Max. Tyrio, Dissert. xxviii. Πᾶν σῶμα βεῖ καὶ φέρεται ὀξέως εὐρίπου δίκην, ἄνω καὶ κάτω. νῦν μὲν ἐκ νηπιότητος εἰς ἥβην οἰδαῖνον, νῦν δὲ ἐξ ἥβης εἰς γῆρας ὑπονοστοῦν καὶ ὑποφερόμενον. De infantia lege Lucr. v. 223. Cum quo conjunge Lactant. de opificio Dei c. 3. Juventutem cumprimis τὸ ἐπιθυμητικὸν possidet; cum 'Fertur equis anriga, nec audit currus habenas.' Hinc apud Thebanum Vatem Pyth. iv. Pelias ad Jasonem: Σὺν δὲ ἄνθος ἥβας ἄρτι κυμαίνει. Hoc est, quod in Troade Seneca inquebat Agamemnon: 'Juvenile vitium est, regere non posse impetum. Ætatis alios fervor hic primæ rapit,' &c. Quibus non abludunt illa Nutricis in Octav. vs. 186. 'Juvenilis ardor impetu primo furit.' Accommodate igitur Chrysostom. πρὸς θυμὸν καὶ πρὸς ἐπιθυμίας εὐέμπωτος μᾶλλον ἐστὶν ὁ νέος. διὸ καὶ πλείονος δέεται τῆς φυλάκης, σφοδρότερου τοῦ χαλινοῦ, ἀσφαλεστέρου τοῦ τυχείου, καὶ τοῦ κωλύματος. Apud Stobæum Serm. 265.

847 *Algida Borra Ætas*] Ἐρατοσθένους ὁ Κυρηναῖος τῆς ἡλικίας, ἔφη, τὸ μὲν ἀκμάζον, ἔαρ εἶναι, θέρος δὲ καὶ μετόπωρον τὸ μετὰ τὴν ἀκμὴν, χειμῶνα δὲ τὸ γῆρας: 'Eratosthenes ætatis partem vigentem ver esse dicebat; eam autem partem, quæ vigori et flori succedit, ætatem et autumnum: et hyemem

senectutem. Stob. Serm. 263. Ita et Solon interrogatus, quid senectutem esse putaret; τοῦ ζῆν χειμῶνα, 'vitæ hyemem,' respondit. Ibid.

848 *Vocet ad pia sacra senectam*] Juxta tritum Vulgi sermone versiculum: Ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων.

868 *At domus interior septem subnixa columnis*] Proverbiorum ix. 1. 'Sapientia ædificavit sibi domum. Excidit columnas septem.' Ibi Divus Hieronymus: 'Sapientia ædificavit sibi domum: quia hominem Filius Dei, quem in unitatem suæ personæ susciperet, ipse creavit. Excidit columnas septem. Ecclesias per orbem septiformi gratia Spiritus erexit, quæ domum Dei, i. e. mysterium incarnationis ejus, ne perfidorum improbitate memoria tolleretur, credendo, colendo, et prædicando quasi sustentando continerent. Vel certe sapientiæ domus Ecclesia-Christi est, ex lapidibus vivis, h. e. sanctis, in tabernaculum sibi constructa. Columnæ autem doctores sanctæ Ecclesiæ septiformi spiritû pleni; quales fuerunt Jacobus, Cephas, et Johannes: quas nimirum columnas Sapientia excidit: quia ab amore præsentis sæculi disjunctas, ad portandam ejusdem Ecclesiæ fabricam, mentes prædicantium erexit.' Vide D. Bernard. tractat. De interiori domo, c. vii. et seqq.

870 *Quarum*] Adi D. Hieron. tom. i. Epist. 17. ad Marcellam, fol. 57. a.

879 *Sed lignum vivum est*] Adi Justin. Martyr. in Dial. contra Tryphonem f. 244. et seqq. And. Cæsariensis in Apoc. Joh. c. LXVIII.

882 *Interlata rosis candentia lilia*] Hi flores videntur a natura sic sociati, ut propemodum sint individui; ut apud Hieronymum; 'Jungitur ei germana, rosarum et liliorum calathus, eboris ostrique commercium.' Et hic Sapientiæ sceptrum ornatur rosis, quibus mixta sunt lilia. Carol.

Paschal. Coron. iii. 8.

884 *Hujus forma fuit sceptri gestamen Aaron*] Just. Martyr. 'Πάβδος ἡ Ἀαρὼν βλαστὸν κομίσασα ἀρχιερεὰ αὐτὸν ἀπέδειξε: ῥάβδον ἐκ βίξης Ἰεσσαὶ γενήσασθαι τὸν Χριστὸν, Ἡσαΐας προεφήτευσε. August. de temp. Serm. 99. 'Omnes ergo principes tribunal habere necesse est virgas suas; sed unus est solus, sicut scriptura dicit, verus pontifex, cujus ille Aaron sacerdos præferebat figuram. Hujus ergo virga germinavit. Sicut enim virga Aaron germinavit in populo Judæorum; ita crux Christi floruit in populo gentium. Verum quia verus Pontifex Christus est, ipse solus est, cujus virga crucis non solum germinavit, sed et floruit, et omnes credentium populorum fructus exhibuit. Quis autem iste fructus est, quem attulit? Amygdalas, inquit. Amygdalæ, Fratres, nuces sunt. Qui fructus primo quidem indumento amarus est, sequenti munitur ac tegitur, tertio sumentem pascit et nutrit. Talis ergo est, in Ecclesia Christi, doctrina legis et prophetarum. Prima literæ facies satis amara est, quæ quidem circumcisionem carnis præcipit, quæ de sacrificiis mandat, et cætera, quæ per occidentem literam designantur. Hæc omnia, tanquam amarum nucis corticem, projice. Secundo in loco ad munimenta tecta pervenies, in quo vel moralis doctrina, vel ratio continentia designatur. Quæ necessaria quidem sunt ad custodiam eorum, quæ servantur intrinsecus: frangenda tamen quandoque et sine dubio dissolvenda sunt, &c. Tertio autem loco reconditum velut in nucis invenies secretum, mysteriorum sapientiæ ac scientiæ Dei sensum, quo nutriantur et pascantur animæ sanctæ, non solum in præsentī vita, sed etiam in futura. Ipse enim est pontificalis fructus, de quo promittitur his, qui esuriunt etsitiant justitiam, quia ipsi saturabuntur,' &c. Vide reliqua. He-

gesippi verba qui omittam? Ait v. 2. 'Ante et virga sacerdotalis floruit, recisa de silvestri radice: nunc et fides aret, et sepulta est pietas, et abiit omnis virtutis æmulatio.' Ambros. de Virginib. i. p. 1. et Epist. x. 82. Philo lib. ii. de Vita Mosis.

890 *Cor vitiorum stercore sordet*] Macar. Homil. xv. "Ὡς περ ἐὰν ἡ παλάτιον μέγιστον, καὶ τοῦτο ἐρημωθῇ, καὶ πληρωθῇ πάσης δυσωδίας, καὶ νεκρῶν πολλῶν. οὕτω καὶ τὸ παλάτιον τοῦ Χριστοῦ ἡ καρδία ἐστὶ, καὶ γέμει πάσης ἀκαθαρσίας καὶ ὅχλων πολλῶν πονηρῶν πνευμάτων. Item Homil. 28. "Ὡς περ οἶκος, ἐὰν μὴ ἔχῃ τὸν δεσπότην κατοικοῦντα, σκότος, καὶ ἀτιμία, καὶ ὕβριν ἐνδύεται, καὶ ῥυπαρίας καὶ κοπριῶν ἐμπέπλησται· οὕτω καὶ ψυχὴ ἡ μὴ ἔχουσα τὸν δεσπότην αὐτῆς μετὰ τῶν ἀγγέλων ἐν ἑαυτῇ χορεύοντα, σκότους ἀμαρτίας, καὶ αἰσχύνης παθῶν, καὶ πάσης ἀτιμίας ἐμπιμπλάται. Ibidem, Ψυχὴ ἔρημος οὐσα καὶ δυσωδίας παθῶν ἐμπεπλησμένη, καταλυτήριον κακίας τυγχάνει: 'Anima deserta, ac fætoe affectionum scatens, diversorium existit vitiorum.' Vide eundem Homil. i. pag. 9. Nazianzen. orat. funeb. patris: τῆς ἐπιθολούσης τὸν νοῦν ἰλύος ἀπηλλαγμένης; 'Immunis a luto mentem demergente.' Cercidas Megapolites apud Stobæum: Ὡν τὸ κέαρ Πηλῶ σέσακται, καὶ δυσεκνίπτω τρυγί. 'Quorum est mens farta luto, et fæce, quam vix eluas, immergitur.' Confer H. Jun. cent. ii. adag. 69. 'Cæni agitator.'

894 *Sudare alternis conflictibus*] Enucleat hæc distincte Macar. Homil. xxxii. Καὶ ἐν τῷ μάχεσθαι τῇ συνηθείᾳ εὐρίσκεις λογισμοὺς ἀντικειμένους σοι, καὶ μαχομένους τῷ νῷ σου, καὶ ἔλκουσί σε οἱ λογισμοί, καὶ βεμβάζουσιν, ὅθεν ἐξῆλθες εἰς τὸ φαινόμενον. ἄρχη λοιπὸν ποιεῖν ἀγῶνα καὶ πόλεμον, λογισμοὺς κινῶν πρὸς λογισμοὺς, νοῦν πρὸς νοῦν, ψυχὴν πρὸς ψυχὴν, πνεῦμα πρὸς πνεῦμα. καὶ λοιπὸν ἐκεῖ αἰωνία ἡ ψυχὴ ἀποκαλύπτεται γὰρ κεκρυμμένη τις καὶ λεπτὴ δύναμις τοῦ σκότους, ἐγκαθεζομένη

τῇ καρδίᾳ. Καὶ ὁ Κύριος ἐγγὺς τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος ἐστὶν ὁρῶν τὸν πόλεμόν σου, &c. Gennina his habet Homil. iii. pag. 32.

899 *O quoties animam*] Autor tractatus de pugna animæ, qui tom. ii. operum Aug. annectitur: 'Quotquot Sp. Dei aguntur, hi sunt Filii Dei. Si autem spiritu aguntur, pugnent; quia magnum habent adiutorem. Non enim Deus nos sic spectat pugnantes, quomodo spectat populus venatores. Populus venatori favere potest, periclitantem adjuvare non potest. 'Ὁ Κύριος δὲ ἐγγὺς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος σου ἐστίν, ὁρῶν τὸν πόλεμόν σου, καὶ κρυπτοὺς λογισμοὺς οὐρανίους ἐντίθησί σοι, καὶ ἄρχεται ἀναπαύειν σε ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀφήσι δέ σε τέως παιδεύθηναι, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς θλίψεις οικονομεῖ σε ἡ χάρις. Macar. Homil. xxxii. pag. 424. Consule ibid. Homil. xxxi. 'Quia ergo quotidie nobis et vobis pugna imminet contra adversarias potestates, si volumus vincere, manus nostræ, i. e. actus nostri, et conversatio nostra non sit in terris: sed sicut Apostolus dicit, super terram ambulantes conversationem habeamus in cælo, quia populus Dei non tam manu et armis, quam voce pugnat et lingua, i. e. orationem ad Deum fundebat. Ergo et tu, si vis vincere, audi Apostolum dicentem, Orationi insistentes et vigilantes in ea. Hæc est Christiani pugna gloriosissima, non in suis viribus præsumere, sed semper Dei auxilium implorare.' August. tom. x. de temp. Serm. 93.

902 *Cessisse stomacho*] Gilbert. Cognat. cent. xiv. adag. 1301.

904 *Viscera limo Effigiata premunt animam*] Procul dubio exprimit illud Sapientiæ ix. 15. Φθαρτὸν γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχὴν καὶ βρίθει τὸ γεῶδες σκῆνος νοῦν πολυφροντίδα. August. tom. ix. fol. 600. 'Mortalitas ipsa aggravat animam; et corpus, quod corrumpitur, premit ad inferiora.' Lac-

tant. de vera sapient. iv. 24. 'Nec enim mens, terrenis visceribus inclusa et tabe corporis impedita, aut comprehendere per se potest, aut capere veritatem, nisi aliunde doceatur.' Et vii. 1. 'Hebetatur acies lectorum terrenis cupiditatibus; quæ sensus omnes gravant, imbecillesque reddunt.' Vide Boëth. Met. i. 7. et v. 3. sup. Cathem. x. 25.

905 *Contra ille*] Delineat illa Galat. v. 17. 'Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, &c. Confer Hamartig. vs. 511. et seqq. August. tom. viii. super Psalm. cxliii. f. 1655. et seqq.

907 *Æstuat et sordes recusat*] Pellege tractatum de conflictu vitiorum et virtutum, qui extat tom. viii. operum Augustini, f. 1028. Et Vincent. specul. xxiii. 50. et seqq.

910 *Donec prasidio Christus Deus adsit*] Μόνῃ ἢ τοῦ Χριστοῦ ἐπιφάνεια δύναται καθαρῶσαι ψυχὴν καὶ σῶμα, καὶ ἰᾶσθαι τὰ πάθη καὶ τὰ νόσους τῆς ψυχῆς. Macar. Homil. xlv. Οὗτος δύναται καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἔρμην καὶ ἀγριωθεῖσαν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μεταβαλεῖν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἀγαθότητα, καὶ χρηστότητα, καὶ εἰρήνην τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγαθῷ. Idem Homil. xlv.

AD LIB. I. CONTRA SYMMACH.

PRÆF. 7 *Actus turbinibus*] Actor. xxviii. et Chrysostomus ibid. Homil. liii.

15 *Tunc de littoreis sepibus algidi Arentum*] Act. xxviii. Chrysost. Homil. liv. Ambros. Hexaëm. vi. 6.

28 *Spicula dentium*] Trifidam habent serpentes linguam, ad instar hamatæ sagittæ. Plin. xi. 37. 'Linguæ non omnibus eodem modo. Tenuissima serpentibus et trisulca; vibrans, atri coloris, et, si extrahas, prælonga.' Virgil. Georg. iii. 439. 'Linguis micat ore trisulcis.' Ovid. Met. iii. 32. 'Martius anguis erat, cristis præsignis et auro; Tresque micant linguæ.' Seneca Medea vs. 686. 'Hic fera serpens corpus im-

mensum trahit, Trifidamque linguam exsertat, et quærens, quibus Mortifera veniat.' Isidor. 'Nullum animal in tanta celeritate linguam movet, ut serpens; adeo ut triplicem linguam habere videatur, cum una sit.' Aristot. ii. de partib. animal. cap. ult. bisulcam serpentibus tribuit. et Albert. Magn. Hinc Plant. Asinar. 'Fac proserpentem bestiam me, duplicem ut habeam linguam.' Et Persa: 'Tanquam proserpens bestia est bilinguis et scelestus.' Et Pænulo: 'Qui huc venisti nos captatum Migdilibs bisulca lingua, quasi proserpens bestia.' Erit autem *Migdilibs* pro *Migdilibs*, mixtus Libys, ut illum mixti generis significet, et bilinguem, i. e. δίγλωττον et μιγάδα, quales erant Carthaginenses. Maro Æn. i. 'Quippe domum timet ambiguum Tyriosque bilingues.' Nam Carthaginenses et lingua Tyriorum et Afrorum utebantur. Duplici autem lingua qui utuntur, infideles et veteratores improbique habentur. Itaque Hannonem, ut bilinguem, dicit esse bisulca lingua, quasi proserpentem bestiam. Turneb. ix. 24. Paulo post hic vs. 39. acumina appellat oris patuli. Vide Ambros. lib. de Paradiso c. 12. Hamart. vs. 589.

32 *Virus pestiferum*] Plin. viii. 23.

81 *Qui cunctis veniam das pereuntibus*] Isidor. Pelus. Ep. iv. 14. 'Ἡ πάντων βασιλεύουσα φύσις τοῖς πεσοῦσι δεξιὰν σωτήριον ὀρέγει, καὶ συγγνώμην μετανοοῦσι νέμει.

LIB. I. 1 *Vitiis ægram urbem*] Demosthen. ἀπόλωλε καὶ νενόσηκέν ἡ Ἑλλάς. Et, αἱ δὲ πόλεις ἐνόσουν. Varro lib. i. de Vita pop. Rom. 'Distractione civium elanguescit bonum proprium civitatis, atque ægrotare incipit et consenescere.' Variis vero modis ægrotare civitates, Vir magnus, P. Faber docet Semest. i. 9. 'Impietas' autem 'morborum maximus.' Optime Hermes c. xii. Νόσος μεγάλη ψυχῆς, ἀθεότης. ἔπειτα δόξα εἰς

πάντα τὰ κακὰ ἐπακολουθεῖ καὶ ἀγαθὸν οὐδέν.

30 *Esset Publica res tunc fortunata satis*] Hæc illa tantis præconiis con-celebrata gnome, vere gemmis, Ori-entis opibus, et auro contra (judicio V. C. Georgii Remi) habenda, quam quinto de Republ. et Ep. vii. ad Architam ὁ πάνσοφος Πλάτων recondidit. Quam inde Justin. Mart. mutuatus est, apolog. ii. pro Christian. Ἐφη γάρ που καὶ τις τῶν παλαιῶν. *Ἄν μή οἱ ἄρχοντες φιλοσοφῶσιν, καὶ οἱ ἄρχόμενοι, οὐκ ἂν εἴη τὰς πόλεις εὐδαιμονῆσαι. Et alii insuper; ut Lactant. iii. 21. Boëth. i. Prosa 4. Cic. Offic. i. et ad Q. fratrem Ep. i. et i. Famil. Epist. penult. Val. Max. vii. 2. Saresber. iv. 6. Agapet in. Scheda Regia § 17. Zehner. cent. v. ad. 35. D. Hieron. tom. vi. p. 57. b. Nazianz. Ep. ii. ad Themist. et Themist. Euphrades Orat. i. sub finem. Senec. Ep. lxxiv. Et nobilis hæc sententiola semper in ore M. Antonini Philosophi fuit: 'Florere civitates, si aut Philosophi imperarent, aut Imperatores philosopharentur.' Capitolinus. Poëtæ fingunt, fuisse in factis, 'Evertendam esse Trojam, ablato Palladio.' Quo significarunt, tamdiu stare ac florere Respublicas, quamdiu ibi regnet Pallas, i. e. sapientia et consilium: ea amissa, illas concidere ac everti. Bucholz. in Chronolog. p. 271. Greg. Richter. axiom. Polit. c. xxxii. quem vide et c. liv. ut quoque Camerar. meditat. hist. cent. iii. c. 46. et cent. ii. c. 51. Musonii bonum est pronunciatum: Μὴ οἶον ἄλλω τινὶ μᾶλλον προσήκειν φιλοσοφεῖν, ἢ τῷ βασιλεῖ· μήδ' ἄλλου τοῦ χάριν μᾶλλον, ἢ ὅτι βασιλεὺς τυγχάνει ὢν, δεῖ μὲν γὰρ δὴ που δύνασθαι τὸν βασιλέα σώζειν ἀνθρώπους καὶ εὐεργετεῖν, τὸν δὲ γε σώσοντα καὶ εὐεργετήσουντα χρὴ ἐπίστασθαι, τί μὲν ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ, τί δὲ κακόν· καὶ τί μὲν ὠφέλιμον, τί δὲ βλαβερὸν, καὶ συμφέρον γε καὶ ἀσύμφορον. Sed et simile dictum est apud Sirac.

Delph. et Var. Clas.

x. 'Cum potentes sapiunt, florent urbes: ubi prudens est magistratus, ibi omnia suo ordine procedunt.' Atque hinc est, quod Callimachus scribit, 'ab Apollinis capillo salutem et incoluntatem destillare; quibus guttulis irrigatæ civitates perpetuo florent.' Hymn. in Apoll. ii. 39. Ita Romani, cum de Imper. eligendo quæreretur, acclamarunt: 'Quis melius, quam literatus, imperat?' Vopiscus. Et 'inter Persas nemo rex fieri poterat, nisi Magorum disciplina esset imbutus.' Plato in Alcib. Et scribit Capitolin. 'Provincias sub Antonino Pio omnes floruisse.' 'Qui sane,' ut habet Aurel. Victor, 'plane docuit, eo demum fortunatas urbes fore, si regna sapientiæ:' alludens dictum Platonis. Casaubon. in Not. ad Capitol. pag. 112. Vide Funceii Chronolog. pag. 125. de Alfredo, rege Northumbriæ doctissimo: et Georg. Schönborn. Polit. ii. 32.

33 *Qui diadema sortiti, atheriæ*] Vide insignem Car. Paschal. Coron. v. 10.

37 *Justitia regnante*] Salomon Prov. xvi. 25. 'Abominabilis regi est impietas; nam justitia stabilitur thronus.' 'Non tantum apud Medos, ut ait Herodotus, sed etiam apud majores nostros servandæ justitiæ causa videntur olim bene morati reges constituti,' inquit Cic. Offic. ii. Hinc Pædalii, gens Indica, suis in sacrificiis nihil aliud, præter justitiam, a Diis precabantur. Stob. Serm. ix. At vero 'remota justitia, quid sunt regna, nisi magna latrocinia?' Augustin. de Civ. Dei iv. 4.

46 *Occultate senem*] Justin. Martyr. cohortat. ii. ad Græc. Virg. Æn. viii. 319. Ovid. Fast. i. 235. Homer. Iliad. viii. Macrob. Sat. i. 8. Lactant. i. 14. Bergomens. lib. iv. Chronic. pag. 43. a. Hesiod. in Theogon. vss. 160. et 488. Supra περὶ στεφ. x. 208. Natal. Com. ii. 2. M. Minuc. Octav. p. 51.

Prudent.

4 T

50 *Proculdam chalybem*] Unde non injuria δρέπανον seu falcem ipsi tribuunt. Alii tamen aliam ob causam. Natal. Com. II. 2. Theodoret. I. III. Græcar. affect.

53 *Cælogenitus*] Hesiod. Theog. vs. 137.

56 *Equina libido*] Basil. M. Hexaëm. Homil. x. 'Ο θηλυμανῆς οὐκ ἔστιν ἵππος ἐπιμαϊνόμενος; ἵπποι γάρ φησι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζε. Et pag. 102. Ἴπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν οἱ ταῖς γυναῖξιν τῶν πλησίον ἐπιμαϊνόμενοι. Rursus pag. 116. Νῦν μὲν, ὡς ἵππος θηλυμανῆς χρεμετίζων ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ.

61 *Nunc bove subvectam*] I. e. Europam. Ovid. Met. II. Homer. Iliad. XIV. Lactant. I. II. Palæphatus, Theocritus Idyll. XX. Nonn. Dionys. I. pag. 11. et III. pag. 102. et VII. pag. 209. et XVI. p. 440. et alibi. Anacreon de Europa, pag. 165. Justin. Mart. cohortat. II. ad Græc. p. 30. Senec. Hippol. vs. 302. et Octav. vs. 755. Bergomens. I. IV. Chron. p. 42. b.

62 *Nunc tenera pluma levior*] Supra περὶ στεφ. x. 221. Nonn. Dionys. I. VII. p. 209. 'Ο γδοος ξμφρονα κύκνον ἄγει γυμνόχροῦ Λήδῃ. Justin. Martyr. cohortat. II. ad Græc. p. 30. ἐπτενοῦτο δὲ παρὰ Λήδᾳ. Senec. Octav. vs. 750. Theodor. I. III. Græcar. affect. Athenæus lib. XIII. p. 566. Fulgent. lib. II. mythol. Cæsar German. in Arati Phænomen. ubi de Cygno p. 189. Meurs. ad Lycoph. p. 124.

63 *In morem recinens suave immortentis oloris*] Senec. Hippol. vs. 300. 'Candidas ales modo movit alas, Dulcior vocem moriente cygno.' Cæterum oclorum morte narratur flebilis cantus; falso (ut opinor) aliquot ex. perimentis, ait Plin. x. 23. Negat Ælianus quoque se de eo quicquam affirmare posse, II. 32. Nazianz. orat. 2. de Theologia, et Carm. ad Nemes. vs. 109. cantilenam illam cygnum expansis ad auras alis efficere, scribit: quod ore modulari videri possit. εὐφω-

σαν eidem tribuit Chrysost. in cap. II. ad Phil. Plato Phædone. Aristot. hist. animal. IX. 12. Cic. Tusc. I. Lucian. Timone, et de Electro. Horapollon Hieroglyph. II. 39. ubi vide Hæschel. pag. 199. et Notas Trist. v. 1.

66 *Per tectum dives amator, Imbricibus ruptis*] Vide Comment. Terent. Eunuch. III. 5. p. 211. Seneca Octav. vs. 760. et 200. 'Vertit in omnes Dominus cæli Divumque pater: et modo pinnas Sumsit oloris; modo Sidonii Cornua tauri; aureus idem Fluxit in imbri.' Bergomens. lib. IV. Chron. p. 52. a. S. Columban. Carm. III. ad Fedolium. et ibid. eruditiss. Goldastus. D. Hieron. tom. II. Ep. 56. p. 156. a. Just. Mart. II. cohortat. ad Græc. p. 30. Natal. Com. VII. 18. Jul. Firm. Matern. de errore prof. relig. p. 36. Augustin. de C. D. VII. 26. et XVIII. 13. Hygin. fab. 63.

69 *Armigero*] I. e. Aquila. Ovid. Fast. v. 732. 'Grata Jovis fulvæ rostra videbis avis.' Supra περὶ στεφ. x. 233. Plin. x. 3. Jacob. Philipp. Bergomens. Chronic. lib. IV. p. 52. b.

Curante rapinam] Natal. Com. II. 5. et IX. 13. Nonn. I. XXV. p. 666. et seq. et I. XXXIV. sub finem. et I. XXXI. p. 798. et alibi. Justin. Mart. cohortat. II. ad Græc. p. 30. Ovid. Met. x. 155. Fulgent. lib. II. mythol. Cæsar German. in Arati Phænomen. ubi de Aquila p. 191.

71 *Mugis indignante sorore*] I. e. Junone, Nonn. I. XXV. p. 668. Anthol. I. 83. Epig. Aristonis vel Hermodori. Natal. Com. II. 5.

72 *Sæcla aurea*] Hesiod. ἔργ. καὶ ἡμέρ. I. Ovid. Met. I.

86 *Expertes furandi homines, hac imbuunt arti*] Phornutus Mercurium ait furandi artem invenisse, quod et Suidas asseverat. Lactant. I. 10. Homer. Iym. in Mercur. Natal. Com. v. 5. Horat. Carm. I. 10. Fulgent. mythol. lib. I. Bergomens. Chronic. III. p. 33. b.

90 *Suntæ moderamine virgæ*] Um-

brarum ductorem Mercurium fuisse, creditur. Unde *ψυχόπορος*, 'Manium ductor,' et *πομπάιος* dictus. Hinc apud Val. Max. quædam haustu veneni moritura, fuis Mercurio libamentis, ejusque invocato nomine, oravit ut se placido itinere in meliorem sedis infernæ partem deduceret. Horat. Carm. i. 10. Turneb. xxv. 5. Hieron. Mag. miscell. iv. 11. Homer. Odys. xxiv. Natal. v. 5. Fulgent. l. i. mythol.

Virgæ] Ab aurea virga dicitur *χρυσοῤῥαπίς* *Ἐρμῆς*. Turneb. xi. 28. Apul. Met. x. de Mercurio: 'Puer luculentus nudus, nisi quod ephebi chlamyde sinistrum tegebat humerum, flavis crinibus conspicuus. Inter comas ejus aureæ pinnulæ simul conjunctæ prominebant cum caduceo et virgula.' Stat. Theb. i. vs. 313. H. Jun. cent. iv. adag. 81. Adi P. Fabrum Agonist. i. 19.

96 *Murmure nam magico*] Joh. Kirchman. de funerib. Roman. iii. 23. Alberic Gentil. lect. Virgilian. c. 16. p. 152. Johan. Meurs. in Spicileg. Theocr. ad Idyll. ii. p. 8. Gulielm. Forner. Not. ad Cassiodor. p. 272.

100 *Simulans per nubila ferri*] Virg. Æn. iv. 239. Natal. Com. l. d. Cæterum alæ in capite et talaria in pedibus velocia atque alata Mercurio tribuuntur; ut significetur, partim volucrum per aëra ferri sermonem; unde Homerus *ἔπεα πτερόεντα* appellavit; partim acutissimum et oratione et ingenio ad res celerrime invenendas et explicandas Oratorem esse debere. Hinc Ammian. Marcell. scribit, Julianum Cæsarem media nocte, ut Mercurio supplicaret, exurgere solitum, quo menti suæ lumina præferret; quia Mercurium velociorem in mundo sensum esse, motus mentium excitantem, quem vulgo intellectum agentem vocant, ex philosophorum arcanis acceperat. Adi Fulgent. mytholog. lib. i. pag. 132. b.

103 *Augustaque Numæ præfulget in*

arce] Fab. Priapus, nomine Mutini cultus a Romanis, in templis stabat æneus: in hortis iligneus, quercinus, antifculus. Hunc circumscribit Victorin. Massil. lib. iii. 'Dones per species sese dementia cunctas Perderet, ut rebus minimis membrisque pudendis Nomen inane Dei, mundo ridente, daretur.' Dubium est autem, num 'arcem Numæ' vocet montem Janiculensem, in quo Numa sepultus est; an Palatinum, sub quo habitavit; 'cujus etiam domus in Vestæ templum mutatum est. Turpe esse, ait, in religiosi et boni regis urbe videri simulachrum fœdum et pudendum. Templum autem Priapi in urbe fuisse, alibi non legi: nam aut juxta muros fuit, aut in ipsis suburbiis. hortorum enim custos est habitus, eoque nomine cultus.

106 *Scortator nimius*] Ovid. Fast. vi. 333. Tiraquell. connubial. iv. § 18. Lactant. i. 21.

111 *Hic Deus, et patrio prænobilis Hellesponto*] Natal. Com. v. 15. Schopp. in Priapeis p. 13. P. Victor var. lect. xxxiv. 19.

112 *Sacris cum turpibus*] Quæ Ithyphallica dicebantur. Joh. Baptist. Pius annotat. post. c. 156. tom. i. Crit. p. 542. &c. 146. p. 531. et Schopp. in Priap. p. 14. et 15.

Adusque Italos hortos] Hortis enim præficietur. Schopp. ibid. p. 15. Fr. Florid. Sabin. Succis. lect. i. 6.

113 *Sinum lactis*] Respexit ritum sacrorum, qui talis; ut inferorum et minorum Deorum sacrificia lacte perfunderentur. Metam. vii. 247. 'Tum super invergens tepidi carchesia lactis.' Propert. l. iii. 'Interea nigras pecudes promittite Diti, Et nivei lactis pocula mista mero:' Seneca Œdip. 'Libat et niveum insuper Lactis liquorem fudit, et Bacchum manu læva.' Arguit hunc ritum Arnob. lib. vii. Vide et Schopp. l. d. p. 20.

114 *Ruris servat vineta Sabini*] Nec enim hortos solum, verum et poma-

ria, vineas, et agros tuebatur. Schopp. *ibid.* p. 16. Lactant. II. 4.

115 *Turpiter adfixo*] Tradit Eustath. 'Priapum et Silenos Bacchi comites dici; quod ebrii salaces sunt.' Alii fabulantur, ipsum Dionysii, qui et ipse Bacchus est, ac Veneris filium esse; quod qui vino indulgent, sint ad Venerem pronoiores, ut tradit Diod. Sicul. I. v. Biblioth. Cui accedens Pausanias I. IX. Bæot. autor est, Lampsacenos dicere, 'Priapum ipsum Dionysii ac Veneris esse filium.' Quod et Stephanus et Apollonii interpretes lib. I. Argonaut. tradiderunt. Ex Bacchi itaque fabula hic illud fortasse tractatum est; 'qui ut fidem Polymno datam solveret,' ut ait Arnob. lib. V. 'Ficorum ex arbore ramum validissimum præsecans dolat, runcinat, lævigat, et humani speciem fabricatur in penis.' Johan. Meurs. Exercit. Crit. cap. 7.

119 *Et Hylan pereuntem querere cælebs*] Theocrit. Idyll. XIII. Hygin. fab. XIV. pag. 6. b. et fab. 271. Apollodor. I. I. Natal. Com. VII. I. Erasm. adag. 'Hylam inclamas.' Nonn. Dionys. I. XI. p. 308. Οὐ τόσον Ἑρακλῆος δρόμον ἤνυνεν, ὅππότε νύμφαι Ἀβρον Τλαν φθονεροῖσι κατεκρύψαντο βέεθροισι, Νυμφίον ἱκμαλέη πεφυλαγμένον ἄρπαγι κούρη. Jul. Firm. Matern. de errore prof. relig. p. 36. 'Herculem videat Hylam impatienti animo querentem.'

120 *Saliis*] Turneb. XIII. 8. Quæramus, cur lib. VIII. Æneid. Herculi Salios tribuat, qui tamen erant Martis Gradivi. Sic enim scribit: *Tum Saliis ad cantus incensa altaria circum Populeis adsunt evincti tempora ramis.* Constat profecto e veteribus monumentis Saliorum autorem fuisse Salium Arcadem, qui in Italiam cum Evandro venerat. Igitur cum ante Romam conditam ad aram maximam instituta fuissent ab Evandro Herculi sacra; verisimile est, Salium tum ei choros instituisse. Urbe autem condita, ad Gradivum Martem eos

postea choros Numa, ut opinor, transtulit, Romanæ gentis autorem. Aliam affert etiam causam Macrobi. Sat. I. 12. longe repetitam; quam, qui volet, sequatur. Fuere porro Saliorum duo chori; unus senum, alter juvenum. Maro *ibid.* 'Hic juvenum chorus, ille senum.' Vide et Macrobi. III. 12. Livium dec. I. lib. I. Scholiast. Juven. Sat. II. p. 19. b. Joh. Kirchman. de funerib. Rom. IV. 14.

Domus Pinaria] Virg. Æn. VIII. 270. Vide ibi Servium. Macrobi. Sat. III. 6. et Liv. lib. I.

122 *Thebanus juvenis*] Antipater Bacchum et Herculem fuisse Thebanum ait: Ἀμφότεροι Θήβηθε, καὶ ἀμφότεροι πολεμιστὰι, Κῆκ Ζηνός θύρσφ δεινός, ὁ δὲ ῥοπάλαφ.

Superatis Indis] Dionys. in περιηγήσει: Αὐτὸς δ' ὅππότε φῦλα κελαυνῶν ὤλεσεν Ἴνδων, Ἡμωδῶν ὕρέων ἐπιβήσατο. Nonn. in Dionys.

125 *Cum semiviro comitatu*] Eurip. in Bacchis. Pertinet hoc illud Himerii, apud Photium in Biblioth. p. 607. Ἦλθεν ἐπ' Ἴνδους ὁ Διόνυσος, γένος τὴν Διονύσου χάριν ἀρνούμενον. ἦν δὲ ὁ μὲν στρατὸς, βάκχαι καὶ σάτυροι: τὰ δὲ ὅπλα, νεβρίδες καὶ θύρσοι, &c. Fab. Bacchi Thyades seu sacrificulæ, furiosum feminarum agmen, nodos seu tænia habebant de serpentibus, ut Horatius: item cingula, ut Catullus: serpentes manibus gestabant, ut Porphyrio: eosdem ore et dentibus laniarunt, ut Prudentius scribit. Ea temeritas Bacchi beneficio illis sine fraude, et nociva non fuit.

126 *Multo se proliuit haustu*] Drepan. Psalm. XXII. 'Luciflusque calix pleno me proluat haustu.'

128 *Bijugum ferarum*] Ovid. Met. IV. 24. Statius Theb. IV. 652.

129 *Baccho caper omnibus aris Ceditur*] Hircum seu caprum mactabant Dionysio seu Baccho; quod hoc genus animalis maxime vites rodant. Ovid. Pont. II. 9. et *ibid.* notæ. Fast.

1. 353. Antholog. i. cap. εἰς ἀνταπόδοιν. Martial. lib. v. Epig. Natal. Com. v. 13. Politian. Miscell. xxvi. Gyrald. hist. Deor. syntag. xvii. ubi et hunc nostri Prudentii locum adducit.

130 *Et virides discindunt ore chelydros*] Eurip. Bacchis vs. 698. καὶ καταστίκτους δὸρὰς Ὀφει κατεζώσαντο λιχμῶσαν γένυν. Vide Girald. hist. Deor. syntag. viii. in Evan, p. 274. Natal. v. 13. p. 487.

132 *Satyrorum insania fecit*] Ovid. Met. iii. 670. 'Sive hoc insania fecit, sive timor.'

134 *Mænadas inflammante mero*] Natal. Com. v. 13. p. 487. Scholiast. Juvenal. Sat. vi. Fulgent. mythol. lib. ii. p. 139. b.

136 *Invenit expositum*] I. e. Ariadnem. Ovid. Epist. Ariadnes ad Thesea. Statius Silv. i. Epithal. Stellæ: 'In littore Naxi Theseum juxta foret hæc conspecta cubile, Gnosida desertam profugus liquisset et Evan.' Hygin. fab. 43.

139 *Fervens post vina*] Scribit Arist. problem. xxx. 1. 'Vinum cupiditate Veneris inprimis accendere posse.' Notum est illud Terentii Ennuch. iv. 5. 'Sine Cerere et Baccho friget Venus.' Quam sententiam declarans D. Hieronymus: 'Distento,' inquit, 'ventre, distenduntur ea quæ ventri adhærent.' Per id significans, ut dicit Erasmus, libidinem esse gastrimargiæ comitem. In Græcorum collectaneis ita hæc sententia legitur: νεκρὸν Ἀφροδίτῃ Διονύσου δῖχα καὶ Δήμητρος. Vide Commentar. Terent. p. 239. 379. 808.

142 *Mox Ariadnæus stellis cælestibus ignis*] Aratus Phænomen. Αὐτοῦ κακεῖνος στέφανος τὸν ἀγαυὸν ἔθηκεν Σῆμ' ἔμεναι Διόνυσος ἀποικομένης Ἀριάδνης. Ovid. Epist. Heroid. vi. 'Bacchus avus, Bacchi conjunx, redimita corona, Præradiat stellis signa minora suis.' Tertullian. lib. de corona Milit. 'Et Ariadnæ sertum ex auro et Indicis gemmis.' Ubi vide Rhena-

num: ut et Hesiod. Theogon. vs. 945. Horat. Carm. ii. 19. vs. 13. inprimisque Nonnum l. xlvii. Hygin. fab. 224. et l. ii. poet. Astronom. ubi de Corona p. 61. Paschal. Coron. i. 9.

161 *Quoniam regalibus aula Fervere tunc vitiiis*] Id solenne generi humano, clamat omnis ævi historia; ut subditi exemplum et vestigia insequantur suorum Principum. Asseverat Theodosius Claudiani versibus, de iv. Consul. Honorii: 'Componitur orbis Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus Humanos edicta valent, quam vita regentis.' Tradit et Cicero iii. de LL. 'Ego autem, nobilium vita victique mutato, mores mutari civitatum puto.' Quo perniciosius de Rep. merentur vitiosi Principes, quod non solum vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in civitatem: neque solum obsunt, quod illi ipsi corrumpuntur, sed etiam quod corrumpunt; plusque exemplo, quam peccato, nocent.' Nec seorsim sentit Basil. M. in Psal. i. Καὶ στρατιῶται μὲν ὡς τὰ πολλὰ τοῖς στρατοπεδάρχαις ἐξομοιοῦνται· οἱ δὲ ἐν ταῖς πόλεσι δῆμοι ζῆλοισι τοὺς ἐν δυνάμει. καὶ ὅλως ἐπειδὴν τὸ τοῦ ἐνὸς κακὸν μιμήσεως ἄξιον τοῖς πολλοῖς νομισθῇ, οἰκείως καὶ προσηκόντως λεχθήσεται λοιμός τις ψυχῶν ἐπιπολάζειν τῷ βίῳ. τὸ γὰρ ἐν κακίᾳ περὶ βλεπτον πολλοὺς εἰς τὸν ὅμοιον ζῆλον τῶν εὐλοισθήτων ἐφέλκεται. Elegantissima hanc in rem comportavit, Musarum illa sedula et indesens apicalis, Gruterus Discurs. in Tacit. parte i. p. 47. et seqq. vide περὶ στεφ. v. 27.

167 *Ille sacerdotem violat*] Mox vs. 174. nominat Rheam. Livius dec. i. lib. i. pag. 3. et 4. Dionysius Iliam Vestalem nuncupat, quam Liv. l. d. Rheam Silviam. Cicero de N. Deor. i. deridet ut fabulosum. Augustin. D. C. iii. 3. et 4. et xviii. 21. Conon narrat. xlviii. apud Photium in Biblioth. p. 235.

Contra illa marito Succumbit Phrygio] Ovid. Trist. lib. ii. 299. Lac-

tant. r. 17. Statius Silv. r. Epithal. Stellæ: 'Unde novum Trojæ decus, ardentumque Deorum Raptor erat, Phrygio si non ego juncta marito? Lydius unde meos iterasset Tibris Iulos?' Sunt verba Veneris. vide Tiraquell. tom. II. connubial. lege vi. § 30. Hygin. fab. 94.

174 *Et si Rhea sacram*] Stat. ibid. 'Quis septemgeminæ posuisset mœnia Romæ Imperii Latiale caput? nisi Dardana furto Cepisset Martem, nec me prohibente, sacerdos?' Et ibid. 'Sic victa sopore doloso Martia flumina posuit latus Ilia ripa.' Tibull. Eleg. II. 6.

182 *Capitolia Jovis*] Gyrald. hist. Deor. syntag. II. p. 77. Jupiter Capitolinus. August. de C. D. III. 15. Arnob. I. VI.

183 *Pelusæ Palladis*] Fabric. Romani suos Deos accersierunt ab aliis gentibus. Martem jactaverunt patrem: Minervam vocarunt e Græcia, Junonem e Libya, Venerem e Sicilia, Cybelem e Phrygia, Bacchum e Naxo insula.

186 *Erycino e vertice*] Eryx, Sicilia ille mons dictus, a Polybio descriptus lib. I. cum ipso templo, et Strabone lib. VI. De eo Virg. Æn. VI. 'Tum vicina astris Erycino in vertice sedes Fundatur Veneri Idaliæ.' Et ad ejus instar etiam Romæ templum erectum Veneri Erycinæ ad portam Collinam. de quo Ovid. Fast. IV. vs. 879. et Livius dec. 3. lib. X. Lips. ad IV. Annal. Tacit. Gyrald. syntag. XIII. hist. Deor. p. 382. Eryc. Putean. syntag. de Erycio nomine.

187 *Utque Deum mater Phrygia*] Liv. dec. 3. Gyrald. hist. Deor. syntag. IV. p. 139.

188 *Bacchica de viridi peterentur ut Orgia Naxo*] Liv. dec. 4. lib. IX.

195 *Palladium*] Gyrald. hist. Deor. syntag. XI. p. 328.

196 *Asylum*] August. de C. D. I. 3.

197 *Ut semel obsedit*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. I. cap. 13.

pag. 148.

203 *Farre molæ*] Turneb. adv. VII. 13.

Saxa illita cæris] Deorum simulacra cæra solebant illinere. Juvenal. Sat. X. 'Propter quæ fas est genua incærare Deorum.' Turneb. XXX. 19. Quin imo et minio illinebant, diebus festis. Plin. XXXIII. 7. Meurs. parte II. Crit. Exercit. II. 4.

Unguentoque lares humescere nigros] Turneb. I. 17. Apud Lucret. I. V. 'Velatum vertier ad lapidem,' est, ad simulacrum se vertere religionis causa. Nam in salutandis et precandis Diis, dextroorsum se vertere solebant ut dicit Plaut. Curcul. Philostratus: τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦτο βέβηκε μὲν ἐπὶ νέως. τὸ γὰρ τῆς βάσεως σχῆμα, πρῶτα ἴδρυται δὲ ναύαρχος, περιτρέψας δὲ αὐτὸ ὁ χρόνος, καὶ νῆ Δία οἱ ἀλείφοντες τε καὶ οἱ ἐπισφραγιζόμενοι τὰς εὐχὰς, ἐξηλλάχασιν τοῦ εἶδους. Quo quidem e Philostrati loco intelligimus, quid sit, 'signare vota:' quod Plin. lib. X. Epist. scribit ad Trajanum, hunc in modum: 'Solennia vota pro incolunitate tua, qua publica salus continetur, et suscepimus pariter domine, et solvimus, precati Deos, ut velint ea semper solvi, semperque signari.' Votum enim suum nuncupatum, et in charta conceptum conscriptumque, Deorum genibus cera obsignatum adfigebant. quod patefaciet Juvenalis versum, Sat. X. 'Propter quæ fas est genua incærare Deorum.' Incebat enim Deorum genua, qui votum susceptum signabat, et se voti reum constituebat: confer P. Pithæum 2. subcesiv. II. 14.

Lares nigros] Quia Lares apud focum statuebantur, non est mirum, dici nigros, hoc est, atros et fumosos: ut liquet hic e Prudentio, qui, ne scilicet isti domestici Dii parum genialiter acciperent, eos unguento præter coronam donatos adfirmat. Nisi nigros interpretari malis atroces et vindices. Nam οἱ Δάρητες ἐρινυνῶδεις

τινές εἰσι καὶ πόλνμοι δαίμονες ἐπίσκοποι βίων καὶ οἰκῶν: 'Lares furialia quædam sunt et pœnalia Numina, quæ speculantur vitas et domos.' Car. Paschal. Coron. iv. 3.

205 *Formatum Fortunæ habitum cum divite cornu*] Pausanias in Messeniâ, autor est, a Bupalò Fortunæ signum apud Sinyrnæos omnium primo fuisse effectum; cuius capiti polum imposuit, cum altera manu Amaltheæ cornu teneret. H. Jun. cent. ad. 88. 'Herculis cornu.' Arnob. lib. vi. p. 264. Arnob. lib. vi. 'Fortuna cum cornu, pomis, fœcis, aut frugibus autumnalibus pleno.' Palephat. lib. i. p. 123. b. Hygin. fab. 31.

208 *Trivit et ipse Impressis silicem labris*] Lips. Elect. II. 6.

219 *Delubrum Romæ*] Urbis Templum in quarta regione collocat Victor. Mentio ejus est apud Sueton. II. 52. Xiphilin. et Spartian. Inscriptio vetus: T. AEL. MALCO. VICTORIEQ. PRÆTORIA. COH. III. PR. QVI. ET VRB. ANTISTES. SACERD. TEMP. MATRIS. CASTRORVM. Ad hanc Divam Poëta ille: 'Exaudi regina tui pulcherrima mundi Inter sidereos Roma recepta polos.' Adi Lips. ad iv. Annal. Taciti p. 247. et de magnit. Rom. III. 6. Lindenbrog. ad Ammian. Marcell. p. 56.

223 *Vera ratus, quæcunque fiant auctore senatu*] Ita inferius, hoc lib. vs. 612. 'Qua vocat egregii sententia principis, illuc Libera tum pedibus, tum corde frequentia transit.' Tales multi passim sunt; qui illud Harpagi semper in ore habent: 'Mihi placet, quicquid Rex facit.' Et Stratoclis decretum, quod in vita Demetrii apud Plutarch. extat: 'Quicquid Rex jubet, id et erga Deum sanctum, et erga homines justum est.' In aula Alexandri M. fuit Anaxarchus Philosophus, qui dixit: 'Omne, quod a Rege suscipitur, concessum et justum est.' Πᾶν τὸ πραχθὲν ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος, θεμιτὸν ἐστὶ καὶ δίκαιον: vide

περὶ στεφ. XIII. 27. Ita de Basilio Camatero scribunt; qui, ut patriarchatum Constantinopolitanum facilius consequi posset, ut fertur, syngrapha sua, sane turpi et indigna Episcopo, se obligavit, cuncta, quæ Andronico placuissent, se executurum; et adversaturum esse, quæ displicuissent, universis. Camerar. cent. III. meditat. hist. c. 6. Historiam memorabilem de Constantio Imp. quomodo aulicorum suorum explorarit constantiam in religione Christiana, enumerat Sozom. I. 6. Hist. Magdeburg. cent. IV. c. 3. Cuspinian. Euseb. Osiand. cent. IV. lib. I. c. 14.

226 *Illic Alcides*] Gyrald. syntag. de Hercule. Anton. Benbellon. in Suscitab. part. I. cap. 13. pag. 149. horum in locum substituit hunc versum: 'Christophorus, Petrus, Paulus, genitrixque Maria.'

228 *Ledeia proles*] Gyrald. hist. Deor. syntag. 5. Hygin. fab. 77. et 155. Fulgent. Mytholog. I. II. p. 140.

229 *Nocturnique equites*] Idem ibid. pag. 178.

230 *Retinentque veru*] Suidas, autore Æliano, 'duo simulacra Dioscurorum fuisse, ait, pari juventute, quæ genas haberent imberbes, forma similia, et in humeros chlamydem habentia, et enses sub chlamyde, et hastas erectas, quæ per dextram et sinistram extollebantur.' Gyrald. ib.

Magnique triumphi Nuncia] P. Vacieno, cum e prætura Reatina Romanam veniret, noctu Castores apparuerunt, dicentes, Persen regem illo die captum: quod ille Senatui nunciavit. Qua de re Cic. de N. Deor. III. plura.

231 *Suffuso figunt vestigia plumbo*] Radulph Forner. rer. quotidian. VI. 18. 'Neque sane,' inquit, 'novus est plumbi liquefacti usus in id, ut firmius hac ratione juncta cohæreant,' I. XXIII. in rem. § item quæcunque ff. de rei vind. I. II. ff. de sep. viol. Quin et eo consilio pagani quondam Deo-

rum suorum statuas effuso plumbo coëcebant, scilicet ne fugiendi potestas esset. Arnob. l. vi. 'Interque omnes sinus commissurarumque juncturas plumbum ire suffusum, et salutare moras signorum diurnitatibus commodare.' Eodem pertinet etiam hoc Prudentii.

233 *Dux Italus*] Virg. Æn. vii. 177.

Janusque bifrons] Ovid. Fast. i. 65. Gyrald. hist. Deor. syntag. iv. Erasm. adag. 'A fronte atque a tergo.' D. Augustin. de Civ. Dei vii. 4. 'Eum simulacri monstruosa deformitate turparunt, nunc eum bifrontem, nunc etiam quadrifrontem, tanquam geminum facientes. An forte voluerunt, ut, quoniam plurimi Dii selecti erubescenda perpetrando amiserant frontem, quanto iste innocentior esset, tanto frontosior appareret?' Vide ib. c. 7. 8. 9. 10. Albric. de Deor. imaginib. p. 173. Fulgent. lib. ii. p. 137. b. Plin. xviii. 25. et xxxiv. 7.

234 *Maculoso et corpore Picus*] Augustin. de C. D. xviii. 15. Augustin. de C. D. iv. 23. Bergomens. Chron. lib. iv. p. 54. a. M. Minuc. Octavio Gyrald. histor. Deor. syntag. i. p. 54.

236 *Omnibus ante pedes posita est sua cuique sordens Arula*] Paganis exprobrat altarium multitudinem: quam hausit Papismus a Paganismo. P. Molinæ in tractatu De Altaribus c. 10.

237 *Jano etiam celebri de mense litatur*] D. Ambros. Sermon. xvii. 'Dicit Salvator: Nemo potest duobus dominis servire, hoc est, Deo et Mammonæ. Quomodo igitur potestis religiose Epiphaniam Domini procurare, qui jam Calendas, quantum in vobis est, devotissime celebrastis? Janus enim homo fuit, unius conditor civitatis, quæ Janiculum nuncupatur: in ejus honore a gentibus Calendæ sunt Januariæ nuncupatæ. unde, qui Calendas Januarias colit, peccat; quoniam homini mortuo de-

fert divinitatis obsequium,' &c. Horolog. Princip. i. 38.

239 *Et gaudia ducunt Festa Calendarum*] Dies ille Calendarum, si quis alius, religiosus in Vulgus. Plin. 'Primum incipientis anni diem lætis precationibus invicem faustum ominamur.' Tempia aperiebant, vota concipiebant pro sua quisque publica salute. Varro in Fragmentis l. v. 'Jano duodecim aras pro totidem mensibus dedicatas.' Lips. ad Tac. Annal. iv.

246 *Mense, atque adytis, et flamine, et aris Augustum*] Explicat, ὄψος Ἀθηνῶν, Lipsius ad Tac. Annal. i. p. 22. et seq. et ad Annal. iv. p. 235.

251 *Adjecere sacrum, fieret quo Livia Juno*] Cælestem religionem Liviae tribuit Claudius, effigie ejus in templo Augusti consecrata, sacrisque, quæ Vestales facerent, institutis: edicto etiam, ut per nomen ejus feminae jurarent. Dio lib. lx. et Sueton. cap. 11. Claudii. Extant nummi: DIVVS. AVGVSIVS. PATER. caput radiatum, ara ante pedes: parte aversa, S. P. Q. DIVÆ. IVLIVÆ. AVGVTI. FIL. carpentum, cui subjoncti duo muli. Nec dubito, quin consecrata hæc Julia habitu et nomine Junonis. Prudent. h. l. Quanquam eo nomine adfecta a Poëtis etiam viva. Lips. ad Tac. Annal. v. p. 258. Adique eruditiss. Kirckman. de funerib. Rom. iv. 13. et 14.

271 *Quid loquar Antinonum*] Antinonum urbem Hadrianus in honorem Antinoi Ephebi condidit. Ammian. Marcell. lib. xxii. Hieronym. contra Jovian. Epist. x. 'Ut scirem, quales Deos semper Ægyptus recepisset, nuper ab Hadriani amasio urbs eorum Antinous appellata est.' Apud eundem in Vitis script. Eccles. Egesippus: 'Tumulos mortuis templaque fecerunt, sicut usque hodie videmus, e quibus est et Antinous servus Hadriani Cæsaris, cui et gymnicus agon exercetur apud Antinonum civitatem;

quam ex ejus nomine cōdidit, et statuit Prophetas in templo. Antinonum autem in deliciis habuisse Cæsar Hadrianus scribitur.' Adi Justin. Mart. apolog. II. p. 55. Anthenagor. Apologet. Tertullian. apologet. cap. XIII. Spartian. in Adriano p. 10. et Casauboni, at quanti viri? ibid. notas p. 62. et seq. Gyrald. hist. Deor. syntag. I. p. 70.

Cælesti sede locatum] Non solum inter heroas et minorum gentium Deos Antinonum retulerunt; sed et stationem in cælis certam eidem assignarunt, novum sidus ANTINOUM inter cælestes imagines commenti. Ejus posituram in siderum ἀστροθεσίας et descriptionibus astrologorum invenies. Quidam in orbe Lunæ cum Endymione collocarunt. Tatianus: Πῶς ὁ τεθνεὺς Ἀντίνοος μεираκίον ἐν τῇ σελήνῃ ὥραιον καθίδρυται; τίς ὁ ἀναβιβάσας αὐτόν; Ejus consecrationis cum alia extant hodieque monumenta, tum istud Romæ egregium.

ANTINOΩΙ

ΚΥΝΔΡΟΝΩΙ. ΤΩΝ

ΕΝ. ΑΙΓΥΠΤΩΙ. ΘΕΩΝ

Μ. ΟΥΛΠΙΟΥ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ

ΠΡΟΦΗΤΗΣ.

Plura loco nominato habet, Musarum illud delitium, et harum disciplinarum lumen ac ornamentum, singulareque omnino Galliæ decus, scientissimus Casaubonus. vide et Lindebrog. ad Ammian. p. 123.

289 *Qui currere regna Certis ducta modis, Romanorumque*] Egrege D. Augustin. de C. D. v. c. 21. 'Hæc plane Deus unus et verus regit et gubernat, ut placet. Etsi occultis causis, nunquid injustis?' Vide ibid. c. 1. et 12. et lib. IV.

297 *Quicquid humus, quicquid cælum mirabile gignunt*] Adi Philonem lib. de Decalogo: quo loci pulcherrima adfert, quæ huc quadrant.

301 *Neptunum vocitantes Oceanum*] Augustin. de Civ. Dei VII. 16. 'Vulcanum volunt ignem mundi, Neptu-

num aquas mundi,' &c. vide ibid. c. 22. Phornut. de nat. Deor. p. 161. b. Cl. Alex. protrept. p. 19. Καὶ Ποσειδῶνα μὲν οὐκ ἀναπλάττοντες, ὕδωρ δὲ αὐτὸ προτρεπόμενοι. τί γὰρ ἐστὶ πρότερον Ποσειδῶν ἢ ὕγρὰ τίς οὐσία, ἐκ τῆς πόσεως ὀνοματοποιουμένη; Arnob. adv. Gent. III. 'Quod aqua nubat terram, appellatus est (inquinat) cognominatusque Neptunus. Si ergo liquoris obtentio nominis hujus appellatione signatur, nullus Deus est omnino Neptunus: atque ita tollitur, et removetur e medio Stygii frater Jovis, Olympique germanus, tridenti armatus ferro, pistricum dominus atque menarum, rex salsorum gurgitum, et tremebundi motator sali.' Et I. v. extremo: 'Et in illa estis reprehensionis parte, quod in usu sermonis vestri, Martem pro pugna appellatis, pro aquis Neptunum,' &c.

302 *Cyneas cava flumina Nymphas*] Nympharum aliæ sunt marinæ, aliæ fluviales, aliæ silvestres. Marinæ dicuntur Nereides: quæ in fluviis et lacubus, Naiades et Lemniades. Silvestrium aliæ præsent montibus, et nuncupantur Oreades: aliæ nemoribus et silvis, quæ Napeæ et Dryades: aliæ singulis arboribus, quæ Hamadryades. De Cyane, Claudian. de Rapt. II. 61. et III. 246. et seqq. Cl. Alex. protrept. p. 17.

304 *Ipse ignis, Vulcanus perhibetur*] Cl. Alex. protrept. p. 19. Τοῦτό τοι καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειτον, τὸ πῦρ ὡς ἀρχέγονον σέβοντες, πεπόνθασιν· τὸ γὰρ πῦρ τοῦτο ἕτεροι ἡφαιστον ὠνόμασαν. Περσῶν δὲ οἱ μάγοι τὸ πῦρ τετιμήκασι, καὶ τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων πολλοί. πρὸς δὲ, καὶ Μακεδόνες, καὶ Σαυρομάται, οὗς Νυμφόδαρος τὸ πῦρ σέβειν ἱστορεῖ. &c. Pertinet huc illud Comici, Amphitr. I. 1. 'Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu conclusum geris?' Adi Albric. lib. de Deorum imaginib. p. 173. b. Phornut. de nat. Deor. p. 179. b.

Nostrum factus qui servit ad usum]

Cl. Alex. p. 347. διπλῇ τε ἡ δύναμις τοῦ πυρὸς, ἡ μὴν, πρὸς ζώων γένεσιν καὶ τροφῇ ἐπιτήδειος. Ovid. ii. Trist. 267. 'Igne quid utilius?' Philo lib. de Decalogo: 'Ignis habet vinū geminam, illustrandi urendique.'

308 *Æoliæ summus faber esse, vel Ætnæ*] Virg. *Æn.* viii. 416. Arnob. l. vi. 'Formatur et fingitur cum pileo Vulcanus et malleo, manu liber sed dextera, et fabrilī expeditione succinctus.' Claudian, de Rapt. ii. 174. Albric. lib. de Deorum imaginibus p. 173. b. Photius in Biblioth. p. 537.

310 *Ausus habere Deum Solem*] Factum hoc a Persis; ideoque solennis illorum victima Soli, Equus. Justinus: 'Solem unum esse Deum Persæ credunt, et equos eidem Deo sacratos ferunt.' Ab iis autem Mithra dicitur. Curt. lib. iv. 'Solem Mithram, sacrumque et æternum invocans ignem.' Lips. ad Tac. Annal. vi. p. 288. P. Faber Semest. iii. 2. Bernart. ad Statium Theb. i. p. 81. et seqq. Cl. Alex. protrept. p. 7. Καὶ προσεκύνησαν ἥλιον, ὡς Ἰνδοί· καὶ σελήην, ὡς Φρύγες. Et ibid. p. 20. Πεπλανῆσθαι γοῦν ὁ Μενανδρὸς μοι δοκεῖ, ἔνθα φησὶν, 'Ἥλιε' σὲ γὰρ δεῖ προσκυνεῖν πρῶτον θεῶν, Δι' ὃν θεωρεῖν ἐστὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, &c. Et p. 19. καὶ μὴ τὸν ἥλιόν τις ὑμῶν προσκυνεῖτω, ἀλλὰ τὸν ἥλιου ποιητὴν ἐπιποθείτω, vide antecedentia: et Philon. lib. de Decalogo. Sedul. l. i. Adducit autem hosce tres versiculos, sed vitiose, Hyginus lib. iv. ubi de Sole agit.

Cui tramite certo *Conditio imposita est*] Psal. xviii. 6.

312 *Visibus objectum mortalib.*] Ait enim Cl. Alex. Stromat. viii. p. 327. 'Ἥλιον ὀνομάζεσθαι τὸ λαμπρότατον τῶν κατ' οὐρανὸν ἰόντων. Spreusipp. 'Ἐν ὕροις: ἥλιος, πῦρ οὐράνιον· ὃ μόνον ἀπ' ἡοῦς μέχρι δελῆς τοῖς αὐτοῖς ἐστὶν ὀραθῆναι· ἥστρον ἡμεροφανὲς τὸ μέγιστον.

313 *Teretique globo*] Dracont. Hexaëm. vers. 91. 'Mox Solis radiare

globum jubet igne salutis.'

Volantem] Cassiodor. var. lib. i. Ep. i. 45. 'Sic astra, quorum licet cursum sciamus, fallentibus tamen oculis prodire non cernimus. Stans quidam in illis transitus est: et quæ velociter currere vera ratione cognoscis, se movere non respicis.' Seneca Nat. Quæst. i. 3. 'Ad ipsum Solem revertere; hunc, quem toto orbe terrarum majorem probat ratio, acies nostra sic contraxit, ut sapientes viri pedalem esse contenderint. Quem velocissimum omnium esse scimus, nemo nostrum videt moveri; nec ire crederemus, nisi appareret isse.' Max. Tyr. dissert. xxxii. Καὶ τοῦ ἡλίου εἰ ἀφέλοι τις τὴν κίνησιν καὶ τὸν δρόμον, συναφεῖλεν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν. Themist. Euphrad. Orat. i. Καὶ τὸν μέγαν ἡγεμόνα ἐκείνον τὸν ἐν οὐρανῷ τὸ πτηνὸν ἄρμα ἐλαύνοντα. Ibi Remus; vir nectare et ambrosia qui alatur, et Sarrano qui dormiat ostro, dignissimus: Remus, inquam, notat alterum Platonis locum: ὁ μὲν μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς περσεύων ἔγαν ἄρμα πορεύεται. Phil. de vita Mosis, l. iii. Nam totum cælum est volucre. Manil. i. 735. 'Phaethontem patrio cernu per signa volantem.' Et ii. 92. Phæbum volantem, dicit.

318 *Terram breviorē circuitu*] De Solis magnitudine figuraque, Plutarch. de placitis Philosophor. Stob. lib. i. Eclog. Phys. Theodoret. Græcar. affect. l. i. de fide: Καὶ γὰρ αὐτὸ πάλιν περὶ ἡλίου λογομαχία παρ' ἐκείνοις πολλή. 'Ἀναξίμανδρος μὲν γὰρ καὶ 'Ἀναξίμενης, ἑπτακαίκοσάπασσιονα τῆς γῆς τοῦτον ἔφασαν εἶναι· 'Ἀναξαγόρας δὲ Πελοποννήσου μείζονα, 'Ἡράκλειτος δὲ ὁ 'Εφέσιος ποδίαιον. τίς οὖν ἄρα ἀξίως τὴν τοιαύτην διαφωνίαν γελάσειεν; οὐδὲ γὰρ περὶ σμικροῦ τινὸς αὐτοῖς μέτρου γέγονεν ἡ διχόνοια, ἀλλὰ περὶ ἀπείρου, καὶ ὅσον οὐκ ἂν τις παραστήσῃ τῷ λόγῳ. τίς γὰρ ἅπασαν μέτρῳ ἂν περιλάβοι τὴν γῆν, εἴτα ἑπτάκις καὶ εἰκοσάκις πολυπλασιάσας τὸ μέτρον, ξυναγάγοι τοῦ ψήφου τὸν λο-

γισμὸν, καὶ τοῦτον τῷ μέτρῳ τοῦ ἀνθρω-
πίου παραβῆ ποδός; ἀλλ' ὅμως εἰσί-
τινες, οἱ μὲν τούτοις, οἱ δὲ ἐκείνοις τιθέ-
μενοι, πιστεύοντες οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ
ἐκεῖνα καταδέχονται λέγειν. Hæc ille.
videatur Perer, in Genes. lib. i. p.
175. et 176.

319 *Pulcherrimus ille Circulus*] Vide
Perer. in Daniel. lib. iv. p. 218. et
219. et in Gen. l. i. p. 177. Hinc Sapi-
ent. vii. 29. 'Est enim hæc (sapi-
entia) speciosior Sole:' ἔστι γὰρ αὕτη
εὐπρεπέστερα ἡλίου. Ambros. hexaëm.
iv. 1. 'Sol oculus est mundi; jocun-
ditas diei, cæli pulchritudo, naturæ
gratia, præstantia creaturæ.' Et c.
2. Et ideo bene a plerisque ornamen-
tum cæli est nuncupatum; eo quod
sit stellarum monile pretiosum.' Ba-
sil. M. p. 199. Καὶ τὸν ἡλίον τὸν αἰσθη-
τὸν, οὐδεὶς μὲν ἔστιν, ὃς οὐχ ὑπερεπαί-
νει τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ κάλλος, καὶ τῶν
ἀκτίνων τὴν συμμετρίαν, καὶ τὸ ἀποστίλ-
βον αὐτοῦ φῶς κατασπαζόμενος.

325 *Ille Deus verus, quo non est gran-
dior ulla Materies*] Arator: 'Super
omnia fusum Claudere nemo potest,
parvisque arctare figuris.'

326 *Qui fine caret*] Thales apud
Laërt. Τὸ θεῖόν ἐστι τὸ μήτε ἀρχὴν ἔχον,
μήτε τελευτήν.

329 *Aut subit ortu, aut ruit occasu*]
M. Minuc. Octav. 'Sol demergit,
et nascitur.' Tertul. apologet. 'Lux
quotidie interfecta resplendet; side-
ra defuncta reviviscunt.' Catul. 'So-
les occidere, et redire possunt.' vide
Dracont. Hexaëm. vs. 499.

331 *Nec torquere facem*] Manil. i.
525. 'Nunquam transversas Solem
decurrere ad Arctos,' &c.

337 *Seu tramite dextro*] Basil. M.
homil. περὶ τοῦ αὐτεξουσίου, p. 608. Τὸ
ἐν τῇ τοῦ ἀνθρώπου δυνάμει αὐτεξούσιον
ἐπὶ τῷ ἐλέσθαι ἢ μὴ ἐλέσθαι τῷ διαβόλῳ
ἀντιστῆναι κέεται. vide eundem p. 227.
et inf. ii. 182. et rursus Basil. M.
in Asceticis p. 627. Ambros. l. de
Noë et arca c. 12. 'Natura hominis
contrariorum capax est; et ut mali-

tiae in ea sit vis, et virtutis ingressus.'

343 *Sed famulus subjectus*] Dracont.
Hexaëm. vs. 495. 'Sol oculus cæli,
famulus super astra Tonantis.' Pro-
culdubio alludit ad proprietatem lin-
guæ Ebraicæ, ubi Sol a ministrando
dicitur: vel certe ad σοφίστευμα illud
Εὐριπίδειον, ut Euseb. Præparat. vi. 8.
nominat: εἰθ' ἡλῖος μὲν νύξ τε δουλεύειν
βροτοῖς. Cl. Zehner. ad Alcim. p. 53.

344 *Hoc sidus currum*] Soli enim
currum assignarunt. Accius: 'Sol,
qui micantem candide curru atque
equis Flammam citatis fervido ardore
explicas.'

344 *Quadrigas*] Et Lunæ quidem
vel Equos tribuunt. Ovid. Fast. iv.
'Ut solet, in niveis Luna vehetur
equis.' Statius: 'Vesper opacus Lu-
nares jam ducit equos.' Ita Bigam
et Equos etiam Nocti adsignant.
V. N. Pont. i. 2. v. 56. Vel juvencas.
Auson. Epist. iv. 'Jam succedentes
quatiebat Luna juvencas.' Claudian.
de Rapt. iii. 403. 'Quo Phaëthon
irrorat equos, quo Luna juvencos.'
Inferius vs. 361. 'Nunc bigas fre-
nare boves.' Turneb. xxi. 23. Ful-
gent. mythol. lib. i. 'Bullatum biju-
gis conscenderat æthera tauris.' Lo-
quitur de Luna. Luciferum etiam
equo vehi dicunt. Claudian. ii. 121.
'Dum meus humectat flaventes Luci-
fer agros, Roranti profectus equo.'

345 *Et capitis radios*] Selectissima
de Solis radiis conguessit vir auro ex-
pendendus Car. Paschal. Coron. ii.
13.

Verbera dextræ] Ovid. Met. xiv.
822. 'Conscendit equos Gradivus,
et ictu Verberis increpuit.' Clau-
dian. de equis Plutonis ii. 197. 'Mox
ubi pulsato senserunt verbera tergo.'

346 *Equorum*] Adi Hygin. fab. 183.
Cæsar. German. in Phænom. Arati
p. 198. b. Fulgent. mytholog. lib. i.
p. 131.

349 *Post trabeas*] Trabea, vestis,
pannorum trabes habebat, eaque
equitum erat Romanorum in trans-

vectione : olim Regum, ut Romuli ; postea Consulum. Claudian. II. Pannegyr. in Stilic. ' Quo tandem flexus trabeas autore rogantes Induerit ; fastisque suum concesserit annum.' Turneb. v. 10. et XII. 6. et XXVII. 23. Scholiast. Juven. Sat. VIII. p. 86. b. et Sat. X. p. 92. b.

Eburnam aquilam] Πεπλ στερφ. X. 148. Conjunge Turneb. XXII. 12. ubi ait, sceptrum olim fuisse hastam.

Sellamque curulem] Adi Scholiast. Juven. ad Sat. X. p. 95.

353 *Redimita rosis*] Lora cælestis currus illius, quo Sol vehitur, operta sunt rosis, ac proinde purpurea. Paschal. Coron. III. 7.

356 *Eumenidum domina*] Lege Claudian. II. 277. ad finem. Dicta autem est Domina, δέσποινα, absolute. Virg. Æn. VI. ' Hi Dominam Ditis thalamo deducere adorti.' vide Girald. hist. Deor. syntag. VI. p. 198. et Turneb. p. 671.

357 *Rapta ad Tarturei thalamum Proserpina*] Claudian. II. 204. et seqq. Et librum ita exorditur primum : ' Inferni raptoris equos, afflataque curru Sidera Tænario, caligantesque profundæ Junonis thalamos, audaci promere cantu Mens congesta jubet.' Ibi Juno profunda, Proserpina est. Ut Jovis nomen multis tribuebatur. Ita Jupiter Latialis, erat Latius, interprete Festo. Jupiter indiges, Æneas : Jupiter Stygius, Erebi, infernus, Pluto. Sic Juno Lucina, Diana est Juno mulierum, velut genius virorum : Juno inferna, Proserpina : Juno Matuta, Leucothea. At summus Jupiter, Jupiter Imperator, Jupiter præpotens, et Jupiter dicebatur. Sic Juno sine adjectione, et Juno regina. Id eo dico, quod apud Maron. Æn. VI. 138. perspicue Juno inferna, Proserpina est. Dicitur et Diana inferna propter Hecatē, ut reor, quæ etiam Diana est et Proserpina. Unde, ' Tergeminamque Hecatē, tria virginis ora Dianæ.' Æn. IV. Papi-

nus Silv. V. ' Detulit infernæ vates longæva Dianæ.' Proculdubio Proserpinam intelligens. Turneb. XII. 11. et XXVIII. 44. vide et Cic. Verrin. IV. Gyrالد. hist. Deor. syntag. VI. p. 195. et seqq. Augustin. D. C. VII. 20. et 28. Hygin. fab. 146. Albric. lib. de Deor. imaginib.

359 *Placatur vaccæ sterilis cervice resecta*] Proserpinæ sterilis attributa victima fuit, quia nec ipsa unquam peperit. Gyrالد. hist. Deor. syntag. XVII. ubi et hunc nostri adducit locum. Vel, quia consuetudo erat, ut sterilis vacca animabus mortuorum plerumque mactaretur. Natal. Com. I. 13. et III. 16. Apollodor. I. III. Argonaut.

360 *Et regnare simul cæloque*] Joan. Wouwerius, De umbra c. 7.

363 *Nunc etiam volucres caprearum in terga*] Venationum præses habebatur Diana, ferasque agitare et sagittis configere antiquorum opinione censebatur. Turneb. VI. 2. et VII. 26. et XXVIII. 16. unde capreis et cervis eam gaudere dixit Homer. Iliad. XXI. Eidem capita aprorum et cervorum cornua consecrabantur. Albric. lib. de Deor. imaginib.

365 *Denique cum Luna est*] Gyrالد. hist. Deor. syntag. XII. p. 344. Porro, ut Festus scribit, Hecate Diana, et Luna, et Proserpina eadem putabatur. Ibidemque perperam Isidoro hosce tres versiculos transcribit Virg. Æn. IV. ' Tergeminamque Hecatē, tria virginis ora Dianæ : ' dixisse potuit, quia et pingi fingique triformis solebat, et tribus animalium nominibus vocari gaudebat. Porphy. I. IV. de non edend. animalib. ' Ἡ δὲ Ἐκάτη ταῦρος, κύων, λέαινα ἀκούουσα μᾶλλον ὑπακούει. Turneb. XXVI. 5. Alii τριμορφον inducunt et dicunt, ' quod tribus formis ad plenitudinem redigatur Luna ; nempe cum curvata est in cornua, cum in orbem sinuata, et cum mense pæne exacto alium habitum assumit ; siquidem nunquam circulus ejus im-

pletur,' ut ait Phornutus de nat. Deor. Citat insuper hos versus Germanicus Cæsar in Arati Phænomen. ubi de Luna: pag. 199. b. 'Eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur; i. e. cælestis, terrestres, et infernalis.' De qua quidam: 'Denique cum Luna est,' &c. Item Hygin. de planetis l. iv. pag. 105. b. Fulgent. mytholog. l. ix. Meurs. ad Lycoph. p. 303.

366 *Succincta*] Περὶ στεφ. x. 281.

369 *Imperitat Furiis*] Joan. Wouwerius, De umbra c. 7.

379 *Respice terrifici scelerata sacra-ria Ditis*] Lips. Sat. i. 5. et de Amphitheatro c. 4.

382 *Nam quid vesani sibi vult*] Lips. Sat. i. 14.

384 *Quid pulvis semper caveæ*] Lips. de amphitheatro c. 2.

395 *Taurica sacra*] Quia Plutoni, hoc est, Diti patri, de nigra pecude rem divinam faciebant; eidemque pocula mixta mero et lacte libabant. Tibullus: 'Interea nigras pecudes promittite Diti, Et nivei lactis pocula mixta mero.' Horat. Carm. ii. 'Non si tricenis, quotquot eunt dies, Amice places illacrimabilem Plutona tauris.' Virg. Æn. vi. 'Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras, Et solida imponit taurorum viscera flammis, Pingue superque oleum fundens ardentibus extis.' Ad quem locum Turnebus ille Gallorum suo tempore facile eruditissimus, adv. xxviii. 48. Nocturnas aras inquit, intelligo, in quibus res divina noctu fieret, non interdiu: quod recepti moris et ritus erat in Plutonis sacris. Valerius de Plutonis et Proserpinæ sacris: 'Hostias nigras, quæ antiquis furvæ dicebantur, Tarenti immolavit, ludosque et lectisternia continuis tribus noctibus, quia totidem filii periculo liberati erant, fecit.' Vide Gyrard. hist. Deor. syntag. xvii. Christoph. Coler. in animad. ad Val. Max. p. 568. Suovetaurilia, inquit, intelligere apparet.

403 *Dis Manibus*] Rostochiensis Academiae decus, Johan. Kirchman. de funerib. Rom. iii. 19. Gyrard. hist. Deor. syntag. vii. p. 206.

405 *Salaria*] Per viam Latinam, quæ ad meridiem vergebat, et Salariam, quæ e regione ad Septentrionem, synecdochice Romanæ urbis totum ambitum intelligit Giselin. Porta autem Collina posterioribus a via, cui imposita erat, Salaria appellari capta. Procop. de bell. Goth. l. i. 'Bellisarius interim Pincianam, et proximam huic, ad dextram, Salariam portam tenebat, ut suspectiores et necessarias.' Fabric. Salaria via, extra portam Collinam Romæ, in qua multa sepulchra fuerunt. Latina via, extra portam nominis ejusdem. Fuit autem frequens et celeris, et præ cæteris tumulos multos habuit: quod etiam e Juvenale et Ausonio, et multis inscriptionibus antiquis liquet. Vide Fest. in Salaria.

426 *Nimbosa elementa relinquo*] Jul. Firmic. Matern. de errore prof. relig. p. 11. et 12. et Joh. Wouweren in notis p. 108. Philo lib. de Decalogo.

427 *Omne, quod ex mundo est, tibi subjacet*] Cl. Alex. protrept. p. 15. et 17. Χρυσός ἐστι τὸ ἀγαθὸν σου, ἔξλον ἐστὶ, λίθος ἐστὶ, γῆ ἐστίν, ἐὰν ἀνωθεν νοήσης, μορφὴν παρὰ τοῦ τεχνίτου προσλαβοῦσα· γῆν δὲ ἐγὼ πατεῖν, οὐ προσκυνεῖν μεμελέτηκα, &c. Vide ibid. p. 18. et seqq.

435 *Si lapis est, senio dissolvitur*] Σήψει δὲ πέτρην ὁ πολλὸς χρόνος: inquit ille. V. N. Pont. iv. 8. 49. et sup. περὶ στεφ. xiii. 69. et Arnob. plurib. locis.

462 *Duorum Colla tyrannorum*] Fab. 'Tyranni gemini victor, Constantinus M. nominatur:' quia devicit Maxentium et Licinium præliis memorabilibus, neque sine miraculo. Extat in hunc diem arcus triumphalis Constantini de Maxentio, sub radicibus Palatini, amphitheatrum versus, cum inscriptione ejusmodi. Supra arcum:

IMP. CÆS. FL. CONSTANTINO MAXIMO
P. F. AVGUSTO S. P. Q. R.

QVOD INSTINCTV DIVINITATIS, MENTIS
MAGNITVDINE, CVM EXERCITV SVO,
TAM DE TYRANNO, QUAM DE OMNI
EIVS FACTIONE, VNO TEMPORE IVSTIS
REMPVBLICAM VLTUS EST ARMIS, AR-
CVM TRIUMPHIS INSIGNEM DICAVIT.

Intra Arcum :

LIBERATORI VRBIS,
FVNDATORI QVIETIS.

In alia quadam inscriptione, AMPLIFICATOREM VRBIS eundem Constantinum appellatum legimus. Peperit autem hanc de tyranno victoriam anno a nato. Christo CCCXIII. ut autor incertus Panegyrici, viii. Cal. Octobr. De utroque, Maxentio et Licinio, vide Euseb. de vita Constantini.

461 *Agnoscas Regina lubens*] Lips. de Cruce iii. 15. A Constantini primordiis, Salutaris nostra Crux cæpta honorari. Causa et origo a victoria contra Tyrannum. Nam cum Maxentium aggressurus esset, ἀγωνιῶντι διὰ ταῦτα, τύπος αὐτῷ σταυρικὸς μεσούσης ἡμέρας δι' ἀστέρων ἐφάνη κατ' οὐρανὸν, καὶ γραφὴ περὶ τὸν σταυρὸν Ῥωμαίοις στοιχείοις, Ἐν τοῦτ' ὤνικα. Ἐκ χρυσοῦ τοῖνυν αὐτῆκα σχεδιάσας σταυρὸν κατὰ τὸν φανέντα τύπον αὐτῷ, καὶ τοῦτον κελεύσας στρατίᾳ αὐτοῦ προκορεῖσθαι, τοῖς τοῦ Μαξεντίου συβήγγυνται καὶ ὑπερτερεῖ: ' ambigenti et animo anxio ob ista, figura ei crucis media die, stellis efficta, apparuit in cælo, et scriptura circa eam Romanis literis, In hoc vince. Igitur ex auro statim subitario opere efformans Crucem juxta speciem, quæ apparuisset, et hanc jubens prægredi exercitum, cum Maxentianis prælium commisit, et superavit.' Zonar. in Constantino. Itaque statim victrix illud signum militibus signis inseruit. Et maxime Labaro, quod inter ea primum. Prudentius ad ipsam Romam: ' Agnoscas Regina lubens mea signa necesse est, In quibus effigies crucis aut gemmata refulget, Aut longis solido ex auro præfertur

in hastis.' Dupliciter Poëta notat Crucem insitam signis, semel in vexillorum purpura, gemmis intextam et impressam: iterum in hastarum vertice superstantem, solido auro formatam. Sed, ut dixi, in Labaro maxime ea conspicua. Hæc ille. Cæs. Baron. tomo iv. Annal. p. 901. Chronolog. Funcii p. 107. Euseb. ix. 9. et de vita Constantini l. i. Osiand. cent. iv. i. 30.

469 *Maxentius*] Nominis Christiani dirus persecutor, cujus facinora h. l. cum indignatione recenset. De ponte Mulvio cadens, in Tiberi periit. Et arcus Constantini, de ipso erectus in vico Suburano prope Amphitheatrum adhuc superest, in urbe: in quo, supino Maxentio cum equo insilit Constantinus victor. De eo scribit autor Panegyrici, qui Constantino dictus est, in hæc verba: ' Ad primum aspectum, primumque impetum totius tui victoris exercitus, hostes territi, fugatique, et angustiis Mulvii pontis exclusi, exceptis latrocinii illius primis autoribus, qui desperata venia locum, quem pugnae sumserant, texere corporibus; cæteri omnes in fluvium abire præcipientes: ut tandem aliquod cædis compendium fessis tuorum dexteris eveniret. Cum impios Tiberis hausisset, ipsum etiam illum cum equo et armis insignibus, frustra conatum per abrupta ripæ ulterioris evadere, idem Tiberis correptum gurgite devoravit; ne tam deforme prodigium vel hanc obitus sui relinqueret famam, quod alicujus viri fortis gladio telove cecidisset. Et aliorum quidem hostium corpora et arma præceps fluvius volvendo devexit: illum autem eodem, quo extinxerat, loco tenuit.' Fabric. Baron. tom. iii. Annal. pag. 104. Chronol. Funcii p. 107. Euseb. ix. 9. Joh. Bapt. Egnatius. Osiand. cent. iv. l. i. 30. Photius in Biblioth. p. 765. et 30. Benbell. in Suscitab. part. i. c. 15. pag. 213. et part. ii. c. 2. pag. 11.

487 *Christus purpureum, gemmanti textus in auro, Signabat labarum*] Lips. de Cruce III. 15. Crux in Labaro maxime conspicua, de quo Prudentius: 'Christus purpureum,' &c. Quomodo Christus? quia et nomen ejus in ipso velo expressum, et crux nihilominus in hasta. Eusebius diffuse, de vita Constant. I. 25. 'Τψηλὸν δόρυ χρυσῷ κατημφισμένον, κέρας εἶχεν ἐγκάρσιον, σταυροῦ σχήματι πεποιημένον. ἂνω δὲ πρὸς ἄκρῳ τοῦ παντὸς, στέφανος ἐκ λίθων πολυτελῶν καὶ χρυσοῦ συμπεπλεγμένος κατεστήρικτο. καθ' οὗ τῆς σωτηρίου ἐπηγορίας τὸ σύμβολον δύο στοιχεῖα, τοῦ Χριστοῦ παραδηλοῦντα ὄνομα, διὰ τῶν πρώτων ὑπεσήμενον χαρακτήρων, χιαζομένου τοῦ Ρ κατὰ τὸ μεσαίτατον: 'Sublimis hasta auro circumvestita cornu transversum habebat effictum in forma Crucis. Supra vero, in ipso culmine omnium, corona e lapidibus pretiosis et auro contexta infigebatur: juxta quam salutaris appellationis symbolum, duæ literæ Christi nomen exprimentes, per primos duntaxat characteres, littera Græcanica Ρ scilicet decussata et scissa per medium ipso Χ.' Godschalc. Stewech. ad Veget. II. 18. p. 113. Constantinus Imp. et in cæteris negotiis religionis nostræ devotissimum cultorem se exhibuit; idemque in militiæ disciplina non neglexit. Alii Impp. imagines suas in signis præferri curaverant; hic Labarum in crucis effigiem mutavit; ipsamque crucis figuram hastis præferri cravit. Etiam tabernaculum in exercitu semper habuit, quo se recipiebat, Deo Opt. Max. preces suas oblaturus, ut testantur Historiæ Tripartitæ. Signa quoque clypeorum sui exercitus cruce idem exornari voluit, atque ipsi Labaro Christi nomen adhiberi curavit; teste hic Prudentio. Et paulo ante: 'Agnoscas Regina lubens,' &c. Quod autem Labarum clypeorumque insignia CHRISTI nomine inscripta dicat Prudentius; id arbitror Græcis literis fac-

tum fuisse, eo fere modo, quo id representant veteres nummi. inter quos reperiuntur Magnentii, in quibus ipsius effigies cum tali inscriptione: DN. MAGNENTIUS P.F. AVG. in cujus parte versa tale exaratum signum, cum eadem inscriptione:

Nummus Magnentii.

Ignari Græcarum litterarum homines majorem illam litteram mediam putarunt esse Ρ Latinum, cum sit ϱ Græcum. Natus autem ex ejusmodi signis error, ut in omnibus fere libris, quibus Ecclesia Romana utitur, nomen Christi scriptum et impressum videamus, hoc modo, Χῃς, Χῃι, Χῃm. Et ad III. 17. Euit in exercitu Romanorum signum militare, quod Labarum vocabant. id signum in multo majore honore, quam alia, propterea fuit, quod semper Imperatorem antecedere, et a militibus adorari consueverat; ut docemur a Sozomeno I. 4. Paulo Diacono I. XI. Vide Cæl. Rhodig. x. 3. Turneb. xv. 16. Photium Biblioth. p. 765. Cæsar. Baron. tom. III. Annal. p. 98. et 99.

488 *Clypeorum insignia Christus*] Lips. ibid. c. 16.

490 *Ipsæ Senatorum clarissimus ordo*] Jam olim Senatus appellabatur Ordo Clarissimus: sed postea clarissimus poni cæpit ἀπλῶς pro Senator, et ita passim apud Ammian. Marcellin. aliosque historicos, et in utroque Codice. Ita sæminæ clarissimæ sunt Senatorum conjuges, ut apud Tertullian. ad Scapulam, et Augustin. de civit. Dei XXI. 8. et in multis legibus Codicis. Sic etiam Clarissimas ἀπλῶς

nominarunt. Paulinus in Vita Ambrosii: 'Per idem tempus trans Tiberim apud quamdam clarissimam invitatur, ut sacrificium in domo offerret.' Isaac. Casaubon in Not. ad Lamprid. p. 320. et Vopisc. p. 598. Adis Lips. de magnitud. Roman. iv. 2.

491 *Qui tunc concreto processit crine*] Squalidus enim sordidus, et productus reorum capillus. Fortunatus de S. Martino lib. iv. 'Et longa cathena reorum Accrescente coma.' Vide Erhardi Symbol. ad Petron. p. 680.

509 *Nubila discussit*] Adrian. Isagoge in S. Scripturam p. 14. *Τὴν χαρὰν ἢ τοι ζῶν, φῶς λέγει πολλάκις καὶ τὴν λύπην ἢ τοι τὸν θάνατον, σκότος ἀπὸ τοῦ τοὺς μὲν ἐν εὐθυμίᾳ διάγοντας, προβλεπτικωτέρους πως εἶναι ἐν τοῖς πράγμασι τοὺς δὲ ἐν ἀθυμίᾳ καθεστῶτας, μηδὲ ἐν ποσὶ καθορᾶν δύνασθαι καὶ τῶν μὲν ζώοντων εἶναι τὸ βλέπειν τὸ φῶς τοὺς δὲ ἀποθνήσκοντας ἐν σκότει διατελεῖν* &c.

525 *Laurea victoris Marii*] Sallust. de bello Jugur. c. 113. et 114. Ovid. Pont. iv. 3. Plutarch.

528 *Extincto justa inter vincla Cethego*] Sall. Cat. c. 55. Juven. Sat. x.

545 *Pulcherrima mundi Lumina*] Epicetetus cum ab Hadriano Imp. interrogaretur, quid esset Senatus, 'Ornamentum,' dixit, 'urbis, splendor civium.' Sic legati a Pyrrho interrogati, quid de Romanis sentirent, responderunt: Urbem sibi templum visam, Senatum vero Regum consessum. Petronius vocat Senatum 'recti bonique praeceptorum.' Cicero, 'principem salutis publicaeque mentis.' Ammian. Marcellin. 'asylum mundi totius.' P. Brossens ad Cassiod. p. 402.

547 *Candidiore toga*] Lips. Elect. i. 13.

553 *Generosus Anicius*] Videsis Cæs. Baron. tom. iv. Annal. p. 897. et seqq. itemque tom. iii. pag. 112. et 113.

563 *Jure potestatis fultos*] Lege Augustin. D. C. ii. 22. et iii. 24.

575 *Gentilibus obsita nigris Ingenia*

Benbellon. in Suscitab. parte i. c. 13. pag. 184.

578 *Splendentemque die medio non cernere Solem*] Homer. Odys. xi. de Cimmeriis: 'Ἡέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι, οὐδέ ποτ' αὐτοὺς Ἡέλιος φαέθων ἐπιδέρεται ἀκτίνεσσιν.

581 *Omnis, qui celsa scandit cænacula, vulgus*] Turneb. xiii. 11. Homines Romæ mediocris fortunæ suarum ædium partem superiorem inquilinis locare solebant, imam sibi retinebant: sed et erant, qui cænaculariam faciebant. Itaque pauperes cænacula conducebant, cum in suo non habitarent. Juven. Sat. x. 'Rarus venit in cænacula miles.' Horat. Epist. i. 1. 'Quid pauper? ride, cænacula mutat.' Qui autem omnium tenuissimi erant, cænacula tegulis proxima conducebant. Sueton. de Orbilio in lib. de illust. Gramm. 'Namque jam persenex pauperem se, et habitare sub tegulis, quodam scripto fatetur.' Martial. Epig. i. 162. 'Et scalis habito tribus, sed altis.' Significat enim, se ultimo cænaculo habitare, sub tegulis. Vide eundem Turneb. iv. 15.

582 *Quique terit silicem variis discursibus atram*] De lectica Lips. Elect. i. 19. Vide et cent. miscell. Ep. xi. Hinc apud Catull. Epig. xii. Ad lecticam homines, lecticarii sunt, quos habere soliti erant Bithyniæ reges, et invenerant. Cicer. Verrin. vii. 'Nam, ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus erat pellucidus Melitensi rosa factus.' Turneb. xiii. 6. xxiv. 5. xxix. 24.

583 *Et quem panis alit gradibus dispensus ab altis*] Gradilis panis quibusdam in gradibus plebi Romanæ dividi viritum quotidie solebat. Turneb. xi. 6. et xxvi. 34. Lips. Elect. i. 8. et de magnit. Rom. ii. 10. Cujac: observat. xxvi. 17.

585 *Quo cinis ille latet*] D. Petrum sepultum esse in Vaticano, ostendit hic Prudentii locus. Sed quod ad

loci spectat faciem, fuisse illam partem Vaticani olivis feracem, et fonte irriguam; idem Prudent. docet Peristeph. xii. 31.

586 *Lateranus ædes*] Baron. tom. iii. Annal. pag. 115.

596 *Fastorumque arce potiti*] Sic Val. Max. iv. 4. Poplicolam, Fastorum column indigitat, quia primus Cos. fuit, aut supremo loco in Fastis positus. Christ. Coler. ad Val. Max. p. 546.

606 *Tercentum sensisse senes*] Certum esse senatorum numerum oportebat, consentientium, ut legitimum Senatusconsultum fieret. cum enim ordo infrequens erat, nec numerum legitimum implebat, per infrequentiam Senatusconsultum fieri non poterat, aut cum frequens, nisi ad certum numerum consentirent in unam sententiam. ea de re scribit h. l. Prudentius, qui et trecentorum numerum definit. Confer Lips. de magnit. Roman. iv. 2.

607 *Infirma minoris Vox cedit numeri*] Major enim pars concludit; ut est in proverbio. Pertinet huc illud Hegesippi v. 15. 'Lex nempe naturæ eadem omnibus hominibus, volatilibus, feris, bestiis infusa, ut unusquisque cedat potentiori.' Plura hunc in sensum require apud ingeniosissimum P. Fabrum Semest. ii. 2.

612 *Qua vocat egregii*] Benbell. in Suscitab. part. ii. cap. 12. pag. 84.

629 *Iliacæ matris Megalesia*] Gyrald. histor. Deor. Syntagm. xvii. pag. 472.

Bacchica] Gyrald. ibid. p. 473.

Nysi] Nonn. Dionys. ix. pag. 250. Λοχευομένην δὲ Ἀναΐη Πατρὸν ἐπέθηκεν ἐπωνυμίην τοκετοῖο, Κικλήσκων Διδύμων, ἐπεὶ ποδὶ φόρτον αἰέρων· Ἡὲ χλωαίων Κρονίδης βεβριθότι μῆρῳ· Νῦσος ὅτι γλώσση Συρακοσίδι χωλὸς ἀκούει. Alias etymologias conscripsit, decus et amor noster, Rittershusius, ad Opiian. Cyneget. i. 27. et Macrob. Sat. i. Hygin. fab. 167.

Delph. et Var. Clas.

630 *Isidis amissum semper-plangentis Osirim*] Lactant. i. 21. Plut. de Iside et Osiride. Jul. Firmic. Matern. de errore profan. relig. pag. 4. et seqq. Scholiast. Juvenal. ad Sat. viii. illa verba: 'Exclamare libet, populus quod clamat, Osiri Invento.' Gyrald. hist. Deor. Syntagm. viii. pag. 271. Lucianus de Dea Syria. Appian. lib. iv. de bello civili. Euseb. præparat. Evang. ii. 1. Per Osirim autem, Apim bovem intelligunt, quem colunt Ægyptii veluti Osiridem: teste Plin. viii. 46. Et forte Hebræi in cultu vituli Ægyptios idololatrias imitati sunt. Ægyptus enim idololatriæ mater appellatur, in Decret. causa quæst. xxvi. 2. Sed et illud. Apud Athenæum Anaxandrides sic alloquitur Ægyptios, l. vii. βούν προσκυνεῖς, ἐγὼ δὲ θύω τοῖς θεοῖς. Meminit et Aristot. Eudemior. i. 5. Herodot. in Thalia. Oros. xi. 8. Cl. Alexand. Strom. i. pag. 139. et protrept. p. 11.

633 *O linguam*] Benbell. in Suscitab. part. ii. c. 8. pag. 50.

642 *Splendorem nitidi dentis*] Basil. Seleuc. orat. i. in Noam: καθάπερ χρυσὸν ἐν βορβόρῳ θεωρήσας ἀστράπτουσα, καὶ ὁθησαυρὸν ἀρετῶν ἐν δυσώδεσι τείφοις κρυπτόμενον.

644 *Ne me nimium confidere quisquam Arguat*] 'Qui sua metitur pondera, ferre potest;' ait poëta. Eleganter Menander: τὸ γυνῶθι σαντόν ἐστιν, ἂν τὰ πράγματα· Ἰδὲ τὰ σαντοῦ, καὶ τί σοι ποιητέον.

658 *Ne tractum sine fine ferat fastidia*] Pindari vox est, Pyth. x. γλυκὺ ἀνθρώπων τέλος. Diogenes, cum prolixum volumen recitans eo tandem pervenisset, ut libri finem videret: 'Bene,' inquit, 'amici, γῆν ὄρω, terram video.' Iterum Dircæus Olor, Nem. vii. Ἀλλὰ γὰρ ἀνάπανσις ἔν παντὶ γλυκεῖα ἔργῳ· κόρον δ' ἔχει καὶ μέλι καὶ τὰ τέρπν' ἀνθε' Ἀφροδίσια. Ibid. od. x. ἐστι δὲ καὶ κόρος ἀνθρώπων βαρὺς ἀντιῶσαι. Pyth. i. Ἀπὸ γὰρ κόρος ἀμβλύνει Αἰανὴς ταχείας ἀπάδεις. Arnob. l. iv.

Prudent.

4 U

'Ne forte prolixitas fastidium audientiae pariat, cessabimus ire per singula.' Cassiodor. Epist. III. 21. 'Humanae consuetudinis mos est, ut fastidium præstet omne, quod satiat.' Et VII. 36. 'In continuatione rerum magnum mentibus constat esse fastidium. Dulcedo mellis, si assidue sumatur, horrescit: serena ipsa, quamvis magnopere desiderantur, jugiter adepta sordescunt, non immerito: quia cum sit homo commutabilis, naturæ suæ desiderat habere qualitates.

AD LIB. II. CONTRA SYMMACH.

PRÆF. 6 *Captans flumina linteis*] Salvia. lib. I. de gubernat. Dei: 'Gubernator navigans et auras captans, et saxa vitans, et astra suspiciens.' Ita Æn. III. 513. 'Haud segnis strato surgit Palinurus, et omnes Explorat ventos, atque auribus aëra captat.'

11 *Clamor nauticus athera ferit*] Βοή ἴκετο αἰθέρα δῖον. Homer.

13 *Cum stridore rudentium*] V. N. Trist. I. 3. vs. 111. Robortell. in Face Gruteri Crit. tom. I. p. 1444.

18 [*Calcantem pedibus mare*] Ca-them. IX. 49. περὶ στεφ. X. 945. Apoth. vs. 721.

38 *Qui sit non stabili fide*] Περὶ στεφ. IV. 61.

56 *Quo nunc nemo disertior*] Fuit enim Symmachus revera ἀνὴρ δεινός, καὶ πολλῶν ἔμπειρος, καὶ περὶ τὸ λέγειν γεγυμνασμένος, ut loquitur Isocrat. in Panathen.

LIB. II. 7 *Armorum dominos*] Constantini filii fuerunt, Constantius et Constans, boni patris partus dissimilimi. Constantius cæsus, et in flumen projectus est: Constans cum domo, in quam fugerat, crematus: interitu ipsorum nemo doluit. Autor incertus ita canit de patre et filiis, quasi præsagio quodam: 'Hoc melius fœtu terris nihil ante dedisti, Nec dabis; exæquent utinam sua pignera patrem.' Fabric.

18 *Victoria dulcis Fortibus*] Sophocles Philoct. 'Ἀλλ' ἥδ' ὅν γάρ τοι κτήμα τῆς νίκης λαβεῖν. Oppian. Halient. IV. 105. Νίκης γλυκύδωρον κράτος. Eurip. in Bacchis vs. 877. τί τὸ σοφόν, ἢ τὸ κάλλιον Παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς, *Ἡ χεῖρ' ὑπὲρ κορυφῆς τῶν ἐχθρῶν κρείσσων κατέχειν; *Ο, τι καλὸν, φίλον αἶε;

28 *Rutilus Victoria pennas*] Drepan. Pacatus panegy. 'Recte profecto germana illa pictorum poetarumque commenta Victoriam finxere pennatam; quod hominum cum fortunae euntium non cursus est, sed volatus.' Porphyrius: τὰς δὲ Μούσας ἐπτέρωσαν, καὶ τὰς Ζεὶρῆνας κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὴν τε Νίκην, καὶ τὴν Ἴριν, καὶ τὸν Ἑρατα καὶ τὸν Ἑρμῆν. Augustin. de C. D. IV. 14. et 17. Turneb. III. 12. et XXVII. 2. Ovid. Amor. III. 2. Matth. Schlicke-rad. in epist. Crit. lit. D. I.

40 *Jure poetarum*] Simonides, auctore Plutarcho, τὴν μὲν ζωγραφίαν πόλιν σιωπῶσαν προσηγόρευσεν, τὴν δὲ ποιήσιν ζωγραφίαν λαλοῦσαν. Confer P. Victor. Var. Lect. XXII. 24.

47 *Cognatumque voluit figmenta Camænæ*] Gifan. in Ind. Lucr. p. 342. [v. fac.] 'H. e. idem voluit figmenta Camænæ Egeriæ. 'Egeriam Camænam,' quia grata Camænis. Ovid. Fast. III. 'Egeria est, quæ præbet aquas, Dea grata Camænis: Illa Numæ conjux, consiliumque fuit.' Eodem ergo pertinet figmentum illud Numæ de Egeria. Trinam autem potestatem fallendi vocat picturam fingendique artem, superstitionem, et poësim. Hinc omnia idola extitisse. 'Convalluit' mire usus est, q. v. d. tria illa simul fecerunt ut valerent, i. e. effecerunt, et confirmarunt. Ita fere et alibi eo utitur verbo in Hamartig. vs. 190. 'Viderat argillam, simulacrum et structile flatu Convaluisse Dei.' Sic v. l. vulg. *concaluisse*. Deinde quasi occupatione: Hæc si non ita sunt: si, inquam, ea non est origo idolorum; si ab illis tribus, poësi maxime et pictura ac fingendi arte ea non manarunt; cur sacra vobis ex tabulis (s.

pictis) cerisque, hoc ad fingendi artem, &c. Cur, inquam, Berecynth. &c. ita ab exemplo confirmat, cur ergo Galli Cybeles se excidunt: *cum*, i. e. nisi quia (observa usum particulæ ‘cum,’ ut et mox) poësis castraverit Atym? quod est, ex fabulis poëticis cognoscitur, Atyn castrasse se. Et certe ad ejus exemplum, Catullo etiam teste, sibi virilia amputabant Galli testa Samia. Deinde, cur etiam templo Triviæ, &c. aliud argumentum ab exemplo elegantissimum. Cur a templo Dianæ arcentur equi, *cum*, i. e. nisi quod Musa seu poësis pudicum illum Hippolytum raptarit, h. e. raptatum faciat volneri et celeri cursu equorum, atque ita dilaceratum miserrime; illum, inquam, juvenem venandi studiosissimum, eaque de causa Dianæ gratissimum? Hinc apud Ovid. Fast. III. 265. ubi de nobili illo Dianæ Nemo-rens lucro: ‘Hic latet Hippolytus loris discerptus equorum: Unde nemus nullis illud aditur equis.’.... Postremo ait ex ipso pariete Dianii, in quo depictam innuit fuisse hanc de Hippolyto historiam, satis perspicuum esse, quod dixerat,’ &c.

51 *Cur Berecynthiacus perdit truncata*] Περὶ στεφ. x. 1066. Fulgent. mytholog. lib. III. mihi p. 143.

54 *Cum Musa pudicum Raptarit*] Muret. Var. Lect. I. 12. Seneca Hippol. Græc. Epigramm. Σωφροσύνη καὶ Ἔρως κατεναντίον ἀλλήλοισιν Ἐλθόντες, ψυχὰς ὤλεσαν ἀμφοτέροι. Φαίδρην μὲν κτείνειν πυρὸς πόθος Ἱππολύτοιο, Ἱππολύτον δ’ ἀγνὴ πέφνε σαιοφροσύνη. Ovid. Met. xv. 497. Virg. Æn. vii. 765.

62 *Suspende exuvias*] Polyb. lib. v. Ἐν τε ταῖς οἰκείαις κατὰ τοὺς ἐπιφανεστάτους τόπους τιθέασι τὰ σκῆλα, σημεῖα ποιοῦμενοι καὶ μαρτυρία τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς. Adi Lips. de Milit. Rom. I. v. Dial. 17. et notas Trist. III. I. vs. 33.

72 *Sie urbis adfert Hora diesque suum*] P. Gregor. Tholos. de Repub. XXI. 3. n. 18.

74 *Aut fatum, aut genium*] Turneb.

adv. XIII. 12. P. Faber Semest. I. 9.

85 *Uno omnes sub sole siti*] Ambros. Hexaëm. v. cap. 8. ‘Omnibus in commune elementa donata sunt: patent æque divitibus atque pauperibus ornamenta mundi.’

99 *Quippe minor natura*] Apoth. vs. 901.

125 *Nam quantum subjecta*] Hesiod. Theogon. ‘Ὅσον οὐρανὸς ἔστω ἀπὸ γαίης, Lucr. IV. 419. ‘A terris quantum cœli patet altus hiatus.’ Theodoret. Gr. Aff. I. ‘Ita et Astronomis credunt, qui ad eorum scholas accedunt, cum videlicet vel astrorum numerum colligunt, vel interapedines metiuntur, quibus a se invicem distant; quotque insuper stadiorum millia cœlum, quod oculis intuemur, a terra subductum sit. Cumque in ea tradenda dimensione, magna sit inter Astronomos differentia: alii siquidem quadringentis septuagies dena stadiorum millia interesse aiunt, alii pauciora, nonnulli vero etiam multo plura: suis tamen discipuli præceptoribus se accommodant, creduntque ita rem esse, sicut ab illis dici audierunt.’ Vide Bodin. in Naturæ theatro lib. v. et alios.

142 *Ne torpens, et non exercita virtus*] Arrian. dissert. Epictet. IV. 3. Isidor. Pelus. Ep. III. 93. et 96. Notas Pont. I. 6.

146 *Vincenda voluptas*] Lactant. VI. 22. Nilus in parænet. n. 227. Μακάριος, ὃ τὰς ἡδονὰς πατῶν. τρέμουςι γὰρ τὴν πρὸς αὐτὸν πάλην οἱ δαίμονες.

149 *Inter acerba sectandum virtutis iter*] Eurip. ‘Ἀπερὰ βαλνει διὰ μόχθων.

156 *Et externos animum diffundat in agros*] Basil. M. homil. eis πλουτοῦντας.

180 *Judex corrumpitur auro*] Divine Aristoteles ad Alexandrum apud Galterum I. 115. ‘Si lis inciderit, te judice; dirige libram Judicii: nec fleceat amor nec munera palpent: Nec moveat stabilem personæ acceptio mentem,’ &c.

Judex corrumpitur auro] Supra περὶ

στεφ. x. 655. et 657. Jacob Magnus Sopholog. viii. 1. 'Non possum neque debeo silentio præterire aviditatem ingluviemque quorundam leguleiorum, quo jura venditant, quo pauperes opprimunt, inopis causam derelinquunt, cum iudice corrupto clam conjurant, et palam consentiunt, apud egentes et nil æris habentes se mutos reddunt, occupatos se clamant, colum fasciis obstringunt, morbum Demosthenis fingentes; adversus hanc corruptelam Petronius cecinit Arbitr. Amore justitiæ nequaquam excitantur ad operam, sed talpis segniores virtutis vexillum ut desertores fugiunt. Ubi autem lucrum apparuerit, splendor auri dolosusque nummus refulserit, ubi sapor vini et pretiosi muneris adorea narium fores pulsarit; non solum codices et cartas, sed et pedes, manus, os, linguam, totamque corporis substantiam promittunt.'

195 *In ipsis Seminibus, natura docet revirescere*] V. N. ad Dracont. vs. 477. Ambros. de interpellat. cap. 7. et de resurrect. fide cap. 11. sup. Cathem. x. 121. Cyprian. contra Demetrian. p. 142.

220 *Ipse ego sum, virides oleas*] Dent. xi. 14.

221 *Graia quas Pallade fingitis ortas*] Olea Minervæ sacra est, autore Plin. lib. xii. Hygin. fab. 161. Unde et Palladia arbor cognominatur a poetis, ut apud Silium lib. i. Ideo autem illi fuit consecrata; vel quia signum pacis erat. Virg. Æn. xi. 101. 'Velati ramis olæ, veniamque precantes.' Et viii. 116. 'Paciferæque manu ramum prætendit olivæ.' Statius Theb. xii. 492. 'Supplicis arbor olivæ.' Ovid. Pont. i. 1. 'Pacatæ ramus olivæ.' Ubi V. N. vel quia semper viret olea, oleumque adeo nihil admixtum habet jucundi. Plin. xvi. 44. Theophrast. iv. 15. Aristot. de mirabilib. auscultat. Hinc Pallas accipi pro ipso solet oleo. Ovid.

Trist. iv. 5. 'Anima hæc moribunda revixit; Ut vigil infusa Pallade flamma solet.'

246 *Et quæ saxa Paros secat*] Marmorum genera præstantissima, et distincta coloribus, quinque enumerat: Parium candidum, Numidicum flavum, Laconicum viride, Ægyptium purpureum, Sinnadicum maculosum. Isidorus Orig. xvi. 5. Plin. xxxv. 1. Virgil. Paron insulam appellat niveam. Martial. in balneo Tuccæ: 'Quod Phrygia Sinuas, Afra quod Nomas mittit, Et quod virenti fonte lavit Eurotas.' Statius lib. ii. Silv. Surrentin. Pollii: 'Hic Graiis penitus desecta metallis Saxa. Quot Eoæ respergit vena Syenes, Sinnade quot mæsta Phrygiæ fodere secures Per Cybeles lugentis agros, ubi marmore picto Candida purpureo distinguitur area gyro. Hic et Amiclaei cæsum de monte Lycurgi Quod viret, et molles imitatur rupibus herbas. Hic Nomadam lucent flaventia saxa, Thasosque, Et Chios, et gaudens fluctus spectare Caristos.' Idem Silv. i. Epithalam. stellæ: 'Hic Libycus Phrygiusque silex, hic dura Laconum Saxa virent: hic flexus Onyx, et concolor alto Vena mari, rupesque nitent; queis purpura sæpe Cæbalis, et Tyrii moderator livet aheni.' Item ibid. balm. Etrus. et iv. Silv. Epulo Domitiani. In templorum ornamentis eadem species adhuc extant Romæ et Senis, inquit Fabric. ex antiquitate passim collectæ et reservatæ.

249 *Templum mentis amo*] Supra περί στεφ. x. 346. Lactant. divin. inst. epitome cap. 3. 8. 9. de falsa relig. i. 20. v. 8. et vi. 2. Cl. Alexand. v. Strom. scribit, præ foribus templi in Epidauro inscriptum fuisse versum: 'Ἀγνὸν χρῆν ἡοῖο θυάδεος ἔντρος ἰόντα' ἔμμεναι. Ubi postulatur quidem ab intrantibus mentis integritas; sed unde petatur, inscriptio illa docere intrantes non potest. Ibidem Epicharmus Comicus vitam æternam pollicetur

mentis puritatem afferentibus : Εὐσεβῆς νῶ πεφυκῶς, οὐ πάθοις γ' οὐδὲν κακὸν καθθανών, ἄνω τε πνεῦμα διαμένει κατ' οὐρανόν.

253 *Pudor alnus*] Nilus in parænet. n. 85. 'Ακακίαν ἔσκει τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀγνείαν τῷ σώματι. ταῦτα γὰρ ἄμφω σε θεοῦ ναὸν ἀπεργάζεται.

263 *Seque inclinavit ad orbis Divitias*] Sup. περὶ στεφ. x. 375.

272 *An veterem tantum morem*] 'Fugiamus consuetudinem,' ait Cl. Alex. protrept. 'fugiamus tanquam scopulum difficilem, aut Charybdis minas, aut fabulosas Sirenas. Suffocat hominem, a veritate avertit, abducit a vita, est laqueus, est barathrum, est malum ventilabrum consuetudo.'

281 *Quicquid posterior successor*] Cic. Acad. Quæst. I. 'Recentissima quæque sunt correcta, et emendata maxime.'

284 *Ilignis melius saturatur glandibus alvus*] Ante fruges repertas, glandibus cen pane victitasse poëtæ fabulantur. Virg. Georg. I. 'Chaoniam pingui glandem mutavit arista.' Et paulo inferius : 'Prima Ceres ferro mortales vertere terram Instituit, cum jam victum Dodona negaret.' Ovid. Fast. v. 'Quernaque glans victa est utiliore cibo.' Plin. VII. 56. et XVI. proæm. et ibid. c. 5. et 6. Pausanias in Arcadicis Pelasgos assignat inventum, non quernis sed faginis vescendi glandibus : fuitque Arcadibus tam diuturnus glandium cibus, ut Apollo hunc illis, in oraculo Lacedæmoniiis dato, victum attribuerit : πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανηφόγοι ἄνδρες ἔασιν, &c. Alexand. ab Alexandro III. 11. Ælian. Var. Hist. III. 39. E-rasm. adag. ἄλῃς δρυός. Boëth. II. Met. 5. Apollon. Argonaut. I. IV. Artemidor. Onirocrit. II. 25.

285 *Primi homines cuneis scindebant fissile lignum*] Veteres non securibus, sed cuneis ligna scindebant. Coler. ad Val. Max. p. 605.

289 *Redeamus ad antra*] Lucr. v.

1415. 'Posteriorque fere melior res, illa reperta Perdit, et immutat sensus ad pristina quæque. Sic odium cepit glandis : sic illa relicta Strata cubilia sunt, herbis et frundibus aucta. Pellis item cecidit, vestis consumpta ferina est,' &c. Vide ibid. vs. 939. Arnob. lib. II. mihi p. 92. 'Quid enim si hoc modo culpam velimus infligere prioribus illis atque antiquissimis seculis, quod inventis frugibus glandes spreverint et repudiaverint arbuta, quod corticibus contegi, et amiciri desierint pellibus, postquam vestis excogitata est textilis, usu et commoditate succinctior? aut quod structis domibus, et lautioribus successibus institutis, non antiquas adamaverint casulas, nec sub rupibus et cavernis præoptaverint, ut beluæ, permanere? Commune est omnibus, et ab ipsis pæne incunabulis traditum, bona malis anteferre, inutilibus utilia præponere, et quod esse constituerit pretiosius, lætius id consecrari et petere : in eoque defigere spem salutis, et salutarium commodorum.'

294 *Præcipitet Scythica juvenis pietate vietum de ponte*] Cicero pro Sex. Roscio : 'Habeo etiam dicere, quem contra morem majorum minorum LX. de ponte in Tiberim dejecerint.' Varro in Sexagesi : 'Vix ecfatus erat, cum more majorum ultro casnares arripiunt : de ponte in Tiberim deturbant.' Non. Marcell. Ovid. Fast. v. 620. Proverb. 'Sexagenarios de ponte.' item, festivum epigramma apud Erasm. adag. 'Risus Sardonius.'

296 *Cædibus infantum fument Saturnia sacra*] Augustin. de C. D. VII. 26. Tertullian. apologet. cap. 9. et adversus Gnosticos. Justin. Mart. apolog. I. Plin. XXXVI. 5. Johan. a Wouwer ad Minuc. pag. 160. Plato in Minoë. Cæl. Rhodigin. XIII. 23. Plut. de superstitione. Theodoret. Græc. affect. lib. VII. Origen. lib. v. contra Cel-

sum. Plut. de sera Numinis vindicta.

300 *Pelle Libystidis ursæ*] Turneb. xxviii. 19. Multis abundat feris Libya; ideoque inde pulcherrimæ solebant adferri pelles. Δέρμα, inquit Hesychius, λέβυκὸν, ὡς κάλλιστον. ideo Libycæ pelles pro pulchris ponuntur. Virg. Æn. viii. 'Effultum foliis, et pelle Libystidis ursæ.'

315 *Tardis semper processibus aucta Crescit vita*] Lucret. v. 1389. 'Sic unumquicquid paulatim protrahit ætas In medium, ratioque in luminis eruit oras.' Idem ibid. vs. 334. et 1106. et iii. 979. Senec. de benefic. iii. 29. Cic. 'Omnium rerum parva sunt principia, quæ suis tamen usæ progressionibus augentur.'

318 *Infantia repit*] Senec. ep. 122. Lucr. l. iii. vs. 346.

322 *Ultima consiliis melior*] Tiraquell. tom. i. de jure primigen. præfat. Manil. ii. 842.

326 *Ceu quadrupes*] Sphingis ænigma illud docet, quod allegat Scholiastes Euripid. in Phæniss. hunc in modum: 'Ἔστι δίπουν ἐπὶ γῆς, καὶ τέτραπον, οὐ μία φωνή, καὶ τρίπων· ἀλλάσσει δὲ φὴν μόνον, ὅσσ' ἐπὶ γαίαν Ἑρπετὰ κινεῖται, ἀνά τ' αἰθέρα καὶ κατὰ πόντον. Ἄλλ' ὁπότεν πλεστοῖσιν ἐπειγόμενον ποσὶ βαλὴν, ἔνθα τάχος γυλοῖσιν ἀφανρότατον πέλει αὐτοῦ. Ille vel ad veterem elegans Græciam Rhodomanus ita vertit: 'Quid pedibus binis, trinis, graditurque quaternis? Cui vox una, unam quod mutat tempore formam, E cunctis, quæ pascit humus, fert pontus et æër. Promovet at multo cum se pede, tardior illi Est gradus, exiguæque latent in corpore vires.' Explicat id etiam Diod. Sicul. iv. 6. Vide et Natal. Comit. ix. 18. Hygin. fab. 67. Palæphat. lib. i. pag. 113.

345 *Posuisse in collibus aras*] Adi, si libet, Natal. Comit. i. 10.

351 *Bimaris Corinthi*] Muret. Var. Lect. i. 7. Sidon. Apollinar. Panegy. Anthem. vs. 475. 'Tendis et in bimarum felicia regna Corinthon.'

353 *Quasdam victa dedit capitis Cleopatra cinini*] Propert. lib. iv. de Cleopatra: 'Ausa Jovi nostro latrantem opponere Annibim, Et Tiberim Nili cogere ferre minas, Romanamque tubam crepitanti pellere sistro.' Arnob. lib. vi. 'Anubis canina cum facie.'

354 *Capitis canini*] Carol. Paschal. Coron. ix. 26.

355 *Cornutas facies*] Carol. Paschal. Coron. x. 4.

356 *Roma triumphantis quoties*] Saresber. viii. 7. p. 480.

394 *Fluxit ab uberibus*] Hyginus fab. 252. Propert. ii. 6. Ovid. Fast. ii. Lactant. i. 20. Supra περὶ στεφ. x. 611.

396 *An cum vulturibus*] Plin. x. 6. et xx. 7. Rhodigin. xxviii. 8.

415 *Regius exortum jam tunc habuit*] Lucr. v. 1137.

430 *Caput augustum diademate*] Paschal. Coron. ix. 16.

461 *Aut cur rubrica minetur*] Turneb. iv. 5.

470 *Nemo nocens, si fata regunt*] Panegy. Constantino Const. fil. dictus: 'Usurpabo nimirum illa communia omnium facinorum patrocinia, quæ tamen plerunque etiam a sapientibus asseruntur. Neminem hominem peccare, nisi fato, et ipsa scelera mortaliū actus esse fortunæ: contra autem, Deorum munera esse virtutem.'

479 *Seque altius effert Sideribus*] Scite Chrysost. Homil. xxii. in Epist. ad Hebræos: Παντὸς πτεροῦ κουφότερος καὶ ὑψηλότερος ὁ ἡμέτερος νοῦς. ὅταν δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ πνεύματος λάβῃ χάριν, βαβαί, πόσον ἐστὶ ταχὺς, πῶς ὕψος, πῶς πάντα περιωστῇ, πῶς οὐ καταφέρεται οὐδὲ καταπίπτει πρὸς τὸ ἔδαφος; ταῦτα κατασκευάσαμεν ἡμῖν τὰ πτερὰ. διὰ τούτων καὶ τὸ πέλαγος διαπτήναι δυνήσόμεθα τοῦ κλύδωνος τοῦ παρόντος βίου. Vide Apotheos. vs. 874. Pisi-des hexaëm. vs. 730. *H πῶς μέγιστον ὄμμα τῆς ψυχῆς ἔφυ, καὶ τῶν ἀδῆλων ὀπτικούς ἔχει πόρους. Καὶ νῦν μὲν εἰς γῆν ταῖς ἐνεργείαις μένει, Νῦν δὲ πρὸς

αὐτὸν ἄλλεται τὸν αἰθέρα· Καὶ πτηνὸς ἀρθεῖς, καὶ τὸν ἥλιον φθάσας, τὰς τῶν ἄνω τε καὶ κάτω ζητεῖ φύσεις, &c. Καὶ πολλὰ κάμνει, καὶ τὸν ἔσχατον πόλον Δοκεῖ παρελθεῖν, &c.

491 *Pallas ut Argis*] *Pallās Argiva* σάλπιγξ dicebatur, et colebatur Argis; de qua Eustath. in *Iliad.* vi. Giffan.

492 *Cynthius ut Delphis*] *Lactant.* de falsa relig. i. 15.

514 *Corybantibus*] *Natal. Com.* ii. 1. p. 81. et 82.

523 *Laurum Cytharædi*] *Hygin, fab.* 203.

524 *Silvicolæ*] *Pro Fauno*; per ἀντονομασίαν. *Fabric.*

Arcumque puellæ] *I. e. Dianæ.* i. in *Symmach.* 364. *Juven. Sat.* xiii. ‘Per calamos venatricis pharetramque puellæ.’

527 *Signum Symphonia belli*] *Symphoniaci* et cantores apud Ægyptios maxime in usu. Vide *Lindenbrogium* ad *Catalecta Scal.* p. 336.

530 *Liburnas*] *Turneb.* xii. 14.

533 *Quem miserat Algidus*] *Quomodo* *Horat.* *Algidum*, xii. pass. millibus ab urbe distantem, dixit nivalem; ita hic eidem tribuit gelidum axem; et per eum *Synecdochice* totam Italiam, unde exercitus Octavii collectus erat, intelligit. *Giselin.*

543 *Num Diomedis item tentoria*] *Capto Ilio*, *Diomedes* et *Ulysses Græci*. *Palladium* ex arce sustulerunt. *Augustin.* de *Civit. Dei* i. 2.

546 *Aut quoties ductor Macetum*] *Q. Curt.* in sua hist.

556 *Stantesque duces in curribus*] *I. e.* statuas triumphales.

561 *Si Brennum, Antiochum*] *Romanorum* hostes potentissimi memorantur, *Brennus*, dux Gallorum; *Antiochus*, *Syriæ* rex; *Perses*, *Macedoniæ*; *Pyrrhus*, *Epiri*; *Mithridates*, *Ponti*; qui magna ab ipsis gloria devicti sunt, a *Camillo Brennus*; ab *Attilio Antiochus*; ab *Æmilio Perses*, qui etiam in triumpho ductus

est; a *Fabricio Pyrrhus*; a *Pompeio Mithridates*, qui annos cum Romanis quadraginta bella gessit. *Brennus* periit suo in se gladio usus, *Antiochus* familiarium ense, *Perses* in hostili carcere, *Pyrrhus* ictu tegulæ, *Mithridates* veneno: quas pœnas sacrilegii, superbix, parricidii, cupiditatis, tyrannidis non intulerunt ipsis a *Prudentio* recte irrita numina, sed justa et vindex Dei justissimi et omnipotentis ira. *Fabric.*

565 *Corvinum*] *Ovid. Fast.* i. ‘Aut corvi titulos auxiliaris habent.’ *Plut.* in *Mario* *Plin.* vii. 48. *Agell.* ii. 9.

568 *Infestas tegerent cum funera Camas*] De strage et clade *Cannensi*, *Polyb.* v. 18. *Strabo* in fine lib. vi. *Lactant.* ii. 17. *Frontin.* ii. 5. *Oros.* iv. 16. *Valer. Max.* i. 1. et 2. item ii. 2. et passim. *August.* de *C. D.* iii. 19. *Sil. Ital.* l. ix. per totum. *Livius* Dec. 3. l. ii. *Scholiast.* *Juven. Sat.* viii. *Florus* ii. 6.

570 *Cornice vel oscine parra*] De superstitione, quæ in auguriis, consultantur *Livius*, *Horatius*, *Plutarchus*. In recentiorib. *Alexander* ab *Alexandro*, *Tiraquellus* *Pencerus*. *Elegantius* *Varro* irridet inscitiam ad mentiam Romanorum, ‘Deos ociosos et feriatos fore,’ inquit, ‘si sua consilia corniculæ crederent aut corvo, hominibus judicanda.’ *Mordacius* hic *Prudentius*, *Mich.* *Piccartus* *Philosophus* et *Philologus* *eximius*, lib. *Periculorum Criticorum* singulari cap. 6.

572 *Tercentum Fabios*] *Livius* l. ii. dec. 1. *Ovid. Pont.* i. 2. et *Fast.* ii. 195. *Valer. Max.* ix. 11. appellat, ‘trecentorum inclitæ gentis virorum stragem.’ *Turneb.* adv. ix. 29. *Senec.* de benef. iv. 30. et v. 3. *Agell.* xvii. 21. *Florus* i. 12. *Silius* ii. 3.

573 *Carris Advolitans, prænuncia Crasso*] *Florus* iii. 11. ibique *Joh.* *Camertes*. *Plut.* in *Crasso*. *Strabo* l. xvi. *Ovid. Fast.* vi. *Eutrop.* l. vi. *Oros.* vi. 13. *Appian.* in *Parth.* *Amnian.* *Marcell.* l. xxiii. *Dio* l. xl.

575 *Paphiam niveæ texere columbæ*] Columbæ in Veneris tutela putabantur esse; ut et passeret et olores. Ideo vehiculum Veneris ab hisdem trahi sinxerunt. Et Columbas Veneri esse sacras aves, Latinus etiam Poëta testatus est his verbis: 'Tum maximus heros Maternas agnoscit aves.' Et Apollodorus in lib. περὶ Θεῶν tradit, dicatam esse Veneri columbam, quod libidinosam inprimis sit avis. Unde quoque ipsi nomen inpositum sit in Græco sermone a copioso coitu et, ut loquitur, παρὰ τὸ περισσῶς ἐρᾶν, cum vocetur ab illis περιστέρα. P. Victor. Var. Lect. III. 15. De passerib. Sappho, decima illa a Græcis Musa appellata: 'Ἀρμ' ὑποξέυξασα, καλοὶ δέ σ' ἄγον' Ὀκέες στρουθοὶ, πτέρνγας μελαίνας Πικνὰ δινέοντες ἀπ' ὠρὰν, αἰθέρος διὰ μέσσω. De Oloribus, Statius: 'Amycleos ad frena citavit olores.' Et Silv. III. coma Ear. 'Idalios Erycis de vertice lucos Dum petit, et molles agitat Venus aurea Cynos.' Ibidem: 'Sic orsa, leves secum ipsa per auras Tollit, olorinaque jubet considerare biga.' De Columbibus, Anacreon εἰς περιστέρα. Statius Silv. III. ad Claudiam 'Dioneam columbam' appellat.

581 *Ductaque per mediam spoliolorum fercula*] Lips. in Commentar. ad Plin. Panegy. p. 44.

585 *Discordes linguis populos*] Supra περὶ στεφ. II. 417. Lips. de magnitudine. Roman. I. 2. et seqq.

589 *Quo corda hominum conjuncta teneret Religionis amor*] Eleganter noster Stigelius: 'Utque alios alii de religione docerent, Contiguas Pietas jussit habere domos.'

604 *Tagus aurifluus*] Statius Silv. I. Tiburtino Manlii: 'Cujus stagnantia rura Debit et flavis Hermus transcurrere ripis, Et limo splendente Tagus.' Plin. IV. 22. et XXXIII. 4. sup. περὶ στεφ. II. 193.

Magnus Iberus] Plin. VI. 10. Supra περὶ στεφ. I. 4. Beuther. in Disceptat.

histor. p. 320.

605 *Corniger Hesperidum*] Plin. III. 5. Isidor. orig. XIV. 4. Dionys. in descript. orbis vs. 350. Aliqui intelligi autumant Eridanum; quo de Georg. IV. 371.

606 *Ganges*] In sacris Physon nominatur. Isidor. orig. XIII. 21. Cic. de N. Deor. II. Dionys. in descript. orbis vs. 625. M. Minuc. in Oct. p. 37. Alcim. Avit. I. 291. Q. Curt. I. VIII. Ælian. de nat. animal. XII. 28. Ovid. Trist. V. 4. et Met. IV. 21. Virg. Æn. IX. Victor Massiliens. in Genesin I. 258.

Septem ostia Nili] Nomina ostiorum Nili enumerat Ammian. Marcellin. I. XXII. Plin. V. 10. quem vide ibid. c. 9. Ovid. Met. V. 'Septem discretus in ostia Nilus.' Et I. XV. 'Perque papyriferi septemflua flumina Nili.' Et Amor. II. 13. 'Quaque celer lato Nilus delapsus ab alveo Per septem portus in maris exit aquas.' Et Eleg. V. 'Ille fluens dives septena per ostia Nilus.' Vide Herc. Ciofan. ad Met. IX. p. 189. Plura de eodem P. Faber Semest. III. 15. Alcim. Avit. I. 263. Herodot. in Euterpe. Apollon. I. IV. Jovius lib. XV. hist. Lucret. I. VI. Solin. c. XXXV. In Notis ad Victorin. Massiliensem in Genes. I. 267.

622 *Nam locus esse Deo*] Imperia itaque debent esse hospitium Ecclesiæ, et præsidia piorum: quale fuit Theodosii, Constantini, Caroli Magni, et aliorum paucorum. Fabric.

625 *Sicincompositos*] Sup. Psychom.

646 *Ut Tragicus Cantor ligno tegit ora cavato*] Tragici primum nuda ora perungebant fecibus vinaceis, a quibus nonnulli Tragædiam nomen accepisse opinantur, quasi τραγῳδίαν: post ab Æschylo reperta persona, cujus operimento caput et os tectum undique. Hinc Varro dicit, 'Tragicos olim fuisse ore, fecibus peruncto: nunc gibbero prodire ore i. e. extanti et eminenti.' Anson. Popma in Notis ad Varron. Scalig. ad Manil.

p. 398. Turneb. adv. ix. 29. Cantor hic est histrio vel actor fabulæ. Scholiast. Aristoph. ad νεφέλας : Ἐπειδὴ τὴν πρῶτα χριόμενοι, ἵνα μὴ γνώριμοι γένωνται, οὕτω τὰ αὐτῶν ποιήματα ἥδον κατὰ τὰς ὁδοὺς, ἀμάξης ἐπικαθήμενοι διὸ καὶ παροιμία, ὥς ἐξ ἀμάξης λαλεῖν. ἤγουν ἀναισχύντως ὑβρίζει. τοῦτο δὲ ἐποιοῦν οἱ κωμικοὶ ποιηταί.

668 *Nero matre peremta*] Sueton. vi. 34. Poëta innominatus : 'Quis neget Æneæ magni de stirpe Neronem? Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.' Fabric. Nero, Caligulæ avunculo suo simillimus, imperium dimiuit, patriam incendit: matrem, uxorem, fratrem, præceptorem interfecit: partem Senatus maximam sustulit, tota vita et moribus portentum fuit, cædem Christianorum infinitam edidit. Boëth. de consolat. Philosoph. ii. Met. 6. Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. c. 10. pag. 94. et seq.

671 *Post hunc et Decius*] Decius Imperat. post Neronem crudelissimus fuit, odio Philippi et ejus filii, qui primi Christum ex Impp. agnoverunt. Fabric. Euseb. hist. Eccles. vi. 38. et 40. Benbellon. in Suscitab. part. i. c. 13. pag. 131.

685 *Libyn Collinæ a cardine portæ Annibalem*] Juvenal. Sat. vi. 'Proximus urbi Hannibal, et stantes Collina in turre mariti.' Sidon. Apollinar. panegy. Aviti vs. 131.

687 *Senonas Capitoli ex arce fugatos*] Florus i. 13. et iii. 21. Livius i. v. Agel. v. 17. Augustin. de Civit. Dei ii. 22. et iii. 17. Veget. de re militari iv. 28. Plutarch. in Camillo. Virg. Æn. viii.

695 *Tentavit Geticus nuper delere tyrannus*] Fab. Geticus tyrannus, pro rege Gothorum, quem superavit Stilico. Et Getæ, pro Gothis, qui occuparunt Italiam. vide inferius vs. 786.

696 *Patrio veniens ab Istro*] I. e. Gothorum dux Radagastus. Chronol. Funccii p. 111. Hieron. in epitaphio Nepotiani. Hist. Magd. cent. v. c. 3.

Patrio veniens juratus ab Istro] Ita Massagetis sollemne juramentum, per Tanaim et Mæotidem paludem. Alex. ab Alex. v. 10.

698 *Mastrucis proceres vestire*] Turneb. x. 24. et xv. 23. 'Mastrucas quoque,' inquit, 'illis Septentrionalibus populis e pellibus, id est, vestibus scorteis, tribuit Prudentius.' Adiet Lips. ad Taciti Germaniam p. 95.

702 *Pervigil anser*] Florus i. 13. Plin. x. 22. et xxix. 3. Livius dec. 1. l. v. Alex. ab Alexandro vi. 11. Plut. in Camillo. Sidon. Apollinar. Panegy. Majorian. vs. 82. Cic. pro Rosc. Amerino. Arnob. l. vi. p. 200. et seq. Veget. iii. 26. ibidemque Stewech. Columella viii. 13. 'Anser solertior custodiam præbet, quam canis. nam clangore prodit insidiantem; sicut etiam memoria tradidit in obsidione Capitoli, cum adventu Gallorum vociferatus est, canibus silentibus.' Unde Ovid. Met. xi. 601. 'Canibusve sagacior Anser.' Idem Fast. i. 453. Lucret. iv. 686. 'Humanum longe præsentit odorem, Romulidarum arcis servator, candidus anser.' Basil. M. Hex. Hom. viii. p. 38. Πῶς ἄγρηνον τὸ τῶν χηνῶν γένος καὶ πρὸς τὴν τῶν λαυθανόντων αἴσθησιν ἐξύτατον. οἳ γέ ποτε καὶ τὴν βασιλῖδα πόλιν περιεσώσαντο, πολεμίους τινὰς ἀφανεῖς δι' ὑπονόμων ἀφανῶν ἤδη μέλλοντας τὴν ἄκραν τῆς Ῥώμης καταλαμβάνειν καταμηνύσαντες.

706 *Pro patria*] Horat. Carm. iii. 2. 'Dulce et decorum est pro patria mori.' Cic. i. Offic. 'Omnes omnium charitates patria una complexa est. Pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere?' Tyrtæus: Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεσόντα Ἄνδρ' ἀγαθὸν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον. Pindar. Isth. vii. Ἴστω γὰρ σαφές, ὅστις ἐν ταῦτα νεφέλα χάλα-Ζαν αἵματος πρὸς φίλας Πάτρας ἀμύνεται, Λοιγὸν ἀμύνων ἐναντίῳ στρατῷ Ἀστῶν, γενεᾷ μέγιστον κλέος αὔξων Ζώων τ' ἀπὸ καὶ θανάων. vide Reusner, class. symbol. i. 33.

Et pulchram per vulnera querere laudem] Virg. Georg. iv. 215. Æn. ix. de Niso: 'An sese medios moriturus in hostes Inferat et pulchram propperet per vulnera mortem.'

712 *Hasta draconis*] Sup. περὶ στεφ. i. Georg. Schönborn. Polit. vi. 20.

719 *Quæ Pollentinos*] Pollentini campi in Hetruria, celebres excidio Gothorum, qui jam Liguriam et Venetiam (paulo ante vs. 766.) funditus everterant, ducibus Alarico et Radagasto: et in montibus Fesulanis maxima clade oppressi erant. De clade ista Gothica Augustinus ita ait, lib. v. de C. D. 'Radagastus Gothius uno die, ne uno quidem non dicam extincto, sed nec vulnerato, Romanorum amplius quam centum millia militum amisit.' Fabri. Paulus Diaconus in Arcadio. Oros. vii. 37. Histor. Magdeburgens. cent. v. cap. 3. Osiand. cent. v. lib. primo, cap. 17.

721 *Camillo*] Plut. in Camillo. Sidon. Apollinar. panegy. Athen. vs. 526.

723 *Sertis redimere*] Rebus lætis et militia prospera, qua templa et turres, qua januas ædium, ornari tam floribus, quam ramis, ac vittis receptum. Juven. Sat. vi. 'Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit Vela domus, et adhuc virides in limine ramos.' Turneb. xii. 12. et xxv. 4. Claudian. Magnete: 'Festa frondentia myrto Limina cinguntur.' Statius Silv. i. 'Fronde virent postes, et fervent compita flammis.' Confer Barthium ad Cirin vs. 95.

726 *Quos spargam flores*] Lips. ad Annal. Tac. xiv. Adi et Sueton. in Augusto c. 18.

Quos spargam flores] Alloquens principem Romanum, cupit eum colere coronis floreis. Paschal. Coron. ii. 13.

727 *Quæ festis suspendam pallia portis*] Virg. Æn. xii. 'Votas suspendere vestes.' Turneb. viii. 16.

740 *Baianis resolutus aquis*] Sidon.

Apollinar. panegy. Majorian. vs. 342. 'Non sic Barcæus opimam Hannibal ad Capuam periit, cum fortia bello Inter delicias mollirent corpora Baia.''

745 *Campania fertilis*] Plin. v. 5. Erasm. et Joh. Alexand. Brassican. adag. 51. 'Campana superbia.' Florus i. 16. Solinus polyhist. c. 8. Straboni est πεδὶον εὐδαίμωνιστοτον ἀπάντων: Silio, 'tellus nunquam mentita colono.'

747 *Vicit amæna Tarentus*] Valer. Max. ix. 1. Livius l. xxiii. Cic. in Rull. ii. Seneca Epist. lxi. 'Vina Hannibalem hiberna solverunt, et indomitum illum nivibus atque Alpibus virum enervarunt fomenta Campaniæ. Armis vicit, vitiis victus est.' vide Gruter. ii. Discurs. in Tacit. p. 48. et seqq.

750 *Membra statuis effingere*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. i. c. 11. pag. 121.

781 *Aëris*] Coint. Smyrn. i. 415. Ξυδὸν δ' αὖ πάντεσσι φάος, καὶ νήχυτος ἀήρ. Et Nazianzen. in Episcopos: Ξυδὸς μὲν πάντεσσιν ἀήρ, ξυγὴ δέ τε γαῖα· Ξυδὸς οὐρανὸς εὐρύς, ἅτ' οὐρανὸς ὕμνασι φάλνει· Ξυγὴ δ' αὖ πόντοιο χάρις, ξυνοὶ τε θόωκοι.

782 *Immo etiam injustus pariter*] Cyprrian. de bono patientiæ. et Serm. de Eleemosyna. Lactant. iii. 26. Chrysost. in 1 ad Timoth. cap. iv. Homil. xii. p. 1585. Augustin. tom. x. p. 1691. Ambros. offic. i. 11. et Hexaëm. vi. 8. Arnob. lib. iii. p. 114. 'Non fervorem genitalem solis Deus, noctis et tempora, ventos, pluvias, fruges, cunctis subministrat æqualiter bonis, malis, injustis, servis, pauperibus, divitibus?'

790 *Sic piratis mare servit*] Seneca de Benefic. iv. 28.

810 *Oceanus, nostrum qui continet orbem*] Dionys. in descript. orbis: Μνήσσομαι ὠκεανοῦ βαθυρόδου· ἐν γὰρ ἐκείνῳ Πᾶσα χθὼν, ἅτε νῆος ἀπελπιστος ἐστεφάνωται. Quod explicans Eusta-

ήθις, ἔσπεφανῶσθαι τὴν γῆν φησὶν, ἤτοι κύκλῳ περιηλῆσθαι τῷ ὠκεανῷ ἅτε νῆσον. Manil. iv. 588. 'Ipsa natat Tellus pelagi lustrata corona Cingentis medium liquidis amplexibus orbem.' Ibi Scalig. addit hoc Neoptolemi Pariani: 'Ὁκεανὸς, τῷ πᾶσα περιβρυτος ἐνδέδεται χθών.' vide Notas meas ad Musæum vs. 45.

811 *Nostros potant animalia fontes*] Petron. in Satyr. 'Quid autem non commune est, quod natura optimum fecit? Sol omnibus lucet. Luna innumerabilibus comitata sideribus etiam feras ducit ad pabulum. Quid aquis dici formosius potest? In publico tamen manant.' Hanc in rem plura vide apud Lactant. iii. 26. Cyprian. Serm. de Eleemos.

832 *Sed ferit et nigro sordentia culmina fumo*] Tertull. de Spectac. c. xx. 'Sol, imo etiam ipse Deus de cælo spectat, nec contaminatur. Plane Sol et in cloacam radios suos defert, nec inquinatur.' Cyprian. in exposit. symb. Apost. H. Jun. cent. vii. ad 65. Synes. Ep. lvii. Macar. Homil. vii. xi. et xvi. Basil. M. homil. In Christi nativitate p. 234. Seneca de Benefic. iv. 30. Justin. Mart. de recta fidei confess. Κοινὸς ὁ ἥλιος ἡμῶν καθ' ἐκάστην τοῖς πᾶσι πρόκειται, καὶ οὐ τῷ μὲν ἔλαττον, τῷ δὲ πλεῖον προσβάλλει, ἀλλὰ κοινὴν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν τοῖς πᾶσιν ἐπίσης ἀφίησιν. Quo Diogenes Cynici scomma pertinet, qui πρὸς τὸν ἀνείδισοντα, ὡς εἰς τόπους ἀκαθάρτους εἰσέλτοι, καὶ γὰρ ἥλιος, ἔφη, εἰς τοὺς ἀποπάτους, ἀλλ' οὐ μαινεται. Laërt. i. vi.

846 *Multa ambago viarum Anfractus dubios habet*] Pindar. Olymp. viii. 'Ὁ, τι γὰρ Πολλὴ καὶ πολλὰ ῥέπει, Ὁρθῶ διακρίνειν φρενὶ, μὴ παρὰ καιρὸν, δυσπαλές. Prosper lib. de ingratis: 'Quem non recto via limite ducit, Quanto plus graditur, tanto longinquius errat.' Horat. Sat. ii. 3. 'Velut silvis, ubi passim Palantes error certo de limite pellit, Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utrique Er-

ror, sed variis illudit partibus.'

859 *Quæ sacra Diespiter infans Inter tinnitus*] Strabo lib. x. Callimach. i. 52. M. Minuc. Octavio, p. 47.

861 *Jamque Lupercales ferulæ*] Lupercei, Panis sacerdotes, nudi per urbem cursitabant, cum virgis et scuticis lacessentes, et pulsantes puellas obvias; qua pulsatione fœcundæ fieri credebantur. Hoc etiam a Senatoribus factitatum: de Antonio Triumviro notum est. et ipsis Senatoribus loco summæ turpitudinis objicit, περὶ στεφ. ii. 517. et x. 161. Idem 'Lupercales ferulas, nudosque juvenum discursus' exagitat. Fabric.

865 *Vilia Niliacis venerantur holuscula*] Juvenal. Sat. Cyprian. tract. i. contra Demetrian. p. 146. Strabo l. xvii. p. 558. et seqq. Turneb. vii. 8. Sup. περὶ στεφ. x. 251.

869 *Crocodillus*] De hoc lege Ammian. Marcell. lib. xxii. Plin. viii. 25. Solin. c. xxxv. Ælian. de animal. x. 22. Aristot. de animal. xi. 10.

876 *Hæc putat esse Deum nullum*] Plato de LL. x. 'Athenienses in eos, qui Deum negarent, extremum supplicium constituerunt;' teste Josepho lib. ii. contra Appionem. Ita damnatus et proscriptus est Diogenes; ut scribit Athenæus lib. xiii. Vide et Jul. Polluc. x. 24. M. Minuc. p. 18. Cic. de N. Deor. i. Theodoret. Græcar. affect. lib. vi.

Namque omnia verti Casibus] Muret. vol. ii. orat. 'Nihil autem casu aut fortuito accidit, sed Dei nutu, consilio, et prudentia:' ut testatur de LL. x. Plato: 'Deum universi opificem non tantum curam gerere in universum omnium, quæ condidit, sed et omnibus rebus efficaciter invigilare, et de humano genere particularem curam agere.' Vide Cic. i. et. ii. de N. Deor. Plutarch. περὶ τύχης. Et Aristot. Phys. ii. 6. mentem et naturam casui ac fortunæ antepōnit: vide Euseb. v. 6.

881 *Simplicis ergo viæ dux est Deus*]

Sup. Apoth. vs. 17.

884 *Prima viæ facies*] Lactant. in Epit. Divin. Instit. c. 3.

889 *Trahit inde sophistas*] Fabri. Dæmonis ministros Prudent. nominat in Scholis, Sophistas : in imperiis, aulicos potentes : per quos videlicet aut fraude, aut vi, sacram Christi religionem depravat aut evertit. His addit aruspices, fatidicos, magos, et mathematicos : quorum artes, iter esse mortis affirmat.

917 *Triptolemi*] De inventis a Cere frugibus, et apud quam gentem eas invenerit, seu cui earum usum primum dederit; vide Diod. Sic. v. 15. Cic. Verrin. vi. Hygin. fab. 147. et 277. et lib. ii. in Ophiucho. 'Frumentum sationem Ceres Triptoleum docuisse fertur.' Pausan. in Attic. Ejus vero ministerio in frugibus humano generi tradendis hanc Deam usam esse, sentit Plato de Leg. vi. Bergomens. Chron. iv. p. 53. b.

920 *Per Pharios Nilum discurrere campos*] Sup. vs. 673. Plut. de placit. philosoph. iv. 1. et l. de Iside. Herodot. in Euterpe. Strabo l. xvii. Lucan. l. x. Senec. nat. quæst. iii. 26. et iv. 1. et 2. Lucret. vi. 713. Statius Silv. l. iii. 'Unde paludosus fecunda licentia Nili, Cur vada desidant, et ripa coërceat undas Cecropio stagnata luto: cur invida Memphis; Curve Terapnæi lasciviat ora Canopi.' Nonn. iii. Dionys. Heliodor. l. ix. Diod. Sic. l. i. Horapol. hieroglyph. i. 21. Philo l. i. et iii. de vita Mosis, et l. De profugis.

936 *Num Libyci desistat ruris arator*] Granaria Romanorum fuerunt, vicina, Sicilia et Sardinia insulæ; remotiora, Ægyptus et Libya. Fabri. Pindar. Isth. iv. Λιβύαν indigitat πυροφόρον.

939 *Numne Leontini sulcator campi*] Plin. xviii. 10. 'Cum centesimo quidem et Leontini Siciliæ campi fundunt.' ibi vide notas.

940 *Lilybæo ex littore*] l. e. Sicilia.

Plin. iii. 8. Dionys. de situ orbis : Ἄκρα δὲ οἱ Πάχυνος τε, Πελωρίς τε, Λιλύβη τε. Ἄλλ' ἤτοι Λιλύβη μὲν ἐπὶ ῥιπὴν ξεφύροιο Εἰσανέχει, Πάχυνος δὲ πρὸς αὐγάς· αὐτὰρ ἐπ' ἄρκτους ἠνεμόεσσα Πελωρίς, ἐς Ἀδσονίην ὁράσσει. Hinc Sicilia est dicta Trinacria, quasi τρία ἄκρα ἔχουσα, secundum Eustath.

942 *Sardorum congesta vehens granaria*] Sardiniam tritici feracem esse, χάραν ἔχειν εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτῃ δὲ καὶ διαφερόντως, notat Strabo l. v. Inde Horat. Carm. i. 31. 'Opimæ Sardinia segetes feraces.' Valer. Max. l. vii. 6. ait, Sardiniam et Siciliam benignissimas fuisse urbis Romæ nutrices. Salvianus lib. vi. easdem appellat fiscalia horrea, et vitales urbis Romæ venas: ut etiam Florus iv. 2. annonæ pignora nuncupat. Lucan. iii. 65. de Sardinia et Sicilia: 'Utraque frugiferis est insula nobilis arvis, Nec plus Hesperiam longinquis messibus ullæ, Nec Romana magis complerunt horrea terræ.' Hinc Callimach. iv. 21. Sardinia dicitur ἠνεμόεσσα. De Sicilia multa Cicero in Verrin. ubi in iv. horreum populi Romani nominat, quæ sæpenumero eorum maximos paverit exercitus. Cato etiam cellam penariam Reipub. et nutricem plebis Romanæ. Strabo l. vi. ex Polybio, ταμεῖον τῆς Ῥώμης. De eadem Claudian. l. i. de Rapt. Lucret. l. i. Diod. Sic. l. vi. Mela l. ii. Solin. c. xi. Fr. Juret. ad Symmach. p. 214. Lips. Elect. i. 8.

943 *Ergo piris mensas*] Lucret. v. 937. 'Quod Sol atque imbres dederant, quod terra crearat Sponte sua, satis id placebat pectora donum. Glandiferas inter curabant corpora querens Plerumque, et, quæ nunc hiberno tempore cernis Arbuta pæniçeo fieri matura colore, Plurima tum tellus etiam majora ferebat.' Quæ ad verba eruditiss. Lambinus, præter Platonis e Politico locum, istud Maximi Tyrii adfert, περὶ ἔρωτος: Ἦσαν δὲ πον κατὰ τὸν Ἐπικούρου (φασί) βίον, αἱ

τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις φηγοὶ καὶ ὄχνοι. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπεφημίσθη φέρειν ἡ γῆ τοὺς καρποὺς αὐτομάτους, ὅτι αὐτοῖς οὐδὲν ἔδει γεωπονίας ἐξ αὐτοφυοῦς βιοτεύουσιν.

947 *Quis venit esuriens*] Lips. Elect. 1. 8. et 2. de Magnitud. Rom. c. x. Vincent. Contaren. de re frumentaria. Turneb. xi. 6.

949 *Aut quæ Janiculo*] Procopius de bel. Goth. lib. 1. notat, omnes molas ad Janiculi radices in Tiberi fuisse.

956 *Perpessi plerumque finem*] Lips. Constant. 11. 23. Cypr. cont. Demet.

Si tabidus aër Siccavit tenues] Hunc ad modum legimus in Livio 1. xi. anno Urbis DLXXII. 'Siccitate et inopia frugum insignis annus fuit. Sex menses nunquam pluisset memoriæ proditum est.' Anno Christi 374. magna fuit siccitas Cæsareæ: quam deinde gravis fames secuta est, vivo Basilio M. qui divites gravissimis orationib. hortatus est, ut tennioribus facultatibus suis subvenirent. Immittit enim Dominus filiis suis quandoque annonæ caritatem, ut exploret divitum charitatem, an sincera sit, et non ficta. Osiand. cent. iv. 111. 52. Hist. Magd. cent. iv. c. 13. vide eundem Osiand. cent. v. iv. 7. p. 439. Evagrius hist. Eccles. 11. 6.

958 *Nec vernas infudit aquas*] Confer Stat. Thebaid. iv. 697. et seqq.

967 *Quam Priami genitor conductis mænia fabris*] Laomedon pacta mercede conduxit Neptunum et Apollinem ad ædificandum Trojæ mænia. Vide Homer. Il. xxi. Eurip. Androm. vs. 1007. Coluthus: 'Ἴλιον, ἣν πύργωσεν Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων. Epist. Paridis: 'Ilion aspicias, firmataque turribus altis Mænia, Phæbeæ structa canore lyræ.' Ut autem ipse fefellerit Laomedon, testatur ipse Neptunus apud Virg. Æn. v. 'Cuperem cum vertere ab imo Structa meis manibus perjuræ mænia Trojæ.' Ovid. Met. xi. 'Bis perjura capit superatæ mæ-

nia Trojæ.' Hygin. fab. 89. Bergom. Chron. 1. iv. p. 52. a.

968 *Quam virgo suas fundaret Athenas*] Videsis Isidor. Orig. xv. 1. Cæl. Rhodig. xxi. 24. Geor. Erhar. in symbolis Petronianis p. 539. et seq. Turn. xii. 7. Hygin. fab. 164. et 275. Fulgent. mythol. lib. 11. p. 136.

969 *In his quoniam Vestalis origo favillæ*] Lips. de Vesta et Vestalib. c. 2.

990 *Et excessu moderaminis afficit artus*] Sup. Cathem. iv. Basil. M. Homil. περὶ νηστείας 11. p. 135. et alibi: "Ὡς περ ἐν ταῖς ῥωμαῖς τῶν ζυγῶν, ἐὰν μίαν καταβαρύνῃς πλάστιγγα, κουφοτέραν πάντως τὴν ἀντικειμένην ποιήσεις· οὕτω καὶ ἐπὶ σώματος καὶ ψυχῆς ὁ τοῦ ἐτέρου πλεονασμὸς ἀναγκαίαν ποιεῖται τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐτέρου. vide S. Basilii Episcopi Ammonitiones, apud Goldast. in parænet. parte 1. fol. 203. et seq.

1000 *Sed si Vestales*] Anton. Benbell. in Suscitab. part. 1. cap. 11. p. 119.

1005 *Exercere manus non pœnitet*] P. Pithæus subcesiv. 11. 14.

1007 *Fasciolis*] Terminos sive terminales lapides coronis donavit antiquitas, tanquam judices et arbitros finium, ac proinde pacis et amicitiae custodes. Illud coronamentum non solum constitit e floribus, sed e fasciis sive fasciolis. Car. Paschal. Coron. iv. 4.

1008 *Terminus*] M. Velserus Rerum August. Vindelic. lib. iv. pag. 75.

1009 *Et quæ fumificas arbor vittata lucernas*] Lips. Elect. 1. 3. De vittis, fuse Bernart. ad Theb. Statii v. Quicquid venerabile efficere veteres volebant, vittis ornabant.

1023 *Semina cum sulcis*] Vide Chrysost. in Matth. p. 399. et 411. et seqq.

1031 *Via in aggere*] Viæ publicæ, ut quæ militari labore erant munitæ, exaggerabantur, ut imber deflueret, minusque lutulentæ redderentur. Virg. Æn. v. 'Qualis sæpe viæ de-

premsus in aggere serpens.' Agger etiam absolute pro via usurpatur. Sardon. Apoll. carm. xxiv. 'Antiquus tibi nec teratur agger.' Turneb. xi. 6.

1054 *Sunt et virginibus pulcherrima pramia*] Ambros. libb. de virginib. et adhortat. ad virgines. et lib. De institut. virginis.

1065 *Ac primum parvæ teneris capiuntur*] Lips. de Vesta et Vestalib. cap. v.

1069 *Captivus pudor*] Epiphanius in Apostolicis: Οὐ γὰρ ἐπαναγκές ἡ εὐσέβεια, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως, ἡ δικαιοσύνη. Nyssen. lib. de virginitate: Μέχρι ὁνόματος τὴν ἀγάμειαν ἐπιτηδεύοντες, οὐδὲν διαφέρουσι τοῦ κοινοῦ βίου. Apud Maximum Monachum ex Ignatio recitantur ista: Παρθένιας ζυγὸν μὴδὲν ἐπιτίθει· ἐπισφαλὲς γὰρ τὸ κτήμα, καὶ δυσφύλακτον, ὅταν καθ' ἀνάγκην γένηται. Augustin. Psalm. xcix. 'Quid prodest integra caro, mente corrupta? melius est humile conjugium, quam superba virginitas: si enim nuberet, non haberet nomen, unde extolleretur; et haberet frenum, quo regeretur.'

1081 *Nubit anus veterana*] Lips. de Vesta c. vii.

Nubit anus] Paschal. Coron. iv. 15.

1086 *Ligat infula*] Paschal. Coron. iv. 22.

1087 *Fertur per medias ut publica pompa*] Dousa in Centurion. c. vii. ad Milit. 'Tangitque morem Romanum, cum Dii quotannis Circensium diebus in carpentis traducebantur.' Sueton. 'Classibus et tempestate perditis exclamavit, etiam invito Neptuno victoriam se adepturum, ac die Circensium proximo solenni pompæ simulacrum Dei detraxit.' Recte inquit, 'Pompæ:' nam traductionem hanc ita indigitabant.

1088 *Pilento residens molli*] Lips. ad annal. xii. Tac. Dixit pilentum, pro carpento: imo ambigo, an vectabula ea diversa. Lipsius in Tac. 'Sacerdotes, Vestales capio: sacra, Deos

ipsos statuasque, quas pompa Circensis traduci in carpentis mos fuit.' Turneb. xi. 6. Matresfamilias, quæ præerant sacerdotiis: sacerdotes item et virgines Vestales etiam pilentis ferebantur. Id vocabant, Ducere sacra. Virg. Æn. viii. 'Castæ ducebant sacra per urbem Pilentis matres in mollibus.' Lips. de Vesta c. 11. P. Pithæus subcis. i. 5. Casaubon. ad Sueton. lib. v. p. 258.

1092 *Vulnera vendita pastu*] Turneb. viii. 2.

1094 *Vittarum insignis phaleris*] Lips. de Vesta c. xii.

1098 *Converso pollice*] Politian. miscellan. cap. xlii. Turneb. xi. 6. Lips. Saturn. ii. 22.

1100 *Dum pulpitat ense secutor*] Lips. Sal. ii. 7. Turneb. xxv. 17. Scalig. ad Manil. p. 417.

1101 *Quod continuare feruntur Excubias*] Lips. de Vesta c. x.

1104 *Perfundunt quia colla comis bene*] Idem ibid. c. xii.

1106 *Et quia subter humum*] Περί στεφ. x. 1011.

1108 *An quoniam podii*] Lips. de Amphitheat. i. 11. et ad Tac. Annal. iv. p. 224. In theatro virginibus locus e regione prætoris. Quid autem in Circo et Amphitheatro? Spectabant e Podio; ut ex hoc discimus loco. Adi et Casaubon. ad lib. ii. Sueton. p. 123.

1109 *Spectant aratam faciem*] Lips. Saturn. ii. 8. Turneb. xi. 6. Intelligi arbitror pugnam retiarii, qui rete et fuscinam gerebat, et Secutoris, qui retiarium insequabatur.

1113 *Quod genus ut sceleris*] Lips. Saturn. i. 12.

1124 *Tu mortes miserorum*] Theodosius Imp. laudatur, quod inactationem pecorum in sacris gentilibus sustulerit: Honorius ab eodem rogatur, ut theatricam gladiatorum lanienam interdicat. Fabric. Vide Cæsar. Baron. in Not. ad Martyrolog. sub I. Januar. p. 5. et 6. et tom. iv. Annal.

pag. 463.

1125 *Cujus sit pœna voluptas*] Spectaculorum editiones, et alia ejus generis, voluptates appellari constat. Salvianus: 'Nihil esse criminum vel flagitiorum, quod non esset in spectaculis: ubi homines lacerarentur cum circumspicientium voluptate.' Trebellius Pollio: 'Ne diutius theatro et Circo addicta Respub. per voluptatum deperiret illecebras.' Vopiscus,

Aureliano: 'Sequentibus diebus datæ sunt populo voluptates ludorum scænicorum, ludorum Circensium, venationum, gladiatorum, naumachiæ.' Tertullianus: 'Nam omnes illæ profanæ spectaculorum sæcularium voluptates ex rebus Dei constant.' Hic ergo Prudentius ad abroganda hujusmodi spectacula Honorium cohortatur. Pet. Brossens ad Cassiodor. in Not. p. 398.

ISONIS MAGISTRI

GLOSSÆ VETERES

EX CODD. CAROLI WIDMANI ET JACOBI BONGARSII

STUDIOSE EXCERPTÆ.

W. denotat Widmani codicem, B. Bongarsii.

CATHEMERINON LIB.

PRÆF. 1 *Quinquennia decem*] Per quinquaginta annos. W. B.

2 *Fuimus*] Viximus. W.

3 *Cardo*] Annus. Cardo hic pro volubilitate ponitur. nam cardo proprie est lignum, in quo ostium volvitur; et dicitur cardo, quasi cor januæ. W.

Sole volubili] I. e. hac vita, quæ semper volvitur. W.

4 *Terminus*] Vitæ. W.

5 *Senio*] Senectuti apponit. W.

6 *Egimus*] Sc. nihil. W.

7 *Crepantibus*] Resonantibus. W.

8 *Ferulis*] Ferula proprie, qua Grammatici utuntur, qua manus discipulorum feriunt. Unde Juvenalis dicit: 'Et nos manum ferulæ subduximus.' B. W. Ferulæ dictæ a fervore, eo quod fervere, i. e. tremere faci-

ant discipulos. Grammatici autem ferulas portabant ad feriendos discipulos. Hinc Juvenalis: 'Et nos manum ferulæ subduximus.' Est autem proprie genus arboris, cujus succus thapsia vocatur. W.

Toga] Vestis, qua Romani utebantur. Ante quintum decimum pueri prætexta utebantur, postea vero sub disciplina; toga, juvenili robore. nam toga vestis est qua soli liberi utebantur. W.

9 *Infectum*] Pollutum. B.

Falsa] Rhetoricam tangit. *Non sine crimine*] Quia in mendacio crimen est. Vel: *Falsæ*] I. e. Dialectica et Rhetorica; quæ aliquando falsa concludunt. W.

10 *Protervitas*] Protervia et protervitas, i. e. superbia scilicet. So-

lent enim iudices in causa, quam præponunt, perseverare, donec vincant. W.

11 *Luxus petulans*] Livor lasciviens. W.

Pudet] Verecundiæ. *Piget*] Pœnitentiæ. W.

Pudet ac piget] Me talium operum. W.

12 *Juvenem*] Me. W.

13 *Exin*] Pro, exinde; metri causa. i. e. statim. W. deinde. B.

14 *Armarunt*] Durarunt, superbum fecerunt. W. B.

Male pertinax] Perseverans. Malorum rerum perseverantia. W.

17 *Frenos*] Ligationes, Consulatus. B. W. Et frena dicimus. W.

18 *Terruimus*] Præfecturam exercendo. W.

20 *Evectum*] Sublimatum. W.

21 *Stare*] Sc. me. W.

22 *Volans*] Cito transiens. W.

Agit] Facit. B. fecit. W.

23 *Inrepsit*] Irrepere est aliquid latenter rapere. W.

24 *Salia*] Illius Consulis. B.

Arguens] Me. W.

25 *Sub quo*] Consule. Ex quo ad illum veni. W.

27 *Nix*] Canicies. W. B.

29 *Bona vel mala*] Vel prospera vel adversa. Media dicit. Unde Salomon: 'Non est prudentia, non est sapientia apud inferos, quo tu properas.' Media ergo sunt, quæ in hac vita et bonis et malis communiter eveniunt. W.

30 *Abolaverit*] Deleverit. W.

31 *Dicendum mihi*] Sc. habes. B.

Quisquis es] O Lector. W.

32 *Mens tua*] O Prudenti. W. B.

Perdidit] In morte. W.

33 *Illa*] Sæcularia. W.

Cujus habebis] Cujus servus es. B. Ad quem solummodo pertinebis, aut ut te remuneret, aut certe dampnet, i. e. ad puniendum vel ad remunerandum. W.

34 *Atquin*] Potius, certe. W. B.

35 *Exuat*] Abiciat. W.

36 *Concelebret*] Laudet. W.

Ymnis] Laudibus. W.

Dies] Pluralis accusativus. W.

38 *Canat*] Laudet. W.

39 *Discutiat*] Inquirat. W.

40 *Sacra*] Idola despiciat. W.

41 *Roma*] O Roma. W.

41 *O utinam*] Nunc. W.

Emicem] Exiliam, exeam. Emico, est exilio. Unde Virg. 'Emicant digiti.' Ponimus emicare pro splendore; quia dum splendet, quasi exilire videtur, et immotum est. W.

CATHEN. *Cathemerinon*] Genitiv. plur. i. e. cottidianus vel consecrationum vel dedicationum. W.

HYMN. 1. 1 *Ales*] Per gallum, qui diem canendo denunciat, Christus significatur; qui mentes nostras ab infidelitate ad veram vitam, ad veram lucem, vocat. W.

3 *Excitator*] Quia excitat nos ad bonum. W.

6 *Desides*] Deses vel reses. i. e. piger; quasi in uno loco residendo piger efficitur. W.

8 *Proximus*] Christus enim in suo servitio laborantibus, semper proximus est. W.

10 *Serum*] Tardum. W.

Cubile spernere] Exsurgere. W.

11 *Ni parte noctis*] Nisi parte noctis servitio laboraveris. W.

13 *Strepunt*] Personant cum quodam strepitu. W.

14 *Culmine*] Culmen domus dicitur a culmo. unde antiqui tecta suo operiebant. W.

16 *Nostrifigura*] Qui similiter monent nos a lituis exsurgere. W.

17 *Tenebris*] Ignorantiæ. W.

21 *Coruseis flatibus*] Solis impetu. W.

23 *Exercitos*] Exercitatos. W.

25 *Hic somnus*] Sed peccatorum. W.

26 *Forma*] Figura. W.

34 *Socordis*] Pigræ. W.

37 *Ferunt*] Homines. W.

41 *Invisa*] Odiosa dæmonibus. W.

43 *Situ*] Negligentia. W.
 44 *Satellites*] Sequaces. W.
 45 *Præscii*] Dæmones. W.
 47 *Soporis*] Vitiorum, mortis. W.
 49 *Vis*] Significatio. B.
 57 *Negator*] Petrus. W.
 59 *Cum mens*] Quia quamvis voce
 Christum negaret, timore correptus;
 mens tamen et animus fidem serva-
 bat. W.

62 *Lubrica*] Volubili. W.
 64 *Destitit*] Dimisit. W.
 70 *Subacta*] A Christo. W.
 74 *Furva*] Nigra. W.
 75 *Letalis*] Mortalis. W.
 76 *Marceat*] Tepescat. W.
 79 *Mæta*] Finis, terminus. W.
 80 *Stans*] In Dei servitute. W.
Excubet] Vigilet. W.
 81 *Ciamus*] Invocamus. W.
Intenta] Ad Deum. W.
 89 *Frivola*] Vana, nihil valentia. W.
 92 *Veritas*] Christus. W.
 95 *Inflant*] In præsentī vita. W.
 96 *Fit mane*] Fit dies iudicii. W.
 97 *Dissice*] Defectivum verbum est.
 W.

HYMN. II. 6 *Spiculo*] Radio. Spiculum proprie est sagitta. W.

8 *Nitentis*] Splendentis. Secundum
 Physicos loquitur, qui dicunt, omnia
 colorata in nocte perdere colorem:
 Sole redeunte, redire colorem. W.

Sideris] Solis. W.

13 *Claudere*] Occultare. W.

14 *Fuscum*] Vitiosum. B. denigra-
 tum peccatis. W.

15 *Mane*] Adverb. est mane. tem-
 poris signif. sed hoc loco non est,
 cum conjungitur declinabili parti; ut
 mane novo; id est, in die iudicii. W.

17 *Squalido*] Tenebroso. B.

19 *Dolis*] Furum. W.

22 *Amat*] Cupit cooperiri. W.

23 *Turpibus*] Rebus. W.

24 *Fovet*] Amat. B. W.

26 *Pænitet*] Adulterum sui sceleris.
 W.

28 *Constanter*] Audacter, fiduciali-
 ter. W. B.

Delph. et Var. Clas.

29 *Mane*] Si mane ebrius fuerit.

31 *Cum*] Quando. W.

32 *Castumque*] Castitatem. W.

33 *Severum*] Adverb. graviter. W.

34 *Ludicrum*] Ludibrium. W.

35 *Inepta*] Incesta. W.

36 *Colorant*] Laudant.

Serio] Honesto, sobrio. B. W.

38 *Qua*] In qua. W.

39 *Togatus*] Pacatus. W. qui in fo-
 ro disputat. H. Gold.

40 *Institor*] Negociator. W.

41 *Forensi*] A foro. W.

42 *Classicum*] Tuba bellica. W.

44 *Suspirant*] Desiderant.

45 *Lucelli*] Diminutivum a lucro.
 W. B.

Fenoris] Usuræ. W. Fenus dicitur
 a manipulo feni. Quia sicut fenum
 manipulis augetur, ita fenus, i. e.
 pecunia, augmentatur colligendo. B.

46 *Nescii*] Sumus. W.

52 *Canendo*] Laudando. W.

58 *Despice*] Diligenter aspice. W.
 Gold. deorsum aspice. B. W. adoram.

59 *Fucis*] Peccatis vel nigris. Fu-
 cus dicitur de omni colore. unde fu-
 catas vestes dicimus. quocumque mo-
 do tinctas. W. peccatis tenebrosa.
 Gold.

61 *Durare*] Perseverare. W.

63 *Nitere*] Lucere. B.

64 *Jordane flumine*] Baptismate. B.
 W.

65 *Dehinc*] Post baptismum. W.

66 *Infecit atris*] Maculavit pecca-
 tis. W. B.

67 *Rex*] Christe. B.

Eoi sideris] Solis, qui ab oriente
 nascitur. W.

69 *Picem*] Peccata. B. peccatorem.
 W.

70 *Candore*] Justicia. W.

71 *Hebenoque*] Arbor nigerrima.
 nigro ligno. Hebenum est genus ni-
 gri ligni, vel: Hebenum genus est
 arboris; quod postquam incisum fue-
 rit, et proicitur in aquas, ibidem
 quadam coagulatione durescit, et ef-
 ficitur lapis niger. unde postea fiunt

Prudent.

4 X

utilia instrumenta ad discretionem bonorum malorumque munerum. W.

Cristallum] Perspicuitatem. W.

72 *Livida*] Sordida.

74 *Luctator*] Non brachiis, sed oratione, ut benediceret ei. W.

75 *Eousque*] Usque. Tantum significat, quantum usque. W.

76 *Sudavit*] Luctabatur. B. laboravit. W.

77 *Jubar*] Sol. B. splendor diei. W.

80 *Culpæ*] Luxuriæ. W.

81 *Inguen*] Synecdoche. W.

82 *Quæ*] Ubi. W.

Vilior] Est. W.

83 *Cordis*] Sensus.

86 *Tenebris*] Peccatis. B.

87 *Forte*] Si fortuito. W.

89 *Beatior*] Sc. ille. W.

90 *Intemperans membrum*] Indomita libido. W.

91 *Claudum*] Marcidum. W.

92 *Dies*] Finis. W.

Oborta] Quasi exorta. W.

93 *Fatescat*] Discedat, facessat. W.

97 *Hæc lux*] Christus. W.

Serenum] Serenitatem. B.

100 *Volvamus*] Cogitemus.

101 *Dies*] Vita. W.

103 *Lubrici*] Instabiles. W.

104 *Noxa*] Culpa.

105 *Speculator*] Christus. B.

108 *A luce prima*] Infantia. B.

In vesperum] Senectam. B.

111 *Concipit*] Meditatur. W.

HYMN. III. 2 *Verbigena*] Verbo genite. W.

14 *Favor*] Laus. B.

Imbuere] Benedicat. B. sanctificet. W.

17 *Pateras*] Mensas. Patena est dicta a patendo. Patera vero, i. e. vas aptum receptui potus. W.

18 *Seria*] Senum. Serium est honestas; inde seria pluraliter. W. honesta. B.

Ludicra] Juvenum. W.

Jocos] Infantum. W.

19 *Quod sumus*] Et nos et actus nostros regat superna pietas. W.

Agimus] Facimus. W.

21 *Spolia*] Sicut antiqui faciebant. W.

22 *Aromate*] Hoc aroma facit in singulari numero, nominativo.

25 *Ambrosius*] Dulcis, divinus. B. pro divino ponitur. W. ambrosia cibus Deorum. B.

23 *Nectuream*] Puram. W.

25 *Abusque*] Abusque et adusque licenter dicimus. W.

26 *Camena*] Camenæ dicuntur quasi canenæ, a canendo. W. B.

Leves] Vanas. W.

27 *Quis*] Quibus. W.

28 *Sertaque mistica*] Corona. W.

29 *Strofio*] Cingulo aureo. Strofi-um est cingulum. Strofos enim dicitur Græce convertere. hinc dictum strofium, eo quod a posteriorib. ad anteriora convertitur. B. W.

30 *Redimita*] Figurata constructio. W.

Comas] Per comas. W.

31 *Generosa*] Nobilis a Deo creata. W.

32 *Indigena*] Incola. W.

34 *Data*] Sc. sibi a Domino. W.

35 *Artificem*] Christum. W.

36 *Iipse*] Artifex. W.

39 *Aër*] In aëre. W.

40 *Hæc mihi*] Potestati hominis subdidit omnia creata, et hominem subdidit sibi.

41 *Callidus*] Ingeniosus. W.

42 *Pedici*] Pedicæ sunt impedimenta gressuum. B. Pedica est laqueus, quo aves capiuntur. W.

Maculis] Retibus. W.

43 *Glutine*] De cortice gluten efficitur. W.

44 *Vimina*] Virgulta. W.

46 *Fluctivagos*] Per fluctus vagantes. W.

47 *Texta*] Retia. W.

48 *Calamum*] Hamum. W.

50 *Credula*] Qui credidit. W.

Saucius] Sauciata habens. W.

51 *Ingenuas*] Innatas, nobiles. W.

53 *Hic*] In isto loco, ubi ager est. W.

54 *Luxuriant*] Abundant. W.
55 *Pacis*] Insigne pacis ferebatur antiquitus oliva.

57 *Omnia*] Ea necessaria.

Suppeditat] Subicit. supposito vel suppetitor significat subministro vel auxilior. unde suppetium nomen. inde etiam pluralem legimus: ut nostra ei sint suppetia, i. e. auxilia. W.

58 *Absit*] Longe a Christicolis. W.

61 *Fera*] Silvatica. i. e. extranea. W.

Indomitis] Quæ non habent jugum Christianitatis. W.

63 *Siliqua*] Vagina leguminis. Demonstrat siliquas esse folles vel thecas esse omnium leguminum. unde Virgil. 'Siliqua quassante,' i. e. resonante. W.

64 *Feta*] Plena. W.

65 *Paverit*] Pro, pascat. W.

66 *Multra*] Multrale est locus, ubi mulgentur animalia. Multrum vero vasculum, in quo mulgentur. W.

67 *Ubere*] Sc. ovium. W.

68 *Coagula*] Sunt vasa, quæ et calathi, ubi coagulatur lac. W.

71 *Cecropia*] A loco, ubi abundant. W.

72 *Sudat*] Stillat. W.

73 *Opifex*] Hic et hæc opifex. W.

74 *Liquat*] Extenuat. W.

76 *Hinc*] A rure. W.

78 *Tremefacta*] Concussa vel quassata. B. W.

79 *Deciduo*] Desursum cadente. W.

80 *Puniceos*] Rubicundos. unde et mala punica dicimus. vel; rubeos, ut sunt mala granata. W.

81 *Veterum*] Sapientum. W.

87 *Solis et orbita cum media*] Media die. W.

88 *Occidua*] Vespere. W.

90 *Armonia*] Modulatio, suavissimum carmen, vel organum. W. Armono Græce cano. inde armonia, cantus cum laudibus. B.

91 *Alitus*] Spiritus. W.

93 *Incita*] Commota. W.

Resonam] Sonoram. W.

95 *Esto*] Sit. W. B.

96 *Manus*] Divinitas. W.

97 *Composuit*] Creavit. W.

98 *Effigiem*] Similitudinem. B.

99 *Rata*] Perfecta.

101 *Per amœna*] In paradiso. W.
Virecta] Virentia. W.

103 *Redolet*] Sc. flores. W.

104 *Multicolora*] Varia. W.

Latex] Fons. W.

105 *Quadrifluo*] Quia quatuor sunt flumina paradisi. W.

106 *Ait*] Deus. W.

107 *Dedo*] Sponte trado. W.

109 *Stipite*] Arbore. W.

110 *Nemore*] Paradisi. W.

111 *Hic*] Tunc. W.

Perfidus] Perdens fidem. W.

112 *Illicit*] Decipit. W.

114 *Vetitis*] Pomis. W.

119 *Parant*] Præparant. W.

122 *Exigitur*] Expellitur. W.

128 *Calce*] Calcaneo. W.

129 *Muliebri solum*] Plantam veretur. W.

130 *Suspicit*] Sc. super se. timet. W.

131 *His ducibus*] Colubro et muliere. W.

133 *Imitatur*] Evam videlicet et Adam. W.

137 *Proditus*] Manifestus. W.

139 *Hominem*] Substantiam veram hominis. W.

141 *Vivida*] Vivens. W.

142 *Quem*] Sermonem. W.

144 *Genialibus*] Voluptuosis. B.

148 *Digladiabile*] Plenum gladii, periculosum, divisibile. Digladiare. i. e. pugnare. W.

149 *Cernua*] Curva, quasi cernens terram. W.

151 *Merita*] Digna. B.

153 *Inexplicitis*] Innumerabilibus. W.

156 *Non*] Nonne. W.

162 *Leonibus*] Leonem vocat Diabolum ob ferocitatem. W.

163 *Exagitant*] Persequens. W.

170 *Subjuga*] Tua. W.

- 171 *Locuples*] Locorum plene. W.
 172 *Tenui*] Modico. W.
 174 *Neu*] Pro, ne; et est verbum apocopum. W.
 176 *Haustus*] Potio. W.
Abesto] Absit. W.
 179 *Modum*] Mensuram. W.
 180 *Sospitet*] Sanct. W.
 183 *A*] Heu. B.
 186 *Ignecolus*] Anima. W.
 195 *Situ*] Positione. W.
 199 *Flegetonte*] Inferno. Flox Græce, ignis Latine. hinc Flegeton igneus. W.
 201 *Manet*] Expectat. W.
 203 *Sarcophago*] Nam sarx caro, fago manduco. est similis, quia fuit homo. W.
 HYMN. IV. 2 *Inbecilla*] Infirma. W.
 4 *Cherubim*] Sc. super. W.
 5 *Supremo*] Excelso. W.
 6 *Subnixus*] Suffultus. W.
 12 *Perdomitor*] Moriendo in cruce. W.
 13 *Inde*] De Christo. W.
 15 *Parente*] Christi. W.
 16 *Candidus*] Sp. Sanctus. W.
 17 *Quæ*] Quia de illis scriptum est: 'Vos estis templum Dei vivi.' W.
Rident] Gaudent. B.
 18 *Medullis*] Præcordiis. B.
 20 *Dicata*] Sc. sibi. W.
 21 *Spurcum*] Spureus, a, um. inde spurcitia. W.
Sacellum] Ut doctrix. W.
 22 *Tetrum*] Pro, tetre. nomen pro adverbio. W.
 25 *Niger*] Ipse horror. W.
Repellit] A se. W.
 26 *Innocensque*] A pueritia. W.
 27 *Sinu ac recessu*] Introitu et exitu.
 28 *Crapula*] Apostoma. i. e. indigestio. W.
 31 *Expedita*] Libera vel parata. W.
 37 *Præcluens*] Clara. W. excellens. Cleo Græce glorior; et cluo, excelleo et splendo et glorior. B.
 38 *Raucisonos*] Dure et terribiliter sonantes. W.
 39 *Virum*] Danihelem. W.
 44 *Feris*] Leonibus. W.
 49 *Comminus*] Juxta. W.
Reponunt] Mites effecti. W.
 51 *Ambit*] Circumit. W.
 53 *Expertum*] Notum, quem probatum habebat. W.
 57 *Mundo*] Aëre. W.
 60 *Agresti*] Rustica. W.
 61 *Præhensa*] Comprehensa. W.
 65 *Sensim*] Leniter. W.
 67 *Sume*] Pro, sume. W.
Carpas] Pro, carpe. W.
 69 *Liba*] Prandia. W.
Hoc periclo] Leonum. W.
 70 *Excitavit*] Elevavit. W.
 75 *Ymnos*] Laudes. W.
 78 *Feram*] Diabolum. W.
 82 *Rotamur*] Volvimur. W.
 87 *Super*] Desuper. W.
 96 *Quam*] Prophetiæ et scripta divina. W.
Orsa] Dicta. W.
 97 *Insolens*] Superbia. W.
 HYMN. V. 3 *Chaos*] Confusio noctis. B. profunditas tenebrarum. W.
 5 *Regiam*] Tuam.
 9 *Ne nesciret*] Ut sciret bene. W.
 13 *Quos*] Ignis. W.
 14 *Lichnis*] Lucernis. W.
Facibus] Fax dicitur a comedendo. fage Græc. comedere. nam facula, i. e. cortex arboris, materiam præstat igni comedendi. B.
 15 *Scirpea*] Quia de flore fâvi efficiuntur. W.
 22 *Olentibus*] Crescentibus. W.
 24 *Flere*] Fluere, tinnere. W.
 27 *Agit*] Persequitur. W.
Æmula] Imitatrix. W.
 36 *Involucris*] Calciamentis. a volendo. W.
 37 *Sanguinis*] Generis. W.
 38 *Impotens*] Valde potens. B.
 44 *Micantior*] Clarior. W.
 45 *Niliaci litoris*] Ægypti. B.
 48 *Classicum*] Tubam bellicam. W.
 52 *Gnosiis*] Creticis Gnosium est oppidum in Creta insula. W.
 53 *Cuneis*] Cuneus est collecta iu

unum multitudo militum. unde cuneus q. coneus, a con et eo. W.

58 *Pelusiaceis*] Ægyptiis. B. Ægypti civitas. W.

62 *Prælia*] Ab imprimendo hostes. unde et preligna, quibus premitur uva. W.

77 *Naufraga*] Mersa. W.

80 *Justicium triste*] Luctus publicus. W. Justicium est, ubi justitia stat. et justicium, publicus luctus est, qui in arce cunctis et ubique est. B.

92 *Axe*] Sole. W.

94 *Atticum*] Quod invenitur dulcius omni melle. W.

97 *Ninguidus*] Nivens. B.

109 *Freta*] Tempestates. W.

113 *Rosariis*] Rosis. W. rosarium et rosetum idem sunt, i. e. locus, in quo rosæ nascuntur. B.

114 *Caltaque*] Preciosa pigmenta. B. Calta, virgultum in Ægypto, unde balsamum fluit. W.

Pinguia] Herbæ. W.

115 *Crocos*] Genus pigmenti. B.

116 *Fugacibus*] Vivacibus. ^{et} J. manantibus vel viventibus fluentis. B.

118 *Raraque*] Preciosa. W. B.

119 *Et folium*] Pigmentum. optimum, genus aromatum. W. B.

123 *Melos*] Lans generis neutri, singularis numeri. W.

126 *Stige*] Stix, fluvius inferni, interpretatur, tristitia, luctus. B.

Feræ] Festa. B.

128 *Acheronticis*] Sine gaudio Flegeton, flammeus, flos G. flamma. B.

130 *Imbuit*] Expellit, impellit, vel illuminat. W. B.

133 *Mitibus*] Mitefactis. W.

135 *Umbrarum*] Defunctorum. W. al functorum. B.

140 *Agimus liba*] Sacrificamus sacrificia. W. B.

141 *Mobilibus*] Laxabilibus, molli- bus. W.

142 *Laquearia*] Laquearia, quæ cameram subtegunt et ornant; quæ et lacunaria dicimus, principaliter autem lacus dicitur, cujus diminutio-

lacunar facit. Inde fit alia diminutio, q̄ per antisticon laquearia facit. W. B.

145 *Aream*] Planiciem. W.

146 *Trionibus*] Plaustris. W.

147 *Bosforeum*] Luciferum vel botem dicimus bosforeum vel fosforeum, i. e. igniferum. fos enim ignis dicitur. W.

148 *Hesperos*] Stellas. W.

149 *O res*] Sc. est.

HYMN. VI. 1 *Ades*] Adesto. B.

9 *Fluxit*] Deficit. W.

10 *Quietis*] Soporis. W.

11 *Vicissim*] Inter diem et noctem. W.

12 *Relaxat*] In tranquillitate obtinet. W.

13 *Procellis*] In laborum procell. W.

14 *Sauciata*] Tuta. W.

15 *Bibit*] Diligit. W.

16 *Obliviale poculum*] Laboris senialis. W.

18 *Læthea*] Oblivialis. W. lethes G. sopor. B.

19 *Doloris*] Laboris diei. W.

27 *Feriatum*] Ociosum. W. quietum. B.

36 *Iners*] Sine arte. B. W.

39 *Per quas*] Facies. W.

41 *Sensa*] Neutraliter. B. sensum meum. In plurali numero facit, hi sensus, et hæc sensa, neutr. genere. W.

42 *Horror*] Somni. W.

43 *Intererrat*] Intermeat. W.

47 *Pavore*] De vel cum. W.

48 *Ambage*] Circumventionem. W. B.

49 *Quem*] Aliquem virum. W.

51 *Vibrans*] Illuminans. W.

54 *Impiavit*] Inquinavit. B. corripit. W.

57 *Patriarcha*] Joseph. W. B.

61 *Unus*] Magister pincernarum. W.

62 *Tyranno*] Regi. B. Pharaoni. W.

66 *Perplexa*] Obscura. W. B.

- 69 *Præsul*] Princeps. W.
 71 *Virgam*] Sceptrum. W.
 89 *Quæsitōr*] Judex. W.
 92 *Prima ac secunda*] Corporis et animæ. B.
 95 *Non piorum*] Impiorum. W. B.
 105 *Capacem*] Omnia recipientem. W.
 107 *Caribdim*] Voraginem, vorago, naves sorbens. W. Ita vocat Antichristum; quia omnes ad se venientes in præcipitium trahit. B.
 110 *Ansa*] Sc. est. W.
 132 *Signet*] Sc. ut. W.
 139 *Pervicaci*] Pertinaci, perseveranti. W.
 140 *Præstrigiator*] Præstigium dicunt monstrum, a præstringendo. i. e. illudendo improvise oculos. B.
Astu] Astutione. W.
 142 *Meandros*] Meander fluv. Cariæ, faciens revolutiones multimodas. Sed hic ipse fluvius pro ipsis flexibus serpentis introducit. W.
 146 *Liquescē*] Evanesce, deflue. W.
 149 *Futiscens*] Deficiens. W.
 150 *Recline*] Reclinatum. W.
 HYMN. VII. 3 *Parsimoniis*] Abstinentiis. B. W.
 5 *Litamus*] Sacrificamus. Quidam putant a litoribus dicta lita. i. e. sacrificia: quia post navigationem in litorib. maris sacrificabant. Sed falsum est. nam litus, prima longa est; litum, brevis. B.
 7 *Expiatur*] Mundatur. W. imbuitur. B.
Vividi] Pleni. W.
 11 *Subjugatur*] Domatur. W.
 12 *Degener*] Ignobilis. W.
Socordia] Pigritia. B. W.
 13 *Lepos*] Eloquentium, eloquentia. B. W. dicimus et lepor. W.
 15 *Parcam*] Artam. W.
 18 *Sequitur*] Consequens est. W.
 22 *Detersa*] Mundata. B. *gesau- bert.* W.
 23 *Excitato*] Elevato. W.
 27 *Sacerdos*] Propheta. B. W.
Ruris aridi] Eremiti. H.
 28 *Segregem*] Segregatum. W. B.
 29 *Tradunt*] Dicunt. B.
 30 *Syrtium*] Arenarum, solitudinum. Saxorum syrtis, petrosa que terra. W. H.
 31 *Jugalibus*] Quadrigis. B.
 34 *Adflaret*] Inveniret. W.
 40 *Carentem*] Ipsum Moysen. W. *Substantia*] Cibo. B. ciborum. W.
 43 *Cernuo*] Inclinato. B. curvo. W.
 44 *Præstrictus*] Tactus. H. B. cap- tus. Gold.
 49 *Flexuosa*] Devia. B.
Dispēdia] Pericula vel errores. B. W.
 50 *Lineam*] Viam. W.
 51 *Obsequellam*] Obsequium, vel obedientiam. B. W.
 53 *Confragosa*] Ardua vel aspera. B. W.
 54 *Converterentur*] Commutarentur. W.
 56 *Non usitatis*] Insolitis. W.
Ortus] Natus est. W. B.
 57 *Jam vieto*] Vetulo. B. maturo, antiqui viribus privato. W.
 61 *Patentes*] Vastas. B. amplas. W.
 64 *Seccessit*] Seorsum recessit. B.
Horrens] Expavens. W.
 65 *Oppidorum*] Populorum. B.
 66 *Parcus*] Afflictus, abstinentis. W.
 67 *Industriæ*] Diligentia. B.
 69 *Locustis*] Locusta est genus avis, digitalis longitudinis, acri volatu, sed deciduo cito. W.
Favorum] Non revera mel comedebat, sed confricata folia cujusdam ligni; quæ gratum saporem habebant velut mel. W.
 73 *Piatas*] Immundas. B.
Notas] Maculas. B.
 74 *Defæcaverat*] Expiavit, munda- vit. W. purificaverat. B.
 77 *Non secus*] Non aliter. B.
 78 *Pulcrum*] Adverbium. W. no- men pro adverbio. B.
 80 *Sudum*] Adverb. serene. B. ad- verbium. i. e. serenum. W.
 81 *Referre*] Dicere, abstinere.

- Prisci*] Antiqui. B.
 81 *Stemma*] Coronam. B. corona regalis. W.
 82 *Libet*] Figurant de Ninevitis. W.
Proditum] Manifestatum. B.
 83 *Ut*] Quomodo. B.
Diruendæ] Destruendæ. B.
 86 *Insolenti jactantia*] Improbæ superbia. B.
 88 *Vulgo*] Ubique per populos. B. W.
 89 *Bruto*] Stulto. B.
Contumax] Superba. B.
 91 *Offensa*] Irata. W.
 92 *Censura*] Dei. W. iudicium. B.
 93 *Rompheali*] Gladiali. B. W. vindicta. Gold.
 96 *Diecula*] Tempusculum. B. W.
 98 *Nugas*] Vanitates. B.
 99 *Suspendit*] Elevavit. B.
 104 *Plectere*] Punire. B.
 105 *In Tharsos*] Cum debuisset navigare Nineven, fugit in Tharsos. W.
 108 *Per altum*] Profunditatem. W.
 110 *Vatem*] Proprietam. W.
 115 *Capacis*] Vasti. B.
Hauritur] Sumitur, voratur. B. W.
Specu] S. in. W.
 116 *Raptim*] Velociter. B.
Cassos] Vacuos. B.
 117 *Eludit*] Decipit, fallit. W.
 118 *Mordicus*] Mordaciter. B. W.
 124 *Meandros*] Recessus, secreta. W. B.
 126 *Exim*] Mox. B.
 131 *Percito*] Veloci. B.
 133 *Censor*] Iudex. B.
Imputans] Numerans. B.
 135 *Credite*] Mihi. W.
 138 *Struem*] Congeriem. W. cumulum. B.
 139 *Flagellis*] Surculis. B.
Germinis] Cucurbitæ. B. W.
 142 *Hausit*] Audivit. B.
 146 *Fremementem*] Irascentem. B. W.
Publicis] Manifestis. W.
 148 *Glauco*] Nigros, canos. B.
 151 *Bullati*] Induti. B. ornati, gemmati. Gold. gemmati. W. ad o-
 ram, in quo tamen et pullati. i. e. nigri, qui in luctu vestibus nigris utuntur. Pulla vestis dicitur nigra. inde pullati patres. i. e. nigri.
 152 *Setasque*] Ciliciis induebantur. B.
 156 *Coos*] Græcos. Coënsis ab insula, ubi nascitur. W. B.
Æstuantem] Ostendentem. B. W.
Murices] Purpuram. B. purpuræ regalis. W.
 157 *Lenam*] Pallium Imperatorum. B. genus vestis. pallium. W.
Dissipabat] Scindebat. B.
 160 *Impeditus*] Fœdatus. B. maculatus. W.
 164 *Cumulæ*] Cunabula. B.
 168 *Rorulenta*] Humida. B. W.
 169 *Streptentis*] Ebullientis. B. bullientis. W.
 172 *Oraculum*] Responsum. B. minam. W.
 173 *Propere*] Statim. B. Gold. prosper. i. e. propitius.
Sinistrum] Minacem. B.
 175 *Fautrix*] Adjutrix. B.
 181 *Molle naturaliter*] Quod naturaliter infirmum est et fragile. B.
 184 *Emancipator*] Liberator, domitor. B. W.
Plasmatis] Corporis. B.
 185 *Cupidinis*] Quia cupidinem, quæ antea regnabat in hominibus, ipse devicit penitus. B.
 188 *Vindicavit*] Usurpavit. B.
 190 *Gaudiis*] Cælestibus, non sæcularibus. B.
 191 *Tabidum*] Tabescentem. B. pigrum. W.
 194 *Deusne*] Utrum. B.
 198 *Sectatoribus*] Discipulis. W.
 201 *Hoc est*] Ut ipse triumphet super carnem. B. jejunium. W.
Livor] Invidia. B.
 203 *Altaris aram*] Aram fidei. B.
Aram] Planiciem. B. W.
 204 *Fidem*] Oblationem. W.
 205 *Limat*] Purgat. B. mundat. W.
 206 *Anne*] Cum aqua. B.
 207 *Calente*] Ardente. W.

208 *Scabra*] *Aspera*. B. W.
 215 *Ducere*] *Æstimare*. W.
 220 *Fenerantem*] *Fenus adquiren-*
tem. W.

HYMN. VIII. 5 *Impeditum*] *Valde*
gravatum. W.

6 *Tuleris*] *Patereris*. B.
 7 *Remisso*] *Levi*. W. laxo. B.
 8 *Palpas*] *Leviter tangis*. B. leni-
ter tractas. W. foves, blandiris. Gold.
 9 *Rotat*] *Sc. jam*. W. B.
Summisum] *Inclinatum*. Gold.
 10 *Vixdum*] *Adhuc*. B. W.
Tribus] *Horis*, ex XII. horis. B.
 14 *Solveinus*] *Fregimus*. W.
Festum] *Jejunium*. W. laudem. B.
 15 *Affatim*] *Abundanter*. B.
Imbuatur] *Satietur*. B. refoveatur.
 W.

17 *Favor*] *Clementia*. B.
 19 *Lactat*] *Blanditur*. B.
 21 *Invenusto*] *Indecenti*. Gold.
 22 *Lacerare*] *Sordidare*. B.
 24 *Comat*] *Ornat*. B.
 27 *Luteus*] *Croceus*, *rubicundus*.
 B. W.

Tinguat] *Coloret*. W.
 29 *Pudore*] *Castitate*. B.
 33 *Morbo*] *In morbo*. W.
Residem] *Pigram*. B.
 35 *Vellus*] *Dicitur a vellendo* ; quia
 antiqui non tondebant oves, sed vel-
 lera ab eis evelebant. B.

38 *Exclusis*] *Expulsis*. W.
 39 *Revehens*] *Reportans*. B.
Aprico] *Æstivo*, *calido*. W. sereno.
 q. africo. i. e. locus, qui sine frigore.
 42 *Vibrat*] *Crescit*. B. W.
Impexis] *Horrentibus*. B.
 43 *Sudibus*] *Spinis*. W.
 45 *Frequens*] *Densa*. W.
 46 *Vernat*] *Floret*. W.
Tum] *Etiam*. W.

49 *Hisce*] *Pro istis*. W.
 51 *Compensant*] *Rependunt*. B.
 54 *Confectos*] *Constrictos*. B. afflic-
 tos. W.

59 *Lutcam*] *Limosam*. i. e. corpus,
 propter costas. B. corpus a costis. W.
 60 *Usus*] *Jejunii*. B.

61 *Limum*] *Hominem*. W.
 64 *Enervans*] *Infirmans*. B. W.

71 *Tu*] *Sc. dum*. W.
 73 *Annuat*] *Consentit*. B.

Dexter] *Prosper*. B.
Secundo] *Prospero*. B.

74 *Velud*] *Sicut*. B.
 77 *Bonum*] *Cibus*. W.

79 *Sparsus*] *Ipsa æsca vel cibus*. W.
 HYMN. IX. 1 *Puer*] *Christe*. B. W.

Plectrum] *Pro lingua*. B. W.
Choreis] *Canticis*. B.

2 *Melodum*] *Modulabile*. B. W.
 3 *Pangat*] *Sonet*. B.

Lira] *Dicitur a varietate chorda-*
rum. *lirin g. varietas*. B.

4 *Rex*] *David*. B. W.

5 *Infulatus*] *Veste sacerdotali indu-*
tus. B.

8 *Orbis*] *Ordo Angelorum*. W.
Terra] *Homines*. W.

9 *Comminus*] *Prope*. B.

16 *Obnoxia*] *Debitricia*. W.

21 *Os*] *Faciem*. W.

28 *Cantaris*] *Vasis Ydriis*. B. W.

30 *Rex*] *Architriclinus*. W. Regem,
architriclinum dicit. *Architriclinus*
enim princeps lectorum. *Cline Græ.*
lectus. *Antiqui enim tres lectos habe-*
bant, unum domino, secundum domi-
næ, tertium hospiti. *Regem vocat*
dominum domus, vel *sacerdotem*, qui
 ad benedicendas nuptias venerat. B.

Sapore tinctis] *Saporatis*. B. colo-
 ratis, mutatis. W.

32 *Ratum*] *Firmum*. B. W.

33 *Piamina*] *Medicamina*. Gold.
piacula, *mundamina*. W. B.

35 *Nectare*] *Sputo*. W. saliva. B.

36 *Orbibus*] *Oculis*. *Orbes vocamus*
oculos, propter rotunditatem. hinc et
orbem dicimus, ob rotunditatem. B.
 W.

38 *Vexet*] *Moveat*. W.

39 *Obsecundat*] *Obtemperat*. B.

Mitis] *Mitefacta*. W.

40 *Extimum*] *Extremitatem*. B. W.

43 *Ephæbum*] *Juvenem*. W. B.

51 *Fatiscit*] *Deficit*, *affatim hiscit*.
 B.

53 *Impos*] Impotens. W.
 55 *Efferatis*] Ferinis. W.
 56 *Corripit*] Detinet et arripit sc.
 diabolus. B. W.
 57 *Lymfaticum*] Furens. B.
 58 *Ferte*] Dicit Deus. B.
Qualis] Cofinis. W. corbibus. B.
 59 *Referta*] Satiata. B.
 63 *Lacunam*] Foveam. B. fossam.
 W.
 64 *Meatus*] Transitus. B.
 68 *Veterna*] Morbosa vel antiqua.
 B.
 71 *Intrat*] Christus. W.
 74 *Obice*] Vecte. W.
 76 *Fulva*] Lucida. W.
 78 *Squalentis*] Nigrantis. W.
 79 *Lugubri*] Flebili. W. lacrimabili.
 B.
Ferrugine] Nigredine. B. W.
 81 *Chaos*] Tenebras. W. chaos et
 melos, neut. gener. numer. singul.
 B.
 87 *Corona ex sanguine*] Per marty-
 rium est. B. W.
 88 *Anguis*] Antiquus hostis. W.
 89 *Perusti*] Consumti. W.
 90 *Sibila*] Sibilosa. W.
 92 *Versipelli*] Callido. W.
 93 *Diluit*] Abluit. W.
 94 *Dux*] Deus. W.
 95 *Insuesceret*] Consuesceret. B. ac-
 tivum. W.
 100 *Cerneres*] Si adesses, cernere
 posses. W.
 101 *Tepescere*] Incalescere. B.
 103 *Occasum*] Mortem. B. Gold.
 105 *Cælo*] Ad cælum. B.
 106 *Macte*] Salve. W. magis aucte.
 B.
 107 *Cluis*] Splendes vel abundas.
 W.
 111 *Perstrepunt*] Personant. W.
Concentibus] Simul cantantibus. B.
 HYMN. X. 1 *Ignæ*] Quem Græci
 vocant pir noëron, ignem sensualem.
 W.
 3 *Vividum*] Animam et corpus. W.
 4 *Effigiasti*] Finxisti. B.
 6 *Tibi*] A te. W.

7 *Vegitata*] Roborata. W.
 14 *Tolerare*] Pati. B.
 16 *Sibi*] A semetipsis. B.
 20 *Liquorem*] Serenitatem. B.
 23 *Compactaque*] Conjuncta. W.
 24 *Retexi*] Dissolvi. W.
 27 *Monstras*] Monstrasti. W.
 29 *Generosa*] Nobilia, animæ. W.
Caducis] Corporis. W. in membris.
 B.
 30 *Carcere*] In carc. W.
 31 *Pars illa*] Anima. B.
 34 *Luteum*] Non sobrie. nomen. W.
Sapit] Vult. W.
Captat] Appetit. W. B.
 37 *Generis*] Originis suæ. W.
Ignis] Anima vivax. B. W.
 41 *Requiescere*] In sepulcro. W.
 42 *Sine mente*] Sine anima. W.
 44 *Sensus*] Animæ. B. W.
 46 *Calor*] Anima. B. Gold.
 53 *Sepulchris*] Cymitron Græce,
 Latine dormitorium. hinc Cymiterium
 et Cymiteria dicuntur. i. e. dormito-
 ria, in quibus sancti q. dormire vi-
 dentur usque ad diem iudicii. W.
 56 *Ambitus*] Ornatus vel honor. W.
 59 *Sabeo*] Fure. B.
 64 *Non mortua*] Unde in Job: 're-
 stituetur ut lutum signaculum, et sta-
 bit q. vestimentum.' Signaculum,
 hominem vocat, qui in lutum redigi-
 tur, et q. lotum vestimentum reser-
 vetur. W.
 66 *Utpote*] Ut æstimo. i. e. quasi. B.
 67 *Omnia*] Post generalem resur-
 rectionem. W.
 69 *Qui*] De his qui mortuos sepe-
 liunt. W.
 70 *Aggere*] Cumulo. W.
 74 *Sorte sub una*] Una sors est om-
 nium, videlicet mori. W.
 77 *Sator*] Pater. B. W.
 79 *Rite*] Rationabiliter. W.
 80 *Jus*] Legem. W.
Exsequiarum] Exequiæ ab exse-
 quendo. W.
 83 *Humandi*] Sepeliendi. B.
 84 *Fleta*] Deplorata. W. plorata,
 lamentata. Gold.

- 88 *Inlita*] Tincta. W.
Serena] Clara facit. W.
90 *Egena*] Indigens. quia necesse est, ut habeat rationem. B.
91 *Mordax*] Dura. B.
92 *Vexat*] Fatigat. B.
93 *Docuit*] Deus. B.
95 *Nocte*] Nox, pro tribulatione. Gold.
104 *Futescere*] Resolvi. W. dissolvi. B.
106 *Color albidus*] Pallor. Gold.
Inficit] Corruptit. B.
Ora] Facies. B.
107 *Venustior*] Pulchrrior. B.
108 *Tinguet*] Colorat. W. humectat. B.
110 *Carpet*] Corruptet. B.
112 *Adeso*] Consumto. W. B.
113 *Morbis*] Diabolus, qui morbos infert. W.
117 *Eminus*] Longe. W. B.
120 *Moverat*] Excitaverat contra alios. W.
Dolores] Morbos. B.
135 *Sequestro*] Commendo, separo. W.
137 *Hæc*] Caro. W.
139 *In istis*] Corpore. W.
141 *Depositum*] Commendatum. B. W.
143 *Fictor*] Plasmator. B.
144 *Enigmata*] Imagines. B. Gold.
145 *Modo*] Cito. B. W.
149 *Curiosa*] Corruptibilis. nam caries est putredo ligni. B. a carie. i. e. putredo. tremetres (leg. teredines) vocantur vermes, qui ligna comedunt, et in putredinem redire faciunt. W.
153 *Flamina*] Venti. W.
154 *Vacuum per inane*] Vacuum ærem. B.
157 *Dum*] Sc. usque. W.
160 *Requiescere*] Usque ad resurrectionem. W.
161 *Senis*] Abraam. W.
162 *Lazari*] Eleazar qui et Lazarus. W. B.
174 *Famulam*] Famulantem. B. W.
- 177 *Fovebimus*] Ornemus. W.
179 *Titulumque*] Epitaphium. W.
HYMN. XI. 2 *Recurrrens*] Sursum. B.
4 *Tramitem*] Viam. W.
7 *Subductam*] A brevitate diei. B.
8 *Sensim*] Leniter. W.
11 *Gradatim*] Per gradus. per centum octoginta gradus ascendit Sol, quando crescunt dies: et per eodem descendit, et tot sunt anni dies; additis quinque, qui intercalares dicuntur. W.
Denuo] Iterum. B.
13 *Emerge*] Ascende, vel exi a cælis, Christe. B. W.
Pusio] Jesu. B.
15 *Parens*] Mater. W.
16 *Duplex*] Hominis et Dei. W.
18 *Editus*] Angelo nominante. B.
20 *Calebas*] Vigebas. calleo, vigeo, possum. W.
21 *Prompta*] Parata. B. W.
23 *Effectu*] Facta. W.
26 *Digesto*] Disposito. W. ordinato. B.
28 *In patris sinu*] Cum patre semper erat. W.
29 *Rotata*] Discursa. W.
Annalium] Temporum vel librorum. B.
34 *Nenias*] Vanitates. H. B. nenias vanitates sunt titulorum, quæ adhibebantur mortuis, quæ nihil proficiunt. W.
35 *Algida*] Frigida. W.
38 *Prædonis in jus*] In Diaboli potestatem. W.
39 *Mancipatam*] Q. mancipatum traditam. W.
43 *Impune*] Sine pœna Diaboli. B. sine vindicta. W.
45 *Induit*] Indidit. W.
46 *Excitato*] A morte. B.
50 *Te*] Christe. B.
Creator] Pater. B.
51 *Indidit*] Corporavit. B.
52 *Glutinosus*] Ligans. W.
54 *Matura*] Plena. W.
Per fastidia] Dignitates. per tem-

porales expectationes. W.

62 *Fernantis*] Florentis. B.

64 *Veternum*] Peccatum. B. Veter-
nus morbus, qui et intercutaneus di-
citur. W.

66 *Rus*] Superficiem. W.

68 *Nardo*] Preciosissimo unguento.

B.

Nectare] Fide. B.

72 *Cotibus*] Lapidibus. B.

74 *Rex*] Quercus. B.

75 *Anomum*] Genus pigmenti. B.

76 *Miricis*] Genistæ. W. humilima
arbor. B.

82 *Excors*] Insensata. B.

83 *In pastu*] Quia tantum de comes-
tione curant. W.

87 *Quadrupes*] Pecora vel pecorina.

B.

88 *Sapiatque*] Intelligat. B.

89 *Prosapia*] Progenies. B.

Patrum] Judeorum. W.

91 *Credas*] O lector. B.

92 *Lymfutam*] Furentem. B.

100 *Dederunt*] Ostenderunt. B. *Hic*
nunc lacuna est in Bongarsii codice.

HYMN. XII. 20 *Obductam*] Cooper-
tam. Obductum vulnus dicimus clau-
sum. W.

22 *Sirio*] Syrius stella. Syro, traho.
inde Syria stella, a longo tractu. W.

26 *Januam*] Ortum. W.

39 *Interminum*] Qui terminum non
habebat. W.

40 *Choo*] Chaos, confusio elemento-
rum, quæ fuit in primordio. W.

ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΟΝ ΛΙΒ.

PRÆF. 6 *Recidit*] Radet. W.

11 *Adprobat*] Laudat. B.

24 *Magno*] Sc. precio. B.

25 *In atrio*] Intra Ecclesiam. B.

26 *Obsoletum*] Vitiis. B.

Caducis] Vilibus. B.

31 *Vel*] Etiam. B.

PERISTEPH. HYMN. I. 3 *Notis*] Ca-
racteribus. W.

4 *Pollet*] Splendet. W.

Hibera] Hispanica.

8 *Arenas*] Sepulchra.

10 *Exteri orbis*] Alienæ provinciæ.

12 *Ambiant*] Desiderant.

13 *Congessit*] Cumulavit.

17 *Murmur*] Precem.

21 *Testibus*] Martyribus. Nam
martyres testes interpretantur.

23 *Dispendio*] In disp.

25 *Probis*] Probatis, bonis, et dici-
tur probus q. probitate vel bonitate
probatus.

27 *Hostico*] Hosticus et hostilis,
unum sunt.

30 *In fonte rubro*] Sanguinis.

31 *Rudem*] Inconsuetam.

Laboris] Qui antea bene vixerant,
sed excocti diversis suppliciis.

32 *Perenne*] Milites cingulo ute-
bantur.

Cingulum] Coronam.

33 *Sueta*] Ante ea, quondam.

Militat] Nunc, gladio spiritus.

Sacrariis] Christi templis.

35 *Draconum*] Quia vexilla regum
erant in modum Draconum vento in
se recepto.

37 *Vile*] Sc. esse.

Expeditis] In paratis vel porrectis.

42 *Defugas*] Defuga, vel refuga,
vel perfuga vocatur, qui unum reli-
quit et ad alium confugit.

44 *Illu*] Fides.

Ungulas] Genus tormenti, quo co-
rium martyribus detrahebatur.

45 *Expetebat*] Desiderabat.

46 *Bojis*] Boja et бага unum sunt.
bacæ plural. sunt catenæ.

48 *Plectitur*] Punitur, condempna-
tur.

50 *Ingesta*] Facie.

51 *Dulce*] Dulcis res fuit.

53 *Sodalitas*] Sodales dicuntur, quasi
simul edales, i. e. simul comedentes.

56 *Catastas*] Genus tormenti. i. e.
lecti ferrei, quibus impositi martyres,
ignis subponebatur.

58 *Mammonæ*] Dæmoni vel divitiis
mundanis.

60 *Cælestis ignis*] Anima.

61 *Chirographo*] Manualis conscrip-
tio.

- 64 *Tribuni*] Super mille.
Absistite] Discedite.
65 *Torques*] Circulos.
Sauciorum] Infirmorum.
Præmia] Quæ sunt.
68 *Infames*] Sine bona fama ingloriosos.
71 *Rigor*] Duritia.
72 *Calips*] Ferrum. calips Græ. sideros.
73 *Obsoleta*] Inveterata.
84 *Patere*] Illis.
85 *Anulus*] Qui signat fidem sine fine figurans.
86 *Orarium*] Ab ore, i. e. sudarium.
87 *Intimum*] Secretum.
88 *Liquentis*] Liquidi vel sereni.
89 *Visum*] Hominum.
92 *Herens*] Dubitans.
96 *In*] Pro, ad.
Spiritus] Animas.
102 *Quæstione*] Examinatione.
105 *Crescit*] Tumescit.
113 *Algidus*] Febris.
117 *Hiberus*] Fluv. Hispaniæ.
Alluit] Influit.
118 *Hymnite*] Canite.
HYMN. II. 1 *Fanorum*] Idolorum.
B. W. fana, dicta templa, ab eo, quod est fano, i. e. vox, i. e. a responsis. W.
Parcens] Mater. B.
2 *Roma*] Tu. W.
Dedita] Tradita. W.
4 *Triumphas*] Vincis. W.
Barbarum] Gentilem. B.
6 *Frenis*] Legibus. B.
7 *Monstruosis*] Terribilibus. W.
10 *Togatæ*] Nobili. W. pacificatæ. B.
Insignibus] Ornamentis, cum absolutum est; cum adjectivum, gloriosis. B.
14 *Cossi, Camilli*] Duorum ducum.
Cossus, Afrorum lingua rugosus; Camillus, ingenuus. W. Cossi, ducis: Camilli, consulis. B.
18 *Prodiga*] Perditrix. B. prodigus, q. porro adiens. i. e. porro distribuens. W.
23 *Fore*] Futurum esse. W.
32 *Palmam*] Coronam. W.
39 *Levita*] Levita interpretatur assumtus sicut Diaconus minister. W.
Gradu] In ministerio. W.
40 *Præstantior*] Nobilior. B. sublimior, quia præstat. W.
44 *Votusque*] Devotas, votivas. W. oblatas. B.
45 *Versat*] Cogitabat. W.
Famem] Cupiditatem. W. desiderium. B.
48 *Exactor*] Quæsitior. B.
50 *Numos*] A Numa Cæsare. W.
54 *Archam*] Ab arcendo visum. W.
Ditibus] Aureis. B.
55 *Refertam*] Plenam. W.
56 *Moneta*] Moneta dicitur eo quod monet mentem inscriptione nominis regis, ne paracaraximi. i. e. falsi numi, fiant. W.
Conditos] Absconditos. W.
57 *Conqueri*] Causari. W. deplorare. B.
61 *Abest*] Absit. W.
64 *Orgiis*] Officiis. Orgia, ministeria. B. ministeriis vel sacrificiis. W.
65 *Proditum est*] Dictum est. W.
67 *Libent*] Sacrificent. W.
69 *Scyfi*] Vasculis. B.
Ferunt] Dicunt homines. W.
71 *Sacris*] Officiis. B. W.
73 *Tum*] Insuper. W.
Fratribus] Vobis. W.
75 *Fundis*] Possessionibus. W. agris. B.
76 *Sestertiorum*] Talentorum, sestertium, V. sextarii. i. e. duo scrip. et semis. B. W.
77 *Addicta*] Assignata. B. K. m. abavis addicta heredibus vel deputata, tradita. W.
78 *Fædis*] Quod vobis fæde augetis. W.
Auctionibus] Venditionib. W. B.
79 *Echères*] Carens hereditate. W.
80 *Sanctis*] Ironice.
81 *Occuluntur*] Absconduntur, occultantur. B. W.
86 *Præstrigiis*] Maleficiis. B. doctrinis. præstrigia dicuntur a præstringendo, eo quod præmoneant homi-

nem et constringant timore suis demonstrationibus. W.

87 *Exaggeratos*] Accumulatos. W.

89 *Poscit*] Indiget. B.

90 *Fiscus*] Sacculus, in quo publica pecunia portabatur. W.

Ærarium] Gazophilacium. B.

91 *Dedita*] Tradita. W.

Stipendiis] Publicis. W.

94 *Suum*] Proprium. B.

95 *Nomisma*] Imaginem. B.

98 *Nempe*] Quippe. W.

100 *Signat*] Vendicat, curat. W.

101 *Aureos*] Mancusa. Philippi, mancosi. sed hic Philippos, metri causa. B. W. Mancusa Philippis est civitas; de qua in Evang. venit Jesus in partes Cæsareæ Philippi. W.

106 *Venditis*] Spargitis. B.

110 *Refert ad ista*] Respondet. B. W.

112 *Annuat*] Consentit. B. W.

117 *Tantum*] Tam multum. B.

118 *Enigmatum*] Figuras. B. denariorum. Enigma, obscura parabola. inde enigma dicit nummorum. nam metallis insensatis, obscuris, nomen regis capitur et imponitur. W.

119 *Augustus*] Octavianus. W.

121 *Locupletis*] Divitis, locuples talentis. W.

Archam numinis] Thesaurum Dei. W.

127 *Fungar*] Utar. B.

Efficacius] Operosius, melius, perfectius. W.

128 *Munere*] Officio. B.

129 *Digestim*] Ordinatum, ordinabiliter, rationabiliter. B. W.

130 *Supellex*] Substantia. B. thesaurus. W.

131 *Calculanda*] Numeranda, ordinanda. B. W.

132 *Summula*] Numerus. stipendium dicitur summula a sumendo. W.

136 *Gestiens*] Gaudens, exultans. B. W.

139 *Sponsor*] Promissor. B.

143 *Stipem*] Elemosinam. B.

144 *Cogens*] Colligens. B.

145 *Illic*] Sc. fuit. W.

Obtutibus] Visibus. B.

146 *Orbes*] Orbes dicunt vestigia aratri: sed non hic. nam scilicet sunt cavati oculi. W.

149 *Infracto*] Valde fracto. genua habens, sed non utitur. W.

150 *Trunco*] Syncope. B.

153 *Est*] Sc. illic. W.

154 *Tabē*] A tabe. W.

155 *Arens*] Arida. W.

159 *Penu*] Ærario, cellario. W. B.

161 *Exin*] Mox. B. deinde, unde exinde. B.

162 *Viritim*] Singillatim, per singulos ordinatim. W. singulariter per singulos viros. B.

164 *Pro templo*] Coram. W.

165 *Præscriptus*] A iudice deputatus. W.

Fluxerat] Venerat. W. præteriiit. B.

168 *Efflagitans*] Postulans. W.

169 *Tum martyr*] Ait. B. W.

Assistas] Ut. B.

170 *Coramque*] Palam. B.

175 *Patentes*] Amplas. B.

180 *Fragor*] Clamor. B.

183 *In Laurent.*] Contra. B.

188 *Dispuenda*] Contemnenda. B.

189 *Sitis*] Desideras. W.

190 *Rudera*] Arizzi vel stercora. B. rudera dicunt maceriam ruinæ. W.

192 *Pænalis*] Durus. B. W.

Excudit] Fabricat. B. excoquit. W.

194 *Arenis*] Sicut Pactolus et alii. W.

197 *Pudor*] Castitas. B. verecundia. W.

198 *Integritas*] Virginitas. B. W. H.

199 *Occidit*] Deficit. W.

201 *Quid*] Quare. B.

Venenum] Avaris. W.

Gloriæ] Aurum dicit. W.

202 *Magni*] Precii esse. B. W.

204 *Et*] Etiam. B.

Humanum] Sc. aurum. W.

205 *Hi*] Mendici. W.

Alumni] Socii vel filii. B.

Luminis] Regni cælorum. W.

- 206 *Artat*] Affligit. W.
 208 *Insolescat*] Superbiat, sine consuetudine vivat. W. intumescat. B.
Turgida] Superba. W.
 209 *Cum*] Quando. B.
Dissicit] Secat. B. consumit, lacerat. disperdo, dissicio. W.
 210 *Viget*] Interius. W.
 211 *Vicissim*] Mutuatim. W.
 212 *Sensuum*] Mentium. W.
 213 *Nam*] Quoniam. B.
In] Ad. B.
 215 *Effetus*] Infructuosus. B. H. vacuatus. W.
 216 *Elumbe*] Infirmam libidinem, quia sine viribus facit. B. infirmum, debile, infirmam libidinem. W.
Contrahat] Colligat. B.
 221 *Commitle*] Compara. B. W.
Pestium] Vitorum. W.
 223 *Carnisne*] Utrum. B.
 227 *Venusti*] Pulchri. W.
 229 *Valentes*] Robustos. W.
 231 *Mancum*] Carve. B. W.
 233 *Quenvis*] Quemcunque adfer. W. B.
 234 *Ore*] Facie. W.
 236 *Pauperum*] Sc. sit. B. W.
 237 *Serico*] Purpura. B.
 239 *Hidrops*] Hunc. W.
 242 *Volum*] In mediam palmam. W. medietas palmæ. B.
 243 *Aduncis unguibus*] Ungulis. W. curvis. B.
 246 *Scorta*] Scortum q. sortum. sortum est solea. sicut enim solea maceratur in manu sutoris: sic pellicula meretricis ab adulteris. W.
 247 *Cloacis*] Lacubus, sordibus. cloacæ sunt loca, in quibus adunatur stercore civitatis. W.
 249 *Fervens*] Ardens desiderio. W.
Ambitum] Cupiditatem. W. honorem. B.
 250 *Æstuans*] Desiderans. B.
 251 *Mersis*] Occultis. B. in mentem mersis. W.
 254 *Prurit*] Q. perurit. B. ardet. prurigo ex ardore nimio venit. W.
 255 *Vexatur*] Sc. credit. W.
Scalpit] Scabit. B.
 258 *Strumas*] Tumores. W. chelen. W. B.
Retexam] Referam. B.
 259 *Purulenta*] Putrida. W. venenosa. a pus, puris. B.
 264 *Morbo regio*] Elephantico. B. regius morbus et arcuatus et ictericus et elephanticus. regius ideo dicitur, quia non potest curari, nisi regis cibis: aut quod regionem mortis pandat. elephantinus, eo quod elephantino osse curetur. arcuatus, eo quod colorem arcus cælestis habet. W.
 267 *Brevi*] Tempore. W. statim. B.
 274 *Interim*] Nunc usque. B. dum hic est. W.
 277 *Facultas*] Possibilitas. B. W.
Suppetat] Abundat. W.
 280 *Reccensendos*] Numerandos. B.
 282 *Muculentis*] Sordidis. B. mucus, *rotz*, murcus, qui præcisum habet nasum. W.
 284 *Lipposque*] Sc. oculos. W.
Putri] Humida. W.
 285 *Tetrius*] Nigrius. B.
 286 *Leprosus*] Leprosus a laterum pruritu. B.
 289 *Animabus*] Vacat. W.
Inversa vice] Una pars. W.
 290 *Forma*] Imago. B.
 293 *En ergo*] Sc. habes. W. B. præsentatim. W.
 294 *Proxime*] Nuperrime. W.
 303 *Dannum*] Amissionem. B.
 304 *Ignis*] Amoris. B. H.
Nescias] Viduas. W.
 305 *Monile*] Ornamentum. W.
 306 *Comitur*] Ornatur. B. W.
 307 *Dolata*] Ornata. B.
 309 *Eccum*] Ecce. B.
 317 *Furcifer*] Exclamative. succensor ignis. W.
 318 *Strofos*] Versutias. B. fraudes. versutias, strofa, fraus, quæ techna vocatur, unde strofosus, fraudulentus, vocatur. W.
Cavillo] Derisione vel deceptione.

cavillum, convitium cum joco. B. il-
lusione vel decept. derisoria. B.

Mimico] Scurrili. B. H.

319 *Nexuisse*] Involvisse. B.

320 *Saltas*] Saltare facis vel sal-
tando dicis. B. W.

321 *Concinna*] Composita. B. W.

Visa] Sc. est. B.

Urbanitas] Eloquentia. B. W. conve-
niens urbanitas, i. e. pulchritudo. cin-
num genus potionis ex diversis mix-
turis composita. inde concinna res,
ex diversis composita sententiis. W.

324 *Acroma*] Gloriosus ludus. acro-
ma proprie lyrarum auditio; hic au-
tem jocus accipitur vel carmen scæ-
nicum. B. W.

325 *Adeone*] Nonne adeo. W.

Austeritas] Severitas. W. asperi-
tas. B.

326 *Fascibus*] Honoribus. B. W.

327 *Adeon'*] In tantum. B.

329 *Oppetam*] Moriar. B. H. W.
oppetere, q. terram petere. nam viri
fortes, dum moriuntur, terram more
petunt, ne vox audiat. W.

330 *Votiva*] Desiderabilis. W. B.

335 *Compendiosus*] Brevis, diffici-
lior. B. W.

339 *Inextricabilis*] Infinibilis vel
insolubilis. B. indissolubilis. W.

344 *Abdita*] Occulta. W. secreta. B.

345 *Senescens*] Deficiens. B.

347 *Sensim*] Leniter. W.

348 *Semustulati*] Semiusti. semus-
tulatus et semustus, unum sunt. B.
W.

350 *Misteriarches*] Princeps minis-
ter. W. mysterii princeps. et Græ-
cum est. B.

Incidit] Sc. in pœnam. W. B.

352 *Debeant*] Sc. alii. B. W.

356 *Vulcanum*] Ignem. B. W.

359 *Nudare*] Despoliare. B.

360 *Vincire*] Ligare. W. B. H.

361 *Os*] Facies. B. W.

363 *Legifer*] Moyses. B. W.

368 *Impatiens*] Non sustinens. W.

371 *Per imbrem*] Per densitatem.

W.

373 *Inluminatum*] Manifestatum.
B. manifestum. W.

Hoc] Genus fuit. W.

Eminus] Elonge. B.

374 *Recens*] Recenter. B. W.

Piatis] Baptizatis. B.

378 *Os*] Faciem. B. W.

Oblitum] Circumdatum. W.

Situ] Tenebris. W.

379 *Nigrante*] Nigro. B.

380 *Clarum*] Claritatem. W.

384 *Sudo*] Sereno. B. W. sudum
dicimus q. sub udum serenitas, quæ
post pluvias sit. W.

385 *Quin*] Insuper. B.

Qualitas] Sc. Laurentii. W.

388 *Nidor*] Fœtor. W. B. H.

Nectar] Dulcedo. omnis suavitas
odoris dicitur nectar. W. odor suavis.
B. H.

390 *Aura*] Odore. W.

Adficit] Affligit. B. affixit. W.

391 *Vindice*] Vindicante. B.

392 *Oblectamine*] Delectatione.

397 *Diutinus*] Longus. B. W.

399 *Ultro*] Sponte. B.

E catasta] E craticula. B. qui in
catasta erat. W.

403 *Periculum*] Inquisitionem, sepa-
rationem. B. W.

404 *Vulcanus*] Dicitur ignis. W.

406 *Tunc ille*] Sc. ait. W.

409 *Ludibundus*] Similis ludenti. W.
B.

419 *Quirinali*] Romanæ. B.

425 *Remi*] Imperatoris Romano-
rum. B.

426 *Concessit*] Convenit. B. sc. Do-
minus. W.

430 *Jus*] Lex. B.

435 *Cæleris*] Gentibus. B.

436 *Mens*] Fides. B.

437 *Confederentur*] Conjungantur.
B.

438 *In symbolum*] Unitatem, fidem
Catholicam. W. concilium, unam fi-
dem. B.

439 *Mansuescat*] Mitis fiat. B.

441 *Advertat*] Sentiatur. W. intelli-
gat. B.

- Abjunctas*] Separatas. B. W. H.
 443 *Fidelis*] Credulus. W.
 444 *Numa*] Consul, i. e. Sabini. B. W.
 446 *Catonum*] Consulum. B. consiliariorum vel sapientum, legis doctorum. W.
Curiam] Familiam. B.
 448 *Frigum*] Trojanorum. B. W.
 449 *Sterculum*] Adjectivum, i. e. cloacinum. B. W.
 454 *Gabriel*] Fortitudinem tuam. B. W.
 456 *Errans Julia cecitas*] Roma. B. Romana Ascanii. W.
 461 *Alter*] Unus. B.
Vocator] Prædicator. B.
 463 *Recludit*] Aperit. B.
Creditas] Sc. sibi. B.
 466 *Oblite*] Vocativi casus. B.
 468 *Plebemque*] Christianitatem. B.
 469 *Exterminat*] Depellit. W. extra terminum minat. B.
 472 *Officit*] Valde nocet. B. obest. W.
 473 *Principem*] Constantinum vult dicere. B. W.
 476 *Sinat*] Non consentit. W.
 478 *Valvas*] Fenestras. B. seras. W.
 479 *Damnet*] Claudat Constantinus. B. W.
 480 *Obdens*] Opponens. W. contra dans. B.
Pessulos] Vectes. B.
 481 *Pura*] Deo dicata. W.
Sanguine] Inquinamento. W.
 483 *Æra*] Idola. W.
 485 *Hic*] Tunc. W.
Orandi] Sc. sancti Laurentii. W.
 486 *Vinculi*] Corporis. W.
 491 *Libertas*] Fiducia Laurentii. W.
 492 *Ambire*] Desiderare. H. B.
 493 *Repens*] Repentina. W.
Medullas] Viros. W.
Indoles] Nobilitas. W.
 496 *Nugas*] Idola. W.
 497 *Refrixit*] Gelavit. B. W.
 500 *Sacellis*] Templis Deorum. B. W.
 501 *Tribunal*] Ad Ecclesiam. W.
 502 *Dimicans*] Pugnans. W.
 503 *Ense*] Gladio. W.
 505 *Auctorem*] Diabolum. W.
 506 *Tum*] Usque.
 507 *Lacessit*] Provocat cum præli. W.
 509 *Æternum*] Æternaliter. B. in æter. W.
 511 *Festa*] Dea ignis. B.
Lares] Ignes. B.
 513 *Quiritum*] Romanorum. W.
 514 *Sinpubium*] Combarbationem, nam simulacrum illius barbarum fuit. B. H. barbati in pictura. W.
Numæ] Consulibus. B. Cæsaris. W.
 516 *Resultat*] Laudat. B.
 517 *Lumina*] Principes, principalia. B. W.
 518 *Luperci*] Idoli. W. sacerdotes Panis dicti quod lupos ab ovibus arceant. hi vere pastores sunt. Lupercal vero templum Panis, ita appellatum, quod ei sollemnia ludicra celebrantur. unde lupercalia, prostibula dicuntur. B.
Flamines] Sacerdotes Deorum. Flamen est dictum q. filamen, eo quod filo caput cingebant antiqui. W.
 521 *Domus*] Familias. B.
 522 *Sexu ex utroque*] Virorum et mulierum. W.
 523 *Pignera*] Pueros. W.
 524 *Liberum*] Hominum. W.
 525 *Pontifex*] Sacerdos. W.
 526 *Ascitur*] Adquiritur. W.
 527 *Ædemque*] Ecclesiam. W.
 528 *Vestalis*] Quæ fuit sacra in vestibus. B.
Claudia] Virgo Vestæ, quædam famula Vestæ, Claudii filia fuit. W. familia. B.
 530 *Incola*] Romani cives. W.
 531 *Comminus*] Prope. B. W.
 532 *Sedem ossuum*] Sepulchrum. W.
 533 *Propter*] Juxta. B.
Advolve] Prosternere. W.
 534 *Fletibus spargit*] Plorat. W.
 536 *Murmure*] Oratione. B. susuratione. W.

537 *Hiberus*] Fluvius Hispanicus. W. Hispanicus. B.

538 *Alpibus*] Montibus. W.

539 *Cottianorum*] Alpium. duæ Alpes, Cotianæ et Pyrenæ. B. Cotianorum, Scottorum. W.

Ninguidos] A nive. B.

543 *Urbanum*] Civile. B.

547 *Coram*] Præsentialiter. B. manifeste. W.

548 *Cælum*] Ad Deum. W.

Intuemur] Operibus propinquamus. W.

Eminus] Longius. W.

550 *Passionem*] Passionis diem. W.

554 *Allectus*] Electus, advocatus. W. B.

Municeps] Telonearius minister vel civis. B. W.

556 *Civicam*] Angelicam vel domesticam. B. cælestium civium, cælestem. W.

557 *Videor videre*] Mibi cernitur. W.

558 *Virum*] Laurentium. W.

559 *Roma cælestis*] Hierusalem. B. W.

560 *Legit*] Elegit. W.

561 *Credita*] Sc. tibi. B. illi. W.

562 *Datum*] Sc. illi. W.

563 *Quiritum*] Militum. W.

564 *Annuis*] Subvenis vel consentis. B. adjuvas. W.

565 *Postulat*] Orat. W.

568 *Ullus*] Sc. hominum. W.

569 *Adsies*] Pro adsis. B. W.

570 *Alumnos*] Filios. W.

571 *Lactante*] Satiante. W. B.

583 *Corpori*] Peccato. W.

HYMN. III. 1 *Germine*] Generatione. H.

Eulalia] Interpretatur boniloqua. B. Eulalia, boniloqua. Eusebia, bona cultura. Theosebia, Dei cultura. W.

2 *Indoli*] Ingeniosa vel bona spe. W. spe vel virtute. B. indoles, est imago quædam propriæ virtutis. B. W.

3 *Emeritam*] Emerita, civitas Hispaniæ, dicta quod ibi emeriti, i. e.

Delph. et Var. Clas.

veterani milites erant. B. W.

6 *Occiduo*] In fine. B.

7 *Tulit*] Genuit. B. detulit. W.

10 *Titulo*] Sepulchro. B.

11 *Curriculis*] Annis. B.

13 *Crepitante*] Sonante. W.

Pyra] Pyra ignis dicitur genus: qui, antequam succendatur, rogus vocatur. W.

15 *Rata*] Arbitrata. W.

17 *Patris*] Omnipotentis. W.

18 *Toro*] Conjugio. B.

19 *Crepundia*] Monilia, ornamenta, gemmas. insignia vel indicia, quæ expositis infantibus adhibentur. W. jocalia ornamenta. B.

20 *Pusiola*] Parvula. W. juvencula puella. diminutivum a pusione, qui est communis generis, et significat puerum vel puellam fortiolem jam. inde pusiulus et pusiola, diminutiva. B. pusiola, pusilla. pusio dicitur primus natu. W.

21 *Spernere*] Scilicet cæpit. W. spernebat, i. e. abominabatur. B.

Sucina] Gemmæ fulvicolores, quæ ex lacrimis arborum fluunt, et in lapidem durescunt. Et sunt sucina a suco dicta. B. oscula, in ore infantum. W.

Flare] Flabat.

Rosas] Jocunditates mundanas.

22 *Fulva*] Aurea. B.

Monilia] Splendida ornamenta in vertice mulierum. W.

Respuere] bat. B.

23 *Ore severa*] Facie stricta, sobria. W. B.

Modesta] Quieta. W.

25 *Caniciem meditata*] Morem imitata est. B.

26 *Furiatatus*] Persecutio. H. mortalitas vel morbus. W.

30 *Adolere*] Incendere, aliter crescere. W.

32 *Ferox*] Fertilis. W.

34 *Anhela*] Spirans. W.

35 *Virum*] Syncope. B. pro virorum. W.

36 *Parentis*] Matris. W.

Prudent.

4 Y

- Agit]* Operatur. B.
 38 *Rure]* In pago. B.
 43 *Teste]* Vidente. B.
Movet] Aperit. B.
 45 *Invia]* Loca sine via. W.
 46 *Laceris]* Laceratis. B.
 53 *Qui]* Radius. W.
 54 *Face]* Luce. B.
 55 *Chao]* Chaos, confusio rerum. W.
 57 *Secuta]* Dum sequebatur. B.
 59 *Canopica]* Ægyptiaca, i. e. munda. B. W.
 61 *Cita]* Velox. B.
 62 *Peragit]* Percucurrit. W.
 63 *Eoa]* Orientalis. W.
 64 *Superba]* Nobilis. B.
 65 *Fascibus]* Honoribus. B. potest-
 tatibus vel pompis. W.
 66 *Rogo]* Interrogo. B. ad paganos
 dicit. W.
 69 *Sternere]* Flectere ad orationem.
 B. W.
Rasilibus scopulis] Rasis lapidibus,
 i. e. dolatis per imagines. B. W.
 71 *Manus]* Multitudo. B.
 72 *Christicolum]* Larum. B.
 76 *Isis]* Dea Ægyptiorum. W.
 80 *Frivola]* Vana vel mendacia. W.
 82 *Cliens]* Servus vel socius. B.
 servitor, amicus minor. W.
 83 *Prostituat]* Tradat vel turpiter
 se inclinet. W. B.
 85 *Gencrosa]* Christiana. B.
Quatit] Persequitur. B.
 86 *Dux bonus]* Per ironiam. B. W.
 88 *Inhians]* Appetens vel nimis cu-
 piens. W.
 90 *Excruciare]* Extorquere. B.
 92 *Coacta]* Coniuncta. B.
 94 *Penetrabitur]* Interficitur. W.
 95 *Exagitante]* Fatigante. W.
 96 *Talibus]* Verbis. B.
Excitus] Commotus. B. exitiabilis.
 W.
 98 *Lictor]* Carnifex; a ligando. B.
 W.
 101 *Quam]* In quantum. B.
 102 *Si potis est]* Si possibile est.
 W.
 103 *Torva]* Aspera vel minax vel
 contumax. W.
 105 *Genialis]* Nuptialis. B. lectus
 nuptialis vel honor gratus. W.
 120 *Thalamo]* Conjugio. B. W.
 123 *Temeraria]* Præsumptrix. B. W.
Debilitas] Deludis, excrucias, fe-
 das. W. infirmitas. B.
 124 *Ecce]* Aspice. B.
Parata] Sc. sunt. W. B.
 125 *Exitii]* Periculi vel mortis.
 W. B.
 131 *Rogo]* Interrogo. B. W.
 132 *Eminulis]* Longe præminentibus,
 ab eminus diminutivum. B.
 136 *Nihil]* Respondit. B. W.
 140 *Prosubigit]* Subvertit. B. H.
 Subigo multa significat: 1. acuo. ut,
 'subigunt in cote secures.' 2. com-
 pello; ut, 'subigitque fateri.' 3. fo-
 dio vel conculco; ut 'pede subigit
 terram.' W.
 142 *Juncea]* Tenera, juvenilia prop-
 ter viriditatem. B. W.
 144 *Ad ossa]* Usque ad. W.
 145 *Notas]* Figuras. B. maculas vel
 cicatrices. W.
 147 *Quam juvat]* In quantum, ju-
 cundum est. B. W.
Hos] Martyrii. W.
 150 *Eliciti]* Expressi vel extracti.
 B. W.
 156 *Carnificina]* Locus vel excrucia-
 tio. B. W.
 171 *Emicat]* Salit. B.
Repens] Subita. B. W.
 175 *Immocius]* Sicut columba est.
 W.
 179 *Plaudit]* Ludit, jocatur. B. W.
 181 *Satelles]* Minister, vel sequax.
 B. W.
 190 *Vice]* In similitudine. W.
 197 *Vetonie]* Provincia Hispaniæ.
 B. W.
 198 *Ano]* Fluvius. B. W.
 199 *Viridante]* Irrigante. W.
Rapax] Velox turbiter. B.
 200 *Luit]* Lavit. H.
 206 *Super]* Desuper. W.
 208 *Solum]* Pavimentum. W.
 209 *Rosulenta]* A rosa, sicut roru-

lenta a rore. W.

223 *Non caret*] Quia et in hieme ibi sunt. W.

Genialis] Nobilis. W.

226 *Comantibus*] Constantibus. B.

230 *Festa*] Festiva. W.

233 *Sita*] Posita. B.

235 *Propitiata*] Placata. W.

Fovet] Nutrit. W.

HYMN. IV. 3 *Cæsaraugustam*] Una civitas. B. a Cæsare Augusto, ipsius conditore. W.

4 *Res cui*] Sc. credita. W.

7 *Gestans*] Dum gestat. B. W.

9 *Cum*] Quando. B.

10 *Nube*] In nube enim, in qua cælum ascendit, credimus venire ad iudicium. W.

Rubente] Ignea. B.

13 *Excitata*] Elevata. B. erigens caput. W.

14 *Properanter*] Celeriter. W.

16 *Canistris*] Sarcophagis. W.

17 *Afra*] Africana. B.

20 *Tresque coronas*] Sc. aliorum martyrum. W. tres martyres, i. e. Faustum, Januarium, Martialem. B.

25 *Strofio*] Ornamento. B. cingulo, strofium, cingulum, ab eo quod est strofæ, i. e. convertere. W.

26 *Gemelli*] Duo diaconi. B. W.

31 *Ambos*] Duos. B.

32 *Quos veneramur*] Sc. martyres, quos s. dixit, Emeterium et Cheledonium. W.

33 *Parcilon*] Civitas. W.

Cucufate] Martyre. W.

Freta] Confisa. B. W.

34 *Narbo*] Civitas. B. W.

35 *Arelas*] Civitas. B. W.

37 *Lusitanorum*] A patria. B. Lusitania, provincia. W.

Caput] Quæ est caput. W.

43 *Complutum*] Civitas. W. opidum. B.

44 *Juabit*] Delectat. B. ferre. W.

Duorum] Martyrum. W.

45 *Tingis*] Civitas Cotiæ. B.

Sua] Propria. W.

46 *Monimenta*] Recordationes.

48 *Juga*] Fidem. W.

49 *Paucæ*] Urbes. W. civitates. B.

52 *Functæ*] Usæ. B.

53 *Revelhes*] Referes. W.

57 *Numerosiores*] Pluriores. W.

61 *Parens orbis*] Cartago, mater. W.

Pæni] Africani. B.

69 *Umbrarum*] Dæmonum. B.

77 *Inde*] Sc. Cæsaraugustæ. B.

78 *Clerus*] Cohors clericorum, i. e.

Cæsaraugusta. W. B.

79 *Infulata*] Ornata. B.

80 *Valeriorum*] Episcopi erant. B. W.

85 *Nostrum*] Pro nostrorum. B. W.

88 *Grandine*] Persecutione. W.

89 *Peregre*] In peregrinatione. B. W.

91 *Futuri*] Temporis. W.

99 *Prope litus*] Promontorium maris. W.

100 *Sagunti*] Civitatis Hispaniæ. B. civitas Hispaniæ, fida Romanis; et est gen. fem. W.

101 *Palestra*] Luctatione. B.

105 *Templo*] Sc. Vincentis. W.

106 *Partas*] Syncope. B.

Palmas] Martyres. W.

107 *Laureis*] Coronis. B. W.

108 *Cucurrit*] Coronatus est. W.

109 *Encerate*] Proprium nom. mulieris; Encrates, abstinens Græce dicitur. hinc Encratici hæretici vocantur, qui creaturas Dei damnant, dicunt, non esse bonum manducare carnem, et bibere vinum. W.

110 *Ossa virtutum*] I. e. fortia opera. nam viva erat, quando hæc fuerunt scripta. W.

Quibus efferati] Ossibus sevi. W.

112 *Dedecorasti*] Deturbasti. W.

115 *Tu morti*] Tu sola post martyrium viva fuisti. W.

117 *Seriem*] Ordinem. W.

118 *Carnis et cæsæ*] Abscisa carne, frusta est. W.

121 *Barbarus*] Durus. B.

122 *Impensus*] Effusus est. W. reditus. B.

- 125 *Minus*] I. e. non. B. W.
 126 *Abolens*] Delens. W.
 128 *Soporo*] Soporifero. B.
 129 *Cruda*] Recens. W.
Longum] Diu. W. longe. B.
 141 *Titulum*] Hoc decus. W.
Fruendum] Habendum. W.
 143 *Fuge*] Diu. W.
 145 *Sacra*] Civitas. W.
Candidatis] Martyrizatis. B. W.
 147 *Conscriptum*] Deputatum. W.
 148 *Pangere*] Laudare. W.
 149 *Ede*] Profer. B. compone vel
 canta. W.
 150 *Tibi*] A te. B.
Concinatur] Canatur. W.
 155 *Tulerit*] Sustinuerit. W.
 157 *Bella*] Sc. martyrum. W.
 158 *Quantus tua*] Sc. sanguis bella.
 B.
 161 *Posthinc*] Postea. W.
 162 *Renuente*] Respuente. W.
 163 *Saturninos*] Nam barbara no-
 mina erant. ideo in metro ponere ne-
 quibat. W.
 166 *Parvi facit*] Contemnit. W.
 168 *Rudis*] Nova. B. W.
 171 *Explicandus*] Pronunciandus.
 W.
 173 *Recolet*] Numeret. W.
 176 *Jure*] Lege. W.
 177 *Ad antiquum numerum*] x. et
 vii.
 178 *Specimen puellæ*] Pulchritudi-
 nem Estrate. W.
 180 *Fons*] Origo. W.
 181 *Silendi*] Sc. estis. W.
 183 *Secundo*] Prospero. W.
 184 *Agone*] Certamine. W.
 191 *Creatrix*] Parens. W.
 192 *Purpureorum*] Pro purpurato-
 rum. W.
 193 *Date*] Sinite ut.
 197 *Generosa*] Nobilis. B.
 HYMN. v. 1 *Prospera*] Prosperum
 age.
 11 *Quam*] Sc. tu.
 10 *Conluces insigni stola*] Quando
 sanctus a præsentī vita transit, quasi
 una stola lucet. Cum vero dies ju-

dicii venerit et animo et corpore re-
 munerabitur; tunc duabus stolis col-
 lucet.

- 13 *Idoli*] Species doli ab idea.
 21 *Maximus*] Ille.
 22 *Sanxit*] Decrevit.
 30 *Levita*] In templo additus.
Sacra] Ecclesia.
 32 *Columnis*] Septem donis Spiritus
 sancti.
 41 *Hic ille*] Tunc ipse.
 42 *Nonfelix*] Infelix.
 43 *Jus*] Conditio vel imperium.
 47 *Juventæ fervidæ*] Tuæ juventutis.
 49 *Cape*] Intellege.
 50 *Cæspite*] Sicut tunc mos erat.
 52 *Luenda*] Persolvenda.
 53 *Altrinsecus*] E contra.
 56 *Reluctor*] Ego.
 66 *Scitumque brutum*] Decretum
 stultum.
 72 *Elingua*] Sine lingua.
 73 *Iis*] Talibus diis.
 79 *Aucupes*] Venatores vel capto-
 res.
 87 *Affore*] Futurum esse.
 93 *Intonantem*] Loquentem.
 95 *Obstrudite*] Claudite.
 98 *Lictores*] Carnifices.
 101 *Faxo*] Facere volo.
Jus pratorium] Regalem potesta-
 tem.
 105 *Tibi*] A te.
 106 *Tarpeja*] Romana: ubi idolo-
 rum maxima pars fuit; quod in Tar-
 pejo monte cuncta idola congregata
 fuerunt.
 107 *Obteras*] Contemnis.
 113 *Hincis*] Apertis, fissis.
Ictibus] Ungulis.
 122 *Eviscerando*] Lacerando.
 126 *Nubilo*] Caligine.
 129 *Pro pudor*] Cum pudore loquor.
 131 *Renidet*] Splendet læticia. a ni-
 dore, renidet.
 138 *Par*] Consortium vel sodalitas.
 149 *Quo pacto*] Quomodo, quemad-
 modum, qua ratione, qua virtute.
 150 *Recessus*] Profunditates.
 154 *Reve*] Revis, arbitrare.

- 156 *Dilancinata*] Laniata, dilaniata, dilacerata.
 160 *Exsors*] Experts.
 165 *Quin immo*] Quin potius.
Enitere] Stude.
 169 *Lacesce*] Irrita.
Discute] Perquire.
 171 *Procellis*] Laboribus.
 174 *Denuo*] Iterum.
 175 *Prator*] Præses.
 176 *Anguina*] Serpentina.
 177 *Callum*] Duricia in pedibus rusticanis.
 179 *Pulvinar*] Lectum deorum, res divina, ceremoniæ, sacra.
 183 *Secta*] Dogma.
 189 *Romfea*] Ultio divina, igneus gladius.
 198 *Quem mox*] Te cito.
 201 *His*] Cum.
 204 *Egerit*] Exportat.
 205 *Cunctatus*] Dubitans vel mortuus.
 206 *Extrema*] Supplicia.
 207 *Grabatio*] Craticula.
 208 *Exerceatus*] Imperativus.
Quastio] Pœna, examinatio.
 209 *Munera*] Officia.
 211 *Pernix*] Velox.
 213 *Palestram*] Ad certamen.
 214 *Spes*] In Laurentio.
Crudelitas] In tyranno.
 215 *Anceps*] Duplex.
 217 *Serrata*] Serra vocatur lima.
 222 *Ore*] Facie.
 226 *Excussus*] Excussio.
 229 *Ignem*] Ignitum.
 230 *Chauterem*] Cauter et cauterium dictum quod urat; quod interdum pro signo, interdum pro cura adhibetur, ut vis morbi ignis ardore sicetur. Cauteriat caro, i. e. incensa cauterio. inde Paulus, cauteriatam conscientiam habentes, i. e. corruptam. Quia sicut caro cauterio, ita mens prava doctrina corrumpitur.
Lavit] Humectavit.
 238 *Lugubre*] Flebile.
 246 *Diurni sideris*] Solis.
 249 *Baratrum*] Nomen immensæ profunditatis.
 252 *Divaricatis*] Separatis, disjunctis vel commutatis.
 254 *Crucis*] Supplicii.
 265 *Vastra*] Callida.
 268 *Comenta*] Commentor, excogito. commentum liber, qui ab aliquo doctore excogitatur. Sicut commentum Servii libri, quem excogitavit supra Virgilium. et facit præteritum commentus sum, non commentatus.
 270 *Fulgorat*] Splendet.
 271 *Morsus*] Punctos dicit, i. e. foramina nervi, quæ appellantur in Scriptura puncti.
 273 *Hic*] Tunc.
 280 *Nectar*] Omnem suavitatem.
 282 *Comminus*] Prope.
 283 *Augustior*] Excellentior, nobilior.
 284 *Compellat*] Nominat.
 299 *Munia*] Ministeria vel officia.
 298 *Compensat*] Retributionem reddit.
Intermino] Interminato, infinito.
 299 *Collegam*] Collega. lego, legas, legatione fungor. inde collega. qui simul legatione fungitur. et collega, socius crucis, potest appellari omnis passio, quæ in martyribus potest inferri.
 301 *Pone*] Pro, depone.
 305 *Hæc ille*] Aiebat Angelus.
 309 *Hoc*] Lumen.
 310 *Obsessor*] Custos.
 312 *Feralem*] Asperam.
 314 *Prædulce*] Valde dulce.
 315 *Æmulæ*] Imitatricis.
 316 *Reddit*] Imitatrix per echo respondit. nam æmula vox imitatrix dicitur.
 318 *Admota*] Adjuvata.
 327 *Voluit*] Cogitat.
 330 *Benignis fœtibz*] Blandis, mitibus nutritis.
 334 *Cerneret*] Si adesses.
 335 *Præfultum*] Stratum.
 336 *Siccare*] Tergere.
 341 *Linteum*] Ad reliquias faciendas.

343 *Tutamen*] Firmamentum, protectionem.

345 *Manceps*] Custos, manu capiens. manceps, qui mancipat et qui mancipatur. Servus inde emancipatus, liber a servitio nec mancipi, i. e. liber, indeclinabile.

362 *Erutam*] Ablutam.

366 *Rejecit*] Degit.

Auleis] Palliis lectuli. aulea proprie Umbhang, ab aula Attali regis dicta. proprie cortinæ; sed hic pro vestimentis lectuli ponitur.

369 *Tramite*] A transmittendo.

373 *Stipant*] Circumstant.

378 *Inrita*] Provocata.

379 *Lividum*] Invidium.

380 *Ffferata*] Ferina.

391 *Gregalis*] Collecta. H. plebs est rustica, et proprie gregales vel gregarii vocantur, qui equitum greges proficiscentium in hostem minant.

392 *Titulumque*] Epitaphium, memoriam.

Figat] Scribat.

394 *A*] Interjectio.

396 *Exponit*] Projecit.

Carices] Carectum, locus ubi carices nascuntur. Carix vero herba similis civario crescens in locis palustribus. unde etiam carex herba vilissima. similis cibaria, quæ lixa dicitur.

401 *Clangens*] Ales canens.

403 *Impetu*] De.

408 *Excubat*] Vigilat.

410 *Infestus*] Non fessus.

411 *Oculosque*] Sc. lupi.

Exegit] Pellit corvus.

413 *Ausit*] Possit.

417 *Malignum*] Adverb.

423 *Spiculis*] Angustiis.

424 *Figebat*] Perdurat.

428 *Vacuisque*] Ab anima. i. e. mortuis.

430 *Hunc*] Tuum.

433 *Nullus*] Respondet ille.

434 *Immanitas*] Feritas.

439 *Parcit*] Mitescit. H. parcit. W.

446 *Scabri*] Sevi.

Murices] Petrarum summitates. Tubstein.

447 *Recessus*] Secreta.

Scrupeos] Asperos, i. e. lapideos.

450 *Cumbam*] Navis.

455 *Lembulo*] Lembus, navicula piratica. vel, extrema pars inauratæ vestis.

457 *Sparteus*] De sparto folliis, i. e. de palma. unde et sportulana. Et Romani parricidas cum gallo et simia et serpente in culleum, i. e. in tergum bovis undique consutum in mare præcipitabant.

Culleus] Fasciola adsuta intrinsecus. culleus, tunica ex sparto. spartus est frutex sine foliis ab asperitate vocatus. culleus, saccus, in quo rei inclusi mittebantur in mare.

461 *Emices*] Vadas, exsilias.

462 *Præceps*] Velox.

Palmula] Remo.

466 *Nomen*] Sc. cui.

467 *Barbarus*] Rusticus.

469 *Funale*] Funerale.

471 *Emensus*] Navigans.

476 *Straverat*] Compescuerat.

480 *Vasti*] Ampli.

482 *Dehiscere*] Dividi.

483 *Dum*] Usque dum.

485 *Ipsa*] Virtus.

490 *Pigneris*] Commendationis.

494 *Vectam*] Sc. fiscellam.

Marmore] Mari.

498 *Faselo scindere*] Navi sulcare.

501 *Relatos*] Artus.

504 *Carina*] Ima navis.

515 *Altar*] Recessus.

517 *Subjecta*] Membra.

519 *Auram*] Gratiam.

520 *Perfusa*] Scilicet cælesti gratia.

521 *Corpus*] Locus.

525 *Illis*] Machabeis.

527 *Malorum*] Laborum.

528 *Supremus*] Novissimus.

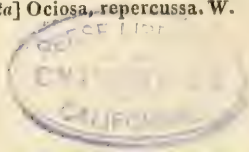
529 *Sector*] Esaiæ.

531 *Segmenta*] Partes. proprie sunt vestes muliebres, sed non in hoc loco.

538 *Bravei*] Muneris vel mercedis.

540 *Laureas*] Coronas vel victorias. laurus enim pro corona ponitur. W. H. B.

- 541 *Victor*] Sc. tu. B. W.
 552 *Stipitem*] Per nervum. B. cippum. W.
 553 *Testeum*] Testæ enim confringebantur subtus martyrem, ut durius jaceret. W.
 554 *Parta*] Syncope. B.
 561 *Diem*] Suum diem. W.
 562 *Ore et pectore*] Laude et voto.
 566 *Favorem*] Auxilium. B. W.
 572 *Perfunctam*] Servitutem.
 573 *Quæ*] Caro. B. W.
 574 *Tulit*] Passa est.
 HYMN. VI. 1 *Tarraco*] Civitas. W.
Fructuose] Vocativ.
 5 *Quandoquidem*] Quia. W. quoniam. B.
 7 *Æthram*] Cælum. W.
 8 *Superbum*] Nobile. W.
 10 *Prævius*] Ostendens viam. W.
 13 *Accitus*] Vocatus. W.
 14 *Forum*] Concilium, pro loco judiciali posuit. W.
 18 *Ultro*] Sponte. W.
 19 *Quis*] Aliquis. W.
 20 *Præceptor*] Magister. W.
Vehemens] Sevus contra vitia. W.
 21 *Calore*] Amore. W.
 24 *Palma*] Remuneratio. W.
 25 *Coronæ*] Decoris. W.
 29 *Exercent*] Populos baptizant. W.
 30 *Purgamina*] Peccatorum. W.
 33 *Catastæ*] Equulei ardentes, lectus ferrens. W.
 35 *Insolens*] Superbus. W.
 40 *Damnes*] Necessè est. W. pro, damna. i. e. desere. B.
Si sapias] Si aliquid sapias. B.
Anile] Vetus. W. inane. B.
 46 *Prosatum*] Natum. W. B.
 50 *Destinat*] Adjudicat. B. deputat. destinat, est, repellit. sed destinat, deputat. W.
 53 *Libandum*] Gustandum. W.
 55 *Resignat*] Aperit. W.
 56 *Jus dicatum*] Jejunium. W.
 57 *Sacrum*] Jejunium. W.
 58 *Crucis*] Passionis. W.
 62 *Cavea*] Amphitheatro. W.
 64 *Perstrepunt*] Personant. W.
 66 *Fremi*] Gaudet. B.
Voluptas] Aspiciendo. Delectatio videntium talia. W.
 69 *Supremis*] Altis. W. B.
 70 *Qui*] Rogus. W.
Solvit] Destruxit. B. per ignem in favillas. W.
 71 *Lucis*] Cæli. W.
 72 *Carceris*] Corporis. W.
Antro] Corpore. W.
 73 *Sodales*] Sc. sui. W.
 77 *Facessite*] Recessite. W.
 78 *Gravel*] Inpediat. W.
Obsequela] Hoc obsequium dicimus, et hæc obsequela, feminino genere: sicut suasio et suadela, sub una significatione. W.
 79 *Atquin*] Certe. W.
 85 *Ædiderat*] Protulerat. B.
 88 *Cremationem*] Rubum. W.
 91 *Calce mera*] Pede puro vel nudo.
 B. H. *Barfussig*, pararo fuozaro. W.
 94 *Credite*] Cuncti. B.
 95 *Citata*] Velox. W.
 98 *Contigit*] Evenit. W.
 99 *Olim*] In futuro. B. W.
 103 *Nexus*] Ligamina. B. W.
 106 *Cohibere*] Constringere. B.
 109 *Specimen*] Figuram. W.
 111 *Stupuit*] Obstup. W.
 115 *Vaporus*] Calidus. W.
 116 *Orant*] Sancti. W.
 120 *Missos*] Pro, dimissos. W.
 123 *Insignesque*] Gloriosos. W.
 125 *Notam*] Signum. B.
 126 *Forum*] Concilium. W.
 128 *Sudum*] Serenitatem. B.
 129 *Domus*] Familia. W.
 131 *Mero*] Puro. W. vino. B.
 132 *Raptim*] Velociter. W.
Vendicabat] Adquirebat. W.
 139 *Cernuntur*] Quidam viri. W.
 142 *Honor*] Martyrum. W.
 143 *Excitatur*] Erigitur. B. W.
 144 *Hiberis*] Hispanicis. W.
 153 *Canenas*] Laudes. W.
 154 *Hinc*] Ex una parte. W.
 155 *Inde*] Ex altera parte. W.
 156 *Freta*] Mare.
Ferata] Ociosa, repercussa. W.

- 157 *Olim*] Quandoque. B.
 160 *Fors*] Forte. W.
 161 *Prosperante*] Propiciante. B.
 162 *Revolvens*] Relegens. W.
 HYMN. VII. 5 *Forent*] Colligunt.
 B.
 10 *Exitum*] Mortem. B. W.
 15 *Abluit*] Penitus. W.
 16 *Refert*] Distat vel differt. B. W.
 17 *An*] Utrum. B.
 20 *Quolibet*] Utroque. W.
 21 *Summo*] Summitate. W.
 23 *Datur*] Jacitur. B.
 46 *Dicentem*] Sc. hæc. B. prædicantem. W.
 52 *Parlam*] Paratam. W.
 59 *Fremitum*] Sonitum. B.
 60 *Prona*] Currentia. B. H.
Sistere] Retro fluere. B.
 65 *Salum*] Mare. B.
Solo] Pede. W.
 67 *Vagum*] Velocem. B. H.
 70 *Meatibus*] Transitibus vel viis. B.
 73 *Leve*] Leviter. W.
 76 *Titulus*] Gloria. B. W.
 78 *Hebet*] Stupet. W. H. timet vel mollescit, ut non audeant, sicut prius. B.
 83 *Cedo*] Da. W. precor. H.
 HYMN. VIII. *Neque in W. neque B. quidquam notatum est.*
 HYMN. IX. 1 *Forum*] Civitas. (*Abest a Msc. B.*)
Hoc] Forum.
 7 *Reputo*] Pro reputavi.
 10 *Fucis*] Nigris coloribus, aromatibus.
 14 *Stilis*] Grafiis.
 15 *Pugillares*] Tabulas.
Percurrere] Scribere.
 17 *Consultus*] Interrogatus.
 24 *Præpetibus*] Velocibus.
 27 *Ephebo*] Inberbi juveni.
 29 *Tempestas*] Persecutio.
 37 *Utro*] Cito, statim.
 40 *Feriatas*] Armatas vel ocium habentes.
 42 *Cohercuit*] Strinxit.
 43 *Vincitur*] Ligatur.
 46 *Felle*] Furore.
 49 *Inpacta*] Immissa, ingesta.
 51 *Vibrant*] Quatiunt.
 53 *Æquoris*] Planiciei.
 54 *Area*] Planicies.
 56 *Viscus*] Viscera.
 59 *Summa pupugerat*] Extrema. W. scil. cutis, i. e. parum læserat. H.
 63 *Condita*] Abscondita.
 65 *Este*] Estote.
 76 *Ferias*] Cessationes.
 77 *Pangere*] Infigere.
 78 *Impedire*] Volvere.
 80 *Quid*] Aliquid.
 82 *Quis*] Aliquis discipulorum.
 88 *Expedit*] Exsolvit, vacuavit.
 93 *Expressa*] Imaginata.
 95 *Suggere*] Indica illi, pete.
Quod] Aliquid.
Votum] Precem.
 96 *Æstuas*] Cupias.
 99 *Parco*] Obedio.
Fundo] Abtempero.
 100 *Saxum*] Pavimentum.
 101 *Perconseo*] Præteritum pro præ-senti.
 103 *Domum*] Uxorem.
 104 *Futuri*] Sc. filii.
 HYMN. X. 1 *Assertor*] Sicut Nazarene. W.
 2 *Elinguis*] Infacundi. B. W.
Organum] Sonum. B. W.
Fautor] Adjutor. B. W.
 3 *Comtum*] Ornatum. W.
Infantissimo] Ineloquentissimo. W.
 4 *Mira*] Pro miracula. W.
 5 *Nam*] Quia. B.
Mutos] Alalos Græce mutus. W.
 8 *Indixit*] Imposuit. B. W.
 10 *Palpitet*] Vacillet. B. W.
Meatibus] Transitibus vel viis.
 11 *Herens*] Tardans.
 12 *Absonis*] Turpibus, inhonestis. B. W.
 15 *Laxabit*] Solvet. B. W.
 17 *Messien*] Christum. B. W.
 20 *Suggeram*] Subministrando. ministrabo. W. sumministro. B.
 22 *Luculenter*] Manifeste, aperte, loquetur. W.
 23 *Explicabit*] Solvet sc. illos. B.

- 24 *Moverit*] Dederit. W.
 26 *Ictu*] Percussione. W.
 29 *Hastile*] Gladius. W. B.
 30 *Cassa*] Inania. B. W.
 32 *Refert*] Narrat. B. W.
 40 *Vel*] Saltim. B.
 43 *Ecclesiasten*] Usque ad Eccle-
 siam. W.
 44 *Mancipandam*] Ligandam. B. W.
 45 *Nazarenam*] Christianam. B. W.
 46 *Ipsē*] Præfectus. W.
 49 *Altaris*] Sacramenti. W. B.
Pessumdare] Perditum tradere vel
 perdere. B. una pars est sicut circum-
 dare, pessumdo. i. e. perdo, vel dis-
 sipo. W.
 50 *Solvere*] Vertere. B.
 52 *Acris*] Fortis, prudens. B. W.
Excellentiæ] Constantiæ. W.
 53 *Perduelles*] Pugnaces. B. duel-
 les, id est, rebelles. duellio et duellis
 est homo rebellis. duellum et duel-
 lium, res ipsa, i. e. rixa. pugnantes.
 W.
 54 *Præstruens*] Præmonens. B. W.
 warnende. W.
 55 *Turbini*] Temptationi. B.
 60 *Libenter emori*] Sponte mori. W.
 61 *Refert*] Renunciat. W.
Ad subsellia] Ad tribunalia, ad Se-
 natum. B. W. ad loca iudicii. W.
 63 *Pervicaci*] Pertinaci. B. W.
Audacia] Duritia. B.
 64 *Jugulos*] Colla. B.
Obstinate] Perseveranter. W. dure.
 B.
 65 *Quo*] Ut. B.
Oppetant] Moriantur. B. W.
 66 *Præceps*] Velox. W.
 67 *Fax*] Incensor ad hoc. W.
 68 *Contumaci*] Pertinaci vel pervi-
 caci. W.
 69 *Vinciri petit*] Ligari desiderat.
 B.
 71 *Pæne*] Vel pone. i. e. juxta. B.
 76 *Adstanti*] Martyri. B.
Ob ora] Contra faciem. B. W.
 77 *Intestabilis*] Indignus testimo-
 nio. sine teste bonitatis, vel detesta-
 bilis. B.
 79 *Inquietas*] Commoves. W.
 80 *Dedat*] Sponte tradat. W.
 81 *Populare*] Venerabile vel glorio-
 sum. B. W.
 82 *Illiterata*] Indocta. B. W.
Frequentia] Agmen, multitudo.
 B.
 83 *Autument*] Æstiment. B.
 85 *Montium*] Principum. Nam Dii
 in montibus stantes fulmina mitte-
 bant. W.
 88 *Impiati*] Corrupti. W.
 91 *Æquum est*] Justum est. B.
 94 *Futuræ*] Sc. erunt. B.
Exitium luas] Periculum persol-
 vas. W.
 96 *His*] Verbis. B.
 97 *Amplector*] Tua jussa. B. libens
 suscipio. W.
 99 *Cuncta*] Tormenta. B.
Consulas] Sc. respondebo.
 100 *Crudelitas*] Sc. patiar.
 106 *Gregem*] Consortium. B.
 107 *Facit*] Faciat. optando dicit.
 B. W.
 109 *Eculeo*] Patibulo. B.
Eminus] Longe. B.
 110 *Crescere*] Tumescere. B.
 111 *Apparitores*] Tortores. W.
Suggerunt] Indicant. B.
 112 *Prosapia*] In suo genere. B.
 113 *Primum*] Principem. B.
 115 *Plebeja*] Rustica. B. vilis. W.
Clarum] Nobilem. B.
 116 *Tergum*] Per tergum. B.
 117 *Extuberet*] Tumescat vel cres-
 cat, strumosa fiat. B. inflatur. W.
 118 *Persona quæque*] Omnis homo.
 B.
Competenter] Secundum suam na-
 turam. B.
Plectitur] Punitur. W.
 119 *Magnique*] Precii. W. magna
 distantia. B.
 120 *Gradu*] Natura. B. W.
Datur] Competenter. B.
 121 *Grandine*] Persecutione vel
 jactuum. B.
 124 *Præstet*] Faciat. B. sublimem
 faciat. W.

- 125 *Secta*] Doctrina. B.
 126 *Incunabulis*] Incunabula, cunæ, crepundia et crepitacula, idem sunt. W.
 127 *Textu*] Ordine. W.
Stemmatis] Generis. B. nobilitatis, generationis. W.
 128 *Parentis*] Patris. B.
Ab ore] Quando primo parenti insufflavit spiritum vitæ. W.
 130 *Degener*] Dicitur, qui factis depravatis non respondet nobilitati parentum. W.
 131 *Stemmati*] Nobilitati. W.
 132 *Ut magistratus*] Sicut dignitas. W.
 133 *Probum*] Bonum. W.
 134 *Inusta*] Valde usta. W.
 136 *Cave*] Cave velis simul jungendum. Cave enim abnegativum est, nec eget aliqua abnegatione. sicut, cave facias, debemus dicere : non, cave ne facias. W.
 137 *Mi*] Pro mihi. B.
Remissus] Ad misericordiam. W. mollefactus. B.
 139 *Ampliatu*] Dilatus prospectatibus. W. auctus. B.
 140 *Floccifecero*] Pro nihilo duco, parvipendam. B. parvipendo. Ductus sermo a flocco, quod homines in re vilissima utentes a vestimentis extrahunt et proiciunt, quasi pro nihilo reputantes. W.
 142 *Cursim*] Velociter. B.
 143 *Fasces*] Honores. B. summæ dignitates. W.
Sellæ] Quæ in Curia ponebantur. W.
Prætexta togæ] Genus vestimenti. B. prætexta, vestis est, qua utebantur pueri usque ad sextum decimum annum; et dicta prætexta, eo quod latior purpura ei intexebatur in capitis. postea toga utebantur. W.
 144 *Lictor*] Virgifer. W.
Trecenta] Finitum, pro infinito. W.
Insignia] Ornamenta. B.
 146 *Initis*] Intratis. B.
Vernæ] Juvener. B. servi. Verna-

culus, ut dicit Isidorus, dictus est q. bonus hereditarius natus : qui et domigena dicitur. i. e. domi natus. W.

148 *Ex eburna*] Eburneæ aquilæ ferrebantur in vexillis Romanorum, propter aquilam, quæ armiger Jovis est. W.

149 *Ejus*] Aquilæ. W.

Beluæ] Elephant. W.

150 *Cui*] Ossi. W.

Alitis] Aquilæ. B. W.

151 *Sigillorum*] Simulacrorum vel signorum. B. idolorum. W.

152 *Siti*] Positi. W. B.

153 *Projectius*] Despectus. W.

154 *Carpentum*] Vehiculum. B. currum. W.

155 *Proceres*] Nobiles. Proceres proprie mutuli trabium eminentes e maceris. inde proceres dicuntur eminentiores in populis. W.

156 *Lapis*] Gagates. *Agadatein*. W.

Essedo] Essedum, genus vehiculi Gallicani, i. e. *Sambuch*, quasi assedum, ab assidendo dictum. B. genus vehiculi. W.

160 *Almonis*] Fluvius. B.

162 *Luperci*] Nudi. B. Luperci dicebantur, qui Lupercalia celebrabant. i. e. festa Panis Dei ; in quibus omnia immunda fiebant. W.

165 *Verbere*] Percutiendo nates illarum. W.

166 *Sacrorum*] Idolorum. B.

172 *Vultuosus*] Terribilis vel tristis. B. W.

177 *Mares*] Masculos. B.

178 *Sexu duplici*] De mare et femina. W.

179 *Abnepotes*] Natos de nepotibus. W.

Editos] Pronatos. B.

181 *Luduntur*] Decipiuntur. B.

182 *Amasionum*] Amatorum. B. amasii et amasiones, unum sunt. W.

Comprimentur] Stuprantur. B.

183 *Incesta*] Stupra. B. non casta. Distat inter fornicationem et adulterium et incestum. Nam fornicatio

cum puellis et viduis; adulterium cum uxoribus aliorum: incestum cum sororibus et sanctimonialibus. Et dicitur incestum q. non-castum.

184 *Fallit*] Uxorem. B.

Maritus] Vulcanus. B.

Pelicen] Pelix dicitur q. pelle illiciens, i. e. decipiens. Nam pulcritudine deputantur homines. W. concubinam. B.

185 *Deos*] Martem et Venerem; quos Vulcanus alligavit. W. B.

187 *Verbece*] Verbix vocatur a verme, quem habet in fronte, qui commovens incitat eum ad praelium. W.

188 *Palestrici*] Palestrici, qui in theatro saltantes turpia Deorum canebant. W.

189 *Ephebi*] Inherbis. W.

190 *Effeminavit*] Castravit. B.

Gymnadis] Nuditatis vel exercitii licentia rustici. B.

191 *Inpuratus*] Commaculatus. Impuratus et Impurus ita distinguuntur; quod impurus in seipso immundus: Impuratus autem ab alio contaminatus dicitur. B.

192 *Disco*] Discus, genus ludi, qui super discum agebatur. quem ille ephebus ludens a Borea vento occisus est. W.

Subcuba] Vel succubam. Succuba dicitur, q. alii in patienda libidine succumbit; a succumbendo dictus. B. a succumbendo ad turpes usus; qui et amasio. W.

194 *Furem*] Latronem. W.

Passus] Sustinens. W.

195 *Tela*] Arcum et pharetram:

196 *Cybelis*] Cybele et Cubele, quæ mater Deorum dicebatur; quæ et Berecinthia. W.

197 *Gallus*] Sc. castratus Atis. B. Omnes eviratos, Gallos vocabant, postquam Galli Senones Romam ceperunt. Et postea quicumque Gallum ceperunt, evirabant: ne illud semen cresceret. Et gallos, castratos omnes vocabant. W.

Ob] Propter. B.

199 *Impudica*] Inverecundæ. W.

200 *Matris*] Cybeleæ. W.

Spado] Eunuchus. B.

201 *Credo*] Ironice. W.

202 *Citetur*] Judicaretur, vel commoveatur. W. judicetur secundum scita. B.

203 *Implicatus*] Damnatus. B.

Julia] Romanæ legis. B. Julia lex a Julia repertrice, quæ adulteras damnabat.

204 *Scantiniam*] A Scantinia inventore, quæ utique judicabat adulteros. W. legem Romanorum, i. e. iram. et est nomen Deæ. B.

205 *Cognitore*] Te sciente vel iudice. B. cognitor, qui causas cognoscit iudicii. W.

206 *Conditorem*] Constitutorem. i. e. Saturnum. B.

207 *Censes*] Judicas. B. W.

208 *Reformidat*] Reformido et formido, unum sunt. W.

210 *Occulendi*] Occultandi. W.

211 *Dissidentum*] Discordantium. W.

213 *Lemnius*] Vulcanus, a Lemno insula. B. quia Vulcanus prodidit adulterium Veneris et Martis, ideo inter se dissident. Et dicitur Lemnius Vulcanus, q. lutosus, a Græco quidem linos. i. e. lutum. nam sordidatio luxuriæ ex colore fit, quod est Vulcanus, quia ex pelice natus fuit. W.

215 *Signo*] Imagine. B. sigillo. W.

219 *Piaculum*] Facinus. B.

221 *Cignus*] Jovis in forma. B. Jovis in Cignum conversus stupravit Dianam. W.

Stuprator] De Jove et Leda, vel de Jove et Pasiphaë. B.

Pulpita] Lectus Deorum. B. gradus scenæ. W.

222 *Saltat*] Canit. B.

Tauricornem] Proprium nomen, mimilogus quidam, qui cantabat, Jovem, versum in taurum, vitiasse Europam. W.

Lidius] Jovis, vel nomen toni musici. B. musicus. H.

224 *Diluis*] Purgas talia convitia. deluo, purgo : diluo, permisceo ; inde diluvium, eo quod omnia permisceat. W.

227 *Alcmenæ*] *Ledæ*. B. Dicitur Alcmena uxor Amphitrionis, quam vitiauit Jovis, vertens se in faciem illius, dum ipse expugnabat quandam civitatem. W.

Deus] Jovis. B.

228 *Meretrix*] *Venus*. B.

Adonem] Ado, amasius Veneris quem aper interfecit ; unde nimium flevit Venus, hoc ideo fingitur, quia Ado est Sol, aper hiemps : et aper interfecit Adonem, i. e. veniente hieme Sol a calore deficit et moritur : Et flet Venus, i. e. terra ; quia tunc terra nihil parit, obnubilata hieme. W. Priapum, eunuchum. B.

Scenica] *Theatralis*. W.

230 *Cypridis*] *Veneris*, a Cypro insula, ubi colitur. B. W.

231 *Quid*] Sc. est. B.

233 *Sigillum*] *Idolum*. W. vexillum. B.

235 *Leno*] *Machinator stupri*. B. qui conciliat stuprum. W.

Exoletum] *Juvenem Ganimedem*. Exoletum, quod jam adolescere, i. e. crescere desiit. B. adultum. Obsoletus et exoletus, sordidus. Sed exoletus excretum aliquando significat : sicut excretum pullum dicimus, i. e. adultum. W.

Qui] *Qualiter*. B.

236 *Ceres*] *Quærens Proserpinam*, vi raptam. W.

237 *Virginem*] *Proserpinam*. B.

239 *Tyrinthum*] *Herculem* ; quem *Umfala* (*Omphala*) faciebat, ut fusos rotaret. *Umfala*, concubina ejus erat. *Umfala* umbilicus. In umbilico enim est luxuria. Per *Herculem* fortes et sapientes ; quia luxuria etiam sapientes decipit et deludit. W. B.

241 *Deum*] *Deorum*. B.

Priapos] *Deos hortorum*. W.

245 *Jus*] Sc. est. B.

Algis] *Herbis marinis*. B.

246 *Censor*] *Judicator*. *Ironicos* dixit. W. *judex*. B.

248 *Pulmonem*] *Pulmo* enim concipit ventum et emittit, cum ridet homo et loquitur. W.

249 *Derisus*] *Derisio*. B.

Ineptias] *Vanitates*. W. B.

250 *Vinulentæ*] *Vino plenæ*. *lentum* dicimus plenum, inde *vinulentus* dicitur vino plenus, temulentus, temeto plenus. W.

251 *Mysticæ*] *Secretæ* vel figuratæ. W.

253 *Promiscæ*] *Metri caussa*, vel *promiscue*.

255 *Canopus*] *Ægyptus*, a stella sic dicta. B.

256 *Comprecare*] *Similiter*. B.

Similia] *Dea Ægyptia*. W.

257 *Aspis*] *Serpens*, quem venerabatur *Æsculapius medicus*. W.

258 *Crocodillus*] *Dens Ægyptiorum*. B. animal et in aquis et in arboribus ascendens. W.

Ybis] *Ciconia Ægyptia*. W. genus avis. B.

260 *Cepe*] *Cephal Gr. caput*. inde *cephæ* accepit nomen : quia tantum caput utile est, ceterum corpus fulciens. W.

267 *Quid imprecabor*] In quantum maledicam. B.

Officinis] *Schmidden*, vel templis. W.

270 *Vestrum*] *Vestrorum*. B.

Cælitum] *Deorum*. B.

271 *Efficax*] *Potens*. W.

272 *Circumplicat*] *Deflectit*. W.

274 *Corimbos*] *Racemos*. W. annulos, circulos. B.

275 *Ydris*] *Serpentibus*. B.

Asperat] *Asperum* facit. W.

279 *Ephebum*] *Juvenem*. i. e. *Bachum*. B. *Liberum patrem*. W.

280 *Thyrso*] *Hæbethorsen*, trunco vitis. W.

281 *Molle*] *Adverb. B. pro, molli-ter, delicate*. W.

285 *Clava*] *Lancea*, hasta *Herculis*. B. *baculus Herculis*. W.

- 287 *Polite*] Ornate. W.
 289 *Delitantis*] Sacrificantis. W.
 290 *Mentitur*] Fingit. B.
 291 *Mentorem*] Dei mendacem. B.
 292 *Fidias*] Fidis, chorda, unde Fidi-
 dius, qui fidibus canit. B.
 296 *Pago*] Vico vel paganismo. Pa-
 gi, ut Isidorus dicit, sunt apta ædifi-
 ciis loca inter agros habitantibus. Un-
 de pago dedite, sine urbium disciplina.
 B. Villa. page g. villa. inde Villa-
 nos paganos, q. a civitate Dei remo-
 tos, dicimus. W.
 297 *Obsonia*] Negotia, viles res. i. e.
 carnes et similia ad æsum pertinen-
 tia, ad operandum proposita. B. ser-
 vitia, prandia. obsonor, prandeo, inde
 obsonium, prandium. W.
 299 *Pelvis*] Vas pedum. W.
Cantharus] Ansatus calix. B. vas
 vinarium. W.
 303 *Circulator*] Deceptor, quia alios
 quodam circulo erroris involvit et de-
 cipit. W.
 304 *Rancidæ*] Rauce canentes. W.
 rancidum, iratum; ex vitio nuncupa-
 tum, quod raucos efficiat. B.
 305 *Edentularum*] Anuum; quasi
 sine dentibus. B. W.
 307 *Perpensa*] Temperata. perpensa
 res. i. e. æquo pondere repensa. W.
 æqua reddita. B.
 324 *Pollet*] Pollere proprie exer-
 cere. sed hic pro excellit. W.
 327 *Globos*] Stellæ. B. Lunam et
 stellas dicit. W.
 329 *Septentriones*] Ursi. B.
 331 *Prærupta*] Aspera. W.
 333 *Subjugales*] Equos, boves, et
 quidquid sub iugo mittitur. W.
 334 *Fructecta*] Virgulta humilia. W.
 335 *Vernant*] Florent. W. virescunt.
 B.
 336 *Molitus*] Conatus. W.
 339 *Verbo*] Filio. W.
 340 *In verbo*] In filio. W.
 341 *Cognostis*] Noscitis. B. pro cog-
 novistis. W.
 343 *Sanxerit*] Statuerit. W.
Donaria] Dona. B.
 346 *Ipse*] Dens. W.
 348 *Incapacem*] Qui non capit solu-
 tionem. W.
 350 *Discriminatis*] Discretis, divi-
 sis. B. separatis, variis. W.
Illitam] Pictam. W.
Coloribus] Sc. virtutum. W.
 354 *Litari*] Sacrificari. W.
 355 *Placere*] Sc. illi. W.
 359 *Parcitatem*] Abstinentiam. B.
 360 *Spem*] Spes non debet jacere,
 sed se erigit. W.
 361 *Amenus*] Delectabilis. W.
Vapor] Fumus. W.
 362 *Croci*] Genus pigmenti. B.
 363 *Persicorum*] Persia, regio est,
 ubi abundant aromata. W.
 365 *Prosperatum*] Benignum. B.
 366 *Infensus*] Molestus. B.
 367 *Probatum*] Probabiliter. nomen
 pro adverbio. W.
 369 *Ignis*] Animæ, quæ est igneæ
 naturæ. W.
 374 *Cadaveri*] Corpori, quod resol-
 vendum est in cadaver. W.
 378 *Terrulenter*] In terra. W.
 381 *Deasciato*] Cum ascia inciso.
 B. ascia planato vel formato. ascia,
 genus instrumenti, quo formantur res.
 W.
 383 *Ofellis*] Deminuit. ab offa quod
 fructum significat. B.
 387 *Liberis*] A servitio Diaboli. W.
 389 *Asserentibus*] Affirmantibus. W.
 390 *Est*] Sc. illis. W.
 391 *Coquebat*] Parabat. B.
Disserente] Hæc dicente. B.
 392 *Subdolum*] Fraudulentam. W.
 393 *Stomachatus*] Iratus. stomacor,
 irascor. W.
 394 *Bilemque*] Fel. B. invidiam vel
 iram bilis. nigredo fellis, unde ira
 procedit. W.
 396 *Pro*] Exclamative. W. ah De-
 us. B.
 399 *Perorat*] Loquitur. B.
 401 *Fas*] Lex. B.
Priorum] Antiquorum nostrorum.
 W.
 403 *Pompiliorum*] Patronimicum.

Pompilius primus invenit culturam Deorum, ut populum a furore belli revocaret. W. *Pompilius Numa, qui ferociam populi ad sacra convertit.* B.

Carpunt] Disrumpunt. carpere, est minutatim rem distrahi. inde carpunt. i. e. disrumpunt et vituperant. W.

Secula] Tempora. B.

404 *Sophistas]* I. e. callidos. Sophos sapiens. Sophista, callidus et ingeniosus argumentator. W. falsos conclusores. B.

407 *Consules]* Qui istos coluere Deos. W.

408 *Retexam]* Ne computem. W. proferam. B.

Nestoras] Antiquos reges. B. H. Nestor rex Græcorum antiquissimus, qui coluit Deos: et inde excrevit illa nefanda consuetudo. W.

410 *Pyrram]* Uxor fuit Deucalionis. W.

412 *Divum favore]* In honore Deum. W.

Mavortius] Bellicosus vel filius Martis. B. W.

413 *Septicollē]* Quia septem monticulos Roma cingit. W.

414 *Auspicato]* Adverb. pro auspicio. B. W.

415 *Statori]* Romulus etiam cum quadam vice insequeretur ab hostibus, fugiente exercitu, vocavit Jovem; tunc stetit exercitus fugiens. Unde Jovis Stator dicitur. W.

416 *Ab avo]* Ab initio. B.

418 *Delubra]* Templā. W.

Faustus] Felix, beatus. B. W.

Secundet] Prosperet. B.

Gloriam] Principis. W.

419 *Procinctus]* Paratus. B. apparatus bellicus. W.

420 *Frenet]* Regat. W.

421 *Acingere]* Preparare. W.

422 *Rite]* Recte. W.

426 *Tunc ille]* Sc. ait. B.

428 *Fidele]* Fideliter. W.

433 *Suculentis]* Udis fletibus. B. ne-

bulosis. W.

Influens] Sc. illud lumen. W.

436 *Crassum]* Pro crasse. W.

438 *Liquidis]* Puris. B. W.

Liquor] Puritas. B. W.

439 *Natura fervens]* Anima. B.

Ferventissime] Avidissime. W.

442 *Si]* Si tamen. W.

445 *Crede]* Mihi. W.

447 *Vindices]* Quæ debent vindicare nos a talibus. W.

449 *Abditam rimamini]* Absconditam scrutamini. W.

450 *In principem]* Contra. B.

452 *Hiulco]* Fissili. W. evaginato. B.

Pensilis] Pendentis. W.

453 *Tractim]* Trahendo. B. ut major esset cruciatus, ideo tractim secabant. W.

456 *Nitendo]* Insistendo vel incumbendo. W.

465 *Crudum]* Crudele. W.

470 *Perpetens]* Perpes, perpetis, permanens. W.

472 *Juge]* Diu. W. pro jugiter. B.

475 *Disjuncta]* Separata. W.

Municipatur] Capitur. W.

477 *Olim]* In futuro. W.

478 *Pacto]* Lege.

481 *Fidiculæ]* Funes ad flagellandum. quamvis fidicula a fidibus dicitur; in hoc tamen loco significat ungulas vel genus tormenti, quo rei in eculeo suspensi torquentur, ut fides et veritas inveniatur. B. Fidicula, genus tormenti vel ferri subtilissimi, quo incidebantur martyres. W.

485 *Pleurisis]* Morbus vel dolor laterum. B. W.

486 *Inusta]* Valde usta. W.

488 *Summa pellis]* Summitatem papularum. W.

Obductus] Latens. B.

490 *Cauteribus]* Hic et hæc cauterium facit, sub secunda et tertia declinatione. et dictum cauterium a caute tenendum, ne se homo coquat. W.

495 *Nodosa]* Quæ nodis inest. B.

Arthesis] Vel artis, dentium dolor, vel communiter omnium articulorum: et sumsit nomen a passione articulorum. B.

498 *Laniena*] Ferrum medicabile; vel locus, ubi animalia mactantur. vel ipse pecudum laniator et hominum carnifex, a laniatura dictus. B. laniola, locus, ubi medici faciunt medicinas, et laniant carnes infirmorum. W.

Hippocratica] Hippocrates, medicus. inde hippocratica dicitur medicina, a principe medicorum dicta. W. Hippocras summus medicus, inde adject. hippocraticus. B.

499 *Viscus*] Caro. W.

500 *Scalpella*] I. e. ferrum, quibus abraditur putredo ab ossibus. W.

501 *Chirurgus*] Medicus dicitur. q̄ homines incidere solet; Chirurgus a manuum operatione dictus. χερς enim Gr. manus dicitur. B. Chirugi, medici manu medicinam operantes. Chira enim Græ. manus. Empirici vero tantum intellectu morbum cognoscentes salutem corporum tantum voce indicant, manibus nihil operantes. W.

504 *Isti*] Chirugi. W.

510 *Livores*] Colores pallidos de nigra Cholera dicit. W.

511 *Regestum*] Absconditum. B. a terra abstractum. W.

512 *Illusa*] Picta. B.

Bombix] Sericum. W. vermis, de cuius sanguine purpura tingitur. B.

514 *Luxus*] Dulcedo. B. superfluitas. W.

Arvinam] Pinguedinem. W.

515 *Voluptas*] Delectatio. W.

517 *Fomitem*] Incendium. W.

519 *Supersit*] Ut remaneat. B.

521 *Turba*] O mea. W.

523 *Clienti*] Minori, vasso (vassallo) servienti. B.

524 *Vernularum*] Servorum. B.

526 *Jactura*] Perditio. B. damnum. proprie est damnum, quod navigantes in mari patiuntur. Sed ponitur pro omni damno. W.

Mordet] Punit, constringit. W.

528 *Occupat*] Sc. mori. W.

529 *Natura*] Naturalis res est mors. W.

Vertit] Pro, vertitur. W.

530 *Damnum*] Mortem. W.

Præmiis] Sempiternis. W.

531 *Fortibus*] Martyribus. W.

533 *Sobvolabit*] Ascendet. B.

536 *Plicabitur*] Involvetur, cum non cadet, sed præ nimio timore ita videbitur. W.

538 *Speram*] Lunam. W.

Menstruale] Quæ singulis mensibus crescit. W.

541 *Contempne*] Respue. W.

Præsens] Præsentem utilitatem. W.

546 *Dum*] Adjectio syllabica. W.

547 *Interserit*] Interrumpit sermonem. W.

552 *Scaturrientes*] Ebullientes. B.

555 *Verba*] Labra. B. H.

557 *Caruxat*] Scribit. Caraxo Gr. est scribo. inde caraxavit. i. e. scripsit. W.

559 *Carptim*] Minuatim. W.

564 *Nominis*] Sc. Dei. W.

Præconium] Laudem. B.

567 *Rictibus*] Apertionibus. Ringo, os aperio. inde rictus, apertio. W.

574 *Reciprocatis*] Revocatis, iteratis. B.

578 *Nequiter*] Cradeliter. W.

580 *Victum*] Corpus. W.

581 *Rigorem*] Fortitudinem. B.

582 *Obstinata*] Dura. B.

Obcalluit] Obduravit. B. obduravit. W.

590 *Diurnum*] Christum. W.

Nox] Peccatores. W.

595 *Gravatus*] Iratus. W.

598 *Retro*] Ante. B.

604 *Nostrum*] Corpus. W.

606 *Congressu*] Pugnavit. congregior tibi. i. e. pugno contra te. W.

608 *Sofistæ*] Sapientes. W.

614 *Fastis*] Libris vel consulibus. B.

617 *Ocium*] Tempus. W.

- 618 *Capellam*] Amaltheam capram, que fertur nutrisse Jovem. W.
Gnosiam] Creticam. B. W.
620 *Olim*] In futuro. B. futuro tempore; quæ colitis. W.
623 *Expedita*] Proditā. B.
625 *Consono*] Convenienti. W.
629 *Prænotata*] Præscripta. B.
Adumbrata] Figurata. B.
630 *Combiberunt*] Graviter senserunt. B. perceperunt. W.
633 *Coram*] Manifeste. B.
Conspicabili] Veneranti vel lucido. W.
634 *Fluctuaret*] Titubaret. B.
635 *Comminus*] Præsentialiter vel prope. B.
636 *Nos*] Nostra caro. B.
647 *Processu*] Incremento. B.
651 *Luctarier*] Pro luctari. W.
655 *Fuci*] Mendacii vel fraudis. B. nigredine peccati vel mendacii. Omnis enim, qui in iudicio lambuntur, aut lambentur odio, aut timore aut amore. W.
657 *Favoris*] Tumoris vel adulationis. B. jactantiæ. W.
659 *Periclitemur*] Probemus. Periclitari, est probare. W.
663 *Necolim*] Nuper. W.
671 *Arrisit*] Consentit. W.
Infans] Barulas. B.
Retulit] Respondit. W.
676 *Sub pudore*] Sub verecundia; dubitans quid faceret. W.
685 *Hausi*] Potavi. W.
686 *Cedo*] Consentio; impero. W.
690 *Orba*] Vidua. W.
Corrupti] Sua doctrina. W.
693 *Mortis*] Quia cito moritur infans.
694 *Acrius*] Videndo dolorem filii. W.
703 *Impacta*] Immissa, impingo, i. e. mitto. inde incompacta. W.
707 *Illacrimasse*] Valde lacrimasse. W.
Demanantibus] Effluentibus. W.
709 *Scribas*] Exceptores, qui dicta iudicis et responsa martyris excipiebant. W.
Coronam] Multitudinem. W.
711 *Hisce*] Pro his. W.
712 *Soli*] Illi. W.
Renidet] Resplendet. W.
734 *Sedat*] Quiescat. W.
740 *Mella*] Dulcedines. W.
741 *Nilere*] Conare. W.
745 *Vagitibus*] Adhuc vagientibus. W.
752 *Editi*] Formati. W.
759 *Puberem*] Puerum, pubis et puber, puberis facit, de puero. W.
763 *Dehonestaret*] Deturparet. W.
765 *Hunc*] Decoratum. W.
767 *Satis*] Multum. W.
775 *Dicata*] Consecrata. W.
777 *Septies*] Pro martyrio vii. filiorum. W.
779 *Feracem*] Fecundam et portatricem. W.
785 *Adserere*] Adfirmare. W.
787 *Nihilumque*] Quia ex nihilo Deus corpus format. W.
790 *Refuderis*] Pro, refunde. W.
793 *Ridebat*] Deridebat. W.
Cognitor] Iudex, qui res cognoscendo dijudicat. W.
800 *Superbus victor*] Fortis Romanus. W.
Ignaros] Pigros. W.
805 *Lucertos*] Brachia. W.
807 *Efficacior*] Valentior. W.
808 *Offus*] Morsus. W.
809 *Fatiscitis*] Lassatis. W.
810 *Socors*] Socordia dicitur pigritia. W.
Edacitas] Voluntas edendi. W.
811 *Istis*] Verbis. W.
812 *Concitat*] Commovet. W.
815 *Damnatus*] Morte scilicet, ut cum morti traderet. W.
817 *Pone*] Retro. W.
818 *Appello*] Voco. Homines in iudicio positi, quibus violentia infertur, solent dicere: Appello sedem Apostolicam vel Regem. W.
821 *Differo*] Moror. W.
833 *Psallere*] Deo laudes. W.
841 *Explicabat*] Resolvebat. W.

842 *Sub ictu*] Ictu et sanguine globum q. spiritum volens recipere filii. W.

850 *Ferocius*] Acrius. W.

852 *Ingerebatur*] Immittebatur. W.

860 *Fomitē*] Nutrimentum : quo ignis incendebatur. W.

861 *Trepidare*] bat. W.

863 *Versare*] bat. W.

865 *Semen*] Scintillam. W.

869 *Thessalorum*] Thessalia, habundans est venenis et herbis, quibus magicam faciunt magici ; et ibi multi sunt magici et incantatores, e quibus Erichtho fuit, ut refert Lucanus. W.

870 *Peritus*] Doctus. W.

874 *Coibit*] Coadunatur. W.

Reglutinabitur] *Zusammen getwal-*
let. W.

875 *Vertex*] Caput. W.

876 *Quampiam*] Aliquam. W.

879 *Oppetat*] Moriatur. W.

894 *Profanavit*] Corruptit. W.

896 *Accitus*] Advocatus. W.

902 *Scalpellum*] Genus ferri, quo medici utuntur. W.

903 *Insertans*] Inmittens. Insertare est immittere cum aliqua violentia. W.

904 *Sensim*] Tractim. W.

906 *Rictu*] Rictus, apertio oris. W.

907 *Scaturiens*] Ebulliens. B. W.

908 *Russo stemmate*] Rubeo sanguine. B.

909 *Fert*] Suffert. B.

913 *Oblatret*] Latret. W.

916 *Reponit*] Repromittit. B.

Ad] Ante. B.

918 *Abdomina*] Pinguedines. W. de folliculo suis. B.

919 *Hos*] Tales. W.

922 *Inclementius*] Durius. B. furiosus. W.

932 *Testudine*] Curvatura. testudo, curvatura, sub testudine ideo dicit, quia uranon Græ. Lat. palatum dicitur ; eo quod curvum est in similitudine cæli, qui et uranon dicitur. W. cavitare. B.

936 *Idem*] Deus. W.

Delph. et Var. Clas.

Fistulas] Sicut lingua. W.

937 *Consono*] Convenienti. W.

939 *Exitum*] Sonitum. B.

Profariet] Loqui. B.

940 *Purce*] Moderate. W.

942 *Cui*] A quo. B.

943 *Nempe*] Certe. W.

944 *Texere*] Ordinare. B.

945 *Postulet*] Indigeat. B.

948 *Coit*] Coadunatur. W.

949 *Dispar*] Multum. W.

Qui] Quibus. W.

950 *Solet*] Mare. W.

953 *Percitum*] Percitus dicitur vélo-
lox. W.

Gradum] Gressum. W.

958 *Rebare*] Pro, rebaris. W.

964 *Herens*] Stupens, dubitans. W.

Ostenti] Monstri. W. miraculi. B.

966 *Effrenæ*] Indomitæ. B. W.

969 *Citari*] Vocari. B. W.

Nundinatum] Mercatum. B. locatum precio. nundinor, mercor. W.

Arguit] Nunc. B.

975 *Usquequaque*] Omnimodis. W.
ex omni parte. B.

Abscideret] Occideret. W.

976 *Armoniam*] Consonantiam. B.

Probæ] Bonæ. B.

977 *Non*] Sc. putabat ille. B.

978 *Concrepare*] Sonare. W. B.

979 *Specu*] Antro : eo quod ibi lateat lingua veluti in specu. W.

981 *Veris*] Verbis. B. probamentis.
W.

Refutat] Abnegat. B.

982 *Scrutare*] O judex. W.

985 *Lateatne*] Utrum. B.

986 *Quamquam*] Quamvis. B.

989 *Magistra*] Lingua. B.

991 *Periculum*] Inquisitio. B. fac
probamentum. W.

992 *Ædat*] Proferat. B.

994 *Cui*] A qua. B.

Fragosa] Sc. clamat. B.

Inconditus] Inarticulatus. B.

995 *Stridulum*] Pro stridule. W.

999 *Suggillet*] Pro sumministret.
B. W.

1000 *Disertus*] Distincte loquens. W.

Prudent.

4 Z

- 1001 *His se*] Sc. ubi. B.
 1003 *Vasaniam*] Pertinaciam. W.
 1006 *Eccum*] Pro ecce. W.
 1010 *Permadescitis*] Humefactatis. W.
 1015 *Gabino*] Genus vestimenti. Gabini Romanis vicini fuerunt, a quibus magnam partem ceremoniarum sumserunt. B.
Fultus] Fultam habens. W.
 1016 *Super*] Desuper. W.
Pulpita] Gradus scenæ. W. sedes vel lectuli Deorum. B.
 1017 *Pegmatis*] Juncturis. pegma h. l. pro junctura. alias ferrum rotundum, quo scenici ludunt, i. e. theatrales. W. conglutinationis et compaginationis. pegma, genus machinamenti, quo luditur in theatris. B.
 1018 *Subinde*] Deinde. B.
Aream] Planiciem tabularum. W.
 1023 *Inpeditus*] Coronatus. W.
 1025 *Brattealis*] Laminis aureis. W.
Inficit] Miscet. B.
 1027 *Pectus*] Sc. tauro. W.
Venabulo] Ferrum, quo dividitur pecus, aptum venatorib. i. e. minor securis. W. lancea. B.
 1035 *Putrefactus*] Sordidus. W.
 1041 *Egesto*] Emissio. W.
 1042 *Compagē*] Tabula. W.
 1047 *Piaculi*] Purgationis. W.
 1051 *Eccatontem*] Centum. inde hecatontem. i. e. centum potestates habentem. Et ideo centum hostiæ ei immolabantur. W.
 1056 *Pulvinarium*] Lectisternium vocat pulvinarium, qui in templo ponebatur, quando augurium quærebant per sacrificium. W.
 1058 *Crudos*] Rusticos, pingues. W.
 1059 *Quando*] Siquidem. W.
 1060 *Votivus*] Qui per votum venit. W.
 1061 *Fanaticus*] Sacerdos, qui in fano moratur. W.
 1062 *Deam*] Berechinthiam. W.
 1063 *Rotari*] Scil. objectans caput. W.
Mysticum] Figuratum. W.
 1064 *Parca*] Quæ parcit, non se incidendo. W.
Fertur] Dicitur esse. W.
 1066 *Metenda*] Abscidenda. W.
 1070 *Auctam*] Accumulatam vel placatam. W.
 1071 *Uterque*] Ironicos dicit. W.
Sanctitati] Illi. W.
Displicet] Eviratus utrumque genus despicit, et masculinum et femininum. W.
 1078 *Igniverint*] Pinxerint. W.
 1081 *Functum*] Defunctum. Fungi, dicimus officium implere. Defungi, ab officio cessare. Defunctus dicitur ab officio vitæ cessans. W.
 1083 *Bratteæ*] Laminæ auri. W.
 1089 *Contumelias*] Contumeliæ proprie sunt verbera et illatæ alicui injuriæ. W.
 1103 *Illis*] Tortoribus et sectoribus. W.
 1115 *Vivacibus*] Diu durantibus. W.
 1116 *Diutina*] Longeva. W.
 1117 *Situ*] Vetustate. W.
 1120 *Obsolescit*] Deletur. W.
Apex] Littera. W.
 1131 *Regestis*] Occultis. Regestum vocatur liber, continens memorias aliorum librorum, et epistolas in unum collectas. Et dictum regestum, quasi iterum gestum. Johannes Scotus Registrum dicebat. W.
 1132 *Monimenta*] Monumentum, et monimentum, et monimen, sub uno sensu semper ponuntur. W.
 1133 *Olim*] In futuro tempore. W.
 1134 *Libramine*] Pondere. W.
 1138 *Rex*] Christus.
 1140 *Vellere*] Innocentia. Gold.
 HYMN. XI. 1 *Romula*] Debuisset dicere, in Romulea : sed propter metrum, Romula, dicitur. W.
 2 *Sacer*] Sacerdos. W.
 3 *Incisos*] Sculptos, vidimus. B.
Singula] Sc. si. W.
 4 *Replicare*] Explanare, numerare originem. W.
 5 *Hausit*] Consumsit. B. quasi devoravit. W.

- 6 *Cum*] Quando. B.
Coleret] Colebat. B.
Troja] Quia a Trojanis ducunt originem. W.
7 *Signata*] Clausa. B.
8 *Epigramma*] Superscriptio. W.
9 *Tumbas*] Sepulcra. B.
10 *Significant*] Indicant. B.
11 *Virum*] Virorum. W.
15 *Comperta*] Recitata. B.
17 *Sicubi*] Ubique. B.
18 *Rerum*] Martyrii. B.
19 *Scisma*] Dogma, discussio. W. heresim. B.
Novati] Novatus iste scismaticus. nam distat inter scismaticum et hereticum. Scisma, i. e. scissio. inde scismaticus, qui a corpore Ecclesiæ aliqua novitate, sicut iste qui dicebat hominem semel prolapsum criminali peccato, numquam posse resurgere. hereticus namque qui sectam suam colit. heresis enim secta, videlicet non credens unum Deum esse Patrem et Filium, Spiritum Sanctum, sicut Arrius. W.
20 *Nostra*] Ecclesiastica. W. Catholicam Ecclesiam. B.
21 *Provectum*] Sc. inveni. W.
Insigne] Ornamentum. B.
Tulisse] Accepisse. W.
23 *Mirere*] Mireris. B. W.
Senem] Yppolitum. W.
24 *Ditatum*] Sc. esse. W.
25 *Victor*] Ipse. W.
26 *Exitium*] Periculum. W.
28 *Consultus*] Interrogatus. B. W.
Secta] Fides. B.
29 *Execranda*] Odiosa, respuenda. W.
31 *Vigeat*] Crescat in vobis. B. W.
Prisco] Christi. W.
Templo] Familia. W.
32 *Cathedra*] Doctrina. W.
33 *Docui*] Antea. W.
Piget] Pudet. W.
Venerabile] Dignum esse. W.
Martyr] Sc. ego. reciprocum. B. W.
34 *Cerno*] Sc. modo. W.
- Cultu*] Religione. W.
Rebar] Æstimabam. B. sperabam. vel dicebam. W.
35 *His*] Sc. verbis. B. W.
Detorsit levo] Avertit sinistro. W.
36 *Dextra*] Recta. W.
37 *Spretis*] Contemptis. W.
Anfractibus] Dubietates errorum. W.
39 *Sistitur*] Præsentatur ipse Yppolitus. W.
Insano] Contra insanum rectorem. B.
40 *Tyherina*] Ubi mare intrat Tyberim. W.
42 *Peste*] Persecutione. B.
Quateret] Puniret. B.
44 *Tingueret*] Fluxu. W.
45 *Janiculum*] Illum montem. B. domum, i. e. montem. W.
Fora] Loca. W. Fora, fori, forum et fores ita distinguuntur. Fora, exercendarum litium locus, a fando dicta. Forum mercatorum, quod foris habeatur. Fori, latera navium concava, a ferendis oneribus dicta. vel: Fori, loca, ubi uva calcatur. Fores, januæ, quæ foras revolvuntur; sicut valvæ, quæ intus. B.
Rostra] Loca, ubi rostra de ære Antoniarum navium Romæ posita sunt: dicta quod bello Punico captis navibus Carthaginensium rostra ablata sunt, et in foro Romano præfixa, ut essent hujus insigne. B.
Suburam] Loci nomen in Roma, ubi nova coriæ parantur. vel, subura, regio Romæ, ubi publicus conventus fieri solebat. B.
46 *Eluvie*] Sorde vel putredine. B. W.
Effluere] Abundare. W.
47 *Tybreni*] Tusceni, Tyberini. W.
Oram] Finem. W.
52 *Idolii*] Servitus idolorum. B. officium idolorum. W.
Ardebat] Furebat. B.
Perfidia] Idolicæ. W.
53 *Situ*] Squalore. B. W.
54 *Excrucianda*] Vexanda. W.

- 55 *Inde*] Postea. W.
Loria] Ex loris facta. W.
Flabra] Flagella. W.
 56 *Stridere*] Pro, bant. W. B.
Concrepitare] Pro, bat. B. W.
 57 *Ungula*] Genus tormentorum.
 W.
Costarum cratibus] Costis vel juncturis. W.
 58 *Pandere*] Pro, bat. B. sc. cæpit.
 W.
Lacerari] Pro, bat. B.
 60 *Cassa*] In vanum. B.
Cognitione] Pœna. W.
 63 *Quæstor*] Judex. W.
Unco] Ungula. B.
 64 *Quæstio*] Pœna. B. judicium, castigatio. W.
Agito] Facito. imperativus. W.
 65 *Tollat*] Elevet. W.
 66 *Viventesque*] Opertos. B.
 67 *Conice*] Proice. W.
 68 *Pira*] Rogus. B. W.
 69 *En tibi*] Sc. sint. W.
 71 *Mule suta*] Carina. B. male vincita. W.
 72 *Vexerit*] Navigator. W.
Cesa] Percussa. W.
Labarit] Natat. W.
 77 *Persultanti*] Cum quadam arrogantia dicenti. W.
 78 *Senior*] Yppolitus. W.
Nexibus implicitus] Ligaminib. ligatus. W.
 86 *Affirmant*] Respondent. W.
 87 *Yppolitus*] I. e. equinus. B. W.
 89 *Jugales*] Equos. W.
 97 *Bigas*] Equos. W.
 98 *Nexuerant*] Ligaverant. W.
 101 *Jugo*] Tune. W.
 102 *Ina pedum*] Summitatem pedum. W.
 103 *Hujus*] Sc. funis. W. B.
Ad extremum] Ad extremitatem.
 W.
 104 *Orbita*] Rota. W.
 106 *Plantas*] Pedes. W.
Rudente] Fune novo. W.
 108 *Feros*] Equos. W.
 110 *Iliaque*] Latera. W.
 111 *Senis*] Yppoliti. W.
 112 *Hi*] Sc. equi. W.
 113 *Alacres*] Læti. W.
 114 *Exagitant*] Agunt. W.
 115 *Incendit*] Sc. eos. W.
 116 *Mobile onus*] Corpus martyris.
 W.
 118 *Prona*] Humilia. W.
Fragosa] Aspera. B. W.
Ardua] Montes. W.
 119 *Minutatim*] Particulatim. W.
Frusta] Particulas. W.
 120 *Hyrtus*] Horridus. W.
 122 *Parte*] Sanguinis illius. W.
 123 *Exemplar*] Depictum. W.
Habet] Retinet. W.
Illitus] Pictus. W.
 124 *Fucus*] Malitiæ. W. color. hic pictura. fucus herba, unde tinguuntur vestes. unde in omnib. rebus, ubi rei veritas obducitur, fucus dici potest. B. pictura. H.
Digerit] Ordinat, componit. W.
 126 *Effigians*] Significans. W. conformans. B.
Viri] Yppoliti. W.
 127 *Rorantes*] Sc. quasi. B. W. laus picturæ. W.
Apices] Summitates. W.
Saxorum] In pictura. B.
 129 *Manus*] Pictoris. W.
Effingere dumos] Depingere spinas.
 W.
 130 *Luserat*] Ludendo depinxerat.
 W. pinxerat. B.
Russeolam] Rubicundam. W.
 131 *Cernere erat*] Cerni poterat. sc. in pictura. W.
 132 *Situs*] Loca aspera. W.
 133 *Addiderat*] Pictura. B. W.
Caros] Propinquos. W.
 134 *Fractum*] Curvum. W.
 135 *Rimantibus*] Investigantibus.
 W.
 136 *Laceris*] Laceratis. W.
 137 *Ille*] Sc. sinus. W.
Reverendam] Venerabilem. W.
 138 *Conforet*] Nutrit vel protegit.
 W.
 139 *Hic*] Alter. W.

- 140 *Legit*] Colligit. W.
 141 *Bibulæ*] A bibendo. W.
Arenæ] Ab ariditate. W.
 142 *Infecto*] Corrupto. B. sordido, mixto, interso. W.
Ros] Sanguis. B.
 143 *Quis*] Aliquis. W.
Sudibus] Spinis, palis. W.
 144 *Omnem*] Sanguinem. W.
 145 *Corpore*] Yppoliti. W.
 146 *Fraudat ab exsequiis*] Non humaretur corpus. W.
 147 *Recensetis*] Renumeratis, inventis. W.
 151 *Metando*] Exquirendo. W. ponendo. B.
Ostia] Tyberina. B. W. portas, januas. W.
 152 *Placet*] Eligitur. W.
 153 *Haut procul*] Non longe, a Roma. W. B.
Ad pomeria] Prope mutum. B. W. pomerium hic pro viridario. Alio loco locus secretus, moro ciuctus, et dicitur pomerium q. post murum. W.
 155 *Hujus*] Criptæ. B. W.
 156 *Anfractus*] Cocleas. W.
 157 *Summotenus*] A summo. B.
Intrat] Lux. W.
Hiatu] Apertione. W.
 158 *Lîmina vestibuli*] Introitum porticus vel criptæ. W.
 159 *Inde*] Deinde. W.
Ubi] Sc. itur. W.
 160 *Nox obscura*] Tenebræ. W.
 163 *Quamlibet*] Quamvis. W.
Ancipites] Dubii. B.
 166 *Crebra*] Multa. W.
Terebrato fornice] Perforata cripta. W.
 167 *Sic datur*] Tali modo permittitur. W. Estque laus picturæ. W.
 169 *Mandatur*] Commendatur. W.
Opertis] Secretis. B. claustris. W.
 170 *Propter*] Juxta illum locum. W. B.
 171 *Sacramenti*] Corporis vel sanguinis Domini. W.
Donatrix] Sc. est. B.
 174 *Tibricolas*] Romanos. B. W. H.
- 176 *Spes*] Æstimationes. B.
Juvat] Adjuvat. B.
 177 *Corruptelis*] Pestibus. B.
 178 *Opem*] Auxilium. B.
 179 *Reditu*] Reversione. B.
 182 *Quis*] Aliquis. W.
Annuere] Adjuvare. B. tribuere, concedere. W.
 183 *Exuvias*] De corpore dicit. W.
 184 *Fulgurat*] Splendet. W.
 185 *Dives*] Docta. B. artificis. W.
Æquore] Planicie. æquor omnis æqualitas dicitur. W.
Lævi] Plano. W.
 187 *Pariis*] Candidis. Parus insula, abundans candido marmore. W.
Contenta] Sufficiens. W.
Aditus] Fores cooperire. B.
 188 *Ornando*] Ad ornandum. B.
 189 *Salutatam*] Ad salutandum, i. e. adorandum. B. ad salutem. W.
Adorat] Ipsum martyrem. W.
 191 *Latios*] Latinos vel Romanos. B. W.
 193 *Perspicuo*] Nitido. W. præclaro. B.
 198 *Celebrando*] Ad celebrandum. B.
 199 *Augusta*] Roma. W. nobilis. B.
Quirites] Romanos. W. Romanos principes. H.
 200 *Ambitione*] Cupiditate. W.
 201 *Plebeia*] Rustica. B. vilis exercitus. plebei milites. W.
Umbonibus] Humeris. W.
 202 *Discrimen*] Discretionem. B. W.
Præcipitante] Incitante. B. impellente ad hoc. W.
 206 *Picens*] Gentile nomen, sicut Romanus, a Piceno urbe. B. W.
Etrusca] Italica. B.
 207 *Sannitis*] Civis. B. a Samnia provincia. W.
 208 *Nolanus*] A Nola civitate. W.
 210 *Pigneribus*] Hoc interest: Pignora rerum, pignera filiorum. W.
Gestit] Gaudet. B. cupit. W.
 216 *Nobile*] Regale. B.
 217 *Superbu*] Nobili. B. W.

- 218 *Opulens*] Dives. B. W. pro opulentum.
- 220 *Auratis*] Auro pictis. W. B.
- 221 *Breviore*] Strictiore. W.
- 224 *Editore apice*] Altiore celsitudine. B. W.
- 226 *Tollitur*] Elevatur. W.
- 227 *Ægre*] Vix. B. W.
- Undas*] Catervas, frequentias populorum. B. H. W.
- 228 *Confertis*] Plenis. W.
- 229 *Alumnos*] Filios. B. W.
- 230 *Fetos*] Impletos. B. W.
- 235 *Crede*] Sc. mihi. B. W.
- 236 *Lucis*] Diei. W. B.
- 241 *Sic tibi*] Optando. W.
- 244 *Sedulus*] Studiosus. B.
- 245 *Lactecolis*] Candidis. W.
- Compleveris*] Pro compleas. W.
- HYMN. XII. 1 *Coëunt*] Sc. quid. B. W.
- 2 *Ovantque*] Lætantur. nam tractum est a triumphantibus, qui albam ovem immolabant. W.
- 3 *Festus*] Quasi respondet interrogatus. W.
- 6 *Superba*] Nobili. B. W.
- Laureatum*] Coronatum. B. W.
- 9 *Crucis et gladii*] Petri et Pauli. W.
- Testis*] Tyberis. W.
- Quibus*] Tropæis. W.
- 12 *Præminente*] Eminente. B. alto patibulo. W.
- 13 *Veritus*] Timens. B. W.
- Celsæ*] Quæ est illa gloria. W.
- Æmulando*] Imitando. B. W.
- 14 *Ambire*] Desiderare. W.
- 15 *Exigit*] Rogat. B. exegit, petiit. W.
- Supinis*] Elevatis. B.
- 16 *Quo*] Ut. B.
- 17 *Subter*] Ad terram. W.
- Sola*] Plantas. B. W.
- 18 *Mente major*] Humilior. W.
- Minor*] Despectior. W.
- Figura*] Honore. B.
- 21 *Ut teres*] Sicut rotunda. W. circulus. B.
- 23 *Evomit*] Emittit. B.
- 24 *Feriri*] Puniri. W.
- 26 *Eundum*] Contendendum. W.
- 31 *Dextra regio*] Aquilonaris plaga. B.
- Aureis*] Nobilibus. W.
- 32 *Canens*] Albescens. B. candens. a canicie dicta albens, et venit a caneo, canes. W.
- Fluento*] Orta aqua. B.
- 34 *Frondem*] Baptisterium perpetuum. W.
- Feracem*] Fertilem. B.
- 35 *Ruit*] Oleum. W.
- Lubricatque*] Flectit. B.
- Clicum*] Devexitas montis. W.
- 36 *Colimbo*] Natatu. nam Græce colymbin natare dicitur. B. natatu. fructu olivæ. W. Corimbi, racemi hederarum. Colimbi, tubi, per quos currit aqua per loca occulta. W.
- 38 *Nivali*] Candido. B. W.
- 39 *Superne*] Desuper, adverb. B. W.
- Tinguit*] Colorat. W. pictura. B.
- 40 *Musci*] Qui ibi picti erant. W.
- Relucent*] Ex auro. W.
- Aurum*] Ex musco. W.
- 41 *Cyaneusque*] Viridis. B. vitreus, viridis Cyane gemma est Scithiæ coruscans, interdum nitore pura est et punctalis; interdum micantibus auratis varians punctulis. W.
- Ostro*] Rubei coloris ostrum, purpuræ liquor, ab ostrea, quæ Græce testa dicitur. B. genus muricis bene olentis. W.
- 43 *Pastor*] Petrus. W.
- Rigore*] Algore. B.
- 45 *Fluenta*] Doctrinam. W.
- Ostiensis*] Portuensis, ab ostia. proprium nomen loci. B. W.
- 46 *Cæspitem sinistram*] Meridianum: versa vice ad occidentem civitatis. B. sinistram ripam dicit. ð. e. meridianum versa vice ad occidentem. W.
- 47 *Princeps*] Constantinus. W. B.
- 48 *Lusitque*] Ornavit. B. quasi ludendo fecit. W.
- Ambitum*] Circuitum. B. W.

49 *Bratteolas*] Trabes cum bratteolis. B. laminas. W.

Sublevit] Circumdedit, junxit. a liniendo. W.

Auro lenta] Auro plena. W.

51 *Purias*] Candidas. B. marmoreas. W.

Fulvis] Rubeis. W. auratis. B.

53 *Camiros*] Curvos, introrsum respicientes. B. curvos. Camiron Græce curvum. inde camerata domus, cujus testudo curva est. inde camelum, animal tortuosum. W.

Hyalō] Vitro. W. hyalum, Latine vitrum dicitur. B.

Cucurrit] Ornando. W. pinxit. B.

Arcus] Fornices. W.

54 *Sic*] Sicuti. B.

Vernis] Vernalibus. W.

Reident] Splendent vel refragant. B. W.

55 *Conferente*] Tribuente. W.

Dotes] Ornamenta. B. Dos potest dici, quicquid honorifice datur. W.

56 *Togata*] Ornata. B. nobili, pacificata. W.

58 *Lux*] Læticia. W. gloria. B.

Una] Communis. B. W.

59 *Incitato*] Veloci. W.

61 *Pontis Adriani*] Adrianus fuit rex, qui pontem ædificavit in Roma ad Ecclesiam Pauli. W.

62 *Levam*] Petri.

63 *Solvit sacra*] Ad Ecclesiam Petri. W.

Sacerdos] Apostolicus. B.

65 *Hæc didicisse*] Nam interrogavit, Dic amice, quid sit concursus populi; modo respondet. W.

HYMN. XIII. 1 *Punica*] Africana. B. W.

Tulit] Genuit. B. W.

Quo] Unde. B.

2 *Inde domo*] De illa patria. B. ex illa. W.

Cyprianum] Sc. tulit.

3 *Ore*] Doctrina. B.

4 *Libia*] Africa. B. W.

5 *Agit*] Disputat. B. loquitur. W.

10 *Actus*] Missus. B. W.

11 *Novum*] Mirabilem. B.

12 *Ut*] Quasi. W.

Ambrosius] Divinus. W. fidelis vel purus. B.

16 *Opulentus*] Dives. W.

Exsecutor] Expositor vel tractator. B. assessor vel prædicator Apostolicus. W.

19 *Quo mage*] Ut magis. B. W.

Cruda] Stulta. W.

21 *Unus*] Cyprianus. W.

Sinistris] Malignis, magicis. B. W.

23 *Cantamen*] Carmen. B. W.

Inire] Sc. consueverat. W. inibat. B.

24 *Quo*] Ut. B.

Geniale] Nuptiale, voluptuosum. W. naturale hic pro nuptia. B.

28 *Oris*] Faciei. W.

Nitoris] Habitus. W.

30 *Compescitur*] Tondetur. W.

31 *Modesta*] Modeste. B.

Loqui] Loquebatur. B.

Quærere] Quærebat. B.

32 *Vivere*] Vivebat, penetrabat. B.

35 *Gallienus*] Ejus filius. B.

36 *Fatenti*] Cypriano. B.

37 *Terrigenum*] Gentilium vel idolorum. B. W.

39 *Quis*] Aliquis. W.

Ab egregiæ] A Christianitate. W.

40 *Neu*] Ne. B.

Precium] Mortem. W. martyrium. B.

41 *Modo*] Tantum. B. tantummodo. W.

Conferat] Computet vel comparet. B.

44 *Cursim*] Velociter. B.

45 *Grave*] Sc. est. W.

Quiete donat] Dat requiem. W.

46 *Necis*] Mortis. W.

Furoris] Cruoris, martyrii. W.

47 *Dicare*] Offerre. B.

49 *His*] Sc. dictis. W. B.

Virum] Virorum. B.

Calefacta] Amore Christi accensa. W.

50 *Proconsule*] Proconsul est, qui vice Consulis judicat: sicut Vicarius,

qui vice comitis judicat. W.

52 *Abdicata*] A luce separata vel semota. B. semota. W.

Soli] Luci. B.

53 *Specubus*] Speluncis. W.

54 *Supremi*] Altissimi. B. summi. Supremus quando venit a supremo; significat ultimum; quando a supra præpositione vel adverbio, primum. W.

58 *Tinctum*] Fucatum. B.

61 *Si luteum*] Si quid est. W.

Charismate] Gratia Spiritus Sancti. W. gratia vel dono. B.

Expiasti] Purgasti. W.

62 *Vise*] Visita. B. invise. W.

64 *Liceat*] Licitum sit. B.

65 *Ne qua*] Aliqua. B.

67 *Iners*] Infidelis. B. W.

68 *Titubetve*] Sc. in fide tua. W.

70 *Permoverat*] Ad hoc, quod petebat. W.

71 *Acrioris*] Firmioris. B.

73 *Discrimine*] Discrimen hic pro periculo. alias pro separatione. W.

75 *Rapi*] Ut rapiantur. B.

77 *Prope*] Juxta. B.

Margines] Fines. W.

Refertam] Repletam. B.

87 *Candida massa*] I. e. ccc. martyres, massa Cypriani dicuntur. B. W.

88 *Tascius*] Cyprianus, a loco. B. W.

89 *Indomiti furorē*] Contra indomitum furorem. B.

Eminus] Elonge. W.

92 *Ille*] Imperator ad hæc ait. B. W.

93 *Fulmen*] Potestatem. B.

Expedite] Proferre. W. evaginate. B.

97 *Cultior*] Pulchrior. W.

103 *Inbuit*] Edocet. B.

HYMN. XIV. 3 *Condita*] Sepulta. B. abscondita. W.

4 *Quiritium*] Romanorum. Quirites dicebantur Romani, a Quirino, i. e. Romulo, qui semper asta utebatur. nam quiris lingua Sabinorum asta di-

citur. W.

6 *Supplices*] Humiles. W.

8 *Virginal*] Locus in quo devirgantur virgines. W.

9 *Liberæ*] Gloriosæ. W.

13 *Renisam*] Resistentem. W.

16 *Illice*] Decipiente. B. W.

18 *Pertinax*] Dura. B.

19 *Excruciatibus*] Pœnis. W.

21 *Trux*] Severus. W.

22 *Subactis*] Superatis. W.

24 *Dicata*] Sc. Deo. W.

25 *Lupanar*] Dicitur a lupis, i. e. meretricibus. quia sicut lupi devorant prædam; sic illæ avidissime devorant amatores suos. W.

Trudere] Pro, trudi. W.

26 *Applicat*] Inclinat. B.

28 *Temnere*] Despicere. W.

29 *Irruat*] Cum impetu veniat. B.

30 *Mancipium*] Mancipium, quasi manu captum. W.

32 *Aureum*] Nobilem. W.

35 *Integritatis*] Virginitatis. W.

36 *Impiabis*] Maculabis. B. W.

38 *Publicitus*] Publice. W. manifeste. B.

39 *Flexu in plateæ*] In via, in biviis. W.

Sistere] Præsentare. B.

40 *Frequentia*] Multitudo. B.

43 *Forte*] Casu. B.

Procaciter] Inreverenter. W. luxuriose. B.

44 *Os*] Faciem. B.

46 *En ales*] Ecce velox. B. W.

50 *Tollunt*] Elevant. B.

Sodales] Sodales dicuntur q. simul edales, i. e. simul manducantes. W.

51 *Exequialibus*] Qui in exequiis conveniunt. W.

54 *Quod*] Eo quod. W.

60 *Innovatum*] Sc. referunt. W.

Visibus integris] Virginitatis custodia. B.

61 *Gradum*] Miraculum. W.

63 *Ascensus*] Martyrii gradus. B. H.

65 *Astringe*] Evagina. W.

Exere] Perfice. B. profer et exerce. W.

70. *Væsanus*] Transvectus a sanitate.
B.

72 *Ephæbus*] Juvenis, imberbis. B.
W.

Tinctus aromate] Unctus unguento.
W.

73 *Funere*] Morte. W. luctu. B.

74 *Hic hic*] Talis. W.

76 *Demorabor*] Detineam. B.

Vota] Quæ habent me ad interficiendum. W.

Calentia] Iracunda, furentia. B.

77 *Recepero*] Recipiam. B.

79 *Sic*] Taliter. W.

Poli] Aëris. B. W.

81 *Divide*] Aperi. B.

82 *Prius*] In primo parente. W.

84 *Cum*] Pridem vel modo. B. quando. W.

Tum] Deinde. W.

Hostiam] Martyrium. B.

85 *Vertice cernuo*] Inclinato capite.
B.

86 *Vulnus imminens*] Imminentem
gladium. B.

87 *Subiret*] Sufferret. B.

88 *Ille*] Carnifex. B. W.

91 *Spiritus emicat*] Anima splendet.
W. salit. B.

94 *Sirum*] Positum. W.

95 *Ardua*] Excelsa. B.

97 *Implicat*] Colligit. B.

100 *Gradus*] Honores. W.

101 *Stulta*] Stulte. B. W.

102 *Sitis*] Cupiditatis. W.

103 *Cunctis*] Populis. B.

Petitam] Quæsitam. B. ipsam
rahiem cupiditatis. W.

106 *Vota*] Optiones. W.

110 *Tetrius*] Pessimum. W.

113 *Calce*] Pede. B.

114 *Terrena*] Sc. corpora. W.

Ferus] Sevis. W.

116 *Solo*] Planta. B.

117 *Deprimit*] Deponit. B.

118 *Verticem*] Caput. B.

121 *Unam*] Coronam. W.

Edita] De martyrio. B. oblita de
martyrio dedit. W.

Sexies] Sexies decies; fiunt sexa-

ginta: et sexagenarius numerus
significat continentiam vidualem; quæ
una corona illi erat propter laborem,
quem sustinent viduæ. nam laborem
sustinent maximum, quod ipsa com-
plexa digitorum significat. W.

123 *In altera*] De virginitate. B.

126 *Colluvionibus*] Maculis, pollu-
tionibus. W. immundiciis. B. H.

127 *Diademate*] Corona. W.

128 *Cui*] I. e. tibi. B.

129 *Vel*] Etiam. B.

Fornicem] Lupanar. B. locum dicit
in theatro, ubi devirginantur virgines.
Burhaus, W.

130 *Purgabor*] Ego. W.

Oris] Vultus. B. W.

132 *Pia*] Pia visitatione. W.

Visere] Videre, visitare. B. W.

*Hic in Cod. Widm. inseruntur
sequentia.*

VERSUS CONSTANTINÆ, CONSTANTINI
FILLÆ, SCRIPTI IN AESIDA BASI-
LICÆ, QUAM CONDIDIT IN HONORE
SANCTÆ AGNES VIRGINIS.

Constantina Deum venerans, Chris-
toque dicata,
Omnibus impensis devota mente pa-
ratis,

Numine divino multum Christoque
juvante,

Sacravit templum victricis virginis
AGNES:

Templorum quod vincit opes terre-
naque cuncta;

Aurea quæ rutilant summi fastigia
templi.

Nomen enim Christi celebratur sedi-
bus istis,

Tartaream solus potuit qui vincere
mortem;

Invectus cælo solusque inferre trium-
phum.

Nomen Adæ referens detorquet et
omnia membra

A mortis tenebris et cæca morte le-
vata.

Dignum igitur munus, martyr, devo-
taque Christo

Ex opibus nostris per sæcula longa
tenebis :

O felix Virgo, memorandi nominis
AGNES.

1 *Constantina*] Constantini regis
filia.

Dicata] Electa.

2 *Mente*] Mente ac corpore.

9 *Solusque*] Qui.

DE EADEM VERSUS DAMASI EPI-
SCOPI URBIS ROMÆ.

Fama refert sanctos dudum flevisse
parentes

Agnes, cum lugubres cantus tuba con-
crepuisset,

Nutricis gremium subito liquisse pu-
ellam :

Sponte truces calcasse minas, rabi-
emque tyranni,

Urere cum flammis voluisset nobile
corpus :

Viribus immensum parvis superasse
timorem ;

Nudaque diffusum crinem per mem-
bra dedisse ;

Ne Domini templum facies peritura
videret.

O venerandum Agnes mihi tu decus
alma pudoris !

Ut Damasi precibus faveas, precor,
inclita Martyr.

IN APOTHEOSIN.

PRÆF. 1 *Summa*] Principalia. B.
principia. W.

Specimen] Divisio personarum. B.
W.

Vigor] Virtus. B.

5 *Retro*] Sine initio i. e. ante sæcu-
lum, in perpetuum. B. W.

7 *Edere*] Gignere. B.

11 *Populos*] Domini. W.

Charisma] Gratiam vel donum. B.
W.

Promptus] Paratus. B. W.

12 *Corpora*] Sc. fidelium. B.

PRÆF. II. 1 *Secta*] Electio. W.

3 *Cavemus*] Vitamus. W.

5 *Vix*] Difficile. B.

6 *Reflexas*] Tortuosas. B. W.

7 *Perfidorum*] Hereticorum. B.

8 *Polita*] Trita. B. W.

9 *Obliqua*] Sc. tam. B.

Divortia] Dicta a divertendo, i. e.
separationes viarum. B. W.

10 *Orbitis*] Vestigiis viarum. B. W.

17 *Libido*] Delectatio. B. W.

18 *Pruriat*] Curiositatis vitio temp-
tet. B. W.

21 *Minutis*] Dialecticis, subtilibus.
W. B.

Ambagibus] Circuitionibus vel ar-
gumentis. B. W.

24 *Syllogismos plectiles*] Per insolu-
biles circumlocutionibus, vel per con-
traratiocinationes subtiles. Syllogis-
mus est contraratiocinatio. B. W.

25 *Captiosis*] Deceptibilibus vel in-
sidiosis. B. W.

Sycophantarum] Calumniatorum vel
falsiloquorum. Sycophantas autem
hac de causa appellatos dicunt, quod
quondam juvenes soliti erant in hor-
tos erumpere, ficosque inde furari.
Quam ob causam lege est constitu-
tum, ut, qui id fecisset, capite trun-
cetur. quam penam qui perseque-
retur ob parvula detrimenta, Sycop-
hanta est appellatus. B. W.

Strophis] Versutiis, vel fraudibus,
reversionibus. W.

28 *Infesta*] Gravia vel importuna.
B. W.

Dissertantibus] Loquentibus. B. W.
concertantibus. Gold.

32 *Credere*] Credulitas, verbum pro
nomine. W. infinitivus interpretatur
per nominativum. B.

34 *Vanitas*] Cæcitas hereticorum.
B.

41 *Quis*] Interrogando illos duos
versus pronunciat. vel quis, pro qui-
bus. W. B.

43 *Qui*] Nisi ille. B. W.

45 *Interpolat*] Intermiscet, a polo
tractum. B. W.

46 *Æmulas*] Inimicas. B. W. steri-
les, inimicas. Gold.

48 *Colonus*] Deus. Gold. pater. B.

49 *Dolosa*] Vitiosa vel iolia. B. W.

- Farrea*] Triticæ. B. W.
 55 *Refert*] Prodest, vel opus est. B. W.
 APOTH. 1 *Dira relatu*] Aspera dictu. B. W.
 2 *Prodita*] Prolata. B. W.
 8 *Facilis*] Est. W.
 9 *Celebris*] Gloriosa vel famosa. B. W.
 11 *Pater*] Est. W.
 12 *Eminus*] Lounge vel econtra. B. W.
 14 *Inmensum*] Immensitatem. B. W.
Ore] Facie. B.
 16 *Visa*] Cognita est. B.
 17 *Non admiscenda*] Spernenda est. W.
 18 *Et*] Pro etiam. B.
 19 *Oculis*] Sc. quid sit. B.
 20 *Hebes*] Stultus vel retunsus. B.
Glaucos] Viridi. B. W.
 21 *Umentique*] Humida. B. W.
Adire] Sc. tamen. B.
 22 *Ab ipso*] Patre. B.
 26 *Mera*] Pura vel sincera. i. e. divinitas. B. W.
Majestas] Patris. B.
 28 *Abram*] Ubi tres suscepit, et velut uni loquebatur. B. W.
 31 *Tractarunt*] Tetigerunt vel palpaverunt. W.
Jacob] Ubi conluctabatur cum Angelo. B. W.
 32 *Coram*] Palam vel prope. B.
 33 *Conlato qui stetit*] Facie ad faciem locutus est. W. B.
 34 *Comminus*] Juxta. B. W.
 37 *Laborans*] Sc. debuisse. B. W.
 39 *Mutua*] Alternas colloctiones. W. B.
 40 *Heri*] Dei. B.
 43 *Posteriora*] Filium. sicut inquit Ipse, quia major me est. W. carnem. B.
Apertius] Huic rei. W.
 44 *Verbum*] Filium. W.
 45 *Idem*] Filius. W.
 46 *Habitu*] In hab. B.
 49 *Vibratum*] Emissum. B. W.
 50 *Fragilem*] Mortalem. W.
 51 *Inde*] Sc. quod emicuit. B. W.
 52 *Oris*] Faciei. B.
 53 *Coactum*] Coagulatum. B.
 54 *Referebat*] Figurabat. B. simulabat. W.
 55 *Sentam*] Sentosam. B.
Excita] Commota, excitata. B.
 57 *Vulnificas*] Vulnera facientes. W.
Agebat] Circumdabat, tangebatur. W.
 leniter tangebatur. B.
 58 *Exemplo*] Exemplum. W.
Deus] Sc. quod erat. B.
 59 *Texunt*] Insimulatione. W.
 61 *Inculto*] Agresti. B. W.
Iniquis] Non æquis. B. nequis. W.
 62 *Luxuriem*] Abundantiam. B.
 65 *Impete*] Pro, impetu. B. W.
Late] Ubique. B.
 67 *Cruenta*] Rubicunda. B.
 68 *Stringere*] Decerpere. B. W.
 69 *Quandoquidem*] Quoniam. B.
Sanguine] Christi. W.
 70 *Contorta rubus*] Maria. B. passio Christi. W.
Edit] Gignit. B. protulit, parit. W.
 71 *Visum*] Sc. fuit. B.
 73 *Sentum*] Sentosum. B. W.
 75 *Extra oculos*] Invisibilis. W. B.
 76 *Fontem*] Patrem. W.
 77 *Deum*] Sc. Patrem. W.
 78 *Visibilis*] Sc. est. W.
Fonte] Patre. B.
Deus] Filius. W.
Fons] Qui est fons. W.
 79 *Visibilis*] Pater. W.
Qui nascitur] Filius, in quo est pater. W.
 83 *Vendicat*] Usurpat. B. W.
 86 *Capit*] Potest. W. nec valet nec vult. B.
Angoribus] Angustiis. B. anxietatibus. W.
 87 *Liquido*] Puro. B.
 90 *Majestas*] Filii fuit. B.
 91 *Animus*] Ipse filius est. W.
 94 *Flagra*] Flagella. W.
 97 *Affecta*] Afflicta. B. W.
 98 *Enixa est*] Parturit. W.
 106 *Distendit*] Intumescere fecit. W.

- 107 *Falsiloqua*] Falsiloquens. B.
 109 *At non*] Sc. ipse. W.
Verbi] Filii. W.
 110 *Fige*] Confirma. W.
 111 *Cernere*] Scilicet manifeste. W.
 113 *Coram*] Præsentialiter. B.
 115 *Præstrinxit*] Præoccupavit. B.
 W.
 116 *Struxit*] Ornavit. B.
 118 *Quocumque*] In omni loco. B.
 W.
 120 *Per verbum*] Per filium innotuit
 mundo. B. W.
 123 *Donum*] Officium. B.
 125 *Lumine*] Fide carentibus. B. W.
 126 *Socordia*] Stultitia vel pigritia.
 B. W. quasi sopor cordis. B.
 128 *Perspicuum*] Manifestum fieri.
 W.
Inficiaris] Negas. B. W.
 130 *Inspiciantem*] Deambulantem.
 B. W.
 138 *Filius*] Dei. B. W.
Agit] Facit. W.
 141 *Insultans*] Deridens. B.
Piceos] Caldaicos. W.
 143 *Barbaricos*] Alienos, i. e. Cal-
 daicos. W. B.
Aura] Flamma. B. W.
Jussa] Concessa. B.
 145 *Vetitus*] Sc. est. B.
Tiaras] Mitras. B. *ἑντε*. W.
 148 *Calamos*] Tibias. B.
Superstitio] Paganitas. B. vana re-
 ligio. W.
Festa] Inanis. W. festiva. B.
 150 *Conspiciuæ*] Statuæ. W.
 151 *Virorum*] Scilicet sunt audita.
 B.
 152 *Concentu*] Cantu. B.
 156 *Servando*] Ad servandum homi-
 nem. B. W.
 159 *Animalis*] Pecorinus. B.
Agebat] Duxit. W. ducebatur. B.
 160 *Heri*] Dei. B.
 162 *Obse*] Ut visus obses et testis
 fuisset ad videndum Deum. W.
 164 *Animalis*] Incredulus. W.
 165 *Seminis*] Deitatis. B.
 167 *Intercute*] In cute manente, in-
 teriore. W. interiore spiritu. B.
 170 *Spiramine*] Spiritu Sancto. B.
 W.
 171 *Hominis*] Mariæ. B.
 175 *Compendia*] Scilicet sint. B.
Summa] Numeri. W.
 177 *Cucurrit*] Descendit et ascen-
 dit. B. W.
Contra unionitas] I. e. Sabellianos.
 B. Unionitæ sunt, qui dicebant unam
 substantiam et unam personam, Fi-
 lium et Spiritum negabant, sed dice-
 bant : Idem Deus, quando vult, Pa-
 ter est : quando vult, Filius est :
 quando et Spiritus Sanctus. Arriani
 dicebant, tres esse personas, et tres
 substantias in divinitate : Sabelliani
 econtra unam personam et unam sub-
 stantiam. Fides autem Catholica
 utriusque devitans errorem, unam
 Deitatis substantiam et tres personas
 veraciter adfirmat. Nam Arriani be-
 ne tres personas, male tres substan-
 tias : Sabelliani bene unam substan-
 tiam, male unam personam dicebant.
 W.
 178 *Profanator*] Blasphemator. Con-
 temtor profanus dicitur, q. porro a
 fano, i. e. a templo Dei, hoc est, inre-
 ligiosus. W.
Cede] Discede. W.
 179 *Depositor*] Negator. W.
 180 *Violas*] Negas. W.
Natum] Filium. W.
 181 *Quandoquidem*] Quoniam ille.
 B. W.
Genitor] Pater. W.
 183 *Patriæ*] Paternæ. B. quod pa-
 tris est. W.
 184 *Nomine*] Scilicet procreationis.
 W.
 185 *Generis vin*] Filii vigorem. W.
 186 *Idolio*] In sacrilegio. in loco
 idolorum. B. W. pro eo quis homo
 idolothitum est immolatum. Idolium
 vero est templum idoli. W.
Recubans] Sc. quavis. B.
 187 *Cæspite*] Cæspes est terra avul-
 sa cum herba ; unde faciebant altaria.
 W.

189 *Saturnis*] Pro omnibus Diis posuit. B. W.

Cithereis] Citherea, Venus. W.

190 *Portentisquæ*] Idolis. W.

192 *Jus*] Religionem. W.

193 *Ministris*] Angelis. W.

194 *Barbara*] Alienigena. W.

195 *Superstitio*] Paganitas. W.

Caniformem] Canis habens formam. W.

196 *Anubem*] Deus Ægypti, i. e. Simiam, caput canis habentem. Mercurius lingua Ægyptiaca vocatur Anubis, qui Deus eloquentiæ fertur. unde cum canino capite depingitur; quia in animalibus nihil cane sagacius habetur. Latrare autem dicitur, propter copiam sermonis. unde et oratores rabulatores dicuntur. W. Deum Ægyptiorum, similitudinem canis habentem. B.

197 *Cloacinæ*] Cloacina et Epona Deæ rusticæ sunt. B. Dea cloacarum. W.

Eponæ] Dea hortorum. W.

198 *Solidam*] Plenam, olidam, putridam. B. W.

Acerram] Vas turarium. *Wirauch*: fagg. W. turibulum. B.

199 *Molam*] Sacrificium vel notam. Mola est genus sacrificii ex farre et sale. unde ignem aspergebant et cultum et hostiam. W.

Rimetur] Vertat. B.

Extæ] Viscera. W.

200 *Deliramenta*] Dementiam, mendacia. B. amentiam. W.

Platonis] Plato dicitur a latitudine humerorum; qui primum athleta invictus, postea ad philosophiam conversus, omnes philosophos superavit. W. illius senis. B.

201 *Hircosus Cynicus*] Propria nomina hereticorum dicit: quorum alii propter immundiciem hirci dicuntur: alii canini, adulteri, vocantur. *κύων* enim apud Græcos canis dicitur. B. W. nude cum canino capite depingitur; quia in animalibus nihil cane sagacius habetur.

202 *Torta*] Tortuosa circumlocutione. W.

Nervos] Ludos, inenodabiles dictiones, syllogismos. W. B.

203 *Laberinthus*] Flexuosus. B. idem vocat laborinthum, quod et errorem. laborinthus erat domus subterranea, centum habens ostia, quam Dædalus fecit ad Minotaurum; quam si quis semel ingrederetur, propter multitudinem ostiorum non poterat revertere. Dicitur autem laborinthus quod labor intus. W.

204 *Agat*] Vexat. W. ducat. B.

205 *Gallinam*] Æsculapio gallina immolatur, qui clinicis præest. W.

Clinicus] Curvus. Cline Græce lectus dicitur. inde clinicus proprium nomen Dei, qui præerat decumbentibus in lectum; vel ipse infirmus, a cumbendo in lecto. B. W.

206 *Æquum*] Placatum. B.

208 *Fragosis*] Difficilibus. B. W.

209 *Modis*] Syllogismis. B. W.

211 *Suos*] Proprios. B. W.

Vaga sidera] 7 errantia sidera, dicit septem planetas, quæ interpretantur errativæ: non quod ipsæ errent, sed quod homines errare faciunt. unde planificiæ dicuntur melius, i. e. errorem facientes. W.

212 *Non recipit*] Non intelligit. W.

Natura] I. e. tantummodo quadrupes homo dicitur, qui irrationabiliter more animalium vivit, et deditus ad ventris ingluviem nihil de cælestibus curat. nam omnia mortalia animalia, præter hominem, in terram prona sunt. unde et quidam veridicus: 'Pronaque cum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit, cælumque tueri Jussit, et erectos ad sidera tollere vultus.' W.

Modo] Solummodo. B. tantummodo. W.

Quadrupes] Animalis. B. W.

Ille] Homo. B. W.

214 *Pollere*] Valere. B.

215 *Numæ*] Numa Romanis sacra instituit. Numa genere Sabinus, quem

post mortem Romuli populus Rom. Imperatorem fecit: qui, volens Romanos ab armorum amore revocare, culturam Deorum per magicam invenit artem, dicens, se omni nocte ab Egeria nympa doceri. Post hujus mortem Romani ejus libros magicos reperientes igni tradiderunt, sed licet se errasse viderent, in Deorum cultura permanserunt. W.

Aruspex] Sacerdos. B.

216 *Cottus*] Unde Alpes Cottiae. B.
Cane milite] Molosso. B.

218 *Coram*] Præsentialiter. W.

221 *Lacunas*] Foramina, cavernas, fixuras. B. W. lacunas, est, cicatrices, fossas, seipsum Apostolis immiscet. In Evangelio enim Thomæ legitur, adhuc minime credenti dixisse: 'Infer digitum tuum,' &c. sed ille clavorum fixuras intuens, tangere eum non ausus est, sed dixit: 'Dominus meus et Deus meus.' Ideo autem dicitur, Thomam manum in latus ejus misisse, cum tamen non miserit, quoniam Domino jubente hoc facere poterat. W.

223 *Abjurare*] Denegare. W. tollere. B.

Titulum] Laudem vel potestatem. W. B.

224 *Regem*] Christum. W.

226 *Summæ*] Cælestium: mediæ, terrestrium: imæ, infernorum. B. W.

228 *Stygis*] Inferni. W. B.

229 *Defluit*] Descendit. B. W.

In se] Cum ad cælum ascendit. B. in unum. W.

231 *Munda*] Officia. B. W.

Pronæ] Humanæ. B.

232 *Replicata*] Reducta. B. repara-ta vel artus. W.

233 *Subvehat*] Elevet ad cælestia. B. ad cælum. W.

234 *Organa*] Voces. W.

236 *Heroum*] Prophetarum. B. W.
Orsa] Dicta vel verba heroum vel prophetarum. B. W.

237 *Patefacta*] Manifestata. B.

Oracula] Responsa, miracula. W. B.

243 *Sic tamen*] Sequimur. W.

Tria] Nomina. W.

Separare] Separato. separ dicitur, sicut Compar et Dispar. B.

Ductu] Auctione vel ductione. W.

244 *Tres*] Substantias. W.

Tribus] Personis. W.

246 *Innato*] Patre. W.

Sata] Nata. W.

248 *Natus*] Ab alio. W.

Iipse] Filius. W.

249 *Perquam*] In quantum. B. quam valde. W.

Futile] Inane. W. B.

Natus ut ex se] Natus q. ut ex se, sc. sit, i. e. filius. B. quasi sit filius. W.

250 *Nova*] Mirabilis. W.

251 *Ediderit*] Gennerit. W.

252 *Vocabula*] Carmina. W.

256 *Indiscreta*] Indivisa. W.

257 *Vim*] Virtutem. W.

Generosus] Nobilis. W.

259 *Uterius*] Ultra licitum. W.

Gignere] Spiritualis generatio. W.

Fas] Justum. W.

262 *Super*] Ultra. W.

264 *Via*] Ratio. B. W.

265 *Semina*] Principia. W.

Mortali] Homini. W.

266 *Ultra*] Ante. B.

Pacto] Lege vel modo. W.

268 *Traditur*] In scripturis. B. W.

271 *Retro*] Æternaliter. hic præteritum verbum. B. W.

272 *Decisus*] Decurtatus vel truncatus, minoratus. B. W.

273 *Extendens*] Dilatando. B. W.

Tractim] Paullatim. B. W.

275 *Mutata*] Operata. W.

Procedit] Vel producit, i. e. generat vel fabricat, genuit. B. W.

Portio] Substantia. W.

276 *Unquam*] Sed certe. W.

277 *Atqui*] At ille. W.

280 *Proditus*] Dispensus vel manifestatus. B. W.

282 *Olim*] Æternaliter, sine initio. W.

290 *Tu*] Sabelliane. W.

- 292 *Turifero*] Turificante. W.
Deucalionum] Deorum, idolorum.
 Deucalion lapides et uxor sua seminaverunt: inde viri et mulieres. B. W.
 93 *Devotus*] Inclinator. W.
Cippo] Trunco vel ipso Deo. B. W.
Uuctor] Venerator. W.
 296 *Scriptoris*] Moysis. W.
Bardus] Stultus; ab elefanto. B. baburrus, stultus. W.
Augur] Qui avium garrum vel augurium observat. W.
 297 *Nutrix*] Anus. W. B.
 298 *Sago*] Magico vel præscio. W. præscienti, magico vel sapienti. B.
 299 *Rem*] Statum divinum. B. W.
Coram] Palam. B. W.
Proditus] Manifestatus. B. W.
 300 *Trepidum*] Pavidum. B. W.
Mortalem] Moysen. B. W.
Amico] Amicabili. W.
 301 *Retexit*] Aperit. W. aperuit. B.
 302 *Meminit*] Docet. B. W.
 305 *Condens*] Creans. B. W.
 306 *Ora*] Vultum, imaginem. B. W.
 307 *Deo deus*] Filius patri. W.
 311 *Sæcula*] In fine sæculorum. W.
 315 *Genealogus*] Generis computator, i. e. Moyses. B. W. scriptor de generatione loquens. W.
 322 *Stupendas*] A stupendo. W.
Fibras] Venas cordis. B. W.
 326 *Suo*] Proprio. W.
 327 *Dux*] Moyses. W.
Monte] Sinai. W.
 328 *Alloquioque*] Fulgebat a colloquio Dei. W.
 329 *Incisas*] Scriptas. B. W.
Cæca] Incredula. W.
 330 *In faciem*] Operuerunt faciem suam. W.
 331 *Enigmata*] Figuras vel umbras. W. B.
 332 *Præstricta*] Circumdata. W.
 333 *Velarit*] Ne videret Christi archana. W.
 334 *Coram*] Manifeste. B. W.
 337 *Sublimi*] Erecto. B. W.
 338 *Frondosa*] Fructuosa. B. W.
Felicibus] Fertilibus. W.
 339 *Oleagina*] Ab oleo. W.
Bacis] Uvis. W.
 340 *Tibi*] In te. B. W.
Inserto] Indito. W.
 341 *Cortice*] Viriditate. W.
 343 *Surculus*] Ramus. *Zweig*. W.
Jactat] Gloriat. W.
 344 *Monet*] Ipse surculus. W.
Unguine] Unguento, oleo vel fuco, i. e. errore. B. W.
 345 *Contristare*] Amarescere. B.
Comas] Ramos. B. W.
Imo] Gentili populo. W.
 353 *Lascivire*] Lasciviam facere in suis carminibus. B. W.
Choris] Cantibus. W.
Esse] Edere. B. manducare, comedisse, ab edo. W.
 354 *Fermentati*] Antiqui, corrupti. W. B.
 355 *Imprudens*] O Judea. W.
 356 *Præductis*] Præfiguratis. B. W.
Pingere] Præfigurare. W.
Sulcis] Scriptis. W.
 357 *Vera*] Quæ potestatem diaboli destruxit. B.
 359 *Collinit*] Linit. W.
 360 *Hanc*] Domum. W.
 361 *Hæc*] Passio.
Farii] Ægyptii. W. sacrilegi. Farus, Ægyptus dicitur.
Ferale] Virosum. B. mortale. W.
Resolvit] Quia Christi passio potestatem diaboli destruxit. B. W.
 364 *In ore*] Fronte. W.
 365 *Creditur*] Inmittitur vel commendatur. W.
 368 *Credens*] Cernens. W.
 369 *Geris*] Facis. B. W.
 371 *Feta*] Mysteriis Christi plena. B. W.
 377 *Armaria*] Scrinia, volumina. B. W.
 378 *Referta*] Repleta, plena, completa. B. W.
 379 *Attica*] Atheniensis, Græca locutio. B. W.

380 *Ausonix*] Latinæ, Italiæ, Romanæ. B. W.

381 *Tripictis*] Tripliciter conscriptis. B. W.

382 *Digere*] Dic, ordina, vel scribe. B. W.

Subfixa] Cruci. W.

383 *Fronte*] In stipite. W.

385 *Percenseat*] Perlegat. B. W.

386 *Reboans*] Sonans, canens. B. W.

387 *Ab archano*] A pulmone. W.

Vomit] Profert. B. W.

Ingens] Magnus. W.

388 *Casta*] Ideo dicit castam, quia cum ea laudem virginum caneant. W.

Chelys] Cithara, musa. W. chelæ, i. e. brachia, vel cythera magna in cælo, unde chelæ scorpionis, i. e. brachia. est autem Græcum. B.

Testudo] Musa vel cythara magna in cælo. *Harffe*. W.

389 *Disparibus*] Non similibus. W.

390 *Æmula*] Imitantia, respondentia vel resonantia. B. W.

392 *Fidibus*] Sonis. W.

397 *Surda*] Judaica. W. B.

Sibi] Ad suam utilitatem. B. W.

Præconia] Laudes. B. W.

Elementaque] Significationes; quia res per figuras locuntur. B. W.

399 *Insanum*] Insane. W.

Bachantis] Furentis. B. W.

Energima] Illusionem vel imaginem. W. furias, vel pigritiam vel inertiam, sive melius illusionem. *Energima*, imaginatio vel fantasia, unde qui fantasias dæmonum patiuntur, energumeni dicuntur. B. W.

402 *Miseranda*] Miserabilis gens Judeorum. W. Judea. B.

Suis] Sociis, monstris sive vicinis. B. W.

403 *Fulmina*] Terrôres verbi Dei. B. W.

406 *Antistes*] Unusquisque Christianus, dæmona expellens. W.

407 *Spiras*] Tortitudines vel calliditates vel nodos. B. W.

408 *Mancipium*] Servum. W.

410 *Spolium*] Corpus. W.

411 *Ventose*] Defluens, instabilis. B. W.

412 *Cyllenius*] Mercurius, a monte Cylleno. B. W.

413 *Ignes*] Furores, iras. B. W.

416 *Grunnitibus*] Grunnitus proprie vox porcorum est. B. W.

419 *Quid*] Cur. W.

420 *Jacemus*] Prostrati. B. W.

422 *Egenan*] Miseram. W.

424 *Hiberi*] Hispanici. B. Hiberia, Hispania. W.

425 *Ortus*] Solis qui habitat in Oriente. W.

426 *Laxavit*] Mollefecit vel calefecit. B. W.

Pruinas] In aquilone. W.

427 *Hircanas*] Scythicas. B. W.

Brumas] Hiemes. B. W.

428 *Amnis*] Tanais. B.

429 *Caucasea*] Petrosa. W.

Rodopeiûs] Rodope, mons, de quo emanat Hebrus fluvius. W. B.

430 *Geta*] Gothi, qui prius feroces erant. B. W.

Geloni] Gentes Scythiæ, stigmata sibi, ut Sergius dicit, more Scottorum inurentes. B. populi Scithiæ. W.

431 *Mero*] Puro. B. W.

432 *Libatura*] Bibens vel bibitura. B. W.

433 *Atlantis*] Mons ad meridianum. W.

Mauri] Populi. B.

434 *Dedere*] Offerre. B. W.

435 *Præstrinxit*] Præoccupavit. W.

438 *Delfica*] Apollinea. B. Delfi, locus est in Græcia, in quo Apollo colebatur. W.

Antra] Responsa. W.

439 *Tripodus*] Mensas Apollinis. B. W.

Cortina] Secretum, quod cortinis oppansum est. B. W.

Spumat] Loquitur. W.

440 *Fanaticus*] Fanorum sacerdos. B. W.

441 *Dodona*] Silva, civitas Græciæ. B. W.

- Vapores*] Hostias. W.
 442 *Cumæ*] Civitatis. B.
 443 *Libicis*] Africanis arenis. W.
Hammon] Jovis. W. Jupiter Afro-
 rum. B.
 444 *Merent*] Dolent vel timent. B.
 W.
 447 *Æneadæ*] Romani; quod de
 Ænea sint orti. B. W.
 448 *Dominator*] Imperator, Cæsar.
 B. W.
 449 *Tamen*] Etiam. W.
 451 *Conditor*] Constitutor. W. con-
 structor. B.
Celeberrimus ore manumque] Famosis-
 simus cloquio et potestate. W.
 453 *Religionis*] Christianitatis. W.
 455 *Augustum*] Nobile. B. W.
Curvare] Solebat, vel curvabat. B.
 W.
 456 *Soleas*] Ima pedum, i. e. vesti-
 gia. B. W.
Lambere] bat. B.
 457 *Advolvi*] Vehebatur, et incurva-
 bat. B. W.
 458 *Quin*] Insuper. W.
Gypso] Lapid. B. simulacro. W.
 459 *Pollucis*] Quia domitor fuit
 equorum. W.
Suffire] Infumare, fumigare. B. W.
Extis] Visceribus. W.
 460 *Hecaten*] Dianam. B. W.
 464 *Insertato*] Immisso. W.
Reserabat] Secabat. W.
 466 *Trepidus*] Palpitantes. W.
 468 *Callidus*] Ingeniosus. W.
Fine] Qualis sit finis. W.
Notabat] Secundum consuetudinem
 illorum. W.
 472 *Cymbia*] Vasa oblonga. Cym-
 bia, poculorum genera, quæ et car-
 chesia dicuntur, a similitudine cym-
 bæ navis nuncupata. B. W. *Dapf*,
Schalén. W.
 474 *Umbras*] Imagines dæmonum.
 B.
 475 *Thesiphone*] Diana vel Perse-
 phone. B. W.
 477 *Thesala*] Magica. B. W.
 482 *Elisa*] Concussa, tremula. W.
Delph. et Var. Clas.
 483 *Flamen*] Sacerdos Jovis: q. fi-
 lamen dicitur, quia filam rubeam in
 capite portabat. W. B.
 484 *Frustratur*] Eludit. B.
 486 *Infula*] Vestis sacerdotis. W.
 487 *Pulvinar*] Locus vel collocatio.
 B. W.
Lotus] Baptizatus. unctus, cum
 chrismate. B. W.
 488 *Proserpina*] Diana. W.
 490 *Exerto*] Emisso. W. nudato vel
 expedito. B.
Fulmine] Gladio. B. W.
 494 *Zoroastres*] Zoroastres idem
 dicitur Mesraim, qui auctor idolola-
 triæ extitit. Vel: Zoroastres, mago-
 rum primus et rex Bactrianorum fuit,
 quem Ninus rex Assyriorum prælio
 interfecit. a quo Zoroastres nomen
 adjectiv. vel ad ejus sectatores, vel
 ad ipsam magicam artem pertinet. B.
 Zoroastres magica secreta. Mesraim
 Jupiter fulmine percussit, et ideo in-
 ter astra ferunt eum adsumtum, quem
 ideo Zoroastren appellant, i. e. vi-
 vens astrum. W.
 496 *Lateris*] Regis. W.
 503 *En*] Ostendendo. W.
 504 *Sabbata*] Requiem. B. W.
 511 *Plectatur*] Damnetur, puniatur.
 B. W.
 517 *Recipit*] Incipit. W.
 528 *Esto*] Adverb. concedentis, vel
 deliberantis, i. e. jaß. W. B.
 546 *Delapsa*] Degenerata. W.
 548 *Susceptat*] I. e. suspectat. W.
Captiva] Peregriua. W.
Contra homuncionitas] Homuncio-
 nita est, qui Dominum tantum homi-
 nem dicit. W.
 552 *Cognatum*] Simile. W. B.
 554 *Hoc*] Hoc quidem. W.
 555 *Pietate*] Quia homo dignatus
 est fieri, hoc pietas fuit. W.
 556 *Majestate*] Ut Deus sit, qui ma-
 jestatem habet. W.
Pro laude] Q. hoc laus sit non re-
 vera. W.
 557 *Summa*] Divinitatem. W.
 558 *Egregium*] Egregius est, qui

- gregem antecellit, i. e. multitudinem. B. W.
- Sollertia*] Peritia multarum artium. sollon Græce multum. Inde sollemnitas, multorum conventus. Inde sollemniter facta dicitur, quæ in præsentia multa est acta. W.
- 559 *Ingeni*] Animi. W.
- 565 *Labe*] Semine. W.
- 566 *Ignis*] De Spiritu Sancto. W.
- 567 *Caro*] Materia, vel ut alii solent nasci. W.
- 568 *Intactam*] Ignaram vel castam. B. W.
- 569 *Maritat*] Fecundat et pregnat. maritat pluvia terram, i. e. fecundat. W. B.
- 570 *Incomperta*] Incognita, non inventa. B. W.
- Ortus*] Nativitatis. genitiv. B. W.
- 572 *Nubit spiritui*] Non quo Spiritus Sanctus pater fuisset filii Dei; sed cooperante Spiritu S. Pater genuit eum, et fecit incarnari in utero Mariæ. W.
- 573 *Pubertas*] Juvenilis castitas, i. e. virginitas. B. W.
- Signata*] Clausa. B. W.
- Gravis*] Gravida. W.
- 576 *Non credule*] O perfide vel homuncionita. W.
- 577 *Hoc*] Fore. W.
- 582 *Contempnit*] Respuit. W.
- 583 *Bibit*] Pro, concepit. W.
- 584 *Latebris*] Interioribus. B. W.
- 585 *Angelus insit*] Spiritus Sanctus superveniet in te, &c. B.
- 586 *Concretus*] Crassus, obduratus, vel spissus. B. W.
- De sidere*] Q. descendere in corde. W.
- 587 *Conjuge*] Marito Zacharia. W.
- 589 *Interceptus*] Conceptus. B.
- 590 *Ex ore*] Quia Johannes non locutus est, sed gestu corporis ostendit adventum Domini. W.
- 593 *Norat*] Sc. loqui. B. W.
- Garrula*] Loquacia. B. W.
- 594 *Fastos*] Secreta dicta. annales. Fastus, quartæ declinat. superbia.
- Fasti, libri annales. B. W.
- 596 *Percensere*] Investigare. B. W.
- 598 *Ite*] O perfidi. W.
- 603 *Pacti*] Pactas dicimus sponsas federe firmatas. W.
- 608 *Eous*] Orientalis. B. W.
- 609 *Lancibus*] Lances scutellæ sunt. inde balances dicuntur trutinæ, eo quod in modum scutellæ sunt factæ. W.
- Fercula*] Dona. B. W.
- 611 *Pennatus*] Velox. B. W.
- 612 *Auroræ*] Orientalis partis. B. populi orientales. W.
- Bactra*] Regio juxta Indiam. B. W.
- 613 *Lactantibus*] Quia in illa hora puerum lactavit. B. W.
- 617 *Pernox*] Totam noctem vigilans. W.
- 619 *Manco*] Contracto. B. debilitato, mutilato vel imminuto. W.
- Cancrum*] Quia cancro in latere depinguntur pedes. W.
- 621 *Hircinum*] Capricornum. B. W. capricornus Græce dicitur ægoceros. W.
- Laceris*] Laceratis. B. W.
- Marcescere*] Decrescere. B.
- 622 *Puer hydrius*] Ganimedes, Aquarius. Gr. dicitur hydrochoos. B. W.
- Sagittæ*] Sagittarius. W.
- 623 *Palantes*] Fugientes. W. diffugientes. B.
- 624 *Amatores tacitos*] I. e. Elicen et Cynosuram dicit meretrices: et pelices Junonis sunt in polo, et nunquam vertuntur, sicut alia sidera; et ideo tacitos dicit. Fornix mundi dicitur polus, quia ibi vertitur orbis; et curvatura cæli, fornix dicitur. W.
- Fornice mundi*] In convexitate cæli vel rotunditate. B. W.
- 625 *Ignes*] Sidera. W.
- 626 *Lurida*] Pallida, obscura, pallidus color, luridus dicitur et plumbeus. B. W.
- 627 *Heret*] Dubitat. W.
- Excidium*] In passione Christi, die medio quando mortuo Domino tene-

bræ factæ sunt a die medio usque ad horam nonam. W.

628 *Velandum*] Sentit. W.

Glaucō] Obscuro, pallido. W.

631 *Cumulem*] Honorem. B. W.

Myrrhæque et turis et auri] Aurum Regem vel fulgorem sapientiæ intellegimus: Tus, quando Dominum credimus: myrram, sepulturam, vel quando carnem nostram vitiis mortificamus et offerimus. W.

632 *Rependam*] Retribuam. W.

633 *Cælo*] Per stellam. W.

Humique] Permagorum oblationem. W.

634 *Inventus*] Aditus vel visitans. W.

635 *Specimen*] Pulchritudinem. W.

Inferna] Infernalìa. W. B.

Refringens] Confringens. W.

637 *Intervenit*] Implet. W.

Abdita] Occulta. W.

639 *Lingua*] Orietur stella ex Jacob. B. W.

640 *Frustrantia*] Aliqua significatione frustrata. B. W.

643 *Crepundia*] Puerilia dona. B. vel crepitacula ideo dicta, quia infantibus vagientibus tinnitus æris audiebatur, aut sonitu illo oblectarentur. ornamenta. W.

645 *Divinis*] Spiritu Sancto. W.

648 *Gremium*] Quia illum continebat in gremio, per quem sidus fulgebatur. B. W.

Face] Lumine Christi. W.

650 *Insanos*] Turbidos. W.

651 *Luctantia*] Concertantia. B. W.

652 *Marmore*] Planicie, æqualitate. W.

657 *Ocia*] Tranquillitatem. B. W.

659 *Facessite*] Quiescite vel deficite. B. discedite vel recedite, lassate. W.

663 *Excitam*] Commotam. W.

Verrunt] Trahunt. W.

Ridente sereno] Gaudente serenitate. W.

665 *Spaciatus*] Immorans vel ambulans. B. spaciū emensus. W.

Udum] Umidum. B. W.

666 *Pendulus*] Suspensus. W.

668 *Volitabat*] Spiritus Domini ferebatur super aquas. W.

669 *Discretis*] Separatis. W.

673 *Inspecta*] Perspecta. W.

675 *Illevis*] Unxit. W.

676 *Humectam*] Humectatam. W.

677 *Contrectans*] Palpans. W.

Operta] Occulta. B.

678 *Obducta*] Cooperta. W.

Uligo] Humor. B. W.

679 *Caligo*] Lutum: in emundatione Siloæ. W.

681 *Anhelat*] Emanat. non semper inundant aquæ illic. B. W.

685 *Roranti*] Fluitanti. W.

Pumice] *Tubsteine*. W.

Raucas] Sonantes vel morantes. B. W.

686 *Scatebras*] Ebullitiones. W. B.

Margine] Litore. W. B.

689 *Figuram*] Hominem de limo. W.

690 *Medicamen*] Spiramen. Inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ. B. W.

692 *Sine divino*] Antequam spiritum illi dedisset. W.

694 *Liquidus*] Spiritualis. W.

696 *Lento*] Adherenti. B. flexibili. W.

697 *Diem*] Lucem. W.

700 *Auctorem*] Christum. W.

702 *Medicæ*] Medicantis. B. W.

Aquai] Aquæ. B.

Purgamen] Quia medicina peccatorum est baptismus. Ipse enim in corpore proprio monstravit purgamen medicæ aquæ baptismum suscipiens. W.

703 *Sub proprio*] Sc. Christum monstrat in baptismo. B.

705 *Summatim*] Breviter. B. W.

706 *Duo*] Pro duos. Sic ambo, pro ambos. W.

707 *In*] Pro, ad. W.

709 *Macellum*] Ubi tantum cibus et potus venditur. W.

710 *Conciliabula*] Ubi concilia cele-

brantur. B. W.

712 *Virum*] Virorum. W.

717 *Aggesta*] Cumulata. W.

718 *Micarum molibus*] Fragmentis. W.

719 *Crudus*] Plenus. B. satur, indigestus. rusticus. W.

720 *Congeriem ventris*] Saturitatem. W.

Sub fasce] Cofinorum. W.

721 *Grandia*] In tam multiplicia. B. W.

723 *Existente*] Manente. W.

725 *Rudere*] Mina. a terra, ubi æs tollitur. W.

726 *Semine*] Materia. B. W.

727 *Procedere*] Unde processisset. W.

728 *Mox et grandiscere*] Non quo omnia, quæ Deus creavit, perfectæ pietatis non fuissent; sed poëtice dicit. W.

735 *Consummata*] Perfecta. B. W.

739 *Appositi*] Sc. sunt corbes, i. e. Apostoli. B. W.

740 *Gravidis*] Plenis. W.

Procul ostentata] Prope dispersa, præparata ad reponendum. B. W.

Canistris] Vasis, cophinis. B. W.

744 *Abdita*] Secreta. W.

747 *Caribdis*] Caribdis, secundum fabulam, femina fuit, quam Hercules in mare præcipitavit, quia feratrix erat. et adhuc officium suum facit; quia naves venientes devorat. Sed revera petra est; et hic pro inferno posuit, qui omnes ad se venientes in æternam trahit voraginem et interitum. W.

748 *Tenui*] Angusto. B.

749 *Superis*] Vivis. B.

Trenara] Loca pœnalia vel inferna. W. lamentationes reorum vel loca infernalia. B.

750 *Præceps*] In præcipitium. W.

Chao] Voragine. W.

751 *Amnis*] Cocytus. W.

Inexpletis] Insatiabilibus. B. W.

Incendia] Ignes. B.

753 *Demaruant*] Clauserunt. B. W.

754 *Frigentis*] Quatriduanus erat. W.

759 *Nidorem*] Fœtorem. B. W.

763 *Fluvidis*] Putridis, dissolutis. B. W.

764 *Fictilis*] Imaginabilis. B.

Ulvæ] Terræ. ulva, herba palustris; sed hic pro illo limo posuit, unde homo factus vel formatus est. B. W.

765 *Venam*] Sanguinem. W.

Cui] Ab illo, vel, per quem. W. B.

Tabida] Pigra. B. W.

766 *Infecto*] Immisso. W.

767 *Auritis*] Ab aure. B. quæ audis. W.

769 *De te*] In te. W.

771 *Abde*] Absconde. W.

773 *Capta*] A Christo. B.

776 *Gerit*] Portat. W.

780 *Sumserat*] In se. B.

781 *Istud*] Corpus. W.

Illud] Animam. W.

Abyssos] Abyssum vocat cælum. quia sicut dicimus, altum mare, sic etiam profundum cælum. Sic etiam abyssum cælum dicimus. W.

De natura animæ] Dicunt heretici, animam partem esse Dei. Substantia omnis trifariam dividitur; in Deum, animam, corpus scilicet. Vel siquidem Deus summum bonum est; anima, magnum bonum est; corpus, quoddam bonum: sine his tribus nihil est. W.

782 *Dissertator*] Concertator, disputator. B. W.

783 *Obicit*] Obponit. W. B.

784 *Inspirata*] Anima. W.

Deo] A Deo. B.

785 *Ima*] Canopum dicit, quem Antipodes nostri vident; infernum dicunt aliqui esse. W.

789 *Pictaque*] Imaginata. W.

797 *Hæc similis*] Anima Deo. B.

798 *Utroque*] Anima et corpore. W.

Figmine] Figmento. W.

799 *Umbra*] Anima perpetua est, sicut Deus. Sed sicut umbra distat a corpore; ita anima distat a perpetuitate Dei. W.

800 *Corpus solidum*] Majestas. W.
802 *Est similis*] Anima similis Deo
in hoc. W.

804 *Perpendit*] Æstimat. B. discernit. W.

Infit] Loquitur. B. W.

805 *Opifex*] Artifex. W.

807 *His*] Officiis. B. prædictis rebus. W.

808 *Cætera*] Per cætera officia. B.

Promptum] Facile, manifestum est. W.

809 *Modus*] Mensura ultima, linea. B. W.

Species] Divisio. W. B.

Determinat] Finit. W. B.

810 *Superfusus*] Dilatatus. B. W.

811 *Extremum*] Terminabile. B. finibile. W.

812 *Incompressa*] Incomprehensibilis. B. W.

Linea] Terminus. B. W.

Defit] Deest. B.

815 *Aliis*] Creaturis. B. W.

817 *Tabentibus*] Putrescentibus. W.

818 *Participat*] Partem facit habere. B. W.

Fæce] De peccato corporis. B.

819 *Natura*] Sc. facta. B. W.

Cum simplice flatu] Sine peccato. W.

822 *Oblita*] Circumdata. W.

823 *Pessum*] Perditione. W. male. B.

Chaos] Voraginem. W.

Non abnuo] Non nego. W.

826 *Primum*] Adam. B. W.

827 *Amici*] Adæ. W.

829 *In aula*] In corpore. W.

830 *Vis*] Sc. animæ. B.

832 *Flans*] Deus. B.

Tenorem] Ordinem. W.

833 *Sabaoth*] Deus exercituum. W.

834 *Homo*] Quia Deus non potuisset videri, nisi per hominem. W.

Discas] Intellegas. W.

835 *Non corpoream*] Divinam. B.

Sollers] Sagax, peritus, vel studiosus. B. W.

837 *Vapores*] Spiritus. W.

839 *Anhelat*] Anhelanter emittit. B.

840 *Udis*] Umidis. W.

841 *Cum libet*] Cum placet. W.

844 *Parcus*] Parvus, moderatus. B. W.

845 *Largo*] Abundanti. B. W.

Sublimat] Elevat. B. W.

Bombum] Sonitum cornu vel tibie. Et Ennius sonitum pedum appellat bombum. B. W.

847 *Exile*] Subtiliter. B. sc. murmur. W.

Acutos] Bene sonantes. W.

848 *Minuta*] Gracili. W.

850 *Æternum*] Deum. B.

851 *Condens*] Creans. W.

855 *Cui nosse*] Qui sensu hebes est, i. e. quia nulla potest creatura intelligere omnem sapientiam, nisi solus Deus. W.

856 *Factura*] Dei. W.

857 *Collige*] Intellege. B.

De simili] Ratione. W.

Sitne hæc factura] Utrum sit hæc factura an non? B. creatura, an creator? W.

858 *Manus*] Manus tuæ fecerunt me, et plasmaverunt me. B.

860 *Digesta*] Ordinata. W.

Vola] Medietas palmæ, inde involare dicimus, quia quicquid involamus, in palma recondimus, quæ Græc. tenar dicitur. W.

861 *Claudere*] bat. B. W.

Tendere] bat. B. W.

863 *Incircumscriptus*] Inlocalis. W.

865 *Speciem*] Figuram. W.

867 *Flatu*] Insufflavit in faciem ejus spiraculum vitæ, quasi ore Deus animam insufflasset homini. W.

871 *Capta*] Inchoata. B. W.

872 *Inque locum*] In corpus. B.

874 *Cohibere*] Claudere. B. W.

876 *Titubare*] Errare. B.

877 *Vitiosum*] Animæ. B.

878 *Decidit*] Cadit. B.

879 *Majestas*] Dei. B. deitas. W.

Ostendite] Dicite. B. W.

880 *Lapsam*] In peccata. W. in peccatis. B.

- Gratia*] In baptismo. B.
 882 *Nobilitat*] Nobilem facit. B. W.
Fanulæque] Animæ, sibi que ser-
 vienti. B. W.
 883 *Quod*] Decus. B. W.
Meritis] Bonis. B.
 884 *Absurdæ*] Inconvenienter. W.
 incongrue. B.
Meritisque] Malis. B.
 885 *Fonte*] Christo. W.
 886 *Nunc*] Aliquando. B.
Obsequio] In obsequio Christi, i. e.
 pro servitio suo. W. propter obedi-
 entiam. B.
 887 *Calcat*] Supplicia. W. B.
 888 *Miraris*] O homuncionita. B.
 W.
Coactam] Confirmatam, solidatam
 vel collectam. B. W.
 889 *Sortita est*] Accepit, consecuta
 vel adepta est. B. W.
 890 *Caducum*] Corpus. W. B.
 891 *Tabiflua*] Defectivæ, mortife-
 ræ, sordidæ. B. W.
 892 *Non genitus*] Sicut filius. W.
 896 *Exceptus*] Sequestratus, sepa-
 ratus. B. W.
 897 *Inviolatus*] Insons. W.
Agit] Valet, vivit, conversatur. W.
 B.
 898 *Exsortem*] Expertem. B. W.
Crucis] Passionis. W. cruciatus. B.
 899 *Immunem*] Securam. W. inca-
 pacem. B.
 902 *Conlata*] Conjuncta. B. a Deo,
 creata. W.
 903 *Utpote*] Sicuti, quasi. B. W.
Liquido] Puro. B. W.
Naturæ] Divinitatis. B.
 904 *Habitus*] Ornatus. W.
Superoque] De superno. W. B.
Sereno] Serenitate. B. W.
 905 *Arvo*] Terræ. W.
 906 *Illecebris*] Delectationib. W.
 907 *Volutabris*] Sordibus. W.
Ignem] Animam. B. W.
 911 *Exin*] Deinde. W.
Tincta] Polluta peccato. W.
 912 *Infecit*] Maculavit, violavit.
 W. B.
 913 *Ortu*] In nativitate. B. W.
 915 *Traduce*] Transmissione, ori-
 gine, traductione. W. B.
 917 *Sanguinis*] Seminis. B. W.
Cui] Sanguini, generi. W.
Propagine] Generatione. W. pro-
 creatione. B.
 918 *Pariunt*] Gignunt. W.
 919 *Natura*] Animæ. B. Deus. W.
Suum] Proprium.
Quo] Opere. W.
Anhelent] Desiderent. W.
 920 *Vascula*] Corpora. W.
Coactis] Membris, vasculis. corpo-
 ribus solidatis. W. B.
 922 *Illa*] Peccatrix. B. W.
 923 *Veterno*] Peste, peccato. W.
 924 *Inde*] De baptismo. B.
Generatio] Baptismi. B. W.
 925 *Iluvies*] Immundicia, pollutio,
 macula. W. B.
 926 *Perfusi*] Sacro lavacro. B.
 927 *Materiam*] Occasionem. W. B.
 928 *Sodali*] Corpori, carni. B. W.
 929 *Incentivum*] Incendium. W.
Ambas] Naturas animæ et corpo-
 ris. W.
 930 *Mente sub una*] Sub una volun-
 tate. W.
 932 *Crucibus*] Pœnis. W.
 933 *Innocui*] Quia solus ille sine
 peccato fuit. W.
 934 *Expositam*] Manifestatam. W.
 liberatam. B.
 935 *Expositam*] Datam. W. exper-
 tem vel jactatam. B.
Contactibus] Pollutionibus. W.
 936 *Intemeratus*] Integer. W.
 938 *Prosapia*] Generatio. B.
 939 *Satelles*] Sequax. B. W.
 941 *Cassis*] Vacuis. W. inanibus.
 B.
Nervis] Sine fortitudine. B. W.
 942 *Concideret*] Caderet. W.
Sterilis] Inanis, sc. illa mors. B.
 W.
Fomite] Nutrimiento. B. W.
 944 *Pastus*] Genitus. B. W.
 946 *Arida*] Mors. W.
 947 *Suspice*] Honora. W.

Inculpabile] Sine culpa. B.
 949 *Invidiam*] Injustitiam. W.
 953 *Opere pretium*] Necessesse vel congruum. B.
 954 *Prodere*] Detegere. B.
Atomis] Dicunt heretici, quod omnia, quæ sunt, ex illa inanitate formata sunt, quæ erat ibi, ubi modo est aër, et ex atomis. Namque dicebant, ex illa inanitate et ex atomis quatuor elementa formata. Et inde omne corpus fantasma. phæno, appareo; inde fantasmata falsæ imagines, quæ hominibus apparent. W.
Minuta] Gracili. W. B.
 955 *Cassa*] Inutilis. B. W.
 961 *Mera*] Purâ. B. W.
Falsi] Falsitatis. B.
 962 *Membris*] An. B.
 964 *Inveteratis*] In veteri homine conceptis. B.
 970 *Carnea*] Membra. B.
 972 *Fido*] Veraci. W.
Monebat] Interrogabat. B.
 973 *Paterna*] Superna. W.
 977 *Mendum*] Falsum. hic pro mendacio. Sed mendam in scriptura; unde emendare dicimus. mendam de libro tollere. B. W.
 980 *Furor*] Insania. B. W.
 981 *Lacero*] Lacerato. B.
 982 *Latrantî*] Tibi. B.
Refellit] Refutat, renuit. B. W.
 983 *Notat*] Scribit. B. W.
 984 *Sex septena*] Sex septem. quadraginta et duo. W.
 985 *Venam*] Ordinem. B.
 986 *Stemmata*] Generationes vel circulos. B. W.
Filo] Positione. filum appellat genealogiam ipsam ebdomadis. W.
 988 *Qui*] Numerus. W.
Annum] Jubileum. B. W.
 989 *Contactibus*] Peccatis. W. B.
Illaqueata] Decepta. quæ diabolus illaqueaverat, Christus veniens remisit. W.
 990 *Hominemque*] Omnem hominem. W.
Hominis] Christi. B. W.

991 *Limus*] Humana caro. B. quia nondum septima ebdomada completa erat in Christo. W.
Mortalis] Per peccatum. B.
 993 *Septem*] In septima requie. B.
 995 *Sabbata*] Requiem. quia sabbato Christus requievit in sepulcro; per quod perennis requies tradita est nobis. W.
 997 *Quam*] Carnem. B. W.
Bis-terna] Sex. W.
 1001 *Recenseta*] Numerata. W.
 1003 *Seriem*] Ordinem. B. W.
Nepotis] Christi; qui fuit nepos Prophetarum et Patriarcharum. B. W.
 1005 *Septenos decies*] Septeni decies sunt 70. W.
 1007 *Retexit*] Lucas aperuit. B. W.
 1008 *Actus*] Ductus. W.
 1009 *Mixtim*] Copulativum. B.
 1018 *Irritus*] Vanus. B.
 1020 *Me*] Hominem. B.
 1022 *Monimenta*] Recordamenta. W. facturam. B.
 1023 *Luteum*] Letheum, i. e. mortale. W.
Consciscere] Adipisci vel assumere. B. W.
 1025 *Vas*] Corpus Adæ. B. W.
Arvo] A terra, luto. W. B.
Inertis] Mortui. B. W.
 1029 *Humi*] Limi. B.
 1031 *Herentis*] Glutinosæ. B. W.
 1033 *Ædita*] Creatâ. B. W.
 1035 *Os*] Faciem. B. corpus, vul-tum. W.
Fabro] Fabrili. B. W.
Figmine] Formatione. W. B.
 1036 *Quorsum*] Unde. W. cur. B.
Limo] Carni. B. W.
 1037 *Honora*] Honorabili. W.
 1039 *Decrerat*] Decreverat. W.
Incorrupto] Virginali utero. B.
 1040 *Solo*] Carni Mariæ. W. B.
 1044 *Numquam solvenda*] Quæ numquam resolvitur vel destituitur. W. B.
Caducam] Mortalem carnem. W.

- 1017 *Mihi solvitur*] Propter me moritur. B. W.
Mihi] Propter me. B.
1050 *Me*] Carnem. B.
Remeabilis] Remeare, exire. W.
1055 *Operis*] Resurrectionis. B. W.
Prodit] Manifestat. W.
1056 *Mori*] Christum. B. W.
1057 *Negato*] Quod nec Deus sit nec homo. W.
1058 *Magnificum*] Fecit. W.
1064 *Veniam*] Resurgam. B. W.
1072 *Hausit*] Consumsit. B. W.
1073 *Edax*] Consumens. W. B.
Veterno] Morbo. B. W.
1075 *Victa*] A Christo. W.
Fraude] Ne furetur aliquid. B. W.
1076 *Curtum*] Debile. W.
Minaces] Quia solent mortem minari. B. W.

IN HAMARTIGENIAM.

- PRÆF. 1 *Ephæbi*] Juvenes. B. W.
Fossor] Agricola. B. W.
2 *Procreat*] Genuit. W.
3 *Sistunt*] Ducunt. B. W.
5 *Terrulentis*] Terræ fructibus. B. W.
Vivis] Ovibus. B. W.
7 *Bidentis*] Ovis. B. W.
Scrobis] Terræ vel sulcorum. B. W.
8 *Comprobavit*] Collaudavit. B. W.
9 *Grandior*] Senior. B.
10 *Persultat*] Personat. B. W.
12 *Lege*] Discretionē. B. W.
13 *Traxerint*] Trahent. B. trahunt. W.
15 *Probatæ*] Laudatæ. B. W.
Æmulus] Inimicus, invidus. B. W.
17 *Tinguit*] Fœdavit vel polluit. B. W.
18 *Expiandum*] Ipsum mundum. W.
19 *Peremtor*] Diabolus. W. B.
21 *Cessit*] Victa est. W. B.
Innoxio] Christo. W. B.
22 *Crimen*] Cain. B. W.
Crimine] Judeorum, in Christo factum, vel perpetrato. B. W.
24 *Ipsa*] Mors. B.
25 *Fabula*] Narratio. B.
26 *Factoque*] Opere malo. W. B.
27 *Rusticus*] Agricola. i. e. Kain. B. W.
28 *Insulsa*] Rustica. B. W.
30 *Redacta*] Laborata. B. W.
31 *Æmulator*] Inimicus. B.
37 *Duitas*] Duplicitas. B.
40 *Qui*] Marcion. B.
Monentem] Me. W.
42 *Fassa*] Confessa vel confitens. B. W.
43 *Caduco*] Malo. B. W.
47 *Committit*] Firmat. B.
49 *Cain*] Marcion. B. W.
51 *Litamen*] Oblatio. B. W.
Sordet] Fœtet. W.
Sapit] Saporem terrenum habet. B. W.
52 *Venam*] Sc. sapit. W. B.
58 *Ventilatur*] Vagatur, dispergitur. W. B.
Ebrio] Insano. W. B.
59 *Suculentos*] Purulentos vel insanos. B.
Lymfatico] Furenti. B. W.
63 *Cain*] Marcion. B.
64 *Alitus*] Nutritus. B.
ADV. MARCIONITAS, &c. 1 *Kain*] Marcionita. W.
3 *Liquet*] Manifestatur. B. patet. W.
Lucis] Oculorum. B. W.
4 *Insincera*] Impura. B. non pura. W.
Acies] Visus. W.
Dirortia] Deviamina, diverticula. W.
5 *Frustrata*] Ipsa acies. W.
6 *Obludit*] Illudit. W.
Excors] Stultus, sine corde. W. B.
8 *Glomerat*] Colligit. B. W.
Discrimina] Discretionēs. B. W.
11 *Agitantia*] Moventia. B. W.
13 *Conicit*] Divinat. B. W.
15 *Itidem*] Iterum. B. W.
16 *Dispare*] Separata. B.
18 *Abarce*] A dignitate. W.

19 *Apicum*] Celsitudinum, summitatum. B. W.

21 *Dispare summo*] Separata summitate. B. W.

Usus] Fuerit. B. W.

23 *Reverso*] Separato. W.

24 *Vendicat*] Usurpat. B.

Omnia] Sc. facere vel esse. W.

25 *Varium*] Duorum. B.

26 *Cumulum*] Plenitudinem, vel summitatem. B. W.

29 *Viget*] Vigorem tenet. W.

30 *Collato*] Coniuncto. B. W.

Federe] Amicitia. W.

31 *Summa*] Summitas est ille. W. sublimitas. B.

Simplex] Unica. B. W.

33 *Apex*] Summitas capilli et ponitur pro omni summitate. W.

35 *Aliquid*] Unitatem. W.

Secundum] I. e. filium. W. et angelos et homines. B.

36 *Unus enim*] Quia ab uno inchoamus semper numerum. W.

38 *Secundus*] Ac Deus pater non sit ipse pater anterior numero. B.

40 *Unus*] Filius. B. pater. W.

43 *Ab uno*] Patre. W.

44 *Chaos*] Mundum, principium. B. W.

Númeroque] Eo quod sit unus filius sicut unus genitor est. B.

Et tempore] I. e. Æquales in temporibus. B.

45 *Duos*] Sc. Deos. B.

47 *Ausit*] Ausus est. B. W.

48 *Adoptivum*] Filium. B. W.

50 *Distans*] Alio modo stans.

51 *Stat*] Est. B. W.

52 *Unum*] Filium. B.

Rite] Veraciter. B.

Formam eandem] Substantiam patris. B.

53 *Amor*] Adoptio. B.

60 *Bivio*] Divisione. W.

62 *Elementa*] Signa. B.

64 *Præsaga*] Prædivinatrix. B. W. præscia. B.

67 *Specimen*] Imaginem. B.

Posuit] Deus. B.

71 *Præbet*] Ordinat. B.

Flamma] Sol. B.

Texit] Ordinavit. B.

73 *Volat*] Currit. B.

75 *Vegetamen*] Vegetatio. W. commotio. B.

76 *Indiscreti*] Motus indivisibilis. B. W.

77 *His*] Officiis. W. B.

Ductu] Ductione. B.

78 *Substantia*] Sol. W.

79 *Æquiperabile*] Simile. B. comparabile. W.

80 *Ausim*] Audeam. W.

Componere] Comparare. B. W.

81 *Grande suum*] Majestatem suam. W.

82 *Conjectare*] Præcognoscere. B. in hoc, quod ad imaginem suam creati sumus. W.

Quibus] Hominibus. B.

Ardua visere] Divina cognoscere. B.

Non est] Possibile. W.

83 *Parvorum*] Per visibilia. B. W.

Non intellecta] Invisibilia. W. ea, quæ non possumus intelligere. B.

84 *Proxima*] Quæ vidimus. W.

85 *Glaucomate*] Albugine, obfuscatione, infusione. Glaucoma, est infirmitas oculorum. B. W.

86 *Fusca*] Nigra. B. W.

Suffundit] Obumbrat. B.

Palla] Nubem appellat pallam. W. nubecula. B.

87 *Nimbus*] Nubes. B.

88 *Mentitos*] Infrustratos sc. lumine. B.

Orbes] Oculos. B.

89 *Ær*] Animus. W.

90 *Glaucoma*] Albugo. B. caligo. W.

Aciem] Acumen visus. W.

91 *Tenerum*] Subtile. W. intretractabile vel serenum. B.

92 *Comprendat*] Intellegat. B.

93 *Intentio*] Sensus, studium. B. W.

94 *Geminis*] Duobus. B.

Auctoribus] Diis. B.

- Exstruit*] Instruit. B. W.
 95 *Duo*] Numina. W. dii. B.
 96 *Cur numero*] Virgil. 'Numero
 Deus impare gaudet.' B.
 101 *Discretion*] Separatum. B. W.
Reboanti] Sonanti. B. W.
 106 *Vel si*] O Marcion. B. W.
Sordet] Dispicet adorare simula-
 cra. B. W.
 110 *Ede*] Dic, profer. W.
 111 *Ais*] Dicis. B.
In arce] Regno. W.
 114 *Sevit*] Seminavit. B. W.
Anguino] Serpentino. B. W.
Medicans] Fundens. B.
 117 *Coëgit*] Copulavit. W.
 118 *Effigians*] Formans. W.
Morbus] Deus malus. B. W.
 120 *Alii*] Sc. Deo. W.
 122 *Utroque*] A principe tenebra-
 rum, et a principe lucis. W.
 123 *Acerbus*] pejor. B.
 124 *Gravis*] Importabilis. B.
Dialectica] Disputantia. Sophisti-
 ca. W.
 125 *Immo hæc*] Certe vox. W.
Attoniti] Concussi vel contriti. B.
 W.
Frenesis] Insania vel stridentissi-
 ma febris. et est nomen de sono fac-
 tum. onomatopeja. B. W.
 126 *Patrem*] Diabolum. B. W.
 128 *Stigio*] Profunditate inferni.
 Stix, fluvius infernalis. B. W.
 131 *Anguiferum*] Serpentinum. B.
Stipatur] Circumdatur. B. W.
 132 *Felle*] Ira. B. W.
 133 *Invidia*] Ob invidiam. B. W.
Ferre] Pati. B. W.
 135 *Obtegit*] Sc. illi. B.
Ora] Faciem. B.
Kerustæ] Diaboli. Kerastæ, genus
 cornuti serpentis. B. W. serpens sa-
 gittarius vel semitarius. W.
 139 *Feras*] Feroces homines. W.
 homines. B.
Bruta] Homines sc. qui nesciunt
 dæmonum laqueos prævidere. W. in-
 sapientes. B.
 140 *Plagis*] Maculis. W.
 141 *Indeprensa*] Occulta. B. W.
Erranti] Non rectum gressum te-
 nenti. W.
Prædæ] Homini. B.
 143 *Plectere*] Punire. B. W.
Nebroth] Gigans fuit pessimus, qui
 primus ædificavit Babiloniam. Sed
 hic pro Diabolo ponitur ob nimiam
 crudelitatem. W.
 145 *Astu*] Ingenio, dolo. B. W.
 146 *Tectisque*] Occultis. B.
Adortus] Conatus, aggrediens, in-
 cipiens. B. W.
 147 *Lacertis*] Brachiis. B.
 148 *Funereos*] Luctuosos. B.
Late] Ubique. B.
 149 *Improba mors*] Diabole. B. Dia-
 bolum vocat. W.
 151 *Perneciem*] Interitum. B. W.
 153 *Nectare*] Dulcedine. B. W.
 154 *Tenebris*] Sc. ignorantia. W.
 156 *Infecit*] Polluit. B. W.
 157 *Furor*] Insania. B. W.
Tradit] Narrat. B.
 160 *Infami*] Turpi. B. W.
Creavit] Fecit vel invenit. B. W.
 161 *Augustum*] Splendidum, nobile.
 B. W.
 162 *Nutrito*] Dilatato. B. W.
Ardebat] Fulgebat. B. W.
 164 *Sapientia*] Filius Dei. B. W.
 166 *Molita*] Creans, formans. B. W.
Ministros] Angelos. B. W.
 167 *Quidam pulcherrimus*] Ille, de
 quo Propheta dixit: 'Omnis lapis
 preciosus operimentum tuum,' &c. B.
 168 *Auctus*] Augmentatus. W.
 169 *Grande*] Adverb. B.
Tumens] Superbiens. B.
 170 *Licito*] Plus solito. B. W.
Ignes] Honores. W.
 171 *Persuasit*] Dixit. W. æstima-
 vit. B.
 173 *Cæptum*] Initium. B. W.
 174 *Hinc*] De hac ratione. B. W.
Scola] Marcionitarum. B. grex il-
 lius. W.
Sublaticam] Occultam. B.
Sectam] Pestem sc. Marcionita-
 rum. W.

176 *Retrorsum*] Ab initio. W.
 178 *Æmulus*] Invidus. B.
 181 *Infirmare*] Corrumperē. B. ægram facere. W.

Libro] In Evangelio. B. W.
 183 *Cuncta*] Sc. dico. W.
 184 *Factus*] Lucifer. B. W.
 185 *Proditus*] Manifestatus. B. W.
 187 *Inficit*] Violavit. W.
 190 *Argillam*] Limum. B. W.
Simulacrum] Formam hominis, quæ de limo formata fuit. W.

191 *Dominum*] Adam vocat dominum, quem Deus constituit dominum creaturæ suæ. W.

Conditioni] Omni creaturæ. B. W.
 193 *Soli*] Terræ. B. W.
 195 *Addicere*] Subjugare, vel commendare. B. W.

Regi] Adam. W.
 196 *Fermento*] Malicia. B. W.
Stomachante] Irascente. W. furente. B.

197 *Bestia*] Diabolus. W.
Acidis] Acerbis. B. W.
 198 *Bestia*] Serpens. W.
Longi] Sani sensus. B. W.
 199 *Enodem*] Sine nodo. W.
Recta] Erecta. W.

201 *Spiris*] Volutionibus. B. W.
 203 *Trisulco*] Vario, triplici. W. B.
 205 *Qui se corrumpere*] Quando in superbiam se erexit. W.

206 *Informante*] Docente. B. W.
 207 *Exitium*] Mortem. B. W.
Præside] Homine, Adam. B. W.
 208 *Sortitur*] Adeptus est, consequitur. W.

Supellex] Omnis substantia, pereunte principe, in deteriora versa est. W.

216 *Herile malum*] Peccatum Adæ. B.

Hausit] Sumsit. B. W.
 217 *Adultera*] Vitiata. B. W.
 219 *Arenis*] Loliis. W.
 222 *Truces*] Feroces. B.
Leones] Dæmones. W.
 223 *Querulis*] Lamentabilibus. B.
Irritatus] Provocatus. W.

224 *Caulas*] Ovile. W.
 225 *Callens*] Versuta. B. vigens. W.
Sollertia] Diaboli. B.

Furti] Adversitatis, ut contraria fuisset homini. B.

226 *Imbuit*] Instruxit. B. violavit, implevit, implevit. W.

Tortos] Pravos. W.
 231 *Fibras*] Radices. B. W.

Medicante] Medicor τῶν μέσων est; quia dicimus, Medicari sagittas, quando toxicantur; et cum aliquem ab infirmitate erigimus ad sanitatem, medicari dicimus. W.

232 *Tinctas*] Maculatas. B. W.

233 *Frutectis*] Vilibus virgultis. W.

234 *Prius*] Primitus. B.

235 *Rhododafnin*] Herba venenosissima, foliis similis lauro. nam dafnis Gr. laurus dicitur. B. arcilaurum. genus herbæ. i. e. arcilauros. i. e. foliis similis lauro. nam dafnis Gr. laurus dicitur. W.

236 *Sincera*] Salubria. B. W.

238 *Elementa*] Ignis, aër, aqua, terra. B. W.

239 *Legirupis*] Legem rumpentibus. B. W.

240 *Aquilonum*] Ventorum. W.

241 *Immodicis*] Magnis. B. ingentibus. W.

Procellis] Turbinibus. W.

Torrentibus] Fortiter euntibus. B. W.

242 *Præscripta*] Ordinata vel constituta. B. quæ fuerunt illi. W.

Repagula] Obstacula, litora, serraturæ. W.

245 *Laxa*] Concessa. B. laxata. W.

247 *Rotantur*] Volvuntur. B.

250 *Lues*] Pestis. W. B.

Incentiva] Incentrix. W.

251 *Exemplum*] Quia Adam peccando aliis dat exemplum. W.

252 *Vita*] Sc. dico. W.

253 *Suppeditant*] Sumministrant. B. famulantur. W.

254 *Ignē*] Amore. W.

257 *Aggestis*] Accumulatis. B. W.

258 *Fames*] Cupiditas.

Parto] Syncope. B. ab inquisito vel præparato. inde est exemplum: 'Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.' W.

260 *Scatebras*] Ebullitiones. B. W.

261 *Eliquat*] Effluere facit. B. purgat. W.

Ornatus] De ornatu solvitur pudor. W.

Solvendi] Ad solvendum pudorem. B.

262 *Inepta*] Inutilis. W.

263 *Ambitio*] Cupiditas. B. W.

Scalpens] Investigans, scrutans. W. B.

Latentis] Naturaliter aurum latere voluit, sed cupiditas fodit preciosa pericula. W.

265 *Rimata*] Ipsa ambitio quærens. W. investigans. B.

268 *Os*] Faciem, formam. W.

Iacintis] Margaritis. B.

269 *Sutilibus*] Quia ex gemma consuantur filo argenteo aut aureo. W.

270 *Ignitis*] Radiantibus. B.

Sertis] Monilibus, coronis. B. W.

271 *Bacas*] Gemmas rotundas; qui uniones vocantur; eo quod in capite ostrearum aperto cerebro semel reperiuntur in anno, et unus tantum, quos et perulos vocant. W. B.

272 *Calculus*] Margarita. B. calculos vocamus lapillos, quibus antea numerabant antiqui ante repertum numerum. Sed hic pro quacunque preciosa gemma ponitur. W.

273 *Texta catenis*] Ordinata vittis. B.

275 *Dotata*] Ornata. B. W.

Plasmata] Facies. B.

Fuco] Colore. unguentum, unde se mulieres pallidas faciunt. B. W.

276 *Inficiunt*] Colorant. B.

278 *Malefortis*] Infirmus. B. W.

281 *Invalidam*] Particulam, dicit feminam, quæ fuit corporis Adæ, de costa formata. W.

283 *Cultu*] Habitu. B. W.

284 *Heroas*] Viros fortes. W.

Aspera] Fortia. B.

287 *Niteant*] Splendeant. W.

Genuina lucis] Pestis naturalis, ingenua; luxuria, interjective dicendum. W.

288 *Eoo*] Orientali. B. W.

Petitis] Acquisitis. B. W.

289 *Ramorum spoliis*] Arboris vestibus. In oriente enim arbores sunt, ubi sæpiissime reperitur sericum. W. B.

Fluitantes] Superbientes. W.

290 *Durum*] Fortem. B. firmum. W.

Scutulis] Variatis, scutulatis vestibus, pro omni veste, opere vario inserta, ponitur. B. W.

Perfundere] Induere. B. W.

292 *Iludant*] Colorent. B. W.

293 *Fere*] Prope. B. W.

294 *Pectitur*] Ornatur. W.

295 *Venantem*] Ementem. B. W.

Versicolorum] Diversis colorib. W.

296 *Plumea*] Mollia. B.

297 *Peregrino*] Exotico. B.

299 *Luxus*] Luxuria. B. vanitas. W. *Vegetamina*] Virtutes, fortitudinem vel virilitatem. W. commotiones. B.

301 *Auribus atque oculis*] Auditum, visum, olfactum, gustum. B. W.

302 *Quæritur*] Ab illis sensibus vel nobis. B. W.

Infectus] Corruptus. B. W.

304 *Palpamen*] Amictum. B. W.

Fotibus] Nutrimentis. W.

Ambit] Cupit. W. desiderat. B.

305 *Ingenuas*] Nobiles, naturales. B. W.

306 *Dotes*] Donationes Dei. W.

307 *Perversum*] Perverse. B.

Viget] Prævalet. W.

308 *Vertunt*] Homines. B.

309 *Rogo*] Interrogo. W. B.

Pupula] Pupilla et pupula idem sunt. W.

310 *Semivirorum*] Effeminatorum. W. eunuchorum. B.

311 *Vertigine*] Circuitione, rotatione. W. B.

312 *Incestans*] Polluens. W.

Fædo oblectamine] Turpi delectatione. W.

315 *Illecebras*] Fœditates. W. sordidates. B.

Conciliata] Conglutinata vel conjuncta. W. B.

316 *Jacit*] Spargit. W.

317 *Lyricæ*] Cytharalis vel jocalis. B. W.

318 *Calentis*] Ferventis. W.

320 *Cavernosos*] Flexibiles. W.

Meatus] Transitus. B.

322 *Vivit*] Factus est. B.

Medicata] Pigmentata, condita vel infusa pigmentis. B. W.

Fercula] Cibos. W. B.

323 *Ganeonis*] Luxuriosi. Ganeo, superfluous in cibo vel potu, seu etiam in luxuria. Ganeonem appellat gluttonem. Sed ganeo est proprie caupo. Ganeo devorator, glutta, ambro et helluo. *Eintrags*. W.

Inascent] Cibent, saturent. W. satient. B.

324 *Instructa*] Parata. B.

Ducat] Glatto prolonget. B. W.

328 *Interprete*] Discernente. W.

330 *Fulchro*] Fulcimento, lecto. Fulchrum vocamus, quicquid sustentat aliquid. W. B.

Attenuante] Pro, attenuato. B. W.

Polimus] Ornamus. B. W.

331 *Indultis*] Concessis. B. W.

335 *Addicit*] Deputat, subjugat. W.

336 *Dulcedine*] Suavitate. W.

337 *Deprendit*] Comperit. B. W.

Boni] In divitiis. W.

Operto] Occulto, cooperto. B. W.

338 *Sanctumque*] Quia omnia, quæcunque fecit Deus, bona sunt in sua natura; sed nobis male utentibus mala sunt. W.

343 *Hoc sequor*] Ego Prudentius. W.

345 *Recolens*] Narrans. W.

Primordia] Initia. B. W.

Lucis] Temporis. W. B.

346 *Esse*] Sc. recolens. B. scil. dicens. W.

Sapientia] Filius Dei. B. W.

355 *Nec turbidus humor*] Origo nostra pura et inculpabilis. W.

358 *Prælambit*] Prænatat. B. W.

359 *Olicum*] In palestris. B.

362 *Circi*] Ludi illius. W.

363 *Levitat*] Velocitatis. B. W.

Fragoris] Inordinati soni. W.

364 *Inops*] Iners. W.

365 *Infami*] Turpi. W.

Donum] Equus. W.

366 *Lacedemonicas*] Lacedemonia, ipsa est Sparta, civitas Græciæ, ubi primum usus iste repertus est. W.

Palestras] Luctationes. Palo, i. e. fugio vel luctor. inde palestræ. W. B.

369 *Proscænia*] Vestibula vel atria ante scænam. Palestrita, collectator. B. W. proscenia ipsos passus funis dicit. proscenia et pulpita, gradus scænæ. de scenobatis. i. e. funambulic. W.

370 *Feras*] Equos. W.

Volucris] Veloci. B.

371 *Discrimina*] Pericula. W.

372 *Edit*] Profert, cernit. W.

373 *Publicum*] Venale. W.

376 *Stolidi*] Stulti. B.

Bachantia] Insanientia. W.

377 *Percensere*] Enumerare. W.

379 *Altum*] Cælum. B. W.

380 *Excitat*] Elevat. W. B.

382 *Æira*] Ad cælestia. W.

Librat] Ponit. W. provehit. B.

383 *Contentam*] Sufficientem. W.

Stertere] Requiescere, B. dormire. i. e. runcare mens dicitur, cum terrenis succumbitur curis, nec se mente ad superna ullo modo vult erigere. W.

384 *Domino*] Diabolo. W. B.

Perituraque] Hujus mundi. W. B.

385 *Curvo*] Pravo, averso. W. B.

387 *Lubrica*] Instabilis. B. W.

Commendat] Concedit. B. W.

Perneciosa] Periculosa. B. W.

388 *Velut*] Sc. putat pulchrum. W.

Excitus] Commotus, yelox. B. W.

389 *Exemplo*] Similitudine. W. similiter. B.

Transvolat] Præterit. B. W.

390 *Pestibus*] Generibus, perturba-

tionibus. W. B.

Urget] Commovet. W. B.

391 *Prædo*] Diabolus. B. W.

392 *Bibunt*] Concipiunt interius intra præcordia. W.

Medullitus] In interioribus animæ. W. circa præcordia. B.

393 *Ministros*] Morbos vel vitia. W. B.

394 *Illic*] In medullis vel membris. B. W.

Nunerosa] Multiplex. B.

Cohors] Diabolorum. W. vitiorum. B.

Principe] Diabolo. B.

395 *Circumsidet*] Illa cohors. W. B.

396 *Superstitio*] Vana religio. W. gentilitas. B.

Meror] Tristitia. W.

Luxus] Luxuria, vel ventris ingluvies. B. W.

397 *Sitis*] Cupiditas. homicidium. B. W.

Vini sitis] Ebrietas. B. W.

Sitis auri] Avaritia. W. concupiscentia. B.

398 *Livor*] Invidia. B.

Adulterium] Fraus conjugii. B.

Obtrectatio] Detractio. W.

399 *Horrent*] Horrende apparent. W.

Facies] Supra dictæ imagines vel species. B. W.

400 *Ambitio*] Concupiscentia. B. superbia vana vel inanis. W.

401 *Personat eloquium*] Intonat, alte loquitur. W.

402 *Canina*] A canibus dicta. W.

403 *Vilis*] Sæcularis. B. W.

Clavam] Baculus Herculis, qua omnes vincebat. Inde clavam appellat Dialecticos Syllogismos, quibus se vincere semper putant ubique. W. fustem Herculis. W.

404 *Vicatin*] Per singulos vicos. B. W.

Gymnosophistas] Philosophos, qui nudi disputabant. W. nudos sapientes. Gymnosophistæ perhibentur nudi philosophari in solitudinibus in die. B.

405 *Idololatrix*] Idola colens. W. idolis serviens. B.

406 *Advolvitur*] Inclinator. B. W.

407 *Premitt*] Constringit. W.

408 *Armigeris*] Vitiis, insidiis. W. B.

Ferrata] Dura. B. W.

Satellite] Milite. B. W.

409 *Triumfat*] Superat. B.

410 *Chananeus*] Populus. interpretatur motus eorum: Cham, calidus. B. W. Commotus interpretatur. Commemoratur modo hic septem gentes, quæ insurrexerunt contra filios Israel. Sed pro septem posuit vitiis, seu nequitias spirituales insinuat, quæ insurgunt contra hominem. W.

411 *Casside*] Galea. B. W.

Sætarum] Barbæ. B. in barba. W.

412 *Cuspide*] Hasta. B. W.

413 *Furens*] Iratus. W.

Ardet] Stridet. B. W.

414 *Amorrei*] Tristitia. W. Amoreus, amarus vel loquens. B.

Gergeseorum] Gergeseus, colonum eiciens, vel advena propinquus. B. W.

415 *Volitantia*] Propter celeritatem equorum. W.

416 *Eminus*] Longe, contra. W. B.

Configunt] Pugnare. W.

Communis] Prope. W.

417 *Jebusiace*] Jebuseus, i. e. calcatus, sive præsepe eorum. B. W.

418 *Aurea tela*] Avaritia. W.

Tincta] Venenata. B. W.

421 *Cethæ*] Cetheus, abscisus a Christianitate. B. W.

Juvat] Delectat. W.

Ferezea] Ferezeus, separatus vel absque muro. B.

423 *Rex*] Diabolus. B. W.

Æveorum] Æveus, feralis vel ferox. B.

424 *Thoraca*] Thorax, pectus vel cassis, quia pectus cooperit. W.

425 *Subnixa*] Subjecta, elevata. W. B.

Viris] Vitiis. B. W.

429 *Mammoneanque*] Diabolicam.

B. pecuniosam, vel sæcularem, avaram. W.

431 *Addictis*] Subjugatis. B. deputatis. W.

Nebulosum] Nigrorum. B. W.

433 *Ille*] Aliquis, quidam. W. B.

Supervacuis] Per rapinam abundantibus. W. B.

Fundis] Prædiis, hereditatibus, ædificiis. W. terris vel prædiis. Fundus dicitur ager, eo quod nobis fundat fructus. B.

437 *Barbaricis*] Diabolicis. B. W.

Habenis] Vinculis. B. W.

438 *Hic*] Quidam. W. aliquis. B.

439 *Cavo*] Vacuo. W.

440 *Ambitionis*] Avaritiæ. B. W.

441 *Successu*] Prosperitate. B. W.

Trementes] Timentes. W.

442 *Exanimare*] Mortificare. B. W.

Fasces] Potentias, dignitates. W. B.

443 *Exercere*] Augere. W.

Secures] Arma lictorum. B. W.

445 *Limat*] Purgat. B. W.

446 *Hostica*] Hostilia. W.

447 *Cohibent*] Constringunt. B. W.

Ergastula] Ergon, opus, inde ergastulum, locus, ubi exercetur constructio alicujus operis. B. W.

450 *Assur*] Dirigens interpretatur. W.

451 *Quam*] Gentem. B.

452 *Orbatam*] Viduatam. W.

Ululavit] Lamentat. W.

Urbem] Jerusalem. W.

453 *Num*] Numquid. W.

454 *Persica*] Diabolica. W. B.

457 *Barbara*] Pagana. B.

459 *Profanato*] Sordido. W.

460 *Abolent*] Obliviscuntur, illorum malignorum suasu. alienatio est abominabilis perditio. B. W.

462 *Organa*] Laudes Dei. B. W.

Anathemata] Perditiones. B. alienationes. W.

463 *Memphitidis*] Ægyptiacæ. B. W.

464 *Tolerasse*] Pati. B. W.

Sinistris] Contrariis. B.

465 *Faraonis*] Qui nominabatur Cencelis. W. Chencelis. B.

466 *Sub pedibus*] Dominatione. W. potestate. B.

467 *Inmodicæ*] Magnæ, in multitudine. B. W.

Spurco] Immunda eructatione. B. *Crudos*] Saturatos, plenos, indigestos. W. B.

468 *Quo*] Cur illic. W. B.

469 *Rebellem*] Infidelem. W.

470 *Ope*] Auxilio. W.

471 *Virga*] Quia virga mutata est in serpentem. W.

Serpente] Existente. B. W.

473 *Calcasæ*] Ambulare. W.

474 *Prodita*] Ostensa. B.

478 *Perdidit*] Pro, perdit. W.

Botrionis] Terram promissionis. B.

Opinam] Fertilem. W.

479 *Versare*] Arare terram. B. subvertere, colere. W.

481 *Hierichon*] [Civitatem] Diaboli, sancta prædicatione superatam. B.

485 *Sudoribus*] Laboribus. W.

Urbem] Jerusalem. B. W.

486 *Culmina*] Virtutes. B. desideria. W.

487 *Lapis*] Christus est; qui murus et lapis est inextinguibilis, et præsidium indeficiens. W.

489 *Vis*] Inmissa cum fortitudine. W.

490 *Arietat*] Sternit. B. commovet. W.

Insiliens] Cum tumore saliens.

Quassant] Lædunt. W. B.

492 *Seriem*] Ordinem. B. W.

495 *Eminus*] Econtra. B. W.

Arce] Alte. W. fide. B.

496 *Fretus*] Confisus. W. B.

497 *Regina Tyri*] Avaritia. B. W.

498 *Parthus*] Hereticus. W.

Rapiet] Sc. captivum. W. B.

Indus] Immunditia. W. B.

500 *Gigantas*] Sequaces Diaboli. W. 501 *Allophilus*] Diabolus. B. Philisteus, pro Diabolo posuit alienigena a Deo. W.

502 *Tutus*] Protectus. B. W.

503 *Charon*] Navigator inferni. W. Diabolus. B.

503 *Numen*] Deus. B. malus Deus. W.

506 *Fluxo*] Labili, deficienti. B. W.

507 *Fallo*] Mentior, decipio. W. B.

508 *Orsus*] Dixisset. B. W.

509 *Perjuro*] Fallaci. B. W.

Latroni] Diabolo. B. W.

510 *Ait*] Apostolus. Quia non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem. B.

516 *Congredimur*] Præliamur. W.

520 *Frena*] Dominationes. B. W.

521 *Belia*] Diabolo. W.

522 *Ut*] Sicut. W. B.

523 *Prodi*] Dicit. B.

524 *Inritamina*] Provocamina. B. provocationes. quia, corpore provocante et suggerente, anima consentit peccatum aliquando. W.

526 *Affectus*] Desideria. W. B.

528 *Præstantior*] Melior, nobilior sc. corpore. B. W.

530 *Quassare*] Fatigare, edomare, premere. W. domare. B.

531 *Dedere*] Occupare, animo tradere. B. W.

Domino] Animo. B.

Vis nulla] Sc. corporis. B.

532 *Major*] De animo dicit. W.

Vis illa] Diaboli. B.

Ingerit] Inmittit. B. W.

Tenuem] Fragilem. B. W.

Ferit] Percutit. W.

Aere] Persuasione. B.

533 *Æque*] Similiter. W. non sic. B.

Arundo] Sagitta. B. W.

535 *Præpes*] Velox. B. W.

539 *Medicato*] Illito. W. toxicato. B.

540 *Aligera*] Velox. B.

Medicata] Venenata. B.

541 *Umbrosi*] Tenebrosi. W.

Mundi] Diaboli. B. W.

542 *Eludens*] Decipiens. B. W.

Excussa] Sagittata. W. B.

Calami] Teli. B. W.

547 *Agitabile*] Mobile. B. W.

551 *Libans*] Cupiens. W.

552 *Fasce*] Onere. B. W.

553 *Argutas*] S. viles. W.

555 *Detorqueo*] Converto. B. W.

556 *Concreta*] Coagulata. W.

558 *Ille*] Diabolus. W. B.

Fome] Incentivum vel incendium. W. B.

560 *Decrepito*] Antiquo. B. seni, veterano. B.

Suggesta] Subministrata. B. W.

Leoni] Hosti. B.

561 *Armamenta*] Utensilia, arma vel adjutoria. W. B.

Futile] Inaniter, inutiliter. W. B.

562 *Suffragia*] Auxilia. W.

Gliscat] Crescat. B. W.

565 *Tetrum*] Infaustum, infelicem, Abessalon et Absalon, utrumque dicimus. W.

566 *Patricidam*] Qui patrem occidit. W.

567 *In*] Contra. W.

Stringere] Nam voluit patrem interficere. W.

568 *Ah*] Heu ubi est modo pietas. B. W. interjectio dolentis. W.

Signa] Vexilla. B. W.

569 *Egit*] Portavit. B. elevavit, duxit, portavit. W.

Unius] Proprii. B. Judeos cum Judeis. W.

Commisit] Fecit committi. B.

Arma] Civile bellum. W. B.

570 *Itidem*] Item. B. W.

Propagine] Procreatione. B. W.

Natos] Suasiones malignorum. B. W.

572 *Gignentum*] Patrum. B. quia ipsi peccatis nostris excruciamur. W.

575 *Verum*] Sed. B.

576 *Virginis*] Mariæ. B. quia de genere David fuit Dei genetrrix. W.

577 *Tristibus*] Malis natis. B. W.

Piis] Bonis. B. W.

578 *Justis*] Fratribus, vel sanctis scil. operibus. W. sanctis filiis. B.

579 *Pignericibus*] Filiis. W.

Amaris] Sc. operibus. B. W.

580 *Salomone*] Salomonem vocat justitiam. W.

Nihil] Sc. agimus vel habemus. quia nos vitis plus implemus, quam Salo-

mone, qui significat virtutes. W.

581 *Abessalon*] Vitia. W.

Lacerans] Oppugnans. B. W.

582 *Licet*] Licitum est. B.

Ethicis] Moralibus. B. de moribus. W.

Præsumere] Sumere. B. attingere. W.

583 *De Phœicis*] Naturalibus. B. de scripturis naturalium rerum. de naturis. W.

586 *Distenta*] Repleta vel gravida. B. W.

587 *Percita*] Insaniens. W.

588 *Sitit*] Cupit. B.

Trilinguæ] Serpens, quamvis non habeat nisi linguam unam; tanta tamen celeritate eam movet, ut videantur tres esse. W.

589 *Oscula*] Per. B.

590 *Insinuans*] Immittens. B.

Coitu] Pro, in.

591 *Nupta*] Conjux. B.

Saucia] Sauciata. W.

Mordicus] Adverb. mordaciter, mordendo. B. W.

Haustum] Devoratum. B. in ore adsumtum. W.

592 *Frangit*] Mordet. B.

Amatoris] Mariti. B.

593 *Caro*] Marito. B. W.

594 *Pater*] Ille masculus. B.

Illicebris] Voluptatibus. W.

595 *Necat*] Occidit. W.

597 *Motatum*] Commotum. B.

Vibrata] Pulsata. W. B.

598 *Pietatis*] Prolis. B. W.

Crimine] Quia maritum occidit. dolent enim, se esse carnificem mariti. W.

599 *Carnificem*] Se. W.

600 *Sæpti*] Inclusi, reconditi, circumdati. W.

604 *Obitu*] Morte. B. W.

Altricis] Matris. B. W.

605 *Eluctatus*] Evadens. B.

606 *Exsculpens*] Sulcans. B. investigans. Sculperem, dicimus, cum difficultate investigare. W.

607 *Orba*] Orbata. B. W.

608 *Diem*] Vitam. B.

Delph. et Var. Clus.

Postuma] Proles. B. post mortem postuma proles dicitur, quæ post mortem patris aut matris nata est. W.

610 *Vipereo*] Diabolico. B.

611 *Beliade*] Diabolo. Patronimicum a Belial. B. W.

Haustu] Consumtu. B. W.

614 *Pregnans*] Mens. B. W.

615 *Complicis*] Socii. B. consocii, conjuncti. Complices frequentius in malo ponuntur. W.

616 *Pensare*] Recompensare vel resolvere. B. W.

617 *Orbe*] Orbem, hominem appellat vel mundum, qui in similitudinem orbis est conditus: vel ipsum orbem, quem laqueis suis conatur decipere et interficere. W.

619 *Puerperius*] Nativitatibus, parturitionibus. B. W.

620 *Peccamina*] Peccata. W.

621 *Objurgatio*] Increpatio. B. W.

624 *Percurre*] Perquire. W.

626 *Objectantem*] Opponentem. W.

Ex patre nam vobis] Qui est ex Deo, verbum Dei audit, propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. B. nam gloriabantur, se patrem habere Deum; quod si fuisset, ipsa pietas, quam haberent erga filium, hoc probaret. W.

628 *Pro*] Interjectio detestantis vel irascentis. B. W.

631 *Semper*] Sc. qui est. W.

633 *Malit*] Magis vult. W.

634 *Nocticolæ*] Noctem colenti. W.

Spurcis] Immundis. B.

Indi] Diaboli. B. W.

635 *Virginis*] Mariæ. B.

636 *Progeniem*] Filium Dei. W. Christum. B.

637 *In fornice*] In lupanari de adulterio, fornicatione. fornicem vocat domunculas subterraneas, ubi meretrices veniebant noctibus. W.

638 *Sentio*] Intellego. W. B.

Contra] Econtra. B. W.

Pellacia] Fallacia. pellax, i. e. fallax. W.

Prudent.

5 B

- 639 *Dente*] Verbo vel ratione. W.
 640 *Lacessito*] Provocato. W.
Vero] Veritate. B.
 641 *Si non vult*] Vox Marcionis. B. dicis. W.
 642 *Refert*] Distat, sc. utrum. B. W.
 645 *Agere*] Vivere. B. W.
Sancta voluntas] Pura mens. B.
 646 *Facto illo*] In operibus et cogitationibus. B.
 647 *Condidit*] Dicis tu. B.
Allo] Cælo. W.
 648 *Probat*] Permittit. W.
 649 *Discludere*] Separare. W.
 650 *Grassarier*] Crescere vel densari. B. W.
 651 *Damna*] Obstrue. W.
 652 *Obbrutescentis*] Insanientis, stolidi. W.
 653 *Tanti*] Precii. melius, mihi amabilius placet. W. Melius est, si oculus tuus vel pes tuus scandalizarit te, &c. B.
 654 *Officium*] Aures. B.
Cerebri] Capitis. B.
 655 *Immunem*] Mundam, securam. W. B.
Modo] Tantummodo. B. W.
 657 *Convitia*] Improperia. W.
 658 *Nobilitatum*] Justificatum. B. qui floret nobilitate catholicæ fidei. W.
 659 *Ut taceam*] Quæ dicere non possum. W.
Vel] Etiam. B. W.
Benignum] Non mala creantem, nec volentem. B.
 660 *Vetiti*] Pomi vel cibi. B. W.
 665 *Opere secundo*] Resurrectione. B. W.
 666 *Labi*] Peccare. W. per peccatum. B.
Servare] Per pœnitentiam servat hominem. W.
Iste] Homo. B. W.
 667 *Ille*] Dominus, Deus. B. W.
Resolvit] Peccata dimittit. B. quod debuerat damnari, indulsit. W.
 668 *Argumentum*] Declaratio. B. exemplum vel signum.
- Qui talia*] Qui tanta indulget hominibus peccata. W.
 669 *Nolle*] Sc. dixisse. W.
Probare] Laudare. B. W.
 670 *Invitone*] Dicis tu; vel, dicit hereticus. B. W.
 673 *Honestum*] Sc. honestum ut ipse consentiat. W.
 674 *Stulte*] O Marcion. B. W.
Libertatis] Arbitrii. B.
 675 *Origine*] Initio. B.
 676 *Famulo*] Famulanti sæculo. B. W.
Super] Desuper. B. W.
 677 *Ingenio*] I.e. liberum arbitrium habes. W.
Laxe] Adverb. libere. W.
 679 *Placitum*] Sc. tibi. B.
 683 *Credere*] Dare tibi. B. commendare. W.
Avarus] Ipse deus. sensus est, cum Deus omnia homini dedit, suæque potestati subdidit, q. avarus homini nollet libertatem dare et arbitrium mali vel boni. W.
 684 *Ut*] Quasi. B. W.
 685 *Quale*] Qualis res. W.
Rex] Homo. W. B.
 686 *Curto*] Brevi. W.
 687 *Domini*] Hominis. B. W.
Mens] Nam homo in hoc honorem non haberet, si libero arbitrio non uteretur. W.
 688 *Impositæ*] Sc. sibi. W.
Sententia] Bonitatis. B. hominis. W.
Legi] Ligni in paradiso. B.
 690 *Inter utramque*] Inter bonum et malum. W.
Discrimine] Arbitrio, vel decreto, et judicio discriminari inter bonum et malum. B. W.
 691 *Prompta*] Libera. B.
 692 *Velle*] Concupiscere. B.
Aliud] Quam bonum. W.
 693 *Atqui*] Certe. W. B.
 694 *Probitate*] Bonitate. W. B.
Coacta] Probitati invitæ. B.
 695 *Ingloria*] Ingloriosa, sine gloria. B. W.
Virtus] Sc. aliter. B.

- 696 *Refutans*] Respuens. W.
 697 *Emicat*] Clauescat. W.
Indole] Nobilitate. spe. W. B.
 700 *In subjecta*] Super terrena omnia. B.
Arbiter] Magister. W.
Idem] Tu ipse. B. W.
 702 *Quo*] Ut. B. W.
 704 *Injustum*] Injusticiam. B. W.
Justum] Justiciam. B. W.
 705 *Lux*] Deus. B.
Mors] Diabolus. B.
 706 *Tua*] Ut tua. B.
 707 *Æternum*] Aliter. W. B.
Damnet] Damnetur. B. W.
 708 *Præstet*] Eligat. B. W.
Licentia] Quia licentia est permissa
 enique, sequi sive velit bonum sive
 etiam malum. W.
 709 *Pietate*] Dei. B.
Vigens] Homo. B.
 710 *Propositum fus*] 'Ne comedas
 de ligno scientiæ boni et mali.' B.
Prudens] Superbus vel subtilis. B.
 W.
 711 *Volens*] Voluntarius. B.
 714 *Exprobranti*] Arguenti. W.
 715 *Suadelis*] Ingeniis, serpentis.
 W.
Malefabris] Fictis, artificiosis. B.
 W.
 716 *Illectam*] Deceptam. B. W.
 719 *Volens*] Libenter. W.
 720 *Consilium*] Domini. B.
 721 *Magistrum*] Diabolum. B.
 722 *Medius*] Nam hinc vocat Deus
 ad vitam; inde tyrannus ad mortem.
 W.
 724 *Accipe*] Intellege. W.
Monumenta] Documenta. B. W.
 725 *Prælusit*] Ostendit. B. scripsit.
 W.
Spectabile] Venerabile. W. memo-
 rabile. B.
 728 *Urbicremis*] Quæ urbem crema-
 bant. W.
 730 *Flagrantem*] Ardentem. B. W.
Diem] Ignem. B. W.
Imber] Scintilla. B.
 731 *Legem*] Fugiendi. B.
 732 *Dupla*] Quia duo angeli erant.
 B. patris et filii, duplicem imaginem
 sub specie duorum virorum dicit. W.
 733 *Apertum*] Ante vel præ se. W.
 734 *Constans*] In mente. B.
Pone] Retro. W. adv. i. e. post. B.
 736 *Quæ*] Sodoma. B. W.
 737 *Ore*] Facie. B.
 739 *Monitis*] Præceptis. B.
Uxor] Uxor Lothi sola perit. W.
 740 *Mobilitate*] Mollicia. B.
 742 *Hæc*] Uxor Loth. B. W.
 744 *Diriguit*] Induruit. W.
Facta] Mutata in statuum salis. B.
 746 *Caute*] In caute, in petra. B. W.
Sigillati] Imaginati, simulati. B. W.
Semper] Æternaliter vel longum. B.
 per ævum. W.
 748 *Paulum*] Paululum. B.
Relata] Versa. B.
 749 *Monimenta*] Memoramenta. W.
Rigentia] Dura. B. W.
 750 *Liquitur*] Defluit. B. W.
 751 *Dispendia*] Pericula, minora-
 tiones. W.
 752 *Deliquio*] Defectu. B. defec-
 tione. W.
Saporum] Saporatum. i. e. dulce.
 B. W.
 754 *Sufficit*] Subministrat. W.
Attritam] Consumtam. B.
 755 *Titulo*] Signo. B.
 757 *Fragilis*] Mulier. B.
Jussa] Ad implenda cælestia jussa.
 B.
Voti] Præcepti. B.
 758 *Non commutab.*] Incommuta-
 bile. B.
 759 *Alto*] Profundo. B.
 761 *Tabularia*] Mercatus. B. W.
Jura] Leges; ubi juramenta da-
 bantur. B. W.
 762 *Balnea*] Loca juxta balneas si-
 ta. W. loca bibendi post balnea. B.
Propolas] Loca vendentium, ubi
 pigmenta, et aliarum rerum exerce-
 bantur venalia. W.
Meritoria] Lupanaria. et dicta est
 meretrix, eo quod mereat premium,
 vel meritas mercedes accipit. W. B.

- Theatra*] Spectacula. W.
 763 *Circum*] Amphitheatra, vel ubi ludi exercebantur. W.
Popinas] Loca potandi, vel, loca juxta balnea sita, dicta q. propinæ, a propinantis. B. W.
 765 *Judice*] Sc. existente. B.
 767 *Loth*] Anima. B.
Conjux] Caro. B. quia si voluisset, libera fuisset; tantum si non respueretur. W.
 768 *Inverso*] Retro verso. B.
Ore] Facie. W. B.
Revisit] Respexit. B. W.
 769 *Perstat*] Permanet. W.
 770 *En tibi*] O Marcion. B. W.
Signatum] Indicatum sc. est, de Loth et uxore ejus, et de Adam liberi arbitrii. Et hactenus contra Marcionem de libero arbitrio disputat. B. W.
Libertatis] Liberi arbitrii. W.
 772 *Situm*] Positum, concessum. W. B.
Passim] Ubique. B.
 773 *Cedere*] Discedere. B. W.
Jussi] Sunt. B.
 774 *Mussat*] Tardat. B. dubitat, deficit. W.
 775 *Ille*] Loth. B. W.
Illa] Uxor. B. W.
Renutat] Prohibet. W.
 777 *Libido*] Voluptas. B. W.
 778 *Muta*] Ideo muta dicitur, quia rem mysticam signat. B. W.
Orbita] Significatio. B. pagina, rota temporis. W.
 780 *Illa*] Ruth. B. W.
 781 *Hæc*] Orpha. B. Gesbido-nop gigans fuit, filius Orphæ. Orpha ipsa est arpha. W.
At quin] Certe. W.
Thalamis] Maritis. B.
 784 *Fanorum*] Deorum. B.
 786 *Aburitur*] Circumuritur. W.
 787 *Fulchra*] Lectos. B. sustentacula vel lectorum vel aliarum rerum, quæ testiphadia nominamus. Fulcra etiam dicimus quæ nobis subterponimus equitantes, a quibus sustentamur. W.
Booz] Vir locuples qui adscivit Ruth in conjugium, colligentem spicas, Orphæ idolis se tradidit, et Diabolo se deputavit. W.
Adscita] Vocata. B.
 790 *Hiuleum*] Patens, divisum, apertum. W.
 792 *Nutante*] Vacillante. B. W.
 794 *Dextrum*] Iter. B. W.
Spinea] Spinosa et scopulosam viam dexteram dicit, propter labores sanctorum, quos sustinent pro Deo. W.
 795 *Aërium*] Cælestem. B. W.
Clivoso] Tortuoso, excelso. W.
Margine] Apice. W.
 796 *Levum*] Iter. B. W.
Virecta] A viriditate. B. W.
 798 *Squalentib.*] Sordidis, acutis. W.
Unum] Sc. memini. W. vidi ex illis duobus fratribus. B. W.
 801 *Inmiscere*] Sc. vidi. W.
 804 *Peragit*] Ducit. B.
Placitorum] Voluntatum, scil. opera. W.
Segrege] Segregata. B. separanti. W.
 805 *Haut secus*] Non aliter, comparatio humani generis. B. W.
Ac si] Quasi. W.
Sudum] Q. semiudum, i.e. serenum. B. W.
 807 *Auceps*] Aves capiens. W.
 808 *Visco*] Glutine. W.
 809 *Siliquis*] Leguminibus. B. W.
 810 *Illicient*] Decipiunt: quia capiuntur. B. W.
 813 *Prolectat*] Delectat, illicit. W.
 814 *Herba*] Arena. W.
 815 *Suspectam*] Insidiosam, contemtibilem. B. W.
 816 *Calo*] In aëra. B.
Revolandum] Est. B.
 818 *Laceris*] Laceratis. B.
Saucia] Vulnerata. W.
 820 *Unicoloras*] Puras et immaculatas, et unius naturæ. W.
 821 *Natura*] Sc. divinitatis. B. W.
Solo] Corpori. B. W.
 822 *Devinctæ*] Devictæ. W.

823 *Conscendunt reduces*] Ascendunt reventientes. B. W.

Viscosus] Glutinosus. W.

Inæscat] Decipit, saturat. W.

825 *Inde*] Proinde. B.

Liventia] Nigra. B. W.

827 *Furvo*] Nigro. B. W.

828 *Sanxit*] Decrevit. B. W.

Edaces] Rodentes. B.

829 *Inolescere*] Crescere. W.

830 *Vegetamen*] Animam. B. com-motionem, vitam. W.

832 *Infusam*] Formatam. W.

833 *Convexa*] Poli. B. cæli, ad cælestia. W.

834 *Puteo*] In puteo. B.

835 *Discruciatibus*] Pœnis. W.

836 *Senio*] Ætate. B.

Periret] Deficeret. B.

837 *Pereunte*] Deficiente. B. W.

838 *Materiem*] Animam. B.

Mors] Consumtio. B.

843 *Gomorreas*] Sodomiticas, i. e. terrenas delectationes. B.

845 *Properanda*] Celeriter fugienda. B. cita. W.

847 *Structum*] Plasmatum. B.

Vegetaverat] Animaverat. W.

848 *Naturam*] Animam. B. W.

850 *Concretum*] Densum. W.

Secat] Anima. B.

851 *Scintilla*] Anima. B. W.

852 *Situs*] Habitationes. B. positiones. W.

853 *Postliminio*] Introitu, exilio, de captivitate. Postliminium est reversio de captivitate, quando longo quis tempore limen domus suæ dimissum repetit. quod etiam Sancti Doctores solent dicere, quando stilum ad alia transmittunt; tunc iterum ad ea revertentes, hoc postliminium solent dicere. W.

854 *Oblectat*] Nutrit animam. W.

856 *Querulo*] Conquerenti. W.

Passa] Sc. sit vel erat. W. B.

857 *Latus*] Latius habens exporrectum. extenta, vel jacens. B. W.

858 *Libat*] Degustat, accipit. W. B.

859 *Ambrosium*] Ambrosia, cibus deorum. sed ponitur pro omni suavitate. W.

Aliæ] Animæ. B. W.

Piis] Animabus. B.

Quis] Animabus. B. W.

Patris] Abraham. B. W.

Ægri] Lazari. B. W.

Abyssu] A gremio. W.

Exclusis] Sc. de gaudiis paradisi. B. W.

Morte] Cum interitu animæ. B. W.

860 *Ditibus*] Divitibus. W.

Fumantibus] Tangit de divite et paupere. W.

862 *Implorata*] Rogata, sc. fides justi. anima justa. B. W.

Insertare] Immittere. W.

864 *Locis*] Cælo et inferno. B. W.

866 *Conspicuos*] Claros, manifestos. B. W.

Notari] Videri, cognoscere. W. B.

867 *Orbe*] Mundo. B. rotunditate terræ, spacio. W.

868 *Fine*] Termino. B. W.

869 *Palla*] Vestis, qua sacrificabatur Palladi; sed ponitur pro omni veste. hic pro pellicula, quæ tegit pupillam. W.

870 *Obice*] Objectione. B. W.

Speculum] Visum. W.

Concreta] Densa. B. W.

Coagula] Aëris. B. W.

871 *Humore*] Aëris. B.

Fenestras] Oculorum. W.

873 *Teretes*] Rotundæ. W.

874 *Satis*] Sætas vocat cilios; quos nos etiam tautones proprie nominamus. W.

875 *Illis*] Animabus, oculis animarum. B. W.

Ignis] Igneus vigor. W.

876 *Trajector*] Penetrator. B. transmissor. W.

877 *Ferrugineum*] Nigrum, tenebrosum. B. W.

879 *Prætentî*] Velocis. W.

Area] Rotunditas, planicies. B. W.

Mundi] Cæli. W.

880 *Tantum*] Sicut facit oculus

corporis. B.

Visu] Cum. B.

Hiatus] Apertiones vel vastitates.

W.

881 *Spiritus*] Anima. B. W.

Oppositos] Contra positos. W.

Lumine] Sapientia. B.

882 *Thylæ*] Ultima insularum. W.

883 *Transiit*] Transit. W.

885 *Cæco*] In nocte. B.

886 *Exutæ*] Spiritus, animæ, formæ. W. B.

Viscere] Carne. B. W.

887 *Notas*] Rationes. B.

Gressibus] Rationibus. W.

889 *Cuique*] Unicuique. B.

Summa] Qualitas. W.

Sinistri] Mali, adversitatis. B. W.

890 *Dextri*] Boni, prosperitatis. Dextrum vel sinistrum aërem vocat dextram vel sinistram; quarum una ad vitam, altera ad mortem tendit. B. W.

891 *Vices*] Tempora. W.

892 *Quidquid*] Sive requies sive pæna sit. B. W.

893 *Expertos*] Probatos. W.

894 *Abdita*] Secreta loca. W.

Quietis] Somni, quietudinis. W.

895 *Rore*] Suavitate. in nocte. W.

B.

Soporatis] Hominibus. W.

896 *Aciem*] Visum. W.

Astra] Cælum. W.

897 *Intendens*] Bene prospiciens.

W.

Ipsa] Anima. B. W.

898 *Vivis*] Ut ante mortem exeant a corpore. W.

899 *Penetralia*] Secreta. B. W.

Medullis] Ab interioribus. W.

900 *Abigit*] Pellit. B. W.

902 *Acrem*] Clarum vel acutum. B.

W.

904 *Disclusa*] Separata. W. aperta. B.

Ante oculos] Sc. habens omnia. B.

905 *Elementum*] Infernum. B. W.

906 *Visibus*] Animæ. W.

908 *Optutibus*] Visibus. B. W.

909 *Pervigilis*] Semper vigilantis. W.

Densata] Spissa. W.

910 *Vellere*] Nube tenebrosa. B. W.

911 *Sic*] Tali modo. W.

Archana] Mirabilia. W.

913 *Sequestra*] Separata. W.

915 *Dispositos*] Ordinatos. W.

Solibus] Diebus vel temporib. B. W.

916 *Procinctum*] Exercitum, apparatum. B. W.

917 *Raucos*] Tristes. W.

918 *Mugitus*] Qui erunt in die iudicii. W.

Gravium] Magnarum, raucarum. B. W.

920 *Secedente*] Vagante. W.

921 *Flatus*] Anima. B.

922 *Involucris*] Involutionibus. B. Volucra dicimus involutiones vestimentorum; sed hoc in loco involutionem corporis mortui in sepulcro vocat involucra. W.

923 *Certa*] Æterna; scilicet est. W. B.

Sub tetra] Ubi perpetua nox est. W.

926 *Pauperis*] Lazari. B. W.

Expositos] Manifestatos, sc. esse caminos. W. B.

Secius] Tardius. B. W.

Aurea] Pulcra. B. W.

927 *Dirimente*] Dividente. B. W.

Chao] Confusio tenebrarum; quia confusione distante non possumus misceri felices et mali. W.

928 *Eminus*] Econtra. W.

929 *Paradisicolas*] Lazaro, paradisum colenti. B. W.

931 *Spiritus*] Sc. divitis. B. W.

933 *Subsistit*] Est. B. W.

934 *Moderante*] Regente. W.

Principe] Sc. Existente. B.

937 *Indignum*] Quod sit. B. W.

938 *Confiteor*] Sc. omnia mea commissa. B. W.

940 *Favens*] Adjuvans. W.

941 *Quandoque*] Olim. W.

945 *Condeflecta*] Deflecta, conclamata. W.

950 *Præceps*] Profundum. B. W.

953 *Multa*] Multiplex. B.

Habitatio] Mansio. W.

956 *Pulverum*] Terrenum. B. W.

Censum] Pecuniam. W.

958 *Castrata*] Castigata. W.

967 *Glorificent*] Lætificent. B. W.

IN PSYCHOMACHIAM.

Psychomachia Græce, Latine dicitur animæ certamen, eo quod ibi bella figurentur, quib. adversus vitia fidelis anima præliatur. sed textum narrationis de libro Genesis assumpta præcedit præfatio, ut sequens opus divina melius commendet auctoritas. W.

PRÆF. 1 *Prima*] Ita recte vocatur Abraham, ut scriptum est: 'Credidit Abraham Deo, et reputatum est ei ad justitiam. propterea non solum pater est circumcisionis, sed et omnium eorum, qui sectantur ejus vestigia fidei.' W.

2 *Beati*] Christi sexus pater extitit, ut non tantum dilatione desideria crescerent, sed etiam ut ad excipiendam gratiam multis eruditionibus corda præpararentur, dique expectata redemptio tandem adveniens gratior haberetur. W.

3 *Adjecta*] Aiunt Hebrei, quod Hebraeam de nomine suo, quod apud eos tetragrammaton est, Abræ Deus dederit; ut, qui prius pater excelsus appellabatur, postea multorum, subauditur, populorum sive gentium pater vocaretur. B. W.

5 *Senile*] Qui in senectute datus ei fuerat. W. offerens filium, qui fuit senile pignus. B.

Pignus] Pignera filii nuncupantur, eo quod in eis spes habeatur futuræ posteritatis. B. W.

Dicavit] Consecravit. W.

Victimæ] Ad victimam. B.

6 *Liture*] Immolare. Lito derivatur a linio, et est frequentativum, li-

cet aliud significare videatur. B. W.

7 *Quod*] Sicut Abraham unigenitum, quem diligebat, obtulit: sic offerendum Deo credat fidelis, quicquid præcipuum cordis invenerit. B. W.

Cordi] Sc. est. B.

Pium] Dilectum. B.

9 *Profanis*] Profanæ gentes sunt passionibus animæ et vitia. B. sunt portenta cordis et animæ passionibus, quæ cupiditas, lætitia, et ægritudo. unde et Virgil. canebat: 'Cupiunt, gaudentque, dolentque.' W.

10 *Exemplum*] Sicut ille vero reges perdidit: ita nos exterminare vitia suasit, quibus in quinque sensibus subjugati sumus. Nam Abraham spiritum bellicosum significat: Quinque reges, quinque sensus corporis: Loth, fidem captam a vitiis; quam relaxat spiritus bellicosus. ccc. xviii. verniculi fidem significat, quæ in Niceno Concilio est constituta a cccis xviii. Episcopis. sed x. ad Decalogum; viii. ad octo beatitudines pertinere possunt. Qui his omnibus caret, nunquam ad prædictas beatitudines perveniet. B.

11 *Polem*] Fructum boni operis. B.

12 *Editam*] Prolatam. B. procreatam. W.

13 *Strage*] Cæde. B.

Bellicosus spiritus] Ratio, quæ est in anima, pugnam exercens contra vitia. B. Ab harum servitute cum cor bellicosus spiritus liberaverit, erit consequens, ut de matre virtute placens Deo proles creetur, boni sc. operis fructus. W.

14 *Portenta*] Monstra vel vitia. B. W.

15 *Ceperant*] Merito capitur, qui cum criminosis moratur; immo delegerat immorari; contra quod Moyses ad populum, 'Discedite,' inquit, 'a tabernaculis hominum impiorum.' haut dubium, quin dicat abire, ne et ipsi involvantur in peccatis eorum. W. B.

- 16 *Immorantem*] *Habitantem*. B.
 17 *Fovebat*] *Incolebat*. B. diligebat. W.
 18 *Pollens*] *Crescens* sive *fulgens* vel *abundans*, sicut scriptum est: 'Recordatus est Deus Abraham, et liberavit Loth de subversione urbis.' B. W.
Honore] Ob honorem patris Loth pollebat, sicut scriptum est, &c. vel certe quia apud omnes Abraham Propheta Dei habebatur. W.
Patruelis] *Abrahæ*. W.
 19 *Sinistris*] *Contrariis*. *Sinister* nuncius erat, qui adversa captivitatibus, nepotemque captum servire barbaris nuntiabat. W. B.
Excitatus] *Conturbatus*. B.
 21 *Barbarorum*] *Gentilium*. W.
 22 *Terque senos*] XVIII. B. W.
 24 *Quem*] *Euntem* hostem divitis gazæ copia impeditum fecerat. B. W.
 25 *Impeditum*] *Hostem* pro hostibus posuit, singul. pro plur. ut est illud: venit musca gravissima. W.
Copiis] *Divitiis*. B. W.
 26 *Stringit*] *Evaginat*. W.
Plenus Deo] *Quoniam* plenus Deo erat, ideo adversas acies facile superabat. B. W.
 27 *Mole*] *Magnitudine*. W.
 28 *Pellit*] *Hic* invenitur schema, quod hypozeuxis appellatur; videlicet ubi diversa verba singulis quibusque clausulis proprie junguntur. W.
Sauciatis] *Vulneratis*. W.
 30 *Monilia*] *Ornamenta*. B. pro omni ornatu. W.
 31 *Buculus*] *Vaccas*, greges vaccarum. W. *armenta bouum*. B.
 32 *Expeditus*] *Liberatus*. B. *velox* vel *solutus*. W.
 33 *Bojis*] *Boja* est apta catena colli. *Bacas* nominat vincula ob rotunditatem; sed et teretes gemmæ bacæ dicuntur; ut illud: 'Oneretque bacis colla rubri Vitoris.' Nam et oleæ fructus sive lauri bacas vocamus. W. *Baga* ferrum dicitur, quo captiva sæpe mancipia strictis collis et manibus aguntur. B.
 34 *Hostici*] *Hostilis*. B.
 36 *Quam*] *Aliquam*. W.
Sanguinis] *Cognitionis*. B.
Prosapiem] *Posteritatem*. B. *progeniem*. *Indignum* quippe erat, ut progeniem fidelis sanguinis, pessimi possiderent principes. B. W.
 37 *Vis*] *Potestas*. W.
 39 *Ferculis*] *Cibis*. *metafora*. B. *æscis* vel *mensis*. W.
 40 *Sacerdos*] *Melchisedech*. W.
Præpotens] *Valde potens*. B.
 42 *Secreta*] *Scriptura*. *Ut Apostolus* ait: 'sine patre, sine matre, sine genealogia.' Neque initium dierum, neque finem vitæ habens. nihil enim eorum scriptura refert. *Assimilatus* autem filio Dei, manet sacerdos in perpetuum. *Et figuram Dei* tennit, qui sine initio vel principio fuit. W. B.
 43 *Melchisedech*] *Interpretatur* rex justitiæ. Nam græce Melchos rex. Salech justitia. *Et jure*; quia ipse significat Christum, qui est rex justitiæ. B.
Quis majoribus] *Quibus* antecessoribus natus, id est, patribus. W.
 45 *Triformis*] *Triplex*. W.
 46 *Magalia*] *Hütten*: *mapalia* et *magalia* idem sunt, id est, casæ pastorum, quæ et tugurium. W.
 47 *Quietam*] *A partibus*. i. e. *sterilis*. *Vieta* dicitur *curva*; unde et *vimina* a *curvando*. W.
Sarra] *Nam Sarai ante vocatur*, quæ interpretatur princeps mea, i. e. gentis Judeorum, postea mutato nomine Sarra dicta est, i. e. princeps, absolute. subauditur, *omnium gentium*. W.
 48 *Exsanguis*] *Sicut scriptum est*: 'Desierant Saræ fieri muliebria.' B. W.
 49 *Cachinni*] *De risu patris*, non matris dictus est Isaac. quoniam iste venerat ex dubitatione; propter quod et mulier reprehenditur; ille vero de gaudio. B. W.

50 *Linea*] Umbra, figura, forma. Ut pictorum est, futuras imagines quibusdam prius lineis adumbrare: ita omnia in figura contingebant illis. scripta autem sunt propter nos; quæ utique rectis gressibus adimplenda sunt. B. W.

51 *Quam*] Lineam. W.

Resculpat] Renovet. W.

Pede] 'Tramite. W. sensu. B.

52 *In armis*] Armis scilicet lucis induti, portionem nostri corporis, quæ per Loth, qui interpretatur declinans, accipitur, a fædæ libidinis servitute cohibeamus, adunatis introrsum viribus; ut illud: 'Quodcumque invenerit manus tua, constanter operare. quia neque opus, neque ratio, nec sapientia erunt apud inferos, quo tu properas.' B. W.

Arma] Arma pectorum, virtutes sunt. W.

54 *Capta*] Adprehensâ. W.

Serviat] Pro, serviebat. B.

55 *Domî*] In te. Domus nostra est mens nostra. W.

Coactis] Collectis. B. congregatis. W.

56 *Nos*] Sc. docet. B.

Large] Abundanter. Abunde domesticorum divites sumus, si ccc. x. et viii. fidem patrum inconcussam tenuerimus. B. W.

Vernularum] Bonarum virtutum. B. virtutibus. W.

57 *Trecenti*] Isti trecenti mysteriis significant, sc. Crucis. 'Tau enim, qui figuram sanctæ Crucis, trecentos significat, si vis scire de decem et octo, lege Arithmeticæ minorem numerum intra novem computabis. W. significat in templo Constantini cccos x. et viii. Episcopos defendisse Ecclesiam Dei contra heresim Arrianorum. B.

58 *Figura*] In fig. B.

59 *Mox ipse*] Per fidem igitur perturbationibus superatis, sensibusque corporis libertate donatis, nihilque de nobis vindicante peccato; tum

demum Christus, qui sacerdos verus, seipsum obtulit immaculatum Deo, victoribus dignanter occurrens, panem corporis vinumque sui sanguinis offert. B. W.

60 *Parente*] Ut ait Propheta: 'Generationem ejus quis enarrabit?' B.

61 *Cibum*] Æternam refectionem. B. W.

62 *Pudic.*] Cordis etiam pudici humilem mentem hospita Trinitas intrare dignabitur; juxta illud: 'Ego et pater veniemus, et mansionem apud eum faciemus.' B. W.

Cusam] Mansuetudinem. W. justitiam scrutans uniuscujusque cordis.

63 *Hospitæ*] Si nos bellum contra vitia gesserimus, tunc intrabit Trinitas habitaculis nostris, et fecundabit ea filiis virtutum. Hospita apud veteres fem. gen. apud nos communis generis. W.

64 *Animam*] Quam Sarra significat. B.

Spiritus] Per spiritum intellegere vult Abraham: per animam, Sarram. W.

Complexibus] Complexus spiritus est animam animalis eripere. B.

65 *Maritam*] Syncopa, i. e. conjunctam, q. maritatam, a verbo quod est, marito, as. B. W.

Prolis] Virtutum spiritualium. W.

Expertem] Ignoram. W.

66 *Fertilem*] Fructiferam cum bonis operibus. B.

Semine] Si semen est verbum Dei, consequenter et filii opera sunt, quorum utique mercede in fine dominabimur; non feminam, i. e. non molle quid ac resolutum, sed puerum, i. e. forte ac solidum parientes; ut illud: 'Cum autem pepererit puerum,' &c. B. W.

67 *Dotem*] Sc. virtutum. W. vitam beatam; vel justam vitam. hos sinit intrare, quos dignos probat. B.

Puerpera] Puerum patiens. W.

68 *Herede digno*] Secundum illud: 'Filii tui sicut novella olivarum.' Et

alibi: 'Dirige filios eorum.' Ac paulo post: 'Et opera manuum nostrarum dirige super nos.' B. W.

Patris] Ostenditur per divinitatem et humanitatem; quæ cum sint duo, non tamen duo, sed unus est Christus. W.

PSYCHOM. 1 *Graves*] Magnos. W.

Miserate] Partic. a verbo miseror, aris, quod regit accusat. B. Hinc etiam miserans ait: 'Venite ad me omnes, qui laboratis.' W.

2 *Patria*] Paterna. B. Paterna virtus Christus est substantiva, non accidens; neque secunda qualitas patris, sed filius ejus est; quia non a se, sed ab eo ipso genuit se. W. B.

Cluis] Crescis, polles. B. W.

Una] Sc. substantia. B.

3 *Nomine trino*] Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus. W.

Non tamen] Sic in Deo credamus unitatem, ut solitudinem non admittamus. Unus est enim, non solitarius. B.

5 *Dissere*] Ostende vel dic. W.

Milite] Exercitu fugare vitia. W.

6 *Armata*] 'Arma,' inquit Apostolus, 'militiæ nostræ non carnalia, sed potentia Dei.' B. W.

Queat] Possit. W.

Antro] Cogitatione. W.

7 *Exoritur*] Exerescit vel evenit. W.

Turbatis] Congregatis. W.

8 *Seditio*] Discordia. 'Caro concupiscit adversus spiritum;' et retro. B. W.

Animum] Cogitationem. W.

Morborum] Vitiorum. B. W.

Rixa] Contentio. W.

Fatigat] Tribulat. W.

9 *Præsidium*] Auxilium. W.

Pro libertate] Quæ est ad protegendum. Absit, ut in se Christus credentes vitiis exposuerit, viribusque reddiderit destitutos, etiamsi maximis virtutibus nequaquam præditi sint; cum dicat: 'Noli timere pusillus grex;' benedicatque pusillis cum

majoribus. state et nolite iterum iugo servitutis contineri. alioquin qui facit peccatum, servus est peccati. B. W.

Pro libertate] Bona facere. W.

10 *Acies*] Sc. obsistit. W.

Furiis] Vitiis vel suggestionib. W. B.

Præcordia] Interiora. B. integrum mentis ingenium. W.

11 *Obsistat*] Contra stet. W.

Meliore] Cælesti multitudine vel virtute. W.

Necenim] Quia. B.

Ductor] Autor vel dux. W.

12 *Nervis*] Virtutibus. W. viribus. B.

13 *Christicolas*] Christianos, qui Christum colunt. W.

Populantibus] Vastantibus. W.

Exposuisti] Contra pos. B. non depos. W.

14 *Ipsæ*] 'Induite,' inquit, 'armaturam Dei.'

Salutiferas] Signatas. W.

Obsesso] Circumsepta anima. W.

Turmas] Virtutes. B.

15 *Depugnare*] Contra vitia præcipis pugnare. W.

Excell. arm. artibus] Cælestibus adjuvas virtutibus. W.

16 *Ingenium*] Ingenium potens, Christo potius vincat. unde et Psalmista: 'Non nobis Domine, sed nomini tuo da gloriam.' Itemque in Deo faciemus virtutes. W. B.

Ludibria] Ad ludos. W. immundiciem. B.

17 *Potens*] Habens cæleste adiutorium. W.

Tibi] Ad tuum honorem. B.

Et tibi] Ad tuam laudem. B.

Vincat] Tunc caro lætatur, cum vitia vincit. W.

18 *Præsens*] Omni tempore parata ad prælium. W.

Comminus] Contra, sine intermissione. W. prope. In seq. siquidem opere contra invicem posita sunt et repugnantia vitia, et expugnantes vir-

tutes, unde conicitur, velut pictis historiis omne carmen ab autore fuisse distinctum. B.

19 *Coluclantia*] Obstantia. W. repugnancia. B.

20 *Viribus*] Suggestionibus. W.

Portenta] Jure vitia portenta nuncupantur; non enim secundum naturam sunt, sed naturæ contraria. B. W.

Notare] Componere. B. scribere. W.

21 *Prima*] Rectissime a fide cæpit, quæ, teste Apostolo, et initium bonorum, et virtutum est fundamentum, alioquin quicquid non est ex fide, peccatum est. B. W.

Petit] Intravit. B.

Campum] Campus est mundus, in cujus fines prædicatorum sonus exiit; nec apud eos, sed apud incredulos sors dubia videbatur. B. W.

Duelli] Belli. duellum q. duorum hominum bellum. B. W.

22 *Agrestis*] Non enim ad prædicandum philosophos, sed piscatores elegit. W.

Turbida] Irata. W. deformis, non secundum carnem militans. B.

Cultu] Habitu. B.

23 *Nuda*] Prompta ad bona opera. B.

Humeros] Nudos habens humeros. W.

Intonsa] Inculta; quæ non colebatur, ut virtus. B.

Exserta] Nudata ad prælium. B. 'In carne,' inquit, 'ambulantes, non secundum carnem militantes.' W.

Lacertos] Brachia. W.

24 *Repentinus*] 'Et factus est repente de cælo sonus.' W.

25 *Nec telis meminit*] Non enim in sapientia verbi syllogismos Aristotelis, sive contorta Chrysippi, sancti prædicatorum jaculati sunt. W.

26 *Valido*] Hujus omnino validum pectus erat, qui dicebat: An experimentum queritis ejus, qui in me loquitur Christi? W.

Membris] Membra etiam retexerat. 'Nihil,' inquit, 'intulimus in hunc mundum,' &c. W.

Retectis] Nudatis. B.

27 *Frangenda*] Ne idololatria atque cultura Deorum ulterius coleretur. B.

Belli] Sæcli. W.

28 *Lacessentem*] Provocantem fidem prima ferit idololatria, cum fidei prædicatorum insequitur. W.

Collatis] Collectis. B.

30 *Illa*] Fides.

31 *Hostile*] Hostile caput labefaciat, cum reges sive philosophi ad cultum curvantur religionis. W.

Caput] Idololatriæ. W.

Falerata] Ornata. B. W.

Ora] Aspicientes vana pro nihilo computantur. Nam et moriuntur cum medicantur ut videant. W.

33 *Elisos*] Confractos. W.

34 *Commercias*] Mutuata vicissitudines flatuum. B. teniæ. B.

Artant] Constringunt. W.

36 *Legio*] Sc. Fidei. W.

Coactam] Collectam. B.

37 *Animarat*] Instigabat. B. animum dederat. W.

38 *Socios*] Virtutes. B.

Parta] Syncopa. B. parta, acquisita, præparata: et venit a verbo prior. W.

39 *Floribus*] Flores sunt immarcescibilis viror æternæ mercedis; quia per sanguinis sui undam vitam æternam promeruerunt. W. voluptatibus. B.

Ardenti] Pro ardore dilectionis posuit. B.

Ostro] Purpura. B.

40 *Exin*] Deinde. W.

Gramineo] Graminoso. B.

Campo] Exercitium continentia virore jugi jucundum est. W.

Concurrere prompta] Pugnare parata. B.

41 *Pudicitia*] Jure post Fidem Pudicitia ponitur; quoniam sicut integritas fidei, virginitas est mentis; ita

castitas carnis, exordium est sanctæ operationis. Hac enim destructa, omnis virtutum fabrica ruit. W.

Speciosis] Speciosa sunt utrinque armalucis; ut illud: 'Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes.' W.

43 *Piceamque*] Omnes adulterantes q. clibanus corda eorum, quæ succensa intrinsicè nidore fetent, et lumine carent. sed piceam faciem appellat, quia in libidine ardor et fetor est. W.

Pinum] Facem. B.

44 *Lumina*] Intellectum perspicuæ veritatis, immundis cupit delectationibus obscurare. W.

45 *Appetit*] Quæsit. W.

46 *Dextram*] Immunditias blandæ persuasionis rigore propositi gravi ce-leriter ab aspectu depellit. W.

47 *Lupæ*] Meretricis. B. W.

Imperterrita] Petra erat Christus. W.

48 *Ore*] Sc. suo. W.

49 *Exarmata*] Sine armis. B.

Jugulum] Pectus vel cervicem. B. W.

50 *Gladio*] Repulsis igitur cogitationibus immundis, gladio utitur, quod est verbum Dei; ut illud: 'Fornicatores enim et adulteros judicabit Deus.' W.

51 *Sanguine*] Quod non potest a vigilantibus torquere, dormientibus velut invitis molitur; nec ulterius procedere sinitur. W.

Concretos] Commixtos. B.

Cænoso] Fædo, lutulento. Cænoso Græc. lutum dicitur. B. W.

53 *Exclamat*] Castitas ad suos conversa inquit. W.

54 *Hic*] Talis. B. in hoc loco. W.

Semper] Æternum. W.

58 *Tene*] Miror. W.

59 *Recalescere*] Revivescere. W.

61 *Cupidineo*] Libidinoso. W. luxurioso. B.

Lavit] Humectavit. B.

62 *Torum*] Lectum. W.

Machi] Adulteri. B. stupratoris. W.

63 *Sprevit*] Amor carnis, amore Christi, tanquam clavo clavus extrudatur. W.

Incestos] Illicitos. W. uncrine. B.

Compescuit] Prohibuit. B.

64 *Tropeum*] Sicut etiam ipsa precabatur: 'Conforta me omnipotens rex sæculorum.' W.

65 *Calitus*] Divinitus. B.

66 *At*] Poëta. W.

Parum] Parumper. W.

Fortis] Sc. fuit. W.

Sub umbra] Legis Moysi, in qua occultabatur ritus Ecclesiæ. B. in infidelitate cordis. Sensus est: propterea potuisti resurgere, quia sub umbra legis pugnabat, non sub gratia. W.

67 *Tempora nostra*] Qualiter Christiani agere deberent. B.

68 *Quibus*] In quibus sc. temporibus.

69 *Caput*] Vitiolum. ut nequissimum caput, i. e. diaboli, a suo corpore, quod erat humanum genus, separaret, fierentque de vasis iræ vasa misericordiæ. W. diabolium vel vitia. B.

Excisura] Percussura. B.

Ministros] Per virgines. B. per Apostolos, qui infirmi ministri erant. W.

72 *Origo*] Peccatum. B.

73 *Deservit*] Ut expoliantes veterem hominem, &c. B.

Carnemque] Immortalitatem. 'Dabo vobis cor carneum,' &c. B.

75 *Numen*] Deum; non amittendo Deitatem. B.

76 *Inde*] Verbum Dei, quod Christus est, credendo sive intellegendo concipimus, cum dulcedine operando, parimus cum labore, sed mercede cum gaudio fruimur. W.

Diva] Divina vel sancta. B.

Concipit] In baptismo. B.

78 *Destitit*] Desinit. B. nostra,

per quæ redimeremur, suscepit; non sua, ad quæ proveheremur, amisit. W.

79 *Glutinat*] Conjungit, in se sumit. B.

Usus] Naturam. B.

80 *Non degenerante*] Illi majestati assumpta humanitas nihil contulit, nihil comminuit. Neque enim aliquid radiis Solis oculus confert. W.

81 *Trahente*] Majestate. W.

83 *Aucti*] In baptismo. W.

84 *Contulit*] Multa bona. W. suam divinitatem. B.

Mansit] Deus. B.

85 *Ex nostris*] Membris. B.

Sua] Ideo nostræ humanitatis factus est particeps, ut nos suæ divinitatis participes faceret. W.

87 *Dona*] Quia nemo potest esse continens, nisi Deus det. W.

Lutulenta] Polluta. B. Libido semper immundiciis ac sordibus delectatur. W.

90 *Corpora*] Secundum Apostolum: Cætera peccata extra corpus sunt: hoc autem ipsa corpora commaculat et corrumpit. W.

91 *Abde*] Absconde. B.

Frigida] Victa. B.

92 *Claudere*] Clausa sis. B.

93 *Detrudere*] Detrusa sis. B.

Fundum] Tartarum. B.

94 *Vada flamma*] Merito sulphure torquetur et igne, qui calores hic fætidus neglexit contempnere. W.

95 *Rotet*] Volvat. B.

97 *Suo*] Proprio. B.

Regi] Christo. B.

99 *Gladium*] Gladius enim verbum Dei est, ut Apostolus. B.

100 *Abluit*] Pœnitentiam agens. B.

Infectum] Maculatum. B.

Sanies] Impossibile est, ut humanam mentem carnea fragilitas non obsecuret; sed inde post solidius assurgit in contemplationem, quo infirmitatis suæ memor numquam inflatur ex bono opere. W.

Rore rubenti] Sanguine rubro. B.

101 *Nitidum*] Splendentem. B.

102 *Expiat*] Mandat. B.

Aciei] Ipsas siquidem maculas cogitationis fletibus abluit piæ compunctionis. W.

Lavacro] Baptismo. B.

103 *Abolens*] Lavans. W.

104 *Hostilis juguli*] Concupiscentiæ. B.

105 *Condere*] Abscondere. Intentionem scilicet casti propositi non vult celari, non vult sibi committi, sed Deo; ut luceat et glorificetur non ipse, sed Deus. W.

107 *Catholico*] In sancta Ecclesia. B. pudicitia gladium suum sub latere recondit. W.

Divini] Ad confessionem divini baptismatis. B.

108 *Coruscat*] Æterna prædicatione splendens. B.

109 *Ecce*] Tres esse partes humanæ animæ, philosophi asserunt; videlicet rationalem, irascibilem, et concupiscibilem, et ideo post fidem, qua ratione regitur; et pudicitiam, qua concupiscentia refrenatur, patientia ponitur, per quam ira frangitur: ut homo diligat Deum ex toto corde, tota anima, tota virtute. W.

Gravi] Maturo. W. gedigen. B.

111 *Vitalia*] Cordium penetralia, viscera sc. hominum. W.

Pilis] Telis, spiculis. B. W.

112 *Spectabat*] Intuebatur. W.

Defixa] Inclinata. B.

Lenta] Tranquilla, gelinde. W. secura. B.

113 *Procul*] Contra. W.

114 *Sanguinea*] Ita Psalmista: 'Turbatus est,' inquit, 'a furore oculus meus.' W. Ut irati solent videre oculis torvis. B.

Suffuso] Subterfuso. W.

115 *Ut*] Quasi. B.

Exsortem] Expertem. B.

117 *Quatiens*] Agitans.

Cristas] Summa pars cassis. W. *Ham*. B.

118 *Tibi*] Do. W. ad tuum interitum. B.

Martis] Belli. B. W.

Spectatrix] Ira patientiam increpat. W.

119 *Excipe*] Hic est tropus, qui sarcasmus appellatur, i. e. hostilis irrisio. W.

120 *Nec doleas*] Ironia. B.

Turpe] Est. B.

121 *Stridens pinus*] Sagittam intelligi vult. W.

125 *Adamante*] Adamans Christus est. W.

Trilicem] Triplicem lapidem, Christum possumus intellegere. B.

126 *Thoracha*] Græc. accusativ. loriceam. B. lorica fidei nimirum triplex est, ob Trinitatis confessionem, cui adamans invictus confertur; cum in auctorem fidei, Jesum, semper aspicitur. W.

Squamosa] Splendida vel nitentia. W.

127 *Commiserat*] Circumdederat. B. nexaverat vel succinxerat. W.

Nervos] Circulos. W. *Hincken*. B.

129 *Penetrabile*] Nomen est pro adverbio positum, i. e. impenetrabiliter. B. W.

131 *Opperiens*] Expectans. B. W.

132 *Indomitos*] Inquietos. W.

Stomachando] Irascendo, seviendo. W.

Lacertos] Brachia. W.

133 *Impenderat*] Fatigaverat. W.

134 *Supervacuum*] Inutilem. W.

Irrita] Impedita vel vitiata. W. impedita. quia nullo telo eam vulneraverat. B.

136 *Hastilia*] Tela. B.

137 *Vertitur*] Ira patientiam gladio percutit. W.

138 *Plagam*] Vulnus. W. eadem. B.

Aure] Capite. W.

139 *Ferit*] Percutit. W.

Librata] Mensurata. W.

140 *Cassis*] Lorica.

Metallo] Æs cæteris metallis dura-

bilis fertur. unde etiam pro tolerantia ponitur. W.

141 *Tinnitum*] Tinnitum percussa refert Patientia, cum injuriis lacescita doctrinæ medicamenta non deserit. W.

Aciem] Sc. ensis. B.

142 *Dura*] Cassis. B.

Resultantem] Resilientem, vel resistantem. W.

Vena] Cassis. W.

143 *Illisum*] Percussum. B.

Calibem] Ferrum. W.

144 *Assultus*] Ictus vel sonitus. W.

145 *Ira*] Gladius ire frangitur in capite patientiæ. W.

146 *Crepuisse*] ~~Prestem~~. B.

147 *Capulum*] Capulus sine pondere ferri retinetur; cum verba, nullas vires habentia, frustra funduntur. W.

148 *Ebur*] Capulum. metonymia. B. W.

149 *Perfida*] Prava arma. B.

Longe] Valde. B.

151 *Missile*] A mittendo dictum. B. est, quod manu emittitur. W.

154 *Pulmonem*] Merito pulmonem transfigit, quæ levitati parcere non verebatur. Nec defuit exemplum in Saule, qui cum mitem David persequeretur, eo usque insania ejus excrevit, ut sua furens asta conciderit. W.

156 *Exultans vitium*] Gaudentem iram. W.

157 *Discrimine*] Periculo. W.

Istud] Tale. W.

159 *Militiam*] Ut Apost. inquit: 'Cum infirmor, tunc fortior sum et potens.' W.

162 *Secat*] Segregat. W.

163 *Job*] Sicut diversi diversis effulsere virtutibus; ut Noë perseverantia, Abraham obedientia, Jacob tolerantia; ita sanctus Job patientia claruit. W.

165 *Funere*] Infirmatate. B.

167 *Sudata*] Elaborata. W.

168 *Pugnarum*] Castigationum. W. vulnere. B.

Dedecus] Nam Job fuit dedecus

hostis, i. e. vitiis, quia vincebantur ab eo. B.

169 *Illum*] Patientia cum Job loquitur. W.

171 *Peritura*] Prius perdita flere. W.

172 *Globos*] Exercitus. W.

173 *Vulniferos*] Vulnere ferentes. W.

Intacta] Quia etsi corpore plerumque læditur; intentione tamen nullo modo superatur. W.

Imbres] Per jacula. B.

174 *Una*] Patientia, devictis vitiis, virtutibus associatur. W.

176 *Anceps luctamen*] Dubium bellum. W.

177 *Vidua est*] Sine patientia vero neminem perfici posse, Dominus ostendit, ubi ait: 'In patientia possidete animas vestras.' Absque possessione siquidem animæ, nulla virtus aliquid efficit. W.

181 *Quo*] Ut. B.

Fulta] Alta. W.

Ferinis] Ferinus superbiam habitus ac femineus pariter et equestris describitur, ut ab humano more, i. e. a ratione degenerasse superbos ostenderet, sed neque virtute fortes, nec suimet compotes. W.

182 *Fastu*] Superbia. B.

183 *Accumularat*] Erexit. B.

184 *Cirros*] *Locken*. B. *Arant*, W.

185 *Ardua*] Alta. W.

186 *Carbasea*] *Hein*. W. candida. Carbasum, genus optimi lini. B.

Summo] Pleno. B.

187 *Nodum*] *Knopf*. B.

189 *Ingestas*] Immissas vel infestas. W.

Textis] Vestimentis. W.

190 *Nec minus*] Superbia equitat. W.

Sonipes] Equus; quia pedibus sonat. B.

191 *Frenarier*] Frenata esse. W.

Ora] Quando passivi generis verbo accusativus adjungitur, figurata locu-

tio est, et potest subaudiri vel, habens, particip. vel, per, præpositio; ut, habens ora, per ora. W.

Lupatis] Chamo. W.

193 *Habenis*] Capistris. W.

194 *Hoc*] Superbia comminatur turbis. W.

195 *Inter*] Humilitatis et superbiæ. W.

Faleratum] Ornatum. et proprie ad equum pertinet. B. W.

197 *Adversum*] Contra positum. B. contrarium. et hic nomen est adjectiv. i. e. contrarium sibi videns superbia cuneum humilitatis. W.

Spectans] Circumspiciens. B.

Cuneum] Populum. W.

Raro] Panco. B.

199 *Coëgerat*] Collegerat. W.

199 *Mens humilis*] Humilitas sine Spe, caret constantia; et ideo tunc etiam non erit virtus, sed vitium. Erit enim pusillanimitas. W.

Regina] Erat. W.

201 *Collegam*] Sociam. W.

Edita] Elevata. W.

Cujus] Spei. B. W.

202 *Opulentia*] Opulentia spei ab humo suspensa est; quia non de deorsum reprimittitur, sed desursum. W.

Divite] Cælesti. B.

203 *Ergo*] Superbia iterum. W.

Malesana] Vesana. W.

204 *Vilibus*] Quoniam stulta et ignobilia et contemtibilia elegit Deus, per quæ superba quæque destrueret. W.

206 *Non pudet*] Per ironiam. B.

Plebeio] Rustico. B. rusticano. W.

207 *Attemptare*] Aggredi. W.

208 *Titulis*] Gladii. W.

209 *Colles*] Dominationes. W.

211 *Si fas*] Si possibile est. W.

212 *En*] Per ironiam dicit, i. e. quales. W.

Cedere] Contingere. W.

213 *Sceptra*] Regna. W.

Qui] Quales. W.

214 *Manu*] *Blende*. B.

Hospite] Alieno. B. Quos rex superbix, i. e. Diabolus vel tyrannus invaserat aratro prædicationis, per humilitatis prædicatores melius excoluntur. W.

215 *Duros*] Sc. nos. W.

Pellere] Sc. volunt. W.

Marte] Bello. W.

218 *Alumni*] Pueri. W.

219 *Rudibus*] Novis. B.

221 *Ditionibus*] Imperiis nostris. W.

223 *Domus*] Familia. W.

Adolevimus] Crevimus. B. W.

224 *Plasma*] Adam. B. W.

Consepto] Angusto. W.

225 *Limite*] Margine. W.

Transfugit] Ibat. W.

228 *Oris*] Finibus. W.

229 *Importunus*] Qui in nulla re propinquus vel aptus est. B. humilitatem dicit. W.

230 *Hactenus*] Huc usque. W.

Exsul] Qui extra suum solum est. W.

231 *Credentur*] Ab illis. B.

232 *Futuri*] Futura contendit evacuare, ut præsentium delectatione decipiat infelices. W.

233 *Desidiam*] Pigritiam. W.

234 *Palpent*] Temperent, mulceant. W.

235 *Quidni*] Certe. B. quid aliud. W.

Pulvere] Terra. W. in hoc sæculo. B.

236 *Bellona*] Bellatrix. W. Dea belli. B.

Ære] Cornu. W. mit Horn. B.

237 *Tepefacta*] Weichlicht. B.

Resolvit] Gelweichet. B.

238 *Bello*] Ad bellum. B.

239 *Pietatis*] Pudicitix. W.

Sudatur] Laboratur. W.

240 *Mavors*] Deus belli. B.

Virtus] Mea. W. noster exercitus. B.

241 *Nugas*] Inutiles. W.

245 *Pudor*] Rubor. B.

246 *Tegmine*] Clipei. W.

247 *Prostrata*] Inclinata. B.

Sese] Seipsa. W.

248 *Prodit*] Manifestat. W.

249 *Faxo*] Facio. B. W.

250 *Manus*] Multitudo. W.

252 *Imbuere*] Maculare. B.

254 *Cornipedem*] Equum. quia formatos pedes cornibus habet. B. W.

255 *Cupiens*] Superbia inruere nititur super humilitatem et spem. W.

Impulsu] Pectore equi. W.

Umbonis] Hænbogen. synecdoche. B. W.

257 *In foveam*] Superbia cadit in foveam. W.

258 *Æquore*] Terræ. W. campo, ab æquitate. B.

260 *Versuta*] Callida artifex. Widman.

261 *Scrobibus*] Foveis. W.

263 *Cuneos*] Exercitus. W.

Agmina] Virtutum. B.

264 *Deprendere*] Præscire, vel ber-
miden. W. befinden. B.

265 *Cauta*] Clara. W.

Oras] Summitates. B.

267 *Regina*] Humilitas iterum. W.

270 *Illa*] Sc. superbia. B.

271 *Hiatum*] Scrobem. W.

274 *Levitatem*] Instabilitatem. B. W.

276 *Os*] Faciem. B.

Parce] Mediocriter. W.

277 *Comi*] Honesto. B. severo, ornato, amæno. W.

278 *Cunctanti*] Dubitanti. B. W.

280 *Illa*] Humilitas amputat caput superbix. W.

282 *Orantis*] Flehenden. B. Atque hic deficit Cod. Bongarsii. Reliqua sunt ex Widman. descripta.

284 *Extinctum*] Extinctam superbiam.

287 *Supercilium*] Superbiam.

288 *Sublime*] Gloriose.

289 *Pervulgata*] Valde.

293 *Torsit*] Jecit.

294 *Trajectam*] Per traj.

295 *Truculentus*] Torvus.

296 *Indomitum*] Indomite.

Formidabile] Adverb.
Terret] Fervet.
 304 *Cæsa]* Vieta.
 305 *Et auratis]* Humilitas ascendit
 in cælum: Virtutes mirantur.
Aëra] Accus. Gr.
 309 *Confligunt]* Pugnant adhuc.
 311 *Jamdudum]* Statim.
Prodiga] Ostentatrix.
 312 *Delibuta]* Uncta.
Comas] Per.
 314 *Elumbem]* Mollem.
 315 *Illecebras]* Delectationes.
 316 *Ac tunc]* Lūxuria auditis tubis
 ad bellum currit.
 317 *Sub lucem]* Usque ad lucem.
Jacens] Sedens.
Fercula] Lectulos.
 319 *Lapsanti]* Nutanti.
Balsama] Balsamo uncta erat. quia
 odoris gratia sparsa fuit domus bal-
 samo et floribus.
 321 *Pedes]* Pedestris.
 322 *Capiebat]* Decipiebat.
 323 *O nova]* Lūxuria blandimentis
 virtutes decipit.
Ales harundo] Velox sagitta; a rec-
 titudine.
 325 *Emicat]* Exilit.
 327 *Calathos]* Plenos rosarum spar-
 git.
 328 *Halitus]* Spiritus.
Illex] Illicita peragens.
 331 *Ferratosque]* Colla lorica.
Toros] Brachia vel densitates bra-
 chiorum.
Obliso robore] Fracta fortitudine.
 332 *Ceu victi]* Viri dejectis armis
 sequuntur luxuriam.
 334 *Currum]* Luxuriæ.
 335 *Brattcolis]* Laminis vel filis.
 340 *Et jam]* Cuncta acies versis
 signis ad deditiōem transit.
Deditiōis] Potestatis avaritiæ.
 341 *Versis]* Positis.
 343 *Ganearum]* Scortorum, vel can-
 torum, belluonum, vel gulosorum.
 344 *Ingemuit]* Sobrietas increpat
 acies; suadens eis, ne sequantur lux-
 uriam.

Delph. et Var. Clas.

Virtus] Virgo.
 345 *Cornu]* De exercitu sobrietatis.
 346 *Manum]* Multitudinem.
Sine cæde perire] Sine pugna dece-
 dere.
 347 *Agmine]* Exercitus.
 348 *Dux]* Sobrietas.
 349 *Instaurat]* Armat.
Levem] Velocem.
 350 *Instimulans]* Hortans.
Nunc] Interdum.
 352 *Ruitis]* Tenditis.
 353 *Pro]* Interjectio exprobrantis.
 354 *Luteolis]* Rubris.
 355 *Ferrugineo]* Purpureo.
Vernantes] Florentes.
 356 *Palmas]* Sc. vestras.
 357 *Nexibus]* Doctrinis.
 358 *Cohibens]* Constringens.
 359 *Nardum]* Florem.
 362 *Syrmate]* Longa vestis.
Membris] Sc. tuis.
 365 *Tegmen]* Albam vestem.
 367 *Inde]* Descendisti.
 368 *Dispuis]* Effudit vel efflavit.
Falerni] Vini.
 370 *Fulchra]* Tripodes, lecti.
Mero] Vino.
Toreumata] Celatura vel tornitalia.
 Toreuma, i. e. celatura.
Rore] Lectorum, i. e. potu.
 371 *Animis]* Vestris.
 372 *Patribus]* Vestris.
 373 *Elicuit]* Extulit.
 377 *Imbutos]* Ductos.
 378 *Lupanar]* Prostibulum.
 386 *Excitet]* Vobis.
 389 *Attrectare]* Mann tangere pro-
 hibet.
Regem] Agag.
 390 *Incircumcisum]* Crossum.
 391 *Victorem]* Saulem.
 393 *Votum]* Voluntas.
 394 *Per si qua]* Per reverentiam
 juro vel oro.
 396 *Proditiōe]* Traditione.
Pœnitet] Vos.
 399 *Regni]* Philistinorum.
 400 *Resolvit]* Rumpit quia non est
 occisus.

Prudent.

5 C

403 *Conspirare*] Coadunare.
 404 *Viam*] Præbendo.
 405 *Stipata*] Circumdata.
 406 *Pendat*] Solvat.
 407 *Crucem*] Sobrietas Crucem Domini offert curru luxuriæ.
 409 *Intentans*] Impingens.
 410 *Cornibus*] Crucis. i. e. vexilli.
Fronte] Contra faciem offert lignum.
 415 *Axem*] Antiptosis.
 417 *Addit*] Sobrietas lapidem jactit, et percussit os luxuriæ.
 418 *Coniciens*] Jaciens, retinens.
 420 *Insigne*] Vexillum.
Gerenti] Magnifice. regenti.
 421 *Casus*] Eventus.
 427 *Ebibe*] Sobrietas increpat luxuriam extinctam.
 429 *Tristia*] Acerba.
Dulcibus] Luxibus.
 430 *Vitæ*] Tuæ.
 431 *Horrifico*] Amaro potu.
 433 *Nugatrix*] Inutilis.
Jocus] Jocus cymbala proiciens fugit.
 435 *Sistro*] Tuba. genus Symphoniæ.
 436 *Lila*] Arma uncta.
 440 *Peplo*] Pallio.
 441 *Serta*] Ligamenta capitis.
 447 *Agmen*] Exercitus.
 448 *Redimicula*] Ornamenta.
 449 *Fibula*] Virginalis pallium.
 451 *Miles*] Exercitus.
Damnata] Nefanda.
 452 *Severos*] Graves.
 454 *Avaritia*] Filargiria, i. e. avaritia aurum inter harenas legit.
Gremio] Sinu.
 455 *Luxus*] Delectatio.
Unca] Avara.
 456 *In ludibria*] In risum nobis Christianis sit, vel pecunias.
 459 *Juvat*] Delectat.
Crumenis] Marsupiis. crumenia sunt proprie fragmenta auri.
 460 *Fiscos*] Sacculos.
 461 *Leva*] Sinistra.
 464 *Cura*] Multitudo vitiorum, quæ

avaritia nigro creat lacte.
 468 *Crimina*] Peccata.
Grassantia] Vastantia.
 469 *Creata*] I. e. vitia vel culpæ.
 470 *Fratris*] Sui.
Fulvis ceraunis] Rubris monilibus vel lapillis. Cerauna, proprium nomen gemmæ, fulvum habens colorem. nam Gr. fulgor.
 472 *Exserere*] Educere vel eripere.
 475 *Bullis*] Gemmis.
 480 *Talia*] Avaritia plurimos sternit; alios cæcos errare sinit.
 482 *Hunc*] Quendam.
Adempto] Ablato.
 485 *Baculo*] Baculum non permittit portare.
 486 *Porro*] Avaritia, dum aliquid ostendit, jaculo percutere vult.
Capit intuitu] Decipit visu oculorum.
 489 *Adactum*] Infixum.
 490 *Multos*] Avaritia multos precipitat in incendium.
 491 *Focos*] Ignem, vel tartareas pænas Stygis.
Æstuat] Coquitur.
 493 *Mortalia*] Homines.
 494 *Violentius*] Fortius.
 504 *Alumnos*] Filios.
 505 *Tuti*] Securi.
Ope] Adjutorio.
 507 *Paucos*] De militibus.
 509 *Jugulis*] Pectoribus.
 510 *Ingenit*] Stupuit vel ingemuit.
 515 *Formavit*] Duravit.
Rigor] Duritia.
 517 *Ingenium*] Hominum.
Tenera] Omnem ætatem dicit.
 518 *Bruta*] Stulta.
 519 *Incesta*] Immunda.
 520 *Stix*] Infernus. ad infernum vadit.
 521 *Gurgitibus*] Fluminibus.
 523 *Quod miscet*] Quod agit mundus mali.
 524 *Vires*] Virtutes suas.
 525 *Cassos*] Inutiles.
Ludit] Delusa est.

- Fortuna*] Felicitas nostra.
 526 *Fulva*] Rubra.
 527 *Emblemata*] Figuræ, vel abundantia.
 528 *Nigrante*] Dispecto.
 532 *Hautquaquam*] Nequaquam.
 533 *Flammante*] Ardente.
 534 *Infame*] Detestabilem.
 535 *Numinis*] Deifici.
 539 *Succubuit*] Sc. nostra suggestione.
 543 *Christo*] Adventum Christi dicit.
 544 *Nepote*] Christo.
 545 *Generis*] Male operandi.
 546 *Exitii*] Perditionis.
Eadem] Una.
 549 *Fraude*] In fabricatione vituli.
Impar] I. e. Levita pugnare non debuit.
 550 *Nil refert*] Nulla discretio est.
 553 *Severa*] Gravis.
 554 *Parce vivere*] Vel filiis servare.
 556 *Artis*] Parcitatis.
 557 *Coaptat*] Conjungit.
 560 *Obtegit*] Renitens paullisper avaritia.
Anguinos] Serpentinus.
Latentem] Sub specie bonitatis.
 561 *Rabiem*] Formam.
 562 *Clepere*] Cleps fur dicitur; inde clepere, i. e. furari.
Parata] Parata.
 565 *Imaginibus*] Formis.
Ferale] Mortale.
 566 *Capit*] Decipit.
 568 *Attonitis*] Virtutum acies dubitat, avaritiam non plene cognoscens.
Ducibus] Virtutibus.
Maniplis] Vexilliferis.
 573 *Operatio*] Largitas pugnat contra avaritiam, et spolia ejus pauperibus erogat.
 574 *Pugnam*] Bellum.
 575 *Militiæ*] Exercitus.
 576 *Triste*] Acerbum.
 578 *Induviis*] Indumentis.
 583 *Fenore*] Pignore.
 584 *Virtutis*] Operationis.
 585 *Hesit*] Dubitavit.
 587 *Calcatrix*] Speratio.
Fatescat] Deficiat.
 590 *Nodis*] Brachiis.
Obliso] Artato.
 591 *Gulam*] Guttur.
 593 *Rapta*] Rupta.
 596 *Illa*] Largitas avaritiam genibus et calcibus perfodit.
 601 *Nummos*] Denarios.
 603 *Tenucs*] Pauperes.
 606 *Procinctum*] Parationem belli vel conventum.
 609 *Postulet*] Indiget.
 611 *Recreet*] Sustinet.
 614 *Tunicæ alterius*] Significant igitur duæ tunicæ dubitationem fidei; ut, qui Christum induit, vestimenta perfidiæ non attingat.
 615 *Nec te sollicitet*] Sufficit diei sua malitia.
 617 *Ut*] Quomodo.
 622 *Facies*] Imago.
 625 *Lucifluum*] Luciferum.
 626 *Invitabilis*] Inviolabilis vitæ.
 628 *Suppeditare*] Dare.
Indiga] Egentia.
Fovere] Refocilare.
 630 *Inficiatrix*] Negatrix, corruptrix.
 631 *Depulsæ*] Omnes.
Solum] Pulverem.
 632 *Discingitur*] Discessit.
 633 *Ilia*] Intestina.
Zonis] Cingulis.
 635 *Privata*] Specialis.
 636 *Cornicinum*] Tubæ silent; gladii reconduntur in vaginas.
 638 *Suda*] Serena.
Sine nube diei] Perturbationis. sine vindicta. Dies diei eructat verbum.
 639 *Purpuream*] Virtutum legio gaudet, victo certamine.
 643 *Profundum*] Altitudinem.
 644 *Dat*] Concordia jubet reducere vexilla in castra.
 645 *Aquilas*] Vexilla.
Cogi] Congregari.
 646 *Numquam*] Turmæ psallentium equitum ac pedestrium.

- 617 *Bifida*] Bina.
 651 *Ponti*] Maris.
Minacis] Perturbationem semper imminuentem significat.
 653 *Extima*] Exteriora.
 655 *Nilicolas*] Ægyptiacos, qui Nilum colunt. Ægyptii significant Diaboli instigationes.
 656 *Unda*] Gratia divina, per quam evaserant.
 663 *Resultant*] Exultant.
 667 *Astu*] Ferro vel astutia.
 668 *Tempestas*] Persecutio.
 671 *Stipata*] Circumdata.
 673 *Mucronem*] Sicut sicarii habent breves gladios.
Squalentia] Nitentia.
 675 *Hamis*] Circulis.
 676 *Tenacia*] Firma.
 678 *Rara*] Parva vel tenuis.
 679 *Commissura*] Conjunctura vel flexura.
 689 *Sicam*] Gladius est, in medio capulum habens, et hinc inde acutus.
 691 *Vitalia*] Viscera.
 692 *Extima*] Extrema.
 697 *Bello*] Ferro.
 702 *Comminus*] Juxta vel propius.
Ore] In facie.
 706 *Exquirens*] Interrogans.
 707 *Sectam*] Doctrinam, dogma.
 708 *Cujatis*] De qua gente missa esset; vel cujus gentis.
 711 *Nunc*] Interdum.
Modo] Interdum.
 717 *Pilo*] Mucrone.
 718 *Cuspide*] Hasta.
 722 *Cæno*] Luto.
Exhalante] Fetente.
Cloacis] Fossis, lacubus, vel latrinis. Lacus, excipiens sordes in medio civitatis, cloaca dicitur.
 726 *Secundis*] Prosperis.
 727 *Ad unum*] Ad unitatem.
 731 *Editiore*] Excelsiore vel altiore.
 732 *Excitat*] Extollit.
 744 *Carbasa*] Pallia.
 745 *Stertens*] Dormiens.
 746 *Auribus*] Caritas virtutum turmas alloquitur.
Concio] Congregatio.
Quidnam] Cur.
 753 *Barbaries*] Gentilitas.
 754 *Premebat*] Ira et libido.
 755 *Privatis*] Specialibus.
Rure foroque] In villis et civitatibus.
 756 *Domestica*] Civilis.
 757 *Rem*] Statum.
 759 *Exotica*] Mortifera.
Tectis] Coopertis.
 760 *Fissa*] Divisa vel separata.
 761 *Arcana*] Secreta.
Biformia] Divisa.
Fibris] Nervis, cogitationibus.
 763 *Conspiret*] Confirmet.
 773 *Probat*] Placet.
 776 *Servans*] Habens contra fratrem.
Votum] Voluntatem.
 777 *Bile sub obliqua*] Felle sub obscuro.
 778 *Impendisse*] Dare.
 781 *Donat*] Dimittit.
 782 *Præcurrere gestit*] Prævenire festinat.
 788 *Tradit*] Docuit.
Columbis] Christianis.
 789 *Colubrum*] Diabolum.
 791 *Innocuis*] Virtutibus vel columbis.
 795 *Produnt*] Ostendunt.
 796 *Recensque*] Factus a Discordia.
 797 *Furtiva*] Occulta. hoc ideo dicit, quia discordia latenter eam vulnerabat.
 798 *Casu*] Concordiæ.
 799 *Secundis*] Prosperis.
 800 *Cesset*] Nunc.
 802 *Sua*] Propria.
 804 *Opus*] Domus.
Restat] Nobis faciendum.
 805 *Proceres*] Virtutes.
Tandem] Olim.
 806 *Belligeri*] David.
 807 *Instituit*] Carnaliter.
Genitoris] David.

- 808 *Regum*] Gentilium.
 812 *Diva*] Divina.
 813 *Arca*] Quæ signat carnem Christi.
 815 *Cujus*] Templi.
Sancta] Sanctas animas.
 816 *Phalangas*] Vitia, multitudines.
 817 *Filius*] Christus.
 818 *Purgati*] In baptismo.
 819 *Egenus*] Carens.
 820 *Sudatum*] Dimicatum est.
Comminus] Juxta.
 821 *Munia*] Cantica, officia domus.
Agitet] Faciat.
Tacitæ] Tranquillæ.
 822 *Sacris*] Christi.
Properet] Acceleret.
Discincta] A bello.
Juventus] Virtutum.
 823 *Regina*] Fides.
Superbis] Gloriosis vel pulchris.
 824 *Desiluit*] A solio.
 825 *Fundamine*] 'Aliud fundamentum nemo ponere potest,' &c.
 826 *Planiciem*] Campum templi.
Arundo] *Flessruten*.
 827 *Frontes*] Quatuor anguli.
 828 *Commissuris*] Conjunctionibus.
Distantibus] Imparibus mensuris.
 829 *Argutam*] Subtilem, angustam.
Mutilet] Corrumpat.
Semetra] Semis mensura; pendens lapillus.
 830 *Auroræ*] Oriens significat pueros; Auster juvenes; Occidens maturitatem; Aquilo decrepitam.
 831 *Astrum*] Meridiem.
 835 *Solidum*] Soliditatem.
Multo] In alto.
Dolatu] Foramine.
 836 *Limen*] Introitum.
Arcu] Fornice.
 837 *Senatus*] Nominibus Apostolorum; per eorum prædicationem Spiritus Sanctus amplectitur archana cordis.
 840 *Titulis*] Nominibus Apostolorum.
Recondita] Occulta hominum.
 841 *Ambit*] Circumdat, intrat.
- Præcordia*] In anima.
 842 *Natura*] Hominis.
 843 *Quadrua*] Quatuor elementa, quæ animant hominem, ignis, ær, terra, aqua. quatuor partes mundi.
Vis animæ] Status vitæ.
Trinis] Sancta trinitas. vel, triplicis naturæ est. i. e. rationabilis, concupiscibilis, irascibilis.
Aram] Sedem.
 845 *Agat*] Nutriat: qui in pueritia sunt.
Ephæbos] Juvenes, qui in juventute sunt.
 846 *Ævi*] Qui in senectute sunt.
 849 *Occurrit*] His singulis.
Numen] Trinus Deus, per quatuor latera domus.
 850 *Disponit*] Ordinavit.
Duodenis] Quos in quadratum orbem misit.
 851 *Insignia*] Ornamenta.
 852 *Animasque*] Splendores, qui figurant animas.
Colorum] Diversorum.
 853 *Evomit*] Emitit.
 855 *Hinc*] Ex uno latere.
 856 *Honores*] Saphiri et berilli.
 857 *Hebes*] In splendorem.
 858 *Propter*] Juxta cyaneum stagnum, in quo iste lapis invenitur.
 859 *Stagna*] Aquas.
Lapis] Jacintus.
Cohibens] Coagulans.
Ostro] Nam purpureum colorem habet.
 862 *Species*] Colores.
Smaragdina] Smaragdus viret.
 863 *Volvit*] Facit.
Fluctus] Splendores.
 864 *Structura*] Lapidum.
 866 *Funalis*] In fune pendens.
Machina] Domus.
 867 *Fastigia*] Ad cælum. Nam ædificatam domum ad cælum trahebant.
 869 *Recisis*] Sectis.
 870 *Quarum*] Columnnarum.
Calculus] Corona.
 871 *Capita*] Summitates.

- 873 *Margaritum*] Calculus.
 875 *Solio*] Calculo.
Sapientia] Deus.
 878 *Dominæ*] Sapientiæ.
Non arte] Non aureum fuit.
 882 *Miscet*] Huic sceptro ad ornamentum adfixit.
 883 *Florem*] Proprium.
Collo] Summitati.
 885 *Trudens*] Emittere.
 886 *Spe*] Florendi.
 891 *Pericula*] Vitia.
Operti] Occulti.
 893 *Acipites*] Humanos.
Nebuloso] Obscuro.
 895 *Indole*] Spe vincendi.
Dextram] Nostram.
 896 *Cervicibus*] Virtutibus.
 900 *Tepefactum*] Defectum.
 902 *Bella*] Virtutum et vitiorum.
 903 *Ossibus*] Humanis.
 906 *Editus*] Emissus vel factus, spiritus hominis.
Cordis] Carnis.
 908 *Lux atque tenebræ*] Spiritus et vitia.
 910 *Præsidio*] Ad præsidium.
 912 *Ubi*] Prius.

DE XII. LAPIDIBUS.

[*Psychom.* 851. *sqq.*]

In jaspide ergo fidei viriditas. In Saphiro spei cælestis altitudo. In Calcedone flamma caritatis internæ figuratur. In Zmaragdo autem ejusdem fidei fortis inter adversa confessio. In Sardónico Sanctorum inter Virtutes humilitas. In Sardio reverendus martyrum cruor exprimitur. In Chrisolito vox spiritualis inter miracula. In Berillo prædicantium perfecta operatio. In Topazio eorundem ardens contemplatio monstratur. Porro, in Chrisopraso beatorum martyrum opus pariter et præmium. In Jachinto doctorum cælestis ad alta sublevatio, et propter infirmos humilis ad humana discensio. In Amethysto cælestis semper regni in humilium animo memoria designatur. Singulique lapides preciosi singulis sunt fun-

damentis deputati; qui licet omnes perfecti, quibus civitas Dei nostri in monte sancto ejus ornatur atque fundatur, spiritualis gratiæ sunt luce fulgentes: alii tamen per spiritum datur sermo sapientiæ, alii sermo scientiæ, alii gratia sanitatum, alii genera linguarum, alii fides in eodem spiritu, &c.

LIB. I. CONTRA SYMMACH.

- PRÆF.* 2 *Stilo*] Prædicatione. B. W.
 4 *Immanes*] Feroces vel crudeles. B. W.
Seminans] Docens. B. W.
 7 *Actus*] Ductus. W.
Turbinitibus] Tempestatibus. W.
 8 *Hibernum*] Tempestuosum. B. W.
Debili] Infirma.
 9 *Navifragi*] Naufragium facientis. W.
Pertulerat] Passus est. W.
Noti] Venti. B.
 10 *Prælia*] Tempestatem. W.
 11 *Dextra*] Potestas. W. *getwaft*. B.
 12 *Cumba*] Cumba Lat. Gr. cymba. W.
 14 *Contractos*] Fatigatos. W.
Pluvio] Pluviali. W.
 15 *Algidi*] Frigidi. W. *frostige*. B.
 16 *Propere*] Festinanter. W.
Brachia] Sarmenta. B. W.
 18 *Congerit*] Comportat. W.
 19 *Luxuriam*] Abundantiam. B. W.
 21 *Congeriem*] Palmitum. W.
 24 *Laqueos*] *Ringe*. B.
Implicans] Involvens. W.
 25 *Intepuit*] Incaluit. W.
Fomite] Igne. B. W.
 26 *Laxavit*] Erexit. W.
Rigentia] Ante rigentia frigore. W.
 27 *Facilis*] Post calorem. W.
 28 *Spicula*] *Acumina*. W.
 29 *Mordax*] Mordaciter. i. e. in mordendo. adverb. B. W.
 31 *Quod*] Eo quod. W.
Livida] Nigra, livore plena. W.

32 *Mortiferum*] Trahendo. W.
Serpere] Crescere. inde serpens. W.
 36 *Murmurans*] Orans. W.
 37 *Aspidem*] Aspidēs vocamus omnes serpentes minores. W.

45 *Hiemem*] Post persecutionem Regum et Imperatorum gravissimam. figura mystica. B. W.

Trucis freti] Asperi mundi.

46 *Ratis*] Ecclesia vel fides sanctæ Ecclesiæ. B. W. allegorizat, quid significaverit illa tempestas, quid dextera manus Pauli, quid morsus serpentis. W.

46 *Sapientiæ*] Christi. B. W.

47 *Sacricolis*] Sacrilegis. W.

48 *Carbaso*] Doctrina Apostolorum.

51 *Morsum*] Hereticam doctrinam. B. W.

Pia] Christiana. W.

Pertulit] Passa est. W.

52 *Abditum*] Sub Constantino. W.

54 *Involucris*] Involuntionib. B. W.

56 *Impietas*] Quæ intelligitur per viperam. W.

58 *Succensi*] Invidi. W.

Stomacho] Iracundia. B. W.

60 *Nasse*] Natasse. B.

Stili] Sacræ prædicationis. W.

61 *Edidit*] Scripsit. W.

62 *Tuta*] Puppis. W.

65 *Condiderat*] Commendaverat. W.

Solo] Firmæ fidei. W.

67 *Igniculos*] Caritatis. W.

68 *Adolent*] Incendunt. B. W.

Senio] Mundi. i. e. idolorum. B. W.

Gelu] Sine caritatis ardore. B. W.

69 *Superflus*] Frigore infidelitatis. W.

71 *Concreta*] Nata. B. W.

Crinibus] Virgis. W.

72 *Poneret*] Deponeret. B. W.

73 *Palpavit*] Invenit. B. W.

Perneciem] Errorem. B. W.

Tepor] Calor vel negligentia. B. W.

74 *Serpere*] Cæpit. B. W.

75 *Eloquii*] Hereticorum. W.

76 *Dextra*] Iustitia. W.

Irritos] Vacuos. W.

77 *Rhetorici*] Eloquentis. B. W.

82 *Qui nullum*] Qui nullum fecisti, qui non egeat tua gratia. W.

83 *Releves*] A peccatis. W.

84 *Si potis*] Si possibile est. W.

85 *Præcipitis*] Cadentis. W.

86 *Spirat*] Pugnat. W.

87 *Fovet*] Nutrit. W.

88 *Obtestor*] Rogo ut. W. B.

LIB. I. 1 *Ægram*] Dicit propter idola. W.

Urbem] Romam. W.

4 *Principis*] Constantini. B. W.

Immodicos] Magnos. W.

In arce] In principatu, in Roma. B. W.

6 *Patris*] Omnipotentis Dei. B. W.

Medela] Auxilium. W.

7 *Squalere*] Sordescere. W.

Veterno] Morbo. Veteraus morbus est, qui et intercus. W.

8 *Tingui*] Pollui. B. W.

9 *Parens*] Constantinus propter nimiam pietatem vocat eum parentem. W.

Error] Cultura Deorum. W.

10 *Egit*] Profuit. W.

11 *Formas*] Idola, dæmones. W.

14 *Solus*] Primus. B. W.

17 *Pure*] Putredine. W.

19 *Studuit*] Constantinus. W.

Quo] Ut. B. W.

19 *Generosior*] Nobilior. W.

20 *Letali*] Mortali. W.

22 *Tyrannorum*] Antiquorum regum. W.

Videre] Ut videretur. W.

24 *Competeret*] Conveniret. W.

Futuris] Animæ. W.

28 *Hic*] Constantinus. W.

29 *Suis*] Romanis. B. W.

Sancire] Constituere. B. W.

30 *Quidam*] Plato. B. W.

32 *Sapientes*] Sc. reges. B. W.

Ille] Constantinus. W.

Diadema] Regiam potestatem. W.

33 *Sortiti*] Consecuti. W.

Ætheriæ] Cælestis. B. W.

- 34 *Togata*] *Pacificatae*. B. W.
 39 *Avorum*] *Arrianorum*. W.
 43 *Informavit*] *Instruxit*. W.
 46 *Tyranni*] *Jovis*. W.
 49 *Putandis*] *Amputand.* W.
 50 *Procurdam*] *Excudam*. fabrico fallcem. W.
Calibem] *Falculam*, ad secandas vites. W.
 52 *Nemus*] *Sc. meum*. W.
 53 *Cælo genitus*] *Cæli filius*. B. W.
 56 *Profugus*] *Saturnum dicit*. W.
Equina libido] *Saturnus concubuit cum Philira nymfa*; quibus *Opis* supervenit. qui, ne deprenderetur, convertit se in equum. ideo dicitur *Tuscis* adhinnire puellis. B. W.
 59 *Olympi*] *Olympus q. ololampus*. i. e. totus incensus. B. W.
 60 *Spurcavit*] *Stupravit*. W.
Lacenas] *Græcas mulieres*. *Lacena*, civitas est *Græciæ*, ex qua fuit *Leda*. B. W. *Jovis* versus in *cignum*, viciavit *Ledam*, matrem *Helenæ*, quæ ovum peperit; unde nati sunt *Polux* et *Castor* et *Helena*. W.
 61 *Nunc boë*] *Jovis* voluit concumbere cum *Europa*; ideo convertit se in bovem pulchrum, et sic viciavit eam. W.
Subjectam] *Europam*; quæ uxor *Phæniciis*. W.
Crimen] *Stuprum*. W. B.
 62 *Tenera*] *Cignea*. W.
 63 *Inmorientis*] *Olor*, dum moritur, dulces dat sonos. vel perpetui et immortalis, quia sidus in cælo est. W. B.
 64 *Capta*] *Decepta*. B. W.
Quibus] *Susurris*. B. W.
Virguncula] *Leda*, uxor *Thesei*. B. W.
 65 *Surdus*] *Clausis*. B. W.
Pessulus] *Vectis*. W.
 66 *Dives amator*] *Jovis*. B. W.
 67 *Ymblicibus*] *Tectis*. W.
 68 *Anicæ*] *Danaæ*, uxoris *Acrisii*. B. W.
 69 *Modo*] *Nunc*. W.
 70 *Miserum*] *Stupratum*. W.
Afficiens] *Comprimens*. W.
Catamitum] *Ganimedem*. *Catamitus* et *succuba*, unum sunt. B. W.
 71 *Pelice*] *Concubina*. W.
Indignante sorore] *Indignabatur Juno*, soror *Jovis*, *Heben* sororem suam de ministerio depositam, et *Ganimedem* loco ejus suscepisse. W.
 73 *Hospite*] *Saturno*. W.
Crudus] *Incultus*, novus, indigestus. W.
Stupor] *Stultitia*. B. W.
Finxit] *Sub Saturno aurea sæcula fuerunt*, quia pax optima fuit. W.
 76 *Pellem*] *Suam transferendo*. W.
Faciemque] *Suam*. B.
 77 *Esse boëm*] *Cum viciavit Europam*. W.
Prædari] *Cum rapuit Ganimedem*. W.
Concumbere] *Alcmenam*. B.
Cignum] *Per Cign.* B.
 78 *Et nummos*] *Ymbrem aureum nummos vocat vel pecuniam*, quam dedit custodibus. W.
 81 *Dedere*] *Sponte sua tradere*. W.
Divæ] *Divinæ*. *Dia*, nobilis, eugenes, unum sunt. W.
 82 *Nebulonis*] *Deceptoris*. B. W.
 85 *Rigidos*] *Stultos*, fortes. B. W.
 87 *Mercurius*] *Magus fuit astutissimus qui magicos thesauros inveniebat*. Propter thesauros enim homines fures sunt. W.
Maia] *Mater Mercurii*. B. W. *Maia* et *Electra* sorores fuerunt filiæ *Atlantis*. Ex *Maia* *Græci* venerunt, ex *Electra* *Trojani*. W.
 89 *Thesalica*] *Quia ibi magica ars abundabat*, in qua iste valde peritus. B. W.
Magiæ] *Magicæ artis*. W.
 90 *Virgæ*] *Caduceo*. per virgam et serpentem homines magicis artibus suis resuscitasse dicitur atque necasse. B. W.
 91 *Lucem*] *Hanc vitam*. B. W.
Cocytia] *Infernal*. B. W.
 92 *Resignasse*] *Resolvisse*. W.
Umbris] *Animabus*. B. W.

94 *Ad utrumque*] Ad vitam et mortem. W.

95 *Gemino*] Mortificandi et vivificandi. W.

96 *Excire*] Huc vocare. W.

97 *Scite*] Docte vel sapienter. B. W.

101 *Aligerisque*] Quia pennas in pedibus habere dicitur, quæ petasi nomine vocantur. petasum est volatile. nam peto volo dicitur. B. W.

Leves] Veloces. W.

103 *Graius*] Græcus enim fuit. W.

Augustaque] Pulchra. B. W.

104 *Strenuus*] De Priapo dicit, qui fuit Deus hortorum; qui ob nimiam magnitudinem virilis membri de numero Deorum est ejectus. W.

Fuit] Sc. ille. B. W.

107 *Lupus*] Meretrices. W.

110 *Ocia*] Securitatem. W.

111 *Hic*] Talis. per ironiam dicit. B. W.

Hellesponto] Hellespontus est civitas in Lampsaco insula. W.

113 *Sinum*] Vas in quod mulgetur. W.

Quotannis] Singulis. W.

114 *Vineta*] A vinea: viteta, a vite: dumeta a dumis. W. B.

Sabini] Italici. B. opidum Italiæ. W.

115 *Turpiter*] Ramum enim gerit in manu. unde videtur vineas defendere et hortos, sibi commissos. W.

Pudeat] Unumquemque. B.

116 *Mollis*] Stuprati. B. W.

117 *Ardor*] Amor. W. minna. B.

Jactata] Pro, in jact. fatigata, naufragio. B. W.

Eferruit] Arsit. W.

Argo] Nave. B. W.

118 *Maris*] I. e. masculini. W.

Nemea sub pelle] Colcida. nam Nemea, filia regis Colcorum, quam illa Herculi dedit. W. Hercules cum Palantea, Evandri filia, concubuit sub pelle leonis, qui in Nemea silva captus est. B. W.

119 *Hylam*] Nec erubuit ille ce-

lebs, i. e. cælestem vitam ducens. W. *Calebs*] Abstinens. B.

120 *Saliis*] Saltationibus. Salii dicuntur, qui tripudiantes aram circumcumeunt Herculis. require fabulam in Virg. Dicti ab exiliendo. W.

Domus] Familia. B.

Pinaria] Pinaris et Potitius sacerdotes Herculis fuerunt. B. W.

121 *Aventini*] Mons dictus ab adventu avium. nam ex Tyberi fluvio emergentes, excelsa ipsius montis petunt. W.

122 *Theban. juv.*] Liber pater. W.

123 *Successu*] Prosperitate. B. W.

Lascivii] Luxuriose egit. W.

125 *Diffluit*] Dissolvitur in luxuriam. W.

Semiviro] Castrato: nam castratum habuit secum quendam, mollem et enervem. B. W.

127 *Musto*] Novo. W.

Falerno] Mons, vini optimi ferax. W.

128 *Perfundens*] Jactabat vinum in equos.

Ferarum] Nam tigrides in curru ejus esse feruntur. B. W.

129 *Caper*] Quia contrarius est vitibus. W.

130 *Discidunt*] Mordent. B. W.

Chelydros] Serpentes. W.

131 *Bromium*] Bromius minister fuit Liberi. Bromius, i. e. bachus, a bromo, i. e. cellario vel a bruma, in qua multum comeditur; cni etiam caper immolatur, quia vineis valde nocet. B. W.

132 *Satirorum*] Satiri rustici sunt, eo quod saturari libidine nequeunt. vel poëtæ, qui numquam sapientia saturantur. B. W.

134 *Manadas*] Feminas. quæ et Barchæ. i. e. insanientes. B. W.

Rotatas] Præcipitatas. W.

135 *Temulentus*] A temeto, i. e. vino antiquo. B. W.

136 *Acta*] In viriditate. B. amenitas litorum. Acta, loca arenosa vel amena. nam acte Gr. dicunt litus. W.

- 137 *Scortum*] Neæram. W.
 138 *Incesto*] Illicito vel polluto. W.
 139 *Nearam*] Pelicem vel concubinam. W.
 142 *Ariadneus*] Ariadnen, natam Minois, regis Cretæ, Liber pater in conjugium accepit: propter ejus honorem inter astra locata est. vel: uxor Liberi fuit; quam cum accepisset, attulit Vulcanus coronam, in qua erant septem lapides: quam Liber ob amorem Ariadnæ in cælo collocavit, quam modo Coronam dicunt. B. W.
 143 *Ignis*] Amor. W. minna. B.
 143 *Honore*] Propter honorem. W. B.
 146 *Ducebat*] Æstimabat. B. W.
Ineptia] Stultitia. B. W.
 149 *Regia*] Aula. B. W.
 154 *Mos patrius*] Fuit, cum dicebant: Hos coluerunt patres nostri, et ideo nos similiter. W.
 155 *Nebuloso*] Mendaci. B. W.
 157 *Lucis*] Vitæ. B. W.
 158 *Cessit*] Contigit. W.
Urnas] Sepulchra. B. W.
 159 *Lulibria*] Erant. Puellæ cum andissent ita egisse. ludebant, et ad libidinem magis excitantur. W.
 160 *Furtivus*] Stuprum. W.
Jugalis] Matrimonialis vel legalis. W.
 163 *Meminisse*] Scil. solita est. B. W.
 166 *Præstringam*] Commemorabo. W.
Gradium] Martem. B. W.
Cytheream] Venerem. B. W.
 167 *Ille*] Mars. B. W.
Sacerdotem] Rheam Silviam, sacerdotem Palladis, de qua nati sunt Remus et Romulus. B. W.
Illa] Venus. B. W.
 168 *Frigio*] Anchisæ. B. W.
 169 *Deam*] Venerem. B. W.
 170 *Cælicolam*] Martem. B. W.
 172 *Augusto*] Nobili. B. W.
Sanguine] Jovis. B.
 173 *Privato*] Pauperi, Anchisæ. B. W.
 175 *Ulvæ*] Herba. B. W.
 176 *Crediderim*] Ego Prudentius. W.
Generosæ] Nobilis. W.
 180 *Induxit*] Decepit. W.
 181 *Martia*] Campus Martis Romæ. W.
Sacra] Sacrificia. B. W.
 182 *Capitolia*] Templâ. B. W.
Condita] Constructa. B.
 183 *Titulo*] Memoria. W.
Pelagæ] Græcensis, Græcæ. Pelasgi dicuntur Græci, a Pelasgo, ductore Græco, nominati. W.
 184 *Palladis*] Minervæ. B. W.
Libyca] Africana. B.
 185 *Cognatos*] Parentes Martis.
Nudum] Clarum vel purum. W. quia nuda Venus pingebatur. B.
 186 *Accirent*] Vocarent. B. W.
Ericino] Erix mons. B. W.
Vertice] De vert. B. W.
 187 *Mater*] Opis, quæ in Ida monte colebatur. B. W.
 188 *Viridi*] Quia viret olivis vel vitibus. W.
Orgia] Sacrificia. B. W.
Naxo] Mons vel insula, ubi Bacchus colebatur. B. W.
 191 *Manes*] Deos infern. B.
 193 *Ancus*] Hi fuerunt principes Romanorum. B. W.
 195 *Sic Vesta*] Talis. B.
 196 *Sic Pallad.*] Tale est templum Minervæ. B. W.
Terror] Divinitas. W. B.
Asylum] Domum refugii. B. W.
 203 *Mola*] Mola, genus sacrificii de farre et sale. W.
Illita] Polita. B.
 204 *Unguento*] Cum oleo. B. W.
Lares] Ignis. W.
 205 *Fortunæ*] Deæ. B. W.
Divite cornu] I. e. aureo. Fortuna fertur habere in dextra manu cornu, quod nymfæ omnib. bonis repleverint. W. B.
 211 *Persuasum*] Certum, speratum. W.
 213 *Insulsum*] Stultum, impruden-

tem. W. B.

214 *Privatos*] Pauperes. W.

216 *Capitolia*] Templi. W.

218 *Sacram viam*] Sacra via est Romæ, sicut et Lætina. In ea via reconciliati sunt Sabini et Romani. B. W.

Mugitibus] A. mug. sc. boum vel ovium. B. W.

Ante] Coram se. B.

219 *Delubrum*] Templum Veneris et Romæ Deæ pari altitudine se extollebant. W.

Et ipse] Ironia. B.

222 *Deabus*] Romæ et Veneri. B. W.

223 *Vera ratus*] Infantia puerorum, vel omnis paganus. B. W.

226 *Illic*] In templo Romæ. B. W.

Alcides] Hercules, ab Alceo patre. B. W.

Gadibus] Gades sunt insulæ juxta Britanniam, quas Hercules spoliavit, ibique Geryonem interfecit. B. W.

Hospes] Evandri. W.

227 *Riget*] Illic stat. B.

Gemini] Castor et Pollux; sc. stant. B. W.

228 *Corrupta*] Ignobili. B. W.

Ledeia] Epexegesis. filii Ledæ. W.

229 *Nocturni*] Quia in nocte splendent, et quia domitores equorum erant. B. W. Equites, quia forte adhuc vivi nocte equitabant; vel propter duas stellas dicit, quæ, dum moventur, equitare videntur. W.

230 *Vetu*] *Strale*. B.

232 *Insignia*] Statuæ. B. W.

234 *Picus*] Filius Saturni: de quo Virgil. 'Fecit avem Circe, sparsitque coloribus alas.' B. W.

235 *Epotum*] Syncopa, pro, epotatum. Datum a conjugē. B. W.

Sparsus] Sparsum habens. W.

237 *Mense*] Januario. W.

238 *Auspiciis*] Ominibus, auguriis. W.

239 *Agitant*] Frequentant. B. W.

240 *Kalendarum*] Vocationum. W.

243 *Catenam*] Malam consuetudi-

nem, quæ ligat hominem. W.

246 *Mense*] Quia in honorem ejus octavus mensis appellatus est. B. W.

Aditis] Templis, sacrificiis. B. W.

Flamine] Sacerdote. W.

247 *Augustum*] Octavianum. W.

248 *Stratâ*] Posteritas. W.

Pulvinar] Lectus Deorum, lectisternium a tare. W. B.

249 *Tituli*] Inscriptiones, honores. B. W.

250 *Cæsareum*] Octaviani. B. W.

251 *Quo*] Ut. B. W.

Livia] Uxor Octaviani. B. W.

255 *Viri*] Alterius, quam Octaviani. B. W.

256 *Geniale*] Nuptiale. B. W.

257 *Sponsus*] Adhuc. B. W.

258 *Pactam*] Conjunctam, sponsam. W. *Trut*. B.

259 *Ortum*] Nativitatem. W.

261 *Fescennina*] Nuptialia carmina; dicta ab urbe Fescenna; sive quia fascinum pellunt. Item, Fescenninus, Deus nuptiarum dicitur. B. W.

262 *Deum sortes*] Deorum responsa. B. W.

263 *Tedas*] Nuptias. B.

266 *Floras*] Inde floralia. W.

Creasti] Deputasti. B.

272 *Divi*] Omnes Imp. Romanorum Divi vocantur. W.

Principis] Adriani. W.

273 *Gremio*] Lecto. B. lectulo. W.

Spoliatum] Castratum. W.

274 *Adrianique*] Bonus propter hoc tantum. W.

Ganimedem] Amasium. W.

Cyatos] Vascula. W.

275 *Porgere*] Pro porrigere. W.

Jove] Adriano. W.

276 *Ambrosii*] Liquidi, divini. B. W.

Lycum] *Idin*. B. Vinum. quia leniter intrat. W.

277 *Vota*] Preces. W.

Marito] Antinuum, quia sic propter turpitudinem maritum dicit. Ganimedes fuit amasius Jovis; ita Antinous Adriani. W.

- 279 *Nerones*] Teges. B. W.
 282 *Adscitæ*] Evocatæ. W.
 283 *Persuasum*] Placitum. W.
 285 *Paphiæ*] Veneri, a Papho insula, ubi colebatur. B. W.
Adulter] Vulcanus. W.
 286 *Successibus*] Prosperitatibus, felicitatibus. B. W.
Suos] Suos dicit Æneadas, quia ex genere Veneris Romani venerunt per Æneam. W.
 290 *Impletis*] Quando venit plenitudo temporis. W.
 291 *Luce*] Sapientia. W.
 292 *Aditis*] Templis. W.
 293 *Junonum*] Junonis et Liviae. B. W.
 295 *Crassis*] Stultis. B. W.
 298 *Induxere*] Romani in religionem suam. B. W.
 299 *Figuras*] Deorum. W.
 301 *Statuis*] Imaginibus vel columnis. W.
Neptunum] Deum maris. B. W.
 302 *Cyaneas*] Aquosas. B. W.
 303 *Dryadas*] Deas silvarum. B. W.
Napeas] Deas montium. B. W.
 305 *Perhibetur*] Vocatur. W.
 307 *Regnare*] Dominari. W.
 308 *Æoliæ*] VIII. insulæ sunt Siciliæ, Vulcano propter ignis emissionem deputatæ. B. W.
Ætnæ] Montis Siciliæ, qui semper ardet. B. W.
 309 *Conspicuis*] Claris, lucidis. W. B.
Superos] Cælestes Deos. B. W.
 311 *Conditio*] Lex. W.
Vigilem] Continuum. W.
 312 *Orbe*] Circuitu. W.
 313 *Præcipitem*] Velocem. B. W.
Per inane] Quia nec Sol, neque Planetæ cæteri septem fixi sunt in firmamento; sed per inane discurrunt. W.
 315 *Area*] Spacium campi. W.
 316 *Diffusus*] Latius. B. W.
 317 *Emicat*] Salit. W.
 320 *Sideris*] Solis. B. W.
 322 *Contractior*] Brevior. B. W.
Orbis] Circulus. W.
 324 *Circinus*] Circulus Solis, Sol. B. W.
Meta] Fine. W.
 329 *Subi ortu*] Ascendit, crescit, surgit. B. W.
 331 *Facem*] Splendorem. W.
Trionum] Septentrionum. W. ad septentrionalem plagam. B.
 334 *Hic erit*] Ironice. W.
 342 *Hautquaquam*] Nequaquam. W.
 343 *Agit*] Facit. W.
 344 *Agitare*] Ducere. W.
 345 *Commenti*] Arbitrantur. W.
Radios] Coronam auream. B. W.
Verbera] Flagello utitur. W.
 346 *Anhela*] Fatigabunda. W.
 347 *Inaurati*] Deaurati. W.
Orichalchi] Auricalcum dicitur quod auri æs, nam chalcos Græcè æs vocatur Latine. Vel si dicas Oricalcus, montis æs interpretabitur. Ori enim mons. W.
 348 *Jusserunt*] Ludendo pinxerunt. W.
 349 *Trabeas*] Genus vestimenti, vel vestem regalem. W. B.
Curulem] Sedem curulem. B. sedis curialis. W.
 350 *Cernuat*] Humiliat, inclinat. W.
 351 *Ænipedum*] Quia æneos pedes habent. B. W.
Equorum] Tanta stulticia, ut homo crura equorum oscularetur. W.
 354 *Hoc tamen utcumque*] Quod Solem et Lunam et stellas adorabant, utcumque dicit tolerabile; quod tamen Deos inferorum colebant, hoc pejus multo iudicat. W.
 356 *Eumenidum*] Furiarum. W.
Stigio] Infernali. W.
Exerit] Elevat. W.
 358 *Adire*] Cum responso. B. W.
Quirites] Romanos. B. W.
 364 *Spargere*] Quia venatrix erat. W.
 365 *Sublustri*] Sublucido, parum lucenti. B. W.
 366 *Calamos*] Sagittas. W. stralen. B.

Latonia] A Latona matre. B. Lucina vel Luna in cælo: Diana vel Latonia in terris; Proserpina vel Echate apud inferos, i. e. centum potestatum. W.

367 *Solio*] Baratro. B. W.

369 *Megeræ*] Illius furia. B. nomen furia. W.

370 *Triviæ*] Tribus viis. W.

374 *Subigit*] Compellit, ipse dæmon. W.

375 *Figat*] Sagittat. W.

380 *Sacraria*] Templâ. B. W.

Ditis] Plutonis. B. W.

381 *Infausta*] Infelici. B. W.

Fusus] Interfectus. B. W.

Arena] Metonymia. i. e. in theatro. B. W.

382 *Lustratæ*] Purgatæ. W.

Flegetontia] Infernalis. B. W.

Romæ] Homines Diis infernalibus immolabantur. W.

385 *Caveæ*] Theatri. B. W.

Funebris] Mortalis. W.

386 *Amphitheatralis*] Circulus vel luxuriose Amphitheatrum, muro circumdatus locus theatri: theatrum est spectaculum ubicunque positum. W.

387 *Charon*] Diabolus. B. W.

388 *Inferias*] Exsequias mortuorum. W.

Sacro] Execrabili, ut 'auri sacra fames:' vel secundum eos qui ita putabant. B. W.

389 *Jovis inferni*] Orci. B. W.

390 *Arbiter*] Index, iudex. W.

391 *Regem*] Regnantem. W.

392 *Censere*] Construere. W.

Litanda] Sacrificia. W.

393 *Religionis*] Divinitatis. W.

Subternis] Subterrenis, infernalibus. B. W.

394 *Ministrum*] Diabolum. W.

396 *Taurica sacra*] Taurica regio, in qua Junoni peregrini immolabantur. quod Romani reprehendebant, quod tamen ipsi novissime fecerunt. W.

397 *Latiari*] Romano, a Latio. W.

399 *Quid sanctius*] Ironice. W.

400 *Egestum*] Effusum. B. W.

402 *Rimeris*] Scruteris. W.

403 *Inficiaris*] Negas. W.

404 *Manibus*] Infernalibus. W.

405 *Marmora secta*] In quibus scriptum erat: Dis MANIBUS.

Lego] Video. W.

Latina] Via. B. W.

406 *Salaria*] Via. B. Salarium est cibus, qui sepulcra mortuorum custodientibus datur; sed pro omni præbenda ponitur. W.

407 *Orci*] Orco, juro. Inde Orcus, eo quod jurat, neminem se sine morte dimittere. W.

Regia] Aula. W.

411 *Princeps*] Constantinus. B. W.

Gemini tyrann.] Maxentii et Licinii.

415 *Arcebat*] Expellebat. W.

Septena ex arce] Ex vii. collibus, qui sunt in Roma, Septenam arcem dicit, quia in septem colliculis constat Roma. B. W.

416 *Ingenuit*] Constantinus. W.

417 *Equidem*] Certe. W.

418 *Cluis*] Abundas, præcelles. W.

419 *Circumfluis*] Abundas. W.

420 *Propter*] Juxta. W.

421 *Livido*] Obscura. B. W.

422 *Hebetat*] Obumbrat. W.

Ob] Circum. B. W.

425 *Cæruleas*] Nigras. W. B.

426 *Tollas*] Ut. B.

427 *Nimbosa*] Tenebrosa. W.

431 *Summissa*] Inclinata. B. W.

Regina] Roma. W.

434 *Nugas*] Ineptias. W.

435 *Cariosorum*] Putridorum, deficientium. Caries, putredo, quam teredines faciunt in ligno. B. W.

437 *Brattea*] Lamina auri. W.

Gypsum] Genus terræ est, de qua imagines faciunt. W.

438 *Rarescit*] Deficit. W. *Zergeht*. B.

Sensim] Paullatim. B. W.

440 *Terens*] Planans. B. W.

442 *Conficit*] Corrumpit. B. W.

Crebro] Multiplici. B. W.

443 *Astrum*] Sol vel Luna. W.

- 448 *Geniusve*] Deus loci. B.
 450 *Pagis*] Villaticis. pige Gr. fons, inde pagani, villani, quia circa fontes antiquæ villas ponebant; et ideo villani dicuntur, quia longe remoti sunt a civitate Dei. W.
 451 *Penes*] Juxta. W.
 454 *Lanietur*] Sacrificetur. B.
 456 *Te*] O Roma. W.
 460 *Immanes*] Crudeles. W.
 461 *Rudes*] Stulti. B. W.
 462 *Procinctus*] Apparatus bellicus vel bellica præparatio. W.
 463 *Dictemus*] Constituamus. B. W.
 464 *Tyrannorum*] Maxentii et Licinii. W.
 468 *Signo*] Crucis. B. W.
 470 *Te*] O Roma. B. W.
 472 *Pactæ*] Sponsæ. W.
 473 *Intercepta*] Ablata. W.
 474 *Tenebris*] Carcereis. B. W.
 475 *Nupta*] Virum habens. W.
Regis] Regem dicit quemcunque dominum. W.
 476 *Furorem*] Amorem. W.
Dabat] Sustinebat. B. W.
 478 *Ergastula*] Ergastron, operatorium. ergon enim opus, vel erga pluraliter, unde Sinergus cooperator. W.
 479 *Mussans*] Murmurans. B. W.
 480 *Prodidit*] Manifestavit. W.
Convexa] Curva. W.
 483 *Christicolæ*] Christicolam duces se vocat Constantinus. W.
 484 *Molvius*] *Brucken*. B. pons dicitur in Tyberi, ubi Constantinus Maxentium interfecit. W.
 485 *Quanam*] Cur. W.
Victricia] Ita Crucem Christi vocat, quam in vexillis gerebant. W.
 487 *Stemmate*] Figura. W.
Pila] Lanceæ. B. W.
 489 *Labarum*] Vexillum vel frenum. W.
Insignia] Ornamenta. B. W.
 490 *Ardebat*] Fulgebat. W.
 495 *Jacens*] Prosternens. W.
 496 *Titulum*] Crucem. B. W.
 500 *Spernere*] Cave spernas. W.
 501 *Deponas*] Ut. W.
 502 *Sacraria*] Templâ. W.
 503 *Marmora*] Marmoreas statuas. W.
Tabenti] Sordida. W.
Respergine] Sanguinis. W.
 508 *Informata*] Docta vel instructa. W.
 509 *Vieto*] Senili, veteri. W.
 510 *Nobilit.*] Ex nobilit. B. W.
 513 *Senio*] In senectute. B.
 515 *Religionibus*] Demonibus. W.
 516 *Contiguos*] Vicinos, propinquos. W.
 520 *Nimia*] Intemperatæ. W.
 521 *Compensare*] Restaurare. W.
 522 *Petenda*] Quæ erat ad petendum. W.
 523 *Imperio*] In Roma. W.
Pietate] Sanctitate. W.
 524 *Piacula*] Purgationes. W.
 526 *Laurea*] Corona. B. victoria, lauro enim coronabantur victores. W.
 528 *Arpinas*] Ex oppido, Cicero Arpinas dicitur. W.
 529 *Cethego*] Cethegus et Lentulus et alii conjuratores fuerunt, ut exurerent Romam, et Senatores interficerent. W.
 530 *Præcipuus*] maximus. B. W.
Princeps] Constantinus. W.
 531 *Catilinas*] Demonas. B. hostes, perversos, ut fuit Catilina, qui hostis fuit Romanorum. W.
 533 *Sicas*] Prælia. W.
 534 *Interno*] Animæ, quæ est interior homo. W. B.
 535 *Hostes*] Demones. B.
Passim] Ubique. W. B.
 537 *Vitalia*] Animas. B. W.
 538 *Serpente*] Nato. W.
 540 *Triumfator*] Constantinus. B. W.
 541 *Tropea*] Victoriam. W.
Quirini] Romani. W.
 545 *Anus*] Senex. W.
 546 *Videas*] O Symmachie. B. W.
 547 *Gestire*] Gaudere. W.
Catonum] Principum Romanorum.

consiliariorum. B. W.

548 *Pietatis*] Sanctitatis. W.

550 *Ruit*] Festinat. W.

551 *Nazareorum*] Christianorum. W. B.

552 *Evandrio*] Ab Evandro, qui primus fertur struxisse Curiam. W.

553 *Proborum*] Electorum. B. W.

554 *Generosus*] Nobilis. W.

Anicius] Nobilissimus fuit, de cujus genere Boëtius fuit; et a quo familia Anniadum dicitur. W.

557 *Fastis*] Libris, quod fecit libros potestatis. W. B.

Palmata] Victrici. B.

558 *Martyris*] Cujuscunque. W.

Fasces] Dignitates, quas habuit Brutus Consul. W.

559 *Ambit*] Desiderat. W.

Ausoniam] Italicam. B. W.

Christo] Propter Christum. W.

Securim] Potestatem. W.

561 *Superbam*] Nobilem. B. W.

562 *Patriciæ*] Patricii erant consules, qui more patrum populum regabant. W.

563 *Plebicolas*] Plebem amantes. B. W.

565 *Præcipuos*] Principes. W.

566 *Lictoribus*] Ministris vel militibus. B. W.

568 *Domus*] Familias. W. B.

569 *Placet*] Licet. W.

570 *Idolii*] Paganismi. B. W. Idolium est locus, in quo idolis immolabatur. Idolothitum, sacrificium. Idolium, res ipsa, cui immolatur. W.

Emersisse] Exisse. B. W.

571 *Si persona*] I. e. si dignitas temporalis aliquid valet apud Deum. W.

572 *Formam*] Pulcritudinem. W.

574 *Potiores*] Excellentiores, meliores. B. W.

575 *Cellam*] Ecclesiam; templum, ubi congregabantur nobiles Romanorum. W.

577 *Obtritos*] Consumptos. W.

Ægre] Difficile. W.

578 *Exactas*] Præteritas. B. W.

579 *Solem*] Christum. W.

580 *Quota*] Quam magna. B. W.

581 *Infectam*] Pollutam. W.

Sanie] Putredine. W.

582 *Cænacula*] Capitolia. W.

583 *Terit*] Pedites. W.

584 *Et quem*] Pauperes. W.

Dispensus] Dispensatus. W.

585 *Vaticano*] Ubi requiescit corpus S. Petri. B. W.

Tumulum] Sepulchrum. W.

586 *Quo*] Ubi. B.

Genitoris] Petri.

Obses] Dicitur, qui loco pacis datur. Et obses beatus Petrus fuit Romanis, qui pacem eis attulit. W.

587 *Lateranus*] Ad basilicam S. Johannis baptizantis, ubi Ecclesia est in honore XII. Apostolorum. W.

592 *Extendere*] Protelare. W.

594 *Luce*] Fide Evangelii. W.

595 *Meritis*] Bellorum virtutibus. W.

Sanguine] Genere, nobilitate. W.

596 *Titulis*] Inscriptionibus. W.

597 *Fastorum*] Annorum librorum. B. W.

599 *Veteres*] Principes. B. W.

Cæra] Quia statuas cæreas et æreas antiqui nobilissimi faciebant. W.

Ære] Æreis tabulis. W.

600 *Caterva*] Multitudine. W.

605 *Sic consulta*] Non aliter licitum, servare fidem Christi, quam Patres constituerunt; quam eam, quam trecenti constituerunt. W.

610 *Subsellia*] Judicia. W.

611 *Infame*] Detestabile. W.

Pulvinar] Templum, a pulvinariis, i. e. lectisterniis, quæ in templis Deorum faciebant, ubi responsa accipiebant a diis. W.

613 *Principis*] Theodosii. W.

614 *Frequentia*] Multitudo. W.

615 *Terret*] Ut in Christum cogeret credere. unusquisque sua sponte Christum credebat. W.

617 *Ratione*] Prædicatione. W.

619 *Sacricolis*] Paganis. W.

623 *Obstant*] Cogendo. W.

- 624 *Ipsē*] Deus, Imperator. W. B.
 627 *Assertor*] O Symmache. B. W.
 629 *Furores*] Minna. B.
 630 *Iliacæ*] Opis. B. W.
Megalesia] Sacrificia solemnia. B. W.
Bachica] Sacra Liberi patris.
Nysi] A civitate Nysa, in qua colebatur Liber. W.
 632 *Minicu*] Stulta, scurrilia. W.
Calvis] Deceptoribus. W.
 639 *Liquidam*] Nitidam, pulchram. W.
 644 *Preciosa acies*] Splendor auri. B. W.
Acies] Acumen. W.
 647 *Frivola*] Ineptias. W.
 649 *Indocilis*] Ego. B. W.
Lacessere] Provocare. W.
 650 *Liber*] Symmachi. W.
 651 *Partam*] Paratam. W.
Fulmine] Cum tonitru. B. W.
 653 *Parma*] Scuto. W.
 657 *Ludere*] Vitare vel declinare. W.

LIB. II. CONTRA SYMMACH.

- PRÆF. 3 *Exitu*] Recedente die. W.
 6 *Flamina*] Ventos. W.
 10 *Jactatam*] Fatigatam. W.
 19 *Ac si*] Quasi. W.
 20 *Obambulet*] Circumambulet. W.
 36 *Pessum*] Deorsum, perditioni, pessime vel male. W.
 40 *Nec*] Sc. ideo. W. B.
 44 *Sic me*] Figura mystica. B.
 49 *Quem*] Me. B.
 51 *Plane*] Certe. W.
Temerarius] Præsuntor. W.
 52 *Noctis*] Ignorantiæ, peccati. W.
Ago] Duceo. B.
 56 *Disertior*] Doctior, eloquentior. W.
 60 *Tractandæ*] Gubernandæ. W. B.
Indocilem] Me. W. B.
 65 *Sensim*] Paullatim. B. W.
 LIB. II. 1 *Cunabula*] Initia. B. W.
 2 *Hebes*] Stultus. W.

- 4 *Objecta*] Mili a Symmacho. W.
Legam] Colligam. B. W.
 5 *Cæpisse*] Hanc heresim colere. W.
Quibus] Causis. W.
Orsum] Inceptum. W.
 6 *Quo*] Ut. B. W.
Illice] Suasoria arte, deceptibili, deceptrice. W.
 7 *Armorum*] Præliorum. B. W.
Dominos] Romanos. W.
 8 *Patris*] Patrum. W.
Genitos] Nutritos. B. W.
Imaginem] Filio, qui est imago patris.
Arila] Antiqua. W.
 9 *Exempla*] Per. B. W.
Congesta] Cumulata. W.
 10 *Catus*] Doctus. Symmachus. B. W.
 11 *Jactat*] Ad Senatum dicit. W.
 15 *Sancte*] Religiose. W.
 17 *Reddunt*] Respondent. B. W.
 19 *Ausonice*] Romanæ. B.
Vir] Symmache. W.
 21 *Pater*] Romulus. W.
 22 *Hanc*] Artem. W. victoriam. B.
 23 *Aris*] Sacris. W.
Farre] Sacrificio farris. W.
 26 *Hanc*] Victoriam. W.
 29 *Explicit*] Expandat. W. B.
Talentis] Metallis. W.
 30 *Versis*] Cum in fugam vertuntur homines. W.
 32 *Formæ*] Victoriæ deæ, quæ formam feminæ habet. W.
 34 *Anhelantum*] Sudantium bello. W.
 36 *Pexo*] Ornato. W.
Virago] Fortis femina, victoria. W.
 37 *Suspensa*] Elevata. W. B.
Strophia] Cingulo. B. W.
 38 *Tumidas*] Per tumid. W. B.
 40 *Jure*] Quia hoc lex Poëtarum est. W.
 41 *Lepida*] Aperta, eloquens, pulchra. W. B.
Sacello] templo. B. W.
 42 *Notis*] Figuris, coloribus. W.
Farben. B.

- 44 *Ludere*] Pingere. W. *mahlen*.
B.
Fucis] Mendaciiis. W.
46 *Homerus*] Poëta magister. B.
W.
Acer] Fortis, sagax. B. W.
Apelles] Pictor. B. W.
47 *Numa*] Cultor idolorum et ædificator templorum. B. W.
Cognatum] Cognatam vocat rem, ex his tribus scilicet, pictore, Poëta, et mago coadunatam. W.
Camenæ] Poëtarum. W.
48 *Idola*] I. e. magorum. W.
Docta] In pictura et in poëmate. B. W.
49 *Edatur*] Dicatur, proferatur a vobis. W. B.
Cur sacra] Verba Senatus. W.
50 *Tabulis*] Imaginibus, ex pictura. W. B.
Præstet] Antestet. W.
51 *Berecinthiacus*] A Berecintho. Opis monte. B. W.
51 *Perdit*] Adhuc. W.
52 *Inguina*] Virilia. W.
Poësis] Fictio poëtica. poësis est materia uniuscujusque carminis. W.
Castraverit] Castratum narraverit. B. W.
53 *Triviæ*] Dianæ vel Proserpinæ. W. B.
55 *Raptarit*] Raptatum dixerit. W.
Juvenem] Yppolitum. B. W.
56 *Adumbrat*] Figuret, imaginet. W. B.
57 *Si*] Pro siquidem. W.
Ineptia] Stultitia. W. B.
58 *Simulatis*] In. W.
59 *Plumis*] Cum. W.
60 *Fertur avis*] Multos et viros et mulieres legimus in fabulis versos in aves, unde commemorat. W.
62 *Exsuvias*] Spolia. W.
Armis] Cum. W.
63 *Congere*] Collige tu. B. W.
Victrix] Roma. W.
Diademata] Coronas. B. W.
64 *Repulsorum*] Abjectorum. W.
66 *Æde*] In cælo. B. W.
68 *Prosequitur*] Symmachus respondet. W. B.
Tubam] Guttur. vocem. B. W.
69 *Allegat*] Nunciat, ratiocinabatur vel instruebat. W.
Dulcius] Beatius. W.
70 *Solitis*] Legibus. W.
74 *Genium*] Naturalem loci genium. W.
75 *Addit*] Ille, Symmachus. W.
Arcanum rerum] Sensus est: Arcanum rerum et latebras varii boni posse deprehendi aliqua prosperitate. W.
76 *Secundi*] Prosperi. W.
79 *Idolium*] Gentilitatem. W.
Dextro] Secundo. W.
81 *Vietam*] Antiquam. W.
83 *Libera*] Roma dicit. W. vox Romæ. B.
85 *Siti*] Sc. sumus. B. W.
Eodem] Uno. B.
87 *Diversa*] Idola. W.
88 *Distantibus*] Dissimilibus. W.
89 *Occultum*] Deum, omnipotentem. W. B.
Suus] Proprius. W.
90 *Grande*] Quod Deus est summus. W.
92 *Respondet*] Fides Symmacho. W.
Vel] Etiam. B. W.
Fides] Fideles homines. W.
93 *Penetralia*] Secreta. W.
Sectæ] Doctrinæ, fidei. W.
94 *Agimus*] Disputamus. B. W.
96 *Chao*] Mundo, initio. B. W.
99 *Natura*] Homines. W. B.
100 *Supremi*] Altissimi. W.
101 *Visum*] Mentem, acumen intellectus. W.
103 *Hebetem*] Pigram. W.
106 *Intermina*] Interminabilia, infinita in æternitate. W. B.
107 *Eam*] Transeam. W.
108 *Luminis*] Istius vitæ. B. W.
109 *Pendas*] Æstimes. B. W.
110 *Æternus*] Deus. B. W.
111 *Mortalis*] Mundus, homo. W.
115 *Desinere*] Finiri. W.

- 116 *Quid*] Aliquid. W. B.
 117 *Istis*] Præsentibus bonis. W.
 120 *Conicit*] Narrat. B. W.
 123 *Inquit*] Deus. B. W.
 129 *Obire*] Transire vel finire. ver-
 ba Dei. W.
Censeo] Judico, præcipio. W.
 135 *Parcis moribus*] Frugalitatibus.
 W.
 137 *Volucris*] Quæ cito transit. W.
 138 *Non*] Non ideo distribuit. W.
 139 *Duceret*] Æstimaret. W.
 143 *Enervatum*] Infirum. B. W.
Palestræ] Certaminis, luctaminis.
 B. W.
 144 *Illicebrosus*] Illicitus. W.
Horum] Delectamentorum. W.
 147 *Constantia*] Ligata a diabolo.
 W.
 148 *Lentis*] Flexibilibus. W.
 149 *Acerba*] Supplicia. W.
 153 *Auris*] Favoribus. W.
 154 *Ostendet*] Glorietur, jactet.
Pulcroque] Sicut hominibus vide-
 tur. W.
 156 *Tendat*] Dilatet, ad se trahat.
 W.
 157 *Addicat*] Tribuat. W.
 158 *Utile justo*] Utilitatem justitiæ,
 vel terrenum. W.
 159 *Me*] In Deum. W.
Peritura] Sc. sunt. W. B.
 160 *Trahenda*] Sc. sunt. W. B.
 161 *Acer*] Ingeniosus. W.
 162 *Breve*] Transitorium aliquid.
 W. B.
 164 *Mentis*] Acuminis. B. animæ.
 W.
 165 *Nonne*] Affirmando. W.
 166 *Ante oculos*] In præsentia. W.
 167 *Acie*] Visum oculorum, invi-
 sibiliter. W. B.
Servatur] Mihi. W. B.
 169 *Funera*] Mortem. W.
 173 *Incestabo*] Polluam. B. W.
Toros] Legitimos. W.
 174 *Inficiabor*] Negabo. B. W.
 175 *Depositum*] Commendatum. B.
 W.
Tenuis] Pauperes. B. W.
Clientes] Parentes, socios, servos,
 vel socios minores. W. B.
 176 *Longevam*] Vetulam. W.
Magico] Veneno. W.
 177 *Tardat*] Quoniam. W.
Anus] Vetula mater. W.
Dominum] Heredem, i. e. filium vel
 vitricum. B. W.
Dilata] Diu vivendo. W.
 178 *Formido*] Timeo facere. W.
Falluntur] Mea fraude. W.
 179 *Armata*] Ad puniendum. W.
 180 *Si*] Sc. contigerit, ut. W.
 181 *Percellit*] Interficit. W.
 182 *Meditor*] Narro. W.
Revocat] Ab hoc facto; prohibet
 me. W.
Severa] Aspera. W.
 184 *Monimenta*] Memorias. W.
 185 *Luet*] Persolvat. W.
 186 *Quod*] Eo quod. W.
 188 *Naturam*] Animam. W. B.
 189 *Noti*] Venti. W.
 194 *Peremtum*] Mortuum. B. W.
 197 *Siccantur*] Semina. B. W.
Vigore] Humore. W. *Freuchte*. B.
 198 *Quo*] Vigore. W.
 202 *Sollers*] Sapiens. B. W.
Agat] Vivat, ducat. B. W.
 203 *Physicorum*] Naturas rerum
 tractantium.
 209 *Mihi*] A me. W.
Rependat] Persolvat. W.
 211 *Quacunque*] Aut ad bonum aut
 ad malum. W.
 212 *Viget*] Vivit. B. W.
Substantia] Corporis et animæ. B.
 W.
 215 *Halantis*] Spirantis. W.
 216 *Numerosa*] Multa. W.
 218 *Suppeditat*] Subministrat. W.
 219 *Gravi*] Onerato. W.
 221 *Graja*] Græca. W.
Pallade] Minerva. W. B.
 222 *Lucinas*] Natales, a luce, in lu-
 cem venientes. W.
 224 *Sobolem*] Filios. W.
 225 *Ignem*] Amorem. W. minna. B.
 226 *Umbra*] Adumbratione. W.
 230 *Vetustas*] Æternitas. W.

231 *Iude*] Deinde. W.
 234 *Creatis*] Rebus. W.
 238 *Tu*] O Symmache. W.
 236 *Præterito*] Neglecto, præter-
 misso, derelicto. B. W.

Numina mille] Dicebant namque he-
 retici, Symmachus et alii, unum tan-
 tum esse summum Deum; sed illi
 subjectos alios esse, qui imperant
 terræ, mari, et cæteris elementis. W.

237 *Pavere*] Splendere. pareo, ex
 quo appareo. W. B.

238 *Cui*] Mihi. W.

244 *Age*] Adverbium. B. o homo.
 W.

246 *Parus*] Insula, ubi invenitur
 Parius lapis candidissimus. B. W.

Punica] Africana. B. W.

247 *Lacedemon*] Mons. B. W.

Syana] Civitas, ubi nascitur mar-
 mor varii coloris. W. B.

248 *Ostrum*] Purpuram. W.

249 *Aurea*] Colorem auri habentia.
 W.

251 *Consurgit*] In illo. B. W.

Pietate] Sanctitate. W.

252 *Sola*] Pavimenta. W.

253 *Pudor*] Castitas. W.

256 *Gloria*] Divinitas, filius Mariæ
 virginis. B. W.

257 *Alumnam*] Nutricem. W.

258 *Parens*] Pater, creator. B. W.

261 *Viribus*] Sensibus. W.

267 *Informavit*] Docuit. W.

270 *Tu*] Apostropha ad Symma-
 chum. W.

271 *Censor*] Judex. B. W.

275 *Pietas*] Deitas. B. W.

Proditā] Manifestata. W. B.

277 *Rudibus*] Novis. B. W.

279 *Festigia*] Per singula. W.

280 *Damnare*] Derelinquere. W.

Gradatim] Per ordinem, paulatim.
 B. W.

281 *Posteriorius*] Postea. W.

Repperit] Usque huc. W.

282 *Subigebant*] Fodiebant, arabant.
 W.

284 *Ilignis*] Quernis. W. ab ilice.
 B.

286 *Strictura*] Massa ferri calidi. W.

287 *Restillet*] Reliquetur. W.

288 *Induvias*] Indumenta. B. W.

Cæsæ pect.] Pelles. W.

291 *Immanes*] Feroces. W. B.

Feritate] Populi. W.

Subacta] Superata. W.

292 *Triste*] Adverb. W.

Ferinos] Quia singuli sicut feræ
 tunc habitabant. W.

293 *Prisca*] Opera. W.

294 *Scythica*] Scythia regio est, in
 qua filii patres de collibus vel de pon-
 tibus altis in mare præcipitabant,
 præveniendi mortem illorum; puta,
 pietatem esse: vel etiam comedebant,
 præstando eis tam pia sepul-
 chra. W.

294 *Vietum*] Senem unumquemque,
 viribus privatum. B. W.

295 *Votivo*] Quia voluntas patris
 erat. W.

298 *Texat*] Tegat. W.

300 *Fulchra*] Sedilia. W.

Lybistidis] Africanæ. B. W.

301 *Villoso*] Intonso. W.

302 *Talia*] Sc. indumenta. W.

Trinacrius] Siciliensis vel Sicilius
 Acestes. B. W.

Tuscus] Evander. B. W.

303 *Constat*] Non stabilis est. W.

Ævum] Ætatem. B. W.

304 *Sacris*] Cum sac. B. W.

305 *Quirino*] Romulo, a Quirino
 monte. B. W.

306 *Nonnulla*] Multa. W.

Refugit] Vitavit. B. W.

309 *Ritus*] Mores. W.

Senator] Symmache. W.

310 *Scita*] Constituta vel constitu-
 tiones. B. W.

314 *Retectum*] Manifestum. W.

318 *Repit*] Quia rectius non potest
 ambulare. B. W.

320 *Nervosa*] Fortis. B. W.

321 *Maturi*] Perfecti. W.

323 *Purgata*] Purgatam habens
 mentem. W.

324 *His*] Talibus. B. W.

325 *Curriculis*] Volutionibus. W.

- Hebes*] Imprudens. W.
 326 *Primitias*] Initia, in infantia.
Ceu quadrupes] Quando et manibus
 et pedibus repit, non rectus incedere
 valens. W.
Egit] Ducit, vivit. W.
 327 *Jamque*] Deinde. W.
 328 *Politum*] Nutritum. W.
 329 *Calidos*] In juventute. W.
Adolevit] Crevit. B. W.
 330 *Decocto*] Perfecto. W.
Robore] Fortitudine. W.
 332 *Viracius*] Perspicacius. W.
Sollers] Sagax. W.
 334 *Si tantus*] Si tantum studium
 est. W.
 339 *Vacuo*] Lato. W.
 340 *Porrecta*] Extenta. B. W.
 341 *Stirpis*] Naturalis. W.
 343 *Hectorei*] Romani. B. W.
 344 *Sacellis*] Templis. W.
 346 *Virtute*] Romanorum. W.
 351 *Signum*] Simulacrum. W.
Bimaris] Propter duo maria, qui-
 bus cingitur. W.
De strage] Sicut Numenius fecit.
 W.
 352 *Athenis*] Græcis. W.
 353 *Canini*] Anubis, Mercurii. Mer-
 curius capite canino depingitur prop-
 ter prudentiam sermonis; et cane nil
 est sagacius. W.
 354 *Hammonis*] Jovis. B. W.
 355 *Syrtica*] Harenosa. B. W.
Cornutas] Propter Jovem, qui cor-
 nutus erat. W.
 361 *Ut*] Quomodo. B. W.
 363 *Majoribus*] Patribus. W.
Incompertos] Ignotos. W.
 367 *Solitis*] Moribus, rebus. W.
 370 *Sortitam*] Accipientem. W.
 375 *Competat*] Congruat. W.
 376 *Spiritus*] Utrum sit, an sit. B.
 W.
 377 *Munera*] Officia. B. W.
 379 *His*] Animabus. B. W.
 381 *Vegetet*] Confirmet, sustentet,
 roboret. W.
 382 *Succendat*] Calore, calefaciat.
 W.
Riget] Mobilitate infundat. W.
Relaxet] Molliat. W.
 384 *Componere*] Regere, comparare.
 W. B.
 387 *Tutacula*] Defensacula. W.
Nudis] Membris. B. W. Nudam
 rem dicimus, quæ omni parte consilio
 indiget. W.
 389 *Agitetur*] Commoveatur. W.
 390 *Consultet*] Provideat. W.
 395 *Gemellos*] Nota fabula de vul-
 turibus, quos illi duo fratres (Rem. et
 Romul.) in initio, cum regnare cæ-
 pissent, de monte Aventino volare
 viderunt. Et fingit Poëta, simul cum
 ipsis venire genium. Deridendo di-
 cit, puto, tunc primum genium se par-
 væ Romæ infundere, cum Remum et
 Romulum lupa nutrit in valle nem-
 morosa; tunc etiam simul genium
 nutrit cum illis. W.
 398 *Penetralia*] Interiora habitacu-
 la. W.
 399 *Forensia*] Civilia, publica. B.
 W.
 400 *Aces*] Fortes. W.
 401 *Urget*] Compellit Romanos. W.
 402 *Digna*] Esse. B. W.
 403 *Fingamus*] Componamus. W.
 405 *Hauserit*] Sumserit, acceperit.
 W.
Animetur] Firmetur vel vivificetur.
 W.
Medullis] In interiorib. W.
 407 *Consultat*] Providet, interro-
 gat. W.
 409 *Fingit*] Componit. W.
 410 *Licet*] Licitum est. W.
 412 *Erravit*] Pene. W.
 413 *Lubrica*] Instabilis. W.
 414 *Æqua*] Justa. W.
 416 *Grandævis*] Senatoribus, Con-
 sulibus. W.
 417 *Proceres*] Juniores et nepotes.
 W.
 418 *Clavum*] Regimen, dignitatem.
 B. W.
 419 *Collatas*] Conjunctas. W.
 421 *Consule*] Sub Cons. B. W.
 422 *Creantur*] Constituuntur. B. W.

- 423 *Procerum*] Dictatorum. B. W.
 424 *Fasces*] Honores. W.
Sua] Propria. W.
Securis] Potestas, vindicta. W. *Ge-*
walt. B.
 426 *Fastos*] Libros. W. *Jahrbuch*.
 B.
 428 *Fluctibus*] Erroribus, instabili-
 tatibus. B. W.
 430 *Augustum*] Nobile. B. W.
Diadema] Corona. W.
 433 *Dictator*] Imperator. W.
Censor] Judex. W.
 434 *Tutor*] Qui Rempub. tuebatur.
 W.
Largitor hon.] Retributor dignita-
 tum. W.
 436 *Ægre*] Difficulter, vix. W.
 437 *Probet*] Laudet. W.
 440 *Gratemur*] Pro, gratulemur.
 W.
 445 *Thermis*] Balneis. W.
Tabulis] Tabernis, loca tabularia.
 W.
 446 *Membra*] Mœnia. W.
 452 *Acceperit*] Quando natus fuit.
 W.
 453 *Lachesis*] Lachesis, Cloto, Atro-
 pos, nomina sunt Fatorum. B. Una
 colum tenet, alia trahit, tertia rum-
 pit. W.
 455 *Tigillis*] *Sparren*. B. W.
 457 *Eruta*] Diruta. W.
 460 *Constituunt*] Docent. W.
 461 *Rubrica*] Nomen legis. B. lex.
 linea cementariorum, quibus aspici-
 unt, an sit recta ipsa maceries, an
 non. sed pro lege ponitur aut judi-
 cio. W.
 462 *Ferrea*] Dura. B. W.
 463 *Inevitabile*] Scil. supplicium.
 W.
 464 *Adigunt*] Cogunt, compellunt.
 W.
Insinuantia] Ostendentia. W.
 467 *Plectentia*] Punientia. B. W.
 472 *Alterutrum*] Bonum vel malum.
 B. W.
Suum] Proprium. W. B.
 476 *Sciat*] Quin tantummodo in
 Dominum credat, et nulla fata no-
 cent. W.
 477 *Vctitum*] Sc. esse. W.
 478 *Mathesis*] Siderum cursu. W.
Præscripto] Constituto, impedi-
 to. W.
Repelli] Sc. posse. W. B.
 479 *Effert*] Exerit, elevat. W.
 481 *Momenta*] Recordationes. W.
Premittit] Spernit cogitationib. W.
 B.
 482 *Sortem*] Fatum. W.
 484 *Lux*] Christus. B.
 485 *Secta*] Doctrina. W.
 488 *Donata*] Ornata. W. B.
 489 *Age*] Vox orantis. W.
Bellatrix] Roma. B. W.
Ede] Dic. sicut alibi: Ede Martia-
 lem, i. e. dic vel canta. W. B.
 491 *Cræta*] Insulæ. W.
Pallas] Minerva. W.
Argis] Græcis. B. W.
 492 *Cynthius*] Apollo, a Cyntho
 monte ubi nutritus est. B. W.
Delfis] Delfos locus, ubi ara Apol-
 linis fuit. B. W.
 493 *Isis*] Dea Ægypti. W. B.
Nilicolas] Ægyptios. W.
Rhodos] Populos. B. W.
Cytherea] Venus. B. W.
 494 *Venatrix*] Diana. B. W.
Ephesum] Civitatem. B. W.
Deditit] Sponte dedit. W.
Hebrum] Fluv. Traciæ. B. W.
 495 *Destituit*] Dereliquit. W.
Thebas] Populos. B. W.
Bromius] Bacchus. B. W.
 496 *Frigiis*] Trojanis, Romanis. W.
 B.
 497 *Dominam*] Africam; civita-
 tem Cartagenen. W. B.
 498 *Fovetque*] Animo. W. B.
 499 *Romuleis*] Sub Rom. W. B.
Addictam] Gentem. B.
Frenis] Legibus. W. B.
 501 *Prodentibus*] Concedentibus,
 tradentibus. B. W.
 502 *Alumnos*] Nutritios, ministeri-
 ales, famulos. W. B.
 504 *Transfugio*] Fuga. W.

- 506 *Infestas*] *Inquietas*. B.
 507 *Obnixa*] *Contra posita, resis-*
tens. W. *reluctans*. B.
Globis] *Exercitibus*. B. W.
Illam] *Religionem*. B. W.
 508 *Virtus*] *Romana*. W. B.
 509 *Est*] *Ut prædixi*. W. B.
Indiga] *Indigens*. W.
Veri] *tatis*. W. B.
 510 *Superstitio*] *Religio, inanis cul-*
tus. B. W.
 511 *Genti*] *Romanorum*. W.
 512 *Procinctus*] *Ad præparationes*
bellicas, ad expeditionem bellicam.
 W.
 514 *Nunc*] *Aliquando, vel tunc fuit*
hoc. W.
Dicteis] *Creticis*. B. W.
Corybant.] *Illis populis*. B.
 515 *Samnitis*] *Dux de Samnia pro-*
vincia. B. *Samnitis et Marsus, po-*
puli fuerunt Beneventani. W.
 516 *Marrucoforis*] *Populis Asiæ*. B.
 W.
Gymnadis] *Exercitii*. B.
 517 *Pugilibus*] *Gladiis*. W. *brevi-*
bus armis. B.
Etruscus] *Latinus*. W. *Italicus*. B.
 518 *Petaso*] *Petasm calciamentum*
Mercurii, quo volare solebat: et pet-
asum volatile dicimus. W. *Petasm*
a petendo sursum dictum est, videli-
cet talaria et calcaria Mercurii. B.
 W.
 519 *Palestras*] *Luctationes, vel lu-*
dos suos. B. W.
 520 *Appenniniculam*] *Appennini*
montes sunt. B.
Peditem] *Exercitum*. W.
Cybileius] *Asiaticus*. B. W.
 521 *Congressu*] *Cum pugna, bello*.
 B. W.
 522 *Qui*] *Quomodo*. W. B.
Cogente] *Congregante*. W.
Gallo] *Duce*. B.
 523 *Idalias*] *Ab Ida*. W.
Citharedi] *Apollinis*. B. W.
 524 *Calamos*] *Sagittas*. W. *Strale*.
 B.
Puellæ] *Dianæ*. B. W.
 525 *Calcatæque*] *Superata*. B. W.
 527 *Actiacis*] *Acteis*. B. W.
Symphonia] *Tuba*. B. W.
 528 *Bucina*] *Romanorum*. B. W.
 529 *Faseli*] *Naviculæ*. B. W.
 530 *Memphitica*] *Ægyptiaca*. B. W.
Liburnas] *Hæ sunt maximæ naves*.
 B.
 531 *Potuit*] *Defendere*. B.
Serapis] *Dii Ægyptiorum*. B. W.
 532 *Ductore*] *Octaviano*. B. W.
 535 *Patria*] *A pat.* B. W.
Extorris] *Exul*. B.
Affuit] *Ad auxilium fuit*. B. W.
 539 *Dicis*] *O Symmache*. W. B.
 540 *Celebri*] *Venerabili*. W.
 542 *Nunæ*] *Imp. fuit Romanorum,*
qui primus culturam Deorum invenit,
ut populum revocaret ab amore belli.
 W.
 543 *Diomedis*] *Fabula nota est in*
Virgilio. Cum Diomedes et Ulyxes
rapuerunt Palladium, ascendentes
murum per funiculos, et detulerunt
id in castris suis, ubi gutta sanguinis
sudabat; quod erat signum tristitiæ.
 W.
 545 *Legit*] *Eleg.* W.
Sigillo] *Simulacro*. B. W.
 546 *Ductor*] *Alexander*. B. W.
Macedum] *Pro Macedonum*. W. B.
 548 *Optarunt*] *Obtulerunt, elege-*
runt. W.
 550 *Non fero*] *Non sustineo, patior*.
 W.
Sudata] *Elaborata*. B. W.
 551 *Titulos*] *Honores*. W.
Carpi] *Vituperari*. W. B.
 552 *Detrahit*] *O Symmache*. W. B.
Legionibus] *Romanorum*. W.
 553 *Diminuit*] *Sc. qui talia dicit*.
 W.
 555 *In arcu*] *In fornice, in cujus*
summitate quadrijugos currus sculpē-
bant. W.
 557 *Fabricios*] *Duces Romanorum*
nobilissimos commemorat hic. W.
 561 *Brennum*] *Ducem Gallor.*
 W.
Antiochum] *Regem Syriæ*. B. W.

- Persen*] Regem Macedonum. B. W.
Pyrrhum] Regem Epiri. B. W.
Metridaten] Regem Ponti. B. W.
562 *Flora*] Dea.
563 *His*] O Symmache. B.
Successus] Prosperitates. W.
564 *Lætificos*] Jocundos. W.
Ales] Aquila. quia in auspicio felix erat. B. W.
565 *Si*] Pro, non. B.
Corvinum] Dux Romanorum fuit; qui cum hostibus premeretur, Apollo misit ei corvum in adiutorium, quo liberatus est. W.
566 *Apollineus*] Qui Apollini consecratus est. B. W.
Penna] Volatu. B. W.
Guttur] Voce. B. W.
Juvit] In bello. W.
568 *Cannas*] Ignobilis vicus Apuliæ, sed magnitudine cladis famosus emer- sit. B. W. ubi famosissimum bellum illud fuit; quando Hannibal nobilitatem Romanorum interfecit. W.
569 *Oppeteret*] Moreretur. W. B.
Cadavera] Corpora. W.
Consul] Paulus. B. W.
570 *Cremeræ*] Civitas Italiæ. B.
Oscine] Augurio, ab ore et cano. W. avis augurium quærebat, quando cum Hannibale pugnavit. B.
Parra] Avis malo omine. W.
571 *Sinistro*] Adverso. B.
572 *Fabios*] Qui omnes interfecti sunt, uno tantummodo superstite, qui postea Magnus Fabius dictus est. W.
Superstite] Remanente. B.
573 *Tritonia*] Quia Minervæ est consecrata. B. W.
Noctua] Ideo Palladi est consecrata quia nocte videt; et Pallas, quæ sapientia dicitur, nullis tenebris obfuscatur. W.
Charris] Populis. B. W.
574 *Crasso*] Duci. W. Consuli. B.
575 *Paphiam*] Venerem. W.
Columbæ] Sub tutela Veneris erant. B. W.
576 *Tremeret*] Timeret. W.
Limbus] Ora vestimenti. W.
578 *Domitum*] Subjugatum. W.
581 *Fercula*] Mensas, sustentacula. W. B.
582 *Romane*] O Symmache. B. W.
583 *Fotibus*] Nutrimentis. B. fortibus principibus. nutrimentis vel auxiliis. W.
584 *Habenis*] Legibus. B. W.
589 *Quo*] Ut. W.
590 *Copula*] Amicitia. W.
594 *Prosperat*] Placet. W.
595 *Alit*] Nutrit. B. W.
599 *Bellona*] Dea belli. W.
602 *Hisdem*] Unis. sc. Romanor. B. W.
603 *Ister*] Danubius. B. W.
604 *Tagus*] Flav. Traciæ, in quo aurum sumitur. B. W.
Aurifluus] Aureas harenas habens. W.
Hiberus] Fl. Hispaniæ. B. W.
605 *Corniger*] Eridanus vel Padus. W.
609 *Haut secus*] Non aliter. W.
Ac] Quam. W.
610 *Congenitos*] Simul genitos. W.
611 *Lare*] Igne vel domo. W.
Conciliemur] Congregemur. W.
Avito] Patrio, antiquo. W.
613 *Vadimonia*] Mercimonia. W.
615 *Genitalia*] Voluptuosa vel nuptialia. W.
Fulchra] Lectos. W.
621 *Moderamine Romæ*] Roma hoc moderante. W.
624 *Ut fuit*] Præterito tempore. nam ante feroces homines erant. W.
625 *Incompositos*] Turbatos. W.
628 *Mentis apex*] Nus Græc. W.
632 *Haurit*] Sumit. W.
633 *En*] Invocat Christum. W.
634 *Congrege*] Conjuncto. B. W.
635 *Capita*] Principatum. W.
636 *Probatur*] Placet. W.
642 *Supplicat*] Adulat. W.
645 *Inducere*] Sc. sibi. B.
646 *Ut tragicus*] Quando. n. aliquid blasphemiam dicebant, largius ora tegebant, ne agnoscerentur. W.
Ligno] Quod vulgo schema di-

citur. B.

649 *Promum*] Proferam. B. W.

650 *Repulsam*] Repulsionem. W.

651 *Ægida*] Capra nutrix Jovis, ejus pellem postea pro scuto habuit brevi. B. W.

654 *Generosa*] Nobilis. W.

655 *Principis*] Constantini. B. W.

Renascens] Per baptismum. W.

Flavescere] Juvenescere, albescere. W.

659 *Finem*] Mortem. W.

662 *Fronde oleæ*] Sub pace. B. W.

663 *Fera*] Bellica. W.

Cingula] Arma. W.

Serto] Corona. W.

664 *Armata*] Signo Crucis. W.

666 *Tincta*] Maculata. B. W.

667 *Scelerarem*] Pollucem. B. W.

Fanere] Morte. W.

668 *Illius*] Jovis. W.

Instinctu] Suasione. W.

669 *Apostolicum*] Petri et Pauli. B. W.

670 *Inussit*] In me convertit. Inu-rere, est culpam propriam in alium transferre. W.

671 *Hunc*] Neronem. W. B.

Jugulis] Interfectionibus marty-rum. W.

674 *Ludere*] I. e. bant. W.

Pænis] Christianorum. W.

675 *Difundere*] bant. W.

676 *Jure*] Lege publica.

Nonnoxia] Innoxia. W. B.

Secare] bant. W.

677 *Piarunt*] Purgabant. W.

680 *Tradidit*] Docuit. W.

681 *Inolescere*] Crescere dies fes-tos. W.

685 *Libin*] Africanum. W. B.

688 *Saxo*] In Capitolio. W.

690 *Inculcant*] Imputant. B. W.

695 *Geticus*] Radagisus vel Alari-cus. B. W.

696 *Istro*] Danubio. W.

698 *Mastrugis*] Mastruga q. mon-struosa vestis, de pellibus facta. B. W. vocamus etiam mastrugas reno-nes, quæ rustice Crotina vocatur. W.

699 *Venetos*] Venetiæ. B. W.

700 *Ligurum*] Liguria, regio mari-tima et amœna. B. W.

701 *Victo anne*] Transito Tyberi. W. B.

704 *Cruda*] Fortis. B. W.

Congredientum] Pugnantium. B. W.

708 *Dux*] Constantinus. W.

709 *Christipotens*] Theodosius, Ar-chadii filius, consul et socer Honorii. B. W.

Juvenis] Qui juvenis erat adhuc. W.

710 *Utrique*] Constantino et Stili-cho. W.

712 *Draconis*] Crucis. Vox illa Ro-mana, caput draconis habens. W.

713 *Effert*] Elevat. W.

715 *Pependit*] Persolvit. W.

717 *Mirabere*] Apostropha. W.

718 *Inhumata*] Dispersa. W.

720 *Manibus*] De manibus. W.

Excisa] Peremta. W.

721 *Redeunte*] Romam. W.

722 *Fumans*] Adhuc. W.

723 *Redimire*] Ornare. W.

724 *Lauro*] Victoria. W.

725 *Princeps*] Theodosi, vel Stili-cho, vel Constantine. W.

726 *Insertabo*] Ornabo. W.

728 *Immunis*] Secura. W.

731 *Date*] Permittite. W.

Demam] Ut tollam ego Roma. W.

732 *Manicas*] Ligamina manuum. W.

734 *Laris*] Domus. W.

738 *Pænorum*] Africanorum. W.

Duce] Hannibale. W.

739 *Repagula*] Vectes, pessulos. W.

740 *Bajanis*] Campanis. W.

Lucu] ria. W.

742 *At*] Longe postea. W.

Stilicho] Socinus Constantini. W.

Comminus] Statim. W.

745 *Hostem*] Hannib. W.

746 *Acrem*] Fortem. W.

747 *Fabium*] Unus ex ccc. W.

750 *Statuis*] Imaginibus. W.

754 *Situ*] Neglegentia vel vetus-tate. W.

757 *Regnator*] Constantine. W.
 758 *Quo*] Illo. W.
 759 *Te*] Symmache. W.
 769 *Admittenda*] Non recipienda.
 W.

770 *Ab aruspice*] Ab Apolline, a magis. W.

771 *Patria*] Roma. W.

772 *Viandi*] Ad veritatem. W.

775 *Competa*] Competum dicitur, ubi multæ viæ competuntur. i. e. junguntur. W.

Eodem] Uno. W.

779 *Litant*] Sacrificant. W.

780 *Cunctis*] Esse. W.

783 *Axe*] Cælo. W.

784 *Incestus*] Pollutus. W.

785 *Ore*] De. W.

Mirmillonis] Scurræ. Mirmillo gladiator fuit; et ponitur pro omni homicida. W.

787 *Verna*] Vernalis. W.

790 *Piratis*] Marinis latronibus. W.

793 *Utriusque*] Boni et mali. W.

797 *Servat*] In die iudicii. W.

802 *Promptaque*] Quia servit omnibus. W.

804 *Capitalis*] Quo reus capite plecti debet. W.

808 *Garamans*] Pop. Siciliæ. W.

Alamannus] *Schwab*. W.

Galaula] Pop. in Oriente. W.

811 *Nostros*] Quos nos potamus. W.

812 *Onagris*] Onos, asinus: inde onager, agrestis. W.

813 *Suis*] Nominativ.

Nostro] Quo nos natamus. W.

814 *Fera*] Fortia. W.

818 *Rom. et barb.*] Christiana et gentilia. W.

816 *Bipedi*] Homini. W.

819 *Tuenda*] Quæ est servanda. W.

822 *Refert*] Distat vel interest, nulla distantia est. W.

823 *Terræ*] De terra. W.

825 *Discrimine*] Discretione. W.

826 *In medium*] In commune. W.

827 *Sordesceret*] Peccaret. W.

838 *Magis*] Dicam. W.

Erunt] Vana res. W.

842 *Nequit*] Non valet. W.

843 *Sparsis*] Divisis. W.

845 *Indage*] Investigatione. utrumque facit; indago, indaginis; et indago, indagis, indagazione. W.

846 *Longe*] Valde. pro, verius est, quam tu dicis. W.

847 *Anfractus*] Circuitus. W.

850 *Inficio*] Nego. infiteus, negator rationis meæ. W.

851 *Geminis*] In bonum et malum. W.

852 *Dubitant*] Ipsi mali. W.

857 *Thyrsigeri*] Thyrsum gerentis. W.

Rapit] Via. W.

Dionysia] Ad servitia, sacrificia vel festa. nam dionysius est bachus. W.

858 *Illicit*] Seducit.

Saturnalia] Saturni. W.

859 *Diespiter*] Jupiter ideo vocabatur, quia Deorum pater apud eos credebatur. pater diei. W.

861 *Lupercales*] Festa Panis, quæ ita celebrabantur, ut nudi per plateas cucurrissent homines. W.

862 *Megalesius*] Sacerdos Opis. a Megala civitate, in qua colebatur Berecinthia. W.

863 *Cæca*] Occulta. W.

868 *Isis*] Quæ et Inachi filia. W.

Serapis] Deus Ægyptiorum. maritus. W.

Grandi cauda] Quia genus simiorum est, qui magnas habent caudas, et ipsi Cercopitheci dicuntur, et aliud genus spina dicitur; quod est villosum: et tertium genus est sine cauda. W.

869 *Crocodillus*] Monstrum Ægypti. W.

Laverna] A lavando. W.

Priapus] Dens hortorum. W.

872 *Hinc*] Post hæc. W.

Erutectis] Erroribus. W.

873 *Carpunt*] Incedunt. W.

874 *Cali*] Veritatis. W.

875 *Sævo*] Sub diabolo. W.

878 *Discrim.*] Discretione. W.

- 881 *Unam*] Viam. W.
 883 *Clivo*] Veritate. W.
 884 *Prima*] Quæ ducit ad vitam.
 W.
Facies] Qualitas. W.
Tristis] In præsentī. W.
 887 *Pensare*] Recompensare. W.
 888 *Multiplīcis*] Scil. viæ. de via sinistra dicit. W.
 890 *Barbatos*] Fortes. W.
 891 *Illicit*] Sc. illos decipit. W.
Ambage] Circuitu. W.
 896 *Talem*] I. e. diabolum vel Symmachum. W.
 899 *Caribdim*] Voraginem. W.
 903 *Perplexa*] Difficilia. W.
 909 *Ultima*] In noviss. W.
Palladii] Sacrificiis Minervæ. W.
 913 *Ait*] Legatus. W.
Parcius] Minus. W.
 917 *Triptolemī*] Inventor frugum.
 W.
Cereris] Dea frumenti. W.
 918 *Penu*] Stipem. W.
 920 *Farios*] Ægyptios. W.
 921 *Stagnare*] Irrigare. W.
Canopi] Oppidum Ægypti. W.
 922 *Affert*] Nunciat. W.
Memphim] Ægyptum. civit. Ægypti.
 W.
Pelusiaca] Pelusium promunctorium Ægypti. W.
Fons] Nilus. W.
 927 *Nostras*] Proprias. W.
 935 *Æquor*] Campos. W.
 936 *Lybici*] Africani. W.
 938 *Acervos*] Cumulos. W.
 939 *Leontini*] Siculi. W.
Sulcator] Arator. W.
 940 *Lilybeo*] Siciliæ promunctorium, ubi abundat plurima annona. W.
 941 *Frangat*] Dissipet pro multitudine frugum. W.
 942 *Sardorum*] Pop. W.
Ergo] Ironice. W.
 944 *Pænus*] Africanus. W.
 945 *Remi*] Romano. W.
 946 *Suppeditat*] Sumministrat. W.
 947 *Circi*] Theatri. W.
 948 *Regio*] Pars. W.
Gradibus] Scenæ. W.
 949 *Sustinet*] Patitur. W.
Janiculi] Janiculus, mons est, ubi templum Jani erat, et multæ molæ constructæ. W.
Mota] Prius. W.
 953 *Manus*] Multitudines.
 956 *Tabidus*] Corruptus. W.
 957 *Sidere*] Sole. W.
 959 *Adulta*] Nata. W.
 962 *Jejunos*] Steriles. W.
 966 *Lare Pergameo*] Domo Pergamea. Trojano. W.
 967 *Genitor*] Laomedon, pater Priami, conduxit Neptunum, et ei primum promisit, ut ei Trojam ædificaret: sed non dato precio, illius instinctu iterum Græcis destruxit. W.
Mænia] Trojæ. W.
Fabris] Apolline et Neptuno. W.
 971 *Frix*] Trojanus. W.
Graius] Græcus. W.
 972 *Labant*] Vacillant. W.
Erroribus] De peccatis. W.
 973 *Legitimo*] A recto. W.
Discussa] Acta, compulsa. W.
 975 *Maligni*] Corrupti. W.
 976 *Culpam*] Corruptionem. W.
Vere tepenti] Si post ver tepens, et post Zephiros, glacies Aquilonis venit, tunc sterilitas venit. W.
 978 *Ambustum*] Exustum. W.
Caput] Spicam. pro iuitio ponitur.
 W.
Fuligine] Nigredine. W.
 981 *Fibram*] Radicem. W.
 982 *Residente*] Remanente. W.
 984 *Ancipites*] Acuti. W.
Subeunt] Crescunt. W.
 985 *Educat*] Nutrit. W.
 986 *Temperies*] Sc. aëris. W.
 990 *Excessu*] Prævaricatione. W.
 993 *Edita*] Prolata. W.
Futura] Sunt. W.
 996 *Proventibus*] Utilitatibus, fructibus. W.
 997 *Texuit*] Ordinavit. W.
Fluentes] Abundantes, venientes.
 W.
 998 *Astris iniquis*] Auris nequis. W.

Damnavit] Claudit. W.
 999 *Cassa*] Inutili. W.
Frustratus] Decipiens, sc. polus. W.
 1001 *Infido*] Quia nunquam in uno statu permanet. W.
 1004 *Reditu*] Fructu; quia labor post laborem venit. W.
 1007 *Rigare*] Placare. W.
 1008 *Terminus*] Lemes, *marksteint*. W.
Extis] In sacrificando. W.
 1010 *Bipenni*] Dolatura. W.
 1012 *Tempestatis*] Auræ. W.
Serenæ] Puræ. W.
 1014 *Magno*] Alimento. re. W.
Frugi] Abstinenter vel parce. W.
 1020 *Utriusque*] Terrenis et cælestibus. W.
 1022 *Assumptis*] Electis. W.
Colonis] Apostolis. W.
 1023 *Cavete*] Vitate. W.
 1026 *Luxuriat*] Abundat. W.
 1027 *Sideris*] Solis. W.
 1029 *Surgentem*] Crescentem. W.
 1031 *Aggere*] Itinere. W.
 1032 *Hæc*] Præcepta dedit. W.
 1036 *Cordis seg.*] Verbum prædicationis. W.
Disponit] Statuit. W.
 1039 *Extirpamus*] Evellimus. W.
 1043 *Glarea*] Terra petrosa vel harenosa. W.
 1045 *Effetis*] Infecundis, vacuatis. W.
Charismata] Dona Dei. W.
 1046 *Detrita*] Conculcata a demonibus. W.
 1047 *Intus*] Q. semine. W.
 1048 *Deserat*] In via, sed in bona terra. W.
 1050 *Sollertia*] Studium, si ita studiose hæc facta fuerint. W.
 1051 *Redigit*] Restituit. W.
Acrier] Fortius vel fortiter. W.
 1052 *Metuit*] Nostra fides. W.
 1053 *Gurculio*] *Hamster*, Vermis, pro diabolo. W.
 1055 *Pudor*] Castitas. W.
 1057 *Tenues*] Viles vel parvæ. W.
 1059 *Hinc*] Post hæc. W.

Decies] De viduis dicit modo. Decies seni sexaginta faciunt, et sex sexagenarius numerus viduis pertinet. W.

1060 *Horrea*] Sc. dico. W.
 1064 *Pudoris*] Castitatis. W.
 1068 *Vincula*] Conubia. B. W.
 1070 *Contenta*] Despecta. W.
Perit] Sponte. W.
 1072 *Cæcum*] Occultum. W.
 1074 *Ignem*] Amorem. W. minna.

B.

1075 *Resides*] Pigras, *erloschen*. W.

Faces] Amoris. W.
Adolere] Incendere. W.
 1076 *Obtendere*] Operire. W.
Flammea] Libidinosa. W.
 1077 *Præscripto*] In L. anno. B. in LXXX. anno. W.

Requirens] Vesta. W.
 1083 *Emeritas*] Veteranas, senio plenas. Emeriti dicuntur milites, quia cessant mereri. i. e. militare. W. B.

1086 *Adolet*] Incendit. B. W.
 1088 *Pilento*] Pilentum et esseda et petorritum, genus vehiculi sunt; et una eademque. W.

1089 *Attonita*] Stupenti. B. W.
Expectabilis] Desiderabilis. W.
 1090 *Cavea*] Theatri. W. B.
 1091 *Sanguinis*] Generationis. W.
 1092 *Congressus*] Certamina. W.

Vendita] Emta. quia ad hoc visebantur, ut in theatro ludis interficerentur. W.

1094 *Faleris*] Muliebribus ornamentis. Falera proprie ornamenta equorum. Et faleratum sermonem vocamus valde ornatum. B. W.

Lanistis] Gladiatoribus. W.
 1095 *O*] Ironice. W.
 1097 *Ait*] Dicit. B. W.
 1099 *Vitalibus*] Præcordiis. W.
 1100 *Secutor*] Gladiator. B. W.

02 *Latii*] Italici. W.
 1104 *Bene*] Male vel bene, dicit; quia aliquando ornate cingebant, aliquando turpiter. W.

1105 *Teniolis*] Summitas vittæ. sed hic pro tota tunica. W.

1106 *Lustrales*] Quæ lustrant. i. e. purgant. W.

1108 *Podii*] Circi vel theatri. B.W.

1109 *Faciem*] Gladiatoris. W.

1110 *Impacto*] Inmisso. W.

1113 *Quod*] Hoc. W.

1114 *Dux*] O Theodosi. B. ad Constantinum loquitur, filium Constantini. Theodosius. W.

1116 *Vacat*] Residuus est. B.

Paterni] Archadii. B. W.

1121 *Dux*] O Theodosi. B.

1123 *Tingui*] Maculari. W. immolari. B.

1124 *Litari*] Sacrificari. B. W.

1125 *Voluptas*] Delectatio aliorum. W.

1126 *Cadibus*] Miserorum. W.

1127 *Harena*] Theatrum.

DIPTYCHON.

16 *Ferri*] Dari. B.

26 *Crateram*] Scyfum. B.

54 *Vitreco*] Lucido. B.

56 *Pinxit*] Figuravit. B.

64 *Ignibus*] Gentibus. B.

70 *Pone*] Juxta. B.

72 *In agros*] Ecclesiæ. B.

84 *Gaza*] Bona operatio. B.

Barbara] Inculti mores. B.

95 *Gradibus*] Lineis; sc. cum vespere. B.

159 *Hic*] Talis. W.

180 *Damnatos*] Ablatos. W.

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS CODICUM MSS.

AURELII PRUDENTII

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

In Museo Britannico.

In *Biblioth. Harl.* 2599. Cod. membran. sæc. xv. continens, cum aliis quibusdam, duo poëmata Prudentii. Sine annot. et gloss.

N. 3023. Cod. membran. in 8vo. sæc. xii. continens Aurelii Prudentii Hymnorum Librum diurnis Actionibus aptum.

N. 3093. Cod. membran. continens, inter alia, quædam Prudentii. Sine not. et glossis.

N. 3093. Cod. membran. valde antiquus, fortasse sæc. xi. in fol. min. continens, cum Juvenci Presbyteri Evangelica Historia, 4. Libb. in versu heroico, et Aur. Prudentii Psychomachiam, cum aliis Christianis Poëticis. Sine gloss. et annotationibus.

N. 3872. Cod. partim chartac. partim membran. continens, cum aliis variis, tam prosaicis, quam poëticis, 4. Aur. Prudentii Hymnorum Librum, sæc. xiv. Scriptum est anno Dom. 1303. Sine annot. et glossis.

N. 4992. Aurelii Prudentii Opera. Hic Cod. est membran. bene scriptus, sed hiatibus et transpositionibus plurimis vitiatus. Antiquitatem sapit; ætatem nempe xiii. Sine annotationibus et glossis. Ad finem legitur: 'P. Mirallii Galæsii.'

Inter Codices *Cottonianos*, Titus D. xvi. Cod. membran. complectens, inter alia, 1. librum Philosophiæ Prudentii

(sic script.). Continet versus quosdam in partes Veteris Testamenti, et in quasdam virtutes et vitia. Sæc. XIV.

Cleopatra, C. VIII. Cod. membran. continens, inter alia, carmina quædam Prudentii, literis Saxonice scripta. Notas et Figuras habet quamplurimas.

Inter Codices *Burneianos*, N. 247. Cod. chartac. continens Poëmata Sedulii et Prudentii, sæc. XV. cum collationibus quibusdam ad paginas Editionis Faustini Arevali, quæ edita est Romæ, 1788-9. Sine not. et gloss. sed nitide scriptus. Præfigitur, diversa manu et diversa charta, hujus codicis ampla descriptio, Gallice scripta a L'Abbé St. Leger.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl.* F. 1. 17. Cod. memb. in fol. sæc. XII. in quo, nempe foliis 283. 295. sunt quædam Prudentii.

F. 3. 6. Cod. membran. Prudentii. Præfigitur: 'Hunc librum dat Leofricus Episcopus Ecclesiæ Sancti Petri Apostoli in Exonia ad sedem suam Episcopalem pro remedio animæ suæ ad utilitatem successorum suorum. Si quis autem illum inde abstulerit, perpetuæ maledictioni subiaceat. fiat.' Sæc. XI. 'Hunc quippe Leofricum,' ait Heinsius, in præf. ad edit. suam Amstel. 1667. 'Exoniensi sedi præfuisse sub annum millesimum sexagesimum aut septuagesimum redemptionis nostræ ex Annalibus Britannicis patet.' Hunc codicem excussit idem Heinsius.

G. 1. 5. Tractatus super *Ædificium Prudentii*: memb. sæc. XIII.

Gg. 5. 35. Aurelii Prudentii *Psychomachia*. Cod. memb. *Canonici*. Inter hos Codd. unus est, qui Sedulii et Prudentii carmina complectitur.

Inter Codices Mss. et impressos cum notis Mss. olim *D'Orvillianos*, X. 1. 5, 36. Prudentius c. Symmachum. 1—34.—Præf. Peristeph. 34. a.—Enchiridion. 34. b—38. a.—Apotheosis. 38. a—57. b.—Amartigenia. 57. b—74. b.—Codex membr. in 4to.

X. 1. 6, 4.—2. Collatio Prudentii cum Cod. Cantab. Contulit cl. Lutkenius Danus. pp. 19. Ms. in 4to.

X. 2. infr. 2, 6. Inter Miscellanea, 11. In Prudentium, Hanov. 1613. Varr. Lectt. Mss. pp. 2.

Hæc D'Orvilliana ex Catal. cl. Gaisfordi, Oxon. 1806. 4to.

Editio Prudentii a Vict. Gisellino curata, Paris. 1562. extat in Biblioth. Bodl. cum notis Mss. et in eadem duo libri adv. Symmachum, cura Fr. Jureti, cum notis plurimis Mss.

In Biblioth. *Coll. Oriel.* est Cod. memb. elegans et antiquus. 'Incipit Præfatio Prudentii : ' Explicit Aurelii Prudentii adv. Symmachum Lib. II.' Continet paucas annotationes, cum explicationibus metrorum, ad odas singulas præfixis. Sæc. XIV.

Codices Cantabrigienses.

In *Biblioth. Publ.* secundum Catalogum Mss. Angl. nullus Prudentii codex asservatur. Tres vero codd. suos obtinent locos in *Privilegiis Cantabrigiæ*, Vol. I. p. 627. videlicet, Liber Historiarum, N. 1119. 6. N. 1552. 7. et Psychomachia, N. 1552. 6.

In Biblioth. *Coll. SS. Trin.* tres, nō fallimur, sunt Codd. Prudentii, quorum duo, 6000. 160. et 6007. 163. Cat. Mss. Angl. et Hib. inter Codd. Thomæ Galei numerantur.

In Biblioth. *S. Benedicti*, notandi sunt tres codices. N. 23. in Catalogo Nasmithi, est valde insignis tam ob materiam quam ob antiquitatem. Est codex membran. in fol. In parte priori hæc verba legenda sunt : ' Aurelii Prudentii Clementis Psychomachia, iconibus et allegoricis, curiosorum aspectu non indignis, 89. ornata.' Ex his iconicis 50. tam Saxonicas quam Latinas Inscriptiones continent.

Psychomachiam sequuntur alia poëmata, quorum tituli omnes a Nasmitho colliguntur, portionibus separatis, usque ad 18. inclusive, quæ ultima continet fragmentum Libri primi contra Symmachum.

Pars posterior hujus codicis, ait Nasmithus, sæc. XI. exarata est.

Nec minus insignis est N. CCXXII. quæ describitur a Nasmitho ut Codex membran. venerandæ antiquitatis : in cujus fronte inscriptio legitur, literis capitalibus, et lineis alternatim rubris et nigris. Dedit Nasmithus Rubricam Poëmatum usque ad numerum 38. inclusive.

N. 448. etiam magnam sapit antiquitatem, partim literis Saxonice scriptus : est Cod. membran. in 4to min. continens alia multa, et art. 8. caractere Latino vetustiori, Versus, seu Hymnos Prudentii de Historia Veteris et Novi Testamenti.

Codex Eboracensis.

Inter Mss. in biblioth. Ecclesiæ Cathedralis S. Petri apud Eboracum quædam sunt tam Scriptorum Classicorum, quam ecclesiasticorum ; inter quæ codex est Ms. qui continet, cum multis aliis, Poëmata Sedulii de Veteri et Novo Testamento, et Prudentii.

Codex Dunelmensis.

Bibliotheca Ecclesiæ Cathedralis apud *Dunelmum*, scriptis ecclesiasticis et patrum referta, unum possidet volumen, in fol. quod Prudentii opera continet.

Codex Dubliniensis.

Bibliotheca Collegii S. Trinitatis apud Dublinium, quæ dives est libris Mss. tam antiquis, quam recentioribus, quarum plurimæ erant Jacobi Usseri, Archiepiscopi, unum habet, qui, cum multis aliis, continet Aurelii Prudentii in utrumque Testamentum Tetrasticha. Catal. Librorum Mss. Angliæ et Hiberniæ.

ADDITAMENTUM,

DE EDITIONIBUS PRUDENTII.

NULLA Prudentii editio Bipontina prodiit. Loco igitur Editionum Recensus, quem excerpere solemus e Bipontinis, accipiat lector Parmensis editoris dissertatiunculam de editionibus quam supra, p. 34. jam dedimus: magis tamen curtam, quam Bipontini solent, editionum recensionem iste fecit, eas tantum memorans quæ melioris notæ visæ sint. Quasdam ab eo omissas lectori hic supeditamus.

Recte affirmat editor Parmensis Aldi editionem (a. 1501.) non esse editionem principem, ut Aldus venditavit: sed minus recte, ut videtur, (quamvis ita citatur a Fabricio,) refert ad annum 1472. Editio Daventriensis, quæ anno 1472. vulgata creditur, tunc non prodiisse videtur. La Serna Santander, qui huic editioni totum se dedit, eam typographo Passiroed attribuit, circa a. 1490. Vid. Dibdini Introd. to Gr. and Lat. Classics, et ejusdem Biblioth. Spencer.

Prudentii Enchiridion, Lips. per Jac. Thanner. 1494.

Aurelii Clementis Prudentii Opera Poëtica ex editione Rob. Langii, Daventriæ 1495. 4to.

In Bibliotheca Spenceriana tres extant Prudentii editiones, quarum duæ sunt sine anno et loco, altera sine anno.

Prosperi Epigrammata de virtutibus et vitiis, cum Aurelii Prudentii operibus poëticis, sine loco et anno, sed circa 1500.

De editionibus, vel, ut alii mallent, editione Aldi, 1501—2. iis, quæ notat Editor Parmensis, conferri debent, quæ Renouard elaborate narrat Annal. de L'Imprimerie des Aldes. Istius Aldinæ Editionis, quæ (secundum Editorem) tertia esset, nulla est mentio apud Renouard. De Edit. Aldina (rarissima quidem,) a. 1501. accipe quæ leguntur in Biblioth. Askeuiana: 'Est hæc vetusta Aldi

senioris, et a diligentissimo Maittario prætermisſa, Editio.' At ſecundum Dibdinum hoc ipſum Aſkeuii Exemplar non eſt genuina Aldi Editio.

Aurelii Prudentii Clementis Liber Historiarum. In calce ſic legitur: ' Per Baccularium Wolfgangum Monacenſem impreſſus, et per Magiſtrum Erasmum Heyneman Leptzenſem diligenter emendatus.' Lips. 1503. 4to.

Carmen in Romanum Martyrem, cum Commentario Murelii Ruremundenſis, prodiit Coloniae 1507. 4to.

Hymni Aurelii Prudentii Clementis, viri conſularis, &c. Edidit Rud. Agricola. Viennae 1515. 4to.

In Prudentii de Miraculis Chriſti Hymnum ad omnes horas Jac. Spiegel Sebeſtadienſis Interpretatio, ſatis quidem longa, deſcribitur vero ut docta. Sebeſtadii. 1520. Fol. Textus ſequitur inprimis Editionem Aldinam.

Prudentii Opera, Antv. 1525. 12mo. 1545. 16mo. 1562. 8vo. In Muſ. Brit.

Prudentius cum notis Sichardi et Deſ. Erasmi, 1553. 16mo.

Orationes quæ in Univerſali Eccleſia (ſic Harleſius) decantantur. Apud Granatam, 1567.

Georgius Fabricius Chemnicenſis (ut notat Jo. Alb. Fabricius, in Bibl. Lat.) in tres Pæanas Prudentii et in Hymnos tres alios Prudentii in Romanum Martyrem edidit Expositionem Lips. 1568. 8vo.

Prudentii Libri duo adv. Symmachum, cum notis Fr. Jureti, Paris. 1580.

Prudentii Vita et Opera Paris. 1589. et Col. Agr. 1618. Paris. 1624. et ex Officina Plantiniana Raphelengii 1610. 8vo.

Prudentii Vita et Opera, Lugd. 1603.

Prudentius cum commentariis Is. Grangæi, Par. 1614. 8vo.

Expoſitio, quæ aurea vocata eſt, una cum textu, ab Antonii Nebriffenſis caſtigatone feliciter expreſſa, Cæſar-Auguſtæ 1620. 4to.—Alia editio, Lucronii 1529. 4to.—Alia Stellæ, per Cæſar-Auguſtanum bibliopolam 1563. 4to.

Prudentii Hymnus de Christi Domini et Salvatoris nostri Natali, commentario illustratus : ed. August. Buchnerus Witteberg. 1643. 8vo.

Hymni duo Cathemerinon : 1. Jejunantium. 2. Post Jejunium cum notis : subjungitur Calisto de Jejuniiis, Hanov. 1655. 4to.

Hymni selecti, cum notis Vorstii, Lips. 1675. 8vo.

Prudentius extat in Corpore Poëtarum Latinorum a Mich. Maittario edito, Lond. 1721. 2 vol. fol.

Hymni de variis Martyribus, cum codicibus collati et illustrati, in Theod. Ruinarti Actis Martyrum. Veronæ, 1731. fol.

Hymnum de Martyrio S. Laurentii ex recensione Theodori Ruinarti, de novo recensuit Jo. Adam Schier, Lips. 1763. 8vo.

Editionis Parmensis, cujus textum in hac nostra secuti sumus, titulus est : ‘Aurelii Prudentii Clementis V. C. opera omnia, nunc primum cum codd. Vaticanis collata, Præfatione, Variantibus Lectionibus, Notis, ac rerum verborumque Indice locupletissimo aucta et illustrata : Parmæ, ex Regio Typographeo, 1788. facultate obtenta.’ 2 vol. 4to. Est satis magnifica, in apparatu typographico, ut sunt pæne omnes editiones Bodonienses. Præfatio et annotationes copiosæ sunt. Editor est Teoli, Gr. Linguae Professor in Collegio Sapientiæ.

A. Prudentii, &c. ad optimas quasque editiones et Mss. Codices Romanos aliosque recognita et correctæ ; glossis Isonis Magistri, et aliis veterum, nunc primum e Mss. depromptis, cum Prolegom. Comment. &c. Edente Faustino Arevalo, cum figg. æneis et monumentis sacris. Romæ 2. vol. 4to. Prolegomena et Annotationes valde laudantur.

Inter varias Prudentii Editiones non obtigit nobis videre ullam versionem ex Latina in aliam linguam. Multæ Observationes vero aut Animadversiones, aut si quid alia, extant sine Poëmatibus. Talia sunt quæ profert Nouveau Dictionnaire Historique, et Fabricius Biblioth. Lat. et alia Diction. Biograph. sub voce Prudentius ; et quæ Jortinus

in *Animadvers. in Prudentium in Miscell. Obs.* vol. III. p. 320. sqq. et Em. Merian, *Observatt. Crit. in quædam Prudentii loca*, Basil. 1789. 4to. et Isaac. Grangæus in *Comment. in Aur. Prudentii Libros II. adv. Symmachum*, Par. 1614. 8vo. Et omnes quidem pæne qui ediderunt Prudentii Opera, de vita ejus satis ample scripserunt.

Addas etiam Tillemont. *Memor. Ecclesiast.* vol. x. p. 560. sqq. et Joannem Petrum Ludewig, in *Vita Prudentii Witeburg.* 1692. cum uno et altero scriptore, qui ab erudito Fabricio citatur. Notandum sit (hoc in transitu) ex eo, quod Fabricius dicit de *Editione Aldina 1502.* Editionem a. 1501. sibi etiam non notam esse. Sub ejusdem Fabricii auctoritate quosdam prætermisimus editores, ‘qui,’ ut ipse ait, ‘merito ab Interpretum Prudentii numero sint expungendi.’

INDEX

IN

PRUDENTIUM.

A. Apotheosim, *C.* hymnos Cathemerinon, *D.* Diptychon, *H.* Hamartigeniam, *P.* hymnos Peristephanon, *Ps.* Psychomachiam, *S.* contra Symmachum, significant. Quod si *Pr.* alicui harum literarum subjungitur, Præfationem designat. Quando vero duo numeri reperiuntur, prior hymnum denotat, alter vero versum.

A (præ.) *C.* iv, 15 luce prima in vesperum ii, 108 solis ortu ad exitum xii, 91

Aaron *Ps.* 548. 884

Ab *C.* iv, 10. v, 100. 135. vi, 35. vii, 28. *H.* 183 æterno *A.* pr. i, 3 ævo *P.* x, 416 æthere *P.* ix, 85 alto culmine *C.* i, 29 aëre *C.* x, 199 throno regnans Christus *P.* i, 67. 68 ictu rubet *P.* ix, 50 imo cespite *C.* x, 123 fundo *C.* ix, 38 ore *P.* x, 128 ungue usque ad capillum *P.* i, 110 urbe procul *P.* iii, 38 usque *C.* iii, 25

Abscissa (abl.) *P.* iv, 123

Abscisum *D.* 134

Abde *A.* 771. *Ps.* 91

Abdi *D.* 26

Abdicata (plur.) *P.* xiii, 52

Abdidit *C.* ix, 80

Abdit *Ps.* 520

Abdita (nom. sing.) *C.* iii, 92. xii, 19.

H. 401 rure *P.* iii, 38 (plur.) *A.* 637.

H. 538. 894. *S.* ii, 332 cordis *P.* ii,

344 costarum *P.* v, 114 leti *A.* 744

Abditam *P.* x, 449

Abditis *P.* ii, 81. 543

Abdito *C.* v, 119

Abditum *S.* i, pr. 52

Abdomina *P.* x, 918

Abducta (abl.) *S.* i, 478

Abductam *A.* 899

Abel *P.* v, 372. *H.* pr. 23. *D.* 7

Abelis *P.* x, 829

Abessalon *H.* 565. 578. 581

Abesse *P.* ii, 34

Abest *P.* ii, 61 ex animo dolor *P.* iii, 143

Abesto *C.* iii, 176 timor omnis *S.* ii, 736

Abeunte *P.* iii, 166

Abfuerit *P.* iii, 125

Abi (imper.) *A.* 411

Abicit *Ps.* 149

Abiectus *S.* i, pr. 38

Abiens *P.* x, 816

Abies *A.* 520

Abigit *H.* 900. *Ps.* 632

Abire *C.* iii, 45. *P.* xiii, 96

Abjuncta (n. s.) *S.* ii, 816

Abjunctas *P.* ii, 441

Abjurare *A.* 223

Abluantur *C.* ix, 32

Abluisti *P.* xiii, 58

Abluit *P.* vii, 15. *H.* 669. *Ps.* 100

Ablutum *Ps.* 106

Ablutura (plur.) *A.* 684

Abnepotes *P.* x, 179

Abnuo *A.* 824

Abolens *P.* iv, 126. *Ps.* 103

Abolent *H.* 460

Abolentur *P.* ix, 53

Abolere *C.* x, 18. *S.* ii, 411

Abolet *H.* 650. 667

Aboleverit *C.* pr. 30

Abolla (abl.) *S.* i, 556

Abomineris *P.* v, 180

Delph. et Var. Clas.

Ind. Prud.

A

- Abradit Ps. 463
 Abraditur P. x, 500
 Abræ A. 373
 Abraham C. xii, 43. A. 364
 Abraham A. 363. Ps. pr. 4. D. 17
 Abram A. 28. Ps. pr. ii, 4. 19. 34
 Abriperent P. x, 816
 Abscide P. xi, 65
 Abscidere A. 950
 Abscideret P. x, 975
 Abscondat P. v, 464
 Abscondere Ps. 562
 Absconditum C. ix, 46
 Absconditur P. i, 88
 Absens A. 119
 Absentem diem C. v, 27
 Absentis P. i, 167
 Absistite P. i, 64
 Absit C. iii, 58. P. i, 60. x, 123. 691.
 A. 284. 487. S. i, 39. 447
 Absolvam P. iv, 195
 Absolvas P. vii, 79
 Absolve vinculis sæculi P. ii, 584
 Absolverent C. xii, 147
 Absolvit iugo Israël C. xii, 160
 Absolvitur P. ii, 138
 Absoluta anima vinculis P. x, 110
 Absonis modis P. x, 12
 Absorbentur S. ii, 930
 Absque A. 43. H. 182 fraude P. x,
 998
 Absterge Christe hoc dedecus P. ii, 453
 Abstinenti modus C. viii, 65
 Abstinencia (abl.) C. vii, 66
 Abstinet Ps. 451
 Abstulit P. i, 75
 Absunt S. ii, 818
 Absurde (adv.) A. 884
 Abundans P. x, 1053. S. ii, 886 munere
 H. 709
 Abundat P. pr. 4
 Abyssi H. 834
 Abyssus A. 781. Ps. 91
 Abyssum D. 170
 Ac C. pr. xi, 12. i, 7. iv, 27. 36. 91.
 P. iv, 117. vi, 19. ix, 87. x, 751
 Accedere A. 32 Christo 163
 Accedit P. x, 131
 Accensis A. 65
 Accensus furor P. xiv, 63
 Accepere A. 133
 Acceperit S. ii, 452
 Accidet P. pr. 33
 Accinctus studio humandi C. x, 75
 Accingere (indic.) P. x, 421
 Accingunt se gladiis C. v, 49. 50
 Accipe P. v, 57. H. 721
 Accipias S. ii, 271
 Accipiat S. ii, 380
 Accipiens A. 904. D. 6
 Accipit C. x, 47. P. x, 1076. xi, 227.
 A. 682. 873. S. i, 114. 387. ii, 255
 Accirent S. i, 186
 Accitas A. 474
 Accitus P. vi, 13. x, 896
 Accola (n. s.) H. 497
 Accubantum C. ix, 60
 Accubitus A. 713
 Accumulant S. i, 153
 Accumularat in altum caput crinibus
 Ps. 183. 184
 Accumulata (n. s.) P. xi, 230
 Accuset H. 525
 Acer P. iv, 155. S. ii, 46. 161
 Acerba (n. s.) H. 196 (plur.) S. ii, 149
 Acerbam Ps. 444
 Acerbi (gen.) A. 897
 Acerbo Ps. 798
 Acerbum P. x, 260
 Acerbus H. 123
 Acerram A. 198
 Acervis C. vi, 68. P. xi, 11
 Acervos S. ii, 938
 Acervum S. ii, 1052
 Acetum A. 99
 Achar Ps. 537
 Acheldemah D. 153
 Acheronticis stagnis C. v, 128
 Acidis medullis H. 197
 Acie A. 21. S. ii, 743 culparum Ps.
 683
 Aciem H. 90. 415. 896. Ps. 102. 141.
 195. 241. 499. S. ii, 99. 167 gladii
 H. 152
 Acies (n. s.) C. v, 48. P. v, 319. xi,
 203. A. 11. H. iv, 875. Ps. x, 265.
 340. 433. 569. S. i, 643 (plur.) A.
 539. Ps. 110. S. i, 284. ii, 522
 Acisclum P. iv, 19
 Acquiritur P. x, 511
 Acrem S. ii, 746
 Acres S. ii, 400
 Acri P. vi, 158 imperio H. 713. 714
 Acrior P. v, 132
 Acrioris P. xiii, 71
 Acris S. ii, 543 excellentiæ heros P. x,
 52
 Acriter P. iv, 186
 Acris (adv.) P. x, 694. 795. S. ii,
 100. 1051
 Acroma festivum P. ii, 324
 Acta lex carnaliter A. 510 (abl.) P. x,
 1012. S. i, 136
 Actiacis S. ii, 527
 Actio S. ii, 458
 Actu C. iv, 77. vi, 40. 140. Ps. 767
 Actum est S. ii, 553. 618
 Actus (plur. : sub.) C. ii, 107 (adj.) P.

- x. 852. xiii. 10. A. 1008. S. i.
 pr. 7
Acuens C. iv, 80
Acuit H. 226
Acumen Ps. 675. S. ii, 273 ignis P. x,
 369
Acumina A. 63 ferrea P. ix, 51 dolo-
 rum P. ix, 8 oris solvit S. i. pr.
 39
Acuminata (plur.) P. v, 259
Acumine C. iii, 49. vii, 23. P. x, 1019.
 A. 12
Acus (plur.) P. x, 1077
Acuta (plur.) Ps. 443
Acutis P. ix, 44. A. 56. S. ii, 1030 lu-
 minibus H. 901
Acuto A. 559 vertice Ps. 731
Acutos P. x, 550 sonitus A. 847
Acutum P. x, 797
Ad C. i, 4. 24. 25. iii, 200. 205. iv, 52
 aram P. ii, 38 thronum Patris (ante)
 P. v, 548 tribunal stant P. vi, 32
 gaudia coeunt P. xii, 1 pedes P. x,
 151 praecepta Christi C. ix, 65 ossa
 secat P. iii, 134 poenam vocat P. vi,
 22. 23 vincla rapi H. 430 speciem
 S. i, 250 a solis ortu ad exitum C. xii,
 91 ungue ab imo usque ad capillum
 P. i, 110 (post usque) C. iv, 30
Ad usque Ps. 384. 634 solis obitum P.
 xi, 190
Adacto gladio Ps. 49. 50
Adactum Ps. 489
Adæ A. 691. 911. H. 698
Adam A. 926. 1008. 1010. H. 847. Ps.
 226. S. ii, 827. D. 3
Adamante Ps. 125
Addamus P. x, 1051
Addens P. x, 1112
Addentem H. 257
Addere (infin.) Ps. 748. (sec. pers. ind.
 pass.) P. v, 288
Addicat S. ii, 157
Addicere H. 194. Ps. 897
Addicit H. 335
Addicitor S. ii, 1069
Addita (n. s.) P. xiv, 14 (plur.) ii,
 77
Addictam S. ii, 499
Addictis H. 431. Ps. 874
Addictum H. 437
Addiderat P. xi, 133
Addidit P. xi, 188. H. 319. S. ii, 358
Addit C. viii, 21. P. v, 253. x, 458.
 922. A. 882. Ps. 417. 865. S. ii, 75
Addita (nom. sing.) Ps. 184. S. i, 489
 (abl.) C. i, 11 (plur.) A. 729
Additis (adj.) P. iv, 181. Ps. pr. 57
Additur H. 291. S. i, 143
Additus P. x, 875. A. 133
Addo P. ii, 297. S. ii, 811
Addubitas Ps. 623
Addunt S. ii, 1105
Adduntur P. xi, 221
Adeat P. xi, 216
Ademerat C. x, 164
Ademta (sing. nom.) S. ii, 1070
Ademto Ps. 482. D. 190
Adeo (verb.) P. ix, 105
Adeon' P. ii, 327
Adeone P. ii, 325
Aderit S. ii, 30
Ades C. vi, 1. A. 747. S. ii, 633 huc
 483
Adeso succo C. x, 104
Adesse C. i, 31. ix, 54. xii, 94. P. v,
 274. x, 664. A. 1056
Adest C. v, 61. P. ix, 44. xi, 208. A.
 118. 120. 327. 409. 698. 992. S. ii,
 16. 331. 888. D. 83
Adesto C. vii, 3. P. v, 515
Adeunt P. vi, 28
Adhibebo S. ii, 189
Adhibere S. i, 24
Adhinnivit S. i, 58
Adjecere S. i, 251
Adjeceris tempus labori C. i, 12
Adjecisse A. 691
Adjecta (sing. nom.) Ps. pr. 3
Adjectus S. i, 556
Adigunt S. ii, 464
Adimas A. 185
Adimunt A. 557
Adire C. x, 163. xii, 88. A. 21. 890.
 1021. S. i, 332. 358
Adiri P. xii, 19. A. 76
Adit P. iii, 64. A. 581. Ps. 844. S. ii,
 790. 1061
Aditu Ps. 594
Aditus (pl. sub.) P. xi, 187
Administrat dies reciprocatis circulis
 (sol) P. x, 574
Admiscenda (sing. nom.) A. 17 (plur.)
 157
Admiscere A. 1040
Admittenda (plur.) S. ii, 769
Admittere A. 896
Admota (sing. nom.) P. v, 318
Adolent S. i, pr. 68
Adolentur S. i, 222
Adolere S. ii, 1075 Deis mortiferis je-
 cur pecudis P. iii, 29. 30
Adolet S. ii, 1086
Adolevimus Ps. 223
Adolevit in annos calido S. ii, 329
Adonim P. x, 228

- Adoperta tenebris* (sing. nom.) P. iii, 58
Adopertas Ps. 265
Adoptivum H. 48
Adora P. x, 253
Adorant P. x, 1048. D. 112
Adoras S. i, 407. ii, 870
Adorat C. xi, 8. 83. P. xi, 189. xiv, 86. A. 418. H. 152. S. i, 192
Adoratæ (gen.) P. iv, 38
Adoratis (adj.) S. ii, 711
Adoratum A. 648
Adoravit S. i, 496
Adorem P. x, 177
Adornat P. v, 510
Adoro A. 135. 598. S. ii, 664
Adortus H. 146
Adsies præsto P. ii, 569
Adsit P. x, 655. 686. 886. A. 920 præsidio Christus Ps. 910
Advena (nom.) Ps. pr. 17. S. i, 56
Advenæ lucis P. v, 351
Advenas P. xiv, 5
Advenio S. i, 45
Advenit P. i, 10. A. 601
Adventante D. 97
Adventantis S. i, 482
Adventu P. x, 38
Adventum A. 373. 424 lethi H. 538
Adventus (sing. nom.) P. x, 624 (gen.) A. 420
Adversa (abl.) P. xi, 225
Adversis D. 64
Adversum (adj.) Ps. 197
Advertat P. ii, 441
Adulta (sing. nom.) S. ii, 959
Adulter C. ii, 24. P. ii, 465. S. i, 135. 285
Adultera (plur.) H. 217
Adulterium H. 398. 634
Adulteros P. x, 185
Adulto H. 595
Adumbrata (sing. nom.) P. x, 629 (abl.) H. 336
Adumbratæ (gen.) Ps. 556
Adumbret S. ii, 56
Aduncis unguibus P. ii, 243
Advocat S. i, 258
Advolare C. iv, 55
Advolare P. vi, 116
Advolitans S. ii, 574
Advolvebar tumulto P. ix, 5
Advolve P. ii, 533 plantis Hercules A. 456. 457
Advolvitur H. 406. D. 142
Adurat H. 967
Adure P. iii, 91
Adusque P. x, 560. 763. A. 983. 1608. H. 951. S. i, 112 cœlum P. x, 364
Adusta cutis P. ii, 386
Adusti (plur.) P. vi, 105
Adytis S. i, 246. 292. ii, 770
Æde S. ii, 66
Ædem P. ii, 527. x, 346
Ædes (plur.) S. i, 586
Ædibus S. ii, 450. D. 161
Ædícula (nom.) P. xi, 184
Ædificantes D. 123
Ædificare A. 799
Ædificat D. 81
Ædificata (plur.) A. 513
Ædificet D. 84
Ædituus P. ix, 17
Æger C. ix, 69. S. ii, 136 corruptelis animi et corporis P. xi, 177 morarum tædio P. v, 355
Ægida S. ii, 651
Ægra viribus ætas S. ii, 322
Ægram rubiginem pectoris C. vii, 205 vitii urbem S. i, 1
Ægras H. 390
Ægre P. xi, 227. S. i, 576. ii, 436
Ægri (gen.) C. vi, 19
Ægris A. 703
Ægritudo C. ix, 67
Ægros C. i, 6
Ægrum C. viii, 63. P. x, 482. S. ii, 987
Ægypte C. xii, 203
Ægyptia plaga (nom.) A. 360
Ægyptiæ plagæ (gen.) P. ii, 381
Ægyptio C. xii, 159
Ægyptios P. x, 254
Ægypto S. ii, 528
Ægyptum H. 471
Æmilianus P. vi, 34
Æmula (sing.) C. v, 27. Ps. 779 (plur.) A. 390
Æmulæ vocis P. v, 315
Æmulando P. xii, 13
Æmulas A. pr. ii, 46
Æmulator H. pr. 31
Æmulus H. pr. 15. 178
Æneadæ A. 447
Æneadas S. i, 286
Æneadum S. ii, 541
Æneus S. i, 102
Ænigmata vultus C. x, 136
Ænigmatum P. ii, 118
Ænipedium S. i, 351
Ænis lammis S. i, 438
Ænos Ps. 463
Æoliæ S. i, 308
Æqua (sing. nom.) S. ii, 414 (plur.) S. i, 617
Æquanda (plur.) C. xii, 45

- Æquare S. ii, 697
 Æquat C. viii, 58
 Æque P. vii, 19. H. 534. S. ii, 787
 Æquiparare C. iii, 85
 Æquiparabile H. 79
 Æquis P. xi, 201. A. 931. S. ii, 419
 Æquo P. iv, 11. x, 1134. Ps. 221. 737
 Æquor C. ix, 38. P. v, 456. xi, 71. S. ii, 935
 Æquora C. iii, 46. A. 652. S. ii. pr. 27
 Æquore C. v, 68. P. vii, 16. xi, 185. Ps. 258
 Æquoreæ (sing.) A. 667
 Æquoreas H. 109
 Æquoreum H. 472
 Æquoreus P. xi, 48
 Æquoris P. v, 477. ix, 53. x, 947
 Æquos H. 107
 Æquum est P. x, 91 se præstare A. 205. 206
 Ær A. 842. H. 89. 517. 729. S. i, 413. ii, 801. 956
 Æra C. xi, 35. P. ii, 483. Ps. 515. 636. S. ii, 752
 Æra H. 382. 817. 850. Ps. 305. S. i. pr. 38. 425
 Ærarium P. ii, 90
 Æratam faciem S. ii, 1109
 Ærato H. 489
 Ære P. pr. 16. x, 232. 266. A. 386. Ps. 236. S. i, 55. 227. 598. D. 47 canoro H. 481
 Ære C. iii, 39. x, 109. A. 1015. H. 533. Ps. 733. S. i, 11
 Ærea (sing. nom.) Ps. 140
 Æria (plur.) A. 1014
 Æriam A. 1011
 Ærias S. i, 448
 Æriis S. ii, 856
 Ærio C. iii, 73. H. 504. S. ii, 786
 Ærios A. 1012. H. 880
 Æris P. x, 277. 702. A. 724. S. i, 347 materia expolita C. iv, 41. 42
 Æris H. 889. S. ii, 781. 820. 976
 Ærium A. 957. 1013. H. 368. 795
 Ærugine Ps. 601
 Ærugo S. i, 440
 Æsculapii P. x, 257
 Æstibus C. v, 85
 Æstimat H. 869. D. 6
 Æstimem P. x, 153
 Æstivi (gen.) S. ii, 789
 Æstu P. v, 496. H. 786. 965. S. ii, 1026 vitiorum H. 279
 Æstuans sitim honoris P. ii, 250 procellis mens C. vi, 13
 Æstuante P. xiii, 24 culpa C. iv, 23
 Æstuantem C. vii, 156
 Æstuantibus C. vii, 125
 Æstuantis P. x, 717
 Æstuas P. ix, 96
 Æstuat P. v, 202. x, 1030. xi, 228. H. 598. Ps. 491. 907 sapor H. 233
 Æstuet P. x, 732
 Æstuosus fervor P. x, 489
 Æstus (sing. nom.) C. ix, 113. S. ii, 1044 (plur.) P. x, 329
 Ætas C. pr. 7. P. x, 739. 1116. Ps. 848. S. i, 84. ii, 229. 321. 751. 1018 omnis civium C. vii, 144
 Ætate P. x, 632. S. i, 245
 Ætatulæ (dat.) P. x, 677
 Ætatulam P. x, 614
 Ætatum S. i, 199
 Æterna (sing. nom.) P. v, 245 (abl.) H. 109. Ps. 108 nocte H. 176 (plur.) A. 505. S. ii, 110
 Æternæ (gen.) C. ix, 81. P. ii, 555. x, 432. S. ii, 333. D. 148 (plur.) A. 534
 Æternam Ps. 583
 Æternas Ps. 888. S. i, 510
 Æterne C. xi, 78. P. xiv, 81
 Æterni (sing.) P. ii, 262. vii, 55. xi, 173 magistri C. viii, 17 regis P. i, 18
 Æternis H. 858. S. ii, 110. D. 175
 Æternitatem P. x, 730
 Æternitatis P. ii, 464
 Æterno A. pr. 3. 978. H. 633. Ps. 766. S. i, 636. ii, 255
 Æternos H. 839
 Æternum C. xii, 17. P. viii, 7. A. 222. 288. 850. H. pr. 39. 707. S. i, 148. ii, 1017 principem P. vi, 44 jacet P. ii, 508 est A. 526
 Æternus P. x, 603 ignis Deus ii, 393
 Æthera H. vii, 822. S. ii. pr. 11
 Æthere C. iii, 137. v, 100. x, 21. P. iii, 169. ix, 85. xiv, 80. H. 529. D. 119. 185
 Ætheriæ (gen.) S. i, 34
 Ætherio P. viii, 11
 Ætheris C. iii, 32. Ps. 643. 818. S. i, 225
 Ætherium S. i, 144
 Æthra (nom.) C. xii, 36 (abl.) vi, 35
 Æthræ squalentis C. ix, 78
 Æthram P. vi, 7. H. 816. S. i, 370
 Ætnæ S. i, 308
 Ævi Ps. 429. 626. 846. S. ii, 317
 Ævo P. ix, 66. x, 416. H. 177. Ps. 375. S. i, 28 intermino P. v, 298
 Ævum C. ix, 62. xii, 44. P. x, 83. H. 378. 661. 706. Ps. 495. S. i, 153. 511. ii, 141. 167. 303. 325. 370.

658. 757. 1017 cunctis sæculis in P. v, 576
- Affata (sing. nom.) S. ii, 768
- Affatim C. ix, 60. P. x, 733 plenius C. viii, 14. 15
- Affatu brevi P. ii, 400
- Affecta (sing. nom.) A. 97
- Affectu P. x, 229
- Affectus carnis (plur.) H. 526
- Afferre S. ii, 360
- Affert S. ii, 72
- Afficiens S. i, 70
- Afficit S. ii, 990 nares horrore P. ii, 390. 391
- Affigere S. ii, 981 ligno A. 5
- Affirmans S. ii, 772
- Affirmant A. 555
- Affirmasse A. 111
- Affirmat P. xi, 86. S. ii, 70
- Affirment S. ii, 685
- Afflixo S. i, 115
- Affluxum P. x, 233
- Affluxus cruci P. ii, 22
- Afflarat P. ii, 494
- Afflaret C. vii, 34
- Afflatu P. ii, 346. A. 569. H. 699. Ps. 906
- Afflatum S. ii, 961
- Afflictos S. i. pr. 49
- Afflictum P. x, 722
- Afflictus D. 178
- Affluere P. xi, 46
- Affore P. v, 87. A. 602
- Affert S. ii, 922
- Affuit S. ii, 536. 564 nobis Deus 744
- Affuturo C. vii, 52
- Affuturum C. ix, 4
- Afra (sing. nom.) P. iv, 17
- Africa (nom.) P. xiii, 96
- Afros S. ii, 496
- Agat A. 204. Ps. 845. S. ii, 202
- Age P. v, 54. 148. x, 168. S. ii, 244 dic H. 108 fare A. 129 ergo P. iii, 91. S. ii, 489
- Agebat A. 57. 159 (vivebat) D. 103
- Agelli S. ii, 1011
- Agellis H. 434
- Agellos S. ii, 1002
- Agendis P. x, 935
- Agendum P. x, 212
- Agens P. x, 971
- Agenti A. 307
- Ager C. iii, 51. H. 218. S. ii, 964
- Agere H. 645
- Ageret A. 940
- Aggere C. x, 62. Ps. 738. S. ii, 1031
- Aggerem P. v, 510
- Aggesta (plur.) A. 717
- Aggestis H. 257
- Aggreditur Ps. 43. D. 66
- Aggressus H. 210
- Agimus C. iii, 19. v, 140. S. ii, 94
- Agit C. pr. 22. v, 27. P. x, 902. xi, 91. A. 138. 477. 897. 976. 1003. 1020. H. 252. 278. Ps. 421. 477. S. i, 343. ii, 158. 986. D. 33. 166 pia cura parentis ut P. iii, 36 meritas grates Deo P. xiii, 95
- Agitabile ingenium H. 546. 547
- Agitant A. 404. S. i, 239
- Agitantia H. 11
- Agitare S. i, 344
- Agitas C. vi, 144
- Agitat Ps. 351
- Agitata (sing. nom.) H. 249
- Agitet Ps. 821
- Agitetur S. ii, 389
- Agito P. xi, 64
- Agitur H. 74
- Agmen P. ix, 35. 44. x, 57. Ps. 447
- Agmina C. v, 74. 103. P. ii, 142. v, 444. vii, 35. xi, 53. 197. A. 462. 683. 714. H. 410. 428. Ps. 173. 182. 263. 327. 640. 647. 699. S. i, 362. ii, 537
- Agmine in primo Ps. 347
- Agminis S. ii, 469. 708
- Agna (nom.) P. xi, 242
- Agnes P. xiv, 31. 61. 67. 112
- Agninos Ps. 793
- Agnis P. xi, 245
- Agnitione H. 887
- Agnito Deo S. i. pr. 6
- Agno S. i, 247
- Agnorum S. i, 214
- Agnoscas S. i, 464
- Agnoscat P. ii, 455. A. 384
- Agnosce C. xi, 94. xii, 65. P. x, 545
- Agnoscenda (sing. nom.) H. 277
- Agnoscere Ps. 892. S. ii, 438
- Agnoscimus A. 337
- Agnoscis P. x, 1008
- Agnoscit P. ii, 95. v, 273. A. 661. S. ii. pr. 24
- Agnoscite P. x, 341
- Agnosco P. ii, 577. H. pr. 32
- Agnoscunt D. 28
- Agnum C. vi, 81. D. 194
- Agnus C. iii, 161. 169. P. x, 1140. A. 349
- Ago A. 470. H. 936. S. ii. pr. 53
- Agone P. iv, 184. v, 135
- Agrestem S. ii, 999
- Agrestes S. i, 44
- Agresti H. 786. Ps. 22 arte C. iv, 60
- Agrestium C. vii, 69

- Agri (gen.) S. i, 104. ii, 1036
 Agricolaë (sing.) S. ii, 963
 Agricolam S. ii, 1034
 Agris H. 244. S. ii, 934
 Agrorum S. ii, 1051
 Agros S. i, 515. ii, 156. 699. 719. 913.
 D. 72
 Agrum Ps. 534. D. 17
 Agunt H. 764
 Aguntur Ps. 466
 Ah C. iii, 183. H. 568 dirum nefas P.
 v, 394
 Ahenos P. ii, 480
 Aiebat P. v, 130. x, 767
 Ait C. iii, 106. iv, 67. viii, 25. P. ii,
 185. v, 185. 383. vii, 56. x, 817.
 xiv, 64. A. 121. 305. 315. 957. H.
 342. 698. Ps. 118. 121. S. i, 415.
 ii, 369. 913. 1097. D. 51 hæc P.
 xiv, 68
 Aiunt P. xiv, 10. A. 615. H. 583
 Alacres P. xi, 111. xiii, 83. Ps. 740.
 D. 112
 Alacris Ps. 605
 Alam Ps. 349
 Alamanus S. ii, 808
 Alapis A. 95. D. 157
 Alarum P. v, 410
 Alas (sub.) H. 812
 Alat Ps. 626. 880
 Alba (plur.) P. i, 112
 Albanis P. xi, 203
 Albens H. 272. Ps. 870 color 704
 Albent D. 41
 Albentem Ps. 338. S. ii, 81
 Albescit polus C. ii, 3
 Albet pectus tectis ossibus P. x, 455
 Albidus color C. x, 98
 Albis C. viii, 62
 Albo Ps. 244
 Alcides S. i, 226
 Alcmænæ (gen.) P. x, 227
 Ales P. xiv, 46 arundo Ps. 323 felix
 affuit S. ii, 564
 Argenti Ps. 251
 Argentis Ps. 869
 Algerscere cogit rabiem flammæ A.
 142
 Algida (sing. nom.) Ps. 847 saxa C. xi,
 35
 Algidi (gen.) S. i. pr. 15
 Algidus axis S. ii, 533 horror P. i, 113
 Algis vilibus P. x, 245
 Ali (infin.) P. ii, 158
 Alia (sing. nom.) S. ii, 872 figura est
 quam P. xiii, 28 (abl.) xii, 45. H.
 242. 413. Ps. 649
 Aliæ H. 813
 Alias (pron.) H. 810. S. i, 93
 Aliena (sing. nom.) S. i, 261 (abl.) C.
 x, 68. A. 43
 Alieni (gen.) Ps. 199
 Alieno A. 343. H. 552
 Alienum P. x, 193
 Alienus P. x, 1004
 Aligera sagitta (nom.) H. 540
 Aligeris S. i, 101
 Alii (dat.) H. 120 (plur.) P. ix, 47. 51.
 xi, 84. A. 625. D. 54
 Aliis A. 190. 815
 Alimenta A. 732. S. ii, 911
 Alimonia (nom.) Ps. 610
 Alimoniam C. v, 19
 Alios H. 146. 147. 966. S. i, 98. 553.
 ii, 774 bis. 858. 974
 Aliqua (sing. nom.) S. i, 570 (abl.) Ps.
 549. S. ii, 76 (plur.) 486
 Aliquæ (plur.) P. iv, 50
 Aliquam S. ii, 403
 Aliquando A. 19
 Aliquis H. 670. S. ii, 228. 954
 Aliquo A. 27. S. ii, 478
 Aliquod P. xi, 8. S. ii, 647
 Alit P. xii, 43. S. i, 583. ii, 596. 606.
 821
 Aliter P. x, 1104. Ps. 650. S. ii, 988
 quam P. x, 428 non. .quam cum
 H. 209 haud quam si S. i, 639. ii,
 830
 Alites C. v, 102
 Alitibus P. xi, 66
 Alitis C. i, 49. P. x, 150
 Alitum P. v, 398
 Alitur A. 943
 Aliud P. i, 215. A. 306. 801 bis. H.
 692. S. ii, 658. 811. 846 quam A.
 979
 Alium H. 800. Ps. 486
 Alius (nom.) P. xiv, 62. H. 183. S. ii,
 217. 218 non quam A. 1066
 Allambunt H. 135
 Allectus P. ii, 554
 Allegat S. ii, 69
 Allia S. ii, 867
 Allium P. x, 260
 Allophylum D. 71
 Allophylus H. 501
 Alloquo A. 301. 328. Ps. 750
 Alluderes P. x, 746
 Alludit P. v, 20
 Alluit P. i, 117
 Alma (sing. nom.) Ps. 365. 632 (plur.)
 P. iii, 192
 Alme (voc.) H. 651
 Almis P. v, 287
 Almo P. xiv, 133 jejunio C. vii, 209
 Almonis P. x, 160
 Alumum A. 372

- Almus S. ii, 253. 1090
 Alpha et omega cognominatus Deus C. ix, 11
 Alpius P. ii, 538. S. i, 467
 Alta (sing. nom.) Ps. 834. 853 (plur.) 867
 Altæ (gen.) P. xi, 207 Sagunti iv, 100
 Altam P. x, 1128
 Altar P. v, 515. D. 80 tepescit ore P. ix, 100
 Altari P. iv, 189
 Altaria A. 434. S. i, 158. ii, 357
 Altaribus Ps. 813. S. ii, 711 consecrare mundi elementa P. x, 379
 Altaris C. vii, 203. P. v, 31. x, 49
 Alte (adv.) A. 532. S. i, 16 intendere vigorem mentis P. x, 368
 Alter C. iii, 137. P. pr. 5. ii, 461. 462. v, 157. viii, 18 bis. xiii, 59. H. pr. 7 bis. 25. 37. 48. 774. S. ii, 214. 215. 784
 Altera (sing. nom.) H. 774. S. ii, 853 bis. 854. D. 43 (abl.) C. ix, 86. P. ii, 151. x, 846. xiv, 123
 Alterius Ps. 614
 Alternā (abl.) H. 19
 Alternantem se suis motibus H. 723
 Alternas P. ii, 222. H. 890
 Alternis Ps. 820. 894. S. ii, 617
 Alternum P. x, 1072
 Alterum (masc.) C. vi, 63
 Alterutram H. 708. 773
 Alterutrum S. ii, 472
 Alti (gen.) P. xi, 223. S. i, 419 Patris, Dei C. ix, 104 sanguinis A. 985 sen- sus C. x, 35
 Altior Ps. 31
 Altis S. i, 583. ii, 556
 Altissimi (gen.) P. x, 39
 Altitudo cæli C. ix, 22
 Altius (adv.) P. xiii, 51. A. 673. S. ii, 1100 sese effert H. 169 sideribus S. ii, 480
 Alto C. i, 29. ix, 15. P. ix, 34. x, 244. 393. H. 759. 853. S. i, 453. D. 97. 185 cælo H. 647 ab aëre C. x, 109 parente natus Christus Ps. pr. 59. 60
 Altos S. ii, 546 secessus costarum pan- dere P. xi, 57. 58
 Altrice C. xii, 81
 Altricis H. 604
 Altrinsecus P. v, 53
 Altum C. xii, 2. P. ii, 308. x, 74. H. 379. Ps. 183 Spiritum P. v, 240 in C. xii, 170 (mare) vii, 108. P. v, 460
 Alveo C. xii, 178
 Alveus S. ii, 929
 Alvi (gen.) C. vii, 2. 115. xii, 147. P. x, 781
 Aluit S. ii, 395
 Alumna C. iii, 55
 Alumnā H. 853. S. ii, 257
 Alumnī (gen.) P. ix, 31. Ps. 218 (plur.) carceris P. v, 137 luminis P. ii, 205
 Alumnos P. ii, 570. xi, 229. A. 154. Ps. 504. S. ii, 502. 768. 971
 Alumnū C. iv, 48
 Alumnus A. 492
 Alunt P. x, 859
 Aluntur H. 574
 Alvo Ps. 615 bibit Christum Virginitas A. 583
 Alvum A. 106. 435. 1014. H. 201. Ps. pr. 47. S. i, 254
 Alvus C. xi, 58. H. 601. S. ii, 284
 Amabile P. ix, 95
 Amabilis S. i, 585
 Amalec C. xii, 171
 Amans A. 453 Christi P. xiii, 20
 Amara (sing.) C. x, 83 (plur.) D. 52
 Amaræ (sing.) Ps. 430. D. 92
 Amaris P. x, 739. H. 187. 579. Ps. 205
 Amaro A. 146. 344
 Amaros P. iv, 119
 Amarum non est P. x, 503
 Amarus C. iii, 176. Ps. 295
 Amasiorum P. x, 182
 Amat C. ii, 22. S. ii, 224
 Amatam S. i, 61
 Amator P. xiv, 74. S. i, 66
 Amatores A. 624
 Amatoris H. 592
 Ambage S. ii, 892 atra C. vi, 48 viarum S. ii, 846
 Ambagibus fidem dissecant A. pr. ii, 21
 Ambas P. x, 557. A. 929
 Ambesis A. 717
 Ambiant P. i, 12
 Ambiat H. 227
 Ambiguum P. xi, 160
 Ambiguum H. 723
 Ambire P. ii, 492. xii, 14
 Ambirent Ps. 675
 Ambit C. iv, 51. xii, 89. P. i, 72. H. 304. Ps. 841. S. i, 558
 Ambitio H. 263. 400
 Ambitione P. xi, 200
 Ambitionis H. 440
 Ambitiosa (sing.) S. ii, 153
 Ambitum fervens P. ii, 249
 Ambitum P. xii, 48
 Ambitus funeris C. x, 48
 Ambo P. iv, 185. 187
 Ambos P. iv, 31. H. 15
 Ambrosii Nectaris S. i, 276

- Ambrosium H. 859
 Ambrosius C. iii, 23 liquor P. xiii, 12
 Ambulat C. ix, 49. A. 656
 Amburitur H. 786
 Ambustum C. v, 23. S. ii, 978
 Amen C. iv, 72
 Amens C. x, 116. xii, 97. P. x, 956.
 Ps. 229
 Amento Ps. 325
 Amet S. ii, 151
 Amethystina (plur.) Ps. 860
 Amica (sing.) C. vi, 26. S. ii, 1117
 Amicæ (gen. sub.) S. i, 68
 Amice (voc.) P. xii, 1
 Amici (gen.) A. 754. 827. Ps. 534
 Amicitia (nom.) S. ii, 621
 Amicitiae P. xi, 16. A. 33. H. 428
 Amicitiiis Ps. 756
 Amico (adj.) C. viii, 18. A. 300
 Amicos (sub.) S. i, 257
 Amicti (plur.) P. vi, 139
 Amictu P. ii, 359, ix, 43. A. 333 splen-
 det S. i, 365
 Amictum (sub.) S. i, 547. 624
 Amictus (sub. plur.) C. vii, 148. P. x,
 1045. A. 144. H. 212. 289. S. ii,
 290
 Amictus (part.) C. vii, 62. D. 118
 Amicum (adj.) P. x, 374. Ps. 570
 Amicus (sub.) S. ii, 14
 Amisit S. i, 175
 Amissas S. ii, 1073
 Amissos H. 665
 Amissum S. i, 630
 Anne C. iii, 105. vii, 206. P. viii, 6.
 S. ii, 701. 813
 Annes D. 90
 Annicus liquor P. vii, 81. 82
 Annis C. xii, 178. P. ii, 193. iii, 188.
 vii, 27. 47. xii, 46. A. 428. 751. H.
 242. S. ii, 799. 928
 Amo S. ii, 249
 Amœna (sing. nom.) H. 333. S. ii, 747
 (abl.) C. x, 100 (plur.) iii, 101. H.
 796. S. ii, 700
 Amœnas Ps. 314
 Amœni (gen.) P. v, 505
 Amœnus P. x, 361
 Amomum C. xi, 75
 Amor (sub.) P. iii, 181. iv, 165. vi,
 133. x, 71. xi, 192. A. 396. 1028.
 H. 53. 120. Ps. 353. 436. 762. S. i,
 152. 160. ii, 334. 590. 1080 edendi
 H. 813 habendi insatiatus Ps. 478
 Amore P. i, 45. iii, 5. 40. vi, 71. x,
 388. 714. xi, 27. xiii, 3. 27. 75. A.
 157. H. 429. 496. 660. 780. Ps. 735.
 S. i, 116. 138. 174. 284. 524. ii, 542.
 1067 paterno nutrias P. ii, 572
 Amorem Ps. 340. S. i, 64 laudis Ps.
 279
 Amori H. 335
 Amoribus S. i, 269. ii, 225
 Amoris A. 572. H. 350
 Amorrhæi (gen.) H. 411
 Amoveri P. x, 114
 Amphitheatralis pompæ S. i, 385
 Ampla (sing. nom.) P. pr. 18. H. 798.
 (abl.) P. xi, 214 (plur.) C. vii, 143
 Amplectar limen Jovis P. x, 201
 Amplectens P. iv, 95
 Amplectimur Ps. 217
 Amplector P. x, 97
 Amplexu P. x, 199. 827
 Amplexus (part.) P. x, 662
 Ampli (sing.) C. x, 161. P. x, 564
 Ampliatus successibus P. x, 139
 Amplis H. 255. S. ii, 885
 Amplius P. i, 90. ii, 58
 Amplo S. ii, 1015
 Amplos Ps. 458
 Amplum P. i, 29. v, 456. x, 1028. Ps.
 225
 Amputari P. x, 776
 Amputat caput P. xiv, 89
 Amputatum P. x, 873
 Amputaveras P. x, 959
 Amputet P. x, 520
 Amyclis S. ii, 547
 An (inter.) P. x, 196
 Anas amnis P. iii, 188
 Anathema Ps. 540
 Anathemata H. 462
 Anceps C. vi, 86. P. v, 215. A. 110.
 203. Ps. 176. 571. S. ii, 849
 Anchoram S. ii. pr. 5
 Ancillæ (gen.) P. x, 840
 Ancipites P. xi, 163. Ps. 893. S. ii, 984
 Ancipiti P. x, 754
 Ancus S. i, 193
 Anfractibus P. xi, 37. H. 144. S. ii, 895
 Anfractus (plur.) P. xi, 156. S. ii, 775.
 847
 Angeli (sing.) C. ii, 74 (plur.) ix, 22.
 P. v, 281. xiv, 92
 Angelicas A. 47. S. ii, 223
 Angelici (gen.) D. 110
 Angelicis A. 532. 578. D. 41
 Angelico P. iii, 48
 Angelicum H. 916
 Angelicus Ps. 374
 Angelis P. x, 540
 Angelorum P. i, 66. iv, 5. v, 9. Ps.
 pr. 45
 Angelus C. iv, 68. P. iv, 174. x, 1121.
 A. 577. 585. 890. H. 159. 731
 Anguem D. 48
 Anguem (signum cœleste) A. 618

- Anguibus C. iii, 181
 Anguiferum H. 131
 Anguina verba P. v, 176
 Angineum D. 2
 Anguino H. 114
 Anguinos P. 560
 Anguis C. iii, 153. ix, 88. x, 164. P. x, 26. H. 712
 Anguli (gen.) P. pr. 28
 Angulis P. ii, 82. v, 258
 Angulos P. pr. 14
 Angulus H. 491. Ps. 828. S. ii, 448. D. 122
 Angusta (sing.) S. ii, 98 (plur.) P. v, 244
 Angustum P. xi, 213
 Anhela Deo rude pectus fœmina P. iii, 34, 35 (plur.) Ps. 597. S. i, 346
 Anhelans P. ix, 92
 Anhelant P. x, 456
 Anhelantum S. ii, 34
 Anhelat P. ii, 251. A. 839. S. ii, 785 fluctum A. 681
 Anhelent A. 919
 Anhelet S. ii, 647
 Anheli (gen.) Ps. 807
 Anhelis fornacibus A. 132. 133
 Anhelitu C. v, 101
 Anhelus artus C. x, 105. 106
 Anhelus C. vii, 125. A. 439 nisu P. v, 123 vulnere Ps. 165
 Anicius S. i, 553
 Anile dogma P. vi, 40
 Anili A. 589
 Anilis P. ix, 18
 Anima (nom.) C. pr. 35. iii, 31. P. x, 1110. A. 871. 926. H. 655. 847. Ps. 713 (abl.) P. iii, 166. xi, 26. H. 837. 920
 Animabus S. i, 532
 Animæ (gen.) C. iii, 197. iv, 33. vi, 90. x, 129. P. vi, 97. vii, 80. x, 438. 471. 717. xi, 183. xiii, 13. A. 467. 777. 838. 854. 869. 879. 909. 949. H. pr. 55. 544. 617. 909. 932. 941. Ps. 892. 914. S. ii, 1041. 1099. D. 8 (plur.) C. v, 121. P. viii, 10. A. 918. S. ii, 72
 Animal H. 225
 Animalia P. x, 650. 1052. xi, 89. H. 139. S. ii, 811. 873
 Animalibus Ps. 724. D. 186
 Animalis (adj.) A. 159. 164
 Animam C. iii, 100. x, 152. P. x, 449. xi, 62. 110. xiii, 48. 64. xiv, 83. A. 763. 778. 786. 807. 814. 820. 888. 898. H. 512. 831. 924. 961. Ps. pr. 64. viii, 33. 593. 778. 899. 905. S. i, 20. ii, 404
 Animamur A. 236
 Animarat Ps. 37
 Animare H. 672
 Animaret P. v, 240
 Animarum A. 913. 916. H. 872. S. i, 445. ii, 372 ignee fons C. x, 1
 Animas (sub.) C. iv, 35. v, 111. x, 44. xii, 112. P. iii, 67. iv, 199. vi, 71. A. 918. H. 143. 390. 395. 453. 820. 865. 868. 893. Ps. 90. 862. S. i, 91. 424. ii, 378. 674
 Animat Ps. 843. 909. S. ii, 814
 Animata (sing.) C. x, 39 (plur.) A. 392
 Animator P. x, 788
 Animetur S. ii, 405
 Animi (sing.) P. x, 771. xi, 177. H. 196. 692. 718. 740. Ps. 57. S. ii, 25. 147. 626 (plur.) Ps. 506
 Animis A. 194. 864. H. 89. 556. Ps. 291. 371. S. i, 480
 Animo P. iii, 143. x, 732. S. ii, 97. 124
 Animos C. pr. 14. vi, 47. P. x, 54. xiii, 38. Ps. 237. 301. 332. 350. S. i, 44. ii, 11
 Animosa (sing.) Ps. 874
 Animum C. viii, 78. x, 84. A. 36. H. 379. 679. 958. Ps. 314. S. i, 81. 109. 212. ii, 156. 1020. 1095
 Animus C. i, 60. vii, 20. x, 27. P. ii, 210. iii, 95. A. 91. H. 528. 776. S. ii, 319. 428. 479. 705
 Annales S. i, 597
 Annalium C. xi, 29
 Annexus D. 162
 Anni (sing.) P. xii, 21. S. ii, 974 (plur.) H. 34
 Anniadum S. i, 552
 Anniculus A. 350
 Annis C. x, 94. P. xiv, 11. A. 350. Ps. 223. 299. S. ii, 277. 412. 660. 714. 1065
 Anno P. xii, 5
 Annona (nom.) S. ii, 952
 Annos P. ix, 65. x, 744. H. 915. S. i, 514. ii, 84. 329. 996. D. 93
 Annotantes P. ix, 16
 Annotatas P. iv, 169
 Annotavit P. i, 2
 Annuens P. x, 745. S. ii, pr. 30
 Annuere P. xi, 182
 Annuis (ver.) P. ii, 564
 Annuit C. viii, 73. P. ii, 112
 Annum C. pr. 3. A. 988. H. 71
 Annuntiant C. xii, 69
 Annus P. x, 575. xi, 195. S. ii, 954
 Anser S. ii, 702
 Anterior H. 39 chao S. ii, 96
 Antevenit S. i, 259

- Antichristi (gen.) C. vi, 102
 Antinoum S. i, 271
 Antiochum S. ii, 561
 Antiqua (sing.) P. ii, 1. S. ii, 303
 Antiquæ (sing.) A. 169. 356. H. 345. 749
 Antiquam S. ii, 193
 Antiqui (sing.) S. i, 2. ii, 361
 Antiquis P. iv, 81. A. 546. S. ii, 336. 972
 Antiquitas P. x, 32. 632
 Antiquitatem P. x, 611
 Antiquius C. xii, 40
 Antiquo S. i, 7
 Antiquos A. 262. 616. H. 482. Ps. 211
 Antiquum P. iv, 177. S. i, 196. ii, 538
 Antiquus S. ii, 1006
 Antistes P. xi, 226 domini A. 406
 Antistite A. 499
 Antistites P. ii, 68
 Antra P. xi, 162. xiii, 51. A. 390. 438. S. i, 262. ii, 289 mortis C. ix, 76
 Antris S. i, 392
 Antro C. ix, 52. P. vi, 72. S. i, 356 pectoris Ps. 774
 Antrum P. ii, 288. v, 238. S. ii, 468
 Anubem A. 196
 Anubis S. ii, 531
 Anula (nom.) P. vi, 149
 Anulus P. i, 85
 Anus (sing. nom.) A. 588. S. i, 544. ii, 177. 892 (plur.) P. ii, 302. x, 250
 Auxia (sing.) P. iii, 108. Ps. 618. 783
 Anxietas Ps. 464
 Auxii (plur.) P. v, 262
 Anxiis P. vi, 117
 Anxius C. xii, 93
 Apelles S. ii, 46
 Apenninicolam S. ii, 520
 Aperire Ps. 643
 Aperit C. vi, 75. P. iii, 44. xi, 223. S. i, 593
 Aperitur Ps. 831
 Aperta (sing.) Ps. 245 (plur.) ibid. 490
 Apertas P. x, 799
 Apertis C. ix, 36. Ps. 743. S. ii, 671
 Apertius (adj.) A. 43
 Aperto vultu A. 335
 Apertos P. ii, 372
 Apertum P. vi, 122. H. 733
 Apex P. x, 1120. H. 33. S. i, 420. D. 37 mentis S. ii, 628
 Apice editiore exurgens P. xi, 224
 Apicem P. iii, 158. x, 765. A. 1008. H. 381. Ps. 185. 736. S. ii, 713
 montis C. vii, 136
 Apices P. iii, 137. ix, 53. A. 598 flammaram H. 863 rerum P. xi, 18 Saxo-
 rum, ibid. 127
 Apicum H. 19
 Apis C. iii, 73
 Apodemi (voc.) P. iv, 160
 Apollineo A. 458
 Apollincus S. ii, 566
 Apollinis S. i, 262
 Apollo P. iii, 76. A. 402
 Apostolici (gen.) P. xii, 3. H. 523. Ps. 839
 Apostolicis P. xiii, 16
 Apostolicos S. i, 551
 Apostolicum S. ii, 669. D. 56
 Apostolis P. x, 17
 Apostolorum C. xii, 180. P. ii, 519 duo principes P. ii, 460
 Apostolos C. pr. 42
 Apostolum S. i. pr. 33
 Apostolus A. 75. H. 507. D. 191
 Apparatus funerum (plur.) P. x, 756
 Apparet D. 151
 Apparitores P. x, 111
 Appellans S. ii, 431
 Appellare A. 240
 Appello ab ista crudelitate ad Christum P. x, 818. 819
 Appetendis C. vii, 190
 Appetere C. iii, 12
 Appetit P. iii, 160. Ps. 45
 Applicat C. pr. 5. Ps. 32 necem P. ix, 64 ad aram caput, ibid. xiv, 26
 Applicavit P. x, 845
 Appone P. x, 259
 Apponi A. 707
 Apposita est P. xi, 170. 172
 Appositam P. xiii, 80
 Appositas S. i, 52
 Appositi (plur.) A. 739
 Appositum Ps. 861
 Approbat P. pr. 11
 Approbavit C. vi, 60
 Aprico ovili C. viii, 39. 40
 Aptā (sing.) A. 693. S. ii, 254
 Aptam C. ii, 23
 Aptans A. 519. 962
 Aptas (verb.) S. ii, 31
 Aptat usibus caducis Christus P. pr. 26. 27
 Aptior S. ii, 648
 Apto P. vi, 113
 Aptum noscendis artibus ingenio S. ii, 327. 328
 Aptus P. x, 438
 Apud H. 936
 Aqua (nom.) C. v, 93 (abl.) P. viii, 2
 Aquæ (sing.) P. vi, 30. A. 667. H. 827. Ps. 654 (plur.) P. vii, 90
 Aquai A. 702

- Aquam P. x, 726
 Aquaria (plur.) D. 127
 Aquarum P. x, 858
 Aquas A. 664. S. ii, 958
 Aquatiles incolae P. x, 243
 Aquila (abl.) P. x, 148
 Aquilam S. i, 77. 349
 Aquilas C. iii, 163. Ps. 645
 Aquilonibus A. 658
 Aquilonis Ps. 833. S. i, 332. ii, 977
 Aquilonum A. 660. II. 240
 Aquis P. viii, 18. xi, 72. H. 242. S. ii, 740
 Aquoso H. 90. Ps. 859
 Aquosus P. ii, 239 humor C. viii, 62
 Ara (nom.) P. v, 50. xi, 170. 175. Ps. 809. D. 78 (abl.) S. i, 398
 Aræ (plur.) S. ii, 297. 501
 Aram C. xii, 131. P. i, 41. ii, 38. iv, 39. v, 518. x, 49. 749. xiii, 80. xiv, 26. II. pr. 3. Ps. pr. 6. 107. 772. 843. S. i, 397. 580 altaris C. vii, 203
 Aras P. vi, 36. x, 186. 211. 292. 383. 397. 916. A. 190. II. 94. S. i, 53. ii, 345. 684. 764
 Arata cutis crate tenus P. iii, 148
 Aratis (part.) P. ix, 52
 Arator C. ii, 40. S. ii, 936. 943
 Aratra S. ii, 283
 Aratro Ps. 214
 Arbitr C. ii, 109. P. iii, 86. x, 655. II. 939. S. i, 389 rerum H. 700 bis
 Arbitrio S. ii, 474
 Arbitrium A. 210. II. 683
 Arbor C. iii, 78. A. 338. S. ii, 1009
 Arbores P. x, 334
 Arca (nom.) Ps. 813
 Arcadiæ S. i, 227
 Arcam P. ii, 51. 122. D. 9
 Arcana (plur.) C. vi, 74. P. ix, 101. II. 911. Ps. 761. 840
 Arcano A. 387. S. ii, 925
 Arcanum P. ii, 42. A. 477. S. ii, 75
 Arce (subst.) C. iv, 10. ix, 107. P. ii, 272. 555. vi, 154. x, 535. A. 129. 317. H. 18. 111. 313. 495. Ps. 817. S. i, 4. 103. 184. 414. 563. 596. ii, 210. 687 frontis II. 269
 Arcebat S. i, 414
 Arcem P. ii, 119. vi, 5. x, 413. Ps. 642. S. ii, 549. D. 32 rationis S. i, 212 Patris A. 176
 Arcentur S. ii, 54
 Arces (sub.) P. xii, 47. S. ii, 697. 766
 Arcis C. v, 80. P. xiv, 125. S. ii, 544
 Arcta (sing. nom.) P. xi, 228 (abl.) C. vii, 183 (plur.) P. xi, 161. Ps. 907
 Arctabat P. x, 564
 Arctam A. pr. ii, 5
 Arctant Ps. 34
 Arctaret II. 794
 Arctas P. v, 319
 Arctat P. ii, 206. Ps. 567. S. ii, 1030. D. 155
 Arctis P. x, 905. Ps. 592. S. i, 65
 Arcto II. 278
 Arctoa sidera C. xii, 13
 Arctum C. xi, 1. Ps. 665
 Arcu Ps. 836. S. ii, 555
 Arcum P. x, 282. Ps. 437. S. ii, 524
 Arcus (plur.) P. xii, 53
 Ardebat P. xi, 52. II. 162. S. i, 489
 Ardens P. ii, 404. iv, 130. vi, 7. 68. ix, 46. x, 666. xiv, 47. A. 412. 648. II. 612. Ps. 510. 864. S. ii, 138. 532 (urens) dives C. x, 156
 Ardentur P. ii, 189
 Ardenti Ps. 43. S. ii, 957 ostro Ps. 39
 Ardentibus A. 459. H. 726
 Ardentis A. 12
 Ardere P. i, 111
 Ardescere A. 616
 Ardescit in iras A. 318
 Ardet P. iv, 27. x, 486. H. 73 exercitus 413 niveus pulvis P. xiii, 78
 Ardor P. vi, 115. x, 717. 732. A. 137. S. i, 117
 Ardoribus A. 140
 Ardua (sing.) C. x, 91. P. xiv, 95. Ps. 185. 810. S. ii, 251. 457. 511 vis (Dei) A. 83. Ps. 73 (plur.) P. vii, 88. viii, 9. xi, 118. II. 82. 369. 799. S. i, 148. 281. 590. 596
 Arduam C. v, 29
 Ardui (sing.) C. vii, 136. P. vii, 21
 Arduum C. ix, 104
 Arduus C. xi, 50
 Area (nom.) P. ix, 54. S. i, 315 mundi II. 879
 Arcam C. v, 145
 Arelas P. iv, 35
 Arena (nom.) S. ii, 1127 (abl.) i, 380
 Arenæ (sing.) S. ii, 1111 (plur.) P. xi, 141
 Arenarum Ps. 458
 Arenas C. xi, 67. P. i, 8. II. 357. Ps. 657
 Arenis C. vii, 155. P. ii, 194. v, 507. S. ii, 354. 1043
 Arens C. x, 143. P. ii, 155
 Arentia S. ii, 205
 Arentum S. i. pr. 16
 Aret S. ii, 1027
 Argentea (sing.) P. pr. 18
 Argentei (sing.) C. vii, 79
 Argenteis P. ii, 69
 Argenteorum P. ii, 118
 Argenti P. xiv, 102. Ps. 527. S. ii, 753

- Argento P. x, 157. xi, 184. Ps. 338
 Argillam H. 190
 Argis S. ii, 491
 Arguat S. i, 645
 Arguens C. pr. 24
 Arguere S. i, 395
 Arguit C. x, 116. P. x, 969
 Argumenta A. 209
 Argumentum H. 668
 Argutam Ps. 829
 Argutas sagittas H. 553
 Ariadnæus S. i, 142
 Arida (sing. nom.) A. 693. 946. Ps. 244. 887 humus C. x, 11 (abl.) P. x, 847 (plur.) S. ii, 382. 931
 Aridi ruris C. vii, 27
 Aridis C. v, 14. ix, 100
 Arido C. xi, 74
 Aridum iter P. v, 483. 484
 Aridus liquor P. xiii, 84
 Arietat H. 490
 Aris P. x, 151. A. 471. H. 406. S. i, 129. 246. ii, 23. 1069
 Aristas C. x, 124
 Aristiferae segetis C. iii, 52
 Aristis S. ii, 935
 Aristo (nom.) P. x, 896. 1001
 Aristoteles A. 202
 Arma C. v, 49. P. iii, 35. H. 569. Ps. 330. 551. S. i, 484. ii, 401. 641
 Armamenta H. 561
 Armant P. v, 262
 Armarat S. ii, 600
 Armare H. 420
 Armaria scriptorum A. 377
 Armarit S. i, 95
 Armarunt C. pr. 14
 Armas Ps. 15
 Armasti P. ix, 70
 Armat P. x, 965. H. pr. 14. Ps. pr. 22. D. 69
 Armata (sing.) P. ii, 17. Ps. 6. S. ii, 179. 348. 534. 664
 Armatae (sing.) Ps. 806
 Armatum P. ix, 44
 Armaveras P. ii, 471
 Armenta saporum H. 752
 Armentale D. 14
 Armentaliu virorum C. vii, 166. 167
 Armet P. x, 483
 Armiger P. x, 234. xiv, 70. A. 495
 Armigeris H. 408. Ps. 353
 Armigero S. i, 69
 Armipotens ratio Ps. 502
 Armis P. ii, 420. x, 48. A. 450. H. 395. 496. Ps. pr. 52. 198. 239. 434. 550. 606. 820. 903. S. i, 496. ii, 26. 62. 304. 509. 536. 595. 692. 728. 1128 sueta virtus P. i, 33 venire in P. x, 53
 Armorum Ps. 170. S. i, 457. S. ii, 7
 Armos P. x, 1022. Ps. 180
 Aromate C. iii, 22. P. xiv, 72
 Aromatis A. 758
 Aromatum P. x, 363
 Arpinas S. i, 527
 Arridere Ps. 641
 Arripe S. ii, 1121
 Arripit iussa P. v, 465. 468
 Arrius Ps. 794
 Arrogantiam P. x, 148
 Ars P. v, 136. x, 271. H. 139. 291. S. i, 12. 98. 382
 Arsit H. 188 sitis S. ii, 672
 Arsurum S. 1. pr. 44. 89
 Arsurus Ps. 492
 Arte C. ii, 47. 54. vii, 193. P. iv, 162. v, 266. x, 336. 654. 786. 862. 973. 997. A. 523. 963. 1038. Ps. 794. 878. S. i, 86. 654. ii, 6. 21. 43. 91. 516. 679 agresti C. iv, 60 loquendi H. 202 orandi potens S. ii, 614
 Artem P. ii, 66. x, 72
 Artes S. ii, 389. 614. 893
 Arthritis P. x, 495
 Artibus P. xiii, 21. xiv, 15. A. 806. H. 302. Ps. 16. S. ii, 327
 Articulatim A. 859
 Artifex C. xi, 27. P. x, 886 peritus crucis P. v, 254
 Artificem C. iii, 35. S. i, 99. S. ii, 214
 Artifices H. 352
 Artifici poenarum P. ix, 33
 Artificis C. iii, 189. A. 514. H. 267. S. ii, 825
 Artificum S. i, 504
 Artis C. vii, 46. P. iv, 169. ix, 33. A. 207. Ps. 556. S. i, 506
 Artubus C. i, 85. vii, 177. xii, 113. P. ii, 153. iii, 168. iv, 30. v, 367. x, 882. H. 898
 Artus C. iv, 35. vi, 12. viii, 20. 54. x, 47. 105. P. i, 113. ii, 225. 268. iv, 199. v, 120. 228. 499. ix, 11. x, 453. 504. 693. xi, 110. xiii, 13. A. 58. 103. 160. 233. 645. 1027. H. 285. 529. 636. Ps. 217. 611. S. ii, 186. 256. 990
 Arva P. iii, 204. H. 682. Ps. 214. S. ii, 282. 1023
 Arvi H. pr. 36
 Arvina (sing.) C. vii, 9. P. v, 229
 Arvinam P. x, 514
 Aruit H. 475. S. ii, 926
 Arula (nom.) S. i, 237
 Arulas religiosas P. x, 259
 Arundo H. 534. Ps. 323. 826
 Arvo A. 905. S. i, 643. ii, 983 viscereo

- A. 1025. 1026
 Arvum H. 806
 Ascendimus P. x, 611
 Ascendit C. ix, 104. A. 177
 Ascensum P. vii, 54
 Asciscendo S. ii, 363
 Ascita (sing. nom.) H. 787
 Ascita S. i, 282
 Asclepiades P. x, 42. 108. 392. 548. 687. 921
 Ascribunt S. ii, 453
 Ascriptam H. 484
 Asiam S. ii, 521
 Aspectu P. x, 839
 Aspectus (sub. sing.) P. ii, 291. v, 464
 Asper P. x, 33. 482. H. 112. S. ii, 514
 Aspera (sing. nom.) P. iii, 14. Ps. 62. S. i, 614. ii, 24. D. 49 (abl.) P. v, 541 (plur.) C. iii, 108. v, 95. P. v, 295. ix, 25. H. 284. Ps. 517. S. ii, 467. 1029 mundi C. x, 88
 Asperat Ps. 431 hydri pectus P. x, 275
 Aspergine P. v, 225. xi, 143 culparum A. 937 morum H. 949
 Aspergunt A. 95
 Asperi (sing.) P. x, 173
 Asperis C. pr. 15. v, 69 verbis P. v, 44
 Asperrimo P. ii, 218
 Aspernata (sing. nom.) H. 636
 Aspersa (sing. nom.) C. x, 51
 Asperserit P. x, 1004
 Asperum P. ii, 109
 Aspexit Ps. 475
 Aspice C. vii, 4. P. xii, 57. H. 61. 779. S. i, 609
 Aspicit P. vi, 4. A. 172. H. 505. Ps. 205. S. i, 412. ii, pr. 16
 Aspidem S. i, pr. 37
 Aspidis C. iii, 147
 Aspis P. x, 257
 Asse Ps. 620
 Assedis H. 465
 Assete auctorem horum munerum P. x, 785
 Asserentibus P. x, 389
 Assertor S. i, 626 Dei P. x, 1
 Assiduus P. xi, 44
 Assignare A. 961. H. 105. S. ii, 446
 Assimilis A. 956
 Assimulans A. 979
 Assimulatis S. ii, 39
 Assimulatus S. i, 307
 Assistas P. ii, 169
 Assistebat A. 307
 Assistens Ps. 165
 Assistite P. v, 25
 Assistent S. i, 232
 Assuesceret A. 161
 Assuescit S. i, 541
 Assuetas Ps. 356
 Assuetos P. ii, 158
 Assuetum S. ii, 667
 Assultus (plur.) Ps. 144
 Assum P. ii, 408
 Assumit C. xii, 154. A. 779
 Assumtam S. i, 139
 Assumtis S. ii, 1022
 Assumto A. 14
 Assutum C. pr. 21. A. pr. 1. 8. S. ii, 268
 Assur H. 450
 Assyriae (gen.) S. ii, 549
 Assyrios A. 145
 Assyrium Ps. 60
 Ast C. vi, 63. P. ii, 241. 377. iii, 26. 208. v, 125. 521. x, 1066. xiv, 88. A. 781. S. i, 28. 93. ii, pr. 30
 Astans P. i, 91
 Astanti P. x, 76
 Astantes A. 492
 Astare P. ii, 72. 164. vi, 89. Ps. 739. S. i, 217
 Astat P. iii, 65
 Astra C. iii, 5. 205. x, 32. 92. P. i, 90. iii, 60. 163. vi, 123. A. 197. H. 846. 896. S. i, 591. ii, 66. 867
 Astringit P. xi, 104
 Astris C. xii, 34. S. i, 309. ii, 477. 998
 Astro S. i, 371. ii, 450
 Astrologus A. 618
 Astorum S. ii, 781
 Astrum C. xii, 22. S. i, 442
 Astu H. 145. Ps. 667
 Astus (plur.) S. i, 74
 Astutiae (dat.) A. pr. 26
 Asylum S. i, 196
 Atavi (plur.) S. i, 201
 Atavis P. x, 416. A. 986. S. i, 241
 Atavos A. 1004
 Athenas S. ii, 968
 Athenis S. ii, 352
 Atlantis A. 433
 Atomi A. 954
 Atqui C. pr. 34. H. 693
 Atquin P. vi, 79. H. 781
 Atra (sing. nom.) H. 397. S. i, 642 socordia A. 126 (abl.) C. x, 158. H. 179 ambage C. vi, 48
 Atræ (gen.) Ps. 593
 Atram S. i, 582 formidinem P. x, 276
 Atri (sing.) C. vii, 201. P. v, 310. xiv, 108
 Atria C. v, 26. P. ii, 515. iii, 192. viii, 10. xi, 164. A. 447. Ps. 913. S. i, 534. ii, 253. 727. D. 61
 Atrio P. pr. 25
 Atris C. ii, 66. P. v, 14. H. 13. D. 45
 Atrium P. ii, 173

- Atro P. x, 487. xiv, 98
 Atrocloribus P. ii, 61
 Atrox P. i, 40. vi, 35. x, 33. xi, 207.
 xiv, 70. H. pr. 31. 142. S. ii, 665
 Atrum C. ix, 75
 Attactu H. 328
 Attamen C. xii, 15. P. pr. 31. xi, 165.
 S. i, 599
 Attentare Ps. 207
 Attenuant H. 753
 Attenuante H. 330
 Atterentes P. x, 159
 Attica copia (nom.) A. 379
 Atticum mel C. v, 94
 Attigerat P. x, 703. xi, 20 tres hyemes
 quater P. iii, 12
 Attigit C. ix, 40. A. 613
 Attin S. ii, 52
 Attingas P. x, 105
 Attollens S. i. pr. 35
 Attollere S. i, 561
 Attollis S. i, 418
 Attollit P. vi, 2
 Attonitæ (sing.) S. ii, 1089
 Attoniti (sing.) H. 125 mœrore P. xi,
 135
 Attonitis Ps. 568
 Attonitus P. iii, 173
 Attrectare Ps. 389
 Attrita (sing.) P. i, 72 (plur.) Ps. pr. 33
 Attritam H. 754
 Attritis Ps. 443
 Avara (sing.) Ps. 558 (plur.) C. ii, 44
 Avare (adjct.) P. ix, 76 (adv.) Ps. 555
 Avari (sing.) A. 683
 Avaris Ps. 520
 Avaritia (nom.) Ps. 454. 481. 585
 Avaritiæ (sing.) H. 256. Ps. 469. 508
 Avaro S. ii, 1016 munere 826
 Avarus P. ii, 167. 241. H. 683. Ps. 492
 Auceps H. 807
 Aucta (sing.) A. 856. S. i, 242. ii, 44.
 315. 583
 Auctam P. x, 1070
 Aucti (plur.) Ps. 83. S. i, 595
 Auctionibus P. ii, 78
 Auctor C. x, 135. P. x, 91. 680. 795.
 xi, 38. xiii, 9. 71. A. 74. 289. H.
 33. 112. 300. 576. 642. 662. Ps. 623.
 S. ii, 1021 doli C. iii, 126 luminis
 P. x, 318 mœnium P. ii, 416 salutis
 C. iv, 12
 Auctore A. 254. 289. S. i, 223
 Auctorem P. ii, 504. x, 785. A. 700.
 701. H. 382. 567. Ps. pr. 42. S. ii,
 391
 Auctori P. v, 360
 Auctoribus H. 94. S. i, 165. ii, 678
 Auctoris S. ii, 213
 Auctus viribus H. 168
 Aucupes salutis spiritus P. v, 79
 Audacia (sub. nom.) H. 368 (abl.) P.
 x, 63
 Audacis Ps. 703
 Audax C. ii, 74. P. v, 467. x, 895. Ps.
 65
 Audeat A. 104
 Audebis Ps. 55
 Auderet P. xi, 62. S. i, 179. ii, 44
 Audes P. v, 42
 Audet C. v, 72. P. v, 399. vii, 50. xiv,
 118. H. pr. 61. Ps. 28. S. ii, 471.
 761
 Audi P. ii, 574. 581. x, 595. A. 588
 Audias P. i, 103. x, 169
 Audiatur P. xi, 240. A. 400
 Audientes P. vi, 93
 Audienti P. v, 421
 Audientiam surdis reddere P. x, 954
 Audierat Ps. 318
 Audieris A. 744
 Audiit A. 424
 Audio P. ii, 93. x, 396. S. ii, 920
 Audior P. ix, 105
 Audis A. 746
 Audissent A. 323
 Audit C. xii, 93. P. pr. 12. v, 313. ix,
 97. Ps. pr. 20
 Audita (sing.) P. xi, 109
 Audite P. x, 466
 Auditis (part.) P. v, 185
 Auditus (sub. sing.) A. 587. H. 656
 (plur.) A. 322
 Audiunt P. i, 18
 Avellitur S. ii, 983
 Avem P. iii, 171
 Avenas A. pr. ii, 46
 Avenis H. 219
 Aventini S. i, 121
 Aveni (gen.) S. i, 389
 Averno H. 128. 963. Ps. 92
 Aversa (sing.) P. xiv, 41
 Aversis H. 844
 Avertat ora de hostia P. x, 289
 Aves (sub.) C. i, 13
 Aufer H. 939
 Auferas P. v, 456
 Auferat A. 1018
 Aufert S. ii, 112. 554
 Auferte C. i, 5. P. i, 65
 Augens H. 433
 Augeret Ps. 184
 Auget C. xi, 4. S. i, 286
 Augur A. 296
 Augure P. x, 615. S. ii, 894
 Augures P. x, 1054
 Augurium P. vi, 151
 Augurium P. vi, 7

- Augusta (sing. nom.) P. xi, 199 (abl.)
 S. i, 103
 Auguste S. ii, 763
 Augusti P. xi, 232. S. i, 292
 Augustior ore P. v, 283
 Augustissime S. ii, 1114
 Augusto S. i, 172
 Augustum (adj.) H. 161
 Augustum (sub.) S. i, 247. ii, 430
 Augustus P. ii, 119
 Avia (plur.) v, 40. P. xi, 149. S. ii, 903
 Avibus P. v, 536. H. 230. Ps. 791. S.
 ii, 1032. 1048
 Avidæ (sing.) H. 960
 Avidam gulam H. 810. 811
 Avidæ (adv.) Ps. 562
 Avidos D. 44
 Avidus S. ii, 175 vini i, 126
 Avis (volucris) C. iii, 167. S. ii, 60 mi-
 nistæ sigillum P. x, 234
 Avis (ab avus) Ps. 375
 Avita (abl.) S. ii, 8
 Avitæ (gen.) Ps. 542
 Aviti (gen.) S. ii, 734
 Avito S. ii, 611
 Avium H. 295. Ps. 617
 Aula (nom.) P. ii, 551. S. i, 161. S. ii,
 767 (abl.) A. 829. Ps. 876. S. i, 469
 Aulæ (gen.) P. i, 41. xiv, 62. H. 463.
 Ps. 806 (dat.) C. vi, 72
 Aulæis P. v, 366
 Avorum C. xii, 197. P. ii, 77. A. 545.
 922
 Avos C. iii, 133. S. i, 42. 180
 Aura (nom.) C. ix, 113. x, 12. P. ii,
 390. A. 143. S. ii, 86. 801. 814
 Auræ (plur.) C. x, 145. A. 1018
 Auram cælestis muneris hauriunt P. v,
 519. 520
 Auras C. iv, 63. vi, 29. vii, 31. x, 43.
 P. i, 83. x, 553. xi, 65. xiv, 92. H.
 298. 536. 819. 824. Ps. 52. 189. 297.
 720. S. i, 448. ii, 396 unas capit
 pius et impius ii, 783 madentes Per-
 sicorum aromatum P. x, 363
 Aurata (sing.) Ps. 358 (plur.) P. vi, 154
 Auratis P. xi, 220. A. 609. Ps. 305.
 810
 Auratum S. i, 624
 Aure H. 656. Ps. 138. S. ii, 729. 1035
 percepit mugitus tubarum H. 917. 918
 Aurea (sing. nom.) C. xi, 60. A. 385.
 597. Ps. 826. S. ii, 27. 1113 pompa
 tori P. iii, 111 corona (abl.) x, 1014
 (plur.) H. 418. 926. S. i, 73. ii, 249.
 697. 831
 Aureis P. i, 2. ii, 174. xii, 31 coronis
 ii, 276
 Aurem P. i, 18. v, 559 præbuit S. i, 83
 reserare loquelis A. 578
 Aureo P. ii, 365
 Aureolis P. iii, 197. H. 273. S. i, 641
 Aureorum nominum P. iv, 165 tempo-
 rum x, 206
 Aureos P. i, 65. ii, 101 nummos 293
 Aureum pudorem P. xiv, 32. 33
 Aures P. i, 78. v, 325. x, 1037. A. 399.
 H. 319. 651
 Aurcus P. pr. 15. D. 42
 Auri (gen.) C. vii, 78. P. i, 88. ii, 115.
 x, 1084. xiv, 102. A. 631. H. 258.
 397. Ps. 457. 598. S. i, 67. D. 106
 Auribus A. 324. H. 271. 301. Ps. 746.
 S. ii, 270
 Auriculas A. 326
 Aurifluus Tagus S. ii, 604
 Auriga (nom.) Ps. 413
 Auris (plur.) S. ii, 153
 Auritis legibus A. 767
 Aurium C. ix, 64
 Auro P. ii, 68. 71. 198. H. 258. Ps.
 336. 516. 539. 588. 838. 854. S. i,
 418. 466. 487. 636. S. ii, 180 corus-
 cat frons hostiæ P. x, 1024
 Aurora (nom.) C. i, 22. S. ii, 598
 Auroræ A. 612. Ps. 380
 Aurulenta P. xii, 49
 Aurum C. i, 93. xii, 64. P. ii, 135. 189.
 197. 203. P. x, 511. xii, 40. A. 150.
 646. 441. 491. S. i, 123. ii, 151. D.
 40. 82
 Ausa (sing. nom.) C. vi, 110. P. vi, 106.
 Ps. 498
 Ausi (plur.) S. ii, 866
 Ausim H. 80. S. i, 647
 Ausit P. v, 414. H. 47
 Ausoniæ A. 380. S. ii, 19
 Ausoniam S. i, 558
 Ausonii regni S. ii, 1114
 Auspicato (adv.) P. x, 414
 Auspice S. ii, 707. D. 125
 Auspiciibus S. i, 278. ii, 563
 Auspiciis S. i, 238
 Austeritas P. ii, 325
 Austri D. 82
 Austram Ps. 831
 Ausus est C. xii, 31. P. v, 529. H. 218.
 517. S. i, 310
 Autumat H. 16
 Autument P. x, 83
 Avulsis Ps. 633
 Avus A. 296
 Auxerunt A. 730
 Auxilii H. 468. Ps. 200
 Auxilio P. x, 693. Ps. 574 venere S. ii,
 535
 Auxilium A. 155. Ps. 175 surgit in H.
 410

Auxit Ps. pr. 3
 Axe C. viii, 11. P. iii, 179. S. i, 317
 sub uno habitant S. ii, 783 sub igneo
 C. v, 92
 Axem H. 907. Ps. 336. 415. 833 æthe-
 rium S. i, 144 poli P. i, 88
 Axis C. xi, 107. S. ii, 533
 Azymon A. 353

B.

Baal A. 325
 Babylon H. 449
 Babylonium P. vi, 110
 Babylonis C. iv, 43. A. 129. S. ii, 549.
 D. 90
 Baca (nom.) C. iii, 55
 Bacas H. 270
 Bacchantia gaudia H. 376
 Bacchantis A. 400. S. ii, 892
 Bacchatus apertis jugulis S. ii, 671
 Bacchi S. ii, 857
 Bacchica (plur.) S. i, 188. 629
 Baccho S. i, 129
 Baccis A. 339. S. ii, 220
 Bactra A. 612
 Baculo P. ii, 147. Ps. 485
 Bajanis aquis S. ii, 740
 Balantis A. 352
 Balatibus H. 223
 Balbutit P. x, 12
 Balnea H. 762
 Balsama C. v, 117. xi, 76. P. xi, 194.
 A. 482. Ps. 319
 Baptisma P. ii, 375
 Baptismate A. 697. 861. Ps. 103
 Baptista, Joannes P. v, 376. D. 117
 Barathro C. xi, 40. A. 785. S. i, 294
 Barathrum P. v, 249
 Barbam P. x, 272. 1044
 Barbara (sing.) Ps. 133 gens linguis A.
 194 (plur.) C. xi, 70. H. 457. 784.
 S. i, 44. ii, 815. D. 84
 Barbaras P. i, 47
 Barbaricis H. 437. S. i, 449
 Barbaricos A. 143
 Barbaries H. 100. Ps. 753
 Barbaris C. v, 39
 Barbarorum Ps. pr. 21
 Barbaros P. ii, 382
 Barbarum (neut.) C. xii, 117 (gen.)
 P. x, 708
 Barbarus P. 4. 121. v, 467. S. ii, 691
 Barbati (gen.) A. 200
 Barbatos S. ii, 890
 Barbatus S. i, 350
 Barbis hirsuta cutis solvitur P. x, 559
 Barcinon P. iv, 33

Bardus A. 296
 Bassorum S. i, 559
 Beata (sing. nom.) P. pr. 4. x, 735 (abl.)
 H. 954
 Beate (voc.) P. v, 1
 Beate (adv.) P. x, 209
 Beati (sing.) P. iv, 95. A. 16. Ps. pr.
 2 (plur.) C. 12. 206
 Beatior C. ii, 89. x, 89
 Beatis P. v, 516. vi, 27. Ps. pr. 61
 Beato H. 929
 Beatorum P. i, 6
 Beatum P. x, 105
 Beatus C. vii, 216. ix, 19. P. v, 372.
 x, 834 o terque, quaterque et septies
 P. ii, 530
 Belia (abl.) H. 521. Ps. 714
 Beliae H. 611
 Bella P. iii, 33. iv, 157. x, 84. H. 253.
 500. Ps. 164. 198. 308. 747. 804.
 902. S. i, 279. ii, 550. 641. 683. D.
 75 gerit H. 409
 Bellantibus S. ii, 27
 Bellator Ps. 299
 Bellatrix Ps. 133. S. ii, 489
 Belli H. 427. Ps. 27. 115. 158. 260.
 420. 474. 770. S. ii, 10. 527. 728
 Bellica virtus Ps. 208 (abl.) C. ii, 47.
 Ps. pr. 20 (plur.) signa C. v, 55
 Bellicosus Ps. pr. 13
 Belligeri (gen.) Ps. 806
 Bellis P. x, 627. S. ii, 667. 1131
 Bello H. 514. Ps. 238. 356. 379. 697.
 S. ii, 420 sueta virtus P. i, 33
 Bellona (nom.) Ps. 236. 557. S. ii, 599
 Bellorum Ps. 387
 Bellua (nom.) P. x, 1026. xi, 76
 Belluæ (gen.) P. x, 149
 Belluam P. v, 414
 Belluas P. x, 333
 Belluinis faucibus C. vii, 114
 Bellum C. v, 47. Ps. 320. 434. 632. S.
 ii, 514
 Belzebulis P. v, 267
 Bene C. x, 115. P. x, 790. xi, 231. Ps.
 581. 850. S. ii, 1104 est quod P. ii,
 349
 Benigna (sing. nom.) P. iii, 124
 Benignam opem C. vii, 213
 Benigne (adj.) C. vi, 4
 Benigne (adv.) Ps. 580
 Benigni (sing.) C. vii, 84
 Benignis P. v, 330
 Benigno ore A. 49
 Benignum H. 659. S. ii, 592 opus C.
 x, 63
 Benignus C. vi, 93. ix, 71. P. pr. 12.
 ii, 581. vi, 4. x, 136
 Bercynthiacus sacerdos S. ii, 51

- Beryllum Ps. 855
 Bestia (nom.) H. 197. 198. Ps. 719
 Bestialibus villis C. vii, 153
 Bestiam C. vi, 105
 Bestiarum C. vii, 62. P. v, 398
 Bethania D. 149
 Bethlehem P. x, 737
 Bethlem C. vii, 1. xii, 78. 105. D. 101
 Bibant naufragium P. xi, 74
 Bibat illecebras H. 315
 Bibe P. v, 152
 Bibendam P. x, 726
 Bibendi C. vii, 161
 Bibendus P. x, 736
 Biberunt P. x, 737
 Bibit C. v, 20. A. 886. H. 593. 859.
 S. i, 399. ii, 669 errorem cum lacte
 i, 202 ore rogum P. iii, 160 alvo
 Christum Virginitas A. 583 totis me-
 dullis obliviale poculum C. vi, 15
 Bibulæ arenæ (plur.) P. xi, 141
 Bibulus alveus S. ii, 929
 Bibunt H. 392
 Bidentis H. pr. 7
 Bifestum diem P. xii, 66
 Bifida (plur.) Ps. 647
 Bifidæ lucis H. 3
 Bifidas P. xii, 57, lucis H. 93
 Bifido H. 792 æquore permeat C. v,
 68
 Bifori cardine Ps. 666
 Biformia Ps. 761
 Biformis Ps. 569
 Bifrons Janus S. i, 233
 Bifrontem Janum P. ii, 449
 Bigas P. xi, 95 boves S. i, 361
 Bijugum S. i, 128
 Bile Ps. 777
 Bilem P. x, 394
 Bimaris Corinthi S. ii, 351
 Bina H. 8
 Binis P. ii, 538. xii, 8
 Bipedi S. ii, 816
 Bipennem ad publicam præbenda cervix
 P. i, 55
 Bipenni S. ii, 1010
 Bipennis D. 86
 Bis C. pr. 16. P. iv, 1. xii, 10. A. 217.
 Ps. pr. 57. S. i, 410 terna A. 997
 quino mense P. x, 782 sex A. 739.
 S. ii, 461 sena C. xii, 192 seni D.
 148 inclyte P. v, 537
 Bisulcas ungulas P. i, 44
 Bisulcis P. x, 73
 Bitumen mixtum pice P. v, 199
 Bitumine H. 826
 Biviis S. ii, 849
 Bivio H. 60
 Bivium H. 791
 Blanda (sing. nom.) Ps. 399 largitas C.
 vii, 210 (abl.) fame C. iv, 50 (plur.)
 H. 592
 Blande (adv.) P. ii, 63. v, 18
 Blandi (sing.) P. xi, 91
 Blandis H. 304
 Blandita (sing. nom.) A. 906
 Blanditi (plur.) S. i, 26
 Blandos S. i, 62
 Blandum P. vi, 155
 Blandus C. vi, 11. A. 395. S. i, 285
 Blasphemias (ver.) A. 347
 Blaspheme (voc.) A. 16. H. 2
 Blasphemi (gen.) D. 156
 Blasphemia Ps. 715
 Blasphemis A. 772
 Blasphemus P. i, 75
 Blateraret P. x, 913
 Bombum A. 845
 Bombyx P. x, 512
 Bona (sub.) C. pr. 29. A. 739. H. 156.
 354. S. ii, 105. 166. 216
 Bona (adj. sing.) H. 630. Ps. 348
 Bone C. iii, 1. v, 1. P. x, 246. Ps. 11
 Boni (sub.) P. ix, 104. H. viii, 337.
 347. Ps. 233. S. i, 530. ii, 77
 Bonis C. pr. 18. P. ii, 545. Ps. 727. S.
 ii, 128. 898
 Bonitas C. v, 162
 Bonitate A. 310. S. ii, 805
 Bonitatis H. 184
 Bonorum (sub.) C. iv, 74
 Bonum (sub.) C. iv, 24. P. i, 115. xiii,
 15. 99. H. pr. 45. 338. 340. 342.
 346. 440. S. ii, 139. 1018
 Bonum (adj.) C. viii, 77
 Bonus C. iv, 60. P. i, 21. iii, 86. iv,
 155. xii, 47. xiii, 57. H. 184. 691.
 693. 939. S. i, 619. ii, 433. D. 93
 Booz H. 787
 Boreæ S. ii, 533
 Boreas A. 661
 Borræ Ps. 847
 Bos P. x, 1049
 Bosporeum C. v, 147
 Botryonis H. 478
 Bove S. i, 61 aureo P. ii, 366
 Bovem S. i, 77
 Boves S. i, 361
 Bovis P. x, 1009
 Brabæi duplicis palmam tulisti P. v, 538
 Brachia C. iii, 54. P. vi, 108. xi, 139.
 A. 31. S. i, pr. 16
 Brachiis C. xii, 170. P. v, 109. x, 851.
 1062
 Bractea P. x, 1083. S. i, 436
 Bractealis fulgor setas inficit P. x, 1025

Bracteolas P. xii, 49
 Bracteolis crepitantia lora Ps. 335
 Brennum S. ii, 561
 Breve P. x, 973. xiv, 107. S. ii, 162
 Spatium C. x, 35
 Brevem C. vii, 171. ix, 94. P. x, 1128.
 S. ii, 108
 Breves P. xiii, 30
 Brevi (adject.) P. ii, 400. A. 530
 Brevi (adv.) P. ii, 267
 Brevibus P. ix, 23. S. ii, 898
 Breuiore P. ii, 151. xi, 221
 Breuiorem S. i, 318
 Brevioribus S. ii, 864
 Brevis P. x, 693. A. 175. C. viii, 13
 Brevitare S. ii, 113
 Breviter S. i, 166
 Britannos P. xiii, 103
 Bromium S. i, 131
 Bromius S. ii, 495
 Bruchus H. 229
 Brumas A. 427
 Bruta gentilitas P. i, 94 (plur.) H. 139.
 Ps. 518
 Bruti S. i, 557
 Bruto fastidio C. vii, 89
 Brutum C. xi, 88 Scitum Cæsaris P. v,
 66
 Bubulcus P. x, 195
 Bubulis ofellis P. x, 383
 Bubulus P. x, 1007
 Buculas Ps. pr. 31
 Buccina (nom.) C. xi, 105. S. ii, 528
 Bullis Ps. 475
 Busti A. 415
 Bustis C. ix, 99. S. i, 405
 Bustuali antro C. ix, 52
 Buxa P. ix, 49

C.

Cachinni (sing.) Ps. pr. 49
 Cachinnis P. ii, 323
 Cachinno S. ii, 402
 Cachinnos P. x, 226
 Cacumen C. xii, 52. P. xii, 17
 Cacumina A. 346
 Cacumine C. v, 24
 Cadant P. x, 478
 Cadat C. xii, 24. P. x, 658. 879. xiii,
 68. S. ii, 1125
 Cadaver P. v, 387. 437. 458. x, 806.
 1041. H. 606. Ps. 474. 724
 Cadavera C. x, 41. 61. S. ii, 569. 718.
 D. 11
 Cadavere A. 756
 Cadaveri P. x, 374
 Cadaveribus P. xi, 76
 Cadentem Ps. 437
 Cadentem C. xi, 42
 Cadet P. x, 537
 Cadit C. ix, 72. P. vi, 66. x, 804. A. 955.
 H. pr. 62. 241. Ps. 257. 699. S. i,
 380. ii, 1010 in faciem A. 330 in
 vitium P. x, 989. S. ii, 989
 Caduca res P. x, 437
 Caducam A. 1044
 Caduci (sing.) H. pr. 51. Ps. 457 cor-
 poris C. ix, 16
 Caducis C. vi, 21. vii, 177. x, 21. P.
 pr. 26. vi, 119. A. 17
 Caduco H. pr. 43
 Caducum P. v, 301. x, 603. S. i, 430
 hospitium A. 890
 Caducus S. ii, 111
 Cadunt P. v, 76. x, 1052. Ps. 286. S.
 ii, 752
 Cæca (sing. nom.) P. ii, 232. H. 629
 vis mortalium C. ii, 33 (abl.) Ps. 411.
 S. i, 400 (plur.) P. v, 72. xiii, 62.
 A. 329. S. ii, 863
 Cæci (sing.) D. 131
 Cæcilianus P. iv, 156
 Cæcis P. x, 589. 955. H. 140
 Cæcitas C. ii, 93. P. ii, 377. v, 269.
 x, 371 errans Iuli P. ii, 456
 Cæco R. vi, 128. xi, 111. H. 885. A.
 641
 Cæcorum A. 126
 Cæcos A. 126. 675
 Cæcum Ps. 271. 484. S. ii, 1072
 Cæcus P. xiv, 48. A. pr. 2. 37. 698
 Cæde (sub.) C. vi, 82. P. i, 7. x, 879.
 1010. 1053. A. 543. H. pr. 17. 142.
 Ps. pr. 38. 346. 432. D. 195
 Cædere Ps. pr. 23
 Cædes C. ix, 85
 Cædibus C. iii, 59. P. v, 83. x, 93. xi,
 44. Ps. 538. S. ii, 296. 1126. D.
 113
 Cædis P. x, 826. S. ii, 664
 Cædatur A. 349 aris caper Baccho S. i,
 130
 Cæmenta S. ii, 245
 Cæmentum A. 515
 Cæsa (sing. nom.) P. xi, 72. Ps. 61
 ense virtus P. i, 49 (abl.) Ps. 304
 (plur.) P. iii, 198
 Cæsæ (sing.) P. iv, 118 (plur.) S. ii,
 288
 Cæsaraugusta P. iv, 54
 Cæsaraugustæ P. iv, 142
 Cæsaraugustam urbem P. iv, 3
 Cæsarem P. v, 108
 Cæsareum S. i, 250

- Casari P. ii, 97
 Casarium Ps. 358
 Cæsaris P. xiii, 30
 Cæsaris P. i, 34. 62. ii, 14. 97. v, 66. vi, 41
 Cæsarum A. 473
 Cæsi (plur.) P. viii, 3
 Cæsis P. xi, 161. S. ii, 514
 Cæso C. xii, 159. P. x, 187
 Cæsorum S. ii, 63
 Cæspes P. iv, 94. x, 187
 Cæspite C. iii, 97. P. v, 50. 453. A. 187. Ps. 266 ab imo C. x, 123
 Cæspitem P. xii, 8. 46
 Cæspitis Ps. 880
 Cæsus P. v, 371. Ps. 871
 Cætera (plur.) C. xi, 22. A. pr. 1. 7. H. 251. S. ii, 1115
 Cæteri (plur.) C. xii, 29. S. ii, pr. 21
 Cæteris P. ii, 40. 435. x, 415. 830
 Cain H. pr. xi, 63. D. 8
 Caio P. iv, 181
 Caiphæ D. 157
 Calagurris P. iv, 31
 Calami (gen.) A. 596. H. 542
 Calamis C. v, 52
 Calamos A. 148. S. i, 366. ii, 524. 962. 1030
 Calamum C. iii, 48
 Calatho C. iii, 70
 Calathos P. iii, 205. Ps. 327
 Calcabo S. ii, 173
 Calcanda (plur.) D. 58
 Calcans P. v, 477
 Calcant pedibus C. v, 124
 Calcantem A. 131. S. ii, pr. 18
 Calcarat Ps. 269
 Calcare P. vi, 88. vii, 59. H. 773. Ps. 210. S. ii, pr. 39. 748
 Calcaret Ps. 652
 Calcaribus Ps. 253
 Calcarit A. 664
 Calcas S. i, 429
 Calcasæ H. 473
 Calcat C. ix, 49. P. v, 168. xiv, 112. A. 887. 908 pede Ps. 32
 Calcata morte A. 1065 (plur.) 736. S. ii, 525
 Calcatis Ps. 320
 Calcatrix mundi Ps. 587
 Calcatus A. 653
 Calcavit D. 170
 Calce C. iii, 128. P. vi, 91. xiii, 77. xiv, 113. D. 138
 Calceamenta P. vi, 74
 Calceis P. x, 159
 Calcentur P. v, 106
 Calceibus Ps. 596
 Calcis Ps. 653
 Calculanda (sing. nom.) P. ii, 131
 Calculus H. 272. Ps. 870
 Calefacta (plur.) P. xiii, 49
 Calens C. v, 20 in culpam sanguis P. ii, 213
 Calent mœchorum furta P. x, 183
 Calente sole C. vii, 207
 Calentem Christo puellulam P. xiv, 12
 Calentes P. i, 7. S. ii, 9
 Calentia vota P. xiv, 76
 Calentis nequitiae H. 318. 319
 Calet C. iii, 91. H. 586
 Calere S. i, 171
 Calerent P. xiii, 72
 Calida (sing. nom.) A. 143
 Calidi (sing.) S. i, pr. 19
 Calidis H. 512. 596. S. i, 110. ii, 495. D. 116
 Calido Ps. 154. 808. S. ii, 961
 Calidos Ps. 50. 217 annos S. ii, 329
 Calidum H. 327
 Caligant H. 3
 Caligantes animas S. i, 291
 Caligine H. 179. Ps. 351. 483. S. i, 400. 413
 Caliginem P. x, 431. 962
 Caliginis P. v, 350. xiii, 52
 Caligo C. ii, 5. A. 679
 Calix P. x, 736
 Calle recto C. vii, 50
 Callebas C. xi, 20
 Callem H. 795
 Callens H. 225
 Calles S. ii, 844
 Callida (sing. nom.) Ps. 257. S. i, 82. D. 71 fraus C. ii, 21 (abl.) C. vii, 193 (plur.) P. v, 267. S. ii, 614
 Callide (voc.) A. 406
 Callidus C. iii, 41. A. 468. H. 712. 807
 Callum pectoris P. v, 177
 Calor C. x, 38. P. vii, 87. A. 839. H. 75. 965 vitalis P. ix, 92 laudis Ps. 24
 Calore Christi fidem incendit P. vi, 21
 Caltha C. v, 114
 Calvis S. i, 631
 Caluit S. i, 253
 Calumnia (nom.) H. 639
 Calumniæ P. x, 981
 Calumniosus A. pr. 20
 Cameli (gen.) D. 118
 Camilli P. ii, 14
 Camillo S. ii, 721
 Camillos S. ii, 557
 Caminis C. xii, 196. P. vi, 102. x, 294. S. i, 307
 Caminos H. 923

- Camœna C. iii, 26. ix, 3
 Camœnas P. vi, 153. S. ii, 47
 Camuros arcus P. xii, 53
 Campania (nom.) S. ii, 745
 Campanus P. xi, 208
 Campestre P. xi, 93
 Campi (sing.) P. x, 846. xiii, 76. Ps.
 152. 637. S. i, 316. ii, 939 (plur.)
 P. xi, 211
 Campis S. ii, 570
 Campo C. viii, 41. P. xi, 243. H. 415.
 800. Ps. 40. 468. S. i, 181. 338
 Camporum Ps. 686. S. ii, 508
 Campos S. ii, 920
 Campum Ps. 21. 266. 573
 Cana fides H. 854 ingenia A. 561
 Canam C. ix, 1. A. 742
 Canat C. pr. 38. i, 51
 Cancrum A. 619
 Candens spuma P. v, 490
 Candescentes P. xi, 186
 Candentia Ps. 882
 Candida P. xi, 203. xiii, 87. H. 958.
 Ps. 560. 821. D. l. via A. 536 (plur.)
 H. 156 gaudia Ps. 901
 Candidatas P. x, 355
 Candidatis P. iv, 145 cohortibus P. i, 67
 Candidi chori sanctorum (plur.) P. v,
 373
 Candidior 374. P. iii, 162
 Candidiore S. i, 547
 Candidis C. v, 124
 Candidius nive genus linguæ P. xiii, 11
 Candido tramite P. xiv, 93
 Candidulo C. iii, 157
 Candidum diem C. ix, 77
 Candidus C. iv, 16
 Candor P. i, 89. xiii, 86. S. ii, 753
 Candore C. ii, 70. x, 49
 Cane P. iv, 149. A. 216
 Canebat P. iii, 142. x, 838
 Canendo C. ii, 52
 Canendum P. x, 19
 Canens oliva P. xii, 32
 Canente P. x, 791 Gallo C. i, 39
 Canes (sub.) P. x, 806. S. ii, 814
 Canet C. iii, 90
 Cani (adj. plur.) S. i, 200
 Canibus P. v, 388. Ps. 721
 Caniformem A. 195
 Canina facundia (nom.) H. 402
 Canini (gen.) S. ii, 353
 Canis (sub.) P. x, 258. A. 980
 Canis (adj.) A. 480. S. ii, 1076
 Canistris C. iv, 62. P. iv, 16. A. 740
 Canit C. i, 67. P. xiii, 95 triste tuba
 C. v, 50
 Canitiem P. iii, 25. xi, 138. S. ii, 657
 Canities C. pr. 23
 Cannas S. ii, 568
 Canopi S. ii, 921
 Canopica regna P. iii, 59
 Canopus P. x, 255
 Canoro ære H. 481
 Cantamen magicum P. xiii, 23
 Cantamine S. ii, 176
 Cantantes P. vi, 111
 Cantare D. 91
 Cantharis C. ix, 28
 Cantharus P. x, 299. Ps. 367
 Cantilenæ (plur.) P. x, 305
 Cantor S. ii, 646
 Cantu C. i, 63. ii, 50. S. i, 120
 Cantus (sing.) P. iv, 151 (plur.) obmu-
 tescere jubet A. 147
 Canum (sub.) P. v, 147
 Canunt C. v, 123
 Capacem C. vi, 105. H. 98
 Capaces Christi P. ii, 376 virtutum P.
 x, 743
 Capaci Ps. 454
 Capacis alvi C. vii, 115
 Capax S. ii, 162. 793 justi A. 803 fru-
 endis vocibus C. ix, 66
 Cape P. v, 49 experimentum P. ii, 407
 Capellam P. x, 618
 Capellis H. 236
 Caper S. i, 129
 Capere C. iii, 10. A. 1035
 Caperet S. ii, 1119
 Capessit P. v, 368. vi, 7. Ps. 574
 Capessunt Ps. 304
 Capi P. x, 663
 Capiam S. ii, 189
 Capiant P. x, 430
 Capiebat Ps. 322
 Capienda (sing.) S. ii, 908
 Capiet C. iv, 92
 Capillo Ps. 283
 Capillos C. vii, 160. P. x, 274. xiii, 30.
 Ps. 687
 Capillum P. i, 80. 110
 Capio spem H. 936
 Capit P. x, 440. xiii, 34. A. 86. 587.
 705. 783. H. 335. Ps. 486. 566. S.
 ii, 130. 894. D. 31. 69 arma S. ii,
 641 auras unas pius et impius S. ii,
 783 nil diurnum nox P. x, 590
 Capita Ps. 871. S. ii, 635
 Capitalis criminis S. ii, 804
 Capite S. i. pr. 28 in porta H. 491
 Capitis (sub.) C. viii, 23. P. xiii, 36.
 H. 652. Ps. 59. S. i, 141. 345. ii,
 353 nix C. pr. 27
 Capitoli S. ii, 687
 Capitolia A. 444. S. i, 182. 210. 535.
 632. S. ii, 833
 Capiunt P. xi, 211

- Capiuntur S. ii, 1065
 Caprearum S. i, 363
 Capta (nom. sing.) P. i, 61. ii, 11. xi, 242. A. 773. Ps. pr. 54. S. i, 64. ii, 908. D. 89 (abl.) S. ii, 518. 693 (plur.) P. i, 98. A. 401. Ps. 214. S. ii, 548
 Captans S. ii, pr. 6
 Captare H. 139
 Captas (adj.) S. ii, 62
 Captator P. v, 19
 Capti (sing.) Ps. 715 (plur.) S. i, 616
 Captiosus strophis A. pr. 25
 Captis H. 153. Ps. pr. 25. 170
 Captiva (sing. nom.) A. 548. H. 818. S. ii, 148. 409. 875 (plur.) 350
 Captivæ (sing.) S. i, 121
 Captivas H. 306. 455
 Captivi (plur.) H. 446
 Captivis S. ii, 732
 Captivo Ps. 603
 Captivos H. 212. S. ii, 558
 Captivum P. ix, 37
 Captivus S. ii, 1069
 Capto Ps. 392. 539
 Captum C. vii, 182. P. x, 664. xi, 93. Ps. pr. 20
 Captus S. ii, 138. D. 11
 Capuæ P. xi, 208
 Capulum Ps. 137. 147
 Caput C. iv, 41. xii, 60. P. ii, 316. 440. iii, 84. 157. iv, 13. 37. v, 366. vi, 2. 143. x, 763. 823. xi, 65. 80. 137. xii, 15. xiii, 47. xiv, 26. 89. 113. A. 325. 455. 576. 630. H. 32. 131. 179. 280. 556. 588. 861. Ps. 30. 69. 91. 183. 282. S. i, pr. 53. 75. 356. 418. 497. 554. ii, 430. 602. 721. 978. D. 101. 102. 124. 134 orbis S. ii, 661 natale vitiorum H. 204 summum sæculi P. x, 167 gladio feriere P. iii, 116
 Cara (plur.) P. i, 52. H. 727
 Carbasa Ps. 744
 Carbasa (sing. nom.) Ps. 186
 Carbaso P. v, 451. S. i, pr. 48
 Carbonibus P. x, 917
 Carbonum P. v, 219
 Carcer P. i, 46. v, 61. 247. vi, 25. 26. 27
 Carcere C. x, 22. P. v, 280. 375. x, 794. xiii, 63. Ps. 906. S. i, 470. D. 141 membrorum sæptas H. 919 pœnarum H. 928 venarum Ps. 595
 Carceralem stipitem P. v, 552
 Carceralis cæcitas P. v, 269
 Carceream catenam P. vi, 16
 Carcereis S. i, 492
 Carcerem P. v, 549. x, 205 mortis C. 12. 76
 Carcere situ P. xi, 53
 Carcereos H. 852
 Carcereum S. ii, 468
 Carceri P. v, 329
 Carceribus A. 659
 Carceris C. v, 134. P. v, 137. 345. vi, 72. x, 1107. S. ii, 834
 Carebit S. ii, 95
 Cardine Ps. 666. S. ii, 685
 Cardinem C. xi, 107
 Cardinum P. v, 319
 Cardo C. pr. 3. ix, 72
 Carduus C. viii, 44. S. ii, 984
 Caremus P. ii, 545
 Carendum est P. x, 527
 Carens C. iii, 140. iv, 8. A. 671. 937. H. 198 verbis P. x, 912
 Carent P. v, 71
 Carentem omni substantia C. vii, 40 sole quarto (mortuum a quatuor diebus) C. ix, 46
 Carentes Ps. 12. S. i, 291
 Caret P. iii, 203. x, 711. A. 267. 894. S. ii, 848. 995 fine i, 326 lux fulgore A. 280
 Carices P. v, 396
 Carina (nom.) P. v, 504
 Carinæ (gen.) S. ii, 792
 Carinam P. xi, 73
 Cariosa vetustas C. x, 141
 Cariorum Deorum S. i, 434
 Carmen C. pr. 42. ix, 2. P. pr. 12. v, 314. vi, 156. x, 3 convivale H. 318 sine fine tractum S. i, 658
 Carmina A. 151. 478. Ps. 664
 Carmine P. ii, 35. iii, 215. x, 869. H. 451. S. i, 562 sacro Deum concinens P. xiv, 52. 53
 Carminis P. iv, 165. x, 838
 Carnalis A. 983 vinculi P. ii, 487
 Carnaliter acta lex A. 510
 Carne C. xii, 8. P. ii, 269. x, 1058. A. 511. 71. 218. 371. 888. 999. H. 281. 511. 912. 913
 Carne lex A. 370 (plur.) 970. Ps. 765
 Carnem C. xi, 52. P. v, 571. A. 176. Ps. 73
 Carni P. x, 511
 Carnibus P. v, 99
 Carnifex C. xii, 109. P. i, 91. v, 148. 216. vi, 17. ix, 68. x, 92. 516. 548. 831. 861
 Carnificem H. 152. 599
 Carnifices P. iii, 14. 131. xi, 49. xiii, 94
 Carnificina (sing. nom.) P. iii, 146
 Carnificis P. xiv, 17
 Carnificum P. x, 496
 Carnis C. pr. 29. ix, 99. P. ii, 223. iv,

118. x, 436. 507. 513. 515. 518.
 808. xi, 26. A. 35. 108. 228. 368.
 369. 816. 910. 915. 927. 966. 1022.
 H. pr. 38. 55. 466. 525. 623. 854.
 898. Ps. 79. 80. D. 44
Carnulenta (plur.) P. x, 372
Caro (sub.) C. iii, 141. x, 8. A. 97.
 109. 158. 177. 567. 870. 996. 1047.
 H. pr. 56. Ps. 76. 78. D. 8 *Verbum*
factum est A. 525
Caro (adj.) P. x, 845. H. 593
Caros P. xi, 133
Carpant membra ungulae P. x, 695
Carpas C. iv, 67
Carpe P. x, 517
Carpebant D. 47
Carpendum P. v, 388
Carpentum P. x, 154
Carpere C. iii, 109. P. x, 504. A. 951
iter P. xi, 210
Carpet C. x, 102
Carpi S. ii, 551
Carpimus escas dicatas C. viii, 76
Carpit P. x, 1118. xi, 120. H. 26 *iter*
P. iii, 45
Carpite P. iii, 201
Carpitur H. 603. Ps. 719
Carpsit P. iv, 121
Carptim P. x, 559
Carpunt P. x, 403. 806. H. 618. 837.
S. ii, 873
Carthaginis P. xiii, 51. 71
Carthago Afra P. iv, 17
Caruit S. ii, 95
Carum A. 1041. Ps. 737
Carus P. xiv, 24
Casa (abl.) D. 15
Casam cordis Ps. pr. 62
Casas S. ii, 298
Casibus C. pr. 15. A. 641. S. ii, 877
Cassa (sing. nom.) A. 955 (abl.) P. xi,
 60. S. ii, 999 (plur.) P. x, 30. S. ii,
 45
Cassiani P. ix, 94
Cassianum P. iv, 45. ix, 106
Cassianus P. ix, 6
Casside H. 411
Cassis (sub.) Ps. 140
Cassis lumine (adj.) A. 125
Cassos Ps. 143. 525 *ictus dentium* C. vii,
 116
Casta (sing. nom.) A. 388. H. 548
 (plur.) A. 569. H. 955. Ps. 519. 640
Castella A. 709
Casti (sing.) Ps. 56. D. 107 (plur.) C.
 i, 7
Castis H. 496. Ps. 451. 508. 844. S. ii,
 911 *parsimoniis* C. vii, 3
Castitas C. xi, 14
Castitatem P. x, 357
Casto H. 787 *silentio* C. vii, 30
Castra C. v, 41. 97. P. i, 38. H. 501.
S. ii, 8. 544
Castrata animum recisum virginitas H.
 958
Castraverit S. ii, 52
Castrensis Ps. 665
Castris Ps. 644. 740. 814
Castrorum Ps. 730. S. ii, 400
Castum C. vi, 130. P. xiv, 55. 129 *sa-*
pit C. ii, 32
Castus A. 396. S. ii, 784
Casu Ps. 798
Casura (plur.) P. x, 479
Casus (sub. sing.) A. 1072. Ps. 421
 (plur.) P. x, 472. A. 1084. Ps. 892.
S. ii, 974
Catamitum S. i, 70
Catasta (abl.) P. ii, 399. x, 467
Catastae (plur.) P. vi, 33
Catastas igneas P. i, 56
Catena carceris (nom.) C. vi, 58 (abl.)
P. xiii, 53
Catenae (plur.) P. i, 22. x, 185
Catenam P. vi, 16. S. i, 243 *mortis* C.
 xi, 47
Catenarum P. xi, 55
Catenas P. i, 107. A. 415. Ps. pr. 29
Catenato Ps. 674
Catenis C. ix, 52. P. i, 80. v, 16. ix,
 78. H. 273. 435. S. i, 491
Caterva (abl.) P. x, 662. Ps. 648. S.
 i, 599
Catervae (plur.) P. ii, 179. S. ii, 733
Catervam C. vi, 148
Catervas H. 420. S. ii, 418
Catervis P. xi, 213
Cathedra Petri P. xi, 32
Cathedram P. ii, 462
Catholica (abl.) A. 291
Catholicæ (gen.) P. xi, 24
Catholicam C. pr. 39. P. vii, 9. A. 2.
S. i. pr. 59
Catholicis P. xi, 30
Catholico Ps. 107
Catilinas S. i, 530
Catonum P. ii, 446. S. i, 546
Catuli (plur.) H. 607
Catus S. ii, 10
Cava (sing.) C. v, 17. Ps. 835 (plur.)
 P. xi, 165. S. i, 302. 439
Cavam A. 958
Cavata (plur.) P. pr. 20 *Saxa* C. x, 53
Cavatis A. 753
Cavato S. ii, 646
Cavatos P. ii, 146
Caucasea (abl.) A. 429
Cauda (abl.) S. ii, 868

- Caudis D. 70
 Cave P. x, 136. S. i, 497
 Cavea (abl.) P. vi, 62
 Cavea (gen.) S. i, 381. ii, 1090
 Caveam C. iii, 94 cœli H. 70
 Cavemus A. pr. ii, 3
 Cavendi H. 544
 Cavendum est C. iv, 28
 Cavent H. 815
 Caventi A. pr. ii, 35
 Cavere C. vi, 68. Ps. 287
 Cavernis P. v, 272. x, 1050
 Cavernoso H. 962
 Cavernosos meatus H. 320
 Cavete Ps. 758. S. ii, 1023
 Cavillo (abl.) P. ii, 318
 Cavis P. v, 70. S. ii, 1053 cratibus costarum P. xi, 57
 Caulas P. xi, 245. H. 224
 Cavo P. vi, 140. A. 386. Ps. 294 honore H. 439
 Causa (nom.) C. vii, 109. A. 642. H. 361. 558. Ps. 313. 607. S. i, 72. ii, 582
 Causam H. 322
 Causas P. i, 20. S. ii, 2
 Cauta (sing. nom.) Ps. 265
 Caute (adv.) H. 746
 Caucrem P. v, 230
 Cauteribus P. x, 490
 Cautibus C. xii, 118
 Cautis P. x, 701
 Cautum jus erat C. xii, 145
 Cecidere S. ii, 500
 Cecidisse A. 446. H. 802. Ps. 292
 Cecidissent Ps. 135
 Cecidit D. 86. 157
 Cecinere S. ii, 712
 Cecinissent A. 234
 Cccinit Ps. 650
 Cecropia (plur.) C. iii, 71
 Cedant P. x, 55
 Cedas P. x, 1100
 Cedat C. ii, 87. P. iii, 181. 183. S. i, 608. 634
 Cede P. x, 960. A. 178
 Cedente pelago H. 472
 Cedere C. i, 40. 72. v, 83. P. xiii, 74. A. 484. 507. H. 773. Ps. 143. 380. S. i, 263 armis P. ii, 420 leto P. x, 725
 Cedat C. iii, 167. ix, 67. 71. P. v, 46. H. 879
 Cedite S. ii, 466
 Cedo P. vii, 83. x, 686
 Cedunt H. 878
 Celante Ps. 461
 Celeberrima (sing. nom.) Ps. 366
 Celeberrimus A. 451
 Celebrabant D. 125
 Celebrabat A. 150
 Celebrabit S. i, 53
 Celebrabo P. ii, 34
 Celebrando P. xi, 198
 Celebrans Ps. 659. S. i, 214. D. 110
 Celebrant A. 378
 Celebrare P. iii, 182
 Celebrarent S. i, 181
 Celebrat P. ii, 532
 Celebrem S. ii, 615
 Celebres C. v, 126. P. iv, 105
 Celebri S. i, 237. 603. ii, 540
 Celebris A. 9
 Celer C. iii, 105. iv, 21. P. iii, 165. vi, 116
 Celerat H. 775
 Celeres C. v, 55
 Celeri H. 850
 Cellam S. i, 574. ii, 835
 Celsa (sing. abl.) H. 495. Ps. 876 (plur.) P. iii, 170. viii, 10. xi, 43. A. 346. Ps. 290. S. i, 216. 535. 581. ii, 883 Tonantis P. vi, 98
 Celsæ (sing.) P. xii, 13. S. i, 229
 Celsam C. vii, 106
 Celsior P. x, 467. xi, 50. xiv, 80
 Celso P. v, 369. S. ii, 262. 688
 Celsum C. xi, 102. xii, 39. P. v, 224. xi, 77. 217. Ps. 185
 Censent P. i, 37
 Censeo S. i, 425. ii, 129
 Censere S. i, 391
 Censerent S. i, 284
 Censes P. x, 142. 207
 Censet A. 1030. H. pr. 35
 Censibus Ps. 873
 Censor C. vii, 133. P. x, 246. S. ii, 271. 433
 Censu S. ii, 1015
 Censum H. 956. Ps. 581
 Censura (nom.) C. vii, 92. P. ii, 62. 326
 Centena (plur.) P. x, 1052. Ps. 481
 Centenos A. 713. S. ii, 844
 Centenus P. xiv, 123
 Centifidum S. ii, 889
 Centum S. i, 470
 Centuplex fructus C. vii, 220
 Centuplicatos S. ii, 1050
 Ceperant Ps. pr. 15
 Ceperit P. x, 1088
 Cepit S. ii, 349
 Cera (nom.) P. ix, 52 (abl.) S. i, 598. ii, 42
 Ceram C. v, 20
 Ceras pugillares P. ix, 15
 Cerastæ (plur.) H. 135
 Cerata buxa P. ix, 49
 Ceraunis Ps. 470

- Cerebri P. xiv, 117. H. 125. 313. 654
 Cerebro P. xii, 16. H. pr. 57
 Cerebrum C. xii, 119. Ps. 139
 Cereos P. ii, 72
 Cericis S. ii, 917
 Cercs P. x, 236. S. ii, 562
 Cerimonias S. i. pr. 5
 Ceris S. i, 203. ii, 50
 Cernant P. x, 432
 Cernas H. 283
 Cernat C. v, 30. H. 895. 947
 Cerne P. i, 97
 Cernens A. 368. H. 12
 Cernere C. x, 86. xii, 88. P. xi, 131.
 168. A. 18. 35. 42. 64. 111. 161.
 604. S. i, 578
 Cerneris C. ix, 100. P. v, 334. 426
 Cerneret P. x, 749. xi, 46. A. 490. H.
 735
 Cernet C. x, 111
 Cerni A. 48. 79
 Cernimus C. v, 152. xii, 37. P. x, 239.
 A. 335
 Cernis P. ii, 301. S. ii, 361. 895
 Cernit C. iv, 58. vi, 32. viii, 31. P. v,
 277
 Cernitur P. i, 104
 Cerno P. xi, 34. A. 1051
 Cernua vipera C. iii, 149
 Cernuat S. i, 350
 Cernunt C. xii, 27. P. v, 493. H. 931
 Cernuntur P. vi, 139
 Cernuo ore C. vii, 43 vertice P. xiv, 85
 Certa (sing. nom.) A. 394. H. 54. 923.
 Ps. 122. 302. 586. S. i, 328. ii, 631.
 D. 42 (abl.) P. x, 970. A. 875
 Certamen P. x, 752
 Certamine Ps. 641. 752
 Certant P. v, 497 officiis vi, 73
 Certante voto H. pr. 6
 Certantibus P. xi, 197
 Certare S. i, 619
 Certat P. v, 214
 Certatim C. v, 139. A. 685
 Certe P. x, 479. A. 485. H. 713
 Certis C. v, 2. S. i, 289
 Certissima Dei proles A. 139
 Certo (adj.) A. 669. H. 237. 689. S. i,
 310
 Certum A. 854 est P. xiv, 26
 Certus A. 855. S. i, 258
 Cervice P. xi, 85. Ps. 188. 272. 282.
 S. i, 359
 Cervicem P. x, 763
 Cervicibus P. ii, 490. H. 431. Ps. 896
 Cerviculam P. x, 836
 Cervix C. xii, 118. P. i, 55. x, 117.
 871. xiv, 87. Ps. 60
 Cessabit P. x, 1101
 Cessare P. x, 572
 Cessat P. x, 1073. H. 143
 Cesserat omne robur P. v, 121
 Cessere C. xii, 30
 Cesset Ps. 800. S. ii, 940
 Cessisse P. v, 416. A. 618. Ps. 902.
 S. ii, 78
 Cessit P. iv, 86. x, 607. A. 1043. H.
 pr. 21. S. i, 158
 Cethego (abl.) S. i, 528
 Ceu C. i, 27. 91. iv, 21. x, 22. xii,
 128. P. ii, 569. v, 223. x, 84. 277.
 920. xii, 50. A. 746. Ps. 332. S. i,
 pr. 41. 220
 Chalcedon Ps. 857
 Chaldaeo A. 617
 Chalybem Ps. 143. 678. S. i, 50
 Chalybs P. i, 72
 Chananeus H. 410
 Chao (abl.) C. xii, 40. P. iii, 55. A.
 750. H. 927. S. i, 94. ii, 96
 Chaos C. v, 3. A. 823. H. 44. S. ii,
 902 noctis aeternae C. ix, 81
 Charaxat genas unguis scribentibus P.
 x, 557
 Charisma A. pr. i, 11
 Charismata S. ii, 1045
 Charismate P. xiii, 61
 Charon H. 503. S. i, 386
 Charris S. ii, 573
 Chartas S. i, 507
 Chartulas P. i, 75
 Chartulis P. x, 1115
 Charybdim S. ii, 899 sanguinis C. vi,
 107
 Charybdis A. 747
 Chelidoni P. xi, 237
 Chelydros S. i, 130
 Chelys A. 388
 Cherubin C. iv, 4
 Chettæ (voc.) H. 421
 Chirographo primo capta vita P. i, 61
 Chirurgo P. x, 501
 Chlamydem S. ii, 301
 Chlamys D. 79
 Chorda (abl.) C. ix, 5
 Choreis Ps. 242. 688 fidelibus (canere)
 C. ix, 1
 Chori (plur.) P. v, 374
 Choris A. 353. S. ii, 911
 Choro P. iii, 208. S. i, 135 Angelico
 P. iii, 48
 Chorus C. ix, 109. P. iv, 74. 153. vi,
 148
 Chrisma Ps. 361
 Chrismate S. i, 587. D. 176 innovatum
 C. vi, 128
 Chrismatis C. v, 156. P. xii, 34. A. 493
 Christe C. i, 97. ii, 48. iii, 14. 166. iv,

101. v, 82. vi, 3. vii, 3. 198. viii, 1. x, 64. P. ii, 433. iii, 138. xi, 110. H. 932. Ps. 1. S. ii. pr. 61
- Christi C. i, 30. iv, 68. v, 10. ix, 2. xii, 127. 129. 143. 200. P. ii, 500. 582. A. pr. i, 12. 290. Ps. 289 ad sedile tendit P. vi, 9
- Christiana (sing. nom.) P. ii, 434 (plur. ibid.) 59
- Christianæ P. ix, 30
- Christiani (sing.) P. v, 377 nominis ii, 430
- Christianis P. v, 64
- Christiano P. x, 443
- Christianorum P. x, 1002
- Christianum P. x, 406
- Christianus grex P. x, 57
- Christicolæ (sing.) S. i, 482 (plur.) P. xiii, 82
- Christicolarum C. viii, 80. x, 57. A. 485
- Christicolas P. iii, 28. xi, 39. Ps. xiii, 96
- Christicolis C. iii, 56. P. vi, 25. xi, 80. Ps. 526. S. i. pr. 79
- Christicolum S. ii, 1002 genus P. iii, 72
- Christigenam domum H. 788
- Christipotens S. ii, 709
- Christo C. iv, 15. 26. vi, 112. x, 132. P. ii, 2. x, 952. Ps. 543. S. ii, 3. D. 24
- Christum C. i, 68. v, 157. vi, 151. vii, 147. ix, 54. xii, 1. P. pr. 34. A. 288. 391
- Christus C. i, 4. ii, 4. iii, 17. 205. v, 100. vi, 75. 145. 146. ix, 4. xi, 3. xii, 136. P. iv, 71. 72. 142. xi, 240. A. 1085. H. 347. S. i, 487. 488. D. 173 Deus Ps. 910 ex Patre P. x, 600
- Chrysolitus Ps. 854
- Chrysopraxe Ps. 865
- Ciamus vocibus C. i, 81
- Cibi (sing.) A. 709
- Cibis C. iv, 29
- Cibo C. iii, 50. 173. iv, 1. 71. A. 716
- Ciborum C. vii, 188. P. v, 406
- Cibos C. iii, 13. iv, 92. Ps. 628. S. ii, 946
- Cibum C. iii, 89. vii, 67. viii, 71. Ps. pr. 61
- Cibus C. v, 97. viii, 79. ix, 61. Ps. 374. 615
- Cicatricem S. i, 15
- Cicatricum P. x, 796. Ps. 167
- Cicatrix P. iv, 129. v, 142 criminum ii, 287
- Cicutas H. 234
- Ciet lituis S. ii, 401 nomen frigentis amici A. 754
- Cilio H. 874
- Cinctu Gabino P. x, 1015
- Cinctum H. 130
- Cinere S. ii, 208
- Cinerem H. 760
- Cineres P. iii, 194. iv, 2. 38. xi, 1. 152. xiii, 98. S. i, 405. ii, 547 flues resoluta in P. iii, 120
- Cinerum S. ii, 721
- Cingere C. iii, 27. S. ii, 1006 fossis castra P. i, 38
- Cingi Ps. 25
- Cingit P. xiv, 119
- Cingula Ps. 476. S. ii, 663
- Cingulum P. i, 32
- Cingunt S. ii, 1104
- Cinis C. vii, 150. P. iv, 47. v, 195. S. i, 585
- Cinisculus C. x, 143
- Cinnama C. v, 118
- Cinxit S. ii, 430
- Cippo Deucalionum A. 293
- Circa S. i, 432
- Circi H. 362. S. ii, 947
- Circinus S. i, 324
- Circiter P. x, 656. S. ii, 412
- Circuibat C. vii, 124
- Circuit H. 145 rota solis P. xiv, 96
- Circuitu S. i, 319
- Circulator P. x, 303
- Circulis P. i, 72 reciprocatis dies administrat (sol) x, 574
- Circulum C. xi, 1
- Circulus S. i, 320
- Circum (præ.) P. ix, 13. xi, 79. A. 492. S. i, 517
- Circum H. 763
- Circumdare S. ii, 187
- Circumfer P. x, 984
- Circumferrier S. i, 423
- Circumflectit Ps. 196
- Circumflexus A. 204
- Circumflua copia (nom.) H. 334
- Circumfluis S. i, 418
- Circumfrenit C. iv, 79
- Circumfusam Ps. 604
- Circumfusus P. ii, 362
- Circumligat H. 812. D. 70
- Circumplectat P. x, 272
- Circumsaltante S. i, 135
- Circumseperat Ps. 753
- Circumsidet H. 395
- Circumspicit Ps. 733
- Circumstans C. v, 67
- Circumstant S. ii, 424
- Circumstantium P. x, 521
- Circumstat Ps. 705
- Circumstet P. vi, 148
- Circumtulit os P. vii, 37

- Circumvaga (sing. nom.) Ps. 812
 Circumvolarat P. v, 402
 Cirros Ps. 184
 Cita (sing. nom.) P. xiv, 90 gradu iii, 61
 Citæ (sing.) P. ii, 334
 Citari reum jubet P. x, 969
 Citata (sing. nom.) P. vi, 95
 Citato gradu P. v, 210
 Citetur P. x, 202
 Citharam D. 74
 Citharas A. 148
 Citharis D. 193
 Citharædi (gen.) S. ii, 523
 Citius (adv.) P. x, 806. xii, 19
 Cito (adj.) P. x, 38
 Cito (adv.) C. x, 37. P. xii, 25
 Citos iambicos P. pr. 7
 Citum P. iii, 159. x, 813. A. 65
 Citus S. i. pr. 88
 Cives P. iv, 93. S. ii, 610
 Civibus P. x, 87. H. 452. S. i, 590
 Civicam coronam P. ii, 556
 Civile C. pr. 18
 Civilis Ps. 477
 Civitas C. vii, 141. P. ii, 434. iv, 15. 198
 Civitatis C. vii, 83
 Civium C. vii, 144. xii, 144
 Clade Ps. 669. S. ii, 519
 Cladem S. ii, 689
 Cladibus Ps. 495
 Cladis C. vii, 138. P. x, 87
 Clam D. 26
 Clamabat P. x, 764
 Clamant P. v, 89. x, 494
 Clamarat A. 417
 Clamat C. i, 5. P. x, 38. A. 401. 700. Ps. 605
 Clamet A. 588
 Clamitans P. x, 446
 Clamo P. x, 466
 Clamor P. x, 994. S. ii. pr. 11
 Clamore P. xi, 79
 Clamoribus P. xi, 107
 Clangebatur S. ii, 528
 Clangens C. x, 114. P. v, 401
 Clangere classicum C. v, 48
 Clangeret classica belli S. ii, 11
 Clangore A. 298
 Clara (sing. nom.) P. iii, 187. S. ii, 905 (plur.) C. vi, 76. xii, 65. P. i, 66. x, 618. xi, 188. S. i, 540. 552. ii, 833 draconibus signa C. v, 56
 Claram C. xii, 56. P. x, 591
 Claras S. i, 269
 Claescent C. ii, 15
 Claescere Ps. 639
 Claesceret jubar C. ii, 77
 Clari (sing.) P. iv, 86 (plur.) ii, 276. S. i, 594. ii, 654
 Claris S. ii, 347
 Clarissimorum P. ii, 524
 Clarissimus S. i, 490
 Claritas P. x, 594
 Claritatis P. x, 323
 Claro P. iv, 33 candore C. x, 49
 Claros P. xi, 162. Ps. 206. 504
 Clarum P. x, 115 non videt ii, 380
 Clarus P. vi, 12
 Classica clangeret belli S. ii, 10 flatu implebant Ps. 500
 Classicum C. ii, 42 clangere v, 48
 Classis S. ii, 942
 Claudat P. ii, 477. v, 458
 Claudatur P. x, 794
 Claude H. 651
 Claudentia P. xi, 9
 Claudere (infin.) C. ii, 13. A. 861. S. i, 632 (2. pers. indic. pass.) Ps. 92
 Claudi P. vi, 140. A. 811
 Claudia (nom.) P. ii, 528
 Claudicat P. ii, 231
 Claudis P. x, 953
 Claudite C. vii, 166. Ps. 717
 Claudite vocem loquentis P. v, 97
 Clauditur cogitando non videndo Deus P. x, 312
 Claudum C. ii, 91
 Claudus C. ii, 78. P. ii, 149. D. 183
 Clausa (sing. nom.) H. 595 (plur.) C. x, 22. Ps. 166. S. i. pr. 55
 Clausam S. i, 15
 Clausas P. v, 305
 Clauserit H. 945
 Clausi (gen.) S. ii, 834
 Clausimus S. ii, 764
 Clausis C. vi, 68. A. 669
 Clausos S. i, 592
 Claustra P. iii, 44. Ps. 666. S. ii, 692. D. 169
 Claustris P. ii, 41
 Clausula Ps. 778 omnium rerum C. ix, 11
 Clausum P. v, 244. 352
 Clausus C. iv, 54. ix, 64. P. x, 157. xiii, 53
 Clavam P. x, 285. H. 403
 Clavibus P. ii, 43
 Clavorum A. 96
 Clavum consilii S. ii, 418
 Clementer H. 967
 Clementia C. vii, 173. P. v, 435. xiii, 65. S. ii, 1012
 Cleopatra S. ii, 353
 Clepere Ps. 562
 Clerus P. iv, 78
 Clenis lapidum P. iii, 82

- Clientes S. ii, 175
 Clienti P. x, 523
 Clinicus Deus A. 205. 206
 Clivo S. ii, 883
 Clivosa (plur.) C. vii, 53
 Clivoso H. 795
 Clivum P. xii, 35
 Cloacinæ A. 197
 Cloacis P. ii, 247. Ps. 722
 Cluant S. i, 505
 Cluat S. ii, 584
 Cluis S. i, 417 virtute patria Ps. 2
 Clypeata (sing. nom.) S. ii, 534
 Clypeo Ps. 297
 Clypeorum S. i, 488
 Clypeum Ps. 503
 Cnossiam capellam P. x, 618
 Cnossis calamis C. v, 52
 Coacta (sing. abl.) H. 693 (plur.) mem-
 bra luto P. iii, 92
 Coactæ (sing.) A. 1042
 Coactam A. 888. Ps. 36
 Coactis A. 920 viribus Ps. pr. 55
 Coactum A. 53
 Coactus C. vii, 131
 Coæquans P. vi, 152
 Coæternus A. 795
 Coævi sanguinis C. xii, 137
 Coagula C. iii, 68. H. 870
 Coaptat Ps. 557
 Coarctari S. ii, 776
 Coarctet C. iv, 30
 Coccum D. 63
 Coctile A. 325
 Cocto Ps. 140 est P. ii, 406
 Cocytia (plur.) S. i, 91
 Coëgerat P. ii, 494. Ps. 198
 Coëgit C. i, 72. P. iv, 47. H. 117. S.
 ii, 743
 Cœlebs S. i, 119
 Cœleste Ps. 901. S. ii, 1035
 Cœlesti A. 694. Ps. 625. S. i, 164. 271.
 ii, 255
 Cœlestia C. x, 86. xii, 35. P. x, 604.
 A. 213. H. x, 757. Ps. 86. S. i, 621.
 ii, 123. 758. 1061
 Cœlestibus P. x, 1131. Ps. pr. 39. S. i,
 142
 Cœlestis C. v, 34. P. ii, 42. v, 519.
 xiv, 62. 125 ignis P. i, 60 Roma P.
 ii, 559
 Cœlestium P. v, 189
 Cœli (sing.) C. vii, 36. ix, 22. P. i, 84.
 vi, 26. viii, 7. xiii, 99. xiv, 82.
 A. 196. H. 70. 820. 861. Ps. 639.
 S. i, 148. 150. 322. 442. ii, 126. 170.
 820. 840. 867. 874
 Cœlicolam S. i, 170
 Cœlipotens A. 660
 Cœlis P. x, 1120
 Cœlitum P. x, 270
 Cœlitus C. xii, 79. P. x, 430. xiii, 10.
 A. 554. Ps. 65
 Cœlo C. vii, 75. ix, 6. 105. x, 77. xii,
 40. P. i, 1. vi, 92. 126. x, 533. A.
 370. 633. H. 474. 816. S. i, 53. 314.
 360. ii, 275
 Cœlos P. ii, 372
 Cœlum C. i, 22. iv, 71. vi, 34. 116. ix,
 14. ii, 9. 21. xii, 11. 92. P. ii, 410.
 iv, 75. v, 7. 304. 368. vi, 122. viii,
 2. ix, 9. x, 326. 364. 1065. 1110.
 xii, 19. A. 191. 502. 637. 806. H. ix,
 57. 91. 101. 380. 518. 729. 910. Ps.
 306. S. ii, 407. 777. 809. 1061. ceu
 liber plicabitur P. x, 536
 Cœnacula S. i, 581
 Cœnam A. 719. Ps. 316
 Cœno (subst.) Ps. 722
 Cœnosas H. 802
 Cœnoso P. xi, 75 sanguine Ps. 51
 Cœperat S. i, 475. ii, pr. 34
 Cœperis P. x, 786
 Cœpimus P. x, 128
 Cœpisse S. ii, 5
 Cœpit A. 825. H. pr. 20. 25. S. i, 154.
 ii, 393
 Cœpta (sing. nom.) A. 871. H. 166. S.
 i, 241
 Cœptum A. 270. H. 173
 Coërceas C. vii, 17
 Coërceat S. ii, 630
 Coërcent P. x, 1087
 Coërces C. viii, 4
 Coërcet P. i, 107. H. 448. 471. S. i,
 328. ii, 638
 Coërcuit P. ix, 42
 Cœrulea (sing.) C. ii, 73
 Cœrulæ noctis C. v, 41
 Cœruleas animas S. i, 424
 Cœrulei (sing.) S. i, pr. 10
 Cœtibus P. v, 287. A. 532
 Cœtu P. ix, 31. D. 125
 Cœtum S. ii, 615
 Coëunt ad gaudia P. xii, 1
 Coëunte C. iii, 195
 Cogens H. 500 in unum P. ii, 144
 Cogente S. ii, 522. 542
 Cogere S. i, pr. 20
 Cogeret C. iii, 114. P. v, 16
 Cogi P. x, 912. xi, 197. Ps. 645
 Cogis C. v, 84. H. 149
 Cogit C. viii, 67. A. 142. H. 839. Ps.
 490. S. ii, 401
 Cogitando P. x, 312
 Cogitans P. x, 46
 Cogitat C. ii, 14
 Cogitet Ps. 617

- Cogitur P. x, 1086
 Cognata (plur.) C. x, 67
 Cognatam Ps. 477
 Cognatos S. i, 185
 Cognatum A. 552. S. ii, 47
 Cognitam P. v, 255
 Cognitione P. xi, 60
 Cognitis P. x, 51
 Cognito C. i, 63
 Cognitor P. x, 571. 793
 Cognitore P. x, 205
 Cognitus Ps. pr. 44
 Cognomento Ps. 710
 Cognominatus C. ix, 11
 Cognoscas P. x, 958
 Cognoscere H. 327
 Cognoscimus A. 417
 Cognostis P. x, 341
 Cognovimus A. 222
 Cognovit C. xii, 46
 Cogor P. x, 398
 Cogunt C. i, 28. P. xi, 89. H. 455. S. i, 451. ii, 463
 Cohæredum H. 110
 Cohærent C. x, 7
 Cohæres gloriæ P. v, 575
 Cohæret P. x, 804
 Cohibens Ps. 358. 859
 Cohibent H. 447
 Cohibere P. vi, 106. A. 874. S. i, 657
 Cohibet C. iii, 160. P. xi, 116. xiii, 25
 Cohibete P. v, 139
 Cohors P. xi, 212. A. 501. H. 394
 Cohortes Ps. 162
 Cohortibus C. v, 47. P. i, 67. x, 427
 Coibat palla sinu collecta Ps. 186. 187
 Coibit P. x, 874
 Coinquinatum vitiis cor C. vi, 53
 Coinquinet S. i, 506
 Coire C. ix, 100. P. v, 333. xi, 198 in unam gratiam P. ii, 442
 Coit in solidum natura tenuis ac fluxa P. x, 948
 Coitu H. 590
 Coitus (sing.) S. i, 168
 Colamus P. vi, 42
 Colant D. 84
 Colas P. v, 34. xii, 66
 Colat Ps. 708
 Colatis P. x, 170
 Colatur P. x, 213. 285
 Colenda (sing. abl.) S. ii, 406 (plur.) P. x, 246
 Colendam S. ii, 15
 Colendas P. xii, 56
 Colendi P. x, 341. S. ii, 1004
 Colendos P. x, 405
 Colendum P. x, 207. 252
 Colens H. pr. 39. S. ii, 1020
 Colere S. ii, 278
 Coleret P. xi, 6
 Coli P. v, 68. vi, 36
 Colimus Ps. 3. S. ii, 778
 Colis P. ii, 263. A. 371. S. ii, 870
 Colit P. ii, 450. iii, 79. v, 27. vi, 42. xi, 231. H. 151. Ps. 844. S. ii, 305. 488. 593. 854 amore P. iii, 5
 Colitur P. x, 952. S. i, 219. 370
 Colla C. iii, 128. P. i, 46. 72. iii, 166. v, 75. x, 750. xi, 90. A. 642. H. pr. 16. 270. 470. Ps. pr. 33. 283. 352. S. i. pr. 36. 463. ii, 513. 676. 1104 fractus C. ix, 90 dedit in laqueum H. 444
 Collabitur A. 489
 Collapsa (plur.) H. 760
 Collata (sing. nom.) A. 902
 Collatas S. ii, 419
 Collatis Ps. 28
 Collato A. 33. H. 30
 Collatum A. 794
 Collaudabilis H. 693
 Collaudent C. ix, 27
 Collecta (sing. nom.) Ps. 186
 Collegam Ps. 201 crucis P. v, 299
 Collegia sensus alti C. x, 36
 Colles Ps. 209. S. i, 298
 Colli Ps. 441
 Collibus H. 103. S. ii, 345
 Colligant P. x, 185
 Collige A. 857
 Colligit H. pr. 58 se cicatrix P. v, 142
 Collinæ (gen.) S. ii, 685
 Colliquefacta (plur.) Ps. 426
 Collinit ore signato A. 359
 Collis S. i, 121
 Collita D. 131
 Collo P. vii, 75. Ps. 535. 883
 Collucebat S. i, 496
 Collucere A. 66
 Collucis P. v, 10
 Colluctamur H. 521
 Colluctantia Ps. 19
 Colluctantis A. 31
 Colluderet P. x, 970
 Collum P. x, 873. 1108
 Colluminat S. ii, 830
 Colluvionibus P. xiv, 126
 Colo P. vi, 44
 Coloni (sing.) S. ii, 788 (plur.) 282
 Colonia (gen.) P. iii, 187
 Colonis S. ii, 1022
 Colonos P. i, 117. Ps. 215. S. i, 85
 Colonus P. i, 10. A. pr. ii, 48. H. pr. 49
 Color C. ii, 7. viii, 27. x, 98. P. i, 114. A. 1067. H. 888. Ps. 704
 Colorant C. ii, 36

- Coloratis* S. ii, 44
Colore H. 277
Colorem S. ii, 754
Colores A. 766. H. 884. S. ii, 152
Coloribus P. x, 350 liquidis expressa ix, 93
Colorum P. ix, 10. Ps. 852
Coluber C. iii, 126. 129. P. vi, 23. S. i. pr. 38
Colubri H. 424
Colubrum Ps. 789
Coluerunt S. i, 34
Coluisse S. ii, 344
Coluit C. pr. 32. S. i, 200. ii, 305
Columba (nom.) C. iii, 165. 166. P. iii, 161. D. i, 10
Columbæ (plur.) S. ii, 575
Columbarum H. 806
Columbis Ps. 788. D. 192
Columna (nom.) D. 163
Columnæ (dat.) D. 161
Columnam lucis C. xii, 168
Columnari luce H. 477
Columnarum P. xi, 219
Columnas P. xii, 51
Columniferum radium P. iii, 52
Columnis P. v, 32. A. 522. Ps. 868
Colunt C. xii, 189. P. iv, 93. x, 218
Colymbo P. xii, 36
Coma (nom.) A. 146. H. 273 herbarum C. viii, 46 (abl.) C. iii, 63
Comæ (dat.) D. 65
Comam P. x, 273. 761. H. 747. Ps. 413
Comantibus foliis P. iii, 206
Comas (sub.) C. iii, 30. P. iii, 157. A. 57. 345. Ps. 23. 312
Comat C. viii, 24
Combibat P. x, 1040. Ps. 359
Combiberint Deum medullis C. iv, 18
Combiberunt sæcula vetusta crucem P. x, 630
Combibit H. 610
Comes P. xi, 246. xiii, 48. Ps. 174. 278. 503. S. ii, 709 est *justi lux* H. 705
Cometa (nom.) C. xii, 21
Comi vultu Ps. 277
Cominus C. iv, 49. ix, 9. P. ii, 531. v, 282. x, 635. A. 34. H. 416. Ps. 18. 702. 820. S. ii, 742
Comis (subst.) S. ii, 692. 1104
Comitante A. 500. S. ii, 731
Comitantibus P. vi, 15. xi, 27
Comitata (sing. nom.) Ps. 163. 802 choro Angelico P. iii, 48 (plur.) C. x, 44
Comitatu S. i, 125
Comitatum A. 532
Comitatur H. 780
Comitatus (sub. sing.) Ps. 466
Comitur his gemmis Ecclesia P. ii, 305
Commaculans Ps. 90
Commeantum A. pr. ii, 43
Commemini P. xi, 231
Commendat H. 387
Commenta P. v, 268. Ps. 465
Commenti S. i, 345 genus novellum P. vi, 38
Commercia Ps. 34. S. ii, 614
Commilito Ps. 471
Commiserat Ps. 127
Commisit H. 569. S. i, 438
Commissa (plur.) A. 544
Commissura (nom.) Ps. 679
Commissuris Ps. 828
Committant S. i, 378
Committe P. ii, 221
Committere S. ii, 465
Committit H. pr. 46
Committitis S. ii, 1023
Commotior P. v, 41
Commune P. v, 574. Ps. 727. S. ii, 607. 614. 778 est *vivere* 806
Communem S. ii, 780
Communio aëris et cœli S. ii, 820
Communis S. ii, 86
Commutable H. 758. 890. S. ii, 408
Compacta (plur.) C. x, 15
Compag P. v, 302. x, 1042. A. 954
Compagibus P. x, 1017. xi, 131. Ps. 768
Compaginat P. x, 890
Compago C. x, 96. P. x, 493. D. 124 ossium P. v, 111
Comparabit P. x, 1135
Compede H. 444. S. i, 492
Compellat D. 30 affatu brevi *judicem* P. ii, 400 his *dictis virum* P. v, 284
Compellit Ps. 445
Compellunt P. v, 82
Compendia A. 175
Compendiosus exitus P. ii, 335
Compensant C. viii, 51
Compensare S. i, 520
Compensat P. v, 298
Comperta (plur.) P. xi, 15
Compertam fando retro pœnam P. v, 256
Compertum S. ii, 314
Compes H. 849
Compescitur P. xiii, 30
Compescuit Ps. 63
Competa (nom.) S. ii, 775
Competat S. ii, 375
Competenter P. x, 118
Competeret S. i, 24
Competit S. ii, 660
Compita (plur.) A. pr. ii, 7. Ps. 849
Complecti P. xi, 180

- Complectitur P. xi, 137. Ps. 836
 Complector P. ix, 99
 Complent illum opes perennes C. vii, 219
 Complex vigore C. iv, 36
 Complet A. pr. i, 10. 995 lumine justos P. ii, 396
 Compleveris P. xi, 245
 Complexa (sing. nom.) S. ii, 653. H. 944
 Complexibus H. 635. Ps. pr. 64
 Complexu P. vii, 5
 Complexus (part.) P. ii, 571. S. i, 493
 Complicat H. 200
 Complicatum P. v, 457
 Complices sectæ P. x, 822
 Complicis H. 615
 Complutum P. iv, 43
 Componat Ps. 911
 Componere S. ii, 40. H. 80. 671. S. ii, 384
 Componeret A. 1025
 Compositam A. 821. S. ii, 301
 Compositis Ps. 726. S. ii, 241
 Composito P. xi, 105
 Compositus C. iii, 188
 Composuit C. iii, 97. A. 520 digitis corpus 859
 Comprecare P. x, 256
 Comprecari P. x, 670
 Comprehendi P. x, 314
 Comprendat H. 92
 Comprehendere A. 808. 1029 H. 535 notis brevibus cuncta verba P. ix, 23 visu A. 25
 Comprendier A. 7
 Compressa (sing. abl.) S. i, 177 (plur.) Ps. 591
 Compressit arcis dentibus os P. x, 905
 Comprimere S. i. pr. 55
 Comprimit A. 142
 Comprimuntur P. x, 182
 Comprobata (sing. nom.) P. x, 632
 Comprobavit H. pr. 8
 Compulerant Ps. 380
 Compulisti P. x, 92
 Compulit A. 508
 Contum P. x, 3
 Conatibus A. 941. S. ii, 149
 Conatus (sub. sing.) P. ix, 67
 Concalescunt P. i, 52
 Concaluisse H. 191
 Concavo inani P. x, 977 pelago C. v, 72
 Concavum P. v, 316
 Concelebrant A. 557
 Concelebrat A. 391
 Concelebrent te sæculorum sæculis C. ix, 114
 Concelebret C. pr. 36
 Concentibus C. ix, 111 tubam inflat S. ii, 68
 Concentu C. v, 122. A. 152
 Conceperat P. ix, 45
 Concepit A. 580. Ps. 74
 Concepta (plur.) H. 614
 Conceptacula P. x, 781. Ps. 742
 Conceptam S. i, 255
 Conceptas S. ii, 960
 Conceptum (adj.) P. xi, 74. H. 160. 343
 Conceptus (sub. sing.) H. 609
 Conceptus (adj.) A. 105
 Concessa (sing. nom.) H. 676. S. i, 336 (plur.) ii, 799
 Concessit P. ii, 426. S. ii, 495
 Concessum P. vii, 4
 Conchæ (gen.) Ps. 872
 Concharum H. 272
 Concidant A. pr. ii, 30
 Concide P. x, 517
 Concideret A. 942
 Concidit P. ii, 507. H. pr. 19 victor Ps. 537
 Conciliabula A. 710
 Conciliare A. pr. i, 9
 Conciliat P. vi, 27
 Conciliata (sing.) H. 315
 Conciliemur S. ii, 611
 Conciliis C. v, 138
 Concilium S. i, 546
 Concinam P. x, 4
 Concinatur P. iv, 150
 Concinebant C. ix, 25
 Concinebat C. ix, 5
 Conciniens Deum sacro carmine P. xiv, 53
 Concinentes P. x, 937
 Concinna (sing. nom.) P. ii, 321
 Concio Ps. 746
 Concipe C. x, 126
 Concipiat H. 653
 Concipit C. ii, 111. P. x, 394. A. 817. 844. Ps. 76. 189. 837
 Concipiunt A. 600. S. ii, 46
 Concita (plur.) C. v, 42
 Concitam P. iv, 127
 Concitat se in supremam sententiam P. x, 812
 Concito (adj.) P. v, 497
 Conclamat P. v, 95. ix, 37
 Conclamata (sing. nom.) H. 945
 Conclave P. v, 316
 Concludam A. 175
 Concludat S. ii, 610
 Concludit S. i, 327
 Concludunt A. 209
 Conclusos C. iv, 78

- Conclusum P. vi, 62
 Concolor C. iii, 155 error S. ii, 871
 Concordes voce C. ix, 111
 Concordi S. ii, 588
 Concordia (sub.) Ps. 644. 670. 690. 734. 747. 749. 800. 801. 824. S. ii, 592
 Concordibus S. ii, 633
 Concremant S. i. pr. 70
 Concremata (plur.) P. vi, 70
 Concremer P. x, 853
 Concremet P. x, 824
 Concrepare P. x, 978
 Concrepitare P. xi, 56
 Concreta (sing. nom.) A. 923. S. i. pr. 71 malarum rerum cupido C. vi, 119 (plur.) H. 556. 870
 Concreto S. i, 491
 Concretos Ps. 51
 Concretum H. 850
 Concretus auditus A. 586. 587
 Concubitu H. 586. 624
 Concubitus (plur.) S. i, 119
 Conculcet C. pr. 40
 Concumbere S. i, 77
 Concurrat C. xi, 86
 Concurrentia agmina Ps. 172. 173
 Concurre A. 19. H. 865. Ps. 40. S. ii, 776
 Concurrit P. xi, 207
 Concurritur P. xi, 189
 Concurrent Ps. 740
 Concussa (plur.) H. 248
 Concussus casu acerbo Ps. 798
 Concutiens H. 412
 Concutio S. ii, 663
 Concutit horror artus P. i, 113
 Condat P. xi, 229
 Condemnet S. ii, 1068
 Condens A. 305. 723. 851. H. 15
 Condere A. 1041. S. ii, 426 vaginæ gladium Ps. 105
 Conderet H. 339. D. 17
 Condideram S. ii, 260
 Condiderat S. i. pr. 65. ii, 308
 Considerunt Deos gentibus stultis P. x, 268
 Condidit C. xi, 21. P. x, 325. 346. H. 117. 300. 647. Ps. 627. S. ii, 214
 Condigna (plur.) P. v, 67
 Condimur A. 310
 Condit A. 584 jura S. ii, 399
 Conditā (sing. nom.) P. x, 414. 525. xi, 31. xiv, 3. A. 856. 909 est P. x, 949 lex S. ii, 460 (plur.) P. v, 518. ix, 63. x, 616. S. i, 182
 Conditam C. v, 10
 Conditio S. i, 311
 Conditioni H. 191
 Conditionis S. ii, 151
 Conditor C. iv, 9. A. 807. H. ii, 246. 354. 698. S. ii, 242 Aquilonum A. 600 boni H. 347 legum A. 451 orbis C. xii, 154. A. 894. S. ii, 170
 Conditore P. x, 615
 Conditorem C. ix, 97. P. x, 350 aureorum temporum P. x, 206
 Conditoris P. ix, 2
 Conditos P. ii, 56
 Conditum P. ii, 135
 Conditur A. 901
 Conditus A. 571
 Condomare C. vii, 98
 Conductis S. ii, 967
 Conductus (adj.) P. x, 193
 Confectos artus C. viii, 54
 Confer P. ii, 222
 Conferas P. xiii, 41
 Conferat C. ii, 97. viii, 78
 Conferente P. xii, 55
 Conferre C. xii, 32. H. 79. S. i, 647 dextram cum Ps. 242
 Confert H. 386. S. ii, 110
 Confertis (adj.) P. xi, 228
 Confertos cuneos Ps. 670
 Confertum D. 186
 Confessa (sing. nom.) A. 549 (plur.) S. i, 480
 Confessi (plur.) P. iv, 185
 Confessor Christi P. ix, 55
 Conficit P. x, 1116. xiv, 122. A. 988. S. i, 441
 Confidere S. i, 644
 Confido in spiritu sancto P. x, 104
 Confidunt Ps. 619
 Confieret A. 1032
 Confinia viscerum P. x, 887
 Confirmas C. iv, 36
 Confirmat P. vii, 41. S. ii, 1034
 Confirmet C. i, 24
 Confisa (sing. nom.) Ps. 200
 Confitebimur P. v, 40
 Confitendi P. x, 133
 Confitens P. i, 111
 Confiteor H. 938
 Confitetur P. xiii, 92
 Conflare A. 949
 Conflata (sing. nom.) Ps. 760
 Conflatus Jupiter P. x, 295
 Conflatus S. ii, 2
 Conflavit H. 189. S. ii, 48
 Conflictibus Ps. 894
 Confligunt H. 416. Ps. 309
 Confluo gurgite C. v, 76
 Confœderantur P. ii, 437
 Confossa (plur.) P. ix, 14
 Confovere P. x, 864
 Confovet P. xi, 138

Confrequentant P. i, 9
 Confragosa (plur.) C. vii, 53
 Confugisse P. vii, 70
 Confundit P. ii, 445. xi, 201. Ps. 761.
 S. ii, 889
 Confundunt H. 58
 Confusa (sing.) C. v, 75 (plur.) ii, 2
 Congemiscens P. ii, 411
 Congenitis Ps. 221
 Congenitos S. ii, 610
 Congerat S. ii, 151
 Congere S. ii, 63
 Congeriem C. iv, 30. A. 720. S. i. pr.
 21
 Congeries Ps. 185
 Congerimus vota prece C. v, 139
 Congerit S. i. pr. 18. D. 82
 Congessit P. i, 13
 Congesta (sing. nom.) D. 44 (plur.) S.
 ii, 9. 569. 717. 942
 Congestæ (plur.) A. 537
 Congestis acervis P. xi, 11
 Congestos P. ii, 52
 Congestum S. ii, 1052
 Conglobat P. xi, 191
 Conglobatam H. pr. 52
 Conglobatum fumum C. vii, 137
 Congredi tauris P. v, 415
 Congredientum S. ii, 704
 Congredimur H. 516
 Congregans P. ii, 144
 Congregatim C. vii, 143
 Congrege nexu S. ii, 634
 Congressa est mors Deo P. x, 606
 Congressibus Ps. 549
 Congressu A. 235. S. ii, 521
 Congressus (sing.) S. ii, 742. 1092
 Congrua meritis rependet (plur.) C. xi,
 110
 Congruens P. pr. 22. x, 668
 Conjecta (plur.) S. i, 648
 Conjectare H. 82. S. ii, 97. 201
 Conjice P. xi, 67
 Conjiciens Ps. 418
 Conjicit P. v, 249. H. 13. S. ii, 120
 Conjicite D. 52
 Conjiciunt P. ix, 47
 Conjugalem prolem Ps. pr. 11
 Conjuge P. xi, 209. A. 587. H. 610
 Conjugii D. 125
 Conjugis C. iii, 124. H. 589. S. i, 235.
 D. 18 expers C. xi, 15
 Conjugium S. i, 170
 Conjugum P. i, 119
 Conjuncta (plur.) S. ii, 589
 Conjungat Ps. 762
 Conjungit A. 749
 Conjunxerat Ps. 201
 Conjunxit verba loquelis A. 34

Conjurata fides H. 54
 Conjuratas S. i, 536
 Conjux H. 767 Plutonia S. i, 367
 Connexus (adj.) P. v, 459
 Connisa (sing. nom.) Ps. 138
 Connivente Ps. 453
 Connubii S. ii, 616 nexilis C. iii, 75
 Conperpetuum A. 271
 Conqueri P. ii, 57
 Consepto Ps. 224
 Consanguineo A. 163. Ps. 473
 Conscende P. ii, 353
 Conscendere P. viii, 7. S. i, 474
 Conscenderet S. ii, 457
 Conscendit P. v, 221. A. 1005
 Conscendunt H. 822. Ps. 736 currus C.
 v, 55
 Conscia (sing. nom.) C. iii, 121. H.
 599. Ps. 240 vetustas P. v, 347
 (plur.) P. xiii, 52. H. 473
 Conscientiæ P. pr. 3
 Conscios P. x, 210
 Consciscere A. 1023
 Conscium fraudis C. ii, 10 futuri librum
 C. vi, 83
 Conscius C. iv, 23. P. v, 223. Ps. 703.
 783. S. ii. pr. 52. D. 149
 Conscriptorum Patrum S. i, 604
 Conscriptum P. iv, 147
 Consecrandos P. x, 83
 Consecrandus P. x, 1012
 Consecrare altaribus mundi elementa P.
 x, 379
 Consecrarit P. x, 215
 Consecrasse H. 158. S. i, 566
 Consecrat Ps. 108
 Consecrata (plur.) C. iv, 17. P. xiii, 91.
 x, 262
 Consecratam P. x, 1080
 Consecrati (gen.) C. vii, 197
 Consecravit P. i, 116. xiii, 98
 Consecres P. x, 384
 Consecret A. 190
 Consensit H. 716
 Consensu Ps. 567
 Consensus (sub. sing.) H. 373. S. ii,
 594
 Consequi medelam P. ii, 580
 Conserit P. v, 469. Ps. 680. D. 76
 Conserto Ps. 125
 Conservet H. 656
 Conserunt P. v, 215 sese divortia A.
 pr. ii, 9
 Consessum S. ii, 1090
 Consilia H. 757
 Consilii S. ii, 418
 Consiliis S. ii, 436 melior ætas ii, 322
 Consilio S. ii, 332
 Consiliorum via A. 91

- Consilium H. 720. Ps. 876. S. i, 263.
 ii, 357
 Consistere H. 17. S. i, 206. 296. 503
 Consistit H. 722
 Consistunt Ps. 738. Ps. 771
 Consociata (sing. nom.) A. 928
 Consona (plur.) A. 389
 Consonet vox omnis C. ix, 24
 Consono flatu P. x, 937 ore valum P. x,
 625
 Consors Ps. 824
 Consortem terreni oris A. 161
 Consorti fœdere Ps. 77
 Consortia A. 40. H. 742. S. ii, 191.
 900
 Conspectu P. xiv, 3
 Conspectum A. 40
 Conspicabili ore P. x, 633
 Conspiceret P. xiv, 42
 Conspiciuæ (gen.) A. 150 (plur.) Ps.
 739
 Conspicuis S. i, 309
 Conspicuo C. v, 32
 Conspicuos H. 866
 Conspicuum A. 114. Ps. 864
 Conspirare Ps. 403
 Conspirat P. x, 56
 Conspiret Ps. 763
 Constans C. v, 61. P. vii, 44. H. 734
 Constant H. 506
 Constante C. ii, 28. iv, 102
 Constantia (sing. nom.) S. ii, 147 (abl.)
 P. x, 571
 Constantinus S. i, 468
 Constare A. 243
 Constaret P. xi, 147
 Constat H. 349. Ps. 750. S. i, 600. ii,
 303
 Constant P. x, 309
 Constet S. ii, 208
 Constipata officia P. xi, 49
 Constitit, dum P. x, 906
 Constituens Ps. 913
 Constitucere (præt.) P. xiii, 36. S. i, 300.
 D. 60
 Constituit A. 192. H. 841. S. i, 428.
 ii, 589
 Constituunt C. iv, 26. S. ii, 460
 Constratum P. ii, 353
 Constricta (sing. nom.) S. ii, 980
 Constructa (sing. nom.) A. 868 (plur.)
 H. 492
 Construe S. ii, 244
 Construens iter C. vii, 52
 Construitur Ps. 870
 Construunt C. v, 99
 Construxit P. vi, 69
 Conuerant S. i, 538
 Conuerexit A. 725
 Consul S. i, 527. ii, 569
 Consulamus P. x, 652
 Consulatum P. x, 146
 Consule (sub.) S. ii, 421
 Consule (verb.) P. x, 410. A. 200. 201
 Consulem P. ii, 560
 Consules (sub.) P. x, 407
 Consulibus S. ii, 426
 Consulis (sub.) C. pr. 24. S. i, 623
 Consulis (verb.) P. x, 99
 Consulo A. pr. ii, 1
 Consulta (plur.) S. i, 249. 604
 Consultat S. ii, 407
 Consultet S. ii, 390
 Consultor patriæ A. 452 habendæ reli-
 gionis ibid.
 Consultus P. ix, 17. xi, 28
 Consumens A. 981
 Consumit A. 944. S. ii, 975
 Consumitur A. 802. H. 594
 Consummabilis Ps. 846
 Consummata (plur.) A. 735
 Consumta est mors in corpore Christi A.
 945
 Consumtis P. xi, 76
 Consumunt A. 562
 Consurgere A. 1063. H. 482
 Consurgit S. ii, 251. 1095
 Contactibus A. 935
 Contagia C. x, 30. A. 1031. H. 358
 Contagiis P. x, 1046
 Contagio sordium C. vii, 33
 Contaminatæ (sing.) P. x, 507. H. pr.
 38
 Contaminatis moribus C. vii, 65
 Contegit C. vii, 154
 Contemne P. x, 541
 Contemnere S. ii, 659
 Contemnit A. 582
 Contemnite A. 1084
 Contemplere S. i, 431
 Contemta (sing. nom.) S. ii, 1070
 Contemtis C. viii, 55
 Contemto H. 150. 434
 Contemtor P. ii, 262
 Contendimus S. ii, 97
 Contenditis A. 102
 Contendunt Ps. 215
 Contenta (sing. nom.) P. xi, 187. H.
 265. Ps. 104. S. ii, 1127
 Contentam H. 383
 Contenti (plur.) A. 711
 Contentum H. 799. S. i. pr. 54. ii, 345
 Contentus P. xi, 43. A. 184
 Contigerat S. i, 157
 Contigissem P. x, 987
 Contigit C. xii, 78. P. iv, 114. v, 354.
 525. vi, 98. A. 1037. Ps. 728. 752.
 S. i, 35. ii, 738

- Contiguus D. 168
 Contiguos S. i, 515
 Continent C. xi, 58. P. v, 522. xi, 183.
 H. 491. Ps. 339. S. ii, 132. 810
 Continentis P. x, 447
 Contingat C. vii, 168. P. x, 477. Ps.
 550
 Contingere A. 352
 Contingunt S. ii, 72
 Continuare S. i, 339. ii, 1101
 Continuat regnum C. v, 163
 Continuet C. pr. 37
 Continuus P. vi, 31. Ps. 387. S. ii, 980
 Conto Ps. 116
 Contorta rubus A. 70
 Contra (præ.) C. pr. 39. P. iv, 186. H.
 620. 638. Ps. 241
 Contra (adv.) P. ii, 185. ix, 9. x, 96.
 1001. xi, 53. xiii, 38. A. 518. H.
 758. 775. Ps. 19. 393. 905. S. i, 167.
 ii, 166. 378. 528 refert his P. v, 145
 Contractibus A. 989
 Contractior S. i, 322
 Contractos S. i. pr. 14
 Contrahat P. ii, 156. 216
 Contrahit P. ii, 241
 Contraria (sing. nom.) C. ii, 19 (plur.)
 H. 308. 568. S. i, 340. ii, 308
 Contraxisse A. 619
 Contraxit S. ii, 961
 Contrectabile A. 959
 Contrectans A. 677
 Contristare A. 345
 Contulerunt P. x, 300
 Contulit C. v, 105. A. 287. Ps. 84. S.
 i, 224. 528. 624. S. ii, 707
 Contumaci P. x, 68
 Contumacis P. ii, 343
 Contumax P. v, 105 fastidio C. vii, 89
 in tyrannum C. xii, 150 doloribus P.
 x, 714
 Contumelias P. x, 1089
 Convallia montium P. x, 331
 Convectant S. i. pr. 17
 Convenit H. 102
 Conveniunt S. ii, 613. D. 79
 Conventus (sing.) P. i, 91
 Converso S. ii, 1098
 Conversum S. ii, 261
 Conversus P. ii, 183. S. i, 333
 Convertat H. 907
 Convertit P. ii, 401 oculos S. i, 579
 Convertens P. 787
 Convertere (præt. perf.) Ps. 700 (infin.)
 H. 692. 815
 Converterentur C. vii, 54
 Convertibilis non est Deus A. 276
 Convertit H. 891
 Convexa (sing. abl.) S. i, 121 (plur.)
 H. 833
 Convexi (gen.) S. ii, 126
 Convicia H. 657. Ps. 121
 Conviciator P. v, 102
 Convicta (sing. nom.) A. 769
 Convio labo P. vi, 56
 Convio lasse Ps. 398
 Conviva (nom.) A. 719. Ps. 531
 Convivale carmen H. 318
 Convivia A. 712
 Conum Ps. 871
 Convolutis artubus C. i, 85
 Cooperta (plur.) H. 911
 Coos murices C. vii, 156
 Copia (nom.) A. 379. H. 334
 Copias præmiorum P. x, 1135
 Copiis Ps. pr. 25
 Copula (nom.) C. x, 6. S. ii, 590
 Coquat A. pr. ii, 52
 Coquebant venena hostem Christiani no-
 minis P. v, 378
 Coquebat iram P. x, 391
 Coquit P. x, 488
 Coquant H. 925
 Cor C. i, 84. vi, 54. P. v, 380. xiii, 12.
 Ps. 890
 Coram P. ii, 170. 278. 547. iv, 174. x,
 633. 1121. A. 32. 113. 218. 299. 334
 Corbes D. 147
 Corda C. iv, 31. vi, 144. P. iii, 68.
 viii, 1. x, 40. 286. xiii, 49. Ps. 322.
 H. 392. Ps. 514. 664. S. i. pr. 2. 44.
 243. 374. ii, 6. 589
 Corde C. iii, 92. v, 160. vii, 178. ix,
 10. P. iv, 124. x, 713. xi, 94. A. pr.
 i, 2. 127. 467. 560. 792. 1081. H.
 557. 671. Ps. 877. S. i, 613. ii, 632.
 S. ii, 1044 alto suspirans P. x, 926
 Cordi Ps. pr. 7 est Ps. 554. S. ii, 12
 Cordis C. ii, 83. iv, 27. vi, 131. vii, 7.
 204. P. i, 30. ii, 344. 575. x, 356.
 772. A. 584. 827. H. 543. Ps. pr.
 14. 62. 16. 488. 844. 906. S. ii,
 1036 Scabiam P. ii, 256
 Corduba (nom.) P. iv, 19
 Corinthi S. ii, 351
 Corna S. ii, 946
 Cornelius P. ix, 1
 Cornibus P. x, 1023. A. 620. Ps. 410
 Cornice S. ii, 570
 Cornicinum Ps. 636
 Corniger S. ii, 605
 Cornipedem Ps. 254
 Cornipedes S. ii, 54
 Cornipedum P. xi, 102
 Cornix A. 298
 Cornu Ps. 345. S. i, 205. D. 78. 80

- Cornutas S. ii, 355
 Corona (nom.) C. ix, 87. P. v, 4. 526.
 x, 765. xiv, 7. D. 79 (abl.) P. x,
 1014
 Coronæ (gen.) P. v, 223. vi, 25. x, 71.
 755. D. 180 (plur.) A. 473
 Coronam P. x, 709. Ps. 604. S. i, 141.
 D. 168 civicam P. ii, 556
 Coronatum D. 194
 Coronas (sub.) P. iv, 20. Ps. 353. H.
 927
 Coronat P. iv, 136. vi, 6. Ps. 88 larga
 dextera P. v, 300
 Coronatas A. 463
 Coronati (plur.) P. viii, 9
 Coronis C. xii, 132. P. ii, 276. iv, 73.
 xiv, 119. H. 966. S. ii, 726
 Corpora C. iii, 116. 197. v, 78. x, 93.
 xii, 111. P. i, 112. ii, 59. vi, 70. x,
 464. 1093. xi, 11. xiii, 86. A. pr. i,
 12. 1013. 1077. H. 370. 442. Ps. 68.
 90. 97. S. ii, 373. 468. 716. 814.
 820. 823
 Corporales P. x, 434
 Corporali P. v, 358
 Corpore C. iii, 3. v, 10. xi, 46. P. ii,
 229. 292. v, 470. 544. ix, 6. x, 1035.
 xi, 119. xiii, 5. A. 38. 50. 217. 436.
 703. 834. 836. 849. 938. 945. 1004.
 1080. H. 213. 303. 563. 921. Ps.
 xiv, 376. 598. 796. 842. S. i, 234.
 ii, 168. 301. 323. 376
 Corporea (abl.) H. 963
 Corpoream A. 865 domum A. 359 rem
 A. 835
 Corporei (gen.) Ps. 891
 Corporeis C. iii, 140. H. 894. S. ii, 157
 Corporeo P. xiii, 63. A. 759
 Corporeum C. iii, 198. A. 984
 Corporeus H. 912
 Corpori C. vii, 70. P. ii, 583. v, 486
 Corporibus C. iii, 182. P. iii, 88. vi,
 120. 130. H. 830. S. ii, 191. 386
 Corporis C. pr. 44. ii, 82. iv, 2. vi, 90.
 ix, 16. 88. P. ii, 348. 401. 552. v,
 339. 425. 530. ix, 91. x, 357. 769.
 877. 883. 1079. xi, 148. 177. A. iv,
 73. 409. 722. 866. 933. 959. 1008. H.
 pr. 51. 59. 199. 280. 525. 922. 941.
 Ps. pr. 53. 72. 627. 692. 741. 767.
 818. S. i. pr. 21. 137. ii, 215. 988.
 991. 1071 onus C. viii, 6
 Corpus C. ii, 104. vi, 17. 122. 149. vii,
 181. viii, 25. 64. x, 11. 33. 52. 133.
 149. xi, 45. xii, 74. P. i, 104. ii,
 206. 489. v, 393. 454. 511. 521. vii,
 90. x, 109. 482. 543. 577. 582. 602.
 637. 638. 703. 729. 787. xi, 169. xiv,
 19. A. 54. 83. 722. 777. 800. 858.
 1023. 1063. H. 290. S. ii, 258
 Corpuscula H. 596
 Corpusculi P. x, 803
 Corporum C. vii, 21. P. i, 6
 Correptis Ps. 280
 Corrigens C. vii, 49
 Corripit C. ix, 56
 Corripuisse Ps. 456
 Corruit P. xiv, 48
 Corrumpe (plur.) H. 179
 Corrumpendum S. ii, 116
 Corrumper H. 205
 Corrumpt P. ii, 230. S. ii, 754
 Corrumptitar auro iudex S. ii, 180
 Corrupt P. x, 690
 Corrupta (sing. nom.) P. ii, 290. x, 189
 nequiter lascivia C. vii, 88 (abl.) ii,
 154. H. 943. S. i, 228 (plur.) A.
 169
 Corruptæ (gen.) H. 617
 Corruptela (nom.) P. x, 506. A. 816.
 Ps. 465. S. i, 161
 Corruptelis P. xi, 177
 Corruptor S. i, 84
 Corruptissima carne P. ii, 269
 Corruptissime (voc.) A. 408
 Corruptissimi (gen.) H. pr. 36
 Corruptum S. ii, 116
 Corruptus S. ii, 964. 988
 Cortice A. 341. Ps. 885
 Corticeo C. iii, 43
 Cortina tegit tripodas A. 439
 Corvinum S. ii, 565
 Corvis Ps. 721. S. ii, 1033
 Corvos P. v, 436. D. 192
 Corvus P. v, 405. S. ii, 566. 567. D.
 11
 Corusca (plur.) P. iii, 196
 Coruseam dextram P. iv, 9
 Coruscantem P. x, 440 gemmis virum ii,
 558
 Coruscantis A. 579
 Coruscat auro frons hostiæ P. x, 1024
 Coruscet Ps. 108. S. ii, 210
 Corusci (gen.) A. 327 luminis gemmas
 P. ii, 299 oris P. 370
 Coruscis C. xi, 102
 Corusco P. xiv, 48 ense Ps. 137 igne
 P. iv, 28 ore D. 29
 Coruscum Ps. 410 ignibus caput P.
 vi, 2
 Corybantibus S. ii, 514
 Corymbos Liberi P. x, 274
 Cossi P. ii, 14
 Costarum P. v, 114. xi, 57. A. 220
 Costas P. x, 73. Ps. 597
 Costis P. x, 502
 Cote A. 429
 Cotibus C. xi, 72

- Cottianorum P. ii, 539
 Coturnix D. 44
 Coxerat C. xii, 196
 Crapula (nom.) H. 325. Ps. 377 ferveat
 C. iv, 28
 Crapulam C. vii, 9
 Cras Ps. 617
 Crassa (sing. nom.) P. x, 436 (abl.) C.
 v, 102 (plur.) ix, 65
 Crassis S. i, 295
 Crasso C. iv, 22
 Crasso S. ii, 574
 Crassum perspicit P. x, 436
 Crassus H. 89
 Crastina (sing. nom.) Ps. 615
 Crate P. iii, 148
 Cratem luteam C. viii, 59
 Cratera D. 26
 Cratibus costarum P. xi, 57
 Cratis A. 891
 Creamine fluxo H. 506
 Creandis S. ii, 793
 Creant C. iii, 39
 Creanti A. 790
 Creantur P. x, 377. S. ii, 422
 Crearat H. 680
 Crearit H. 648. S. ii, 96
 Creasti S. i, 266
 Creata (sing. nom.) A. 92 (plur.) C. ix,
 13. x, 13. Ps. 469
 Creatæ (gen.) C. x, 130
 Creatam A. 787
 Creatis (abl.) A. 786. S. ii, 234
 Creator C. xi, 50. P. xiii, 55 rerum P.
 x, 469
 Creatrix P. iv, 191 omnium virtus Dei
 v, 474
 Creatum est P. x, 310. 380
 Creatur C. xii, 82
 Creaturam H. 507
 Creaverit S. i, 41
 Creavit P. x, 310. 338. A. 438. 723.
 857. H. 160. 342. 648. S. ii, 241
 Creber C. vi, 118
 Creberrimus S. ii, 958
 Crebra (sing. nom.) P. xi, 166 (plur.)
 A. 63. H. 620. S. ii, 1109
 Crebris P. x, 116. Ps. 600
 Crebro (adj.) P. x, 1019. S. i, 441. ii,
 1042
 Credamus A. 288
 Credas C. v, 145. xi, 91. P. iv, 73. x,
 490. xii, 42. A. 850. H. 7
 Creditat P. ii, 441. A. 402. Ps. 570. 618.
 H. 68
 Credatur A. 571. 916
 Crede P. ix, 97. x, 445. xi, 235. A.
 583. 715. 786. 787. 1056. S. ii, 243.
 620. 996
 Credebam S. i, 1
 Credebat C. xi, 36
 Credendi Ps. pr. 1
 Credens C. x, 58. A. 588. H. pr. 47
 Credentes A. 581
 Credentibus P. x, 470
 Credentium C. xii, 47. P. x, 497
 Credentur Ps. 231
 Credere P. v, 413. x, 380. 685. xiii, 27.
 A. pr. ii, 32. 351. 578. 893. H. 683.
 S. ii, 3. Ps. 497. S. i, 452. ii. pr. 54.
 105. D. 16 si fas est S. i, 351 se pe-
 lago C. v, 72
 Crederent S. i. pr. 32
 Crederes P. v, 381. x, 828
 Crederet S. i, 11. 79
 Crediderim S. i, 176
 Credidit P. x, 82. A. 367. 580. 1024.
 H. 720 Christum P. v, 348
 Credimus C. i, 65. P. x, 636. A. 224.
 1065. S. ii, 442
 Credis P. i, 94. 96
 Credit Ps. 780
 Credita (sing. nom.) P. ii, 561. xi, 239.
 S. i, 151 (plur.) C. xi, 80
 Creditas P. ii, 463
 Credite C. vii, 135. P. vi, 94. A. 77.
 878. 1081. H. 446
 Credito (imper.) Ps. pr. 8
 Creditum tumultu corpus P. v, 511
 Creditur C. x, 35. P. ii, 83. x, 261.
 285. A. 75. S. i, 43. ii, 503
 Creditus A. 365
 Credo C. iii, 196. x, 128. P. x, 201. A.
 974
 Credula (sing. nom.) A. 580 (plur.) C.
 iii, 50. Ps. 564
 Credule (voc.) A. 576
 Credulitatis A. 549
 Credulus S. i, 213
 Credunt H. 428. Ps. 566. S. ii, 455
 Cremabit C. vii, 135
 Cremandi H. 736. 916
 Cremandis C. xi, 106
 Cremandos P. vi, 50
 Cremare A. 55 thura P. iii, 29
 Cremari P. i, 51. x, 490
 Cremat A. 931. D. 71 fervore H. 74
 Crematam P. ii, 402
 Cremonem sacram calcare P. vi, 88
 Crementi P. iv, 188
 Cremeræ S. ii, 570
 Cremetur P. v, 184
 Crepans flamma P. iii, 156
 Crepant buxa cerata P. ix, 49 inflata Ps.
 286
 Crepante P. v, 225
 Crepantes nimbos C. vii, 94 focos P. vi,
 100

- Crepantibus* C. pr. 7. P. x, 493
Crepantum verberum P. i, 56
Crepasset P. x, 760
Crepas S. i, 435
Crepet P. v, 112
Crepidines littorum C. ix, 112
Crepitans H. 730
Crepitante P. iii, 14
Crepitantia bracteolis lora Ps. 335
Crepuisse Ps. 146
Crepundia P. iii, 19. x, 784. A. 643
Crescebant Ps. 222
Crescente A. 716
Crescere C. xi, 56. P. x, 110. A. pr. ii. 48. 731. H. 441. Ps. 662. 895. S. i, 290
Cresceret P. x, 850
Crescit P. i, 105. S. ii, 316
Crescunt P. v, 74. S. ii, 993 tormenta P. ix, 68
Cretæ S. ii, 491
Crevisse A. 735
Crevit C. vii, 26. P. v, 554. A. 101. 521. S. i, 240 martyrum numerus sub omni grandine P. iv, 88
Crimen C. vi, 133. vii, 112. xii, 134. P. i, 48. vi, 129. x, 1114. H. pr. 22. 565. Ps. 392. S. i, 61. 523. ii, 179. 647. 665
Crimina C. iii, 135. P. ii, 575. A. 59. H. pr. 54. 367. 578. Ps. 468. S. ii, 210. D. 120
Crimine C. pr. 9. i, 35. P. xiv, 8. A. 354. 886. 899. 922. 940. H. pr. 22. 118. 598. S. i, 95. 387. 638. 664. D. 156
Criminibus P. xiii, 58
Criminis P. xiii, 92. H. 714. S. ii, 804. 1130
Criminor P. x, 1058
Criminosus Ps. pr. 16
Criminosus P. x, 878
Criminum C. vii, 29. 76. ix, 108. P. i, 102. ii, 287. v, 78. 194. x, 232
Crinalis acus Ps. 448
Crine H. 316. S. i, 491. ii, 36
Crinem C. vii, 150
Crines P. x, 353. Ps. 559. S. ii, 1085
Crinibus H. 273. Ps. 184. 280. S. i. pr. 71. ii, 81. 1105
Crinis P. iii, 151
Crinita agmina P. xi, 53
Crinitis agris S. ii, 934
Crinitos A. 434
Cripta (nom.) P. xi, 154
Crispata (sing. nom.) Ps. 122
Crispo liquore P. x, 284
Cristas P. xiv, 117. Ps. 117. S. ii, 662
Cristis S. i, 489
Croceo Ps. 359
Croceus Ps. 359
Croceus S. ii. pr. 4
Croci (gen.) P. x, 362
Crocodilus P. x, 258. S. ii, 869
Crocos C. v, 115. P. iii, 202
Cruce C. v, 131. A. 219. 527. S. ii, 711. D. 48
Crucem C. iv, 102. vi, 134. ix, 83. P. x, 630. Ps. 407
Cruci C. v, 96. P. ii, 22. x, 585. 638. A. 96
Cruciabile iter Ps. 446
Cruciamina ceti C. x, 90
Cruciatibus P. x, 717. A. 70. 931
Cruciatum (sub.) P. xiii, 41. A. 784
Crucibus A. 932. D. 167
Crucifer C. iii, 1
Crucis C. x, 160. xi, 113. xii, 172. P. ii, 24. 526. v, 299. vii, 58. x, 628. xii, 9. A. 383. 448. 598. Ps. 347. S. i, 465. D. 80 figura C. vi, 132 signum P. i, 34 in morem vi, 107 peritus artifex v, 254
Cruda (sing. nom.) P. ii, 287. iv, 129. xi, 76 vis virum S. ii, 704 (plur.) P. i, 101. Ps. 793 præcordia hominum P. xiii, 19 vulnera v, 336. A. 220
Crudeli P. vii, 13
Crudelia H. 618
Crudelis P. i, 95
Crudelitas P. v, 214. ix, 66. x, 100. 1065
Crudelitate P. x, 819. 1092
Crudescit Ps. 425
Crudi laboris P. i, 31
Crudos P. x, 1058. H. 467
Crudum P. ii, 408 exemplum nostræ sortis P. x, 465
Crudus A. 719 stupor S. i, 73
Cruenta (sing. nom.) A. 430 (plur.) P. iii, 28. vi, 64 poma A. 67
Cruenta (sing.) P. xi, 126 (plur.) *ibid.* 695
Cruentæ x, 87
Cruentas (plur.) P. v, 118. Ps. 476
Cruentatam Ps. 280
Cruentatis S. ii, 1128
Cruentatum D. 195
Cruente P. ii, 60. v, 153. x, 1095
Cruentet C. xii, 104
Cruenti (sing.) C. vi, 101. P. x, 909. xiv, 64
Cruentis P. i, 39. v, 536. ix, 49. x, 558. 1054. A. 465. H. 374
Cruento Ps. 791
Cruentos S. ii, 1091
Cruentum H. 151. S. ii, 679
Cruentus P. vi, 22. H. pr. 48. D. 178.

- Crumenis Ps. 459
 Cruor P. viii, 16. x, 409. Ps. 701. 796
 Cruore C. ix, 42. P. i, 8. iii, 144. x, 382. xii, 4. H. pr. 19. Ps. 31
 Cruorem P. v, 340. x, 905. 1040. Ps. 427. S. i, 399. D. 165
 Cruoris C. ix, 86. P. ii, 19. iv, 86. v, 12. x, 700. 1130. xiii, 46
 Crura P. xi, 103. Ps. 273
 Crure P. ii, 150
 Cruribus S. i, 351
 Crurum P. xi, 140
 Crustis A. 716
 Crux C. vi, 133. P. x, 586. 621. 641. xi, 65. S. i, 489
 Crystalli Ps. 869
 Crystallum C. ii, 71
 Cubile C. i, 10. vi, 130. P. v, 261. S. i, 252
 Cubili H. 787. 857
 Cubilia S. i, 108
 Cubilibus S. i. pr. 54
 Cucuphate P. iv, 33
 Cuccurrit P. xii, 53. A. 177. S. i, 193
 cadem laude P. iv, 108
 Cuiquam A. 88
 Cuique (dissyl.) H. 105. 889. S. ii, 35
 suus est mos genti S. ii, 89
 Cuique (trisyl.) S. i, 236
 Cuijatis Ps. 708
 Cuijusmodi P. x, 991
 Culeus P. v, 458
 Culmen P. vi, 142. S. ii, 251. 457. D. 14
 Culmi S. ii, 978
 Culmina A. 534. H. 486. S. i, 620. ii, 832 dignitatum P. x, 141 rerum S. ii, 635
 Culmine C. i, 14. 29. P. x, 349. S. i, 221
 Culminibus S. ii, 398
 Culminis P. xi, 224
 Culmo S. ii, 298
 Culmum A. pr. ii, 49
 Culpa (nom.) C. i, 74. iii, 121. H. 707. S. ii. pr. 49 morum C. vi, 49 (abl.) C. iv, 23. A. 886. 943
 Culpæ (sing.) C. ii, 80. A. 899. H. 742 (plur.) A. 69
 Culpam C. ix, 93. P. ii, 213. A. 943. H. pr. 13. S. ii, 976 plectere P. ix, 81
 Culparum C. vii, 208. A. 937. Ps. 304. 683. 817
 Culpas A. 822. Ps. 5
 Culpa (sing. nom.) P. xi, 153 (plur.) H. 217
 Cultibus P. v, 24. x, 627. S. ii, 342. 818
 Cultior P. xiii, 97
 Cultor Dei C. vi, 125
 Cultores P. x, 1087
 Cultro A. 464
 Cultrum P. x, 1061
 Culta C. viii, 22. P. xi, 34. 216. H. 283. 459. S. i, 416. 498. ii, 269. 313. 540. 585
 Cultum C. vii, 90. viii, 30. H. 747
 Cultura (nom.) Ps. 29
 Cultus Deorum turpium (sing.) P. ii, 498 (plur.) S. i, 576. ii, 441. 681
 Cum (præp.) C. v, 28. 61. x, 147. xii, 8. P. v, 523. vi, 137. vii, 75
 Cum (indic.) C. vi, 129. ix, 19. x, 84. P. i, 116. ii, 59. 209. 269. iv, 9. x, 18
 Cum (subj.) C. vii, 177. 199. viii, 5. x, 37
 Cum (adv.) C. pr. 30. i, 21. 59. ii, 31. 56. 77. iii, 87. 89. v, 103 tum P. xiv, 84 (post) sed C. iv, 52
 Cumæ A. 442
 Cumba (nom.) S. i. pr. 12 (abl.) D. 138
 Cumbæ rimosæ (sing.) P. xi, 69 tenues S. ii, 529
 Cumbam pellere P. v, 450
 Cumbas S. ii, 940
 Cumulare A. 721
 Cumulata (sing. nom.) Ps. 750
 Cumulatum A. 717. 739
 Cumulavit S. ii, 547
 Cumulem A. 631
 Cumulet P. iii, 205
 Cumulis S. i. pr. 22
 Cumulos C. iii, 80. Ps. 458. S. ii, 717
 nummorum H. 255
 Cumulum H. 26
 Cuna (nom.) D. 112
 Cunabula C. xi, 78. P. x, 683. S. ii, 1
 Cunabulis P. x, 126
 Cunæ (pl.) D. 115
 Cunas C. xii, 100. A. 608
 Cuneis C. v, 53. S. i, 66. ii, 285
 Cuneo A. 495
 Cuneos Ps. 263. 670. 684
 Cuneum P. xi, 191. H. 423. Ps. 197
 Cuncta (sing. nom.) Ps. 340 (plur.) C. iii, 36. ix, 27. x, 13. xi, 24. 69. P. ii, 113. ix, 23. 101. x, 99. 728. 887. xi, 117. A. 261. 989. H. 34. 163. 182. 183. 506. 921. Ps. 493. 744. 781. S. i, 287. 327. 429. ii, 132. 196. 599. 657. 1013
 Cunctanti Ps. 278

- Cunctatus P. v, 205
 Cuncti (plur.) P. x, 466. S. i, 615
 Cunctiparens P. xiv, 128. H. 932
 Cunctipotens P. vii, 56
 Cunctis C. ii, 37. vii, 111. viii, 66. P. v, 576. vi, 84. 144. x, 640. xiv, 103. A. 449. 787. H. 680. Ps. 404. S. i. pr. 81. ii, 86. 371. 449. 780. 802. D. 164 in avum sæculis P. v, 576
 Cunctorum S. ii, 242
 Cunctos P. vi, 93. x, 63
 Cunulæ (plur.) C. vii, 164. xi, 98
 Cuperem P. iii, 101
 Cupias Ps. 773
 Cupide (adv.) S. ii, 152
 Cupidine Ps. 533
 Cupidino Ps. 61
 Cupidines corporum C. vii, 21
 Cupidinis C. vii, 185
 Cupido (sub.) C. vi, 120
 Cupiens P. iii, 159. Ps. 255. S. i, 29
 Cupit P. viii, 7. S. i, 520
 Cupressus A. 463
 Cur C. iv, 81. vii, 176. x, 115. P. iii, 85. vi, 82. 83. x, 219. 220. A. 514. H. 95. 96. 641. S. i, 402. 655. ii, 1053
 Cura (sub.) C. vii, 167. viii, 58. x, 45. P. i, 16. ii, 73. iii, 36. iv, 167. v, 311. 509. A. 603. Ps. 464. 622. S. i, 14. 49. ii, 25. 283. 334. 1047. D. 74
 Curæ (plur.) Ps. 629
 Curam Ps. 563. S. ii, 999. 1021 adhibere S. i, 24
 Curanda (sing. nom.) P. x, 476
 Curante S. i, 69
 Curare Ps. 621
 Curarum S. 2. 416
 Curas (sub.) H. xi, 274. S. ii, 124 in otia solvere Ps. 729
 Curavit A. 157
 Curculio S. ii, 1053
 Curet S. ii, 377. 403
 Curia S. i, 551. 600
 Curia (gen.) P. ii, 555. x, 124
 Curiam P. ii, 446
 Curios S. ii, 557
 Curiosum P. x, 983
 Curis C. vi, 14. 33. H. 383. Ps. 387. S. ii, 103
 Curranus A. 998
 Currat tibi iste dies P. xi, 238
 Currens C. vi, 39
 Currere P. vi, 18. S. ii, 140. D. 184
 Curribus S. ii, 556
 Curriculis P. iii, 11. S. ii, 325
 Currit S. i, 586. ii, 826
 Curritis P. x, 162
 Curritur ad Christi tribunal P. ii, 500
 Curru C. vii, 32. Ps. 321. S. ii, 55
 Currum Ps. 334. 416. S. i, 344. ii, 356
 Currunt P. x, 463. S. ii, 908
 Currus (sing.) P. ii, 238 (plur.) C. v, 54. 77. H. 436. S. ii, 555
 Cursant C. vii, 143
 Cursibus Ps. 447
 Cursim P. x, 142. xiii, 44
 Cursitans P. x, 164
 Cursitant P. xii, 2
 Cursitat P. ii, 141
 Cursu P. xiii, 83. H. 294. Ps. 270
 Cursum A. 1004. S. ii, 803. 928 dicrum C. xii, 12
 Cursus (sing.) P. x, 615. xi, 114. H. 364. 892 (plur.) 211
 Curta pagina P. ix, 50 (plur.) A. 1076
 Curto honore H. 686
 Curtum A. 1076
 Curulem sellam S. i, 349
 Curva tuba A. 386 (plur.) P. v, 488. Ps. 636
 Curvam S. ii. pr. 5
 Curvantur S. i, 440
 Curvare caput sub C. iv, 41 ante pedes A. 455
 Curvato C. ii, 51 fornice A. 523
 Curvis H. 144
 Curvo H. pr. 16 sensu H. 385
 Curvos tramites viarum C. vii, 48
 Cuspide H. 412. Ps. 153. 348. 718. S. ii, 691
 Cuspis Ps. 508
 Custode A. 738
 Custodibus S. ii, 544
 Custodis (sub.) P. v, 420
 Custodit P. x, 352. S. i, 405
 Custos P. v, 491. xi, 172. A. 496
 Cute P. vi, 105. x, 100. H. 942. Ps. 506. S. i, pr. 31. 79. 15 exuitur vultus P. xiii, 29
 Cutem C. ix, 33 P. iii, 145. ix, 12. 56. x, 761. 1084. H. 330. 754
 Cutis C. ix, 102. P. ii, 386. iii, 148. x, 486. 559. H. 276. Ps. 693
 Cyanea (plur.) Ps. 858
 Cyaneas S. i, 302
 Cyaneus latex P. xii, 41
 Cyathis Ps. 369
 Cyathos C. x, 74. S. i, 274
 Cybeleus S. ii, 520
 Cybeles P. x, 196
 Cyenum S. i, 77
 Cyenus stuprator P. x, 221
 Cyllenius A. 412
 Cymbala A. 472. Ps. 434

Cymbalis P. x, 939
 Cynicus A. 201
 Cynthus S. ii, 492
 Cypriane P. iv, 18. xiii, 8
 Cypriani P. ii, 237
 Cyprianum P. xiii, 2
 Cyprianus P. xiii, 38. 53. 59
 Cypridis P. x, 230
 Cytherea S. ii, 493
 Cytheream S. i, 166
 Cythereis A. 189

D.

Da C. iii, 171. ix, 1. P. ii, 98. 433. x, 656. xiii, 67
 Dabat S. i, 110. 476
 Dabatur Ps. 220
 Dabit P. iv, 19 hic exemplum P. ii, 351
 Dabitur A. 265
 Dabo P. ii, 336 A. 43 nomen loco S. i, 48
 Dactylico pede P. iii, 209 strophio C. iii, 28
 Dæmon P. ii, 505. x, 24. 1088. A. 401. H. 623. S. i, 369. ii, 766. 888. D. 141
 Dæmonas C. i, 37. P. x, 920
 Dæmones P. i, 97. v, 92
 Dæmonicas artes P. vi, 36
 Dæmonicis sacris P. iii, 73
 Dæmonum C. ix, 55. P. ii, 263. iv, 67. x, 101
 Daha S. ii, 807
 Damna (sub.) H. 663. 754. Ps. 368. 448
 Damna (verb.) H. 651
 Damnandus H. 128
 Damnant H. 765
 Damnantia S. i, 603
 Damnarant A. 753
 Damnare S. ii, 280. 313
 Damnaret tenebris barbaros P. ii, 383
 Damnasse S. i, 93
 Damnat C. vi, 148. P. i, 68. H. 56
 Damnata (sing. nom.) A. 823. S. i, 444 (plur.) Ps. 451
 Damnatas H. 865
 Damnati (gen.) H. 599
 Damnatis (abl.) A. 438
 Damnatos S. i, 470. H. 447. D. 184
 Damnatus P. x, 815
 Damnavit S. ii, 998
 Damnes P. vi, 40
 Damnet P. ii, 479. x, 115. H. 707. Ps. 496
 Damnis P. x, 883
 Damnosæ vitæ (gen.) H. 952

Damnum P. i, 24. ii, 303. x, 526. 530
 Damus H. 561
 Dandum P. x, 105
 Danielus C. iv, 70
 Dans Ps. 365
 Dant P. x, 505. S. i, 355 fletum gaudia A. 600
 Dape C. v, 99. viii, 13
 Dapem C. ix, 62
 Dapes C. iii, 60. iv, 58
 Dapibus C. iii, 174. iv, 39. v, 108. x, 71. xi, 174. A. 717. Ps. 377. 425
 Dare C. vii, 70. P. v, 388. S. ii, 115
 gemitum C. x, 66 medelam tormentis P. vi, 161 se Christo S. i, 560 terga S. ii, 743
 Dares P. x, 747
 Daret C. iv, 56. A. 864. H. 798 finem periculis P. vi, 117
 Dari P. ii, 280. S. ii, 778
 Das veniam S. i. pr. 81
 Dat C. v, 100. ix, 87. P. i, 86. xiii, 27. 106. A. 198 exemplum H. 251 medelam P. ix, 64 poculum tyranno C. vi, 62 potum C. v, 92 signum Ps. 644 tergum fugitivus amor Ps. 436 nosse futura C. vi, 44 (permittit) S. ii, 426
 Data (sing.) C. vi, 21 somno res C. x, 56 (plur.) C. iii, 34. P. iii, 118. S. ii, 798
 Datæ (sing.) D. 12
 Datam H. 675. 838
 Date P. iv, 193. v, 98. x, 889. A. 594. S. ii, 731. D. 51 munera P. iii, 207
 Datiane P. v, 40. 422
 Datianus P. v, 130
 Datis (2 pers.) Ps. 352
 Dator Ps. 624 animæ H. 932 legis A. 32 verborum (Deus) P. x, 930
 Datorem P. x, 790 luminis Christum P. 276
 Datum P. ii, 375. S. ii, 827 est P. x, 854. Ps. 361
 Datur C. iii, 192. vii, 96. P. v, 4. vii, 23. x, 120. xi, 167. xiv, 62. H. 84. S. i, 342. ii, 953. 1072 pax P. iii, 168
 Daturus P. xii, 20
 Datus C. i, 25. P. v, 405. Ps. 372
 David C. xii, 96. A. 418. 1000. 1013. H. 564. Ps. 386. D. 73. 77
 Davidica (plur.) H. 788
 Davidici (gen.) P. x, 838
 Davidicus flos C. xii, 49
 Dea (nom.) S. ii, 13. 60. 497
 Deabus A. 197. S. i, 222

- Dea (gen.) P. x, 199. 1068. S. i, 220.
 ii, 226
 Deam S. i, 169. ii, 574 matrem P. x,
 1062
 Deas P. x, 178. H. 158
 Debeant P. ii, 352
 Debeas P. ii, 64
 Debeat H. 50
 Debellata (plur.) S. i, 462
 Debent Ps. 521
 Debeo tibi magnas grates P. x, 562
 Debere P. xi, 181
 Deberent P. xi, 149
 Debet A. 1075
 Debetur S. ii, 755
 Debile C. ii, 79. A. 1070
 Debilem P. ii, 235. x, 914
 Debiles P. ii, 225. 273
 Debili P. x, 11. S. i. pr. 8
 Debilis P. x, 518. 988
 Debilitas P. iii, 113. A. 1071. 1077
 Debita (plur.) H. 952. S. i, 620
 Debitam P. iv, 74. v, 515
 Debitum P. i, 62. xiii, 69
 Debitus P. x, 1096. Ps. 610
 Debuit A. 936
 Deceat A. 960
 Decebat P. x, 677
 Decedere Ps. 345. S. ii, 312
 Decem C. pr. 1. vii, 38. D. 38 et octo
 P. iv, 53. 173
 Decernam S. ii, 192
 Decernant S. i, 610
 Decernit P. v, 206
 Decet A. 111. Ps. 383. S. i, 430. ii,
 751
 Decidat S. ii, 1024
 Decidit sors in vatem C. vii, 110 in vi-
 tium A. 910
 Decidunt P. vi, 105
 Deciduo C. iii, 79
 Decies P. iv, 106. A. 1005. S. ii, 1059.
 D. 55
 Decimplex P. xiv, 121
 Decipit P. x, 303
 Decisus est A. 272
 Decius S. ii, 671
 Declivia vitæ pondera H. 848
 Decoctam A. 725
 Decocto robore S. ii, 330
 Decolor C. v, 69. P. ii, 366. H. 498.
 S. i, 505 invidia H. 186
 Decoloros artus P. i, 113
 Decoquat S. ii, 186
 Decoqui P. ii, 196
 Decor A. 761
 Decorare S. ii, 61
 Decore C. xii, 6. H. 265. S. i, 270 illi
 os splenduit P. ii, 361
 Decorem Ps. 887
 Decoris P. ii, 226. Ps. 146
 Decoro (abl.) Ps. 914
 Decorum est P. i, 25
 Decoxit P. ii, 398
 Decrepsitam Ps. 848
 Decrepsitis S. ii, 1076
 Decrepsito leoni H. 560
 Decrepsitum D. 16
 Decrescentis D. 9
 Decreta (plur.) S. ii, 455
 Decretum P. v, 49
 Decuit S. i, 169
 Decumbe P. ii, 354
 Decurrat C. ii, 101
 Decurrere S. i, 338
 Decursa (plur.) P. v, 289
 Decursis semibus annus se renovat P.
 xi, 195
 Decus P. ii, 573. iii, 7. iv, 29. 63. 183.
 vi, 11. x, 909. xii, 13. xiii, 73. xiv,
 109. A. 185. 393. 882. H. 633. 747.
 S. i, 141. 634. ii, 756. 1064. 1120
 frontis C. x, 102 mortis P. vi, 114
 orbis P. xiii, 2 pudoris intactum C.
 xi, 55 vultus C. viii, 23
 Decutit S. i, pr. 37
 Dedat P. x, 80
 Dedecorasti P. iv, 112
 Dedecus C. iii, 120. P. ii, 453. v, 328.
 x, 198. 913. Ps. 168. S. i, 173
 Dederat P. viii, 12. H. 308. Ps. 366
 indicium P. iii, 16 signum S. ii, 528
 Dedere (dedo) P. xi, 52. A. 434. H.
 531. S. i, 81. ii, 525
 Dederet H. 683
 Dederis P. xiii, 15
 Dederit P. iv, 98. H. 236. 268
 Dederō S. ii, 160
 Dederunt C. xi, 100. S. i, 262. ii, 563
 dona A. 640
 Dedi S. ii, 134
 Dedicans se caduco mysterio H. pr. 43
 Dedicari P. x, 343
 Dedicat P. x, 1066
 Dedicet S. ii, 248
 Dedidit C. ix, 94. S. ii, 494
 Dedignantia H. 956
 Dedignatum A. 702
 Dedignatur A. 1021
 Dedimus neci ingenium omne Ps. 517
 Dediscat S. ii, 734
 Dedisse P. x, 17
 Dedisti C. vii, 198. P. ii, 435. ix, 70.
 S. i, 455
 Dedit C. iii, 36. vii, 50. P. ii, 103. iv,
 142. v, 532. x, 190. 831. xi, 182.
 xii, 56. xiv, 128. A. 305. 764. H.
 35. 836. Ps. 210. 679. S. i, 98. ii,

353. 748. 1022. D. 162. 172 dicta
 hæc Ps. 823 exemplum Ps. pr. 10
 gemitum Ps. 797 in laqueum colla H.
 444 ossa sepulcro C. x, 76 viam cunc-
 tis ad resurgendum P. x, 640
 Dedita (sing. nom.) P. ii, 2. H. 552
 (abl.) P. ii, 91
 Dedite (voc.) P. x, 296
 Deditionis Ps. 340
 Deditum P. x, 374
 Deditus S. i, 335
 Dedo C. iii, 107
 Deducitur P. x, 1023
 Deducta (sing. nom.) A. 872
 Dee (voc.) H. 932
 Deerant D. 126
 Deerat P. ii, 9. xiii, 16. A. 1039
 Defæcaverat C. vii, 74
 Defectu A. 944
 Defendere S. ii, 521
 Defendit A. 358
 Defensa (sing. nom.) Ps. 801
 Defensare H. 487
 Defert A. 329
 Defertur Ps. 123
 Deficiente S. i, 599. S. ii, 1026
 Deficit S. ii, 828
 Defit C. iv, 85. P. pr. 16. A. 812
 Defixa (sing. nom.) Ps. 112 (abl.) 348
 Defixis Ps. 337
 Deflectens P. x, 273
 Deflectit cursum S. ii, 928
 Deflens P. v, 510. H. 451
 Deflent verbis exequialibus P. xiv, 51
 Defleta (sing. nom.) S. ii, 909
 Deflua caesaries P. iii, 30
 Defluat P. x, 700
 Defluentem P. x, 273
 Defluit P. x, 907. A. 229. Ps. 634. S.
 ii, 752
 Defluxit huc virtus avorum A. 545
 Defore Ps. 619
 Defossas P. xi, 113
 Defossus P. x, 1033
 Defuerint S. ii, 27
 Defuerit Ps. 616
 Defugas Christi P. i, 42
 Defugeret P. vi, 115
 Defuit P. x, 928. A. 449. 882. 993. S.
 ii, 567. 753
 Defundere S. ii, 675
 Defunditur D. 128
 Defundunt P. xi, 194
 Degener P. x, 130. xiii, 40. H. 160.
 580. Ps. 229. S. ii, 535 propago C.
 xii, 193 vini atque somni C. vii, 12
 Degenerant H. 458
 Degenerante Ps. 80
 Degenerem vitam A. 159. Ps. 258
 Degeneret H. 646
 Degeneri P. iii, 42. Ps. 743. S. ii, 642
 Dehiscere P. v, 482. vii, 50
 Dehiscunt D. 34
 Dehonestaret P. x, 763
 Dei (sing.) C. pr. 33. i, 48. iii, 30.
 185. iv, 48. vi, 125. vii, 44. 47. ix,
 23. xii, 23. P. ii, 262. A. pr. i, 10.
 H. 732 (plur.) S. ii, 487
 Dejecimus S. ii, 764
 Dejecit P. xii, 20
 Dejecta in præceptis chao A. 750
 Dejectam Ps. 256
 Dejecto A. 499
 Dejectum P. vii, 26. S. i, 47
 Dejectus C. xi, 103
 Dejiunt animos Ps. 332
 Deinceps C. vii, 136
 Deis P. xi, 82 mortiferis P. iii, 30
 Deitas A. 1009. H. 96
 Deitatem S. ii, 268
 Deitatis A. xiii, 1035 fontem A. 76
 speculum homo est A. 834
 Delentur H. 885
 Delere H. 501. S. ii, 695
 Deleta (sing. nom.) S. ii, 715
 Delibuta comas Ps. 312
 Deliciæ S. i, 388. ii, 746
 Delicias H. 329. S. i, 272. ii, 1097. D.
 75
 Deliciis H. 855. Ps. 313. S. i, 140
 Delicta C. ii, 72
 Deliquio H. 752
 Deliramenta A. 200
 Delphica antra A. 438
 Delphis S. ii, 492
 Delphos P. x, 188
 Delubra P. v, 74. x, 418. S. i, 306
 Delubrum S. i, 219
 non Deluis negando P. x, 224
 Demam S. ii, 731
 Dementia (sub. nom.) S. ii, 449
 Demissus H. 529
 Demittunt H. 314
 Demorabor vota calentia P. xiv, 76
 Demta (abl.) C. vi, 76
 Demtis C. vii, 149
 Demum C. ix, 98. P. x, 407
 Demutabilis non est Deus A. 276
 Denegans H. pr. 62
 Deni (plur.) S. ii, 1059
 Denotet H. pr. 32
 Densa (sing. nom.) P. xi, 145. 212. II.
 134 (abl.) A. 362 (plur.) C. iii, 68
 Densæ (sing.) P. v, 350
 Densas S. i, 108
 Densat agmina H. 410
 Denseta (plur.) H. 909
 Densere S. i. pr. 21

- Densetur canis turba C. v, 53
 Dens C. xi, 66. A. 59. 70. H. 228. S. i, 405
 Densius (adv.) C. v, 98. S. ii, 935
 Denso H. pr. 52. 872
 Densus nebulis H. 517
 Dente P. v, 218. A. 1068. H. 639
 Dentes C. iv, 80. P. x, 983
 Dentibus P. v, 382. x, 28. 806. 904. Ps. 423. H. 584
 Dentis S. i, 642
 Dentium C. vii, 116. P. x, 934. S. i. pr. 28
 Denuntia (sing.) P. x, 376
 Deo C. ii, 12. 87. iii, 187. iv, 3. v, 30. vi, 7. 22. vii, 52. 60. ix, 93. xi, 198
 Deorsum C. x, 28 ac sursum v, 110
 Deorum P. v, 24. 36. 43. x, 237. 293. 397. 675. 913. 1074. H. pr. 46. 95. Ps. 29. S. i, 27. 434. ii, 1. 64. 513. 1067 turpium cultus P. ii, 498
 Deos P. x, 178. 185. 254. 422. 893. xi, 6. A. 187. H. 16. 105. S. i, 54. 185. 193. 298. 355. 402. 452. ii, 344. 346. 363. 539. 866 infames P. i, 68 mille formarum P. x, 670 stultis gentibus condiderunt P. x, 268 patrios P. iii, 99
 Depascitur S. ii, 944
 Depellere S. i, 652
 Depellit Ps. 48
 Depellite S. ii, 124
 Deponas S. i, 500
 Deponere S. i, 548 supercilium Ps. 28
 Deponite S. ii, 732
 Depopulantur H. 573
 Depositor Patris A. 179
 Depositum C. x, 133. S. ii, 175
 Deposui S. ii, 656
 Deprendere Ps. 264. S. ii, 429
 Depranderet Ps. 655
 Deprendi S. ii, 76
 Deprendit H. 337
 Depronditur A. 496
 Deprensa (sing. nom.) S. i, 160 (plur.) Ps. 704
 Depressa fronte A. 336
 Depressos S. i, 376. ii, 559
 Deprimat P. v, 460
 Deprimit P. xiv, 117
 Deprome P. ii, 85
 Depugnare Ps. 15
 Depulit S. i. pr. 77. ii, 702
 Depulsa (sing. nom.) P. v, 404
 Depulsæ (plur.) Ps. 631
 Depulsum lacte puerum P. x, 663
 Deputans H. pr. 29
 Deputemus præmiis legale damnum P. x, 530
 Derisus pulmonem movet P. x, 249
 Derogat succum papulæ nutrix C. vii, 165
 Descendat C. xii, 115. H. 806
 Descendens A. 985. Ps. 634
 Descendere P. viii, 11. S. i, 170. D. 138 ad pœnas nescit vis ardua A. 85
 Descendit A. 156. 176. S. ii, 266. D. 97
 Descensos A. 1007
 Describunt P. x, 218
 Deserant C. viii, 62
 Deserat P. xiv, 33. Ps. 623. S. ii, 1048
 Deserens P. v, 566. H. pr. 28
 Desereret P. xiv, 14
 Deseri P. ii, 512
 Deserit C. ix, 41. xi, 2. xii, 200. P. ix, 90. H. 484. 781. 838. Ps. 525. S. i. pr. 40 (illum) vox et calor P. vii, 87
 Desertis S. ii, 1082
 Deserto A. 706
 Desertum A. 102
 Deseruit Ps. 73
 Desides C. i, 6
 Desidiam Ps. 234
 Desiliat S. ii. pr. 31
 Desilit C. iv, 57
 Desiluit Ps. 824
 Desinam P. v, 433
 Desinas P. x, 1100
 Desinat S. ii, 115
 Desine P. xiii, 99. A. 409. 948. Ps. 285. S. ii, 57. 59 ab unco P. xi, 64
 Desinere S. ii, 115
 Desistat S. ii, 936
 Desiste P. ii, 25. x, 386
 Desit P. ix, 66. A. 1080
 Despectans Ps. 182
 Desperanda (sing. nom.) S. ii, 193
 Desperare A. 1064
 Despexit S. ii, 263
 Despicias P. ii, 265
 Despoliare A. 184
 Desponsam H. 630
 Despuat S. i, 580
 Despuenda (plur.) P. ii, 188
 Despuat Ps. 368
 Despuite A. 1085
 Destinatus P. vi, 50
 Destinatum P. ii, 429
 Destinet S. ii, 597
 Destiterunt P. x, 628
 Destitit C. i, 64. Ps. 78. S. ii, 307
 Destituant P. vi, 39
 Destituit A. 1042. S. ii, 495. 741
 Destructa (sing. nom.) A. 1042 (plur.) 445
 Destructæ (plur.) S. ii, 501

Destructilem P. x, 348
 Destructo A. 512. H. 237
 Destructum C. xii, 24. A. 528
 Destruendis P. v, 104
 Destrueretur A. 529
 Destruit P. v, 268. x, 538
 Desudata (plur.) C. v, 118
 Desuescas A. 345
 Desuescunt H. 456
 Desunt S. ii, 195
 Det P. x, 933. A. pr. ii, 53. S. ii, 941
 Detege P. v, 182
 Deterior H. 186. S. i, 59
 Deteriora H. 696
 Determinabit P. v, 431
 Determinat A. 809
 Detersa prudentia (nom.) C. vii, 22
 Detestandi rebelles P. xi, 51
 Detestandis Ps. 259
 Detester P. x, 241
 Detorqueo ad invidiam H. 555
 Detorsit retro faciem P. ii, 368 lævo
 de tramite plebem P. xi, 35
 Detracto A. 239
 Detrahat P. x, 891
 Detrahere P. vi, 75
 Detrahit A. 277. S. ii, 552
 Detrita (abl.) S. ii, 1046
 Detrudere (ind. pass.) Ps. 93
 Detrudit A. 3
 Detruncat dolor membra P. x, 1060
 Detulit P. ii, 102 de monte vultum P.
 ii, 364
 Detumescitis P. x, 145
 Detur P. ii, 217
 Deucalionum A. 292
 Devenere D. 53
 Devexo axe C. viii, 11
 Devia (sing. nom.) P. xi, 134 (plur.)
 S. i, 303. ii, 897. 898 sylvæ C. viii,
 36
 Devicta (sing. nom.) D. 170
 Devinctæ (plur.) H. 822
 Devio C. ii, 96
 Devium C. vii, 54 iter A. pr. ii, 16
 Deum (acc. sing.) C. pr. 36. iii, 16.
 200. iv, 18. 32. 53. ix, 9. xi, 36. 90.
 xii, 69. P. i, 96. x, 214 sine parte
 plenum H. 27
 Deum (gen. plur.) P. x, 241. A. 508.
 S. i, 11. 102. 187. 190. 217. 262.
 564. ii, 245. 500. 571. 1047
 Devora P. ii, 406
 Devorandas P. x, 808
 Devorant P. i, 98
 Devorantem C. vi, 106
 Devorat A. pr. ii, 44 spe aurum P. ii,
 134 oscula haustu H. 611

Devoratus C. vii, 122
 Devorent P. x, 577
 Devoret P. xi, 68. H. 961
 Devota (sing. nom.) S. ii, 1129
 Devotos S. ii, 763
 Devotus cippo Deucalionum A. 293
 Devoveat carmen martyribus C. pr. 42
 Deus C. pr. 5. iii, 90. 139. 171. iv,
 81. 101. v, 127. vii, 180. 194. viii,
 31. ix, 76. x, 1. 17. xi, 24. P. pr. 11.
 ii, 100. 171. v, 39. x, 311. 999. A.
 pr. i, 1. 5. 10. 41. H. 348. S. i, 442.
 D. 40 ignis æternus P. ii, 393 Pater
 P. v, 58. x, 107 Verbum A. 72 dex-
 ter C. viii, 73 scelerum H. 112
 Dexter C. ix, 109 agnus P. x, 1140
 Deus C. viii, 73
 Dexteræ (nom.) P. ii, 155. v, 300. ix,
 74. Ps. 293. S. i, 485. ii, 234. 349
 (abl.) C. v, 84
 Dexteram S. i. pr. 41
 Dexterarum P. x, 805
 Dexteras P. v, 139
 Dexteræ (sub. nom.) P. x, 1064. A. 514.
 Ps. 325. 462. 808. 895. S. i. pr. 11.
 76. ii, 35 (abl.) A. 482. 1034. Ps.
 138. S. ii. pr. 41
 Dexteræ (adj. sing.) P. xii, 31. A. pr. i,
 9 via P. xi, 36 (plur.) S. ii, 563
 Dexteræ (sub. sing.) P. vii, 64. Ps. 519.
 S. i, 345
 Dexteram (sub.) C. vii, 93. 216. P. iv, 9.
 H. 412. Ps. 46. 134. 242. 532. S. i.
 pr. 57
 Dexteræ (sub.) S. ii, 600
 Dextri (gen.) H. 890
 Dextris (sub.) P. i, 37. Ps. 212. 333.
 719 (adj.) successibus utor P. ix,
 105
 Dextro Ps. 345. S. i, 337. ii, 883 nu-
 mine S. ii. pr. 62 omine S. ii, 492
 pede S. ii, 79
 Dextrum H. 792
 Di (plur. nom.) P. x, 1087
 Dia (plur.) C. xii, 90
 Diadema P. iv, 21. Ps. 449. S. i, 33.
 422. D. 78
 Diademata S. ii, 63
 Diademate P. x, 765. xiv, 127. A. 491.
 S. ii, 430
 Diæ (gen.) S. i, 81
 Dialectica (sing. nom.) H. 124
 Dianam P. x, 281
 Dic C. ix, 83. P. x, 668. xii, 1. A. 348.
 743. 898. H. 108. S. i, 406
 Dicabimur P. i, 58
 Dicam S. ii, 582
 Dicant S. ii, 460

- Dicarant C. iv, 44
 Dicare P. xiii, 47
 Dicarunt A. 641
 Dicas S. ii, 392
 Dicasse S. ii, 364
 Dicat P. x, 660. A. 1061
 Dicata (sing.) P. iv, 143. xi, 170 ab-
 stinentia C. vii, 66 (plur.) C. iv, 20.
 P. vi, 134 toro membra P. iii, 18
 Dicatæ (gen.) P. xiv, 24
 Dicatam P. ix, 30. x, 775. S. i, 588
 Dicatas C. viii, 75
 Dicati sunt talibus mysteriis P. x, 218
 Dicatis (adj.) H. 157
 Dicato P. ix, 6 corde C. vii, 178
 Dicatum P. vi, 56. xii, 8
 Dicavit P. x, 192. Ps. pr. 5
 Dicenda (sing. nom.) A. 825
 Dicendi S. i, 650
 Dicendum C. pr. 31
 Dicentem P. vii, 46
 Dicere P. ii, 451. x, 923. A. 306. 774.
 1061. S. i, 319. ii, 652 causam P.
 x, 68
 Diceret P. x, 1138. A. 964
 Dicet P. x, 593
 Dici C. v, 11. P. xiii, 87. S. ii, 273
 Dicier P. xi, 86
 Dicis P. ii, 329. x, 216. S. ii, 539. 578
 Dicite A. 101
 Dicitis P. x, 621
 Dicitur P. xi, 86
 Dico S. ii, 442
 Dicor Ps. 709. S. ii, 661
 Dicta sententia (sing. nom.) C. vii, 100
 (plur.) C. x, 157. P. ix, 24. x, 556.
 S. ii, 4 dedit Ps. 823
 Dictæis S. ii, 514
 Dictat hæc ore regio P. x, 36 jura Me-
 gæræ S. i, 368
 Dictator S. ii, 433
 Dictemus S. i, 462
 Dictis P. v, 284. vi, 28. S. ii, 4. Ps.
 205. 349. 510. 629
 Dictorum P. ii, 105
 Dictu scelus est A. 822
 Dictus Ps. pr. 4
 Didicere H. 222. S. ii, 955
 Didici S. ii, 659
 Didicisse P. xi, 14. xii, 65
 Didicit P. iv, 103. H. 206. S. ii, 22
 Die C. i, 20. ix, 98. P. xi, 41. A. 628.
 H. 515. S. ii, 160. 568 ex illo P. ii,
 497 medio S. i, 578 nocteque C. viii,
 56
 Diebus C. ii, 106. vii, 187. P. ii, 142.
 vi, 31
 Diecula C. vii, 96
 Diei C. i, 1. 71. vi, 9. Ps. 638
 Diem C. pr. 4. v, 27. 132. ix, 77. P. ii,
 383. iii, 57. v, 2. 561. vi, 55. x,
 744. xi, 196. 233. xii, 22. 66. xiii,
 43. 88. A. 90. 613. 697. H. 608.
 730. S. i, 265. D. 94 lucis insuetæ
 cæcis donare P. x, 955
 Dierum C. vii, 121. xii, 12. P. vi, 44.
 x, 327. 599. 615. A. 701. S. i, 341
 Dies (sing.) C. pr. 25. ii, 92. 101. ix,
 113. xi, 6. P. i, 120. ii, 31. 166. x,
 316. xi, 158. xii, 3. 5. 28. A. 601.
 S. i, 215. 421. ii, 73. 658. 707. 905
 natalis C. xi, 49 (plur.) C. pr. 37. P.
 x, 573. xi, 238. A. 261. H. 71. S. i,
 215
 Diespiter S. ii, 859
 Differam P. ii, 337
 Differo P. x, 821
 Differt P. vi, 49. H. 42
 Difficile est P. xi, 4. S. ii, 187
 Difficilem Ps. 35
 Difficiles P. ix, 87
 Difficilis A. 264. S. ii, 511. 526. 885
 Difficulter C. vii, 174
 Diffusus viribus S. ii, 31
 Diffusa (plur.) C. v, 163
 Diffuso pulvere H. 388
 Diffuat voluptas H. 254
 Diffuens potu et vino C. vii, 16
 Diffluit in luxum S. i, 125
 Diffluunt sudoribus P. x, 456
 Diffundat S. ii, 156
 Diffundere A. pr. i, 11
 Diffuso S. ii, 831
 Digere A. 382
 Digerens seriem tragœdiarum P. x, 1113
 Digerit P. xi, 124
 Digesta est A. 860
 Digestim P. ii, 129
 Digesto flatu rerum C. xi, 26
 Dignati (sing.) S. i. pr. 29
 Dignis P. iii, 123. A. 677. 778. 859.
 1030. 1041
 Digno P. x, 899. A. 329
 Dignos A. 220
 Digladiabile discidium C. iii, 148
 Digna (sing. nom.) C. v, 149. P. x,
 770. S. ii, 255. 591. 1129 superare
 in isto munere P. iv, 64 (plur.) H. pr.
 30. S. ii, 113. 402. 749
 Dignabitur P. vi, 160
 Dignamur Ps. 251
 Dignaris P. xiv, 132
 Dignas S. i, 386
 Dignata est H. 63
 Dignati (sing.) A. 29
 Dignatur S. i, 358. A. 1029
 Dignatus C. xi, 32
 Digne (adv.) P. ii, 36

- Dignetur A. 206
 Dignissimus P. xiii, 33
 Dignitatum P. x, 141
 Dignius C. iii, 33
 Digno P. ii, 354. x, 577. Ps. pr. 68
 Dignoscere P. x, 1137
 Dignum P. i, 25. A. 1041. H. 579. Ps. 497. S. i, 636
 Dignus P. i, 5. x, 99. 205. A. 969
 Dilacerant P. iii, 132
 Dilacerat P. iii, 89
 Dilaceratus P. xi, 88
 Dilancinata membra P. v, 156
 Dilaniata (sing. nom.) Ps. 424
 Dilapsa (sing.) A. 546
 Dilata (abl.) S. ii, 77
 Dilatam S. ii, 1121
 Dilectio A. 1028
 Diligat H. pr. 41
 Diligis P. xiii, 56. S. ii, 368
 Diligit H. 385
 Diluit P. viii, 6 culpam C. ix, 93
 Diluvii S. ii, 337. D. 9
 Dimensa (plur.) H. 484
 Dimensio sanguinis P. x, 1127
 Dimensis Ps. 827
 Dimica mecum ratione non furore P. x, 175
 Dimicans P. ii, 501
 Dimicat Ps. 327
 Dimicet Ps. 16
 Diminuat A. 281
 Diminuit S. ii, 553
 Dimitte H. 938
 Dinumerare P. xi, 234
 Dinumerari H. 36
 Diomedis S. ii, 543
 Dionysia (plur.) S. ii, 857
 Dira (sing.) P. x, 485. 760 (plur.) H. 929. S. ii, 128. 948 relatu dogmata A. 1
 Diræ (adj. sing.) C. iv, 43. vii, 138. H. 742. Ps. 46. D. 90
 Diram C. ii, 84
 Dirarum P. v, 397
 Diri (sing.) H. 225
 Dirigeret H. 733
 Dirigit A. pr. ii, 36. H. pr. 56. S. ii, 882
 Diriguit A. 617. H. 744
 Dirimente H. 927
 Diripit Ps. 598
 Diris S. ii, 862
 Diro Ps. 561. S. i, 472
 Diros H. 570
 Diruendæ (sing.) C. vii, 83
 Diruet P. v, 144
 Diruit morte mortem P. ii, 19
 Dirum P. v, 394
 Dirus C. v, 61. vii, 34. P. iii, 143
 Dis (deis) P. v, 104. x, 298. 415. S. i, 274. 403
 Discas A. 834
 Discat S. ii, 735
 Disce A. 509. Ps. 287
 Discede C. vi, 145. P. ii, 465
 Discedente H. 920
 Discedere S. ii, 335
 Discedite C. ii, 4. S. ii, 901 ab armis Ps. 606
 Discenti P. ix, 27
 Discere A. 518
 Discernere A. pr. ii, 5. S. ii, 794
 Discerpta (sing.) H. 230 (plur.) 374
 Discessu P. ii, 25
 Discet P. xiii, 8
 Discidium C. iii, 48
 Discimus C. ii, 52
 Discincta (sing. nom.) Ps. 822
 Discindunt S. i, 130
 Discingitur terror Ps. 632
 Disciplina (nom.) P. ix, 28
 Disciplinæ (gen.) P. x, 687
 Disciplinam C. vii, 15. P. ii, 67. x, 45. 366. H. pr. 34
 Discipulis P. ix, 41. Ps. 850
 Discipulorum Ps. 530. D. 60
 Discipulos P. xi, 51. A. 971
 Discipulum P. vii, 61. S. ii, pr. 47. D. 139
 Discipulus S. ii, pr. 2
 Discissa (sing. nom.) H. 203 (plur.) P. v, 448. Ps. 440
 Discissis C. v, 110
 Discissum Ps. 724
 Discit S. ii, 1084
 Discludere H. 649
 Disclusa (sing. nom.) H. 904. A. 425
 Disco (sub.) P. x, 192
 Discolor Deus Ps. 710
 Discolora P. x, 302
 Discordant D. 167
 Discordes S. ii, 585
 Discordi P. xi, 96
 Discordia (sing. nom.) H. 396. Ps. 412. 477. 683. 709
 Discordibus Ps. 903. S. ii, 623
 Discors sententia Ps. 758
 Discrepantes H. pr. 6
 Discrepantum P. ii, 421
 Discrepare H. pr. 37
 Discreparet P. xiii, 39
 Discreta (sing. nom.) H. 954
 Discretio H. 26
 Discretis P. vi, 136. A. 669
 Discretum H. 101
 Discrimen P. xi, 202 tulit commune P. v, 574

- Discrimina* H. 8. 371. 796
Discriminatis coloribus P. x, 350
Discrimine P. xiii, 73. H. 72. 99. 690.
 Ps. 157. S. ii, 878 nullo S. ii, 825
Diseruciatus H. 835
Discum D. 185
Discunt H. 459
Discurrere S. i, 372. ii, 920
Discursibus S. i, 582
Discursus (plur.) S. ii, 862
Discussa (sing. nom.) S. ii, 973. D. 86
Discussit S. i, 509
Discute P. v, 169
Discutiam S. ii, 164
Discutiat C. pr. 39
Discutit tenebras de pectore P. xiii, 26
Desertior S. ii. pr. 56
Desertus mutus P. x, 1000
Disjice somnum C. i, 97
Disjuncta (sing. nom.) P. x, 475
Disjunctas S. ii, 626
Dispar P. x, 825. A. 255. H. 26. 609.
 776. S. ii, 794 horror C. vi, 42 legi-
 bus P. x, 949
Disparare nexa nervis vincula P. x, 888
Disparare D. 22 ferro H. 422 natura
 xvi, 21
Dispare P. x, 472
Dispari P. ii, 389
Disparibus A. 389. H. 954
Disparili sorte S. ii, 373
Dispendia C. vii, 49. xii, 174. H. 751
Dispendio sanguinis P. i, 23
Dispensans P. ii, 44
Dispensus S. i, 583
Dispergant A. 1019
Dispergier A. 474
Dispergit Ps. 602
Dispersa (sing. nom.) H. 60. Ps. 432
 (plur.) H. 97
Dispice vitam C. ii, 58
Displicent P. x, 258
Displicet P. ii, 186. x, 1071. H. 56. S.
 i, 625. ii, 422
Disponis Ps. 850
Disponit Ps. 876. S. ii, 1036
Disposita (plur.) S. i, 288
Dispositas S. ii, 170
Dispositis Ps. 647
Dispositos H. 915
Disputa P. ii, 355
Disputaret P. xiii, 18
Disputent P. x, 405
Dissecant fidem minutis ambagibus A.
 pr. ii, 21
Dissecarent C. vii, 119
Dissecatis (ind.) P. x, 448
Dissentio H. 352
Dissensu S. i, 603
Dissere P. x, 924. Ps. 5
Disserente P. x, 391
Disserentis P. x, 1123
Disseret P. x, 22
Disaerit P. xiii, 101
Dissertantibus A. pr. ii, 28
Dissertator A. 782
Dissicit membra morbus P. ii, 209
Dissidentem P. x, 211
Dissidet Ps. 757
Dissilit P. v, 272 lignum P. ix, 48
Dissimilem A. 808
Dissimili S. ii, 624
Dissimulet Ps. 561
Dissipantem C. viii, 34
Dissipare P. x, 47. 802
Dissipat P. iii, 129. Ps. 603
Dissipatis C. vi, 45. P. xiii, 62
Dissipator triumphis hostici Ps. pr. 34
Dissipatum P. v, 303
Dissociabile Ps. 763
Dissociari C. x, 15
Dissociata (plur.) P. xi, 73
Dissolubilis C. ix, 72
Dissoluta est H. pr. 22
Dissolutis C. ix, 96. P. vi, 74
Dissolverit C. x, 142
Dissolvite S. ii, 468
Dissolvitur S. i, 435
Dissona (sing.) Ps. 442 (plur.) C. x,
 16. Ps. 829. S. ii, 585 numina H.
 102 tempora S. ii, 324
Dissoni ritus (plur.) P. ii, 427
Distans H. 50
Distant S. ii, 127 Romana et barbara S.
 ii, 815
Distante D. 5
Distantes H. 23. 896. Ps. 856. 909. S.
 ii, 612
Distantia (sub.) A. 748. H. 353. S. ii,
 165
Distantibus H. 864. Ps. 828. S. ii, 88
Distat P. x, 481. S. ii, 878
Distendere Ps. 460
Distendit A. 106
Distent Ps. 765
Distenta uterum mater H. 586
Distet S. ii, 456
Distillant balsama A. 482
Distincta vice A. 682 (plur.) Ps. 852
Distincto H. 292
Distinctum A. 843. H. 110
Distinguit P. xii, 52
Distinguitur S. i, 329
Districto C. xii, 110
Ditabis P. ii, 311
Ditat C. vii, 220
Ditata (sing. nom.) Ps. 582 (plur.) S.
 ii, 716
Ditatum P. xi, 24
Ditavit S. ii, 997
Ditent D. 84
Ditibus P. ii, 54. H. 796. 860
Ditione H. 19. 409. 772. S. ii, 638 ur-
 gebat Illyricos sinus P. vii, 8 guber-

- nat II. 282
 Ditionibus Ps. 221. S. ii, 419
 Ditionis H. 108. S. i, 518
 Ditor P. ii, 116. 312
 Ditis S. i, 379
 Ditissima (sing.) S. ii, 61 (plur.) Ps. 521
 Ditissimus H. 214
 Diu C. ii, 94. xi, 31. P. i, 89. iv, 130. x, 929. H. 18. 792. Ps. pr. 65. 602. S. ii, 420. 659
 Diva (sing.) Ps. 169. 811 caro est 76
 Divaricatis cruribus P. v, 252
 Diversa (sing.) P. ii, 387 (plur.) A. 672. H. 840. S. ii, 87
 Diversoria carnis H. 855
 Diverticulum S. ii, 849
 Dives C. x, 156. P. ii, 113. 543. iv, 146. xi, 185. Ps. pr. 24. S. i, 66. 635 segetis C. iii, 52
 Divi (sing.) S. ii, 272 (plur.) P. v, 92
 Dividant P. vi, 138
 Dividas H. pr. 12
 Dividat H. pr. 34
 Divide P. iii, 92. xiv, 81
 Dividens P. x, 873
 Dividi P. x, 494
 Dividis C. v, 2
 Dividit P. ii, 537. xi, 98. xii, 29. H. pr. 44. 777. 867
 Dividitur Ps. 725. S. ii, 126
 Dividunt P. x, 1027
 Dividuum Deum H. 7
 Divina (sing.) A. 568 (plur.) P. x, 308. A. 252. H. 178. S. ii, 111. 331. 438
 Divinæ (sing.) A. 32
 Divini (sing.) A. 107. Ps. 107
 Divinis A. 645. 790. H. 658. S. ii, 94. 267. D. 37 digitis A. 1030
 Divinitatis P. x, 245. 440
 Divino A. 692
 Divinum A. 885. H. 633
 Divinus A. 977
 Divis P. v, 15. x, 84
 Divisa (plur.) S. ii, 612
 Divisio S. ii, 240
 Divisor H. 2
 Divisus H. 18
 Divite Ps. 202. 388. S. i, 205
 Divites P. ii, 108. Ps. pr. 56
 Diviti P. x, 523
 Divitias H. 957. Ps. 209. S. ii, 263. 264
 Divitiis Ps. 579. S. ii, 886
 Divitis C. iii, 83
 Divitum P. ii, 233
 Divortia A. pr. ii, 9. H. 4. S. ii, 855
 Divorum S. i, 163
 Divos P. i, 69. x, 405. S. i, 214. ii, 854
 Diurna nocte A. 629
 Diurnæ (plur.) Ps. 616
 Diurni fideris P. v, 246
 Diurnum P. x, 590
 Diutina ætas P. x, 1116
 Diutinus P. ii, 397
 Divulsa (sing. nom.) P. v, 112
 Divum (gen.) P. x, 412. A. 453. 487. H. 97. S. i, 626. ii, 357. 490. 535
 Dixerat P. ii, 21. 409. xii, 25. A. 601. Ps. 98. 551
 Dixi P. x, 746
 Diximus S. ii, 3
 Dixisse P. x, 646. H. 45. 626. S. i, 178
 Dixit C. ix, 13. 45. P. x, 836. 1106. A. 489. Ps. 305. S. ii, 1120 Alleluja C. iv, 72 hymnum P. x, 122
 Do veniam morbis A. 965
 Doceant A. 313
 Docendis C. ix, 9
 Docens P. xiii, 74. Ps. pr. 6
 Docent C. ii, 85
 Docente P. ix, 72. xiii, 96
 Docenti P. x, 746
 Docentis C. i, 30
 Doceret P. xiii, 17
 Docet P. x, 1089. xi, 156. xiii, 101. H. pr. 37. 175. S. i, 543. ii, pr. 42. 196. 859. D. 164
 Docili S. i, 245. ii, 327
 Docilis S. i, 512
 Docta (sing.) C. iii, 29. P. xi, 129. A. 768. 806. Ps. 102 psallere P. x, 837 (plur.) 682. xiii, 97. Ps. 518. 929
 Docte (adv.) Ps. 790
 Doctissima (sing.) S. ii, 92
 Doctissime (voc.) S. ii, 271
 Doctissimus P. xiii, 21. A. 302. S. i, 30 magiæ S. i, 89
 Docto Ps. 365
 Doctor C. vii, 71. P. iv, 18. vi, 27. 37. ix, 42. 76. xiii, 34. 38. 105. H. 507. Ps. 888. D. 192 indulgens C. viii, 18
 Doctorem P. vii, 32
 Doctores A. 101. 1006
 Doctos P. x, 306
 Doctrina (sing. nom.) H. 400
 Doctus P. iv, 107. x, 886. S. ii, 430. 644
 Docuere A. 299. 538. 647
 Docui P. xi, 33
 Docuit C. pr. 8. x, 81. 85. A. 538. S. i, 85. ii, 39. 269. 602. D. 96
 Documenta S. ii, 77
 Documentum H. 770
 Dodona (nom.) A. 441
 Dogma P. ii, 93. vi, 40. x, 406. xiii, 32. A. 552. S. i, 34
 Dogmata A. pr. ii, 3. 2. S. ii, 203

- Dogmate A. 711. Ps. 625. S. i. pr. 4 remisso C. viii, 8
 Dogmatis (sing.) P. x, 583. xi, 23. A. 953 (plur.) C. vii, 197
 Dolata (sing. nom.) A. 520
 Dolatu Ps. 835
 Dolatum C. xii, 199
 Doleas Ps. 120
 Dolenter P. ii, 26
 Dolet P. x, 460. 461. 508. Ps. 781
 Doli C. iii, 126. iv, 19
 Dolis C. ii, 19. P. x, 181. 513. H. 146. 203. Ps. 550
 Dolor C. x, 116. P. iii, 143. iv, 130. v, 424. x, 692. 1060. A. 1072. H. 189. 305. S. i. pr. 40
 Dolore C. ix, 90. x, 68. P. i, 81. ii, 218. iii, 95. x, 27. 519. xiii, 74. S. ii, 909
 Dolorem P. v, 328. x, 792. A. 100. Ps. 120. S. i, 479. 481. ii, 538
 Dolores C. x, 112. P. ii, 340. iv, 126. v, 262. S. i, 4. ii, 689
 Doloribus P. x, 714. xiv, 22. A. 60 itur ad astra C. x, 92
 Doloris C. v, 19. vii, 142. x, 722. 1129. xiii, 43. xiv, 90. A. 898
 Dolorum P. v, 136. 160. 234. ix, 8. 62. x, 135. 579. H. 604
 Dolos S. i, 75. 627
 Dolosa (sing. nom.) A. pr. ii, 51
 Doloso H. 809
 Dolum Ps. 270
 Dolus C. iii, 42. H. 398. Ps. 465
 Domantur C. vii, 8
 Domare P. iv, 103. x, 966. H. 527. S. ii, 525
 Domares P. ii, 424
 Domaret P. ii, 12
 Domat C. iii, 152. P. x, 644. 722. A. 140. Ps. 330
 Domatur P. x, 24
 Domentur P. i, 97
 Domestica (sing.) Ps. 756
 Domi P. ii, 136. iii, 37. v, 344. Ps. pr. 55. S. i, 206. ii, 9
 Domibus S. ii, 445
 Domina (subst. nom.) S. i, 356
 Dominæ (sing.) Ps. 342. 878 aulæ C. vi, 72 Ecclesiæ C. xii, 187
 Dominam P. 415. S. ii, 35. 497 imperii Romam A. 507
 Dominamur Ps. 219
 Dominante C. iii, 37
 Dominaris S. i, 28
 Dominatibus H. 516
 Dominatio H. 31. 541
 Dominator A. 448
 Dominatrix A. 88
 Dominatur H. 244
 Domine C. iii, 11. P. iii, 136. vii, 72
 Domineris S. ii, 491
 Dominetur C. viii, 63
 Domini C. v, 131. P. iii, 27. vi, 129. A. 308. 310. 373. 501. 563. 858. H. 267. 622. 687. Ps. 223. 303. 498. 751. S. i, 475. ii, 548 Patris A. 319
 Dominis C. v, 39. H. 57
 Domino C. iv, 93. P. iv, 58. A. 316. 317. H. ix, 215. 384. 531. 715. S. ii, 390. 632 perenni A. 158 pacis S. ii, 767
 Dominorum H. 110
 Dominos A. 551. S. i, 224. ii, 7
 Dominum C. pr. 38. iv, 100. P. iv, 185. vi, 45. xiii, 70. A. 217. 347. 590. H. 191. 211. 626 rerum A. 227 virtutum A. 323 nimborum A. 662 poli S. ii. pr. 24 summum cœli S. ii, 840 vitæ H. 721
 Dominus C. v, 159. P. viii, 15. A. 42. 308. 316. 317. 320. 893. H. 647. S. i, 104. ii, 204. D. 137. 161. 187 opum P. iii, 81 naturæ S. ii, 797
 Domitam C. v, 82. H. 481
 Domitas P. iv, 47
 Domitis S. i, 455. ii, 354
 Domitos S. ii, 608
 Domitum A. 620. S. ii, 748
 Domo (sub.) P. pr. 13. vi, 121. xiii, 2. xiv, 1. S. i, 215. 531. D. 63
 Domos P. ii, 521. S. i, 567. ii, 289
 Domum P. pr. 23. v, 312. vi, 133. ix, 103. 106. x, 102. xii, 65. A. 359. 828. 889. H. 579. 955. Ps. pr. 68. S. ii, 350
 Domus C. x, 129. xii, 190. P. ii, 42. iii, 106. iv, 5. 79. 143. vi, 129. xi, 227. H. 214. 727. 733. Ps. 223. 302. 714. 810. 834. S. i, 120. 189. ii, 254. D. 57
 Dona (sub. plur.) P. i, 19. iv, 16. vi, 134. xiii, 106. A. 632. 640. 646. H. pr. 38. 926. 941. Ps. 86. 87. S. ii, 160. 1003. D. 106 conscientiæ P. pr. 3
 Donare P. i, 27. x, 955
 Donaria P. x, 343. Ps. 786
 Donarit S. i, 624
 Donat P. xiii, 45. Ps. pr. 39. 603. 781. S. ii, 105 munere C. viii, 32
 Donata (plur.) S. ii, 488
 Donatrix P. xi, 171
 Donec C. vii, 44. xi, 29. P. v, 111. 463. x, 1040. xii, 36. Ps. 910. S. ii, 330
 Donet Ps. 721. D. 120
 Donetur P. ix, 38

- Donis C. viii, 49
 Donum P. iv, 42. x, 1068. A. 123. II.
 365. D. 135. 176
 Dormientes C. i, 91. vii, 204
 Dormire C. i, 84
 Dotata (sing. nom.) P. ii, 307 (plur.)
 H. 275
 Dotes P. xii, 55. H. 306
 Dotibus P. iii, 110
 Draco C. iii, 111. D. 4
 Draconem P. i, 36. v, 382
 Dracones S. ii, 712
 Draconibus C. v, 56
 Draconis P. xiv, 113. H. 418
 Draconum P. i, 35
 Drusus S. ii, 557
 Dryadas S. i, 303
 Duabus P. xiv, 120
 Duarum S. i, 292
 Duas P. v, 539. xii, 55
 Dubia (sing. nom.) S. i, 400 (abl.) P.
 ix, 103. x, 634. Ps. 21. 572
 Dubie A. 603
 Dubiis S. ii. pr. 45. 651
 Dubios S. ii, 847
 Dubitabile pectus A. 581
 Dubitanus S. i, 588
 Dubitans A. 674. 782. S. ii, 413
 Dubitant S. ii, 852
 Dubitante A. 221. 366
 Dubitare A. 732
 Dubitas P. x, 941. A. 290. II. 893
 Dubitasse H. 792
 Dubitat S. ii, 121. 438. 440
 Dubitaverit S. i, 267
 Dubitavit S. i, 559
 Dubitent S. ii, 684
 Dubitet S. ii, 101
 Dubium est A. 138. H. 453
 Ducat H. 324
 Duce C. v, 61. 87. P. ii, 3. vii, 6. S. i,
 386. 433. ii, 738. D. 53
 Ducebat C. v, 44. S. i, 146
 Ducem C. xi, 96. xii, 181. P. ii, 92. x,
 62. 775. xiii, 46. S. ii, 896. 1131
 lucis P. iii, 50 salutis C. xii, 79 se
 præbuit recti P. xi, 37
 Ducentæ P. ix, 57
 Ducere vicem sortis humanæ C. vii, 215
 Duceret A. 1027. H. 795. Ps. 648. S.
 i, 16. ii, 43. 139
 Duces (sub.) Ps. 207. 308. 915. S. ii,
 556. 654
 Ducibus C. iii, 131. Ps. 568. S. i, 151
 Ducis (sub.) P. ii, 47. Ps. 62. 432. S.
 i, 482. ii, 356
 Ducit S. ii, 340
 Ducite P. ix, 37
 Ducitis P. x, 158
 Ducitur P. xi, 204. xiii, 50. A. 923.
 H. 435 annus solis recursu P. x, 575
 Duco vitam H. 934
 Ducta (plur.) S. i, 289. ii, 581
 Ductor C. x, 165. P. i, 41. x, 32. 420.
 A. 450. H. 408. Ps. 11. S. ii, 302.
 432. 546
 Ductore S. i, 511. ii, 532. 758
 Ductores Ps. 499. S. ii, 653
 Ductoribus S. ii, 425
 Ductu A. 243. H. 77
 Ducum C. xii, 183. A. 446. S. ii, 6.
 18. 558
 Ducunt gaudia S. i, 239
 Dudum P. x, 391. Ps. 311. S. ii, 620
 Duelli Ps. 21
 Duello Ps. 575
 Duitas H. pr. 37
 Dulce C. iii, 11. v, 123. vii, 218. ix,
 2. P. i, 51. iii, 15. x, 783. Ps. pr.
 7. 395 delectat P. x, 365 est mori
 H. 154
 Dulcedine S. ii, 139. D. 68
 Dulcem H. 579. D. 52
 Dulces P. ii, 84. vi, 162. H. 637
 Dulci C. vi, 121. Ps. 397. 563
 Dulcia A. 599
 Dulcibus C. xii, 167. P. i, 78. x, 739.
 xi, 209. Ps. 429
 Dulcimodis Ps. 664
 Dulcior Ps. 786
 Dulcis C. ix, 43. xi, 13. P. ix, 28. Ps.
 330. S. ii, 18
 Dulcissime (voc.) P. x, 833
 Dulcius C. iv, 94. v, 95. S. ii, 69
 Dumos P. xi, 129
 Duo C. x, 2. P. ii, 459. viii, 3. xi, 89.
 A. 706. 1006. H. pr. I. 46. iv, 11.
 13. 21. 68. 95. 122. 351. 773. S. i,
 229. D. 23. 167
 Duobus P. iv, 49. vi, 15. xii, 58. A.
 715. H. 57
 Duodena (sing. nom.) D. 193
 Duodeni (plur.) S. ii, 423
 Duodenis Ps. 850
 Duorum P. i, 1. 52. iv, 27. 44. xi, 97.
 H. pr. 45. 49. S. i, 462. D. 5. 124
 Duos H. pr. 60. x, 45. 107
 Dupla (abl.) H. 732
 Duplex C. xi, 16. P. iv, 42. v, 271. x,
 644. xiv, 7. H. vi, 17. 59. Ps. 711.
 909. S. ii, 223. 850 tibi est aulâ P.
 ii, 551
 Duplicat vota P. xii, 64
 Duplicem C. vi, 88
 Duplices P. v, 337. H. 94
 Duplici P. i, 7. x, 178
 Duplicis P. v, 538
 Dura (sing. nom.) P. i, 22. Ps. 142

- (abl.) H. 443 (plur.) C. xi, 70. II. 430. Ps. 164. 517. S. i, 473. ii, 382. 1024
- Durans P. x, 472. Ps. 129
- Durare C. ii, 61
- Durata (sing. nom.) H. 769
- Duraverat H. 285
- Duris P. i, 46. x, 699. xiv, 19. A. 560. Ps. pr. 21. 250. 589
- Durissima (plur.) S. ii, 740
- Duro P. vi, 65. A. 5. 752. Ps. 124
- Duros C. viii, 6. Ps. 215
- Durum H. 290. 326. S. ii, 26
- Dum P. xii, 29
- Dux C. iii, 204. v, 1. ix, 94. xii, 159. 163. Ps. 348. S. i, 36. 619. ii, 708. 881. 888. 1114. 1121. D. 48 bonus P. iii, 86 populi A. 327 ibat illis P. vi, 10
- Duxerant P. i, 31
- Duxere S. i, 798. ii, 487
- Duxit A. 597. S. ii, 324
- E.
- E C. iii, 193. vii, 111. ix, 99. P. 206. A. 449
- Eadem (sing. nom.) C. iii, 201. x, 65. P. xi, 171. H. 76. Ps. 546. S. i, 157. ii, 60. 992 (abl.) P. iv, 107. x, 754 (plur.) P. i, 3. xi, 180. S. i, 364. ii, 406. D. 35
- Eam inane resolutus in nihilum S. ii, 107
- Eandem A. 54. H. 52
- Easdem P. xii, 9. S. i, 268
- Eat S. ii, 90
- Ebeno C. ii, 71
- Ebibe Ps. 427
- Eblanditis Ps. 328
- Ebria (sing. nom.) Ps. 320. 380. S. i, 131
- Ebriam venenis C. xi, 91
- Ebrio C. v, 18 cerebro H. pr. 57
- Ebrios amictus P. x, 1045
- Ebrius P. x, 280. S. ii, 985
- Ebur Ps. 148
- Eburna (sing. abl.) P. x, 148 (plur.) pr. 19
- Eburnam S. i, 349
- Eburnas valvas P. ii, 478
- Eburnis S. i, 639
- Echo P. x, 980
- Ecclesia (nom.) P. ii, 114
- Ecclesiæ C. xii, 187. P. ii, 159. 305
- Ecclesiarum P. ii, 82
- Ecclesiasten plebem P. x, 43
- Eccum P. ii, 309. x, 1006
- Ecquis P. v, 449. A. 186. 492. S. ii, 14 erit qui 84
- Eculeo P. x, 109
- Edaces H. 828
- Edacibus Ps. 721
- Edacitas P. x, 810
- Edat P. x, 992. H. 118
- Edatur S. ii, 49
- Edax Ps. 45. S. ii, 975 senium A. 1073
- Ede P. iv, 149. H. 110. S. ii, 489
- Edebat Ps. 480
- Edendam S. ii, 1048
- Edendi C. vii, 147. S. i, 452 amor H. 813
- Edentularum P. x, 305
- Edere C. iii, 151. xiii, 90. A. pr. i, 7. 123
- Edet H. 229
- Edicta (sub.) C. xii, 142 miserat in omnem mundum P. x, 34
- Edictis (sub.) S. i, 43. 507
- Ediderat hæc P. vi, 85
- Ediderit A. 251. 267
- Edidit C. ix, 20. A. 604. H. 789. S. i. pr. 61 ex se A. pr. i, 5
- Edit C. xi, 14. A. 70. 416. H. 372. Ps. 376
- Edita (sing.) P. x, 566. xiv, 121. Ps. 201 (plur.) A. 440. 1033. S. ii, 266. 824. 993
- Editam Ps. pr. 12
- Editæ C. iii, 3
- Editi (plur.) P. x, 752
- Editiore P. xi, 224. Ps. 731
- Editos de sexu duplici natos P. x, 179
- Editus C. xi, 18. xii, 50. Ps. 906. S. i, 260
- Edocet C. vi, 52. A. 75
- Edomat H. 426
- Edomiti (plur.) S. ii, 292
- Edomitibus S. i. pr. 63
- Edomitos H. 221
- Educat S. ii, 985
- Eductos S. ii, 9
- Effare P. x, 924
- Effata (sing. nom.) Ps. 162. 407
- Effecta sunt C. xi, 23
- Effera (sing. nom.) A. 414. Ps. 150
- Efferrata (plur.) P. v, 380
- Efferrati mundi P. iv, 110
- Efferratis furoribus C. ix, 53
- Efferratus P. x, 679
- Efferruit P. i, 117
- Effert S. ii, 713 sese altius H. 169 Sideribus S. ii, 479
- Efficacior P. x, 807
- Efficacius P. ii, 127
- Efficax P. v, 547 ars seminandis erroribus P. x, 271

- Effigians P. xi, 126. H. 118
 Effigiasti hominem vivum ac moribundum C. x, 4
 Effigiata (sing. nom.) H. 746 (plur.) Ps. 905
 Effigiavit A. 807
 Effigie A. 331 in carnis A. 35
 Effigiem C. iii, 98. A. 52. 866. 959. S. i, 441
 Effigies (sing.) C. iii, 194. Ps. 527. S. i, 465 (plur.) S. ii, 354
 Effingere P. xi, 129. A. 355 statuis membra S. ii, 750
 Effinxerit H. 14
 Efflagitans P. ii, 168
 Efflagito P. ii, 63
 Efflans A. 840 spumeas salivas P. i, 101
 Effilat A. 758
 Efflavit A. 852
 Effluenti P. x, 1070
 Effluxisse A. 1000
 Effœminavit P. x, 190
 Effœtis S. ii, 1045
 Effectus malis P. ii, 215
 Effossa (plur.) P. ii, 190
 Effossis Ps. 483
 Effrœnæ mentis P. x, 966
 Effrœni Ps. 179
 Effrœnis S. i, 519
 Effrem C. xii, 189
 Effuderat P. v, 18
 Effudit lumen suum P. x, 319 signa Dominus H. 469
 Effundens Ps. 581
 Effundere A. 62
 Effundit P. ix, 46. xi, 199 se amarum dictis in vocem Ps. 205
 Effundunt H. 415
 Effusa (sing. nom.) S. ii, 986 (plur.) C. xii, 111
 Effusas Ps. 178
 Effusi (sing.) Ps. 368
 Effusum H. 194. S. i. pr. 78
 Effusus P. viii, 16 est de senili partu C. vii, 59
 Egena lucis (plur.) S. i, 377
 Egenam lucis mentem A. 422
 Egeni (plur.) P. pr. 6
 Egenis Ps. 602 rationis C. x, 82
 Egenos C. vii, 215. S. ii, 915
 Egens P. ii, 80. Ps. 199. 243
 Egenum rationis S. i, 81
 Egenus Ps. 819
 Egeo S. ii, 232
 Egerit P. ii, 404. A. 266 spumas fren- dens P. v, 204
 Egesto P. x, 1041
 Egestum S. i, 399
 Eget A. 285
 Egimus C. pr. 6. i, 91. Ps. 130
 Egit H. 569. S. i, 10. ii, 326
 Ego P. iii, 72. 208. x, 20. 684. 1000. A. 631. 633. Ps. 249. 403. S. ii, 166. 204
 Egomet H. 789
 Egrediens S. i, 215
 Egregiæ (sing.) P. xiii, 39
 Egregias Ps. 386
 Egregii (sing.) S. i, 137. 612
 Egregio Ps. 163. 804
 Egregium P. iii, 7. xiii, 73. A. 558. S. i, 497. D. 182
 Egregius arbiter P. iii, 86
 Egressum S. ii, pr. 45
 Ejecta (sing. nom.) S. ii, 982
 Ejulantes C. vii, 145. P. x, 494
 Ejulat A. 413
 Ejulatus (plur.) P. i, 103
 Ejus C. xii, 44. P. v, 38. 87. x, 149. 624. 856. S. ii, 647
 Ejusmodi P. v, 357
 Elaqueanda (sing. nom.) S. ii, 147
 Electos Ps. 841
 Electri Ps. 339
 Electus P. viii, 1. H. 685
 Elegit P. x, 609
 Elementa C. x, 2. P. iii, 184. x, 379. A. 733. H. 62. 238. S. i, 299. 426. ii, 227. 803. 972 lætitiæ A. 398
 Elementis H. 505. S. ii, 824
 Elementorum S. i, 12
 Elementum H. 905
 Elia (nom.) C. vii, 26
 Eliciti sanguinis P. iii, 140
 Elicuit Ps. 373
 Elidit P. x, 1108
 Elige H. 706
 Eligis S. ii, 273
 Eligit H. 711
 Eligitur P. xi, 151. xiii, 17
 Eligunt P. i, 34
 Elinguem P. x, 911
 Elingua P. v, 72
 Elinguis P. x, 2. 993
 Eliquat ornatus metalla H. 261
 Elisa dextra (abl.) A. 482
 Elisos Ps. 33
 Elocutam P. xiv, 38
 Elocutus P. x, 546
 Eloqui P. x, 5
 Eloquii P. xiii, 10. S. i. pr. 75. 634 ventis tumet S. ii. pr. 58
 Eloquio P. xiii, 97
 Eloquitur P. xiii, 101
 Eloquium H. 401
 Eloquor C. pr. 43
 Eluctatus H. 605
 Eludens H. 542

- Eludit C. vii, 117
 Elumbe virus P. ii, 216
 Elumbem animum Ps. 314
 Elutam mortis lavacris mentem P. v, 362
 Eluvie sanguinis P. xi, 46
 Emancipator servientis plasmatis C. vii, 184
 Emanuel C. vii, 180. A. 604
 Emat P. ii, 49
 Emblemata Ps. 527
 Emendes P. ix, 79
 Emensus P. v, 471
 Emerge C. xi, 13
 Emerita P. iii, 186
 Emeritam P. iii, 3
 Emeritas S. ii, 1083
 Emersisse S. i, 569
 Emeruit A. 1034
 Emi (infin.) P. xiii, 43
 Emicans P. x, 434
 Emicant P. iv, 26
 Emicat C. ii, 56. ix, 27. P. iii, 161. xiv, 91. A. 559. Ps. 325. S. i, 317
 Emicem C. pr. 44
 Emices per undas P. v, 461
 Emices C. i, 15. H. 697 prudentia C. vii, 22
 Emicuit A. 506. 793. D. 183
 Emineat S. i, 41
 Eminebit P. x, 875
 Eminens P. vi, 144. vii, 36
 Eminent super principium A. 263
 Eminulus P. iii, 122
 Emissus A. 885. H. 732
 Emitte P. ii, 454
 Emitto P. x, 467
 Emori P. vii, 45. x, 60
 Emoritur P. iii, 167. H. 584
 Emotæ curæ (plur.) Ps. 629
 Emta (sing. nom.) P. pr. 24
 Emtum D. 19
 Encrati (voc.) P. iv, 109
 Euecat H. pr. 55
 Enectus gladiis P. viii, 18
 Energima A. 400
 Enervans corpus C. viii, 64
 Enervatum S. ii, 143
 Enigmata A. 331
 Enitere P. v, 165
 Enixa est A. 98
 Enodam juventam H. 199
 Enumerat S. ii, 80
 Enuntiatrix sensuum (lingua) P. x, 771
 Ense P. i, 49. vi, 65. x, 837. xii, 27. Ps. 63. H. 211. Ps. 137. S. ii, 1100
 Ensesem C. xii, 104. P. x, 749. 872. Ps. 146. 471
 Ensis C. vi, 91
 Eo usque C. ii, 75
 Eoa plaga P. iii, 63 munera C. xii, 62
 Eodem H. 935. S. ii, 85. 607. 775
 Eoi sideris C. ii, 67
 Eoo orbe H. 288
 Eorum S. ii, 818
 Eous A. 608
 Ephebi (sing.) P. x, 189 (plur.) H. pr. 1
 Ephebis P. x, 767
 Ephebo P. ix, 27
 Ephebos Ps. 845
 Ephebum C. ix, 43. P. x, 279. S. i, 170
 Ephesum S. ii, 494
 Epigramma P. xi, 8
 Episcopale P. xiii, 33
 Episcopali P. vi, 11
 Episcopi P. ii, 29
 Episcopus P. vii, 22. 51
 Epona A. 197
 Epotum S. i, 235
 Epulæ (plur.) S. ii, 1057
 Epulas C. iii, 10. 117. iv, 66. A. 721. Ps. 367
 Epulis C. iii, 65. v, 99. viii, 55. S. i, 238
 Equarum Ps. pr. 31
 Eques Ps. 270
 Equi (sing.) Ps. 272 (plur.) S. ii, 54
 Equidem C. iii, 196. P. x, 1101. S. i, 416. ii, 132
 Equina (sing.) S. i, 56
 Equini (sing.) Ps. 255
 Equis P. xi, 88
 Equites S. i, 229
 Equitis P. xi, 92
 Equitum Ps. 649. S. ii, 702
 Equo Ps. 179
 Equorum H. 364. S. i, 346. 351
 Equos C. v, 54. 77
 Equum A. 459. H. 362. Ps. 196
 Equus H. 359
 Erebo S. i, 360
 Erecto vultu A. 213
 Erectus P. x, 123
 Eremi (gen.) C. v, 89. Ps. 371. D. 45
 Exeri P. ix, 9
 Ergastula P. xiii, 62. H. 447. S. i, 477. ii, 836
 Ergastulo corporali P. v, 358
 Ergon P. ii, 323
 Erigit Ps. pr. 33 ad cælum supinas facies A. 502 os Ps. 277
 Erigitur Ps. 139
 Erinnys Ps. 567
 Eripe P. xiii, 63
 Eripit A. 363. Ps. 283. S. ii, 752
 Eripitur D. 8
 Erit C. ii, 89. P. v, 190. x, 19. 444.

- xiii, 7 olim tempus P. vi, 157
 Errabant S. i, 534
 Errabat C. vii, 123
 Errans C. x, 168. A. pr. ii, 11. S. ii, 895
 cæcitas Iuli P. ii, 456
 Errant H. 887
 Errantes A. pr. ii, 41
 Erranti H. 141
 Errantibus A. 703. H. 134
 Erras P. v, 153
 Errat P. x, 238. H. 510. 868. S. i, 593.
 ii, 693. 847 huc illuc vagus A. 541
 Erravit S. ii, 429
 Error C. iii, 118. vi, 118. P. i, 95. ii,
 231. 445. x, 373. 404. 461. A. 104.
 203. 915. H. 252. Ps. 396. S. i, 10.
 38. 180. ii, 2. 871. 1006
 Errore C. ii, 96. P. ii, 148. Ps. 569.
 S. i, 155. ii, 848
 Errorem bibit cum lacte S. i, 202
 Errores S. i. pr. 87. 508. ii, 411
 Erroribus P. x, 271. A. pr. ii, 8. H.
 378. S. ii, 818. 972
 Erroris C. xii, 162. P. xi, 38
 Errorum C. vii, 73
 Erubescis P. x, 296
 Erubescit C. ii, 30
 Erubuit C. iii, 118. S. i, 513
 Eructat D. 130 undam P. x, 1028
 Erudita (plur.) P. i, 76
 Eruditū (sing.) P. x, 689
 Eruditos P. x, 306
 Erumpit S. i. pr. 66. D. 142 in vocem
 Ps. 749
 Erunt P. ii, 268. x, 620
 Erupit P. ii, 487. x, 450
 Eruta (sing. nom.) S. ii, 457 lingua
 (abl.) P. x, 992 (plur.) S. ii, 359
 Erutam P. v, 534
 Erycino S. i, 186
 Es C. pr. 31. iii, 27. P. iii, 102. x, 421.
 A. 291
 Esaia P. v, 524
 Esaia A. 595
 Escæ (sing.) Ps. 624 (plur.) C. iv, 87.
 Ps. 616
 Escam H. 815
 Escas C. viii, 76
 Esse C. i, 45. P. i, 12. 42. ii, 65. x,
 62. 128. 317
 Essedo evehendus lapis P. x, 156
 Estote P. ii, 108
 Esui P. x, 355
 Esuriens P. ii, 947
 Esurire C. ix, 62
 Ethicis H. 582
 Etrusca (sing. nom.) P. xi, 206
 Etruscus S. ii, 517
 Eva (nom.) H. 742. D. 1
 Evæorum H. 423
 Evandria S. i, 551
 Evangelica vox A. 427
 Evangelici A. 15
 Evangelista (nom.) P. x, 16 summi ma-
 gistri C. vi, 77
 Evasit P. v, 383
 Evectum C. pr. 20
 Evehendus P. x, 156
 Eventu Ps. 895
 Eversis H. 244
 Evexit P. v, 7
 Eviscerando P. v, 122
 Eviscerandum P. x, 109
 Eviscerata (abl.) P. x, 1058
 Eulalia (nom.) P. iii, 1 (abl.) 135
 Eulaliæ P. iii, 31. 164. 178. xi, 238
 Eulogium P. vi, 152
 Eulogius P. vi, 8
 Eum C. ix, 27
 Eumenides Ps. 466
 Eumenidum S. i, 356
 Eumorphio P. v, 466
 Eundem P. xii, 22. A. 653. 1061. v, 1.
 176
 Eundo P. vi, 20
 Eundum est P. xii, 26
 Eunt P. xi, 190
 Euntem P. v, 373. xiv, 93. Ps. 306
 Euntis Ps. pr. 23
 Evocat S. i, 393
 Evolarunt P. i, 83
 Evolvit C. vii, 32
 Evoti (voc.) P. iv, 157
 Evolvere librum D. 195
 Evolutis C. viii, 10
 Evolutos post mille consules P. x, 407
 Evomit P. x, 395. xii, 23. A. 756. Ps.
 853
 Evomuit (librum) A. 595
 Euphratis H. 498
 Euro S. ii, 961
 Europam S. ii, 490
 Eurus A. 661
 Exactas S. i, 577
 Exacti (sing.) Ps. 770. S. i, 513
 Exactor auri et sanguinis P. ii, 48
 Exacturus H. 951
 Exacuit S. ii, 11
 Exaggeratos P. ii, 87
 Exagitans C. iii, 163
 Exagitant P. xi, 112
 Exagitante P. iii, 95
 Examina P. ii, 180. H. 97
 Exanimare reos H. 442
 Exanimis A. 491 artubus P. iii, 168
 Exarabant P. x, 797
 Exaraverit P. x, 1127
 Exarmatæ (sing.) Ps. 49

- Exarsis ira P. x, 811
 Exasperat P. v, 218. S. ii, 595
 Exaudiat P. ii, 578
 Exaudire S. i, 277
 Excedit P. x, 313
 Excellens S. i, 25. 649
 Excellentia (sub. nom.) S. ii, 637
 Excellentiae aeris heros P. x, 52
 Excellentibus Ps. 15
 Excellentior S. i, 571
 Excellit A. 560
 Excepimus P. ix, 72
 Excepit P. x, 744. 845. 1121. S. ii, 357
 Exceptum S. i, 483
 Exceptus C. vii, 114. A. 896
 Excerptere A. 312
 Excessu S. ii, 990
 Excidio D. 121
 Excidit animis sitis eremi Ps. 371
 Exciditis P. x, 1059
 Excidium A. 627. H. 917. S. i, 270
 Excipe Ps. 119
 Exciperet P. x, 844. Ps. 263
 Excipiens S. ii, 621
 Excipientis S. i, 68
 Excipit C. iii, 124. x, 11. P. x, 1033.
 A. 425. Ps. 144. 672
 Excipitur telo Ps. 488
 Excire S. i, 96
 Excisa (sing. nom.) S. ii, 720 (plur.) P.
 v, 69
 Excisi (sing.) P. xi, 165
 Exciso H. 522
 Excisura (sing. nom.) Ps. 69
 Excita (sing. nom.) A. 55
 Excitam A. 663
 Excitari P. x, 370
 Excitat C. vii, 101. 204. P. iii, 27. x,
 489. A. 761. H. 380. 661. Ps. 236.
 732. S. ii, 80
 Excitata (sing. nom.) P. iv, 13
 Excitatam P. v, 570
 Excitato C. vii, 23. xi, 46
 Excitator C. i, 3
 Excitatum P. x, 639
 Excitatur P. vi, 143 justis motibus C.
 vii, 92
 Excitatus Ps. pr. 19
 Excitavit P. xii, 33 in cœlum faciem C.
 iv, 71
 Excites Ps. 386
 Excitus H. 388 in furias P. iii, 96
 Exclamant S. i. pr. 31
 Exclamat C. xii, 97. P. ii, 313. v, 29.
 x, 686. A. 469. Ps. 53. 694
 Exclamaverat P. x, 716
 Excludatur P. xi, 241
 Exclusis C. viii, 38. A. 360
 Exclusit P. iv, 67
 Excolat P. v, 391
 Excolere S. i, 611
 Excors H. 6 natio C. xi, 83
 Excrucibilis exitii P. iii, 115
 Excrucianda (plur.) P. xi, 54
 Excruciare fidem P. iii, 90
 Excruciari A. 86
 Excruciata (sing. nom.) H. 602
 Excruciatibus P. xiv, 19
 Excubat P. v, 408
 Excubet C. i, 80
 Excubias S. ii, 1102
 Excudit P. ii, 192
 Exculti (sing.) S. i, 104
 Excurrens S. i, 324
 Excussa (sing. nom.) H. 542. Ps. 124
 Excussam Ps. 415
 Excussas Ps. 48
 Excussum S. i. pr. 37
 Excussus P. v, 226
 Excutit P. v, 472
 Execranda (plur.) P. xi, 29
 Execrandas P. x, 73. 1089
 Execrando P. ii, 266
 Execrantem C. iv, 40
 Execratur C. vi, 108
 Executor P. xiii, 16
 Exedenda morbis membra P. i, 26
 Exedit P. x, 487
 Exegit P. v, 412
 Exempla A. 312. S. ii, 9. 195. 577
 Exemplar P. v, 197. xi, 123
 Exempli H. 582
 Exemplis C. viii, 7
 Exemplo P. vii, 38. xi, 84. A. 160. 917
 Exemplum C. vii, 176. xii, 158. P. x,
 465. 741. H. 68. 251. Ps. pr. 10. 545.
 S. ii, 336 dabit hic P. ii, 351
 Exemtus P. v, 329
 Exequialibus verbis deflent P. xiv, 51
 Exequiarum C. x, 72
 Exequias P. iii, 185. A. 756. D. 154
 Exequiis P. xi, 146
 Exerce P. ix, 81
 Exerceas vocem P. x, 925
 Exerceatur questio igni P. v, 208
 Exercens Ps. 793
 Exercent P. vi, 29
 Exercere H. 148. 443. S. ii, 1005
 Exercent Ps. 463 manus tortor P. i, 47
 Exercita (sing. nom.) P. v, 133. Ps. 387
 virtus non S. ii, 142
 Exercitos labore C. i, 23
 Exercitu C. xii, 169 manu P. v, 100
 Exercitus (sing.) H. 413. 477. S. ii, 532
 Exere P. v, 56 ferrum xiv, 65
 Exerere Ps. 472
 Exerit S. i, 356
 Exerta (sing. nom.) Ps. 23

- Exerto fulmine A. 490
 Exesa (plur.) Ps. 601
 Exfibulat ilia zonis avulsis Ps. 633
 Exhæres P. ii, 79
 Exhalans Ps. 52
 Exhalante Ps. 722
 Exhalatus (adj.) A. 839
 Exhalent H. 965
 Exhibebat C. iv, 60. P. ii, 384
 Exhibebit P. iv, 29
 Exhibemus C. viii, 30
 Exi A. 411
 Exiens P. x, 37
 Exigat H. 268 ævum S. ii, 370
 Exigebat P. x, 718
 Exigit P. xii, 15
 Exigitur C. iii, 122
 Exigo H. 703
 Exigua (sing.) S. ii, 97
 Exiguas A. 733
 Exiguus A. 737
 Exiguum thuris P. iii, 123
 Exile A. 847
 Exiliis A. 541
 Exilit P. i, 30 liber in auras spiritus P. xiv, 92
 Exilium H. 454. D. 90
 Existente A. 723
 Existimans P. ii, 60
 Existimas P. ii, 188. 319
 Existimat P. x, 956
 Existit A. 842
 Exit C. vii, 130. P. ix, 91. xiii, 102
 Exitialibus S. ii, 714
 Exitiale C. iii, 178
 Exitiali S. ii, 567
 Exitii P. iii, 115. Ps. 546
 Exitium P. xi, 26. H. 207 luas pro P. x, 94
 Exitu C. ix, 43. P. x, 754. 939. S. ii, pr. 3 pulchro mortis P. v, 291
 Exitum C. v, 120. xii, 91. P. vi, 10. x, 687 vocis P. x, 899
 Exitus (sing.) P. ii, 335. v, 431. vii, 53. x, 825. H. 601. 803 supremus mortis P. v, 528. D. 159 (plur.) S. ii, 112
 Exoletum P. x, 235
 Exorabilis terror C. vii, 99
 Exorata (sing.) P. vi, 118. S. ii, 24
 Exoravit S. ii, 768
 Exortam S. ii, 415
 Exordia (plur.) A. 169
 Exordiorum P. x, 599
 Exordium C. ix, 10. xi, 61
 Exoritur Ps. 7. S. ii, 872
 Exosa (sing.) H. 852. S. ii, 441
 Exosculamur P. v, 556
 Exosculantur P. ii, 520
 Exotica secta (nom.) Ps. 759
 Expatiantem A. 130
 Expavere Ps. 409
 Expavit C. vii, 45. P. ii, 367
 Expectans S. i, pr. 19
 Expectant A. 686. Ps. 746
 Expectat A. pr. ii, 51
 Expedire P. xiii, 93
 Expediret P. vi, 72
 Expedit arctas latebras P. ix, 88
 Expedita est literis P. x, 623 (plur.) C. iv, 31
 Expeditis dextris P. i, 37
 Expeditus Ps. pr. 32
 Experiendo S. ii, 78
 Experientia (sub. nom.) S. i, 88
 Experimentum cape P. ii, 407
 Experiri P. x, 666. 881
 Expers P. v, 246. S. ii, 1070 conjugis C. xi, 15 principii iv, 8
 Experta (sing.) C. xi, 114. P. xiv, 56. H. 608. S. i, 499. ii, 729
 Expertem H. 655. Ps. pr. 65
 Expertes P. ii, 228 furandi S. i, 86 salutis C. ix, 70
 Experti (plur.) A. 236
 Expertum C. iv, 53
 Expertus H. 893. Ps. 295
 Expetebat P. i, 45
 Expianum H. pr. 18
 Expianus P. i, 102
 Expiaſti P. xiii, 61
 Expiaſt Ps. 102
 Expiaſtam C. xii, 165
 Expiaſtur fibra cordis lividi C. vii, 7
 Expletum Ps. 612
 Explicabat P. x, 841
 Explicabit P. x, 23
 Explicandus P. iv, 171
 Explicat P. xi, 204
 Explicemus P. x, 168
 Explicent P. x, 938
 Explicet S. ii, 29
 Explicuit Ps. 886
 Explorat C. vii, 193. P. x, 900
 Expolita ære pelvis P. pr. 16 (abl.) aris materia C. iv, 41
 Exponit P. v, 396. S. i, pr. 13
 Exporrecta (sing.) H. 857
 Expositam A. 934. 935
 Expositos H. 926
 Expositum S. i, 136
 Exposuisti Ps. 13
 Expressa (sing.) P. x, 931. A. 904 signis est P. x, 623 (plur.) liquidis coloribus P. ix, 93
 Expresserat crimen urna voluta C. vii, 112
 Expresserit P. x, 287
 Expressit P. x, 1124

- Exprimi P. x, 977
 Exprobranti H. 714
 Exprobrare S. ii, 683
 Expugnare A. 527
 Expugnata (abl.) Ps. 663
 Expurganda (sing.) A. 680
 Exquirens Ps. 706
 Exquirere A. 265
 Exquiri P. ii, 51. 158
 Exsanguem Ps. 591
 Exsanguia A. 431
 Exsanguis A. 489. Ps. pr. 48. 709
 Exsculpens H. 606
 Exsibilat anguina verba P. v, 176
 Exsinuent P. xi, 22
 Exsors dolorum P. v, 160
 Exsortem H. pr. 4 crucis animam A. 898
 belli Ps. 115
 Extructo C. v, 140. P. xi, 50
 Extructos Ps. 181
 Extructum H. 943
 Extrueret S. ii, 968
 Extruit H. 94
 Extruitur Ps. 730
 Exsuperat H. 851 apicem (flamma) P.
 iii, 158
 Exsurge P. v, 285. 286. 287
 Exsurgens A. 1085 editiore apice P. xi,
 224
 Exta P. x, 918. A. 199. S. ii, 779
 Extat P. x, 980. xiv, 123. S. ii, 336
 Extendens A. 273
 Extendere S. i, 591
 Extendite P. v, 110
 Extentus P. x, 492
 Exteri (sing.) P. i, 10
 Exterior H. 12
 Exterminat te hinc Paulus P. ii, 469
 Externam formam H. 266
 Externi (sing.) A. 341. H. 49. 462. S.
 ii, 616
 Externos S. ii, 156
 Externum S. ii, 366
 Exterritos C. i, 39
 Exterritus P. v, 418
 Extersis P. xi, 150
 Extet C. x, 23. P. vi, 155. A. 181
 Extima (sing.) Ps. 692 (plur.) Ps. 653
 Extimescimus P. x, 527
 Extimulans Ps. 350
 Extimum vestis C. ix, 40
 Extincta est Ps. 752
 Extinctæ (sing.) Ps. 311
 Extinctas S. i, 90
 Extinctis A. 476
 Extincto Ps. 598. S. i, 528
 Extinctor C. vi, 102
 Extinctum P. xi, 81. H. 651. Ps. 281.
 474
 Extinguere H. 863. Ps. 159
 Extingui C. xii, 74. P. x, 9
 Extinguitur C. vii, 206 fama P. i, 74
 Extinxerat C. xi, 8
 Extinxero P. v, 389
 Extirpamus S. ii, 1039
 Extirpata procellis sylvæ H. 241 (plur.)
 A. 539
 Extis C. vii, 125. A. 459. S. ii, 891.
 1008
 Extiterit S. ii, 916
 Extolli P. iv, 162
 Extollis P. ii, 202
 Extorque fidem P. v, 60
 Extorquent Ps. 693
 Extorres S. i, 373
 Extorris patria S. ii, 536
 Extrahere S. ii, 674
 Extrahitur P. ix, 31
 Extrema (sing.) P. ii, 29. Ps. 679 (plur.)
 P. v, 206
 Extremo P. xi, 153
 Extremum P. xi, 101. A. 811
 Extrorsum C. ix, 74
 Extuberet P. x, 117
 Extulerit S. ii, 583
 Extulit C. pr. 20
 Exturbat P. ii, 470
 Exuat C. pr. 35. A. 926
 Exue A. 407. S. i, 415
 Exuebat C. vii, 159
 Exuent P. ii, 267
 Exuit P. i, 108. A. 169. H. 900. Ps.
 552
 Exuitor P. xiii, 29. Ps. 440
 Exul C. x, 168. H. 852. 898. Ps. 250.
 S. i, 47 laris aviti S. ii, 734
 Exulat S. ii, 366
 Exulceratis (verb.) P. x, 1093
 Exules (subst.) P. ii, 448
 Exultamus S. ii, 1016
 Exultans C. i, 67. A. 343. Ps. 156
 Exultant P. vi, 51. xi, 205. D. 112
 Exultante P. xi, 26. Ps. 604
 Exultare P. vi, 145. S. i, 545. ii, 737
 Exultat C. v, 134. Ps. 36. S. ii, pr.
 57
 Exulto P. xiv, 69
 Exundant scatebris C. v, 90
 Exundat P. viii, 14. D. 68
 Exusserant cor venena P. v, 380
 Exustos S. ii, 928
 Exustum P. ii, 398
 Exutæ (plur.) H. 457. 782
 Exuti (plur.) H. 886
 Exutus P. xiv, 91. A. 428
 Exuvias P. ii, 183. Ps. 476. S. i, 518.
 ii, 62
 Exuviis Ps. 451

Ezechias D. 93

F.

Faber S. i, 308
 Fabios S. ii, 572
 Fabium S. ii, 742
 Fabri (plur.) P. x, 293
 Fabrica patris C. xi, 44
 Fabricam P. x, 803
 Fabricios S. ii, 557
 Fabril manu P. v, 69
 Fabriliter A. 519
 Fabris S. ii, 967
 Fabro Deitatis figmine A. 1035
 Fabula (nom.) P. ix, 18. A. 297. H. pr. 25. S. i, 191. ii, 50 sit quod sumus omnes A. 1019
 Fabulam scurra saltas P. ii, 320
 Fabulosa (plur.) P. x, 956
 Fac C. vi, 129 periculum P. ii, 403 ut x, 4. 518. 655
 Face C. v, 129. xii, 59. P. iii, 54. A. 648
 Facem C. xi, 7. xii, 20. S. i, 331 claram in tenebris P. x, 591 prætendit Ceres ibid. 236
 Faces P. x, 859. A. 136. Ps. 42. S. ii, 1075. D. 70 fumificas livoris P. xiv, 108
 Facessat C. ii, 93
 Facessite P. vi, 77 ponto A. 659
 Faciam A. 244. H. 937
 Facias C. viii, 69
 Facibus C. v, 14. P. iii, 118. vi, 69. A. 476
 Facie A. 44
 Faciem C. iii, 7. iv, 71. viii, 26. P. ii, 367. iii, 156. ix, 9. x, 558. A. 54. 310. 311. 333. H. 748. Ps. 44. 281. 551. S. i, 76. ii, 43. 193. 1109 in riparum C. v, 66 mortis A. 100
 Facies (sub. sing.) H. 888. 960. Ps. 622. S. ii, 884 diei suda Ps. 638 (plur.) C. vi, 38. H. 399. Ps. 19. S. ii, 355
 Faciet Ps. pr. 66
 Facile est P. iii, 93. xiv, 21. H. 525. 671
 Facilem H. 215. S. i, 83
 Faciles Ps. 567 rapi ad vincla H. 430
 Facili C. iii, 199. viii, 3. P. xi, 159. xiii, 61. H. 138. 279. 846. S. i. pr. 83
 Facilis A. 8. S. ii, 104. 805 flecti S. i. pr. 27
 Facillimum est S. ii. pr. 59
 Facinus C. iii, 132. 184. S. i, 110. ii, 221. 463. 670
 Facis C. ii, 71
 Facit C. v, 23. vii, 203. P. x, 978. xiii,

45. H. 349. S. i, 94. 571. ii, 637. 819 parvi P. iv, 166
 Faciunt S. i, 572
 Facta (sub. plur.) C. xii, 183. P. ii, 576. iii, 78. A. 672. H. 616. S. ii, 474 manuum P. iii, 79
 Facta (adj. sing.) P. x, 942. xiii, 96. A. 92. 852. 1032. H. 744. S. i, 189. D. 2 (plur.) sunt C. ix, 7. 13 quæ non erant
 Factam A. 814. 821. 827. 869
 Facti (sub.) P. xiii, 27. A. 503. Ps. 703. D. 42
 Factis P. x, 753. S. ii, 241
 Facto (sub.) H. pr. 26. 646
 Factor P. x, 788. 943. A. 777. 798. 893. H. 642 aquæ A. 667 orbis et poli P. ii, 415
 Factore A. 814. S. i, 342
 Factorem H. 548. S. ii, 481 dierum P. vi, 45
 Factoris C. x, 130
 Factorum (a factum) A. 649
 Factum (sub.) C. vii, 218. P. ii, 473
 Factum (adj.) 182. A. 524. 893. Ps. 784 est H. 163 caro Verbum A. 525
 Factura (subst. nom.) A. 792. 856. 857. 870. 871
 Facturæ (subst.) A. 304
 Faturus S. ii, 207
 Factus P. x, 106. A. 109. 796. H. 183. 184. S. i, 304 est P. x, 622. A. 891 sit A. 892
 Facultas P. ii, 277
 Facundi (sing.) S. ii. pr. 63
 Facundia (nom.) P. xiii, 17. A. 380. H. 402. S. i, 635
 Facundiæ P. x, 21
 Facundissime S. ii, 19
 Facundo ore P. iv, 18
 Fæce A. 818
 Falerni Ps. 368
 Falerno S. i, 127
 Falernum C. ix, 28
 Fallacem Ps. 264
 Fallaci A. 1015
 Fallacia (sub.) H. 226
 Fallacibus A. 962
 Fallant S. ii, 203
 Fallax D. 27
 Fallendi Ps. 260. S. ii, 48
 Fallens H. 334
 Fallente S. i, 18
 Fallentia H. 810
 Fallere A. 1053. H. 559. Ps. 549
 Fallit C. ii, 112. vi, 48. P. x, 184. Ps. 486. 531. 565. S. ii, 891
 Fallo H. 507
 Fallor C. pr. 2. P. ii, 99. x, 91. S. ii, 964

- Falluntur S. ii, 178
 Falsa (plur.) C. pr. 9. i, 89
 Falsæ (sing.) S. i, 154
 Falsificatis terrarum spoliis II. 550
 Falsiloqua (sing.) A. 107
 Falso II. 277. 427
 Falsum A. 252
 Fama (nom.) P. i, 11. 74. ii, 541. x, 189.
 225. xiii, 76. H. 157. S. i, 180. ii,
 919
 Famæ (sing.) A. 297. II. 438. Ps. 231.
 311. S. i, 270. 281
 Famam S. i, 650. ii, 1121
 Fame C. iv, 50. P. x, 809. A. 708
 Famem C. vi, 67. P. ii, 45. S. ii, 914. 956
 Fames C. iii, 58. P. v, 397. A. 90.
 Ps. 464. S. ii, 917 auri H. 258
 Famis Ps. 479. D. 23
 Famosis S. ii, 716
 Famosum Ps. 64
 Famosus S. i, 116
 Famulæ (sing.) A. 882
 Famulam mentem C. x, 166
 Famulans C. v, 155. II. 193
 Famulante A. 141
 Famulantia S. ii, 803
 Famulas (sub.) Ps. 56
 Famulata (sing.) P. xiii, 18. S. ii, 1082
 Famulatu H. 447
 Famulentur C. iii, 106
 Famulis C. iii, 171. x, 18. P. xi, 61.
 Ps. 643. D. 34
 Famulo C. iv, 56 orbe H. 676
 Famulos C. viii, 7. P. iii, 27. vi, 119.
 Ps. 56
 Famulum S. ii. pr. 41 signum II. 80
 Famulus P. vi, 47. S. i, 343 liquor A.
 670
 Fanaticus P. x, 1061. A. 440
 Fandi C. ii, 46. S. i, 648. 761
 Fando P. v, 256
 Fanorum P. ii, 7. II. 784
 Fantasma A. 958
 Fante P. ii, 357
 Fanti P. vi, 43
 Fare (imp.) A. 129
 Farra S. ii, 910 spicea S. ii, 217
 Farre H. 809. S. i, 203. ii, 23 pullos
 pascitis P. x, 147
 Farrea (sing.) A. pr. ii, 51
 Fas P. x, 401. A. 908. Ps. 71 est A.
 260. Ps. 211 si credere S. i, 351 sit
 A. 18 transit H. 710 vetus profanavit
 P. x, 894 nefasque C. iii, 134 non
 sit S. i, 655
 Fasce A. 720. H. 552. Ps. 578
 Fascem S. i. pr. 18
 Fasces P. x, 143. II. 442. S. i, 557. ii,
 424
 Fascibus P. ii, 326. iii, 65
 Fasciolis S. ii, 1007
 Fassa (sing.) H. pr. 42
 Fastidia C. xi, 54. Ps. 529. S. i, 658
 Fastidio C. vii, 89
 Fastidit S. ii, 1078
 Fastigia Ps. 867. S. ii, 423. 883 famæ
 scandit H. 438
 Fastis P. x, 614. S. i, 556
 Fastorum S. i, 596
 Fastos P. x, 1114 condere S. ii, 426
 Fastu Ps. 182
 Fata (sub. plur.) A. 440. S. ii, 462.
 470. 472 sinant 498
 Fata (part. sing.) C. v, 143. P. xiv, 85
 Fatalem S. ii, 459
 Fatales S. ii, 1086
 Fatalia S. ii, 485
 Fatalibus S. ii, 477
 Fataliter S. ii, 369
 Fatebaris P. x, 8
 Fatebatur A. 473
 Fatebere A. 674
 Fatentem P. ii, 575
 Fatentes P. v, 89 dominum C. iv, 100
 Fatenti P. xiii, 36. II. 938
 Fatentur A. 555
 Fateor P. xiv, 74. A. 135. S. ii, 679
 pectore et ore Deum P. iii, 75
 Fatere A. 769
 Fateri P. i, 23. x, 147. 398. S. ii, 652
 Fateris P. x, 585
 Fatetur A. 498. H. pr. 47
 Fatigant P. 35
 Fatigat C. vi, 42. H. 250. Ps. 8
 Fatigatæ (sing.) S. ii, 102
 Fatiget P. x, 692
 Fatigor S. ii, 228
 Fatiscat Ps. 587
 Fatiscens corpus C. vi, 149
 Fatiscere C. x, 96
 Fatiscit C. ix, 51. P. ix, 68 corpus P.
 x, 580
 Fatiscitis P. x, 809
 Fato S. ii, 469. 476
 Fatui (gen.) S. i, 146
 Fatuis P. x, 301
 Fatum S. ii, 74. 372. 404. 408. 428. 449
 Fatur C. ix, 68. P. v, 173. x, 561
 Fatus (sub. plur.) A. 591
 Fatus esset P. x, 988
 Fauce P. xi, 214
 Fauces H. 589 portæ Ps. 665
 Faucibus C. vii, 114. xii, 123. P. i, 109.
 A. 840. H. 255. Ps. 592
 Faucium P. x, 898. 936. 982. 1103. 1125
 Favens H. 940
 Favere S. i, 118
 Favilla (nom.) P. x, 815
 Favillæ (sing.) S. ii, 969. D. 20 (plur.)
 P. vi, 130

- Favillas P. v, 193. H. 769. S. i, 97. ii, 192
 Favillis C. ix, 100. x, 142. P. ii, 295. x, 563. A. 480. Ps. 540
 Favis C. v, 15. D. 118
 Faunos P. x, 242
 Favo Ps. 398
 Favor C. iii, 14. viii, 17
 Favore P. x, 412
 Favorem Christi P. v, 566
 Favoris P. x, 657
 Favorum C. vii, 69
 Faustus P. x, 418
 Fautor P. x, 2
 Fautrix fientium (clementia) C. vii, 175
 Favus C. iii, 72
 Fax A. pr. ii, 39 omnium P. x, 67
 Fazo P. v, 101 ego Ps. 249
 Febrem H. 151
 Febribus P. ii, 251
 Febris P. x, 487
 Fecerat P. ii, 376. vi, 87
 Fecere P. x, 140
 Fecit A. 251
 Fecisse S. i, 133
 Fecit C. vii, 183. A. 153. 305. 601. 902. H. 116. 346. S. i, 132. 280. ii, 233. 258. 607. D. 88 ut P. x, 931
 Fefellit C. xii, 140. P. ii, 31. xii, 28. A. 639. 974. S. ii, 963
 Felices C. v, 12. P. vi, 97. S. i, 287
 Felicia S. ii, 77
 Felicibus A. 338
 Felicio Ps. 375
 Felicis P. iv, 29
 Feliciter S. ii, 79
 Felix P. iv, 155
 Felix C. v, 33. v, 42. 505. vi, 1. x, 1074. xiv, 24. H. 331. 656. Ps. 544. 644. S. i, 36. ii, 23. 564. 1019
 Felle C. v, 46. x, 80. P. x, 487. 510. A. 527. H. 132. 512. 612. 642. Ps. 114. D. 50 alto stomachatus P. x, 393 libero effundit iram P. ix, 46
 Fellis C. v, 93. ix, 89. P. v, 379. x, 867. S. i. pr. 58
 Femur C. ii, 79
 Fenestras P. x, 434. H. 871
 Fera (sing.) P. iii, 39. H. 100. 561 (plur.) C. iii, 61. S. i. pr. i, 398. ii, 663. 814
 Feracem P. xii, 34 gloriæ x, 779
 Feræ (subst. sing.) H. 293 (plur.) P. vii, 12
 Ferale A. 361 monstrum Ps. 565
 Feralem P. v, 312
 Feralis Ps. 719
 Feram (subst.) C. iv, 78. D. 66
 Feram (verb.) P. iii, 209
 Ferarum P. vi, 62
 Feras (subst.) P. x, 332. H. 139. 370
 Feras (adj.) S. i, 375. ii, 600
 Feras (verb.) P. x, 95
 Ferat H. 657. S. i, 658. ii, 852. 950 finem C. i, 56
 Feratur A. 865. S. ii, 188
 Fercula C. iii, 16. x, 74. A. 609. 718. H. 322. Ps. 317. 428 spoliolum S. ii, 581
 Ferculis Ps. pr. 39
 Ferculo P. x, 829
 Ferculorum C. ix, 59
 Ferculum P. iv, 42
 Feremus C. iv, 102
 Ferendum C. vii, 45. P. x, 95
 Feres H. 879
 Feret P. xi, 235
 Feretor P. v, 443
 Feriæ (plur.) C. v, 126
 Ferias scholarum P. ix, 76
 Feriata freta P. vi, 156
 Feriatis manus sanguine P. ix, 40
 Feriatum pectus C. vi, 27
 Ferienda (plur.) A. 461
 Ferienti Ps. 144
 Feriere gladio caput P. iii, 116
 Ferina (sing.) P. v, 434. x, 810
 Ferinis Ps. 181
 Ferino S. i, 459 gutture C. vii, 122
 Ferinos S. i, 80. ii, 292
 Ferinus P. xi, 94
 Ferire C. vii, 104. P. x, 280. H. 596. Ps. 29. 472 murum machinis P. i, 38
 Feriret socios timor P. vi, 19
 Feris (subst.) C. iv, 44. P. iii, 117. v, 387. 531. S. ii, 1127
 Feris (adj.) P. xi, 88. H. 230
 Ferit P. x, 836. H. 533. Ps. 47. 139. S. ii, 831. 832 æthera S. ii. pr. 12 ense dominum H. 211 oculos P. 14. 47
 Feritas C. iii, 156. P. xi, 113. A. 430
 Feritate P. ii, 11. Ps. 190. 795. S. i, 46. ii, 291
 Feriunt H. 416
 Fermentati mores crimine A. 354
 Fermento H. 196
 Fero (verb.) S. ii, 550
 Feroces P. i, 97. Ps. pr. 15. 290. 409
 Feroci P. xiv, 18. S. ii, 622
 Ferocibus H. 432
 Ferocius (adv.) P. x, 850
 Feros P. xi, 106. S. i, 457
 Ferox S. i. pr. 26 ingenii P. iii, 32 majestate H. 168
 Ferrata (nom.) legio S. ii, 33 (abl.) Ps. 701 (plur.) S. ii, 743 bella H. 408
 Ferratas C. v, 48
 Ferratos Ps. 331
 Ferre P. i, 54. iv, 43. 183. x, 702. 950.

1089. xiv, 22. A. 404. 498. 776. H. 133. 218. S. ii, 588 *benignam opem* C. vii, 213 *medelam* H. 664 *salutis jacturam* Ps. 898 *pœnas* P. x, 1086 *spicula dextris expeditis* P. i, 37
- Ferreca* (sing.) H. 849. Ps. 514 (plur.) H. 490. D. 141 *acumina* P. ix, 51 *fata* S. ii, 462
- Ferret* P. ix, 74. Ps. 185. S. i, 61
- Ferri* (subst.) P. x, 134. 702. Ps. 147. 674
- Ferri* (verb.) A. 615. H. 311. S. i, 100. D. 16 *per astra* P. vi, 123
- Ferro* P. i, 27. 43. v, 16. x, 877. 1052. A. 497. H. 21. 581. Ps. 207. 241. 754. 816. S. ii, 663
- Ferrugine* C. ix, 79
- Ferrugineo flore* Ps. 355
- Ferrugineum* H. 877
- Ferrum* C. xii, 99. 139. P. i, 51. ii, 503. ix, 70. x, 27. 501. 798. 971. xiii, 93. xiv, 36. 65. 77. A. 484. H. 359. 361. Ps. pr. 26. 101. 119. 251. 489. 501. 696. S. ii, 667. 741. 1096. D. 87. 88 *stringere in* H. 567
- Fert* P. ii, 566. x, 909. 950. H. 615. S. ii, 792. 985. D. 135. 168 *alimoniâ piceam* C. v, 19 *hæc genialis honor* P. iii, 105 *qua via* P. xii, 61 *se agmen* Ps. 447
- Ferte* C. ix, 59
- Fertilem* Ps. pr. 66
- Fertiles* A. pr. ii, 47
- Fertili fraude* floret H. pr. 53
- Fertilis* H. 585. Ps. pr. 47. S. ii, 745
- Fertilitate* A. 574
- Fertur* C. ix, 81. P. i, 85. v, 248. 492. vii, 9. x, 619. 1064. 1082. 1111. A. 868. 884. Ps. 412. 454. 548. S. i, 308. 553. ii, 60. 1087. D. 57 *eques cursu præpete* Ps. 270 *impetu rapido* P. vii, 68 *in vesaniâ* x, 1003
- Ferveat crapula* C. iv, 28
- Fervebat* D. 45
- Fervens* P. ii, 62. v, 227. x, 439. 1074. A. pr. ii, 52. H. 851. Ps. 24. S. i, 139. 317. ii, 286. 1067 *ambitu* P. ii, 249 *felle* C. v, 46 *furere* P. v, 468 *sapientia* C. x, 131
- Fervent* A. 712. Ps. 902 (bis) *ad prælia turmæ* H. 417 *incesta* P. x, 183 *sulphure* C. v, 136
- Fervente* Ps. 706. S. ii, 172
- Ferventes* P. vi, 71 *rivos* v, 172
- Ferventibus* H. 511. Ps. 407
- Ferventis* P. x, 849. 1029. H. 834
- Ferventissimæ* (sing.) P. x, 439
- Fervere* S. i, 162
- Fervescat libido igne impuro* H. 254
- Fervet* C. xii, 23. H. 113. Ps. 57. 296. S. ii, 320 *lux in festis* xii, 58
- Fervida* (sing.) A. 427. H. 362. Ps. 113
- Fervidæ juvenatæ* P. v, 47
- Fervidis* C. xii, 195
- Fervido* P. ii, 166
- Fervidum* C. v, 21 *furorem* P. xii, 23
- Fervidus* H. 589
- Ferula* (plur.) S. ii, 861
- Ferulis* C. pr. 8
- Ferum* P. xiii, 65
- Ferunt* C. i, 37. P. i, 18. 86. ii, 69. x, 672. S. ii, 5. D. 106 (dicunt) P. x, 706 *exequias tibi* P. iii, 185
- Feruntur* A. 540. S. ii, 973. 1101 *terrore cæco* P. xi, 111
- Fervor* P. ii, 342. x, 489. Ps. 845
- Fervore cremat* H. 74
- Ferus* P. xiv, 114. H. 129
- Fescennina* (plur.) S. i, 261
- Fessa* (sing.) C. v, 60
- Fessus* C. v, 109. vi, 12. P. v, 124
- Fessum* C. vi, 122. P. ix, 84
- Fessus* S. ii, 790
- Festa* (subst. plur.) P. ii, 452. xi, 234. S. i, 215. 500. ii, 858. 1076
- Festa* (adj. sing.) P. i, 120. xi, 196 (plur.) iii, 210. iv, 46. S. i, 240 *tempora vittis nectens* P. x, 1013
- Festina* (adj. sing.) C. xi, 6
- Festis* (subst.) P. xii, 58
- Festis* (adj.) C. v, 137. A. 461. Ps. 688. S. ii, 727
- Festivum* P. ii, 324
- Festum* (subst.) C. vii, 4. viii, 14. A. 348
- Festus* P. xii, 3
- Fiam* P. vi, 83
- Fiant* S. i, 223
- Fias* P. v, 36
- Fiat* P. ii, 443. x, 855. 991
- Fibra* A. pr. ii, 49 *cordis lividi* C. vii, 7
- Fibram* S. ii, 981
- Fibrarum* P. ix, 92
- Fibras* A. 322. 466. H. 672. S. ii, 629 *herbarum* H. 231
- Fibris* Ps. 761
- Fibula* C. vii, 157. Ps. 449
- Fictile munus* P. pr. 29 *vas* v, 163
- Fictilis* A. 456. 764
- Fictis* P. ix, 36
- Ficto* S. ii, 384
- Fictor* C. x, 135
- Ficulna* (plur.) D. 4
- Ficulni* (sing.) A. 293
- Fida* (sing.) P. i, 53. xi, 172. Ps. 278. 503. S. i, 416 (plur.) P. x, 78. S. ii, 387
- Fide* (subst.) C. iii, 15. P. x, 634. xi,

202. A. 218. 366. 582. Ps. 801. S. ii. pr. 48. 906 non stabili S. ii. pr. 38
- Fide (adj. voc.) C. viii, 49
- Fidei C. iv, 11. 29. P. iv, 102. xi, 24. 51. xii, 55. xiii, 40. A. pr. ii, 39. Ps. 630. S. i. pr. 70. ii, 104. 250. D. 62
- Fidele P. vi, 35. x, 428
- Fidelem P. v, 334
- Fideles A. pr. i, 10. 551 paginæ prophetarum (libri) C. ix, 26
- Fideli C. vii, 82. xi, 85. P. x, 98. xiv, 6. A. 363
- Fidelia P. x, 957
- Fidelibus C. v, 4. x, 161. A. 546 choreis C. ix, 1
- Fidelis P. pr. 2. ii, 443. x, 770. Ps. pr. i, 36 vox P. i, 48
- Fidelium Ps. pr. 52
- Fidem C. i, 60. vii, 204. P. i, 43. 85. ii, 105. iii, 90. v, 60. vi, 21. vii, 9. ix, 20. x, 60. xiii, 75. xiv, 14. A. pr. ii, 2. 21. 548. 1075. H. 57. 181. 428. Ps. 29. 802. S. i, 82. 224. 524. ii, 762. 1044 Catholicam C. pr. 39 nectaream iii, 24
- Fidens pectore Ps. 26
- Fidentem S. ii. pr. 48
- Fides (subst. sing.) C. iii, 196. iv, 46. 84. P. ii, 17. 199. vii, 44. x, 352. xi, 31. A. 374. 583. 589. 638. 783. H. 54. 854. 923. Ps. 22. 37. 365. 621. 716. 734. 748. 799. 874. S. i, 409. 560. 653. ii, 92. 120. 276. 502. 1049. D. xix, 42
- Fidibus C. iii, 82. A. 392
- Fidiclae (plur.) P. x, 481
- Fidiclas P. x, 550
- Fidimus C. viii, 75
- Fidis (adj.) P. ii, 43
- Fidissima (plur.) Ps. 751
- Fidissimos P. ii, 458
- Fidissimus C. vi, 78
- Fidit jaculis C. v, 51
- Fido (adj.) A. 972. H. 780
- Fidus C. vii, 37
- Ficrent C. iii, 5
- Fieret A. 1038. S. i, 251. D. 104
- Fieri P. x, 442. xiii, 59. A. 517. 728. H. 648. S. i, 78. ii, 603
- Fies P. ii, 312. x, 815
- Figat S. i, 374
- Fige gradum A. 110
- Figebant P. ix, 14
- Figebat spiculis dolor gementem P. v, 424
- Figns H. 543
- Figure S. ii, 482
- Figerentur P. vi, 90
- Figit Ps. 153 oscula S. i, 350
- Figitur P. v, 228. xii, 17
- Figmentum A. 922. S. ii, 215
- Figmine A. 798 Deitatis fabro A. 1035
- Figo dulcia oscula A. 599
- Figunt A. 96. S. i, 231 oscula P. xi, 193
- Figura C. i, 16. P. ii, 18. x, 150. xiii, 28. A. 51. 862. H. pr. 32. Ps. pr. 58 crucis C. vi, 132
- Figuræ (sing.) S. ii, 822
- Figuram C. x, 140. xii, 143. 184. A. 30. 108. 689. Ps. pr. 50. 684. S. ii, 397
- Figurans P. i, 85
- Figuras (subst.) C. vi, 31. P. ii, 315. S. i, 96. 299. 364
- Figurat Ps. 67
- Figuris H. 5. S. ii, 45
- Fila C. v, 15. P. x, 903. H. 136. 291. Ps. 676. S. ii, 453
- Fili (voc.) P. x, 39
- Filii P. x, 321
- Filio P. iv, 174. x, 835
- Filiolæ P. vi, 124
- Filiolæ P. x, 667
- Filium P. v, 38 Dei C. vii, 47
- Filius A. pr. i, 2. 23. 138. 181. 245. 247. 258. 273. 1010. H. 39. 348. Ps. 474. 817 Dei P. x, 320. A. 135 hominis 966. 969. 971 et Tonantis 171 nostri mediator Omnipotentis A. 174
- Filo A. 986
- Finditur mare ratibus S. ii, 800
- Fine C. pr. 34. iv, 8. vii, 128. x, 577. 825. A. 468. 748. H. 868. 918. S. i, 326. ii, 95. 540. 776. 885. 898. 1058. D. 160 sine C. x, 111 imperium S. i. 543 tractum carmen S. i, 658 soporo P. iv, 128
- Finem P. v, 527. x, 813. xii, 25. 38. S. ii, 659 daret periculis P. vi, 117 ferat C. i, 56 non habet A. 526
- Fines H. 882
- Fingamus S. ii, 403
- Fingas A. 1011
- Fingat P. v, 392
- Fingere P. x, 216. A. 1040. S. i, 498. ii, 58. 448. 644
- Fingeret A. 963
- Fingi S. i, 8
- Fingimus C. v, 16
- Fingit P. x, 227. S. ii, 409 sibi ipsa facies multiformis C. vi, 38
- Fingitis P. i, 69. S. ii, 221. 444
- Fingitur S. i, 306
- Fingunt P. x, 250. A. 252

- Finibus Ps. 310
 Finis P. x, 1096. 1097. xiii, 45. II. pr. 24. Ps. 54 carnalis vinculi P. ii, 486 habendi II. 250 orandi fuit P. ii, 485
 Finita est II. pr. 24
 Finitimis H. 434
 Finxerat A. 326. 691. 778. II. 285. D. 119
 Finxi S. ii, 134
 Finxisset Ps. 501
 Finxit P. x, 284. A. 726. S. i, 73
 Fio P. xiii, 59
 Firma (abl.) II. 502
 Firmans C. vii, 189
 Firmarant S. i, 66
 Firmat P. vi, 20. x, 715. A. 656. H. 492. Ps. 177. D. 140
 Firnum est Ps. 763
 Fisa (sing.) S. ii, 421
 Fiscella (nom.) P. v, 492
 Fiscus P. ii, 90
 Fissa voluntas Ps. 760
 Fissile lignum S. ii, 285
 Fistularum P. x, 242
 Fistulas faucium P. x, 936
 Fit C. i, 53. 96. ii, 31. iii, 141. v, 94. vii, 108. 175. ix, 28. 32. P. pr. 21. vii, 89. x, 580. 1073. A. 230. 284. 288. 1010. II. 258. 691. S. i, 122. ii, 470. 473. 631. 802
 Fixa (sing.) P. v, 119. x, 59. xi, 57. S. ii, 311
 Fixere P. ix, 57
 Fixis C. xii, 54
 Fixit C. xii, 179
 Fixos P. ii, 72. Ps. 460
 Fixum C. vi, 64. P. x, 29
 Fixus est offensaculo nostro lapis A. pr. ii, 33
 Flabilem ædem P. x, 347
 Flabilis res A. 867
 Flabrali frigore A. 841
 Flagella S. ii, 1040
 Flagellis P. xi, 107. A. 360. D. 162 germinis C. vii, 139
 Flagello A. 476
 Flagellum P. i, 104. Ps. 685
 Flagito P. ii, 125
 Flagra P. i, 104. xi, 55. A. 94
 Flagrabis P. v, 188
 Flagrans S. ii, 673
 Flagrantem diem II. 730
 Flagrantiam P. x, 734
 Flagrantis Ps. 46
 Flagrare pervicaci audacia P. x, 63
 Flagrat tætrum C. iv, 22
 Flagret S. ii, 1045
 Flagris A. 527. D. 164
 Flagro S. i, 362
 Flamen A. 483
 Flamina C. x, 145. P. x, 830. S. ii, pr. 6
 Flamine P. v, 496. A. 845. S. i, 246
 Flamines P. ii, 518. x, 1042
 Flamma C. v, 17. vii, 135. 206. P. iii, 149. 156. vi, 112. x, 824. 850. A. 56. H. 71. 960. Ps. 754
 Flammam A. 316. S. ii, 1107
 Flammante Ps. 533 pyra P. vi, 67
 Flammarum C. vii, 95. P. vi, 102. A. 142. H. 863
 Flammas P. i, 50. v, 551. A. 130. Ps. 55. S. i, 194. 298. 320. D. 72
 Flammea (plur.) Ps. 94. S. ii, 1076
 Flammeolum Ps. 449
 Flammeum C. v, 32
 Flammicomis Ps. 775
 Flammis C. v, 26. P. ii, 196. v, 62. x, 85. H. 835. Ps. 44. S. i, pr. 70. ii, 187. 697
 Flandi A. 832
 Flans A. 832
 Flante Deo C. iii, 187. A. 783
 Flantes S. ii, 556
 Flare P. iii, 21
 Flatibus C. iii, 82. P. v, 443. A. 645. 657. S. i, pr. 86. coruscis C. i, 21
 Flatile virus H. 532
 Flatu C. vii, 24. P. i, 87. x, 937. A. 167. 819. 867. 871. II. 190. 830. Ps. 59. S. ii, 814 implebant classica Ps. 500
 Flatum (subst.) A. 839. 843
 Flatus (subst. sing.) P. iii, 169. xiii, 79. A. 830. II. 921
 Flavescere S. ii, 659
 Flavicomantum A. 495
 Flavis P. iv, 65
 Flavit C. iii, 100
 Fleat P. x, 690
 Flebat S. i, 473
 Flebile officium P. iii, 183
 Flebiles ejulatus P. i, 103
 Flebilibus S. ii, 297
 Flebilis hora H. 944
 Flebiliter P. iii, 119. A. 1049
 Flecte C. iii, 7
 Flectere S. i, 336. ii, 411
 Flecteret S. ii, 6
 Flecti P. x, 872. S. i, pr. 27. 352. ii, 848
 Flectit Ps. 453
 Flendo C. ii, 52. vii, 42. ix, 72. S. i, 493
 Flentem P. ii, 23
 Flentes C. i, 82. II. 839
 Flentium C. vii, 175
 Flerat P. x, 705

- Flere C. v, 24. S. ii, 650. P. vi, 51.
 xiii, 99
 Flet P. v, 327
 Fletibus C. ix, 44. xi, 104. P. i, 14. ii,
 534. iii, 141. x, 832. xi, 194
 Fleto sepulcro C. x, 76
 Fletu C. vii, 164. P. iv, 193
 Fletum P. ii, 26 dant gaudia A. 600
 Fleverat D. 90
 Flevit C. pr. 8. i, 57. P. x, 191. xiii,
 96
 Flexa (abl.) Ps. 282
 Flexam H. 748
 Flexas P. ix, 78. x, 70
 Flexi (sing.) P. xii, 21. S. i, 655
 Flexibiles A. 861
 Flexibus S. i. pr. 74
 Flexit Ps. 380
 Flexo poplite S. ii, 558
 Flexos animi sensus H. 692
 Flexuosa dispendia C. vii, 49
 Flexuosas fraudes C. vi, 143
 Flexura (sing. nom.) Ps. 339. H. 653
 Flexu plateæ P. xiv, 39
 Flexus (adj.) P. i, 71
 Flocci fecero P. x, 140
 Flora (nom.) S. ii, 562
 Floras S. i, 266
 Flore C. x, 99. H. 957. Ps. 355. S. ii,
 7. 206. 253 in tenero (in juventute)
 P. iii, 109
 Floreat P. ii, 544
 Floreis C. v, 15. P. x, 1022
 Florem Ps. 383
 Florentes H. 227 animos Ps. 301
 Flores (subst.) P. x, 334. S. ii, 726
 martyrum C. xii, 125
 Floret fraude fertili H. pr. 53
 Floribus C. x, 55. xi, 66. P. iii, 199.
 205. v, 279. 321. xii, 54. H. 858.
 Ps. 39. 320
 Floriferum Ps. 885
 Florulentum P. x, 192
 Flos C. xii, 49. H. 235
 Fluat P. ii, 154. A. 429. S. ii, 951
 Fluctibus C. xii, 165. P. v, 437. 492.
 xii, 42. Ps. 661. S. i. pr. 50. ii. pr.
 33. 54. 64. 428. 527
 Fluctivagos greges C. iii, 46
 Fluctu P. vii, 20. A. 656
 Fluctuans sub pudore P. x, 676
 Fluctuare C. vi, 136
 Fluctuaret veritas dubia fide P. x, 634
 Fluctuat æstu vitiorum mens H. 279
 Fluctuet P. xii, 36. S. ii, 934
 Fluctum A. 681
 Fluctus (sing.) C. vii, 128. S. ii, 791
 (plur.) C. v, 74. x, 947. Ps. 863. D.
 137
 Fluctuum C. ix, 49
 Fluebat C. ix, 42
 Fluens C. iii, 188
 Fluenta C. xii, 138. P. xii, 44. S. ii,
 739
 Fluentem P. x, 561 crinem C. vii, 150
 fonte verborum linguam S. i, 633 jac-
 tantiam C. vii, 87
 Fluentes S. ii, 997
 Fluentia S. ii, pr. 39
 Fluentibus S. ii, 91
 Fluentis (subst.) A. 699. S. ii, 933 vi-
 vis C. viii, 47
 Fluentis dominæ (adj.) Ps. 342
 Fluonto P. xii, 32
 Fluentum (subst.) P. x, 731
 Fluidas undas A. 655
 Fluidis membri A. 763
 Fluido H. 751
 Fluidum animum H. 756
 Fluit P. viii, 5. x, 727. 1091. xii, 30.
 H. 355
 Fluitans S. i. pr. 12
 Fluitante sinu S. ii, 38
 Fluitantes amictus H. 289
 Fluitantibus S. ii. pr. 66 exiliis A. 541
 vadis P. vii, 46
 Fluitantis triumphi S. i, 140
 Fluitant Ps. 363
 Flumina C. v, 136. P. vii, 60. H. 682.
 861. S. i, 298. 302
 Flumine C. ii, 64. P. vii, 17. x, 858.
 xii, 7. S. ii, 922. D. 59 sacratio
 (baptismo) C. vii, 72
 Fluminibus H. 104
 Fluminis P. vii, 74. xi, 116. xii, 62. S.
 i, 51. ii, 930. D. 86
 Fluminum C. ix, 112
 Fluviali Ps. 102. S. i, 175
 Fluvialibus P. vii, 14
 Fluvio P. vii, 23. D. 117
 Fluviorum H. 260
 Fluvius C. v, 120
 Fluunt C. v, 118. xi, 73. P. iii, 166.
 H. 34. D. 67
 Fluxa natura P. x, 948 voluptas H. 253
 Fluxa (sing.) S. ii, 150
 Fluxerat P. ii, 165. xiii, 9. A. 325 in
 jugulos crinis P. iii, 152
 Fluxerit P. x, 105
 Fluxerunt C. v, 104. H. 122
 Fluxit C. vi, 9. ix, 86. P. viii, 16. xii,
 10. A. 370. 820. Ps. 68. 375. S. i,
 205. 256. 394 ab illo principe origo
 mali H. 205 mos in sæcula S. i, 244
 Fluxisse A. 108
 Fluxo H. 506
 Fluxu A. 956
 Foci (sing.) S. i. pr. 21

- Focis P. ii, 447. x, 263. A. pr. ii, 54.
 Il. 465. S. ii, 910. 1082
- Focos P. vi, 109. Ps. 491. S. i, pr. 17.
 ii, 971
- Fodit P. x, 484. A. pr. ii, 14
- Foditor P. ix, 55
- Fœcunda (sing.) H. 788 (plur.) II. pr.
 54. 572
- Fœcundæ (sing.) A. 1014
- Fœcundat S. ii, 788
- Fœcundavit S. ii, 1080
- Fœcundo S. ii, 951
- Fœda (sing.) A. 567 (plur.) S. ii, 64.
 829. 1033. D. 11
- Fœdæ (sing.) Ps. pr. 54
- Fœdans impio ore quicquid sacrorum
 est P. x, 400
- Fœdare P. v, 400. Ps. 252
- Fœdatur Ps. 414
- Fœdatus II. 686
- Fœdavit C. pr. 12. S. ii, 682
- Fœdera C. iii, 125. H. 455. 592. S. i,
 471. ii, 223. D. 125 carnis sordida
 A. 910
- Fœderatus P. x, 56
- Fœdere P. xi, 96. H. 30. 237. 427. Ps.
 77. 531. 735. S. ii, 438. 626
- Fœderis P. ii, 67. S. ii, 591
- Fœdior P. ii, 223
- Fœdis P. ii, 78. x, 1050. Ps. 724. S. i,
 514
- Fœdo H. 312
- Fœmina C. iii, 123. P. x, 1073. A. 97.
 H. 266. 336. 755. Ps. 74. S. i, 172.
- Fœminæ (sing.) P. xiii, 172 (plur.) C.
 vii, 145
- Fœminarum H. pr. 2
- Fœminas P. x, 177
- Fœminæ S. ii, 32
- Fœmineas auras II. 298
- Fœmineis C. iii, 149
- Fœmineo II. 587
- Fœnerantem C. vii, 20
- Fœni P. x, 848
- Fœno A. 712. S. ii, 299
- Fœnore Ps. 583
- Fœnoris C. ii, 45
- Fœta (sing.) C. iii, 64. xi, 98. A. 371
 natis mater P. x, 778 sancto spiritu
 virgo C. ix, 20
- Fœtet P. x, 508
- Fœtibus H. 602
- Fœtida libido P. ii, 245
- Fœtidum C. ix, 48
- Fœtos P. xi, 230
- Fœtum (subst.) P. x, 828. H. pr. 7
- Fœtus (subst. plur.) Ps. 887
- Fœliis C. iii, 119. P. iii, 206. A. 65.
- Ps. 326
- Folium C. v, 119
- Follibus P. v, 70. x, 553
- Fomes II. 558
- Fomite S. ii, 970. A. 927. 942. S. i, pr.
 25 mortis H. 115 zeli II. 188
- Fomitum P. x, 860 peccaminum P. x,
 517
- Fons C. vi, 35. ix, 11. P. iv, 180. x,
 727. A. 395. II. 18. 32. Ps. 372.
 S. i, 799. ii, 925 animarum A. 916
 ignee C. x, 1 Dei iv, 78 retro exordi-
 orum est P. x, 598 vitæ C. iv, 10
- Fonte C. v, 119. P. i, 19. iii, 145. viii,
 5. 13. A. 78. 295. 687. 885. H. 185.
 355. Ps. pr. 41. S. i, 633. D. 132
 interno venarum P. ix, 89 rubro P.
 i, 30
- Fontem P. vii, 69. D. 57. 67 Deitatis
 A. 76
- Fontes P. x, 330. S. i, 551. ii, 811. D.
 53
- Fontibus P. x, 684. xiii, 10. H. 102.
 820
- Fonticulis C. v, 116
- Fontis C. vi, 126. vii, 169. xii, 43. A.
 683. Ps. 107
- Fora P. xi, 45
- Foramina P. xi, 161. H. 314. S. ii,
 834
- Foramine S. i, 441
- Foraminibus P. ix, 91
- Forassem P. x, 986
- Forata (sing.) Ps. 835
- Forceps P. x, 269
- Fore C. viii, 75. x, 59. P. ii, 21. ix, 4.
 x, 723. xiii, 46. A. 234. 577. H. 65.
 936. S. i, 258. ii, 122
- Forensia S. ii, 399
- Forensis C. ii, 41
- Forent C. ix, 70
- Fores (subst. plur.) P. iii, 43. v, 305. x,
 50. 352. 833. S. i, 557 tumuli A.
 752
- Foret P. i, 55. ii, 436. xi, 28. 81. xiv,
 56. A. 680. H. 326. 662. Ps. 516.
 S. ii, 414
- Fori S. ii, 616
- Foribus P. xi, 228. A. 423. S. i, 65. D.
 151
- Foris (adv.) C. v, 154. x, 729. Ps. 757
- Forma (nom.) C. i, 26. ix, 93. P. ii,
 290. x, 266. 531. 942. A. 863. 869.
 H. pr. 36. vi, 736. Ps. 545. 884. S.
 i. pr. 34. ii, 239. 376. 413. 1056. D.
 S. 40 datur tormentis P. x, 120 in-
 discretæ A. 256 nos Christi sumus A.
 309 Patris Christus, ibid. (abl.) A.

13. H. 804. D. 12
 Formabile os A. 1034
 Formæ (sing.) H. 751. S. i, 270. 446.
 ii, 32 (plur.) H. 885
 Formam C. ix, 16. xii, 32. P. x, 628.
 xiv, 45. A. 50. 1043. H. 52. 266. S.
 i, 336. 438. 571. D. 60 Dei gerentes
 P. i, 59
 Formans A. 82. D. 74
 Formare S. ii, 194
 Formarentur H. 360
 Formarum P. x, 670
 Formas (sub.) P. ii, 221. iv, 170. A.
 1033. H. 292. S. i, 11. ii, 206
 Formata (sing.) P. x, 232. A. 788. 789.
 Ps. 140 talentis victoria S. ii, 29
 (plur.) S. i, 299
 Formatam H. 832
 Formatore H. 675
 Formatum S. i, 205
 Formatus S. i, 102
 Formavi S. ii, 243
 Formavit Ps. 515
 Formet A. 27
 Formica (sing.) S. ii, 1053
 Formidabile fervet Ps. 296
 Formidine Ps. 411. S. i, 376
 Formidinem P. x, 276
 Formido (subst.) P. x, 965. Ps. 445. S.
 i, 450
 Formido (verb.) S. ii, 178
 Formis H. 69
 Fornace Ps. 599
 Fornacibus P. x, 1077. A. 133. H. 104.
 961
 Fornice P. xi, 166. A. 523. 624. H.
 637. S. ii, 835
 Fornicem P. xiv, 129
 Fornicis P. v, 243
 Fero P. x, 398. 816. 1106. H. 402. Ps.
 755
 Fors P. vi, 160. Ps. 419. 501
 Forsan C. xi, 43. P. iv, 50
 Fortasse P. x, 871. A. 183. 820. Ps.
 66. 233. S. ii, 954
 Fortes C. ii, 47. P. ix, 65. x, 65. Ps.
 38. 506. S. i, 279
 Fortia A. pr. ii, 31. 1062. S. ii, 453
 Fortibus P. ii, 211. x, 387. 531. xiii,
 42. S. ii, 19. 583
 Fortior C. i, 71. P. v, 237. x, 713. S.
 ii, 507 fortissimorum P. v, 294
 Fortis P. i, 45. x, 1. xiv, 2. H. 278.
 Ps. 66. 128. 175. S. ii, 161 cibo C.
 iv, 71
 Fortissima (sing.) Ps. 341. 589
 Fortissime (voc.) S. ii, 725
 Fortissimis P. x, 427
 Fortissimorum P. v, 294
 Fortissimus S. ii, 546 armis A. 450
 Fortiter P. xiv, 12. S. ii, 553
 Fortius P. v, 121 fit pœnis corpus x,
 580
 Fortuitis A. 640
 Fortuna Ps. 525
 Fortunæ (gen.) S. i, 205
 Fortunata (sing.) S. i, 31
 Forum P. i, 47. iii, 177. vi, 14. 126.
 ix, 1. H. 761. S. i, 535. ii, 614
 Fossa (sub. nom.) A. 1069. Ps. 262
 ponti C. ix, 14
 Fossæ (gen.) P. xiii, 82
 Fossas H. 826
 Fossis P. i, 38. S. i, 515. ii, 400
 Fossor H. pr. 1
 Fotibus H. 304 benignis recreetur P. v,
 330
 Fovea (abl.) P. xiii, 80
 Foveæ (gen.) Ps. 269
 Foveam P. xiii, 76. A. pr. ii, 13. Ps.
 257. 288. S. i. pr. 85
 Foveas P. xi, 230
 Fovebat Ps. pr. 17
 Fovebimus C. x, 169
 Fovens C. iv, 34. P. v, 507
 Foveis P. xi, 158. H. 264. S. ii, 199
 Fovemur P. vi, 146
 Fovendum C. x, 125
 Fovent P. vii, 5. H. 837
 Foverat Ps. 581
 Fovere Ps. 628 quiete dulci fessum cor-
 pus C. vi, 122
 Foveret S. i, 18
 Foveri Ps. 728
 Fovet C. ii, 24. 84. ix, 63. P. iii, 215.
 x, 514. xiii, 13. 103. H. 944. S. i.
 pr. 87. 601. ii, 498
 Fracta (sing. nom.) C. ix, 71 (plur.)
 P. x, 300. 890. Ps. 34. 126. 273
 Fractis P. v, 382. Ps. 363. D. 151
 Fracto P. vi, 72. A. 476
 Fractos Ps. 315
 Fractum P. xi, 134
 Fractus C. ix, 90
 Fræna H. 520
 Frænare H. 526. S. i, 361
 Frænariæ Ps. 191
 Frænas leniter C. viii, 3
 Frænaturus S. ii, 601
 Frænentur corporum cupidines C. vii, 21
 Frænet P. x, 420. S. ii, 584. 630
 Fræni P. xi, 89
 Frænīs P. ii, 6. Ps. 254. S. ii, 499
 Frænos C. pr. 17. Ps. 409. S. i, 346
 Fragilem C. viii, 61. P. iii, 93. A. 50.
 S. ii, 101

- Fragiles P. ix, 47. A. 103. S. i. pr. 20.
 ii, 529. 1030
 Fragili C. iii, 69. H. 744. 767. Ps. 252.
 S. ii, 298
 Fragilis H. 757. S. i, 281. ii, 228
 mens H. 279. 527 mundi P. iv, 6
 Fragmen P. v, 553
 Fragmenta P. v, 257. Ps. 457 membro-
 rum P. ii, 219
 Fragmina C. ix, 59. x, 128. P. ii, 560.
 v, 277. xi, 140. A. 716. Ps. 145
 Fragmine D. 147
 Fragar P. ii, 181. x, 856. xi, 113 vir-
 garum P. xi, 56
 Fragore C. vii, 28
 Fragoris H. 363
 Fragosa vox P. x, 994 (plur.) xi, 118
 Fragosis P. v, 445. A. 208
 Fragosos turbines C. vii, 94
 Fragrans C. xii, 70 odor A. 395
 Fragrasse nardo et nectare C. xi, 68
 Fragrat C. iii, 22. v, 114
 Frameam Ps. 325
 Frange S. ii, 64
 Frangenda (plur.) Ps. 27
 Frangendum P. v, 164
 Frangere C. vii, 98. H. 148. 443. S. ii,
 512. D. 65 bella P. iii, 33
 Frangeret C. xi, 47. Ps. 422
 Franget P. v, 432
 Frangit C. viii, 59. P. x, 965. A. 846.
 H. pr. 16. 592. Ps. pr. 29. 142. 285.
 590
 Frangitur S. ii, 1008 fluctus C. vii,
 128
 Frangunt P. ix, 48. H. 240. 461
 Frater P. ii, 27. H. pr. xv, 578
 Fraterna (abl.) A. 829 (plur.) S. ii,
 608
 Fraternali S. i, 253
 Fratre P. v, 371
 Fratrem Ps. 773. D. 28
 Fratres P. vi, 33. H. pr. 1. 790. S. i, 227
 Fratri Ps. 779
 Fratribus P. ii, 73. 374. v, 523. A.
 131
 Fratricida (nom.) H. pr. 33
 Fratris H. pr. 63. Ps. pr. 35. 470. D.
 26
 Fratrum P. i, 52. vi, 133. S. ii, 17. D.
 v, 25. 73
 Fraudas A. 182
 Fraudat ab exequiis P. xi, 146
 Fraudatum A. 1069
 Fraude C. vii, 195. P. x, 998. xiii, 22.
 A. 937. 1075. H. pr. 53. 146. Ps.
 549. 691. ii, 1062. D. 2
 Fraudentur S. ii, 912
 Fraudes (subst.) C. vi, 143
 Fraudis D. 179
 Fraudibus P. x, 182
 Fraudis C. ii, 10. Ps. 268. 586
 Fraus C. ii, 21. xii, 107. Ps. ii, 232.
 H. 401. Ps. 258. 259. 630. S. ii,
 1062
 Fraxinus S. ii, 456
 Fregerat D. 142
 Fregero P. x, 1105
 Fregit S. ii, 508. 741. D. 145
 Fremant S. ii, 292 bella H. 253
 Fremebant clamore P. xi, 79
 Fremens P. ii, 313. xi, 60. Ps. 379
 Frementem Christum C. vii, 146
 Frementia P. x, 708
 Fremet Ps. 903. S. ii. pr. 57 voluptas P.
 vi, 66
 Fremitum P. iv, 186 maris vii, 59
 Fremitus (plur.) P. xi, 205
 Frendens P. ii, 185. H. 561. Ps. 192.
 573
 Frendere sub catenis C. ix, 52
 Frendit P. v, 393
 Frequens P. vii, 33. x, 1020. S. ii. pr.
 49 palmis nemus C. viii, 45
 Frequentans P. ii, 515
 Frequentat P. vi, 63. S. i, 121. 584
 Frequenter C. vi, 50. S. ii, 310
 Frequentes P. v, 281. x, 463. 1031.
 Ps. 739
 Frequenti C. vii, 18. x, 170. P. v, 218.
 H. 142. D. 89
 Frequentia (subst. nom.) P. x, 82. xi,
 215. xiv, 40. S. i, 613
 Frequentiam criminum C. vii, 29
 Freta (subst. plur.) Ps. 660. S. i, 298.
 ii. pr. 50. D. 34. 35. 144 feriata P.
 vi, 156 seculi C. v, 109
 Freta (adj. sing.) P. iv, 33
 Freti (subst.) P. v, 471. xi, 70. S. i. pr.
 45. ii. pr. 43
 Fretis (subst.) S. ii, 941
 Fretum (subst.) S. ii. pr. 7
 Fretus amore H. 496
 Frigente tumultu H. 922
 Frigentibus A. 479
 Frigentis amici (defuncti) A. 754
 Friget A. 137. H. 561
 Frigida (sing. nom.) S. ii, 288 pestis
 Ps. 91 (plur.) S. ii, 382 saxa C. x,
 171
 Frigidum C. ix, 101
 Frigore A. 466. 841. S. i. pr. 14
 Frivola (plur.) C. i, 89. P. iii, 80. Ps.
 231. S. i, 646
 Frixi P. x, 759
 Fronde C. x, 170. Ps. 881. S. ii, 206.
 662
 Frondea (sing. nom.) D. 13

- Frondem P. xii, 34
 Frondente Ps. 687
 Frondes P. xi, 122. A. 64
 Frondibus P. xi, 150. D. 175
 Frondicomis C. iii, 102
 Frondosa (sing. nom.) A. 338
 Frons (ontis) P. x, 712. 1024. Ps. 185
 Fronte C. iii, 8. P. ix, 48. x, 290. 762. 1021. xi, 225. A. 336. 383. 463. 494. Ps. 165. 410. 452. S. ii, 81. 722
 Frontem C. vi, 131. viii, 22. P. v, 127. xiv, 120. H. 747. Ps. 294. A. 358. 458
 Frontes Ps. 827
 Fronti S. ii, 711
 Frontibus C. vii, 159. ix, 84. P. x, 356. H. 277. Ps. 360. S. i, 422. decus C. x, 102
 Frontis C. vii, 159. P. x, 356. H. 268. Ps. 360. S. i, 422. decus C. x, 102
 Frontonis P. iv, 154
 Fruamur P. i, 115
 Fruar P. x, 139
 Fruatur C. vi, 40
 Fructibus H. pr. 3
 Fructum C. iv, 93
 Fructuose (voc.) P. vi, 1
 Fructuosum P. vi, 150
 Fructuosus P. iv, 23. vi, 12. 18. 76
 Fructus (sing.) C. vii, 220. P. xiv, 123. S. ii, 1011 (plur.) A. 67. S. ii, 950. 1051. 1059
 Fruebantur H. 783
 Fruenda (sing.) S. ii, 135 (plur.) C. iii, 84
 Fruendam P. x, 954
 Fruendi H. 332
 Fruendis C. ix, 66
 Fruendum P. iv, 141
 Fruentem C. vii, 30
 Frueris (fut.) P. iv, 60
 Fruetur H. 946
 Fruge S. ii, 959. 997
 Frugem segctemque animæ S. ii, 1041
 Frugescere S. ii, 913
 Frugi Ps. 554. S. ii, 1014
 Frugíferas S. ii, 940
 Frugiferi (sing.) H. 807
 Frui P. xi, 168. Ps. 728
 Fruimur C. pr. 3. viii, 14. S. ii, 906
 Fruitur P. x, 910. P. ii, 1094
 Frumenta A. pr. ii, 44
 Frumentis S. ii, 937
 Frusta P. xi, 119. Ps. 599
 Frustatim Ps. 720
 Frustis Ps. 424
 Frustra P. i, 13. x, 972. Ps. 151. S. ii, 59. 367. 443. 555
 Frustrantia A. 640
 Frustrata (sing.) H. 5
 Frustratur A. 484
 Frustratus S. ii, 999
 Frutecta Ps. 443
 Frutectis P. v, 409. H. 233. S. ii, 872
 Fruteta P. x, 334
 Frutex A. 61
 Fruuntur S. ii, 805
 Fuci P. x, 655
 Fucis P. ix, 10
 Fucio A. 62. inficiunt H. 275
 Fucus multicolor P. xi, 124
 Fuderit P. i, 17
 Fudisse H. 232. preces P. xiv, 58
 Fudit A. 852. S. i, 210
 Fuga (nom.) A. 623 (abl.) C. v, 104
 Fugacem C. vii, 110. xi, 5. P. x, 207
 Fugacibus C. v, 116
 Fugæ (gen.) Ps. 193
 Fugam C. vii, 105. Ps. 412. 445. vertebat P. v, 404
 Fugandum S. i, 61
 Fugat C. i, 44. iii, 165. S. ii, 595
 Fugatis (adj.) Ps. 631
 Fugatos Ps. pr. 18. S. ii, 687
 Fugax P. iii, 44. Ps. 447
 Fuge P. ii, 468. A. 406
 Fugerat C. xii, 142. P. v, 419. H. 768
 Fugere (infin.) P. iii, 121
 Fugeret P. iii, 59
 Fugerunt S. i, 194
 Fugias H. 704
 Fugiatis S. ii, 129
 Fugiens A. 500. H. 726. 775. S. i, 45
 Fugiet P. vi, 99
 Fugisse A. 619. H. 766
 Fugit C. v, 28. P. i, 89. 109. iii, 174. 175. A. 360. H. 898. Ps. 324. 432. S. ii, 510. 1112
 Fugite P. xi, 29
 Fugitiva (sing.) A. 476
 Fugitivus Ps. 436. S. i, 47
 Fugiant C. vi, 134
 Fuit finis orandi P. ii, 485. ludibrio Neare P. x, 239
 Fulcra H. 787. Ps. 370. S. ii, 300. 615. 1083
 Fulcro S. i, 275
 Fulcrum S. i, 256
 Fulgeat S. i, 636
 Fulgebat Ps. 859
 Fulgens D. 194
 Fulgent Ps. 839. D. 77
 Fulgentia Ps. 475
 Fulgere P. ii, 174. S. i, 348

- Fulget P. pr. 15. Ps. 41 luce P. x, 473 lumine II. 74
 Fulgida (abl.) C. v, 129
 Fulgidæ (gen.) P. ii, 55
 Fulgidi (gen.) C. i, 9
 Fulgor P. ii, 362. x, 320. 1025. auri P. i, 88
 Fulgore P. xiv, 130. A. 280
 Fulgorem P. xi, 168
 Fulgura P. x, 328
 Fulgurans C. vi, 87
 Fulgurat argenteo ex solido P. xi, 181 splendore lucis cæcitas v, 270
 Fulgure C. v, 43
 Fuligine S. ii, 978
 Fuliginosi lares P. x, 261
 Fuligo P. v, 198 fuscatur P. x, 1117
 Fulmen C. vii, 84. P. x, 277. xiii, 93. A. 320. Ps. 584 crucis C. xi, 113
 Fulmina verbi Christi A. 403
 Fulmine P. v, 192. A. 490. S. i, 650
 Fulmineos II. 500
 Fulminis P. xiv, 46
 Fulta (sing. nom.) Ps. 181
 Fultes jure posteritatis S. i, 563
 Fultum A. 522
 Fultus togam sericam P. x, 1015
 Fulva (sing.) Ps. 526 luce C. ix, 76 (plur.) S. ii, 837 monilia P. iii, 22
 Fulvis P. xii, 51. Ps. 470
 Fulvo II. 634. S. i, 227
 Fulvum S. ii, 752
 Fumans S. ii, 722
 Fumant D. 115
 Fumantes S. ii, 348 aras A. 190
 Fumantibus H. 860
 Fumarat Ps. 808
 Fumare P. ii, 70
 Fumat D. 37
 Fument S. ii, 296
 Fumeo fomite S. i. pr. 25
 Fumet P. x, 187
 Fumidi roris P. v, 231
 Fumido barathro C. xi, 39
 Fumidus P. x, 847
 Fumificas S. ii, 1009 faces livoris P. xiv, 108
 Fumificis facibus P. iii, 118
 Fumo P. v, 28. A. 146. II. 131. Ps. 45. S. i, 8. ii, 832
 Fumosa numina C. xii, 197
 Fumosos lapides II. 405
 Fumum C. vii, 138
 Fumus S. i, 421
 Funale textum P. v, 469
 Funalis Ps. 866
 Functæ (plur.) P. iv, 52
 Functis S. i, 157
 Functum P. x, 997. 1081
 Funda (abl.) D. 76
 Fundali stridore Ps. 293
 Fundamenta S. ii, 250
 Fundamine Ps. 825
 Fundamus A. 837
 Fundaret P. x, 413. S. ii, 968
 Fundata (sing. nom.) Ps. 813
 Fundator C. xi, 27
 Fundatur Ps. 809
 Fundatus S. ii, 451
 Fundavit C. xii, 179
 Fundens H. pr. 54
 Fundere H. 98. 194 Actum P. ii, 26 sanguinem C. v, 71
 Fundis (subst.: a fundus) P. ii, 75. II. 433
 Fundit C. iii, 51. v, 116. P. ii, 536. x, 1030. A. 919. Ps. 327. S. i, 635. ii, 219 Deum in duos Deos. H. pr. 60 latitescit C. v, 91
 Funditur P. xii, 57 sanguis S. i, 396
 Funditus P. x, 49
 Fundo (subst.) P. v, 483. xiii, 85. Ps. 655. S. i, 296. ii. pr. 9 ab imo C. ix, 38
 Fundo (verb.) lacrymas P. ix, 99
 Fundum noctis Ps. 93
 Fune C. vii, 107. P. x, 1108
 Funebria D. 133
 Funebris S. i, 384
 Funem H. 368
 Funera C. x, 67. xii, 135. Ps. 480. 536. 793. S. i, 394. ii, 169. 568 rerum H. 738
 Funerabat natum supremis fletibus C. ix, 44
 Funere P. x, 689. xiv, 73. II. 375. 621. S. ii, 667
 Funereo C. iii, 202
 Funereos H. 148
 Funereus A. 755
 Funeris C. x, 48. P. v, 196. 390. x, 543. 1082
 Funerum P. x, 756
 Fungar P. ii, 127
 Fungitur II. pr. 5
 Fungibus C. v, 141
 Funis P. xi, 97. H. 359
 Fur C. ii, 17. P. ii, 296. A. pr. ii, 45. 403. S. ii, 1061
 Furandi S. i, 86
 Furata (sing. nom.) C. xii, 152
 Furca (abl.) P. x, 851
 Furcifer P. ii, 317
 Furebat P. ii, 166
 Furem P. x, 194
 Furendo Ps. 160
 Furens C. xii, 110. P. i, 100. v, 130. x, 547. xi, 63. H. 413. S. ii, 599
 Furente C. vi, 103

Furēnti P. x, 111
 Furēntis Ps. 130
 Furere P. x, 1063
 Fures S. i, 88
 Furi S. ii, 1060
 Furiæ (gen.) Ps. 46
 Furiālia arma Ps. 551
 Furiālibus S. i, 133 dictis Ps. 510
 Furiarum Ps. 96
 Furiās P. iii, 96. Ps. 158 ibat iudex in
 P. xi, 60
 Furiāta lues P. iii, 26
 Furiis C. xi, 92. Ps. 10. S. i, 368. ii,
 863
 Furiis (subst.) S. ii, 788
 Furit P. ii, 252 in latera flamma P. iii,
 150
 Furor P. iii, 66. iv, 85. vi, 49. 63. x,
 376. 583. 679. xi, 5. 112. xiv, 63. A.
 980. H. 157. Ps. 351
 Furore C. iv, 80. P. v, 468. x, 25. 175
 Furorem P. xii, 23. xiii, 26. S. i, 475
 Furores A. 141. H. pr. 58. Ps. 63. 697.
 S. i, 628
 Furori P. xiii, 89. A. 552. Ps. 561
 Furoribus C. ix, 53. S. i. pr. 63
 Furoris C. xi, 115. P. v, 162. x, 395.
 967. H. 361
 Furta P. x, 183 foveæ Ps. 269
 Furti H. 225. D. 27
 Furtim C. ix, 40. xii, 107. P. x, 208.
 Ps. 258
 Furtis Ps. 460
 Furtiva (sing. nom.) Ps. 797
 Furtivo S. i, 171
 Furtivus S. i, 160
 Furtum C. ii, 20. H. 398
 Furva culpa C. i, 75
 Furvo Averno H. 827
 Fusa humeris coma A. 146 vox multis
 rictibus P. x, 567
 Fusæ (gen.) H. 584
 Fusam II. 636
 Fusca (sing. nom.) H. 86
 Fuscā fuligo P. x, 1117
 Fuscata (sing. nom.) S. ii, 754
 Fuscis C. ii, 59
 Fuscum cogitat C. ii, 14
 Fusi (plur.) Ps. 411
 Fusile numen C. iv, 40
 Fusilis massa P. x, 284
 Fusiis S. ii, 454
 Fuso P. xiii, 64
 Fusos (subst.) P. x, 239
 Fusum (adj.) 874. D. 130
 Fusus (adj.) C. ix, 25. P. ii, 346. S. i,
 380
 Futile A. 248 frendens H. 561
 Futilis P. pr. 17

Futura (plur.) C. vi, 44. ix, 12. P. xiii,
 41. S. ii, 993
 Futuræ (plur.) P. x, 94
 Futuram C. vi, 67. P. x, 544
 Futuras P. vi, 137
 Futuri (gen.) C. vi, 83. P. iv, 91. ix,
 104. H. 841
 Futuris H. pr. 25. 911. S. i, 24. ii, 127.
 906
 Futurum P. ii, 473. xii, 25. A. 627 ut
 P. x, 853
 Futurus P. x, 1137

G.

Gabino cinctu P. x, 1015
 Gabriel P. ii, 454. D. 98
 Gadibus S. i, 226
 Gætulus S. ii, 808
 Galaulas S. ii, 808
 Galeam Ps. 470. S. ii, 662
 Galeato Ps. 117
 Galerio P. vii, 6
 Galerius P. x, 31
 Galilæi (plur.) D. 126
 Galli (gen.) C. i, 63
 Galliēni Cæsaris P. vi, 41. 45
 Gallienus P. xiii, 35
 Gallinæ S. ii, 1007
 Gallinam A. 205
 Gallo C. i, 39
 Gallo S. ii, 522
 Gallorum S. ii, 120
 Gallos P. xiii, 103
 Gallum A. 205
 Gallus C. i, 51. 67. P. x, 197
 Ganearum Ps. 343
 Ganeonis H. 323
 Gangis S. ii, 606
 Ganymedem S. i, 274
 Garamas S. ii, 808
 Garrula (sing.) A. 297 (plur.) ora A.
 595
 Garruli (gen.) P. x, 1104
 Garrulorum verborum P. x, 747
 Gaudemus S. ii, 314
 Gaudens Ps. pr. 49 humus C. xi, 10
 Gaudēt H. 290
 Gaudere Ps. 642
 Gaudet P. iii, 90. v, 131. 340. vi, 18.
 Ps. 476. S. ii, 224
 Gaudete C. xii, 201
 Gaudia C. v, 137. xi, 57. P. ii, 563. iii,
 104. xi, 211. xii, 1. A. 600. H. 133.
 376. Ps. 377. 453. 696. 901. S. i,
 239. ii, 164. 907. 1015. D. 12 so-
 bolis D. 15
 Gaudiis C. vii, 190

- Gaudio P. ii, 133. v, 211. 563 frons
 renidet x, 712
 Gaudium C. i, 93. P. i, 120. xiv, 107
 Gaza (nom.) Ps. pr. 24
 Gehennæ (gen.) P. i, 111. II. 127. 960
 (dat.) Ps. 496
 Gehennam C. xi, 112 imam C. vi, 111
 Gelida (abl.) C. v, 98
 Gelidi (gen.) P. xi, 43. S. ii, 977
 Gelido S. ii, 1084 sub axe P. iii, 179
 Gelidum A. 841. II. 327. Ps. 238
 Gelidus sopor C. x, 60
 Geloni A. 430
 Gelu S. i. pr. 68
 Gemenda (plur.) P. x, 464
 Gemelli (plur.) P. iv, 26
 Gemellis C. ix, 58. P. x, 684
 Gemello P. xiv, 127 numero H. 96
 Gemellos S. ii, 395. D. 145
 Gemens P. v, 327. xiv, 64. S. i, 472
 Gementem C. x, 111. P. v, 423
 Gemina (sing. abl.) A. 1057 (plur.) II.
 287
 Geminas (adj.) H. 314
 Geminatum H. 66
 Gemini (sing.) S. i, 410 (plur.) P. iii,
 131. S. i, 27
 Geminis C. v, 146. vi, 59. P. vi, 3. H.
 v, 94. S. i, 222. ii, 425. 851
 Gemino (adj.) C. iii, 67. iv, 34. A. 497.
 S. i, 95
 Geminos H. 790
 Geminos (sidus) A. 623
 Geminum P. iv, 42. H. 50
 Geminus P. xi, 219
 Gemit P. ii, 79. A. 720. H. 599
 Gemitum dare C. x, 66 dedit Ps. 797
 Gemitus (sing.) Ps. 800 (plur.) II. 839
 pœnarum A. 416
 Gemma (nom.) P. x, 512. Ps. 836 (abl.)
 C. vii, 149
 Gemmæ (dat.) P. iv, 25
 Gemmantem Ps. 62
 Gemmanti S. i, 487
 Gemmantia H. 229
 Gemmantis S. i, 127
 Gemmarum Ps. 334. 851
 Gemmas C. vii, 158. P. ii, 297. 299.
 Ps. 442. 473. 867. 911. S. i, 420.
 635
 Gemmata (sing.) S. i, 465 (plur.) ferro
 hastilia A. 497
 Gemmato S. ii, 837
 Gemmis P. ii, 306. 558. iv, 21. x, 764
 Gemuisse Ps. 120
 Genarum P. x, 1125
 Genas P. vi, 82. x, 558. 1036. A. 762
 Genealogus A. 315
 Genera (subst.) P. x, 675
 Generatio A. 791. 924. II. 42
 Generaverit A. 269
 Generi S. i, 35
 Generis C. x, 29. P. iii, 107. A. 185.
 214. II. 33. 49. 185. 352. 562. 567.
 Ps. 545. S. i. pr. 80. 555. ii, 224.
 822
 Generosa (sing.) C. iii, 31. P. iii, 51.
 iv, 194. x, 125. 742. Ps. 542. 799.
 S. ii, 654 (plur.) C. x, 21. 128. P.
 iii, 85. S. i, 141
 Generosæ (sing.) S. i, 176
 Generosi (sing.) A. 28
 Generosior S. i, 19
 Generosus A. 257. S. i, 553
 Genesi (voc.) P. iv, 36
 Genesis S. ii, 409
 Geniale fulcrum S. i, 256 jus tori P. xiii,
 24
 Genialia S. ii, 615
 Genialibus C. iii, 144
 Genialis hyems P. iii, 203 honor 105
 Genibus Ps. 596
 Genio S. ii, 370. 385
 Geniorum S. ii, 447
 Genios S. ii, 446
 Genis P. ix, 49
 Genita est A. pr. i, 2
 Genitale H. 590
 Genitali C. x, 167
 Genitalia P. x, 1066
 Genitalis H. 574
 Genitas H. 620
 Geniti (sing.) S. i, 260
 Genitor P. xiii, 55. A. 74. 181. 247.
 258. 269. 286. II. 48. S. i, 233. 478.
 ii, 967 Deus A. 119
 Genitore C. iii, 4. H. 38. S. ii, 22
 Genitoris H. 379. Ps. 807. S. i, 585.
 ii, 1117 Dei C. viii, 58
 Genitos H. 628. S. ii, 8
 Genitrice S. ii, 735
 Genitricem H. 594. Ps. 384
 Genitrix P. iv, 22. D. 107
 Genitum C. v, 157. H. 171
 Genitur A. 269
 Genitus A. 254. H. 44. S. i, 53. 87
 Deus A. 895 non A. 892
 Genium S. ii, 74. 443. 444
 Genius S. i, 447. ii, 372. 374. 392. 428
 347. 397. 550. H. 421. S. i. pr. 6.
 83. ii, 298. 576. 714. D. 89 pagana
 C. xi, 87
 Gente H. 364. 947 vitiorum Ps. 663
 Gentem A. 1011. Ps. 207. S. ii, 338
 Gentis P. iv, 47. S. ii, 591. 601. 900.
 D. 188
 Gentis S. i, 48. ii, 89. 511 togatæ S. i, 35

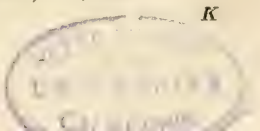
- Gentibus C. iii, 61. xi, 100. P. iv, 11.
 x, 268. A. 506. Ps. pr. 9. S. i. pr.
 61. 456. ii, 497. 617
 Gentile H. 454 vulgus P. x, 464
 Gentiles H. 106
 Gentilia S. i, 197. 449
 Gentilibus S. i, 575 vitii S. i, 1
 Gentilis S. ii, 57 stupor P. vii, 78
 Gentilitas P. i, 94. x, 1086
 Gentilitatis P. xiv, 111
 Gentilium P. x, 371
 Gentis C. vii, 176. H. 459. 779. Ps.
 502. S. i, 124. 561. ii, 271
 Gentium C. pr. 40. xi, 42. xii, 41. 201.
 P. ii, 11. 421. v, 15. xii, 24. S. i.
 pr. 1 vocator P. ii, 461
 Genu C. ii, 51. P. ii, 149
 Genua P. xi, 140. A. 457
 Genuisse D. 108
 Genuit A. 283. H. 42. 155. 564. 566.
 625. D. 103
 Genus C. v, 12. xi, 16. xii, 186. P. i,
 25. ii, 426. iii, 72. iv, 66. ix, 33. x,
 140. 342. 373. 706. 854. 964. 1072.
 A. 364. 486. 912. 983. 991. H. 54.
 407. 556. 614. Ps. 158. 546. 707. S.
 ii, 324. 340. 483. 882. 1113 com-
 menti P. vi, 38 grande virtutis C. vii,
 211 hominum P. xii, 6. Ps. 493 hu-
 manum P. v, 46 leti insolitum P. xi,
 83 linguae P. xiii, 11
 Gerasenos A. 414
 Gerat C. ii, 38
 Gerebant P. i, 35. Ps. 499
 Gerebat C. iv, 66. P. x, 827. S. i, 255
 bellum S. ii, 515
 Gerens P. vii, 24. ix, 11. H. 423. S. i.
 pr. 30 hominem C. iii, 139
 Gerentes Dei formam P. i, 59
 Gerenti Ps. 420
 Gereret S. ii, 143
 Gergeseorum II. 414
 Geri P. x, 828
 Gerimus Ps. 767. S. ii, 992
 Geris A. 369
 Gerit A. 776. 1082. H. 403. D. 163
 bella H. 409
 Germana (sing. nom.) A. 828 (plur.)
 H. pr. 16
 Germanam Ps. 802
 Germanitas H. pr. 41
 Germanus Ps. 471
 Germen C. viii, 43. Ps. 384. S. ii,
 1025. 1040 ab æthere traxit C. x, 24
 Germina C. xii, 46. P. x, 334. A. 68.
 H. 229. Ps. 885
 Germinat A. 565. S. ii, 979
 Germine C. ix, 17. P. iii, 1. A. 182.

Dolph. et Var. Clas.

Ind. Prud.

K

418. 1002. S. ii, 200
 Germinis C. vii, 139 masculini P. x,
 1069
 Gerunda (nom.) P. iv, 30
 Gerunt C. iii, 66. P. ii, 228
 Gessere certamen pueri P. x, 753
 Gesserunt S. i, 279
 Gesta (sub. plur.) C. ix, 2. P. iii, 174.
 x, 1111
 Gestabit P. iv, 31
 Gestamen Ps. 884 corporis humani A. 4
 Gestamine Ps. 614
 Gestans P. iv, 7
 Gestanti P. x, 606
 Gestare P. vi, 135. A. pr. i, 8. S. i, 141
 Gestarum H. 724
 Gestas (verb.) P. ii, 556
 Gestat C. viii, 38. ix, 69. P. v, 22
 Gestator P. x, 149 corporis A. 933
 Gestent S. ii, 301
 Gestet C. x, 40. P. x, 520. A. 775
 Gestiens P. ii, 136
 Gestire S. i, 546
 Gestit P. xi, 210. Ps. 782
 Gestum est A. 1018
 Getæ A. 430
 Geticos S. ii, 729
 Geticus S. ii, 695
 Gigantas H. 500
 Giganteis lacertis H. 147
 Gigantes P. x, 84
 Gignenda ad sæcula A. pr. i, 6
 Gignendi (ger.) S. ii, 204
 Gignendo A. 253. 277
 Gignens H. 43. S. i, 56
 Gignentium H. 572
 Gignere C. xii, 80. A. 260. H. 174.
 Ps. pr. 11. S. ii, 224
 Gignimus H. 563
 Gignit S. ii, 132. 821
 Gignitur S. ii, 1001
 Gignunt P. ii, 190. S. i, 297
 Glacialis hyems P. iii, 176
 Glacie A. 428. S. i. pr. 23. ii, 982
 Glaciem C. pr. 27
 Glacies P. iii, 204. S. ii, 977
 Gladiator P. vi, 65. S. i, 380
 Gladi (gen.) P. vii, 11. xii, 9. xiv, 78.
 H. 152
 Gladiis P. viii, 18. Ps. 251 se accin-
 gunt C. v, 50
 Gladio P. iii, 116. xiii, 47. 94. Ps. 50
 Gladium Ps. 99. 105. 279. S. ii, 466
 Gladius C. vi, 86. P. iv, 134. x, 823.
 Ps. 637
 Glandes S. ii, 945
 Glandibus S. ii, 284
 Glarea (nom.) S. ii, 1043

- Glaucia vada* A. 664
Glaucos speculamine A. 20 tegmine A. 628
Glaucoma H. 90
Glaucomate H. 85
Glaucos amictus C. vii, 148
Gleba (nom.) A. 765. H. 480
Glebam A. 1030
Glebas S. ii, 932
Glebis H. 218
Gliscat H. 563
Globi (plur.) C. xii, 30
Globis S. ii, 507
Globo solis et lunæ C. ix, 15
Globos P. x, 327. Ps. 662 legionum Ps. 172
Globum P. xiii, 85
Globus solis P. x, 537
Glomerans C. iii, 134
Glomerat H. 8
Gloria (nom.) C. ii, 41. v, 158. P. i, 93. ii, 9. v, 554. vii, 19. 577. ix, 94. x, 768. 1097. xiv, 9. 124. A. 286. 535. 961. 1055. H. 386. 695. Ps. 382. 524. 750. S. i, 280. 544. ii, 256. 510. 565. 583. 755. 771 (abl.) C. i, 90
Gloriæ (gen.) C. xii, 4. 151. P. ii, 30. 201. v, 213. 399. 575. x, 81. 468. 529. 724. 779. Ps. pr. 18 (dat.) P. ix, 30
Gloriam C. ix, 105. P. iv, 99. x, 418. 474. 544. 569. xii, 14. xiii, 66 oris corusci P. ii, 370
Gloriatur P. xiii, 97
Glorificent H. 967
Gloriosa (abl.) P. x, 65
Gluten H. 812
Glutifans carnem sermone (Deus) C. xi, 52
Glutinat usum carnis Ps. 79
Glutine C. iii, 43. A. 1026. S. i, 437
Glutino cutis tegi C. ix, 102
Gnara futuri majestas H. 841
Goliæ H. 785
Goliam Ps. 291. D. 76
Gomorræ Ps. pr. 17
Gomorræas H. 843
Gomorreorum P. v, 194
Gorgonæ (gen.) P. x, 278
Grabato P. v, 207
Grabatum tolle A. 968
Graciles recessus P. xi, 221
Gracili C. v, 117
Graia (sing. abl.) S. ii, 221 (plur.) D. 84
Graius S. i, 103. ii, 971
Gradatim C. xi, 11. S. ii, 280
Gradibus P. xi, 155. 225. A. 229. 536. 998. Ps. 823. S. i, 583. ii, 435. 948. D. 95
Gradiens Ps. 173. S. ii, pr. 65
Gradiente P. v, 476. A. 756
Gradientibus S. i, 622
Gradimur S. ii, 906
Gradiuntur S. ii, 809
Gradivum S. i, 166
Gradu C. pr. 19. iii, 199. P. ii, 39. iii, 61. v, 210. x, 120. A. pr. ii, 37. Ps. 575. S. ii, pr. 37
Gradum P. ii, 148. iii, 23. x, 953. xiv, 61. H. 775 fige A. 110
Gradius (sing.) est coronæ carcer P. vi, 25 (plur.) xiv, 100. A. 1007. S. i, 199
Græcia (nom.) C. ii, 202. A. 384
Græciæ P. x, 267
Græcos S. i, 562
Gramen S. ii, 812
Gramina C. vii, 168
Gramine C. iii, 155. Ps. 209. 862
Gramineo P. xi, 243. Ps. 40
Grana H. 810. S. ii, 1031
Granaria S. ii, 942
Grandævis S. ii, 416
Grande H. 81. Ps. 69. S. ii, 90. 842 crimen S. ii, 647 genus virtutis C. vii, 211 loqui Ps. 285 tumens H. 169
Grandescere A. 728
Giandi S. ii, 868
Grandia A. 721. 734
Grandine C. v, 98. P. iv, 88. x, 121 densa potestatis mundanæ A. 362
Grandior A. pr. 9. S. i, 325 usus laboris C. viii, 60
Grassantia Ps. 468
Grassarier longo usu H. 650
Grata (plur.) P. x, 784
Gratemur S. ii, 410
Grates magnas tibi debeo P. x, 562 reddimus C. iv, 75 æternas tibi Ps. 889 meritis agit Deo P. xiii, 95
Gratetur humus C. xi, 10
Gratia (nom.) A. 880. S. ii, 905
Gratiam C. xi, 5. P. ii, 442 ciborum C. vii, 188
Gravati (plur.) P. v, 567
Gravato S. i, 439
Gravatus P. x, 595 artubus caducis C. vii, 177 humeros C. viii, 38
Gravavit C. i, 87
Grave P. vii, 89. xiii, 45. D. 82 caput C. x, 26
Gravem C. iv, 62. S. ii, 652 barbam P. x, 1044 ventrem H. 325
Graventur H. 909
Graves Ps. pr. 27. 1
Gravet C. iii, 175. P. vi, 78

- Gravi C. xii, 162. P. x, 191. A. 336.
 H. 412. 530. Ps. 109. S. ii, 219. 560
 Gravibus P. i, 72. Ps. 579
 Gravidæ (sing.) S. i, 256
 Gravidis A. 740. H. 271. 382. Ps. 866.
 S. ii, 935
 Gravidō A. 905
 Gravidos Ps. 460
 Gravidum S. i. pr. 53
 Gravis C. iii, 79. P. pr. 18. A. 578. H.
 124. S. ii, 645 numine C. iii, 142
 pœna P. iii, 125
 Gravium H. 918
 Gregalis plebs P. v, 391
 Grege C. iii, 157. P. ix, 21. xi, 93. xiii,
 67. A. 292
 Gregem P. x, 106. xi, 242
 Greges C. iii, 47. vii, 166. P. vii, 32.
 x, 1136. Ps. pr. 31. D. 141
 Gregi C. viii, 33
 Gregibus S. ii, 732
 Gregis C. ix, 56. P. vi, 47. ix, 32. x,
 194. D. 74
 Gregum P. x, 1057
 Gremio C. iii, 25. x, 126. 153. P. iv,
 43. xi, 138. H. 854. Ps. 454. S. i,
 68. 273. ii, 725
 Gremium P. x, 784. xi, 229. A. 232.
 610. 618. S. i, 78. ii, 675. D. 135
 Gressibus C. ii, 95. P. vi, 81. xiv, 75.
 A. pr. ii, 39. 665. H. 814. 887. S. i,
 593. ii, 362
 Gressu C. vii, 132. P. v, 71. xi, 133.
 xii, 59. Ps. 319
 Gressum P. ii, 152. A. 670. H. 737.
 Ps. 276. 635. S. ii, 852 tulerant C.
 v, 41
 Gressus (sing.) S. ii, 319 (plur.) D. 18
 Grex C. v, 150. xii, 130 Christianus P.
 x, 57 dolorum H. 604
 Grunnitibus A. 416
 Grunnitum P. x, 993
 Gubernans P. ii, 43
 Gubernant S. ii, 216
 Gubernanti S. i, 38
 Gubernat P. ix, 35. x, 307. H. 282. S.
 ii, 383
 Gubernator mundi polique C. vii, 202
 Gula (nom.) C. vii, 11. P. x, 810
 Gulam Ps. 424. 591. H. 323. 810
 Gurges P. vii, 15. A. 654 avaritiæ H.
 256
 Gurgite C. iii, 39. v, 76. P. iii, 190. vii,
 74. xiii, 84. H. 475. 827. Ps. 655.
 D. 57. 87
 Gurgitem C. viii, 47. xii, 122. D. 51
 Gurgitibus Ps. 521
 Gurgitis P. v, 480. x, 326. S. i. pr. 10.
 ii, 789 inferni i, 355 purpurei C. v, 59
 Gustarunt P. iv, 187
 Gustato Ps. 399
 Gustatu D. 49
 Gustatus (subst. sing.) Ps. 430
 Gustaverat S. i, 202
 Gustu C. iv, 89
 Gustus (sing.) C. iii, 179 (plur.) H.
 324
 Guttæ (plur.) P. ix, 58. II. 873
 Guttam P. x, 1130
 Guttas P. x, 1034
 Guttatim stillat lacrymis C. v, 22
 Guttis P. x, 708
 Guttur P. x, 902. H. 592. Ps. 425
 Guttur C. vii, 122. Ps. 590. S. ii, 566
 Gutturis Ps. 34
 Gymnadis P. x, 190. S. ii, 516
 Gymnosophistas II. 404
 Gypso A. 458
 Gypsum S. i, 436
 Gyro S. i, 321

II.

- Habbacum C. iv, 59
 Habcant P. iv, 119
 Habebant H. 360. S. ii, 302
 Habebat A. 529. 979
 Habebis C. pr. 33
 Habebit P. iv, 35
 Habenda est P. v, 357
 Habendæ (sing.) A. 452
 Habendi Ps. 478 finis H. 256
 Habendum H. 307
 Habenis C. viii, 2. H. 437. Ps. 193. S.
 ii, 584
 Habens S. ii, 174
 Habentem A. 959
 Habentur P. ii, 484
 Habeo S. ii, 750
 Habere P. v, 248. Ps. 723. S. i, 310
 Haberet A. 257
 Haberi S. i, 402
 Habes P. ix, 95. x, 959
 Habet C. iii, 190. P. ii, 114. 117. 172.
 iii, 50. iv, 139. vii, 78. x, 951. xi,
 48. 123. xiii, 86. A. 228. 377. 425.
 796. 799. 810. 946. H. 25. 26. 363.
 888. Ps. 53. 157. S. i, 307. ii, 117.
 247. 317. 847. 974 finem non A. 526
 omnia luxus H. 299 templum et aras
 P. x, 292 (potest) S. ii, 794
 Habeto S. ii, 1122
 Habetur A. 109. S. i, 220 magnus ille
 Deus S. i, 87
 Habilem jugali toro P. xiv, 10
 Habilis thalamis S. ii, 1079
 Habitabile S. ii, 258
 Habitacula C. x, 40. P. xiv, 104
 Habitant S. ii, 783

- Habitare C. iii, 102. P. iv, 114. A. 889
 Habitasse S. ii, 299
 Habitat P. iv, 71. A. 637
 Habitatio II. 952
 Habitator P. xi, 207. Ps. 745. S. i, 59
 Habitavit C. x, 131. S. ii, 339
 Habitu A. 46. 789. II. 399. Ps. 194. S. ii, 262
 Habitus (subst.) Ps. 552. S. i, 205 naturæ H. 524
 Habitus (plur.) A. 904. Ps. 226. S. i, 416. ii, 313
 Habuere S. i, 193. ii, 355
 Habuit P. iii, 51. xiv, 61. A. 678. 1041. S. ii, 278. 415 persuasum S. i, 211
 Hactenus Ps. 230. 820. S. ii, 1
 Hadriani P. xii, 61. S. i, 274
 Hædorum P. x, 1136
 Hædum P. x, 1139
 Hærede Ps. pr. 49. 68
 Hæres C. xii, 82. A. 546. 1001. Ps. 805. S. i, 199. 555
 Hærens P. i, 92. x, 11. 964
 Hærentem S. i. pr. 29
 Hærentis A. 1031
 Hæret P. iv, 41. xi, 121. 212. A. 627
 Hæserat H. 852. Ps. 101. 164. D. 12
 Hæsit P. iv, 130. H. 741. Ps. 585. S. i, 173
 Halantis animæ S. ii, 215
 Halleluja dixit C. iv, 72
 Halitum P. v, 220. xiv, 59
 Halitus (sing.) C. iii, 91. ix, 48. xii, 124. P. vii, 86. Ps. 328 (plur.) S. i, pr. 77
 Hamis Ps. 675
 Hamo S. ii, 809
 Hammon A. 443
 Hammonis S. ii, 354
 Hannibalem S. ii, 686
 Harmonia (nom.) C. iii, 90
 Harmoniam vocis P. x, 976
 Haruspex A. 215
 Haruspice S. ii, 770. 891
 Hasta (nom.) S. ii, 712
 Hastæ (sing.) Ps. 873
 Hostile P. x, 29
 Hastilia A. 497. Ps. 136. S. ii, 1110
 Hastis S. i, 466. ii, 30
 Hauriant potum fontis C. vii, 169
 Hauriendo C. iv, 88
 Hauriens C. ix, 6
 Haurire illecebras Ps. 315 mysterium cæcis sensibus P. x, 590
 Haurit P. viii, 13. A. 99. Ps. 541 Deum corde S. ii, 632
 Hauritur C. vii, 115
 Hauriunt P. v, 520
 Hauserat Ps. 426
 Hauserit S. ii, 405
 Hausi P. x, 685
 Hausit P. i, 7. xi, 5. A. 1072. II. 216 doloris vulnus C. vii, 142 (illum) mors xi, 116
 Haustibus C. iv, 45
 Haustu A. 387. II. 611. Ps. 431. S. i, 126. ii, 786
 Haustum (subst.) lymphæ P. x, 718
 Haustum (part.) H. 591
 Haustus (subst. sing.) C. iii, 176 (plur.) P. x, 984. A. 682
 Hebdomadi A. 987
 Hebes Ps. 857. S. ii, 325 error S. ii, 2 intuitus A. 20 stupor II. 61
 Hebetat S. i, 421
 Hebetem S. ii, 103
 Hebetes (adj.) S. i, 55
 Hebræis P. ii, 383
 Hebræorum D. 89
 Hebræum C. v, 71
 Hebræus A. 379
 Hebrum S. ii, 494
 Hebrus A. 429
 Hecaten A. 460
 Hecatomben P. x, 1051
 Hectorici (gen.) S. ii, 343
 Hederas C. iii, 26
 Heliae P. v, 405
 Helim D. 55
 Hellesponto S. i, 111
 Hendecasyllabos P. vi, 162
 Herba (nom.) S. ii, 979 (abl.) II. 814
 Herbam C. xi, 72. A. pr. ii, 47
 Herbarum C. viii, 46. H. 231
 Herbas P. x, 334. xii, 10. S. ii, 944
 Herbida lux Ps. 863 (plur.) C. v, 121
 Herbis H. 291
 Herculeam H. 403
 Herculem P. x, 215
 Hercules P. x, 884
 Herçuleus S. i, 116
 Hercules P. x, 283. A. 457
 Hereses C. pr. 39
 Heresin H. 64
 Heresis Ps. 710. 725. D. 72
 Heri (sub. gen.) A. 40. 160
 Herile malum H. 216
 Herilem P. pr. 22
 Herilli P. vi, 124
 Heroas H. 284
 Herodem C. xii, 134
 Herodes D. 114
 Heros C. vi, 114. x, 70. P. vi, 149. x, 457 acris excellentiæ P. x, 52
 Heroum A. 236. Ps. 509. S. i, 191
 Hesperiae P. xiii, 104
 Hesperidum S. ii, 605
 Hesperos C. v, 148. P. x, 329

- Hiantem Ps. 650
 Hiantia P. x, 940
 Hiare C. iii, 169
 Hiatibus P. x, 1020
 Hiatus P. xi, 157. H. 519. S. ii, 930
 Hiatum Ps. 271. S. ii, 647
 Hiatus (plur.) H. 880
 Hibera (sing. nom.) P. i, 4
 Hiberam P. vi, 5
 Hiberi (sing.) A. 424
 Hiberis P. vi, 144. xiii, 104
 Hiberus P. i, 117. ii, 537
 Hieremias H. 451
 Hiericho Ps. 536. D. 61
 Hierusales Ps. 811
 Hilaram plebem H. 375
 Hilares (adj.) Ps. 611
 Hippocratica (sing. nom.) P. x, 498
 Hippolyti P. xi, 169
 Hippolyto P. xi, 181. 246
 Hippolytum P. xi, 19. 86
 Hippolytus P. xi, 87
 Hircinum sidus A. 621
 Hircosus Cynicus A. 201
 Hirsuta (sing.) P. x, 569 (plur.) peccata
 A. 60
 Hirsutas Ps. 117
 Hirsutos H. 134
 Hirta impolitis angulis (plur.) P. v,
 258
 Hirtæ sylvæ (sing.) C. viii, 35
 Hirti æquoris P. ix, 53
 Hirtis pellibus bestiarum C. vii, 62
 Hirtos amictus S. ii, 290
 Hirtus ager P. xi, 120
 Hispanos P. vi, 4
 Hispida fronte P. x, 1021 lanugine C.
 vii, 63
 Historia (nom.) H. 725
 Historiam P. ix, 19
 Historicus H. 341
 Hiulcis ictibus P. v, 113
 Hiulco mucrone P. x, 452
 Hiulcum bivium H. 790
 Holocausta (plur.) A. 537
 Holocaustis Ps. 784
 Holopherns Ps. 60
 Homerus S. ii, 46
 Homicidia S. ii, 1128
 Homine C. ii, 86. iii, 139. iv, 95. ix,
 103. x, 4. xi, 48. A. pr. i, 8. 305.
 437. 774. 779. 798. 963. 990. 1054.
 H. 117. 206. Ps. 217. S. i, 100. ii,
 165. 260. D. 108. 143 Christum 103
 Homines P. x, 384. 672. xiii, 106. H.
 82. 121. 661. 764. Ps. 624. S. i, 86.
 ii, 70. 285
 Homini C. iii, 84. x, 164. A. 37. 156.
 561. H. 193. 214. 532. Ps. 764. S.
 i, 336. ii, 207. 473. 798
 Hominis C. iii, 147. x, 127. P. x, 346.
 587. 823. xiii, 56. A. 13. 51. 97.
 171. 212. 417. 914. 940. 990. H. 666.
 689. Ps. 817. 877. S. i, 19. ii, 59.
 115. 316. 383. D. 83
 Hominum C. v, 96. P. iii, 181. ii, 14.
 176. xiii, 6. xiv, 109. A. 22. 486.
 732. 736. 1000. H. 251. 252. 254.
 Ps. i, 58. 514. S. i, 35. 300. 445.
 592. iii, 378. 458. 483. 623. 1124.
 D. 146
 Homo C. iii, 137. v, 9. xii, 83. P. x,
 541. 622. A. 25. 164. 263. 605.
 1034. H. xii, 151. 699. Ps. 385. S.
 i, 103. ii, 138. 185. 827
 Honestas (subst.) Ps. 243. S. ii, 1063
 Honestum H. 673. Ps. 552
 Honor C. x, 47. P. vi, 142 genialis P.
 iii, 105
 Honora arte A. 1037
 Honoratæ (sing.) P. xi, 236
 Honore C. iii, 9. xi, 56. P. iv, 56. xiii,
 39. A. 183. 326. 582. 641. H. 162.
 439. 686. Ps. pr. 18. 528. S. i, 52.
 143. 239. 265. ii, 118. 154. 890
 Honorem (subst.) C. xii, 200. Ps. pr.
 63 capitis C. viii, 24 in Christi C.
 xii, 200
 Honores (subst.) C. i, 94. H. 100. Ps.
 856. 889. S. i, 618. D. 107
 Honoribus S. i, 595
 Honoris P. iv, 180. v, 550 sitim æs-
 tuans P. ii, 250
 Honorum P. xiv, 161. S. ii, 434
 Honos C. v, 161. P. iii, 154. x, 131.
 H. 687. S. i, 152. ii, 1056
 Hora (nom.) C. ii, 37. iii, 89. vi, 10.
 viii, 9. P. vi, 55. xii, 28. A. 872.
 H. 944. S. ii, 73 (abl.) P. vi, 58
 Horas P. ii, 222
 Horis A. 613. Ps. 216. S. ii, 452. D.
 129
 Horrea S. ii, 943. 1059. 1060
 Horreant P. x, 277
 Horreis A. pr. ii, 53
 Horrendis P. xi, 54. H. 395
 Horrendum P. iv, 103 animis membris-
 que Goliath Ps. 291
 Horrendus P. v, 247
 Horrens C. vii, 64. viii, 44. H. 326. S.
 ii, 984
 Horrent H. 399
 Horrentem H. 145
 Horreo P. ii, 450
 Horrescit P. ii, 182
 Horrescunt H. 874
 Horret A. 1022. H. 521. S. i, 420
 Horretis P. x, 496

- Horribilis H. 450
 Horrida (sing. nom.) C. i, 27. P. iii, 49. H. 705. Ps. 725 (plur.) 902. D. 75
 Horridis C. i, 17
 Horridum C. v, 3
 Horridus visu P. x, 1043
 Horrificas A. 85
 Horrificis C. iii, 181. A. 625
 Horrifico Ps. 431. S. i, 225
 Horrificos S. i, 451
 Horror C. iv, 23. v, 42. P. i, 113. iv, 69. x, 961. A. 755 doloris P. x, 722
 Horrore P. ii, 391
 Horruisse C. ix, 81
 Horruit Ps. 584. S. i, 199
 Hortante P. x, 754
 Hortantem H. 717
 Hortatibus P. x, 54
 Hortator C. vii, 71
 Hortatu C. viii, 19. H. 713
 Hortis P. x, 264. S. ii, 865
 Hortorum S. i, 105
 Hortos H. 227. S. i, 112
 Horum C. vi, 117. x, 6. 223. 785. H. 167
 Hos P. ii, 573
 Hospes P. i, 6. ix, 17. 93. A. 30. H. 731. S. i, 226 ruris aridi C. vii, 27
 Hospita (sing.) C. v, 59. A. 829. D. 62 (plur.) C. x, 31
 Hospitæ (sing.) Ps. pr. 63
 Hospitalem larem P. x, 782
 Hospite S. i, 73. ii, 255 aratro Ps. 214
 Hospitis Ps. pr. 46
 Hospitium A. 890. H. 942. D. 13
 Hoste C. xii, 163. P. i, 100. xi, 25. Ps. 64. 388. S. i, 539
 Hostem P. i, 27. iv, 104. x, 423. 777. Ps. 37. 255. 280. 701. S. ii, 401. 745. D. 143 Christiani nominis P. v, 378
 Hostes S. i, 534
 Hosti H. 720. S. ii, 791. 1049
 Hostia (nom.) P. x, 770. A. 478. Ps. 785 (abl.) P. x, 289
 Hostiæ (sing.) P. x, 1024. H. pr. 31
 Hostiam C. ix, 88. P. xiv, 84. H. pr. 8
 Hostiarum P. i, 96. iv, 51
 Hostibus P. v, 513. x, 419. H. 488. Ps. 539. 632. S. ii, 15. D. 180
 Hostica (plur.) H. 446
 Hostici (sing.) Ps. pr. 34
 Hostico ferro P. i, 27
 Hostiis P. x, 361
 Hostile P. ii, 503. Ps. 30. 571
 Hostili Ps. 262. S. i, 654
 Hostilia S. ii, 349
 Hostilis Ps. 104 manus A. pr. ii, 14
 Hostis C. v, 61. vii, 191. 201. P. v, 250. vi, 32. xiii, 94. xiv, 61. A. pr. ii, 41. H. 406. 553. 555. Ps. pr. 23. 160. 168. 228. 310. 504. S. ii, 520. 691. D. 113
 Humana (sing.) C. ii, 111
 Humanæ mentis P. x, 313. A. pr. ii, 17 sortis C. vii, 214
 Humanas H. 11
 Humandas D. 154
 Humandi C. x, 75
 Humani (sing.) A. iv, 409. H. 372. 562. Ps. 72. S. ii, 98. 594
 Humanis A. 86. 864 oculis A. 19
 Humano S. ii, 625
 Humanos A. 260
 Humanum H. 388. S. ii, 324 genus C. i, 55. P. ii, 204. v, 46
 Humanus S. i, 396
 Humectam terram A. 676
 Humenti S. ii, 545 acie A. 21
 Humeris P. iii, 152. x, 875. Ps. 126. 186. 437. 577. S. i, 208 fusa coma A. 146
 Humeros C. viii, 38. P. xi, 139. H. 134. Ps. 23
 Humescere S. i, 204
 Humi C. vii, 43. P. ix, 5. xiii, 105. A. 633. 1029. H. 262. 819. Ps. 153
 Humidis P. x, 863
 Humidus H. 516
 Humilem Ps. 203. 255
 Humiles Ps. 290. S. i, 432
 Humili P. xii, 19
 Humilis Ps. 248. 267 mens Ps. 199
 Humo C. iii, 204. Ps. 202. S. ii, 126
 Humor C. viii, 63. P. iv, 132. H. 355. 753. Ps. 880. S. ii, 985. D. 175
 Humore A. 696. 766. H. pr. 52. 870
 Humum C. v, 103. P. i, 43. A. 695. Ps. 247. S. i, 376. ii, 263. 1106
 Humus C. iii, 38. v, 14. x, 11. xi, 10. P. iii, 195. v, 502. xi, 122. S. i, 297. ii, 132
 Hunnus S. ii, 807
 Hyacinthi Ps. 857
 Hyacinthis H. 268
 Hyalo P. xii, 53
 Hybernus S. i. pr. 8
 Hydri (gen.) H. 615
 Hydria (abl.) C. ix, 29
 Hydrina (plur.) P. x, 885
 Hydriis P. x, 275. H. 134
 Hydrius puer A. 622
 Hydrops P. ii, 239
 Hydrium S. i. pr. 43

Hyemem A. 663. S. i. pr. 45
 Hyemes C. pr. 26. P. iii, 12
 Hyems P. iii, 203
 Hylam S. i, 119
 Hymnis C. pr. 37. P. xii, 60. Ps. 649
 resultat martyrem P. ii, 517
 Hymnite P. i, 118
 Hymnorum C. v, 123
 Hymnos C. iv, 75
 Hymnum dixit P. x, 122. 838
 Hymnus P. vi, 151
 Hyrcanas A. 427

I.

I (imp.) C. xii, 99. P. xiv, 65. A. 381
 Jaccant P. xi, 11
 Jaceat C. vi, 150
 Jaceatis P. x, 152
 Jacebant C. x, 42. Ps. 686
 Jacebis Ps. 54
 Jacebit H. 945. D. 160
 Jacemus A. 336. 420
 Jacens C. vii, 155. H. 552. Ps. 317. S.
 i, 494
 Jacent A. 512. Ps. 448. S. ii, 501. 717.
 1033
 Jacentem P. x, 360. H. 791
 Jacenti P. xiv, 59. Ps. 417. D. 111
 Jacentia P. iii, 179
 Jacentis P. v, 260. Ps. 275. S. i, 282.
 ii, 1097
 Jaceo (jaceo) C. i, 28. vi, 36. P. xi,
 132
 Jacerent (jaceo) A. 738. Ps. 136
 Jaces Ps. 87
 Jacet P. ii, 431. v, 454. A. 513. 514.
 516. H. 818. Ps. 607. S. ii, 125.
 D. 170 æternum P. ii, 508
 Jaciant P. xi, 162
 Jacit C. iii, 89. v, 144. H. 316. 541.
 Ps. 326. S. i, 366 sputa in oculos
 tyranni P. iii, 128
 Jacob C. ii, 73. xii, 186. A. 31. H.
 453
 Jacta (plur.) C. x, 61. S. ii, 1031
 Jactans Ps. 295
 Jactant S. i, 165
 Jactantia (subst. abl.) C. vii, 86
 Jactantius H. 170. Ps. 181
 Jactat A. 343. S. ii, 11 se Roma S. i, 554
 Jactata (sing.) S. i. pr. 46
 Jactatæ (sing.) S. i, 117
 Jactatam S. ii. pr. 10
 Jactatas animas mille laboribus C. v, 111
 Jactet P. v, 96. Ps. 563
 Jactibus Ps. 136

Jacto (adj.) Ps. 825
 Jactu S. i, 656
 Jactura P. x, 526
 Jacturam ferre salutis Ps. 898
 Jacuisse P. iv, 138. A. 102
 Jacuit A. 528. S. i, 248
 Jaculis C. v, 51
 Jaculo Ps. 130
 Jaculorum Ps. 133
 Jaculum S. i, 652
 Janiculi S. ii, 949
 Janiculum P. xi, 45
 Janitor vinculorum P. v, 346
 Jano S. i, 237
 Janua (nom.) C. ix, 71. Ps. 833 leti
 Ps. 89
 Januam C. xii, 26. P. ii, 178
 Januas P. xiv, 81 æternitatis ii, 464
 Janum P. ii, 449
 Janus S. i, 233
 Iaspis Ps. 860
 Ibant C. v, 73. vii, 77. P. xi, 135
 Ibat P. v, 417. xiv, 52. Ps. 577 ad bel-
 lum Ps. 320 illis dux P. vi, 12 multis
 comitantibus P. xi, 27 in furias judex
 P. xi, 59
 Iberus S. ii, 604
 Ibi P. vi, 29
 Ibinus P. xii, 61
 Ibis P. x, 258
 Ibit obviam Christo P. iv, 14
 Ibitis P. viii, 17
 Ibo P. x, 196. xiv, 75. S. ii, 172
 Ictas verbere ludicro puellas P. x, 165
 Ictibus P. v, 113. x, 116. 972
 Ictu P. ix, 50. x, 26. 699. 842. xiv,
 89. Ps. 123. 672. S. i, 435
 Ictum (subst.) C. vi, 88. vii, 79. P. x,
 548 Ps. 419 pati sub ense persecu-
 toris P. i, 28 peregit P. 93
 Ictus (subst. plur.) C. vii, 117. P. x,
 122. S. ii, 1095
 Id C. pr. 30 ipsum P. ii, 428. A. 259
 Ida (abl.) S. i, 187
 Idalias S. ii, 523
 Idam S. ii, 521
 Idcirco A. pr. ii, 29. II. x, 67. 309.
 351. S. ii, 1011
 Ideæ matris P. x, 155
 Idibus P. xi, 232
 Idola P. ii, 484. iii, 74. Ps. 379. S.
 ii, 48 nigra i, 424
 Idoli P. v, 13. S. i. pr. 72. 569
 Idolii P. xi, 52
 Idolio A. 186
 Idolis C. pr. 41. P. ii, 7. xiv, 13 nigris
 P. i, 42
 Idolium S. i, 611. ii, 79
 Idololatrii H. 405

- Idolorum P. x, 101. 431. xiii, 94
 Jebusaica turmæ II. 417
 Jecoris P. iv, 137. S. ii, 1046
 Jecur C. iii, 180. ix, 48. P. ii, 255. iii,
 29. v, 116. x, 13. xi, 58. xiii, 81.
 xiv, 131. Ps. 238. S. ii, 630
 Jejuna (sing.) C. vii, 162 (plur.) mem-
 bra C. 17 saxa C. v, 89
 Jejunam S. ii, 923
 Jejunamus P. vi, 54
 Jejunans C. viii, 25
 Jejunaverit C. vii, 178
 Jejunia Ps. 244. 397. S. ii, 948
 Jejunii C. vii, 81
 Jejunis C. vii, 35. 146
 Jejunio C. vii, 189. 209
 Jejuniorum P. x, 359
 Jejunis S. ii, 1043
 Jeunos S. ii, 962
 Jericon H. 481
 Jessæa radice C. xii, 50
 Jesse D. 53
 Jesu P. vii, 56. A. 417. Ps. 777. D.
 142
 Jesum C. i, 81. A. 222. 502. 770. D.
 102
 Jesus C. vii, 178. xii, 173. A. 935.
 992. 1058. Ps. 764
 Ignara (sing.) Ps. 267 (plur.) fræni ani-
 malia P. xi, 90
 Ignaros S. i, 155
 Ignarum Ps. 532
 Ignavos P. x, 800
 Igne P. ii, 252. iv, 28. H. 88. 254. 925.
 S. i, 171. ii, 966
 Ignea (sing.) ira Ps. 161 vis C. v, 23
 (plur.) iii, 205. Ps. 46
 Igneas catastas P. i, 56
 Ignee fons animarum C. x, 1
 Ignei (sing.) P. xiv, 117 generis C.
 x, 29
 Igneis C. vii, 31
 Ignem C. v, 37. vii, 45. P. v, 187.
 vi, 81. 97. 110. x, 573. 917. xi, 67.
 xiii, 78. A. 281. 907. H. 908. S. ii,
 225. 1074
 Igneo sub axe C. v, 92
 Ignecolus C. iii, 186
 Ignes P. x, 576. 858. A. 131. 134. 413.
 625. H. 170. 735. S. ii, 912
 Igneum P. v, 229 axem C. ix, 80
 Igneus C. ii, 25. P. iii, 167 Deus D. 29
 Igni P. v, 207. vi, 159. H. 131. 586
 Ignibus C. v, 135. vii, 85. P. v, 184.
 vi, 2. 50. x, 814. 1085. A. 154. 319.
 H. 765. Ps. 776. S. i. pr. 18. 44. 89.
 D. 37. 64. 69
 Igniculis C. v, 12
 Igniculos S. i. pr. 67
 Igniferi (sing.) S. ii, 1027
 Ignis P. ii, 394. vi, 99. 116. x, 134.
 369. 481. 488. 865. xiv, 46. A. 57.
 74. 75. 85. 280. 479. 566. H. 876.
 963. S. i, 142. 304 æternus Deus P.
 ii, 393. A. 72 celestis P. i, 60 se-
 cundi nescias anus ii, 304
 Ignitis H. 270
 Ignitum ingenium H. 545
 Ignitus P. ii, 342. H. 729
 Igniverint P. x, 1078
 Ignobiles P. x, 161
 Ignorans A. 381. Ps. 570
 Ignorantia (sing. nom.) S. ii, 852
 Ignorata (plur.) S. ii, 489
 Ignora S. ii, 375
 Ignoscit P. v, 439
 Ignosco P. x, 301
 Ignota (sing. nom.) S. ii, 396 (abl.) P.
 iv, 98
 Ignotis Ps. 228
 Ignoto H. 474
 Ignotus Ps. pr. 44. S. ii, 693
 Illex C. xi, 74. Ps. 328. D. 13
 Ilia P. xi, 108. H. 603. Ps. 597. 633
 Iliacæ (sing.) S. i, 629
 Illice P. xiv, 16. S. ii, 6
 Ilignis S. ii, 284
 Illabens C. v, 98
 Illabere P. v, 565
 Illacrymasse P. x, 707
 Illæsam P. i, 109
 Illæsum S. ii, 122
 Illæsus S. i, 649
 Illam P. x, 1051. 1069
 Illapsa terris veritas P. vii, 55
 Illapsæ (plur.) C. iv, 87
 Illapsis C. iv, 39
 Illapsum D. 185
 Illapsurus A. 58
 Illapsus P. x, 1032. A. 103. Ps. 818
 Illaqueat C. iii, 41
 Illaqueata (plur.) A. 989
 Illas P. x, 1116. xi, 183
 Illatum P. x, 973
 Ille C. iii, 138. iv, 14. v, 51. 109. vii,
 71. 123. viii, 33. P. v, 305. ix, 61.
 xiii, 9
 Illecebras H. 315. Ps. 315. 430
 Illecebris A. 906. H. 594. 822. Ps. 588.
 S. ii, 748 genialibus C. iii, 144
 Illecebrosus S. ii, 144
 Illectam suadelis H. 716
 Illevit H. 808 oculos cæcos A. 675
 Ilii (dat.) P. ii, 361. x, 999
 Illicit C. iii, 112. S. ii, 858. 891
 Illiciunt H. 810
 Illicitur Ps. 123
 Illigaret P. ii, 432

- Illigata (plur.) P. i, 46
 Illigatæ (sing.) P. iv, 25
 Illinc P. v, 216. xiii, 106
 Illinis C. ix, 35
 Illinit A. 697
 Illis C. x, 55. xi, 112. P. ii, 388. x, 949. 1003. xii, 60. H. 875
 Illisa (sing. nom.) C. xii, 118
 Illisum Ps. 143
 Illita (sing.) cutis H. 276 (plur.) C. iii, 43. x, 80. S. i, 203 fuscis C. ii, 59
 Illitam ædem coloribus discriminatis P. x, 350
 Illitas P. i, 8
 Illiterata (sing.) P. x, 82
 Illitis P. xi, 123
 Illius P. i, 85. A. 534
 Illo C. i, 66. P. x, 903
 Illorum H. 157
 Illos P. v, 99
 Iloto A. 923
 Illuc H. 777. Ps. 192. S. i, 612
 Illud C. iii, 146. vii, 211. x, 163. P. v, 385. 553
 Illudant P. ix, 39. H. 292
 Illudens Ps. 564
 Illudet P. x, 869
 Illum C. ii, 41. iv, 40. vii, 219. P. v, 549. x, 112. Ps. 542
 Illumina C. ii, 68
 Illuminat C. ix, 76. A. 607. S. ii, 598
 Illuminatum P. ii, 373
 Illuminet S. i, 144
 Illusa vestis P. x, 512 (plur.) xiv, 105
 Illustrasse S. i, 554 per exitum fertur Catholicam fidem P. vii, 10
 Illustrat P. xi, 158
 Illustrata (sing.) Ps. 811. 831. S. i, 417
 Illustravit S. ii, 257
 Illustre C. xii, 37
 Illustrem (adj.) S. i, 574
 Illustres (adj.) P. ii, 521. S. i, 280 meritis S. i, 594
 Illustret C. i, 55
 Illustribus P. ii, 557
 Illuviem S. i. pr. 72
 Illuvies naturæ A. 925
 Illuxisse A. 613
 Illyricos P. vii, 7
 Ima (sing. abl.) A. 743 (plur.) P. x, 898. xi, 100. xiii, 82. Ps. 290 poli inferni A. 785
 Imæ rationis A. 226
 Imagine A. 48. H. 732. Ps. 572. S. i, 446. ii, 8
 Imagines C. ii, 85. P. x, 397
 Imaginibus Ps. 565
 Imaginis A. 150
 Imago P. ix, 10. A. 6. S. ii, 443 Christinos (sumus) A. 309 Deilumen A. 72 mendax C. vi, 46
 Imam C. vi, 111. P. v, 518
 Imbecilla (sing.) C. iv, 2. xi, 99
 Imbecilli (plur.) C. xii, 207
 Imbecillis A. pr. ii, 31
 Imbecillo P. x, 721
 Imbecillum vas appetendis gaudiis C. vii, 190
 Imbelles Ps. 237
 Imbelli P. x, 809
 Imbellis P. v, 420
 Imber C. ix, 113. P. x, 860. 1032. H. 730. S. ii, 800. 858 sanguinis P. xii, 10
 Imberbes P. x, 1074
 Imbibit P. x, 682
 Imbre C. iii, 79
 Imbrem C. v, 24 saxeum P. ii, 371
 Imbres P. x, 328. H. 861. Ps. 173
 Imbri lapidum D. 177
 Imbricibus S. i, 67
 Imbrifer Eurus A. 661
 Imbrifero C. v, 101
 Imbris S. ii, 781
 Imbuatur C. viii, 15
 Imbuens P. ix, 36
 Imbuere Ps. 252
 Imbuerit C. iii, 14
 Imbuit C. v, 130. P. xiii, 12. 103. H. 226. S. i, 86. ii, 21. 1021 alloquio A. 301
 Imbutos Ps. 377
 Imis H. 961. S. ii, 1062. 1099
 Imitando P. xi, 129
 Imitata (sing.) C. vi, 37. S. ii, 42
 Imitatio A. 800
 Imitatur C. iii, 133
 Immanem P. v, 412. x, 846
 Immanes Ps. 795. S. i. pr. 4. 459. ii, 191
 Immania A. 752
 Immanitas P. v, 434
 Immansueta (sing.) S. i. pr. 5
 Immemor C. iii, 160. x, 134. P. x, 738. xiv, 31. H. 210
 Immemores Ps. 627 cibi A. 909
 Immensa (sing.) H. 966. S. ii, 220. 484 (plur.) i. 41
 Immensam H. 70
 Immensas A. 140. Ps. 867
 Immensi (sing.) S. i, 320. ii, 526
 Immensum A. 14
 Immensus P. x, 856
 Immergat H. 951
 Immergitur profundo C. vii, 113
 Immerita (sing. abl.) H. 470

- Immersa (sing.) S. ii, 899
 Immerserant C. xi, 4
 Immersere S. i, 294
 Immersisse S. i, 94
 Immersum A. 746
 Immersus S. i, 473
 Imminebat P. vi, 34
 Imminens C. xii, 158. P. xiv, 86 istis
 negotiis præfectus P. x, 41
 Imminentis C. vii, 102. P. xii, 41
 Imminuat S. ii, 658
 Imminuti P. x, 883
 Immiscere H. 801
 Immissa (plur.) P. xi, 161
 Immitem H. 948
 Immitis P. x, 33
 Immittere S. i, 362
 Immodicæ (sing.) H. 467
 Immodicis C. iii, 174. H. 241
 Immodicos S. i, 4
 Immolanda (sing.) P. x, 1026
 Immolandam P. v, 364
 Immolandus P. x, 749
 Immolant H. pr. 6
 Immolari P. xiii, 64
 Immolarier P. x, 345
 Immolarit P. i, 95
 Immolat P. pr. 1
 Immolatam C. ix, 88
 Immolator H. pr. 49 nati C. xii, 48
 Immolatorum (adj.) C. xii, 130
 Immolatur P. x, 769. xii, 27
 Immolatus P. iv, 65
 Immoler P. x, 98
 Immorantem Ps. pr. 16
 Immorata est fletibus P. x, 832
 Immoratur P. x, 28
 Immorientis S. i, 63
 Immortale H. 836. S. ii, 756 bonum A.
 170
 Immortalem Ps. 364
 Immortalibus P. x, 607
 Immortalis P. x, 1119
 Immortalitas P. x, 602
 Immota (sing.) Ps. 110 (plur.) P. v, 72
 Immotas S. i, 352
 Immotus P. v, 233. x, 906
 Immundas D. 188
 Immundis Ps. 722. S. ii, 1033
 Immundo S. i, 70
 Immundos P. x, 649
 Immundum A. 565
 Immuncem H. 655 culpæ A. 899
 Immunes D. 164 ab omni turbine Ps.
 506
 Immunis S. ii, 728
 Imo (adj.) C. ix, 38. x, 123. P. v, 200.
 241. x, 525. xiii, 85. A. 345. Ps.
 655
 Imos P. v, 150. Ps. 634
 Impacati (sing.) Ps. 774
 Impacta (sing.) P. x, 703 (plur.) genis
 buxa ix, 49
 Impacto S. ii, 1110
 Impactum Ps. 677
 Impar P. v, 427. Ps. 549. 828. S. i,
 168 ad laudes Dei P. x, 565 prælio
 C. ii, 76
 Imparatis P. x, 20
 Imparem P. ii, 152
 Impassibilis est vis ardua A. 84
 Impasti (plur.) C. iv, 99
 Impatiens P. xiii, 68. H. 133. Ps. 191.
 S. i. pr. 76 Dei plebs P. ii, 368 moræ
 Ps. 116
 Impavidas C. iii, 158
 Impediat S. ii, 1042
 Impedire P. ix, 78
 Impedit P. i, 46. H. 908. Ps. 717
 Impeditis cornibus P. x, 1023
 Impeditos P. x, 15
 Impeditum Ps. pr. 25 onus corporis C.
 viii, 5
 Impeditus capillos turpi pulvere C. vii,
 160
 Impediunt C. iii, 45. H. 871
 Impellente S. ii, 787
 Impellit C. viii, 67. S. ii, 893
 Impendent S. i, 230
 Impenderat Ps. 133
 Impendere (Imp. pass.) P. x, 789
 Impendet ira C. vii, 134
 Impendisse Ps. 778
 Impendit P. ii, 20. S. ii, 1020
 Impenditur maxima cura sepulcris C. x,
 46
 Impenetrabile Ps. 365
 Impenetrabilis Ps. 516
 Impensus P. iv, 122
 Imperans C. xii, 34
 Imperat A. 140. 804
 Imperator P. x, 441. 444 spiritus C. vii,
 200
 Imperfectum H. 267
 Imperfectus A. 991
 Imperia P. xiv, 100
 Imperii P. ii, 8. S. i, 409. ii, 414. 619.
 708
 Imperiis A. 507. H. 682
 Imperio C. xii, 162. A. 446. 551. 653.
 H. 24. 530. 714. Ps. 210. S. i, 84.
 522. ii, 16. 587. 686
 Imperita (sing.) P. x, 80
 Imperitante A. 1033
 Imperitantem A. 815
 Imperitare H. 69
 Imperitas (verb.) S. i, 429
 Imperitasse S. ii, 420

- Imperitat C. iii, 162. S. i, 368
 Imperitus fuci P. x, 655
 Imperium C. iii, 124. P. iii, 100. ix, 81. xi, 92. A. 93. H. 464. S. i, 28. 150. 407. 543
 Imperterrita (sing.) Ps. 47
 Imperterritum P. x, 57
 Impertiam P. ii, 333
 Impertit S. i, 618
 Impertitus S. i, 152
 Impete magno A. 65
 Impetratum P. i, 15. ii, 566
 Impetu P. v, 403. vii, 68
 Impetus (sing.) P. xi, 113. S. i. pr. 43. 88. ii. pr. 63
 Impexa virgo C. vii, 153
 Impexis C. viii, 42
 Impia (sing. nom.) P. x, 688. 1064. Ps. 479. 566. S. i, 382. ii, 678. D. 155 (abl.) P. x, 1092. H. pr. 17 (plur.) C. iii, 135. 182. S. ii, 475
 Impiabis P. xiv, 36
 Impiæ (sing.) P. x, 822
 Impias P. i, 39
 Impiati sæculi P. x, 88
 Impiavit vitis inquinatum cor C. vi, 54
 Impie (voc.) P. x, 588
 Impietas S. i. pr. 56
 Impiger C. viii, 37. S. ii, 24
 Impiis P. x, 48. xiv, 12
 Impingat A. pr. ii, 34
 Impio C. v, 70. P. v, 371. x, 400
 Impiorum P. ii, 377. x, 713
 Impios C. v, 88
 Impium P. x, 1001
 Impius P. x, 556. xi, 5. S. ii, 783. D. 113
 Implacabilis P. x, 33. 867
 Impleas P. xiv, 131
 Impleat omnem spem Deus C. x, 138
 Implebant P. xi, 136 magno flatu classica Ps. 500
 Implebat artus summa potestas A. 645
 Implebit Ps. pr. 68
 Implendæ (sing.) P. x, 826
 Implent A. 60. 718
 Implentur D. 147 aures Prætoris miraculo P. v, 325
 Implere H. 98
 Impleri D. 128
 Implet C. v, 97. vi, 118. ix, 63. P. v, 470. x, 315. 614. xiii, 27. A. 73. 369. H. 580. Ps. 424. 636. S. i, 327. ii, 16. 943. D. 109 dicta jubentis P. x, 556 sedulo hoc munus v, 407
 Implete P. ii, 105
 Impletis sæclis S. i, 290
 Impletur H. 613
 Implevisse Ps. 459
 Implevit D. 100
 Implicabunt P. v, 200
 Implicans S. i. pr. 24
 Implicare C. iv, 90
 Implicat P. ii, 194. xiv, 97. A. 929. P. 415
 Implicavit P. xiii, 85
 Implicet Ps. 588
 Implicita (sing.) S. i, 408
 Implicitas H. 812. S. ii, 146. 591
 Implicitos S. i, 620
 Implicitus P. xi, 78 laqueis P. x, 203
 Imploranda (sing.) S. i, 6
 Implorata (plur.) H. 862
 Impolitis P. v, 258
 Imponat S. ii, 450
 Imponere P. xi, 69. S. ii, 866
 Imponis imperii jugum P. ii, 8
 Imponunt S. ii, 473
 Importuna (sing.) Ps. 378
 Importunus Ps. 259
 Impos mentis C. ix, 53. Ps. 584
 Imposita (sing. nom.) S. i, 311
 Impositæ (sing.) H. 688
 Impositam P. iii, 129
 Impositas P. xi, 128
 Impositis S. ii, 584
 Impositum P. iii, 212. A. 687
 Impositura (sing.) Ps. 576
 Impossibile A. 833
 Impotens C. v, 38
 Impotentem P. v, 430
 Impotentes P. v, 80
 Impotentis C. iv, 77
 Imprecabor P. x, 267
 Impressa (sing.) P. v, 230 (plur.) xi, 193
 Impressam S. i, 17
 Impressio P. x, 760
 Impressis A. 665. S. i, 209
 Impressit osculum P. x, 833
 Impresso A. 1027. S. ii, 1100
 Impressa pectoris Ps. 273
 Impriment P. xii, 15
 Imprimentur P. x, 1083
 Improba (sing.) A. 623. 908. H. 149. 316. Ps. 137. 508. S. ii, 368. 1001 (plur.) C. i, 73
 Improbam libidinem C. vii, 97
 Improbe (adj.) P. x, 1098. A. 980
 Improbe (adv.) P. v, 401
 Improbis C. iii, 127. P. v, 96. x, 91 H. 407
 Improvisa (sing.) H. 537
 Imprudens A. 355
 Impube P. ix, 26
 Impudicæ (sing.) P. x, 199
 Impulit H. 713
 Impulsu Ps. 265

- Impune C. ii, 18. vii, 116. xi, 43. xii, 136. P. ii, 317. 512. v, 103. ix, 39. Ps. 162. S. i, 479
- Impuratus P. x, 191
- Impuro II. 254
- Impuros S. ii, 172
- Impurum S. i, 475
- Imputans C. vii, 133
- Imputat S. ii, 1089
- Imputet P. v, 560
- Imum P. xii, 76. xiv, 78. A. 228
- Imus (verb.) S. ii, 89
- In (cum acc.) C. ii, 94. 108. iii, 69. iv, 101. v, 120. ix, 62 ævum C. vi, 96. ix, 62. P. v, 576 altum Ps. 183 auras istum crux tollat P. xi, 65 auxilium surgit H. 410 cineres resoluta flues P. iii, 120 furias excitus P. iii, 96 ibat P. xi, 60 iras ardescit A. 318 laudem Dei psallat C. ix, 23 luxum solvitur H. 283 modum P. ii, 381 fulminis xiv, 46 morem crucis vi, 107 nihilum S. ii, 131 os noctem H. 325 loquentis ictum vertat carnifex x, 549 pastum populis A. 707 prædam sumsit S. ii, 352 pretium sanguinis (ruere) P. iii, 39 rem gloriæ cur non vertit P. x, 529 ruinam solvere P. x, 50 signum crucis ascitur P. ii, 526 solidum coit natura tenuis et fluxa P. x, 948 spem hanc gloriæ non te procreavi P. x, 724 vota tollunt animos Ps. 307 usque vesperum C. vii, 68
- In (cum abl.) C. iii, 4. 17. 110. 155. iv, 27. v, 10. 93. 103. vii, 20. 41. 57. 131 armis venire P. x, 53
- Inaccessas A. 535
- Inadustis A. 131
- Inæstimabilis res P. x, 311
- Inæstuans S. i. pr. 58
- Inamabile Ps. 776
- Inane P. i, 17. A. 576. S. i, 313 resolutus in nihilum S. ii, 107
- Inanem S. ii, 510 mortem A. 944
- Inanis C. xi, 34. Ps. 582
- Inani P. x, 977. A. 956. Ps. 439. S. ii, 207
- Inania S. i, 497 mundi H. 69 pictæ vestis illusa P. xiv, 105
- Inanis P. v, 65. ix, 18. A. pr. ii, 49. S. ii, 119 a marsupio P. ii, 104
- Inaniter S. i. pr. 78. ii, 138
- Inaurati (sing.) S. i, 347
- Inauratum S. ii, 576
- Incaluisse Ps. 900
- Incantare S. i, 97
- Incapacem sacramenti P. x, 588 solvi posse P. x, 348
- Incassum S. i, 395
- Incautam S. i. pr. 22
- Incautas H. 143
- Incautis Ps. 682
- Incautum H. 209
- Incautus Ps. 488
- Incendat Ps. 846
- Incenderet H. 730
- Incendia P. vii, 12. A. 132. 751. H. 764. 964. Ps. 490. S. i, 531
- Incendio C. vii, 93
- Incendit P. xi, 113. H. 826 fidem colore Christi P. vi, 21
- Incensis S. ii, 352
- Incensus P. x, 108 furis S. ii, 863 mortis siti P. v, 356
- Incentiva H. 250
- Incentivum A. 929
- Incerare genua Dianæ iv, 457
- Incerat lapides idololatriæ religio H. 405
- Incerta (plur.) P. v, 442
- Incertis S. ii, 362
- Incerto A. pr. ii, 37
- Incertos P. xi, 132. Ps. 572
- Incertum A. 484
- Incessus (sing.) Ps. 362
- Incesta (sing. abl.) S. i, 60 (plur.) Ps. 519
- Incestabo S. ii, 173
- Incestæ (sing.) D. 135
- Incestant H. 312
- Incesto (adj.) S. i, 138
- Incestos Ps. 63
- Incestus (adj.) S. ii, 784
- Inchoamus C. ii, 55
- Inchoante P. vi, 114
- Inchoare C. viii, 70
- Inchoator mortis H. pr. 27
- Incidit P. ii, 350. Ps. 271. 533
- Incingere II. 270
- Incipe P. x, 252
- Inciperet II. 173
- Incipiens Ps. 83
- Incipit P. x, 76
- Incipiunt H. 596
- Incircumcisum Ps. 390
- Incircumscribit Dominus A. 863
- Incisas A. 329
- Incisis Ps. 661
- Incisos P. xi, 3
- Incita (adj. sing.) C. iii, 93
- Incitabat P. xiii, 38
- Incitans P. x, 776
- Incitat iram furor accensus P. xiv, 63
- Incitato gressu P. xii, 59
- Incitator P. x, 67
- Incitos P. v, 81
- Inclementius (adv.) P. x, 922
- Inclinante S. ii, 652
- Inclinare S. i, 558. ii, 513. 602

- Inclinata* (plur.) P. vi, 77
Inclinatis (adj.) Ps. 896
Inclinavit se ad orbis divitias S. ii, 263
Inclinet aurem prosperam P. v, 559
Includat P. iv, 94
Inclusa (plur.) Ps. 903
Inclusam Ps. 595
Inclytæ (sing.) P. xiv, 2
Inclytam C. ix, 105
Inclyte (voc.) P. v, 285. 537
Inclyti sanguinis C. v, 37
Inclytum C. vii, 35
Inclytus C. vi, 97. Ps. pr. 35. S. i, 9
Incola (nom.) P. xiv, 125. H. 943 *gehennæ* P. i, 111 *urbis* P. ii, 530
Incolæ (plur.) P. i, 8
Incolas (subst.) P. x, 243
Incolis (subst.) C. vii, 83
Incoluit S. ii, 339
Incolume C. iii, 180
Incolumem P. xiii, 69
Incolumes P. ii, 268
Incolumi Ps. 881. D. 63
Incolumis A. 574
Incomperta (sing. nom.) A. 570
Incompertos S. ii, 363
Incompositos S. ii, 625
Incomprensa (sing. nom.) A. 812
Inconcessa (plur.) A. 37
Inconditum ritum C. xii, 194
Inconditus clamor P. x, 994
Inconsulta (plur.) S. i, 243
Incorporatum C. xii, 80
Incorporeas S. ii, 58
Incorporeo flatu A. 867
Incorporeus S. ii, 190
Incorruptæ (sing.) A. 932
Incorrupto A. 1039
Incorruptus H. 357
Incrementa A. 730
Incremento A. 285
Increpans P. v, 118
Increpas C. ix, 37
Increpat A. 657. Ps. 116. 284. S. ii, pr. 37 *sic severis vocibus* P. x, 720
Increpata fraude C. vii, 195
Increpaverat C. vii, 132
Increpitans Ps. 428
Increpo H. 623
Incruentam linguam C. vii, 117
Incruente (adv.) P. x, 1094
non Incruento prælio P. ii, 16
Incruentum P. iv, 182
Incubat P. xiii, 4 *ingenio somnus* H. 59
Inculcant S. ii, 690
Inculpabile A. 947
Inculata (sing.) S. ii, 884 (plur.) P. ii, 180
Inculto A. 61
Incumbe membris P. x, 138
Incumbere S. ii, 459
Incurrant S. ii, 1028
Incurrit id A. pr. ii, 38
Incurso Ps. 504
Incurvum S. i, 49
Incussu silicis C. v, 7
Incutit catenas P. i, 107
Indage S. ii, 845
Indelebilis laudis P. x, 1132
Indeprensa (plur.) H. 141
Index P. x, 51 *vulneris cruor* Ps. 700
Indi (sing.) H. 635
Indicant P. ii, 567
Indices P. v, 193
Indicio S. ii, 952
Indicos P. x, 279
Indicium dederat P. iii, 16
Indidit C. xi, 51. H. 544 *animam* C. iii, 100
Indiga veri (sing.) S. ii, 509 (plur.) *membra* Ps. 628
Indigena C. iii, 32. P. iii, 193. xi, 206
Indigenæ pietatis S. ii, 341
Indigenas Ps. 754
Indigens victus C. iv, 54
Indigentes C. vii, 212
Indigenum Deum S. ii, 500
Indigi sanctitatis (plur.) P. pr. 9
Indigna (plur.) S. i, 501
Indignabitur P. x, 212
Indignante S. i, 71
Indignatio P. x, 965. S. i, 476
Indignis S. ii, 829
Indigno H. 384. 684
Indignum A. 1023. 1024. H. 937. S. i, 458
Indignus P. ii, 577. A. 742. S. ii, 118
Indis S. i, 122
Indiscreta forma (nom.) A. 256
Indiscretis H. 76
Inditum P. ii, 96
Inditur medullis Deus P. xiii, 14
Inditus H. 321
Indixit P. x, 8
Indocile C. iii, 111
Indocilem S. ii. pr. 60
Indociles H. 427
Indocilis S. i. pr. 87. 146. 648
Indocta (sing.) C. xi, 82 (plur.) Ps. 518
Indole H. 697. Ps. 895 *mortis* Ps. iii, 2
Indolem C. xii, 68. P. x, 667
Indoles P. ii, 493
Indomabilis P. v, 11
Indomiti (sing.) P. xiii, 89 (plur.) C. iv, 77
Indomitis C. iii, 61
Indomito P. xi, 94
Indomitorum S. i, 79

- Indomitos Ps. 132. 697
 Indomitum S. i, 109 tumet Ps. 296
 Indos S. ii, 928
 Induatur P. x, 1140
 Indubitata (sing.) Ps. 621
 Inducere H. 50. S. ii, 645
 Induci A. 48
 Induciarum P. ii, 126
 Induerat Ps. 26
 Induit C. vii, 148. ix, 17. xi, 45. A. 437. 935 non se forma hominis A. 13
 Indulgens doctor C. viii, 18
 Indulgentia (subst. nom.) P. viii, 5. A. 1036
 Indulgentiæ (sing.) C. vii, 91. P. v, 568. x, 715
 Indulgentissime (voc.) Ps. 888
 Indulsi S. ii, 136
 Indulsisse H. 1300
 Indultis H. 331
 Indumenta H. 296 carnis C. ix, 99 pedum P. vi, 86
 Induperator S. i, 147
 Indus H. 498
 Industriæ (gen.) C. vii, 67
 Induvias S. ii, 288
 Induviis Ps. 578
 Induxerit A. 15
 Induxit S. i, 180
 Ineffabili Ps. pr. 60
 Inenarrabili P. ii, 553. Ps. pr. 41
 Inemtas C. iv, 58
 Inepta (sing.) H. 262 (plur.) C. x, 113
 Ineptia (nom.) S. i, 146. ii, 57
 Ineptias P. x, 249
 Inepto H. 335
 Ineptus P. x, 298
 Inerme C. iii, 153
 Inermem P. v, 381
 Inermus Ps. 806
 Iners C. vi, 36. P. xiii, 67. Ps. 229. 235. 741
 Inertes S. ii, 512
 Inerti H. 58
 Inertis A. 1026
 Inertium P. x, 805
 Inescat H. 823
 Inescent H. 323
 Inesse H. 830
 Inest P. xi, 97. A. 549. 855. H. 28 numen ollis et porris P. x, 265
 Inevitabile S. ii, 463
 Inexplicitis A. 751
 Inexplicitis C. iii, 152
 Inexpugnabile H. 488
 Inexsuprabilem P. v, 170
 Inextricabilis P. ii, 339
 Infame P. x, 77. S. i, 610
 Infamem Ps. 534. S. i, 177
 Infames Deos P. i, 68
 Infami H. 160. 365
 Infamis S. i, 251. ii, 1127
 Infans C. vii, 58. xii, 101. 122. P. ix, 59. x, 671. 794. A. 591. S. ii, 859
 Infantem A. 591
 Infantes S. ii, 395
 Infantia (nom.) P. x, 659. A. 913. S. i, 201. ii, 318
 Infantiæ P. ix, 28
 Infantis P. x, 690. 824
 Infantissimo P. x, 3
 Infantium P. x, 662
 Infantum S. ii, 296. D. 113
 Infausta (sing. abl.) S. i, 380
 Infaustas S. ii, 568
 Infecit C. ii, 66. A. 912 vitii bona H. 156
 Infectam S. i, 580
 Infecto A. 766 pulvere P. xi, 142
 Infectum Ps. 100 vitii C. pr. 9
 Infectus H. 302
 Infelices S. ii, 998
 Infelicitibus P. x, 1090
 Infelix A. 332. 504. H. 930. Ps. 148. 229. S. i, 83. D. 156
 Infensus P. x, 366
 Inferant P. x, 84
 Inferat C. pr. 41. S. i. pr. 89
 Infercire crumenis lucrum Ps. 459
 Inferi (sub. plur.) C. ix, 70
 Inferias S. i, 387
 Inferis C. i, 68. P. xiv, 115
 Inferna (sing. abl.) D. 150 (plur.) A. 635
 Infernæ (sing.) S. ii, 903
 Infernalis H. 827. S. i, 388
 Inferni gurgitis S. i, 355 poli A. 785
 Infernis S. i, 444
 Inferos P. v, 248
 Inferre P. x, 502. 678 pœnam mortuo P. v, 386
 Inferret Ps. 182
 Infert S. ii. pr. 46 pedem Ps. 671 prælia validis viribus C. v, 62
 Infesta (sing. nom.) A. pr. ii, 28
 Infestas (adj.) S. ii, 506
 Infestis P. xi, 108. P. 20. S. i, 654
 Infestus P. v, 410
 Inficiabor S. ii, 174
 Inficiaris A. 128. S. i, 402
 Inficiatrix Ps. 630
 Inficior S. ii, 850
 Inficit C. x, 98. P. x, 1025 illum invidia H. 187
 Inficiunt fuco H. 276
 Infida gens A. 550. S. ii, 503
 Infido S. i, 437. ii, 1001

- Infirma (sing.) S. i, 607 (plur.) H. 518
 Infimam P. pr. 31
 Infinita (sing.) A. 26
 Infirma (plur.) P. ii, 142
 Infirmare fidem H. 181
 Infirmus S. ii, 118. 228. 319
 Infit P. x, 113. A. 585. 804. Ps. 510
 Inflammante S. i, 134
 Infant C. i, 95
 Inflat tubam concentibus S. ii, 68
 Inflata (sing.) Ps. 178. 779. S. ii, 154
 (plur.) Ps. 286
 Inflatum P. ii, 238
 Inflatur H. 169. 438 ira P. x, 509
 Inflatus P. x, 150
 Inflavit H. 196
 Inflictos casus A. 1084
 Infigitur P. ii, 290
 Influat C. iii, 17
 Influe S. ii, 633
 Influebat C. vii, 75. P. xiii, 70
 Influens succulentis obtutibus P. x, 433
 Influentem cœlo spiritum hauriens C.
 ix, 6
 Influit C. iii, 23. S. ii, 800. 826
 Influunt terris dona P. i, 19
 Infœcundior S. ii, 954
 Informante H. 206
 Informasse A. 304. 689
 Informata (sing.) S. i, 507
 Informatur spes S. ii, 1017
 Informavere S. i, 55
 Informavit S. i, 43. ii, 267
 Informes (adj.) H. 399
 Informi H. 119
 Informia P. v, 259
 Informis S. ii, 376
 Infra P. x, 152. S. ii, 125
 Infractis A. 620
 Infracto P. ii, 149
 Infremit P. iii, 127
 Infremuit P. iii, 31
 Infudit S. ii, 958
 Infula (nom.) A. 486. S. ii, 1085
 Infulata domus P. iv, 79
 Infulatus C. ix, 5 mitra P. x, 1013
 Infundendo A. 166
 Infundens S. i, 68
 Infundere A. 850. H. 673. S. i, 290.
 ii, 393
 Infundit A. 697. H. 821
 Infundunt A. 715
 Infusa (sing.) C. ix, 28. A. 921 luce
 A. 688
 Infusas H. 593
 Infusus S. ii, 933
 Infusor fidei C. iv, 11
 Infusum C. iv, 32. H. 610. Ps. 359.
 D. 176 a Deo natum A. 23
 Ingemit P. iii, 108. Ps. 510
 Ingemuit H. 509. Ps. 344. S. i, 415.
 479
 Ingenia P. ii, 423. A. 562. S. i, 576
 Ingenii P. iii, 32. xiii, 72. A. 559. H.
 354. 615. S. i. pr. 78. 645. ii, 98.
 761
 Ingenio H. 59. 677. Ps. 790. S. i, 74.
 ii, 327
 Ingenitas A. 913
 Ingenito H. 266
 Ingenitus Deus A. 895
 Ingenium C. iii, 112. vii, 10. H. 121.
 189. 546. 741. Ps. xvi, 517. 901. S.
 ii, 274
 Ingens C. x, 78. P. ii, 173. vii, 25. x,
 132. 855. 1021. A. 192. 387. H. 161.
 668. Ps. 367. 854. 873 Deus A.
 809
 Ingentis P. ii, 140. vii, 25
 Ingenuas C. iii, 51. H. 305
 Ingenuum S. ii, 736
 Ingere lumen C. i, 100
 Ingerebatur rogo P. x, 852
 Ingeret P. iv, 45
 Ingerit P. iii, 177. H. 533. Ps. 44. S.
 ii, 1018
 Ingerunt P. x, 1077
 Ingesta (sing.) P. i, 50
 Ingestas Ps. 189
 Ingloria virtus H. 695
 Ingluvie Ps. 608. D. 11
 Ingluviem H. 323
 Ingratis S. ii, 1069. D. 43
 Ingratissima (sing.) 347
 Ingredi S. ii. pr. 42
 Ingreditur P. iii, 46
 Ingressibus Ps. 843
 Ingressum H. 605
 Ingressurus Ps. 613
 Ingressus (part.) P. x, 919. H. 759
 Ingruit chaos C. v, 3
 Inguen C. ii, 81
 Inguina S. ii, 52
 Inguine P. x, 1067
 Inhæres S. ii, 367
 Inhæsit A. 410
 Inhians P. iii, 88. H. 434. Ps. 457
 Inhiant Ps. 337
 Inhonesto A. 62
 Inhorruit S. i. pr. 30
 Inhospitali loco C. vii, 186
 Inhumata (plur.) S. ii, 718
 Injecit P. x, 276. 581
 Injecta Deo convitia H. 657
 Injectum D. 88
 Iniere A. 713
 Inimica (sing.) P. iii, 73. Ps. 695 (plur.)
 Ps. 327. S. ii, 537

- Inimicam* S. ii, 366
Inimus P. pr. 30
Iniqui (sing.) H. 465. 705
Iniquis C. iv, 84. A. 61. H. 521. S. ii, 998
Iniquum H. 189. 624
Iniquus H. 112
Inire S. i, 108. 645 cantamen P. xii, 23
Init Ps. 176. D. 177
Initis consulum P. x, 146
Injuriosa est claritas nil videnti P. x, 594
Injustum H. 704
Injustus S. ii, 781
Innata (sing.) Ps. 713
Innatans S. i. pr. 50
Innatat saxum P. v, 490
Innato Deo A. 246
Innatus A. 80
Innectere H. 146
Innectier A. 905. Ps. 357
Innectit P. xi, 103. H. 138.
Innectunt H. 811
Innexa (sing.) P. x, 353
Innexus H. 435
Innocens C. i, 59. P. pr. 2 votum C. iv, 25
Innocenti P. x, 677
Innocentiam P. x, 356
Innocentis H. pr. 20
Innocentum P. x, 1093
Innocuas A. 30. H. 234. 566
Innocui (sing.) A. 933. S. ii, 469. 788
Innocuis C. iii, 65. H. 814. Ps. 791
Innocuo P. iii, 87. H. 220. Ps. 501. S. i, 516
Innocuos H. 645
Innocuum D. 3
Innocuus P. iii, 165. A. 968
Innovatum chrismate C. vi, 128 halitu vitæ P. xiv, 60
Innovatur P. ix, 54
Innovatus P. xii, 5
Innoxia (plur.) P. ii, 483
Innoxiam P. x, 666
Innoxio H. pr. 21
Innoxium P. ii, 227
Innoxius A. 57
Innuba (sing. nom.) C. iii, 123. S. ii, 1072 virgo A. 571
Innubæ martyris P. xiv, 120
Innumeras A. 714
Innumeri (plur.) P. ix, 13
Innumeris Ps. 719. D. 113
Innumero C. v, 5
Innumeros P. xi, 1. S. ii, 346
Innupta (sing.) S. ii, 1086
Innupto A. 614
Inoffenso Ps. 733
Inolescere H. 629. S. ii, 681
Inopem Christi animam A. 880
Inoperta (plur.) C. iii, 117
Inopes S. ii, 915 virtutum Ps. 12
Inopina (sing.) Ps. 667
Inops Ps. 148 rationis H. 364
Inopum Ps. 580
Inornatam Ps. 819
In primis Ps. 785
Inquieta (sing.) P. x, 1105
Inquietas P. x, 79
Inquinabis P. xiv, 37
Inquinare P. i, 39
Inquinari C. vii, 64
Inquinat P. ii, 247. S. i, 642
Inquinata (sing.) P. ii, 366
Inquinatum P. x, 1046
Inquinet C. ii, 104. H. 646
Inquit C. vii, 134. ix, 32. P. ii, 57. 113. v, 21. 329. vi, 77. x, 116. 665. 680. 821. 853. 869. xi, 85. xii, 26. xiii, 91. H. 641. S. i, 31. ii, 371. D. 99
Inquiunt C. xii, 33
Insana (sing.) P. v, 438. (plur.) P. v, 203
Insanabilis P. x, 593
Insanam S. ii, 672
Insanas Ps. 351
Insane (voc.) A. 179
Insani (sing.) P. ii, 47. Ps. 27
Insania (nom.) S. i, 132
Insaniam P. v, 168
Insano P. xi, 39
Insanos C. iv, 80. A. 441. 650
Insanum A. 400 caput P. ii, 316
Insatiabilis Ps. 541
Insatiatus Ps. 478
Inscia (sing.) C. iii, 75 criminis S. ii, 1130 maris mater A. 575
Inscius S. i. pr. 86
Inscripta (sing. nom.) Ps. 838 Christo pagina P. x, 1119 (abl.) S. ii, 712 (plur.) Ps. 360
Inscripto A. 493
Inscriptus A. 365
Insecabile numen H. pr. 61
Insecutor Christi C. xii, 127
Insedit P. x, 461
Inserit H. 588 jugulo ferrum S. ii, 1096 ligno plantas P. v, 251
Insertabo coronis atria S. ii, 726
Insertans P. x, 902
Insertare H. 862
Inserto A. 340. 464
Insertum H. 493
Inservisse S. ii, 338
Inseruit S. i. pr. 22
Inserviunt C. xii, 36

- Insidet P. xi, 144
 Insidias H. 809. S. i, 537
 Insidiata est Ps. 682
 Insidiator H. 129
 Insidiis D. 25
 Insidiosus Ps. 261
 Insigne C. vii, 159. P. i, 36. xi, 21. Ps. 420. 487. 540. S. i, 417
 Insignem meriti virum P. vii, 1 titulis gentem Ps. 208
 Insignes P. vi, 123. S. ii, 674
 Insigni P. v, 10. xii, 53
 Insignia C. xii, 65. P. x, 144. H. 724. Ps. 851. S. i, 232. 488. ii, 133. D. 77 gesta C. ix, 2
 Insignibus P. ii, 10. D. 194
 Insignis C. v, 106. xi, 109. P. x, 1084. S. i, 556. ii, 518. 1094. D. 149 cædibus Ps. 538
 Insilias Ps. 776
 Insiliens H. 490
 Insincera acies H. 4
 Insinuans H. 590
 Insinuantia S. ii, 464
 Insistam S. ii, pr. 66
 Insistere P. x, 862
 Insolens C. iv, 97. P. vi, 35
 Insolenti C. vii, 86
 Insolescat P. ii, 208
 Insolita (sing.) P. vii, 58
 Insolitis Ps. 425
 Insolitum P. xi, 83
 Insomne P. v, 263
 Insomnia Ps. 465
 Insons A. 914
 Insonem P. x, 968
 Inspecta (abl.) A. 673
 Inspectos P. ix, 79
 Inspice P. x, 984
 Inspiciendum se præstitit A. 24
 Inspicit A. 492
 Inspirante Deo H. 344
 Inspirat Ps. 329 amorem laudis Ps. 279
 Inspirata (sing.) A. 784
 Instabili Ps. 190. D. 138
 Instans P. v, 48. Ps. 596
 Instar C. v, 93. xii, 172. P. v, 315
 Instare D. 24
 Instat C. pr. 4. xii, 98. P. x, 480. S. ii, 995. 1051 finis P. x, 1096
 Instaurat Ps. 349
 Instauratio A. 1071
 Instauret P. x, 884
 Instigant clamoribus atque flagellis P. xi, 107
 Instigat S. ii, 10. 892 illum stimulus invidiæ H. 187
 Instinctu S. ii, 668
 Institerant S. ii, 529
 Institissem P. x, 294
 Institor C. ii, 40
 Instituens S. i, 456
 Institui (præt.) S. ii, 133
 Instituit H. 246. Ps. 807. S. ii, 806. 399
 Instituunt A. 553. 955
 Instructa (sing.) A. 805 (plur.) H. 324
 Instructam Ps. 204
 Instruit P. xiii, 101. 106
 Instruunt P. pr. 23
 Instruxere P. xi, 105
 Insubjecte (voc.) H. 700
 Insuesceret C. ix, 95
 Insuescunt H. 572
 Insueta (sing.) S. i. pr. 74
 Insuetæ (sing.) P. x, 955
 Insueto P. xi, 90
 Insufflat P. x, 920
 Insulsa (plur.) H. pr. 28
 Insulsum S. i, 213
 Insultans A. 141
 Insultat H. 422
 Insuper C. pr. 2. P. v, 313. A. 679
 Insurgens Ps. 31
 Insutis S. ii, 290
 Intacta (sing.) P. vi, 105. A. 17. Ps. 173 mens S. ii, 1071
 Intactæ (sing.) Ps. 70
 Intactam A. 568
 Intactas P. ii, 302
 Intacti (sing.) S. ii, 1071
 Intactis A. 584
 Intactum C. iv, 48. P. v, 454. xiv, 8. S. ii, 1120 pudoris decus C. xi, 55
 Intactus C. vii, 126
 Integer C. xii, 138. P. v, 159. A. 270. 992
 Integræ C. xi, 95
 Integri (sing.) P. ii, 226. xi, 148
 Integris P. xiv, 60
 Integritas P. ii, 198
 Integritatis P. xiv, 35
 Integrum A. 270. S. ii, 1120
 Intellecta (sing.) H. 448. S. ii, 230 (plur.) A. 321. H. 83
 Intellectum (subst.) A. 864
 Intelleximus A. 236
 Intelligit S. ii, 1035
 Intelligo S. ii, 379
 Intemerata (sing.) C. iii, 145 (plur.) S. ii, 1077
 Intemeratus A. 936
 Intemperans C. ii, 90 tacendi P. ii, 2
 Intemperata viscera C. vii, 8
 Intemporalis P. x, 316
 Intende P. xiv, 126 sensibus C. ii, 57
 Intendens H. 897. S. i, 109

- Intendere S. ii, 99 alte vigorem mentis
 P. x, 368
 Intendit Ps. 270 os int puellam P. xiv,
 43
 Intenta supplicatio C. i, 83
 Intentans Ps. 409
 Intentio H. 93
 Intepuit S. i. pr. 25
 Intercepta (sing.) S. i, 472
 Intercepti (sing.) Ps. 31
 Intercepto Ps. 594
 Interceptus utero puer A. 589
 Intercidat C. xii, 21. P. x, 990
 Intercidunt leges ipsæ P. ii, 200
 Interciso æquore Ps. 258
 Intercurrens H. 908
 Intercute flatu A. 167
 Interea P. vi, 61. xiii, 88. xiv, 119. A.
 685. H. 906. S. ii, 212 dum S. ii,
 1085 nec minus Ps. 467
 Intereat P. xi, 88
 Interemtor C. xii, 114
 Intererrat splendor C. vi, 43
 Intereunte chaos P. iii, 55
 Interfantibus S. ii, 67.
 Interfecta (sing.) Ps. 607
 Interfectæ (sing.) Ps. 98
 Interfici P. x, 89
 Interficiis P. v, 156
 Interficit S. ii, 1074
 Interfusam A. 817
 Interfusas S. ii, 379
 Interfusum H. 391
 Interfusus Ps. 245
 Interim P. ii, 274
 Interimit Ps. 161
 Interitio C. iii, 91. P. iii, 94. xii, 37. A.
 370. Ps. 868. S. ii, 185
 Interitu P. vii, 13. H. 574. Ps. 494
 Interitura (plur.) S. ii, 183
 Interitus (sing. gen.) S. i, 394
 Interius P. ix, 63. xiii, 14. H. 612. S.
 ii, 252
 Interlabitur S. ii, 605
 Interlitus Ps. 854
 Interlucentia Ps. 354
 Intermina (plur.) P. xiii, 42 bona lon-
 gis sæclis S. ii, 106
 Intermino ævo P. v, 298
 Interminum C. xii, 39
 Intena (sing.) P. ii, 230 (plur.) v,
 306
 Internecet A. pr. ii, 50
 Internis C. iv, 90
 Interno P. ix, 89. H. 598. S. i, 21. 533.
 ii, 1037
 Internoscere Ps. 790
 Interpolat A. pr. ii, 45
 Interpres C. vi, 60. vii, 37. A. 468
 animi (lingua) P. x, 771
 Interprete A. 835. H. 328. D. 24
 Interpretem linguam veneni P. v, 191
 Interpretes C. xii, 27
 Interrita (sing.) P. i, 45
 Interrito ore P. v, 222
 Interrogetur P. x, 653
 Interrupta (sing.) S. i, 198
 Intersecat A. 134
 Intersere manus P. v, 151
 Interserit P. x, 547. Ps. 864
 Intersit A. 242
 Intertexta (plur.) Ps. 882
 Intervalla H. 867
 Intervallo H. 860
 Intervenit A. 471. Ps. 761. S. ii, 400
 terris A. 637
 Instabilis P. x, 77
 Intexere sulcis sulcos P. ix, 77
 Intexit P. iv, 23
 Intima (sing.) Ps. 56
 Intimasse gesta fertur principi P. x, 1111
 Intimo P. x, 931
 Intimum lucis P. i, 87
 Intonantem his P. v, 93
 Intonat A. 406. S. ii. pr. 57
 Intonsa (sing.) Ps. 23
 Intorquens Ps. 114
 Intortos Ps. 127
 Intrabit Ps. pr. 62
 Intrans P. vi, 61, 101
 Intrarat Ps. 684
 Intrare P. v, 320. x, 101. A. 399
 Intraret P. v, 120
 Intrat C. ii, 3. ix, 48. 71. P. i, 87. ii,
 528. ix, 56. x, 474. xi, 157. A. 26.
 H. 589. S. ii, 627. 813. 833. D. 99
 pectora C. iv, 16
 Intraveris P. x, 834
 Intravit A. 828
 Intrepida (sing.) P. iii, 142
 Intrepidus C. v, 64
 Intrepidum S. i. pr. 33
 Intret P. ii, 344. A. 823. Ps. 819
 Intrinsecus P. ii, 240. v, 157
 Introitum Ps. 666
 Introrsum Ps. 423
 Introspicit P. v, 317
 Intueberis C. xi, 101
 Intuemur P. ii, 548
 Intuens P. ii, 372. x, 249. 288. 375.
 719
 Intuetur C. i, 110
 Intuitu C. iii, 6. A. 76. Ps. 486
 Intuitum H. 903
 Intuitus (subst. sing.) A. 20
 Intulit P. iv, 84. Ps. 681. S. i. pr. 44.
 57
 Invadit Ps. 589

- Invalida (sing. nom.) Ps. 250 (abl.) Ps. 292
 Invalidam H. 281
 Invalidas mentes H. 426
 Invalidis S. ii, 103. 388
 Invecta (sing.) P. x, 894. Ps. 321
 Invehit C. v, 102
 Invenit C. ii, 92
 Inveniat H. 264
 Invenies A. 999. H. 626. S. i, 575
 Invenio P. xi, 19
 Inveniret C. vii, 55
 Invenit C. xii, 114. P. x, 566. 967. S. i, 136
 Invenitur P. x, 130
 Inveniunt D. 111
 Inventa (plur.) P. x, 402 pænæ nova xi, 84
 Inventi (sing.) H. 478
 Inventor H. 159 luminis C. i, 5
 Inventus A. 634
 Invenusto C. viii, 21
 Inverecundus lepos C. vii, 13
 Inversa vice P. ii, 289
 Inverso H. 768
 Inverti P. ii, 405
 Inveteratis A. 964
 Inveterato S. i, 238
 Invexit P. x, 404
 Invia (plur.) P. iii, 45
 Invictæ (sing.) Ps. 164. 584
 Invictam Ps. 346
 Invicti (sing.) S. ii, 655
 Invictis Ps. 513. S. ii, 552
 Invictissime (voc.) P. v, 293
 Invictum P. ii, 505. v, 138. 170. D. 65
 Invictus S. i, 467
 Invidæ (sing.) C. x, 102. Ps. 668
 Invidas A. 346
 Invidetur P. i, 74
 Invidet C. vii, 201. A. 771. Ps. 779
 Invidia (nom.) H. 133. 187 (abl.) P. xiii, 66. D. 7
 Invidiæ (sing.) S. i, 614
 Invidiam A. 949. H. 555
 Invidiosa (sing.) S. ii, 917 (plur.) S. i, 517
 Invido C. v, 45
 Invidorum P. ii, 257. iv, 66
 Invidus P. iv, 133. H. pr. 48
 Invigilare æternæ salutis S. ii, 333
 Invi (sing.) S. ii, pr. 25
 Inviolabile iter C. x, 19
 Inviolatus A. 897
 Invisa (sing.) C. i, 41
 Invisere A. 29
 Invisibilis Patris A. 123
 Invisit S. ii, 627
 Invitiabilis Ps. 626
 Invito H. 670
 Invium C. v, 85
 Inundat A. 880. S. ii, 604 amnis S. ii, 799
 Invocat P. xiii, 54. A. 502
 Involitans D. 29 humeris crinis P. iii, 152
 Involitat terris P. xiii, 100
 Involvat Ps. 496
 Involucris C. v, 36. H. 922. S. i. pr. 54
 Involvens H. 201
 Involvit P. i, 71. H. 869. S. ii, 893
 Involvitur Ps. 272
 Involvunt H. 763
 Inuri P. x, 1090
 Inurit S. ii, 977
 Inussit mihi facinus S. ii, 670
 Inusta (sing.) cutis laminis P. x, 486 (plur.) P. x, 134
 Joannes Baptista P. v, 376
 Joannis (nom.) C. vi, 108. vii, 46. H. 912 (gen.) A. 9. D. 134
 Job Ps. 163
 Jocos C. iii, 18
 Jocus Ps. 433
 Jonam C. vii, 101
 Jonatham Ps. 397
 Jordane C. ii, 64
 Jordanem P. vii, 66
 Jordani H. 483. Ps. 99. D. 57
 Joseph D. 27
 Jove S. i, 27. 275. ii, 707
 Jovem P. ii, 12. vi, 39
 Jovi P. x, 233 Statori (ibid.) 415
 Jovis P. x, 201. 272. xiii, 93. S. i, 84. 183. 250. 292. 388. 580. 610. ii, 679. 686. 770
 Ira (nom.) C. vii, 134. P. x, 811. 962. H. 396. P. 113. 145. 161. 379. S. ii, 918 (abl.) C. iv, 86. P. ix, 26. 45. x, 509
 Iræ (sing.) S. i, 519
 Iram C. vi, 94. vii, 172. P. v, 328. vi, 49. x, 214. 287. 392. xiv, 63. 106. A. 319. Ps. 131. 783 fellis implacabilis P. x, 867
 Iras P. iv, 84. A. 140. 318
 Irasci P. ix, 73
 Ire C. x, 160. P. i, 41. x, 42. 205. xi, 156. A. 145. 533. 636. Ps. 308. 444. S. i, 155. 620. ii, 851. 864. 882. 896 in bellum rapidis cohortibus C. v, 47 per offensacula multa Ps. 485
 Iret H. 733 prænuntius pænæ imminens C. vii, 102
 Irradia C. iii, 8
 Irremotus P. v, 408
 Irrepsit C. pr. 23
 Irritire plagis H. 140

- Irridet P. x, 921
 Irrigans P. xii, 9
 Irrigant P. i, 20
 Irrigat P. x, 728
 Irrigatum pulverem C. vii, 42
 Irrigavit P. xiii, 10
 Irriges P. x, 14
 Irriguus fons A. 395
 Irrisas A. 136
 Irrita (sing.) Ps. 134 (plur.) P. v, 378. S. ii, 32. 486. 962. 1079
 Irritamina H. 524
 Irritata odiis C. v, 70
 Irritatus H. 223
 Irritis C. xi, 103. S. i. pr. 76
 Irritum P. x, 971
 Irritus A. 1018
 Irroget mortem C. iv, 98
 Irruant C. iv, 99. P. vi, 81
 Irruentes C. ix, 73
 Irruentis P. xiv, 75
 Irrucrent P. xiii, 82
 Irruet P. xiv, 29
 Irrumpere P. x, 46
 Irrumpit P. x, 74
 Is ipse P. ii, 117. 395
 Isaac P. x, 748
 Isidis S. i, 630
 Isis P. iii, 76. S. ii, 493. 868
 Israël C. xii, 95. 160. Ps. 651
 Israël P. i, 40
 Ister S. ii, 603
 Istro S. ii, 696
 It P. ii, 177. x, 69
 Ita est S. ii, 509 hæc si non sunt S. ii, 49 ut C. viii, 18
 Italæ gentis S. ii, 271
 Itali (plur.) P. ix, 1
 Italiæ (dat.) S. i, 57
 Italiam S. ii, 696
 Italos S. i, 112. 180. 233
 Ite P. i, 64. A. 598. 658. 1085. S. ii, 900
 Item C. iii, 48. H. 38. S. ii, 543
 Iter C. vii, 52. x, 19. P. iii, 60. v, 481. xi, 134. 210. xii, 21. A. pr. ii, 16. 666. H. 321. 535. 759. 793. Ps. 89. 446. 613. S. i, 333. 622. 657. ii, 45. 90. 430. 772. 851. 878. 889. 905. 974. D. 33 carpit P. iii, 45 mortis S. ii, 897 virtutis S. ii, 150
 Iterum A. 925. Ps. 588. S. ii, 292. 690
 Itidem H. 15. 570. S. i, 98
 Ito Ps. 614
 Itur C. vii, 108 ad astra doloribus C. x, 92
 Juba H. 134
 Jubar C. ii, 77. xi, 12. P. xii, 50
 Jubas C. iv, 49
 Jube C. ii, 61. P. x, 40
 Jubeas S. i. pr. 88. ii, 1115
 Jubeat A. 651. 658
 Jubebas P. ix, 73
 Jubebat P. vi, 36
 Jubebis C. x, 151
 Jubens C. pr. 21
 Jubent H. 373. Ps. 739
 Jubente Deo C. vi, 22. P. iii, 184
 Jubenti P. x, 445
 Jubentis P. x, 556. A. 92
 Jubco A. 969
 Jubere nefas viris P. x, 387
 Juberet H. 681
 Jubes A. 1064. Ps. 15. S. ii, 636 ut P. x, 176
 Jubet C. iii, 101. v, 46. ix, 47. xii, 87. P. ii, 53. 164. 405. iii, 28. v, 257. 485. vi, 119. ix, 86. x, 114. 914. 968. xii, 24. xiv, 38. A. 147. 381. 411. 570. 636. 687. 706. 1070. H. 662. Ps. 39. 69. 232. S. i, 139. ii, pr. 31. 123. 198. D. 127. 138. 143. 187
 Jubetis P. v, 68
 Jubetur P. x, 66. A. 768
 Jubis ferinis Ps. 181
 Juda Ps. 543. D. 155
 Judæ C. xii, 181. Ps. 383. 547
 Judæa C. ii, 113. xii, 202. P. ii, 365. A. 384. 421. 504
 Judæus A. 542
 Judaici C. xii, 42
 Judaico A. 552
 Judaicos A. 321
 Judam A. 1012
 Judex P. ii, 167. v, 94. vi, 34. x, 446. 997. 1102. xi, 59. S. ii, 180 mentis H. 701 mortuorum (Deus) C. ix, 106 sæculi P. x, 386
 Judicas P. ii, 266. x, 820
 Judicat S. ii, 796
 Judice P. v, 6. H. 765. 935 bis Ps. 406
 Judicem (subst.) C. ii, 112. vii, 103. P. ii, 399. xiii, 65
 Judices (subst.) P. x, 626
 Judicet C. iv, 98
 Judici P. x, 866. 1133
 Judicii S. i, 518
 Judicio H. 703
 Judicis C. i, 16. P. x, 811. xi, 173. xiv, 16
 Judicium C. xii, 185
 Judith Ps. 62
 Jugo C. iii, 170. P. ii, 539. iv, 48. H. 430. S. ii, 559 vitæ Ps. 896
 Jugales P. xi, 87
 Jugali H. 781 toro P. xiv, 10
 Jugalia S. ii, 1083
 Jugalibus igneis C. vii, 31
 Jugalīs S. i, 160
 Jugatur nova nupta S. i, 264

- Juge durans P. x, 472 viventis martyri
 P. iv, 143
 Jugera C. xii, 176. H. 484. Ps. 535. S.
 ii, 155. 1038
 Jugibus P. i, 80. ii, 338
 Jugis (adj.) C. vii, 91
 Jugiter C. iv, 54. xii, 161. P. ii, 402.
 viii, 14. xi, 222
 Jugo C. xii, 160. P. xi, 90. 99. H. 221
 S. ii, 588 voluptatum C. vii, 182
 Jugulandus H. 152
 Jugulant S. ii, 1107
 Jugulatur H. 361
 Juguli Ps. i, 4
 Jugulis Ps. 509. S. i, 386. ii, 671
 Jugulo (subst.) C. xii, 116. S. ii, 1096
 Jugulos P. iii, 151. x, 64
 Jugulum P. xii, 23. Ps. 49
 Jugum C. v, 147 imperii P. ii, 8
 Jugurtham S. i, 526
 Ivit D. 171
 Iulæ stirpis S. ii, 532
 Iuli P. ii, 456
 Juliæ (gen.) P. x, 203
 Juliam P. iv, 151
 Jumenta P. x, 333
 Juncea pectora P. iii, 132
 Juncta (sing.) C. iv, 84. S. i, 18. 572
 Junctim A. 798
 Juncturas P. v, 320
 Jungit H. 53. Ps. 532
 Jungitur C. x, 6
 Juno S. i, 251. ii, 496. 869
 Junonem S. i, 184
 Junonibus A. 189
 Junonis P. x, 214. 287. A. 456
 Junonum S. i, 293
 Junxerat P. i, 53
 Junxit P. xi, 16
 Jupiter P. x, 209. 295. 396. 619. A.
 413. S. i, 60. 74. ii, 491. 666. 746
 Jura (subst.) C. x, 115. H. 105. 457.
 761. Ps. 88. S. i, 455. ii, 178. 308.
 341. 399. 438. 467. 623 dictat Me-
 gæræ S. i, 368 lethi S. i, 91 pati Ps.
 343
 Jurata (plur.) Ps. 400
 Juratæ (plur.) Ps. 735
 Juratus S. ii, 696
 Jure C. iii, 143. xii, 181. P. iv, 176.
 x, 309. A. 515. H. 678. 783. Ps.
 738. S. i, 563. ii, 40. 628. 676
 Jurgia C. pr. 13
 Juris H. 350
 Juro per solis ignem P. x, 573
 Jus C. x, 72. P. ii, 430. v, 43. 45. vi,
 56. A. 192. 284. H. 25. 110. 307.
 Ps. 230. S. ii, 607. 616. 1035 cau-
 tum et statutum erat C. xii, 145 civile
 C. pr. 18 divinitatis P. x, 245 geniale
 tori P. xiii, 24 in prædonis venerant
 C. xi, 38 prætorium P. v, 101 tibi est
 plectere culpam P. ix, 81
 Jussa (subst. plur.) P. v, 465. H. 757
 Jussa (adj. sing.) C. iii, 125. A. 143.
 854. 905. S. i, 474. ii, 795 (plur.)
 C. iii, 203
 Jussam P. xiii, 76
 Jussérant P. xiii, 37
 Jusseras C. ii, 63
 Jusserat C. ix, 32. P. i, 41. v, 481. x,
 108. 766. xi, 54. A. 1031. 1032
 Jusserit P. x, 100
 Jussero P. x, 871
 Jusserunt S. i, 348
 Jussi (præt. a jubeo) S. ii, 140
 Jussi (part. plur.) H. 773
 Jussione P. x, 337
 Jussis (subst.) C. iii, 39. P. x, 998. xiv,
 13. H. 432. 530. S. ii, pr. 32
 Jussisse S. i, 564
 Jussisset S. i, pr. 11
 Jussit C. vi, 99. ix, 13. P. x, 1106. H.
 320. S. ii, 499. D. 132
 Jussu P. vi, 14. A. 1032
 Jussum (sub.) P. xii, 12. S. i, 616
 Jussum est P. vi, 41. A. 728
 Jussus (part.) C. iv, 55. v, 35. vi, 70:
 P. vi, 68. vii, 111. A. 33. D. 31.
 183 erat P. xiii, 90
 Justa (sing. nom.) H. 622. S. ii, 660
 (abl.) S. ii, 181 (plur.) C. x, 137. S.
 i, 528. ii, 1068
 Justam P. iv, 11
 Justas H. 865
 Juste (adv.) H. 690
 Justi P. iv, 41
 Justi (adj. sing.) A. 803. H. 705 (plur.)
 P. x, 539. Ps. 606
 Justificatam A. 881
 Justis C. vi, 73. vii, 92. x, 91. P. i,
 29. 51. v, 184. 514. A. 42. ii, 577.
 629
 Justitia (nom.) Ps. 243. ii, 252. D. 19
 (abl.) S. i, 37
 Justitiæ C. v, 84. S. i, pr. 57. 521. ii,
 275
 Justitiam P. xiii, 32. S. ii, 841
 Justitium arcis tyrannicæ C. v, 80
 Justius (adv.) P. v, 188
 Justo (adjec.) S. ii, 158. D. 136 tem-
 pore P. iv, 172
 Justo (adv.) amplius P. ii, 58
 Justorum C. iv, 92. v, 112. P. xi, 5. 44.
 A. 773. H. 133. 927. S. i, 516. ii,
 666
 Justos P. ii, 396. v, 83
 Justum P. i, 15. ii, 98. ix, 95. H. 704

Justus C. i, 64. vi, 113. ix, 108. S. ii, 782. D. 33
 Juvabit P. pr. 34. iv, 43
 Juvare C. iv, 95
 Juvat C. iii, 12. xii, 134. P. iii, 137. xi, 176. H. 421. 472. Ps. 459. 697. S. i, 453
 Juvencos H. 221
 Juvencum A. 620
 Juvenem C. pr. 12. Ps. 400. S. ii, 55. D. 30
 Juvenes P. xi, 79
 Juveni P. xiv, 59
 Juvenis H. 632. S. i, 122. 138. ii, 294. 709
 Juventa (nom.) S. ii, 320. 1082 (abl.) H. 791
 Juventæ C. ix, 43. P. v, 47. S. ii, 7. Ps. pr. 48
 Juventam H. 199
 Juventus C. vii, 145. ix, 109. P. xiv, 29. Ps. 822
 Juvenum P. xiii, 21. A. 486. S. i, 160. 383. ii, 733. 862
 Juvet P. ii, 92
 Juvit Ps. 513. S. ii, 537. 566. 747

K.

Kalendarum festa S. i, 240

L.

Labant S. ii, 92
 Labantis P. x, 802
 Labarit P. xi, 72
 Labarum S. i, 488
 Labe P. xiv, 54. A. 565. 894. H. pr. 55. 842. 962. Ps. 304. S. i, 60. ii, 677. criminum C. vii, 76
 Labefacta (sing.) P. iii, 106. H. 208 (plur.) C. x, 14. Ps. 329
 Labefactat Ps. 31
 Labefacto corpore P. xi, 119
 Labem C. pr. 41. Ps. 103
 Labentibus C. vii, 187
 Labi (verb.) P. v, 495 hominis est H. 666
 Labimur A. pr. ii, 4
 Labitur C. iv, 65. P. xii, 7. A. 622. Ps. 416
 Labor C. vi, 9. P. ii, 192. iii, 121. Ps. 629. S. ii, 24
 Laborans C. i, 80 plusquam mortale A. 37
 Laborantes P. xi, 227

Laboras P. v, 161 morbo regio P. ii, 261
 Laborat P. ix, 67. H. 249. S. i, 324 modis absonis P. x, 12
 Labore C. i, 23. P. x, 336. S. ii, 1081
 Laborem (subst.) C. vi, 23. S. i, 311. 339
 Labores (subst.) C. viii, 6. P. ix, 8. H. 856. Ps. 1. S. ii, 582. 887
 Labori C. i, 12. Ps. 804. S. ii, 98
 Laboribus C. v, 111. H. 508
 Laboris C. vii, 192. viii, 59. P. i, 31. v, 275. ix, 101. S. ii, 227. 526
 Laborum P. v, 573. H. pr. 3. Ps. 769 certa requies A. 394
 Labra P. x, 940. 1037. Ps. 422
 Labris S. i, 209
 Labyrinthus A. 203
 Lac C. iii, 70. P. x, 685
 Lacænas S. i, 60
 Lacedæmon S. ii, 247
 Lacedæmone S. ii, 518
 Lacedæmonias H. 366
 Lacerabitur H. 230
 Laceram S. i. pr. 41
 Lacerans H. 581
 Lacerant C. iv, 83
 Lacerare C. iii, 60. viii, 22. P. xi, 58
 Lacerata (sing.) P. ix, 11 (plur.) iv, 122. H. 602
 Laceratio P. iii, 147
 Lacerent P. ix, 39
 Laceris P. xi, 136. A. 621 pedibus P. iii, 46 plumis H. 818
 Lacro (adj.) C. v, 28. A. 981. Ps. 416
 Lacertis H. 147. Ps. 353. S. ii, 641
 Lacertorum P. v, 124. Ps. 592
 Lacertos C. x, 103. P. x, 805. 1061. A. 562. Ps. 23. 132. 525
 Lacesse P. v, 169
 Lacescentem Ps. 28
 Lacescere Ps. 207. 241. S. i, 648. ii, 101
 Laccessit Ps. 115 bello H. 514 prælio testem Dei P. ii, 506
 Laccessito H. 640
 Laccessunt C. iv, 83. A. pr. ii, 19
 Lachesis S. ii, 453
 Lacrymabilis Ps. 667 illa sors non est Ps. 401
 Lacrymans P. ix, 7. xiii, 98. A. 599
 Lacrymantum P. iii, 181
 Lacrymas C. x, 118. P. ix, 99. A. 600
 Lacrymis C. v, 22. vii, 41. P. iii, 106. xi, 133
 Lactante sinu P. ii, 571
 Lactantibus heris A. 613

- Lactat nos amico hortatu C. viii, 19
 Lacte C. vii, 163. P. x, 14. 663. A. pr.
 ii, 47. 431. 472. S. i, 202. ii, 960
 de avaritiæ creata crimina Ps. 469
 Lactea (sing.) H. 480. 805
 Lacteis columnis P. v, 32
 Lactentis oris P. x, 667
 Lacteo C. ii, 70
 Lacteolam ovem Ps. 792
 Lacteolis agnis P. xi, 245
 Lacteolus P. iii, 165
 Lacteo C. xii, 119
 Lactis C. vii, 57. P. x, 700. 738. S. i,
 113
 Lacu C. v, 93. P. x, 244
 Lacum leonum C. iv, 65
 Lacuna (nom.) D. 49
 Lacunam ventris C. ix, 63
 Lacunar P. xii, 42
 Lacunas A. 221 vulnere P. v, 115
 Lacus (sing.) A. 682
 Lædere A. 66
 Læderet P. x, 974
 Lædit Ps. 507
 Lænam C. vii, 157
 Læsa (sing.) Ps. 693. 781. 800
 Læsa (sing.) S. i, 520
 Læta (sing. nom.) P. i, 119. iii, 142.
 Ps. 98. 688. S. ii, 653. 1012 (plur.)
 A. pr. ii, 45. S. ii, 1038
 Lætæ (plur.) A. 757
 Lætus S. ii, 579
 Lætata (sing.) P. x, 758
 Lætatus P. x, 1114
 Lætificos S. ii, 564
 Lætior P. v, 125. x, 921. xiii, 88. xiv,
 68
 Lætitiæ A. 399
 Lætius C. xi, 9
 Læto C. viii, 29
 Lætor P. xi, 179
 Lætos C. i, 38. Ps. 209
 Lætus C. iv, 67. ix, 69. P. i, 14. ii,
 133. x, 791. xi, 209
 Læva (subst. abl.) Ps. 281. 461
 Lævam fluminis P. xii, 62
 Lævi æquore (lævis) P. xi, 185
 Lævibus P. x, 1075
 Lævo P. xi, 35. Ps. 673 campo S. i,
 338
 Lævum H. 796
 Lambentibus H. 753
 Lambere P. v, 340. A. 67 morticinas
 urnas reorum P. x, 385 soleas Juno-
 nis A. 456
 Lambunt C. iv, 47. H. 606
 Lamenta P. vi, 82
 Lamentis P. x, 711
 Lamina P. v, 62 auri x, 1084
 Laminarum P. x, 760
 Laminis P. v, 207 inusta cutis x, 486
 Lamnis S. i, 438
 Lampade C. v, 6. Ps. 57
 Lampadibus P. iii, 149
 Lana (nom.) P. x, 302
 Lance D. 134
 Lancea (nom.) Ps. 324
 Lancibus A. 609
 Lancinamur P. x, 460
 Lancinatores gregum P. x, 1057
 Languet P. ii, 345
 Languens Ps. 704
 Languente C. iv, 86. H. 965
 Languentibus Ps. 333
 Languentum A. 683
 Languere P. v, 147
 Languet Ps. 512
 Languetis P. x, 809
 Languida vocem Ps. 312
 Languidis P. i, 26
 Languidorum C. vii, 4
 Languidulis C. v, 143
 Languidus P. xiv, 71
 Languor C. ix, 67. P. x, 482
 Languore Ps. 743
 Languoris P. ii, 228
 Laniabere membra feris P. iii, 117
 Laniare H. 221
 Laniatur P. v, 174
 Laniena P. x, 498
 Lanietur S. i, 453
 Lanistis S. ii, 1094
 Lassus P. v, 140
 Lanugine C. vii, 63
 Lanugo H. 293
 Lapidatio D. 179
 Lapide D. 122
 Lapidem P. vii, 25. S. i, 206
 Lapides P. iv, 26. H. 405. S. i, 628.
 D. 59
 Lapidosa corna S. ii, 946
 Lapidum S. ii, 152. D. 124. 178 cliens
 P. iii, 82
 Lapidulorum S. ii, 1024
 Lapillos C. vii, 158. H. 264
 Lapillum Ps. 293
 Lapis P. v, 459. x, 156. 290. A. pr.
 ii, 33. H. 487. Ps. 837. 859. S. i,
 435. ii, 1005
 Lappas H. 217
 Lappis C. viii, 42
 Lapsa (sing.) C. iii, 165. H. 806
 Lapsam A. 880
 Lapsante C. ii, 78. S. ii. pr. 35
 Lapsanti Ps. 319
 Lapsibus P. iv, 190. v, 487. xii, 37
 Lapsos C. ii, 95
 Lapsu P. viii, 11. H. 850
 Lapsum (part.) Ps. 437
 Lapsus fluminum (subst.) C. ix, 112

- Lapsus (part.) H. 216
 Laquearia C. v, 142. P. xi, 219. S. ii, 837
 Laquearibus P. iii, 197. xii, 51
 Laqueis P. x, 203
 Laqueo P. vii, 24. 49. D. 156
 Laqueos H. 136. 807. S. i. pr. 24
 Laqueum H. 444
 Laqueus P. xi, 103
 Lare S. ii, 611. 966
 Larem P. x, 782
 Larentina S. ii, 562
 Lares P. ii, 511. x, 261. S. i, 204
 Larga (sing. nom.) Ps. 580 (abl.) P. v, 300 (plur.) P. i, 19
 Largam manum P. x, 360
 Large (adv.) S. ii, 951. D. 146 divites Ps. pr. 56
 Largiens P. x, 730
 Largire P. x, 3. H. 940
 Largitas C. vii, 210
 Largitor bonorum C. iv, 74. S. ii, 434
 Largitore S. ii, 114
 Largitorem A. 701
 Largo A. 845 dogmate A. 711
 Largos A. 682
 Laris (gen.) S. ii, 734
 Larvas S. i, 498. 632. ii, 839
 Lasciva (sing. nom.) C. pr. 10. Ps. 326
 Lascivas H. 294. Ps. 430
 Lascivi (sing.) S. i, 174
 Lascivia (nom.) C. vii, 88
 Lascivire A. 353
 Lascivis amoribus S. ii, 225 capellis H. 236
 Lascivit S. i, 123
 Lascivum S. ii, 745
 Lassatis (adj.) P. xi, 59
 Lassaverat Ps. 134
 Lasset H. 325
 Late C. vii, 200. P. x, 34. 1030. A. 65. H. 148. 244. Ps. 732. S. ii, 718. 934
 Lateam S. i, 48
 Lateat P. iii, 37. x, 985. S. ii, 1099
 Latebant C. vi, 79
 Latebra (nom.) C. xi, 97
 Latebram S. i, 16
 Latebras P. ix, 88. x, 982. S. i, 45 veri ii, 75 viscerum C. vii, 123
 Latebris A. 584. H. 596 viscerum P. v, 90
 Latebrosa (plur.) Ps. 891
 Latebrosis P. xi, 154
 Latebrosus A. 750
 Latens C. iii, 94. Ps. 262. S. i. pr. 56. ii, 874
 Latent C. xii, 16. P. vi, 31. xiii, 51. S. ii, 199
 Latente P. xi, 156
 Latentem C. viii, 31. P. x, 1050. Ps. 560. S. ii, 845
 Latenter C. vii, 105. P. v, 81
 Latentes P. ii, 49. v, 181. xi, 17. A. 407 res C. vi, 52
 Latenti A. 918. S. i, 93. D. 130
 Latentibus P. i, 105
 Latentis P. v, 308. x, 395. A. pr. ii, 13. H. 263
 Latera P. iii, 150
 Lateranas S. i, 586
 Latere (subst.) P. viii, 15. Ps. 673
 Latere (verb.) C. ii, 20
 Lateret P. iii, 154
 Lateris (latus) A. 496. 619. Ps. 461. S. i, 695
 Laterum P. viii, 15. x, 1125. xi, 222
 Latet P. iv, 69. v, 195. A. 80. H. 453. Ps. 695. 741. 791. S. i, 330. 585 illic nox aeterna P. v, 245
 Latex C. iii, 104. P. viii, 16. xii, 41. D. 129
 Latiani S. i, 396
 Laticem D. 165
 Latices C. iii, 67. v, 90. A. 681. D. 50
 Latii S. ii, 1102
 Latina (sing.) S. i, 404
 Latinos P. x, 254. S. i, 42
 Latior P. xi, 223
 Latios P. xi, 191
 Latitans sub nocte H. 176
 Latitanti S. i, 539
 Latitantis Ps. 672
 Latitare H. 337
 Latium S. i, 48
 Latius S. i, 28
 Latonia virgo S. i, 366
 Latrantem A. 196
 Latranti A. 982
 Latrat foro facundia H. 402
 Latrator S. ii, 531
 Latro H. 210. S. ii, 790
 Latronem C. x, 160. P. i, 106. v, 544. x, 1002
 Latrones D. 167
 Latroni H. 509
 Latronum P. iv, 186. A. pr. ii, 15. H. 947
 Latuisse P. x, 208
 Latuit S. ii, 315
 Latus (subst.) P. ii, 398. 502. iii, 133. iv, 121. v, 263. x, 452. 484. xi, 98. H. 857. D. 165
 Lavacri C. vi, 126
 Lavacro C. vii, 76. A. 679. Ps. 102
 Lavacrum C. ix, 87. P. x, 158. D. 166 mysticum exercent P. vi, 29
 Lavant P. iii, 145. S. ii, 606
 Lavari A. 687. D. 132
 Lavate S. i, 502

- Lavatur A. 924
 Laudans P. vi, 151
 Laudant P. x, 570. H. 462
 Laudantia A. 152
 Laudare S. i, 637
 Laudat D. 195
 Laudata (plur.) A. 405
 Laudate (imp.) C. xii, 205
 Laudatus P. ii, 138
 Laude C. iii, 30. P. iv, 85. 107. A. 378. 556. 563. Ps. 38. 499. S. i, 269. 619. ii, 143. 1067
 Laudem (subst.) C. iv, 3. ix, 23. Ps. 556. S. ii, 706
 Laudes (subst.) C. v, 82. P. x, 565
 Laudet C. pr. 42. ix, 3
 Laudibus C. iii, 85. P. ii, 33. S. ii, 16
 Laudis C. vii, 217. P. iv, 184. x, 1132. xiii, 75. Ps. 24. 279. S. ii, 1122
 Laudum P. x, 4
 Laveras P. v, 12
 Laverint P. x, 1050
 Laverna (sing. nom.) S. ii, 869
 Lavit C. vii, 73. P. v, 230. Ps. 61 mœnia amnis P. iii, 190
 Laurea (nom.) S. i, 525
 Laureas parasti P. v, 540
 Laureatum morte superba P. xii, 6
 Laureis P. iv, 107
 Laurenti (voc.) P. ii, 527. 549
 Laurentii P. ii, 15
 Laurentio P. ii, 3
 Laurentium P. ii, 23. 53. 183
 Laurentius P. ii, 109. 139. 501
 Laurigeros S. i, 217
 Lauro S. ii, 724
 Laurum S. ii, 523
 Laurus (sing.) C. viii, 48 (plur.) A. 483
 Laus C. iii, 95. v, 161. P. i, 82. iv, 60. H. 689
 Laxa licentia (nom.) H. 246 (abl.) Ps. 343
 Laxabit vox sonos P. x, 15
 Laxe voluntatis H. 677
 Laxare P. ii, 244. A. 967
 Laxat arva glacies P. iii, 204
 Laxavit A. 426. S. i. pr. 26
 Laxent P. xi, 73
 Laxior libertas S. i, 335
 Laxiore flatu C. vii, 24
 Laxis Ps. 254
 Laxo jugo voluptatum C. vii, 182
 Laxus modus abstinendi C. viii, 65
 Lazare (voc.) A. 743. D. 150
 Lazari C. x, 154
 Lazarum C. ix, 47
 Lecta (plur.) A. pr. ii, 53
 Lectitas P. x, 219
 Lecto (subst.) S. i, 253. ii, 1081
 Lector H. 615
 Lectuli (gen.) P. v, 353
 Lectulo P. ii, 354
 Lectulos C. i, 5
 Lectulum C. ix, 69. P. v, 556
 Lectum (subst.) P. v, 217
 Lectum (adj.) P. x, 830
 Ledeia (sing.) S. i, 228
 Legale P. x, 530
 Legam S. ii, 4
 Legas P. xi, 12
 Legati (sing.) S. ii, 760. 909
 Legatum S. ii, 769. 770
 Lege (subst.) C. vii, 183. viii, 4. ix, 75. P. x, 479. 1087. A. 98 bis. 336. 369. 918. H. pr. 12. 109. 781. Ps. 343. S. ii, 71. 223. 1064. D. 39 sub hac P. xiii, 81
 Legem C. xii, 156. H. 731. Ps. 748. D. 94
 Legens C. xii, 156. A. 384. Ps. 457
 Legere P. iii, 137
 Legerentur S. i, 606
 Leges (subst.) P. ii, 200. iv, 195. x, 678. 944. H. 247. 305. 373. 878. S. i, 455. 462. 589. 607
 Legi (subst.) H. 688
 Legibus P. ii, 424. v, 14. x, 80. 202. 420. 949. xii, 11. A. 767. S. ii, 301. 602. 798. 1034
 Legifer P. ii, 363
 Legio A. 414. Ps. 36. S. ii, 33 virtutum Ps. 706
 Legione Ps. 406
 Legiones S. ii, 233
 Legionibus S. ii, 552
 Legionum Ps. 172
 Legirupis viribus H. 239
 Legis (subst.) A. 32. 331. 337. 356. 375. 376. Ps. 67
 Legisse S. ii, 539
 Legit P. xi, 140. S. ii, 545 iter aridum P. v, 484 (illum) sibi consulem Roma cœlestis P. ii, 560
 Legitimo S. ii, 973
 Lego S. i, 404
 Legum C. pr. 16. H. 443
 Legumine C. iii, 64
 Leguntur P. vi, 136
 Lembulo levi vectum corpus P. v, 455
 Lemnius P. x, 213
 Lene H. 326. 797 susurrat A. 846
 Lenibus C. vii, 53
 Lenitas P. ii, 328
 Leniter C. viii, 3. P. v, 495. x, 137. 273
 Leno P. x, 235 solvendi pudoris H. 261
 Lenta (sing.) Ps. 112 (plur.) H. 964.

- Ps. 33
 Lentis S. ii, 148
 Lento A. 696. H. 808
 Leo II, 359. D. 65
 Leonem A. 618
 Leones C. iv, 38. 47. 99. H. 222
 Leoni H. 560
 Leonibus C. iii, 162. P. i, 57
 Leonis C. iv, 86. Ps. 179. D. 66
 Leontini (gen.) S. ii, 939
 Leonum C. iv, 65
 Lepida (sing.) S. ii, 41
 Lepos C. vii, 13
 Lepra (nom.) P. ii, 230
 Leprosum P. ii, 286
 Lerna (nom.) P. x, 881
 Letale H. 614. Ps. 417
 Letali A. 466. S. i, 20. 375
 Letalia H. 710
 Lethæa vis C. vi, 18
 Leti (subst.) C. x, 90. P. x, 173. xi, 83. A. 744. H. 538. S. i, 90. 294
 Letiferi (gen.) H. 232
 Leto P. x, 725. S. ii, 705
 Letum Ps. 150. 571
 Levat S. ii. pr. 41
 Levamen P. pr. 10. v, 568
 Levandas P. vi, 107
 Levans S. i, 212
 Levantem de morte A. 990
 Levarat se fasce multo Ps. 578
 Levare S. ii, 720
 Leve P. iii, 100. x, 473. 526. D. 87
 prænatans P. vii, 73
 Levem P. xiii, 41. Ps. 349. S. ii, 380
 Levent C. iii, 173
 Leves (adj.) C. iii, 26. v, 102. P. vi, 38. H. 217. 287. S. i, 101
 Levi P. ii, 346. v, 418. 455. x, 986.
 Ps. 135. S. ii, 515. 814
 Levi A. 1012
 Levior S. i, 62
 Levis C. viii, 18. xii, 126. P. ix, 61.
 x, 78. H. 739. 903. 967
 Levita (nom.) P. ii, 39. v, 30
 Levitatem Ps. 274
 Levitatis H. 363
 Leviter P. iv, 187. S. i, 15
 Levites P. v, 145
 Levitis P. vi, 3. 15
 Lex C. i, 70. iv, 2. vi, 21. ix, 18. x, 65.
 P. x, 124. 554. A. 370. 510. Ps. 157.
 S. i. pr. 51. ii, 179. 460. 974
 Liba (subst. plur.) C. iii, 182. 69
 agimus C. v, 140 votorum S. i, 113
 Libamina terræ H. pr. 28
 Libandum P. vi, 53
 Libans II. 551
 Libare P. vi, 60
 Libat P. x, 255. II. 858
 Libatura (plur.) A. 432
 Libeat C. iii, 53. 177. H. 672
 Libebit P. ii, 355
 Libelli (gen.) A. 15. S. i, 657
 Libellis P. i, 76
 Libens C. iv, 67. P. x, 661. xiii, 62.
 H. 938. S. i, 464
 Libent P. ii, 68
 Libenter P. ii, 107. 329. 367. x, 60.
 219. H. 716. Ps. pr. 8
 Liber (subst.) P. x, 536. 1131. xiii, 7.
 S. i, 649 cæli P. iv, 171 favoris x,
 657
 Liber (adj.) C. pr. 45. v, 40. vi, 29.
 vii, 24. P. v, 159. 239. 304. xiv, 92.
 A. 937. H. 44. 776. 914. Ps. pr. 33.
 733. S. i, 144 ab ignibus C. v, 135
 modus abstinendi C. viii, 65
 Libera (sing.) A. 887. H. 91. 687. 703.
 817. Ps. 118. 247. 580. S. i, 613.
 ii, 63. 407. 485. 729. 1066. D. 36
 ab omni dolore mens P. x, 519
 Liberæ (sing.) P. xiv, 9
 Liberam P. i, 43. ii, 467. v, 359
 Liberandam Ps. pr. 55
 Liberat C. xii, 164. A. 1021. Ps. pr.
 29
 Libere P. x, 925
 Liberi (adj. plur.) C. i, 47 ac soluti
 carne P. ii, 270
 Liberis (adj.) P. x, 387
 Libero (adj.) P. ix, 46 ore x, 96
 Liberos (subst.) P. ii, 84
 Libertas P. ii, 491. S. i, 335
 Libertate H. 718. Ps. ix, 193
 Libertatem H. 684
 Libertatis H. 674. 770. S. i, 481
 Liberum (subst. gen. plur.) P. ii, 524
 Liberum (adj.) C. vii, 183
 Libet C. vii, 82. P. iii, 211. vi, 145.
 ix, 39. 77. x, 881. 943. A. 596. 841.
 S. ii, 737
 Libidine P. x, 509. xiv, 37. H. 306. S.
 i, 106. ii, 172. 741
 Libidinem C. ii, 84. vii, 97. P. x, 197
 vorandi C. vii, 199
 Libidini Ps. 54
 Libidinis H. 612. Ps. 98
 Libidinoso affectu P. x, 229
 Libido C. ii, 31. vii, 13. P. ii, 245. II.
 254. 629. 777. Ps. 42. 87. S. i, 56
 mentis humanæ A. pr. ii, 17
 Libram P. iv, 12
 Libramine P. x, 1134
 Librat A. 932 non spem super æra II.
 382
 Librata (sing.) Ps. 139
 Libri (gen.) A. 107. 341

- Libris P. ix, 19. A. 217. 312. 378. 440.
 H. 778. S. ii, 336. D. 56
 Libro (subst.) H. 181
 Libros P. v, 182
 Librum C. vi, 84. A. 594. D. 175
 Liburnas S. ii, 530
 Libya (abl.) P. xiii, 4
 Libyæ P. xiii, 102
 Libyam S. ii, 490
 Libyca (abl.) S. i, 184
 Libyci (gen.) S. ii, 936
 Libycis A. 443
 Libyn S. ii, 685
 Libystidis ursæ S. ii, 300
 Liceat C. iii, 10. P. xiii, 64. A. 41. 952.
 H. 678. Ps. 20. S. i, 503. 651. ii,
 83. 465
 Licebat P. vi, 89. S. ii, 410
 Licebit C. ii, 13. x, 148. xii, 3. P. x,
 814. 1098. S. ii, 1075
 Licenter P. x, 216 diffuens C. vii, 16
 Licentia (subst. nom.) H. 246. 708 (abl.)
 P. x, 190
 Liceret C. xii, 146
 Licet (verb. imp.) C. x, 163. xii, 157.
 P. ii, 533. x, 102. 651. 958. P. ii,
 12. A. 410. H. 180. 582. Ps. 608.
 S. i, 191. ii, 410. 471. 648
 Licia S. ii, 1105
 Licitæ (sing.) S. ii, 792
 Licto jactantius H. 170
 Lictor P. iii, 98. 175. x, 144. 556. 1109
 Lictores P. v, 98
 Lictoribus S. i, 565
 Lictoris P. x, 72
 Liga C. iii, 29
 Ligabat A. 63
 Ligamina P. ix, 86
 Ligamine H. 137
 Ligant A. pr. ii, 23
 Ligantur C. x, 22. Ps. 591
 Ligat Ps. 680. P. xi, 104. S. ii, 1085
 Ligatus S. ii, 17
 Ligna C. xi, 36. D. 85
 Ligni C. v, 94. A. 68
 Ligno P. pr. 24. v, 251. xii, 12. A. v,
 493. Ps. 879. S. ii, 646
 Lignum C. v, 95. P. i, 36. v, 34. ix,
 48. x, 1019. Ps. 153. 408. S. ii, 285,
 D. 51. 87
 Ligonibus S. i, 641
 Ligula moderatrix P. x, 978
 Ligurum S. ii, 700
 Lilia C. v, 124. Ps. 354. 882
 Lilybæo S. ii, 940
 Lima (nom.) S. i, 439
 Limat capillos P. x, 274 pectorum rubi-
 ginem C. vii, 205 pedibus vincula H.
 445
 Limbum S. ii, 576
 Limbus Ps. 188
 Limen C. ix, 75. P. x, 74. 105. 201. Ps.
 836. S. ii, 735
 Limi (sing.) A. 828. 1026
 Limina P. ii, 520. xi, 158. H. 492
 Limine P. x, 351 lucis C. xii, 126
 Liminis P. v, 310. Ps. 666
 Limite H. 434. Ps. 225
 Limo C. ix, 35. xi, 51. P. x, 371. A.
 675. 689. 1039. H. 466. Ps. 904. S.
 i, 640. ii, 266
 Limum C. vii, 191. viii, 61. A. 687.
 902. S. ii, 924
 Limus A. 991. H. 475
 Linea (subst.) A. 812. Ps. pr. 50
 Linea (adj. plur.) H. 329
 Lineam (subst.) C. vii, 50
 Lineas (subst.) C. xi, 12
 Lingua (nom.) C. pr. 45. ii, 102. iii,
 94. iv, 3. v, 81. ix, 68. P. x, 770.
 928. 935. xiii, 4. A. 639. H. 202.
 Ps. 423. S. ii, pr. 46 (abl.) P. x, 11.
 22. 992. A. pr. ii, 22. 383
 Linguae (sing.) C. i, 62. P. xiii, 11. A.
 380. 404. S. i, 648. ii, 19
 Linguam C. vii, 118. ix, 82. P. v, 192.
 534. x, 766. 891. 897. 901. 945. 960.
 974. 987. 1039. A. ii, 980. H. 458.
 Ps. 718. S. i, 633
 Linguarum C. ix, 24
 Linguas P. ii, 423
 Linguis P. i, 78. A. 194. S. ii, 585. 891
 Linquat Ps. 783
 Linquens Ps. 318
 Linquere C. i, 19
 Linquit P. i, 109. Ps. 438
 Linquunt P. i, 34. xi, 151
 Lintea (subst. plur.) C. x, 50
 Linteam vestem P. v, 341
 Linteis S. ii, pr. 6
 Linteoli pallioli P. iii, 180
 Linteolo C. v, 18
 Lippis P. x, 592
 Lippos P. ii, 284
 Liquabile saxum H. 744
 Liquat C. iii, 74
 Liquata (plur.) P. x, 300
 Liquato P. x, 849
 Liquescentes D. 137
 Lipienti S. ii, 42
 Lipientis æquoris P. x, 947 poli P. i,
 88
 Liquerat C. vii, 162. x, 168. Ps. 455.
 S. i, 138
 Liquerit H. 942
 Liquerunt H. 845
 Liquescent A. 1016
 Liquesce C. vi, 146

- Liquescet vento A. 955
 Liquect H. 2
 Liquida (sing. nom.) S. ii, 627 (abl.)
 arce C. iv, 10
 Liquidæ (sing.) Ps. 638 rationis C. iii,
 190
 Liquidam S. i, 638. ii, 187 vocem A.
 586
 Liquidas Ps. 660
 Liquidis P. x, 438 coloribus expressa P.
 ix, 93 umbris P. xi, 125
 Liquido C. v, 21. P. viii, 5. A. 903. H.
 826. Ps. 787. 853 motu A. 87
 Liquido odore C. x, 172
 Liquidos sensus H. 514
 Liquidum S. i, 414
 Liquidus A. 694
 Liquit C. x, 74
 Liquitur P. v, 232. x, 508. H. 750. D.
 175 fons S. ii, 799
 Liqueor C. iii, 23. 68. ix, 50. P. vii, 82.
 x, 438. xii, 33. xiii, 12. 84. A. 411.
 670. H. 357. S. i, pr. 42
 Liquore C. vii, 70. P. x, 284. A. 654
 Liquorem S. ii, 926 animæ C. x, 12
 Liquoribus C. v, 67. P. x, 1038
 Lita veneno tela Ps. 436
 Litamen H. pr. 50
 Litamus jejuniorum victimam C. vii, 20
 Litanda (plur.) S. i, 391
 Litans A. 460
 Litant S. ii, 779 justitiam S. ii, 841
 Litantis P. x, 289
 Litare P. v, 15. Ps. pr. 6. 784 idolis P.
 i, 42
 Litarent P. xiii, 81
 Litari P. x, 354. S. ii, 1124
 Litata cade P. x, 1010
 Litatur S. i, 237
 Litem H. 638
 Litera (nom.) A. 376
 Literarum P. ix, 22. xiii, 7
 Litteris P. i, 2. v, 187. x, 623
 Litterulis P. xi, 7
 Litibus A. pr. ii, 20
 Litigiosa argumenta A. 208
 Littora P. v, 488. H. 882. Ps. 652. S.
 ii, 55. 613
 Littore A. 669. S. ii, 940
 Littoreis S. i, pr. 15
 Littoribus C. v, 60
 Littoris C. v, 45. P. v, 505. vi, 155. xi,
 47. S. i, pr. 13. 136
 Littorum C. ix, 112
 Littus P. iv, 99. S. ii, pr. 20
 Lituis H. 481. S. ii, 401
 Lituos Ps. 318
 Liventes H. 132. 357
 Liventia H. 825
 Livia S. i, 251
 Livida (sing. nom.) lux S. i, 420 (abl.)
 S. i, pr. 31 (plur.) C. ii, 72. P. ii,
 259. D. 46
 Lividi cordis C. vii, 7
 Livido P. ii, 239
 Lividum cor P. v, 379
 Livitidis Ps. 502
 Livor C. vii, 201. H. 398
 Livores P. x, 510
 Livoribus roscidis P. x, 705
 Livoris P. xiv, 108
 Loca (subst.) P. vi, 138. xi, 48 senta
 situ et vepribus P. iii, 47
 Locare A. pr. i, 9. S. ii, 867
 Locasti P. ii, 418
 Locata in solio Roma (nom.) P. iv, 62
 Locatis (adj.) S. ii, 416
 Locatos P. ii, 163
 Locatum S. i, 271
 Locetur A. 875
 Loci (sing.) P. viii, 15. xi, 160. 175.
 xii, 47. A. 118. S. i, 220
 Locis C. iii, 102. H. 141. 864. 954
 Loco (subst.) C. ii, 83. vii, 186. Ps.
 268. 731. S. i, 48
 Locos H. 896. S. ii, 447. 503. 831
 Loculos Ps. 582
 Locum C. v, 36. 65. vi, 131. xii, 113.
 P. ii, 534. vi, 61. x, 826. 900. xiv,
 42. A. 872. S. ii, 476
 Locuples C. iii, 171. P. iv, 30. H. 213.
 333 facundia P. xiii, 17 populis locus
 iii, 8
 Locupletem H. 193
 Locupletis P. ii, 122
 Locus P. i, 5. iii, 6. 186. v, 242. viii,
 1. x, 551. xi, 151. A. 873. Ps. 220.
 S. i, 447. 614. ii, 256. 622. 1116. D.
 149 orandi purus P. x, 1035
 Locustis C. vii, 69. D. 117
 Locutus P. x, 1122. A. 797 est C. i, 62
 Lolium H. 217
 Longa (sing.) P. ix, 84. S. ii, 658 (plur.)
 C. v, 40. xii, 174. P. x, 453. A. 40.
 H. 924. Ps. 35. S. ii, 953
 Longavam S. ii, 176
 Longam P. x, 1128. S. i, 243
 Longe (adv.) C. ii, 83. P. iv, 138. v,
 499. x, 466. 807. A. 474. H. 528.
 794. 864. Ps. 149. 509. 617. S. i,
 316. 611. ii, 88. 846. 901 ab ore P.
 x, 901
 Longi (sing.) S. i, 657. ii, 80
 Longior P. i, 24. v, 463
 Longis P. i, 112. xi, 204. A. 416. S.
 i, 466. ii, 106
 Longo P. ii, 163. A. 986. H. 650. 859.
 Ps. 385. S. i, 323. 470. ii, 160. 316.

343. 732 ordine P. ix, 79
 Longos P. ii, 340
 Longum P. i, 80. iv, 129. xi, 99. xiv, 107. H. 746. 925. S. i, 153. ii, 167
 est H. 891 silet P. x, 393
 Loquacibus scatebris C. v, 89
 Loquacitas P. x, 552
 Loquamur C. ii, 99
 Loquantur P. x, 20. A. 649
 Loquar P. i, 112. A. 1. H. 231. 937. S. i, 271
 Loquax P. ii, 74. A. 298. S. ii, pr. 45
 Loquela (nom.) P. x, 945 (abl.) A. 235
 Loquelam P. vi, 92. x, 953
 Loquelis A. 578 verba conjunxit A. 34
 Loquemur in te unum C. iv, 101
 Loquendi P. iv, 166. x, 999 arte H. 202
 Loquentem P. x, 959
 Loquentes P. i, 70
 Loquenti P. x, 678. 928. S. ii, 816
 Loquentis C. vii, 44. P. v, 97. x, 549. 555. 915. Ps. 716
 Loqui C. pr. 9. P. x, 458. xiii, 31 grande Ps. 285
 Loquimur S. ii, 342
 Loquitur P. iii, 139. A. 108
 Loquor P. x, 564. 1008. A. 126. 777. H. 626 exemplum gentis vetustæ C. vii, 176
 Loquantur P. ii, 427. v, 282. xi, 7. A. 392
 Lora Ps. 335. S. i, 352
 Lorea flagra P. xi, 55
 Loricæ (gen.) Ps. 124
 Loris Ps. 413
 Lota (sing.) A. 697
 Lotæ animæ (plur.) P. viii, 10
 Loth H. 726. 739. 759. 767. Ps. pr. 16. 32
 Lotis pectoribus Ps. 366
 Lotus A. 487
 Luas exitium P. x, 94
 Luat P. x, 204 poenam xiii, 94
 Lubrica (sing.) S. ii, 413 damnatio H. 541 gloria H. 387 (plur.) H. 137. 756
 Lubricat Ps. 572 clivum P. xii, 35
 Lubrici (plur.) C. ii, 103
 Lubrico C. i, 62 lumine P. xiv, 45
 Lubricorum dæmonum C. ix, 55
 Lubricos S. ii, pr. 36
 Lubricus C. iii, 118. A. 978
 Lucas A. 1002
 Luce C. ii, 60. iii, 88. ix, 76. xii, 24. P. iv, 60. xi, 156. x, 320. A. 332. 688. H. 477. Ps. 108. 222. 334. S. i, 291. ii, 886 prima C. ii, 108 non aperit oculos sub S. i, 593
 Lucebunt P. ii, 272
 Lucelli C. ii, 45
 Lucem C. i, 2. 31. ii, 17. v, 4. 144. 151. 152. P. xiv, 59. A. 699. H. 602. Ps. 317. 639 revocare animas in S. i, 90
 Lucere A. 445
 Lucernas S. ii, 1009
 Lucēs (subst.) H. 93
 Lucet A. 536
 Lucida (sing.) C. x, 162. H. 869. Ps. 830 (plur.) sidera A. 151 supplicii præmia P. xi, 22
 Lucidus P. vi, 9
 Lucifer (phosphorus) C. v, 130. xii, 32. D. 104
 Luciferum (phosphorum) A. 626. Ps. 625
 Lucinas S. ii, 222
 Lucis (gen.) lux C. i, 36. 42. 54. iii, 32. viii, 12. xi, 4. 111. xii, 168. P. i, 87. v, 37. 270. 308. 351. vi, 71. x, 955. xi, 236. A. 74. 282. 423. 701. H. iii, 65. 345. Ps. 782. S. i, 157. 377. ii, pr. 3
 Lucis (lucus) S. ii, 53
 Lucisator C. iii, 1
 Luceo S. i, 453
 Lucos P. vi, 39. H. 240
 Lucra C. ii, 44
 Lucramur C. ii, 53
 Lucrandi Ps. 607
 Lucrī P. ii, 140
 Lucrum Ps. 460. S. ii, 1016
 Luctamen P. v, 215. H. 510. Ps. 176. S. i, 645
 Luctamina H. 640
 Luctando C. ii, 91. H. 147
 Luctandum S. ii, 149
 Luctantia æquora A. 651
 Luctantis P. ix, 85. Ps. 892
 Luctarier P. x, 651
 Luctata (sing.) S. ii, 505
 Luctator C. ii, 74
 Luctifico carmine H. 451 pulvere S. ii, 508
 Luctu C. x, 116
 Luculente (adv.) P. x, 22
 Lucum P. x, 196
 Lucus D. 56
 Ludat S. ii, 1128
 Ludebant P. ix, 83 bellum talibus armis Ps. 435
 Ludere P. iii, 20. Ps. 713. S. i, 656. ii, 44. 674
 Ludi (sing.) S. i, 382
 Ludibria P. v, 442. Ps. xvi, 456. S. i, 159. ii, 1033

- Ludibrio fuit Neeræ P. x, 240
 Ludibriorum P. xiv, 30
 Ludibrium P. x, 870
 Ludibundus P. ii, 409
 Ludicra (plur.) C. iii, 18. Ps. 298
 Ludicris P. ii, 322
 Ludicro verbere P. x, 165
 Ludicrum C. ii, 34
 Ludimur P. ii, 315
 Ludit P. x, 1088. Ps. 525
 Luditis C. xii, 132
 Ludius P. x, 222
 Ludos S. i, 216
 Ludum P. ix, 41
 Ludunt H. 371
 Luduntur dolis P. x, 181
 Ludus est mors Christianis P. v, 64
 Luenda mors est sanguine P. v, 52
 Lues (subst. sing.) Ps. 558. S. i, 5 fu-
 riata P. iii, 26 (plur.) ii, 222
 Luct C. x, 108 supplicium S. ii, 185
 Lugebas S. i, 470
 Lugent A. 442
 Lugubre antrum P. v, 238
 Lugubri C. ix, 79
 Lulis (subst.) Ps. 508 incentiva H. 250
 Luit C. iii, 135 supplicium A. 543
 Luiturus Ps. 535
 Lumen C. i, 100. v, 155. vi, 6. P. x,
 319. x, 432. 441. 593. A. 278. 279.
 286 imago Dei A. 72 Numinis A.
 373
 Lumina C. v, 7. 141. ix, 34. x, 79. P.
 i, 101. v, 203. 235. 306. A. 113.
 675. Ps. 44. 114. S. i, 546. D. 132
 Luminat atria nitor P. iii, 192 frontem
 serenam v, 127
 Lumine C. ii, 27. v, 32. P. ii, 384. 395.
 x, 322. 323. 534. xiv, 45. 48. 122.
 A. 278. 279. H. 74. 735. 881. Ps.
 482. 858. D. 96. 190 cassis A. 125
 Luminibus P. xi, 168. H. 902
 Luminis C. i, 24. v, 1. 9. 29. P. ii,
 205. v, 239. 276. x, 318. xiii, 43.
 A. 328. S. ii, 108. D. 109 corusci
 gemmas P. ii, 299
 Luna S. i, 365
 Lunæ C. ix, 15
 Lunam C. xii, 10
 Lunari lampade C. v, 6
 Lupæ (gen.) Ps. 47
 Lupam P. x, 612
 Lupanar P. xiv, 25. 55. Ps. 378 Cy-
 pridis P. x, 230
 Lupas S. i, 107
 Luparis Ps. 191
 Lupercæles ferulæ S. ii, 861
 Luperci (plur.) P. ii, 518. x, 162
 Lupercor P. iv, 146
 Lupi (plur.) Ps. 795
 Lupinis S. ii, 394
 Lupino ritu P. i, 96
 Lupis C. viii, 37. A. 737
 Luporum Ps. 467
 Lupum C. iii, 169. P. v, 412
 Lupus C. iii, 158. P. v, 19. xi, 241.
 H. 224. Ps. 791. D. 169
 Lurida rota solis A. 626
 Lusa (sing. nom.) S. i, 175
 Luserat P. xi, 130
 Luserit sibi impune dis destruendis P.
 v, 104
 Lusit P. xii, 48
 Lusitanorum P. iv, 37
 Lustrales pecudes S. ii, 1106
 Lustratæ (sing.) S. i, 381
 Lustro oculis (verb.) P. xi, 17
 Lusus multo pavore C. vi, 55
 Luteam cratem C. viii, 59
 Luteolis Ps. 354
 Luteum P. xiii, 61. A. 677. 1023. II.
 355 sapit terrea voluntas C. x, 26
 Luteus color C. viii, 27 homo iii, 138
 Luto C. pr. 12. P. ii, 247. A. 699.
 819 coacta membra P. iii, 92
 Lutulenta (sing.) libido Ps. 87 (plur.)
 animalia P. x, 650 membra II. 117
 Lutum A. 858. 1025. S. ii, 933
 Lux C. i, 15. ii, 3. 19. 75. 97. v, 27.
 153. vi, 51. vii, 79. ix, 36. x, 81.
 xi, 60. xii, 36. P. i, 24. ii, 204. x,
 318. 575. xi, 166. xii, 50. 58. A.
 280. 281. 1031. H. 34. 966. Ps. 847.
 S. i, 421. ii, 229. 905 Bethlem C.
 vii, 1
 Luxu H. 943. S. ii, 740 perdita soboles
 S. i, 162
 Luxum H. 283. S. i, 125
 Luxuria (nom.) Ps. 311
 Luxuriæ P. xiii, 25. Ps. 342. 378
 Luxuriam A. 62 rogi S. i. pr. 19
 Luxuriant C. iii, 54
 Luxuriat S. ii, 1026
 Luxuries (subst.) Ps. 405
 Luxus (sing.) C. pr. 11. vii, 11. P. x,
 514. H. 299. 396. Ps. 455 (plur.)
 S. ii, 172
 Lyæum S. i, 276
 Lychnis C. v, 14
 Lympha (nom.) C. ix, 28. 86. 87. D.
 166
 Lymphæ (gen.) P. x, 718
 Lymphatam furis (gentem) C. xi, 92
 Lymphatico H. pr. 59
 Lymphaticum pecus C. ix, 57
 Lymphis P. vii, 14. x, 429. D. 68. 127
 Lyra (nom.) C. iii, 81. ix, 3
 Lyricæ puellæ (sing.) II. 317

M.

- Macchabæi (sing.) P. v, 533
 Macchabæis fratribus P. v, 523
 Macchabæos P. x, 776
 Macellum P. x, 1056. A. 709
 Maceries H. 227
 Macetum S. ii, 546
 Machina (nom.) H. 250. 489. Ps. 866
 terna rerum C. ix, 14
 Machinam P. x, 339
 Machinis murum ferire P. i, 38
 Macie S. ii, 1024
 Macies C. x, 103
 Mactare H. pr. 35
 Mactat H. 100
 Mactatas S. i, 294
 Mactatis (adj.) Ps. 784
 Macte C. ix, 106
 Macularat Ps. 101
 Maculas (subst.) A. 684. 914
 Maculas (verb.) P. viii, 6
 Maculent A. 2
 Maculis C. iii, 42. D. 3
 Maculosa (sing.) S. ii, 247
 Maculoso S. i, 234
 Maculosum H. 949
 Madefactum Ps. 61
 Madens H. pr. 59 sanguine P. vi, 62
 Madent vulneribus D. 116
 Madentem P. x, 860. Ps. 413
 Madentes P. vi, 82. x, 1045. S. i, 640
 auras aromatum P. x, 363
 Madentibus C. v, 13
 Madentis C. vii, 43
 Madescit P. xi, 122
 Madescunt fletu C. vii, 164
 Madidam A. 765
 Madidas H. 763 sanie aras S. ii, 764
 Madidis Ps. 191
 Madido C. iii, 97. v, 24. H. 321. Ps. 283
 Madidum P. xi, 45. Ps. 378
 Maduisse H. 366. S. i, 516
 Mænadæ S. i, 134
 Mage P. iii, 9. xiii, 19. S. i, 518. ii, 6
 Magi (plur.) C. xii, 28. 61. 182. D. 105
 Magicas S. ii, 893
 Magico S. i, 96. ii, 176
 Magicum P. xiii, 23
 Magiæ S. i, 89
 Magister C. vii, 97. P. vi, 10. ix, 22. xi, 233. A. pr. ii, 1. S. ii, 433
 Magistra (sing.) P. x, 688. 989
 Magistræ (gen.) Ps. 164
 Magistratum S. i, 623
 Magistratus (sing.) P. x, 132
 Magistri (sing.) C. vi, 78. P. ix, 83. xi, 91. xii, 14 æterni C. viii, 17 (plur.)
 P. ix, 40 criminum v, 78 signorum i, 64
 Magistro H. 206. S. i, 37. ii, 22 te P. x, 89
 Magistrum P. x, 822. xii, 24. xiii, 2. A. 707. H. 721 pecoris D. 30
 Magna (plur.) H. 866. Ps. 286
 Magnanimo S. i, 511
 Magnarum C. xii, 77. Ps. 12
 Magnas P. x, 562
 Magni (sing.) P. x, 201. A. 9. H. 497. 685. S. i, 41. 230. 590. ii, 759. 947
 putas P. ii, 202 refert P. x, 119
 Magnificis S. ii, 91
 Magnificum A. 1058
 Magnis P. xi, 212. xii, 48. A. 651. S. i, 586. ii, 68. 488
 Magno P. pr. 24. iv, 13. A. 65. 814. Ps. 500. S. ii, 878. 1014
 Magnorum P. iv, 5. A. 1013. S. i, 504
 Magnum D. 33
 Magnus Ps. 530. S. i, 87. 456. ii, 60. 694
 Magos A. 646
 Magus P. x, 868
 Maia (abl.) S. i, 87
 Majestas C. v, 162. P. vi, 119. x, 263. 309. A. viii, 26. 90. 879. 1062. H. 65. 841. S. ii, 503
 Majestate P. xi, 218. A. 119. 531. 556. 673. H. 45. 168. Ps. 80. S. i, 13. 485. ii, 183. 1102
 Majestatem S. i, 431
 Majestatis A. 257. 314. S. i, 149. 189. 407
 Major C. v, 132. xii, 78. 116. P. v, 148. ix, 59. x, 263. 483. xii, 18. A. pr. i, 4. H. 258. 532. Ps. 444. 711. S. i, 315 exemplis C. viii, 7
 Majora A. 36. S. ii, 479
 Majorem A. 787. 815
 Majoribus Ps. pr. 43. S. ii, 863
 Majorum C. v, 38. S. i, 409
 Majus A. 470 bis D. 182
 Mala (subst. sing.) H. 554
 Mala (subst. plur.) C. pr. 29. i, 95. H. 155
 Malarum (adj.) C. vi, 119
 Male (adv.) C. viii, 34. P. x, 689. A. ii, 150. H. 218. 315. Ps. 330. 399. 564. S. i, 25 bis 241. 285. 381. ii, 186. 463. 724 fabris suadelis H. 715 fortis H. 278 pertinax C. pr. 14 prodiga (sing.) P. iii, 68 suta (sing.) P. xi, 71 tener P. ix, 67
 Malesana (sing.) H. 93. Ps. 203
 Malesuada (sing.) C. iii, 113. D. 2

- Mali** (subst. sing.) P. x, 794. II. viii, 663. Ps. 607. 667. S. i, 72
- Mali** (adj. sing.) C. xii, 141
- Malignæ** (sing.) Ps. 269
- Malignam** Ps. 33
- Maligne** (voc.) P. v, 186
- Maligni** (sing.) H. 551. 614. S. ii, 975
- Malignitatum** P. ii, 260
- Malignum murmurans** P. v, 417
- Malignus** H. 218
- Malim** P. ii, 218
- Malis** (subst. : calamitatibus) C. iv, 82. P. x, 516. A. 509
- Malis** (adj.) P. ii, 85. A. 60. 997
- Malit** A. 45. H. 634. S. i, 338
- Malle** C. vii, 104. H. 785
- Mallet** P. x, 35. S. i, 637
- Malleus** P. x, 269
- Malo** (adj.) A. 911
- Malorum** (subst. : calamitatum) P. v, 527. x, 90. 1097. 1134. xiv, 110. A. pr. ii, 18. II. 259. 558. 642. Ps. 168. S. ii, 1041
- Malum** (subst. : calamitas) P. x, 208. xiii, 44. H. pr. 45. 113. 216. 554. 563. 641. 647. 669. 939. Ps. 395. S. ii, 47. 178
- Malus** (adj.) A. 104
- Mambre** D. 13
- Mammonæ** (dat.) P. i, 58
- Mammoneam** H. 429
- Manantem Deo originem** C. v, 30
- Manantibus** P. x, 707
- Manantium** P. x, 843
- Manassæ** C. xii, 190
- Manceps carceris** P. v, 345
- Mancipandam vinculis plebem** P. x, 44
- Mancipatam vitam** C. xi, 39
- Mancipatur Tartaro** P. x, 475
- Mancipium Christi** A. 408. gchennæ II. 128 ludibriorum P. xiv, 30
- Manco ordine** A. 619
- Mancum** P. ii, 231
- Mandant** P. vi, 140
- Mandaram** S. ii, 261
- Mandas** C. x, 159. P. xiii, 59
- Mandat** P. x, 42. 1090 otia statibus A. 657
- Mandata** (adj. plur.) S. ii, 199
- Mandatur** P. xi, 169
- Mandavit** P. x, 338. 744
- Mandere** C. iii, 114. D. 187
- Mandet** P. x, 345. 936. Ps. 723
- Mando** (I. conj.) C. ix, 32
- Manc** (adv.) C. ii, 29. H. 925. P. iii, 64. xi, 189 novo C. ii, 15. iii, 86 fit i, 96 vacuum x, 146
- Mancat** P. xi, 142. S. i, 461. 522. 619
- Manebat** Ps. 112. 267
- Manebit** S. ii, 211
- Manens** H. 901
- Manent** S. ii, 250
- Manentem** P. x, 597
- Manere** C. vi, 20. P. pr. 28. x, 976
- Maneret** C. i, 59. P. ii, 136. S. ii, 451. 540
- Manes** (subst.) A. 478. Ps. 92. S. i, 191. 402
- Manet** C. xii, 17. P. v, 233. x, 29. A. 573. 812. Ps. 82. 128. D. 122. 159. 181 membra spes eadem C. iii, 201
- Manibus** (manus) A. 199. 235. 465. 731. 1037. Ps. 878. S. ii, 559. 720. D. 136
- Manibus dis** (Manes) S. i, 403
- Manicas** S. ii, 732
- Manichæe** A. 975
- Manichæus** A. 957
- Manicis** H. 435. Ps. 567
- Manifesta** (sing.) H. 125
- Maniplis** P. x, 864. Ps. 568
- Manna** D. 43
- Manserat** P. v, 311
- Mansit** C. vii, 122. Ps. 84
- Mansuefactum** C. vii, 84
- Mansuescat** P. ii, 440
- Mansuescere** S. i, 457
- Mansuescit** C. iv, 50. P. ii, 439. v, 435
- Mansuevere** A. 430
- Manu** C. iii, 37. 177. iv, 61. P. iii, 78. v, 109. 179. x, 780. xi, 91. xiv, 88. A. viii, 92. 451. 513. H. 136. Ps. xi, 65. 147. 214. 292. 420. 456. 497. S. i. pr. 83 fabrilis P. v, 69
- Manum** C. v, 46. vi, 85. P. i, 92. x, 360. 549. 697. xiii, 54. H. pr. 14. Ps. 346. 576. S. i. pr. 22. 27. ii. pr. 61. D. 140
- Manus** (sing.) C. iii, 96. P. iii, 71. v, 144. ix, 43. 80. x, 1102. xi, 129. 185. xii, 17. A. pr. ii, 14. 15. 597. 858. 859. 862. 870. II. 267. 362. 646. Ps. 137. 250. 537. S. ii, 39 (plur.) C. ii, 102. P. i, 39. 71. v, 118. 151. vi, 103. ix, 39. 57. 70. x, 447. 496. 497. 801. 812. xi, 139. S. ii. pr. 28. 953. 1005 exercet tortor P. i, 47
- Manuum** P. iii, 79. A. 221. 1022
- Mapalia** Ps. pr. 46
- Marceat** C. i, 76. Ps. 745 ignis A. 480
- Marcent suppliciiis Tartara** C. v, 133
- Marcentem** S. ii, 1044
- Marcenti** Ps. 883
- Marcescere** A. 621
- Marcida** (sing.) Ps. 316 oblectamine frequenti scintilla mentis C. vii, 18 (plur.) P. iii, 210

- Marcion H. pr. 36. 56. 124
 Marcionis H. 503
 Marcionita Deus H. 129
 Mare C. iii, 5. v, 63. vii, 108. P. v, 475. A. 153. H. 116. 682. S. ii. pr. 9. 18. 177. 790. 800. D. 33. 137
 Mares P. x, 177
 Margarita spargere inter suos P. x, 648
 Margaritum Ps. 873
 Margine A. 686. H. 795
 Margines P. xiii, 77
 Mari (mare) S. ii, 578
 Maria D. 100
 Mariæ A. 643
 Mariam Ps. 88
 Mari S. i, 525
 Marina (plur.) C. xii, 90
 Marini (sing.) P. x, 326
 Marinis Ps. 723
 Marino transitu C. xii, 166
 Maris (mare) P. vii, 59. S. ii. pr. 25
 Maris (mas) A. 575. S. i, 118
 Maritalis S. i, 476
 Maritam Ps. pr. 65
 Maritandi S. ii, 1068
 Maritarum conjugum P. i, 119
 Maritat A. 569
 Mariti (gen.) A. 98
 Marito (subst.) H. 613. S. i, 167. 261. 277
 Maritum P. x, 227. H. 587. D. 16
 Maritus P. x, 184
 Marmora (lapides) P. ii, 482. xi, 10. xii, 35. S. i, 404. 502
 Marmore (lapide) P. iii, 191. v, 74. vi, 141. A. 521
 Marmore (æquore) P. v, 494
 Marmoreis Ps. 813
 Marmoreo S. ii, 28
 Marmoreum A. 500
 Marmoribus S. ii, 833
 Marmoris S. i, 347. ii, 249
 Marmorum P. iv, 194
 Mars S. ii, 494
 Marsupia Ps. 600
 a Marsupio inanis P. ii, 104
 Marsus S. ii, 515
 Marte Ps. 215. S. i, 185. ii, 571
 Martia (plur.) S. i, 181
 Martialem P. iv, 149
 Martis P. x, 212. 619. Ps. 118. S. i, 174. 284. 293. 627. ii, 686
 Martyr P. iii, 126. iv, 99. 135. v, 1. 185. 216. 285. 354. vii, 51. ix, 6. 97. x, 121. 546. 561. 898. 904. 1122. xi, 33. xiii, 3. 105. Ps. 775
 Martyras patronos P. ii, 579
 Martyre P. vi, 6. x, 391
 Martyrem P. ii, 359. 516. v, 93. 250. vii, 4. 18
 Martyres P. i, 70
 Martyri P. ii, 330. xiv, 17
 Martyribus C. pr. 42. P. vi, 122. Ps. 37
 Martyrii P. iii, 9. xi, 21
 Martyriorum P. iv, 188
 Martyris P. ii, 15. 509. iii, 162. iv, 96. 144. v, 314. 392. 533. ix, 10. x, 661. 1108. xi, 8. 106. 172. xiv, 2. 120. S. i, 557
 Martyrium P. viii, 4
 Martyrum C. xii, 125. P. i, 1. 106. 116. ii, 519. iv, 2. 58. 73. 87. 113
 Mas P. x, 1073 infans C. xii, 101
 Masculini germinis P. x, 1069
 Massa P. x, 284
 Massa P. xiii, 87
 Massæ (gen.) A. 1031
 Massam S. ii, 286
 Massis P. ii, 53
 Massylum (gen. plur.) P. iv, 46
 Mastigophoris S. ii, 516
 Mastrucis S. ii, 698
 Mater C. ix, 44. P. x, 238. 681. 686. 711. 719. 767. 827. 831. 1074. A. 575 bis. H. 385. 598. Ps. pr. 48. S. i, 197 castitas C. xi, 14
 Materia (abl.) A. 724 æris expolita C. iv, 42
 Materiæ (gen.) H. 526
 Materiam A. 927. H. 172
 Materiem H. 838. Ps. 600. S. ii, 258
 Materies C. iii, 99. A. 167. 168. 250. H. 946. S. i, 326
 Materna (sing. abl.) A. 530 (plur.) C. xii, 103
 Maternam S. i, 254
 Materno A. 590. H. 621. S. ii, 1080
 Maternum P. xi, 229
 Mathesi S. ii, 893
 Mathesis S. ii, 478
 Matre P. x, 752. 754. 791. Ps. pr. 12. 75. 217. S. i, 228. ii, 668
 Matrem S. i, 207. ii, 176 Deam P. x, 1062
 Matres C. ix, 45. x, 118. P. i, 118. x, 200. 681
 Matribus C. xii, 146. Ps. 549
 Matris C. vii, 58. P. ii, 159. x, 140. 155. 742. 835. A. 436. 529. 648. 933. H. 608. Ps. 469. S. i, 629. D. 135
 Matrona (nom.) C. vii, 149. Ps. 66
 Matrur C. ix, 110. P. x, 58. H. 274.

- S. ii, 733. D. 116
 Matthæus A. 982
 Matura (plur.) C. xi, 54
 Maturi (sing.) S. ii, 321
 Maturitas A. pr. ii, 52
 Matuta (nom.) S. ii, 562
 Mavors Ps. 240
 Mavortiam lupam P. x, 611
 Mavortius puer P. x, 412
 Mauri A. 433
 Maxentius S. i, 469
 Maxilla (nom.) D. 67
 Maxillas P. x, 549
 Maxima (sing.) C. x, 45. P. ix, 3. Ps. 99. 689 (plur.) S. ii, 1015
 Maximianus P. iii, 77. 81
 Maximis P. x, 426
 Maximorum P. x, 1057
 Maximus P. v, 21
 Me C. pr. 24. iii, 40
 Mea (sing. nom.) P. x, 780. Ps. 65 (abl.) P. x, 22. S. ii, 223 (plur.) C. iii, 201. P. ix, 7. x, 39. A. 42. Ps. 88
 Meæ (sing.) H. 941. Ps. 519. S. ii, 195
 Meam P. v, 153. A. 371
 Meandros C. vi, 142
 Meare P. x, 1055 ab ore iii, 172
 Mearet P. v, 478
 Meas (pron.) H. 651
 Meatus P. vii, 70. x, 10. 938
 Meatus (sing.) P. x, 565. H. 320 aurium C. ix, 64 (plur.) H. 320. 650
 Mecum P. iv, 198. vi, 22. P. ix, 7. x, 175
 Medela (nom.) C. iv, 85. x, 83. S. i, 6 (abl.) C. ix, 36
 Medelæ (sing.) P. ix, 64. A. 693. S. i, 527
 Medelam C. viii, 77. P. ii, 580. x, 505 dare vi, 160 ferre H. 664
 Medelis P. i, 20
 Medendi H. 120
 Medere (imper.) P. x, 516
 Medetur P. x, 889
 Media (sing. nom.) C. iii, 87 (abl.) A. 553. H. 313. Ps. 686. 730. S. i, 463. ii, 66 (plur.) A. 469. Ps. 605
 Mediæ (sing.) P. xiii, 82 rationis regem A. 226
 Mediam S. ii, 581
 Medias A. 412. H. 476. Ps. 110. 162. S. ii, 1087
 Mediator C. xi, 16 nostri et Omnipotentis filius A. 174
 Medicabilis est (humus) A. 695 voluptas C. vi, 24
 Medicæ (sing.) A. 702
 Medicamen A. 677. 690
 Medicamine Sabæo C. x, 52
 Medicans H. 114
 Medicante H. 231
 Medicata (sing.) H. 539 (plur.) ibid. 321
 Medicato H. 539
 Medicina (nom.) S. i, 3. 22. D. 129
 Medico S. i, 18
 Medicum P. x, 968
 Medicus P. x, 896. 968. 981
 Medii (sing.) C. iv, 27. P. xi, 70. Ps. 421
 Medilis P. iii, 65. A. 154. S. i. pr. 44. 89
 Medio C. iii, 110. P. iii, 208. ix, 31. x, 398. xiii, 76. A. 628. H. 475. 867. S. i, 275. 578. ii, 929
 Mediocriter H. 331. Ps. 276. 611
 Medios C. v, 74. P. xi, 223
 Meditabimur C. vi, 152
 Meditamine Ps. 234
 Meditans A. 798
 Meditantes Ps. 435
 Meditantur C. x, 124
 Meditaris S. ii, 236
 Meditata (sing.) C. iii, 98. P. iii, 25
 Meditatio H. 91
 Meditatur H. 174
 Meditatus P. v, 266
 Meditor S. ii, 182
 Medium P. x, 1072. H. 518. Ps. 139. 573. S. ii, 826. D. 137 carnis habet A. 228 noctis C. v, 42
 Medius P. xi, 98. H. 722. Ps. 856 intervenit Deo atque homini Jesus Ps. 764
 Medullas C. ix, 6. 102. P. ii, 493. iv, 131. S. ii, 960
 Medullis C. iv, 18. vi, 15. P. i, 108. x, 732. xiii, 14. H. 197. 512. 899. S. i, 538. ii, 405
 Medullitus H. 392
 Megaræ S. i, 368
 Megalesia (plur.) S. i, 629
 Megalesius S. ii, 862
 Mei (ego) S. i, 646
 Mei (meus) P. ix, 101
 Meis P. vi, 160. x, 501. S. ii, 237
 Mel C. v, 94
 Melchisedech Ps. pr. 43
 Melior P. xi, 28. H. 123 consiliis ætas S. ii, 322
 Meliora H. 719. 940
 Meliore H. 697. Ps. 11. S. ii, 1108
 Melioribus annis C. x, 94
 Melius C. iv, 32. H. 463. 793. Ps. 84. S. i, 42. 263. ii, 284. 306 erat H. 98
 Mella C. iii, 71. xi, 73. D. 67 sanguinis P. x, 740
 Melle C. v, 16. H. 479

- Mellis Ps. 308
 Melodum carmen C. ix, 2
 Melos C. v, 123
 Membra C. iii, 173. 201. vii, 17. 74.
 ix, 16. 31. 100. x, 20. 28. 127. P. i,
 26. 116. ii, 209. 360. 438. iii, 18.
 92. 144. iv, 44. 93. 122. v, 155. 232.
 ix, 14. 83. x, 606. 1060. xiv, 37. A.
 540. 1081. H. 117. 311. Ps. 628. S.
 i, 439. ii, 1077 laniabere feris P. iii,
 117 orbis H. 248 statuis effingere S.
 ii, 750
 Membratim P. v, 112
 Membris C. vi, 22. vii, 194. viii, 78.
 xii, 84. P. ii, 211. iv, 127. v, 112.
 428. x, 138. A. 407. 763. 817. 939.
 962. H. 886. Ps. 26. 291. 363. 725.
 S. ii, 58. 381
 Membrorum P. ii, 219. x, 774. A. 684.
 1051. H. 919. S. ii, 161
 Membum C. ii, 90
 Memento C. vi, 125. x, 835. P. xii, 66
 Memet P. x, 399
 Memini C. iii, 198. P. xi, 14. A. 450.
 H. 790. S. ii, 919
 Meminisse H. 461. Ps. 383. S. i, 163
 Meminit A. 302. Ps. 25. H. 658. S. i,
 490
 Memor C. vii, 161. x, 29. P. vi, 83.
 vii, 39. A. 344. H. 736 est Ps. 627
 sit S. ii, 213 sum mei S. i, 646
 Memorabile P. x, 751 sæclis opus Ps.
 659
 Memorabilis S. i, 105 amnis P. iii, 188
 virtus Dei A. 1059
 Memorant P. xiii, 80. H. 178. Ps. 554.
 S. ii, 970
 Memoras S. ii, 580
 Memorat P. iv, 163
 Memoratur A. 22
 Memoorem animum H. 379
 Memorem (verb.) A. 672
 Memorent S. ii, 459
 Memores (adj.) Ps. 381
 Memphim S. ii, 923
 Memphitica (plur.) S. ii, 530
 Memphitidis H. 463
 Mendacis H. 337
 Mendax C. ii, 102. A. 252. 441. 958.
 1052. Ps. 557 imago C. vi, 46
 Mendicat P. ii, 248
 Mendosa (sing.) P. ix, 80
 Mendosus A. 976
 Mendum non capit A. 977
 Mens C. pr. 32. i, 32. 59. ii, 111. vi,
 13. 33. 136. ix, 82. xii, 149. P. pr.
 4. i, 30. ii, 208. x, 519. 582. A.
 630. H. pr. 57. 279. 364. 630. 687.
 895. 946. Ps. 6. 199. 248. 774. S.
 ii, 384. 386. 501. 875. 1057. 1071
 una sacrorum P. ii, 436
 Mensa (nom.) P. xi, 171
 Mensæ (sing.) Ps. 531. D. 148
 Mensam C. viii, 71. Ps. 369
 Mensas C. v, 99. vii, 162. A. 714. S.
 ii, 943
 Mense P. x, 782. S. i, 237. 246
 Mensibus P. xi, 195
 Mensis affatim plenis (mensa) C. viii,
 14
 Mensis (mensis) P. xi, 232
 Menstrualem P. x, 538
 Menstruam lunam C. xii, 10
 Mensura (nom.) C. x, 144
 non Mensurabile spatium A. 813
 Menta P. x, 908. H. 749
 Mente C. ii, 49. x, 34. P. x, 346. xii,
 18. A. 930. H. 160. 343
 Mentem C. vi, 114. x, 166. P. v, 359.
 361. xiii, 13. A. 422. H. pr. 56. 383.
 513. 533. Ps. 203. S. ii, 32. 442
 Mentis P. i, 99. x, 79. xiii, 86. H.
 426. Ps. 351. 386. S. i, 375. ii, 145
 Mentibus P. x, 435
 Mentis (mens) C. vii, 10. 19. ix, 53.
 xi, 95. P. ii, 224. 552. x, 313. 368.
 658. 966. A. pr. ii, 17. H. 61. 609.
 701. P. 148. 585. 741. 767. 810. S.
 ii, 102. 164. 249. 332. 628 secreta
 C. ii, 16
 Mentita (sing.) Ps. 684
 Mentitos H. 88
 Mentitum pondus S. ii, 645
 Mentitur externam formam H. 266 mi-
 nas P. x, 290
 Mentitus A. 964. Ps. 792
 Mentium C. i, 3
 Mento H. 411
 Mentorem P. x, 291
 Mentum P. ii, 283. x, 560. Ps. 592
 Meorum P. ii, 236. iv, 196. x, 723. A.
 1051. S. ii, 183
 Meos P. vi, 79
 Mera (sing. nom.) A. 26. 961. S. ii,
 744 (abl.) P. vi, 91
 Mercata (sing.) Ps. 874
 Mercator C. ii, 43
 Mercatori S. ii, 791
 Mercatus (subst. plur.) A. 710
 Mercatus (part.) Ps. 534. D. 17
 Merce P. xiii, 43
 Mercede P. x, 970. D. 150
 Mercedem D. 177
 Merces (sing.) P. xiv, 122 sanguinis
 v, 3
 Mercis P. x, 476
 Mercurius S. i, 87. ii, 519
 Mereamur S. ii, 122

- Mercare P. x, 107. A. 538
 Meremur C. vi, 117
 Mereri S. ii, 806
 Mereticis Ps. 49
 Meretrix P. x, 228. II. 316. S. i, 144.
 ii, 784. D. 62
 Meretur P. x, 1065
 Mergam P. v, 437
 Mergant D. 35
 Mergendis S. ii. pr. 15
 Mergere S. ii. pr. 36
 Mergi (infin.) P. vii, 28. S. i, 26. D.
 144
 Mergis animas in Tartara Ps. 90
 Mergit C. ix, 57. P. xiv, 115. D. 140
 Mergitur C. xii, 18. P. x, 1012 tenebris
 (ibid.) 473
 Mergunt S. ii, 463
 Meri (subst.) D. 129
 Merita (adj. sing.) C. iii, 151
 Meritas P. xiii, 95. H. 866
 Meriti (subst.) Ps. 778. S. ii, 823. 1116
 insignem virum P. vii, 1
 Meriti (adj.) male de populo S. i, 25
 Meritis (subst.) C. pr. 36. v, 38. xi,
 110. P. xiii, 33. A. 883. II. 666. S.
 i, 129. 617. ii, 209. 749 esse primum
 civium x, 113 illustres S. i, 594
 Merito (subst.) S. ii. pr. 48
 Merito (adv.) H. 40. S. ii, 171. 475. 661
 Meritoria (subst. plur.) H. 762
 Meritorum (subst.) H. 889. 931
 Meritis Ps. 889. S. ii, 467
 Meritum (subst.) H. 667. 689. S. i, 444.
 ii, 488. 795. 1101
 Mero (subst.) P. vi, 131. Ps. 370. S. i,
 134
 Mero (adj.) A. 431
 Mersa P. x, 371. xi, 154. Ps. 263
 Mersandam H. 834
 Mersare S. ii. pr. 59
 Mersatur C. xii, 122
 Merserat C. ix, 18
 Mersi fornicis P. v, 243
 Mersimus A. 221
 Mersis H. 928 febribus P. ii, 251
 Merso S. i, 296 sole C. v, 3
 Mersos P. xiii, 84
 Mersum P. xii, 15. H. 961. S. ii, 326
 Meruere S. ii, 504
 Merueritis C. iv, 51
 Merui P. xi, 178. II. 939. 940
 Meruit C. v, 33. P. iii, 57. vi, 128.
 xiii, 87. H. 755. 787. Ps. 556. D. 93
 Messem A. pr. ii, 55
 Messes S. ii, 1038
 Messiam P. x, 17
 Messis S. ii, 959
 Messoribus C. iv, 59
 Meta S. i, 324 noctis C. i, 79
 Metalla P. x, 330. II. 260
 Metalli C. vii, 79
 Metallis P. ii, 191. II. 104
 Metallo P. x, 1085. xi, 193. A. 512.
 II. 743. Ps. 140. S. i, 348. ii, 837
 Metallum C. xii, 198. S. ii, 287
 Metando P. xi, 151
 Metas P. iii, 104 statuit S. i, 542
 Metatura (sing.) Ps. 825
 Metenda (plur.) P. x, 1066
 Metite P. iii, 202
 Metro P. iv, 162
 Metu P. ix, 26. x, 721. 819. Ps. 438.
 709
 Metuenda (sing.) S. ii, 171 (plur.) S.
 ii, 388
 Metuit A. 145. S. ii, 1052
 Metum A. 1081
 Metunt C. iv, 93
 Metus (sing.) Ps. 464. 629. S. i, 152
 Meum P. ii, 356. vi, 57. x, 18. S. ii,
 234
 Meus P. x, 187. 442. 444. 1007
 Mi (dat.) P. x, 137
 Micam P. xiii, 81
 Micans A. 24. 87
 Micant C. v, 142. H. 419. Ps. 852
 Micantem Ps. 334
 Micantior sole C. v, 44
 Micarum A. 718. D. 147
 Micat arte loquendi H. 202
 Micet C. vii, 79
 Micuisse P. v, 352. H. 175
 Mihi C. pr. ii, 31. iii, 21. 40. 71. 95.
 166. P. ii, 129. v, 138. x, 476. S. ii,
 168
 Mihi met S. ii, 265
 Miles C. ii, 39. P. v, 293. x, 61. xiv,
 65. Ps. 451. S. ii, 31. 517 Dei P.
 v, 117
 Militat P. i, 33 sub principe II. 395
 Milite A. 216. Ps. 5. 195. 206
 Militent P. x, 428
 Milites (subst.) P. i, 32. x, 42. 451
 Militet ipsi II. 549
 Militiæ C. pr. 19. Ps. 575. 647. S. i,
 495. ii, 432
 Militiam malorum Ps. 159
 Militum P. v, 465
 Mille C. v, 111. vi, 142. x, 108. P. i,
 70. ix, 11. x, 177. 407. 513. 614.
 624. 670. 737. 1031. A. 186. 805.
 H. 376. 435. 619. Ps. 36. 872. S. i.
 pr. 63. 199. ii, 84. 236. 580
 Milleformis demonum pestis C. ix, 55
 Millia C. ix, 60. xi, 30. P. iii, 62. ix,

71. xiii, 39. A. 453. H. 96. 413.
 Ps. 168. 482. 605. S. i, 517. ii, 447.
 D. 146 sestertiorum P. ii, 76
 Millibus A. 704. D. 19
 Mimica (plur.) S. i, 631
 Mimico cavillo P. ii, 318
 Minacem judicem C. vii, 103
 Minaces P. x, 706. A. 1083 habitu facies H. 399
 Minaci H. 948
 Minacibus C. v, 49
 Minacis P. v, 290. x, 203. Ps. 651
 Minantur P. vi, 101
 Minari P. x, 285
 Minaris sublime Ps. 288
 Minas P. x, 290
 Minatur C. vi, 88. P. x, 1102. Ps. 196. 325
 Minax P. ii, 184. Ps. 295 majestate S. ii, 1083
 Minerva P. xiv, 27. S. ii, 534
 Minervæ P. x, 275. A. 455
 Minetur S. ii, 461
 Minimi (sing.) C. x, 144
 Minimis H. 81
 Minimum H. 952
 Minio P. xi, 130
 Minis P. v, 420. xiv, 17
 Minister C. ix, 29. P. ii, 47. v, 31. vi, 67. A. 481. 720
 Ministeria P. iii, 114
 Ministeriis P. ii, 231
 Ministra cordis (lingua) P. x, 772
 Ministræ avis sigillum (aquilæ) P. x, 234
 Ministram P. x, 945
 Ministranti S. i, 341
 Ministrat P. ii, 214
 Ministri (sing.) A. 579. H. 959. Ps. 461 (plur.) P. x, 446. 817
 Ministris C. vi, 59. x, 73. A. 193. D. 126
 Ministros P. v, 212. vi, 23. x, 691. 1075. H. 166. 393. Ps. 69. S. i, 217
 Ministrum S. i, 393
 Minitantem A. 490
 Minitaris P. ii, 186. v, 187
 Minor (oris, comp.) C. viii, 57. P. v, 428. xii, 18. A. 255. Ps. 711. S. i, 322. ii, 99. 1011
 Minorem P. x, 597. A. 814. S. i, 314
 Minores S. i, 55
 Minoris H. pr. 8. S. i, 607
 Minuas S. ii, 238
 Minuat P. xi, 242
 Minuit A. 274. Ps. 85
 Minus C. vii, 46. P. iv, 125. x, 656. xiii, 100. xiv, 13. S. i, 525. ii, 986. 1037 nec P. xi, 203 interea Ps. 467 non quam S. i, 252 virium P. ii, 214
 Minuta (abl.) A. 954 voce A. 848
 Minutas P. x, 1077. Ps. 146
 Minutatum P. xi, 119
 Minutis C. xii, 113. P. ix, 12. x, 1020 ambagibus A. pr. ii, 21
 Minuuntur H. 21
 Mira (sing.) P. ii, 491. xi, 175. A. 588 (plur.) P. x, 4. A. 649
 Mirabere S. ii, 717
 Mirabile S. i, 297
 Miracula P. vii, 71. x, 624. A. 138. 378. 405. S. ii. pr. 21
 Miraculis P. x, 960
 Miraculo P. v, 326
 Miraculum P. x, 855 vulneris C. ix, 85
 Miramur S. ii, 555
 Miranda (sing.) D. 180
 Mirantum Ps. 322
 Mirantur Ps. 306. 335
 Miraris P. ii, 302. ix, 94. A. 888
 Mirata (sing.) S. i, 99
 Miratur P. x, 964. xiv, 94. A. 483. D. 107
 Miratus C. vii, 191
 Mirere P. ii, 171. xi, 23. H. 863
 Mirifica vice C. iii, 161
 Mirificis P. vii, 42
 Miris P. vii, 29 modis ii, 314
 Miro S. i, 633. ii, 145. x, 291. 306
 Mirum H. 248. Ps. 659. S. i, 267. ii, 955
 Misceat P. i, 60. ii. pr. 9
 Misceatur C. vii, 200
 Miscebat S. ii, 599
 Miscent P. i, 99. A. 389. S. ii, 1107
 Miscere S. i, 538
 Misceret Ps. 42
 Misceri S. ii, 549
 Miscet C. x, 114. A. 431. Ps. 175. 523. 882
 Miscuit H. 789
 Miser S. ii, 228
 Miserabile S. i, 468 visu P. ix, 13
 Miseræ (sing.) H. 608. S. i, 179
 Miseram (adj.) C. iii, 183
 Miseranda (sing.) P. iii, 71. A. 509 (plur.) A. 402
 Miserando Ps. 580
 Miserans C. x, 62. H. 509. S. i, 415
 Miseras (adj.) S. ii, 723
 Miserat S. ii, 533 edicta in mundum P. 1034
 Miserate labores hominum Christe Ps. 1
 Miseratus P. ix, 85. xiii, 58 urbem Romulam P. ii, 412
 Miserere P. v, 557. A. 342
 Miserescite S. i. pr. 84
 Miseret me sacrorum P. x, 166
 Miseri (sing.) H. 845 (plur.) P. xi, 29.

- Ps. 206. S. i, 239. ii, 203
 Miseris (adj.) C. vi, 19. H. 153. 378.
 S. i, 153. ii, 465. 1070
 Miserit signum terris cremandis C. xi,
 106
 Miserorum H. 442. S. i, 386. ii, 1124
 Miseros H. 312. Ps. 81. 232
 Miserrime (voc.) P. x, 1008
 Miserum P. x, 491. A. 404. S. i, 70.
 458. ii, 682
 Misit A. 114. 1006
 Missa (sing.) A. 831. H. pr. 10 (plur.)
 P. i, 83
 Missile Ps. 151
 Missis A. 346
 Missos P. vi, 120
 Missu Ps. 708
 Missum P. v, 375. A. 114. S. ii, 770
 Missus C. iv, 15. vi, 8. D. 119
 Mite S. ii, 680
 Mitem S. ii, 1095
 Mitescere P. xiii, 66. A. 650
 Mithridatem S. ii, 561
 Mitia C. iii, 77
 Mitibus C. v, 133
 Mitifici (gen.) D. 77
 Mitificos H. 964
 Mitigans P. x, 1067
 Mitigat P. v, 436 cor liquor ambrosius
 P. xiii, 12
 Mitiores P. x, 497
 Mitis C. ix, 39. A. 300. 767 ultor
 (Deus) C. vii, 101
 Mitra (nom.) Ps. 358 (abl.) P. x,
 1013
 Mittere S. i, 511. ii, 938
 Mittit H. 883. D. 70 ad cælum suspi-
 ria H. 380
 Mittunt C. iv, 69
 Mixta (sing.) Ps. 350. A. 818. H. 613.
 S. ii, 212
 Mixtim P. vi, 141. x, 848. A. 1009.
 H. 78. S. ii, 419
 Mixtis P. vi, 152. Ps. 10
 Mixto S. ii, 616
 Mixtum Ps. 790 pice bitumen P. v,
 199
 Moabitidis H. 779
 Mobile P. x, 935. xi, 114. A. 110 in-
 genium H. 547
 Mobilem C. ix, 82
 Mobiles P. x, 79
 Mobilibus C. v, 26. 141
 Mobilis C. pr. 45. P. v, 441. A. 210.
 S. ii, 317. ii, 801 liquor profundi
 (maris) C. ix, 50
 Mobilitas sæcli P. xiv, 99
 Mobilitate A. 671. H. 740
 Moderamina S. ii, 231
 Moderamine C. pr. 16. A. 27. 831. H.
 195. 247. S. i, 90. ii, 74. 621
 Moderaminis Ps. 274. S. ii, 990
 Moderans C. viii, 2
 Moderante H. 934
 Moderator P. ix, 31. S. i, 9
 Moderatrix ligula P. x, 978
 Moderatum A. 47
 Moderatur A. 634. Ps. 277
 Modesta (sing.) Ps. 109. S. ii, 1098
 gradum P. iii, 23 (plur.) P. xiii, 31
 Modestia (nom.) Ps. 635
 Modica (plur.) A. 734
 Modicis A. 735
 Modico Ps. 620
 Modicum est A. 875 salis P. iii, 122
 Modis P. i, 106. vi, 152. x, 880. xi,
 54. A. 209. 730. 852. S. i, 289. ii,
 20 miris P. ii, 314
 Modo (subst.) C. iii, 115. P. v, 164. A.
 iv, 892. 1079
 Modos D. 91
 Modulamina H. 317
 Modulamine A. 814
 Modulantia Ps. 658
 Modulata (sing.) C. iii, 35
 Modulis C. v, 123
 Modulos A. 846
 Modum C. iii, 179. P. i, 77. x, 313.
 342. 554. H. 238. 332. Ps. 612. S.
 ii, 135 in P. ii, 381 fulminis P. xiv,
 46
 Modus P. iv, 169. v, 432. x, 1129. A.
 855. 909 abstinendi laxus ac liber C.
 viii, 65
 Mœchi (sing.) Ps. 62
 Mœchorum furta calent P. x, 183
 Mœchus S. i, 58
 Mœnia C. vii, 143. P. iii, 190. vii, 3.
 H. 494. 735. 759. S. i, 50. 411. ii,
 73. 967
 Mœnibus Ps. 671. S. ii, 359. 371. ii,
 610
 Mœnium P. ii, 416
 Mœrent A. 444
 Mœrente C. ix, 80
 Mœror H. 396
 Mœrore P. xi, 135
 Mœsta (sing.) C. vii, 141. x, 117. P.
 xiii, 96. xiv, 40. Ps. 541. S. ii, 545
 Mœstis P. i, 50
 Mœstos Ps. 699 pavore C. vi, 47
 Mola (nom.) S. ii, 949
 Molæ (sing.) P. vii, 25. S. i, 203. ii, 23
 Molam P. iii, 129. 199
 Molarem silicem Ps. 418
 Molares C. vii, 119
 Molaris ponderis saxum P. v, 489
 Mole P. xi, 13. H. 905. S. ii, 227 præ-

- darum Ps. pr. 27
 Molibus A. 718
 Molita (sing.) H. 166
 Moliti (plur.) S. i, 537
 Molitus P. x, 336
 Molle C. vii, 181. P. ix, 56. x, 784.
 H. 325. 811 succinctam Dianam P.
 x, 281
 Mollem P. v, 500. A. 1029. Ps. 233
 Molles C. v, 115. P. x, 801
 Mollescere cultu H. 283
 Molli C. x, 126. H. 309. Ps. 792. S. ii,
 1088. D. 189
 Mollia A. 1017. S. ii, 513. 588 verba
 P. v, 17
 Mollibus P. v, 278. 365. 416. S. ii, 148.
 habenis C. viii, 2
 Mollior A. 428
 Mollire P. v, 335. Ps. 314. S. ii, 933
 Mollis (adj.) P. ii, 328. x, 715. xiv, 72.
 S. i, 116. 436
 Mollissima (sing.) H. 293
 Mollitus Deus C. vii, 171
 Momenta S. ii, 184. 481
 Momentis A. 681
 Momorderat S. i. pr. 57
 Momordit P. x, 904
 Monebat A. 972
 Monentem H. pr. 40
 Monens P. vi, 124
 Moneo H. 704
 Monet C. iii, 89. x, 65. A. 344. S. i,
 38
 Monetæ (sing.) P. ii, 56. Ps. 526
 Monile P. ii, 305. Ps. 449
 Monilia Ps. pr. 30 fulva P. iii, 22
 Monilibus C. vii, 148
 Monitis H. 739
 Monitum (subst.) A. 579
 Mons Ps. 654
 Monstra (subst. plur.) P. i, 69. ii, 451.
 S. i, 434. 452. 637 Deum rusticorum
 P. x, 241
 Monstrans Ps. pr. 63
 Monstrant S. i, 201
 Monstrare A. 703
 Monstras C. v, 8. x, 19
 Monstrat P. ix, 20. x, 162. xi, 134. A.
 173. 700. 836
 Monstrata (plur.) S. i, 523
 Monstravit P. xi, 36
 Monstret S. ii, 897
 Monstri C. vii, 127. A. 400. Ps. 130.
 275. 466. 715
 Monstris H. 99. Ps. 723. S. ii, 40.
 856
 Monstro (subst.) C. vi, 103
 Monstrum P. x, 77. Ps. 565
 Monstruosis P. ii, 7
 Monte P. ii, 364. A. 327. S. i, 584
 Montes H. 881 monetæ P. ii, 56
 Montis C. vii, 136. P. xi, 165. D. 37.
 173
 Montium P. x, 85. 331
 Monuit C. vi, 67. S. ii, 571
 Monumenta C. x, 54. P. iv, 46. x, 1132.
 xi, 18. A. 1022. H. 724. 749. Ps.
 149. S. i, 403. 506
 Monumentum D. 151
 Mora (nom.) nulla jam restet P. v, 569
 nec P. iii, 131. xii, 27. A. 755 (abl.)
 P. iii, 42
 Moram H. 211
 Moræ (sing.) Ps. 116
 Morari Ps. 727
 Morarum P. ii, 338. x, 813 tædio æger
 P. v, 355
 Moras P. vii, 80 animæ P. ix, 87
 Moratur D. 18
 Moratus P. x, 671
 Morbi (sing.) A. 1077. S. i, 2
 Morbis C. ix, 31. P. i, 26. 112. A. 965.
 S. ii, 994
 Morbo C. viii, 33. P. ii, 264
 Morborum H. 390. Ps. 8. D. 129
 Morbos P. x, 483. A. 1083. S. ii, 987
 Morbus C. x, 105. P. ii, 223. A. 1072.
 H. 118
 Mordacibus Ps. 349
 Mordax C. x, 83. P. x, 260
 Morde A. 980
 Mordet P. x, 526
 Mordicus (adv.) C. vii, 118. H. 591.
 S. i. pr. 29
 More C. viii, 53. P. xi, 233. A. 465.
 Ps. 130. 249. 467. S. i, 220. 459.
 ii, 189. 199. 372 animæ C. iii, 197
 proprio vivere S. ii, 83 ranarum P. ii,
 244 suo S. ii, 921
 Morem P. ii, 66. S. i, 245. ii, 69. 272.
 307 in S. i, 63 crucis P. vi, 107
 Mores P. ii, 422. H. 761. S. ii, 293.
 399 crimine fermentati A. 354
 Mori (verb.) C. iii, 185. P. vii, 85. xiv,
 20. A. 1056. H. 154. 832. Ps. 186
 Moribundum C. x, 3
 Moribundus S. ii, 136
 Moribus P. iii, 24. H. 457. S. i, 177.
 ii, 136. 587
 Moriens P. x, 643
 Morientibus A. 206
 Moris S. ii, 355. 361
 Moritur C. iii, 187. P. x, 614. A. 1049.
 Ps. 161
 Moriturum H. 587
 Moror Ps. 547
 Mors C. pr. 30. vi, 92. x, 89. 120. xi,
 116. P. i, 22. ii, 330. 339. iv, 139.

150. 179. v, 52. 357. vi, 24. 57. x, 135. 390. 401. 606. 839. xiv, 90. A. 767 (his) 940. 943. 945. 1054. H. 149. 838. D. 170 Christianis ludus est P. v, 64 templorum P. ii, 510
- Morsibus H. 375. 572
- Morsum S. i. pr. 51
- Morsus (subst. sing.) P. v, 271. x, 807 (plur.) D. 46
- Morsuum pericula sentit P. x, 30
- Mortale C. xi, 45. P. x, 602. A. 561. 858. 994. H. 407 laborans A. 37. Ps. 765. S. ii, 882 genus P. ii, 426
- Mortalem A. 300. 435. S. ii. pr. 37
- Mortales A. 47. 505. H. 416. 789. S. ii, 915
- Mortali P. vii, 63. A. 265. 836. 849. Ps. 75. S. i. pr. 83. 268
- Mortalia P. x, 308. A. 156. 166. 775. S. ii, 110. H. 121. 149. Ps. 493. S. i, 429. ii, 599. 657. 851
- Mortalibus C. ix, 9. P. x, 601. A. 128. H. 627. S. i, 312
- Mortalis C. ix, 93. A. 644. 991. S. i, 169. ii, 111. 244. 317. D. 139
- Mortalium C. vii, 174 vis cæca C. xi, 33
- Morte C. iii, 135. ix, 16. x, 68. 158. P. ii, 19. iv, 92. v, 541. viii, 4. ix, 61. x, 65. 878. xi, 64. xii, 6. A. 530. 990. 1048. 1065. H. pr. 63. 585. Ps. 99. 275. S. i, 476. ii, 177 vincere hostem P. i, 27
- Mortem C. iv, 98. x, 17. P. ii, 19. v, 542. vi, 78. x, 644. A. 944. Ps. 33. 595. S. ii, 184
- Mortes P. i, 383. S. ii, 675. 1092. 1124
- Morti C. iv, 41. P. iv, 115. v, 155. A. 1043
- Mortibus P. v, 134
- Mortifer P. xiii, 79
- Mortiferas flammas Ps. 55
- Mortiferi (sing.) A. 68. S. i, 372
- Mortiferus Deis P. iii, 30
- Mortifero C. iii, 108. H. 419
- Mortiferum Ps. 119. S. i. pr. 32
- Mortificata corpora C. x, 93
- Mortis C. i, 26. 69. iv, 12. ix, 76. 94. xi, 47. xii, 76. 164. P. i, 25. ii, 34. 334. iii, 40. iv, 114. v, 291. 356. 362. 528. vi, 114. vii, 53. x, 90. 819. xii, 13. xiv, 9. A. 100. 1078. H. pr. 27. 371. 721. Ps. 89. 431. S. ii, 897 indole P. iii, 2
- non Mortua, sed data somno res C. x, 56 (plur.) C. iii, 191. x, 122. A. 233. 412. S. ii, 198. 760
- Mortuæ (sing.) P. x, 808
- Mortuarum H. pr. 29
- Mortui (plur.) C. xii, 207
- Mortuo P. v, 386
- Mortuorum C. ix, 106. P. v, 35. x, 37
- Mortuos C. ix, 74, 95
- Mortuum P. x, 638
- Mortuus C. xii, 208. P. v, 35. x, 1049. A. 230. 1058. 1079
- Morum (gen. plur.) P. ii, 224. x, 167. A. 805. 556. H. 919. Ps. 726. 913. S. i, 14. 457. ii, 433 culpa C. vi, 49
- Mos S. i, 244. 453. ii, 274. 278. 368 edendi C. vii, 147 est x, 50 suos cuique genti S. ii, 89 fuit sic S. ii, 295 patrius S. i, 154
- Mota est Ps. 130
- Motatum H. 597
- Motibus C. vii, 92. xii, 14. P. ii, 62. H. 723
- Motu P. x, 894. A. 87. H. 74
- Motus (subst. plur.) S. ii, 638
- Move P. x, 2
- Moveant S. ii, 577
- Moveat H. 638
- Movebatur P. x, 757
- Movebit H. 502
- Moveor S. i, 592
- Moverant castra C. v, 42 vulgus ira et metu P. ix, 26
- Moverat C. x, 112
- Movere (infin.) P. x, 174
- Moveri P. xii, 42
- Moverit P. x, 24. S. ii, 918
- Movet P. iii, 111. Ps. 394. S. ii. pr. 8 fores P. iii, 43 pulmonem derisus P. x, 248 non te lupanar Cypridis P. x, 230
- Movisset P. x, 867
- Moyse D. 53
- Moyse C. v, 31. 63. vii, 37. xii, 141. P. vi, 86. H. 340. D. 51
- Moysi A. 51. D. 36. 38
- Mucrone C. xii, 110. P. v, 264. x, 452. 485. xiv, 68. Ps. 472
- Mucronem Ps. 673
- Mucronibus Ps. 705
- Mucronis Ps. 145
- Muculentis naribus P. ii, 282
- Mugientium taurorum P. v, 75
- Mugire A. 620
- Mugitibus S. i, 218
- Mugitus tubarum (plur.) H. 920
- Mulceat C. viii, 20
- Mulcet Ps. 331 oblectamine P. ii, 392
- Muletra C. iii, 66
- Muliebre C. iii, 129. H. 740

- Muliebris* P. x, 157. II. 280
Mulier C. iii, 127. 130. ix, 40. P. x, 837. A. 587. H. 714. 745. Ps. 64. S. ii, 60
Muliercula (nom.) P. x, 691
Multa (sing. nom.) P. pr. 13. v, 219. H. 778. 953 (abl.) P. iv, 59. Ps. pr. 13. S. i, 27. 106. ii, 846. 997 (plur.) C. ii, 59. P. iii, 62. ix, 71. x, 200. 563. 675. A. pr. ii, 7. 312. 712. H. 95. 659. Ps. 427. 484. S. i, 454. ii, 305. 447. 879 sapit A. 853
Multas C. pr. 26. A. 398. H. 823
Multi (sing.) A. 39 (plur.) C. ix, 97. S. ii, 467
Multicolor fucus P. xi, 124
Multicolora C. iii, 104
Multifida (sing.) S. ii, 853
Multifidum S. ii, 773
Multiformes facies C. vi, 37
Multimodis C. v, 83. A. 990 flagellis C. vii, 139 floribus P. iii, 200
Multimodo C. iii, 64
Multiplex P. x, 878
Multiplicans Ps. 626
Multiplicare Ps. 171
Multiplices (adj.) A. 415. S. i, 75
Multiplicetur S. ii, 843
Multiplici Ps. 686. S. ii, 888
Multis P. v, 321. x, 113. 567. xi, 27. xiv, 15. A. 704. Ps. 151. S. ii, 29. 895. D. 172
Multo (adj.) C. vi, 55. ix, 90. P. vi, 63. ix, 21. x, 915. xiv, 104. A. 460. II. 118. Ps. 165. 369. 405. 578. 752. 835. S. i, 126. 418
Multo (adv.) P. x, 618
Multorum S. ii, 673
Multos P. x, 92. xi, 68. H. 855. Ps. 490. S. i, 520. ii, 344
Multum (adv.) S. ii, 505 freti P. v, 471
Mulvius S. i, 483
Munda (plur.) D. 187
Mundana (sing.) machina H. 249 (plur.) A. 113. S. ii, 127
Mundanæ (sing.) A. 362
Mundani (sing.) Ps. 496
Mundani Ps. 587
Mundi (subst. sing.) C. ii, 2. 65. iv, 77. vii, 202. ix, 10. x, 88. xi, 108. P. i, 12. iv, 6. 111. x, 379. 609. xiii, 63. xiv, 114. A. pr. ii, 29. 624. 733. H. pr. 49. 69. 116. 208. 333. 341. 376. 503. 541. 554. 736. 845. 879. 918. Ps. 310. S. i, 372. 545. 620. ii, 231. 277. 458. 757.
Mundiali gloria C. i, 90
Mundialis aulæ P. i, 41
Mundo (subst.) C. iv, 57. P. vi, 157. x, 622. S. i, 314. 427. ii, 133. 1001
Mundum C. pr. 32. P. ii, 419. x, 34. 545. xiii, 6. A. 724. H. pr. 17. 98. 144. 195. 549. 681. S. ii, 96. 584. 987
Mundum (adj.) cor C. i, 84
Mundus (subst.) C. vii, 34. ix, 81. xi, 64. P. xiv, 97. H. ix, 207. Ps. 523. 714. S. ii, 634 servit S. ii, 796
Munera C. iii, 34. 77. x, 135. xii, 62. P. i, 83. iii, 207. iv, 8. v, 209. xiv, 35. H. 77. S. i, 618. ii, 377. 798
Munere C. viii, 32. P. i, 9. ii, 128. iv, 64. x, 789. xi, 24. A. 869. H. 634. 709. 913. Ps. 603. 787. S. i, 157. 396. ii, 109. 596. 826. D. 8
Muneribus C. iv, 73. v, 25. P. xi, 218. A. 632. H. 275. 332. 659
Muneris P. ii, 562. v, 519. S. ii, 109
Munerum P. x, 785. H. pr. 4
Munia Ps. 821 omnia naturæ A. 231 pœnæ minalis P. v, 290
Municeps P. ii, 554
Munimine A. 533
Munus C. viii, 58. P. pr. 29. v, 407. x, 951. Ps. pr. 48. 772
Murali strage Ps. 538
Muralibus S. i, 515
Muribus A. 738
Murices C. vii, 156 petrarum P. v, 446
Muris H. 493. 737
Murmur P. i, 17. vi, 55. ix, 16. A. 477. 848. S. i, 603
Murmura P. ii, 536. S. ii, 1107
Murmurans P. v, 417 fluente P. xii, 32 Christum sub pectore S. i, pr. 36
Murmuranti fine C. vii, 128
Murmure S. i, 96
Murmuro P. ix, 102
Murorum S. ii, 385
Muros H. 482
Murum ferire machinis P. i, 38
Musa S. ii, 54
Musci reluctant P. xii, 40
Musica (adj. sing.) A. 843
Mussans S. i, 478
Mussat H. 774
Musta (plur.) P. x, 183. S. ii, 218
Musto S. i, 127
Muta (sing.) S. ii, 816. 949 (plur.) A. 392. S. ii, 873 marmora P. xi, 9
Mutabile S. ii, 325
Mutabilis H. 768
Mutæ (sing.) A. 442
Mutam P. x, 993
Mutare D. 192
Mutaret A. 160
Mutata (sing.) A. 275. S. ii, 304
Mutilet Ps. 829

Mutis C. xi, 80. P. x, 953. S. i, 300
 stupore P. x, 75
Mutos P. x, 5
Mutua (plur.) C. iii, 116. H. 931. S. ii,
 223. 600 post multi sermonis A. 39
Mutus, disertus P. x, 1000
Myrmillonis S. ii, 785
Myronis P. x, 269
Myrrha (nom.) C. x, 51
Myrrhæ (sing.) A. 631. D. 106
Myrrham C. xii, 64
Myrrhea dona A. 646
Myrrheus C. xii, 71
Mysteria P. x, 168. xiii, 91. A. 290.
 D. 188
Mysteriarches P. ii, 350
Mysteriis P. x, 217
Mysterio C. vii, 6. H. pr. 43
Mysterium P. x, 589
Mystica (sing. nom.) Ps. 372 (abl.) Ps.
 pr. 58 (plur.) C. iii, 28. P. xiii, 20.
 H. 461. Ps. 664. S. i, 399
Mysticæ vanitatis P. x, 251
Mysticis C. v, 108. P. v, 186. x, 646
Mysticum jus P. x, 1063 *lavacrum* P.
 vi, 29
Mysticus D. 55

N.

Nænias C. xi, 34
Nam C. i, 41. iii, 198. iv, 86. v, 96.
 vii, 42. 72. x, 79. P. i, 11. iv, 70
Namque C. i, 53. iii, 151. vii, 86. P.
 v, 49. xi, 41. 157. xii, 33. A. 788.
 H. pr. 11. Ps. 3. S. ii, 876
Napæas S. i, 303
Narbo P. iv, 34
Nardo fragrasse C. xi, 68
Nardum Ps. 359
Nare (verb.) C. v, 79
Nares (subst.) P. ii, 391. H. 314
Naribus P. ii, 282. H. 301
Narras P. iv, 120
Narravi P. x, 151
Nascatur Ps. 760
Nascendi A. 250. H. 601
Nascendo A. 1007. Ps. 84
Nascente P. x, 622
Nascentem C. xi, 69. A. 816
Nascentes C. xii, 128
Nascentibus H. 245. S. ii, 71. 222
Nascentis H. 341. S. ii, 277
Nasci C. iv, 19. A. 1035. H. 173
Nascitur P. x, 406. A. 79. 914. H. 356.
 607. Ps. 667. S. ii, 395 *terris Chris-*
 tus C. xi, 3
Nasse S. i. pr. 60
Nata est P. iv, 77. x, 264
Natæ (adj. sing.) S. ii, 512

Natale H. 606. S. ii, 155 *caput vitæ*
 orum H. 204
Natalem diem P. xi, 196
Natali H. 456. S. ii, 432
Natalibus Ps. 216 *ortus non usitatis* C.
 vii, 56
Natalis A. 873. H. 381 *dies* C. xi, 49
Natantes nymphas P. x, 243
Natat S. ii, 813
Natatibus C. v, 143. P. vii, 29. x, 1054
Natates P. x, 332
Natatu A. 684
Natatum (subst.) Ps. 656
Natatus (plur.) P. x, 950
Nate (subst. voc.) P. x, 721. 736. S. ii,
 1119
Nate (part. voc.) Deo A. 418 *sceptris*
 A. 418
Nates (subst. plur.) P. x, 697
Nati (subst. sing.) C. xii, 48. A. 179.
 239. S. i, 46 (plur.) D. 85
Nati (part. sing.) A. 290 (plur.) Ps. 222
Natio C. xi, 83
Nationum P. x, 372
Natis (subst.) P. x, 778
Nativo Ps. 854
Nativum S. ii, 248
Nato (particip.) C. vii, 140
Natorum (subst.) Ps. 563
Natos (subst.) P. x, 179. H. 570. 620.
 636. Ps. 479
Natum (Dei: subst.) A. 123. 180. 241.
 242. 245. 275. 283 *infusum a Deo*
 A. 23
Natum (particip. adj.) A. 251. 271. D.
 110
Natura (nom.) P. x, 270. 324. 439.
 529. 644. 948. A. 84. 212. 819. 909.
 919. 975. 1042. 1044. H. pr. 53. xvii,
 192. 234. 349. 544. 803. 821. Ps.
 515. 842. 904. S. ii, 99. 196. 234.
 318. 793. 992. 995 (abl.) H. 16
Naturæ (sing.) P. x, 941. xi, 479. A.
 231. 557. 635. 903. 925. H. 47. 263.
 305. 902. Ps. 612. S. i, 327. ii, 130.
 797. 802. 925
Naturalis H. 33
Naturaliter C. vii, 181
Naturalium P. x, 653
Naturam A. 165. 877. 934. 935. H. 620.
 848. Ps. 72. 77. S. i, 12. ii, 188
Natus Dei (subst.) A. 177
Natus (part.) P. x, 320. A. 248. 249.
 796. 895. Ps. pr. 60 non A. 591
Naufraga (plur.) C. v, 77
Naufragi noti (sing.) S. i. pr. 9
Naufragiis S. ii. pr. 15
Naufragium P. xi, 74
Naufragum S. ii. pr. 50
Navita (nom.) C. ii, 39

- Navitæ (plur.) P. v, 493
 Nauticus S. ii, pr. 11
 Naxo S. i, 88
 Nazarenam disciplinam P. x, 45
 Nazarene (voc.) C. vii, 1
 Nazareni (plur.) P. v, 25
 Nazareorum S. i, 550
 Ne (in 1. loco) C. ii, 102. 104. iii, 177.
 iv, 28. v, 9. vii, 9. 33. 167. viii, 21.
 P. xiii, 67
 Ne (in 2. loco) C. vii, 194. xi, 3. 53
 an P. x, 669
 Næaræ P. x, 240
 Næaram S. i, 139
 Nebroth H. 143
 Nebulæ (plur.) H. 58. 878
 Nebulas A. 840
 Nebulis C. vi, 80. A. 1015. H. 102.
 516. S. i, 419
 Nebulonis S. i, 82
 Nebulonum spirituum H. 431
 Nebulosi (sing.) A. 953
 Nebuloso S. i, 155 pectore Ps. 893
 Nebulosus A. 21
 Nec C. pr. 38. i, 61. ii, 47. vi, 18. x,
 95. P. i, 22 bis. x, 171 enim A. vii,
 1066. H. 265. 897. Ps. xi, 514 mi-
 nus P. xi, 203 non C. iv, 5. v, 101.
 P. v, 485. x, 1024. H. 420. Ps. 559.
 S. i, 50. 307 et H. 223
 Necandis P. x, 87
 Necandus P. iv, 89
 Necant P. vii, 13. A. pr. ii, 55
 Necat H. 595. D. 66
 Nece C. iii, 62
 Necem C. iii, 183. P. iii, 101 applicat
 P. ix, 64
 Necent S. ii, 1040
 Necessè est C. x, 13. 139. P. ii, 196.
 x, 89. 169. 210. 424. 528. 990. 1100.
 A. 852. 1052. H. 616. 962. S. i,
 343. 464. ii, 278
 Neci A. 5. S. i, 93 dedimus Ps. 517
 Necis P. x, 773. xiii, 46
 Nectar C. v, 21. P. ii, 368. v, 280. x,
 345 dulce pectoris P. x, 783
 Nectare C. iii, 72 fragrasse C. xi, 68
 oris sacri C. ix, 35 peccati captis H.
 153
 Nectaream fidem C. iii, 24
 Nectaris S. i, 276
 Nectens P. x, 114. Ps. 187
 Nectit H. 401
 Nectitur H. 272. 445
 Nefanda (sing. abl.) Ps. 395
 Nefandi (sing.) H. 655. D. 153
 Nefandus P. x, 1109
 Nefas C. i, 8. iii, 116. iv, 42. xii, 133.
 P. v, 82. x, 386. 515. xi, 124. xiv,
 103. A. 224. Ps. 344. S. ii, 474
 dirum P. v, 394 et fas C. iii, 134
 Nefasta (plur.) P. ii, 479
 Negando P. x, 224
 Negandum C. i, 52
 Negans P. xi, 20
 Negant A. 556
 Negantur S. ii, 1003
 Negare P. iii, 70. xiii, 66
 Negaret P. x, 35. H. 684
 Negarier P. vii, 54
 Negarit P. iv, 134
 Negas P. x, 207. A. 122
 Negat C. ix, 8. xi, 89. P. xiii, 93. A.
 76. 397. 497. H. 180. 862. S. i, 314.
 ii, 15. 183. D. 168
 Negata (sing. abl.) P. ix, 61. Ps. 192
 Negatas P. ix, 75
 Negati (sing.) A. 543
 Negato (adjec.) C. vii, 163. P. v, 395
 Negato (imp.) A. 1057
 Negator C. i, 57. A. 673 Nati (Christi)
 A. 179
 Negatores A. 771
 Negatrix Christi gens A. 550
 Negatum est A. 855
 Negatur A. 883
 Negavit P. i, 21
 Negentur S. ii, 911
 Neges A. 821
 Neget A. 214
 Negligat A. pr. 40
 Negligebat C. vii, 90
 Nego P. ii, 113. S. ii, 780
 Negotia Ps. 523
 Negotiis P. x, 41
 Nemea (sing. abl.) S. i, 118
 Neminem diem exceperit P. x, 744
 Nemo C. ii, 112. vi, 2. vii, 161. xii,
 208. P. i, 13. A. 77 bis. 197. 771.
 H. 85. 379. 380. 524. 736. S. ii, pr.
 56. 241. 248. 314. 470. 571 Deorum
 P. x, 237 nisi A. 173 opifex A. 519
 Nemore C. iii, 110
 Nemoris pomiferi C. iii, 76
 Nemorosa (sing. abl.) S. ii, 394
 Nemorum S. i, 373
 Nemus C. viii, 45. x, 163. H. 796. S. i, 52
 Nepote Ps. 544
 Nepotes P. x, 179. S. i, 165
 Nepotibus S. i, 242. ii, 496
 Nepotis A. 1003
 Neptunum S. i, 301
 Neque C. iii, 143. 196. viii, 66. x, 103
 Nequicquam H. 819. Ps. 413
 Nequior P. x, 892. A. pr. ii, 22
 Nequissime (voc.) P. x, 421
 Nequit C. pr. 36. P. x, 9. H. 487. S.
 ii, 842
 Nequiter C. ii, 29. P. x, 578 corrupta
 lascivia C. vii, 87

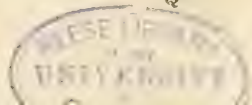
- ii, 523 nemo A. 173 quod C. x, 55
 Nisibus P. v, 503
 Nisus (subst. sing.) P. v, 123
 Niteant H. 287. S. ii, 1037
 Nitebunt P. ii, 482
 Nitendo P. x, 456
 Nitens S. ii, 251
 Nitent H. 419
 Nitentia C. x, 49
 Nitentibus A. 655. H. 602
 Nitentis C. ii, 8. Ps. 746
 Nitere (imp. nitor) P. x, 741
 Nitere (infin. niteo) C. ii, 63
 Niteris (nitor) P. x, 174
 Nitescat cælum C. xi, 9
 Nitescens P. ix, 54
 Nitet P. xi, 186
 Nitidam H. 201
 Nitidi (sing.) S. i, 642
 Nitidis A. 699. H. 272. 334
 Nitido C. iii, 6. S. i, 348. ii, 133
 Nitidum Ps. 101
 Nititur Ps. 211
 Nitor (subst.) P. v, 307. Ps. 856 lu-
 minat atria P. iii, 192
 Nitorem Ps. 106
 Nitoris P. xiii, 28
 Nituisse S. i, 270
 Nivali P. xii, 38. S. ii, 250
 Nive P. iii, 162. xiii, 11
 Nivæ (plur.) S. ii, 575
 Niveis Ps. 788. S. ii, 81 stolis P. vi,
 139
 Nivem P. iii, 176
 Niveos C. iii, 66. H. 480
 Nives P. x, 329 tabescunt C. vii, 207
 Niveum P. xi, 137. S. i, 547
 Niveus C. iii, 168 chorus P. iv, 75
 pulvis ardet P. xiii, 78
 Nix C. ix, 113 capitis C. pr. 27
 Nobile P. x, 751. xi, 216. Ps. 383. S.
 ii, 336 Falernum C. ix, 28 templum
 A. 513
 Nobilem C. x, 123 vetusta prosapia P.
 x, 112
 Nobiles gemmas P. ii, 297 sexu ex utro-
 que domos P. ii, 522
 Nobilior P. iii, 2
 Nobiliora Ps. 81
 Nobilis C. vii, 19. xi, 53. P. i, 29. x,
 119. 129. 138. xii, 4. xiv, 125. A.
 547. Ps. 544 spiritus P. v, 570 ger-
 mine P. iii, 1 tactu A. 1038
 Nobilitas P. iii, 108. A. 547. S. ii, 421
 Nobilitat P. x, 125. A. 882. S. i, 192
 Nobilitate S. i, 509
 Nobilitatis P. iv, 76
 Nobilitatum (adj.) H. 658
 Nobilium C. pr. 17. S. i, 568
 Nocendi Ps. 512
 Nocens P. xiii, 60. S. ii, 470. 471
 Nocentibus C. v, 125
 Nocet Ps. 396
 Nocte C. ii, 73. v, 127. x, 87. P. iii,
 43. 54. 57. x, 238. A. 629. 772. H.
 176. 224. 515. 884. 923. S. i, 330.
 ii, 703 dieque C. viii, 56
 Noctem C. i, 72. ii, 23. v, 138. xi, 22.
 H. 325
 Noctibus C. xii, 9
 Nocticolæ (sing.) H. 635
 Noctis C. i, 11. 44. 79. 98. v, 42. 150.
 vii, 126. ix, 81. Ps. 93. 483. S. i,
 143. 378. 413. ii. pr. 52. 903 situ
 P. ii, 378
 Noctium C. i, 38. vii, 121. x, 327
 Noctua (nom.) S. ii, 573
 Nocturnæ (plur.) H. 878
 Nocturnas Ps. 367
 Nocturni (plur.) S. i, 229
 Nocturnis P. ii, 71
 Nocturno S. ii, 1060
 Nodis P. x, 890. Ps. 357. 590. 676. S.
 ii, 1030
 Nodo P. xi, 103
 Nodos A. pr. ii, 27. 63. H. 401
 Nodosa podagra P. x, 495
 Nodum H. 137. 211. Ps. 187
 Noëmin H. 780
 Nolanus P. xi, 208
 Nolint C. xii, 15
 Nolis velisne P. x, 170
 Nolite P. x, 18
 Nolle H. 669. S. ii, 410. 465
 Nollet H. 683
 Nomen C. vi, 100. 110. xii, 95. P. iii,
 139. iv, 25. 162. v, 466. xi, 8. xiii,
 54. A. 223. 393. 606. 754. Ps. pr.
 3. 707. 849. S. i, 220. 496. ii, 550
 dabo S. i, 48
 Nomina (subst.) P. ii, 162. xi, 3. 12.
 A. 985. Ps. 839. S. ii, 490
 Nomine P. v, 91. vi, 12. viii, 3. ix, 2.
 A. 184. 239. 240. 403. Ps. iii, 563.
 77. S. i, 306. 369. 597. ii, 607. 649
 Nomini P. x, 443
 Nominis C. iii, 9. P. ii, 430. v, 377.
 vii, 77. x, 133. 564. S. i, 555
 Nominum P. iv, 166
 Non C. pr. 9. 33. ii, 13. 87. iii, 138.
 143. 156. 187. vii, 36 (post) nec P.
 v, 485 aliter P. iii, 56 quam si S. i,
 605 sic C. vii, 206 ullus P. x, 295 un-
 quam S. ii, 1060
 Nona hora (nom.) C. viii, 9. P. vi, 55
 Nondum P. vi, 55. 113. A. 51. 592.
 669. 1026. S. i, 250. 254
 Nonne P. iv, 89. x, 142. 248. 511. A.
 180. 479. H. 463. 623. Ps. 529. 617.
 S. i, 390. ii, 1116

- Nonnulla (plur.) P. pr. 20. S. ii, 306
 Nonnullis S. i, 318
 Nonnunquam P. ix, 25
 Norat A. 593. 689. H. 830. S. ii, 538
 Norit P. x, 887. A. 384. 770. S. i, 544
 Normam Ps. 829. S. i, 321 rationis
 et artis A. 207
 Nos (nom.) C. pr. 6. i, 46. 47. ii, 45.
 53. iv, 73. 100 (acc.) C. i, 3. 95. ii,
 61. iii, 63. iv, 34. v, 7
 Noscendis S. ii, 328
 Noscere C. xii, 157. P. x, 459. A.
 264. 997
 Noscite S. ii, 484
 Nosco A. 1063
 Nosmet C. ii, 94. P. ii, 322. H. 327.
 Ps. pr. 9. 86
 Nosse C. iii, 116. P. x, 410. xi, 12.
 A. pr. ii, 55. 41. 122. 162. 241. 855.
 S. ii, 234. 736 futura C. vi, 44
 Nossent P. xiii, 19
 Nosset C. vii, 103. P. ix, 34. H. 194.
 S. i, 21
 Noster C. v, 159. vi, 57. ix, 61. xii,
 163. P. ii, 171. iv, 1. 97. v, 288.
 x, 11. 106. 469. 1091. xiii, 3. A.
 605. Ps. 5. S. i, 192. ii, 742
 Nosti C. vi, 147
 Nostra (sing. nom.) C. ii, 9. iii, 90. ix,
 3. P. v, 7. x, 607. A. 168. 1047.
 Ps. 158. S. i, 653. ii, 813. D. 8
 (abl.) P. iv, 101. x, 632. H. 771. Ps.
 220. H. 570 (plur.) C. iii, 16. P.
 x, 403. H. 555. Ps. 212. S. i, 609.
 ii, 765
 Nostræ (sing.) P. xiv, 14. vi, 143. x,
 102. 465. 647. A. 853. 862. H. 449.
 S. i, 36. 504. ii, 340. 620
 Nostram C. ix, 20. P. vi, 78. A. 358.
 S. ii, 762
 Nostrarum P. v, 557. S. ii, 372
 Nostras Ps. 213. S. ii, 927
 Nostri (sing. noster) P. ii, 225. v, 547.
 x, 126. 369. 783. 916. A. 52. 73. Ps.
 pr. 53. vi, 118. 988
 Nostri (gen. nos) A. 174. 1028
 Nostris C. ii, 57. v, 12. P. i, 16. iv,
 114. 190. v, 103. x, 314. xiv, 126.
 A. 374. 471. H. 67. 556. 831. Ps. 85.
 S. ii, 1054
 Nostro P. i, 116. A. pr. ii, 33. 46.
 1045. Ps. 516. S. i, 529. ii, 3. 269.
 813
 Nostrorum H. 558. 868. S. ii, 1050
 Nostris C. ii, 107. P. x, 573. 692. 893.
 S. ii, 811
 Nostrum (sing.) C. vii, 4. P. iv, 63. v,
 179. x, 590. 604. A. 355. 618. 592.
 H. 563. Ps. 533. S. i, 304. ii, 810
 est Ps. 522. 523
 Nostrum (plur.) P. iv, 85. x, 586
 Nota (subst.) P. x, 1079
 Nota (adj. sing.) A. 861. S. ii, 1056
 est fama P. ii, 541
 Notabat A. 468
 Notabit H. 921
 Notam (subst.) P. vi, 125
 Notamus H. 83
 Notant P. iii, 138
 Notare P. ix, 36. Ps. 20
 Notari H. 866
 Notarum (subst.) P. ix, 71
 Notas (subst.) C. vii, 73. P. iii, 135.
 x, 799. xi, 128. H. 887
 Notasti P. iv, 90
 Notat A. 983. H. 778
 Notata est H. pr. 26 dimensio sanguinis
 P. x, 1026
 Notatam C. xii, 155
 Notatis (adj.) C. ix, 84
 Notavit te P. ix, 82
 Notet Ps. 571
 Notetur C. viii, 27
 Nothi (plur.) S. i, 228
 Noti (venti, sing.) S. i. pr. 9. ii, 189
 Notis (subst. nota) P. i, 3. ix, 23. A.
 597. S. ii, 42 faciem secat cruentis
 P. x, 558
 Notis (adj.) A. 998
 Notos (adj.) C. iii, 164. A. 413
 Notos (ventos) A. 657. Ps. 122
 Notum (adj.) S. ii. pr. 29
 Notus (ventus) A. x, 8
 Nova (sing. nom.) C. iii, 136. x, 84.
 P. vii, 58. xiv, 124. A. 167. 250.
 880. Ps. 323. S. i, 264. ii, 1084
 (abl.) S. ii, 959 (plur.) P. xi, 83. H.
 114. Ps. 24. S. ii, 358. 373. D. 12
 Novaculis P. x, 1075
 Novæ (sing.) C. vii, 71
 Novales Ps. 213
 Novalia S. ii, 1013
 Novam P. v, 253. H. 458. Ps. 73
 Novarit S. ii, 311
 Novas (adj.) C. xii, 112. A. 1033
 Novati P. xi, 19. 29
 Novellæ (sing.) A. 304. 548
 Novellam P. x, 621
 Novellas P. x, 613
 Novelli (sing.) C. xii, 188. P. x, 583
 Novellum C. xi, 59. P. x, 409 genus
 commenti P. vi, 37
 Novem P. iii, 11 (bis) iv, 1
 Novenis Ps. pr. 57
 Noverat P. ii, 160. iv, 105. xii, 19
 Noverimus Ps. pr. 58
 Noverit P. x, 441. H. 494. 631. S. ii,
 766

- Novi (adj. sing.) C. vii, 141
 Novi (verb.) S. i, 616
 Novimus C. ii, 48. P. ii, 331. vii, 66.
 A. 420. H. 126. 367. Ps. 893. S. ii,
 21
 Novis C. ix, 91. P. x, 861. A. 378. H.
 296
 Novissimo P. x, 25
 Novit C. x, 96. P. x, 788. A. 173. 433.
 1053. S. i, 98. ii, 592
 Novitas A. 570
 Novitate S. ii, 328
 Novo (adj.) P. iii, 144. viii, 6. A. 691.
 S. i, 74. 261. ii, 282. mane C. ii, 15.
 iii, 86
 Novos C. v, 90. H. 200. Ps. 887
 Novum C. i, 100. v, 132. ix, 85. P. iv,
 141. v, 331. x, 883. xiii, 11. xiv,
 29. A. 275. 284. 626. 728. 921. H.
 123. Ps. 224. S. ii, 194. 955
 Novus P. x, 131. 404. 660. xiii, 60. A.
 284. 425. S. ii, 256
 Nox C. pr. 38. i, 27. ii, 1. 65. ix, 113.
 P. v, 245. xi, 160. S. ii. pr. 8
 Noxa (nom.) C. i, 75. ii, 104
 Noxæ (gen.) H. 749
 Noxas P. v, 560
 Noxia (sing.) S. i, 98 (plur.) S. ii, 676
 Noxialem stipitem P. x, 114
 Noxialis carceris P. x, 1107
 Noxialis lex C. ix, 18
 Noxiorum P. v, 134. H. pr. 54
 Noxios P. ii, 396
 Noxis Ps. 897
 Noxius H. 233
 Nube C. v, 102. vii, 95. P. i, 85. A.
 1015. Ps. 134. 638. S. ii, 397 ru-
 bente P. iv, 10
 Nubentis S. i, 257
 Nubes (sing.) H. 806. S. ii, 787. D.
 43 (plur.) H. 519. S. ii, 777. 957
 Nubibus C. ii, 11. 66. xi, 102. A. 625.
 H. 130. 728. S. i, 412. ii, 866
 Nubigenas nimbos H. 486
 Nubila C. ii, 1. iii, 164. P. x, 328. H.
 iii, 89. 879. 910. S. i, 100. 509 sor-
 dida gentilitatis P. xiv, 111 transit
 fati S. ii, 480
 Nuhilo P. v, 126
 Nubis C. xii, 19. P. x, 857
 Nubit A. 572. S. ii, 1081
 Nubunt P. x, 181
 Nuda (sing.) P. x, 762. Ps. 23. S. ii,
 983 mens H. 946 (plur.) P. xi, 140.
 S. ii, 1032
 Nudare P. ii, 84. x, 154 amictu ii, 359
 Nudas (adj.) P. x, 72. Ps. 657
 Nudata (sing.) Ps. 440. 578
 Nudate (imp.) P. v, 114
 Nudi (plur.) S. ii, 861
 Nudis S. ii, 387. D. 4
 Nudo (adj.) P. xiv, 68. A. 184. S. ii, 37
 Nudos C. vii, 212
 Nudum P. v, 395. S. i, 185
 Nudus P. x, 164. Ps. 210. 227
 Nugas C. vii, 98. P. ii, 496. Ps. 241.
 S. i, 433
 Nugator C. ii, 32
 Nugatrix Ps. 433
 Nugis S. i, 575
 Nulla (sing. nom.) C. viii, 42. ix, 24.
 x, 101. P. ii, 325. 326. v, 397.
 x, 554. A. xi, 478. 520. H. 352.
 353. Ps. 617. 785. S. ii, 238. 458.
 573 (abl.) A. 723. S. i, 460 (plur.)
 C. iii, 21. viii, 51. P. xi, 12. H. 751.
 Ps. 420. S. ii, 900. 1128
 Nullam C. vii, 188. P. x, 1130
 Nulli (dat.) P. iv, 113. v, 255. A. 7.
 111. 698. H. 679. S. ii, 477 (plur.)
 S. ii, 282
 Nullis P. v, 171. A. 522. S. ii, 1008
 Nullo P. xi, 131. A. 500. 564. 738.
 942. H. 72. 99. 206. 903. Ps. 204.
 593. S. i. pr. 41. ii, 542. 825. 877
 Nullum H. 30. Ps. pr. 42. 834. S. i.
 pr. 82. 614. ii, 359. 876
 Nullus C. iii, 22. vii, 161. x, 119. P.
 iv, 69. v, 432. 433. xi, 61. A. 289.
 H. 256. 535. 601. 813. Ps. 880. S.
 ii, 691. 1061. 1071. 1125
 Numa P. ii, 444. S. i, 193. ii, 47
 Numæ P. ii, 514. A. 215. S. i, 103. ii,
 542
 Numen P. ii, 413. x, 265. 389. 1067.
 A. 30. 209. 471. 674. 947. 952. H.
 pr. 39. 50. 503. Ps. 75. 713. S. i,
 220. ii, 40. 264. 838. D. 112
 Numerandus A. 1001
 Numerans Ps. 583
 Numerante P. iii, 135
 Numerare S. i, 191. 567
 Numerentur S. i, 598
 Numeri (sing.) H. 36. S. i, 608
 Numeris A. 468
 Numero (subst.) II. 39. 44. 96. 167. Ps.
 690. S. i, 33. 102
 Numerosa (sing.) H. 394 (plur.) S. ii,
 216. 880
 Numerosiores P. iv, 57
 Numerum P. iv, 177. xi, 10. xiii, 69.
 A. 988. H. 49. Ps. 167. D. 56
 Numerus P. iv, 87. xi, 148. H. 35. Ps.
 832
 Numidam S. i, 526
 Numina C. xii, 197. P. v, 33. 68. H.
 13. 68. 101. 351. S. i, 194. 229. 377.
 449. ii, 82. 217. 236. 350. 358. 359.

548. 688. 879
 Numine C. iii, 142. v, 163. A. pr. i, 4.
 117. 274. S. i, 58 dextro 32. pr. 62
 Numinibus P. iii, 84. S. ii, 504
 Numinis C. i, 42. v, 106. vii, 90. viii,
 70. P. ii, 96. 122. 225. x, 946. A.
 372. Ps. 395. 535. S. i, 178. ii, 119
 Numinum P. x, 211. 293
 Numisma P. ii, 96
 Numitor S. i, 193
 Nummos P. ii, 50. 107. 293. Ps. 601.
 S. i, 78
 Nummus P. ii, 120
 Nundinatum P. x, 969
 Nuntia (adj. sing.) D. 9 (plur.) A. 399.
 S. i, 231
 Nuntiat C. ix, 29. xii, 7. P. x, 53. A.
 577. 591. H. 537
 Nuntiatum P. x, 866
 Nuntiis Ps. pr. 19
 Nuntio (subst.) C. xii, 97
 Nuntius C. 4. 55. vii, 51. A. 612. S.
 ii, 922. D. 97 diei C. i, 1
 Nuper C. xii, 111. P. ii, 375. xi, 93.
 S. ii, 695
 Nupta (sing. nom.) P. xiv, 79. H. 591.
 S. i, 264. 474. ii, 784. 1084 (abl.)
 P. xiii, 24
 Nuptiis P. x, 377
 Nuptura (sing.) H. 631
 Nurus (plur.) C. xii, 139
 Nusquam A. 119. S. ii, 385
 Nutabat C. ii, 81. Ps. 569
 Nutante H. 791
 Nutantem P. ii, 148 sorte futuri boni
 domum P. ix, 104
 Nutrias amore paterno P. ii, 572
 Nutricem H. 460
 Nutricis S. i, 208
 Nutricum C. xii, 102
 Nutrire H. 785
 Nutrito H. 162
 Nutrix C. vii, 165. A. 297
 Nutu S. i, 428. D. 5 numinis vocato C.
 viii, 70
 Nymphas P. x, 243. S. i, 302
- O.
- O C. iii, 1. v, 149. vi, 5. 73. 141. vii,
 1. ix, 19. 85. xi, 57. P. ii, 413. 414.
 415. x, 97 procul C. vi, 137 terque
 quaterque et septies beatus P. ii, 629
 utinam C. pr. 44
 Ob P. x, 197 hanc causam H. 322 ora
 astanti P. x, 76
 Obambulantem P. v, 324
 Obambulat C. iii, 159
 Obambulet S. ii. pr. 20
 Obbrutescentis capitis H. 652
 Obdens P. ii, 480
 Obdormiat C. i, 74
 Obducere P. xi, 187. S. ii, 59
 Obducit P. x, 1084. 1117
 Obducta (sing. nom.) P. ii, 380. A. 675
 (abl.) Ps. 601
 Obductam C. xii, 20
 Obducto H. 871
 Obductus P. x, 488
 Obduxit C. xi, 72
 Objacet H. 905
 Obice C. ix, 74. H. 870
 Objectit P. v, 532
 Objecta (sing.) A. 52 (plur.) S. ii, 4
 Objectantem H. 627
 Objectare neci A. 5
 Objectas (adj. plur.) H. 243
 Objectas (verb.) S. ii, 310
 Objectasset P. 503
 Objectum S. i, 312
 Objice A. 753. H. 903
 Objicere S. i, 179
 Objicis A. 978
 Objicit P. x, 1037. A. 783
 Obire C. xii, 15. P. ii, 64. vi, 118. xiii,
 5. S. i, 169. ii, 129
 Obitu H. 604
 Obitum (subst.) C. pr. 29. iii, 192. x,
 95. P. iii, 159. iv, 133. xiii, 103. H.
 898. 919. Ps. 35. S. ii, 197 ad usque
 solis P. xi, 190
 Obitus (plur.) H. 664
 Objurgatio H. 622
 Oblata (plur.) H. pr. 12
 Oblatum P. vi, 59
 Oblectamine C. vii, 18. H. 312. 550. S.
 ii, 145 muleet P. ii, 392
 Oblectare S. i, 475
 Oblectat H. 854. Ps. 400
 Oblectata (sing.) Ps. 914
 Oblectatur Ps. 787
 Oblectaverat P. ii, 292
 Oblectent H. 375
 Oblectet S. ii, 1126
 Obliqua (abl.) bile Ps. 777 (plur.) P.
 x, 454. A. pr. ii, 9
 Obliquo S. i, 332
 Obliso Ps. 331. 590 collo Ps. 635
 Oblita (ab obliviscor : sing.) P. x, 738.
 A. 501 (plur.) C. vii, 57. H. 377
 Oblita (ab obliquo : sing.) A. 822
 Oblite stupro sororis (ab obliquo : voc.)
 P. ii, 466
 Oblitum (ab obliviscor) C. pr. 21. i,
 36
 Oblitum (ab obliquo) P. xiii, 57 os noc-
 tis situ ii, 378

- Oblitus morte fratris (ab oblino) H. pr. 63
 Obliviale poclum C. vi, 16
 Oblivio C. i, 86. P. i, 73
 Obludit H. 6
 Obmutesce A. 980
 Obmutescere A. 147
 Obnitens H. 639
 Obnixa (sing.) S. ii, 507
 Obnoxia (sing.) A. 1043 (plur.) S. ii, 1060 morti membra C. ix, 16. P. v, 155
 Obnubente A. 630
 Oborta (sing.) C. ii, 92 spes est P. ix, 4
 Obruantur P. x, 85
 Obruat P. ii, 295. S. ii. pr. 64
 Obrue supplicii P. iii, 98
 Obruuntur P. i, 170
 Obruit C. i, 87. P. x, 858. 1118. S. i, 377
 Obruitur D. 36
 Obruta (sing.) D. 159 (plur.) S. ii, 200
 Obscœna (sing.) H. 587 (plur.) S. i, 108
 Obscœnis S. ii, 1048
 Obscura (sing.) P. xi, 160 (plur.) S. ii, 836
 Obscuras (adj.) S. i, 423
 Obscuri (sing.) S. i, 389
 Obscuritas C. ii, 9
 Obscuro (adj.) Ps. 745
 Obscurum C. ii, 100. A. 607
 Obsecrantes P. i, 9
 Obsecrantum C. viii, 79
 Obsecrare P. x, 333
 Obsecrat P. ii, 411
 Obsecundat jussu C. ix, 39
 Obsedit S. i, 197
 Obsequela C. viii, 19. P. vi, 78
 Obsequelam C. vii, 51. P. pr. 32
 Obsequente mundo C. iv, 57
 Obsequentum C. viii, 57
 Obsequi P. ii, 111
 Obsequio A. 886. S. i, 521
 Obsequitur S. ii. pr. 32. 792
 Obsequium C. iii, 33. D. 82
 Obseratas P. xiv, 82
 Obseratis vectibus P. v, 349
 Observantia (abl.) C. vii, 26
 Observantiam P. ii, 422
 Observatio S. i, 240. ii, 367
 Obses S. i, 585
 Obsessam S. i, 412
 Obsesso Ps. 14
 Obsessor P. v, 310
 Obside visu A. 162
 Obsides (adj.) P. ii, 457
 Obsidet A. pr. ii, 15. H. 61
 Obsistat Ps. 11
 Obsistens H. 488
 Obsistit A. 982
 Obsita (plur.) S. i, 575
 Obsitos P. ii, 281
 Obsitum tenebris C. ii, 86
 Obsitus S. i, 419
 Obsolescit P. x, 1120
 Obsoleta oblivio P. i, 73
 Obsoletum P. pr. 26
 Obsordescat A. 146
 Obstacula C. ix, 65. H. 600 cuncta rumpunt P. xi, 117
 Obstant S. i, 622
 Obstanti H. 213
 Obstat P. x, 197. H. 877. 906
 Obstetricis C. xii, 149
 Obstetrix C. xi, 97
 Obstinata mens est P. x, 582
 Obstinatē (adv.) P. x, 64
 Obstinatio prædurat callum pectoris P. v, 178
 Obstrangulatæ mentis C. vii, 10
 Obstruat valvas P. ii, 478
 Obstupefacti (plur.) Ps. 333
 Obstupefactus P. iii, 173
 Obstupescit poculis sapore tinctis C. ix, 30
 Obteget P. x, 592
 Obtegi tenebris C. ii, 22
 Obtegit H. 135. Ps. 560
 Obtemperanter P. ii, 112
 Obtemperat A. 9. H. 517. 739
 Obtendere S. ii, 1076
 Obtenta (sing.) Ps. 561
 Obteras P. v, 107
 Obtestor S. i. pr. 88
 Obtineat S. i, 650. ii, 14
 Obtinere C. vi, 99
 Obtines P. ii, 87
 Obtinet P. xi, 146 unus esse et fuisse P. x, 317
 Obtrectatio H. 398
 Obtritum Ps. 275
 Obtritos S. i, 576
 Obtrudite os P. v, 95
 Obtulisti P. x, 298
 Obtulit P. v, 536. Ps. 419
 Obtutus (plur.) A. 27
 Obtutibus P. ii, 145. 278. x, 288. 433. H. 908. Ps. 337
 Obvertit Ps. 192
 Obvia (sing.) P. ix, 9. Ps. 403 (plur.) H. 62
 Obviam (adj.) P. iv, 39
 Obviam (adv.) ibo P. xiv, 75 ibit Christo P. iv, 14
 Obvias (adj.) P. x, 1036
 Obvio (adj.) P. v, 264
 Obvium A. pr. ii, 38. S. ii, pr. 8

- Obumbrat C. viii, 48. xii, 20
 Obumbratæ (sing.) S. i, 413
 Occalluit omne corpus P. x, 582
 Occasu S. i, 330
 Occasum C. ix, 103. Ps. 782
 Occidat (neut.) C. xii, 101
 Occide (neut.) Ps. 91
 Occidet (neut.) S. ii, 184
 Occidis (neut.) P. iii, 109
 Occidit (neut.) P. x, 471 pax P. ii, 199
 Occidua luce C. iii, 88
 Occidualibus Ps. 832
 Occidualis S. ii, 597
 Occiduo P. iii, 6
 Occiduus Ps. 310
 Occiso H. 222
 Occisum P. x, 191
 Occisus A. 1060
 Occulendi P. x, 210
 Occuleret C. iii, 120
 Occulta (sing.) P. i, 82. H. 63 (plur.) naturæ H. 263
 Occultabat S. i. pr. 52
 Occultant Ps. 794
 Occultate (imper.) S. i, 46
 Occulti (sing.) S. ii, 703
 Occultis P. ii, 447
 Occulto sub ipso cordis (subst.) Ps. 489
 Occultum (adj.) C. viii, 38. P. xi, 155. H. 84. Ps. 672. S. ii, 89
 Occultus C. ii, 21. P. v, 424. S. ii, 859
 Occuluntur P. ii, 81
 Occumbere H. 305
 Occupat C. xii, 52. P. iii, 158. x, 528. Ps. 494 corda terror P. x, 286
 Occupet P. ii, 343. Ps. 106
 Occurrit H. 960
 Occurrere S. ii, 850
 Occurrit A. 782. H. 60. Ps. 849
 Occurrunt P. xi, 161
 Occursu C. xii, 19
 Occursum P. iv, 57
 Oceani H. 882
 Oceano C. v, 130. H. 103
 Oceanum S. i, 302
 Oceanus S. i, 443. ii, 598. 810
 Octies C. vii, 187. P. iv, 106
 Octo et decem P. iv, 53. 173
 Oculi (plur.) C. ii, 103. P. x, 694
 Oculis C. v, 153. P. ii, 184. xi, 135. A. 8. 19. 46. 125. 235. 375. 698. H. 68. 301. 844. 872. 894. 914. 925. 946. Ps. 483. 528. S. ii, 1093. D. 172 lustrum P. xi, 17
 Oculorum H. 868
 Oculos C. xii, 2. 120. P. iii, 127. v, 411. x, 592. 1038. xi, 66. xiv, 47. A. 75. 332. 675. 760. H. 132. 542. 734. 747. 815. 883. 904. Ps. 33. 112. 312. 453. 700. S. i, 23. 132. 615. ii, 166. D. 109
 Oderis P. x, 595
 Oderit P. x, 657. Ps. 774
 Oderunt C. iv, 83
 Odii P. ix, 45. H. 188
 Odiis C. v, 70. Ps. 760
 Odisse P. ii, 496
 Odit P. x, 184. S. i, 513. ii, 927
 Odium C. iii, 146
 Odor C. iii, 22. xii, 70. A. 395. 758. Ps. 330
 Odore C. x, 172. P. xiii, 79. Ps. 787
 Odorem (subst.) P. x, 362
 Odori (subst.) P. x, 335
 Odoris (subst.) P. ii, 385
 Odorus crinis P. iii, 151
 Ofellis bubulis P. x, 383
 Ofiam C. vii, 119
 Ofias Ps. 426 carnis mortuæ P. x, 808
 Offensa (adj. sing.) C. vii, 91. P. x, 213. S. ii, 30
 Offensacula Ps. 484. 781
 Offensaculo nostro fixus est lapis A. pr. ii, 33
 Offensum C. iv, 24
 Offeras H. pr. 11
 Offerat C. v, 150. P. xi, 66. Ps. 722. 785
 Offeratur P. x, 773
 Offererat P. xiv, 20
 Offerenda (plur.) P. iv, 7
 Offerendum P. i, 57. x, 829. Ps. pr. 8
 Offerens P. x, 72. H. pr. 38. Ps. pr. 61
 Offerentes P. vi, 53
 Offeres P. iv, 22
 Offero C. v, 155.
 Offerre P. ii, 75. 523. Ps. 773
 Offerit C. iv, 66. P. x, 1036. 1068. A. 610. Ps. 278. 407. 832. D. 64
 Offeritur P. xi, 78
 Offerunt C. xii, 63
 Officia inter constipata sedebat P. xi, 50
 Officiis P. vi, 73. S. i, 335
 Officinis P. x, 267
 Officit P. ii, 472
 Officium P. iii, 183. H. 654
 Olea (abl.) Ps. 687
 Oleæ (gen.) S. ii, 662
 Oleagina radix A. 339
 Oleas S. ii, 220
 Oleastro A. 340
 Olei C. v, 13
 Oleis flavis P. iv, 55

- Olente C. iii, 72
 Olentibus lacrymis C. v, 22
 Oleo (subst.) H. 366. Ps. 360. S. ii, 516
 Olet P. ii, 288
 Oleum D. 78
 Olidam acerram A. 198
 Oliva (abl.) P. xii, 32
 Olivæ (gen.) D. 10
 Olivi A. 342
 Oliviferi (gen.) D. 173
 Olivo P. x, 758. 859 fidei unctus P. iv, 102
 Olivum H. 359. D. 80
 Olla (subst. nom.) P. pr. 17
 Olli (dat.) A. 305. H. 139. 545
 Ollis (subst.) P. x, 265
 Ollis (pronom.) H. 731
 Oloris S. i, 63
 Olyscula P. x, 262. S. ii, 865
 Olybriaci generis S. i, 555
 Olympi S. i, 59
 Omega et alpha cognominatus (Deus) C. ix, 11
 Omen P. x, 612
 Omina S. ii, 564
 Omne dextro S. ii, 492
 Omnitte P. x, 543
 Omne C. vi, 17. 70. 100. 116. 133. vii, 120. viii, 25. xi, 66. P. pr. 21. i, 15. 47. 62. ii, 425. iii, 177. x, 304. 1114. xiii, 44. A. 89. 486. 727. 983. H. 225. 554. Ps. 246. 724. S. i, 134. 610. ii, 157. 630. 1064 tempus P. i, 53
 Omnem C. x, 138. P. x, 34. 313. 734. xi, 144. xii, 2. A. 256. 722. H. 491. 507. Ps. pr. 53. 158. S. ii, 159
 Omnes C. i, 23. 65. ii, 35. A. 13. vi, 25. ix, 22. x, 65. xii, 191. 204. P. pr. 14. i, 11. v, 560. x, 164. 1034. 1048. xiv, 80. A. 203. 1019. H. 392. 803. Ps. 128. 219. 740. 910. S. i, 145. ii, 85. 611. 809. 830
 Omni C. vii, 28. 40. P. ii, 481. iv, 87. x, 519. 892. 1035. A. 267. 937. H. 842. Ps. 169. 505. S. i, 326. 589
 Omnia C. i, 96. iii, 15. 57. 107. 152. x, 59. xii, 89. P. i, 110. ii, 437. v, 23. ix, 57. x, 310. xi, 81. xiv, 144. A. 188. 227. 231. 368. 730. 810. 853. 856. H. 24. 29. 239. 299. 743. Ps. 513. 780. S. i, 40. ii, 112. 876. D. 79. 187
 Omnibus C. ii, 106. ix, 114. P. ii, 157. 349. iv, 65. x, 59. A. 815. H. 803. Ps. 174. 577. 740. S. i, 129. 236. ii, 597. 778. 809
 Omnicolor P. xii, 39
 Omniformem P. x, 339
 Omnigeni (sing.) S. i, 3
 Omnigenis S. ii, 609. D. 186
 Omnigenum (plur. gen.) S. ii, 513
 Omniparens C. iii, 2
 Omniparentem Deum S. ii, 476
 Omnipatrem Deum P. iii, 70
 Omnipollentis Dei A. pr. ii, 19
 Omnipotens P. xi, 240. xiii, 55. A. 726. H. 308. 645. Ps. 815. S. ii, 36. 119. 633
 Omnipotentem S. ii, 104
 Omnipotenti C. x, 64. S. i, 565
 Omnipotentiae S. ii. pr. 26
 Omnipotentis C. iii, 83. A. 155. 174. Ps. 302. 660
 Omnis C. v, 114. vii, 144. 162. ix, 24. 67. xii, 101. P. ii, 120. x, 560. 1126. xi, 189. xii, 49. xiii, 8. xiv, 29. A. 324. H. 733. Ps. 76. 527. 632. S. i. pr. 40. 149. 581
 Omnium C. iv, 74. ix, 12. 108. P. v, 206. x, 67. 586. 774. xiv, 110
 Onagris S. ii, 812
 Onerare S. ii, 937
 Oneraverat Ps. 180
 Onus C. iii, 78. P. xi, 114. A. 522. Ps. 577 carnis A. 1022 corporis C. viii, 5
 Ope H. 470. 665. Ps. 505
 Opem P. xi, 178 ferre benignam C. vii, 213 quietis (gen.) P. iii, 41 religionis S. i, 392
 Opera (plur.) H. xi, 178. 615. 643. S. i, 504
 Operæ pretium est A. 953
 Operatio Ps. 573
 Operi (subst.) P. xi, 188
 Operire S. ii, 931 nudos C. vii, 212
 Operiret Ps. 657
 Operis (subst. gen.) A. 256. 1055. H. 353. Ps. 824. S. i. pr. 82. ii, 526
 Operitur S. ii, 574
 Opermento Ps. 462
 Operta (sing.) P. iv, 194. A. 677 vis S. i, 443 (plur.) C. vi, 32. P. ii, 50. H. 260
 Operatæ (sing.) S. i, 378. ii, 842
 Operiti (sing.) P. x, 772. H. 876. Ps. 891
 Operitis P. i, 169
 Operto H. 337. Ps. 745. S. ii, 925
 Operitos C. i, 18. P. v, 182
 Opertum A. 823. Ps. 268. S. ii, 179
 Operum S. ii, 184
 Opes C. i, 94. iii, 51. P. ii, 44. 170. S. i, 210. ii, 700 perennes C. vii, 219
 Opibus H. 550. Ps. 171. 873. S. i, 105. ii, 890

- Opifex C. ii, 40. A. 519. H. 284. 697.
S. ii, 202 apud C. iii, 73 fallendi Ps.
260 mundi H. 116 verborum morum-
que A. 805
- Opimam H. 478
- Opimus S. ii, 951
- Oportet P. x, 673
- Oppalluit stupore P. i, 92
- Oppansis Ps. 410
- Opperiens Ps. 131
- Oppetam P. ii, 329
- Oppetant P. x, 65
- Oppetat P. x, 879
- Oppeteret S. ii, 569
- Oppida A. 700. 710
- Oppido (subst.) P. i, 116. v, 333
- Oppidorum C. vii, 65. P. iv, 37
- Opponere P. x, 64. H. 141
- Opposita (abl.) S. i, 652
- Opposito P. iii, 155. H. 910. S. ii,
486
- Oppositos H. 881
- Oppositum H. 237. Ps. 485
- Oppositus P. xi, 116. H. 87
- Oppressa (sing.) Ps. 579
- Oppressus C. i, 69
- Opprimat C. i, 34
- Opprobria C. vii, 133
- Oppugnanda (plur.) Ps. 17
- Oppugnat H. 514
- Opsonia P. x, 297
- Optant H. 432
- Optare Ps. 232
- Optarunt S. ii, 548
- Optato P. iv, 146
- Optima (sing.) P. x, 768
- Optime (voc.) C. iii, 86. x, 17. 165.
P. vii, 79. x, 997. xi, 127. A. 41.
470
- Optimus P. x, 1138. H. 564
- Optio detur P. ii, 217
- Opto P. x, 441
- Opulens muneribus P. xi, 218
- Opulentia (nom.) C. iii, 56. Ps. 203. S.
ii, 114. D. 148
- Opulentus P. xiii, 16
- Opum P. ii, 115. S. ii, 434 dominus P.
iii, 81 princeps P. xiii, 35
- Opus C. iii, 83. 186. x, 63. P. xiii, 20.
A. 558. 776. 868. 919. H. 629. 667.
Ps. 239. 566. 660. 769. 804. S. ii,
825. D. 182. 183 carnis A. 369 est
S. ii, 1014
- Ora (subst. sing. abl.) S. i, 421
- Ora (subst. plur.) C. iii, 50. 170. ix, 41.
x, 98. P. vi, 76. ix, 47. x, 76. 289.
563. 570. 708. xi, 96. 194. xii, 20.
A. 306. 593. H. 135. Ps. 31. 191.
330. S. i, 350. ii, 18. 646. 1126
- Oracula A. 237. 442
- Oraculum C. vii, 172
- Oram P. xi, 47
- Orandi P. ii, 485. x, 103 arte potens S.
ii, 644
- Orant P. vi, 116. xii, 2
- Orantem P. vii, 86. xi, 240
- Orantis Ps. 282
- Orare P. x, 423
- Orarium pignus oris sui dat P. i, 86
- Oras (subst.) Ps. 265. 680. D. 171
- Orat P. x, 1139
- Oratio P. x, 980
- Orationem P. x, 547
- Orator S. ii, 10. 369 ad thronum Pa-
tris Dei P. v, 548
- Oravi P. xi, 178
- Orba (sing. nom.) C. ix, 44. P. x, 690.
H. 607
- Orbat ferrum nurus C. xii, 139
- Orbatam H. 452
- Orbe P. ii, 116. iv, 13. 116. x, 617.
xiii, 100. A. 112. 365. 630. H. 113.
288. 617. 676. 867. Ps. 339. S. i, 190.
312. 332. ii, 2. 282. 622. 955
- Orbem C. xi, 32. P. i, 4. ii, 106. iv,
82. x, 420. xiii, 17. xiv, 94. A. 506.
726. 1006. H. 239. 904. Ps. 225. S.
ii, 579. 810. 914
- Orbes (subst.) P. ii, 146. H. 88. 945
- Orbi (subst.) A. 454. S. i, 428. ii, 594
- Orbibus C. ix, 36
- Orbis (subst.) C. iv, 9. ix, 8. 21. xii,
25. 154. P. i, 10. ii, 415. 439. iv, 61.
v, 21. x, 31. xii, 21. xiii, 2. 55. A.
303. 705. 894. H. 32. 65. 214. 248.
685. 905. Ps. 481. S. i, 295. 497.
ii, 170. 951. D. 101. 102
- Orbita P. xi, 102. H. 778. S. ii, 844
solis C. iii, 87
- Orbitis A. pr. ii, 10
- Orci (gen.) S. i, 406
- Ordinatis (adj.) C. xi, 25
- Ordine C. pr. 21. P. ii, 163. xi, 131.
A. 619. H. 915. S. i, 225. ii, 989
ex S. ii, 580 longo P. ix, 79
- Ordinem (subst.) P. i, 77. ii, 34. x,
1112
- Ordines (subst.) P. ii, 176
- Ordinibus P. xi, 204. Ps. 648
- Ordo P. xi, 219. xii, 52. S. i, 490. 571.
ii, 317. 535
- Ore C. i, 58. iii, 12. 94. 100. iv, 89.
vii, 43. 168. 179. viii, 28. x, 130.
xi, 17. P. pr. 34. i, 50. iii, 23. v,
175. 222. x, 36. 625. 971. xiii, 3.
A. pr. i, 3. 33. 451. 668. H. 167.
737. 831. Ps. 48. 457. 791. S. i,
130. 508. ii, 82. 1088. D. 10. 29. 66.
192 augustior P. v, 283 benigno A.
49 bibit rogum P. iii, 169

- Oret S. ii, 213
 Organa A. 148. 389. II. 462. D. 92
 vatum A. 234
 Organo P. x, 929
 Organum P. x, 2
 Orgia S. i, 188
 Orgiis P. ii, 65
 Ori P. x, 8. H. 321
 Oriatur S. ii, 375
 Orichalci S. i, 347
 Origine A. 1011. H. 356. 675. S. i, 409
 Originem C. v, 30
 Originis H. 33
 Origo C. vi, 34. P. x, 127. 270. Ps.
 pr. 41. 72. S. i, 72. ii, 969 mali H.
 205
 Oris (sing. gen.) C. iii, 186. ix, 35. P.
 i, 86. ii, 370. x, 2. 157. 667. 844.
 932. 939. xiii, 28. xiv, 135. A. 52.
 161. 690. 867. 870. H. 523. 699.
 Ps. 421. S. i. pr. 39. 77. ii. pr. 67
 Oris (plur.) Ps. 228
 Ornabis P. ii, 310
 Ornamenta Ps. 914. S. i, 505. ii, 64.
 134
 Orando P. xi, 188
 Ornant S. ii, 841
 Ornare P. ii, 514
 Ornaret H. 797
 Ornat C. x, 48. P. ii, 308. iii, 5. ix, 5.
 S. i, 353
 Ornatam C. v, 146
 Ornatu S. ii, 324
 Ornatur P. ii, 300
 Ornatus (subst. sing.) A. 325. H. 261
 Ornaverit P. i, 81
 Oro S. ii, 759
 Orphæ H. 783
 Orphan H. 779
 Orsa (plur.) C. iv, 96. P. x, 856. A.
 236
 Orsum S. ii, 5
 Orsus H. 508 est sic P. x, 927
 Orta (sing.) H. pr. 22
 Ortas S. ii, 221
 Ortis P. x, 741
 Ortu C. xii, 91. P. xii, 50. A. 913. S.
 i, 329. ii, 426. 598
 Ortum (subst.) H. 605. S. i, 259. D.
 96 solis C. i, 9. P. xiii, 102
 Ortum (part.) A. 270
 Ortus (subst. sing.) C. ix, 19. A. 435.
 570 (plur.) P. xi, 235. A. 1005. H.
 789
 Ortus (part.) C. xi, 18. P. x, 789. xii,
 22. 33
 Os (oris) C. vii, 120. iii, 160. ix, 21.
 P. ii, 361. 343. 378. iii, 162. v, 95.
 vii, 37. x, 904. 1036. A. 1035. H.
 268. Ps. 276. S. i, 636 Patris A. 80
 intendit in puellam P. xiv, 44
 Oscine parra S. ii, 570
 Oscula A. 597. H. 589. 611 figit S. i,
 350 figunt P. xi, 193
 Osculis P. v, 338
 Osculum P. x, 832
 Osirim S. i, 630
 Ossa C. ix, 102. x, 38. 76. 142. 169.
 P. iii, 134. 211. iv, 17. 96. 110. v,
 389. vi, 131. x, 494. xi, 173. xii,
 29. A. 1016. Ps. 329. 425. D. 17
 Osse P. x, 150
 Ossibus P. i, 5. iii, 5. 212. v, 427. 516.
 x, 455. 889. H. 285. 942. Ps. 219.
 903. S. ii, 719
 Ossium P. v, 111
 Ossuum P. ii, 532
 Ostende P. v, 149. x, 186
 Ostendere A. 46
 Ostenderent P. i, 84
 Ostendi (infin.) H. 928
 Ostendit C. i, 50. P. vi, 125. A. 679
 Ostendite A. 879
 Ostentamine Ps. 204
 Ostentans Ps. 194. 487. 688. S. ii, 1038
 Ostentat P. x, 1044. H. 170. 404. Ps.
 297
 Ostentata (plur.) A. 740
 Ostentatrix Ps. 439
 Ostentet S. ii, 154
 Ostenti (subst.) P. x, 964
 Ostia P. xi, 151
 Ostia' (plur.) P. xi, 40. S. ii, 606. 937
 Ostiensis P. xii, 45
 Ostri P. xii, 41
 Ostro P. x, 910. Ps. 39. 859
 Ostrum S. ii, 248
 Otia S. ii, 953 dabat S. i, 110 mandat
 flatibus A. 657 solvere curas in Ps.
 729
 Otio C. v, 134
 Otium si sit P. x, 617
 Ovans P. iii, 169. S. i, 123
 Ovantem P. v, 8
 Ovem C. viii, 33. xi, 244. Ps. 792
 Oves (subst.) C. iii, 158. P. xii, 43. A.
 324
 Oville C. iii, 168. D. 74
 Ovili C. viii, 40. P. x, 830. xi, 241
 Ovium H. 288

 P.
 Pabula H. 236
 Pace P. v, 514. Ps. 699. 771. 772. S.
 i, 461. ii, 420. 636
 Pacem H. pr. 41. Ps. 785

- Pacifer Ps. 805
 Pacifici (sing.) C. v, 156
 Pacificos Ps. 729
 Pacis C. iii, 55. P. iv, 56. x, 357. H. 429. Ps. 668. 821. S. ii, 596. 621. D. xii, 174 domino S. ii, 767
 Pactæ (sing.) S. i, 471
 Pactam S. i, 258
 Pacti (adj. sing.) A. 693
 quo Pacto P. v, 149. x, 478. A. 266
 Pactus mercede certa ut P. x, 970
 Padi S. ii, 701
 Pagana gens C. xi, 87. S. i. pr. 6
 Pagane (voc.) P. x, 1009
 Pagina (nom.) P. x, 1119. A. 107. D. 38 curta et humens P. ix, 50
 Paginæ (plur.) C. ix, 26
 Paginas P. v, 181
 Pagis S. i, 449
 Pago P. x, 296. S. i, 620
 Palæstra (abl.) P. iv, 101
 Palæstræ (gen.) S. ii, 143
 Palæstram gloriæ P. v, 213
 Palæstras H. 366. S. ii, 519
 Palæstrici (sing.) P. x, 188
 Palam P. i, 97. v, 56. vi, 127. x, 229
 Palantes A. 623
 Palati Latii (palatium) S. ii, 1102
 Palati (palatum) P. x, 6
 Palatia S. ii, 765
 Palatinis S. i, 182
 Palatinus A. 481
 Palato P. x, 933. 1039. A. 981. H. 301. 862. Ps. 422
 Palatum C. vii, 120. P. x, 899. xiii, 12
 Paleis H. 466
 Palla (nom.) H. 86. 869. Ps. 187. 560. 685
 Pallade S. ii, 221
 Palladiis S. ii, 910
 Palladios lares P. ii, 511
 Palladis S. i, 184
 Palladium S. i, 195. ii, 965
 Pallas S. ii, 491. 544. 969
 Pallata (abl.) S. i, 556
 Pallens P. iv, 139. H. 406. 935. S. ii. pr. 17 juvenis C. vii, 145
 Pallentis Ps. 339
 Pallere S. i, 207. ii, 915
 Pallescet C. ii, 12
 Pallet P. v, 202. A. 492
 Pallia Ps. 363. S. vii, 727
 Pallida (plur.) C. x, 97
 Pallidus A. 470. Ps. 438
 Palliis P. i, 35
 Pallioli P. iii, 180
 Palliolis P. xi, 141
 Pallium P. x, 841
 Pallor C. viii, 28. ix, 41. Ps. 464. 702
 Palluerunt C. ix, 78
 Palma (nom.) P. iv, 77. vi, 24. A. 95. Ps. 550 (abl.) C. xii, 132
 Palmam P. ii, 32. v, 384. vii, 53. viii, 12. A. 861. S. ii, 554 tulisti P. v, 539
 Palmas C. iv, 52. P. iv, 106. v, 236. vi, 106. Ps. 356. D. 55
 Palmis C. viii, 45
 Palmite C. iii, 54. S. ii, 219 fidei S. i. pr. 70
 Palmitum S. i, pr. 16
 Palmula (abl.) P. v, 462
 Palpamen H. 304
 Palpandi H. 328
 Palpas famulos remisso dogmate C. viii, 8
 Palpata (plur.) P. xi, 91
 Palpavit S. i. pr. 73
 Palpebra (abl.) P. ii, 284
 Palpebræ (dat.) H. 310
 Palpebralis H. 873
 Palpent Ps. 234
 Palpet Ps. 235
 Palpitans C. xii, 121
 Palpitanis P. x, 844
 Palpitat C. vii, 142. P. xiv, 49. Ps. 594. S. ii, 1100
 Palpitet P. v, 116. x, 10
 Paludes H. 802
 Paludis S. ii, 924
 Palus P. xii, 7
 Palustri caespite P. v, 453
 Pampinco C. iii, 53
 Pandat P. iii, 63. iv, 152
 Pandens P. x, 563. xi, 229
 Pandere S. ii, 93. D. 176 altos secessus costarum P. xi, 58
 Pandit P. x, 898. H. 603
 Pandite A. 594
 Panditur P. i, 29. Ps. 834 via C. x, 91
 Pando viam Ps. 404
 Panes A. 706. D. 145
 Pangant carmen P. vi, 156
 Pangat C. ix, 3
 Pange C. ix, 84
 Pangere P. iv, 148. v, 324
 Pangimus C. ix, 7
 Pangit A. 379 copia Attica A. 379 facundia Aesonice lingue A. 380
 Panibus C. ix, 58. D. 41
 Panis C. ix, 61. S. i, 583. ii, 915
 Pannis P. ii, 281. A. 610. S. i, 583
 Pannoniæ S. ii, 735
 Pannos A. 647
 Pansis brachii in altum C. xii, 170
 Panso S. i. pr. 48
 Papa P. xi, 127
 Paphiæ S. i, 285

- Paphiam S. ii, 575
 Papilla (abl.) P. iv, 123
 Papillæ succum C. vii, 165
 Papillarum P. x, 738
 Papillas P. xiv, 77. S. ii, 38
 Papulas fervor excitat P. x, 489
 Par P. v, 138. H. 157. Ps. 616. 737
 Paraclitum C. v, 160. P. x, 430
 Paradisi C. x, 162. H. 840. Ps. 224
 Paradisicolæ (dat.) H. 929
 Parandos P. x, 576
 Parant C. iii, 119. P. ii, 358
 Parantes S. i, 533
 Parapside Ps. 532
 Parapsis P. pr. 18
 Pararat Ps. 874
 Parare P. vi, 68
 Pararet P. iii, 60
 Parari H. 373
 Parasti P. iv, 58. x, 86 laureas P. v, 540
 Parat P. iii, 33. x, 1075
 Parata (sing. nom.) P. pr. 24. S. ii, 620
 est P. vi, 24 via viii, 8 (abl.) S. i, 509 (plur.) P. iii, 114
 Paratam tauris congregi belluam P. v, 415
 Parati (plur.) P. i, 54. x, 55. S. ii, 864
 Paratis (adj.) C. vii, 106. x, 71
 Paratis (verb.) Ps. 403
 Paratos H. 466
 Paratu P. xi, 105. Ps. 200
 Paratum S. i, 109
 Paratur S. i, 256
 Paratus (subst. plur.) P. x, 919
 Paratus (adj.) C. x, 18. P. ii, 111 es x, 923
 Paravit H. pr. 9
 Parca (adj. sing.) C. vii, 165. x, 1064. Ps. 558
 Parcam disciplinam C. vii, 15
 Parce (verb.) P. x, 39. H. 938
 Parce (adverb.) P. x, 940. Ps. 276. 554
 Parcere P. v, 440. x, 679. Ps. 392
 Parcerent P. x, 755
 Parcis (adj.) C. iv, 31. S. ii, 135
 Parcit Ps. 478
 Parcitatem jejuniorum P. x, 359
 Parcum H. 332
 Parcus A. 844 abstinentia C. vii, 66
 Pardis P. i, 57
 Parem C. vii, 214
 Parens C. xi, 15. P. iv, 61. x, 757. 776. xiii, 56. H. 698. A. 1009. Ps. 543. S. i, 416. ii, 258. 710 fanorum Roma P. ii, 1 patriæ S. i, 9
 Parente C. iv, 15. P. vi, 128. x, 682. Ps. pr. 60 rerum C. vii, 25
 Parentes (subst. plur.) P. x, 293. S. i, 164
 Parenti H. 557. Ps. pr. 4
 Parentibus P. ii, 80. S. ii, 78
 Parentis C. ix, 10. 107. P. iii, 36. x, 694. A. 792 Dei P. x, 128. 534
 Parentum P. x, 124. A. 999. H. 573
 Pareo P. ix, 99
 Parere (pareo) S. i, 340. ii, 237
 Pares (adj.) P. vi, 153. S. ii, 607. 819
 Paret S. ii, 388
 Parete S. i, 37
 Pari C. iii, 115. P. v, 375. 542. 572. xi, 200. H. 422. S. i, 221
 Parias columnas P. xii, 51
 Paribus P. vi, 153. Ps. 223
 Parienda (sing.) S. ii, 13
 Paries (subst.) P. xi, 123. S. ii, 56. 450
 Paries (verb.) D. 100
 Parietibus P. xi, 217. Ps. 852
 Pariiis saxis P. xi, 187
 Parili C. iii, 204. v, 122
 Parilis S. ii, 191 splendor P. iv, 27
 Parit C. iii, 145. H. 386. S. ii, 658
 Pariter C. x, 32. P. ix, 57. Ps. 492. S. i, 565. ii, 782. 908
 Paritura (sing. nom.) A. 372. 584. S. i, 255
 Parituræ (sing.) H. 576
 Pariunt A. 918
 Parma (abl.) S. i, 652
 Paros S. ii, 246
 Parra (abl.) S. ii, 570
 Parricidalem manum H. pr. 14
 Pars C. ii, 82. x, 23. P. ix, 56. x, 768. xi, 121. xii, 37. A. 118. 272. H. 816. 818. S. i, 19. 579. 592. ii, 239. 240. 243. 1099 conscendunt currus C. v, 54 Dei A. 821 fertur esse anima A. 884
 Parsimoniis C. vii, 3
 Parta (sing. nom.) P. v, 554. x, 768. S. i, 544. ii, 12. 65. D. 20 (abl.) Ps. 38 (plur.) Ps. 562
 Partam P. vii, 52. S. i, 650
 Partas P. iv, 106
 Parte C. i, 11. ix, 86. P. pr. 28. ix, 52. x, 846. 974. xi, 122. xii, 45. A. 530. H. 27. 242. 413. 654. Ps. 262. 418. 649. 830. S. i, 608. ii, 416. 888. 1046. 1108
 Partem P. ii, 401. iv, 137. x, 876. 1079. A. 951. S. i, 439. ii, 1111. 1119
 Partes P. x, 1083. H. 66. Ps. 146. S. i, 432. ii, 626
 Parthica (sing.) H. 534
 Parthorum A. 225

- Parthus II. 497
 Partibus C. viii, 10. P. xi, 147. S. i, 295. ii, 609. 851
 Particeps P. v, 573. x, 469 Angelorum P. v, 9
 Participat A. 818
 Participem (adj.) A. 162. II. 30
 Participes (adj.) S. ii, 232 regni II. 662
 Particulam H. 282
 Particulatim A. 1078
 Partis (subst. sing.) Ps. 682
 Partita (sing.) H. 57
 Parto H. 257
 Partu C. vii, 59. S. i, 254. ii, 1080
 Partum (subst.) H. 193. Ps. 70. 71
 Parturit H. 619
 Parturiunt H. 571
 Partus (subst. sing.) C. vii, 2. xi, 56. xii, 140. P. x, 779. H. 600 (plur.) S. i, 159
 Parva (sing. nom.) P. iv, 29. A. 950. H. 875. S. i, 150 (abl.) S. i, 608 (plur.) A. 732. H. 596
 Parvæ (sing.) S. ii, 393 (plur.) S. ii, 1065
 Parvam Ps. pr. 62
 Parvas A. 721. S. ii, 288
 Parvi A. 613. Ps. 298 facit P. iv, 166
 Parvipendo P. x, 478
 Parvis P. ix, 14
 Parum P. x, 957. Ps. 66
 Parvo A. 729. S. i, 151. ii, 102
 Parvorum H. 83. D. 115
 Parvula (plur.) A. 919
 Parvuli (plur.) P. x, 737
 Parvulis P. i, 118. ix, 38
 Parvulorum C. vii, 164. ix, 109. P. x, 58
 Parvulos Ps. pr. 30
 Parvulum C. xii, 152. P. x, 748
 Parvum P. x, 663. A. 729
 Parvus P. x, 685. 716. S. i, 206. D. 73
 Pascat animum C. viii, 78
 Pascendam Ps. 618
 Pascens egmina P. v, 444
 Pascentes C. v, 108
 Pascere S. ii, 795 indigentes C. vii, 212
 Pascha A. 348. 355
 Pasci H. 220
 Pascinus C. v, 14
 Pascit P. x, 1070. xi, 174. S. ii, 953
 Pascitis farre pullos P. x, 147
 Pascitur sanguine innocuo P. iii, 87
 Passa (sing.) S. ii, 896
 Passeribus Ps. 620
 Passibilis A. 6
 Passibus P. v, 478. vi, 101
 Passium C. v, 148. x, 61. II. 99. 772. S. i, 534. ii, 693. 1032
 Passio P. v, 292. vii, 18. x, 1109. xi, 196. A. 83. 357. 358
 Passionem P. ii, 35. 550
 Passionis C. ix, 83. 105. P. i, 77. vi, 113. x, 854. 1097
 Passurus A. 972
 Passus (part.) P. iv, 98. x, 194. A. 104. H. 30
 Pasta (adj. sing.) C. iii, 167 sanguine voluptas S. i, 383
 Pastis visceribus C. iv, 1
 Pastor C. viii, 37. 49. P. iv, 41. xi, 244. xii, 43. H. pr. 1 gregis P. vi, 47
 Pastore H. 222
 Pastorem D. 7
 Pastorum (subst.) A. 390. D. 109
 Pastos H. 621 carnibus P. v, 100
 Pastu C. iv, 35. viii, 53. xi, 84. S. ii, 1092
 Pastum (subst.) C. iv, 56. P. v, 331. A. 722. 946. Ps. 625 in plebis S. ii, 938 populis A. 707
 Pastum (part.) liquore C. vii, 70
 Pastus (subst. sing.) H. 823 animæ C. iv, 33 (plur.) A. 736
 Pastus (part.) A. 944. D. 117 sanguine P. vi, 17
 Pateat C. v, 87. P. x, 1020. xi, 214. S. ii, 180
 Patebit P. x, 872
 Patefacta (sing.) C. x, 139 (plur.) A. 237
 Patefacti (sing.) A. 1069
 Patefecit Ps. 271
 Patens C. xii, 115 ad omne vulnus Ps. 246
 Patent C. iii, 84. Ps. 744. S. ii, 1032
 Patente P. v, 483. x, 906
 Patentem P. x, 1128
 Patentes P. ii, 175. ix, 89. x, 566. 984 solitudines C. vii, 61
 Pater C. iii, 86. iv, 36. v, 149. 157. vi, 1. 98. x, 4. xii, 67. P. x, 619. xiii, 15. A. pr. i, 4. xi, 111. 112. 124. 176. 245. 246. 249. 253. 272. 281. 282. 287. 296. 374. 895. II. 564. 565. 594. 623. 651. Ps. pr. 2. S. ii, 21 Deus P. v, 58 lucis A. 282 orbis C. x, 81 summus C. iv, 68
 Pateræ (gen.) S. i, 127
 Pateram A. 481
 Pateras C. iii, 17
 Patere (infin. pateo) P. i, 84. vi, 122. xiii, 76
 Patere (imp. patior) P. x, 764
 Pateret P. x, 635
 Pateris (subst.) D. 193
 Paterna (sing. nom.) P. x, 340 (abl.)

- A. 310. 973
 Paternæ (sing.) P. x, 468
 Paterni (sing.) P. vi, 125. S. ii, 1116
 Paternis H. 568
 Paterno C. xi, 19. P. pr. 25. iv, 94
 amore nutrias P. ii, 572
 Paternum A. 796. D. 74 nomen A. 223
 Patet C. ix, 75. x, 161. P. xi, 154. H.
 519. 601. Ps. 831. S. i, 615. ii,
 485 sub signis veritas P. x, 231
 Pati C. iii, 125. P. ii, 219. x, 424. xi,
 92. H. 454. Ps. 343. S. ii, 691 fi-
 nem C. xii, 38 ictum sub ense perse-
 cutoris P. i, 28
 Patiar S. i, 433
 Patibulum P. x, 641
 Patiens Ps. 780
 Patientia (subst.) Ps. 109. 128. 155.
 175. 177
 Patitur C. vi, 20. 96. P. vii, 28. xiv,
 34. A. pr. ii, 48. 99. 654. H. 482.
 648. Ps. 390. 491. 595. S. ii, 273
 Patre P. iv, 174. x, 952. xii, 55. A.
 24. 45. 254. 255. 271. 288. 895.
 H. 347. 627. Ps. iv, 75. S. i, 59 pe-
 renni P. vi, 46 summo A. 90. 101
 Patrem C. iv, 100. P. v, 37. 370. A.
 iii, 122. 173. 180. 182. 240. 242.
 304. H. 126. S. ii, 295. 593. D. 174
 patriæ S. ii, 431
 Patres C. vii, 151. ix, 97. H. 464. S.
 i, 300. 471. 545. D. 60
 Patri C. iv, 3. 4. xi, 48. xii, 43. 81.
 P. x, 130. 429. 748. A. pr. i, 9. Ps.
 765. S. ii, 1122 Deo P. pr. 1
 Patria (subst. abl.) S. i, 54. ii, 536. 706.
 771
 Patria (adj. sing. nom.) S. ii, 611 (abl.)
 A. 542
 Patriæ (subst. sing.) P. xiii, 3. A. 183.
 452. H. 461. S. i, 9. 391. 505. 571.
 600. ii, 431. 771
 Patriæ (adj. sing.) A. 257
 Patriam (subst.) C. v, 112. P. iv, 73.
 Ps. 707
 Patriarcha (nom.) C. vi, 57. Ps. 544.
 D. 24
 Patrias (adj.) H. 769. Ps. 42. 402. S.
 i, 607
 Patribus C. v, 105. Ps. 372. S. i, 25.
 477. ii, 419
 Patriciæ gentis S. i, 561
 Patricidam H. 566
 Patricios P. xi, 200
 Patrii (sing.) S. ii, 155
 Patriis (adj.) P. iv, 107. H. 457. S. ii,
 359
 Patrimonia H. 433
 Patrio C. v, 160. P. vii, 5. A. 93. 668.
 S. i, 111. ii, 696
 Patrios P. xi, 6. D. 91 Deos P. iii, 99
 Patris C. iii, 25. 95. 189. vi, 3. vii, 1.
 84. xi, 17. 28. P. vii, 55. x, 140.
 474. xiii, 54. A. pr. i, 2. vii, 12.
 17. 18. 49. 91. 119. 172. 176. 185.
 240. 531. H. 953. Ps. pr. 68. 475.
 751. S. i, 12. ii, 8. 270. 825. 1035.
 D. 98 alti C. ix, 104 Dei C. viii, 30.
 P. ii, 272. iii, 17 Omnipotentis A. 155
 Patrium Ps. 581. 643. S. i, 481. ii,
 735
 Patrius A. 567. S. ii, 368 mos S. i,
 154
 Patrone (voc.) P. x, 835
 Patronis P. vi, 145
 Patronos martyras P. ii, 579 mundi P.
 i, 12
 Patronus P. xiii, 106
 Patruelis gloriæ Ps. pr. 18
 Patrum C. xi, 89. S. i, 197. 403. ii, 310.
 D. 41 (majorum) P. ii, 451. iii, 51
 conscriptorum S. i, 604
 Patuerant H. 474. Ps. 519
 Patuit P. iv, 123. D. 36
 Patulam A. 861
 Patulas aures H. 319
 Patuli (sing.) S. i. pr. 39 (plur.) P. xi,
 211
 Patulis S. ii, 1111
 Patulo ore H. 588
 Pauca (plur.) P. x, 646. A. 1. S. i,
 575
 Paucae (plur.) P. iv, 49. H. 822
 Pauca S. ii, 345
 Paucis A. 716. S. i, 599
 Paucissima (plur.) A. 704
 Paucorum S. i, 33
 Paucos C. vi, 95. Ps. 507
 Pavendum P. x, 304
 Pavens P. v, 317
 Paventes A. 332
 Paventum P. x, 54. 286
 Paverint (paveo) P. i, 80
 Paverit (pasco) C. iii, 65
 Pavet A. 4 faciem mortis A. 100
 Pavidī (plur.) P. vii, 32. S. ii. pr. 22
 Pavidus P. iii, 175. A. 499
 Pavit (pasco) P. x, 193 rabiem S. ii, 672
 Pavitans C. iii, 121
 Pavitantia S. i, 374
 Paulatim A. 163. 762
 Pauli P. xii, 4. 45. xiii, 18
 Paulinorum S. i, 559
 Paulisper P. v, 565. H. 913
 Paullulum P. ii, 126
 Paulo (subst.) P. iv, 34
 Paulo (adv.) C. i, 15. S. ii, 954 ante
 P. x, 798

- Paulum (adv.) C. vii, 100. P. v, 139.
330. H. 748 reclive C. vi, 150
- Paulus P. ii, 469. xi, 32. S. i. pr. 1. 20.
30. 61. D. 190
- Pavor P. xi, 94. Ps. 701
- Pavore C. vi, 47. Ps. 432 lusus C. vi,
55
- Pavori P. x, 390
- Pauper Ps. 243. S. ii, 118
- Pauperem P. ii, 298
- Pauperi P. x, 523
- Pauperis H. 926
- Paupertinis armis Ps. 198
- Pauperum P. pr. 10. ii, 179. 236
- Pax P. ii, 199. Ps. 631. 769. 770. 778.
S. ii, 635. 637 datur artubus exanimis
P. iii, 168
- Peccamen A. 73
- Peccamina H. 620
- Peccamine A. 911. S. ii, 1042. D. 89
- Peccaminis A. 929
- Peccaninum C. ix, 96. P. x, 517
- Peccandi A. 819. 931
- Peccans H. 524. 743
- Peccante P. ii, 285. H. 215. S. ii,
469
- Peccantem C. xi, 31
- Peccantes A. 930
- Peccantis A. 327
- Peccantum H. 664
- Peccare C. i, 64. ii, 28. A. 888. 900.
H. 512. 670. S. ii, 462
- Peccat C. ii, 18. P. x, 221. A. 891
- Peccata C. i, 27. A. 60. 965
- Peccati A. 894. 927. 939. 942. H. 153
- Peccator C. xi, 101
- Peccatores H. 623. D. 35. 159
- Peccatorum (peccator) A. 938
- Peccatrix C. pr. 35. H. 755
- Peccatum C. i, 53. 99. Ps. 912
- Peccent C. ii, 103. H. 251
- Peccet A. 889
- Pecoris D. 30
- Pectine dentium P. x, 934
- Pectitur H. 294
- Pectora C. iv, 16. v, 108. P. i, 52. iii,
85. 132. vii, 41. x, 372. xi, 82. xiii,
72. H. 149. 571. Ps. 330. 519. S. i,
197. 346. ii, 142. 705. D. 116
- Pectore C. vii, 57. xi, 19. P. iii, 75.
v, 562. ix, 100. xiii, 26. xiv, 6. H.
290. 278. 900. Ps. 26. 119. 187. 893.
S. i. pr. 36. ii, 102. 264. 625. 1039.
D. 83
- Pectori P. x, 461. 581. 845
- Pectoribus Ps. 366. S. ii, 623
- Pectoris P. v, 177. ix, 86. x, 734. 772.
783. 909. 1125. H. 538. Ps. 273.
774. S. ii, 811. 1044 de antro Ps. 6
- Pectorum C. vii, 205. P. ii, 257. Ps.
pr. 52
- Pectus C. i, 35. ii, 10. vi, 27. P. i, 57.
ii, 535. iv, 123. x, 14. 275. 455.
962. 1027. xiii, 61. xiv, 78. S. i,
651. ii, 1097
- Pecua (plur.) P. x, 333
- Pecude A. 351
- Pecudem S. ii, 165
- Pecudes S. i, 80. ii, 288. 873. 1107
- Pecudis P. iii, 29
- Pecudum C. iii, 59. A. 473. Ps. 32
- Pecunia (abl.) P. ii, 92
- Pecuniae (sing.) C. vii, 217. P. ii, 45
- Pecuniam P. pr. 5. ii, 100
- Pecus (oris) P. x, 193. xi, 93 brutum
C. xi, 81 lymphaticum C. ix, 57
- Pede P. iii, 209. vii, 63. x, 105. 947.
xiv, 133. A. 666. Ps. pr. 51. 32. 653
dextro S. ii, 79 proterit P. xiv, 112
prosubigit P. iii, 130
- Pedem P. 671. S. i, 647
- Pedes P. vi, 79. x, 151. 159. 492. A.
455. 619. 643. Ps. 288. 321. 634. S.
i, 236. 493. ii. pr. 35
- Pedestre carmen P. pr. 12
- Pedestribus C. v, 53
- Pedibus C. iii, 150. P. iii, 46. 74. 213.
xii, 15. xiv, 94. H. 445. 466. Ps.
249. 303. 443. 452. S. i, 101. 426.
613. ii. pr. 18. 481. 558. D. 142
calcant C. v, 124
- Pedicas H. 138
- Pedicis C. iii, 42
- Peditem S. ii, 520
- Peditum Ps. 648
- Pedum (plur. gen.) C. v, 35. P. vi, 86.
xi, 100. D. 32
- Pegmatis P. x, 1017
- Pejor P. x, 25. A. 216
- Pelagi A. 540. 664. H. 192. S. ii, 781
- Pelago C. v, 72. H. 472
- Pelagus C. iii, 38. S. i. pr. 8. 297
- Pelagæ (gen.) S. i, 183
- Pellacia (sing. nom.) H. 638
- Pelle (subst.) H. 424. Ps. 179. S. i,
118. ii, 300
- Pellem P. v, 535. S. i, 76
- Pellens A. 3
- Pellere P. v, 450. xi, 70. A. 966. Ps.
5. 211. 215. S. ii, 506
- Pellibus C. vii, 62. S. ii, 290
- Pellice puero S. i, 71
- Pellicem P. x, 184
- Pellimur C. xii, 98
- Pellis (subst.) P. x, 488
- Pellit C. vi, 133. P. xiii, 26. Ps. pr. 28
- Pellite corde metum A. 1081
- Pellitos Ps. 226

- Pellitur C. vii, 127. ix, 67. H. 482
 Pelvis P. x, 299
 Pelusiacæ (sing.) S. ii, 924
 Pelusiadis vaporibus C. v, 58
 Penates P. ii, 442. S. ii, 965
 Penatum S. i, 195
 Pendas S. ii, 109
 Pendet pœnas Ps. 406
 Pendens H. 368
 Pendent C. v, 141. A. 625 sicco mar-
 gine A. 686
 Pendentem S. i. pr. 30
 Pendentes S. ii, 724
 Pendentis aquæ Ps. 654
 Pendeo P. x, 491
 Pendere (pendeo) P. x, 110. xii, 12. S.
 ii, 454
 Penderet (pendeo) A. 614
 Pendet (pendeo) P. xi, 121
 Pendulam viam C. ix, 50
 Pendulus A. 666
 Penes est S. i, 450
 Penetrabile Ps. 837
 Penetrabitur P. iii, 94
 Penetralia S. i, 550. ii, 93. 398 cordis
 H. 543 sanguinis et carnis H. 899
 Penetrans H. 539
 Penetrante A. 426
 Penetrare P. xiii, 32. H. 320. Ps. 677.
 S. i, 78. ii, 100
 Penetrat P. xi, 166. xiii, 13
 Penetrate (imper.) S. ii, 902
 Penetrati (sing.) P. ix, 91
 Penetrator operi H. 876
 Penetraverit A. 744
 Penetravit A. 12. 422. Ps. 294
 Penetret A. 921. H. 91
 Penitus P. x, 804. A. 745. H. 464. 834.
 S. i, 17. 93
 Penna (abl.) S. ii, 566
 Pennis H. 817
 Pensare H. 616 labores S. ii, 887
 Pensilis P. x, 452
 Penu S. ii, 918 Ecclesiæ ali P. ii, 159
 Pependit C. xii, 58. S. ii, 715 tenui
 super arte A. 523
 Peperceris P. x, 137
 Pepercerit C. vii, 85
 Pepercit P. vi, 112. x, 895
 Peperere necem C. iii, 183
 Peperit P. iv, 78. A. 777. H. 354. Ps.
 209. S. ii, 347
 Pepigere tempus tridui P. ii, 137
 Peplo C. v, 28. Ps. 440
 Pepulisse Ps. 816. S. i, 2
 Pepulit P. iv, 67. S. i, 531. ii, 264
 Per C. pr. 1. iii, 46. iv, 63. v, 74. viii,
 35. P. ii, 579. x, 198 ævum P. x,
 83 cachinnos solveris P. x, 226 ex-
 emplum C. xii, 158 exitum P. vii, 8
 ignem P. vi, 110 solis juro P. x, 573
 quam dedisti, ut P. ii, 435 soporem
 C. vi, 74 vim H. 703. S. i, 177 vul-
 nus P. i, 29
 Peracta (sing.) S. ii, 1058 est P. v,
 292. x, 1109
 Peractæ (sing.) P. iv, 125
 Peragi P. xiii, 45
 Peragit P. iii, 62. xiv, 88. H. 804. S.
 ii, 112
 Peragrans C. vii, 39 sensu oculisque
 annos H. 914
 Peragret C. vi, 116
 Peram Ps. 613
 Perarmat C. vi, 86. vii, 93. viii, 43
 Percellit S. ii, 181
 Percense H. 625
 Percenseat A. 385
 Percenseo P. ix, 101
 Percensere A. 596. H. 377
 Percipe P. v, 545
 Percipit aure mugitus tubarum H. 917
 Percita (sing.) H. 587 (plur.) C. v, 73
 Perciti (plur.) C. xii, 53
 Percito gressu C. vii, 131
 Percitum P. x, 953
 Percitus C. ix, 53
 Percucurrit P. i, 11. xii, 21
 Perculerat S. ii, 739
 Perculisse C. ix, 92
 Perculit H. pr. 23
 Percurram S. i, 562
 Percurre A. 295
 Percurrere P. ix, 15. H. 274. 824. 893
 cælum sensu A. 806
 Percurrit A. 231. Ps. 826. S. i, 315
 Percussa (sing.) C. ii, 6. Ps. 141 (plur.)
 P. v, 76
 Percussit P. i, 49
 Percussor P. x, 837
 Percussus A. 403. S. i, 436
 Perdat P. x, 552. xiv, 32. A. 1062. H.
 276
 Perdere C. ii, 86. P. v, 161. x, 527.
 821. H. 653 animas præcipites P. iii,
 67
 Perderet P. xiv, 73
 Perdidisse P. x, 297
 Perdidit C. pr. 32. ii, 80. ix, 89. P. x,
 195. 1130. A. 441. H. 478
 Perdit A. 886. S. ii, 51
 Perdita (sing.) deliciis Ps. 313 luxu S.
 i, 162 (plur.) C. x, 20. Ps. 170
 Perditam sano gregi ovem C. viii, 34
 Perdite (voc.) P. x, 86. A. 291
 Perditi (sing.) P. x, 194 (plur.) C. xii,
 206
 Perditum P. x, 462

- Perditus P. x, 399
 Perdo P. x, 522
 Perdomitor C. iv, 12
 Perdomitus P. xiv, 116
 Perdomuit S. i. pr. 2
 Perduelles P. x, 53
 Perdunt H. 886
 Peream S. ii, 108
 Pereant Ps. 622
 Pereat P. x, 880. A. 1017
 Peregerat P. x, 546
 Peregit ictum P. i, 93 sitim P. vi, 60
 Peregri P. iv, 89
 Peregrina (sing. nom.) D. 18 (abl.) S. ii, 364
 Peregrino H. 297
 Peregrinos P. xi, 191
 Peregrinus P. iii, 193
 Peremit P. vi, 126
 Peremta (sing. nom.) C. vi, 112. H. pr. 62 (abl.) S. ii, 668
 Peremtam P. iv, 135
 Peremti (sing.) P. v, 425
 Peremto H. 617
 Peremtor H. pr. 19. 33
 Peremtoris P. x, 1102
 Peremtos H. 660
 Peremtum A. pr. i, 8. S. ii, 194
 Peremtus P. x, 605. 642. S. ii, 475
 Perenne C. iv, 26. vi, 97. P. i, 32. H. 891. Ps. 361. S. ii, 185
 Perennem P. ii, 560. x, 596. xii, 34. H. pr. 60 diem P. xiii, 43 retro rem H. 46
 Perennes opes C. vii, 219
 Perenni C. iv, 93. P. xiv, 122. A. 563. 994. H. 479. 831. 924. 957. Ps. pr. 66. S. ii, 113. 886 domino A. 158 fonte A. 885 patre prosatum Christum P. vi, 46
 Perennibus C. ix, 34. S. ii, 162
 Perennis C. ix, 61. x, 110. xii, 4. P. v, 196. x, 389. 596 Dei C. vii, 47 Deus P. x, 311 ex Deo C. vi, 7 ignis P. vi, 99 laurus C. viii, 46
 Pererrans P. x, 900
 Pererrat P. xiii, 13 osculis sulcos ungu- larum P. v, 338 quies venas omnes C. vi, 25
 Pererratis (adj.) S. ii, 381
 Peresam S. i, 17. 440
 Peresis C. ix, 58
 Pereant H. 884
 Pereunte H. 212. 593. 837. Ps. 608. S. i, 656. ii, 197
 Pereuntem S. i, 119
 Pereuntes A. 323
 Pereuntibus Ps. 698. S. i, pr. 81
 Pereuntis H. 667
 Pereuntum S. i, 625
 Perfectum S. ii, 260
 Perfectus A. 992
 Perferre Ps. 353
 Perfert Ps. 511
 Perficeret A. 994
 Perficiat Ps. 847
 Perfida (sing.) A. 433. Ps. 341 (plur.) 149
 Perfide (voc.) P. x, 818. H. 1
 Perfidi (plur.) C. xi, 37
 Perfurit D. 114 equorum cursus H. 365
 Perfusa (sing.) C. vii, 206 (plur.) P. v, 520. vi, 131. x, 908
 Perfusi (plur.) A. 926
 Perfusus D. 96
 Pergam P. x, 188
 Pergameas S. i, 194
 Pergameo S. ii, 966
 Pergant Ps. pr. 23
 Perge P. iv, 147 ad Deum P. x, 544
 Pergit P. xiv, 28
 Pergunt P. x, 1078. A. 259
 Perhibetur S. i, 305
 Peribit P. x, 522. S. ii, 168
 Pericli Ps. 445. 770. S. ii, 703
 Periclis P. i, 16. vi, 117. S. ii, 651
 Periclitemur P. x, 659
 Periclo C. iv, 69
 Periculum P. v, 48. Ps. 485 fac P. ii, 403 fiat P. x, 991
 Pericula P. xiv, 106. H. 232. 844. Ps. 27. 891. S. i, 2. ii, 388 morsuum sen- tit P. x, 30
 Periculi C. vii, 109. P. vii, 40. xiv, 54. S. i, pr. 34
 Periculis S. ii, pr. 17. 46
 Periculum S. i, pr. 66
 Periisse C. x, 148
 Perit A. 946. S. ii, 205
 Perimam S. ii, 176
 Perimat S. i, 375
 Perimunt C. x, 10
 Perire C. vi, 96. vii, 111. P. ii, 336. x, 636. 645. xiii, 56. A. 517. Ps. 346
 Perirent A. 736
 Periret C. ix, 17. xi, 44. P. i, 93. H. 836
 Perit P. x, 532. H. 365. 666. 743. Ps. 725. S. i, pr. 42. ii, 980. 1070 ar- genti candor S. ii, 753 fides P. ii, 199
 Periti (plur.) C. xii, 27
 Peritura (sing.) C. iii, 115. S. ii, 211 (plur.) H. 384. Ps. 171. S. ii, 111. 159
 Perituram Ps. 131
 Perituris S. i, 23
 Perituro H. 613
 Perituros H. 100. S. ii, 571

- Peritulum A. 629
 Peritus P. ix, 23. x, 870. S. i, 94 crucis
 artifex P. v, 254 pellere cumbam P.
 v, 450
 Perjuria Ps. 464
 Perjuro (adj.) H. 509
 Perluamus P. iv, 193
 Perluit liquoribus oculos P. x, 1038
 Permadescit P. x, 1010
 Permanebunt P. x, 540
 Permansit C. xi, 28
 Permeat sub bifido æquore C. v, 68
 Permiscet H. 480
 Permissa (sing.) H. 708
 Permittat S. ii, 1048
 Permitto P. x, 925
 Permixtim P. xi, 192
 Permoveat S. ii, 759
 Permoverat P. xiii, 70
 Permovet P. ii, 387. v, 48
 Perniciem H. 151. S. i. pr. 73
 Perniciosa (sing.) H. 386
 Pernix P. v, 211
 Pernox C. vii, 42. A. 617 cura P. v,
 311
 Perora (imper.) P. x, 924
 Peroras S. i, 629
 Perorat P. x, 399
 Perosa (sing.) C. xi, 90. P. iii, 41
 Perpendere A. 127
 Perpendit A. 804
 Perpensa vitæ regula (nom.) P. x, 307
 Perpressa (sing.) C. i, 76
 Perpressi (plur.) S. ii, 956
 Perpetem salutem P. x, 470
 Perpeti (adj.) C. ix, 42
 Perpeti (verb.) C. vii, 192. P. x, 701
 ferrum P. i, 51
 Perpetis C. i, 26
 Perpetitur Ps. 780
 Perpetua (sing. abl.) A. 773
 Perpetuis C. v, 164. H. 829
 Perpetuo (adj.) S. i, 266
 Perpetuum C. iii, 103
 Perplexa (plur.) S. ii, 903 somniantem
 C. vi, 66
 Perplexius S. ii, 847
 Perpolita (plur.) P. xiii, 19
 Perquam ridiculum est A. 248
 Perrumpere H. 224
 Persa (voc.) C. xii, 203
 Persecutor P. v, 201
 Persecutorem P. x, 961
 Persecutoris P. i, 28. iv, 134
 Persen S. ii, 561
 Persephone A. 475
 Persequébantur P. x, 799
 Perssequitur S. ii, 68
 Perseverans P. x, 578
 Persica (sing.) S. ii, 576 (plur.) H.
 454
 Persici (sing.) C. xii, 25
 Persicorum P. x, 363
 Persiste P. x, 785
 Persistit S. ii, 772
 Persolvat A. 198
 Persolvit S. i, 143 omne debitum P. i,
 62
 Persona (nom.) P. x, 118. S. i, 570.
 600
 Personæ (gen.) S. ii, 645
 Personant C. vii, 170
 Personasse P. pr. 34
 Personat eloquium H. 401
 Perspicax acumine C. vii, 23
 Perspice S. ii, 1116
 Perspiciendum A. 375
 Perspicias P. v, 146. A. 122
 Perspicit P. x, 919
 Perspicua face P. iii, 54
 Perspicuo C. v, 144. P. iii, 191. xi,
 193
 Perspicuum A. 128
 Perstat P. v, 167. H. 769. S. ii, 990.
 D. 163
 Perstrepant C. ix, 111
 Perstrepunt spectacula P. vi, 64
 Persuaserat S. ii, 665
 Persuasionis P. ii, 332
 Persuasit H. 171. 712. 713
 Persuasum S. i, 283 habuit S. i, 211
 Persulcare C. v, 86
 Persultant crimina Ps. 468
 Persultanti P. xi, 77
 Persultat vox H. pr. 10
 Pertimescunt P. x, 282
 Pertinax C. pr. 14. P. v, 429 feroci ro-
 bore P. 14. 18
 Pertrectare A. 1025
 Pertulerat S. i. pr. 9
 Pertulit P. x, 235. 1122. S. i. pr.
 51
 Perturbatis (adj.) Ps. 568
 Pervenisse H. 791
 Pervenit S. ii, 436 vox ad aures A. 421.
 422
 Pervenitis P. x, 160
 Perventum est P. x, 826
 Perversa (sing.) H. 425 (plur.) H. pr.
 13
 Perverse (adv.) P. x, 136
 Perversi (sing.) P. xi, 23
 Perversos Ps. 152
 Perversum H. 307.
 Pervia (sing.) H. 652 (plur.) C. v, 66.
 Ps. 111

- Pervicaci C. vi, 139 audacia P. x, 63
 Pervigil P. x, 238. xii, 63. II. 496. S. ii, 702
 Pervigilem C. v, 43. Ps. 316. S. ii, 1021
 Pervigiles D. 109
 Pervigili gradu P. iii, 61
 Pervigilis animæ H. 909
 Pervius susurris C. ix, 66
 Pervolitasse A. 958
 Perurens P. v, 192
 Perusti (sing.) C. ix, 89
 Perustum est P. x, 1085
 Perusto felle H. 132
 Pervulgata (sing.) Ps. 289
 Pessima (sing.) P. x, 893
 Pessimorum Ps. pr. 37
 Pessimum H. pr. 47
 Pessulos ahenos P. ii, 480
 Pessulus S. i, 65
 Pessum A. 823. S. ii. pr. 36
 Pessum dare P. x, 49
 Peste P. xi, 42. H. 154. 930. S. i, 20
 vitiorum Ps. 899
 Pestem A. 966. S. i, 538
 Pestes sensuum C. vii, 14
 Pestibus H. 390. Ps. 259
 Pestifer S. ii, 144 morbus C. x, 105
 Pestifera (abl.) S. i, 469
 Pestiferis opibus H. 550
 Pestis C. ix, 55. P. i, 43. iv, 70. x, 25.
 Ps. 91. ii, 1001
 Pestium P. ii, 221
 Petaso insignis S. ii, 518
 Petat A. 785. H. 697
 Pete Ps. 92
 Petebam P. ix, 102
 Petemus P. xii, 62
 Petenda (abl.) S. i, 521
 Petendum P. xiii, 73. S. i, 211
 Petens A. 36. H. pr. 24. Ps. 691
 Petentem S. ii, 769
 Peterem P. ix, 3
 Peterentur S. i, 188
 Petet P. xiv, 30
 Petiere H. 957
 Petimus P. ix, 75
 Petis C. vi, 130
 Petisti A. 527
 Petit C. vi, 111. P. iii, 170. x, 69.
 1110. H. 816. Ps. 21. 116. 487.
 492
 Petita est S. i, 654
 Petitæ (sing.) S. ii, 738
 Petitam P. xiv, 103
 Petitis (adj.) P. i, 20. II. 288
 Petræ (sing.) H. 496
 Petram C. v, 11
 Petrarum P. v, 446
 Petras C. xii, 179
 Petri P. ii, 470. xi, 32. xii, 4. D. 181
 Petro C. i, 50
 Petrum P. vii, 61. xii, 11. 31. S. ii.
 pr. 1. 47
 Petrus S. ii. pr. 23. 32. D. 185
 Petulans C. pr. 11
 Petulanter amœnas illecebras Ps. 314
 Petulanti pectore H. 460
 Petulantia (subst. nom.) Ps. 433
 Petulantius P. xiv, 41
 Petunt P. viii, 10. xi, 118
 Petuntur S. ii, 861
 Pexo crine S. ii, 36
 Pexum honorem capitis C. viii, 23
 Phalangas Ps. 816
 Phalanx plebeia P. xi, 201
 Phaleras S. i, 436
 Phalerata tempora vittis Ps. 80
 Phaleratum equum Ps. 195
 Phaleris S. ii, 1094
 Phantasma A. 1051. 1052. S. i, 448
 Phantasmata H. 59. S. ii, 856
 Phantasmate Ps. 712
 Pharaon D. 36
 Pharaoni D. 21
 Pharaonis C. xii, 141. H. 465. D. 32.
 Pharetram Ps. 437
 Pharii (sing.) A. 361
 Pharios campos S. ii, 920
 Pharon C. v, 82
 Phaseli (plur.) S. ii, 529
 Phaselo Pontum scindere P. v, 498
 Pherezæa gens H. 421
 Phidias P. x, 292
 Philippo A. 120
 Philippos P. ii, 102
 Phlegethonte C. iii, 199
 Phlegethonteo H. 828
 Phlegethontia (sing.) S. i, 381
 Phœbi S. i, 628
 Photinus Ps. 794
 Phrenesis H. 125
 Phrygia (abl.) S. i, 187
 Phrygiis S. ii, 496
 Phrygio S. i, 168
 Phrygum P. ii, 442
 Phryx S. ii, 971
 Physicis H. 583
 Physicorum S. ii, 203
 Pia (sing. nom.) P. iii, 36. 56. v, 509.
 vi, 112. xiv, 132. S. i. pr. 51 (abl.) C.
 iii, 122 (plur.) C. iv, 96. v, 137. P.
 vii, 41. xiii, 106. H. 581. Ps. 848.
 S. ii, 478. D. 116
 Piaculum P. x, 219
 Piacula A. 544. S. i, 523
 Piaculi P. x, 1047
 Piamina vulnerum C. ix, 33
 Piarunt S. ii, 677

- Piata (sing. abl.) Ps. 911 urbe P. iv, 68
 Piatam P. v, 361. S. i, 20
 Piatas C. vii, 73
 Piatis (adj.) P. ii, 374
 Piatum Ps. 104
 Piceam alimoniam C. v, 19 pinum Ps. 43
 Piceas H. 826
 Picem C. ii, 69
 Picens P. xi, 206
 Piceos furores A. 141
 Picis (sing. gen.) P. x, 849
 Picta (sing. nom.) P. ix, 10. xi, 125 re-
 lus divinis A. 789 (plur.) S. ii, 252.
 898 cruore membra P. iii, 144
 Pictæ (sing.) P. xiv, 105
 Pictorum (pictor) S. ii, 39
 Pictura (subst.) P. ix, 19. xii, 39. S. ii, 41
 Picus S. i, 234
 Pie (adj. voc.) C. iii, 2
 Pie (adv.) C. vii, 85. Ps. pr. 65. S. ii, 678 contumax in tyrannum C. xii, 150
 Pietas C. pr. 20. iii, 20. iv, 46. v, 106. 162. x, 58. P. ii, 83. x, 713. xi, 175. A. 15. H. 54. 568. 628. S. ii, 275. 502. 1091. 1118. D. 180 senum P. iii, 112 trina C. iii, 20
 Pietate P. iv, 59. A. 555. H. 709. S. i, 522. ii, 251. 294. 596. 1131
 Pietatis A. 183. H. 120. 598. 629. Ps. 239. 559. S. i, 154. 547. ii, 341
 Piger C. iii, 154. 174
 Piget C. pr. 11. ii, 26. P. xi, 33. H. 376. 461. Ps. 443. S. ii, 665 facti A. 503
 Pigmenta S. ii, 47
 Pigmentato crine H. 316
 Pigmentis H. 278. 297
 Pignora (subst.) C. x, 119
 Pignora H. 727. Ps. 751. S. i, 159. 552 votis offerre P. ii, 523
 Pignore P. iv, 52
 Pignoribus P. xi, 210. H. 579. Ps. 479
 Pignoris P. v, 491
 Pignus C. xii, 148. P. vi, 135. A. 1041. Ps. pr. 5 dat oris sui P. i, 86
 Pigna (sing.) S. i. pr. 23. 57 (plur.) C. x, 30. 41
 Pigram H. 322
 Pigrescat A. 480
 Pigris C. vii, 20 nebulis H. 517
 Pigro Ps. 234
 Pii (plur.) P. vi, 73
 Piiis P. iii, 88. H. 577. S. ii, 128
 Pila (abl.) S. i, 486
 Pilatus A. 381
 Pileto S. ii, 1088
 Pilis (pila) H. 420. Ps. 111
 Pilo Ps. 717
 Pinaria domus S. i, 120
 Pineum lucum P. x, 196
 Pingens vulnera P. x, 1124
 Pingere P. x, 628. A. 356. H. 269
 Pingit Ps. 860
 Pingue P. x, 1056. S. ii, 933
 Pinguescere S. ii, 220
 Pinguia C. v, 114
 Pinguibus A. 339. H. 218
 Pinguis C. v, 13. S. i, 453
 Pingunt Ps. 860
 Pinna (nom.) D. 121
 Pinnas S. ii, 28
 Pinnatis H. 499
 Pinnatum Ps. 789
 Pinnatus A. 611
 Pinnigeram S. ii, 33
 Pinnis H. 536. Ps. 305 verberans ocul-
 los P. v, 411
 Pinu P. x, 847
 Pinum Ps. 43
 Pinus C. v, 19. A. 520. Ps. 121
 Pinxerint C. xii, 184
 Pinxeris C. v, 6
 Pinxit D. 56
 Pio C. ii, 50. P. iv, 193. Ps. 890
 Piorum C. vi, 95. P. iv, 22. v, 84. S. ii, 669
 Pios S. ii, 768
 Piratis S. ii, 790
 Piris S. ii, 943
 Pisces A. 706. D. 145
 Piscibus C. ix, 58. Ps. 657
 Pisciculis A. 715
 Piscis C. iii, 48
 Pium Ps. pr. 7
 Pius C. x, 64. P. pr. 2. xi, 38. S. ii, 783
 Placabat A. 460
 Placabilem C. vii, 203
 Placabilis gladius Ps. 636
 Placanda (plur.) P. x, 417
 Placant S. ii, 839
 Placantur thure lares P. x, 261
 Placare C. vii, 147. P. v, 28. S. i, 131
 Placat C. vi, 28. P. x, 1062
 Placatur S. i, 359
 Placatus P. v, 558. S. i, 387
 Placavit S. i, 247
 Placeat Ps. 545. S. i, 318. 577. ii, 280. 637
 Placebunt P. iv, 50
 Placentem Ps. pr. 12
 Placere P. x, 355

- Placerot S. ii, 413
 Placet C. vii, 146. P. ii, 307. x, 257.
 1168. xi, 151. xiv, 74. A. 577. H.
 107. Ps. 356. 545. 712. S. i, 47. ii,
 123. 335
 Placida (abl.) P. xi, 176
 Placidæ (sing.) Ps. 668
 Placidas H. 247
 Placide (adv.) S. ii, pr. 30
 Placidi (sing.) Ps. 274
 Placidissima (plur.) S. ii, 17
 Placidissimo P. vii, 26
 Placidissimus S. ii, 593
 Placido S. i, pr. 4. 62
 Placidum A. 988. H. 120. Ps. 391. S.
 ii, 680 succum H. 367
 Placidus P. vi, 43. S. i, 389
 Placitæ (sing.) Ps. 630
 Placiti (sing.) S. ii, 311
 Placito S. ii, 259
 Placitorum H. 804
 Placitum H. 679. Ps. 772. S. ii, 474
 Deo virum P. vii, 2
 Plaga (vulnus nom.) C. xii, 115. P.
 x, 705. 873. A. 360. S. i, 15
 Plaga (regio) P. iii, 63. A. 433. Ps.
 714. 830. S. i, 328
 Plagæ (vulneris) P. ii, 381
 Plagæ (regionis) S. ii, 612
 Plagam (vulnus) P. x, 1127. Ps.
 138
 Plagas (vulnera) P. ix, 11
 Plagas (regiones) P. ii, 441 terrarum A.
 540
 Plagis (vulneribus) C. v, 83. P. x,
 799
 Plagis, retibus, irretire animalia H. 140
 Plana (plur.) P. x, 331. S. ii, 932
 Plane (adv.) S. ii, pr. 51
 Plangat C. x, 119
 Plangens C. vii, 152. xi, 104. S. ii, pr.
 12
 Plangentis S. i, 630
 Plangit P. x, 229
 Planis C. vii, 53
 Planitiem Ps. 261. 826. S. i, 323
 Planities H. 708
 Planta (subst. pede) P. ii, 151
 Plantas (subst. pedes) P. v, 251. 479.
 x, 154. xi, 104. Ps. 446. D. 139
 Plantis (pedibus) P. vi, 74. A. 456.
 655. H. 369. S. ii, pr. 27
 Plasma A. 826. Ps. 224 Dei C. iii,
 185 primum C. ix, 92 sub imagine
 Domini A. 308
 Plasmasse A. 865
 Plasmata (subst. plur.) H. 275
 Plasmata (part. sing.) A. 866
 Plasmatis (subst. sing.) C. vii, 184
 Plateæ (sing.) P. xiv, 49
 Plateas P. x, 164. xii, 57. S. ii, 1087
 Plateis P. ii, 157. iv, 71
 Platonis A. 200
 Plaudens H. 817
 Plaudente S. i, 526
 Plaudit P. iii, 169
 Plauditur P. x, 220
 Plausibus S. ii, 357
 Plebe P. x, 68. 98. A. 291. H. 763. S.
 i, 27. ii, 901
 Plebeia (sing. nom.) phalanx P. xi, 201
 (abl.) pœna P. x, 115
 Plebeias S. ii, 418
 Plebeio Ps. 206
 Plebem C. v, 43. xii, 166. P. ii, 468.
 v, 84. ix, 30. x, 44. xi, 35. H. 375
 justorum A. 773
 Plebi S. ii, 952
 Plebicolas S. i, 562
 Plebis P. vii, 22. x, 62. xi, 27. Ps.
 542. S. i, 536. 572. ii, 938
 Plebium P. x, 709
 Plebs C. iv, 43. v, 68. vii, 144. P. ii,
 365. 499. v, 391. 484. xi, 206. xii,
 57. A. 330. S. ii, 421
 Plectat P. x, 210
 Plectatur A. 511
 Plectentia S. ii, 467
 Plectere C. vii, 104. P. v, 166. H. 143
 culpam P. ix, 81
 Plectiles syllogismos A. pr. ii, 24
 Plectitur C. iii, 127. P. i, 48. x, 118
 Plectro P. x, 988. Ps. 658
 Plectrum C. ix, 1. P. x, 935 palati P.
 x, 6
 Plena (sing.) P. ii, 542. iv, 5. 135. xi,
 227. A. 790. 831. Ps. 847 (plur.)
 S. i, 477
 Plenæ (sing.) H. 751
 Plenam Deo virginem C. vii, 60
 Plenas H. 224
 Plenis C. iv, 62. P. xi, 146. A. 730
 affatim mensis C. viii, 15 viribus
 unum H. 22
 Pleno C. iv, 89. P. x, 323. xi, 241. xii,
 5. A. 1080. S. i, 609 amore S. i,
 524 de numine A. 274
 Plenum A. 952. Ps. 769 non est jus
 H. 25 sine parte Deum H. 27
 Plenus P. iv, 169. vii, 76. A. 285
 Christus H. 28 Deo Ps. pr. 26 hoste
 suo homo P. i, 100
 Plerique P. v, 341
 Plerumque C. vi, 45. xii, 16. P. x, 510.
 S. ii, 956. 973. 989
 Pleurisis P. x, 485
 Plucabitur cælum ceu liber P. x, 536
 Plucans P. ii, 243

- Plorandus P. x, 200
 Plorans S. ii, 760
 Pluit S. ii, 787 dominus flammam in A.
 316 onus suum arbor tremefacta C.
 iii, 79 rorem tabidum imber P. x,
 1032
 Pluma (abl.) S. i, 62
 Plumarum H. 329. Ps. 789
 Plumbeos ictus P. x, 122
 Plumbo P. x, 117. H. 825. S. i, 231
 Plumea (plur.) H. 296
 Plumigeram C. iii, 44
 Plumis P. v, 416. H. 818. S. ii, 59
 Plura P. v, 96. A. pr. ii, 37
 Plures S. i, 573. ii, 854
 Pluribus S. ii, 849
 Plurima (plur.) P. xi, 7. A. 1
 Plurimum auri et opum P. ii, 115
 Plus C. iv, 95. P. xii, 1. H. 720. S. ii,
 986 lactis quam cruoris P. x, 700 me-
 delæ dat ix, 64 quam A. 37 cruento
 P. ii, 60 mortale A. 37
 Plutonia (sing.) S. i, 367
 Plutonis S. i, 398
 Pluviam S. i, 68
 Pluvio frigore S. i. pr. 14
 Pluvius ventus S. ii, 1013
 Poclis P. x, 740
 Poclum C. vi, 16
 Pocula C. iii, 13. A. 431. Ps. 319. 427
 Pocolis C. ii, 30. ix, 30
 Poculum P. vi, 53. 59 dat tyranno C.
 vi, 62
 Podagra (nom.) P. x, 495
 Podii S. ii, 1108
 Poëmatis (sing.) S. ii, 43
 Pœna (nom.) P. iii, 125. iv, 136. vi,
 94. 106. ix, 84. A. 930. 940. H. 836.
 967. Ps. 546. S. ii, 181. 1125 (abl.)
 P. x, 115
 Pœnæ (sing.) C. vii, 102. P. iv, 117.
 178. v, 212. 290. x, 755. xi, 83. xii,
 27. xiii, 68. A. 900. 934. 936. S. ii,
 191
 Pœnalis labor P. ii, 192
 Pœnam P. v, 154. 253. vi, 22. vii, 45.
 x, 424. 572. 870. xi, 106. xiii, 36.
 xiv, 22. A. 878 inferre mortuo P. v,
 386 luat P. xiii, 94
 Pœnarum P. v, 63. 526. ix, 33. A.
 416. H. 448. 928
 Pœnas P. x, 1086. A. 85. S. i, 476. ii,
 715 pendat Ps. 405
 Pœne C. xi, 7. P. x, 71
 Pœni (sing.) P. iv, 61
 Pœnis P. i, 70. ii, 338. v, 332. A. 528.
 H. 572. 616. 829. S. i, 393. ii, 467.
 674 sit fortius corpus P. x, 589
 Pœnitent Ps. 394

- Pœnitendi C. vii, 96
 Pœnitens Ps. pr. 49
 Pœnitet C. ii, 26. A. 503. Ps. 396. S.
 i, 518. ii, 1085
 Pœnituit Ps. 397. 401
 Pœnorum S. ii, 738
 Pœnus S. ii, 944
 Poësis S. ii, 52
 Poëtam rusticum P. ii, 574
 Poëtarum S. ii, 40
 Poëtas P. x, 216
 Poëtica (sing.) S. ii, 50
 Poli (cœli) C. vii, 202. P. i, 88. ii,
 415. xiv, 79. A. 629. H. 192. S. i,
 296. 591. ii. pr. 24. 805
 Poli (axis) inferni A. 785
 Polimus H. 330
 Polita (plur.) S. i, 348 tortis erroribus
 A. pr. ii, 8
 Politæ (sing.) Ps. 679
 Polite (adv.) P. x, 287
 Polito C. vii, 80
 Polium A. 516. Ps. 878. S. ii, 328.
 D. 47
 Pollebat C. vii, 87
 Pollens A. 558. Ps. pr. 18. 524. 875
 Pollentinos agros S. ii, 719
 Pollere P. v, 86. A. 214. S. i, 541
 Pollet P. i, 4. x, 414. xiii, 4. H. 303
 unius Dei natura simplex P. x, 324
 Pollice A. 1027. Ps. 364. S. ii, 1098
 Pollicem P. x, 983
 Polluatur P. x, 103. 225
 Pollucis A. 459
 Pollueret C. v, 36
 Pollui (infin.) C. vii, 64. P. xiv, 35
 Polluit C. vi, 50. A. 907. Ps. 52. S.
 ii, 670
 Pollutam Ps. 718 animam H. 924 vi-
 tiis H. 833
 Polo (cœlo) P. ii, 552
 Polum (cœlum) C. v, 6. P. iii, 63. H.
 86. 682. 851
 Polus (cœlum) C. ii, 3. iii, 33. H. 867.
 S. ii, 996
 Polycliti P. x, 269
 Poma C. iii, 109. A. 67
 Pomiferi nemoris C. iii, 76
 Pomis H. 796
 Pomœria P. xi, 153
 Pompa (nom.) P. x, 160. xii, 47. Ps.
 439. S. ii, 1087 aurea tori P. iii, 111
 funeris fertur ad sepulcrum P. x,
 1082 (abl.) P. i, 81
 Pompæ (sing.) H. 438. S. i, 385
 Pompas P. xiv, 101. S. ii, 580
 Pompeianæ (plur.) A. 539
 Pompiliorum P. x, 403
 Pondera (subst.) P. vii, 30. H. 411.

- 849 malorum P. x, 1134
 Pondere C. x, 27. P. iv, 12. Ps. 147.
 S. i, 440
 Ponderis Ps. 336 molaris saxum P. v,
 489
 Pondus P. vii, 89. S. ii, 645 alvi C.
 xii, 147
 Pone (imp.) P. v, 301
 Pone (adv.) P. x, 817. H. 734. D. 70
 Poneret S. i. pr. 72
 Ponit P. x, 554 tempora S. i, 542
 Ponitur C. viii, 66. Ps. 810
 Ponte S. ii, 295
 Ponti (pontus : gen.) C. ix, 14. H. 473.
 Ps. 651 stagna C. ix, 49
 Pontibus C. vii, 106
 Pontifex P. ii, 525. x, 1043 Deorum P.
 v, 36 summus x, 223
 Pontificales S. i, 548
 Pontificum A. 461
 Pontis P. vii, 21. x, 1029. xii, 61
 Ponto A. 659. S. ii, 612
 Pontum C. v, 85. P. v, 452. 487. 498
 Ponunt Ps. 332
 Popinas H. 763
 Poplite C. ii, 78 flexo S. ii, 558
 Poposcit P. i, 15. x, 831. S. i, 210.
 248. ii, 680
 Populante A. 1073
 Populantibus vitiis Ps. 13
 Populare (adj.) P. x, 81
 Populares Ps. 547
 Popularibus S. ii, 153
 Popularier Ps. 214
 Popularis pompæ H. 439
 Populator H. 229
 Populatur C. x, 106. S. ii, 1002
 Populetur S. ii, 1052
 Populi (sing.) C. xii, 42. P. xlii, 38.
 A. 327. H. 761. Ps. 490. 757. S. ii,
 310 (plur.) P. vi, 147. A. 225. S. i,
 459. ii, 291. 1113
 Populis C. v, 92. xi, 79. P. vi, 84. xi,
 30. 80. A. 707. S. ii, 371. 794. D.
 58 locuples locus P. iii, 8
 Populo P. vi, 52. xi, 239. S. i, 25. 526.
 590. ii, 945. D. 49
 Populorum P. xi, 211. D. 191
 Populos C. vi, 106. P. ii, 6. iii, 214.
 x, 462. xi, 5. 42. 192. xiii, 102. A.
 pr. i, 11. 612. H. 97. Ps. 480. 522.
 739. S. ii, 70. 585
 Populosa (sing.) P. iv, 61
 Populum C. v, 110. P. iv, 70. xiii, 71.
 H. 469. 760. S. i, 390. 579. ii, 343.
 D. 47
 Populus C. v, 37. 135. P. iv, 1. vii, 33.
 Ps. 376. S. i, 192. D. 171 virtutum
 Ps. 798
 Porca (nom.) P. x, 993
 Porcorum P. x, 40. D. 144
 Porcos A. 414
 Porgere Dis cyathos S. i, 275
 Porrecta (sing.) S. ii, 340
 Porrecto S. i, 321
 Porrigas S. ii. pr. 62
 Porriget P. iv, 40
 Porrigit dextram C. vii, 216
 Porris P. x, 259. 265
 Porro (adv.) C. v, 63. P. v, 107. A.
 642. H. 22. 147. 618. 689. 800. Ps.
 486. S. ii, 233
 Porrum S. ii, 860
 Porsta (subst.) C. ix, 74. P. i, 29. D.
 181
 Portæ (sing.) A. 534. H. 491. Ps. 665.
 S. ii, 685. 739
 Portans C. viii, 5. P. iv, 15
 Portaret C. xi, 48
 Portarum Ps. 832. 838
 Portas (subst.) S. i, 332
 Portat P. x, 603 in exitum C. v, 120
 Portendant D. 22
 Portenta Ps. pr. 14. 20. S. ii, 880 som-
 niorum C. vi, 138
 Portenti Ps. 570
 Portentis A. 190
 Porticibus P. xi, 164
 Porticus (plur.) P. ii, 175
 Portio A. 275 Dei A. 950 lucis C. viii,
 12
 Portionem Ps. pr. 53
 Portis P. iv, 65. xi, 203. H. 733. Ps.
 830. S. ii, 445. 727
 Portitor P. v, 406
 Portu S. i. pr. 62
 Portum P. v, 504. S. i. pr. 12
 Portus (sing.) P. xi, 48
 Poscat P. x, 344. S. ii, 860 in prælia
 Ps. 391
 Poscere S. i, 392
 Posceret P. x, 718. S. ii, 137
 Poscit C. iv, 2. P. ii, 89. x, 354. D.
 133
 Posco H. 954
 Poscunt P. ii, 143. 567. xi, 83
 Posita (sing.) S. i, 236
 Positam A. 314
 Positas P. x, 944
 Posito A. 491
 Positos H. 464
 Positum S. ii, 139 fas A. 908
 Positurus P. iv, 11
 Positus S. i, 208
 Posse C. vii, 191. P. x, 5. 280. 348.
 589. 912. 941. 977. xi, 182. xiv, 128.
 A. 44. 45. 849. H. 832. S. i, 145.
 285. ii, 76. D. 16

- Posses P. x, 862. A. 940. Ps. 264. 537.
 S. ii, 622
 Possidens C. xii, 11. P. ii, 119. 462.
 Ps. pr. 67
 Possidere P. x, 40
 Possideret Ps. pr. 37
 Possidet C. xii, 204. A. 507
 Possint P. x, 1055. A. 322. Ps. pr. 58.
 298. S. ii, 931
 Possis P. vii, 81
 Possit C. iv, 95. P. x, 604. 702. A. 25.
 967. H. 649. Ps. 797. S. ii, 259.
 375. 887
 Possum P. x, 616. A. 312. 732. S. ii,
 192
 Possumus P. ii, 547
 Possunt H. 24
 Post (præp.) C. pr. 27. 29. i, 9. iii,
 117. 192. vii, 195. x, 95. xii, 174.
 P. i, 56. ii, 303. iv, 178. v, 531. A.
 39
 Post (adv.) C. vii, 61. ix, 12, 103. P.
 v, 113. A. 287. H. 669. S. i, 579
 Postea C. i, 61
 Postera vitæ (sing.) P. v, 512
 Posterī (plur.) C. xii, 189. P. v, 555
 Posteriora A. 43
 Posteriore S. i, 29
 Posteritas C. iii, 132. S. i, 246. ii, 718
 carnis A. 368
 Posteris P. v, 344
 Posterius S. ii, 281
 Posterorum P. i, 78
 Posteros P. i, 40
 Postes A. 352
 Posthac C. xii, 208. P. iv, 161
 Posthinc P. v, 229
 Posthuma (sing.) H. 608
 Postibus P. v, 318
 Postliminio H. 853
 Postrema (sing.) Ps. 575
 Postremo (adv.) P. x, 968
 Postremos A. 467
 Postremum H. 423
 Postulas P. x, 726
 Postulat P. ii, 565
 Postulet P. x, 945. xi, 182. Ps. 609
 Postulo P. ii, 98
 Posuisse S. ii, 345
 Posuit H. 67
 Potant S. ii, 811
 Potantibus P. x, 730
 Potare S. i, 276
 Potat A. 99
 Potens C. iii, 4. 166. P. vi, 5. H. 391.
 700. S. i, 429. ii, pr. 61. 205. 1130.
 D. 192 artis C. vii, 46 facundiæ P.
 x, 21 majestate P. xi, 218 scindere
 tenebrosa (radius) P. iii, 53 titulo
 virgineo P. iii, 10 urbe locus P. iii, 8
 urere P. xiii, 79
 Potentem C. vi, 85. Ps. 621 sceptris
 regem S. i, 390 tempestatum A. 662
 Potentes C. vii, 215. P. pr. 10. ii, 279.
 S. ii, 890
 Potentis gloriæ C. xii, 151
 Potentia (subst. nom.) P. x, 742. Ps.
 511
 Potentiam P. x, 946
 Potentior C. x, 23
 Poterat S. i, pr. 48. ii, 518
 Poterit C. v, 81. viii, 50. S. ii, 169
 Potes P. v, 60. ix, 73. x, 247. S. ii,
 201
 Potesse P. x, 803
 Potest C. ii, 28, iii, 31. P. ii, 580. v,
 158. 320. viii, 17. x, 943. 966. A.
 263. 721. 404. 874. 876. H. 17. 559.
 S. ii, 129. 239
 Potestas C. iv, 37. 97. viii, 68. P. ii,
 561. x, 337. A. 382. H. 20. 425.
 676. 700. S. i, 150. 342. ii, 48. 171.
 193. 414 summa implebat artus A.
 644
 Potestati S. i, 378
 Potestatis A. 362. Ps. 738. S. i, 563.
 D. 80
 Potestatum H. 31. 520. Ps. 218
 Potior S. ii, 274
 Potiora S. ii, 163
 Potiores S. i, 573
 Potis es P. iii, 102. Ps. 88 est A. 79.
 80. 182. H. 37. 535. 670. S. i. pr.
 84. 331. ii, 981
 Potiti (plur.) S. i, 596
 Potitus S. ii, 628
 Potius (adv.) P. xiv, 69. A. 294
 Potu C. vii, 16
 Potuere S. ii, 360
 Potui S. ii, 194. 720. 723
 Potuisse C. iii, 185. A. 10. 850. Ps. 58.
 662
 Potuit C. vii, 38. A. 21. 763. H. 331.
 S. ii, 522. 531. D. 196
 Potum (subst.) C. vii, 67. 169. P. vi,
 54 dat C. v, 92
 Potus (subst. plur.) A. 432
 Præbeat P. v, 332. ix, 41
 Præbebat S. ii, 289
 Præbenda (sing.) P. i, 55
 Præbent C. v, 65
 Præbet H. 71
 Præbete S. i, 45
 Præbuerit P. x, 750
 Præbuit P. v, 364. 508 aurem S. i, 83
 se ducem recti P. xi, 38
 Præcalido S. ii, 320
 Præcalidos S. i. pr. 67

- Præcavet A. 804
 Præcedo P. ii, 27
 Præcellere H. 658
 Præceps C. ii, 94. P. v, 460. vii, 23.
 x, 66. 858. Ps. 657. S. ii, 899 cadit
 in foveam Ps. 257 dejecta chao in
 A. 750 rotatur C. vii, 113 trahat in
 H. 950
 Præcepta C. ix, 65. P. ii, 103. ix, 25.
 x, 17. xiv, 66. Ps. 227. S. ii, 270.
 817. 1022. D. 91
 Præceptor P. vi, 20. Ps. 714
 Præceptore P. ix, 75
 Præcincta (sing.) Ps. 454
 Præcinctus P. v, 14
 Præcipientis C. iv, 96
 Præcingat H. 495
 Præcingere S. ii, 724
 Præcinit C. i, 2
 Præcinxit latus ense P. ii, 502
 Præcipe C. x, 166
 Præcipis P. x, 186
 Præcipit C. v, 63. 112. P. x, 572. 664.
 696. 897. D. 26
 Præcipitans Ps. 490. S. i, 484
 Præcipitante P. xi, 202
 Præcipitat H. 1
 Præcipitem (adj.) P. xiii, 85. Ps. 411.
 S. i. pr. 43. 313 rape P. iii, 97
 Præcipientes (adj.) P. xi, 67. S. i, 26 ani-
 mas perdere P. iii, 67
 Præcipitet S. ii, 294
 Præcipiti turbine C. v, 73
 Præcipitis S. i. pr. 85
 Præcipuos S. i, 564
 Præcipuus S. i, 529
 Præcluens potestas C. iv, 37
 Præco C. i, 54 Dei S. i. pr. 1 operti
 pectoris lingua P. x, 772
 Præconia A. 397
 Præconibus P. x, 74
 Præconium P. x, 564
 Præconum H. 441
 Præcordia P. i, 98. ix, 90. xiii, 19. Ps.
 x, 841. S. ii, 381. 1037
 Præcordiis C. vii, 20. P. x, 394
 Præcurrere Ps. 782
 Præcurrit P. x, 51. S. ii, 713 filium
 Dei C. vii, 47
 Præda (nom.) C. vii, 116. Ps. 590. S.
 ii, 1049
 Prædæ H. 141. 210
 Prædam C. iv, 51. P. v, 419. A. 738.
 Ps. 212. 477
 Prædari S. i, 77
 Prædarum Ps. pr. 27. 453
 Prædestinavit C. xii, 68
 Prædia P. ii, 77
 Prædicans C. i, 52
 Prædicant P. x, 1080
 Prædicaret C. vii, 60
 Prædicat P. xi, 226
 Prædicatur P. x, 930
 Prædico P. x, 466 Cassianum ix, 106
 Prædicta dies P. ii, 32
 Prædis S. ii, 548
 Prædita (sing.) S. ii, 886
 Prædives P. ii, 172 pietate P. iv, 59
 Prædivite cultu S. i, 416
 Prædo (subst.) P. i, 108. H. 213. 391.
 950
 Prædocet C. xii, 72
 Prædonibus H. 522
 Prædonis C. xi, 38
 Præductis A. 356
 Prædulce P. v, 314. A. 393
 Prædurat obstinatio callum pectoris P.
 v, 178 plantas ad iter formido pericli
 Ps. 446
 Præcrat P. ii, 41
 Præcundo P. x, 158
 Præfecte (voc.) P. x, 97. 169. 459. 562
 Præfecto P. ii, 357
 Præfectus P. ii, 134. 182. 314. 405. x,
 41. 911. 1112 urbi P. ii, 46
 Præferat S. ii, 158
 Præferenda est A. pr. ii, 39
 Præferens C. xii, 143. 168. P. ii, 146.
 ix, 12
 Præferre C. vi, 110
 Præfertile S. ii, 1025
 Præfertur S. i, 466
 Præfervidus S. i, 259
 Præferunt P. i, 36
 Præficeret H. 681
 Præfigit C. v, 52
 Præfixa cruci spes hominum C. v, 96
 Præfixit P. xi, 185
 Præfuerat P. ix, 21
 Præfuit A. 289
 Præfulget S. i, 103
 Præfulsit regibus A. 506
 Præfultum P. v, 335
 Prægnans A. 587. H. 614. S. i, 264
 fœmina A. 97
 Prælabens fluvius C. v, 120
 Prælambit H. 358
 Prælia H. 240. 417. Ps. 25. 391. 498.
 S. i. pr. 10. ii, 522 infert validis vi-
 ribus C. v, 62
 Præliante C. xii, 169
 Prælibera (sing.) A. 87
 Prælio P. ii, 16 lacessit testem Dei P.
 ii, 506
 Prælium C. ii, 76
 Prælusit H. 725
 Præmetuit S. ii, 681
 Præmia C. v, 105. 152. x, 77. P. i, 65.
 xi, 22. 236. H. 841. Ps. 168. 309. S.
 i, 595. ii, 164. 553. 749. 1054. 1118.

D. 133

- Præmicando P. i, 84
 Præmiis P. x, 530
 Præminens C. xi, 109
 Præminente P. xii, 12
 Præminentem culmine ædem P. x, 349
 Præmiorum P. x, 1135
 Præmium P. v, 275
 Præmonet ab alto culmine C. i, 30
 Prænatus P. vii, 73
 Prænitens C. vii, 80
 Prænobilis H. 699. S. i, 111. ii, 643
 Prænoscere A. 854
 Prænotata (sing.) P. x, 629. Ps. pr. 50
 Prænuncupatus C. vii, 179
 Prænuntia (sing.) S. ii, 574
 Prænuntiatrix gloriæ vox P. ii, 30
 Prænuntiatus P. x, 625
 Prænuntius pœnæ C. vii, 102
 Præparabat P. x, 48
 Præparavit P. xiii, 49
 Præpedita vinclis vestigia P. vi, 80
 Præpes P. v, 462. H. 536
 Præpete H. 294. 543 curru C. vii, 32
 cursu Ps. 270
 Præpetibus P. ix, 24
 Præpinguis A. 1029. D. 175
 Præpollens P. iv, 35
 Præponat A. 196
 Præpotens C. vi, 101. vii, 86. P. v,
 473. Ps. pr. 40
 Præputia H. 784
 Præripi P. vii, 52
 Præripit A. 770
 Prærupta (plur.) P. x, 331. Ps. 412
 Præruptam S. i, pr. 85
 Præsaga majestas H. 64
 Præscia (sing.) Ps. 260
 Præscii (plur.) C. i, 45
 Præscius A. 972. H. 825
 Præscripserat H. 731
 Præscripta (plur.) H. 243. S. ii, 797
 Præscriptis A. 851. S. i, 334
 Præscripto S. ii, 478. 1077
 Præscriptum S. ii, 408. D. 94
 Præscriptus P. ii, 165
 Præsens P. x, 541. 757. Ps. 18. S. ii,
 1018 virtute et numine adest A. 117
 Præsentem C. xi, 90. P. v, 128
 Præsenti A. 607. S. ii, 916
 Præsentia (adj. plur.) S. ii, 105
 Præsentibus A. 40. S. i, 23
 Præsentis S. ii, 216. 907
 Præsepe D. 111
 Præsepia C. xi, 86. A. 647
 Præsepibus C. vii, 170
 Præsepis C. xi, 77
 Præsicca (plur.) P. v, 141
 Præsides (subst.) H. 207. S. ii, 877
 Præsides (subst.) fistularum P. x, 242
 dierum noctiumque globos P. x, 327
 Præsident P. i, 67. xiii, 104. S. i, 326
 Præsidio P. vi, 146. Ps. 910
 Præsidis P. vi, 13. 121
 Præsidium A. 394. H. 489. Ps. 9. S.
 ii, 360
 Præsint P. v, 33
 Præstabit P. xi, 75
 Præstante Ps. 618
 Præstantior P. ii, 40. H. 528
 Præstare A. 206. H. 49
 Præstat C. ix, 50. 77. P. v, 516. S. ii,
 50. 117
 Præstatur A. 883
 Præstet C. ii, 98. P. x, 124. 780. H.
 668. 708
 Præstetur P. ii, 334
 Præstigator actu pervicaci C. vi, 140
 Præstigiis P. ii, 86
 Præstita (sing.) P. xiv, 7
 Præstitisse P. pr. 32
 Præstitit P. i, 115. ii, 32. v, 527. x,
 601. A. 24 se visibilem A. 81 viam
 P. iii, 55
 Præsto (adj.) P. ii, 569 eit ipse P. x,
 884 esse S. ii, 574 est pudicis Chris-
 tus P. xiv, 34 sententia Joannis A.
 9 sum P. x, 1006 vivus fons P. x,
 727
 Præstricta (plur.) A. 332
 Præstrictus C. vii, 44
 Præstringam S. i, 166
 Præstringens Ps. 507 æra pennis Ps. 305
 Præstringere S. ii, 927
 Præstrinxit A. 115. 435
 Præstruens animos P. x, 54
 Præsul C. vi, 69
 Præsule C. xi, 115
 Præsuli C. v, 83
 Præsumere H. 582
 Prætendere lineæ C. x, 50
 Prætendit H. 808 facem P. x, 236
 Prætendunt signa bellica C. v, 56
 Præteriti mundi H. 879
 Prætereunt S. ii, 145
 Præterit C. vii, 120. A. 144. H. 389
 Anas annis (Vettoniam) P. iii, 189
 Præteritam S. ii, 689
 Præteriti (sing.) Ps. 429
 Præterito S. ii, 236
 Præteritos S. i, 514. ii, 313. 887
 Prætexitis S. ii, 226
 Prætexta toga (nom.) P. x, 143
 Prætor P. v, 175
 Prætoris P. v, 326
 Prætorium P. v, 101
 Prætulerat Ps. 348
 Prætulerit S. i, 486. ii, 163

- Prætulit C. x, 72. P. ii, 369. S. i, 638
 Prævalidam C. v, 46
 Prævalidas Ps. 524
 Prævaluit S. ii, 533
 Prævenit P. v, 212. x, 71. A. 202
 mors cita sensum doloris P. xiv, 90
 Præviderat H. 64
 Prævio C. v, 43. P. ii, 147
 Prævium C. ix, 97
 Prævius P. vi, 10. S. ii, 903
 Prævolant P. v, 499
 Prandia C. iii, 62. H. 324
 Prandium C. iv, 64
 Prata C. iii, 104. v, 121. P. iii, 200.
 xii, 54. Ps. 863
 Pratis C. pr. 27. viii, 41
 Prava (sing.) S. ii, 367 (plur.) H. 14
 Prave (adv.) H. pr. 34
 Pravum S. ii, 464 judicet C. iv, 98 se-
 minans secta P. v, 183
 Precabor P. x, 428
 Precabitur C. vii, 25
 Precanda tibi ara thure et cæspite P. v,
 51
 Precante P. x, 1138
 Precantem S. i, 207
 Precantes C. i, 82. P. i, 12
 Precanti C. vii, 41. H. 940
 Precantibus C. iii, 172. P. xi, 175
 Precantum C. viii, 52. P. v, 546
 Precaris P. x, 256
 Precatur veniam lapsibus P. iv, 190
 Prece Ps. 350
 Precemur C. iv, 81
 Precentur P. vi, 108
 Preces P. i, 13. xiv, 57
 Precor C. iii, 6. x, 165. P. vii, 79. ix,
 65. Ps. 381. S. i. pr. 80. ii, 1114
 supplex C. viii, 77
 Precum P. v, 557
 Prehensa (sing. abl.) C. iv, 61
 Premat C. vii, 10
 Prematur S. ii, 148
 Premebat P. ix, 29. S. ii, 701. Ps. 754
 Premens C. iii, 170. P. xiv, 113
 Premieret S. i, 469
 Premi P. vi, 77
 Premimur C. iv, 82
 Premit C. xii, 171. H. 407. S. ii, 481.
 639 in terram pectus P. ii, 535
 Premitur C. iii, 70
 Premunt H. 513. Ps. 905
 Premuntur Ps. 286
 Presbyter P. xi, 20
 Pressa (sing.) C. ix, 51. P. xi, 144
 (plur.) P. x, 9
 Presserant vincla palmas P. v, 236
 Presseras frænis populos P. ii, 6
 Pressis P. iv, 138. x, 28. Ps. 103
 Pressit C. i, 87. vii, 43 fluctus æquoris
 pede P. x, 947
 Presso A. 333. 844 fluctu A. 656 melle
 C. v, 16
 Pretiosa (sing.) P. x, 839. S. i, 643
 (plur.) P. ii, 124. iv, 15. xii, 35. D.
 105
 Pretiosam Ps. 777
 Pretiosi (sing.) Ps. 336
 Pretiosius C. v, 151. P. vii, 84. S. ii,
 117
 Pretiosum A. 907. Ps. 455
 Pretium C. viii, 51. x, 78. P. iii, 39.
 iv, 125. xiii, 40. Ps. 770. S. i, 143.
 ii, 708. 756. D. 155
 Priami S. ii, 967
 Priapos P. x, 242
 Priapus S. ii, 869
 Prima (sing.) C. pr. 7. 25. vi, 92. xii,
 129. P. x, 126. 773. 774. xii, 11. A.
 374. 909. H. pr. 2. 20. Ps. pr. 1.
 21. 29. 749. S. ii, 338. 712. 884 luce
 C. ii, 108 (plur.) Ps. 374. S. ii, 1
 Primæ (sing.) 355. D. 180
 Primam P. ii, 463. Ps. 499
 Primas P. x, 352. xi, 157
 Primi (sing.) P. ii, 303. A. 295. 914
 (plur.) Ps. 433. S. ii, 285
 Primis P. xiv, 11. A. 423. S. ii, 452
 Primitias S. ii, 326
 Primitive (voc.) P. iv, 158
 Primitivum P. x, 828
 Prinitus P. ii, 131. x, 942. A. 1045.
 H. 172
 Primo (adj.) P. i, 61. H. pr. 26. 185.
 S. i, 201. ii, 970 in agmine Ps. 347
 Primo (adv.) S. ii, 1025
 Primoplasti ex germine gens C. ix, 17
 Primordia H. pr. 4. 345
 Primos A. 903. H. pr. 2
 Primum (adj.) C. ix, 92. P. x, 612. xiv,
 61. A. 691. 729. H. 205 esse civium
 meritis P. x, 113
 Primum (adv.) P. v, 17. x, 622. A.
 960. 734. H. 428. 846. S. i, 512. ii,
 21. 73. 92. 374. 393. 1065
 Prinus C. vii, 71. xii, 47. P. ii, 37. x,
 94. 252. 316. A. 591. H. 40. 41.
 Ps. 845. S. i. pr. 2. 58. ii, 668. 827.
 D. 177
 Princeps P. v, 27. vi, 42. xii, 47. xiii,
 35. A. 491. 499. H. 36. Ps. 89. 747.
 S. i, 410. 529. ii, 725. 755 seminis
 A. 28
 Principali P. x, 422
 Principe H. 122. 173. 204. 394. 521.
 934. S. i, 288. ii, 1129 vitæ H. 150

- Principem C. v, 34. xii, 205. P. ii, 473.
 vi, 44. x, 425. 450 cœli C. vii, 36
 regum C. xii, 94
 Principes P. x, 626 Apostolorum duo
 P. ii, 460
 Principi P. x, 895. 1111
 Principibus A. 445. 449. S. ii, 67. 643
 Principii C. iv, 8. v, 150. A. 267. 303.
 H. 155. S. ii, 95. 133 rerum H. 339
 Principiorum A. 264. D. 102
 Principis C. pr. 20. P. ii, 311. iii, 100.
 x, 417. 427. 996. xiv, 66. A. 911.
 H. 450. S. i, 4. 272. 478. 612. ii, 655
 Principium P. iii, 46. A. 89. 262. 266.
 566. H. 115. S. ii, 280. D. 102
 Principum C. xi, 96. P. v, 43. x, 166.
 Ps. pr. 37
 Prior A. 826
 Priorem P. x, 891
 Priores C. x, 44. xl, 12. S. ii, 441.
 955
 Prioris S. ii, 639
 Priorum P. x, 401
 Prisca (sing.) C. iii, 194 P. iv, 164. H.
 pr. 25 (plur.) S. ii, 293
 Prisci (sing.) C. vii, 81. x, 401
 Priscis P. v, 24
 Prisco P. xi, 31. S. i, 567. 605. ii, 335
 more P. xi, 233
 Priscorum C. xii, 183. P. vi, 109. A.
 237. 545. S. i, 232
 Pristina (sing.) Ps. 72. S. ii, 208 (plur.)
 C. x, 40
 Pristinas P. ii, 496
 Pristini (sing.) C. v, 57. xii, 188
 Pristinorum C. ix, 96
 Pristinus A. 761. H. 783. S. i, 10. ii,
 274
 Privata (sing.) Ps. 635. S. i, 601
 Privatis (adj.) Ps. 755
 Privato S. i, 173
 Privatos S. i, 214
 Privatus S. ii, 1056
 Privigni (gen.) S. i, 260
 Pro (interj.) P. x, 396. H. 305. 629 pu-
 dor P. v, 129. Ps. 353
 Proavi (sing.) S. i, 183
 Probabiles preces P. ix, 98
 Probabo P. ii, 235. x, 995
 Probandum A. 375. D. 172
 Probant P. ii, 563. S. i, 403
 Probare H. 669
 Probarem S. ii, 141
 Probaret H. 628
 Probarit P. x, 665
 Probat C. pr. 27. vii, 202. P. vii, 81.
 A. 606. 1054. H. 52. 648. 660. D.
 176
 Probata (plur.) C. ix, 7. P. viii, 1
 Probatae (sing.) H. pr. 15
 Probatis (adj.) C. vii, 35. P. x, 960. A.
 219
 Probato (adj.) C. iv, 56
 Probatum vivere P. x, 367
 Probatur A. 856. S. ii, 626
 Probe (adv.) P. x, 976
 Probetur S. ii, 362
 Probet Ps. 773. S. ii, 78. 437
 Probetur P. x, 820
 Probis P. i, 25
 Probitate H. 694
 Probo (verb.) S. ii, 343
 Proborum S. i, 552
 Probris Ps. 350
 Probum P. x, 133
 Probus S. ii, 804
 Procaci P. x, 893
 Procaciter P. xiv, 43
 Procede sepulcro A. 742
 Procedere A. 727
 Procedit C. xi, 60. P. x, 1043
 Procella (nom.) vulgi levis P. x, 79
 (abl.) Ps. 661
 Procellas P. v, 472. x, 328. H. 109
 Procellis C. vi, 13. ix, 37. P. iv, 81.
 v, 171. H. 241
 Procellosum mare C. vii, 108
 Proceres C. v, 78. P. x, 155. 710. A.
 132. 1012. Ps. 805. S. i, 186. 503.
 ii, 417. 698
 Procerum P. iv, 191. xi, 202. Ps. 385.
 S. i, 8. ii, 423. 1103
 Processibus noctium ac dierum C. vii,
 121
 Processit S. i, 153. 491
 Processu spei P. x, 647
 Procinctum Ps. 606 angelicum H.
 916
 Procinctus (subst. sing.) P. x, 419. S.
 i, 461 (plur.) ii, 512
 Proconsule P. xiii, 50
 Proconsulis P. xiii, 89
 Procreati (plur.) Christo P. i, 58
 Procreavi P. x, 725
 Procubuit S. i, 494. D. 61
 Procudam S. i, 50
 Procudit A. 275
 Proculcat Ps. 452
 Proculcet H. 549
 Prodentem P. ii, 576
 Prodentibus S. ii, 501
 Prodere P. ii, 121. 254. A. 954. H.
 63
 Proderit Ps. 777
 Proderunt C. pr. 28
 Prodest P. pr. 32. Ps. 817. S. ii, 312

- Prodeunt C. ix, 99
 Prodidit C. xi, 62. xii, 60. II. 345. S. i, 480. ii, 575
 Prodiga (sing.) P. iii, 68. Ps. 581 famae Ps. 311 proprii cruoris fides P. ii, 18
 Prodigam pecuniae dextram C. vii, 217
 Prodigia S. i, 498
 Prodigialia monstra H. 468
 Prodit A. 624. 1055. Ps. pr. 42. 248. 702
 Prodit (sing.) P. vii, 77. S. ii, 275 (plur.) C. ii, 16. A. 2. II. 474
 Proditione Ps. 396
 Proditor S. ii, 703
 Proditrix P. i, 11
 Proditum C. vii, 82. ix, 9. P. i, 77
 Proditor P. v, 308. II. 930. D. 28
 Proditus C. iii, 137. A. 280. 299. H. 185
 Producit A. 847
 Produnt Ps. 795
 Produxit A. 274
 Profana vox P. x, 450
 Profanato H. 459
 Profanator Christi A. 178
 Profanavit vetus fas P. x, 894
 Profane (voc.) P. x, 595
 Profani (sing.) P. xiv, 54
 Profanis H. 626. Ps. pr. 9
 Profanos P. x, 88
 Profanus P. v, 94. 394. vi, 35. x, 48. H. pr. 44
 Profarier P. x, 939
 Profatur P. x, 568. S. ii, 653
 Profatus P. x, 696
 Profecto (adv.) C. vii, 6
 Proferam P. ii, 123. x, 591
 Proferre P. x, 617. 897. D. 94
 Profert P. x, 897. A. 873
 Proficiat A. 285
 Proficit C. ix, 91. xii, 133. P. v, 135. A. 284. S. ii, 316
 Proflum (adj.) P. x, 843
 Profugus S. i, 56
 Profuit S. i. pr. 59
 Profunda (sing. nom.) oblivio C. i, 86 (abl.) P. x. 651 (plur.) P. ix, 60. xi, 70. xiii, 20. A. 833 arcana C. vi, 73
 Profundae (sing.) A. 330
 Profundi (sing.) C. ix, 50. S. ii, 700
 Profunditas P. vii, 48
 Profundius (adv.) P. v, 119. x, 29
 Profundo C. vii, 113. ix, 18. P. xii, 38 A. 93. 745. Ps. 853 vasto emersisse S. i, 569
 Profundum C. xii, 121. P. v, 440. x, 1012. 1055. II. 472. Ps. 643. S. ii, 90
 Progeniem A. 999. II. 575. 600. 637
 Progenies C. iii, 136
 Progenita est P. iii, 4
 Progrediens Ps. 225. 652
 Progressu P. xi, 159
 Prohibendo S. i, 10
 Prohibent P. vi, 51
 Prohibente H. 712
 Prohibere H. 614
 Prohibes C. iii, 169
 Prohibet S. i, 621. ii, 462
 Prohibeto S. ii, 1124
 Projecta (sing.) S. ii, 1049
 Projectus P. x, 153
 Projicit A. 498
 Projiciunt Ps. 434
 Prolapsus C. i, 58
 Prole Ps. pr. 35
 Prolectat H. 813
 Prolem C. xii, 108. Ps. pr. 11
 Proles P. x, 742. 840. H. 607. S. i, 228. 261 Dei certissima A. 139
 Prolis H. 584. Ps. pr. 65
 Proluit se multo haustu S. i, 126
 Promam S. ii, 649
 Promet P. iv, 17
 Promiserat A. 374
 Promissa (subst. plur.) P. ii, 168
 Promissa (adj. sing.) A. 601 (plur.) C. xii, 176
 Promissionis P. ii, 128
 Promissus C. ix, 27. xii, 43
 Promite A. 594
 Promittere A. 205
 Promittit S. ii, 107
 Promoverit H. 737
 Promovet H. 423
 Promta (sing.) C. xi, 21. H. 691. Ps. 40. S. i, 560 ad irruentes (janua) C. ix, 73 ara precantibus P. xi, 175 fides A. 583
 Promtum C. ix, 29. A. 19. 808
 Promtus A. pr. i, 11
 Promunt C. xii, 62
 Promus P. ii, 160
 Prona (sing. nom.) C. xi, 93. P. xi, 155. xiv, 87. Ps. 272. 415 clementia C. vii, 73 voluptas C. viii, 16 (abl.) xii, 59 (plur.) P. xi, 118 flumina P. vii, 60
 Pronae naturae A. 231
 Pronuba (sing.) S. i, 256
 Pronum ad littora P. v, 488
 Pronuntiat P. x, 793
 Pronus P. vi, 75. x, 253. A. pr. ii, 13. H. 384
 Propagine A. 917. II. 570. S. ii, 224

- Propago C. xii, 193. S. ii, 340. 617.
 654
 Prope (præ.) P. iv, 99. xiii, 77
 Prope (adv.) C. i, 31. S. i. pr. 59. ii.
 pr. 15
 Properabat H. 727
 Properanda mundi pericula H. 854
 Properans S. ii, 90
 Properanter P. iv, 14. D. 127
 Properare S. ii, 774
 Properat D. 32
 Properatum Deum P. x, 365
 Propere P. xi, 81. Ps. 705. S. i. pr. 16
 Properemus incitato gressu P. xii, 59
 Properes P. xi, 69
 Properet Ps. 822
 Prophetæ (nom.) C. iv, 59 (abl.) C. iv,
 91
 Prophetæ (plur.) P. x, 626
 Prophetam C. vii, 101
 Prophetarum C. ix, 26. D. 85
 Prophetas (subst.) P. xiii, 9
 Prophetat P. xiii, 101
 Propheticus P. x, 631
 Prophetico ore C. vii, 179
 Prophetis C. xii, 85
 Propinqua (sing. abl.) P. iv, 92
 Propinquam (adj.) C. i, 2
 Propinquans P. vi, 87
 Propinqui (sing.) S. ii, 174
 Propinquis H. 801
 Propinquo (adj.) C. vii, 33. P. xii, 7.
 Ps. 543
 Propinquum Ps. pr. 20
 Propitiabilis P. xiv, 130
 Propitiata (sing.) P. iii, 215
 Propius (adv.) C. pr. 21
 Propolas H. 762
 Propositam S. ii, 482
 Propositum (subst.) H. 758
 Propria (sing. nom.) S. ii, 114 (abl.) H.
 281. Ps. 2. S. ii, 448 (plur.) Ps. 536
 Propriæ (sing. gen.) P. v, 299. H. 701.
 Ps. 893. S. ii, 1066 (dat.) P. iv, 115.
 xi, 16
 Propriam H. 46
 Proprii (sing.) C. x, 136. P. ii, 18. vii,
 39. A. 344. 690. S. ii, 213
 Propriis H. 171. 452. Ps. 131. 478. S.
 ii, 31
 Proprio A. 157. 170. 703. H. 195. 563.
 677. 783. 830. Ps. 200. S. i, 597.
 ii, 83
 Proprios H. 105. S. ii, 775
 Proprium A. 836. H. 23. Ps. 150. 427.
 S. ii, 287. 370. 670 est P. i, 63
 Proprius P. xiii, 3
 Propter (præp.) P. xi, 170. II. 317
 Propter (adv.) P. ii, 533. S. i, 419
 Propugnacula H. 493
 Proripit P. v, 210 sc H. 774
 Prorsus C. ii, 46
 Prorumpunt P. xi, 111
 Prosapia C. xi, 89. P. x, 112 peccato-
 rum A. 938
 Prosapiam P. x, 180. Ps. pr. 36
 Prosatum patre perenni Christum P. vi,
 46
 Proscenia H. 369
 Prosequitur te lacrymis labefacta domus
 P. iii, 107
 Proserpina A. 488. S. i, 357
 Prosilit C. ix, 54. P. iii, 174. Ps. 574
 Prosiluere P. xiii, 83
 Prosiluit A. 499
 Prosper C. vii, 173
 Prospera (adj. plur.) C. i, 94. v, 138.
 Ps. 695. S. i, 287. ii, 487. 579
 Prospera (verb. imper.) P. v, 1
 Prosperam P. v, 559
 Prosperante Christo P. vi, 161
 Prosperat S. ii, 594 secundo vultu Deus
 C. viii, 74
 Prosperare P. ii, 566
 Prosperitate S. ii, 76 placida spes homi-
 num juvat P. xi, 176
 Prosperrimus P. ix, 97
 Prosperum P. ix, 4
 Prospexit S. i, 530
 Prospiciat S. ii, 389
 Prospicis P. ix, 17
 Prospicit C. ii, 107. P. iii, 214. II. 904.
 Ps. 275
 Prosternunt P. xi, 117
 Prostibulum Ps. 92
 Prostituat P. iii, 83
 Prostrata (sing.) Ps. 54. 247
 Prosubigit pede P. iii, 130
 Prosumt A. 477
 Protegit P. xiv, 5
 Protendens P. xi, 100
 Protendit imperium S. i, 28
 Proterat A. 511
 Proteris P. v, 543
 Proterit A. pr. ii, 42. Ps. pr. 28 pede
 P. xiv, 112
 Proteritur pedibus C. iii, 150
 Protero sub pedibus idola P. iii, 74
 Protervitas C. pr. 10
 Protexit S. ii, 747. D. 14
 Protinus C. iv, 45. vii, 219. ix, 4. 41.
 H. 571. D. 59
 Protrahens P. x, 901
 Protrahet P. ii, 340
 Protrahi P. x, 1106
 Protrahit Ps. 281
 Protrahitur P. xii, 27
 Protriverat S. ii, 699

- Protulerat P. xi, 47. S. i. pr. 53
 Protulit C. vii, 2. P. x, 337. 596. A.
 93. 224. H. 180. D. 102 os sacramentum
 C. ix, 21
 Provectum P. xi, 21
 Provehat P. viii, 2. H. 707
 Provelitur P. xiii, 34
 Provenit P. iv, 183. vii, 19
 Proveniunt C. iii, 77. S. ii, 1015
 Proventibus S. ii, 996
 Provenit S. i, 281
 Provida (sing.) Ps. 125 pietas C. x, 57
 Providenter P. x, 19
 Providus Ps. 614
 Provincia (nom.) S. ii, 950
 Provocat P. iii, 35. v, 131. A. 1085.
 Ps. 27. S. ii, 104
 Provolvitur arenis C. vii, 155
 Proxima (sing. nom.) dotibus et thalamis
 P. iii, 110 (plur.) P. x, 652. xi,
 48. H. 84
 Proximæ (sing.) C. i, 54
 Proximam P. x, 1128
 Proxime (adv.) P. ii, 294
 Proximi (plur.) P. ii, 38
 Proximis P. v, 409
 Proximo C. pr. 21
 Proximum P. v, 524
 Proximus C. i, 8. P. iii, 6. A. 746. Ps.
 163
 Prudens P. x, 541. H. 710. D. 47 Dei
 P. x, 610
 Prudentia (subst. nom.) C. vii, 22
 Prudentiæ P. x, 370
 Prudentium P. ii, 582
 Pruina (nom.) C. ix, 113
 Pruinæ P. x, 330. A. 426
 Pruinis S. ii, 980
 Pruna (sing. nom.) A. 480
 Prunas P. ii, 341. x, 864. S. ii, 1086
 quid non Pruriat malorum A. pr. ii, 18
 Prurit prodere silenda P. ii, 254
 Psallat C. ix, 22. 23
 Psallente Ps. 648
 Psallentis P. v, 313
 Psallere P. x, 837
 Psallite C. ix, 22. P. vi, 150
 Psalma A. 304
 Psalmis P. iv, 148. Ps. 664
 Psaltria D. 136
 Pube Ps. 300
 Pubem S. ii, 694
 Puberem P. x, 759
 Pubertas A. 573
 Pubes C. v, 69
 Pubescente Ps. 886
 Pubis C. vii, 162. P. xi, 190
 Publica (sing. nom.) Ps. 755. S. i, 14.
 574. ii, 436. 620. 802. 952. 1056.
 1087 res i, 31. 36. ii, 404. 426 (abl.)
 P. x, 402 (plur.) P. ii, 246. S. i, 216.
 ii, 178
 Publicam P. i, 55. ii, 327
 Publicis C. vii, 146. x, 998
 Publicitus P. xiv, 38
 Publicum P. v, 45. x, 423. xiv, 25
 Publicus P. ii, 89. H. 372. S. ii, 429
 Pubium P. iv, 152
 Pudeat S. i, 115
 Pudenda opprobria C. vii, 133
 Pudendi (sing.) Ps. 148
 Pudendum P. x, 1068
 Pudere P. xiii, 27
 Pudescit C. ii, 26. A. 776
 Pudescunt D. 28
 Pudet C. pr. 11. P. ii, 177. x, 147. H.
 150. 286. Ps. 206. 240. S. i, 283.
 390. 513
 Pudibunda (sing.) P. iii, 153 (plur.)
 Ps. 44
 Pudica (sing. nom.) C. xi, 58 (abl.) A.
 574 (plur.) C. iv, 16
 Pudici (sing.) Ps. pr. 62
 Pudicitia P. iii, 153. Ps. 41. 99
 Pudicitia Ps. 238. S. ii, 235. 1058.
 1067
 Pudicitiam P. xiii, 22. S. i, 175
 Pudicis C. ix, 111. P. xiv, 34 pulsibus
 H. 672
 Pudicum P. xiv, 132. S. ii, 54
 Pudicus P. pr. 2. i, 6
 Pudor C. iii, 120. iv, 25. P. ii, 197. v,
 129. xiv, 23. Ps. 245. 353. S. ii, 57.
 253. 466. 1055. 1069. 1090
 Pudore C. viii, 29. P. x, 676
 Pudorem P. x, 356. xiv, 33. S. ii, 173
 Pudoris C. iv, 11. xi, 55. P. xiv, 73.
 A. 603. H. 261. S. i, 163. ii, 1064
 Puella (nom.) C. iii, 145. P. iii, 40. iv,
 178
 Puellæ (sing.) P. iv, 38. xiv, 2. H. 317.
 S. i, 78. 179. ii, 524 (plur.) P. vi,
 38. x, 181
 Puellam P. xiv, 44. A. 568. S. ii, 33
 Puellari sanguine A. 105
 Puellarum S. i, 159. 477
 Puellas P. x, 165. Ps. pr. 30. S. ii, 1000
 Puellis S. i, 57
 Puellula P. iii, 103
 Puellulæ (plur.) C. ix, 110
 Puellulam P. xiv, 11
 Puer C. vii, 155. ix, 1. 21. xi, 69. xii,
 67. P. iii, 203. iv, 101. vi, 149. x,
 412. 741. 791. A. 589. Ps. 300. S.
 ii, 22. 736. D. 25 hydrius A. 622
 Pueri (sing.) C. xii, 57. A. 643. Ps. 298.
 S. i, 116. ii, 319 (plur.) P. ix, 13.
 83. x, 675. 753

- Puerile P. ix, 35 pignus C. xii, 148
 Puerilia A. 116. S. i, 209. 500
 Puerilibus P. ix, 21. A. 610
 Puerilis Ps. 292
 Pueris S. ii, 72
 Puero A. 450. S. i, 71. D. 106
 Puerorum A. 495. S. i, 201
 Pueros Ps. 845. S. ii, 21
 Puerpera (sing. nom.) Ps. pr. 67 virgo C.
 ix, 19. A. 602
 Puerperarum C. xii, 106
 Puerperiis H. 619
 Puerum P. x, 656. 822. 831. A. 615.
 H. 335
 Pugilibus S. ii, 517
 Pugillares ceras P. ix, 15
 Pugilli (sing.) C. x, 144
 Pugio C. xii, 116
 Pugnabat S. ii, 517
 Pugnacis S. ii, 626
 Pugnæ (sing.) H. 211
 Pugnæ Ps. 574
 Pugnandi Ps. 323
 Pugnans Ps. 67
 Pugnans Ps. 908
 Pugnare Ps. pr. 9
 Pugnarent S. ii, 688
 Pugnare Ps. 168. 895
 Pugnasse S. ii, 951
 Pugnare H. 819
 Pugnatrix Ps. 681
 Pugnatura (sing.) Ps. 22
 Pugnavit P. ii, 17
 Pugno C. pr. 39. H. 639
 Pulcher C. xii, 31. P. ii, 220. x, 903.
 Ps. 861 aspectus P. ii, 291
 Pulcherrima (sing.) P. xi, 231. S. ii,
 254. 885 habitu A. 789 (plur.) H.
 613. S. i, 504. 545. ii, 1054
 Pulcherrimo P. ii, 271
 Pulcherrimus S. i, 319 ore H. 167
 Pulchra (sing. nom.) P. i, 28. x, 266.
 A. 396. 488 (abl.) P. viii, 4 (plur.)
 C. x, 54. P. iii, 190. Ps. 456. S. i,
 411
 Pulchræ (sing.) P. xiii, 46
 Pulchram P. x, 349. S. ii, 706
 Pulchre (adv.) S. i, 30
 Pulchro P. v, 291. S. ii, 154
 Pulchrum C. vi, 104. P. iv, 21. H. 386.
 S. ii, 52 splendeat C. vii, 78
 Pullati patres C. vii, 151
 Pullos P. x, 147
 Pullulascat P. x, 882
 Pullulat A. 912
 Pulmone P. x, 932. S. ii, 1007
 Pulmonem Ps. 154 movet derisus P. x,
 248
 Pulpita P. x, 221. 1016
 Pulsa (sing. nom.) C. ix, 55. P. iv, 70.
 v, 503. Ps. 324 (abl.) Ps. 683
 Pulsat C. iii, 93. P. iii, 134. ix, 63. x,
 485. A. pr. ii, 42
 Pulsata (sing.) D. 158
 Pulsatus P. x, 121
 Pulsavit Ps. 658
 Pulsent P. v, 264. x, 697
 Pulset P. x, 165
 Pulsi (plur.) P. v, 90
 Pulsibus H. 673
 Pulso Ps. 641
 Pulsus (subst. plur.) A. 467. H. 526
 Pulsus (adj.) A. 411. 622. S. ii, 629
 Pulvere C. vii, 160. x, 147. P. xi, 101.
 142. xiv, 49. H. pr. 52. 298. 388.
 Ps. 152. 235. 414. 637. S. ii, 508.
 923
 Pulverea (sing. abl.) H. 473
 Pulverem C. vii, 42. P. vi, 141
 Pulvereo P. xiii, 84
 Pulverem censum H. 956
 Pulvinar P. v, 179. S. i, 248. 610 di-
 vum A. 487
 Pulvinarium P. x, 1056
 Pulvis C. xii, 72. P. x, 1117. S. i, 384
 niveus ardet P. xiii, 78
 Pumice A. 685
 Pumices salios C. vii, 129
 Puncta (subst. plur.) P. ix, 77
 Punctis (subst.) P. v, 227. ix, 12. 24
 Puncto (subst.) P. x, 986. Ps. 778 te-
 nui transit pœna P. vi, 95
 Pungere P. ix, 77
 Puniatur P. x, 1095
 Punica (sing.) P. xiii, 1. S. ii, 246
 Puniceos C. iii, 80
 Punientur P. x, 694
 Puppem S. i, pr. 60. ii, pr. 54
 Puppi S. ii, pr. 31
 Pupilla crassa carnis P. x, 436
 Pupugerat P. ix, 59
 Pupula (nom.) H. 309. 875
 Pura (sing. nom.) A. 87 (abl.) C. ii,
 49 (plur.) P. vi, 90. S. ii, 789 ab
 omni sanguine marmora P. ii, 481
 Puræ (sing.) A. 115
 Puram C. x, 152
 Puras P. i, 13. S. i, 503
 Pure (subst.) S. i, 17
 Purgabor P. xiv, 130
 Purgamen A. 702 aquæ P. vi, 30
 Purgamine C. vii, 80
 Purgantur sanguine culpæ A. 69
 Purgat C. ix, 65 his sese P. x, 1001
 Purgata (sing. nom.) S. ii, 323 (abl.) S.
 i, 611 (plur.) P. i, 112. xi, 149. Ps.
 97
 Purgatam C. viii, 39

Purgati (sing.) Ps. 818
Purgentur C. ii, 60
Purget P. viii, 2
Puricrem P. x, 830
Puris P. x, 435. II. 842
Purius (adj.) C. vii, 6
Puro P. xiv, 6. A. 681
Puros C. ii, 98
Purpura (nom.) P. x, 512. A. 446. 762.
D. 78 sanguinis P. iii, 140
Purpurantem cruorem P. v, 339 de cæde
C. vi, 82
Purpurantibus stolis P. ii, 275
Purpuream Ps. 639
Purpureas P. iii, 201. xi, 128
Purpurei (sing.) A. 496 gurgitis maris
rubri C. v, 59
Purpureis C. v, 113
Purpureo II. 857. S. i, 273
Purpureorum P. iv, 192
Purpureos C. v, 148
Purpureum P. viii, 3. S. i, 487. ii, 219
Purulenta (plur.) P. ii, 259
Purum ingenium H. 546
Purus P. x, 103 fons C. vi, 35
Pusio C. xi, 13. xii, 104. P. x, 665. A.
592
Pusiola (nom.) P. iii, 20
Pusionem P. x, 696
Putanda (credenda) est A. 826
Putandis (amputandis) S. i, 49
Putant (credunt) P. x, 675
Putantem (credentem) C. iv, 42
Putantur (creduntur) S. ii, 481
Putare (credere) P. x, 248. 377. xiii,
22. S. i, 37. D. 187
Putarent (credere) S. i, 76
Putares (credere) P. vi, 609
Putarit (crediderit) S. ii, 163
Putas (credis) P. x, 212. xi, 197 magni
P. ii, 202
Putat (credit) A. 188. 1023. II. 14.
440. 512. Ps. 392. S. ii, 409. 476.
650. 876
Putate (credite) P. x, 501
Putatis (pres. creditis) P. x, 491. 608.
S. ii, 880
Putatur (creditur) P. i, 48. x, 1063.
II. 155. S. i, 360
Putavit (credidit) S. i, 224
Putent (credant) P. x, 279
Puteo H. 834
Putes (credas) P. ii, 298. iii, 199. vii,
45. S. i, 40. 645. ii, 391
Putetis (credatis) S. ii, 131
Putetur (credatur) Ps. 558
Puteum Ps. 264
Putidum P. ii, 286
Puto (credo) P. x, 721

Putredines viscerum C. ix, 31
Putredo P. x, 500
Putrefacta (plur.) C. x, 42
Putrefactas A. 761
Putrefactus omni corpore P. x, 1035
Putrem C. vii, 9. P. xi, 73. II. pr. 51
Putres A. 1027
Putrescentes P. iv, 131
Putrescentis D. 152
Putri S. i, 17 palpebra lippos P. ii,
284
Putris A. 816
Pyra (nom.) P. xi, 68 (abl.) P. iii, 13.
vi, 67
Pyram P. x, 846
Pyrenearum P. vi, 147
Pyrenas P. ii, 540
Pyrrham P. x, 410
Pyrrhum S. ii, 561

Q.

Quacumque (pron. sing. abl.) S. ii, 211
Quacumque (adv.) Ps. 447. S. i, 401
Quadam (sing. abl.) P. x, 973
Quadrantem H. 952
Quadrent Ps. 827
Quadrifluo C. iii, 105
Quadrifugas S. i, 344
Quadrifugis Ps. 408
Quadrifugos S. ii, 556
Quadrina (plur.) Ps. 849
Quadripedum C. iii, 62
Quadrivius S. ii, 864
Quadrui vis Ps. 849
Quadrupedem S. ii, 166
Quadrupes C. xi, 87. P. x, 992. A. 212.
S. ii, 326. 816
Quæras P. x, 929
Quære P. xi, 198
Quærens P. x, 238
Quærenti P. ix, 33
Quærentibus S. ii, 904
Quærere C. v, 8. P. x, 19. 378. 865.
xiii, 31. A. 263. II. 84. S. i, 119. ii,
333. 706
Quæri S. ii, 843
Quærinus P. ii, 550. S. ii, 88
Quæris P. ii, 203. x, 459. xi, 3. S. i,
369. ii, 35
Quærit P. x, 1004. II. 385. S. i, 523
Quærite Ps. 625
Quæritis C. xii, 1. P. iii, 70
Quæritur C. vii, 109. II. 302. S. ii,
773
Quærant H. 286. S. ii, 839
Quærantur P. x, 513

- Quæsit S. i, 309
 Quæso P. x, 186. 516. A. 41
 Quæstor C. vi, 89. P. xi, 63
 Quæstos S. ii, 551
 Quæstura (sing.) S. ii, 845
 Quæstibus C. ii, 53
 Quæstio P. xi, 64 exerceatur igni P. v, 208
 Quæstione P. i, 102
 Quæstionum A. pr. ii, 23
 Quale P. iv, 152. x, 342. xi, 186. A. 82. H. 685
 Qualem C. x, 140. A. 851
 Quales (tales) C. ii, 62. S. ii, 235. 1021
 Quali S. i, 486
 Qualis C. ix, 59. P. x, 476. 942. S. ii, 87
 Qualitas P. ii, 385
 Quandoquidem P. vi, 5. A. 69. 181
 Quanta (sing. nom.) P. x, 309. 506. H. 675 (abl.) H. 409 (plur.) C. xi, 57. P. iii, 104. xi, 11. 197
 Quantis P. ii, 33. v, 423. H. 407
 Quanto (adj.) P. x, 485. H. 408. S. ii, 1112 tanto A. 832
 Quanto (adv.) P. ix, 63
 Quantos S. ii, 950
 Quantulos P. x, 602
 Quantum (adv.) P. v, 318. Ps. 536 muneris P. ii, 562 odii ix, 45 tantum H. 559. S. i, 529. ii, 125. 815
 Quantus P. iv, 157. 158 erat A. 38
 Quapropter A. 947
 haud Quaquam P. vii, 57
 Quare S. ii, 244
 Quarta (sing. nom.) C. viii, 11
 Quarto sole (quarta die) C. ix, 46
 Quas C. iv, 59. 66. 88. vi, 39. P. iv, 171. ix, 98. x, 186. H. 813
 Quascumque S. i, 632
 Quasdam S. ii, 353. 354
 Quassando P. x, 28
 Quassans dextram H. 412
 Quassant H. 490
 Quassantia H. 239
 Quassare H. 530
 Quassas (verb.) A. 576
 Quater C. vii, 39 tres hyemes attigerat P. iii, 12 o ter quaterque et septies beatus P. ii, 529
 Quateret P. xi, 42
 Quaternas C. xii, 177
 Quaternis C. ix, 59
 Quaternus ordo P. xii, 52
 Quatiant S. ii, 1110
 Quatit P. xi, 87. S. ii, pr. 10
 Quatiens P. iv, 9. ix, 29. Ps. 117
 Quatit C. vii, 95. P. i, 106. S. ii, 692
 cur pectora P. iii, 85
 Quatuor P. iv, 161. Ps. 827
 Que C. i, 7. 56. 100. iii, 24. 28. 133. 1341
 Queam P. xi, 4
 Queant P. v, 149. A. 472
 Queas P. v, 452
 Queat C. iii, 85. A. 48. H. 553. Ps. 6
 Quem C. pr. 32. iv, 2. 7. v, 161. vi, 2. 49. vii, 2. 28. ix, 4. 25. 26. x, 155. xii, 35. P. v, 555. x, 163
 Quemquam P. x, 658. Ps. 514
 Quemque C. viii, 67. H. 777. S. ii, 424
 Quemvis P. ii, 233
 Queo S. ii, 240
 Quercu P. pr. 20
 Quercum P. x, 152
 Querela (nom.) C. x, 117. S. ii, 909
 Querelæ (plur.) C. vii, 170
 Querelam P. x, 992 traxit gemitu P. x, 927
 Quernas S. ii, 945
 Quærulic H. 223
 Querulo H. 856. S. ii, 82
 Quidam (sing.) P. x, 896. H. 167. S. i, 30. 104 militum P. v, 465 (plur.) P. ii, 490
 Quiddam C. xii, 37. P. x, 81
 Quidem A. 117. 830. 901. 1042. II. 558. 750. Ps. 80. 750
 Quidnam C. x, 53. A. 265. 306. Ps. 746
 Quidvis P. x, 664. 924
 Quies Ps. 609 venas omnes pererrat C. vi, 26
 Quiescant C. i, 73
 Quiescat A. 996. H. pr. 40
 Quiesce C. x, 117. H. pr. 11
 Quiescere C. iii, 203. S. i. pr. 11
 Quiescit S. ii, 949
 Quieta (sing. nom.) P. v, 502. H. pr. 41. Ps. 128 (abl.) S. ii, 596 (plur.) C. vi, 144
 Quietas S. i, 461
 Quietæ (subst.) C. vi, 121. P. xiii, 45
 Quietæ (adv.) P. ii, 63
 Quietem C. i, 19. P. iv, 127. v, 354. 515. x, 357
 Quietis (subst.) C. i, 66. vi, 10. P. iii, 41. H. 894
 Quietis (adj.) P. v, 487
 Quietio S. i, 653
 Quietum (adj.) C. vii, 34. P. ix, 74. x, 420. Ps. 811
 Quietus P. v, 159. x, 457
 Quieverat S. ii, pr. 62
 Quievit vox A. 149
 Quin C. pr. 38. x, 65. P. ii, 385. iv,

177. v, 253. 401. 570. x, 1036. Ps.
 497 et C. v, 15. vii, 163. ix, 70. xii,
 193. P. vi, 124. S. i, 555. ii, 191
 immo P. v, 165 potius A. 294
 Quina (plur.) S. ii, 422
 Quinctiam C. iii, 191. v, 69. Ps. 851.
 ii, 777
 Quinis P. iv, 50 diebus octies labenti-
 bus (quadraginta) C. vii, 187
 Quino P. x, 782
 Quinque C. ix, 58. A. 706. II. 300. D.
 93. 145. 146
 Quinquennia C. pr. 1
 Quintilianum P. iv, 152
 Quippe C. vii, 211. A. 908. II. 349.
 528. Ps. 78. S. ii, 99
 Quirinali togæ P. ii, 419
 Quirini (sing.) S. i, 540
 Quirino S. ii, 305
 Quirinum P. vii, 2
 Quirinus P. vii, 36
 Quirites P. xi, 199. S. i, 358
 Quiritium P. xiv, 4
 Quiritum P. ii, 513. 563. S. ii, 946
 Quis (sing.) C. ii, 29. iv, 88. v, 29. viii,
 21. xii, 33. P. ii, 236. iii, 66. v, 129.
 413. vi, 19. x, 999
 Quis (plur.) quibus C. iii, 27. P. x,
 255. 949. A. pr. ii, 41. H. 100. 287.
 Ps. pr. 43. 545. S. ii, 583. 799
 Quisnam P. 223
 Quisquam C. ii, 27. P. ii, 116. iv, 85.
 xiv, 42. A. 914. II. 183. S. i, 644
 Quisque C. ii, 14. 35. vii, 196. P. ii,
 565. vi, 132. viii, 17. ix, 45. x, 35.
 129. 214. xi, 209. A. pr. ii, 22.
 1061. H. 23. 868. Ps. 720. 784. S.
 i. pr. 18. ii, 476
 Quisquis C. pr. 31. P. ii, 253. x, 366.
 421. Ps. 288
 Quocumque P. v, 164 loci adest A. 118
 modo A. 892. 1079
 Quodcumque C. ii, 65. P. ii, 431. A.
 263. 768. 796. II. 771. S. i, 343.
 601. ii, 365 temporis C. i, 78
 Quolibet P. vii, 20
 Quoniam A. 679. S. ii, 370. 852
 Quorsum A. 1036
 Quorum C. vi, 61. P. v, 283. vi, 146.
 xi, 12. 15. II. 516. S. i, 54. D. 159
 Quos C. v, 13. vi, 118. 119. vii, 132.
 x, 112. xii, 126. P. i, 12. ii, 88. iv,
 163. x, 299. 302. 303
 Quosdam P. vi, 52. S. ii, 998
 Quot, tot P. x, 570. 880. A. 405. S. i,
 190. ii, 855. D. 95
 Quota pars est S. i, 579
 Quotannis S. i, 113
 Quousque P. x, 868
- R.
- Raab D. 61
 Rabida (sing. abl.) siti auri P. xiv, 102
 Rabidas Ps. 159
 Rabidi (sing.) II. 363
 Rabidis S. i. pr. 50
 Rabidorum Ps. 467
 Rabidos D. 35
 Rabidum C. iii, 159. H. 948
 Rabidus A. 401
 Rabiem P. xi, 47. A. 982. II. 245. Ps.
 561. 651. S. ii, 601. 672 flammarum
 A. 142 luxuriæ P. xiii, 25
 Rabies C. iv, 50. P. iv, 83. H. 1
 Racemis S. ii, 218
 Radiabat H. 161
 Radiant H. 419
 Radiantes H. 264
 Radiare Ps. 470
 Radiarint S. i, 486
 Radiasse A. 30
 Radiavit A. 113
 Radice C. xii, 50
 Radicitus P. x, 891
 Radiorum H. 87. Ps. 337
 Radios P. xi, 162. S. i, 345
 Radium columniferum P. iii, 52 legis
 A. 337
 Radius C. v, 44. S. ii, 830
 Radix A. 339. S. ii, 983 malorum II.
 258
 Ramis A. 338. D. 92
 Ramo S. i, 115
 Ramorum H. 289
 Ramum D. 10
 Ranarum P. x, 244
 Rancidæ (plur.) cantilenæ P. x, 304
 Rapacem belluam P. v, 414 laudis dex-
 tram C. vii, 217
 Rapaces volucres C. vi, 63
 Rapax D. 189 gurgite P. iii, 189 unda
 C. v, 88
 Rape C. xii, 99. P. xi, 67. 110 præcipi-
 tem P. ii, 97
 Rapere Ps. 562
 Raperetur P. xi, 25
 Rapi C. xi, 92. P. x, 66 laudis amore
 P. xiii, 75 ad vincla H. 430
 Rapias A. 410
 Rapidas S. i, 344
 Rapidi (sing.) C. v, 29
 Rapis C. v, 85. P. vi, 100 cohortibus
 C. v, 47 sensibus H. 92
 Rapido C. v, 30. P. vii, 68. xiii, 83
 Austro A. 611
 Rapidos A. 131. II. 92. S. i. pr. 17
 Rapidum P. xi, 71. 210. Ps. 253. 635
 Rapiens P. iv, 39. II. 777. Ps. 867.

- S. i, 61. ii, 694
 Rapietur C. x, 43
 Rapiet H. 498
 Rapiam P. i, 109. Ps. pr. 29. S. i, 69
 Rapinas Ps. 462
 Rapis A. 538. S. ii, 716
 Rapi C. iv, 63. x, 12. P. vi, 96. vii, 15. xi, 113. 144. xiv, 99. H. 612. Ps. 378. 493. 720. S. ii, 857 se in cœlum Ps. 306
 Rapiunt P. xi, 110. H. 238
 Rapta (sing.) P. i, 87. Ps. 593. S. i, 357. 472
 Raptam P. v, 535
 Raptare P. x, 44. D. 144
 Raptarit S. ii, 55
 Raptat C. ii, 42. S. i, 370
 Raptet Ps. 555
 Raptim C. iv, 57. vii, 116. P. ii, 336. v, 98. vi, 132. ix, 24
 Raptum (part.) C. ix, 43
 Rapturus P. v, 20. Ps. 473
 Raptus (adj.) C. iii, 49. iv, 64. P. xi, 246 curru C. vii, 32
 Rapui Ps. 520
 Rapuisse Ps. 476
 Rapuit P. x, 237. xii, 11. A. 1072. S. ii, 351
 Rara (sing.) Ps. 678. S. i, 602. ii, 181 culpa morum C. vi, 49 (plur.) C. v, 118
 Rarescit S. i, 437
 Rare (plur.) S. ii, 1057
 Rari (sing.) P. x, 1017
 Rarior P. ii, 499
 Raris S. ii, 344
 Rarissima (sing.) S. i, 592
 Rarius S. ii, 913
 Raro milite Ps. 197
 Rasile lignum Ps. 153
 Rasilibus scopulis P. iii, 69
 Rastri S. ii, 283
 Rastri H. pr. 30. S. i, 639
 Rasum C. xii, 199
 Rata (sing.) C. iii, 99. P. iii, 15
 Ratas reddit (preces) P. ix, 98
 Rate (subst. abl.) S. i, pr. 8
 Ratem C. vii, 106. ix, 38. S. ii, pr. 10
 Rates S. ii, 937
 Rati (part. plur.) S. i, 296
 Ratibus S. ii, 800
 Ratio A. 91. 193. 642. H. 180. Ps. 18. 502
 Ratione P. x, 175. 652. A. 553. 1057. H. 73. S. i, 460. 616. ii, 20. 120. 130. 272. 624. 630. 1004. D. 130
 Rationis C. iii, 190. x, 82. A. 207. 226. H. 364. Ps. 505. S. i, 81. 212. ii, 842
 Ratis (subst.) S. i, pr. 46. ii, pr. 60
 Ratum (part.) C. ix, 32
 Rauca (sing.) P. x, 15
 Raucas A. 685
 Raucisonos C. iv, 38
 Raucos Ps. 317 modulus A. 846 mugitus tubarum H. 917
 Rea (sing.) criminis mulier H. 714
 Ream S. ii, 677
 Rear P. x, 163
 Reas A. 930
 Reatum (subst.) C. xi, 104. S. ii, 472 mortalium solvit C. vii, 175
 Reatus (subst. sing.) P. v, 547. H. 930. Ps. 703
 Rebar P. xi, 34
 Rebare P. x, 958
 Rebellem (adj.) H. 469
 Rebelles (adj.) C. ii, 88. P. xi, 51. H. 525. S. ii, 629
 Rebellis P. v, 384. ix, 34. x, 62. 130. Ps. 142
 Reboans tuba A. 386
 Reboanti Oceano H. 102
 Rebus C. ii, 7. ix, 91. P. i, 62. x, 174. 505. 861. A. 789. H. 78. 334. Ps. 890. S. i, 24. ii, 94. 240
 Recalcandum limen C. ix, 75
 Recalente P. iii, 145
 Recalenti P. xi, 143
 Recalescens C. x, 95
 Recalescere Ps. 59. S. ii, 269
 Recavo palato Ps. 422
 Recavum P. xi, 186
 Recedit P. xiii, 100
 Recens C. iii, 71. P. ii, 374. x, 499. 613. 659. A. 829. Ps. 796
 Recenseas P. x, 127
 Recensendos P. ii, 280
 Recensens Ps. 167
 Recenset P. ii, 161
 Recensita (sing. abl.) A. 1001
 Recensitis P. xi, 147
 Recentem A. 547. H. pr. 17. Ps. pr. 38
 Recentens P. x, 796. S. ii, 338
 Recenti S. ii, 313
 Recentis P. x, 1047. A. 828. Ps. 218
 Recepero P. xiv, 77
 Recepi S. ii, 722
 Recepit A. 114
 Recepta (sing. abl.) Ps. pr. 35. 803
 Receptant C. iv, 32
 Receptis P. i, 118. S. ii, 730
 Recepto (part. abl.) C. ix, 93
 Receptor C. xii, 144
 Receptum P. v, 522. xii, 31. Ps. 698
 Receptus membris terreis C. vii, 194
 Recessu cordis C. iv, 27

- Recessus (plur.) P. v, 150. 417. xi, 163.
 221
 Recidat (2. longa) P. x, 823
 Recidi (infün. 2. longa) S. ii, 238
 Recidit (2. longa) P. pr. 6. II. 19
 Recidit (2. brevis) in pœnam A. 878
 Recidiva (plur.) Ps. 391 semina S. ii,
 821
 Recidunt (2. longa) D. 85
 Recinat C. iii, 34
 Recincta veste P. x, 236. S. ii, 37
 Recinens S. i, 63
 Recipit A. 212. 214. 517. 887. 962.
 1009. D. 154. 191
 Reciprocatîs circulis dies administrat
 (sol) P. x, 574
 Recisa (sing.) C. xi, 8
 Recisus P. x, 10. Ps. 869
 Reciso P. x, 1067
 Recisum Ps. 879 animum II. 958
 Recitare P. iv, 170
 Reclamant S. i, 602
 Recline C. vi, 150. P. v, 365
 Recludit P. ii, 463
 Recocta (sing. nom.) C. vii, 78 (plur.)
 P. v, 70. xiii, 78
 Recoctam Ps. 599
 Recoctis H. 291
 Recolet P. iv, 159
 Recolens H. 345. 381
 Recolet P. iv, 173
 Recondat S. ii, 1053
 Recondita (plur.) Ps. 840
 Recordans S. i, 516
 Recreans H. 121
 Recreata (plur.) C. iii, 173
 Recreet Ps. 611
 Recreetur P. v, 331
 Recrementum A. pr. ii, 54
 Recrudescens plagis P. x, 798
 Recta (sing. abl.) P. v, 369. A. pr. ii,
 27. H. 199 (abl.) II. pr. 12 (plur.)
 P. x, 454. A. pr. ii, 40. H. 15
 Rectæ (adv. sing.) S. ii, 276
 Rectam A. pr. ii, 2. II. 697
 Recte (adv.) II. pr. 11
 Recti (subst. sing.) ducem se præbuit
 P. xi, 37
 Recti (adj. sing.) II. 717 (plur.) C.
 i, 7
 Rectis P. x, 454
 Rectius (adv.) C. vii, 25. viii, 29. II.
 pr. 35
 Recto (adj.) Ps. pr. 51. 123. S. ii, 262.
 989 calle C. vii, 59
 Rector C. x, 5. P. xiv, 81
 Rectorem S. ii, 432 lucis II. 65
 Rectori P. xi, 39
 Rectoribus II. 520
 Rectoris A. 447
 Rectum (adj.) A. pr. ii, 12. S. ii, 429
 Recubabit C. x, 151
 Recubans A. 186
 Recubant P. iv, 109
 Recubantem S. i, 275
 Recurrant S. ii, 293
 Recurrat in te P. x, 93
 Recurrens C. xi, 2. S. i, 330
 Recurrit P. xii, 64
 Recursibus C. vii, 38
 Recursu (solis) lux et annus ducitur P.
 x, 575
 Recurvas manus P. ii, 212
 Recusans P. vi, 59
 Recusas (verb.) A. 180
 Recusat Ps. 907. D. 91. 186
 Recuset C. x, 30
 Recuso P. ii, 121. vi, 54
 Redacta (plur.) H. pr. 30
 Reddam P. xiii, 69
 Reddamus P. vi, 153
 Reddas C. x, 139
 Reddat A. 1076
 Redde C. v, 4
 Reddere P. x, 954. xiv, 129. Ps. 644
 Redderet P. xiv, 58. Ps. 656
 Reddet A. 1070. 1078
 Reddi P. vi, 120
 Reddiderit C. pr. 27
 Reddidimus C. pr. 18
 Reddidit C. ix, 103. xi, 116. P. v, 8.
 A. 676 amen C. iv, 72
 Reddimus P. ix, 71. Ps. 888 grates C.
 iv, 75
 Reddit C. viii, 40. 41. ix, 74. P. i,
 110. ii, 386. v, 316. 360. ix, 98. x,
 567. A. 531. S. ii, 425 his contra P.
 x, 96
 Reddita (sing. abl.) P. v, 514 (plur.)
 C. x, 123
 Reddite (imper.) P. ii, 107. xi, 30
 Reddito (imp.) P. ii, 94 (part. abl.) C.
 ix, 47
 Redditur C. ix, 45
 Reddunt A. 390. S. ii, 17
 Redeam A. 1070
 Redeamus S. ii, 289
 Redeant S. ii, 293
 Redcas A. 746
 Redeat A. 488. 1060. 1080
 Redegit S. ii, 608
 Redemptio hominis P. x, 587
 Redemptor C. x, 157 orbis puer C. ix,
 21
 Redemtrix P. x, 774
 Redeundo A. 1007

- Redeunt C. x, 94. P. xi, 190. Ps. 616
 Redeunte S. ii, 721
 Redeuntem H. 853
 Redeuntibus annis A. 350
 Redibit A. 1074
 Redierunt D. 152
 Redigit S. ii, 1051
 Rediguntur S. ii, 1059
 Rediisse C. i, 68
 Rediit C. v, 127. D. 174
 Redimicula Ps. 448
 Redimire sertis S. ii, 723
 Redimit A. 780
 Redimita (sing.) comas C. iii, 30 (plur.)
 S. i, 353
 Redimitæ (sing.) H. 269
 Redimitos Ps. 687
 Redimitus H. 499
 Redimunt S. ii, 1103
 Redire C. ix, 95. Ps. 290
 Redit C. ii, 7. vi, 10. P. i, 114. ii, 568.
 x, 645. xii, 3. A. 516. 924, 1059.
 1071. Ps. pr. 35
 Reditu P. xi, 179. S. ii, 1004
 Reditura (plur.) A. 1082. S. ii, 131
 Redituro Ps. 583
 Redivivam medelam H. 664
 Redivivo S. ii, 200
 Redivivus C. iii, 204
 Redolente nectar carcero P. v, 280
 Redolenti S. ii, 835
 Redolentia C. iii, 202 vincla A. 757
 Redolentibus H. 297
 Redolet C. iii, 24 ver C. iii, 103
 Reducens A. 780
 Reduces (adj.) H. 823
 Reduci (adj.) C. v, 104
 Reduci (verb.) P. x, 914
 Reduco S. ii, 206
 Reducta est C. ix, 36
 Reductis Ps. 412
 Reductus C. ix, 48
 Redundant A. 717
 Reduxit P. xii, 22
 Reflecta (sing.) P. x, 740 (plur.) C. ix,
 60
 Reflecti (plur.) munëribus C. iv, 73
 Refecto P. x, 518
 Refectus pœnis P. v, 332
 Refellam S. ii, 4
 Refelle A. 1056
 Refellit A. 982
 Referas P. xi, 244
 Referat (refero) S. i, 587
 Referebat (refero) A. 54
 Referens Ps. 64
 Referre (refero) C. vii, 81. P. vi, 133.
 Ps. 171
 Refert (refero) C. vi, 104. P. ii, 110.
 vi, 43. ix, 19. x, 32. 61. xi, 196. xiii,
 76. A. 443. 760. Ps. 141. 171. S. i,
 540. D. 10 his contra P. v, 145 in
 fastos omne crimen P. x, 1114
 Refert (imperson.) A. pr. ii, 55. Ps. 550.
 S. ii, 822 magni P. x, 119 nil H.
 642
 Referta (sing.) A. 378
 Refertam C. iv, 29. P. ii, 55. xiii, 77
 Referuntur H. 846
 Reflectit se gressu percito in C. vii, 132
 Reflexa (sing.) herbarum coma C. viii,
 45
 Reflexas semitas A. pr. ii, 6
 Reflexis P. xi, 155
 Reflexo pone lumine H. 734
 Reflexos H. 136
 Refluente Ps. 656
 Reffluentis amnis C. xii, 178
 Reflui (sing.) Jordanis H. 483
 Refluis (adj.) P. vii, 69
 Refluo (adj.) D. 57 salo C. v, 86
 Reformas C. x, 150
 Reformat H. 754. S. ii, 341 vitam P.
 vi, 96
 Reformatis (adj.) A. 488
 Reformatur P. x, 503
 Reformidat P. x, 208
 Refovit C. iv, 39
 Refregit C. xii, 76
 Refrænât C. vii, 172. P. vi, 49
 Refrigerati (sing.) P. v, 143
 Refringens A. 635
 Refrixit A. 906 cultus Deorum turpium
 P. ii, 497
 Refuderis P. x, 790
 Refugas (adj.) vias P. xi, 102
 Refugis (verb.) A. 313
 Refugit C. iv, 21. ix, 79. P. iv, 70.
 xiv, 40. A. 423. S. i, 507. ii, 306
 Refugo honore (adj.) A. 582
 Refugus S. ii, 927
 Refulgens C. vii, 75. A. 279
 Refulget S. i, 465
 Refulsit C. xii, 29. P. x, 633. A. 868
 Refundit A. 680
 Refusus cœlo spiritus P. x, 533
 Refutans H. 696. D. 6
 Refutat P. x, 981
 Regale C. xii, 28. Ps. 361
 Regalem S. i, 141
 Regali S. i, 587
 Regalia A. 609. S. ii, 299
 Regalibus P. x, 353. S. i, 161
 Regantur P. x, 929
 Regat C. iii, 20. xii, 95. P. x, 309.
 985. H. 109. S. ii, 765. 1064
 Rege (subst.) C. v, 70. S. ii, 305
 Regebam P. xiii, 67

- Regebat P. ii, 147. x, 32
 Regem C. vi, 65. xi, 100. A. 222. 224.
 225. Ps. 389. S. i, 390. D. 108 cœli
 A. 152 summæ et mediæ et imæ ra-
 tionis A. 226 super omnia A. 227
 Regendis S. ii, 386. 420
 Regendus S. i, 566
 Regens C. v, 110
 Regeret H. 195. S. ii, 34
 Reges (subst.) P. ii, 5. x, 626. xiv,
 100. A. 434. H. 10. Ps. pr. 15. 27.
 211. S. i, 32. 145
 Regestis cœlestibus P. x, 1131
 Regestum atrum P. x, 511
 Regi (subst.) P. x, 523. H. 194. Ps.
 97
 Regi (verb.) S. i, 285. 485
 Regia (subst.) P. xii, 47. S. i, 408. ii,
 126
 Regia (adj. sing. nom.) S. i, 149. D.
 135 (abl.) P. x, 535 (plur.) C. v, 74.
 P. xiv, 66. S. ii, 837. D. 77
 Regiæ (adj. sing.) P. ii, 46. x, 910
 Regiam (subst.) C. v, 5. xii, 96. P.
 pr. 30
 Regibus A. 506. S. i. pr. 47. 156
 Regifico P. xi, 216
 Regimen C. viii, 1. A. 214. S. i, 295.
 341 urbis tenentes P. iv, 175
 Regina H. 497. Ps. 37. 53. 199. 267.
 716. 823. S. i, 430. 464. D. 82 rerum
 A. 803
 Regio (subst.) P. xii, 31. S. i, 328. ii,
 948
 Regio (adj.) P. x, 765 morbo P. ii, 264
 ore hæc dicat P. x, 36
 Regione C. x, 151. H. 955. S. ii, 612
 Regionibus H. 840
 Regis (subst.) A. 361. H. 414. 631.
 632. S. i, 132. 357. 474. ii, 542. D.
 75 æterni P. i, 18
 Regis (verb.) C. iv, 78. P. ii, 261
 Regit C. iv, 6. v, 147. P. xiii, 102. H.
 281. 504. D. 140
 Regium C. xii, 64
 Regius S. ii, 415
 Reglutinabitur P. x, 874
 Regna C. x, 86. P. iii, 59. x, 39. 616.
 834. xiii, 99. A. 636. 748. H. 454.
 788. Ps. 221. 301. S. i, 288. ii, 586
 Regnandi S. ii, 414. 628
 Regnans ab alto throno Christus P. i,
 68
 Regnaut P. ii, 459
 Regnante C. ii, 12. P. x, 535. H. 306.
 S. i, 37. 73
 Regnantem H. 46
 Regnantes H. 735
 Regnanti H. 531
 Regnantibus S. ii, 14
 Regnantis cupidinis C. vii, 185
 Regnare H. vii, 18. S. i, 307. 360
 Regnarent S. i, 32
 Regnat C. iv, 14. P. x, 583
 Regnator C. xii, 34. S. ii, 757 cœli S.
 ii, 170
 Regnaverat Ps. 912
 Regnaverit H. 177
 Regnent S. ii, 74
 Regnet Ps. 915
 Regni C. xii, 66. H. 46. 661. Ps. 399.
 805. 876. S. ii, 1114
 Regno (subst.) H. 66. 552. S. i, 501.
 541
 Regnum C. v, 163. vi, 70. xii, 88. 89.
 P. ii, 425. v, 88. viii, 7. A. 361. H.
 pr. 46. S. i, 148. 591. ii, 758
 Rego S. ii, 227
 Regor H. 934
 Regressus (part.) C. vi, 61
 Regula P. v, 217. A. pr. ii, 27. S. ii,
 276 vitæ P. x, 307
 Regulam P. xiii, 31 scientiæ P. x, 358
 Regum C. xii, 94. P. iv, 46. x, 402. A.
 998. 1013. Ps. 808. S. i, 232. ii,
 63
 Regunt S. ii, 470
 Rei (subst.) S. ii, 793
 Rejecerat Ps. 577
 Rejecit P. v, 366. H. pr. 9
 Rejecto (part.) A. 334
 Relabitur S. i, pr. 12
 Relapso gurgite Ps. 654
 Relata (plur.) H. 748
 Relatos P. v, 501 in Deum hostiarum
 spiritus P. i, 96
 Relatu dira dogmata A. 1
 Relaxat P. vi, 85. ix, 88 mentem C. vi,
 114
 Relaxet S. ii, 382
 Relegam A. 705
 Relegens H. 850
 Relegente cursu per atavos A. 1004
 Releves S. i. pr. 83
 Relicta (sing. abl.) H. 727. S. ii, 272
 (plur.) A. 737
 Relictam P. ix, 103
 Relictis P. i, 108. v, 367. x, 176. S. i,
 549
 Relictum P. v, 463
 Religamine Ps. 359
 Religendus P. x, 1133
 Religiosas P. x, 259
 Relinquant P. vi, 39
 Relinquas S. i, 426
 Relinquat S. ii, 1046

- Relinque P. ii, 467
 Relinquendum P. x, 542
 Relinquens A. pr. ii, 12
 Relinquere P. iii, 163
 Relinquit P. i, 114. D. 58
 Reliqua (plur.) C. v, 152
 Reliquit C. ix, 80. P. x, 1081. S. ii, 493. 1120
 Relisa (sing. abl.) fronte P. ix, 48
 Religio H. 406. S. i, 625. ii, 506
 Religione S. i, 282. 458. ii, 364. 406. 819
 Religionibus S. i, 514
 Religionis P. xi, 192. A. 453. S. i, 392. ii, 590
 Reliquias P. iii, 194. vi, 136. xi, 14
 Relucens P. vi, 3
 Relucent P. xii, 40
 Relucenti Ps. 836
 Relucet P. x, 435
 Reluctantes P. xi, 95
 Reluctanti Ps. 596
 Reluctor quicquid virium et potestatis tibi est P. v, 56
 Rem P. iii, 93. x, 378. 543. A. 299. H. 45. Ps. 757. S. i, 540 principis ditabis P. ii, 311 in gloriæ x, 529 vitæ elige H. 706
 Remanente vita P. iv, 113
 Remanentem P. xi, 243
 Remeabilis est tumulo A. 1050
 Remeasse C. iii, 200
 Remeavit S. i, 638
 Remenso marmore P. v, 494
 Remensum H. 851
 Remi (sing.) P. ii, 425. S. ii, 945
 Remiges S. i. pr. 14
 Remigio S. i. pr. 60
 Remisso dogmate C. viii, 7
 Remissum H. 772
 Remissus P. x, 137
 Remittentem A. 989
 Remitto A. 965. S. ii, 245
 Remo P. v, 451
 Remoratus A. 747
 Remordet P. x, 27
 Remota veste P. x, 698
 Remoti (sing.) H. 925
 Remotis spiritibus ab omni labe H. 842
 Remotos P. ii, 538. H. 895
 Remotum ab omni fragore C. vii, 28
 Removet A. 1069
 Removete P. x, 593. A. 136
 Removit A. 678
 Remugit tuba A. 386
 Remum S. ii, 299
 Renarrantem H. 856
 Renarras P. x, 612
 Renascantur P. x, 429
 Renascens S. ii, 655
 Renasci Ps. 366
 Renascimur A. 925
 Renascitur C. iii, 194
 Renati (plur.) C. vii, 77
 Renatis P. x, 882
 Renatus mundus C. xi, 63
 Renident prata vernis floribus P. xii, 54
 Renidenti S. ii, 722
 Renidet P. v, 131 frons gaudio P. x, 712
 Renisam jussis impiis P. xiv, 13
 Renovare S. ii, 192
 Renovat se decursis mensibus annus P. xi, 195
 Renovata (sing.) S. i, 5
 Renovens mensam C. viii, 71
 Renuens P. xiv, 20
 Renuente metro P. iv, 162
 Renuis A. 576
 Renutat H. 775
 Reo P. xiv, 58
 Reor S. i, 133
 Reorum P. v, 99. vi, 25. x, 120. 385
 Reos C. pr. 18. P. xi, 68. H. 442. S. ii, 181. 462 furti D. 27 impiati sæculi P. x, 89
 Repagula H. 243 portæ S. ii, 739
 Reparabo S. ii, 194
 Reparare C. iii, 192. A. pr. i, 8
 Reparat S. ii, 821
 Reparata (plur.) A. 1074
 Reparatio vitæ est mors C. x, 120
 Repellas A. 419
 Repelli Ps. 509. S. ii, 478
 Repellis C. iv, 78
 Repellit C. iv, 24
 Rependam A. 632. S. ii, 749
 Rependat S. ii, 209 lingua Deo laudem C. iv, 3
 Rependens S. i, 617
 Rependet C. xi, 110
 Rependi (infin.) C. viii, 50. P. i, 63
 Rependit P. i, 24. S. ii, 474
 Rependitur pretium C. x, 78
 Repens (part.) P. iii, 161
 Repens (adv.) P. ii, 493
 Repente C. vi, 39. vii, 140. P. v, 348. vi, 13. x, 51. xiii, 25. A. 249. H. 178. D. 98
 Repentinam S. ii, 397
 Repentinis A. 630. Ps. 24
 Repercusso H. 88
 Repercutussonos P. x, 933
 Reperit S. ii, 281
 Repertor C. iv, 9
 Repertus P. xi, 61
 Repetat C. x, 36
 Repexus corona P. x, 1014

- Repit S. ii, 318
 Replicare P. xi, 4
 Replicata (plur.) A. 232
 Reponit P. x, 916
 Reponunt jubar C. iv, 49
 Reportans C. ix, 105
 Reportat C. x, 32
 Reportet A. 232. D. 134
 Reposcentem S. ii, 82
 Reposta (plur.) P. xiii, 51
 Repostis H. 922
 Reposto S. ii, 966
 Reprehenderit S. ii, 84
 Repressis C. vii, 85
 Repressit manum P. i, 92
 Repressus P. x, 571
 Reprimat P. xiii, 65
 Reprimunt H. 849
 Repromissæ (sing.) C. i, 46
 Reptantes H. 607
 Reptasse H. 799
 Reptiles P. x, 332
 Repulerat crepundia P. iii, 19
 Repulsa (part. sing. abl.) Ps. 899. S. i, 522
 Repulsam (subst.) S. ii, 650
 Repulso C. ix, 74. H. 632
 Repulsorum S. ii, 64
 Repulso Ps. 124
 Repulsum (part.) S. ii, 686
 Repulsus (part.) P. x, 61
 Repurgant C. ix, 33
 Repurgat C. xii, 167
 Reputo mecum P. ix, 7
 Requiem S. i, 339
 Requies P. 755. S. ii, 1072. D. 20
 certa laborum A. 394
 Requiescere C. x, 33. 152. Ps. 608. S.
 ii, 259 ab omni strepitu Ps. 169
 Requiescit S. i, 389
 Requiras S. i, 431
 Requirens S. ii, 1077
 Requirit C. x, 134
 Requiris A. 975
 Requiro S. ii, 232
 Rere P. v, 154
 Rerum C. vi, 120. vii, 25. xi, 26. 57.
 xii, 52. P. ii, 418. ix, 3. x, 410.
 469. xi, 18. xiv, 98. A. 88. 138.
 227. 398. 733. 803. H. pr. 29. xiii,
 31. 115. 339. 351. 700. 724. 738.
 887. 903. Ps. 234. 726. S. i, 432. ii,
 75. 139. 391. 635 trina machina C.
 ix, 14
 Res (sing.) C. v, 149. P. i, 28. iv, 4.
 x, 266. 311. 437. A. 867. H. pr. 26.
 165. 268. 660. Ps. 615. S. ii, 180.
 802 Dei occulta H. 63 illa sit Dei
 A. 824 publica S. i, 31. ii, 426 non
 mortua, sed data somno C. x, 55
 (plur.) C. vi, 52. P. x, 613. S. ii, 58.
 579
 Rescissa (plur.) C. x, 9
 Resculpat Ps. pr. 51
 Resecare A. 951
 Resecta (sing. abl.) S. i, 359
 Resectam H. 281. Ps. 423
 Resectum Ps. 282
 Resederat C. v, 60
 Resedit C. xi, 95 aulæ C. vi, 72
 Reserabat A. 464. 593
 Reserantur Ps. 744
 Reserare aurem loquelis A. 578
 Reseratur P. v, 370
 Reservat P. v, 512
 Reservent P. v, 344
 Reservo S. ii, 1119
 Residem C. viii, 33
 Residens P. xi, 85. S. ii, 1088
 Resides (adj.) S. ii, 1075
 Residet H. 111. Ps. 875
 Resignantur S. ii, 1062
 Resignasse leti jura S. i, 92
 Resignat diem nona hora P. vi, 55 li-
 brum futuri conscium C. vi, 84
 Resistens P. x, 69
 Resistet H. 530
 Resistit P. x, 443. 578. Ps. 124. 141
 Resolvam P. vi, 79
 Resolvat H. 119
 Resolubile A. 515 corpus C. x, 149
 non Resolubilis ætas S. ii, 229
 Resolve A. 773
 Resolvendum P. x, 437. 480
 Resolvit meum sacrum mors P. vi, 57
 Resolvi jubet ligamina P. ix, 86
 Resolvit C. ix, 103. A. 361. Ps. 237.
 400 mentem liberam P. v, 359 meri-
 tum H. 667
 Resolvor P. xii, 26
 Resoluta in cineres flues P. iii, 120
 Resolutis Ps. 423
 Resolutos artus C. x, 46
 Resolutus S. ii, 740 inane in nihilum S.
 ii, 107
 Resonam C. iii, 93
 Resonant A. 405 carmina sanctorum vi-
 rorum A. 151
 Resonantibus Ps. 649
 Resonare S. i, 218
 Resonat H. 203
 Resonent S. ii, 297
 Resonet P. iv, 151
 Resono (adj.) plectro Ps. 658 sistro Ps.
 435
 Respectans P. x, 817. Ps. 650
 Respectet H. 735
 Respergas P. x, 13

- Respergine S. i, 502
 Respersis D. 136
 Respersit A. 695
 Respersus A. 544
 Respexere H. 843
 Respexit S. i, 411
 Respice P. iii, 104. S. i, 379. 574. ii, 936
 Respiciens Ps. 605
 Respicit H. 382. 759. 766. 767
 Respirat P. v, 140
 Respondent P. ix, 35
 Respondet Ps. 688
 Respondit P. v, 53. x, 681. 1006. xi, 29. A. 42. H. 715. S. ii, 92
 Responsa (plur.) S. i, 248. ii, 863 re- fert A. 443
 Responsum est S. i, 264
 Respuant P. x, 431
 Respuat P. x, 45
 Respublica S. i, 36. ii, 404
 Respuebat C. vii, 68
 Respuerant A. 711
 Respuere (infin.) P. iii, 22
 Respuerent Ps. 676
 Respuis P. x, 613
 Respuisse P. x, 425
 Respuuntur P. x, 262
 Restagnat varia cæde cruor P. x, 1053
 Restare S. i, 3
 Restat C. x, 35. Ps. 804. S. ii, 449 il- lud ultimum P. v, 385 ut A. 1011
 Restaurare H. 665
 Restet Ps. 586 jam nulla mora quin P. v, 569
 Restillet S. ii, 287
 Restituar A. 1067
 Restituendi S. ii, 204
 Restituendos S. i, 626
 Restituendus S. ii, 265
 Restituens P. xi, 236 novum diem C. v, 132
 Restitui (infin.) P. vi, 140
 Restrictum S. ii, 828
 Resudans C. x, 107 crapulam C. vii, 9
 Resudat A. 719
 Resultans manus P. v, 144
 Resultant Ps. 663
 Resultantem Ps. 142
 Resultat A. 388 hymnis martyrem P. ii, 516 spiritus cælo P. vi, 91
 Resultet P. vi, 151. x, 979
 Resumat P. v, 571
 Resumtis C. ix, 101. Ps. 58
 Resupina (sing.) Ps. 412
 Resurgant C. x, 20
 Resurgens sol C. ii, 56
 Resurgentes P. iv, 199. A. 636
 Resurgo A. 1048
 Resurrexit P. x, 605
 Resuscitandas P. vi, 136
 Retardat P. xi, 115
 Retardent Ps. 308
 Retecta (plur.) S. ii, 439
 Retectam P. x, 898
 Retectis P. x, 455. 631. A. 698. Ps. 26
 Retecto S. ii, 1088
 Retectos P. x, 64
 Retectum C. ii, 11. P. v, 116. S. ii, 314
 Retentam C. vii, 118
 Retentans P. iv, 118
 Retentat P. x, 1072
 Retentet H. 108
 Retexam P. ii, 258. x, 408. A. 704
 Retexens P. ii, 36. x, 841
 Retexere P. x, 944 laudes C. v, 81
 Retexi C. x, 16
 Retexis P. iv, 117. S. ii, 579
 Retexit A. 301. 1007
 Retexo A. 741
 Retinaculis S. ii, 147
 Retinacula H. 140. 811. S. ii, 588 vitæ P. ix, 87
 Retinaculis S. i. pr. 64
 Retinaculorum P. iv, 195
 Retinent H. x, 101. 455. Ps. 522
 Retinente Ps. 147. S. i, 230
 Retinentia (plur.) S. i, 576
 Retinentur H. 822
 Retinere A. 481. S. i, 150. ii, 538
 Retinet P. xi, 32. A. 357. S. ii, 596
 Retortis brachiis P. v, 109. x, 851 in terga manibus S. ii, 559 obtutibus in- tuens P. x, 288 ulnis P. x, 491
 Retractat Ps. 877
 Retraxerint P. x, 1042
 Retro P. ii, 503. x, 598. xi, 99. A. pr. i, 5. 271. 475. H. 163. 749 detorsit faciem P. ii, 367 perennem rem H. 46
 Retorsum P. v, 495. vi, 103. H. 176. S. i, 333
 Retorsus H. 740
 Retulerint P. xiv, 57. S. i, 596
 Retulit P. x, 671. S. i. pr. 27. 213
 Retundere H. 526
 Retundit C. vi, 94. S. i, 422 aciem Ps. 141 mollis lenitas securem publicam P. ii, 328
 Retundite S. ii, 466
 Retunsis ictibus P. x, 972
 Retur H. 711
 Revelens C. viii, 39
 Revches P. iv, 53

- Revehit S. i, 124. D. 12
 Revela P. xiii, 15
 Revelli S. i, 564
 Revelluntur P. x, 492
 Revenit A. 1064
 Reverendam P. xi, 137
 Reverentia (subst. nom.) Ps. 394. S. ii, 437. 660
 Reversa (part. sing. abl.) S. ii, 735
 Reversum D. 150
 Reversus P. x, 643. xii, 65
 Revertens P. ii, 363
 Revertentem C. ix, 98
 Revertentes C. ix, 73
 Revertenti A. 1074
 Reverti H. 833
 Revertit P. i, 14
 Revertor domum P. ix, 106
 Revincta verticem oleis P. iv, 55 (abl.) A. 462
 Revinctas P. vi, 104
 Revinctus P. x, 1022. H. 436
 Revirescere S. ii, 196
 Revirescit A. 340
 Revisat C. x, 38. Ps. 815
 Revisit H. 768. Ps. pr. 46. D. 39
 Reum P. x, 969 Christi P. ii, 582
 Revocabile D. 88
 Revocabilis H. 741
 Revocante A. 708. Ps. 281
 Revocare P. iii, 102. S. i, 333
 Revocas C. x, 150
 Revocasse animas in lucem S. i, 91
 Revocat C. viii, 37. A. 478. 1083. H. 137. S. ii, 182
 Revocatur H. 55
 Revocaverant P. vi, 104
 Revolandum H. 816
 Revolans in semet C. v, 76
 Revolant C. v, 104
 Revolantibus S. i, 92
 Revolvamus S. ii, 279
 Revolvat P. iv, 153
 Revolvens P. vi, 162
 Revolvere sulcos calami A. 596
 Revolvitur A. 229 unda C. v, 75
 Revolutis A. 755
 Revoluto A. 1002
 Revolutos H. 70
 Revomit C. iii, 154. Ps. 426
 Reus C. vii, 111. P. x, 202. xiii, 60. S. ii, 473. 804
 Revulsa (sing. nom.) A. pr. ii, 50 (abl.) P. x, 1069 fibula C. vii, 157
 Revulsam P. iv, 137
 Revulserat P. x, 761
 Revulsis C. ix, 72. P. x, 889
 Revulsit P. x, 7
 Revulso H. 23
 Revulsus A. 542
 Rex C. ii, 67. v, 45. vii, 156. xi, 78. xii, 185. 187. P. v, 21. x, 596. 1138. A. 470. 634. H. 280. 423. 575. 685. 686. Ps. pr. 40. v, 382. 850 sacerdos C. ix, 4 serenus C. vii, 4 viventium C. ix, 106
 Rexere C. xii, 186
 Rexerit S. ii, 186
 Reximus C. pr. 17
 Rexisse S. i, 42
 Rhea (nom.) S. i, 174
 Rhenus S. ii, 603
 Rhetorici (sing.) S. i, pr. 77
 Rhetoris S. ii, 759
 Rhodios S. ii, 493
 Rhododaphnem H. 235
 Rhodopeius A. 429
 Rictibus multis fusa vox P. x, 567
 Rictu H. 221. Ps. 113
 Rictus (subst. plur.) Ps. 793
 Ridebat P. v, 117. x, 793
 Ridemur P. ii, 313
 Ridenda (plur.) P. i, 69. S. i, 631
 Ridens A. 134
 Rident C. iv, 17
 Ridente A. 663
 Rides P. x, 224
 Ridet P. xiv, 96. Ps. 802
 Ridete A. 1083
 Ridiculos Deos A. 187 ritus S. i, 501
 Ridiculum Ps. 216 est A. 248
 Rigabant D. 54
 Rigant genas lamenta P. vi, 82 ora fle-tibus P. xi, 194
 Rigante somno C. vi, 28
 Rigantur Ps. 370
 Rigassent A. 321
 Rigat C. iii, 105 linguam P. x, 1039
 Rigens P. x, 172. 1041
 Rigentem barbam P. x, 272
 Rigentes S. ii, 932
 Rigentia H. 749 colla S. i, pr. 26
 Riget H. 272. S. i, pr. 56. 227. ii, 382
 Rigida (sing. abl.) Ps. 718
 Rigidas Ps. 357
 Rigidis Ps. 111. 676
 Rigidus H. 284. S. i, 85
 Rigidus Ps. 295
 Rigor C. xi, 71. P. i, 71. Ps. 515 æris aut ferri P. x, 702 gladii P. vii, 11
 Rigore P. xii, 43
 Rigorem P. x, 581
 Rimamini P. x, 449
 Rimante Ps. 790
 Rimantes A. 220
 Rimantibus oculis P. xi, 135

- Rimarum P. x, 1031
 Rimas P. v, 307. x, 566. S. ii, 834
 Rimata (sing.) H. 265
 Rimatur C. xii, 112
 Rimeris S. i, 401
 Rimetur A. 199
 Rimosæ (plur.) P. x, 1017
 Rimosæ (sing.) P. xi, 69
 Ripa (nom.) P. xi, 115. S. i, 51 (abl.)
 P. xii, 29. D. 86
 Riparum C. v, 66. P. vii, 34
 Rîpas H. 243. Ps. 660. S. ii, 927
 Ripis A. 751. H. 483
 Risit D. 15
 Rite C. iii, 172. vii, 17. x, 71. P. v,
 561. vi, 150. x, 422. H. 52. 844. S.
 ii, 593. 817
 Ritibus S. i. pr. 3
 Ritu P. i, 98. H. 456. S. ii, 335
 Ritum C. xii, 194. P. ii, 4. v, 26. x,
 342
 Ritus (sing.) H. 781 (plur.) P. ii, 428.
 S. i, 80. 457. 500. ii, 309. 365
 Rivis P. v, 12
 Rivos P. v, 152. H. 480
 Rivulum P. x, 160
 Rivum Ps. 693
 Rivos C. ix, 42
 Rixa morborum Ps. 8
 Robora H. 287. S. ii, 741
 Robore P. xiv, 18. Ps. 222. 331. S. ii,
 330. 640
 Roboris A. 559. S. ii, 321
 Robur P. v, 121. x, 801. S. ii, 26.
 143
 Robustior P. ii, 210
 Rogabo P. vi, 84
 Rogando P. i, 13
 Rogans P. vii, 42
 Rogantum P. ii, 181
 Rogare C. ii, 51. S. ii, 1007
 Rogaret C. iv, 53
 Rogat S. ii. pr. 29 veniam de Minerva
 P. xiv, 27
 Rogatam P. xiv, 57
 Rogatis (præs.) P. vi, 83
 Rogatus P. ii, 564
 Rogemus C. viii, 55
 Rogi (sing.) P. x, 576. S. i. pr. 19
 Rogis P. i, 50
 Rogo (subst.) P. x, 852. A. 141. H.
 760
 Rogo (verb.) P. iii, 66. 121. H. 309
 Rogum P. ii, 353. iii, 160. v, 221. vi,
 69
 Rogus P. iii, 167
 Roma C. pr. 41. xii, 202. P. ii, 542.
 iv, 62. ix, 3. x, 167. 255. xi, 152.
 231. A. 385. S. i, 164. 265. 355.
 512. 527. 554. ii, 61. 303. 347.
 356. 441. 581. 635. 636. 768. 953.
 1113. 1130 cœlestis P. ii, 559 fano-
 rum parens P. ii, 2
 Romæ P. ii, 417. xi, 6. 43. xii, 65. S.
 i, 36. 190. 219. 229. 381. ii, 393.
 444. 552. 621. 637. 649
 Romam P. ii, 261. 467. 476. v, 108.
 xii, 2. A. 507. S. i, 7. ii, 3. 82. 442.
 487
 Romana (plur.) S. ii, 815. 941
 Romanas S. i, 284
 Romane (subst. voc.) P. x, 1
 Romane (adj. voc.) S. ii, 309. 582
 Romani (adj.) P. x, 31. S. i, 634. ii,
 619
 Romanis P. ii, 433. S. ii, 342. 507.
 536 Deis P. xi, 82
 Romanorum S. i, 289
 Romanos S. ii, 603
 Romanum (subst.) P. x, 62
 Romanum (adj.) S. i, 535. ii, 550
 Romanus (subst.) P. x, 52. 66. 458.
 587. 666. 795. 852. 926. 1006. 1139
 Romanus (adj.) S. ii, 807
 Romphæa (sing. nom.) P. v, 189
 Rompheali incendio C. vii, 93
 Romula (sing.) S. i, 543. ii, 298 in
 urbe P. xi, 1 plebs P. xii, 57 (plur.)
 A. 444 sceptra P. v, 22
 Romulam urbem P. ii, 310. 412
 Romulea (abl.) P. xiv, 1
 Romuleas S. ii, 766
 Romulei generis S. i. pr. 80
 Romuleis S. ii, 499
 Romuleo S. i, 181
 Romuli (adj. sing.) P. x, 611
 Romulidarum A. 225
 Romulidum S. i, 6
 Romulus (subst.) P. ii, 443. x, 413
 Rorante palmula P. v, 462
 Rorantes P. xi, 127. A. 840
 Roranti A. 685
 Rorantia S. i, 128
 Rore C. iii, 74. v, 13. P. iv, 91. x, 13.
 849. Ps. 100. 370. S. ii, 812. D. 54
 quietis H. 895
 Rorem P. x, 1032. H. 859 sanctum fon-
 tis et lavacri C. vi, 127
 Rores (subst.) P. viii, 13
 Roris P. v, 231
 Rorulenta gramina C. vii, 168
 Ros P. xi, 142
 Rosæ (sing.) C. iii, 21
 Rosariis C. v, 113
 Rosarum Ps. 326
 Rosas C. pr. 26. xii, 128. P. iii, 21
 Roscidæ noctis C. v, 149
 Roscidis livoribus P. x, 705

- Roscidus flos H. 235
 Roseo H. 859. S. ii, 598
 Roseos A. 425
 Rosis Ps. 882. S. i, 353
 Rostra P. xi, 45. S. ii, 530
 Rostro H. 489
 Rota (subst. nom.) P. xii, 21. A. 626.
 H. 76. S. i, 317 solis P. xiv, 96
 Rotam solis C. xii, 5
 Rotamur malis C. iv, 82
 Rotantem fusos P. x, 239
 Rotantur orbis membra H. 248
 Rotari P. x, 1063. S. ii, 877
 Rotarum Ps. 338. 414
 Rotas (subst.) C. v, 54. S. i, 352
 Rotat C. pr. 3. S. i, pr. 43 hora nona
 solem C. viii, 9
 Rotata (plur.) C. xi, 29
 Rotatas in scelus omne S. i, 134
 Rotati solis P. x, 537
 Rotatis (adj.) S. ii, 454
 Rotatur Ps. 273 præceps C. vii, 113
 Rotatiles trochæos P. pr. 8
 Rotet P. 95
 Rotunda (sing. nom.) A. 210 (abl.) P.
 vi, 61
 Rotundo S. i, 312
 Ruat P. iii, 40. x, 480
 Rubebant P. x, 704
 Rubent P. xi, 122
 Rubente nube P. iv, 10
 Rubentes S. ii, 662
 Rubenti Ps. 100. S. ii, 252
 Rubescere P. iii, 200
 Rubescit P. v, 202
 Rubet P. ix, 50. A. 365. S. ii, pr. 4
 Rubiginem ægram pectoris C. vii, 205
 Rubigo Ps. 105. S. ii, 975
 Rubo C. v, 31
 Rubore C. viii, 26. A. 762
 Rubra (plur.) D. 34
 Rubrica (nom.) S. ii, 461
 Rubris littoribus C. v, 60
 Rubro in fonte P. i, 30
 Rubrum salum P. v, 482
 Rubum P. vi, 87. A. 56
 Rubus A. 70. S. ii, 1030
 Ructabat cœnam Ps. 316
 Ructamine H. 467
 Ructata (sing.) A. 93
 Ructatus C. vii, 130
 Rude pectus P. iii, 34
 Rudem P. i, 31. A. 902 ritum P. v, 26
 Rudente P. v, 451. xi, 104
 Rudentium S. ii, pr. 13
 Rudera P. ii, 190
 Rudere A. 725
 Rudes (adj.) C. iii, 133. S. i, 460 belli
 H. 427
 Rudi A. 869
 Rudibus Ps. 219. S. ii, 977
 Rudis P. iv, 168. Ps. 599 auri C. vii,
 77
 Ruens S. ii, 699
 Ruente P. vi, 157
 Ruentem H. 950
 Ruentes Ps. 262
 Ruentis P. x, 857. Ps. 272 mundi C.
 xi, 108
 Rueret Ps. 654. S. ii, 452
 Ruet A. pr. ii, 30
 Rugas S. ii, 1083
 Ruina (nom.) P. ii, 296. x, 480. 538
 Ruinæ (sing.) C. vii, 138 (plur.) A.
 537
 Ruinam P. iv, 6. H. 215. Ps. 256
 in Ruinam solvere P. x, 50
 Ruinarum Ps. 541
 Ruinas H. 843. S. ii, 348. 723
 Ruinis P. x, 1118
 Ruinosi D. 160
 Ruit C. vii, 95. ix, 54. xi, 93. P. xii,
 35. A. 414. S. i, 330. 549 in facinus
 C. iii, 132 per omne nefas P. x, 515
 Ruitis Ps. 352
 Rumpat H. 538. S. ii, 941
 Rumpatur P. x, 551
 Rumpe C. i, 98
 Rumpent P. v, 448
 Rumpentem H. 560
 Rumpere Ps. 514. 691
 Rumpi S. ii, 1091
 Rumpit A. pr. ii, 27. 637. Ps. 172. 597.
 S. i, 441
 Rumpunt P. v, 306 obstacula cuncta P.
 xi, 117
 Rupe A. 415. Ps. 372. 869. S. i, 210.
 549
 Rupes (sing.) S. ii, 246
 Rupibus P. v, 445. A. 755
 Rupis Ps. 418
 Rupta (plur.) C. v, 65. P. x, 448
 Ruptam P. ix, 12
 Ruptis P. v, 272. xi, 131. Ps. pr. 32.
 725. S. i, 67
 Rupto C. i, 43. H. 247
 Rura H. 228. 896. S. i, 303. ii, 701.
 788
 Rure C. iii, 39. P. iii, 38. Ps. 755
 Ruris C. vii, 27. H. 807. S. i, 114. ii,
 155. 936. 1004
 Rursus C. ix, 48. P. v, 141. ix, 54. x,
 874. A. 229. H. 482. S. ii, 287. 425.
 656
 Rus C. xi, 66
 Russeolam saniem P. xi, 130
 Russo stemmate P. x, 908
 Rusticitas S. i, 79

Rusticorum Deum P. x, 241
 Rusticolas lupas S. i, 107
 Rusticum poetam P. ii, 574
 Rusticus C. ii, 43. H. pr. 27. S. ii,
 1019. D. 7
 Ruth H. 779. 786
 Rutilant P. iii, 196
 Rutilante C. iii, 142
 Rutilantis Ps. 526
 Rutilus (adj.) S. ii, 28 coronas H. 927
 Rutili (sing.) luminis C. v, 1
 Rutilos apices A. 598
 Rutilum S. i, 422
 Ruunt P. xi, 115. H. 238

S.

Sabaoth A. 833
 Sabbata A. 995. 997 solvens terrea A.
 504
 Sabæi thuris C. xii, 71
 Sabæo medicamine C. x, 51
 Sabelli (voc.) A. 178
 Sabinus S. i, 233
 Sabini (sing.) S. i, 114
 Sacco D. 26
 Sacellis H. 158. S. i, 293. ii, 344. 360
 Sacello P. x, 215. S. i, 151. ii, 41
 Sacellum C. iv, 21. A. 500
 Sacer C. v, 127. x, 70. P. iii, 31. iv,
 65. ix, 5. xii, 29. A. 350. 351. 1038
 Christi P. xi, 2
 Sacerdos C. vii, 27. P. ii, 21. vi, 14.
 43. x, 351. 1011. 1033. xi, 179. xii,
 63. A. 469. Ps. pr. 39. 59. S. ii, 51.
 1086 Dei Ps. pr. 40 rex C. ix, 4
 Sacerdotem C. xii, 153. S. i, 167
 Sacerdotes P. x, 344. Ps. 498
 Sacerdotis S. ii, 785
 Sacerdotum P. iv, 79
 Sacra (subst. plur.) C. pr. 40. P. ii,
 423. v, 106. x, 200. 1059. xii, 63.
 A. 86. 469. Ps. 848. S. i, 181. ii,
 49. 296. 525. 760. 859. D. 5
 Sacra (adj. sing. nom.) P. iii, 3. A. 579.
 H. 522. D. 100. 158 (abl.) de tribu
 P. v, 30 (plur.) C. xi, 79. P. v, 506.
 xiii, 7. Ps. 400
 Sacram P. vi, 88. xiv, 14. 44. S. i, 174.
 218
 Sacræ (sing.) P. xiv, 34
 Sacramenti P. x, 588. xi, 171
 Sacramentum P. x, 18. 773. A. 357
 Sacramus P. pr. 8. Ps. 889 hymnos C.
 iv, 75
 Sacrandæ (plur.) P. xi, 82. H. pr. 4
 Sacrandum P. vi, 141. x, 912
 Sacrandus P. x, 1076
 Sacrantes S. i, 52
 Sacranti P. x, 750
 Sacrare S. i, 13
 Sacrari C. x, 167. P. xiii, 37. S. ii, 504
 Sacraria Ps. 844. S. i, 379. 501
 Sacrariis P. i, 33. ii, 51. x, 43
 Sacrario C. v, 140. P. v, 517
 Sacrarunt S. ii, 971
 Sacrastis P. x, 291
 Sacrata (plur.) P. x, 1027. xii, 30
 Sacratæ (sing.) C. ix, 40
 Sacratam P. ii, 178. S. i, 265
 Sacratas virgines P. ii, 301
 Sacrate (voc.) P. x, 226
 Sacratis (adj.) S. ii, 53
 Sacrato P. x, 351 flumine (baptismo)
 C. vii, 72
 Sacratum C. vi, 109. ix, 21. xii, 60. P.
 v, 45. A. 556. S. i, 206. ii, 13 gau-
 dium P. i, 120
 Sacratum P. x, 257
 Sacravit P. xii, 47
 Sacri (adj. sing.) C. ix, 35. 88. P. x,
 253. Ps. 691. S. i, pr. 60
 Sacricolæ summi (sing.) Ps. 548
 Sacricolis S. i, 618 regibus S. i. pr. 47
 Sacriligas H. 274
 Sacrilegi (plur.) A. 101
 Sacrilegis A. 199. S. i. pr. 86
 Sacris (subst.) P. ii, 71. x, 155. 176.
 579. 627. A. 488. H. 782. Ps. 821.
 S. i, 112. 409. 519. ii, 304 dæmoni-
 cis P. iii, 73
 Sacris (adj.) C. v, 33. P. ii, 544. iv, 74.
 vi, 130. A. 34. 312. H. pr. 30. S. i,
 238. ii, 1093
 Sacro (adj.) P. xi, 145. 246. xiv, 53. A.
 676. H. pr. 18. 181. Ps. 48. 734. S.
 i. pr. 2. 387. ii, 666. 1081
 Sacrorum (subst.) P. ii, 41. 475. x, 166.
 400. H. pr. 34. S. ii, 365 una mens
 P. ii, 436
 Sacros P. iii, 194. viii, 13
 Sacrum (subst.) P. vi, 57. A. 351. S. i,
 251. 450. ii, 1115
 Sacrum (adj.) C. iv, 4. P. i, 95. ii, 70.
 iii, 139. v, 343. 393. x, 1009. xiii,
 22. S. i, 276. 587. ii, 173
 Sæcli P. xiv, 99. D. 123
 Sæcli Ps. 659. S. i, 290. ii, 718
 Sæclo S. i, 561
 Sæclum C. xi, 79. P. xiii, 87. S. ii,
 279. D. 123. P. i, 76. A. pr. i, 6.
 H. 892. Ps. 522. S. i, 541. ii, 640
 Sæculi C. v, 109. P. ii, 279. P. x, 88.
 167. 386. S. i. pr. 49 vinclis absolve
 P. ii, 584
 Sæculis C. v, 164. ix, 25
 Sæculorum C. ix, 114

- Sæculo* *serviemus* P. i, 59
Sæculum C. xi, 59. P. x, 545
Sæpta (plur.) P. iii, 44
Sæva P. ix, 29. A. 939. Ps. 402. 512.
 752 (plur.) P. v, 295. S. i, 361. 531
Sævi (sing.) S. i, 477
Sæviant P. x, 481
Sævientis P. xiv, 17
Sæviit S. ii, 683
Sævior P. x, 27
Sævire P. v, 381. ix, 62. S. ii, 914
Sævīs (adj.) C. iv, 45. P. vi, 50. A.
 vi, 8. S. ii, 595
Sævit P. x, 498
Sævitas P. x, 483
Sævitiæ S. i, 523
Sæviunt P. x, 457
Sævo H. 720. S. ii, 875
Sævum H. 463
Sævus P. iv, 81. x, 6. 968. A. pr. ii,
 44. S. ii, 670
Sagaci spiritu C. vi, 115
Sagax S. i. pr. 75
Sagitta (nom.) A. 622. H. 540
Sagittas H. 553. S. i, 363. 656
Sagittis H. 421. 499
Sago A. 298
Sagunti P. iv, 100
Salaria S. i, 405
Sale A. 187
Salīæ (sing.) C. pr. 24
Salicis D. 92
Salicta S. i, 107
Saliente S. i, 257
Salientem Ps. 373
Salis S. i, 120
Salis P. iii, 122. v. 226. xiii, 81. H.
 746
Salivas H. 593
Salivis P. ii, 283. A. 94
Salix P. x, 703
Salo C. v, 86
Salomonīa saxa A. 512
Salsis H. 750
Salsos pumices C. vii, 129
Salsus circulator P. x, 303
Saltas scurra fabulam P. ii, 320
Saltat Tonantem ludius P. x, 222
Saltatrix Ps. 380. D. 133
Saltem C. pr. 36. P. v, 181. H. 61. 964
Saltu H. 370
Salva (adj. sing.) S. ii, 1074 (plur.) P.
 i, 110
Salvam P. x, 976
Salvator C. i, 50. P. i, 115. S. i. pr.
 80. D. 132
Salubre C. viii, 74
Salubri jejuniō C. vii, 189 limo ix, 35
Salubriter P. x, 502
Salvete C. xii, 125. S. ii, 654
Salum P. vii, 65 (rubrum) P. v, 482
Salus C. ix, 41. P. x, 503. A. 238. Ps.
 630. 803
Salutat A. 590
Salutatūm P. xi, 189
Salutant P. x, 1048
Salute P. i, 119. x, 402. 426. S. i, 391
Salutem (subst.) C. ix, 20. P. ii, 207.
 x, 470. 471. 996. xiv, 4. A. 696. S.
 i, 5. 29. ii, 1103
Saluti æternæ S. ii, 333
Salutiferam C. iii, 7
Salutiferas Ps. 14
Salutiferi (sing.) P. xiii, 91
Salutiferos ortus P. xi, 235
Salutis C. i, 42. iv, 12. vii, 72. viii, 51.
 ix, 70. 94. xii, 79. P. pr. 30. v, 79.
 x, 102. 647. A. pr. ii, 5. H. 663. Ps.
 898. S. ii, 896
Sambucas A. 148
Samnitis P. xi, 207. S. ii, 515
Samson D. 65. 69
Samuel Ps. 388
Sanciens P. ii, 418
Sancire S. i, 29
Sancta (sing.) C. xii, 190. P. i, 62. H.
 645. S. ii, 502. D. 101 (plur.) C.
 xi, 77. P. x, 47. A. 742. Ps. 786.
 815. S. ii, 6
Sanctæ (sing.) P. vii, 22. x, 230. Ps.
 753. D. 20
Sanctam P. x, 102
Sancte (adj. voc.) C. ii, 69. iii, 96. P.
 ii, 549. iv, 36. xi, 233
Sancte (adv.) S. ii, 15. 278
Sancti (sing.) C. x, 69. 153. P. ii, 509.
 x, 661. 829. 839. S. i, 163 (plur.) C.
 ix, 97
Sanctificante C. iii, 15
Sanctiloquus A. 1002
Sanctior S. ii, 539
Sanctis C. ix, 51. P. ii, 80. 172. iv, 30.
 167. 197. xi, 174. A. 392. 1040. Ps.
 608
Sanctitati P. x, 1071
Sanctitatis P. pr. 9
Sanctius S. i, 398
Sancto C. iv, 91. ix, 20. P. i, 8. v,
 486. x, 104. A. 577. Ps. 284. S. ii,
 437. 1055
Sanctorum P. v, 374. 509. vi, 134. x,
 47. xi, 1. A. 125. 151. Ps. 815. D.
 62. 171
Sanctos P. iv, 53. 173. xi, 152
Sanctum C. v, 36. vi, 127. P. x, 248.
 304. 367. 650. H. 338. 625. Ps. 698.
 737
Sanctus P. v, 222. vi, 76. xiii, 53. A.

241. 595. H. 344. D. 51 Spiritus A.
 pr. i, 3. 881. D. 99
 Sanguine C. iii, 167. x, 39. P. ii, 481.
 iii, 87. v, 342. vi, 17. viii, 2. ix, 40.
 x, 704. 1041. xiii, 64. A. 105. 348.
 351. 358. 432. 544. H. 418. 510. Ps.
 61. 251. 501. 693. 809. S. i, 8. 214.
 383. ii, 62. 551. 666. 839. 1123. D.
 115. 136. clari (plur.) S. i, 594 pur-
 gantur culpæ A. 69
 Sanguinea (plur.) Ps. 114
 Sanguineas dapes C. iii, 60
 Sanguinei supplicii P. xi, 22
 Sanguinem P. i, 95. ii, 70. iv, 41, x,
 561. 1009. xiii, 47. S. ii, 669 fundere
 C. v, 71
 Sanguineos A. 67. 766 crocos P. iii, 202
 Sanguineus S. ii, 427
 Sanguini P. x, 755
 Sanguinis C. iii, 160. v, 37. vi, 107.
 xii, 137. P. i, 3. 24. ii, 546. iii,
 39. 140. iv, 91. v, 3. 143. vii, 17.
 x, 740. 1028. 1126. xi, 46. xii, 10.
 xiii, 73. A. 917. 1001. H. 372. 569.
 899. Ps. pr. 36. 157. 424. S. ii, 343.
 1091. D. 64. 155. 177
 Sanguinolentus S. i, 452
 Sanguis C. x, 100. P. ii, 213. 470. iv,
 66. 122. 157. 179. ix, 89. x, 124.
 907. 1004. 1007. 1049. 1091. xiii, 4.
 A. 364. 473. 567. 1016. S. i, 396.
 ii, 379. D. 166
 Sanie A. 760. S. i, 580. ii, 764
 Saniem P. xi, 130
 Sanies Ps. 100. S. i. pr. 40
 Sano (adj.) C. viii, 34
 Sanum sapis P. x, 247
 Sanus P. x, 592
 Sanxerit P. x, 343
 Sanxit P. v, 23. H. 828
 Sapere A. 854. S. i, 459 Christum P.
 xiii, 75
 Saperent S. i, 32
 Sapient C. iii, 16
 Sapias P. vi, 40
 Sapiat C. xi, 88. P. x, 660. S. ii, 377
 divina S. ii, 331
 Sapiens A. pr. i, 5. 803. H. 739. S. i,
 36. 267. ii, 163. 1019 ingenium H.
 546
 Sapienter S. ii, 120
 Sapientes S. i, 32
 Sapientia (subst.) C. v, 161. x, 132.
 H. 164. 198. 346. 403. Ps. 875. 915.
 S. ii, 627. D. 81 genita est corde
 Patris A. pr. i, 2
 Sapientia (adj. plur.) Ps. 518
 Sapientiæ S. i. pr. 46
 Sapientis S. ii, 273
 Sapientum S. ii, 402
 Sapimus Ps. 762
 Sapis A. 355 sanum P. x, 247
 Sapit C. ii, 32. A. 853. H. pr. 50
 Sapiunt C. v, 95. S. i, 460 unum plures
 S. i, 573
 Sapor C. iv, 33. A. 395. H. 233. 321.
 Ps. 431. S. ii, 144
 Sapore Ps. 398 tinctis poculis C. ix, 30
 Saporem P. iv, 187. xiii, 11. D. 52
 Saporum C. iv, 94. H. 752
 Sapphirum Ps. 855
 Sarcieni P. x, 890
 Sarcophago C. iii, 203
 Sarculatis hortis P. x, 264
 Sarculo H. pr. 16
 Sardinia (sing. nom.) S. ii, 945
 Sardonychen Ps. 860
 Sardorum S. ii, 942
 Sardoum Ps. 861
 Sarmata S. ii, 807
 Sarmenta P. x, 848
 Sarmentis S. i. pr. 24
 Sarra (nom.) Ps. pr. 47. D. 15
 Sartagines P. x, 299
 Sartago P. x, 759
 Sat C. i, 85. Ps. 200 est C. vi, 121.
 123. xii, 65 sit A. 893
 Sata (sing.) A. 246 (plur.) S. ii, 921.
 D. 70
 Satas S. i, 268
 Satelles C. xii, 99. P. i, 75. iii, 171. v,
 13. vi, 121. A. 939
 Satellite H. 408. Ps. 405. S. i, 472
 Satellites C. i, 44
 Satellitum C. v, 79
 Satiata (sing.) Ps. 32
 Satiatus S. i, 138 ex propheta C. iv, 91
 Satis (adv.) C. vii, 216. P. ii, 402. v,
 289. x, 767. xi, 105. xiii, 92. S. i,
 2. 31. 646. ii, 511 est H. 766. 959
 sit C. iii, 181. P. i, 61
 Sator C. xii, 87 credentium C. xii, 47
 pudoris C. iv, 11 spirituum S. ii, 190
 Tobia C. x, 69 Verbi A. 74
 Satum A. 289
 Saturanda (plur.) A. 715
 Saturat D. 44
 Saturata (plur.) H. 291
 Saturatur S. ii, 284
 Saturavit D. 146
 Saturnalia S. ii, 858
 Saturni P. ii, 452. S. i, 628
 Saturnia (sing.) S. i, 253 (plur.) S. i,
 51. ii, 296
 Saturninos P. iv, 163
 Saturnis A. 189
 Saturnus S. i, 42. 234
 Satus P. x, 322

- Satyrorum S. i, 132
 Saucia (sing.) II. 591. 818 (plur.) Ps. 322
 Sauciata (sing. nom.) curis C. vi, 14
 (abl.) P. x, 974
 Sauciatos Ps. pr. 28
 Sauciatum vis sensuum P. ii, 212
 Saucio (adj.) hoste C. xii, 163
 Sauciorum P. i, 65
 Saucium C. ii, 81
 Saucius C. iii, 50. P. v, 201. Ps. 489.
 S. ii, 1110 dolore multo C. vii, 90
 Saulus D. 190
 Saxa C. v, 89. x, 53. 171. xi, 35. P.
 iii, 198. v, 27. 34. 243. x, 382. xi,
 115. xiii, 78. A. 512. 752. H. 474.
 799. S. i, 203. ii, 246. D. 179
 Saxeis tabellis C. xii, 155
 Saxi P. vii, 30. Ps. 373
 Saxigeno semine C. v, 8
 Saxis P. xi, 187. S. i, 182. ii, 453. 779
 stellantibus Ps. 865
 Saxo P. vii, 49. Ps. 47. S. ii, 688. 808
 Saxorum C. xi, 71. 127. H. 492. D. 38
 Saxum C. xii, 198. P. v, 489. H. 744.
 753. Ps. 421. 834. D. 169 pectore
 tepescit P. ix, 100
 Saxum imbrem P. ii, 371 pondus P.
 vii, 89
 Scabiem H. 158 cordis P. ii, 256
 Scabra (sing.) S. i, 410 seges culparum
 C. vii, 208
 Scabri murices petrarum P. v, 446
 Scabrosa sorde Ps. 106
 Scalarum A. 535
 Scalpella P. x, 500
 Scalpellum P. x, 902
 Scalpens H. 263
 Scalpit jecur P. ii, 255
 Scandala Ps. 452
 Scandalum A. pr. ii, 35
 Scande currum S. ii, 730
 Scandebant P. viii, 9
 Scandente A. 1003
 Scanderat P. v, 372
 Scandere C. v, 112. P. vi, 98. Ps. 290.
 S. i, 338. ii, 124
 Scanderet P. v, 224
 Scandit C. xi, 11. H. 369. 438. S. i,
 581 ratem C. vii, 106 Spiritus ardua
 P. vii, 88
 Scantiniam P. x, 204
 Scarioth Ps. 530
 Scatebras A. 686. H. 260
 Scatebris C. v, 90
 Scaturiens sanguis P. x, 907
 Scaturientes P. x, 552
 Scelerarem S. ii, 667
 Scelerata (plur.) S. i, 379. ii, 128
 Sceleris P. vi, 125. xi, 123. H. 360.
 643. S. ii, 1113. D. 153
 Scelerum A. 967. H. 112. 126. 259.
 425. 829. S. i, 99. ii, 434. 1042
 Scelus C. xi, 93. P. x, 445. A. 822. H.
 606. S. i, 134
 Scenica P. x, 228
 Sceptrum P. ii, 417. v, 22. H. pr. 46. Ps.
 213. S. i, 38
 Sceptri C. xii, 51. Ps. 398. 884
 Sceptris A. 418. H. 107 potentem po-
 pulum S. i, 390
 Sceptrum Ps. 878. D. 78
 Schisma P. xi, 19
 Schismata P. xi, 30
 Schola H. 174
 Scholare murmur P. ix, 16
 Scholarum P. ix, 76
 Scias P. x, 384. 725
 Sciat P. x, 999. xiii, 66. S. ii, 476
 Scientiæ (sing.) P. x, 358
 Scilicet C. iv, 77. v, 26. vii, 189. xi,
 82. H. 215. 518. 621. Ps. 132
 Scimus P. vii, 61. A. 246. 268. S. i, 55.
 ii, 18
 Scindebant S. ii, 285
 Scindens H. 477
 Scindere P. v, 150 phaselo pontum P.
 v, 468 tenebrosa potens (radius) P.
 iii, 53 vires unius naturæ H. 47
 Scinderet H. 66
 Scindi S. ii, 242
 Scindimus P. ii, 60
 Scindit P. ix, 56
 Scinditur caligo C. ii, 5 corpus per fla-
 gra P. i, 4 vultus omnis P. x, 560
 Scindunt P. x, 451. 1018
 Scintilla (nom.) A. 920. H. 188. 851
 mentis C. vii, 19
 Scintillat P. v, 226
 Scio P. ii, 577. x, 154. 588. 853. xi,
 181. A. 632
 Scire P. x, 946. A. 180. H. 771. S. ii,
 270
 Scirpea (plur.) fila C. v, 15
 Scis P. ii, 97. x, 5. 746. S. i, 471
 Sciscitator C. vii, 193
 Scissa (sing.) C. v, 91. Ps. 685 (plur.)
 P. xi, 119
 Scissent S. i, 288
 Scissi (sing.) Ps. 373
 Scissim D. 34
 Scissum D. 151
 Scissura (sing. nom.) Ps. 756
 Scissus C. xi, 107
 Scit P. ix, 62. x, 355. xii, 7. A. 893
 Scita patrum S. ii, 310
 Scite (adv.) S. i, 97
 Scitum brutum Cæsaris P. v, 66
 Scopuli (sing.) S. ii, 248

- Scopulis C. xi, 73. P. iii, 69. xi, 121.
 150. A. 753. H. 145
 Scopulosa (sing. nom.) semita H. 794
 Scopulum P. vii, 75
 Scorta P. ii, 246
 Scortator S. i, 106
 Scortum S. i, 137
 Scotus semifer A. 216
 Scriba (nom.) A. 381
 Scribas (subst.) P. x, 709
 Scribens P. ii, 162
 Scribentibus P. x, 557
 Scriberis mihi domine P. iii, 136
 Scribimus P. ix, 73
 Scribis (verb.) S. i, 406
 Scribitur P. ii, 120. 130 sulcis cera ix,
 52
 Scribo C. pr. 43. P. xi, 180
 Scrinia literarum P. xiii, 7 scriptoris A.
 295
 Scriptorum P. ix, 16
 Scripserat S. i, 489
 Scriptorum S. i, 301
 Scriptit P. x, 16
 Scripta (part. sing.) D. 38 (plur.) P. i,
 3. x, 382 sunt P. i, 1
 Scriptis P. xiii, 16
 Scriptor A. 302
 Scriptoris A. 296
 Scriptorum (scriptor) A. 377
 Scriptum A. 331
 Scriptura (subst. nom.) A. 110
 Scrobe P. x, 1011
 Scrobibus Ps. 261
 Scrobis A. pr. ii, 13. H. pr. 7. S. i, 642
 Scrupeos recessus P. v, 447
 Scrutantes A. 259
 Scrutare C. xii, 102. A. 294
 Scrutati (plur.) A. 222
 Scrutatur H. 262
 Scultilis in ære forma P. x, 266
 Sculptis saxis S. ii, 779
 Sculptor A. 724
 Scurra (nom.) P. ii, 320
 Scutulis corpus perfundere H. 290
 Scyphis P. ii, 69
 Scyphus P. pr. 15
 Scythia C. xii, 203
 Scythica (sing. abl.) S. ii, 294
 Scythicas A. 426
 Secandam P. x, 871
 Secandi P. x, 886
 Secandum P. x, 1064
 Secant P. x, 454. A. 94
 Secante P. x, 903
 Secantis P. x, 997
 Secare P. v, 166. x, 1099. S. ii, 676
 numen H. pr. 61 pontum P. v, 452
 Secat P. iii, 134. x, 502. H. 850. Ps.
 162. S. ii, 246 faciem cruentis notis
 P. x, 558
 Secatur P. ix, 55. x, 499
 Secedente H. 920
 Secent ictibus tergum P. x, 699
 Secesserat P. xi, 41
 Secessit C. vii, 64
 Secessus (sing.) P. v, 506 (plur.) altos
 costarum pandere P. xi, 58
 Secius H. 926. S. ii, 791
 Secreta (subst.) S. ii, 100 mentis C. ii,
 16
 Secreta (adj. sing.) Ps. pr. 42
 Secreti (adj. sing.) S. i, 136
 Secretos A. 594
 Secretum (subst.) A. 261. S. ii, 842
 Secretus loco inhospitali C. vii, 186
 Secta (subst.) P. v, 183. xi, 28. A. pr.
 ii, 1. H. 57. Ps. 759. S. ii, 485. 1066
 Secta (adj. plur.) S. i, 404
 Sectabitur A. pr. ii, 11
 Sectæ (subst. sing.) P. x, 822. S. ii, 93.
 276
 Sectam (subst.) H. 174. Ps. 707
 Sectandum S. ii, 150
 Sectantur S. ii, 45
 Sectaribus C. vii, 198
 Secti (plur.) P. ix, 53
 Sectile C. xii, 199
 Sectilem P. x, 152
 Sectis (adj.) P. x, 1062
 Secto Esaiæ P. v, 524
 Sector P. v, 529. x, 1101
 Sectum P. x, 198
 Secum C. x, 31. P. ii, 102. x, 639. A.
 636. 1083. H. 726. S. i, 140
 Secunda (sing. nom.) C. vi, 92. A. 924
 (abl.) ope H. 665
 Secundet P. x, 418
 Secundi (sing.) S. ii, 76 ignis nescias
 anus (viduas) P. ii, 304
 Secundis Ps. 726 rebus Ps. 799
 Secundo (adj.) P. iv, 183 æstu P. v,
 496 vultu prosperat Deus C. viii, 73
 Secundos P. i, 40
 Secundum (adj.) H. 35. S. ii, 177
 Secundus H. 38
 Secura (sing.) P. v, 484. D. 63
 Securam H. 539
 Securem P. ii, 327. S. i, 558
 Secures P. i, 44. x, 143. H. 443. S. ii,
 286
 Securi (subst. abl.) S. ii, 181
 Securibus A. 461
 Securis (subst.) S. ii, 424
 Securis (adj.) H. 369
 Securo Ps. 119
 Securos A. 154
 Securus C. v, 87 tui P. v, 286

- haud Secus ac si H. 805. S. ii, 609 non
 quàm C. vii, 77
 Secuta (part. sing.) C. xii, 10. 194. P.
 x, 474. S. i, 245 est salus C. ix, 41
 Secuti (plur.) C. ix, 98. A. 553. S. ii,
 87
 Secutis temporibus S. i, 241
 Secuto S. ii, 756
 Secutor S. ii, 1100
 Secutos S. ii, 542
 Secutus P. ii, 488. ix, 90. Ps. 227. 300
 Sedarat S. i, 4
 Sedasse Ps. 697
 Sedat P. x, 734
 Sedata Ps. 637
 Sede (subst.) C. iii, 122. x, 167. P. i,
 30. A. 542. 875. H. 727. 901. Ps.
 220. 730. 911. S. i, 121. 164. 271.
 393. D. 150
 Sedebat P. xi, 49
 Sedem C. iv, 29. P. ii, 532. xiii, 13.
 Ps. 822. D. 98
 Sedentes S. ii, 1108
 Sederat P. ix, 22
 Sedes (subst. sing.) S. ii, 254. D. 193
 Dei P. v, 522
 Sedes (verb.) spectator horum P. x, 223
 Sedet P. x, 157. S. i, 367. ii, 179. 398.
 1093
 Sedile C. iv, 4. P. xiii, 34
 Sedit A. 829. Ps. 813
 Seditio Ps. 8
 Seditione S. ii, 595
 Sedula (sing.) Ps. 556
 Sedulæ (sing.) C. xii, 149
 Sedulo (adv.) P. v, 407
 Sedulus P. xi, 244
 Seges S. ii, 812. 934 scelerum H. 259
 scabra culparum C. vii, 208
 Segetem H. 219. S. ii, 975. 1029 anima
 S. ii, 1041 cordis S. ii, 1036
 Segetes S. ii, 217. D. 71
 Segetis C. iii, 52
 Segmenta corporis truncata P. v, 531
 Segmenti P. x, 1129
 Segnes Ps. 511
 Segnibus C. i, 18
 Segnis H. 544
 Segnius (adv.) P. ix, 82. x, 294
 Segregat H. 897
 Segregatim H. pr. 39
 Segrege forma H. 804 regno H. 66
 Segregem ab omni fragore C. vii, 28
 Sella (nom.) P. x, 143
 Sellam curulem S. i, 349
 Semen P. x, 865. H. 624
 Semet C. v, 76. P. ii, 20. v, 279. 363
 Semetra Ps. 829
 Semicombustas P. x, 859
 Semideam S. i, 165
 Semideis H. 99
 Semifer Scotus A. 216
 Semiferi (sing.) H. 784
 Semina C. x, 121. xii, 192. A. pr. ii,
 56. 265. H. 114. S. ii, 134. 821. 1023.
 1028
 Seminandis P. x, 271
 Seminans P. v, 183. S. i. pr. 4
 Seminat A. 566
 Semine C. v, 8. A. 564. 726. 903. 1000.
 H. 453. 595. 615. Ps. pr. 66
 Seminecem P. xiv, 50
 Semini C. xii, 44
 Seminibus S. ii, 196
 Seminis A. 28. 165. Ps. pr. 2. S. ii, 979
 Semipes P. ii, 150
 Semita (nom.) P. xi, 134. H. 794. S.
 ii, 873
 Semitas A. pr. ii, 6
 Semivir P. x, 1068
 Semiviro comitatu S. i, 125
 Semivirorum H. 310
 Semiustulati (sing.) P. ii, 348
 Sempiternam gloriam P. x, 569
 Sempiternis P. x, 540
 Sempiterno P. iv, 189 judici x, 1133
 Sempiternus C. iv, 14
 bis Sena C. xii, 192
 Senator S. ii, 309. 643
 Senatorum P. x, 524. S. i, 490
 Senatu S. i, 223. 609
 Senatum P. v, 108. S. ii, 61
 Senatus (sing. nom.) C. vii, 144. P. ii,
 450. S. i, 494 (gen.) P. ii, 517.
 Ps. 839. S. i, 249. 563. ii, 431
 Senectam Ps. 848. S. i, 544. ii, 1078
 Senectus C. x, 101. P. x, 1118. S. ii,
 323
 Senem P. xi, 23. S. i, 46
 Senes C. ix, 109. S. i, 606
 Senescens P. ii, 345
 Senescentem H. pr. 18
 Senescere C. x, 14
 Senescit S. ii, 130 tempore P. i, 82
 Senescunt A. 561. S. ii, 994
 Senex P. vi, 149. A. 465. Ps. pr. 1. S.
 i, 234. 350. ii, 734
 Seni (subst. dat.) C. pr. 23. P. x, 750
 Seni (adj. plur.) D. 59
 Senile Ps. pr. 5
 Senili de partu C. vii, 59
 Senio C. pr. 5. H. 632. 836. S. i. pr.
 68. 435. 512. ii, 652
 Senior P. xi, 78. A. 826 tempore non
 est pater A. pr. i, 4
 Senis (subst. sing.) C. x, 153. P. xi,
 109. Ps. pr. 46. S. i, 628. D. 14 Sa-
 turni P. ii, 452

- Senis (adj. plur.) P. iv, 145
 Senium S. ii, 655
 Senonas S. ii, 687
 Senos Ps. pr. 22
 Sensa somniantum C. vi, 41
 Senserat C. ix, 54
 Sensere C. xi, 70. Ps. 640
 Sensibus C. ii, 57. v, 153. P. i, 99. v, 67. x, 589. H. 92. 300. Ps. vii, 585. 759. S. ii, 157. 230. 261
 Sensim C. iv, 65. xi, 8. P. ii, 347. v, 232. x, 903. A. 734. S. i, 437. ii, pr. 65
 Sensimus Ps. 900
 Sensisse S. i, 606
 Sensit C. iv, 20. P. ii, 512. vii, 51. A. 35. 215. 869. S. ii, 640
 Sensu A. 8. 811. H. 328. 385. 914
 cælum percurrere A. 806
 Sensualem ædem P. x, 347
 Sensum C. i, 86. vi, 20. P. ii, 227. x, 715. xiv, 90
 Sensus (sing.) C. vi, 30. P. ii, 389. v, 422 (plur.) P. v, 567. A. 208. 260. H. 226. 671. 692. Ps. 315. 729. 841. 893. S. i, 376. ii, 411. 625
 Sensuum C. vii, 14. P. ii, 212. x, 654. 771
 Senta (adj. plur.) situ et vepribus loca P. iii, 47
 Sentam A. 55
 Sententia (nom.) C. vii, 100. P. x, 654. xii, 11. A. 9. H. 523. 688. Ps. 289. 402. 758. S. i, 572. 612. ii, 311. 631
 omnibus fixa et statuta est P. x, 59
 Sententiam P. x, 812
 Sentiant P. v, 567
 Sentiat P. iii, 99. v, 102. A. 784
 Sentibus C. v, 33. P. xi, 121. H. 794. D. 29
 Sentiens P. i, 15
 Senties C. xi, 114
 Sentiet iram Junonis quisque P. x, 214
 Sentio H. 637
 Sentis (subst.) scelerum S. ii, 1042
 Sentis (ver.) C. xi, 53
 Sentit P. x, 30. xi, 114. A. 216. 572. 627. 897. H. 437. 752
 Sentitur interius Deus P. xiii, 14
 Sentiunt C. vii, 15. P. ii, 428. v, 85
 Sentos vepres S. ii, 1039
 Sentum A. 73
 Senuit S. ii, 640
 Senum P. iii, 25. 112. S. i, 546. ii, 417. D. 193
 Seorsim S. ii, 774
 Seorsum C. x, 9
 Separans H. pr. 45
 Separat A. 623. H. 19. S. ii, 165
 Separe ductu A. 243
 Sepes P. xi, 117. S. i, 108
 Sepibus S. i. pr. 15
 Seps S. i. pr. 74
 Sepserat P. vii, 35
 Sepserere P. xiv, 93
 Septem P. ii, 37. v, 32. x, 752. A. 993. Ps. 868. S. ii, 606. D. 21. 196
 Septemplex cœli C. vii, 36
 Septemtriones P. x, 329
 Septena (sing. abl.) S. i, 414 (plur.) A. 984
 Septenas D. 55
 Septenis A. 993
 Septennia D. 23
 Septenos A. 1005
 Septi (sing.) H. 560
 Septicollem arcem P. x, 413
 Septies P. x, 777
 Septima (plur.) A. 995
 Septimus C. pr. 2. A. 987
 Septingentis S. ii, 412
 Septos facile lege C. viii, 3
 Septuennem puerum P. x, 656
 Septum A. 708 undique floribus C. x, 155
 Septus P. ix, 22 carcere membrorum H. 919
 Sepulcra P. xi, 7. xii, 30. xiii, 23. A. 1084. S. i, 54. 190
 Sepulcrales S. i, 97
 Sepulcrali D. 141
 Sepulcri P. iv, 98. 176. v, 508. x, 543. A. 1069. 1075. S. ii, 199. D. 169
 Sepulcris C. x, 45. P. ii, 544. vi, 138. x, 37
 Sepulcro C. ix, 46. x, 76. P. iv, 2. x, 525. 637. xi, 173. A. 742
 Sepulcrum C. xii, 72. 73. P. v, 390. x, 1082. xi, 75. xiv, 1
 Sepulta (plur.) C. ix, 34. x, 122
 Sepulti (sing.) D. 152
 Sepultos C. ix, 95. A. 636
 Sepultum C. xii, 75 crimine C. i, 35
 Sepultus A. 1060
 Sequacem P. i, 89
 Sequamur C. vii, 196. P. x, 665. A. 998
 Sequar H. 343
 Sequaris H. 704
 Sequatur P. x, 135. xiii, 48. S. ii, 391. 1131
 Sequenda (plur.) P. xi, 20
 Sequendam C. vii, 50
 Sequendum P. x, 660. H. 771
 Sequentem P. xiv, 83
 Sequentes P. xi, 133. A. pr. ii, 16
 Sequentur P. x, 775

- Sequeretur H. 719
 Sequeris (fut.) P. ii, 28. iv, 200
 Sequestra carne H. 912
 Sequestro tibi hominis membra C. x, 127
 Sequi P. ii, 177. iii, 163. ix, 24. x, 367.
 xi, 36. A. 768. H. 678. S. i, 373.
 511. ii. pr. 40
 Sequimur C. x, 157. A. 239. 564. S. ii,
 906
 Sequitur C. iii, 48. v, 40. vii, 18. x,
 28. P. x, 856. xi, 101. S. ii, 854
 Sequor P. xi, 18
 Sequuntur C. xi, 37. xii, 53. H. 429.
 458. Ps. 565. S. i, 460. 616. ii, 817
 Sera (sing.) Ps. pr. 67. S. i, 65. D. 15
 Seraphin C. iv, 5. S. ii, 867
 Serapis Deus S. ii, 531. 868
 Serena (sing.) A. 87 lux C. vi, 51
 Serenæ (sing.) S. ii, 331. 1012
 Serenam P. v, 127 ædem P. x, 347
 Serenat C. x, 80
 Serenis S. ii, 128
 Sereno (adj.) C. ii, 68. P. x, 712. A.
 663. 904. Ps. 905
 Serenum C. ii, 97. H. 86. S. i, 414 in-
 genium H. 546
 Serenus H. 185 fronte C. iii, 8 rex C.
 vii, 4
 Sereret H. 570
 Seria (plur.) C. iii, 18
 Serica (plur.) Ps. 363
 Sericam togam P. x, 1015
 Serico C. vii, 149. P. ii, 237
 Seriem P. iv, 117. x, 1113. xi, 222. A.
 1003. H. 492 plumigeram C. iii, 44
 Serio (adj.) C. ii, 36
 Seris (adj.) S. i, 242 sæclis S. ii, 717
 Seris (ver.) novellum commentî genus
 P. vi, 37
 Serit H. 392 Christum P. xiii, 104 lo-
 quelam P. vi, 92
 Seritur S. ii, 1025
 Sermo P. ii, 74. x, 11 Patris P. iii, 141.
 vi, 3. A. 155
 Sermones C. xi, 52. H. 203
 Sermonis P. x, 553. A. 39
 Sero (adj.) S. i, 521
 Sero (adv.) H. pr. 18
 Serpens C. vi, 141. ix, 91. P. v, 197.
 x, 36. A. 406
 Serpente Ps. 685. S. i, 537 virga H.
 471
 Serpentibus D. 45
 Serpere H. 597. S. i. pr. 32. 74
 Serpit C. vi, 17
 Serram P. v, 531
 Serrata regula P. v, 217
 Serta C. iii, 28. P. iii, 208. Ps. 441
 Sertis P. x, 1022. H. 270. Ps. 354. S.
 ii, 723
 Servabat H. 199. S. ii, 1010
 Servabatur S. ii, 66
 Servamus A. pr. ii, 2
 Servando A. 156
 Servans H. 121. 745. Ps. 776 monu-
 menta laudis P. x, 1132
 Servant Ps. 309. S. ii, 803
 Servantis H. 633
 Servare C. vii, 104. P. v, 312. A. 832.
 H. 332. 666. Ps. 555. S. i, 21. 577.
 651. ii, 278. 505. 519
 Servarent A. 740. S. ii, 966
 Servaret C. i, 60. A. 321
 Servasse S. ii, 365
 Servat C. x, 52. xii, 152. P. iii, 193.
 iv, 2. 191. xi, 173. xii, 45. xiv, 4.
 H. 52. 77. 470. 758. S. i, 114. ii,
 253. 398. 797. 821
 Servata (plur.) Ps. 602
 Servator H. 663
 Servatum C. vii, 130. D. 43
 Servatur Ps. 302. S. ii, 167
 Servavit S. i, 196. ii, 1118
 Servemus S. i, 607
 Servent A. 211
 Serventur Ps. 97. S. ii, 235
 Servet P. iv, 95. S. ii, 437. 765
 Servi (plur.) P. v, 59
 Serviam P. x, 445
 Serviât A. 192. Ps. pr. 54. S. ii, 767
 sopori C. i, 32
 Serviemus sæculo P. i, 59
 Servientem corpori P. ii, 583
 Servientis C. vii, 184. Ps. pr. 14
 Servile D. 162
 Servilia vincula H. 445
 Servire P. ii, 420. 476. v, 23. 486. H.
 367. 432. 466. 509. 681. Ps. pr. 21.
 342. S. i, 85. ii, 496. 734
 Servis (subst.) idolorum P. x, 101
 Servisse P. x, 998
 Servit C. iii, 57. xii, 9. P. x, 129. A.
 546. H. 688. S. i, 304. ii, 796 Deo
 S. ii, 441 mare piratis S. ii, 790
 Servitii nescia C. v, 57
 Servitio S. ii, 525. 733
 Servitium S. i, 468
 Servitus C. viii, 50
 Serum C. i, 10. vii, 68. A. 283. Ps.
 230
 Servo (verb.) P. xiii, 91
 Servor A. 533
 Servorum C. viii, 1
 Serus Ps. pr. 2 infans C. vii, 58
 Servulorum P. x, 163
 Servus P. x, 474. 840
 Sestertiorum millia P. ii, 76
 Setæ (sing.) H. 811

- Setarum H. 411
 Setas P. x, 1025 textiles C. vii, 152
 Setis C. vii, 63. H. 874
 Severas S. i, 278
 Severus (adj.) P. ix, 42 fronte Ps. 165
 terror C. viii, 66
 Severa (sing. nom.) Ps. 553 ore P. iii,
 23 (abl.) S. ii, 182 fronte P. x, 290
 Severæ industriæ vir C. vii, 67
 Severam P. x, 204. xiii, 29
 Severis P. x, 720. H. 530
 Severos Ps. 452
 Severum vivitur C. ii, 33
 Sevit H. 114. Ps. 73
 Sex P. vi, 31. S. ii, 461. D. 53. 54 sep-
 tensa A. 984
 Sexaginta P. xi, 13
 Sexcenta (plur.) P. x, 616
 Sexcentas S. i, 567
 Sexies P. xiv, 121
 Sextæ (sing.) A. 987
 Sexu P. vi, 148. H. 585 de duplici na-
 tos editos P. x, 178 ex utroque nobiles
 domos S. ii, 522
 Sexus (sing.) P. x, 1071. H. 278. 599.
 S. ii, 223
 Sibilantis P. x, 278
 Sibilat C. ix, 90 aër A. 842
 Sibimet P. xii, 25. S. i, 200. ii, 358.
 439
 Sibyllæ (sing.) S. ii, 892
 Sibyllinis A. 440
 Sicam Ps. 689
 Sicas S. i, 532
 Sicca (sing.) S. ii, 985. D. 45 macies
 C. x, 103 (plur.) C. x, 121. S. ii, 198.
 D. 58
 Siccam Ps. 591
 Siccantur P. xi, 141. S. ii, 197
 Siccare P. v, 336
 Siccatus S. i, pr. 42
 Siccavit S. i, 957
 Siccet S. ii, 1013
 Siccis P. i, 109. v, 478 visibus P. x, 710
 Siccō (adj.) A. 666. 686. Ps. 652. S. ii,
 922
 Siccum S. ii. pr. 20
 Sicubi P. xi, 17
 Siculus S. ii, 944
 Sicut C. iv, 62. P. ii, 274. x, 923. A.
 724. H. 745. S. ii, 71
 Sidente S. ii, 982
 Sidera C. vii, 39. ix, 78. xii, 13. A.
 153. 211. 615. H. 116. Ps. 771. S.
 i. pr. 35
 Sidere C. iii, 165. v, 5. A. 586. S. ii,
 957
 Siderca (sing. abl.) A. 318
 Sidercam H. 817
 Sidereis A. 597. H. 800
 Sidereo C. v, 100. S. i, 371
 Sideribus S. ii, 480. 805
 Sideris C. ii, 8. 67. A. 648. H. 76. S.
 i, 320. ii, 1027 diurni P. v, 246
 Sidus C. xii, 17. A. 621. H. 161. Ps.
 865. S. i, 344
 Sigillati (sing.) H. 746
 Sigillo S. ii, 545
 Sigillorum P. x, 151
 Sigillum P. x, 233
 Signa H. 468. 568. Ps. 149. 703. S. i,
 331. 464. ii, 541. 722. 856 bellica C.
 v, 55 draconibus clara C. v, 56 gar-
 rulorum verborum cum dares P. x,
 747
 Signabat C. xii, 56. S. i, 488
 Signacula A. 294. Ps. 360. S. i, 568
 Signans D. 174
 Signarent S. i, 183
 Signarint S. i, 597
 Signarit A. 493
 Signat P. ii, 100
 Signata (sing.) A. 573 (plur.) C. vi,
 79. P. xi, 7
 Signato ore A. 359
 Signatoribus C. xii, 86
 Signatum H. 770
 Signaverat A. 52
 Signavit Ps. 693
 Signet P. x, 134
 Signet S. ii, 1112
 Signifer malorum P. x, 90
 Significat P. xi, 10
 Signis C. ix, 36. x, 231. 623. H. 63.
 524. Ps. 341
 Signo (subst.) C. vi, 135. P. x, 215. S.
 i, 467
 Signorum C. xii, 30. A. 616 magistri P.
 i, 64
 Signum C. i, 45. vi, 147. xi, 105. xii,
 4. 58. P. ii, 526. A. pr. ii, 35. 498.
 H. 80. 725. S. i, 186. 485. 587. ii,
 351. 527. D. 64 crucis P. i, 34 dat
 Ps. 644
 Sileat nox P. iii, 49
 Silebo P. x, 648. 1096
 Silenda (plur.) P. ii, 254
 Silendi (plur.) P. iv, 181
 Silent Ps. 636
 Silentia C. ix, 68. P. i, 79. S. i. pr. 55.
 ii. pr. 44
 Silentio C. vii, 30
 Silentis P. i, 73
 Silentium (subst.) P. x, 7
 Silere P. x, 1104
 Silescat C. ix, 24
 Silet longum P. x, 393
 Silete A. 658

- Silex* C. v, 91
Silicem P. vii, 82. Ps. 418. S. i, 209. 582
Silicis C. v, 7
Siliqua (nom.) C. iii, 63
Siliquis H. 809
Siloa (sing.) A. 68
Siloam D. 131
Simeonem A. 1012
Simia (nom.) S. ii, 868
Simiam P. x, 256
Similaginis A. 353
Similem A. 799. 807
Similes A. 160. S. ii, 236
Simili A. 857
Similis A. 790. 797. 802. S. ii, 449. 673
Simillimus A. 611
Simon S. ii. pr. 1
Simpla (sing. abl.) morte P. x, 878
Simplex P. v, 525. x, 324. 654. A. pr. ii, 32. 909. H. 31. 42. 202. 611. Ps. 711. 904. S. i, 99. ii, 239. 853. 905
Simplices C. ix, 110. xii, 131. P. x, 355
Simplici P. x, 996 mente C. ii, 49
Simplicis S. ii, 881
Simplicitas Ps. 246
Simplicitate H. 426
Simpvium Numæ P. ii, 514
Simulacra P. iii, 128. A. 508. S. i, 224. 564. ii, 349
Simulacrum H. 190
Simulans S. i, 100
Simularat Ps. 266
Simulare S. ii, 648
Simulatio A. 801
Simulatis (adj.) S. ii, 58
Simulato S. i, 58
Simulatum A. 960
Simulatur S. ii, 443
Simant fata S. ii, 498
Sinat P. ii, 476. H. 644. S. i, 7. ii, 896
Sinatis (verb.) P. x, 1094
Sincera (sing.) A. 396. 901. Ps. 734 (plur.) H. 236. 270. Ps. 734. S. i, 550
Sincero A. 569
Sinebat P. x, 679
Sincerent Ps. 677
Sinet P. xiii, 6
Singula (plur.) P. x, 903. xi, 3
Singulis P. iv, 49
Singulos P. ii, 161
Singultat C. xii, 124
Singultibus C. vii, 127
Sinister P. x, 1136
Sinistra (subst. nom.) C. vii, 218
Sinistra (adj. sing. abl.) S. ii, 888 (plur.) S. ii, 683
Sinistri (sing.) H. 889
Sinistris C. ii, 95. H. 464. Ps. pr. 19 artibus P. xiii, 21
Sinistro H. 780. S. ii, 571
Sinistrum C. vi, 123. vii, 173. P. xii, 46
Sinit C. ii, 20. xii, 74. P. pr. 28. x, 370. H. 650. 824. Ps. 484. S. i, 619
Sinu C. iv, 27. xi, 28. xii, 25. P. iii, 195. iv, 7. vi, 135. x, 827. Ps. 187. 656. 742. S. ii, 38 lactante P. ii, 571
Sinuamina riparum P. vii, 34
Sinuamine Ps. 871. S. i, 655
Sinum S. i, 113 mollem telluris P. v, 500
Sinunt P. i, 17
Sinuosa (plur.) C. iii, 47
Sinuoso pectore H. 200
Sinus (sing.) Ps. 680 (plur.) P. vii, 7. xi, 136. 230. A. 143. Ps. 459 nutrum C. xii, 102
Sion H. 460
Sirio vapore C. xii, 22
Sisciae P. vii, 3
Sistere P. vii, 60. xiv, 39
Sisti P. ii, 53. H. 755
Sistit Ps. 348. S. ii. pr. 42
Sistitur C. v, 66. ix, 42. P. i, 100. xi, 39
Sistro meditantes vulnera Ps. 435
Sistunt ad aram de laborum fructibus H. pr. 3
Sita (sing.) P. iii, 213. iv, 189. S. i, 600 est C. xi, 84. P. pr. 14 (plur.) S. ii, 166
Sitas P. x, 244
Siti (subst.) S. ii, 923 mortis incensus P. v, 356 rabida auri P. xiv, 102
Siti (adj. plur.) P. x, 152. S. ii, 85
Sitiens P. vi, 58. viii, 8. A. 431. S. ii, 1027 fundere C. v, 71 limus H. 475
Sitiente D. 49
Sitienter C. iv, 89
Sitientibus C. v, 91. H. 861
Sitientis H. 622
Sitim P. vi, 60 honoris æstuans P. ii, 250
Sitire P. x, 716. 735. xii, 44
Sitis (subst.) S. ii, 672. 985 eremi Ps. 371 sanguinis, vini, auri H. 397
Sitis (verb.) aurum ardentem P. ii, 189
Sitit H. 588
Sitiunt spem fontis A. 685

- Situ C. i, 43. iii, 195. P. x, 518. 1117.
 xi, 53. S. ii, 125. 262. 754 noctis P.
 ii, 378 senta loca P. iii, 47
 Situm (adj.) C. iv, 38. H. 772. 905 est
 in tua manu ut P. x, 780 sub pedibus
 orbem P. xiv, 94
 Situs (subst. plur.) P. xi, 132. II. 852
 Sive C. vii, 79. 180. viii, 71. P. xiii,
 20. A. 249. S. i, 340. ii, 404
 Siverunt S. i, 27
 Sivit P. x, 881
 Smaragdina prata Ps. 862
 Sobolem A. 916. S. i, 255. ii, 224
 Soboles A. 247. II. 566. 595. 619. S. i,
 163. 552
 Sobolis D. 15
 Sobria (sing.) H. 549 mens S. ii, 1057
 (plur.) P. iii, 89. Ps. 397
 Sobriam paritatem jejuniorum P. x, 359
 Sobrietas Ps. 244. 345. 403. 417. 450
 Sobrietatis Ps. 450
 Sobrii (plur.) C. i, 7. 82
 Sobrius A. 588
 Socia (adj. plur.) H. 428
 Sociabere S. ii, 757
 Socialibus sceptis H. 107
 Sociam (adj.) Ps. 684 virgam C. vi, 71
 Socianda (sing.) A. 158
 Socians C. x, 2
 Sociarant P. xi, 95
 Sociare P. xiii, 48. S. ii, 586
 Socias (adj.) peccandi A. 931
 Sociat H. 53. Ps. 765
 Sociata (sing.) A. 996 (plur.) II. 314
 Sociaverat Ps. 855
 Societ S. ii, 591
 Socii (adj. sing.) S. ii, 43
 Sociis (subst.) Ps. 574
 Socio (adj.) Ps. 472
 Socios (subst.) P. vi, 19. Ps. 38. 345.
 S. ii, 232
 Socium (adj.) C. iii, 113. x, 160
 Socius (adj.) calor C. x, 38
 Sordida (subst. nom.) A. 126 degener
 vini atque somni C. vii, 12
 Sordidis C. i, 34
 Socors edacitas P. x, 810
 Socrum H. 780
 Sodales P. vi, 73. xiv, 50. A. 713
 Sodali A. 928
 Sodalis P. v, 288
 Sodalitas P. i, 53
 Sodomæ H. 735. Ps. pr. 17
 Sodomis H. 725. 741. 774
 Sodomita (sing.) P. v, 195 libido Ps. 42
 Sodomitas A. 316
 Sodomorum II. 764
 Sol C. ii, 25. 56. vii, 39. ix, 79. xii,
 22. 26. H. 71. 505. Ps. 783. 845. D.
 96. 104 recurrens C. xi, 2
 Sola (subst. plur.) P. xii, 17. A. 666.
 S. ii, 252
 Sola (adj. sing. nom.) C. xii, 11. P. ii,
 9. iv, 57. 59. 115. x, 439. 711. 892.
 xiii, 5. A. pr. ii, 39. H. 259. 659.
 742. Ps. 520. 575. 803. S. ii, 92.
 592. 818 (abl.) Ps. 57. S. i, 616
 (plur.) A. 151. D. 61
 Solam Ps. 690
 Solatia Ps. 233. S. ii, 32
 Sole C. pr. 3. v, 3. 44. 132. ix, 46. H.
 504. Ps. 616. S. ii, 85 calente C. vii,
 207
 Soleant A. 205
 Soleas (subst.) Junonis futilis lambere A.
 456
 Soleatis S. ii, 445
 Solebas P. x, 923
 Solem C. viii, 9. S. i, 310. 328. 578
 Solemus S. i, 395
 Solenne A. 349. S. i, 341
 Solennem P. v, 561
 Solennes P. xi, 237
 Solennia S. i, 631
 Solent P. iii, 182. x, 146. S. i, 632
 Solere P. xii, 19
 Solers A. 835. S. ii, 202. 332. 369
 Solertia (subst.) A. 558. H. 225. S. ii,
 1050
 Soles (subst.) H. 85
 Solet P. x, 950
 Soletis P. ii, 57
 Soli (subst. gen. solum) H. 192
 Soli (subst. dat. sol) P. xiii, 62. S. i, 342
 Soli (adj. dat.) P. v, 105. 172. x, 712.
 xiv, 128. H. 701. S. ii, 244. 767
 Solibus H. 915
 Sollicitat S. ii, 894
 Sollicitet Ps. 615
 Sollicitum ingenium H. 547
 Solidam S. ii, pr. 19
 Solidante liquore A. 654
 Solidaret S. ii, 330. 960
 Solidata (sing.) A. 167. H. 743
 Solido (adj.) C. v, 10. P. xi, 184. Ps.
 336. S. i, 466
 Solidos A. 671
 Solidum C. iii, 69. A. 800. H. 877.
 Ps. 835 bonum H. 440
 Solii H. 380
 Solio C. iii, 189. iv, 6. v, 34. P. xi, 50.
 A. iii, 585. Ps. 875. S. i, 47. 367.
 D. 98 locata Roma in P. iv, 62
 Solis (subst. sol) C. i, 9. ii, 6. iii, 87.
 ix, 15. x, 79. xii, 5. P. x, 537. 573.
 xi, 167. 190. xiii, 103. xiv, 96. A. 424.
 626. S. ii, 830
 Solis (adj. plur.) P. ix, 62. A. 125. S.
 ii, 240. 1127
 Solita (sing. nom.) es C. iii, 27 est S.

- i, 162 (abl.) Ps. 156
 Solitam Ps. 512
 Soliti (plur.) P. ix, 15
 Solitis S. ii, 70. 312. 367. 912
 Solito C. v, 136. P. xii, 1
 Solitos S. ii, 309
 Solitudines C. vii, 61
 Solitum A. 916. S. i, 333. 622
 Solitus P. viii, 11
 Solium P. iii, 17. vii, 55. x, 639. xiii, 34. A. 198
 Sollers cura C. vii, 167
 Solo (subst.) P. vii, 31. 65. xiv, 50. 116. A. 1040. H. 821. Ps. 32. S. i. pr. 13. 65. ii, 326. 697. 982
 Solo (adj.) P. v, 544. A. 313. Ps. 786. 915
 Solomon Ps. 867
 Solomone H. 589
 Solomonis H. 577. D. 81. 182
 Solvam P. xiii, 69
 Solvant H. 287
 Solvat S. i, 394
 Solubilibus H. 506
 Solubilis carnis P. x, 507 dextra A. 514
 Solve C. i, 99. ix, 82. P. x, 424. A. 407
 Solvebat P. ix, 84
 Solvenda (sing.) A. 1044
 Solvendi (sing.) H. 261
 Solvendis S. i. pr. 68
 Solvens H. 756 sabbata terrea A. 504
 Solverat C. vii, 88. P. v, 123
 Solvere P. iii, 93. A. 967. Ps. 315. S. ii, 698. 939 curas in otia Ps. 729 in ruinam P. x, 50 obsequium C. iii, 331 vincula C. v, 35
 Solvcret P. xiii, 34
 Solveris (pass.) per cachinnos P. x, 226
 Solverit C. xi, 108
 Solvet supplicio P. vi, 159
 Solvi (infin.) P. ii, 168. x, 348. S. ii, 860
 Solvimur S. ii, 1016
 Solvimus festum C. viii, 14
 Solvis P. x, 39
 Solvit C. xii, 176. P. vi, 70. 108. A. 428. H. 471. S. i. pr. 39. 397. 468. D. 24. 32 commissa piacula A. 544 reatum C. vii, 175 sacra sacerdos P. xii, 63
 Solvite Ps. 606 vincla A. 757
 Solvitur P. ii, 197. v, 303 aurum verticis Ps. 442 hirsuta cutis barbis P. x, 559 in luxum H. 283 libidine P. x, 509 mihi Christus A. 1047 puppis C. vii, 107
 Solum (subst.) C. iii, 5. 129. P. i, 49. ii, 543. iii, 198. v, 464. x, 326. H. 479. Ps. 631. S. i, 431. 640. ii, 155. 701. 777
 Solum (adj.) C. ix, 3. P. x, 522. xi, 10. A. 947. Ps. 4 super omnia Deum A. 188
 Solum (adv.) P. i, 79. x, 1123. A. 268. 303. 376
 Solvor morte mea A. 1048
 Solus C. iv, 25. vi, 89. vii, 41. 111. xii, 138. P. ii, 351. v, 39. 107. 537. 538. x, 67. 98. 539. 728. 732. 788. xi, 15. A. 172. 306. 317. 758. 770. 792. 1034. H. 581. S. i, 14. 626. ii. pr. 23. 1118. D. 40. 176
 Soluta curis mens (sing.) C. vi, 33
 Solutæ (plur.) vires C. viii, 61
 Soluti (plur.) ac liberi carne P. ii, 270
 Solutio H. 702 jure H. 677
 Solutos A. 760
 Solutum est A. 515. 530 vas P. v, 163
 Solutus carne H. 912
 Solvunt C. x, 10. A. pr. ii, 23
 Somni (gen.) C. vii, 12. H. 913
 Somnia S. ii, 46
 Somniantem perplexa C. vi, 66
 Somniantum C. vi, 41
 Somniat A. 201. D. 185
 Somniet P. x, 963
 Somniis C. i, 88. P. x, 250
 Somniorum C. vi, 138
 Somno C. vi, 28 data res C. x, 56 vocante C. vi, 129
 Somnum C. i, 76. 97. D. 22
 Somnus C. i, 25. 33. H. 58
 Sonandi P. x, 554
 Sonantia Ps. 95
 Sonantibus C. v, 122
 Sonare P. x, 995
 Sonat P. x, 493. A. 391
 Sonent P. vi, 154
 Sonipes Ps. 190
 Sonitus (plur.) A. 847
 Sono (subst.) C. pr. 45 alarum P. v, 410
 Sonora (sing. abl.) voce A. 524
 Sonoram vocem C. ix, 82
 Sonoris P. xii, 37
 Sonorum (plur. gen.) C. ix, 64
 Sonos P. x, 15. 567. 933. H. 317. 653
 Sonus P. xi, 112
 Sophia (nom.) C. xi, 20
 Sophiæ (gen.) S. i, 34
 Sophistæ (plur.) P. x, 608
 Sophistas P. x, 404. S. ii, 889
 Sophistica (plur.) A. pr. ii, 30
 Sopor C. vi, 11. x, 60
 Soporatis oculis rore quietis H. 895
 Sopore C. vi, 113. 152

- Soporem C. vi, 74
 Sopori C. i, 32
 Soporis C. i, 47
 Soporofine P. iv, 128
 Soporos C. i, 6
 Sorbeat H. 255. 963
 Sorbuerat A. 1079
 Sorbuit P. x, 905 ore flammas P. i, 50
 Sorde H. 197. Ps. 106
 Sordeat multo crimine H. 119
 Sordens H. 904. S. i, 236 libido C. vii,
 13 mundus H. 8
 Sordent Ps. 527
 Sordentia S. ii, 832
 Sordentibus D. 3
 Sordes (subst. plur.) P. ii, 263. Ps. 465.
 907
 Sordescere H. 459
 Sordesceret S. ii, 827
 Sordet P. x, 508. H. pr. 50. 106. 358.
 695. Ps. 526. S. i, 643 cor vitiorum
 stercore Ps. 890
 Sordibus C. pr. 12. ii, 62. P. ii, 475. S.
 i, 147
 Sordida (sing.) A. 195. 759 (plur.) C.
 ix, 56. P. ii, 187. xiv, 111. A. 910.
 1030. Ps. 599. S. i, 637 templa S. ii,
 733
 Sordidam P. x, 180
 Sordidati (plur.) P. ii, 273
 Sordidi (plur.) P. v, 80
 Sordidum P. ii, 195. x, 1047
 Sordidus Ps. 52 cinis C. vii, 150 cultu
 inuenusto C. viii, 22 ferrugine lugu-
 bri C. ix, 79
 Sordium C. vii, 33. P. x, 170
 Sorore S. i, 71
 Sororem H. pr. 56
 Sorores A. 757. Ps. 735
 Sororis P. ii, 466
 Sororum S. i, 361
 Sors Ps. 401 cecidit in vatem C. vii,
 110 ultima P. i, 54
 Sorte P. ix, 104. A. 772. H. 108. Ps.
 21. 474. S. i, 273. ii, 211. 373. 451.
 475 bellica Ps. pr. 20 sub dubia P.
 ix, 103 sub una C. x, 66
 Sortem H. 484. 708. S. ii, 459. 482
 Sortes Deum S. i, 262
 Sortibus A. 438
 Sortis P. x, 465 humanæ C. vii, 214
 Sortita (sing.) A. 551. S. i, 252 est A.
 889
 Sortitam S. ii, 370
 Sortiti (plur.) S. i, 34
 Sortitur H. 208
 Sospes Ps. 801
 Sospitant P. i, 117
 Sospitet C. iii, 180
 Spado P. x, 200. S. ii, 862
 Spargam S. ii, 726
 Spargantur S. ii, 1031
 Spargat Ps. 720
 Spargebat iram A. 320
 Spargemus C. x, 172
 Spargens P. x, 849
 Spargentem H. 298
 Spargere P. x, 382. 648. Ps. 55. S. i,
 364
 Spargerent P. i, 78
 Spargier C. v, 148
 Spargimus Ps. 219
 Spargit C. xii, 119. P. xiv, 115. H. 88.
 393. S. ii, 252. D. 72 cinis crinem
 C. vii, 150 fletibus locum P. ii, 534
 Spargitur H. v, 93
 Sparsa (plur.) P. xi, 132. A. pr. ii, 43
 Sparserat Ps. 151
 Sparsit C. i, 22
 Sparsim C. i, 40. P. v, 228
 Sparsi (sing.) A. 758
 Sparsis S. ii, 843
 Sparsisse C. xi, 65
 Sparsit H. 809
 Sparsus C. viii, 79. S. i, 235
 Sparteus culeus P. v, 457
 Spatiantur H. 814
 Spatiatus A. 665
 Spatiis P. xi, 212. Ps. 826
 Spatio (abl.) C. pr. 6
 Spatium C. x, 35. A. 813. S. i, 316
 Spe Ps. 886. S. ii, 906. 999
 Specie Ps. 553. 557. S. ii, 140
 Speciem P. iv, 91. A. 865. H. 778. Ps.
 872. S. i, 250
 Species (sing.) P. xi, 125. A. vi, 396.
 809. 1053. H. 60. 333. Ps. 323. 646.
 S. ii, 377 (plur.) C. vi, 56. A. 25.
 48. 733. 862
 Specimen P. iv, 178. vi, 109. A. 18. H.
 67 naturæ A. 635 trinum A. pr. i, 1
 Speciosa (sing.) P. iv, 34 (plur.) S. i,
 394. ii, 134
 Speciosam D. 181
 Speciosis Ps. 41
 Specta (imper.) A. 960
 Spectabat Ps. 112. 582
 Spectabile H. 67. 725. D. 63
 Spectabilis S. ii, 1089
 Spectacula P. vi, 64. H. 372. S. i, 385.
 ii, 947
 Spectaculum C. xii, 117. P. x, 86. 463.
 701
 Spectamine morum Ps. 913
 Spectans Ps. 197
 Spectant S. ii, 1109
 Spectantum S. i, 397
 Spectarat S. i, 207

- Spectare P. xiv, 45. A. 833. S. ii, 152.
 260
 Spectat P. x, 909. xiv, 95. A. 318. II.
 647
 Spectata (plur.) S. i, 54
 Spectator P. v, 297 horum sedes P. x,
 223
 Spectatrix Ps. 118
 Spectatura (sing.) S. ii, 1093
 Spectet P. x, 688. xii, 16. A. 213. II.
 311
 Specu P. ii, 88. x, 979 alvi C. vii, 115
 Specubus P. xiii, 53. II. 951
 Speculam Ps. 732
 Speculamine A. 20
 Speculamur Deum vultu aperto A. 335
 Speculator C. ii, 105. Ps. 492
 Speculatrix pupula H. 309
 Speculatur H. 901
 Speculo II. 83
 Speculum C. v, 154. P. xi, 186. A. 761.
 H. 870 Deitatis homo est A. 834
 Specum P. vi, 28 caliginis v, 350
 Specus (sing.) P. xi, 160. 213
 Spei C. i, 46. P. ii, 458. x, 432. 647.
 S. ii. pr. 14
 Spelæum D. 20
 Spelunca (nom.) S. ii, 289
 Speluncis H. 103
 Spem C. i, 24. v, 9. x, 138. xii, 150.
 P. ix, 104. x, 360. xi, 173. xiii, 31.
 43. xiv, 88. A. 372. 683. Ps. 201.
 233. 626. S. i, 511. ii, 159. 1047 ca-
 pit H. 936 in gloriæ P. x, 724 super
 aëra non librat H. 382
 Speramus C. i, 48
 Sperare S. ii, 123
 Speraverat P. v, 274
 Sperne C. iii, 26
 Spennenda (sing.) A. 15
 Spennens H. 720
 Spennere C. i, 10. P. iii, 21. S. i, 499.
 ii, 769
 Spennet Ps. 516. S. i. pr. 6
 Spennit Ps. 150
 Spennite P. v, 26
 Spennitur C. vii, 147. P. xiv, 23
 Spero S. ii, 167
 Spes (sing.) C. iii, 201. v, 96. P. iv,
 195. v, 214. ix, 4. 96. xiv, 109. A.
 393. Ps. 235. 278. 284. S. i, 152. ii,
 1017. 1074 (plur.) P. xi, 176
 Sphera (nom.) A. 210
 Spheram P. x, 538
 Sphragitidas P. x, 1076
 Spicæ (plur.) D. 21
 Spicum culmum A. pr. ii, 49
 Spicula C. v, 52. P. i, 37. II. 87. Ps.
 332. 420. S. i. pr. 28. 647
 Spiculi P. x, 26
 Spiculis P. v, 261. 423. ix, 62 dolorum
 P. x, 579
 Spiculo solis C. ii, 6
 Spina (nom.) C. viii, 43
 Spinea (sing.) H. 793 (plur.) A. 66
 Spinifera (sing. abl.) rubo C. v, 31
 Spiniferos in artus A. 59
 Spinigeris P. xi, 121
 Spinis A. 56. H. 799
 Spinosa (sing.) calunnia II. 639 (plur.)
 S. ii, 1041
 Spinosos S. ii, 1028
 Spiramen A. 758. Ps. 421
 Spiramina P. x, 985 vocis Ps. 717
 Spiramine C. ix, 47. A. 170. 871
 Spiraminis Ps. 594
 Spiramus A. 838
 Spirant C. v, 119. H. 313
 Spirante Deo A. 595
 Spirantes odores II. 858
 Spirare P. x, 937
 Spiras (subst.) A. 407
 Spirat C. v, 160. S. i. pr. 86. ii, 185.
 479
 Spiriti H. 201
 Spiritalem rem P. x, 378
 Spiritali lacte P. x, 14
 Spiritibus C. v, 125. H. 515. 842. Ps.
 908
 Spiritu C. vi, 115. xi, 85. xii, 83. P. ii,
 167. ix, 34. x, 56. 104. 682. II. pr.
 37 Sancto C. ix, 20 supremo P. x,
 23
 Spiritui A. 572. Ps. 766
 Spiritum C. ix, 6. P. v, 240. 430. x,
 729. xii, 20 mundi P. iv, 111
 Spiritus (sing.) C. i, 77. iv, 14. vi, 4.
 vii, 24. 200. x, 8. P. ii, 488. v, 368.
 571. vi, 92. vii, 88. viii, 11. x,
 533. 979. 1081. xiii, 9. 71. xiv, 91.
 A. pr. i, 10. 164. 242. 369. 435. 436.
 667. 694. 830. H. 165. 931. 933. Ps.
 xiii, 51. S. ii, 266. 376. 786. cælo re-
 fulgens C. vii, 75 sacer Eulaliæ P. iii,
 31 (plur.) P. i, 96. v, 77
 Spirituum H. 432. S. i, 446. ii, 190
 Spissus P. x, 373 dies S. i, 421
 Splendat C. vii, 78. P. xiii, 1
 Splendens A. 926. Ps. 108
 Splendent C. v, 25
 Splendentem S. i, 578
 Splendentis Ps. 819
 Splendescere A. 64. 688
 Splendet H. 73 amictu sublustris Luna
 S. i, 365
 Splendido P. v, 73
 Splendor C. v, 161. vi, 43. P. ii, 414.
 iv, 27. x, 132. 468. II. 162 unus ab

- uno lumine satus (Spiritus Sanctus) P. x, 322
 Splendore P. v, 270. 351. xiv, 104. H. 419. S. ii, 831
 Splendorem A. 629. S. i, 642
 Splendoris Ps. 439
 Splenduit illi os decore P. ii, 361
 Spolia C. iii, 21. Ps. 541. 598
 Spoliabo S. ii, 175
 Spoliarat honore A. 326
 Spoliare H. 209 vita S. i, 98
 Spoliat Ps. 479
 Spoliata (sing.) S. ii, 639
 Spoliatis (part.) S. i, 226
 Spoliatum S. i, 273
 Spoliatus P. ix, 43
 Spoliis H. 289. 551. Ps. 463. S. i, 124. 417. ii, 358. 730
 Spoliorum S. ii, 581
 Spolium P. iv, 118. A. 410. Ps. 388
 Spondente S. ii, 161
 Spondet P. x, 470
 Spongia (nom.) P. xi, 144
 Sponso A. 603
 Sponsor P. ii, 139. 140
 Sponsus S. i, 257. 471
 Spoponderam P. ii, 294
 Spoponderant C. ix, 26
 Spopondi P. x, 724
 Spopondit P. xiii, 42
 Sprerunt D. 123
 Spretis P. xi, 37
 Spreto C. viii, 53. Ps. 588
 Spreverat P. ix, 32
 Sprevimus S. ii, 684
 Sprevisse C. vii, 29. P. x, 425
 Sprevit Ps. 63
 Spuma (nom.) P. v, 490
 Spumanti Ps. 113
 Spumantia A. 472. Ps. 368
 Spumas (subst.) P. v, 204
 Spumat A. 439
 Spumea mulctra C. iii, 66
 Spumeas P. i, 101
 Spumeum P. v, 439
 Spumis S. i, 127
 Spurca (sing.) S. ii, 813 (plur.) P. ii, 248
 Spurcam S. ii, 835
 Spurcamina suilli gregis C. ix, 56
 Spurcavit S. i, 60
 Spurcis H. 635
 Spurcissima (plur.) P. xiii, 37
 Spurco H. 467
 Spurcum C. iv, 21 Jovem P. ii, 12 lætronem P. i, 106
 Sputa A. 94 jacit in oculos tyranni P. iii, 128
 Sputamine A. 676
 Sputis D. 131
 Squalabat S. i, 408
 Squalens S. i, 492
 Squalent C. vii, 151
 Squalenti S. i, 643
 Squalentia Ps. 673
 Squalentibus H. 798
 Squalentis C. ix, 78. H. 262
 Squalere S. i, 7. ii, 923
 Squalidis P. ii, 191
 Squalido tempore C. ii, 17 tactu P. v, 400
 Squalidus H. pr. 49
 Squalore S. ii, 721
 Squama (nom.) Ps. 680
 Squamea (sing.) P. xi, 75
 Squamosa (plur.) Ps. 126 agmina P. v, 444
 Squamosum H. 424
 Stabant P. ii, 179
 Stabat P. vi, 91. xiv, 18. Ps. 109
 Stabilem C. v, 11. Ps. 783
 Stabili S. i. pr. 65 mente H. 343 fide non S. ii. pr. 38
 Stabilis S. ii, 631
 Stabilita (sing.) S. ii, 321
 Stabulis P. xi, 91. S. ii, 445
 Stabunt P. ii, 483
 Stagna C. v, 65. P. vii, 40. xi, 70. Ps. 95. 859. S. i, 483. ii, 930 ponti C. ix, 49
 Stagnanti D. 50
 Stagnare S. ii, 921
 Stagnis D. 88 Acheronticis C. v, 128
 Stagnum P. xii, 38
 Stamine H. 292
 Stando P. ix, 72
 Stans C. i, 80. P. i, 54. ii, 38. x, 535. xiv, 113
 Stant P. ii, 38. v, 282. vi, 32. Ps. 505. S. i, 225. D. 61
 Stante S. ii, 728
 Stantem P. xiv, 40
 Stantes C. i, 14
 Stantibus C. x, 73
 Stare C. pr. 21. v, 146. P. xi, 53. xiv, 67. Ps. 241. S. i, 140
 Stat C. v, 158. P. x, 351. 397. 713. xi, 215. A. 754. H. 51. 745. D. 121
 Stata (plur.) S. ii, 1003
 State (imper.) P. i, 118. vi, 22. Ps. 381
 Statim P. i, 18. x, 897
 Statione H. 502. Ps. 728
 Statis (2. pers. pres.) P. x, 446. 447
 Statori Jovi P. x, 415
 Statu C. xi, 26 vitæ pulcherrimo P. ii, 271
 Statuæ (sing.) S. i, 438
 Statuam (ver. fut.) S. i, 51

- Statuas (subst.) S. i, 503
 Statuat S. ii, 159
 Statuens H. 300
 Statuentia S. i, 250
 Statui (subst. dat.) S. i, 533
 Statui (verb. præst.) S. ii, 141
 Statuis (subst.) S. i, 301 membra effingere S. ii, 750
 Statuis (ver.) S. i. pr. 82
 Statuit forum Sylla P. ix, 1 metas S. i, 542
 Statum P. x, 941. A. pr. ii, 19 orbis Romani regebat P. x, 31
 Status (sing.) P. x, 401. S. i, 23. 570. ii, 374. 422. 631. 991
 Statuta est P. x, 59 immolanda bellua P. x, 1026
 Statutum jus erat C. xii, 145
 Stella (nom.) C. xii, 5. 18. 55
 Stellæ (sing.) S. ii, 456
 Stellantibus saxis Ps. 865
 Stelligeram C. v, 145
 Stelligerum axem H. 907
 Stellis C. xii, 45. S. i, 142
 Stemma prisci jejuni C. vii, 81
 Stemmata C. xii, 180. A. 986
 Stemmata P. i, 4. x, 908. S. i, 486
 Stemmati P. x, 131
 Stemmatis P. x, 127
 Stent P. x, 55
 Stephanus P. ii, 371. D. 177
 Stercore vitiorum cor sordet Ps. 890
 Stercoris S. ii, 835
 Sterculum P. ii, 449
 Sterilem S. i, 258
 Steriles A. 64. S. i. pr. 69. ii, 913
 Sterili H. 814 spe S. ii, 999
 Sterilis A. 942. S. i, 359. ii, 963
 Sterne P. iv, 197
 Sternens Ps. 481
 Sternere P. iii, 69. Ps. 256
 Sternent P. v, 260
 Sternimur P. v, 564
 Sternimus H. 330
 Sternit A. pr. ii, 36. D. vii, 76
 Sternite prunas tepentes P. ii, 341
 Sternitur A. 447 unda mitis C. ix, 39
 Stertat animus in pigris præcordiis C. vii, 20
 Stertens Ps. 745
 Stertere H. 383
 Steterant A. 462
 Steterat H. 745
 Steterunt P. iv, 185
 Stetisse P. x, 710. xiii, 80
 Stetit P. ix, 9. A. 33. S. ii, 1006. D. 161
 Stigmatit P. x, 1980
 Sili (sing.) S. i. pr. 60
 Silicho S. ii, 710. 742
 Stilis P. ix, 14. 44
 Stillabat Ps. 700
 Stillant P. ix, 58
 Stillante A. 760 sanguine P. v, 342
 Stillantibus Ps. 269
 Stillat C. xi, 74. S. ii, 926 guttatim lacrymis C. v, 22
 Stilo P. x, 627. 1124. S. i. pr. 2
 Stilum P. ix, 74
 Stilus A. 379
 Stimulis P. x, 776. xi, 108. xiii, 72. S. i, 133 illum instigat invidia H. 187
 Stimulus P. ix, 51
 Stipabant A. 708
 Stipant P. v, 373
 Stipata (sing.) Ps. 405. 671
 Stipati (plur.) P. xi, 79
 Stipato agmine P. vii, 35
 Stipatur fumo et igni H. 131
 Stipem P. ii, 143
 Stipendia Angelorum P. i, 66
 Stipendii P. ii, 9
 Stipis S. ii, 910
 Stipite C. iii, 108. xi, 75. P. x, 302. A. 343 Crucis P. ii, 24
 Stipitem C. xii, 198. P. x, 114. xii, 16
 carceralem P. v, 552
 Stipiti P. x, 381
 Stipitis P. v, 271 ficulni A. 293
 Stipularum Ps. 249. S. ii, 963
 Stipulas H. 785
 Stirpe A. 61. 345. 363. 1001. Ps. pr. 43. 879. H. 184. S. i, 268. ii, 417
 572
 Stirpem P. x, 723. H. 785. S. i, 560
 Stirpibus P. xi, 120
 Stirpis A. 983. H. 574. S. i, 176. ii, 341. 532
 Stola (abl.) P. v, 10
 Stolina (sing. nom.) animis gens A. 194
 (abl.) H. 656
 Stolidas A. 399
 Stolidi (sing.) H. 376
 Stolidis cultibus S. ii, 818
 Stolido S. i, 498
 Stolis P. ii, 275. vi, 139
 Stomachando Ps. 132
 Stomachante H. 196
 Stomachatus alto felle P. x, 393
 Stomachi (sing.) S. ii, 629
 Stomacho Ps. 902. S. i. pr. 58
 Stomachum P. iii, 150. Ps. 123
 Stomachus C. iii, 175
 Strage Ps. pr. 13. 686. S. ii, 351. 669
 murali Ps. 538
 Stragem C. xi, 41
 Stragibus P. i, 39
 Stramenta testarum P. v, 322

- Stramine H. 859
 Strangulant clausum locum angusta saxa
 P. v, 244 mentes P. i, 99
 Strangulatrix P. x, 1103
 Strata (sing.) S. i, 248 (plur.) pulpita
 P. x, 1016
 Strati (plur.) C. xii, 63
 Stratis (subst.) C. i, 18
 Strato A. 712
 Stratus P. ii, 508. xi, 178 humi P. ix, 5
 Straverat P. v, 476
 Strenue (adv.) P. v, 449
 Strenuus S. i, 104
 Strepas P. i, 119. x, 993
 Strepentes virgas P. x, 792
 Strepentis fontis C. vii, 169
 Strepitu armorum Ps. 170
 Strepunt C. i, 13
 Strictis Ps. 705
 Strictura (nom.) S. ii, 286
 Stridebat Ps. 866
 Stridens Ps. 121. 653 flammis P. v, 62
 Stridente D. 76
 Stridentibus uncis P. v, 173
 Stridere P. xi, 56
 Stridor H. 537
 Stridore Ps. 293. S. ii, pr. 13
 Stridula (sing.) A. 298. Ps. 324 sartago
 P. x, 758
 Stridulis P. x, 490 punctis fervens P.
 v, 227
 Stridulum sonare P. x, 995
 Stringe ferrum P. xiv, 65
 Stringere A. 68 ferrum in H. 567
 Stringit P. xii, 46. Ps. pr. 26
 Strophas P. ii, 318
 Strophio P. iv, 25. S. ii, 37 dactylico
 C. iii, 29
 Strophis A. pr. ii, 25
 Strophium Ps. 449
 Struant S. i. pr. 17
 Struat S. ii, 202
 Structa (plur.) P. xiv, 104
 Structam H. 485
 Structile Ps. 834 simulacrum H. 190
 Structos P. ii, 176
 Structum H. 847. Ps. 685
 Structura (nom.) S. ii, 208. 250 (abl.)
 Ps. 864
 Structus S. ii, 451. D. 122
 Struem P. x, 848 cladis C. vii, 138
 Strues (subst.) carbonum P. v, 219
 Strumas pectorum P. ii, 258
 Struxerat P. v, 266
 Struxit P. xiii, 98. A. 116. 515. 776. S.
 ii, 621
 Studebat P. vi, 75
 Studens P. x, 47
 Studet C. ii, 38. S. i. pr. 21
 Studia H. 308
 Studii S. i, 601
 Studiis P. ix, 21. xi, 197. S. ii, 138
 Studio C. x, 75. H. 365. Ps. 763. S.
 ii, 1016
 Studiosa (sing.) P. iv, 54
 Studium C. pr. 15
 Studuit C. pr. 33. H. 224. S. i, 19
 Stulta (sing.) P. xiv, 101. S. i, 80 su-
 perstitio A. 149 (plur.) C. xii, 141.
 A. pr. ii, 29
 Stulte (voc.) P. x, 296. H. 674
 Stultis P. x, 268
 Stultitia (nom.) D. 68
 Stultitiam C. pr. 35
 Stulto H. 551
 Stultum P. x, 608 est A. 351
 Stultus sæculi est P. x, 610
 Stupefacta (plur.) A. 700
 Stupefactis Ps. 585
 Stupenda (sing.) C. ix, 85
 Stupens P. ii, 182
 Stupent P. vi, 30. S. ii, pr. 22
 Stupentem P. x, 961
 Stupentes P. v, 493
 Stupentibus C. ix, 77
 Stuperet P. v, 309
 Stupet C. vii, 130. Ps. pr. 48
 Stupidas A. 322
 Stupor P. vii, 78. x, 581. H. 61. S. i,
 73
 Stupore P. i, 92. x, 75
 Stuppa C. v, 20
 Stuppeis P. x, 864
 Stupra P. ii, 248. S. ii, 226
 Stuprator P. x, 221
 Stupro (subst.) P. ii, 466. H. 617
 Stuprorum P. x, 180
 Stuprum S. i, 178
 Stupuit P. vi, 111. x, 676. Ps. 508. S.
 i, 216. D. 184
 Styge C. v, 126
 Stygio H. 128 antro S. i, 356
 Stygis A. 228
 Styx Ps. 520
 Suadelis H. 715
 Suadendo P. ii, 86. v, 18
 Suadet C. i, 19. S. i, 371
 Suaseras P. x, 95
 Suaserat P. ii, 492. H. 719
 Suascrint P. x, 305
 Suaserit S. i, 451
 Suasisse H. 716
 Suasit H. 784. Ps. pr. 10
 Suasor Ps. pr. 10
 Suave immorientis S. i, 63 sonantibus C.
 v, 122
 Suavia S. ii, 150
 Suavibus A. 906. H. 821

- Suavitas C. ix, 61
 Suavius P. ii, 408
 Subacta (sing. nom.) C. i, 70 (abl.) S. ii, 291 (plur.) P. xi, 92
 Subactæ (plur.) C. vii, 15
 Subactis P. v, 513. xiv, 22
 Subactos C. xii, 161
 Subdere P. xi, 90. H. 701. S. ii. pr. 27
 Subdiderant morti C. iv, 44
 Subdidit C. iii, 40. P. xii, 51. Ps. 799
 draconem P. i, 36
 Subdit H. 384
 Subdita (sing.) A. 88. H. 310. S. ii, 440 (plur.) P. x, 848. H. 470
 Subditas P. xiv, 95
 Subditi (sing.) P. x, 1029
 Subditis (adj.) P. ii, 489. xiii, 72
 Subditum P. v, 171
 Subditur A. 551
 Subditus orbis P. ii, 439
 Subdola (sing.) Ps. 681
 Subdolam P. x, 392
 Subdolo ore P. v, 175
 Subdolum C. ii, 99
 Subdulus A. 963
 Subducere H. 727
 Subductam C. xi, 7
 Subducto C. viii, 26. S. ii, 983
 Subductus Ps. 872
 Subeas P. x, 814
 Subegit P. x, 777. A. 508. S. ii, 562
 Suberat S. ii. pr. 14
 Subest H. 78. 803. Ps. 620. S. ii, 241
 Subeunt S. ii, 373. 984 juga H. 431
 Subjacet P. x, 390. S. i, 427
 Subjacuit C. pr. 15. S. ii, 965
 Subjecerit S. ii, 489
 Subjecisse P. vii, 65
 Subjecta (sing.) H. 214. S. ii, 125 (plur.) P. v, 517. x, 375. Ps. 732
 Subjectam H. 508
 Subjectans caput ad P. x, 1034
 Subjectio H. 702
 Subjectis S. ii, 497
 Subjectos H. 529. S. ii, 186
 Subjectum P. v, 172. H. 904
 Subjectus S. i, 343
 Subigebant S. ii, 282
 Subigit S. i, 373
 Subinde P. x, 1018
 Subire P. x, 99
 Subiret P. xiv, 87
 Subisse C. vi, 127
 Subit C. xii, 49. P. x, 472. S. i. pr. 74
 329 horror persecutorem P. x, 961
 Subita (sing. abl.) Ps. 669
 Subitam S. ii, 899
 Subiti (sing.) S. i. pr. 34
 Subitis P. xi, 107
 Subito (adj.) S. ii, 930
 Subitum P. xiii, 15. H. 175
 Subitus H. 189
 Subjugales belluas P. x, 333
 Subjugatis hostibus P. x, 419
 Subjugatum hostem P. x, 777
 Subjugatur luxur et gula C. vii, 11
 Subjugavit A. pr. ii, 31
 Subjungere H. 678
 Subjungier S. ii, 586
 Subjungitur S. ii, 632
 Sublatus P. v, 237. x, 364
 Sublevit P. xii, 49
 Subludit murmur A. 848
 Sublimat largo flamine bombum A. 815
 Sublime C. xii, 39. P. x, 697. xi, 225. A. 522. H. 32. Ps. 303. 347. 736. S. ii, 262 minaris Ps. 288
 Sublimem S. i, 425. ii, 883
 Sublimi H. 130
 Sublimibus P. xi, 217
 Sublimior S. ii, 713
 Sublimis C. xii, 171. H. 111. Ps. 138
 Dei P. ii, 495 gradu P. ii, 39
 Sublustri S. i, 365
 Subnixa (sing.) H. 424. Ps. 868. S. i, 367
 Subnixus C. iv, 6. H. 73 nube P. iv, 10
 Subnotanda (sing.) P. ii, 132
 Subridens P. vi, 48. Ps. 166
 Subsella P. x, 61. S. i, 609
 Subsidio C. v, 107 dextræ tuæ P. vii, 61
 Subsidium S. ii. pr. 29
 Subsistat A. 244. S. ii, 235
 Subsistente Ps. 661
 Subsistere S. i, 604
 Subsistit ab æterno A. pr. i, 3
 Substantia (nom.) A. 273. 783. H. 78. Ps. 909. S. ii, 212. 239 (abl.) omni carentem C. vii, 40
 Substantiæ (sing.) P. x, 477
 Substantiam H. pr. 44
 Substitit C. vii, 100. S. i. pr. 79
 Substrinxit A. 671
 Substrata (sing.) P. vii, 48
 Substructa (plur.) A. 753
 Subtacitam H. 174
 Subtegmine Ps. 674
 Subterna nocte H. 922
 Subternis S. i, 392
 Subterranea (plur.) P. xi, 167
 Subtexeret H. 729
 Subtile ingenium H. 546
 Subtrahat C. xii, 107. P. ii, 296
 Subtrahit S. ii, 829
 Subtrahite A. 137
 Subtraho P. x, 97
 Subtrahunt P. i, 79
 Subtus P. v, 520
 Subvectam S. i, 61
 Subvehat A. 233

- Subvehuntur P. i, 90
 Subverso H. 207
 Subvolabit P. x, 533
 Suburbanos P. xi, 42
 Suburram P. xi, 45
 Succedet P. x, 1103
 Succendat S. ii, 382
 Succenditur Ps. 150
 Succensi (sing.) A. 137. S. i, pr. 58
 Successibus P. x, 139. S. i, 286. ii, 618 dextris utor P. ix, 105
 Successit S. i, 84
 Successor C. xii, 98. P. ii, 79. Ps. 806. S. ii, 281. 1122
 Successu H. 441. S. i, 123
 Successum P. iv, 149
 Successus (plur.) S. ii, 563
 Succī (sing.) H. 232
 Succina P. iii, 21
 Succincta (sing.) Ps. 42. S. i, 366 ferro pestis P. i, 43
 Succisa (sing.) S. ii, 1010
 Succo C. x, 104. H. 114. S. ii, 1026
 Succubam P. x, 192
 Succubuit Ps. 299. 539
 Succulentis obtutibus P. x, 433
 Succulentos furores H. pr. 58
 Succum C. v, 18. A. 696. H. 367. S. ii, 219. 961 papillæ C. vii, 165
 Succumbere Ps. 393. S. ii, 103. 705 pœnæ A. 900
 Succumbit S. i, 168. ii, 323
 Succurrit Ps. 278
 Suda facies diei Ps. 638
 Sudans C. xi, 75
 Sudare Ps. 894. S. ii, 924
 Sudaret S. ii, 545
 Sudat C. iii, 72
 Sudata (plur.) Ps. 167. S. ii, 550
 Sudatum Ps. 820
 Sudatur Ps. 239
 Sudavit C. ii, 76
 Sudibus C. viii, 43. P. xi, 143. A. 59
 Sudo lumine P. ii, 384
 Sudore levi bellum gerebat S. ii, 515
 Sudoribus H. 750 tantis structam urbem H. 485
 Sudum C. vii, 80. P. vi, 128. II. 805
 Sues (sing. fœm.) S. ii, 813 (plur. mas.) P. x, 649
 Sueta (sing.) S. i, 81 bello et armis virtus P. i, 33
 Suetus C. v, 39. vii, 70. ix, 52. P. x, 885. S. i, 106
 Sueverat P. ii, 513. S. ii, 1006
 Sufferre-A. 472
 Sufficiat C. iii, 184
 Sufficit C. viii, 69. H. 760. Ps. 458
 Suffire A. 459
 Suffixa (sing.) A. 382 (plur.) C. v, 142
 Suffixum cruci P. x, 585
 Sufflabilis animæ A. 838
 Sufflamine Ps. 416
 Sufflaverat animam ore A. 778
 Suffoderat Ps. 258
 Suffodit H. 827
 Suffragantium P. i, 16
 Suffragia H. 562
 Suffudit H. 86
 Suffundere A. 763. Ps. 45
 Suffundit H. 132
 Suffuso Ps. 114. S. i, 231
 Suffusus S. i, 422
 Suggestam P. x, 20
 Suggere P. ix, 95
 Suggestit C. v, 18
 Suggestunt P. x, 111
 Suggesta (plur.) H. 560
 Suggillet P. x, 999
 Suilla (plur.) P. x, 918
 Suilli gregis (sing.) C. ix, 56
 Sulcant P. x, 453
 Sulcare Ps. 213
 Sulcator S. ii, 939
 Sulcis A. 356. S. ii, 198. 1023 scribitur cera P. ix, 52 sulcos intexere P. ix, 77 viscera rupta P. x, 448
 Sulcos P. iv, 119. x, 550. S. ii, 931 calami A. 596 marmorum P. iv, 194 unguularum P. v, 338
 Sulcum traxerat stella C. xii, 55
 Sulcus P. x, 1127
 Sulfure C. v, 136. H. 728. Ps. 43
 Sulfureus Ps. 95
 Sulfuris P. v, 198. A. 137
 Sumamus S. ii, 290
 Sumant H. 557
 Sumas C. iv, 67
 Sumat A. 44
 Sumens A. 170
 Sumere C. iii, 89. P. v, 154. xiii, 40. II, 289. S. i, 339. 548 cibum C. viii, 72
 Sumi P. x, 107
 Sumit C. vii, 152. ix, 62. xii, 26. P. x, 148. A. 566. Ps. 77. 152
 Summa (subst.) meritorum H. 889
 Summa (adj. sing. nom.) P. ii, 83. A. 644. H. 20. 31. Ps. 338. 609. 769. S. ii, 391 (abl.) P. xiii, 80. Ps. 410. S. i, pr. 79. 13. 15. ii, 1035 in cute Ps. 506 (plur.) P. ix, 59. x, 488. A. pr. i, 1. 301. 557. H. 24 fluctuum C. ix, 49 rerum P. x, 410
 Summæ (subst. sing.) S. ii, 210
 Summæ rationis regem A. 226
 Summam (subst.) H. 55. Ps. 583
 Summam (adj.) H. pr. 44

- Summe (voc.) C. iv, 81. v, 157
 Summersum D. 87
 Summersus A. 666
 Summi (sing.) C. vi, 77. vii, 134. xiv, 66. A. 692. 1010. Ps. 394. 548. S. i, 408
 Summis P. v, 503. xi, 121. A. 536. Ps. 838. S. i, 489. 590. ii. pr. 34. 149. 398
 Summissa (sing.) S. ii, 214 oculos S. i, 430
 Summissum C. xii, 59
 Summissus A. 598. S. ii, 265
 Summittat S. ii, 390
 Summittere Ps. 883. S. i, 557 colla ante A. 642 frontem A. 458 gladio caput P. xiii, 47
 Summo C. xii, 81. P. vii, 21. 74. xi, 101. 157. xii, 55. A. 254. H. pr. 10. 21. 528. Ps. 692. 738. 796. ii, 118. 555 Patre A. 90. 101
 Summorum S. ii, 423
 Summos P. xiii, 77. A. 352. S. i, 618 Deos H. 16
 Summula (nom.) P. ii, 132
 Summum P. ii, 440. xiii, 34. A. 228. H. 22. 440. S. ii, 387. 457. 880. D. 108 bonum A. 885 cœli dominum S. ii, 840 caput sæculi P. x, 167 Deum A. 188
 Summus P. x, 376. 411. 609. 868. A. 255. 448. H. 575. Ps. 548. S. i, 308. ii. pr. 2. 268. 796 Deus A. 775 Pater C. iv, 68 pontifex P. x, 223 sacerdos P. x, 1011 super omnia S. i, 40
 Sumserat A. 780
 Sumsisse A. 699. H. 172
 Sumsit P. x, 602. 740. A. 50. 505. H. 48. Ps. 226. S. ii, 41. 352
 Sumta (sing.) A. 177. S. ii, 970
 Sumtæ (sing.) S. i, 90
 Sumtibus S. ii, 912
 Sumtis C. ii, 29. iv, 70. 97
 Sumto cibo C. iv, 1
 Sumtuosa (plur.) P. v, 73
 Sumturus A. 54
 Sumunt C. ix, 99 arma C. v, 49
 Suo P. vii, 37. viii, 14
 Suopte S. ii, 473
 Suorum P. i, 102. x, 757. xiii, 88. xiv, 32. S. i, 619
 Suos C. v, 63. P. iii, 214. v, 247. vi, 118. vii, 37. x, 1087. xi, 199. A. 211. H. 404. D. 39
 Supellex P. pr. 14. ii, 130. H. 207
 Superaddere A. 987
 Superare P. iv, 63
 Superas (adj.) H. 824. D. 171
 Supera'is (part.) S. i, 122
 Superba (sing. nom.) P. iii, 64 (abl.) P. xi, 217. xii, 6
 Superbam S. ii, 560
 Superbia (nom.) Ps. 178. 203
 Superbis (adj.) S. i, 417
 Superbit P. ii, 237. x, 149. H. 400. Ps. 190
 Superbos P. ii, 5. Ps. pr. 27
 Superbum P. vi, 8. Ps. 285
 Superbus P. ii, 265. x, 800 murali strage Ps. 538 spoliis S. i, 124
 Supercalcare ruinam Ps. 256
 Supercilio P. xii, 33
 Supercilium deponere Ps. 287
 Supereminet Ps. 195. 737
 Superesse S. ii, 169
 Superest C. viii, 11. P. iv, 161. vii, 83. Ps. 71. S. ii, 1122
 Superficies S. i, 18
 Superfit S. ii, 982
 Superflua (sing.) S. ii, 283
 Superfluas S. i, pr. 69
 Superfluit P. x, 315
 Superfusus A. 668 trans omnia Deus A. 810
 Superi (sing.) C. iii, 95 seminis A. 165
 Superimposito Ps. 266
 Superingeruntur C. iv, 87
 Superis (Deis) A. 1060. S. i, 362
 Superis (adj.) A. 749
 Superna (sing. abl.) S. i, 305 (plur.) C. iv, 52. P. xiii, 86. S. ii, 260 cœli P. vi, 26
 Supernæ (sing.) A. 557
 Superne (adv.) C. iii, 20. P. x, 1016. xii, 39
 Superni (sing.) C. vii, 90. A. 84
 Supernis P. xiii, 105
 Superno P. x, 13. H. 60 flatu P. i, 87
 Supero (adj.) C. iii, 189. A. 904. S. i, 541
 Superos C. iii, 200. v, 128
 Supersit P. x, 519. Ps. 576
 Superstas S. i, 432
 Supersternant S. ii, 300
 Superstes C. 10. P. x, 539. xiii, 5. Ps. 390. D. 121 morti propriæ P. iv, 115
 Superstite S. ii, 572
 Superstitio A. 149. 195. 510. H. 396. S. i, 39. 198. ii, 510. 871
 Superstitis P. x, 877
 Supervacuam (sing. abl.) Ps. 134
 Supervacuis H. 433
 Supinas facies ad cœlum erigit A. 501
 Supinat Ps. 281
 Supinata cervice P. xi, 85
 Supinis P. xii, 15
 Supinus P. x, 172

- Suppeditant H. 253
 Suppeditare Ps. 628
 Suppeditat C. iii, 57. S. ii, 218. 946
 Suppleat P. ix, 66
 Supplendum S. ii, 1117
 Supplex C. ix, 54. P. ii, 565. xiv, 86.
 A. 446. 609 precor C. viii, 77
 Supplicantibus C. vii, 213
 Supplicare P. x, 381 aris P. ix, 32
 Supplicat P. x, 255. S. ii, 642
 Supplicatio C. i, 83
 Supplicator P. i, 14
 Supplicem C. vii, 174. P. ii, 581
 Supplices (adj.) P. v, 546. xiv, 6
 Supplicia P. xi, 62
 Supplicii P. xi, 22
 Supplicii C. iv, 84. v, 133. P. iii, 98.
 S. ii, 475
 Supplicio solvet P. vi, 159
 Suppliciter S. i, 566. ii. pr. 28
 Supplicium P. iii, 15. vi, 68. A. 887.
 H. 374. S. ii, 186 luit A. 543
 Supplicum P. i, 20
 Supponit P. x, 1037
 Suppositus P. xi, 220
 Supra C. vi, 100. xii, 57. 92. P. x, 375
 hominem S. i, 100
 Suprema (plur.) celebrare P. iii, 182
 Supremam P. x, 812
 Supreme (voc.) Pater C. vi, 1
 Supremi (sing.) P. xiii, 54 Dei S. ii,
 100
 Supremis C. ix, 44. P. vi, 69
 Supremo C. iv, 5 spiritu P. x, 23
 Supremum P. iv, 133. S. i, 295 regimen
 A. 214 palpitat C. vii, 142
 Supremus Ps. 53 mortis exitus P. v, 528
 Surculo C. v, 117
 Surculos S. i. pr. 20
 Surculus A. 343
 Surda (sing.) A. 397. 768
 Surdis P. x, 954. H. 406. S. i, 65
 Surgat A. 1060. Ps. 814. S. ii, 29. 208
 Surge C. ix, 45
 Surgens C. v, 130. P. iv, 74
 Surgentem S. ii, 1029
 Surgere D. 183
 Surgeret C. ii, 75
 Surget P. iv, 34
 Surgit C. ii, 25. ix, 45. P. x, 361. 409.
 Ps. 258. D. 188 in auxilium H. 410
 mihi A. 1047
 Surgunt A. pr. ii, 7. S. ii, 73. 200
 Surrepsit A. 485
 Sursum P. i, 83. A. 232. 1003. H. 833.
 Ps. 301. S. i, 91. D. 173 ac deorsum
 P. v, 110
 Suscepit Ps. 812
 Suscepta (sing. abl.) D. 39
 Susceptat A. 548
 Susceptos P. xi, 71
 Suscipe C. v, 155. x, 125. P. ii, 309
 Suscipit S. ii, 725
 Suscipit P. v, 502. vii, 27. A. 1020
 H. 853
 Suscipiunt P. vii, 90
 Suscitat C. xii, 75
 Suspecta (sing. nom.) C. xii, 105
 Suspectam H. 815
 Suspectant P. vii, 31
 Suspectat S. ii, 407
 Suspende S. ii, 62
 Suspendere H. 271
 Suspendit H. 519. Ps. 283. D. 48. 92
 ictum terror C. vii, 99
 Suspendite lacrymas C. x, 118
 Suspendor P. vii, 73
 Suspendunt A. 534
 Suspensa (sing.) S. ii, 37 ab humo Ps.
 202 (plur.) S. ii, 560
 Suspensos Ps. 662
 Suspendum C. iv, 63. P. vii, 24
 Suspendus P. i, 105
 Suspexit A. 191
 Suspice A. 947
 Suspicit C. iii, 130. P. ii, 410. H. 819.
 S. i. pr. 35
 Suspiciunt C. xii, 191
 Suspirans alto corde P. x, 926
 Suspirant C. ii, 44
 Suspirat Ps. 489. S. ii, 1073 ignes A.
 413
 Suspiria Ps. 35. S. i, 480 mittit ad cœ-
 lum H. 380
 Sustentat A. 956. S. ii, 992
 Sustinens P. vii, 30
 Sustinere C. vii, 192
 Sustinet P. ii, 256. xi, 220. H. 520. S.
 ii, 949
 Sustinuit A. 670
 Sustulit C. xii, 127
 Susurrat lene A. 846 tale aliquid fama
 S. ii, 919
 Susurris C. ix, 66
 Susurros A. 494. S. i, 62
 Suta (plur.) C. iii, 119
 Sutile vinclum P. iv, 24
 Sutilis lapillos C. vii, 158
 Sutilibus H. 269
 Sutilis hamis Ps. 675
 Suto corpore P. v, 470
 Suxisse P. x, 619
 Sycophantarum A. pr. ii, 25
 Sylla P. ix, 1
 Syllaba (nom.) Ps. pr. 3
 Syllogismos A. pr. ii, 24
 Sylva (nom.) C. ix, 113. P. xi, 145. II.
 241. 793. S. ii, 963

- Sylvæ (sing.) C. viii, 36
 Sylvarum D. 118
 Sylvas P. xi, 115. S. i, 303. 372
 Sylvestribus S. ii, 943
 Sylvestris A. 342
 Sylvicolæ puellæ (sing.) S. ii, 524
 Sylvis H. 103. S. ii, 874
 Sylvosi (sing.) S. i. pr. 72. 159
 Sylvosis anfractibus H. 144
 Symbolum P. ii, 438
 Symphonia (nom.) S. ii, 527
 Synnas (sing. nom.) S. ii, 247
 Syrmate Ps. 362
 Syrtibus A. 443
 Syrtica (plur.) S. ii, 355
 Syrtium C. xi, 67 silentio C. vii, 30
- T.
- Tabe P. ii, 154. H. 119
 Tabellas P. ix, 47
 Tabellis C. xii, 156
 Tabenti S. i, 502
 Tabentibus A. 817
 Tabentis S. i, 16
 Tabescit P. x, 525
 Tabescunt nives C. vii, 207
 Tabida (sing. nom.) gleba A. 765 (plur.)
 S. ii, 779
 Tabidos P. x, 504
 Tabidum C. ii, 91. P. x, 1032 linum
 C. vii, 191
 Tabidus P. iv, 132 aër S. ii, 956
 Tabifluæ cratis A. 891
 Tabo C. x, 97. P. x, 1047. A. 759
 Tabularia H. 761
 Tabulas P. xi, 185. A. 328
 Tabulata (plur.) P. xi, 73
 Tabulis P. x, 1016. S. ii, 50. 311. 461
 Taceam H. 659
 Tacenda (plur.) C. vi, 76
 Tacendi P. ii, 253
 Tacente P. x, 399
 Tacentem P. x, 914
 Tacita (sing. abl.) P. ix, 45
 Tacitæ (sing.) Ps. 821
 Tacitas P. xi, 9
 Tacitis H. 391. 911. S. i, 401. 538
 Tacito S. i. pr. 36
 Tacitos A. 624
 Tacitus A. 215
 Tacta (sing.) P. xiii, 79
 Tactu P. v, 400. A. 1038. H. 293. 863.
 Ps. 642. D. 172
 Tactus (sing.) H. 303
 Tacuerunt A. 438
 Tacuit superstîtio A. 149
 Tædas A. 136. Ps. 48. S. i, 263. ii, 1073
 Tædet H. 274
 Tædio P. v, 355
 Tænara A. 749
 Tæniolis S. ii, 1105
 Tagus S. ii, 694
 Tale C. i, 61. P. i, 24. v, 529. x, 247.
 A. 82. S. ii, 737. 919
 Talem P. ii, 363. 369. H. 778. Ps. 240.
 S. ii, 896
 Talenta P. ii, 51. 309. xi, 188
 Talentis P. ii, 176. xii, 48. H. 257. Ps.
 579. 872 formata victoria S. ii, 29
 Tales P. ii, 157. H. 652 quales C. ii,
 61
 Tali (adj.) C. vi, 113. 135. vii, 26. P.
 x, 571. H. 394. Ps. 544. 749
 Talia C. pr. 28. P. v, 421. vii, 43. ix,
 83. x, 16. 678. 791. 841. H. xii, 668.
 Ps. 253. 480. S. i, 194. 391. ii, 11.
 67. 302. 403
 Talibus C. vii, 171. P. iii, 96. x, 217.
 298. 1046. xi, 169. Ps. 434. 564. S.
 i, 43. 283. 507
 Talis (adj.) P. x, 444. xiv, 69. S. i,
 196. ii, 1050
 Tangere P. iii, 124. v, 180. xiv, 133.
 A. 143. 322
 Tangeret portum carina P. v, 504
 Tangit P. xi, 98
 Tanta (sing. nom.) P. i, 16. iv, 4. v,
 177. x, 484. xi, 215. A. 548. 1028.
 1036. H. 154. Ps. 646. S. ii, 916.
 D. 62 (abl.) Ps. pr. 38. S. ii, 91
 (plur.) P. x, 297. xi, 61. Ps. 696
 Tantæ (sing.) P. x, 1113. xiii, 25. A.
 398. S. i, 647. ii, 953. 1118
 Tantam P. xiv, 88. H. 245
 Tantas P. ii, 317
 Tanti (sing.) C. pr. 6. vii, 109. xii, 158.
 P. v, 191. 275. 491. x, 225. 794. xii,
 14. H. 653. Ps. 607. 824. 728. S. ii,
 pr. 55
 Tantis P. v, 162. x, 93. 516. xi, 213.
 H. 485. S. ii, 618. Ps. 495
 Tantus C. viii, 17. xii, 33. P. vi, 133.
 x, 583. A. 1028. S. ii, 334
 Tarda (sing.) H. 544
 Tardat H. 849. Ps. 416. S. ii, 177
 Tardis P. vi, 81. S. ii, 315
 Tardum S. i, 259
 Tarentus S. ii, 747
 Tarpeia (sing. abl.) S. i, 549 (plur.) A.
 508 sacra P. v, 106
 Tarraco P. iv, 23. vi, 1. 158
 Tartara C. v, 133. xii, 92. A. 638. H.
 825. 883. Ps. 90. 521. S. i, 26. 532
 Tartaræ (sing.) P. xiii, 52
 Tartarei (sing.) H. 959 regis S. i, 357
 Tartareus S. i, 370

- Tartari C. i, 70. P. ii, 288
 Tartaro C. ix, 18. P. v, 200. x, 475
 Tartarum C. ix, 71. xi, 112
 Taurica sacra S. i, 395
 Tauricornem Tonantem P. x, 222
 Taurina (plur.) P. x, 918
 Tauris P. v, 415
 Taurorum P. v, 76. S. ii, 1123
 Taurus P. x, 1021. H. 359
 Tecta (subst. plur.) P. vi, 154. S. ii, 697. 831. 872
 Tecta (adj. sing.) C. v, 113. Ps. 105 (plur.) C. x, 169. P. iii, 196
 Tectam C. vii, 105
 Tecti (subst.) P. xi, 219
 Tectis (subst.) P. xi, 161. xii, 31. Ps. 810. S. i, 531
 Tectis (adj.) P. x, 394. Ps. 759 dolis H. 146
 Tecto (subst.) P. xi, 221
 Tecto (adj.) ævo H. 177
 Tectorum (subst.) S. ii, 454
 Tectos C. i, 17
 Tectum (subst.) S. i, 66
 Tectum (adj.) S. i, 651. D. 111
 Tectus C. vii, 63. 139. S. ii, 925. 1055
 Tegat Ps. 611. 743
 Tege C. x, 133
 Tegens P. vi, 159
 Tegerent S. ii, 568
 Tegi C. ix, 102. P. ii, 52
 Tegimus C. viii, 29
 Tegit C. x, 62. P. iii, 177. 178. A. 439. Ps. 461. 639. 870. S. ii, 251. 646
 Tegitur P. x, 1085
 Tegmen Ps. 365
 Tegmina C. iii, 119. D. 4
 Tegmine P. v, 395. x, 762. A. 628. H. 90. Ps. 25. 246 pietatis Ps. 559 verticis P. iii, 155
 Teguntur H. 874
 Tela (subst. plur.) C. v, 77. P. x, 195. 967. H. pr. 56. 417. Ps. 47. 135. 436. 509. S. i, 399. ii, 34
 Telis (tela) H. 296
 Telis (telum) Ps. 25. 161. 204. S. ii, 761
 Tellure A. 743
 Tellurem C. xi, 65. A. 1045
 Telluri S. ii, 981
 Telluris P. v, 500. A. 1043. S. ii, 321. 781
 Tellus H. 906
 Telo Ps. 115. 488
 Telorum Ps. 129. S. ii, 560
 Telum Ps. 533. 677
 Temeraria (sing.) P. iii, 113. Ps. 254 (plur.) H. 370
 Temerarius S. ii, pr. 51
 Temnere P. xiv, 28
 Temo C. v, 147
 Temonis P. xi, 97
 Temperans C. ii, 31. vii, 172
 Temperat C. xii, 12. A. 14. H. 257. Ps. 635. S. ii, 786
 Temperet C. vi, 23. P. ii, 347. S. ii, 1013. D. 48
 Temperetur P. x, 934
 Temperies S. ii, 986
 Tempestas P. ix, 29. Ps. 668
 Tempestatis S. ii, 1012
 Tempestatum A. 662
 Templa P. ii, 477. iii, 170. x, 425. A. 445. H. 762. S. i, 190. 222. 534. ii, 763
 Templi C. iv, 17. xii, 188. P. x, 342. Ps. 819. 912. D. 121. 124. 181
 Templis S. i, 217. 277. 292
 Templo P. ii, 164. iv, 105. xi, 31. Ps. 107. 811. S. ii, 28. 53. 259
 Temporum S. ii, 348. 540. 547. 650. 684. 855 mors P. ii, 510
 Templum C. iv, 26. P. ii, 300. iv, 83. x, 46. 292. xi, 215. A. 513. 518. 526. 533. Ps. 809. 814. 825. S. i, 120. 250. ii, 13. 244. D. 81. 83. 163 mentis S. ii, 249 pectoris S. ii, 841
 Tempora (anni) C. v, 2. x, 137. A. 261. 283. H. 34. Ps. 67. S. ii, 324. 677. 797. 1121 ponit i, 542
 Tempora (capitis) C. iii, 27. P. x, 1013. A. 493. H. 499. 966. Ps. 30. S. ii, 1105
 Tempore C. i, 66. ii, 18. P. iv, 172. vi, 113. x, 597. xiii, 44. A. pr. i, 4. 89. 103. 121. 825. H. 44. 885. S. i, 145. 529. ii, 140. 337. 343. 482. 690. 916. 994. 1077 non senescit laus illa P. i, 82
 Temporibus (anni) S. i, 242. 329
 Temporis C. pr. 6. i, 78. P. ix, 20. S. i, 513. ii, 80
 Temporum (anni) P. x, 206. 599
 Tempus C. i, 12. 25. P. i, 53. 77. ii, 137. x, 38. 598. A. 90. H. 890. S. i, 657. ii, 112. 331. D. 23. 83 est P. i, 63 erit olim cum P. vi, 157
 Temulentus S. i, 135
 Tenaces A. pr. ii, 27
 Tenaci P. xi, 103
 Tenacia Ps. 676
 Tenacibus P. i, 76. Ps. 567
 Tenax ad revertentes janua C. ix, 73
 Tendat S. ii, 156
 Tende P. x, 544
 Tendebat manus sub ictu P. x, 812
 Tendere C. v, 64. P. ii, 360. iii, 17. A. 260. 861. D. 95

- Tenderet C. iv, 52
 Tendi A. 652
 Tendit P. ii, 240. iv, 75. A. 813. S. ii, 498 ad P. vi, 9 lumina in altum P. v, 235 manus S. ii. pr. 28 nervos in vincula H. 138
 Tenditur S. i, 456
 Teneas S. i, 433
 Teneat C. xii, 96. P. xi, 152 modum C. iii, 179
 Tenebant Ps. pr. 25. S. i, 535
 Tenebat D. 50
 Tenebo P. ii, 337. H. 343
 Tenebræ C. ii, 1. vi, 134. Ps. 908. P. vi, 30
 Tenebrarum C. i, 43. A. 748
 Tenebras C. v, 129. P. iv, 67. x, 1107. xiii, 26. xiv, 80. 95. A. 678. H. 476. 504. 844. S. i, 577
 Tenebris C. i, 17. 38. ii, 22. 86. ix, 34. 77. P. i, 60. ii, 382. iii, 58. v, 242. x, 473. 591. A. pr. ii, 41. 630. H. 154. 175. S. i, 444. 473. ii. pr. 53 mortis C. xii, 164 sæculi P. v, 5
 Tenebrosa (sing. abl.) S. i, 393. ii, 703 (plur.) P. iii, 53. S. ii, 128
 Tenebrosam A. 690
 Tenebrosis H. 515. S. ii, 872
 Tenebroso corde A. 127
 Tenebrosum Ps. 93 genus P. x, 373
 Tenebrosus mos S. ii, 244
 Tenemus P. ii, 457
 Tenenda (sing. abl.) S. i, 458
 Tenendis P. i, 5. A. 772
 Tenent S. ii, 146. 635
 Tenentes urbis regimen P. iv, 175
 Tener C. xii, 130. P. ix, 67. xiv, 71. A. 566. 614. Ps. 362. S. i, 199
 Tenera (sing. abl.) Ps. 789 (plur.) Ps. 517
 Teneras Ps. 446
 Tenere C. vi, 71. P. xiii, 31
 Teneret S. ii, 589
 Teneri (adj. sing.) S. ii, 979
 Teneri (verb. infin.) A. 811. Ps. 343. 662. S. ii, 70
 Teneris (adj.) H. 233. 854 annis Ps. 199 nimum moribus P. iii, 24
 Tenero Ps. 559. S. ii, 960 (in flore) juventute P. iii, 109
 Teneros A. 615. Ps. 122
 Tenerum C. iii, 70. P. ix, 35. x, 699. A. 848. H. 91. 282. 304. Ps. 239. 329. 886. S. ii, 327. 380. 1095
 Tenet C. iv, 6. P. ii, 124. iv, 171. x, 598. xii, 31. xiii, 99. A. 913. S. i, 328. 602. D. 27. 42
 Tenetis S. ii, 469
 Tenetur S. ii, 1071
 Tenorem A. 832
 Tenta (plur.) C. iii, 175
 Tentare Ps. 485. 497. S. i, 510 fidem S. ii, 762
 Tentas S. ii, 384
 Tentat C. ii, 34. iv, 79. x, 607. A. pr. ii, 37. Ps. 45. S. i, 6
 Tentata (sing.) P. xiv, 15
 Tentavit S. ii, 506. 695
 Tentemus P. x, 876
 Tentes C. viii, 72. Ps. 96
 Tentet S. i, 639. ii, 99
 Tentoria A. 329. Ps. 374. 645. 743. S. ii, 543. D. 41
 Tenuabit C. x, 104
 Tenuat P. iv, 131
 Tenue S. ii, 1018
 Tenuem H. 533. 848. Ps. 693. S. ii, 926. 981
 Tenuemus artus C. viii, 54
 Tenues (adj.) C. v, 115. A. 144. 954. 1019. Ps. 603. S. i, 96. ii, 175. 529. 957. 1057
 Tenui C. iii, 74. 172. P. iv, 90. vi, 95. x, 704. 987. xiii, 29. A. 523. 748. H. 533. Ps. 188. 245. 507. 678. S. i, 436. 446. ii, 140 gustu C. iv, 89
 Tenuis P. v, 307. x, 815. xi, 157. A. 842. 868 aura S. ii, 801 natura P. x, 948
 Tenuit P. iv, 129. S. i, 213
 Tenuis aure S. ii, 729 crate P. iii, 148 fundo xiii, 85 tactu Ps. 692
 Tepefacta (sing. nom.) virtus Ps. 237
 Tepefactum Ps. 900
 Tepens glacies P. iii, 204
 Tepentes prunas P. ii, 341 tædas A. 136
 Tepenti A. 467. S. ii, 976
 Tepentia Ps. 318
 Tepescat H. 965 scintilla mentis C. vii, 19
 Tepescere C. ix, 101. S. ii, 1084
 Tepescit ore altar, saxum pectore P. ix, 100
 Tepidi (sing.) S. ii, 606
 Tepidum A. 839
 Tepor S. i. pr. 73
 Ter C. i, 51. ix, 59. xii, 177. S. i, 364 o terque quaterque et septies beatus P. ii, 529 centum D. 69 quinque D. 93 senis P. iv, 145 senos Ps. pr. 22
 Terant P. x, 650
 Terat C. iii, 128. S. ii, 844
 Teratur Ps. 249
 Tercentum A. 453. S. i, 606. ii, 572
 Terdenis S. ii, 714

- Terebrant aream P. x, 1018
 Terebrato P. xi, 166
 Terens S. i, 439. D. 138
 Teres (adj.) P. xii, 21
 Teretem C. v, 20. Ps. 187
 Teretes H. 873
 Tereti S. i, 313
 Terga P. vii, 47. ix, 43. 103. x, 116.
 xi, 97. H. 436. 844. Ps. pr. 23. 192.
 651. S. i, 128. 363. ii, 59. 559 æ-
 quoris P. v, 477 dare S. ii, 743
 Terge C. viii, 25
 Tergeminos P. vi, 33
 Tergo P. v, 260
 Tergum C. vii, 195. P. vi, 104. x, 70.
 699. A. 654. H. 738. 748. D. 162
 dat amor Ps. 436 freti S. ii, pr. 43
 Terit S. i, 582
 Teritis S. ii, 879
 Terminandum P. x, 542
 Terminos C. i, 33
 Terminus C. pr. 4. S. ii, 995. 1008
 Terna (plur.) A. 997
 Ternis C. vii, 121
 Terra (nom.) C. ix, 8. 14. P. i, 4. viii,
 13. xiii, 1. A. 693. H. 386. S. i, 442
 (voc.) C. x, 125 (abl.) S. ii, 578.
 823
 Terræ (sing.) C. ii, 5. x, 62. A. 564.
 1028. H. pr. 28. S. ii, pr. 25
 Terram P. ii, 535. x, 369. 537. A. 676.
 H. pr. 50. 51. 116. S. i, 318
 Terrarum P. ii, 431. vi, 147. A. 540.
 H. vi, 551. Ps. 495. S. ii, 987
 Terras P. i, 11. A. 29. 153. H. 108.
 250. S. ii, 339. 1020
 Terrea (sing. nom.) virtus H. 513 volun-
 tas C. x, 25 (abl.) compage textum
 vasculum (corpus) P. v, 302 (plur.)
 C. xii, 90. A. 505. Ps. 771
 Terreant P. vii, 43
 Terrearis P. x, 521
 Terreat P. vi, 24
 Terreis membris C. vii, 194
 Terrena (sing.) S. i, 280 (plur.) P. xiv,
 114. Ps. 68. 308. D. 6
 Terrenas S. ii, 124
 Terreni (sing.) A. 161. 1008. Ps. 880
 Terrenis H. 62. S. i, 622. ii, 824 ocu-
 lis A. 46
 Terreno H. 194
 Terrenum S. i, 591
 Terrenus H. 12
 Terrestre S. i, 169
 Terrestri C. xii, 8
 Terrestria H. 385
 Terrestribus S. i, 617
 Terret P. x, 171. 302. S. i, pr. 33. 614
 Terribilem H. 949
 Terribiles H. 443
 Terribilis casside H. 411
 Terrificas H. 420
 Terrifici (sing.) S. i, 379
 Terrigenæ (sing.) S. i, 189
 Terrigenas Ps. 816
 Terrigenis P. xiv, 82
 Terrigenum P. xiii, 37
 Terris C. iv, 55. v, 131. vii, 55. xi, 3.
 106. xii, 7. P. i, 3. 19. iv, 90. 114.
 x, 253. 374. xiii, 15. 100. A. 117. S.
 i, 282. ii, 65. 597. 633. 1062. D. 18.
 176
 Territa (sing.) C. iii, 157. A. 475. S. i.
 pr. 47
 Territat Ps. 297. S. ii, 894
 Territis P. x, 276
 Territus P. v, 309. x, 915
 Terror C. vii, 99. viii, 67. P. x, 286.
 Ps. 633. S. i, 196
 Terrore P. xi, 111. A. 420. S. ii, 639
 Terruimus C. pr. 18
 Terruit P. i, 22. iii, 14
 Terrulente (adv.) P. x, 378
 Terrulentis H. pr. 5
 Terrulentum P. ii, 195
 Tersis P. i, 14
 Terso Ps. 809
 Tertia (sing.) A. 380. 531
 Tertiarum (sing.) C. vii, 126
 Tertio C. ix, 98
 Testa (sing.) P. x, 762
 Testamenta H. 122
 Testamur H. 27
 Testantur C. xii, 182. S. i, 249
 Testarum P. v, 257. 322
 Testata (sing.) A. 10
 Testator C. xii, 87
 Testatur P. ii, 74. D. 120
 Teste C. ii, 27. P. x, 635. A. 219. 602.
 S. ii, 174
 Testem P. x, 133 Dei P. ii, 506
 Testes P. v, 59. viii, 9. D. 59
 Testeum fragmen P. v, 553
 Testibus C. xii, 85. P. i, 21. 22. iv,
 51. S. ii, 1106
 Testificatus H. 341
 Testis C. ii, 109. P. v, 11. 196. xii, 9.
 A. 970. H. 523. S. i, 482 veritatis
 P. x, 9 orbis est C. ix, 8
 Testor P. x, 996
 sub Testudine oris torta vox P. x, 932
 Testudo A. 388
 Testula C. v, 17
 Testularum P. v, 278
 Tetendit C. vii, 58 animum per vota A.
 36 animos in regna Ps. 301
 Teter P. x, 861
 Teterima (plur.) S. i, 520

- Teterrimi (plur.) P. x, 451
 Teterrimus S. i, 38
 Tetigisse C. iii, 177
 Tetra (plur.) P. iv, 119. A. 1084. S. ii, 834
 Tetram C. ii, 69
 Tetrarches C. vi, 69
 Tetras A. 822
 Tetris P. ii, 475
 Tetrius P. ii, 285 omnium malorum P. xiv, 110
 Tetro Ps. 45. 901. S. i, 294
 Tetrum H. 565 flagrat C. iv, 22
 Texant P. xi, 163
 Textat Ps. 768. 913. S. ii, 298
 Texebat P. x, 847. S. i, 75
 Texens A. 986 sæcula sæculis C. v, 164
 Textentem H. 296
 Texerat Ps. 180. 265. S. i, 437. D. 95
 Texere C. iii, 29. P. x, 944
 Texerit A. 333
 Texerunt S. ii, 719
 Taxisset Ps. 504
 Textit A. 154. 202. H. 71
 Textitur S. ii, 617
 Texta (sing.) A. 917. H. 273 (plur.) C. iii, 47. x, 16. P. i, 6. x, 1029. H. 329. Ps. 127. 674. serta P. iii, 209 spinea A. 66
 Textiles setas C. vii, 152
 Textilis candor P. i, 89
 Textis Ps. 189. 851 orbitis A. pr. ii, 10
 Textu P. x, 127
 Textum (adj.) P. v, 302 funale P. v, 469
 Textura (nom.) A. 1017
 Textus (adj.) S. i, 487
 Textuit A. 521. S. ii, 997
 Texunt P. x, 1016. A. 59. H. 870. S. ii, 1029
 Thalami (sing.) A. 568. S. i, 252
 Thalamis H. 781. S. ii, 1079 proxima P. iii, 110
 Thalamo C. iii, 143
 Thalamum Ps. 60. S. i, 357
 Tharsos C. vii, 105
 Thascius P. xiii, 88. 93
 Theatra H. 762
 Theatrali H. 311
 Theatris P. x, 220
 Thebanus S. i, 122
 Thebas S. ii, 495
 Thermis S. ii, 445
 Thesauris H. 953
 Thesauros P. ii, 85
 Thesaurus C. xii, 70. Ps. 528
 Thessala carmina A. 477
 Thessalarum P. x, 869
 Thessalicæ (sing.) S. i, 89
 Thoraca H. 424. Ps. 126
 Thoris H. 782. S. ii, 1072
 Thoro dicata membra P. iii, 16
 Thoros Ps. 331. S. ii, 173 lacertorum P. v, 124
 Thorum P. v, 335. H. 621. Ps. 62. S. i, 474
 Thrax C. xii, 203
 Throni C. vii, 37
 Throno P. i, 68. A. 196. H. pr. 10
 Thronum P. v, 548. A. 102
 Thulæ (sing.) H. 882
 Thura P. iii, 29. S. i, 222
 Thure P. v, 50. x, 261. A. 187. S. i, 151. 353
 Thuribulis P. iii, 130. A. 479
 Thurifero de grege A. 292
 Thuris C. xii, 71. P. iii, 123. x, 362. A. 631. D. 106
 Thus C. xii, 64. P. x, 917. A. 646
 Thymo C. iii, 74
 Thyrsigeri (sing.) S. ii, 857
 Tiaras A. 145
 Tiberina (sing.) P. xii, 7 (plur.) S. i, 483 per ostia P. xi, 40
 Tibia musica (nom.) A. 843
 Tibricolas P. xi, 74
 Tibris P. xii, 29. S. ii, 870. 937
 Tigillis S. ii, 455
 Tigridis C. iii, 170
 Timeam S. ii, pr. 55
 Timebam P. ix, 102
 Timendus C. vi, 91
 Timere C. i, 40. P. ii, 352
 Timeret P. vi, 129. xiii, 40
 Timet P. iv, 6. Ps. 471
 Timor P. vi, 19. x, 962. S. ii, 736
 Timorem P. x, 358. xiv, 106
 Timoris P. xiii, 20
 Timuere A. 626
 Tincta (sing.) A. 762. 911 (plur.) C. vii, 74. H. 418. S. i, 502
 Tinctas H. 232
 Tinctis Ps. 881. D. 120 sapore poculis C. ix, 30
 Tinctos C. ii, 64
 Tinctum C. v, 156. S. i, 636. D. 120 criminibus P. xiii, 58
 Tinctus P. i, 7 aromate xiv, 72
 Tineis Ps. 600
 Tingant P. ix, 40
 Tingat C. viii, 27. P. vii, 18
 Tingere P. xi, 44. S. ii, pr. 34
 Tingeret P. v, 479
 Tinget C. x, 100
 Tingi S. ii, 1123
 Tingtis C. ii, 70
 Tingtis (subst.) P. iv, 45
 Tingt P. x, 500. xii, 39. H. pr. 17. Ps. 402
 Tingueret vestigio P. vii, 62
 Tingt P. v, 342. S. ii, 978

- Tinnitum Ps. 141
 Tinnitus (plur.) S. ii, 860
 Tinxerit P. iv, 158
 Tinxit D. 3
 Tirones Ps. 236
 Titobant S. ii, 994
 Titubante P. x, 988 fide A. 582
 Titubanti voce A. 741
 Titubare A. 876
 Titubasse S. ii, 362
 Titubat Ps. 757. S. ii, 319
 Titubaverit A. 876
 Titubet P. xiii, 68 fides P. vii, 44
 Tituli (plur.) S. i, 249
 Titulus Ps. 208. 840. S. i, 265. 595
 Titulo H. 755. S. i, 183 virgineo P. iii, 10
 Titulos P. xi, 3
 Titulum C. x, 171. P. iv, 141. v, 392. xii, 45. A. 223. S. i, 406. 495
 Titulus P. vii, 76. A. 383
 Titus A. 538. S. i, 279
 Tobiae C. x, 69
 Toga (nom.) C. pr. 8. Ps. 821 (abl.) S. i, 547
 Togæ (sing.) P. ii, 419. S. i, 624
 Togam P. x, 1015
 Togas S. i, 8
 Togatæ (sing.) P. iv, 75 genti S. i, 35 urbi P. xii, 56 urbis P. ii, 10
 Togatos P. x, 155. S. ii, 698
 Togatus C. ii, 39. S. i, 539
 Tolerabile est S. i, 354
 Tolerando Ps. 159
 Tolerare P. iii, 42. x, 92. Ps. 445. S. i, 311
 Tolerasse H. 464
 Toleraverit C. x, 88
 Tollant P. x, 697
 Tollas S. i, 425
 Tollat P. xi, 65
 Tolle A. 646. 968
 Tollere C. xii, 148. P. xiv, 118
 Tolli S. ii, 1115
 Tollite C. xii, 2
 Tollito Ps. 613
 Tollitur C. xii, 136. P. ii, 181. x, 364. xi, 226. A. 536
 Tollunt P. xiv, 50. S. i, 221 animos in vota Ps. 307
 Tonante H. 670
 Tonantem tauricornem P. x, 222
 Tonantis C. vi, 81. xii, 83. P. vi, 98. x, 277. A. 171. H. 377. Ps. 640
 Tonantum flammaram C. vii, 95
 Topazon Ps. 861
 Toreumata Ps. 370
 Tori (sing.) C. iii, 143. P. ii, 303. S. i, 161 aurea pompa P. iii, 111 geniale jus P. xiii, 24
 Tormenta C. x, 107. P. ii, 347. v, 61. 296. ix, 68. x, 173. 1090. II. 837. S. i, 533. ii, 189. 209
 Tormentis P. vi, 161. x, 120
 Tormentum A. 896
 Torpebat S. i. pr. 23
 Torpens S. ii, 142
 Torqueat P. x, 482
 Torqueatur P. x, 795
 Torquens P. ii, 504 lumina cruda P. i, 101 insana P. v, 203
 Torquent P. x, 495
 Torquentibus spiris H. 201
 Torquere P. x, 1099. S. i, 331
 Torqueri P. x, 555
 Torques (subst. plur.) P. i, 65
 Torquet P. i, 107. x, 70
 Torquetur A. 402
 Torrens P. ii, 193. xi, 116
 Torrentibus H. 242
 Torres P. x, 863
 Torretur S. ii, 1027
 Torruisset P. x, 759
 Torsit H. 740. Ps. 293
 Torta (sing. nom.) S. ii, 1085 cupressus A. 463 sub oris testudine vox P. x, 932 (abl.) vertigine A. 202
 Tortæ (sing.) H. 811
 Tortas pedicas H. 137
 Tortiles ventris Meandros C. vii, 124
 Tortis P. vii, 67 crinibus Ps. 183 erroribus A. pr. ii, 8
 Torto Ps. 324
 Tortor P. i, 47. 81. 103. iii, 91. iv, 121. ix, 59. x, 7. 138. 1101. xi, 63
 Tortore P. v, 6. 132
 Tortorem P. x, 75
 Tortores P. ii, 358
 Tortoribus P. xi, 59
 Tortos H. 226
 Tortuose (voc.) serpens C. vi, 141
 Tortus P. v, 132
 Torva (sing. nom.) P. x, 719 (voc.) P. iii, 103 (abl.) fronte P. x, 1021
 Torvam Ps. 551
 Tota (sing. nom.) C. ii, 101. P. ii, 129. iv, 200. S. ii, 168. 405
 Totam C. ii, 58. P. iv, 197
 Totis P. iv, 71 medullis C. vi, 15
 Toto P. v, 333. x, 617. xi, 149. A. 278. H. 303. 402. 415. Ps. 468. 842
 Totos P. ix, 11. H. 861
 Totum P. v, 261. A. 779. 780. H. 673. Ps. 217. S. ii, 914. 1074
 Totus P. x, 1040. A. 278. 638. 705. 779. 1066. Ps. 450. S. ii, 107 ab ipso est A. 779
 Trabeas S. i, 349
 Trabes (plur.) S. ii, 454
 Trabibus P. xi, 220. xii, 49

- Tracta* (sing.) de Virgine materies A. 168
Tractabat A. 466
Tractabile S. ii, 587
Tractandæ (sing.) S. ii, pr. 60
Tractandis S. ii, 26
Tractare P. ii, 322
Tractarunt A. 31
Tractasse S. ii, 417
Tractat P. x, 899
Tractatus (adj.) A. 1037
Tracti (sing.) P. xi, 126
Tractibus C. iii, 153
Tractim P. x, 453. A. 273
Tractis S. i, 409
Tractu S. i, 323. ii, 929
Tractum (adj.) P. ii, 246 sine fine car-
 men S. i, 658
Tractus (subst. plur.) P. xi, 223. A. 616
 catenarum P. xi, 55
Tradat Ps. 723
Tradere P. v, 387. Ps. 356
Traderet C. xii, 156
Tradidit P. i, 3. H. 123. S. ii, 680
Tradit H. 157. Ps. 788
Tradita (sing.) P. ix, 19. A. 863. S. i,
 242 est H. 181
Traditum P. x, 416
Traditur P. x, 637. 881. A. 268. S. i,
 90. D. 39
Trado C. x, 140
Traduce (abl.) A. 915
Tradunt C. vii, 29. S. ii, 299
Traduxit S. ii, 502
Tragicus S. ii, 646
Tragœdiæ (sing.) P. x, 1113
Traham P. vii, 75 vim gladii pectus ad
 inum P. xiv, 78
Trahat A. 822. H. 212. Ps. 612 in
 præceps H. 950
Trahebat P. ii, 152. vi, 17
Trahenda (plur.) S. ii, 160
Trahens A. 847
Trahente Ps. 81
Traheret S. i, 526
Trahetur P. iv, 177
Trahi H. 505. Ps. 897. S. ii, 932
Trahimus noctem festis conciliis C. v,
 137
Trahis P. x, 462. S. ii, 758
Trahit P. x, 75. xii, 41. A. pr. ii, 42.
 696. S. ii, 889. 890 livores P. x, 510
Trahitur P. xi, 100
Trahunt C. iii, 47. iv, 83
Trahuntur Ps. 440
Trajanus S. i, 278
Trajectam Ps. 294
Trajector nebulae ignis H. 876
Trajectus D. 165
Tramite P. v, 369. xi, 35. xiv, 93. H.
 792. S. i, 310. 337
Tramitem A. pr. ii, 12 lucis C. xi, 4
Tramites curvos viarum C. vii, 48
Tramitibus S. ii, 844
Tranquilla (sing.) S. ii, 593
Tranquillo A. 652
Trans P. ii, 539. 540 omnia superfusur
 Deus A. 810
Transadigit H. 883
Transalpina (plur.) S. ii, 694
Transcendunt H. 238. 486
Transcurrere S. i, 101
Transcurrit A. 144. H. 534
Transcursu H. 543
Transcunt P. x, 142
Transfer P. x, 1139
Transferat P. x, 550
Transfert S. ii, 1083 virtutem in corpora
 A. pr. i, 12
Transfertur S. i, 524
Transfigens Ps. 718
Transfigit C. xii, 109. Ps. 50
Transformat sese in Ps. 552
Transfugio (subst.) S. ii, 504
Transfugit Ps. 225
Transfundi A. 916
Transgressa (sing.) A. 908
Transibat Ps. 341
Transiliam P. xiv, 79
Transilit H. 243
Transiliunt P. xi, 118. H. 377
Transire P. x, 604. S. i, 147
Transisse in leges tuas S. i, 589
Transit C. vii, 120. P. xi, 100. xiii, 29.
 A. 263 vias fati S. ii, 480 montes
 oppositos lumine H. 881 propositum
 fas H. 709 pulmonem vulnere Ps.
 154
Transitu C. xii, 166
Transitum A. pr. ii, 43
Transitus C. v, 87
Transmigratio H. 448
Transmissa (sing.) C. vii, 116
Transmissis S. i, 467
Transmittere Ps. 678. S. i, 323
Transmittit H. 879
Transnare S. ii, pr. 7
Transiberina sacra P. xii, 63
Transtra S. ii, 792
Transtris S. i, 117
Transtulit A. 165. S. i, 158. ii, 269
Transversis P. x, 454
Transvolans impune linguam C. vii, 117
Transvolare P. xiii, 44
Transvolat H. 389. 536
Transvolverentur C. xi, 30
Traxerant P. x, 797
Traxerat H. 742 sulcum stella C. xii, 55
Traxerint H. pr. 13
Traxerunt A. 1033. S. i, 243
Traxit C. ii, 96. x, 24. A. 766. H. 115.

197. S. i, 82. 480. ii, 397 gemitu
 querelam P. x, 927
 Trecenta P. x, 144
 Trecenti P. xiii, 83. Ps. pr. 57
 Trecentos Ps. pr. 22
 Tremant P. x, 278
 Tremefacta (sing.) C. iii, 78. A. 501
 (plur.) S. ii, 739
 Tremefecit P. iv, 82. vi, 93
 Tremendas C. vi, 56
 Tremendi (sing.) C. vii, 37
 Tremendo A. 328
 Tremendum S. i, 450 perfidis regnum
 P. v, 88
 Tremens P. vi, 111 metu mortis P. x, 819
 Trementes P. v, 555. H. 441
 Tremere S. ii, 576
 Tremet C. iii, 92. A. 486 dolorem A.
 100
 Tremor (subst.) P. xi, 112
 Tremulis S. ii, 641
 Tremunt C. iv, 48. xii, 35. P. v, 296.
 x, 465 fratres catastæ P. vi, 33
 Trepada (plur.) Ps. 699
 Trepidam Ps. 589
 Trepidans A. 617. S. ii, 705
 Trepidante Ps. 65. 432
 Trepidantibus P. vi, 102
 Trepidare P. x, 861. xiii, 74. Ps. 624
 Trepidus (adj.) A. 466
 Trepidat C. iii, 156. P. xiv, 44
 Trepidatio Ps. 248
 Trepidens P. xi, 84
 Trepidus Ps. 447
 Trepido (verb.) H. 935
 Trepidus P. iii, 13. vii, 38
 Trepidum A. 300. S. i, 603
 Trepidus P. vii, 63. S. ii, pr. 23
 Tres P. iv, 20. A. 132. 244 hyemes
 quater attigerat (duodecim) P. iii, 12
 Tria A. pr. i, 1. 243. H. 75
 Tribu P. v, 30
 Tribuerunt S. ii, 492
 Tribuis C. v, 151
 Tribuit C. vi, 98. P. iv, 127. viii, 12.
 Ps. 86. S. i, 530. ii, 110
 Tribuli (plur.) S. ii, 984
 Tribulibus C. xii, 175
 Tribunal C. vi, 98. ix, 104. P. ii, 500.
 iii, 64. v, 224. vi, 32. x, 144. 916.
 xi, 77. 225. Ps. 730. 736. S. i, 623
 Tribuni (plur.) P. i, 64
 Tribuno S. ii, 421
 Tribuo S. ii, 222
 Tribus (subst. sing.) Ps. 382. 542 (plur.)
 C. xii, 191
 Tribus (adj. tres) C. viii, 10. P. ii, 141.
 iv, 21. 49. vi, 145. A. 244. H. 78
 atque novem P. iii, 11
 Tribuunt S. ii, 26. 455
 Tridenti S. ii, 1109
 Tridui (gen.) P. ii, 137
 Triduum P. ii, 28
 Triforme P. vi, 142
 Triformis Ps. pr. 45
 Trilicem thoraca Ps. 125
 Trilingue caput H. 587
 Trilingua colla C. iii, 128
 Trina (sing. nom.) Ps. 833. S. ii, 48
 pietas C. iii, 20 rerum machina C. ix,
 14 (abl.) H. 72
 Trinacrius S. ii, 302
 Trinam C. xii, 67
 Trinis Ps. 843
 Trinitas P. vi, 6. Ps. pr. 45
 Trinitatis C. vi, 5. Ps. pr. 63
 Trino P. vi, 6
 Trinum Ps. 849 specimen A. pr. i, 1
 Trionibus C. v, 146
 Trionum S. i, 331
 Tripictis versiculis A. 381
 Triplex P. vi, 142. A. 383. H. 72. Ps.
 831
 Triplíce A. 383 concentu A. 152
 Triplicem A. 30
 Triplici C. v, 163. H. 494
 Tripodas A. 439
 Triptolemi S. ii, 917
 Tris Ps. 832
 Triste C. ii, 42. v, 80. P. i, 49. x, 198.
 501. xiv, 107. A. 896. H. 336. Ps.
 344. 576. 803. S. i, pr. 66. 444. ii,
 292. 1115 canit tuba C. v, 50
 Tristem P. x, 688. A. 877. S. ii, 914
 Tristes A. 69. S. i, 415
 Tristi C. x, 87. P. x, 719. H. 111. Ps.
 91. 690
 Tristia C. iii, 125. ix, 78. P. ix, 25. A.
 749. Ps. 149. 429. S. i, 385. ii, 673.
 899
 Tristibus C. v, 131. ix, 37. H. 577
 Tristificis S. ii, 573
 Tristifico lacu C. v, 93 tyranno iv, 76
 Tristificos D. 50
 Tristior P. iv, 83
 Tristoris P. x, 283
 Tristis C. iii, 159. xii, 21. P. ii, 568. x,
 576. H. 129. 428. 962. S. i, pr. 34.
 518. ii, 884
 Tristium P. v, 160
 Tristius S. i, 479
 Trisulco sermone H. 202
 Trita (sing.) C. vii, 209. P. xi, 102
 Tritas longo servitio manicas S. ii, 733
 Triticeam H. 219
 Triticeos S. ii, 938
 Tritonia (sing.) S. ii, 573
 Triverit A. 665

- Trivlæ S. i, 369. ii, 53
 Trivit S. i, 208
 Trium P. vi, 109
 Triumphalem C. ix, 83 currum S. ii,
 730 diem P. v, 2
 Triumphales H. 436
 Triumphali vultu S. i, 411
 Triumphans C. x, 158. P. xiii, 95. xiv,
 52
 Triumphantis S. ii, 356
 Triumphas ritum barbarum P. ii, 4
 Triumphat A. 549. H. pr. 63 victos di-
 tione H. 409
 Triumphator S. i, 539
 Triumphet C. vii, 200
 Triumphi (sing.) P. xii, 3. Ps. pr. 34.
 S. i, 140. 230
 Triumphis P. x, 417. 778. S. ii, 347.
 488. 618
 Triumpho (subst.) P. v, 543. Ps. 252
 Triumphorum S. ii, 580
 Triumphos P. iv, 159. x, 279. 745. H.
 148. S. i, 289
 Triumphum P. iv, 78. Ps. 529. 669
 Triumphus Ps. pr. 24
 Triumphvir S. ii, 427
 Trochaos P. pr. 8
 Troia Roma (nom.) P. xi, 6
 Troicus error P. ii, 445
 Tropæa P. iii, 138. S. i, 540. ii, 355
 Tropæis P. xii, 8
 Tropæum C. vi, 104. ix, 83. P. iv, 154.
 Ps. 64 gloriæ P. v, 399
 Tros S. i, 233
 Trucem P. x, 71. xiv, 67
 Truces C. iii, 163. P. ii, 357. x, 817.
 H. 222. S. ii, 297
 Truci C. iv, 86. Ps. 236 vultu Ps. 166
 Trucis P. v, 403. vi, 32. S. i. pr. 45.
 406
 Truculentum H. 947
 Truculentus P. v, 250
 Trudens Ps. 885
 Trudere P. xiv, 25
 Trudi P. x, 1107
 Truditur in antrum lugubre P. v, 238
 Trulla (nom.) P. x, 299
 Truncare P. x, 877
 Truncas (adj.) manus P. xi, 139
 Truncata (plur.) S. ii, 51
 Truncati (sing.) Ps. 145
 Truncavit A. 1073
 Trunco (subst.) S. ii, 560
 Trunco (adj.) P. ii, 150
 Truncus (subst.) A. 341
 Trux P. xiv, 21
 Tuba (nom.) C. iii, 81. A. 386
 Tubæ (plur.) S. ii, 712
 Tubam P. x, 1105. S. ii, 68
 Tubarum H. 918
 Tubas A. 148
 Tuenda (sing. abl.) Ps. 9. S. ii, 819
 (plur.) C. vi, 75
 Tuendo A. 11
 Tuentem S. ii, 262
 Tuentibus H. 877. S. ii, 624
 Tueri P. x, 60. xiii, 75
 Tulerant gressum C. v, 41
 Tulere P. viii, 4
 Tulerint C. x, 147
 Tuleris C. viii, 6
 Tulerit C. pr. 45. P. iv, 155. H. 234
 Tulero H. 330
 Tulisse P. xi, 21
 Tulisset P. i, 54
 Tulisti palmam P. v, 539
 Tulit C. xi, 41. P. iii, 7. v, 94. xiii, 1.
 Ps. 715. S. ii, 962 commune discri-
 men P. v, 574 ferrum in P. ii, 504
 palmam P. v, 384
 Tullius S. i, 635
 Tullus S. i, 193
 Tumbas P. xi, 9
 Tumefacta (plur.) Ps. 286
 Tumens Ps. 113 grande H. 169 vitis
 S. ii, 329
 Tumentem A. 1015
 Tumentis P. x, 866
 Tumentium honorum P. xiv, 101
 Tumes P. x, 171
 Tumescat S. ii, 154
 Tumescit P. ii, 133. x, 508. Ps. 193
 Tumetis P. x, 145
 Tumidas S. ii, 38
 Tumidis C. v, 56. P. xi, 72
 Tumido Ps. 182
 Tumidum A. 845. S. ii. pr. 43
 Tumor P. i, 114
 Tumorem H. 196
 Tumuit Ps. 887. S. ii, 1079
 Tumulatur A. 1049
 Tumuli (sing.) P. xii, 37. A. 752
 Tumulis C. iii, 193. x, 42. P. iv, 198.
 xi, 3. A. 781. H. 661. S. ii, 200. 839.
 D. 160
 Tumulo (subst.) P. iii, 186. iv, 95. v,
 511. ix, 5. xi, 151. A. 635. 1050.
 H. 922
 Tumulorum S. i, 517
 Tumulos P. ii, 52
 Tumulosus D. 154
 Tumultu Ps. 706
 Tumultus (plur.) P. x, 24. Ps. 110. S.
 ii, 729
 Tumulum P. ix, 99. xi, 125. xiii, 98.
 S. i, 584
 Tumulus H. 119. Ps. 731
 Tundatur terga ictibus crebris P. x, 116

- Tundit C. vii, 129
 Tunicae (sing.) Ps. 614. 680
 Tuniceam Ps. 364
 Tunicas H. 295
 Turba (nom.) C. v, 53. vii, 152. ix, 110. x, 113. xi, 82. P. iii, 52. iv, 191. x, 80. 521. Ps. 659. S. ii, pr. 17
 Turbam P. v, 334
 Turbante Ps. 709
 Turbare H. 559
 Turbaret H. 579
 Turbari S. ii, 103
 Turbaris P. x, 721
 Turbas (subst.) P. iv, 58
 Turbasset A. 494
 Turbat Ps. 442. 756
 Turbata (sing.) Ps. 694
 Turbatis (part.) P. ii, 184. Ps. 7
 Turbato S. ii, 626
 Turbatos A. 478
 Turbatrix Ps. 668
 Turbatus P. x, 862
 Turbavit S. ii, 427. H. 247
 Turbet P. xi, 87
 Turbida (sing.) P. x, 811. A. 816. Ps. 773 cultu agresti Ps. 22 (plur.) C. ii, 2. P. iii, 33. S. i, 508
 Turbidæ (sing.) ruinæ C. vii, 137
 Turbidarum C. vii, 208
 Turbidi (sing.) P. v, 325
 Turbidis P. ii, 193
 Turbidos C. pr. 13
 Turbidulos sensus A. 208
 Turbidum P. ii, 110
 Turbidus P. vi, 35. xiv, 70. H. 355. S. i, 413 bellator Ps. 299
 Turbine P. x, 915. xiv, 98. Ps. 505. S. i, pr. 49 præcipiti C. v, 73
 Turbines C. vii, 94
 Turbini P. x, 55
 Turbinibus C. v, 110. A. 652. S. i, pr. 7
 Turbo C. xii, 128. P. iv, 82
 Turbulentis P. ii, 13
 Turgens S. ii, 979
 Turgentibus Ps. 189
 Turgescant A. 354
 Turgida (sing.) P. ii, 208
 Turgidam cutem C. ix, 33
 Turgidas pectorum strumas P. ii, 258
 Turgidum P. v, 475
 Turmæ (sing.) Ps. 641 (plur.) H. 417
 Turmas Ps. xiv, 178. S. ii, 506
 Turmis S. ii, 699
 Turpe P. x, 1034. Ps. 120. 460. S. ii, 650
 Turpi S. i, 179 pulvere C. vii, 160
 Turpia H. 310. S. ii, 829
 Turpibus C. ii, 23. Ps. 899. S. i, 112. 519
 Turpis C. vii, 11. P. x, 161. Ps. 377. S. i, 569
 Turpiter H. 298. Ps. 333. S. i, 115
 Turpium Deorum P. ii, 498
 Turres A. 535. S. ii, 724
 Turris H. 488
 Turritas S. ii, 530
 Turritum caput Ps. 183
 Turrium P. xiv, 3
 Tuscis S. i, 57
 Tuscus S. ii, 302
 Tuscum S. ii, 701
 Tuta (sing.) C. iv, 46. Ps. 144. S. i, pr. 62. 653 (plur.) Ps. 727. S. ii, pr. 44
 Tutacula S. ii, 387
 Tutam S. i, 21
 Tutamen P. v, 343
 Tutandi (sing.) Ps. 877
 Tuti (plur.) Ps. 505
 Tutis Ps. 671
 Tutor opum S. ii, 434
 Tutus C. v, 38. P. x, 199. H. 502. D. 33
 Tympana Ps. 658
 Tympano C. ix, 5
 Tyranne (voc.) P. v, 168. 429
 Tyranni (sing.) P. iii, 127. xiii, 65. S. i, 46. 410
 Tyrannicæ (sing.) C. v, 80
 Tyrannide P. x, 1092
 Tyranno C. iv, 76. vi, 62. P. v, 255. x, 235. Ps. 392. S. ii, 875
 Tyrannorum S. i, 22. 463
 Tyrannos P. xiv, 100
 Tyrannum C. xii, 150. P. x, 1115. H. 175. S. i, 483. ii, 748
 Tyrannus C. iv, 43. xii, 93. P. v, 534. vi, 111. x, 76. 520. 676. 766. xiv, 21. A. 129. H. 501. 722. S. ii, 695
 Tyri (sing.) H. 497
 Tyriæ (sing.) P. xiii, 51
 Tyrrinthium P. x, 239
 Tyrrheni littoris P. xi, 47

 V.
 Vacantem nubilo frontem P. v, 126
 Vacantes H. 782
 Vacat A. 118. S. ii, 1116
 Vaccæ (sing.) S. i, 359 (plur.) D. 21
 Vaccarum A. 462
 Vacet C. pr. 38. S. ii, 448
 Vacuæ (sing.) famæ Ps. 231
 Vacuam a crimine A. 899
 Vacuaverat S. i, 254
 Vacuis C. vii, 170. P. v, 428. Ps. 132. S. ii, 948

- Vacuo (adj.) P. x, 979. H. 519. S. ii, 339
 Vacuum inane C. x, 146 sine mente corpus C. x, 34
 Vacuus cruoris P. iv, 86
 Vada A. 664. Ps. 94. D. 58
 Vade (verb.) H. 698. 699
 Vadimonia S. ii, 613
 Vadis (subst. vada) P. vii, 47. S. ii, pr. 65. 931
 Væ A. pr. ii, 25. 26
 Vafra arte (sing. abl.) P. v, 265
 Vaga (sing.) oculos luxuria Ps. 312 (plur.) C. iii, 164. x, 145 sidera A. 211
 Vagæ (sing.) S. i, 446
 Vagam C. ix, 38
 Vagantem somniis C. i, 88
 Vagantes C. i, 37
 Vagantum C. vi, 137
 Vagas H. 871. S. i, 10
 Vagat per auras C. vi, 29
 Vagi (plur.) P. v, 80
 Vagientium C. vii, 163
 Vaginæ (sing.) Ps. 105
 Vaginam Ps. 637
 Vagire A. 592
 Vagis (adj.) P. v, 443. S. i. pr. 71 formis H. 69
 Vagitibus P. x, 745. S. ii, 297
 Vagitus (sing.) C. xi, 61 (plur.) S. i, 203
 Vago (adj.) P. xi, 93
 Vagos Ps. 863. S. ii, 1085
 Vagum P. vii, 67
 Vagus A. pr. ii, 11. H. 244 pietate 708. S. ii, 693 huc illuc errat A. 511
 Vale P. x, 833
 Valcam S. ii, 242
 Valeant H. 557
 Valeat A. 124. 811. S. ii, pr. 40
 Valens A. 968
 Valentes P. ii, 229
 Valeriane (voc.) P. xi, 2
 Valerianus P. xiii, 35
 Valeriorum P. iv, 80
 Valet P. ii, 244. x, 314. A. 482. 900
 Validis viribus C. v, 62
 Valido Ps. 26
 Validos A. 662. Ps. 180
 Valle S. ii, 394
 Vallem H. 478
 Vallentur H. 228
 Vallo (subst.) P. xi, 153. H. 494. Ps. 728
 Valvas P. ii, 478
 Vana (sing.) C. iii, 196. P. xi, 64. xiv, 99. A. 510. 639. S. i, 198 (plur.) H. 317
 Vanæ (plur.) umbræ C. vi, 124
 Vanas H. 504
 Vandalus S. ii, 807
 Vanescat A. 1016
 Vanescit C. vii, 209
 Vanescunt S. ii, 486
 Vani (sing.) Ps. 439
 Vanis C. i, 88
 Vanissima (plur.) H. 285
 Vanitas P. ii, 332. v, 65. A. pr. ii, 34
 Vanitatis P. x, 251
 Vanum H. 505
 Vapor P. ii, 345. 397. x, 361. A. 145
 Vaporat S. i, 353 halitum P. v, 220
 Vapore C. iv, 22. xii, 23
 Vaporem (subst.) S. ii, 380
 Vapores (subst.) A. 837. H. 964. Ps. 50
 Vaporibus C. v, 58
 Vaporifera (sing. abl.) calce P. xiii, 77
 Vaporiferos ignes A. 134
 Vaporum (subst.) P. x, 1030
 Vaporus ardor P. vi, 115
 Varia (sing. abl.) P. x, 1053. H. 202. Ps. 334. S. ii, 328
 Variæ (sing.) C. vii, 14 (plur.) Ps. 466. S. ii, 71
 Variant P. iii, 198
 Variarat Ps. 856
 Variare S. i, 364. ii, 307
 Variarum P. xi, 205. H. 519
 Varias (adj.) C. vi, 31. H. 292. S. i, 299. ii, 238. 389
 Variat H. 891 natura vices S. ii, 318
 Variata (sing. abl.) S. ii, 845
 Variatis (adj.) S. ii, 435
 Variato Ps. 894
 Variatus P. ii, 390
 Variaverat H. 577
 Varie (adv.) P. xii, 53. S. ii, 362
 Variis P. xiii, 58. A. 193. 680. Ps. 482. 761. 908. S. i. pr. 61. 329. 582. ii, 42. 996. D. 130
 Varios A. 147. 837. H. 324. Ps. 110. S. 175. ii, 152. 638
 Varium P. xiv, 103. H. 25. S. ii, 773
 Vas (vasis) C. vii, 190. A. 1025. H. 282 solutum ac fictile P. v, 163
 Vasa Ps. pr. 31. D. 127
 Vasco P. ii, 537
 Vasconum P. i, 94
 Vascula P. x, 300. A. 920
 Vasculum P. pr. 26. v, 301
 Vasis (plur.) P. ii, 174
 Vasta (sing. nom.) C. xi, 105 (abl.) S.

- i, 492 (plur.) P. vii, 29 incendia A.
 132
 Vastarat S. ii, 700
 Vastare cadibus justos P. v, 83
 Vasti (sing.) P. v, 480. H. 876
 Vasto (adj.) A. 749. Ps. 456 profundo
 S. i, 569
 Vatem C. vii, 110. P. xii, 28
 Vates (sing.) Dei H. 576 (plur.) C. ix,
 25
 Vaticano S. i, 584
 Vaticinator H. 344
 Vatis C. iv, 96. S. ii, 524
 Vatum P. x, 625. A. 219, 234
 Ubera C. vii, 58. xii, 103
 Ubere (subst.) C. iii, 67. P. iii, 4. A.
 614. S. ii, 951. D. 105
 Uberibus S. ii, 394
 Uberis (adj.) D. 23
 Uberum (subst.) P. x, 684
 Uda (sing.) C. v, 116. P. viii, 14. H.
 750 (plur.) P. x, 704. Ps. 309
 Udis A. 840
 Udo fune C. vii, 107
 Udum P. x, 1043 iter A. 665
 Vectam P. v, 494
 Vectarat S. i. pr. 50
 Vectat P. vii, 82
 Vectibus C. ix, 72. P. ii, 477. v, 349
 Vectores S. i. pr. 65. ii. pr. 22
 Vectum P. v, 455
 Vegeta (plur.) C. x, 7
 Vegetam gulam H. 323
 Vegetamen H. 830
 Vegetamina H. 299
 Vegetamine H. 872
 Vegetamur S. ii, 85
 Vegetata flamma (sing.) P. iii, 157
 Vegetatur aer S. ii, 801
 Vegetaverat H. 847
 Vegetet S. ii, 381
 Vehemens P. vi, 20
 Vehens S. ii, 942
 Veheretur S. i, 187
 Vehi S. ii, 549
 Vehit C. iv, 63. P. ii, 238. xiii, 66
 Vehunt P. vii, 47
 Vela S. ii, 941
 Velamine C. vii, 154. P. ii, 379. Ps.
 188. A. 334. S. ii, 1055
 Velandam A. 628
 Velans S. ii, 663
 Velarit A. 333
 Velat Ps. 462
 Velim P. ii, 169. 280. xi, 234. S. i,
 500. ii, 270
 Velis (subst.) Ps. 744
 Velis (ver.) P. iii, 124. x, 136. 170. A.
 183
 Velit C. iv, 90. viii, 21. x, 344. 412.
 xiii, 48. H. 90. 501. 529. 644. Ps.
 pr. 6. 748. S. i, 211. ii, 153
 Velivolum mare S. ii, 800
 Velle C. viii, 68. H. 678. 692. Ps. 609.
 S. i, 615. ii, 464. 472
 Vellem P. x, 1136
 Vellent C. vii, 97
 Vellere (subst.) P. x, 1140. H. 288. Ps.
 792. D. 189
 Velle A. 910. 1040. H. 665. S. i, 76
 Vellus C. viii, 35
 Velox P. x, 234. Ps. 462 ingenium H.
 547
 Velut C. iii, 138. iv, 76. v, 94. viii, 74.
 P. ii, 135. iv, 93. vi, 86. x, 288. A.
 162. 315. 489. H. 79. 388. Ps. 483
 Vena (nom.) C. iii, 92. A. 917. Ps. 57.
 142. S. ii, 287. 754. 926 auri C. vii,
 78 (abl.) masculini germinis revulsa
 P. x, 1070
 Venabula sacrata P. x, 1027
 Venæ (sing.) H. 356
 Venale supplicium H. 373
 Venalibus Ps. 620
 Venam A. 765. 985. H. pr. 51
 Venantem H. 295
 Venantis P. x, 282
 Venarum P. ii, 252. ix, 89. x, 843. Ps.
 595
 Venas C. viii, 79. P. x, 487. H. 262
 omnes quies percerat C. vi, 26
 Venator H. 142
 Venatrix virgo S. ii, 495
 Vendat H. 635
 Vendita (plur.) S. ii, 1092
 Venditat S. i, 286
 Venditis (adj.) P. ii, 75
 Venditis (ver.) P. ii, 106
 Venditus P. ii, 323. D. 25. 154
 Venena C. iii, 152 fellis P. v, 379
 Venenati (plur.) D. 46
 Venenatos P. iv, 126
 Veneni P. v, 191. A. pr. ii, 47
 Venenis C. xi, 91. P. xiii, 57. xiv,
 115
 Veneno P. ii, 240. H. pr. 59. 231. Ps.
 436. S. i, 21. 537
 Venenum C. ix, 89. P. ii, 201. x, 278.
 H. 336. 590. 610. Ps. 329. S. i, 235.
 D. 2
 Venerabile P. xi, 33. Ps. 408. 814. S.
 i, 200
 Venerabilis C. x, 70. Ps. 226. S. ii, 661
 senis P. xi, 109
 Veneramur P. iv, 32. v, 562
 Veneranda (sing.) P. iii, 112. 195. D.
 163
 Venerande (voc.) P. xi, 179

- Venerandis S. ii, 642
 Venerandum S. i, 371
 Venerans C. xi, 34. A. 187. S. ii, 350
 Venerant in jus prædonis C. xi, 38
 Venerantibus P. xi, 235
 Venerantur S. ii, 840. 865
 Venerare P. x, 260. S. ii, 245
 Venerarier P. iii, 211. H. 106
 Venerat P. vi, 14. A. 324. Ps. 269. 310
 Venerata (sing.) A. 385
 Veneratio S. i, 156
 Venerator A. 292
 Veneratur H. 161
 Veneratus P. ii, 447. A. 608. S. i, 192
 Venere (3. pers. plur. præt.) S. ii, 535
 Venerem P. x, 256
 Venerer A. 633
 Venceris S. i, 434
 Veneres S. i, 266
 Veneretur H. 548. S. ii, 213
 Veneri S. ii, 554
 Veneris (subst.) S. i, 185. 221. 293. 627. ii, 226
 Venerit A. 979. Ps. 708
 Veneror A. 599
 Venetos S. ii, 699
 Veni (imper.) P. v, 304. S. ii, 731
 Venia (abl.) H. 937. Ps. 782. S. i, 521. D. 28 fit C. v, 94
 Veniabile H. 936
 Veniam (subst.) P. viii, 12 das S. i. pr. 81 do morbis A. 965 precatur lapsibus P. iv, 190 rogat de Minerva P. xiv, 27
 Veniam (ver. fut.) A. 1064. 1066
 Veniant C. x, 137
 Venias (ver.) A. 419
 Veniat P. viii, 8
 Veniens S. ii, 696
 Venient C. x, 37
 Venienti S. ii, 619
 Venies P. x, 731
 Veniet P. iv, 10
 Venire in armis P. x, 53
 Veniret P. ii, 101. xiv, 71
 Venis (subst.) C. iv, 90. viii, 63. ix, 101. P. i, 26. iv, 130. H. 511. 672. S. i, 110. ii, 378. 1045
 Venisse C. xii, 7
 Venistis Ps. 385
 Venit (præsens) C. ii, 4. iii, 136. v, 12. P. x, 132. 896. xi, 206. xiv, 69. H. 537. 695. S. ii, 24. 321. 922. 947. D. 43 (præter.) A. 987. S. i, 112. ii, 366
 Veniunt C. x, 77. S. ii, 907
 Ventilabro A. pr. ii, 53
 Ventilator urbis P. x, 78
 Ventilatur mens in cerebro H. pr. 57
 Ventis H. 104 eloquii tumet S. ii. pr. 58
 Vento A. 955
 Ventos P. x, 328. A. 650. H. 534. 682. S. i, 101. 777
 Ventosa (sing. nom.) ambitio H. 400 virago Ps. 194 (abl.) A. 963 (plur.) Ps. 135
 Ventosæ (sing.) famæ H. 438
 Ventosas S. i, 656
 Ventose liquor A. 411
 Ventosis P. i, 35
 Ventre P. xi, 75
 Ventrem H. 325
 Ventris C. vii, 124. A. 720. D. 107 lacunam C. ix, 63
 Ventum (subst.) C. ix, 37. A. 841. S. ii. pr. 8
 Ventum erat (part.) P. ii, 178. v, 213. Ps. 665 est A. 207
 Ventura (plur.) S. ii, 106
 Venturis H. 915
 Venturo C. i, 20. A. 311. S. i, 561
 Venturus C. ix, 108
 Ventus (subst.) C. v, 101. H. 388. S. ii, 1013
 Venus P. iii, 76. S. i, 172. ii, 534
 Venustam P. x, 349
 Venustas (subst.) H. 333
 Venustatis Ps. 441. S. i, 269
 Venusti (sing.) P. ii, 227
 Venustior C. x, 99
 Venusto Ps. 321
 Vepres S. ii, 1028. 1039
 Vepribus C. viii, 35. P. xi, 128 senta loca P. iii, 47
 Ver C. iii, 103
 Vera (sing.) C. v, 153. P. ii, 510. x, 318. 952. A. pr. ii, 1. 357. 638. H. 164. Ps. 68. S. ii, 257 (plur.) P. x, 958. H. 627. S. i, 223
 Veræ (sing.) S. i, 407. ii, 93
 Veram P. ix, 20
 Verba C. iii, 18. P. v, 17. 176. ix, 23. 36. x, 555. 938. 977. 999. 1123. A. 34. 981. Ps. 716
 Verbena (nom.) A. 473
 Verbera (subst.) P. xi, 106. H. 490. S. i, 345 linguæ A. 404
 Verberans oculos pinnis P. v, 411
 Verberantium P. x, 706
 Verberat S. i. pr. 38
 Verberata (sing.) P. x, 117
 Verberator P. ix, 38
 Verberc P. x, 165
 Verberent virgis P. x, 698
 Verberum P. i, 56. x, 792

- Verbi (vocis) A. 53
 Verbi (Christi) C. xi, 23. A. pr. i, 7.
 74. 109
 Verbigena (voc.) C. iii, 2
 Verbis P. ii, 103. v, 44. vii, 42. x, 912.
 xiv, 51. D. 38
 Verbo (voci) P. x, 339. A. 418
 Verbo (Christo) C. xi, 18. P. x, 340.
 A. 115. 116. 524. 525
 Verborum P. x, 747. A. 805. S. i, 633
 dator (Deus) P. x, 930
 Verbositatis P. x, 551
 Verbum (Christum) C. xi, 24. A. pr. i.
 6. 7. 44. 49. 108. 114. 120. 267. Ps.
 78. 79 caro factum est A. 525 (Deus)
 A. 72 Patris C. vii, 1
 Vere (subst.) S. ii, 976
 Verecundiæ (sing.) A. 106
 Verendis S. ii, 1093
 Verendum P. xiv, 42. S. i, 495
 Vereor S. i, 644
 Veri (subst.) S. ii, 75
 Veri (adj. sing.) P. x, 318. A. 801.
 H. 51. 377. S. ii, 276. 509 (Dei) S.
 i, 499
 Veris (adj.) C. vi, 46. P. x, 981
 Verior C. xii, 173
 Veritas C. i, 92. vii, 55. P. i, 48. x,
 634 patet sub signis P. x, 231
 Veritatis P. x, 9
 Veritus P. xii, 13
 Verius (adj.) P. ii, 203
 Vermes H. 829
 Vermibus H. 835
 Verna (adj. sing.) S. ii, 787
 Vernæ (subst. plur.) P. x, 146
 Vernant csui P. x, 335
 Vernantes S. ii, 7 coronas flore Ps. 355
 Vernantis C. xi, 62
 Vernare P. v, 321
 Vernas (adj.) aquas S. ii, 958
 Vernat herbarum coma C. viii, 46
 Vernis (adj.) P. xii, 54
 Verno (adj.) Ps. 862
 Vernularum P. x, 524. Ps. pr. 56
 Vernulas Ps. pr. 22
 Vero (adj.) C. vi, 112. A. 957. H. 640
 Vero (adv.) P. v, 353
 Verrat Ps. 362
 Verris P. x, 382
 Verrunt A. 663
 Versa (sing. nom.) S. ii, 303 (abl.) Ps.
 153 lege C. ix, 75
 Versæ (sing.) S. i, 506
 Versare P. x, 863. H. 479. S. i, 640
 Versas (adj.) ad Christi signacula do-
 mos S. i, 568
 Versasse P. x, 972
 Versat P. ii, 45. S. ii, 386
 Versatile letum Ps. 571
 Versatur A. 605
 Versicolorum H. 294
 Versicolorus S. ii, 56
 Versiculis A. 382
 Versiculus A. 602
 Versipelli astutia C. ix, 92. A. pr. ii, 26
 Versis H. 571. Ps. 341 hastis S. ii, 30
 Verso (adj.) H. 738
 Versor (verb.) A. 121
 Versum (subst.) A. 606
 Versus (subst. plur.) P. ix, 79
 Versus (adj.) A. 1003. D. 96
 Versus (præp.) P. xii, 17
 Versuta fraus (sing. nom.) C. ii, 21 fal-
 lendi opifex Ps. 260
 Versuto astu H. 145
 Versutus P. v, 265. S. i, 74
 Vertat C. ix, 38. P. x, 967 ictum in os
 loquentis P. x, 548
 Vertebat fugam P. v, 404
 Venturum D. 52
 Vertere (infinit.) P. x, 870. S. i, 76
 (præp.) Ps. 636 in caliginem pectus
 timor et ira P. x, 963
 Vertex P. x, 875. Ps. 95
 Verti (infinit.) P. x, 941. H. 643. S. i,
 340. ii, 876
 Vertice C. v, 21. P. ii, 417. vii, 27.
 xiv, 85. A. 483. 617. H. 130. Ps.
 117. 373. 473. 731. S. i, 186. D.
 173
 Verticem C. xii, 57. P. ii, 308. iv, 55.
 x, 1044. xiv, 118
 Verticibus P. vii, 67
 Verticis P. iii, 155. v, 535. P. x, 761.
 S. i, 420. Ps. 441
 Vertigine theatri H. 311
 Vertigo rotarum Ps. 414
 Vertit P. x, 529. S. ii, 308 fugam C.
 vii, 105 vestigia retro A. 475
 Vertitur Ps. 137
 Vertunt H. 308. Ps. 411
 Veru S. i, 230
 Vervece P. x, 187
 Verus C. iv, 33. P. i, 114. ii, 394. v,
 39. x, 674. 1007. A. 366. 554. 775.
 793. 979. 1054. 1055. H. 51. Ps. pr.
 59. S. i, 325
 Vesana (plur.) Ps. 523
 Vesani (sing.) S. i, 382
 Vesania (nom.) H. 251. 362 (abl.) P. x,
 171. Ps. 160
 Vesano P. xi, 25
 Vesaniam P. x, 1003
 Vesanus P. xiv, 70
 Vescendi C. vii, 161
 Vesci dogmate A. 711
 Vescitur C. v, 107. S. ii, 1047

- Vesper A. 425. S. ii. pr. 4
 Vespera (sing.) D. 95
 Vespertinus Ps. 376
 Vesperum C. vii, 68
 Vesta P. ii, 511. S. i, 195. ii, 965. 1078
 Vestalcs S. ii, 912. 1000
 Vestalis P. ii, 528. S. ii, 969. 1063
 Veste C. vii, 151. P. ii, 234. x, 236.
 698. 1035. Ps. 689. 701. 789. S. ii,
 692. D. 118
 Vestem P. v, 341. H. 458. Ps. pr. 31
 Vester P. x, 189. 411. 584
 Vestiat S. ii, 935
 Vestibuli P. xi, 158
 Vestibulum Ps. 837. S. ii, 93
 Vestiet gemmis apicem corona P. x, 764
 Vestigia C. x, 159. P. vi, 80. 90. x,
 950. xi, 99. A. 656. Ps. 438. S. i,
 231. ii. pr. 33. 279. 361. 1112. D.
 140. 174 sanguinis P. ii, 546 retro
 yertit A. 475 tingeret P. vii, 62
 Vestigiis C. ix, 51. x, 232
 Vestigiorum P. v, 564
 Vestire S. ii, 698 floribus P. v, 279
 Vestirier Ps. 39
 Vestis (subst.) C. ix, 40. P. x, 910. xiv,
 105. Ps. 610. 634
 Vestit A. 762. H. 235
 Vestita (sing.) S. ii, 38
 Vestitur A. 341. D. 189
 Vestra (sing. nom.) P. v, 65. x, 100.
 Ps. 382 (abl.) P. x, 1091 (plur.) P.
 x, 141. 169. S. ii, 127. 226. 677
 Vestræ (sing.) P. v, 79
 Vestri (vestrum) P. vi, 83. Ps. 381
 Vestri (sing. vester) P. x, 1009. S. i,
 50
 Vestris P. ii, 65. v, 67. vi, 1. x, 202.
 A. 659. Ps. 374. S. ii, 230. 1003
 Vestro S. ii, 15. 41. 690
 Vestros P. ii, 229
 Vestrum (plur. gen.) P. x, 270
 Vestrum (vester, sing.) C. xii, 205. P.
 vi, 150. S. ii, 466. 484. 902
 Vetamur P. x, 649
 Vetant C. iii, 45
 Vetas C. v, 86. P. xiii, 56
 Vetat C. i, 84. P. vi, 76. x, 188. 366.
 367. 368. H. 641. Ps. 389
 Veterana (sing.) anus S. ii, 1081
 Veterem A. 926. S. ii, 69. 272
 Veteres C. vii, 98. x, 124. P. viii, 6.
 Ps. 208. S. i, 433. 508. 598. ii, 206.
 689
 Veteri P. xiii, 60. Ps. 370
 Veteris C. pr. 24. A. 297. D. 121. 128
 Vetrna (plur.) silentia C. ix, 68
 Vetrno A. 923. S. i, 7 populante A.
 1072
 Vetrnum sordidum C. xi, 61
 Vetrum C. iii, 81. vii, 73. P. xi, 18.
 A. 234. Ps. 29. S. i, 39. 245. ii, 1
 Vetiti (sing.) H. 660
 Vetrus C. iii, 114. Ps. 540
 Vetrum C. iii, 178. S. i, 173. ii, 465.
 477
 Veto C. iii, 109
 Vetrtonia P. iii, 187
 Vetrui S. ii, 1123
 Vetrulos H. 283
 Vetrus C. i, 99. iii, 146. vii, 27. P. x,
 894. A. 922. H. 123
 Vetrusta (sing. abl.) P. x, 112 (plur.)
 P. i, 79 sæcula P. x, 630
 Vetrustæ (sing.) S. ii, 577 gentis C. vii,
 176
 Vetrustas (subst.) P. iv, 164. v, 347. S.
 i, 99. ii, 230. 657 cariosa C. x, 141
 Vetrustatis P. i, 73. A. 295
 Vetrusti (sing.) P. ix, 20. S. ii, 334
 Vetrustis P. x, 579. A. 606 sæculis C.
 ix, 25
 Vetrusto S. i, 72
 Vetrustos A. 1004. S. i, 401
 Vetrabant A. 997
 Vetrabit P. x, 693
 Vetratur C. iv, 82
 Vetranti P. xi, 40
 Vetrantibus A. 528
 Vetrare S. i, 107
 Vetraret Ps. 669
 Vetras A. 408
 Vetrat C. x, 84. A. 95
 Vetratrix Ps. 58
 Vetratum P. iv, 82
 Vetratur P. ii, 255
 Vetratus P. i, 108
 Vetrare P. ii, 489. S. ii, 575
 Vetrerit P. xi, 72
 Vetrer C. ix, 38
 Vetrilla P. i, 34. S. i, 494
 Vetrilli feræ (sing.) Ps. 419
 Vetrillum C. ix, 84. xii, 28. A. 448. Ps.
 347
 Vetrut P. x, 639. S. ii, 350 nos ad do-
 na Ps. 86
 Vi P. ii, 49. H. 591
 Via (nom.) C. x, 91. 162. P. v, 370.
 viii, 8. xi, 36. 155. 223. xii, 45. A.
 264. H. 56. Ps. pr. 1. 586. S. ii, 104.
 275. 620. 843. 848. 895. D. 36. 45
 candida A. 536 consiliorum A. 91
 qua fert P. xii, 61 (abl.) H. 479
 Viæ (sing.) S. ii, 881. 884. 1031
 Viam C. ix, 50. xii, 56. P. i, 84. iii,
 54. 56. H. 603. 690. 697. 773. 798.
 Ps. 404. S. i, 218. ii. pr. 19 cunctis
 ad resurgendum dedit P. x, 640 sa

- Iutis A. pr. ii, 5
 Viandi S. ii, 772
 Viantem H. 208
 Viantes A. pr. ii, 15
 Viantibus C. v, 65
 Viarum C. vii, 48. P. xi, 205. S. ii, 846. 900
 Vias P. ix, 90. x, 1031. xi, 102. S. i, 510 cicatricum P. x, 796 fati transit S. ii, 480
 Viator P. v, 480. S. ii, 789
 Vibrans C. vi, 51. vii, 95
 Vibrant P. ix, 51
 Vibrare S. i, pr. 75
 Vibrat C. viii, 42 ferrum Ps. 696
 Vibrata (plur.) H. 597
 Vibrato S. i, pr. 28
 Vibratum A. 49
 Vibratur P. xiv, 47
 Vicatim H. 403
 Vice C. iv, 17 distincta A. 682 inversa P. ii, 289 mirifica C. iii, 161 noctis vii, 126 pallioli P. iii, 180 temonis P. xi, 97
 Vicem P. v, 508. H. 931 unam parem-que sortis humanæ ducere C. vii, 214
 Viceras P. ii, 5
 Vicere S. ii, 746
 Vicerint C. vii, 199
 Vicerit Ps. pr. 14
 Vices H. 891 variat natura S. ii, 318
 Vicibus C. v, 2
 Vicimus Ps. 155. S. ii, 737
 Vicina (sing.) A. 747
 Vicinas Ps. 52
 Vicinitas C. i, 41
 Vicino Ps. 858
 Vicinum C. pr. 5
 Vicissim C. i, 77. vi, 11. P. ii, 211. A. 866. H. 707. 832. D. 25
 Vicos A. 709
 Victa (sing.) C. v, 28. A. 550. 1075. Ps. 87. 587. S. ii, 353. 510 (plur.) H. 527. S. ii, 994
 Victæ (sing.) Ps. 681
 Victi (plur.) P. x, 85. Ps. 332
 Victibus C. iv, 31
 Victima (nom.) C. xii, 129. A. 484. S. i, 381. 454 (abl.) P. v, 28
 Victimæ (sing.) Ps. pr. 5
 Victimam jejuniorum C. vii, 5
 Victimās P. x, 354
 Victis Ps. 539. S. ii, 547
 Vicitent P. pr. 6
 Victo P. v, 6. S. ii, 101. 701
 Victor C. ix, 104. xii, 175. P. iv, 99. v, 367. 541. 543. x, 800. xi, 25. H. 212. 476. Ps. 537. 650. S. i, 123. 410. ii, 1096. D. 4 cupidinis C. vii, 185
 Victorem P. v, 296. Ps. 391
 Victores Ps. 304. 747. S. ii, 687
 Victoria H. 449. S. ii, 12. 18. 23. 28. 65. D. 166
 Victoribus Ps. pr. 61. 642. 682. S. ii, 554
 Victoris S. i, 493. 525. ii, 349
 Victos H. 408
 Victricem Ps. 103
 Victrices Ps. 645
 Victricia S. i, 484. ii, 541
 Victrix P. ii, 3. xiv, 56. Ps. 36. 53. 103. 602. S. i, pr. 63. ii, 63 caro C. x, 110
 Victum (part.) P. v, 426. x, 580. II. 549. Ps. pr. 15. 389
 Victus (subst. sing.) C. iv, 54
 Victus (part.) C. vii, 41. x, 27. xi, 71. P. v, 327. x, 1100. xiv, 118. A. 135. S. ii, 537 femur debile C. ii, 79
 Videam A. 632. 731
 Videamus P. x, 532
 Videant S. ii, 690
 Videas C. v, 79. A. 849. II. 294. Ps. 639. S. i, 545
 Videat A. 129. S. ii, 402
 Videbat P. x, 756. H. 920
 Videbis P. ii, 173
 Videbit P. x, 592
 Videbitur S. ii, 30
 Videmus C. x, 34. P. ii, 521. A. 735. S. ii, 417
 Videndis P. x, 438
 Videndo P. x, 312
 Videndum P. x, 601. A. 71
 Videns P. ii, 23. v, 128
 Vident C. iii, 117. P. x, 281
 Vidente P. x, 220
 Videntem Ps. 486
 Videnti P. x, 594
 Videntur P. i, 90. ii, 274. x, 504
 Video P. ii, 473. A. 139. 474. 650. 651. 653. 827. 1050. S. i, 423. ii, 577
 Videor P. ii, 557
 Viderat C. ix, 43. P. v, 352. A. 373. H. 190. Ps. 536. S. i, 204
 Videre (infin.) C. vii, 38. P. ii, 547. 557. vi, 127. x, 733. S. i, 22
 Videre (3. pers. præt.) C. xii, 61
 Videres P. ii, 281
 Videret P. x, 920
 Videri A. x, 44. 124
 Viderit S. i, 484
 Vides P. v, 193. A. 479. Ps. 617
 Videt C. vi, 56. 80. P. ii, 232. v, 322. vi, 52. vii, 38. ix, 98. x, 437. xii, 44. A. 172. 804. II. 911. 916. S. i, 517. ii, 762

- Videtis P. vi, 94
 Videtur P. x, 668. A. 969
 Vidi P. xi, 127. S. ii, 656
 Vidimus P. iv, 137. xi, 2. A. 218. Ps. 291
 Vidisse C. xii, 182. A. 22
 Vidisti A. 532
 Vedit C. v, 32. vi, 2. ix, 8. 88. 89. P. i, 91. iii, 171. vi, 121. xii, 6. xiv, 67. A. 23. 28. 77. 367. H. 85. 340. 342. Ps. 145. 471. S. i, 216. ii, 34. D. 150
 Vidua (subst. nom.) Ps. 177
 Vietam S. ii, 81
 Vieto ore S. i, 508 pectore C. vii, 57
 Vietum S. ii, 294
 Vigeat P. xi, 31
 Vigebit H. 29
 Vigemus C. iv, 13
 Vigent C. ix, 15. Ps. 771
 Vigere C. ix, 47. P. xiii, 6
 Viget C. v, 17. 96. P. ii, 210. xi, 125. A. 560. H. 29. 73. 307. Ps. 842. S. i, 37. ii, 212 sententia Christi Ps. 289
 Vigil C. i, 77
 Vigilare C. i, 8
 Vigilem (adj.) laborem S. i, 311
 Vigilemus C. i, 92
 Vigilet P. x, 963
 Vigili C. v, 139
 Vigilandum Ps. pr. 52
 Vigor C. i, 69. iii, 186. P. v, 140. x, 660. A. pr. i, 1. 1067. S. ii, 824
 Vigore C. iv, 36. vi, 30. S. ii, 197
 Vigorem C. ii, 80. P. x, 368
 Viguit H. 29
 Vilis A. 1065. S. ii, 88. 879
 Vile P. i, 37. x, 823. S. ii, 750. 751
 Vilem H. 634
 Viles Ps. 619
 Vilescent Ps. 528
 Vili S. i, 172
 Vilia P. ii, 187. S. ii, 113
 Vilibus Ps. 204 algis P. x, 245
 Vilior C. ii, 82
 Vilis P. vi, 65. x, 77. 119. 526. H. 403. S. ii, 1047 vita P. xiv, 23
 Villissimum P. x, 163
 Villis Ps. 180 bestialibus C. vii, 153
 Villosus S. ii, 301
 Vim C. iii, 190. P. x, 326. 370. 395. 440. 677. 966. xiv, 102. A. 185. 257. 314. H. 197. 556. 703. Ps. 218. 512. S. i. pr. 9. 45. 149. 177. 481. ii, 102 animæ A. 777 dolorum P. x, 135 gladii P. xiv, 78 libertatis H. 674 mentis H. 61 sceleris in se habebant H. 360 temporis S. ii, 80 verborum P. i, 56
 Vimina C. iii, 44. P. x, 704. H. 808
 Vina Ps. 319. S. i, 139. 454. D. 126
 Vincat Ps. 17
 Vince P. x, 545
 Vincenda (sing.) S. ii, 146
 Vincendi (sing.) C. pr. 15. Ps. 18. S. ii, 35
 Vincens P. x, 362. 805
 Vincenti (subst. gen.) P. iv, 179 (voc.) P. iv, 77. 89. v, 4
 Vincentius P. v, 29. 273
 Vinci P. xiii, 74. Ps. 393
 Vincimur Ps. 511
 Vincimus P. x, 1095
 Vincire P. ii, 360
 Vinciri P. x, 69
 Vincit C. xii, 6. P. x, 860
 Vincite annos viribus P. ix, 65
 Vincitur (vinco) C. viii, 57. P. v, 136
 Vincitur (vincio) P. ix, 43
 Vincula P. iv, 196. v, 236. 551. xi, 106. A. 757. H. 430. Ps. 592. 907. S. i, 528. D. 32. 141
 Vinculis C. pr. 44. P. vi, 80. H. 470. Ps. 866 sæculi P. ii, 584
 Vinculo H. 679
 Vinculum sutile P. iv, 24
 Vincor P. xiv, 64
 Vincula (plur.) S. i, 114 coronis tempora H. 966
 Vincitas S. ii, 146
 Victos P. xi, 67
 Victum P. v, 109
 Victus P. x, 204. xiii, 50. D. 161
 Vincula C. v, 35. x, 108. P. x, 888. xi, 95. H. 138. Ps. 352. S. i, 473. ii, 409. 694. 731. 1029. 1068 noctis C. i, 98 pedibus limat H. 445 questionum A. pr. ii, 23
 Vinculi carnalis P. ii, 486
 Vinculis C. ix, 96. P. i, 105. x, 44. 110. 353. 1110. xiii, 63. Ps. pr. 21
 Vinculo P. ii, 432
 Vinculorum P. v, 346
 Vinculum insigne frontis C. vii, 159
 Vindex P. v, 190. x, 824. A. 930. Ps. 65. S. i, 485 scelerum ii, 434
 Vindicabat P. vi, 132
 Vindicat A. 83. H. 24. Ps. 230. D. 143
 Vindicata dape (sing. abl.) C. viii, 13
 Vindicavit nullam ciborum gratiam C. vii, 188
 Vindice C. v, 84. A. 509 horrore P. ii, 391
 Vindices manus (adj.) P. x, 447
 Vindicis summi (Dei) C. vii, 134
 Vineæ (subst. nom.) S. i. pr. 71
 Vineta S. i, 114

- Vini C. vii, 12. H. 397. S. i, 126
 Vino C. vii, 16
 Vinolentæ (plur. anus) P. x, 250
 Vinum C. ix, 29
 Vinxerant silentia veterna C. ix, 68
 Violabile P. xiv, 55
 Violare P. v, 44. 158
 Violas C. v, 115. P. iii, 201. A. 180. Ps. 326
 Violat S. i, 167
 Violatis (2. pers. præ.) S. ii, 225
 Violatur P. ii, 198. H. 356. S. ii, 1008
 Violavit H. 219
 Violenta (sing.) A. 11 virgo P. iv, 111
 Violentia (subst. nom.) Ps. 512. S. ii, 25 morbi A. 1077
 Violentius Ps. 494
 Violentus P. v, 467. H. 242
 Violis C. x, 170
 Vipera (nom.) C. iii, 150. H. 583. S. i. pr. 23. D. 31
 Vipereis P. xiii, 57
 Vipereo S. i, 362 ore H. 610
 Vipereus S. i. pr. 42
 Viperina dogmata A. pr. ii, 3
 Vir P. v, 222. ix, 34. A. 992. H. 716. S. i, 14. ii, 19. D. 33 severæ industriæ C. vii, 67
 Virago Ps. 194. S. ii, 36
 Virens C. xii, 51
 Virent prata Ps. 863
 Virentes gemmas C. vii, 158
 Virenti P. xii, 36
 Vires (subst.) C. ii, 88. viii, 62. Ps. 159. 524. 909. S. ii, 330 unius naturæ scindere H. 47
 Virescit P. xii, 40
 Virescunt C. x, 121
 Viret C. iii, 55. 110. Ps. 881
 Vireta C. iii, 101. H. 796
 Virga (nom.) Ps. 372. 887. D. 31. 80 serpente H. 471
 Virgæ (sing.) S. i, 90
 Virgam C. vi, 71. xii, 51. D. 31
 Virgarum P. xi, 56
 Virgas P. i, 44. x, 792. S. i. pr. 69
 Virginal P. xiv, 8
 Virginalem P. xiv, 84
 Virginali P. xiv, 116
 Virginalis alvi C. vii, 2
 Virgine S. i, 177. 478. D. 110
 Virgineam S. ii, 1078 humum A. 695
 Virgineis Ps. 242
 Virginem C. vii, 60. P. x, 237. xiv, 28. 39
 Virgineo C. iii, 3. P. iii, 10 corpore A. 50
 Virgines P. ii, 301
 Virgineum P. iii, 133. A. 590
 Virgineus P. iii, 154
 Virginibus S. ii, 911. 1003. 1054
 Virginis C. iii, 112. xii, 140. P. x, 282. A. 106. 116. 610. 1014. H. 576. 636. Ps. 70. 71. S. i, 171. ii, 918. D. 105
 Virginitas P. vi, 127. xiv, 56. A. 583. H. 958. S. ii, 1126
 Virginitate A. 437
 Virginitatis P. xiv, 24. S. ii, 1063
 Virginum C. ix, 110. P. x, 58
 Virgis A. 62. 346. P. 265 verberent P. x, 698
 Virgo C. iii, 152. vii, 153. ix, 19. xi, 53. 98. P. iii, 3. 37. 57. 124. 159. 207. iv, 111. vi, 149. xiv, 4. 28. 52. 124. A. 571. 575. 579. 602. Ps. 41. 47. 306. S. i, 366. ii, 13. 968. 1079. 1089. 1098. D. 100. 133 fides P. x, 352 venatrix (Diana) S. ii, 494
 Virgulas P. ix, 78
 Virguncula S. i, 64
 Viri (sing.) C. xii, 158. P. ii, 491. x, 452. 753. xi, 103. 126. S. i. pr. 85. 255. ii. pr. 55. 274 (plur.) C. v, 49. P. vi, 22. viii, 4. Ps. 758. S. ii, 12. D. 53
 Viribus C. v, 62. vii, 196. P. ii, 13. iv, 104. ix, 65. A. 560. H. 22. 168. 171. 239. 391. Ps. pr. 55. 20. 28. 59. 131. 513. S. i, 654. ii, 31. 509 furo-ris P. v, 162 ægra ætas S. ii, 322 fandi S. ii, 761
 Viridante gurgite P. iii, 189
 Viridantis D. 10
 Viridem H. 235
 Virides P. xi, 129. H. 135. 271. Ps. 601. S. i, 130. ii, 220
 Viridi C. iii, 155. Ps. 879. S. i, 188. ii, 663. 959 campo C. viii, 41
 Viridis S. ii, 247. 921
 Virile P. x, 801
 Virilem Ps. 358
 Virilli A. 565. S. i, 273
 Virillis indolis C. xii, 108
 Viris P. ii, 37. x, 387. xiii, 42. H. 425
 Viritim P. ii, 162
 Virium P. ii, 214. v, 54
 Viro P. vii, 49. H. 716. Ps. 163. S. i, 173
 Virorum C. iv, 92. vii, 167. P. iv, 161. v, 449. x, 58. A. 151. 984. H. 955. Ps. 322. 481. 564. S. i, 44. ii, 34. 541
 Viros P. i, 81. vi, 16. 123. x, 125. 306. xi, 40. A. 133. 639. H. 286. Ps. 252. 379. 754. 847. S. i, 280. 621. ii, 401. 442
 Virtus P. i, 106. ii, 414. v, 473. 474.

481. x, 213. 325. 340. A. 511. 545.
568. 649. 1059. 1078. H. 513. 695.
696. 706. Ps. 68. 125. 177. 237. 240.
274. 344. 553. 558. 589. 689. 694.
699. S. i, 281. 543. ii, 24. 142. 508.
565. 744. D. 68 bellica Ps. 208 bello et
armis sueta P. i, 33 pœnarum H. 448
Virtute C. xi, 23. P. v, 91. 426. 572.
x, 627. A. 53. 117. 419. 563. 973.
994. 1048. H. 41. 422. 476. 732. Ps.
pr. 12. ii, 156. 176. S. i, 305. ii, 346.
1130. D. 65
Virtutem P. v, 147. A. pr. i, 12. S. i,
499. ii, 751 Patris A. 948
Virtutes Ps. 307. S. i, 445
Virtutibus C. ix, 107. Ps. 174. 328.
404. 748. S. ii, 237. 267
Virtutis C. vii, 183. ix, 23. xii, 66. P.
vii, 72. xiii, 39. H. 350. Ps. 300.
566. 769. S. ii, 150. 162. x, 578.
640. 708. 756. 1119 grande genus
C. vii, 211
Virtutum P. iv, 110. x, 743. A. 193.
Ps. 12. 19. 500. 569. 661. 706. 716.
911. S. i, 595 Dominum A. 323 po-
pulus Ps. 798
Virum (sing. acc.) C. iii, 113. 130. iv,
39. 47. vii, 34. P. ii, 568. v, 284.
vii, 1. ix, 84. x, 816. 911. 1005.
1106. xiii, 96. xiv, 67. H. 742. Ps.
pr. 38. 515
Virum (plur. gen.) P. iii, 35. xi, 11.
xiii, 49. A. 712. S. i, 80. 550. ii,
704. 743
Virus C. iii, 153. P. ii, 216. H. 532. S.
i. pr. 32. 53. 78. D. 48
Vis (subst.) C. i, 49. 71. v, 23. vi, 6.
xi, 84. P. ii, 212. v, 133. 231. vii,
77. x, 321. 484. 931. 1129. A. 17.
548. 744. 830. H. 531. 532. Ps. pr.
37. 444. 629. 843. S. i, 443. 614.
ii, 97. 202. 489. 704. D. 62. 109
animæ A. 854 animi S. ii, 25 ardua
A. 83. Ps. 73 cæca mortalium C. xi,
33
Vis (verb.) P. x, 410. 946. 1051. A.
518. S. ii, 61. 582
Visa (sing.) P. ii, 321. iii, 163. A. 7.
16 est P. xi, 159. A. 55 (plur.) P.
ix, 25
Visæ (plur.) D. 22
Visam (part.) P. v, 419
Viscera C. iii, 175. 191. iv, 20. vii, 8.
x, 31. P. iii, 89. v, 448. 507. ix, 69.
x, 448. 1099. A. 115. 401. 464. 569.
H. 527. 574. 581. 584. Ps. 677. 904.
S. ii, 267. 1030 cava montis P. xi,
165
Viscere H. 886
Viscerea (sing. abl.) H. 901
Viscereo arvo A. 1026
Visceribus C. iv, 1. P. xi, 136. S. i,
454
Viscerum C. vii, 123. ix, 31. P. ii,
207. v, 90. x, 723. 887
Visco H. 808
Viscosus H. 823
Viscus P. ix, 56. x, 499
Vise P. xiii, 62
Visere C. v, 34. xii, 3. P. xiv, 132. A.
38. H. 82. S. i, 115
Viseret C. xi, 32
Visibilem A. 81 natum A. 124
Visibilis C. v, 158. A. 78. 79
Visibus C. vii, 45. P. x, 314. xiv, 60.
H. 885. 906. S. i, 312 siccis P. x,
710
Viso (part.) A. 45. 237
Visu P. ii, 180. x, 635. A. 221. H. 880.
893. S. ii, 101 comprehendere A. 25
horridus P. x, 1043 miserabile P. ix,
13 obside A. 162
Visum (subst.) P. i, 89. H. 5. D. 191
Visum (part.) A. 367 est A. 71
Visura (sing.) A. 330. S. ii, 1091
Visurus C. vii, 137
Visus (subst. sing.) A. 12. H. 535. Ps.
733 (plur.) H. 312. 364. Ps. 572
Visus (part.) A. 365. 633 est A. 112
Vita (nom.) C. pr. 22. P. i, 61. x, 735.
780. xi, 239. xiv, 23. H. 251. 252.
Ps. pr. 51. S. ii, 168. 316. D. 160
(abl.) P. iv, 113. x, 423
Vitæ (sing. gen.) C. i, 34. x, 120. P.
ix, 8. x, 307. xiv, 60. A. 169. H.
151. 299. 605. 654. 706. 721. 846. 952.
Ps. 157. 313. 430. 624. 896. S. i,
336. ii. pr. 53. 137. 216. 631. 901.
907. 1058 (dat.) C. ix, 103. P. v,
512
Vitale S. ii, 1040
Vitalia C. ix, 63. A. 68. Ps. 111. 691.
S. i, 536
Vitalibus S. ii, 378. 1099
Vitalis A. 920 calor P. ix, 92
Vitam C. i, 4. ii, 58. xi, 40. P. i, 31.
ii, 337. v, 363. vi, 96. A. 159. H.
pr. 55. 539. 900. S. i, 95. ii, 383.
786. 1103 duco H. 934
Vitandus A. 915
Vitare H. 553. Ps. 491
Vitat S. ii, 829
Vitea (plur.) C. iii, 53 rura H. 228
Vitet S. ii, 388
Vitiabilis A. 1046. H. 216
Vitiare P. xi, 62

- Vitiat C. vi, 120
 Vitiatam A. 1045
 Vitiaverat Ps. 261
 Vitibus S. i, 49
 Vitii C. iv, 19. A. 877. H. 159. Ps. 672
 Vitii C. pr. 9. iii, 140. vi, 54. H. 156. 249. 613. 833. Ps. xiii, 309. 698. S. i, 1. 162. ii, 329. 964
 Vitio (subst.) S. ii, 828. 976. 995
 Vitiorum A. 934. H. 204. 279. Ps. 259. 663. 890. 899. D. 72
 Vitiosa (sing.) C. iii, 131. P. iv, 167 (plur.) S. i, 244. ii, 1040
 Vitiosis H. 302
 Vitioso H. 113. 511
 Vitiosum A. 877
 Vitiosus A. 61
 Vitium P. x, 658. 989. A. 572. 910. H. 643. Ps. 156. 284. 475. S. i, 171. 506. ii, 130. 989
 Vitrea (sing. abl.) Ps. 869
 Vitreas P. xii, 39
 Vitreis liquoribus C. v, 67
 Vitreo P. vii, 16. H. 869. D. 54
 Vitreum gurgitem C. viii, 47
 Vitricus S. i, 259
 Vitro C. v, 144
 Vittæ (plur.) Ps. 448
 Vittarum S. ii, 1094
 Vittas P. x, 1045
 Vittata arbor S. ii, 1009
 Vittatus Pontifex P. ii, 525 senex A. 465
 Vittis Ps. 30
 Vitulas A. 452
 Vituli (sing.) D. 40
 Vitulo S. i, 247
 Vitulorum H. 220
 Vitulum P. v, 19
 Viva (sing.) P. iv, 140. 178. H. 65. 875. 895. S. ii, 386 gloria S. ii, 755 (plur.) C. x, 59. D. 6
 Vivacibus P. x, 1115
 Vivacius S. ii, 332
 Vivæ (sing.) S. ii, 164
 Vivam (adj.) ædem P. x, 347
 Vivas (adj.) A. 756
 Vivax C. v, 17. P. iv, 159
 Vivendo S. ii, 659
 Vivens S. ii, 875
 Viventes P. xi, 66. Ps. 853
 Viventia P. x, 728
 Viventibus S. ii, 86. 780. 1014
 Viventis P. iv, 143. H. pr. 31
 Viventium C. ix, 106
 Viventum S. ii, 795
 Vivere C. iii, 197. v, 39. P. ii, 220. v, 86. x, 35. 367. 786. xiii, 32. A. 725. H. 456. 572. 690. 839. Ps. 389. 554. S. ii, 499. 806. D. 164 beate P. x, 209 caelo P. vi, 126 more proprio S. ii, 83
 Viveret S. i, 20
 Vivi (plur.) C. xii, 207
 Vidida caro C. iii, 141 mens S. ii, 384
 Vividis P. x, 505
 Vividum P. x, 917
 Vivificantem mortalia Deum A. 166
 Vivimus C. ii, 54. P. x, 1094. A. 238. Ps. 762. S. ii, 122
 Vivis (adj.) H. pr. 5. 898. S. i, 156 fluentis C. viii, 47
 Vivis (verb.) P. iv, 116. 117
 Viviscere A. 902
 Vivit C. x, 8. 892. P. ii, 314. A. 1068. H. 322
 Vivitur C. ii, 33. P. xiv, 98. S. ii, 470. 609
 Vivo (adj.) sanguine C. x, 39
 Vivo (verb.) S. ii, 678
 Vivorum H. pr. 42
 Vivum C. x, 3. P. v, 220. x, 499. A. 531. H. pr. 42. Ps. 879. S. ii, 755
 Vivus C. vii, 115 fons P. x, 727
 Vixere S. ii, 198
 Vixerit H. 177
 Vixisse S. i, 268
 Ulcera P. v, 141. H. 929. Ps. 166 morum P. ii, 224
 Ulcerosa (plur.) morbis membra C. ix, 31
 Ulcerosis P. ii, 153
 Ulcerosos P. ii, 267
 Ulciscendo S. ii, 918
 Ulciscitur S. ii, 1000
 Uligo A. 678
 Ulmo P. pr. 20
 Ulnam P. ii, 156
 Ulnarum Ps. 590
 Ulnas P. xi, 139. Ps. 357
 Ulnis P. x, 492
 Ulteriora Ps. 653
 Ulteriore Ps. 268
 Ulterius P. xii, 61. A. 259. Ps. 715
 Ultima (sing.) P. v, 63. xi, 109. A. 813. H. pr. 26. S. ii, 322. 909 dementia est P. x, 376 sors i, 54 (plur.) A. 612. H. 882. S. ii, 427
 Ultimis P. xiii, 104
 Ultimo C. pr. 34. 45
 Ultimū illud restat P. v, 385
 Ultimū C. x, 47. H. 207. Ps. 431. D. 73

- Ultor C. vi, 94. A. 409. S. i, 467 cri-
 minum C. ix, 108 mitis (Deus) C.
 vii, 101
 Ultorem gladium Ps. 279
 Ultra P. x, 520. A. 266. H. 766. S. i,
 320
 Ultrici S. ii, 1010
 Ultricis S. i, 495
 Ultrix A. 511
 Ultro P. i, 45. ii, 399. vi, 18. ix, 37.
 x, 70. 750. xiv, 20. A. 250. Ps. 721.
 S. ii, 541. D. 67
 Ulva (abl.) S. i, 175
 Ulvæ A. 764
 Ulvas S. i, 641
 Ululamina C. x, 114
 Ululanda (plur.) P. iii, 119
 Ululans S. ii, pr. 12. H. 929
 Ululavit H. 451
 Ulyxi S. ii, 543
 Umbonibus P. xi, 201
 Umbonis Ps. 255
 Umbra (umbraculum, nom.) S. i, 195.
 ii, 119. 397 (abl.) A. 799. 800. S.
 ii, 226. D. 95
 Umbra (phantasmata, nom.) S. i, 447
 (abl.) S. ii, 448
 Umbrabat A. 463
 Umbraculo C. vii, 140
 Umbræ (sing.) H. 389 (plur.) S. i, 355
 vanæ C. vi, 124
 Umbram P. xii, 41. A. 953. S. ii, 404
 Umbrante H. 874
 Umbrarum C. v, 135. P. iv, 69
 Umbras A. 474. H. 106. S. i, 423
 Umbriferos lucos H. 240
 Umbriferum nemus H. 796
 Umbris P. xi, 125. S. i, 92. 401. ii,
 1106
 Umbrosi mundi (sing.) H. 541
 Umens pagina P. ix, 50
 Unca (sing. abl.) manu Ps. 455
 Uncis P. v, 174. x, 110
 Unco P. xi, 63
 Unctis S. ii, 517
 Unctor A. 293
 Unctus A. 487 fidei olivo P. iv, 103
 Unda (nom.) C. v, 67. 75. 88. ix, 39.
 51. xii, 124. P. v, 439. Ps. 656. D.
 128 cruoris C. ix, 86
 Undæ (sing.) C. ix, 112
 Undam P. x, 843. S. ii, 929 sanguinis
 eructat P. x, 1028
 Undantes S. ii, 675
 Undantis S. i, 67
 Undas P. i, 7. v, 461. x, 865. xi, 227.
 xii, 39. A. 655
 Undatum P. x, 857
 Undis C. ix, 57, xii, 167. P. v, 479.
 532. A. 668. Ps. 99
 Ungue A. 1068 ab imo usque ad capil-
 lum P. i, 110
 Unguento S. i, 204
 Unguentum Ps. 361
 Ungues A. 860. Ps. 463
 Unguibus P. ii, 243
 Unguine C. v, 156. A. 344
 Ungula (nom.) P. iii, 133. v, 120. xi, 57
 Ungulæ (plur.) P. v, 61. x, 695
 Ungularum P. v, 337. x, 484
 Ungulas P. i, 44. v, 551
 Ungulis P. iv, 138. x, 73. 557
 Unica (sing.) S. i, 189. ii, 591
 Unici (sing.) C. v, 106. xii, 48
 Unicoloras animas H. 820
 Unicultor P. xiii, 90
 Unicum P. i, 23. ii, 413. x, 673. 748.
 Ps. pr. 7
 Unicus C. v, 159. xii, 82. H. 32. 39. 71
 Unimodis Ps. 768
 Unitatis H. pr. 48
 Voca P. xiv, 83
 Vocabula P. i, 1. xi, 15. A. 252. S. i,
 300
 Vocamus C. iv, 7
 Vocanda (sing.) S. ii, 20
 Vocans H. 637
 Vocant P. i, 66 bella S. ii, 641
 Vocante S. i, 510 somno C. vi, 129
 Vocantem Ps. 303
 Vocare A. 242
 Vocarent S. i, 184
 Vocas P. x, 246
 Vocat C. i, 4. iii, 205. v, 109. P. i, 32.
 v, 376. x, 369. 800. xi, 36. 232. A.
 746. H. 722. Ps. 841. S. i, 612. ii,
 902. D. 188 ad pœnam P. vi, 22 lux
 S. ii, 484
 Vocato numinis nutu C. viii, 69
 Vocator gentium P. ii, 461
 Vocatos P. iv, 163
 Vocatur S. ii, 863
 Voce C. pr. 36. ii, 50. vii, 44. ix, 5.
 111. P. i, 9. 17. ii, 33. A. 92. 235.
 375. 524. 741. 848. H. 441. 948. Ps.
 115. 196
 Vocem (subst.) C. ix, 82. P. ii, 488. v,
 97. x, 467. 661. 925. A. 586. 743.
 Ps. 205. 312. S. i, 638. ii, 648 erum-
 pit in Ps. 749
 Voces (subst.) C. v, 546. A. 398. 412
 Vocet H. 640. Ps. 747. 848
 Vocetur H. 631
 Vocibus C. i, 81. ix, 66. P. x, 631. 720.
 xiii, 70. A. 390
 Vociferans P. iii, 66. Ps. 253
 Vocis P. v, 315. x, 680. 900. 931. 976.
 989. H. 321. Ps. 717

- Vocitamus P. iv, 3
 Vocitant P. ix, 2. S. ii. pr. 1. D. 131
 Vocitantes S. i, 301
 Vocitare A. 182
 Vocitarunt D. 181
 Vola (subst. nom.) A. 860
 Volam P. ii, 242
 Volans C. pr. 22. S. i, 652
 Volantem S. i, 313
 Volantes C. x, 146
 Volantia C. v, 51
 Volantis H. 542
 Volantum A. 1017
 Volare S. i, 424
 Volat H. 73. Ps. 254. aura S. ii, 801 in
 faciem flamma P. iii, 156
 Volatu P. v, 418. H. 846. Ps. 135
 Volens P. ii, 487. vi, 60. A. 527. H.
 711. 719. Ps. 342. S. ii. pr. 7. 544.
 586
 Volentem S. i, 589
 Volentes H. 430. Ps. 307
 Volenti P. ii, 333
 Voles P. xiv, 36
 Volitabat A. 56. 668. Ps. 179
 Volitans S. i, 448. ii, 396
 Volitant S. ii, 856
 Volitantia H. 415
 Volitantibus S. i, 419
 Volo (vis) P. x, 555. 880. Ps. 713. S.
 ii, 392
 Volvamus C. ii, 100
 Volvant Ps. 94
 Volvat S. ii. pr. 50
 Volvatur A. 211
 Volubili C. pr. 3
 Volucer P. iii, 170. cursus P. xi, 114
 Volucrem (adj.) amorem S. i, 64
 Volucres (subst.) C. iii, 41. P. x, 332.
 Ps. 619. rapaces C. vi, 64
 Volucres (adj.) H. 536. 819. 883. S. i,
 363. auras C. x, 43. rotas C. v, 54
 Volucris (adj.) S. i, 317. ii, 1049. curru
 S. ii, 55. saltu H. 370. tempore P.
 xiii, 44
 Volucris (subst.) P. v, 403
 Volucris adj.) S. ii, 137
 Volucrum (subst.) S. ii, 891
 Volvebat C. xi, 6
 Volvens P. ii, 194. A. 751
 Volverit C. pr. 26
 Volui S. ii, 135
 Voluisse Ps. 395. S. ii, 410
 Voluisti Ps. 892
 Voluit C. v, 11. A. 115. 832. 851. 1046.
 H. 81. 328. 771. S. i, 290. ii, 505
 Volvit P. v, 327. xiv, 97. Ps. 863. sæ-
 cula cursus unus H. 892
 Volvitur P. xii, 38. S. i, 317. ii, 1062
 Volumen H. 625. S. i, 649
 Volumine C. vii, 82
 Voluminibus P. xiii, 18. A. 219
 Voluminum P. v, 190. x, 1112
 Volumus H. 560
 Volunt C. x, 54. Ps. 213. 529. S. i,
 131. ii, 283
 Voluntas C. x, 25. P. x, 528. H. 645.
 776. Ps. 760. S. i, 601
 Voluntatis H. 350. 678. S. i, 337. ii,
 1066
 Volupe est P. ix, 41
 Voluptas C. i, 93. vi, 24. viii, 16. P.
 vi, 66. x, 515. A. 396. 567. H. 154.
 253. 315. 387. Ps. 313. 399. S. i,
 383. ii, 146. 908. 1070. 1125
 Voluptatem Ps. 444
 Voluptatis H. 591
 Voluptatum C. vii, 182
 Voluta (sing. nom.) urna C. vii, 112
 Volutabris A. 907
 Volutis C. vii, 39
 Volvunt Ps. 522
 Vomentis C. vii, 127
 Vomit C. xii, 120. A. 387. Ps. 50. D.
 67
 Vomunt P. xiii, 78
 Vorabere ignibus P. x, 814
 Voraces P. v, 436
 Vorandi (sing.) C. vii, 199. P. x, 514
 Vorandis S. i, 454
 Vorandum C. iv, 45. sepulcro corpus
 traditur P. x, 637
 Vorans Ps. 426
 Vorant C. vi, 64
 Vorantur S. ii, 1032
 Vorare C. iv, 79
 Voraret Ps. 263
 Vorarit A. 1076
 Vorat S. ii, 929
 Voravit P. xiii, 84
 Voret C. v, 88
 Vota (subst.) C. v, 138. viii, 52. P. x,
 344. xi, 198. xii, 64. xiv, 76. 106.
 A. 36. H. pr. 13. 35. 257. Ps. 307.
 S. i, 209. 277. 398. 602. ii, 478. 962
 Vota (adj. plur.) murmura P. ii, 536
 Votas opes P. ii, 44
 Voti (subst.) C. viii, 13. H. 757
 Votis (subst.) C. xii, 63. P. i, 9. ii, 523.
 Ps. 844
 Votiva mors est martyri (sing. nom.) P.
 ii, 330
 Votivo S. ii, 295
 Votivus dolor P. x, 1060
 Votorum (subst.) S. i, 113
 Votum (subst.) C. iv, 25. P. ix, 95. A.
 641. Ps. 776. S. ii, 464. est Ps. 393
 Voveat P. iii, 83

- Vox C. i, 13. 29. ix, 24. P. i, 119. ii, 29. v, 57. vii, 87. x, 9. 15. 450. 566. 994. 1105. xi, 109. A. 421. 427. H. pr. 10. 124. S. i, 608. ii, 649. 759 festa quievit A. 149
- Urat A. pr. ii, 54. S. ii, 1045
- Urbani (gen.) P. iv, 150
- Urbanitas P. ii, 321
- Urbanum solum P. ii, 543
- Urbe P. iii, 38. iv, 68. 97. x, 408. xi, 1. S. i, 463. 611. ii, 693. 1125 potens P. iii, 8
- Urbem C. vii, 135. ix, 69. P. ii, 141. 310. 412. iv, 3. ix, 1. 105. H. 451. 484. S. i, 1. 412. 482. ii, 366. 369. 415. 1123 corporis Ps. 818
- Urbes A. 710. S. iv, 483. ii, 500
- Urbi P. ii, 46. 554. xii, 56. S. i, 525. ii, 1089
- Urbibus P. vi, 144. Ps. pr. 16. S. ii, 72. 347. 970
- Urbicos P. ii, 570
- Urbicremis H. 728
- Urbis P. ii, 10. 530. iv, 175. vi, 143. vii, 3. x, 78. Ps. 753. S. i, 221. 553. 570. ii, 392. 442. 447
- Urbium C. pr. 17. xii, 77
- Urbs P. iv, 38. xi, 199. S. i, 507. ii, 611. D. 103
- Urceus D. 42
- Urente H. 570
- Urere P. x, 1078. xiii, 79
- Urgebat P. i, 43 ditionibus Illyricos sinus P. vii, 8
- Urget C. x, 60. P. xi, 113. H. 390. Ps. 253. S. ii, 401
- Urit P. i, 107. ii, 396
- Urna (nom.) C. vii, 112
- Urnas P. x, 385. S. i, 158
- Urnis S. ii, 838
- Ursæ Libystidis (sing.) S. ii, 300
- Usibus C. iii, 107. P. pr. 27
- Usitatis C. vii, 56
- Usitatum P. x, 951
- Usquam C. ix, 23. P. x, 251. 325. xiii, 1. H. 163
- Usque P. x, 160. xi, 21. xiii, 33. D. 122 ab C. iii, 2 ungue imo ad capillum P. i, 110 ad C. i, 33. iv, 30. P. i, 110. A. 261. S. i, 269. ii, 280 solis obitum P. xi, 190 in astra P. i, 90 obitum (solis) P. xiii, 103 ortum P. xiii, 102 vesperum C. vii, 68
- Usquequaque P. x, 975
- Usta vaporibus gens (sing. nom.) C. v, 58
- Ustor fumidus P. x, 847
- Ustum ire vulnera P. x, 885
- Usu A. 1045. S. ii, 316 longo H. 650
- Usum (subst.) C. vi, 94. P. pr. 22. x, 513. H. 184. S. i, 213. 304. ii, 108. 780 carnis Ps. 79. 80 lucis perpetis C. xi, 111
- Usus (subst. sing.) P. ii, 89. v, 239. x, 990. H. 302. Ps. 609. S. i, 605. ii, 137. 281. 539. 753. 988 divinus A. 977 grandior laboris C. viii, 60 (plur.) A. 671. Ps. 152. S. ii, 235
- Ut (statim atque) C. xii, 29
- Utentum S. ii, 828
- Utere A. 772
- Uteri (sing.) A. 98
- Utero A. 372. 529. 589. S. i, 257
- Uterque P. x, 1071
- Uterum H. 597
- Uti (verb.) H. 331
- Utinam C. pr. 44
- Utor dextris successibus P. ix, 105
- Utile C. pr. 6. P. pr. 21. x, 541. H. 365. 711. S. ii, 158. 389 est Ps. 238
- Utilis C. ii, 37
- Utimur S. ii, 1004
- Utpote P. xi, 16. A. 88. 903. H. 528
- Uva (nom.) H. 230
- Uvida (sing. nom.) gloria P. vii, 20
- Uvidi littoris (sing.) S. i. pr. 13 (plur.) molares C. vii, 119
- Uvidum salivis mentum P. ii, 283
- Vulcani S. i, 627
- Vulcanum (ignem) P. ii, 356
- Vulcanus S. i, 305 (ignis) P. ii, 404
- Vulgabo P. ii, 123
- Vulgaribus P. x, 301
- Vulgi P. x, 78. xi, 81. H. 364. S. i, 146
- Vulgo (adv.) C. vii, 88
- Vulgum P. vi, 51
- Vulgus P. ix, 26. x, 464. Ps. 216. S. i, 581
- Vulnera (subst.) P. ii, 260. iv, 120. viii, 17. ix, 7. x, 134. 453. 570. 885. A. 96. 220. H. 618. Ps. 111. 435. 802. S. i, 520. ii, 600. 673. 706. 1092. D. 46
- Vulnerat Ps. 696. S. ii, 987
- Vulnerato H. pr. 21
- Vulneratum P. x, 221
- Vulneratus P. x, 26
- Vulnere C. x, 87. P. x, 987. 1005. H. pr. 20. 539. Ps. 101. 154. 165. 294. 507. 593. S. i. pr. 29. 41. 375. 651
- Vulneri P. x, 872. 900
- Vulneribus Ps. 482. S. ii, 1111. D. 116
- Vulneris C. ix, 85. H. 545. Ps. 675. 700. S. i. pr. 76. 16
- Vulnecrum C. ix, 33. P. v, 115. ix, 58. x, 1065
- Vulniferos imbres Ps. 173

Vulnifica (sing.) P. iii, 147

Vulnificas A. 57

Vulnifico C. iii, 49

Vulnificum S. i. pr. 51

Vulnus C. xii, 120. vii, 141. P. i, 29.

x, 198. 973. 1028. xiv, 86. Ps. 246.
417. 681. ii, 1073

Vulpes D. 69

Vulpibus A. 737

Vulpis D. 71

Vulserat S. ii. pr. 5

Vulsis P. v, 323

Vult A. 1061. H. 541. Ps. 784. S. ii,
158. 643

Vultibus C. xii, 54

Vultu C. ii, 8. 36. 68. 74. P. x, 720.

A. 213. H. 948. Ps. 109. 166. 196.
244. 277. 553. 604. S. i, 225. 411

aperto Deum spe culamur A. 335

Vultum C. vii, 154. P. i, 114. ii, 364.

x, 283. xiv, 127. A. 172. 688. Ps.
786. S. i, 425

Vultuosus P. x, 172

Vultur S. ii, 60

Vulturibus S. ii, 396

Vulturum P. x, 612. 807

Vultus (sing. nom.) P. v, 129. x, 560.
xiii, 29. A. 1067. S. ii, 1055 (gen.)

C. viii, 23 (plur.) P. xiv, 41. H. 907
Uxor P. x, 184. H. 739

X.

Xystus (prop.) P. ii, 22

Z.

Zabaoth C. iv, 7

Zeli (sing.) H. 188

Zephyro S. ii, 787. 977

Zizaniarum A. pr. ii, 56

Zoellum P. iv, 19

Zonis Ps. 633

Zoroastræos susurros A. 494

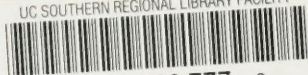
University Of California, Los Angeles

L 007 625 741 9

SOUTHERN BRANCH
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
LIBRARY
LOS ANGELES

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

AA 000 406 777 3

